

PIN̄KOP GEN

The New Testament and Psalms in the Yopno Language of Papua
New Guinea

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Kap.....	4
Matyu	83
Mak.....	119
Luk.....	141
Jon.....	178
Yabekbi.....	204
Rom	239
1 Korin.....	256
2 Korin.....	271
Galesia.....	281
Epesas	287
Pilipai.....	293
Kolosi.....	298
1 Tesalonaika.....	303
2 Tesalonaika.....	307
1 Timoti	310
2 Timoti	315
Taitus	319
Pilimon	322
Ibru	324
Jems.....	337
1 Pita.....	342
2 Pita.....	347
1 Jon.....	351
2 Jon.....	356
3 Jon.....	357
Jut.....	358
Paḡalon Abi.....	360

Kap

But piso gen

On papia unun Israel amin dakon kap papiani Piŋkop gawak imgwit bisapmon yawit. On papiagwan kap diwari ton unun Jerusalem Piŋkop dakon yutnon muwukgwit bisapmon yan yan awit. Ae kap diwari unun bisit, do miŋat aminyo da Piŋkop gawak im do muwukgwit bisapmon, bo ae amin kalon kalon da jigi pan pan awit bisapmon, unun ban yan yan awit.

On kap gat ae bisit gat unun amin morapmi da jigi bo ae kisik kisik mibili mibili noman tan yomgwit bisapmon mandawit. Don amin diwari da panmuwukba papia kinda dagagit.

On papiagwan bisap mibili mibili gat domdom awit bisapmon yawit. Unjungwan Piŋkop anksik kap ton, ae yokwi yan tenjenok gat, ae yokwi wiririt gat dakon bisit ton. Ae jigi ae panjilit bisapmon panpulugok timit dakon bisit, ae kila amin madep kinda kaluk manjiri dakon bisap madep dakon kap, ae Piŋkop nandan gadan imim dakon yan tenjenok kap, ae Piŋkop do ya yan iyik dakon kap, ae butjik ae nandaba kik yan tenjenok agak dakon kap, ae Piŋkop do bisit iyinba uwal panupbal asak dakon bisit, ae miŋat aminyo da anpak tagi ani dakon kap kisi ton.

On kap morap gat ae bisit gat unun miŋat amin morap nin kisi dakon egip egip kisi abidosok. Nin kisik kisik bisapnin ton, ae butjik bisapnin ton. Ae monji gwayo bulagi tapmimnin ton da egipneŋ dakon bisapnin ton, ae miŋat pelan amin pelanyo aneŋ bisapnin ton. Bisap diwari sot aman, ae bisap diwari tagi ekwaman. Kap papia on da nin da bisap morap on domdom aman unun abidosok. Do kalipsigwan da wiŋ abisok ekwamanon on kap papia da Piŋkop dakon miŋat aminyo dakon nandan gadat madepsi panjeban anek egip egipni panpulugagit. Kap diwari dakon gen busun ton unun da kwenon but pisoni unudon ton do pindakgi. But piso unun Ibru genon ban timigek yopbi. Bisap diwari namin da kap mandagit unun do yosok, ae ni bisapmon mandagit unun do yosok. Ae bisap diwari kap yanakwa amin diwari da duban bo kap dakon yo kidat diwari nian tidogi unun do yosok.

PAPIA 1

(Kap 1-41)

Kap 1

Amin kilegisi gat ae amin yokwi gat dakon anpak

1 Amin kinda yokwi pakpak amin da yabet anakwa unun yolek dima agisak, ae amin yokwi gat kisi dima akgan, ae Piŋkop do manji gen yon amin gat kalonji dima yikgan, unun amin kisik kisik tagi asak.

² Unun amin da Yawe dakon nawa gen do tagisi nandisak.

Gildat kalba ae kalbiyo kisi unun do nandan egisak.

³ Unun amin kindap kinda pakbi ilenon kwaokbi yombem.

Bami toktok bisapmon bami unudon tantan asak, ae tami dima kibidosok.

Yo morap asak unun aban bami tagisi gin noman ton.

⁴ Amin yokwi unun yan dimasi.

Unun wit dakon gipmi mirim da wiririk pangwan unun yombem.

⁵ Yan do anek gen kokwin bisap madepmon Piŋkop da amin yokwi gen pikon yopban geni aripmi dima abin yipdan.

Yokwi pakpak amin kilegi da kabikon dima egipdan.

⁶ Nido Yawe da amin kilegi kilani asak, mani yoki pakpak unun tasik tokdan.

Kap 2

Piŋkop da kila amin madep kinda manjigit

2 ^{††} Miŋat amin kabi morap miktimi miktimi ekwan unun nido kwen wigik ak do gen yan panjeban an?

Miŋat aminyo unun nido isal dogin yokwi ak do gen yan panjeban an?

² Miktim morap dakon kila amin madepni emat ak do tagap ton.

Unun muwugek Yawe gat

ae amin unun miŋat amin kabini kila asak do bit nelak tagal ibi amin gat

pabin yop do gen yan panjeban an.

† 1:3 Jer 17.8

†† 2:1 Ya 4.25-26

³ Gen yaŋ yoŋ, “Uŋun bamot dakon amin wamwam nap teban paŋdagono.

Ain nap kandapninon paŋteban agimal uŋun witdalo.”

⁴ Kwen Kokup kila amin madep yityit tamonikon yikdak amin jikgo yanjaŋ yomisak.

Amin Tagi da jigilagon da pabiŋ yopmaŋdak.

⁵ Butjapsi nandaŋ yomiŋek gen tebai yoyiŋban pasal kimokgoŋ.

⁶ Uŋun da yaŋ yoyisak, “Nak da on amin kila amin madepno egipjak do kili yipgum da telagi ilerŋno Saion uŋudon yikdak.”

⁷ † Kila amin madep da yaŋ yosok, “Yawe da yo madep kinda nayigit uŋun yaŋ tenŋerokdisat.

Yaŋ nayigit, ‘Gak Monjino. Abisok nak gak dakon Datgo dagosot.

⁸ Bisit nayiŋbi miŋat amin morap miktimi miktimi ekwan uŋun gak do gabo miktim kisisi kila abi.

⁹ †† Gak da kila amin pi tapmimi toŋsi aŋek kila amin madep dakon kindap kiriŋ ain naŋ wasaŋbi uŋun naŋ uwalgo pudaŋ moniŋ moniŋ akdisal.

Amin da miktim kwoba pudaŋ moniŋ moniŋ aŋ uŋun da tilagon akdisal.’”

¹⁰ Yaŋdo, kila amin madep ji nandaŋ kokwin tagisi aŋek egipni.

Miktimon kila amin, mama geno nandani.

¹¹ Ji Yawe do pasal imiŋek omani ani.

Kisik kisik aŋimiŋek pasal nimnimik imni.

¹² Ji monji dakon piŋbini egek gawak imni.

Butjap tepmi nandisak, do japmi nandaŋ daban di kimakbam.

Amin morap paŋkutnosak do Piŋkopmon kwan uŋun kisik kisik tagi ani.

Kap 3

Amin kinda da wisa dagokdo tapmim pak do bisit agit

Dewit monji Apsalom do pasalek kigit bisapmon kap on mandagit. ‡

3 Yawe, uwalno morapmisi! Amin morapmi da yokwisi aŋ namaŋ.

² Uŋun da yaŋ yoŋ, “Piŋkop da aripmi dima aŋpulgokdisak.”

³ Mani Yawe gak pasik da yaŋ nak aŋkisibisal.

Aŋpulugaŋbi emaron teban tosot.

Gak kalon dagin but yokwino wiririkbi pasilakwa aŋteban abi tebai akdat.

⁴ Yawe da aŋpulugosak do yaŋ tidosot.

Uŋun telagi kabapnikon egek yaŋ ilitno dakon kobogi namisak.

⁵ Dipmin potpot tamokon pagek obisi pak iŋtosot.

Ae don pidaŋek tagisi egisat, nido Yawe da kilano tagisi asak.

⁶ Uwalno 10 tausen da teri teri da abiŋ aŋdagat ayiŋ, mani uŋun do dima pasolgerŋ.

⁷ Yawe gak apbi! Piŋkopno abiŋ aŋpulugoki!

Uwalno mogim kulbak dapbi.

Amin yokwi uŋun dakon geni dapmaŋ biriŋmikgi.

⁸ Yawe gak dagin nin paŋpulugaŋbi teban tomaŋ.

Miŋat amin kabigo nin yo tagisi aŋ nibi dosi nandisat.

Kap 4

Kalbi amin kinda tapmim timit do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Gita tidaŋek yogogi.

4 Piŋkopno kilegisi, gak do yaŋ tidokerŋ bisapmon nandaŋ nabi.

But yokwino wiririkbi pasilgit. Bupmi nandaŋ namiŋek bisitno nandaki.

² Amin ji, bisap niaŋ da man madepno abiŋ yip do pi ani?

Bisap niaŋ da yo isali mibili mibili do but dasi galak taŋ yomiŋ kimotni?

Bisap niaŋ da top aŋpak yolni?

³ Ji gen on do pakyaŋsi nandani.

Amin morap Yawe dakon piŋbinisi ekwan, uŋun iyi do manjigit.

Nak uŋun do yaŋ tidoko

bisitno nandisak.

⁴ †† Ji Piŋkop do si pasalek aŋpak yokwi morap yopmaŋ mudoni.

Si potni bisapmon gen on do pakyaŋsi nandaŋek gen kagasi sopni.

⁵ Paret Yawe da galak tosok uŋun baŋ aŋek egip egipji Yawekon tosok yaŋsi nandani.

⁶ Amin morapmi da yaŋ yoŋ, “Namin da nin paŋpulu- gaŋban tagisi egipneŋ?”

Yawe, butgo ninon yipmaŋek yo tagisi aŋ nibi.

⁷ Wit gat ae wain gat dakon bami morapmi paŋ bisapmon amin kisik kisik aŋ.

Mani Yawe gak da kisik kisik butnokon yipgul uŋun da uŋun dakon kisik kisik yapmaŋdak.

⁸ Yawe gak dagin kilano aŋaki tagisi egisat, do yo kinda do dima pasalek tamokon pokdot bisapmon tepmisi pak iŋtosot.

Kap 5

Amin kinda Piŋkop da kilani asak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on amin da kasisiŋ pi- soŋakwa yogogi.

5 Yawe bisit aŋek iyoŋ iyoŋ yaŋapbo geno do mirak yopbi.

² Kila Amin Madepno ae Piŋkopno, aŋpulugoki do bisit asat,

do yaŋ ilitno nandaŋ nabi.

³ Yawe, wisa dagokdo morap gak do bisit asat.

Wisa dagokdo gak do bisit tebaisi asat.

Bisitno dakon kobogi nabi do jomjom asat.

⁴ Piŋkop, gak aŋpak yokwi do

† 2:7 Ya 13.33; Ibr 1.5; 5.5 †† 2:9 PA 2.26-27; 12.5; 19.15 ‡ 3:0 2SA 15.13-17.22

†† 4:4 Ep 4.26

kisik kisik dima asal.

Yokwi an amin gak da kapmatjok tagi dima egipmi.

⁵ Iyi do nandaba wikwan amin gak da dabilon tagi dima atni.

Anpak yokwi an amin morap dimasi galak tan yomisal.

⁶ Yawe, gak da top gen yogok amin morap panjupbal asal.

Amin dapba kimokgon amin gat, ae amin panjkewalgan amin gat dimasi galak tan yomisal.

⁷ Mani gak da nak but dasi galak tan namisal, do gak da yutnon tagi wigiker.

Telagi yutgokon unjodon njwakben anek gawak gaben.

⁸ Yawe, uwal da nak anjupbal akdan, do kosit yipman naminjaki anpakgo kilegi unjun yolben.

Kosit agipben do nandisal unjun noliki.

⁹ † Uwalno gen bamisok kinda dimasi yon.

Amin diwari panjupbal ak dogin nandan.

Gen kagani unjun kimakbi tamo da yan pison.

Amin pangalak ak do gen morapmi yon.

¹⁰ Pinjkop, gen yan yominek yo yokwisi an yobi.

Nandak nandak yokwini panjupbal abi.

Yo akdo nandan kokwin an iyi unjodon yokwalni.

Unjun kwen wigik an gaminek yokwi morapmi an, do yolbi gak da injam da dubagikon kin mudoni.

¹¹ Mani amin morap panjknokni do gagon kwan unjun kisik kisik tagi ani.

Unjun but galak nandanek kisik kisik dakon kap dagok dagogi mini tagi yoni.

Panjknokni but dasi galak tan gaman amin kisik kisik sigin anek mango awigini.

¹² Gak da amin kilegi do yo tagisi an yomisal.

Emat dakon pasik da yan tanek panjongam asal, ae kilani tagisi anaki tagisi ekwan.

Kap 6

Amin kinda jigini ton unjun Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Gita napmi 8 kabi unjun nanj tadanek yogogi.

6 †† Yawe, butjap nandanek gen tebai dima nayiki. Butjap madepsi nandanek nak anmilip ak do tepmi pi dima nabi.

² Yawe, tapmimno mini, do bupmi nandan nabi.

Yawe, giptimno tep naman, do anmilip abi.

³ Butno wagilsi jik tosok. Yawe, bisap nian da jigj panjagipben?

⁴ Yawe, tobil obinek yokwikon ban abidoki.

Bisapmi bisapmi amin do but dasi galak tan yomisal, do anpuluganbi dima kimokgen.

⁵ Amin kimakbi dima nandan gaman.

Kimakbi tamogwan da gak dima ankisan.

⁶ Iyon iyon yan egapbo tapmimno wagilsi manj mudon.

Kalbi morap kunam pakbino da tamono wagilsi anjgik asak.

Kunam tagapbo busun kidirno madepsi gik tosok.

⁷ Uwalno morapmisi, do kunam gin tak egapbo dabilno piriropman.

Anakwa yo kinda dima kosot.

⁸ ‡ Kunam tak egapbo Yawe da kili nandan namgut, do anpak yokwi an amin ji kisisi nepmandek kit.

⁹ Yawe da anpulugosak do anek yan tadanapbo nandan namgut.

Yawe da bisitno nandagit.

¹⁰ Uwalno kisisi mayaktok ae but yokwiyo pakdan. Tepmisi tobil kinjek mayaktok pakdan.

Kap 7

Jigini ton amin kinda dakon bisit

Dewit da amin kinda Benjamin da kabikon nani mani Kus unjun da yokwi an iban butjik panek kap on Yawe do yagit.

7 Yawe Pinjkopno, gak da nak anjknokni do obisat. Anpuluganaki nak anjknokni amin da dima nikba kimokgen.

Yokwikon nan abidanaki dima tasik token.

² Laion da amin dakon ginpanjagon, unjun da tilak di anjupbal abam.

Ilik anjan timi kindakon ankinakwa amin da nak yokwikon nan aripmi dima di abidanbam.

³ Yawe Pinjkopno, yokwi agim dakon gulusunjo tan namisak,

bo amin diwari do yokwi an yomgum,

⁴ bo notno isal dogin yokwi an imgum,

bo uwalno dakon yo isal dogin kabo timikgin kan,

⁵ yum pindagaki uwalno da nak anjknokni abidoni. Nak tagi bamanek obisi anjupbal anek giptimno yipba kimbaban isal tosok.

⁶ Yawe, pidoki! Uwalno da nagon emat tebaisi an.

Unjun butjap nandan yominek yo yokwisi an yobi.

Pinjkopno, anpak kilegi dogin galak tosok, do abinek anpulugoki.

⁷ Gak kwensi kila amin madep yityit tamogokon yigek minjat amin kabi morap gak da kapmatjok abin muwutni do yoyiki.

⁸ Yawe, minjat amin morap dakon anpakni kokwin asal,

do anpuluganaki gen pikon teban token.

Nido, anpak kilegi gat ae anpak tagisi gat banjin asat.

⁹ †† Pinjkop gak wagil kilegisi.

Amin morap dakon nandak nandak butyo pakyansi pindak nandanjo asal.

Amin yokwi anpak yokwi sanbenek dima ani do kirinik yobi.

Mani amin kilegi panpuluganaki tebai atni.

¹⁰ Pinjkop unjun pasikno. Butni kilegisi amin yokwikon ban timikdak.

† 5:9 Ro 3.13 †† 6:1 Kap 38.1

‡ 6:8 Mt 7.23; Lk 13.27 †† 7:9 PA 2.23

¹¹ Piŋkop unun gen kokwin kila amin kilegisi.

Gildari gildari yokwi pakpak do japmi nandaŋek pabiŋ yopmanŋdak.

¹² Yokwi aŋ amin but tobił dima ani kaŋ, Piŋkop da emat agak sibani geni toŋsi asak do ilitdisak, ae obipni paŋilitdisak.

¹³ Amin unun dapban kimotni do dikdikni kili paŋnoman agit.

Dikdik mileŋ asipmi toŋ paŋnoman asak.

¹⁴ Amin yokwi unun yokwi ak do nandaban teban toŋ.

Yokwi mibili mibili ak do tagap tok asak, ae bisapmi bisapmi top yosok.

¹⁵ Amin kinda abidok do gapma dubagi kinda wayikdak,

mani iyi unun gapma wayikdakgwan mosok.

¹⁶ Gulusuŋ iyi asak unun da iyinaŋ witjiŋ imisak.

Ae butjap ematyo amin diwari do aŋ yom do nandak nandak asak,

unun da tobiłek iyi naŋ aŋupbal asak.

¹⁷ Yawe unun amin kilegisi, do ya yaŋ iyisat.

Piŋkop Wukwisi do mani aŋkisik do kap yokenŋ.

Kap 8

Piŋkop dakon man madep gat ae amin dakon man tagi unun dakon gen

Dewit dakon kap kinda. Kokup pap Gat dakon gita naŋ tidanek yogogi.

8 Yawe, Amin Taginin, miktimi miktimi gak dakon man pidanbisi. Tilimgo wukwisi, kundu si yapmanŋdak.

² † Gak da man madep gamni do miŋat monjiyo gat ae monji ŋakŋak gat yoyiŋ dekdal.

Man madep gamiŋakwa uwalgo da gak abiŋ gep do aŋtidok aŋek gen mapmit aŋ.

³ Kundukon gił kanekyo kisitgo da wasaŋ kwen yopgul da toŋ unun pindagek yaŋ nandisat.

⁴ † Miŋat aminyo nin nianŋen amin di baŋ nin do nandak nandak madep asal?

Nin yo isalisi. Nin dakon kila nido kagimansi asal?

⁵ Piŋkop gak da nin gaga da mibilgwanjok nipgul.

Gak da nin wasaŋek tilim gat ae man madep gat nimgul.

⁶ ‡ Yo morap wasagił unun nin da kilani aneŋ do yaŋ mudagił.

Unun yo morap nin dakon piŋbi ekwaŋ.

⁷ Sipsip bulmakau, ae joŋ bit kilapyo gat,

⁸ minam kwen akwaŋ gat, ae tap kilap ae yo morap tap kagagwan akwaŋ unun kisi nin dakon piŋbi ekwaŋ.

⁹ Yawe, Amin Taginin, miktimi miktimi gak dakon man pidanbisi.

Kap 9

Amin kinda da Piŋkop dakon aŋpakni kilegi do Piŋkop ya yaŋ iyigił

Dewit dakon kap kinda. Tek kinda mani Almut Laben yaŋ yoŋ tegon da yogogi.

9 Yawe, butnokon da ya yaŋsi gayikenŋ.

Pi tagisi morap agił unun do miŋat aminyo yoyikenŋ.

² Gak do nandaŋek kisik kisik abeŋ.

Piŋkop Wukwisi, mango awigił do kap yokenŋ.

³ Uwalno da gandaŋek pasal kwaŋ.

Maŋ pagek kimak mudonŋ.

⁴ Kila amin madep yityił tamogokon yigek gen kokwin kilegisi asal.

Aŋpakno kokwin aŋaki gen pikon teban tosot.

⁵ Miktimi miktimi dima nandaŋ gamaŋ amin gen tebai yoyigił.

Amin yokwi kili paŋupbal agił, ae dagok dagogił mini amin da iŋtaŋ yomdaŋ.

⁶ Uwal wagisił tasik tawit. Piŋkop gak da kokup papni kili paŋupbal agił, ae amin da iŋtaŋ yomdaŋ.

⁷ Mani Yawe unun kila amin madep dagok dagogił mini egił wigisak.

Unun kila amin madep yityił tamonikon yigek gen kokwin pi ak do kili tagap tagit.

⁸ Unun aŋpak kilegikon da miŋat amin kabi morap dakon aŋpakni kokwin akdisak.

Ae aŋpak tagisikon da miŋat amin kabi morap kisi kila akdisak.

⁹ Uwalon jigi paŋ amin Yawe da tagisi paŋkutnosok. Jigi bisapmon unudon kiŋek pasilaŋ.

¹⁰ Yawe, miŋat aminyo gak wisiaŋ gandak do pi aŋ amin manji dima yomisal.

Yaŋ asal, do mango nandaŋ amin egił egiłni gagon tosok yaŋsi nandaŋ.

¹¹ Yawe Saion kokup papmon unudon kila amin madep egisak.

Kap yaŋek mani aŋkisini.

Amin morap kisikon pi morap agit unun do yaŋ tenŋenok ani.

¹² Yawe da jigi paŋ amin nandaŋ yomisak, ae kunam takba mirakni dima sopmanŋdak.

Yokwi aŋ yomaŋ amin do kobogi yokwisi yomisak.

¹³ Yawe, bupmi nandaŋ nabi. Uwal da jigi tepmiyo namaŋ pindakgi.

Pali kimot do asat, do yokwikon naŋ abidaŋaki tagisi egiłbenŋ.

¹⁴ Aŋpulugaŋbi yo morap agił dakon geni tagi yaŋek mango awigiłkenŋ.

Saion kokup pap da wigaron agek yaŋ tenŋenok aŋek yokwikon naŋ abidagił unun do kisik kisik abeŋ.

¹⁵ Miktimi miktimi dima nandaŋ gamaŋ amin da nin timit do gapma wayaŋ,

mani iyi unungwan moŋ.

Nin timit do pat yopmanŋ,

† 8:2 Mt 21.16 †† 8:4 Jop 7.17-18; Kap 144.3; Ibr 2.6-8 ‡ 8:6 1Ko 15.27; Ep 1.22; Ibr 2.8

mani iyi unun paron yokwalaŋ.

¹⁶ Yawe dakon gen kokwin pi agakni unun kilegisi yaŋ unun amin da nandaŋ imaŋ.

Amin yokwi amin diwari paŋupbal ak do yo awit, mani unun yo yokwi da tobilek iyi baŋ paŋupbal awit.

¹⁷ Piŋkop manji imiŋek yokwi aŋ amin morap unun kimakbi kokupmon paŋki egipdaŋ.

¹⁸ Bisapmi bisapmi Piŋkop da yoni mini amin dima iŋtaŋ yomisak.

Jigini madepsi toŋ amin, unun Piŋkop da paŋpulu-gosak do nandaŋ gadat aŋek jomjom aŋ.

Unun yum pindagakwan isal dogin jomjom dima aŋ.

¹⁹ Yawe, apbi. Yum pindagaki miktim amin da teban taneŋ dima abiŋ gepni.

Miktimi miktimi amin dima nandaŋ gamaŋ unun gaga da iŋamon yopmaŋek gen kokwin aŋ yobi.

²⁰ Yawe, paŋpasol aŋaki madepsi pasolni, ae iyi do nin miktim amin gin yaŋsi nandani.

Kap 10

Amin kinda Piŋkop da aŋpulugosak do bisit agit

10 Yawe, gak nido nak da dubagikon egisal? Bisap yokwikon gak nido pasil namisal?

² Amin yokwi iyi do nandaba wigakwa yoni mini amin paŋupbal ak do yolgaŋ.

Amin diwari yokwi aŋyom do nandak nandak aŋ, unun yo yokwi iyi timikgaŋ.

³ Amin yokwi galaktok yokwini do nandaŋek piŋbit tidok asak.

Yo morapmi timit do nandaŋ amin paŋkisisak, ae Yawe ibipmaŋdak.

⁴ Amin yokwi iyi do nandaban wigakwan Piŋkop wisin kok do pi dima asak.

Piŋkop do nandaban yo isali asak.

⁵ Yo morap aban tagisi noman toŋ.

Yawe, gak dakon nandak nandak kindasok dimasi nandisak.

Unun da uwalni do manji gen yaŋ yomisak.

⁶ Yaŋ nandisak, "Nak aripmi dima mokenŋ.

Bisapmi bisapmi yo di da nak aripmi dima abiŋ nepni."

⁷ † Bisap morap amin jobit yomisak, ae top gen yosok, ae amin dap do yosok.

Yokwi ak do ae jigini paŋalon ak do gen tepmisi yosok.

⁸ Unun kokupmon pasili egek amin gulusuŋni mini amin apba dapban kimotni do jomjom asak.

Unun si pasilek amin tapmimni mini paŋupbal ak do yubiŋ egisak.

⁹ Laion da yaŋ pasilikon yigek kila tebai asak.

Unun pasil yigek tapmimni mini amin paron yokwalban ilik paŋkisasak.

¹⁰ Aŋakwan unudon gin tapmimni mini amin tasik toŋ.

Amin yokwi dakon tapmim madepni da pabiŋ yopmaŋdak.

¹¹ Amin yokwi da yaŋ nandisak, "Piŋkop da nak iŋtaŋ namgut.

Iyi dakon dabil kili sopgut, do dima nandisak."

¹² Yawe, abiŋ yokwi pakpak amin kobogi yokwi aŋyobi.

Piŋkop, amin jigini toŋ unun dima iŋtaŋ yobi.

¹³ Yokwi pakpak amin da nido Piŋkop do yaŋba yokwi tok aŋ?

Ae nido "Piŋkop da kobogi yokwi dima nimdisak" yaŋ nandaŋ?

¹⁴ Mani gak da yokwi pakpak amin dakon aŋpak pindak mudosol.

Aŋpak yokwi aba amin diwari da tepmi paŋ unun pindagek kobogi yokwi yomisak.

Jigini nandaŋ amin gak da paŋpulugoki do buri gagon yopmaŋgaŋ.

Meŋ datyoni kimakbi amin gak da tagisi paŋpulu-gosol.

¹⁵ Yokwi pakpak dakon tapmim pabiŋ yopmaŋek aŋpak yokwini buŋon ae dima pindakgi.

¹⁶ Yawe dagok dagogi mini kila amin madep egi wigikdisak.

Piŋkop ŋwakŋwari gawak yomaŋ amin miktimnikon baŋ yolban tasik tokdaŋ.

¹⁷ Yawe, gak jigini toŋ amin dakon bisit nandaŋek buri paŋteban akdisal.

¹⁸ Meŋ datyoni kimakgwit amin gat ae uwalon jigini timikgaŋ amin gat dakon bisitni nandaŋ yomdisal.

Paŋpulugaŋaki gen pikon atni bisapmon teban tokdaŋ.

Ae miktimon miŋat aminyo da saŋbeŋek yo yokwi dima aŋyomdaŋ.

Kap 11

Amin kinda Piŋkop do nandaŋ gadat tebaisi agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi.

11 Nak aŋkutnosak do Yawekon kisasat.

Do gak nido yaŋ nayisal, "Amin yokwi obipni paŋjilikgaŋ!

Pilin tukgwan amin kilegi yam do dikdikni bisapmon sambaŋ!

Do minam kinda da yaŋ pasalek kabapgwani wig!

³ Aŋpak kilegi dakon teban tokni kisi tuwil ki mudoni kaŋ, amin kilegi niaŋ ani?"

⁴ Mani Yawe telagi yutnikon egisak.

Kwen Kokup kila amin madep egek dabili da amin morap kisi pindakdak.

Yo morap aŋ unun kisisi nandaŋ mudosok.

⁵ Yawe da amin kilegi ae amin yokwi kagimansi kokwin asak.

Emat do galak toŋ amin dimasi galak taŋ yomisak.

⁶ Amin yokwi do kindap tepmisi sosok unun tagal yomisak.

Aŋek giptimni obisi soŋ yomni do mirim tepmisi sosok unun yipban abisak.

Unjun yokwi awit dakon kobogini.
 7 Yawe anpak kilegi gin asak.
 Anpak kilegi an amin do but dasi galak tan yomisak.
 Anpak kilegi an amin unjun da tomno dabilni kok-
 dan.

Kap 12

Amin kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

12 Yawe, gak gawak gaman amin pasil mudan.
 Gak golgan amin kinda dima kokdisal, do abin
 nak anpuluga.
 2 Amin morap kisi amin diwarikon top yon.
 Panjkewal do gen galagi yoyan.
 3 Yawe, gak da gen galagi yon amin dakon gen kagani
 sopbi.
 Ae pibit tidok an amin dakon gen kagani sopbi dosi
 nandisat.
 4 Unjun amin da yan yon, "Top gen yanek teban toner.
 Nin da galak togon gen yokdaman.
 Amin kinda da kosit dima sopman nimjak."
 5 Mani Yawe da yan yosok, "Amin yokwi da tapmimni
 mini amin pabin yopmanan,
 ae yoni mini amin iyon iyon yanek ekwan.
 Do nak da abin panpulugoker.
 Unjun nak da panjutnoker do yon, do yan si akdisat."
 6 Yawe dakon yan teban tok gen unjun bamisi.
 Unjun silwa kindapmon kosiri 7 yan sonba jimjimi
 minisi an, unjun yombem wagil tagisi.
 7 Yawe, amin yokwi unjun dukwan dukwan kisi agek
 anpak inani unjun do yo tagisi yan nandan.
 Do bisapmi bisapmi kilanin tagisi anjaki amin yokwi
 da nin dima panjupbal ani.

Kap 13

Amin kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

*Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila
 amin do mandabi.*

13 Yawe, ni bisapmon aego nandan nabi?
 Nak do dagok dagogi mini in tan namir
 wigikdisal bo?
 Gak bisap nian da pasil naminaki dima gandaker?
 2 Bisap nian da butnokon da tepmi pasat unjun sigin
 paker?
 Gildat nian da but yokwino sigin tosak?
 Bisap nian da uwalno da sigin abin nepni?
 3 Yawe Pinjkopno, nandan naminek bisitno nandaki.
 Dima anteban aki kan, nak kimokger.
 4 Yan anjaki kan do uwalno da "kili abin yipmaman"
 yan dima yoni.
 Ae nak da man pokgo kanek kisik kisik dima ani.
 5 Mani bisapmi bisapmi but dasi galak tan namisal
 yan si nandako dagosok.
 Ae jigikon ban anpulugosol, do gak do kisik kisik
 aben.

6 Yawe da nak do yo tagisi agit, do mani awigek kap
 yoker.

Kap 14

Amin dakon anpak yokwini

*Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila
 amin do mandabi.*

14 † Nandan kokwini tagi dima amin burikon da yan
 yon,
 "Pinjkop kinda dima egisak."
 Unjun amin yokwisi.
 Yo wagil yokwisi ban gin an.
 Kinda da anpak tagi kinda dima asak.
 2 Yawe unjun Kwen Kokup da sintonban pinjakwan
 minjat amin morapyo pindakdak.
 Unjun da amin kinda nandak nandakni tagisi kinda
 Pinjkop wisin kok do pi asak bo dima yan do wisisak.
 3 Mani dima. Kisi morap kosit kilegi kili yipman dekg-
 wit.
 Unjun amin wagil amin yokwisi, kisi morap arip gin.
 Kindasok da anpak tagisi kinda dimasi asak.
 4 Pinjkop da yan yosok, "Yokwi an amin nandak nan-
 dak tagi di dimasi timitdan.
 Bret nanba mudon, unjun da tilak minjat amino nan
 mudon.
 Ae nak da panpulugoker do bisit dima an naman."
 5 Mani Pinjkop minjat aminyo geni guramikgan amin
 gat egisak,
 do amin yokwi unjun madepsi pasoldan.
 6 Yoni mini amin da yo ak do panjosit an unjun tuwil
 do pi an.
 Mani yoni mini amin Yawe da panjutnosok.
 7 Nak Pinjkop da Saion amin kinda yabekban abin Is-
 rael amin yokwikon ban timitjak do nandisat.
 Yawe da minjat amini panpuluganban aeni tagisi
 egipni bisapmon, Israel amin kisik kisik akdan.
 Asi, but galaksi egipdan.

Kap 15

Anpak Pinjkop da nin da anen do nandisak

Dewit dakon kap kinda.

15 Yawe, namin da gak da telagi yutgwan tagi
 wigisak?
 Telagi kabapgokon namin da tagi egipjak?
 2 Amin kinda sur kinda aban amin da yanba yokwi
 tok dima an imgwit,
 ae anpakni kilegisi,
 ae burikon da nandanek gen bami gin yosok,
 unjun amin da tagi egipjak.
 3 Amin do yanba yokwi tok dima asak,
 ae notni do anpak yokwi dima anyomisak,
 ae notni do top dima yan yomisak.
 4 Yokwi pakpak amin do dima galak tanek Yawe do
 pasolgon amin do nandaban wukwan yomisak.

† 14:1 Ro 3.10-12

Yaŋ teban tok asak unun jigi noman taŋ iman bisapmon dima kirinŋek geni guramik kimokdok.

⁵ Amin da goman aŋ iba di gat saŋbenek imni do dima yosok.

Ae amin da topni paŋteban aŋek si yumaŋ naŋakwa amin kilegi gen pikon yop do aba geni dima nandaŋ yomisak.

Unun aŋpak kilegi morap yolgaŋ amin unun dagok dagogi mini aripmi dima mokdaŋ.

Kap 16

Amin kinda da nandaŋ gadat aŋek bisit agit

Dewit dakon kap kinda. On kap do "Miktam" yaŋ yorŋ.

16 Piŋkop, aŋkutnoki do gagon obisat, do kilano aki.

² Nak Yawe yaŋ iyigim,
"Gak Amin Tagino.

Yo tagisi morap timikdat unun gak da kisiron dagin abaŋ."

³ Piŋkop dakon amin unun tagisi.

Nak unun gat egip do tagisi nandisat.

⁴ Amin timtim yaŋek piŋkop ŋwakŋwarikon kwaŋ unun jigi morapmi pakdaŋ.

Nak paret ak do bit kilapyo dakon yawi tagal do unun gat dima muwutneŋ,
ae piŋkopni dakon man dima yokeŋ.

⁵ Yawe, gak kalonŋ gin nak dakon yo morapno.

Yo morapno gak da kisiron gin toŋ.

Yo morapno paŋkutnaŋ namisal.

⁶ Miktimno gat ae yo tagisi morap gat gagon gin timikdat.

Asisi, yo morap namisal unun wagil tagisi.

⁷ Yawe aŋkisikerŋ. Unun da tagisi egipbenŋ do nayinŋ nolisak.

Ae kalbi butno da nayinŋ dekdak.

⁸ † Bisapmi bisapmi Yawe nak da kapmatjok ekwan nandisat.

Kapmatjok egek tapmim namisak, do yo kinda da aripmi dima aŋkwakwalitjak.

⁹ †† Yum nandaŋaki nak kimakbi kokupmon aripmi dima paŋki egipbenŋ.

Aŋek gak dakon Telagi Amin yum kaŋaki kimakbi tamokon taŋ dima miktosak.

Yaŋdo, butno tagisi aŋakwan mango yaŋ aŋkisisat.

Pasol pasoli mini tagisi egisat.

¹¹ Gak da egip egip dakon kosit nolisak.

Gak nak da kapmatjok egisal, do kisik kisik madepsi asat.

Ae aŋpulugaŋaki butno kisik kisik taŋakwan dagok dagogi mini yaŋgin taŋ aŋaŋ kikdisak.

Kap 17

Amin kilegi kinda dakon bisit

Dewit dakon kap kinda.

† 16:8 Ya 2.25-28 †† 16:9-10 Ya 13.35

17 Yawe, nak amin kilegi, do aŋpulugaŋek nandaŋ nabi do yaŋ tidosot.

Nak top amin dima, do bisitno nandaki do nandisat.

² Ni aŋpak da kilegi unun gak da nandisal, do aŋpulugaŋaki gen pikon teban tokenŋ dosi nandisat.

³ Gak da nak dakon but nandaŋ mudosol.

Kalbi abiŋ aŋkilik nandaŋek nagon nandak nandak yokwi kinda dima taŋban kal.

Gen yokwi kinda dima yokeŋ dosi nandisat.

⁴ Gen tebango guramigeŋ emat pidokyo aŋ amin dakon aŋpak manji yomgum.

⁵ Bisapmi bisapmi gak dakon kosit naŋ agek kandapno suŋ dima pilik bamosot.

⁶ Piŋkop, gak da bisitno dakon kobogi namisal.

Unun do aŋek gak do bisit asat.

Mirak yopmaŋek bisitno nandaki.

⁷ Nin do but dasi galak taŋ nimisal, unun dakon bami nolikeŋ yo tagisi aŋnibi.

Tapmim madepgokon da nin paŋpulugosol.

Nin gak da kapmatjok egek uwalnin da dima nindani do pasilgamaŋ.

⁸ Gaga dakon dabilgo kila asal unudenŋ kilano aki.

Pup meŋi da pudigi pirigwan wutjisak unun da tilak nak wutjiki.

⁹ Yaŋ aŋaki kaŋdo uwalno da nak aripmi dima aŋpabal ani.

Nikba kimokgeŋ do aŋdigat aŋ.

¹⁰ Amin diwari do nandaŋ yawotjok di dimasi aŋ yomaŋ.

Gen pap yaŋek iyi dakon man pawikwaŋ.

¹¹ Nak abiŋ nepdosi nandaŋ teban taŋ,
do kandap tamono yolek aŋdigat ayiŋ da ekwaŋ.

¹² Unun laion da kilap dap do aŋ unun da tilak, ae laion bulagi da pasilek yubiŋ ekwaŋ unun da tilak.

¹³ Yawe, gak abiŋ uwalno gat emat wamaŋek pabiŋ yopbi.

Emat agak sibago abidaŋek unun gat emat wamaŋek yokwi pakpak da kisiron baŋ abidoki.

¹⁴ Yawe, tapmim madepgokon da aŋpulugaŋaki uwalno da dima nikba kimokgeŋ.

Unun miktim dakon yo baŋgin paŋmuwut do nandaŋ.

Aŋpak yokwini dakon kobogi yo yokwisi aŋ yobi.

Ae monjini gat ae babikni don altoni unun yo yokwisi aŋyobi.

¹⁵ Mani nak amin kilegi, do don gandakdisat.

Pokdot da pidosot bisapmon gak nak gat egisal yaŋ nandaŋek but galaksi nandaŋek.

Kap 18

Piŋkop da nin paŋpulugaŋakwan emaron teban tomaŋ

Dewit Yawe dakon oman amini dakon kap kinda. Kap dakon kila amin do mandagit. Kap on Yawe da Dewit Sol ae uwalni diwari morap da kisiron baŋ abidagit bisapmon Yawe do yagit.

18 Yawe, gak da nak anṭeban asal.
 Nak but dasi galak taṅ gamisat.
² Yawe unṅun tip madepno, unṅun da nak anṅkisisabisak.
 Unṅun dam tebano aripmi dima tuwili egisak.
 Anṅek uwal da kisiron naṅ abidosok.
 Pinṅkopno unṅun tip madepsi yombem, do uwalno da dima nandani yaṅ do unṅudon kiṅ pasildat.
 Yawe unṅun pasikno, ae yokwikon naṅ abidanṅek kilano asak dakon tapmim taṅ imisak.
 Unṅun dam tebano.
³ Nak Yawe do bisit asat. Anṅpulugaṅakwan uwalno da aripmi dima anṅupbal ani.
 Yawe unṅun anṅkisigisi noman.
⁴ Nap teban da nak tebaisi wamaṅdak, ae tap idap da nak witjik do madepsi tamalikṅdak,
 unṅun da tilak kimot da nak palisi abidagit.
⁵ Paron yokwalek aripmi dima pulugaṅ kigi,
 unṅun da tilak kimot da nak abidanṅban kimakbi tamokon palisi kigim.
⁶ Butno madepsi yokwi tagit, mani Yawe do madepsi yaṅ tidagim.
 Pinṅkop da anṅpulugosak do yaṅ tidoko Telagi Yut-
 nikon egek yaṅ ilitno nandagit.
 Anṅek bisitno do mirak yopgut.
⁷ Bisitno nandanṅek uwalno do butjap madepsi nan-
 danṅ yomgut.
 Anṅek miṅtim aban wudip madepsi agit.
 Anṅakwan ilenṅ dakon mibili madepsi kwakwalikgwit.
⁸ Mukwa Yawe da tomnokon da pidawit.
 Anṅakwan milenṅ asip gen kaganikon da baljanṅek yo
 morapmi sowit.
 Anṅakwan kindap patdet yaban dukwan dukwan kisi
 kiwit.
⁹ Unṅun kundu witdalek pigit.
 Anṅakwan gikwem pilisi da kandapni da mibilṅwan
 tawit.
¹⁰ Unṅun anṅelo madep serabim kinda da kwenon yik-
 ban piriropmanṅ abigit.
 Ae mirim minam da yaṅ piri tonṅ da Pinṅkop abidanṅ
 tepmisi abigit.
¹¹ Unṅun da pilin tuk yipban kubikgit.
 Gikwem pilisi sikak mok do anṅakwan wamaṅdak
 unṅun da witjigit.
¹² Unṅun da gikwem aban tenṅenṅisi anṅakwa ais sikak
 gat kindap patdet gat unṅun gikwemṅwan da mawit.
¹³ Yawe Kwen Kokup egek kiririnṅ da yaṅ madepsi yaṅ
 tidagit.
 Pinṅkop Wukwisi da madepsi yaṅ tidagit.
¹⁴ Unṅun da aban mal da dikdikni da yaṅ uwalni yaban
 pasal kiwit.
¹⁵ Yawe, gen tebai yipmanṅaki tap dakon mibili noman
 tagit.
 Migan pisonṅbi miṅtim dakon mibili noman tagit.
¹⁶ Yawe kwen egisak unṅun kisiri yipban pinṅakwan nak
 yokwikon baṅ abidagit.
 Tap madep da nak witjigit, mani ilikban wigim.
¹⁷ Uwalno da madepsi teban tanṅakwa nak da aripmi
 dimasi pabinṅ yopmi,

mani Yawe da nak unṅun da kisiron baṅ abidagit.
¹⁸ Bisap yokwi kinda noman taṅ naminṅakwan uwalno
 abinṅ nagon emat awit.
 Mani Yawe da kilano agit.
¹⁹ Unṅun da anṅ pulugaṅakwan tagisi egipṅgum.
 Tagisi nandanṅ namgut do anṅek nak yokwikon naṅ
 abidagit.
²⁰ Nak anṅpak kilegisi agim, do Yawe da kobogi do yo
 tagisi morapmi namgut.
 Sunṅ kinda dima agim do anṅek Pinṅkop da yo tagisi an
 namgut.
²¹ Yawe dakon gen teban tagisi yol kimakṅgim.
 Pinṅkopno manji iminṅek yokwi dima agim.
²² Bisapmi bisapmi gen tebani do nandanṅek geni
 tagisi unṅun dima abinṅ yipṅgum.
²³ Unṅun da nandisak, nak gulusunṅno mini.
 Kosit agipṅgum unṅun kila tebai anṅek yokwi kinda di-
 ma agim.
²⁴ Dabilnikon gwaljigi minisi egipṅgum, do Yawe da anṅ-
 pakno kilegi unṅun do nandanṅek kobogi do anṅpak
 tagisi anṅ namgut.
²⁵ Yawe, amin kinda gak dima gepmanṅdetjak kaṅ, gak
 unṅun amin dima yipmanṅ detdisal.
 Amin kinda anṅpak kilegi anṅek gulusunṅni mini kaṅ,
 kobogi do yo tagisi gin anṅ imdisal.
²⁶ Amin kinda anṅpak gwaljigi mini asak kaṅ, gak da
 anṅpakgo gwaljigi mini unṅun yolisal.
 Mani amin kinda anṅpak yokwi asak kaṅ, kakṅimansi
 kanṅek kobogi imisal.
²⁷ Gak da miṅat aminyo iyi do nandaba paṅ amin yok-
 wikon baṅ timikṅdal.
 Mani iyi do nandaba wikwanṅ amin pabinṅ yopmanṅdal.
²⁸ Yawe Pinṅkop, gak da lamno yipbi tenṅenṅosok, anṅek
 nagon pilin tuk yoldal.
²⁹ Pinṅkop, anṅpulugaṅaki uwal kabṅ madep unṅun arip-
 mi tagi pabinṅ yopbenṅ.
 Ae anṅteban anṅaki kokup pap dakon dam madep
 aripmi tagi irakṅenṅ.
³⁰ Pinṅkop dakon anṅpak unṅun wagil kilegisi.
 Yo kinda ak do yaṅ teban tok asak kaṅ, geni unṅun
 bami noman tokdanṅ.
 Yawe unṅun pasik yombem, do amin morap uwal da
 dima pindatni yaṅ do unṅudon kiṅ pasilakwa tagisi
 paṅkutnosok.
³¹ Yawe kalongṅin Pinṅkop bamisi.
 Unṅun kalonṅ dagin tip madep da yaṅ dam anṅnimisak.
³² Pinṅkop dagin nak anṅteban anṅakwan tebai akdat.
 Ae kosit agisat bisapmon kilano tagisi asak.
³³ † Jon kilap dia unṅun kandapmi tagisi do gilokon
 aripmi dima mosak,
 unṅun da aripmon anṅpulugaṅakwan ilenṅon kwensi
 tagisi agisat.
³⁴ Unṅun da emat agak do nayinṅ degek kisitno anṅteban
 asak,
 do obip tebai ain kinda mani bras unṅun baṅ wasanṅbi
 unṅun tagi paṅjilikṅenṅ.
³⁵ Yawe, gak da nak uwal da kisiron baṅ abidagil.

Pasikgo nabi unun da manjigwan pasildat.

Kisitnokon abidanjaki tebai akdat.

Anpulugosol, do miñat aminyo da dabilon man madepno tonj.

³⁶ Kosit ilalogi nanj yul namgul, do sagalek dima nikgit.

³⁷ Nak uwal pañsopmanjek timikgim.

Yo yokwisi anyomiñek wagil kisisi dapbo pasilgwit.

³⁸ Nak da yabo manj pakgwit.

Kandap mibilnogwan pakgwit, do aripmi dima pidokdanj.

³⁹ Gak da emat dakon tapmim namgul, anjek uwal kisitnokon yopmanjaki pabiñ yopgum.

⁴⁰ Anjaki uwal tobil manji namñek pasal kiwit.

Amin dima galak tanj namgwit unun wagil dapbo pasilgwit.

⁴¹ Amin da pañpulugonisi do yanj tidawit, mani dima apgwit.

Yawe do kunam takgwit, mani bisitni dima nandanj yomgut.

⁴² Mirim da milip milip pisonjba dukwan dukwan kwanj, unun da tilak obisi pañupbal agim.

Uwal mabo kiñek nerjak da yanj kosiron tawit.

⁴³ Miñat aminyo da uwal anj namgwit bisapmon, anpuluganjaki dima anjupbal awit.

Anjek Amin Nwakñwari Kabi dakon mibiltok amini egipberj do nak manjigil.

Miñat aminyo dima nandanj yomgum, abisok nak da yongamgwan ekwanj.

⁴⁴ Unun da mibilno nandanjek unudon gin geno guramikganj.

Miktim dubagikon amin da nak do pasalek abinj ñwakberj anj namanj.

⁴⁵ Tapmim pawit unun kili yipba magit, ae kokup papani tapmimi tonj unun yipmanj degek si nimnimik nimnimik nagon obanj.

⁴⁶ Yawe unun toktogisi egisak.

Unun tip madep da yanj nak dam asak, do mani anjksinerj.

Piñkop da nak yokwikon nanj abidagit, do nin man madepni awiginerji.

⁴⁷ Piñkop da uwalno yokwini dakon kobogi do yokwi anj yomisak.

Anjek amin kabi miktimi miktimi ekwanj unun yopban nak da yongamgwan ekwanj.

⁴⁸ Yanj anjek uwalno da kisiron nanj abidosok.

Asisi, Yawe gak da uwalno da dabilon man madep namgul.

Anpuluganjaki emat pidokyo anj amin da dima nikba kimakgim.

⁴⁹ † Unun do anjek Amin Nwakñwari Kabi da binapmon mango awigikerj.

Yawe, mango awigik do kap yokerj.

⁵⁰ Yawe da kila amin madepni nak Dewit anj puluganjanj uwal madepsi pabiñ yopmanjat.

Bisapmi bisapmi iyi do tilak agit amin nak but dasi galak tanj namisak.

Ae dagok dagogi mini diwatno don altoni unun but dasi galak tanj yomdisak.

Kap 19

Yo morap Piñkop da wasagit unun da man madepni nolisak

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yonj dakon kila amin do mandabi.

19 Kundu da Piñkop dakon tilimni nolisak. Kwen yo morap da Piñkop unun napbisap aminsi yanj nolisak.

² Gildari gildari man madepni do yonj.

Ae pilini pilini mibilni yanjakwa nandanjanj.

³ Tenjenji gat pilin tuk gat gen kagani mini, do gen aripmi dima yonjil.

Nin da unun bamot dakon tekni dima nandanjanj.

⁴ †† Mani unun da miktim amin morap kisi yoyinj dekgamal.

Geni kinj miktim morap kisi aripmi asak.

Kudukon Piñkop da gildat do imal yut kinda witjigit.

⁵ Gildat dabil unjungwan da amin kinda da miñat panjek but galagon da yutni yipmanjek wanja pisak, unun da tilak wanja pisak.

Gildat dabil unun amin kinda da napbi gwapbo do timtim yanjek kik do asak,

unun da tilak kisik kisik anjek kositni nanj kisak.

⁶ Gildat dabil unun kundu dakon diwarikon da altanj winjek teri kinda kisak.

Tedepnikon yo kinda aripmi dima pasiljak.

Piñkop dakon geni unun wagil tagisi

⁷ Yawe dakon nawa gen unun gwaljigi mini wagil tagisi.

Unun da egip egipnin pañkaluk asak.

Yawe dakon gen unun bami tanj tanj akdanj gin, dima sunj tokdanj.

Unun da nandak nandakni mini amin pañtagap aban nandanj kokwini tagisi amin dagonj.

⁸ Yawe dakon geni tagisi unun abidanjek but galaksi nandanjanj.

Yawe dakon gen tebani unun gwaljigi minisi.

Unun da nandak nandak tagisi nimisak.

⁹ Yawe do pasalek gawak imim unun anjak tagisi kin-da, don tanj ananj kikdisak.

Yawe da anjak ananj do niyisak unun bamisi ae kilegisi gin.

¹⁰ Yawe dakon geni da gol morapmi gwaljigi mini yapmanjak, do nin unun do madepsi galak tomanj.

Galagini madepsi da kabanj kok tamonikon da monj unun dakon galagini yapmanjak.

¹¹ Nak oman amingo mama gengo guramigek kobogi tagisi timikdat.

¹² Namin da iyi dakon anjak yokwini morap nandisak?

† 18:49 Ro 15.9

†† 19:4 Ro 10.18

Yokwi diwari dima nandanek asat unun wiririkbi kilegisi egipben.

¹³ Ae unun gin dima, anpak yokwi yan dino nandanek dima aben do oman monjigo kilano aki.

Kwen wigik anpak da nak dima abin nepjak do nandisat.

Nak kilegisi egek yokwi madep dima aben do nandisat.

¹⁴ Yawe, gen yogokno ae nandak nandakno kisi gak da pindakbi tagisi ani dosi nandisat.

Yawe, gak tip madepno, ae yokwikon ban yuman nan nepnep amino.

Kap 20

Amin kinda Pinjkop da anpuluganban emaron teban tosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

20 Jigi noman tan gamni bisapmon Yawe da gak anpulugosak dosi nandisat.

Jekop dakon Pinjkop da gak ankutnosak dosi nandisat.

² Unun telagi yutnikon Saion kokup papmon egisak. Unun da gak anpuluganek anteban asak dosi nandisat.

³ Unun da paret morap asal unun do tagi nandisak dosi nandisat.

Ae paret morapgo kindapmon sosol unun do galak tosak dosi nandisat.

⁴ Pinjkop da yo morap galak tosol unun gamjak, ae pi morap ak do nandisak unun da anpuluganekwan aripmi tagi abi dosi nandisat.

⁵ Emaron teban toki bisapmon kisik kisik anen, ae Pinjkopnin dakon man awiginen.

Yawe da bisit morapgo nandisak dosi nandisat.

⁶ Abisok nak nandisat. Yawe da kila amin madepni iyi manjigit anpulugosok.

Unun Kwen Kokup kokupni tagisikon egek bisitni nandisak.

Iyi da tapmimon anpuluganek uwalni da kisiron nan abidosok.

⁷ Amin diwari emat bisapmon os da amin ilik pawilgan tamoni unun do pibit tidok an.

Ae amin diwari osni do pibit tidok an.

Mani nin Yawe Pinjkopnin dakon tapmim do yo madepsi yan nandaman.

⁸ Unun amin man mudokdan.

Mani nin pidanek tebai atdaman.

⁹ Yawe, kila amin madepni anpuluganek emaron teban tonen.

Gak do yan tidonen bisapmon anpulugoki.

Kap 21

Pinjkop da kila amin madep anpuluganban mani awigit

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

21 Yawe, kila amin madep da tapmimgo do kisik kisik nandisak.

Gak da anpuluganek emaron teban tagit, do gak do but galaksi nandisak.

² Yo timit do nandagit unun gak da ibi kili timikgit.

Yo do bisit gayigit, unun imgul.

³ But galagon da abidanek yo tagisi imgul.

Anek kila amin madep dakon pelit gol ban wasanbi busunikon yipgul.

⁴ Egip egip do bisit gayinban imgul.

Anek egip egipni anpubak abi toktogisi egipdisak.

⁵ Anpuluganek man madepni madepsi tosak.

Kila amin madep dakon tilimni wagil tagisisi gak da imgul.

⁶ Gak da yo tagisi dagok dagogi mini anjimin wigikdisal.

Gak unun da kapmatjok egisal, do kisik kisik madepsi nandisak.

⁷ Kila amin madep da egip egipni Yawekon tosak yan si nandisak.

Pinjkop Wukwisi, unun da kila amin madep do bisapmi bisapmi but dasi galak tan imisak, do tebaisi atdisak.

⁸ Kila amin madep da uwal morapni tebaisi timitdisak. Amin dima galak tan iman amin kisiri amin tet da tebaisi timitdisak.

⁹ Kindap madep da yo soson, unun da tilak noman al-tosak bisapmon uwalni dapban pasildan.

Yawe da butjap nandan yominjek pabin yopmanekwan kindap da son yomin mudokdan.

¹⁰ Kila amin madep da uwalni dakon monji gwayoni kisi morap dapban kimak mudokdan.

Anakwan monji gwayoni miktimon sanberjek dima egipdan.

¹¹ Uwal da nandak nandak anek kila amin madep yokwi an im do gen yan panteban an,

mani aripmi dima abin yipni.

¹² Dikdikgo ban yaman yobi tobilek pasal si kikdan.

¹³ Yawe, tapmimgo madepsi do gak dakon man anjikisik do kap yonen.

Kap 22

Iyon iyon dakon gen ae ya dakon kap

Dewit dakon kap kinda. Kap yon amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban kap tek "Wisa dagok dakon dia minjat" unun nan yoni.

22 † Pinjkopno, Pinjkopno, nido nipman dekgil?

† 22:1 Mt 27.46; Mk 15.34

Iyon iyon yanpabo nido dubagikon egek jigikon nan dima anpulugosol?

² Piŋkopno, gildari gildari gak do yan tidosot, mani kobogi dima nayisal.

Kalbiyo kisi gak do yan tidosot, mani yawori kinda dima abidosot.

³ Mani gak telagi egisal. Gak kila amin da madep yigaki Israel amin da mango ankisari.

⁴ Kalip babiknin da egip egipni gagon tosok yanji nandan gamgwit.

Anakwa gak da uwalni da kisiron ban pulugagil.

⁵ Gak do yan tidanba jigikon ban pulugagil.

Nandan gadan gaminakwa panpulugagil, do nandan gadatni unun isali dima agit.

⁶ Mani nak amin dima, nak walen yombem yo isali.

Amin morap da nandaba yokwi tok annaminek manji naman.

⁷ † Amin morap nak nandan unun yansul an naman.

Anek yanba yokwi tok anek wunda kwakwal an naman.

⁸ †† Anek yan yon, "Yawe da anpulugosak do nandan gadan imisak, do yum kanakwa unun da jigikon ban pulugan yipjak. Yawe do madepsi galak tan imisak, do yum kanakwa anpulugosak."

⁹ Piŋkop gak dasi kilano anaki men da buron da tagisi altagim.

Mum nagim bisapmon anpuluganbi egip egipno gagon tosok yanji nandan gamgum.

¹⁰ Meno da anlagiron da wasanek gak da kisiron egipgum da egisal.

Si altagimon da wasanek gak Piŋkopno egipgul da egisal.

¹¹ Jigi mibili mibili aban, ae panpulugokno mini, do dubagikon dima egipbi.

¹² Uwalno unun bulmakau wili da yan angwasan.

Unun tapmimni madepsi, Basan miktim dakon bulmakau wili yombem.

¹³ Laion da jon kilap nok do yan tidanek gen kagan antan kwan,

unuder uwalno da nak anupbal ak do an.

¹⁴ Pakbi isal dogin tagal ki mudon, unun da tilak tapmimno minisi an.

Kidatno dakon sanbekni kisi kalkalan mudon.

Bit nelak da pakbi dagon unun da tilak butno wagisi tapmimi mini pakbi idap asak.

¹⁵ Tapmimno mini anakwan melno tiptan gen kaganogwan tegosok.

Gak da nepbi kimot da tamokon pokdot.

¹⁶ Amin yokwi da nak pinan da yan angwasan.

Anek kisi kandapyo nokon injinba geni da gip-timnogwan piger.

¹⁷ Kidatno kisi noman tanakwa tagi manjiker.

Unun da nak da yokwi tat unun kanek kisi kisi an.

¹⁸ † Imalno kokwinik timigek paba pigikno namin da abidosak yan do satu wasok an.

¹⁹ Yawe, nak nepmanek dubagikon dima egipbi.

Panpulugokno, tepmi abin anpuluga.

²⁰ Anpuluganbi emat agak siba ban dima nikba kimokgen.

Unun amin pinan yombem da kisiron ban puluganbi dima nikba kimokgen.

²¹ Laion da gen kaga ae jon bulmakau da jomon ban pulugan nepbi.

²² † Yan anaki notno kabikon man madepgo yan tenjenoker.

Ae minat amin kabiyo da muwutnikon gak ankisiker.

²³ Yawe do pasal iman amin kabi, Yawe ankisini.

Jekon dakon diwatni kabi, Yawe man madep imni.

Israel dakon diwatni kabi, Yawe gawak imni.

²⁴ Nido jigi madepsi pan amin manji dima yomisak.

Tepmi jigiyo pan amin unun do nandaban yo isali di-ma asak.

Unun manji dima yomisak.

Panpulugosak do yan tidanba bisitni nandan yomisak.

²⁵ Amin madepsi Piŋkop gawak im do muwutni bisapmon gak ankisiker.

Minat aminyo gak do pasolgon unun da dabilon kalip gak do paret ak do yan teban tagim unun akdisat.

²⁶ Bupmi amin jap aripmisi nan tugokdan.

Ae Yawe wisin kokdo pi an amin unun da mani ankisikdan.

Piŋkop da panpuluganban dagok dagogi mini butni tagisi tan anan wigikdisak.

²⁷ Amin miktimi miktimi ekwan Yawe do nandanek to-bil iyikon apdan.

Miktimi miktimi amin kabi kabi ekwan unun da abinek gawak imdan.

²⁸ Nido Yawe kila amin madep egek miktimi miktimi amin morap kilani asak.

²⁹ Miktimi miktimi kwen wigik amin morap da nwanber an imdan.

Miktim amin morap kimagek miktim dagokdan unun kisi morap da abinek Piŋkop gawak imdan.

³⁰ Don altan altan ani amin da omani animdan.

Amin da Amin Tagi do yan tenjenok anakwa don altoni amin da nandan anan kikan.

³¹ Piŋkop da anpakni kilegikon da iyi minat amin kabini yokwikon ban timikgit,

unun dakon geni don altoni amin ban yoyikdan.

Kap 23

Yawe unun kila amino tagisi

Dewit dakon kap kinda.

23 Yawe unun kila amino, do yo kinda do wadak wadak dima asat.

² † Anki jon kalikaligi timon nepban pak yawokdot.

Anek pakbi monin monin yawori pokgon unudon gin nayin awildak.

† 22:7 Mt 27.39; Mk 15.29; Lk 23.35 †† 22:8 Mt 27.43 ‡ 22:18 Mt 27.35; Mk 15.24; Lk 23.34; Jn 19.24

†† 22:22 Ibr 2.12 ‡‡ 23:2 PA 7.17

³ Tapmim kalugi namihek man bini tagisi tosak do kosit kilegikon nayiŋ awildak.

⁴ Piŋkop, gak nak gat egisal, do gilo ae pilin tukyogwan agipberŋ kaŋ, yo yokwi do dima pasolgerŋ.

Gandako sipsip kila amin dakon kindap kiriŋ abidosol, do unun da butno anteban asak.

⁵ Japno tagisi uwalno da dabilon nomansi paŋnoman asal.

Yutgokon but galagon da abidanek bit nelak busuŋnokon tagaldal.

Yo galagi ireŋisi idawukbi idapno si tugosok.

⁶ Miktimon egipberŋ bisap morapmon kilano tagisi anek but dasi galak taŋ namiŋ wigikdisal.

Ae bisap mudok mudogi mini yutgokon egi wigikenŋ.

Kap 24

Piŋkop unun Kila Amin Madep

Dewit dakon kap kinda.

24 [†] Miktim gat ae yo morap ununwan toŋ unun Yawe dakon.

Ae kokup morap gat ae miŋat amin morap ununwan ekwaŋ kisi unun dakon gin.

² Pakbi ilarisi da binapmon miktim wasagit.

Miktim dakon mibili tap binap yipgut.

³ Namin da Piŋkop da kabap madepmon tagi wigisak?

Ae namin da iyi da telagi tamokon tagi atjak?

⁴ ^{††} Yokwi dima asak amin, ae butni kilegi, ae kokup kidat do dima gawak yomisak,

ae notni topmon da yaŋ teban tok dima anyomisak, unuden amin da aripmi tagi.

⁵ Unuden amin Piŋkop da gisamitjak.

Yokwikon baŋ timigek amin kilegi yaŋ iyisak.

⁶ Unuden amin da Piŋkop wisinek Jekop dakon Piŋkop da kapmatjok kisak.

⁷ Wigat, ji witdal kini. Yoma kalipmi, ji madepsi pisoni.

Anakwa Kila Amin Madep tilimi toŋsi da wigisak.

⁸ Kila Amin Madep tilimni toŋsi unun namin?

Unun Yawe kalon gin. Tapmimni madepsi, emaron teban tosok.

⁹ Wigat, ji witdal kini. Yoma kalipmi, ji madepsi pisoni.

Anakwa Kila Amin Madep tilimi toŋsi da wigisak.

¹⁰ Kila Amin Madep tilimi toŋsi unun namin?

Unun Yawe tapmimni pidanbisi.

Unun kalon dagan Kila Amin Madep tilimi toŋsi da egisak.

Kap 25

Amin kinda Piŋkop da kilani asak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

25 Yawe, anpulugoki do bisit gayisat.

² Piŋkopno, egip egipno gagon tosok yaŋsi nandisat.

Anpuluganaki mayagi dima pakenŋ, ae uwalno da abin nepmanek kisik kisik dima ani.

³ Amin morap gak do nandan gadan unun mayaktok dima pani,

mani amin paŋkewalgaŋ amin unun mayaktok pakdanŋ.

⁴ Yawe, nianŋ egipberŋ do nandisal unun noliki. Kositgo noliki.

⁵ Piŋkopno, yokwikon baŋ anpulugosol do nayiŋ dekbi gengo bami yol anan kikenŋ.

Gildat kinda kalon anpulugoki do jomjom anegisat.

⁶ Yawe, gak amin do bupmi nandanek but dasi galak taŋ yomisal unun do nandaki.

Kalipsigwan da anpak unun agil da anan obisal.

⁷ Piŋkop nak monji bilagi egek anpak yokwi agim unun do dima nandaki.

Gak amin do bupmi nandan yomisal, do but dasi galak taŋ nabi.

⁸ Yawe unun wagi tagisi ae kilegisi.

Yaŋdo, yokwi pakpak amin kositni yolisak.

⁹ Amin iyi do nandaba paŋ unun kositni kilegi yolisak, ae anpakni kilegi yoyiŋ dekdak.

¹⁰ Yawe da sanbek sanbekni ae gen tebani yolgaŋ miŋat aminyo unun do but dasi galak taŋ yomihek dima yopmanŋ dekdak.

¹¹ Yawe, man bingo tagisi tosak do yokwino morapmisi unun wiririk nabi.

¹² Yawe yolgaŋ amin kosit kilegi nianŋ agipni unun yolisak.

¹³ Unuden amin tagisi egipdanŋ, ae monji gwayoni unun da miktimni abidokdanŋ.

¹⁴ Yawe unun miŋat aminyo pasal imanŋ unun dakon notni egisak.

Anek sanbek sanbek unun gat agit unun do yoyiŋ dekdak.

¹⁵ Yawe da gin nak paron nan kukwosok, do unun da anpulugosak do dabilno unudon gin yipmanŋdat.

¹⁶ Naga dage egapbo amin da yokwi an namanŋ, do tobil abinek nandan yawok nabi.

¹⁷ Butjik morapno unun si pap tosok, do wiririk namiŋaki yawori egipberŋ.

Anpuluganaki jigi da dima abin nepni.

¹⁸ Butjik morapno gat ae jigino gat do nandanek yokwi morapno yopmanŋ nabi.

¹⁹ Uwalno morapmisi unun do pindat.

Unun nak do japmisi nandanek ukwayit an.

²⁰ Anpulugoki do obisat, do egip egapno kutnoki, ae uwal da kisiron nan abidoki.

Anpuluganaki mayagi dima pakenŋ.

²¹ Anpulugoki do jomjom anegisat, do anpakno tagisi ae kilegisi unun da nak ankutnoni dosi nandisat.

²² Piŋkop, amin kabigo Israel yumanŋ nanaki jigini mibili mibili toŋ unun da dima pabinŋ yopni.

Kap 26

Amin kilegi dakon bisit

Dewit dakon kap kinda.

† 24:1 1Ko 10.26 †† 24:4 Mt 5.8

26 Yawe, nak anpak kilegi gin anek gak dogin nandan gadasat,
do amin kilegi yan nayiki.
² Yawe, nak dakon but nandak nandakyo ankiligek koki.
³ Nido nak do but dasi galak tan namisal unun bisapmi bisapmi nandisat.
 Anek bisapmi bisapmi gak dakon gen bami yodat.
⁴ Nak top yon amin gat dima yikgaman.
 Ae jamba but amin gat dima akwaman.
⁵ Yokwi pakpak gat egip do dimasi nandisat.
 Ae unun gat yit do dimasi galak tosot.
⁶ Yawe, nak diwarino mini yan nandaki do kisitno pakbi nan sugosot.
 Nak gak dakon alta angwasiyek
⁷ gen papmon da gak ankisiek pi tagisisi asal unun do amin yoyisat.
⁸ Yawe, gak dakon yut do but dasi galak tosot.
 Gak dakon tilimgo unudon tosok.
⁹ Gak yokwi pakpak amin dapbi kimotni bisapmon dima nikbi kimokgen.
 Amin dapdap amin dapmanek nakyo kisi dima nikgi.
¹⁰ Unun amin yo yokwi ak do gen panjosit an.
 Ae amin da notni yo yokwi anyomni do amin do tomni yoman.
¹¹ Mani nak anpak kilegi gin asat.
 Bupmi nandan naminek yokwikon ban pulugan nepbi.
¹² Nak miktim kilegikon akdat.
 Yawe, amin gawak gam do muwukan unun da bikbigon gak ankisiek.

Kap 27

Pinkop ankisik dakon bisit

Dewit dakon kap kind.

27 Yawe unun tenjenino ae yokwikon ban timit timit amino, do namin do pasolgen?
 Yawe da nak ankutnosok, do nido pasol pasol aben?
² Amin yokwi nak anjupbal ak do apni bisapmon kosit yokwigin agek man potdan.
³ Emat amin morapmisi da abin anwasini kan, dima pasolgen.
 Uwal da nit do apni kan, but morap dima aben.
⁴ Yawe do yo kalonji kind do bisit asat.
 Unun da nandan naban miktimon egipben bisapmon gildari gildari iyi da yutnon egipben do nandisat.
 Anek Yawe unun wagil tagisisi do dabilno unudongin yipmanek kisi kisi anek egipben.
 Anek Telagi Yut Madepnikon Yawe dogin nandaneq egipben.
⁵ Nido yo yokwi da nagon noman toni bisapmon unun da iyi da yutnon ankisibin nepban egipben.
 Yoma sopmanek tagisi ankisibin nepjak.
 Tip madep kind da kwenon nepban tagisi egipben.
⁶ Yan aban uwalno nak anwasan unun pabin yopen.

Nak kisi kisi anek yan tidaneq iyi da telagi yutnikon paret an iben.

Anek kap yanek mani ankisiek.

⁷ Yawe, gak do bisit abo bupmikon da bisitno nandaneq anpulugoki.

⁸ Gagon opben do nayisal, do Yawe nak kili unun obisat.

⁹ Dima gandaneq yan do dima pasilgi.

Nak oman amingo, do butjap nandaneq dima akwayiki.

Pinkop, gak panpulugokno.

Gak da nak yokwikon nan abidosol.

Dima nepman dekgi.

¹⁰ Men datyo da manji namjil kan, Yawe da kilano sigin akdisak.

¹¹ Yawe, gaga dakon anpak do nayin dekgi.

Uwalno morapmi, do kosit kilegi nan nayin anan kiki.

¹² Yum nandaneq uwalno da nak dima abidoni.

Unun topmon da gen yan naminek nak anjupbal akdo an.

¹³ Nak asisi nandisat, don on miktim egisaron Yawe da yo tagisi an namdisak.

¹⁴ Yawe anpulugosak do jomjom aki.

Tebaisi agek nandan gadan iminek but pasol dima abi.

Yawe do jomjom aki.

Kap 28

Pinkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kind.

28 Yawe, gak tip madepno, bisitno nandaneq anpuluga.

Dima anpulugoki kan, nak amin kimakbi da tilak egipben.

² Bupmi nandan naminek anpulugoki do yan tidoken bisapmon nandan nabi.

Bisit anek kisitno panenokgo telagi yutgo da tet do wigisak.

³ Yokwi pakpak amin gat kisi nak dima ilik panji mabi kinek.

Unun amin kwen da notni do gen galagi galagi yon.
 Mani burigwan nandak nandakni yokwi morapmi ton.

⁴ Anpak yokwi awit unun da aripmon kobogi do tepmi pi yobi.

Amin do yokwi awit unun panjobilbi iyikon kini.

⁵ Yawe da pi madepsi anek yo morap wasagit unun do dima nandan.

Yando, unun amin yut kind nan yan tuwilek dima awaldisak.

⁶ Bupmi nandan namjak do bisit abo bisitno kili nandagit, do Yawe dakon man awigiek.

⁷ Yawe da tapmim naminek pasikno asak.

Yan asak do anek nandan gadan imisat.

Yawe da nak anpulugosok unun do kisik kisik madepsi nandan imisat.

Nak ya yan iyinek kap morapmi yosot.

⁸Yawe da miñat amin kabini tapmim yomisak.

Kila amin madepni pini asak do manjigit unun anpulugok do tagap tajak dam tebani aripmi dima tuwili da yan egisak.

⁹Miñat amin kabigo yokwikon ban pulugan yopbi.

Gaga do manjigil amin kabi yo tagisi an yobi.

Kila amini egek dagok dagogi mini kilani abi.

Kap 29

Sikak mirimyo madep anakwan Pinokop dakon yan ilit nandaman

Dewit dakon kap kinda.

29 [†]Ji anelo tapmimi ton, ji Yawe ankisini. Tilimni gat ae tapmimni gat do nandanek ankisini.

²Yawe dakon man madepni unun tilimi ton, do ankisini.

Ji si telak tajak gawak imni.

³Yawe da gen yanakwan tap kwenon kinakwan nandan.

Pinokop tilimni madep kiririj da yan madepsi yosok. Gen madepsi yanban suligi tap madep kwenon kinakwan nandan.

⁴Yawe gen yosok unun tapmimi tonji yosok.

Yanakwan amin morap da Yawe unun kila amin madep wikwisi yan nandan iman.

⁵Yawe gen yanakwan Lebanon miktim dakon sida kindap gawikgan.

⁶Unun da wasok aban Lebanon Kabap da bulmakau monji da wigi mok an unuden an.

Ae ilen Emon da bulmakau wili bilagi da yan wigi mok asak.

⁷Yawe da gen yanakwan mal asak.

⁸Unun da wasok aban Kedes dakon miktim kibiri unun wudip madepsi asak.

⁹Yawe da gen yanakwan kindap teban da kwasigilgan, anakwa koron kindap tam morap kisisi biripmigi mon.

Yan anakwan Telagi Yut Madepnikon amin kisisi da yan tidanek yan yon, "Pinokop unun tilimni ton!"

¹⁰Pakbi igakwa Yawe dagok dagogi mini kila amin madep egisak.

¹¹Yawe miñat amin kabini tapmim yomisak.

Yan anek gisamigakwan yaworisi ekwan.

Kap 30

Amin kinda da Pinokop ya yan iyik do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on telagi yut yoma wital do yawit.

30 Yawe, gak da nak yokwi da kisiron nan abidagil.

Yum pindagaki uwalno da abin nepmanek kisik kisik dima awit.

Yan agil do mango yan ankisiat.

²Yawe Pinokopno, anpulugoki do bisit gayiko anpuluganbi kilek tagim.

³Yawe, kimot do anapbo abi pidagim.

Kimakbi tamogwan pigik do anapbo egip egipno aego namgul.

⁴Yawe dakon miñat amin kabini, Yawe ankisini.

Mani telagi ankisini.

⁵Bisap pisipmisok butjap nandisak.

Mani miktimon ekwanan bisap morap nin do tagisi nandanek yo tagisi anmimisak.

Dabil pakbiga kalbi tagi moni, mani wisa dagokdo kisik kisik aego akdisal.

⁶Kalip nak tagisi egek yan yagim, "Yo kinda da aripmi dima aban yokwi token."

⁷Yawe, gak nak do tagisi nandanek anpulugagil bisapmon ilen kinda da yan tebaisi akgim.

Mani manji namgul bisapmon unudon yokwi tagim.

⁸Yawe nak gak do yan tidagim.

Bupmi nandisak do Amin Tagi bisit tebaisi anek yan iyigim,

⁹"Nak kimakbi tamogwan pigiken kan, ni yo tagi kinda da noman tosak?"

Amin kimakbi da mango tagi ankisini?

Gak da toktoyi ninon yo tagisi asal dakon gen unun da tagi yan tenjeroni?

Aripmi dima.

¹⁰Nandan namiñek nak do bupmi nandaki.

Yawe, nak anpulugoki."

¹¹Gak da butno jigisi tagit unun antagap abi kisik kisik kap asat.

Ae but yokwi nandagim unun anyawot abi but kwaktok nandisat.

¹²Yan agil, do gen mapmit aripmi dima aber. Mango ankisiker.

Yawe Pinokopno, dagok dagogi mini ya yan gayiken.

Kap 31

Yawe da miñat aminyo gawak iminek ekwan unun kilani tagisi asak

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

31 Yawe, gak da nak ankutnoki do abisat.

Anpuluganaki uwal da dima abin nepni.

Gak kilegisi do uwal da kisiron ban pulugan nepbi.

²Nandan namiñek tepmisi pulugoki.

Gak gopbatno ae dam tebano aripmi dima tuwili egisal, do uwal da aripmi dima abin nepni.

³Asi gak tip madepno ae dam tebano aripmi dima tuwili egisal.

Gak dakon man dima yokwi tosak do mibiltan namiñek kosit nolayiki.

⁴Uwalno da nak abidok do pat yipman.

† 29:1 Kap 96.7-9

Mani gak pasili tamono, do abin anjukturajaki paron dima yokwalger.

⁵ † Wupno gak da kisiron yipmandat.

Yawe, gen bami dakon Pinjkop, yokwikon ban pulugan nepbi.

⁶ Gak kokup kidat gawak yoman amin dimasi galak tan yomisal.

Mani egip egipno Yawekon tosok yanji nandisat.

⁷ Nak do bisapmi bisapmi but dasi galak tan namisal, do nak gak do but galaksi nandisat.

Jigi morapno pindagek butjik pagim unun pindak nandanjo agil.

⁸ Yum pindagaki uwal da nak dima abidawit.

Anpuluganaki tagisi egisat.

⁹ Yawe, jigino madepsi, do bupmi nandan nabi.

Kunam morapmi tagek dabilno piriropman.

But yokwi nandanek giptimno wagils alek tan.

¹⁰ Butnokon da jigi nandan egisat.

Unun da egip egipno anpisip asak. Kunam morapmi takdat do bisap dubagi dima egipber.

Nak jigino madepsi do tapmimno minisi anakwan kidatno wagils yokwi ton.

¹¹ Uwal da jigilak yan naman.

Kokup isalno da nak do nandaba yokwitok an naman.

Anakwa notnoni da nak do pasol pasol madepsi an. Kosiron agapbo nak nandan amin unun pasal si kwan.

¹² Amin kimakba intan yomaman unuder amin morap kisi nak do intan naman.

Nak miktim kwoba pudan kwa maba kwan unun yombem.

¹³ Nak nandanapbo uwalno morapmi da manji gen yan naman.

Yo pasolisi da nak angwasan.

Muwugek niansi anek anatan kimakban yan do yan nandat an.

¹⁴ Mani Yawe egip egipno gagon tosok yanji nandisat.

Nak yan yosot, "Gak Pinjkopno."

¹⁵ Nak don egi anan kikdisat unun gak da kisiron tosok.

Uwalno nak ansopmangan unun da kisiron ban pulugan nepbi.

¹⁶ Butgo oman amingo nagon yipmanek yo tagisi an nabi.

Butdasi galak tan namisal, do uwal da kisiron ban pulugan nepbi.

¹⁷ Yawe, anpulugoki do yan tidosot, do anpuluganaki mayagi dima paker.

Yokwi pakpak amin panmayak abi.

Anaki kimakbi tamogwan pagek gen dima yoni.

¹⁸ Unun amin kwen wigik anek amin kilegi do yanba yokwi tok anyoman,

do unun top yogok amin panwasik abi gen dima yoni.

¹⁹ Amin gak do pasalek gawak gaminek ekwan unun gak da anpakgo tagisisikon da anpulugosol.

Minjat amin morap da dabilon anjukturajaki do gagon kwan amin kilani tagisi asal.

²⁰ Gak da unun amin gaga da kapmatjok panjisibisal. Yan anaki dap do yan amin dap do si panjidok an.

Gak da yongamgwan egakwa uwalni da gen yokwi yanek aripmi dima pabin yopni.

²¹ Yawe anjisino. Nak do but dasi galak tan namisal. Kokup papmon egapbo uwal da angwasiyek nit do awit bisapmon tagisi anpulugagit.

²² Unun bisapmon wuridagek yan yagim, "Gak da nak nolbi gak da dubagikon egisat."

Mani bupmi nandanek anpulugoki do yan tidoko nandan namgul.

²³ Telagi minjat amin kabini, ji Yawe but dasi galak tan imni.

Geni guramikan amin kilani tagisi asak, mani iyi do nandaba wigisak amin unun kobogi yokwisi yomisa.

²⁴ Yawe da anpulugosak do jomjom an amin morap ji butji panjeban anek atni.

Kap 32

Diwarinin yankwok anek kisik kisik anen

Dewit dakon kap kinda. Kap on do "Maskil" yan yon.

32 † Amin kinda gulusan agit dakon yokwini Pinjkop da wiririk imisak, unun amin kisik kisik tagi asak.

² Amin kinda Pinjkop da diwarini wiririk imisak, ae topni mini egisak amin unun kisik kisik tagi asak.

³ Diwarino dima yan tenjenagim bisapmon gildat kalba ae kalbi but yokwi nandanek iyon iyon yanek egipgum.

Anek tapmimno wagils alek tawit.

⁴ Gildari ae kalbi tepmi pi namgul.

Gildat da miktim kanban kibidosok unun da tilak tapmimno kisisi man mudawit.

⁵ Don diwarino gagon yan tenjenagim.

Anpakno yokwi kinda dima anjisibigim.

"Yawekon diwarino kisi yan kwoker" yan yagim.

Yankwok abo diwarino kisisi wiririk namgul.

⁶ Do amin gak golgan jigi bisapmon gak do bisit yoni. Anakwa jigi pakbi ikdak unun da tilak abinek aripmi dima pabin depni.

⁷ Gak kalon gin pasili tamono.

Gak da kilano asal, do jigi da nak aripmi dima abin nepni.

Gak da nak jigikon nan pulugosol, do nak angwasiyek akgan amin da but kwaktok kap yon.

⁸ Yawe da yan yosok, "Nak da gayin degek kosit agipbi unun golikdisat.

Nawa gen gayinek kilago akdisat.

⁹ Gak os bo donki da yan kadim dima dagoki.

Unun amin da gen kaganikon ain tim ton unudon nap teban panjeban anek ilikba geni guramikan."

† 31:5 Lk 23.46

†† 32:1 Ro 4.7-8

¹⁰ But yokwi morapmi yokwi pakpak aminon noman tonj.

Mani Yawe si nandan gadanj imanj amin unjun dagok dagogi mini but dasi galak tanj yomisak.

¹¹ Amin kilegi ji butji tagisi tanjakwan Yawesi anjksini.

Butji gwaljigi mini amin, ji kisik kisik nandanek yanj tidoni.

Kap 33

Pinjkop yanj anjksik dakon kap

33 Amin kilegi ji kisik kisik nandanek Yawe anjksini. Unjun anjak unjun ji da agagisi.

² Yawe anjksinejek kulele tidoni.

Gita napmi 10 kabi tonj unjun tidanjakwa geni galagisi nandisak.

³ Kap kalugi yanjek gita si nandan kimagek tidoni.

Yanj anjek kisik kisik anjek yanj tidoni.

⁴ Yawe dakon gen unjun gen bamisi.

Yo morap asak unjun da nin toktogisi dima nipmanj dekdak yanj nolisak.

⁵ Yawe unjun anjak kilegi ae gen kokwin kilegisi unjun do but dasi galak tosok.

Dagok dagogi mini miktimi miktimi amin do but dasi galak tanj yomisak.

⁶ Yawe da gen yanjakwan gildat kanek ae gikyo kundukon noman tawit.

Gen yanjakwan yo morap kundukon noman tawit.

⁷ Amin da kwobakon pakbi kolemba tonj unjun da tilagon Yawe da tap pakbi anmuwukban tamonikon gin tagit.

⁸ Gen yanjakwan on miktim noman tagit.

Gen tebai yanjakwan noman tagit do miktimi miktimi amin kisisi Yawe do pasalek tamtam yanj imnisi.

¹⁰ Miktimi miktimi minjat aminyo da yo ak do panjosit anj unjun Yawe da tuwildak.

Ae pi ak do nandan unjun kosit sopmanjak.

¹¹ Mani Yawe da yo morap ak do yosok unjun jonjigek anj mudosok.

Pi morap ak do nandisak unjun toktogisi kulabik aripmi dima asak.

¹² Minjat amin kabiyu Yawe yipba unjun da Pinjkopni egisak unjun amin kisik kisik tagi ani.

Unjun minjat amin kabiyu iyi do kilil manjigat.

¹³ Yawe unjun Kwen Kokup da sinjanban pinjakwan amin kisisi pindakdak.

¹⁴ Unjun kila amin madep yityit tamonikon yigek sinjanban pinjakwan miktimon amin morap pindakdak.

¹⁵ Unjun da amin dakon but nandak nandakni wasagit, do yo morap anj unjun pindak nandanjo asak.

¹⁶ Kila amin madep kinda unjun emat amini morapmi da uwalni aripmi dima pabinj yopni.

Ae emat amin kinda unjun iyi da tapmimon da uwalni da kisiron da aripmi dima pasal kisak.

¹⁷ Emat dakon os unjun tapmimni madepsi, mani uwalni da kisiron banj aripmi dima panpulugosak.

¹⁸ Mani amin morap Yawe do pasolgonj unjun iyi kilani asak.

Dagok dagogi mini amin do but dasi galak tanj yomisak unjun do nandanek jomjom anj amin unjun kilani tagisi asak.

¹⁹ Unjun amin kabi panpuluganjakwan dima kimokgonj, ae jap da mini anj bisapmon jap yomanjakwan dima kimokgonj.

²⁰ Yawe unjun dagin nin tagi panpulugosak, do unjun do jomjom amanj.

Unjun da pasiknin egakwan unjun da yongamgwan tagisi ekwamanj.

²¹ Nin mani telagi unjun do nandan dagomanj, do kisik kisik amanj.

²² Yawe, gak nin panpulugoki do jomjom amanj.

Dagok dagogi mini but dasi galak tanj nibi dosi nandanjan.

Kap 34

Dewit Pinjkop da anpuluganban anjksigat

Dewit Abimelek gat egek topmon da njugigi daganban Abimelek da yolban kigit. Kinejek kap on mandagit. †

34 Nak Yawe anjksikenj. Bisapmi bisapmi mani anjksikenj.

² Yawe da anpulugagit do nandanek mani anjenokgenj.

Jigini tonj amin da unjun do nandanek but galaksi nandani.

³ Yawe dakon man madepni do yanjek anjksinenj.

⁴ Yawe da nak anpulugosak do bisit iyiko nandagit.

Pasol pasolno wiririkban but yawot pagim.

⁵ Yawe nandan gadanj imanj amin kisik kisik anjek mayagi dima nandanj.

⁶ Nak jigikon egek Yawe do yanj tidoko bisitno nandanek jigigi morapnokon nanj pulugan nepgut.

⁷ Yawe dakon anjelo da Yawe do pasal imanj amin da kapmatjok egek yokwikon banj panpulugosok.

⁸ †† Yawe anjksilik koni, unjun tagisi.

Panjkutnosak do kwanj amin unjun kisik kisik tagi ani.

⁹ Minjat amin kabiyoni ji Yawe do pasal imni.

Nido pasal imanj amin unjun yo kinda do wadak wadak dima anj.

¹⁰ Laion da jap do anj, mani Yawe wisinj kok do pi anj amin unjun yo tagisi do wadak wadak dima anj.

¹¹ Minjat monjijono, abinejek mirak yopgut.

Apba Yawe do pasol pasol ani do dayinj dekho.

¹² ‡ Ji miktimon bisap dubagi egek egip egip tagisi egek kisik kisik ak do nandanj?

¹³ Yanj egip do nandan kanj, ji gen yokwi dima yoni, ae top gen dima yoni.

¹⁴ Ji anjak yokwi manji yominejek anjak kilegisi gin ani. Amin gat but kalonj anjek egip do pini si teban tanjek ani.

¹⁵ Yawe unjun amin kilegi kilani anjek bisitni nandan yomisak.

¹⁶ Mani yokwi anj amin dima galak tanj yomisak. Kimagakwa amin da injanj yomdanj.

† 34:0 1SA 21.13-15 †† 34:8 1Pi 2.3 ‡ 34:12 1Pi 3.10-12

¹⁷ Amin kilegi Yawe bisit an iba nandan yomisak.
Panpuluganban jigi da dima pabin yopmanan.
¹⁸ Yawe butjigon da egisak amin da kapmatjok egisak,
ae nagon yo tagi di dima noman tokdan yan nandisak
amin unun anpulugosok.
¹⁹ Amin kilegi jigi morapmi noman tan yoman, mani
Yawe da jigi morapnikon ban pulugan yopmandak.
²⁰ † Yawe da kilani tagisi anakwan amin kinda da ki-
datni kinda dima jokgaldisak.
²¹ Anpak yokwi da yokwi an amin dapba kimotdan.
Amin kilegi dakon uwalni Yawe da tepmi pi
yomdisak.
²² Mani Yawe da iyi dakon oman amini yokwikon ban
yuman nan yopmandak.
Amin morap panjutnosak do nandan iman amin
unun dima tasik toni do yoyikdisak.

Kap 35

Amin kinda Pinjok da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

35 Yawe, kosit sopman naman amin dakon kositni
sopman yobi.
Ae amin nak gat emat aman amin, gak unun gat
emat ani.
² Emat dakon yik imalyo gat ae pasik gat timigek abin
nak anpulugoki.
³ Dikdik gat ae gwawiya gat timigek nak an sopman-
gan aminon emat abi.
“Nak yokwikon ban timit timit amingo!” yan nayiki.
⁴ Unun amin da nikba kimokgen do nolgan.
Pabin yopmanaki mayaktok pani.
Unun da nak anupbal ak do gen yan panjeban an.
Yopbi tobil kinakwa panjtok abi dosi nandisat.
⁵ Yawe, mirim da wit dakon gipmi wiririk pangwan,
unun da tilak anelogo da amin yokwi unun wiriritjak
dosi nandisat.
⁶ Anelogo da yolban kinakwa kositni aban pilin tuk ae
sagalegiyo ani dosi nandisat.
⁷ Nak da yokwi kinda dima an yomgum, mani nak abi-
dok do pat yipgwit, ae nak da moken do gapma kinda
wayikgwit.
⁸ Yan awit, do dima nandanakwa gak da yum pinda-
gaki yokwi da timitjak,
ae pat yipgwiron iyi yokwalni,
ae gapma unun wayikgwiron iyi unudon moni.
⁹ Yawe da yan anakwan but galak nandan imdisat.
Nak anpulugokdisak do tagisi nandan imdisat.
¹⁰ Butnokon da yan iyiker, “Yawe, gak yombem kinda
mini.
Gak da tapmimni mini amin unun tagisi panpulu-
ganaki amin tapmimni ton da dima panupbal an.
Gak da bupmi amin wadak wadak an unun panpulu-
ganaki kabo noknok da yoni dima timikgan.”
¹¹ Top amin da anpak yokwi di dima agimon gen yan
naman.

† 34:20 Jn 19.36

¹² Nak anpak tagi ban an yominapbo, unun da kobogi
do anpak yokwi ban an naman.
Do but yokwi nandisat.
¹³ Mani sot awit bisapmon bupmi madepsi nandan
yominjek bupmi dakon imal wamgum.
Nak jap kelek egek gak da panpulugoki do bisit
agim.
¹⁴ Unun notno bo ae padigino yombem kinda do bup-
mi nandagim.
Nak amin kinda da menji kimagakwan bupmi ae ku-
namyokon da agisak unun yombem.
But yokwi nandanek kunam ae bupmiyo anek
egipgum.
¹⁵ Mani jigi pasat bisapmon unun muwugek kisik kisik
an.
Ae amin di dima nandan yomisat unun da abin nep
do muwukgan.
Ak nandari mini gen yokwi yan naman.
¹⁶ Unun da yansul sigin yan naminek gen yokwisi
nayan.
Dima galak tan naminek mam non.
¹⁷ Amin Tagi, bisap nian da sigin yum pindagek nak
dima anpulugoki?
Anpuluganaki nak dima anupbal ani.
Unun laion yombem da nak nitdan, do unun da kis-
iron ban pulugoki.
¹⁸ Gak da yan anaki minat amin kabi morapmi kisi gak
gawak gamdo muwutnikon ya yan gayiker.
Asisi, minat amin kabi madepsi da binapmon mango
awigiker.
¹⁹ †† Amin diwari isal dogin uwal an naman.
Yum pindakbi nak abin nepmanek kisik kisik di
abam.
Unun isal dogin nandaba yokwi tok an naman.
Do yum pindagaki nak dakon jigi do kisik kisik dima
ani.
²⁰ Amin diwari gat yityit tagisi ak do genjok di dima
yon.
Amin kokupmon tagisi ekwan unun panupbal ak do
gen ban yon.
²¹ Unun da gen papmon da gen yansi yan naman,
“Asisi, nin da gandanapno anpak yokwi agil.”
²² Yawe, gak da unun amin kil pindak mudal.
Gen mapmit dima aki.
Amin Tagi, gak nak da dubagikon dima egipbi.
²³ Gak Pinjokno ae Amin Tagino.
Pidan abin nak anpuluganek gen kokwin kilegisi an
nabi.
Pidanek nak dakon gen anjeban ak do yan tenjenok
abi.
²⁴ Yawe Pinjokno, gak anpak kilegi asal.
Do nak anpuluganbi uwalno da nak anpak kilegi
asat yansi nandani.
Yum pindagaki nak da yokwi toko nandanek kisik
kisik dima ani.
²⁵ Yum pindagaki iyi do “Nin yo ak do nandagiman
unun abisok tagisisi kil unun aman” yan dima yoni.

†† 35:19 Kap 69.4; Jn 15.25

Yum pindagaki "Kili anupbal aman" yanj dima yoni.

²⁶ Nagon jigí noman tak unun do kisik kisik an, do panmayak anek panjntok abi.

Unun iyi dakon man pawigik do anek nak abin nep-mangan, do mayaktok yominjek mani pabin yopbi dosi nandisat.

²⁷ Mani nak do amin kilegi yanj nayiki do nandan amin, unun kisik kisik dakon yanj tidok anek buri tagisi toni dosi nandisat.

Bisapmi bisapmi yanj yoni, "Yawe unun mani wuk-wisi! Oman amini tagisi egipjak do but galaksi nandisak."

²⁸ Yanj anakwa nak da anpakgo kilegi do yanj tenjentok anek gildat kinda kalon gak anjisiken.

Kap 36

Amin dakon anpak yokwini

*Yawe dakon oman amin Dewit da kap on mandagit.
Kap on kap yonj dakon kila amin do mandabi.*

36 † Yokwi unun amin yokwi da buron yigek gen iyisak.

Unun amin Pinjkop do disok dimasi pasoldok.

² Unun iyi do nandaban wigakwan nak yokwi pakpak aminsi kinda yanj iyi do dima nandisak.

³ Bisapmi bisapmi unun amin gen yokwi gat ae top gen yosok.

Anpak kilegi asak dakon nandan kokwin tagisi disok dima tan iman.

⁴ Dipmin tamokon pokdok bisapmon yokwi asak dakon kosit dakon nandak nandak asak.

Kosit yokwisi banjin agek anpak yokwi manji dima yomisak.

Pinjkop dakon anpak tagisi

⁵ Yawe, gak amin do but dasi galak tan yomisak.

Unun dakon tilakni kundu gat arip, madepsi.

Ae gengo anteban anek nin tagisi panpulugosol.

Tilakni unun kwen ason gikwem da arip.

⁶ Anpakgo kilegi unun madepsi kabap daman yombem.

Gen kokwin pi agakgo unun tap idap ilarisi yombem.

Yawe, gak da amin gat bit kilapyo gat kilani anaki tagisi ekwan.

⁷ Pinjkop, amin do but dasi galak tan yomyomgo unun wagil tagisisi.

Minjat amin morap kisisi gagon obinjek pasilgan.

Pup pidok merji da pirigwan panji pasil yikgan unun yombem.

⁸ Yutgokon jap morapmisi, do amin jap do dima an.

Yogo galagisi unun morapmisi.

Unun pakbi madep pokgon unun ban yanj yobi non.

⁹ Gak egip egip dakon mibilisi.

Gak gaga tenjenti amisi, do tenjentigokon yo morap tagisi pindakgaman.

¹⁰ Bisapmi bisapmi amin si nandan gaman unun amin but dasi galak tan yobi.

Buri tagisi amin panpuluganaki tagisi egipni.

¹¹ Gak yum pindagaki iyi do nandaba wigisak amin da nak dima bamoni.

Ae yum pindagaki amin yokwi da nak dima nolba kiken dosi nandisat.

¹² Pindakgi! Amin yokwi miktimon piligi man da pokgon, ae aripmi dima pidokdan.

Kap 37

Yo ni da amin tagisi gat ae amin yokwi garon noman tokdan

Dewit dakon kap kinda.

37 Gak amin yokwi da anpak an unun do nandaba kik dima abi.

Gak anpak yokwi an amin pindagek nak da yanj asat tam tagi yanj dima nandabi.

² Unun jon bo ae kindap tam da kibidon, unun da tilak amin yokwi bisap pisipmisok kibidokdan.

³ Gak egip egipgo Pinjkopmon tosok yanj nandane anpak tagisi ban abi.

Yanj anek miktimgokon bisap dubak tagisi egipdisal.

⁴ Pinjkop do kisik kisik an iminjaki yo galak tosok unun gamjak.

⁵ Gak egip egipgo Yawe da kisiron yipbi.

Egip egipno unudon tosok yanj nandan iminjaki, unun da gak anpulugosak.

⁶ Anpakgo tagisi unun aban noman gildat dabil da yanj tenjentokdisak.

Anek gildat dabil da gildat binapsi wisisak, unun da tilak minjat aminyo da dabilon anpakgo kilegi nomansi antenjen akdisak.

⁷ Gak Yawe da kapmatjok tayanjgok yikgi.

Tayanjgok egek butgo yawori tanjakwan anpulugosak do jomjom abi.

Amin da anpak yokwi mibili mibili anek yo tagisi morapmi timikgan unun do nandaba kik dima abi.

⁸ Amin yokwi wagil tasik tan mudokdan.

Mani minjat aminyo nandan gadat anek Yawe da panpulugosak do jomjom an, unun miktimnikon tagisi egipdan.

Do gak butjap yipbisi.

Ae nandaba kik yo kisi dima abi.

Yanj abi kan, unun da gak ilik anjkan yokwi akdisal.

¹⁰ Bisap dubak dima amin yokwi wagil tasik tan mudokdan.

Unun wusin pindat do pi abi, mani dima pindatdisal.

¹¹ †† Mani minjat aminyo anpakni yawori, unun Pinjkop da miktim morap kisi yomdisak.

Unun yiyit wagil tagisi anek kisik kisik egipdan.

¹² Amin yokwi amin kilegi panupbal ak do nandak nandak asak.

Anek nandaban yokwi tok an yominjek mam nan yomisak.

† 36:1 Ro 3.18

†† 37:11 Mt 5.5

¹³ Mani Amin Tagi da nandisak, bisap kinda noman tokdisak, unun bisapmon amin yokwi pasil mudokdan, do Yawe da jikgo yanjan yomisak.

¹⁴ Amin yokwi unun yoni mini amin gat ae wadak wadak an amin yam do emat agak sibani yiknikon ban ilikgan, ae obip panjilikgan.

Unun anpak kilegi yolgan amin dapba kimot do an.

¹⁵ Mani emat agak siba da iyi ban wamikon sugokdan.

Anakwa obipni si jokgal kikdan.

¹⁶ Amin kilegi dakon yoni kalonjisok unun da amin

yokwi dakon yoni morapmi yapman mudosok.

¹⁷ Nido, Yawe da amin yokwi dakon tapmim pabin yopmanek amin kilegi kilani tagisi akdisak.

¹⁸ Yawe da gulusunni mini amin unun kilani tagisi asak.

Ae yo tagisi yomisak unun toktogisi timik wugikdan.

¹⁹ Bisap yokwikon jiggi dima pakdan.

Ae amin diwaru jap do ani bisapmon amin kilegi japni morapmi tan yomdan.

²⁰ Mani amin yokwi tasik tan mudokdan.

Jarej gat jon gat da pasilgan, unun da tilak Yawe dakon uwalni pasildan.

Asisi, mukwa da bisap pisipmisok tanek pasilgan, unun da tilak pasildan.

²¹ Amin yokwi yo do goman anek sop do dima nandisak.

Mani amin kilegi amin diwaru do yo morapmi yomisak.

²² Minjat aminyo Yawe da gisamikdak, unun miktimni timigek tagisi egipdan.

Mani minjat aminyo jobit timitni do yagit unun wagil tasik tan mudokdan.

²³ Yawe da amin kinda do but dasi galak tan imisak kan, unun amin anteban anakwan kosit kilegisi agisak.

²⁴ Unun amin mosak kan, wagilsu dima yokwi tosak.

Yawe da kisitnikon abidanek anpuluganban aeni pidan akdak.

²⁵ Kalip nak monji bulagi, ae abisok nak amin pelan kili at.

Mani Pinokop da amin kilegi kinda manji dima iban kagim.

Ae amin kilegi dakon monji gwayoni jap do wadak wadak anek amin da anpulugoni do dima yan tidanba pindakgim.

²⁶ Bisapmi bisapmi amin kilegi da amin diwaru do yo morapmi yoman.

Ae monji gwayoni da men datni kisik kisik yoman.

²⁷ Gak anpak yokwi morap do manji yominjek anpak tagi bangin abi.

Yan abi kan, dagok dagogi mini miktimon tagisi egipdisal.

²⁸ Nido Yawe gen kokwin kilegisi an amin do but dasi galak tan yomisak.

Minjat amin kabini geni guramikgan unun manji dima yomdisak.

Dagok dagogi mini Yawe da kosit kilegi akwan amin kilani asak,

mani amin yokwi dakon gwakni unun tasik tokdan.

²⁹ Amin kilegi Pinokop da miktim yomgut unun abidanek unudon toktogisi egi wugikdan.

³⁰ Amin kilegi unun nandan kokwin kilegisi anek gen yosok.

Unun gen kokwin kilegi anek gen yosok.

³¹ Pinokop dakon nawa gen butnikon tosok, ae kositni kilegi unun dima yipman degek sagalek dima anakdak.

³² Amin yokwi amin kilegi anakban kimotjak do yubin egisak.

³³ Mani Yawe da amin kilegi yipman dekban amin yokwi da aripmi dima anakban kimotjak.

Ae amin yokwi da amin kilegi gen pikon yipjak kan, Yawe da yum anakwan gen pikon aripmi dima abin yipjak.

³⁴ Yawe da gak anpulugosak do jomjom anek anakni yolgi.

Yan abi kan, man madep gaminakwan miktim unun gamgut unun abidokdisal.

Anek anakni amin yokwi panjupbal akdisak.

³⁵ Nak amin yokwi tapmimni madepsi kinda kagim.

Sida kindap da kindap diwaru yapman mudosok, unun da tilak minjat aminyo yapman mudagit.

³⁶ Mani don unudon kinek mini kagim.

Nak unun amin wusik do pi agim, mani dima kagim.

³⁷ Amin kilegi, ae gulusunni mini, ae amin diwaru gat yaworisi ekwan amin do nandaki.

Unun amin dakon diwatni tagisi egipdan.

³⁸ Mani Yawe da yokwi pakpak obisi panjupbal akdisak.

Unun dakon diwatni wagil tasik tan mudokdan.

³⁹ Yawe da amin kilegi yokwikon ban timikdak.

Jigi altan yoman bisapmon dam tebani aripmi dima tuwili egi yomisak.

⁴⁰ Panikutnosak do Yawekon kwan, do amin yokwi da kisiron ban timigakwan tagisi ekwan.

Kap 38

Amin kinda jigini ton dakon bisit

Dewit dakon kap kinda.

38 Yawe, butjap nandisal mani gen tebai dima nayiki.

Butjap madepsi nandisal mani nak anmilip ak do tepmi pi dima nabi.

² Gak gaga dakon gobin nan yaman namil, anek kisitgo da nikdak.

³ Gak da butjap nandan namisal, do sot yokwisi asat.

Nak diwaru ton, do giptimno tapmimi minisi asak.

⁴ Gulusunno da kili witjin namgut.

Ae unun jigino yik yombem jigini madepsi, do nak da aripmi dima imeri.

⁵ Giptimnokon wuda ton dakon tabani unun madepsi, ae miktanbi.

Nak nandan kokwini mini amin da aripmon anpak gulusun agim do anek unun noman tan namen.

⁶ Butnokon jiggi madepsi anakwan tasik tosot.

Gildat kinda kalonj bupmi nandanej kunam gin tak egisat.

⁷ Giptimno tedepmisi kindap da yanj soj namiñakwan sot madepsi asat.

⁸ Yo kinda da tebaisi bamanj namisak unun da tilak nak obisi tasik tanej yokwisi egisat.

Butnokon da yokwisi nandanej tepmi madepsi nandisat do iyonj iyonj yosot.

⁹ Amin Tagi, gak da nak dakon galaktok teban nandisat.

Butno da kunam yokwisi takdak, unun gak da dabilon pasili dima.

¹⁰ Wamno gami pi tebaisi anakwan tapmimno minisi asak.

Dabilno pilin tanjakwan tagi dima sinjosot.

¹¹ Notnoni gat ae gen kalonjo gat nak da kapmatjok ap do dima galak tonj, nido wudano yokwisi.

Gwakno kisi dubagikon ekwanj.

¹² Nikba kimokgej do nandanej amin unun nak abidok do pat yipmanj.

Amin nak antasik ak do nandanej amin yo yokwi anj nam do gen yonj.

Bisapmi bisapmi yokwi anj nam do gen yanj panjeban anj.

¹³ Mani amin mirakni mini yombem geni dima nandanej yomisat.

Nak kadim yombem, do antanej yok kinda dima asat.

¹⁴ Nak amin kinda gen aripmi dima nandanej, ae kobogi aripmi dima yogogi yombem.

¹⁵ Mani Yawe, nak gak do jomjom asat.

Amin Tagi, gak Pinjokpno, do gaga geno dakon kobogi antobilbi.

¹⁶ Nak bisit yanj asat, "Yum pindagaki sagalek nikban uwal da but kwaktok dima nandanej."

¹⁷ Nido, nak kili ununjak mokdisat.

Ae tepmi toktogisi pasat.

¹⁸ Nak gulusunjo gagon yanj tenjenjosot, anej yokwi agim do bupmisi nandisat.

¹⁹ Uwal morapno unun tapmimi tonji.

Unun da isal dogin uwal anj namanj.

²⁰ Nak anjak tagisi anj yomisat, mani kobogi do anjak yokwi anj namanj.

Nak anjak kilegi yolapbo unun do nandanej nak dakon uwal dagonj.

²¹ Yawe, dima nepmanj dekgi.

Pinjokpno, nak da dubagikon dima egipbi.

²² Amin Tagi, gak yokwikon banj timit timit amino.

Nak tepmisi anj pulugoki.

Kap 39

Amin jigini tonj dakon gen

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yonj dakon kila amin Jedutun do mandabi.

39 Nak kili yagim, "Anjak morap abej unun kila tagisi anej abej.

Ae gen yokenon yokwi kinda dima abej.

Amin yokwi nak da kapmatjok egipni bisapmon nak gen kinda dima yokenj."

² Nak gen mapmit anej gen kinda dima yagim.

Ae yo tagi kisi do genjok kinda dima yagim.

Mani butjikno unun madepsi taganej paptan madepsi agit.

³ Anej butnokon da nandaba kiksi agim.

Nak sigin nandanej butno da jigim madepsi nandanej, do gen yagim.

⁴ Yawe bisit yanj iyigim, "Egip egipno dakon wasip nayinbi nandako.

Bisap nianj da egipbej unun nayinbi nandanej.

Egipbej dakon bisap unun pisipmisok unun do nayiki.

⁵ Nak dakon bisap pisipmisok yipgul.

Gak da dabilon nak dakon bisap yo isali.

Amin kinda da mirim yawik pisosok, amin morap unun da tilak miktimon bisap pisipmisok gin ekwanj."

⁶ Amin morap gildat panjopmon wupnin noman tanej tepmi pasilganj unun yombem.

Yo morapmi timit do pi madepsi anj, mani pi madep anj unun bami mini.

Amin da yo morapmi panjmuwukanj, mani namin da timitjak unun dima nandanej.

⁷ Mani Amin Tagi, abisok nak nido jomjom asat?

Nak gak do nandanej gadanej gak dagin anj pulugoki do jomjom asat.

⁸ Yokwikon nanj abidanej diwari morapno wiririk nabi.

Yum pindagaki nandanej kokwini tagi dima amin da yanjsul dima anj namni.

⁹ Mani nak gen dima yosot. Nak gen mapmit gin asat.

Nido, gak da gaga nak do yo unun asal.

¹⁰ Sanjbej tepmi pi dima nabi.

Obisi nikgil, do tapmimno minisi asak.

¹¹ Gak da amin tebai yoyinej yokwini dakon kobogi yomisat.

Yo moninj da imal kinda nanjba yokwi tosok, unun da tilak yo morap unun do galak tosok unun wagil wiririkbi pasil mudonj.

Amin kinda da mirim pisosok, amin morap unun da tilak miktimon bisap pisipmisok gin ekwanj.

¹² Yawe, bisitno nandanej. Anj pulugoki do yanj tidosot unun do mirak pakyanji yopbi.

Mirakgo dima sopbi, nido gak gat bisap pisipmisok gin miktimon egipdamak.

Nak babikno yombem.

Unun kisi bisap pisipmisok gin miktimon egipgwit.

¹³ Sanjbej yo yokwisi dima anj nabi.

Yum nandanej butno ae tagisi asak.

Anjaki don kimagek on miktimon wagil yipmanj dekgej.

Kap 40

Pinjokpno anj kisi kap

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yonj dakon kila amin do mandabi.

40 Nak butno yawori tanakwan Yawe da anpulgusak do jomjom agim.
 Anek yanj tidanapbo nak da tetgin do tobilek tekno nandagit.
² Nak gapma dubagisikon manj nejak kagagwan egapbo Yawe da ilikban wigim.
 Awinj tip kwenon nepban kosit tagi agipgum.
³ Pinjkopnin anjisikenj do kap kalugi kinda namgut.
 Amin morapmi da yo agit unun kanjek Yawe do pasalek egip egipni Yawekon tosok yanji nandanj imdanj.
⁴ Egip egipni Yawekon tosok yanji nandanj amin unun kisik kisik ekwanj.
 Unjuden amin iyi do nandaba wikwanj amin dima yolganj, ae kokup kidat dima gawak yomanj.
⁵ Yawe Pinjkopno, gak nin panpulugok do yo tagisi morapmi agil.
 Gak da nin do nandak nandak asal unun madepsi, ae nin panpulugok do pi asal unun manjiri mini.
 Nak da amin aripmi dima yoyiko nandanj mudogi.
⁶ † Amin da bit kilapyo dapmanj mukwa sosonj, ae kindapmon wagil sonjba sosonj, ae diwari wiririt do mukwa sosonj, unun kisi do madepsi dima galak tosol.
 Mani gak da nak antagap abi gak dakon gengo guramit do nandisat.
⁷ Do yanj yosot, "Nak gagon kili abisat. Kalip nak do gen kili mandabi unun yanj,
⁸ Pinjkopno, nak gak dakon galaktok yol do tagisi nandisat.
 Gak dakon nawa gen butnokon tonj."
⁹ Gak da anpak kilegi asal unun minjat amin kabi morapmi kisi gak gawak gamdo muwuganjon yoyisat.
 Yawe gaga nandisal, nak gen mapmit dima asat.
¹⁰ Gak da anpakgo kilegikon da nak yokwikon banj pulugan nepgul, unun dakon geni dima witjiko tagit.
 Gengo guramigek nin yokwikon banj timikgil unun dakon yanjkwok asat.
 Amin do but dasi galak tanj yomisal ae anpak bamisigin asal unun dakon geni amin morapmi muwugakwa yoyinj tenjentosot.
¹¹ Yawe, bupmi nandanj nabi. Nak do but dasi galak tanj naminek gengo guramigek kilano dagok dagogi minisi abi do nandisat.
¹² Nido jigj morapmi noman tanj namanj, unun manjiri mini.
 Yokwino morapmi da witjinj namik da tagi dima sinjtosot.
 Anpakno yokwi morapmi da busunj dangwano dakon tilak yapmandak.
 Butno tagi dima tanakwan tapmimno minisi asak.
¹³ Yawe, jigikon nanj tagi abidoki?
 Yawe, tepmisi abinek nak anpulugoki.
¹⁴ Amin di da nikba kimotdisat.
 Gak da si pabinj yopmanek panjinj tok abi, anjaki mayaktok pani.
 Amin diwari nak dakon jigino do kisik kisik anj.

† 40:6 Ibr 10.5-7

Gak da wiririkbi tobil kinakwa pabinj yopbi dosi nandisat.

¹⁵ Nak da yokwi toko nandanjek tagisi nandanj.

Gak da mayaktok sigin yominjaki anpak yokwini do gembinj pikpiksi nandani dosi nandisat.

¹⁶ Mani gak wisinj gandak do pi anj amin buri tagisi anjakwa but galaksi nandanj.

Minjat aminyo gak da yokwikon banj timikgil unun do but galaksi nandanj amin, unun da, "Yawe unun wukwisi" yanj tagi yoni.

¹⁷ Nak wadak wadak amin. Mani Amin Tagi da nak do nandak nandak asak.

Pinjkop, gak dagin panpulugok amino, ae nak yokwikon nanj abidosol.

Do jomjom dima abi. Tepmisi nak anpulugoki.

Kap 41

Sot amin kinda Pinjkop da anmilip asak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yanj dakon kila amin do mandabi.

41 Amin kinda da tapmimni mini amin pindagek panpulugosok, unun amin kisik kisik tagi asak.
 Jigi altan imni bisapmon Yawe da pulugan yipdisak.
² Yawe da unun amin anjutanjakwan kimot dima asak.
 Kilani anjakwan miktimnikon gisami tonj egakwan uwalni da dima abinj yipdanj.
³ Amin unun sot asak bisapmon Yawe da anmilip aban tapmim kaluk pakdisak.
⁴ Nak yanj yagim, "Yawe, nak yokwi gak do angamisat, do bupmi nandanj naminek sotno anmilip abi pasiljak."
⁵ Uwalno da nandaba yokwi tanban naminek yanj yanj, "Ni bisapmon kimagek mani pasiljak?"
⁶ Kinda da abinj nandanjek top yanj namisak.
 Anek sotno dakon mibili nandanjek kinj amin yoyinek anjupbal ak do yosok.
⁷ Uwalno kisi da muwugek gen pisigon da yo yokwisi kinda da altan imik yanj yanjek yanj yanj,
⁸ "Sot yokwisi kinda da abidak, do pokdok tamokon da aripmi dima pidosak."
⁹ †† Nak notno kinda kalip notnosi yanj nandanj iminek jap kalonj nagimak.
 Mani ununyo kisi da nandaba yokwi tok anj naminek uwal anjamisak.
¹⁰ Yawe, nak do bupmi nandanjek sotno anmilip anjaki unun amin kobogi yobenj.
¹¹ Uwalno da nak dima abinj nepmanjanj, do nak yanji nandisat, gak nak do tagisi nandanj namisal.
¹² Nak anpak kilegi gin asat, do kilano anjaki gak da kapmatjok toktogisi egi wigikenj.
¹³ †† Yawe, Israel amin dakon Pinjkop toktogisi anjisinj anjanj wiginenj teban. Unun asi.

†† 41:9 Mt 26.23; Mk 14.18; Lk 22.21; Jn 13.18 † 41:13 Kap 106.48

PAPIA 2

(Kap 42-72)

Kap 42

Amin kinda kokupni yipmanjek dubagikon egisak dakon bisit

Kap on do "Maskil" yan yon. Unun Kora amin kabi dakon. Kap on kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

42 Jon kilap dia miktim kibiri timon pakbi do tep ton, unuden nak Pinjkop gak gat egip do tagisi nandisat.

² Pinjkop, amin da pakbi do tep ton unuden, nak Pinjkop egip egipmi ton gak do nandisat.

Ni bisapmon kiko Pinjkop gat egipden?

³ Gildari ae kalbiyo amin da yan yon, "Pinjkopgo dukon egisak?"

Yan nayan, do bisapmi bisapmi kunam tagegisat.

Gildari ae kalbiyo kunam ban japmi do nanjegisat.

⁴ Bisap tagisi kalipmi do nandanek butno obisi yokwi tosok.

Kalip nak amin morapmi Pinjkop da yutnon mibiltan yominek panjigim.

Nin kinjek kisik kisik do yan tidagiman.

Anjek ya yan yagiman.

Unudon gak gawak gam do muwuk mamno kigit.

⁵ Nido but yokwi nandisat? Nido butno jik tosok?

Nak Pinjkop do nandan gadanek unun da yokwikon ban kukwan nepjak do jomjom aben.

Unun Pinjkopno, do aeno mani yan anjksiken.

⁶ Butno madepsi jik tosok, do nak gak do nandisat. Nak Jodan Pakbi tet do ae Ilen Emon ae Ilen Misa unudon egek aeno nandan gamisat.

⁷ Tap da tagan wunek lenon miktim witjisak ae pakbi tek manakwa wiwik madep asak,

unuden gin jigi morapmi da witjin naminakwa yokwisi nandisat.

⁸ Yawe da gildaron but dasi galak tan namisak.

Kalbi ya yan iyik do kap yosot.

Pinjkop egip egip namisak unun bisit iyisat.

⁹ Pinjkop tip madepno yan iyisat, "Gak nido intan namisal?"

Yum pindagaki uwal da abin nepmanakwa butno nido obisi jik tosok?"

¹⁰ Toktogisi uwalno da sitnok an naminek yan yon, "Pinjkopgo dukon egisak?"

Gen unun da gobin da yan yaman naminakwan kimot do nandisat.

¹¹ Nido but yokwi nandisat? Nido butno jik tosok?

Nak Pinjkop do nandan gadanek unun da yokwikon ban kukwan nepjak do jomjom aben.

Unun Pinjkopno, do aeno mani yan anjksiken.

Kap 43

Amin kinda kokupni yipmanjek dekgit dakon bisit

43 Pinjkop, manji gaman amin da nak abin nep do an.

Nak anpuluganek gen yokwi yan naman unun kosit sopman yobi.

Anjek anpak tagisi asat unun yolibi koni.

Unun top amin, anpakni yokwisi, unun da kisiron ban pulugan nepbi.

² Gak Pinjkopno. Amin yokwi da dima abidoni yan do gagon obin pasildat.

Yan anpabo nido manji namisal?

Nido uwal da abin nepmanakwa butno obisi jik tosok?

³ Tenjenigo gat ae gengo bami gat yopbi nagon obinek kosit nolinjil.

Nolinbal kanek nomansi telagi ilengokon gaga egisalon wigiker.

⁴ Wigek gak da altakon opber.

Pinjkop, gak da butno antagap anaki kisik kisik madepsi nandisat.

Gak Pinjkopno, do nak gita tidanek kap yanek man-anjksiken.

⁵ Nido but yokwi nandisat? Nido butno jik tosok?

Nak Pinjkop do nandan gadanek unun da yokwikon ban kukwan nepjak do jomjom aben.

Unun Pinjkopno, do aeno mani yan anjksiken.

Kap 44

Israel amin Pinjkop da panpulugosak do bisit iyiwit

Kap on do "Maskil" yan yon. Unun Kora amin kabi dakon. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

44 Pinjkop, babiknin da kalip egipgwit bisapmon pi tapmimi ton agil unun dakon geni niyiwit.

Nin mirak yopmanjek gen unun kilin nandagiman.

² Gaga da tapmimon da amin nwaknwarin miktim-nikon egipgwit unun yolbi kiwit.

Anjek unun miktim babiknin do yominaki unudon tebai egipgwit.

Gak da Amin Nwaknwarin Kabi panupbal agil, mani babiknin panpuluganaki tagisi egek madepsi iren tawit.

³ Babiknin emat agak sibakon da miktim unun dima abidawit.

Iyi dakon tapmimon da emaron dima teban tawit.

Gak da but dasi galak tan yomgul do unun gat egek tenjen yomgul.

Gak da tapmimon gin emaron teban tawit.

⁴ Gak Kila Amin Madepno ae Pinjkopno.

Gak da yanaki Jekop dakon amin kabi da emaron teban ton.

⁵ Gak da tapmimon gin uwalnin yolno kwan.

Gak da manon da uwalnin baman misinikgaman.

⁶ Obip da anpuluganban emaron teban token yan dima nandisat.

Ae emat agak sibano da nak anpulanganban dima teban tokenj.

⁷ Gak dagin panpulanganaki uwal da nin dima pabiŋ nipgwit.

Uŋun da nin do dima galak taŋ nimaŋ, mani gak da uŋun gat emat wamaŋek paŋmayak agil.

⁸ Piŋkop, nin gildat kinda kalonj gak do man madep gamamaŋ.

Bisap dagok dagogi mini mango aŋkisinerj.

⁹ Mani gak manji kili nimgul, aŋek pabiŋ nipmaŋek emat aminin gat kisi saŋbenek emaron dima kwanj.

¹⁰ Yaŋ aŋaki uwal da paŋsopba pasal kiŋapno yo kabinin kili timikgwit.

¹¹ Gak da yum nindaŋaki nin sipsip si dapba kimori yombem da ekwamaŋ.

Aŋek gak da miktimninon baŋ nolbi dukwan dukwan kiŋ Amin Nwakaŋwari Kabi da binapmon ekwamaŋ.

¹² Gak da yum pindagaki miŋat amin kabigo Amin Nwakaŋwari Kabi dakon oman monji dagawit.

Yumaŋ naŋek tomni piŋbisi gamgwit, monerŋni madepsi dima timikgil.

¹³ Gak da ninon yaŋ aŋaki, amin nin da kapmatjok ekwaŋ uŋun da yaŋsul aŋ nimaŋ.

Miktim morap nin paŋgwasineŋ taŋ aŋaŋ kwanj uŋun da yaŋsul madepsi aŋ nimaŋek gen mayagisi yaŋ nimaŋ.

¹⁴ Gak da amin kabi morap miktimi miktimi ekwaŋ uŋun paŋtagap aŋaki nin dakon man do mayak mayak gen yoŋ.

Ninon yo noman taŋ uŋun do jikgo madepsi yanjaŋ nimaŋ.

¹⁵ Uwal da jigilak gen yaŋ namineŋ gen gireŋ nayaŋ.

Aŋek kobogi do aŋpak yokwisi aŋ namaŋ.

Do bisapmi bisapmi yokwisi nandaŋek mayaktok obisi pasat.

¹⁷ Piŋkop, nin gak dima iŋtaŋ gamgumaŋ, ae gak dakon saŋbek saŋbek dakon gen dima abiŋ yipgumaŋ.

Mani uŋun yo morap noman taŋ nimgwit.

¹⁸ Nin manji gamineŋ gak dakon kosit dima yipmaŋ dekgimaŋ.

¹⁹ Mani joŋ kilap da ekwaŋ timon gak da nin paŋjupbal agil.

Aŋek pilin tuk madep naŋ nin witjigil.

²⁰ Piŋkopnin, gak do iŋtaŋ gamgumaŋ, bo ae kisitnin amin ŋwakaŋwari dakon piŋkopni do yopno kiŋakwa bisit agimaŋ tam gaga nandabim.

Nin da butgwan nandak nandak morap pasili toŋ uŋun nandaŋ mudosol.

²² † Nin gak dakon miŋat aminyo ekwamaŋ, do gildat kinda kalonj uwal da nindapba kimokgomaŋ.

Nin sipsip si nindapba kimori da tilak ekwamaŋ.

²³ Amin Tagi, gak pida! Gak nido pokdol? Pida!

Nin do toktogisi manji dima nibi.

²⁴ Gak mibili nido pasil nimisal?

Amin da yokwi aŋ nimaŋakwa nin jigŋ madepsi sigin pamaŋ.

Nin dakon jigŋ do dima iŋtaŋ nibi.

²⁵ Nin maŋ kimbabaŋon pagapno giptimnin amin kimaŋki da yaŋ miktimon toŋ.

²⁶ Piŋkop, pidaŋ abiŋ nin paŋpuluga.

Butdasi galak taŋ yomyom aŋpakgo do nandaŋek nin yokwikon baŋ timigaki kimot dima anerj.

Kap 45

Kila amin madep da miŋat pasak dakon kap

Kap on do "Maskil" yaŋ yoŋ. Uŋun Kora amin kabi dakon. Kap on miŋat pakpak dakon kap. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyiŋban tek "Jareŋ tagisi" kon da yoni.

45 Nandak nandaknokon gen tagisi morapmi toŋ. Nak kap on mandaŋ yobo kap yoŋ amin da kila amin madep do yaŋ imni.

Gen kagano uŋun kilda mandak tagisi dakon kilda mandak yombem.

² Gak amin tagisi. Amin gak yombem mini.

Gengo uŋun tagisi gin.

Do toktogisi Piŋkop da gak do yo tagisi aŋ gamdisak.

³ Gak kila amin madep tapmimi toŋ.

Gak tilimgo morapmi, ae man madepgo uŋun wukwisi.

Gak emat agak siba kwengokon aŋteban aŋek emat do tagap toki.

⁴ Gak kila amin madep mibiltogi man madepgo toŋ.

Oskon yigek emaron kiŋek teban toki.

Yaŋ aŋaki amin da gen bami aripmi dima abiŋ yipni.

Ae amin da kosit kilegi naŋ yolek agipni do emat asal yaŋ nandani.

Pi tapmimi toŋ aŋaki gandaŋek tamtam yokdaŋ.

⁵ Gobineŋgo uŋun kisigisi do uwalgo wami gamikon obisi sugaŋ yomisak.

Amin Nwakaŋwari Kabi pabiŋ yopmaŋaki gak da kandap mibilogwan ekwaŋ.

⁶ † Piŋkop, gak kila amin madep toktok teban egisal.

Miŋat amingo kosit kilegikon da kila asal.

⁷ Gak aŋpak kilegi do but dasi galak taŋek aŋpak yokwi do kuragisi nandisal.

Yaŋ nandisal do Piŋkopgo da gak kisik kisik abi do bit nelak tagal gamgut.

Notgo kinda yaŋ dima tagal imgut.

⁸ Imal dubakgo mea ae aloe ae kasia dakon pakbi kibaŋi tagisi uŋun baŋ dapbi.

Kila amin madep dakon yut uŋun elepan dakon jomi baŋ paŋtilim abi.

Aŋek gak da kisik kisik abi do gita tidonj.

⁹ Kila amin madep dakon gwani gat miŋat man madepni toŋ diwari gat uŋun gak da yutnon ekwaŋ.

Kwin amin tetgo do akdak.

Uŋun tilimni Opir miktim dakon gol baŋ wasaŋbi.

¹⁰ Miŋat gimoneŋ kila amin madep pak do nandisal, gak nak dakon gen do mirak yopmaŋek uŋun do nandaki.

† 44:22 Ro 8.36

†† 45:6 Ibr 1.8-9

Gak miñat aminyo kokupgokon ekwan unun inñan yobi, ae yawi diwatgo kisi inñan yobi.

¹¹ Nido kila amin madep da miñat tagisi yan gan-
danej but dasi galak tan gamisak.

Unun amin tagigo, do man madep imiñ kimokgi.

¹² Tair kokup pap dakon miñat aminyo da but galak
do yo pañabiñ gamdan.

Ae yoni morapmi amin da gak dakon tagi tim abidok
do but galak do yo pañabiñ gamdan.

¹³ Kila amin madep dakon miñatni iyi dakon yutgwan
egisak.

Unun miñat tagisi.

Imal pak unun mali gol ban wasanbi unun ban
panñilim abi.

¹⁴ Imalni unun kildani mibili mibili.

Abisok miñat unun kila amin madepmon anan
kwan.

Anakwa miñat gimoni notni kisi yol anan kwan.

¹⁵ Kisik kisik anek but galak nandanej kila amin
madep da yut madepgwan wukwan.

¹⁶ Kila amin madep gak monjigo morapmisi altokdan.

Unun da datgoni dakon tamo timigek man madep
panej miktim morapmon miñat aminyo kila akdan.

¹⁷ Gak dakon man madepgo miñat aminyo abisok ae
don altanej egi anan kikan unudon yan tenñan
anan kikan.

Anapbo toktogisi miñat aminyo da mango ankisij
wigikdan.

Kap 46

Piñkop nin gat egisak

*Kap on Kora amin kabi dakon. Kap yan amin dakon
kila amin da miñat aminyo yoyinban tek "Miñat gimoni
kabi" kon da yoni.*

46 Piñkop unun nin dakon pasili tamoni.

Unun da nin bisapmi bisapmi panñeban asak.

Jigi paman bisapmon unun nin da kapmatjok egek
panñulugosok.

² Yan do, miktim wudip anakwan ileñ oba tuwil ki tap-
mon pigini kan, nin unun do dima pasolneñ.

³ Tap madepsi tamaligakwan tarak madepsi anek ileñ
oba panñwakwalitjak kan, nin unun do dima pasolneñ.

⁴ Piñkop Wikwisi Madep unun telagi kokup papnikon
egisak.

Unun kokupmon pakbi madep kinda pagek amin
kisik kisik yomisak.

⁵ Piñkop unun kokup papmon egisak, do kokup unun
aripmi dima yokwi tosak.

Wisa migon yipmanakwan Piñkop da kokup unun
anñutnosak.

⁶ Miktimi miktimi miñat aminyo da pasol pasol
madepsi anakwa on miktim dakon kila amin madep
gat miñat amin kabiyoni gat obisi tasik ton.

Piñkop da gen pap yanakwan miktim pakbi dagon.

⁷ Yawe Tapmim Ami nin gat egisak.

Jekop dakon Piñkop unun dam tebanin aripmi di-
masi tuwili egisak.

⁸ Ji abinej Yawe da wasok asak unun do pindakgit.

Miktimon wasok masi masimi asak unun pindatni.

⁹ Miktimi miktimi emat pañyawot asak.

Obip gat gwawiya gat gwokgalek pasikni kindap-
mon sosok.

¹⁰ Unun da yan yosok, "Ji tayanok egek nak Piñkop
bamisi unun pakyanñi nandan namni.

Miktimi miktimi amin nak do nandaba wukwan nam-
ni.

On miktimon nak dogin nandaba wigisak."

¹¹ Yawe Tapmim Ami nin gat egisak.

Jekop dakon Piñkop unun dam tebanin aripmi dima
tuwili egisak.

Kap 47

Piñkop unun miñat amin morapyo kisi dakon kila amin madep yikdak

*Kap on Kora amin kabi dakon. Kap on kap yan dakon
kila amin do mandabi.*

47 Miñat amin morap ji kisik kisik anek kisit tidok
ani.

Ji kisik kisik dakon yan tidok anek kap yanek Piñkop
anñisini.

² Yawe Wukwisi Madep unun nwanñwarisi.

Unun miktimon miñat amin morap dakon Kila Amin
Madep Wukwisi egi yomisak.

³ Unun da uwalnin pabiñ yopban nin dakon piñbinin
ekwan.

⁴ Piñkop da Jekop dakon diwatni nin do but dasi galak
tan nimgut.

Iyi miktim kinda manñinej nin do kili nimgut.

Unun miktim do nandano yo madepsi asak.

⁵ Piñkop Kwen Kokup wigigit.

Wigakwan amin kisik kisik anek madepsi yan tidanej
kwenyo kisi pisowit.

⁶ Kili Piñkop anñisik do kap yono.

Anek Kila Amin Madepnin kisik kisik kap yan imno.

⁷ Piñkop unun Kila Amin Madep yigek miktim morap
kisi kila asak.

Nin mani anñisik do kisik kisik kap yoneñ.

⁸ Piñkop unun Kila Amin Madep yigek miñat amin
morap kisi kila asak.

Kila Amin Madep yityit tamoni telagi unudon yikdak.

⁹ Miñat amin morap dakon kila amini unun muwukba
nin gat kisi Abraham dakon Piñkop yan anñisaman.

Unun on miktim dakon kila amin madep morap
dakon Piñkop egisak.

Miktimi miktimi mani wukwisi tan anan kisak.

Kap 48

Saion kokup pap unun man madepni tosoak ae tilimni tagisi

Kap on Piŋkop gawak imim kap. On Kora amin kabi dakon.

48 Yawe mani wukwisi. Nin telagi kabapnikon wigek Piŋkop da kokup papgwan piŋgek anjisiŋ kimotneŋ kaŋ unun tagisi.

^{2†} Piŋkop dakon kabap unun wagil tagisi ae dubagisi. Miktimi miktimi amin da Saion Kabap do but galaksi nandaŋ.

Kila Amin Madep Wukwisi dakon kokup pap unun kabapmon tosoak.

³ Piŋkop unun kokup papgwan egisak.

Egakwan amin da Piŋkop unun dam tebanin aripmi dima tuwili egisak yaŋ kaŋ nandaŋyo aŋ.

⁴ On miktim dakon kila amin madep Saion gat emat aŋek abiŋ yip do awit bisapmon muwugek Saion da kapmatjok apgwit.

⁵ Abiŋ pasolisi kaŋ pasal si kiwit.

⁶ Madepsi nimnimigek miŋat da monji altok do anjaka wa tepmi madepsi paŋ unun da tilak nandawit.

⁷ Yaŋ nandaŋakwa gak da dapbi kimakgwit.

Unun gildat wisak tet da mirim madep da Tarsis amin dakon tap wakga paŋupbal asak, unun da tilak gak da unun amin paŋupbal agil.

⁸ Kalip Piŋkop da kokupni anjutanek yo agit unun dakon geni nandagimaŋ.

Abisok aeni yaŋ gin anjakwan komaŋ.

Nin Piŋkopnin Yawe Tapmim Ami da kokup papmon ekwamaŋ.

Piŋkop da kokupni anjeban anjakwan bisap mudok mudogi mini tebai taŋ anjaŋ wigikdisak.

⁹ Piŋkop, nin gak da telagi yutgwan egek gak da nin do but dasi galak taŋ nimisal unun do nandaŋek ekwamaŋ.

¹⁰ Piŋkop, miktim diwarikon da diwarikon mango wukwisi tosoak,

do unudon amin da mango anjisaŋ.

Gak tapmimgo madepsi, ae anjak kilegisikon da miŋat aminyo kila asal.

¹¹ Gak gen kokwin pi kilegisi asal, do Saion Kabapmon amin da kisik kisik anjaka Juda miktim dakon kokup moniŋ moniŋ amin da but galak nandaŋ.

¹² Ji kiŋ Saion kokup pap dakon dam madep anjwasinek uwal pindat do dam unun da kwenon yut dubak dubak abi unun manjini.

¹³ Ji Saion kokup pap dakon dam madepni gat, ae yut tebani gat, unun pakyaŋsi pindatni.

Yaŋ aŋek don altoni amin yoyini.

¹⁴ On Piŋkop unun bisap mudok mudogi mini Piŋkopnin egi wigisak.

Unun da kosit nolijakwan wigi kimot da paŋ dagoasak.

Kap 49

Amin moner dogin nandaŋ unun amin nandaŋ kokwini tagi dima

Kap on Kora amin kabi dakon. Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi.

49 Miŋat amin morap ji nandani. Miktimi miktimi ekwaŋ miŋat amin morap ji nak dakon gen do mirak yopni.

² Mani toŋ amin ae amin isali, yoni morapmi amin ae yoni mini amin, ji kisi gen on yosot unun pakyaŋsi nandani.

³ Nawa gen yoko nandaŋek egip egip tagisi dakon mibili nandaŋ pisoni.

⁴ Nak nawa gen do mirak yopmanek gita tidanek tilak gen dakon mibili dayikeŋ.

⁵ Amin egip egipni monerjon gin toŋ yaŋ nandaŋek pibit tidok aŋ amin unun da nak anjwasinek anjupbal ak do aŋ.

Mani unun aŋ amin do dima pasolgeŋ.

⁷ Amin kinda da iyi dakon egip egipni yum do Piŋkop do moner aripmi dima imjak.

⁸ Egip egip dakon yumaŋ nogi unun wukwisi.

Piŋkop do moner iminek miktimon bisap dagok dagogi mini egi anjaŋ kineŋ dakon kosit kinda dimasi tosoak.

¹⁰ Pindakgamaŋ, nandaŋ kokwini tagisi amin gat, ae nandaŋ kokwini tagi dima amin gat, ae buri mini amin unun kisi kimotdaŋ.

Kimagakwa yo morapni amin njwakjwari da timitdaŋ.

¹¹ Unun kalip miktim yumaŋ naŋek iyi do timikgwit, mani kimakbi kokup da kokupsini aban unudon dagok dagogi mini egipdaŋ.

¹² Amin dakon yoni tagisi unun da kimot dakon kosit aripmi dima sopjak.

Unun jon bit kilapyo da yaŋ kimotdaŋ.

¹³ Amin egip egipni iyikon tosoak yaŋ nandaŋ amin unun kimotdaŋ.

Unuden amin nandak nandak tagi mini.

Unun amin yoni morapmi do kisik kisik aŋ, mani unun kimotdaŋ.

¹⁴ Sipsip da yaŋ kimagek kimakbi kokupmon kini do Piŋkop da yaŋ mudan yomgut.

Yutni tagisi yipman detni, ae giptimni da miktan mudoni.

Anjaka kimot da kila amini egi yomdisak.

¹⁵ Mani, Piŋkop da nak yokwikon naŋ abidokdisak.

Anjakwan amin kimakbi tamo da nak abidosak dakon tapmim dima taŋ imdisak.

¹⁶ Amin diwari moner morapmi timitni, ae yutni madepsi ani, ae tilimni morapmi kaŋ, gak unun do but yokwi dima abi.

¹⁷ Unun kimagek yo di aripmi dima pabidanek kidaŋ. Yo morapni tilimi toŋ unun gat kisi timigek kimakbi kokupmon aripmi dima kidaŋ.

† 48:2 Mt 5.35

¹⁸ Ekwan bisapmon, yoni unun do kisik kisik an.
Unun pi madepsi anek yo morapmi timigakwa minat aminyo da "amin tagisi" yan yon.

¹⁹ Mani unun kimagek babikni gat gildat ae dima kokogi kokupmon egipdan.

²⁰ Man madepnin da kimot dakon kosit aripmi dima sopjak.

Nin jon bit kilapyo da aripmon kimotdaman.

Kap 50

Pinjkop da amin dakon anpak kokwin asak

Asap dakon kap kinda.

50 Pinjkop Tapmim Ami unun Yawe.
Unun da amin kisisi miktimon ekwan unun yan ilikdak.

Gildat wisak tetgin da wasanek kin si pigisak tetgin amin ekwan kisisi yan ilikdak.

² Pinjkop unun Saion kokup papmon egisak.

Kokup unun gwaljigi mini wagil tagisisi.

Pinjkop dakon tilimni unudon da tenjenan kisak.

³ Pinjkopnin tayangok dima abisak.

Yo morapmi sonban mudon unun dakon kindapni da mibiltan iban abisak.

Sikak mirimyo madepsi kagagwan da abisak.

⁴ Minat amin kabiyoni dakon anpak kokwin anakwan pindatjil do Kwen Kokup gat ae miktim gat yan yoban abamal.

⁵ Pinjkop da yan yosok, "Minat amin kabino nak gat sanbek sanbek anek unun anteban ak do mukwa sowit ji nagon apba muwutnen."

⁶ Kwen Kokup da iyi yan tenjenanek yan yosok,

"Pinjkop unun anpakni kilegisi.

Unun iyi gen kokwin agak ami."

⁷ Pinjkop da yan yosok, "Minat amin kabino mirak pani.

Nak gen kinda dayikdisat.

Israel amin nak da gen pikon depdisat.

Nak Pinjkop egisat.

Nak ji dakon Pinjkop.

⁸ Ji da bit kilapyo parekgan ae bit kilapyo bisapmi bisapmi nagon panabin sonba son mudon nak unun do gen tebai dima dayisat.

⁹ Nak bulmakau wili bo meme ji da nagalon ban timit do dima nandisat.

¹⁰ Jon kilap morap koron ekwan gat ae bulmakau ilek tausenon ekwan gat unun kisi nak dakon gin.

¹¹ Kabapmon minam morap ekwan unun kisi nandan yomij mudosot.

Ae jon kaga yo monij morap ekwan unun kisi nak dakon.

¹² Nak jap do aberan kan, but piso dima dayikdisat.

Miktim madep gat ae yo morap unjungwan ton unun kisi nak dakon gin.

¹³ Nak bulmakau dakon sabamni gat ae meme dakon yawi gat unun nosot yan nandan, ma? Unun dimasi.

¹⁴ Ji nak do ya yan nayini kan, unun da mukwa sogok tagisi asak.

But galak do yo morap Pinjkop Wikwisi nak do nam do yan teban tok awit unun namni.

¹⁵ Ji yan anek jigil alan damni bisapmon nak do yan tadanba panpulugokdisat.

Yan anapbo man madep namni."

¹⁶ Mani Pinjkop da amin yokwi do yan yosok, "Ji nido gen tebano isaldogin gen kagakon da yon?"

Ae nak dakon sanbek sanbekno dakon gen nido yon?"

¹⁷ Ji nak da egip egipji panmilip aberan do kuragisi nandan, anek bisapmi bisapmi nak dakon gen pabin yopmanan.

¹⁸ Ji kabo noknok pindagek not anyoman.

Anek yumabi amin gat kisi akwan.

¹⁹ Ji gen yokwi gat ae top gen gat yon.

²⁰ Anek notji gen yan yoman.

Disi dakon menjji dakon monjini yanba yokwi tok an yoman.

²¹ Ji yan anakwa nak gen kinda dima yagim.

Do nak disi yombem yan nandan naman, mani dimasi.

Abisok nak tebai dayinek nomansi gen pikon depdisat.

²² "Minat aminyo manji naman amin ji nandani.

Ji yan gin egipni kan, nak da ji panupbal anapbo amin kinda da ji yokwikon ban aripmi dima timitjak.

²³ Amin kinda ya yan nayisak, unun paret nan yan namisak.

Unun amin da mano awigisak.

Ae nak da amin geno guramitni unun yokwikon ban timitdisat."

Kap 51

Yokwi wiririt dakon bisit

Dewit da Batsiba kon yumabi aban don kombi amin Natan da yokwini yoligit. Aban Dewit da yokwini do nandanek kap on mandagit. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi. †

51 Pinjkop, gak bisapmi bisapmi amin do but dasi galak tan yomisal, do nandan yawok nabi.

Bupmigo madepsi do nak dakon diwarino yipman nabi.

² Sugar anmilip anaki anpak yokwino mudoni.

Diwarino wiririk naminaki kilek token.

³ Gulusun at yansi nandisat.

Unun gulusunno toktogisi tanba nandisat.

⁴ † Nak gulusun gak nangin an gamisat.

Gak da dabilon yokwisi at.

Yando, gen pikon nepmanek gen yan nabi unun tagisi.

Gen kokwin kilegisi anek kobogi namdisal.

⁵ Asisi, yokwi gat kisi altagim.

Menj da butgwan wasanjek yikgim bisapmon yokwi gat kisi yikgim.

⁶ Asi, nin butninon da topmi mini egipnerj do nandisat.

Do gak da nandanj kokwingo tagisi butnokon nayinj dekji do nandisat.

⁷ Yokwino wiririkbi kilegisi egipberj do nandisat.

Suganj nepbi ais kwakwagisi unjun da tilak kilegisi egipberj.

⁸ Butno antagap abi aeno kisik kisigi toj egipberj.

Asi, wagilsi abinj nepgul, mani aeno kisik kisik abenj do nandisat.

⁹ Diwarino aego dima pindakgi.

Yokwino kisi wiririk mudoki.

¹⁰ Pinjkop, butno anjaluk abi kilegisi asak.

Butno anjaluk abi gak nanjin golberj.

¹¹ Nolbi gak da dubagikon dima egipberj.

Telagi Wupgo nagon egisak unjun dimasi gwayeki.

¹² Kalip yokwikon nanj anpuluganjbi kisik kisik nandagim unjun aego nabi.

Anpuluganjbi gak dakon gen guramikgenj.

¹³ Anjek yokwi pakpak amin anpakgo yoyinj dekgo tobilek gagon opni.

¹⁴ Pinjkop, Yokwikon Banj Timit Timit Amino, nak yokwi anapbo amin kinda kimakgit.

Mani diwarino yipmanj nabi.

Yanj anjaki anpakgo kilegi do nandanjek kisik kisik kap yokenj.

¹⁵ Amin Tagi, gen dulumno antagap abi mango anjisikenj.

¹⁶ Gak bit kilapyo parek gabenj unjun do dima galak tosol.

Ae bit kilapyo gak do mukwa sok do dapmanj soko soj pasilni kanj, gak unjunyo kisi do dima galak tosol.

¹⁷ Pinjkop, nak naga do nandako pinjbi asak unjun da paret si galak tosol asak.

Amin iyi do nandaba pinjakwa but tobil anj unjun manji dima yomisal.

¹⁸ Saion kokup pap amin do galak tanjek anpulugoki.

Jerusalem kokup pap dakon dam madep aego abi atjak.

¹⁹ Yanj anjek unjun bisapmon gak paret tagisi unjun do galak tokdisal.

Ae sojba wagil pasildanj unjunyo kisi do galak tokdisal.

Nin bulmakau wili gak da altakon soj gamnerj.

Kap 52

Amin kinda anpak yokwi do kisik kisik asak, unjun amin nandanj kokwini tagi dima

Kap on kap yonj dakon kila amin do mandabi. Dewit dakon kap kinda. On kap do "Maskil" yanj yonj. Dewit da kap on Idom miktimon amin kinda mani Doek unjun da kinj Sol, "Dewit Aimelek da yutnon kik" yanj iyigit bisapmon mandagit. †

† 52:0 1SA 22.9-10

52 Amin tebai, gak nido Pinjkop dakon minjat aminyo do anpak yokwi anj yomgul unjun do pibit tidok asal?

Bisapmi bisapmi Pinjkop da nandanj yawot anj yomisak.

² Gak top amin, gengo siba geni tepmisi yombem geni tepmisi da amin diwari obisi mandanj yomisak.

Gildari gildari amin diwari panjupbal ak do nandak nandak asal.

³ Gak anpak kilegi do dima galak tosol. Anpak yokwi dogin galak tosol.

Gak gen bami yogok do dima galak tosol.

Top yogok dogin galak tosol.

⁴ Gak top amin.

Amin diwari panjupbal ak dakon gen dogin galak tosol.

⁵ Mani nandaki. Pinjkop da gak wagilsi anjupbal akdisak.

Gak tebaisi abidanjek yutgokon nanj maban abigkdisal.

Anjek obisi gikban pasilaki miktimon sanjberjek dima egipbi.

⁶ Amin kilegi da unjun yo noman tanj gaba pindagek si pasoldanj.

Gak do jikgo yanjanj gaminej yanj yokdanj,

⁷ "Kabit. Unjun amin Pinjkop da anpuluganjek anteban asak do dima nandagit.

Unjun monej yo morapni do nandanj gadagit, anjek anpak yokwi da anpuluganjakwa tagisi egipberj yanj nandagit."

⁸ Mani nak dima.

Nak olip kindap da yanj Pinjkop dakon yut kidip-minjon tagisi kwosot.

Nak Pinjkop but dasi galak tanj namisak unjun do tok-togisi nandanj dagokenj.

⁹ Pinjkop, gak da nak anpulugagil, do bisapmi bisapmi ya yanj gayikenj.

Anjek minjat aminyogo da dabilon mango awigek "Pinjkop da nak do yo tagisi anj namisak" yanj yokdisat.

Kap 53

Amin dakon gulusunj anpakni gat ae anpak yokwini gat dakon gen

Dewit dakon kap kinda. On kap do "Maskil" yanj yonj. Kap yonj amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban tek "Malat" ron da yoni.

53 †† Nandanj kokwini tagi dima amin da "Pinjkop kinda dima egisak" yanj yonj.

Unjun amin anpak kosirikon dima anj.

Unjun anpak amin da dimasi agagi banj anj.

Kinda da anpak tagi kinda dimasi asak.

² Pinjkop Kwen Kokup egek sinjanban minjat aminyokon pisak.

†† 53:1 Ro 3.10-12

Anek nandaŋ kokwini tagisi ae Piŋkop dakon mibili nandak do pi aŋ amin di ekwaŋ bo dima yaŋ do wi-sisak.

³ Mani dima. Kisi morap kosit kilegi kili yipmaŋ dekg-wit.

Kisi morap aripgin, unun amin wagil yokwisi.

Kinda da anpak tagi kinda dimasi asak.

⁴ Piŋkop da yaŋ yosok,

“Yokwi aŋ amin nandak nandak tagi di dima timik-gaŋ.

Amin da bret naŋba mudon, unun da tilak amin yok-wi da miŋat amino naŋ mudon.

Ae nak da paŋpulugoken do bisit dima aŋ.”

⁵ Mani madepsi pasoldaŋ.

Kalip yaŋ dima pasalgwit.

Nido, Piŋkop da uwal morapji unun wagilsi dap-maŋek kidatni maban dukwan dukwan kikdaŋ.

Ji da uwalji paŋmayak akdaŋ, nido Piŋkop da manji kili yomgut.

⁶ Nak Piŋkop da amin kinda Saion naŋ yabekban abiŋ Israel amin yokwikon baŋ timitjak dosi nandisat.

Piŋkop da miŋat amini paŋpulugaŋban aeni tagisi egipni bisapmon Israel amin kisik kisik akdaŋ.

Asi, but galaksi nandakdaŋ.

Kap 54

Amin kinda da Piŋkop anpulugosak do bisit agit

Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi. Dewit dakon kap kinda. On kap do “Maskil” yaŋ yoŋ. Sip kokup dakon amin da kiŋ “Dewit nin da binapmon pasilak da egisak” yaŋ Sol iyiwit bisapmon Dewit da kap on mandagit. Kap on gita tidaneŋk yogogi. †

54 Piŋkop mango wukwisi, do amin yokwi da kisi-iron baŋ pulugaŋ nepbi.

Tapmimgo madepsi do anpulugaŋbi tagisi egipben.

² Piŋkop, nak dakon bisit nandaki.

Mirakgo yopmaŋek geno nandaki.

³ Nak dima nandaŋ yomisat amin da abiŋ nitdaŋ.

Ematni yokwisi amin da nikba kimokgeŋ do aban.

Unun amin da Piŋkop do yo isali yaŋ nandaŋ.

⁴ Mani Piŋkop unun paŋpulugokno.

Amin Tagi da tapmim namiŋakwan sigin egisat.

⁵ Yo yokwi annamaŋ unun iyikon noman toni.

Bisapmi bisapmi dima nepmaŋ dekdal, do uwalno dapbi pasil mudoni.

⁶ Yawe, naga dakon galaktok yolek paret gaben.

Mango unun tagisi, do mango ankisiken.

⁷ Anpulugaŋaki jiggi morapno da dima abiŋ nepgwit.

Dabil da pindagapbo gak da uwalno pabiŋ yopgul.

Kap 55

Amin kinda Piŋkop da anpulugosak do bisit agit

Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi. Dewit dakon kap kinda. On kap do “Maskil” yaŋ yoŋ. Kap on gita tidaneŋk yogogi.

55 Piŋkop, nak dakon bisit nandaki. Anpulugoki do yaŋ tidoko dima nandabi da tilak dima egipbi.

² Bisitno pakyaŋsi tagisi nandaneŋk gen kobogi nayiki. Jiggi unun da nak anupbal akdisak.

³ Uwal da nak anupbal ak do gen tebai yipmaŋ.

Amin yokwi unun da nak abiŋ nepmaŋgaŋ, do but-nokon da yokwisi nandisat.

Unun da jiggi morapmi namiŋek butjap madepsi nandaneŋk uwal madepsi aŋ namaŋ.

⁴ Nak madepsi pasoldot, anek kimot do nandisat.

Anek unun da aban butno madepsi jik tosok.

⁵ Asi, nak madepsi pasoldot, anek giptimno madepsi nimnimikdak.

Pasol pasol da obisi abiŋ nepmaŋdak.

⁶ Do yaŋ yosot, “Bupmisi, nak kinarim da yaŋ pitno ton ak do nandisat.

Anek piriropmaŋ kiŋ yik yawot tamo kinda wusiŋ kaŋ unudon yikgeŋ.

⁷ Nak piriropmaŋ dubagisi kindakon kiŋ miktim amin dima ekwaŋon egipben.

⁸ Tepmisi kiŋek yongamno kinda analon anek mirim ae sikakyo madepsi da dubagikon tagi egipben.”

⁹ Nak pindakgo kokup papgwan pidok anek emat aŋ, do Amin Tagi, gak da geni paŋiŋtok abi.

¹⁰ Unun gildari ae kalbi kokup pap dakon tip dam da kwenon akwaŋ.

Kokup pap dakon miŋat aminyo gulusuŋ morapmi gat ae yokwi morapmi aŋ.

¹¹ Kokup pap dukwan dukwan amin da amin diwari gat ae yo morap gat paŋupbal aŋ.

Kosit ileŋon notni pabiŋ yopmaŋek yoni gwayek do paŋkewalgaŋ.

¹² Uwal kinda da nabipjak kaŋ, unun jiggi tagi paken.

Uwal da nit do asak kaŋ tagi pasilgeŋ.

¹³ Mani dima. Gak kalongin.

Gak notnosi, egip egipnit kalonji.

Anpak yokwi unun gak da gaga asal.

¹⁴ Nit kalip but kalonon da Piŋkop da yutnon amin diwari gat kisi kigimaŋ.

¹⁵ Anpak yokwi da butnikon tugawit, do uwalno but pisoni mini tepmisi kimotni do nandisat.

Kalugi sigin egek kimakbi kokupmon kinisi.

¹⁶ Mani Piŋkop da anpulugosak do bisit asat, do iyi nak yokwikon naŋ abidosak.

¹⁷ Jiggi da nak anupbal aŋ, do wisa dagokdo, ae gildat binap, ae kalbi kisi kunam tak ibo bisitno nandisak.

¹⁸ Amin morapmi da nikgaŋ, mani giptimno dima yok-wi taŋ,

nido Piŋkop da jigikon naŋ pulugaŋ nepmaŋek kilano anjakwan tagisi egisat.

¹⁹ Piŋkop toktok teban kila amin madep egisak.

Uwalno Piŋkop do dima pasal iman, ae anpakni kulabik ak do dima nandan, do Piŋkop bisitno nandanek uwal emaron pabiŋ yopdisak.

²⁰ Nak dakon notno iyi dakon notni gat emat aŋ.

Aŋek kalip notni gat saŋbek saŋbek awit unun tuwidak.

²¹ Gen kaga da gen galagi yosok, mani butnikon da emat ak do nandak nandak asak.

Geni da aban but yawot ekwamaŋ, mani geni unun geni tepmisi, emat agak siba yombem da nin mandaŋ nimisak.

²² Jigi morap imekdal, unun Yawe da kisiron yopbisi.

Aŋaki unun da imegek kilago aŋek gak anteban asak.

Amin kilegi yipban aripmi dimasi mosak.

²³ Mani Piŋkop, gak da amin dapba kimokgoŋ amin gat, ae top yoŋ amin gat wiririkbi kimakbi kokupgwan pitek pasil mudokdaŋ.

Kimot bisapni taŋakwa yawi kalik da tepmi kimotdaŋ.

Mani egip egipno gagon tosoke yaŋsi nandan gaben.

Kap 56

Piŋkop nandan gadan imisak amin dakon bisit

Dewit dakon kap kinda. On kap do "Miktam" yaŋ yoŋ. Uwalni Pilistia amin da Gat kokupmon Dewit tebaisi abidawit bisapmon Dewit da kap on mandagit. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyiŋban "Kinarim kinda dubagikon kindapmon yikdak" unun tegon da yoni. †

56 Piŋkop, nak do nandan yawok nabi.

Amin da nak nit do aŋek nolgaŋ.

Gildat kinda kaloŋ uwalno da nit do abaŋ.

² Wisadagokdo da wigi pilindosi uwal da nit do pi aŋ. Amin morapmi da iyi do nandaba wigakwa abiŋ nep do aŋ.

³ Piŋkop, yo kinda do pasoldot bisapmon, egip egipno gagon tosoke yaŋsi nandisat.

⁴ Egip egipno Piŋkopmon tosoke yaŋsi nandanek geni bamisi do nandak nandak aŋek mani awigisat.

Nak Piŋkop nandan gadan imiŋek yo kinda do dima pasolgeŋ.

Amin da nak do yo kinda aripmi dima ani.

⁵ Yo morap akdisat unun uwal da paŋupbal ak do pi aŋ.

Toktogisi nak aŋupbal ak do kosit wusik aŋ.

⁶ Unun kisi muwugek si pasilek ekwaŋ.

Nak da kosit agisat unudon yubiŋek nikba kimokgoŋ do pi aŋ.

⁷ Piŋkop, gak da anpak yokwi aŋ unun do yo yokwisi aŋ yobi.

Gak butjap nandan yomiŋek emaron teban tajeke pabiŋ yopbi.

⁸ Jigi pasat unun gak da nandisat.

Aŋek nak unun do jigisi nandanek kunam tagegisat.

Kunam pakbino niaŋ da moŋ unun gak da manjiŋek papiagokon kili mandal.

⁹ Nak yaŋsi nandisat, Piŋkop unun paŋpulugokno, do bisit aŋ ibeŋ bisapmon unun da uwalno yolban kiŋ mudokdaŋ.

¹⁰ Nak Piŋkop dakon gen awigisat.

Asisi, Yawe dakon gen awigisat.

¹¹ Egip egipno Piŋkopmon tosoke yaŋsi nandisat,

do yo kinda do dima pasolgeŋ.

Amin da nak do yo kinda aripmi dima ani.

¹² Piŋkop, nak kalip yo ak do yaŋ teban tok agim unun akdisat.

Nak ya yaŋ gayiŋek paret abeŋ,

¹³ nido gak da kimoron naŋ pulugaŋaki dima kimakgim.

Aŋpulugaŋaki sagalek dima nikgwit.

Do Piŋkop da dabilon toktogisi tenjeninikon agipbeŋ.

Kap 57

Amin kinda Piŋkop da aŋpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. On kap do "Miktam" yaŋ yoŋ. Dewit Sol do pasalek kiŋ tip kinamgwan pasil egipgut bisapmon kap on mandagit. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyiŋban "Dima paŋtasik ani" unun tegon da yoni. ††

57 Piŋkop, bupmi nandan nabi.

Nak gagon abisat, kilano aki do nandisat.

Pup pudik da menji da pit kagagwan pasilek ekwaŋ, unun da tilak anjutnaŋaki tagisi egisat.

Nak yaŋ gin egapbo wigi aŋupbal ani dakon yo da pasilni.

² Nak Piŋkop Wukwisi do yaŋ tidosot.

Unun da aŋpulugaŋban galaktokni tagi yolgeŋ.

³ Unun Kwen Kokup egek nak yokwikon naŋ abidanek nak aŋupbal ak do aŋ amin unun pabiŋ yopdisak.

Piŋkop toktogisi but dasi galak taŋ namiŋek dimasi nepmaŋ dekdak.

⁴ Amin da nak aŋgwasan.

Unun laion amin noknok yombem.

Geni unun tepmisi, gwawia ae gobiŋ yombem.

Melni unun emat agak siba yombem geni tepmisi.

⁵ Piŋkop, miŋat aminyo da gak dakon man kundu yapmaŋek kwensi awigini do nandisat.

Tapmimgo yipbi miktim morap kisikon nomansi tenjenosak.

Yaŋ anjaki miŋat amin morap kisi da man madepgo do nandani.

⁶ Uwal da nak abidok do pat yipmaŋ, do jiggi madepsi da nak obisi abiŋ nepmaŋdak.

Nak da moken do kosiron gapma wayik yipmaŋ.

Mani dima magim.

Iyi unun gapmagwan mawit.

⁷ Piŋkop, butnokon da gak do tebaisi nandan gadasat.

Do gak dakon man awigik do kap yokdisat.

⁸ Dipmin yipmanjek pidokeŋsi.

Gita ae kuleleyo tidokeŋsi.

Wisa dima daganjakwan nak da kalip pidanjek kap yokerj.

⁹ Amin Tagi, Amin Nwakŋwari Kabi da binapmon ya yaŋ gayikerj.

Minjat amin morap kisikon agek mango awigikerj.

¹⁰ Nin do but dasi madepsi galak taŋ nimisal.

Unun dakon tilak yipnerj kaŋ, wigi kundu da arip akdisak.

Toktogisi gengo tagisi unun yol kimagek ninon yo tagi asal unun aripmi tagi manjinerj kaŋ, tilakni unun wigi gikwem kagagwan da arip.

¹¹ Piŋkop, minjat aminyo da gak dakon man madepsi awigini do nandisat.

Tapmimgo yipbi miktim morap kisikon nomansi tenjenosak.

Yaŋ anaki minjat amin morap kisi da man madepgo do nandani.

Kap 58

Amin kinda da Piŋkop da amin yokwi tepmi pi yomjak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. On kap do "Miktam" yaŋ yoŋ.

Kap yoŋ amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban "Dima paŋtasik ani" unun tegon da yoni.

58 Kila amin, ji gen pikon gen kilegi yoŋ, ma? Amin morap kisi dakon gen kokwin tagisi aŋ bo?

² Dimasi. Nandak nandakji yokwi ak dogin nandan.

Ji gen kokwin kilegisi dima aŋek dukwan dukwan minjat aminyo madepsi paŋupbal aŋ.

³ Amin yokwi unuden kaluk altonon da wasaŋek kosit tagisi yipmanj degek anpak yokwi gin aŋ, ae top baŋgin yaŋekwanj.

⁴ Geni unun tuŋon amin dakon pakbi emari toŋ yombem.

Mirakni inntagit, do

⁵ tuŋon amin unun pidanj kap asak do kasisiŋ piŋon bisapmon, ami dakon kasisiŋni dakon tekni dima nandisak.

Ami kasisiŋ dakon mibili pakyaŋ nandanjek pisolok, mani tuŋon amin tekni dima nandisak.

⁶ Piŋkop, kila amin yokwi unun paŋupbal akisi.

Unun laion emat yokwisi aŋ yombem, do geni biripmik mudoki.

⁷ Pakbi da pak kirjek miktimgwan pasilgaŋ unuden si pasilni.

Amin da joŋ bamaŋba kibidoŋ unuden gak da si bamaŋjaki yokwi toni.

⁸ Unun galjisip da kimagek miktimon miktonj, unuden tasik toni.

Ae monji menj da butgwan kimagek gildat dima koŋ, unuden tagi kimotni.

⁹ Amin kinda da kindap moniŋgok kinda pasisak, unun da tilak, Piŋkop da tepmisi paŋupbal akdisak.

Unun kalugi egakwa Piŋkop da butjapsi nandan yomiŋek sibat sibat yaŋ maban kikkaŋ.

¹⁰ Piŋkop da amin yokwi yo yokwisi aŋ yomjak bisapmon, amin kilegi kisik kisik akdaŋ.

Amin kilegi da amin yokwi dakon yawi baŋ kandapni sugokdaŋ.

¹¹ Anakwa amin diwari da yaŋ yokdaŋ,

"Asisi, Piŋkop da amin kilegi do kobogi do tomni tagisi yomisak.

Asisi, Piŋkop da gen pikon amin morap dakon anpak kokwin asak."

Kap 59

Amin kinda uwal da dima anupbal ani do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. On kap do "Miktam" yaŋ yoŋ.

Sol da Dewit abidanjek anakba kimotjak do amin yabekba yutnikon kiwit bisapmon Dewit da kap on mandagit. Kap yoŋ amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban "Dima paŋtasik ani" unun tegon da yoni. †

59 Piŋkopno, uwalno da kisiron baŋ nak abidoki. Kilano anaki dima anupbal ani.

² Amin yokwi da kisiron naŋ gwayeki, aŋek amin nikba kimotdisat da kisiron baŋ nak abidoki.

³ Pindakgi. Nikba kimokgeŋ do yubiŋ ekwanj.

Yawe, yokwi kinda dima agim, mani amin yokwi emat agak amin unun nit do muwukgaŋ.

⁴ Yawe, suŋ kinda dima agim, mani tepmisi nak gat emat wam do tagap taŋ.

Jigino do kaŋek abiŋ anpuluga!

⁵ Piŋkop Yawe, Tapmim Ami, tepmisi abiŋek nak anpulugoki.

Gak Israel amin dakon Piŋkop, tepmisi abiŋ amin kabi morap egi anaj kwan tepmi pi yobi.

Unun jamba but aminsi, do bupmi dima nandan yobi.

⁶ Piliŋ kaga abiŋek kokup pap da kosiron agek piŋan da yaŋ nimi yoŋ.

⁷ Nandaki, gen kaganikon da gen yokwisi da moŋ.

Unun emat agak siba geni tepmisi yombem.

Mani yaŋ yoŋ, "Namin da nandan nimjak?"

⁸ Mani Yawe, gak da jikgo yokwisi yanjaŋ yomisal.

Gak da unun minjat amin morap kabi kisi do yaŋsul aŋ yomisal.

⁹ Gak dagin nak anteban aŋek kilano asal.

Piŋkop, gak dam tebano aripmi dima tuwili egisal.

¹⁰ Piŋkopno da but dasi galak taŋ namisak, ae unun da abiŋ anpulugokdisak.

Piņkop da nak yum nandaneĵ nepban pindagapbo uwalno pabiņ yopdisak.

¹¹ Amin Tagi, dima dapbi kimotni.

Miņat amino da tapmimgo madep do di iņtanĵbam.

Gak pasiknin tebaisi, gaga da tapmimon uwal yolbi kiņakwa paņupbal aki.

¹² Toktogisi yokwi ak dogin yoņ.

Iyi do nandaba wikwaņ do yum pindagaki iyi da paron yokwalni.

Jobit timitdo dakon gen ae top gen gat kisi yoņ.

¹³ Do gak da butjap nandaneĵ yomiņek dapbi kimotni kaņ tagisi.

Amin yokwi uņun dapbi pasilni.

Yaņ aņaki miņat aminyo da gak do Piņkop, ae Israel amin dakon kila amin madep, ae dukwan dukwan kisi dakon kila amin madep egisal yaņ nandaneĵ gamni.

¹⁴ Piliņ kaga abiņek kokup pap da kosiron agek piņan da yaņ nimi yoņ.

¹⁵ Jap wusiņ pindak nok do kiņ ap aņ.

Ae buri dima tugoni kaņ, nimi yoņ.

¹⁶ Mani, nak tapmim madepgo do kap yokeņ.

Wisa dagokdo but dasi galak taņ namisal, uņun do nandaneĵ kap yokeņ.

Nido, kalip jigi mibili mibili noman taņ namgwit bisapmon tagisi aņkutnagiļ, aņek dam tebano aripmi dima tuwili egipgul.

¹⁷ Piņkop, gak kalonĵin teban tokno.

Gak dakon man awigik do kap yokdisat.

Piņkop, toktogisi but dasi galak taņ namisal, ae dam tebano aripmi dima tuwili egisal.

Kap 60

Amin kinda Piņkop da yokwikon naņ abidosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. On kap do "Miktam" yaņ yoņ. On kap da niyiņdet kinda asak. Dewit da Siria amin Mesopotemia miktimon nani gat emat wamgwit bisapmon miktim Soba gat Joap gat dakon amin da tobil abiņek Idom amin 12 tausen miktim kinda mani Galegi Tapmi Morapmi uņudon dapgwit. Uņun bisapmon Dewit da kap on mandagit. Kap yoņ amin dakon kila amin da miņat aminyo yoyiņban "Sanĵbek sanĵbek dakon jareņ tagisi" uņun tegon da yoni. †

60 Piņkop, gak da manji nimgul.

Ninon yaņ abi emaron magimaņ.

Nin do butjap nandagiļ, mani abisok aego tobil abiņek nin paņpulugoki.

² Gak da abi miktimnin wudip agit.

Miktim pudarĵi gapma madep kinda noman tagit.

Abisok miktimnin obisi tasik tosok.

Aego aņmilip abi.

³ Miņat amin kabigo nin do jigi morapmi nimgul.

Uņun wain baņ yaņ nibi naņ mudaneĵ but upbal obisi agimaņ.

⁴ Mani gak da tilak kinda aņenakgiļ.

Do amin gak do pasolgoņ uņun tilagon kiņ altaneĵ tagisi egakwa uwal da aripmi dima dapni.

⁵ Gak da nin but dasi galak taņ nimisal, do bisitnin nandaneĵ nibi.

Aņek tapmim madepgokon da nin yokwikon baņ timigaki nin tagisi egipneņ.

⁶ Piņkop iyi da yutnon egek yaņ yagit, "Nak emaron kili teban tat.

Do nak kisik kisik aņek Sekem dakon miktim gat ae Sukot dakon galegi oba uņun gat miņat amino do kokwinik yomdisat.

⁷ Giliat miktim gat Manase miktim gat uņun nak dakon.

Epraim miktim uņun busuņ kutnokno.

Ae Juda miktim uņun kila amin madep dakon kindap kirino.

⁸ Mani Moap miktim uņun nak dakon pakbi sogok idap.

Ae Idom miktim uņun nak dakon kandap gwil yopyop tamo.

Aņek nak emaron Pilistia amin pabiņ yopmaņek kisik kisik aņek yaņ tidokdisat."

⁹ Piņkop, namin da nak aņaņ kokup pap dam tebani toņon aņkisak?

Ae namin da nak Idom miktimon emat ak do aņkisak?

¹⁰ Piņkop, gak da nin manji kili nimgul, ma?

Nin dakon emat amin dima paņpulugok do nandisal, ma?

¹¹ Amin dakon paņpulugok uņun yo isali gin, do nin paņpuluganaņki uwal gat emat tagi wamneņ.

¹² Piņkop da nin paņpuluganaņkwan emaron teban toneņ.

Iyi uwalnin pabiņ yopdisak.

Kap 61

Amin kinda Piņkop da kilani asak do bisit agit

Kap on kap yoņ dakon kila amin do mandabi. Dewit dakon kap kinda. Gita tidaneĵ yogogi.

61 Piņkop, mirakgo yopmaņek aņpulugoki do yaņ tidosot uņun nandaki.

Bisitno nandaki.

² Nak miktim dubagisikon da gak do yaņ tidosot.

Butnokon da paņpulugogi mini egisat yaņ nandaneĵ yaņ tidosot.

Aņki nepbi tip madep da yonĵamon pasili egipbeņ,

³ nido tagisi aņkutnosol.

Nagal tebano agaki uwalno da aripmi dima abiņ nepni.

⁴ Nak bisap mudok mudogi mini gak da yutnon egipbeņ do nandisal.

Pup pudik menji da pitgwan tagisi ekwaņ, uņun da tilak gak da kapmatjok egapbo aņkutnoki do nandisal.

⁵ Piņkop, nak yaņ teban tok agim uņun gak da nandagiļ.

Yo tagisi gak do pasolgoŋ amin kabi do yomisal unjun nak do kili namgul.

⁶ Kila amin madep aŋteban abi bilak morapmisi egipjak.

Aŋteban abi babikni morapmi altanŋ altanŋ ani unjun pindatjak.

⁷ Piŋkop, aŋteban aŋaki bisap dagok dagogi mini gak da dabilon kila amin madep egipjak.

Toktogisi but dasi galak taŋ imiŋek kilani aŋek aŋkutnoki dosi nandisat.

⁸ Yaŋ aŋaki gildari gildari yo ak do yaŋ teban tok agim unjun abeŋ.

Aŋek gildari gildari kap yaŋek mango aŋkisikenŋ.

Kap 62

Piŋkop kalonŋ dagin kilanin asak

Dewit dakon kap kinda. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyiŋban "Jedutun" unjun tegon da yoni.

62 Nak tayaŋgok egek Piŋkop dogin jomjom asat.

Unjun da nak yokwikon naŋ abinjakwan egisat.

² Unjun kalonŋ gin tip madepno ae yokwikon baŋ timit timit amino.

Unjun kalonŋgin dam tebano aripmi dima tuwili, do uwalno da aripmi dima abinŋ nepni.

³ Bisap niaŋ da nak nikba kimokgeŋ do emat akdaŋ?

Ji nak dam garaŋi yombem kinda da yaŋ wagisi tuwil kikenŋ do nandaŋ.

⁴ Nak man madepno toŋ, mani ji nak dakon man madepno aŋupbal ak do nandak nandak paŋkosit aŋ.

Ji top gen dogin galak toŋ.

Ji Piŋkop da nak do yo tagisi aŋ namjak do gen tagisi yoŋ,

mani butjikon da "Piŋkop da aŋupbal asak kaŋ tagisi" yaŋ nandaŋ.

⁵ Nak tayaŋgok egek Piŋkop do jomjom asat.

Aŋek unjun kalonŋ dagin aŋpulugosak do nandaŋ teban taŋek jomjom asat.

⁶ Unjun kalonŋ gin tip madepno ae yokwikon baŋ timit timit amino.

Unjun kalonŋgin dam tebano aripmi dima tuwili, do uwalno da aripmi dima abinŋ nepni.

⁷ Piŋkop kalonŋ dagin yokwikon baŋ abidaŋek man madep namisak.

Unjun da tip madepno agakwan tebaisi akdat.

Unjun dagin dam madepno agakwan tagisi aŋkutnosok.

⁸ Miŋat amin kabi bisapmi bisapmi egip egipji Piŋkopmon tosok yaŋsi nandani.

Nin Piŋkopmon kinapno tagisi paŋkutnosok, do butjikon yo morap toŋ unjun Piŋkop do imiŋ mudoni.

⁹ Amin isali unjun mirim pamaŋ yombem bami mini.

Ae amin mani toŋ unjun jigi bisapmon nin aripmi dima paŋpulugogi.

Unjuden amin kokwin aneŋ kaŋ, bami mini tagapmisi pindatdamaŋ.

Unjun mirim pamaŋ yombem bami mini.

¹⁰ Ji amin dakon yo timit do tebaisi dima yoyini.

Ji amin paŋkewalek kabokon da yo timit timit unjun aŋpak tagi yaŋ dima nandani.

Moneŋ ae yo kabiyosi ireŋ taŋba unjun do butjikon da unjun yo madep yaŋ dima nandani.

¹¹ Bisap morapmi Piŋkop da yaŋ yaŋban nandagim, "Nak naga Piŋkop, tapmimno madepsi.

¹² † Nak bisapmi bisapmi amin do but dasi galak taŋ yomisat."

Amin Tagi, aŋpak amaŋ unjun da aripmon gak da amin kalonŋ kalonŋ do kobogi nimiŋ nimiŋ asal.

Kap 63

Amin kinda da Piŋkop gat egip do nandaŋek bisit agit

Dewit juda miktimon miktim amin da aripmi dima egipmi unjudon egek kap on mandagit. ††

63 Piŋkop, gak Piŋkopno.

Nak pi madepsi aŋek gak wisisat.

Nak miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon egek tapmimno minisi aŋakwa amin da pakbi do aŋ unjudeŋ wupno da gak do tepmisi nandisak.

Aŋek giptimno da gak gat egipdosi nandisak.

² Telagi yutnon gandagim.

Tapmimgo madep gat ae tilimgo gat pindakgim.

³ Miktimon egip egip unjun tagisi, mani unjun yapmaŋek gak da nin do but dasi galak taŋ nimisal unjun da wukwisi asak.

Do nak mango yaŋ aŋkisiat.

⁴ Nak si egipbeŋ bisapmon mango yaŋ aŋkisin wigikenŋ.

Kisitno si paŋenagek gak do bisit aŋ aŋ abeŋ.

⁵ Amin da jap galagisi nelagi toŋ naŋek aripmi aŋ unjudeŋ wupno galagisi nandisak.

Do nak kisik kisik kap yaŋek mango yaŋ aŋkisiat.

⁶ Nak dipmin potpot tamokon si pokdot bisapmon gakdosi nandaŋ egisat.

Kalbi nandak nandak gak dogin asat.

⁷ Gak paŋpulugokno egisat, do nak gak da pit kagagwan tagisi egek gak do kisik kisik kap yosot.

⁸ Wupno gak da kapmatjok gol awildak.

Aŋakwan kisitgo aminsi tet da nak tebaisi abidosok.

⁹ Amin nikba kimokgeŋ do nandaŋ amin, unjun tasik tokdaŋ.

Unjun kimakbi kokupgwan pigikdaŋ.

¹⁰ Uwalni da emat agak sibabaŋ dapba kimagakwa joŋ piŋan da giptimni nokdaŋ.

¹¹ Mani kila amin madep nak naga Piŋkop do kisik kisik akdisat.

Ae Piŋkop yol do unjun da manon da yaŋ teban tok awit amin, unjun kisik kisik tagi ani.

Mani unjun da top amin dakon gen kagani sopdisak.

† 62:12 Jop 34.11; Jer 17.10; Mt 16.27; Ro 2.6; PA 2.23 †† 63:0 1SA 23.14

Kap 64

Amin kinda Piŋkop da kilani asak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap yoŋ amin dakon kila amin do mandabi.

64 Piŋkop, nak jigino madepsi, do bisitno nandaki. Nak uwal do pasoldot, do anpulanganbi nak aripmi dima nitni.

² Amin yokwi nak anpupal ak do pasulikon da gen yan panjosit an.

Anek nak nit do muwukgan, do kilano anaki yo yokwi dima an namni.

³ Geni unun geni tepmisi.

Emat agak siba da yan mandan namaŋ.

Amin da amin do tilak anek obip panjilikgan, unun da tilak geni emari ton ban nak panjilik namaŋ.

⁴ Unun pasil egek amin kilegi do obip yamaŋgan.

Unun dima pasolgon, do tepmisi yamaŋgan.

⁵ Iyi panjeban ak do anpak yokwi unun an.

Amin diwari yokwalni do pat yopmanek gen yan yoŋ,

“Amin kinda da nin aripmi dima nindakdisak.”

⁶ Anpak yokwi ak do gen yan panjeban anek yan yoŋ,

“Anpak yokwi kinda ak do dakon nandak nandak tagisi aman.

Yo unun akdamaŋ unun amin kinda da aripmi dima kan nandanjo asak.”

Amin dakon but nandak nandakyo aripmi dima nandan.

Unun pasilisi.

⁷ Mani Piŋkop da iyi dakon gobin ban yamaŋ yomdisak.

Anakwan unudon gin wuda madepsi noman tokdan.

⁸ Amin diwari panpupal ak do yawit, do Piŋkop da panpupal akdisak.

Amin morap unun pindatni amin da jikgo yokwisi yanjan yomiŋek winda kwakwal an yomdan.

⁹ Miŋat amin morap kisi Piŋkop do pasoldan.

Anek Piŋkop da yo unun asak unun do yokdan, ae unun do nandan egipdan.

¹⁰ Amin kilegi morap Yawe do kisik kisik akdan.

Anek panjutnosak do iyikon kinjek tagisi egipdan.

Amin kilegi morap Yawe dakon man awigikdan.

Kap 65

Kisik kisik anek Piŋkop ya yan iyiwit

Dewit dakon kap kinda. Kap on Piŋkop gawak imim kap. Kap yoŋ amin dakon kila amin do mandabi.

65 Piŋkop, nin Saion kokup papmon kinjek gak anjksineŋsi.

Yan anapno yo morap ak do yagiman unun kinda dima suŋ tosak.

² Gak da bisitnin nandan nimisal.

Amin morap kisisi gagon opdan.

³ Diwarinin da witjinba wagil yokwisi egipguman, mani gak da diwarinin wiririk nimgul.

⁴ Amin gak da yutnon opni do manjisa unun kisik kisik ekwan.

Gak da Telagi Yut Madepmon yo tagisi ton unun ban tugok tugogisi panjek ekwamaŋ.

⁵ Piŋkop gak dasi nin yokwikon ban timik timik anaki tagisi ekwamaŋ.

Gak bisitnin nandaneŋ pi tapmimi ton anek nin panpulugosol.

Amin miktim diwarisikon ae tap diwarisikon ekwan unun kisi gak da panpulugoki do jomjom an.

⁶ Gaga da tapmimon kabap morap wasan yopgul da tamonikon ton.

Gak tapmimgo madepsi.

⁷ Gak da tap madep paptan tamaligakwan anyawot anaki wayin mini tosok.

Ae miŋat amin kabi egi anan kwan gen pap yanjek pidok an unun gak da panjawot asal.

⁸ Wasok madep madep anaki amin unun do pasolgon.

Gildat wisak tetgin ae pigisak tetgin wasok tapmimi ton asal unun do nandaneŋ kisik kisik kap yan gamaŋ.

⁹ Gak da miktim kilani ak do sikak yipbi mosok.

Yan anaki miktim tagisi anakwan jap bami tagisi ton. Piŋkop gak da pakbi morapmi yopgul da dima dugon.

Yando, jap bami madepsi ireŋ tanakwa amin da aripnikon pan noŋ.

Gak da yan ak do kili nandagil.

¹⁰ Gak da sikak morapmi yopbi manek miktim anyawot anakwan pakbini ton anakwa jap gisamigaki bami tagi ton.

¹¹ Gak nin do tagisi nandaneŋ jap pakpak bisapmon jap madepsi panjireŋan nimisal.

Jap tamokon jap morapmisi tugaŋ wigisak.

¹² Miktim amin dima ekwanon jon tim morap tan anan kwan unudon bulmakau gat ae sipsip gat morapmisi ekwan.

Ae ilen morapmon jon kalikaligisi kwanakwa kisik kisik an.

¹³ Jon timon sipsip morapmisi ekwan ae galegikon wit morapmisi kwanek ton,

do yo morap kisik kisik anek kap yoŋ.

Kap 66

Piŋkop do kisik kisik anek ya yan iyik dakon kap

Kap on Piŋkop gawak imim kap. Kap yoŋ amin dakon kila amin do mandabi.

66 Miktimon miŋat amin morap kisik kisik anek yan tidaneŋ Piŋkop anksini.

² Kap yanjek man madepni yan anksini.

Man madepni madepsi yan anksini.

³ Piŋkop yanji iyini, “Yo morap asal unun wagil tagisi.

Tapmimgo unun madepsi, do uwalgo da madepsi pasolgor.

⁴ Miktimon amin morap gak gawak gamañ.
Kap yanek mango yan anksisañ.”

⁵ Ji abineñ Piñkop da yo agit unun pindatni.

Yo masi masimi amin da binapmon agit unun do pindatni.

⁶ † Unun da Tap Gami aban kibidañ miktim kibiri yombem anakwan unudon da teri kinda wugiwit.

Ji abineñ mani yan anksino.

⁷ Unun tapmimni madepsi, ae kila amin madep dagok dagogi mini egi wugisak teban.

Egek amin da yo morap an unun pakyañsi pindakdak.

Do kwen wugik dima an imneñ.

⁸ Miñat amin kabi morap ji Piñkopnin anksinjakwa amin da wiwikni nandani.

⁹ Unun da kilanin anakwan sigin ekwamañ, ae sagalek dima nindapmanñan.

¹⁰ Piñkop, amin da silwa soñba gwaljigi minisi an unun da tilak gak da nin kili pañkewalgil.

¹¹ Gak da nin paron ban timikgil.

Yan anek ninon jigi madepsi yipmanñ nimgul.

¹² Gak yum pindagaki uwal da obisi bamañ nimgwit.

Anaki nin kindap ae pakbi madep kagagwan agipgumañ.

Mani abisok gak da kokup tagisikon pañabil.

¹³ Kalip jigi noman tañ naban paret kindap da si soñ mudogi unun gam do gen kagano kon da yan teban tok kili agim.

Yan agim do on paret gak da yutnon pañobineñ kin-dapmon sokdisat.

¹⁵ Gak do bit kilapyo madepsi ban altakon soñek gak do paret aber.

Sipsip wili madepsi ban soñapbo unun dakon kibañ tagisi unun nandabi.

Bulmakau wili ae meme wili kisi gak do paret aber.

¹⁶ Miñat amin morap ji Piñkop do pasalek ekwan amin ji abin nak dakon gen nandani.

Piñkop nak anpulugok do yo madepsi agit, unun dakon geni dayikdisat.

¹⁷ Nak mani yan anksineñ anpulugosak do yan tidagim.

¹⁸ Butnokon diwarino tawit unun yan kwok dima agim tam, Amin Tagi bisitno dima nandaban.

¹⁹ Mani Piñkop da nak kili nandañ namgut.

Asisi, tekno nandañek bisitno kili nandagit.

²⁰ Nak Piñkop dakon man anksisat.

Unun bisitno nandaban isali dima agit.

Anek nak do but dasi sigin galak tañ namisak.

Kap 67

Piñkop anksisak kap

Kap on Piñkop gawak imim kap. Kap yoñ amin dakon kila amin do mandabi. Gita tidañek yogogi.

67 Piñkop nin do nandañ yawok nimeñek ninon yo tagisi abi.

Butgo ninon yipmanñek yo tagisi an nibi dosi nandamañ.

² Yan anaki amin kisi da gak dakon anpakgo nandani. Ae gak da amin yokwikon ban tagi timikdal dakon tapmim miktim amin kisi morap da nandani.

³ Piñkop, amin da gak anksini do nandisat.

Amin morap kisi da gak anksini dosi nandisat.

⁴ Gak gen kokwin pi agakgo kilegisi, ae miktimi mik-timi miñat amin kabi kosit kilegi yolisal.

Yan asal do miñat amin kisi dakon but tagisi anakwa kisik kisik kap yoni dosi nandisat.

⁵ Piñkop, amin da gak anksini do nandisat.

Amin morap kisi da gak anksini dosi nandisat.

⁶ Miktim da jap morapmi pañalon asak, ae Piñkop, nin dakon Piñkop da nin gisamitjak.

⁷ Asisi, Piñkop da nin gisamigakwan amin morap miktimi miktimi ekwan unun da Piñkop do pasal imdañ.

Kap 68

Israel amin Piñkop da pañpulugagit do kisik kisik awit

Dewit dakon kap kinda. Kap on Piñkop gawak imim kap. Kap yoñ amin dakon kila amin do mandabi.

68 Piñkop da tepmisi abineñ uwalni yoljak.

Piñkop do uwal an amin pasalek kin mudoni dosi nandisat.

² Mirim da mukwa pisonba kin pasilgan, yan gin Piñkop da uwal yoldisak.

Kindap tedep da kendol pindakban pakbi dagon, yan gin amin yokwi Piñkop da inamon tasik tokdañ.

³ Mani amin kilegi kisik kisik akdañ.

Anek Piñkop da dabilon butni tagisi anek kisik kisik madepsi akdañ.

⁴ Piñkop anksineñ.

Man madepni do nandañek anksineñek kap yoneñsi. Unun gikwemon yigek kisak.

Mani unun Yawe.

Nin iyi da dabilon kisik kisik aneñ.

⁵ Piñkop iyi da telagi kokupmon egek miñat monjiyo datni kimakgwit unun kilani asak, ae sakwabatyo kisi kilani asak.

⁶ Ae miñat aminyo dage dage anek ekwan unun diwatni pañalon anyoban tagisi yikgan.

Ae dam tebanon ekwan amin puluganban kokupmon tagisi ekwan.

Mani kwen wugik an amin miktim kibiri tim yok-wisikon pañki egipdañ.

⁷ Piñkop, kalip gak miñat aminyogo mibiltan yomeñek miktim amin da aripmi dima egipmi timon timik pawil-gil.

⁸ †† Unun bisapmon Sinai dakon Piñkop abinjakwan miktim wudip agit.

Asi, Israel dakon Piñkop abinjakwan sikak madepsi magit.

† 66:6 TP 14.21; Jos 3.14-17

†† 68:8 TP 19.18

⁹ Piŋkop, gak da sikak madepsi yipbi miktingokon magit.

Anaki miktim yokwi da miktim tagisi ae dagagit.

¹⁰ Uŋun miktimon miŋat amin kabigo da kokup wasawit.

Gak yogo morapmisi uŋun baŋ wadak wadak amin paŋpulugaŋaki tagisi egipgwit.

¹¹ Amin Tagi da miŋat amini do gen yomgut, aban miŋat morapmi da kiŋ gen uŋun yaŋ tenŋawit.

¹² Gen uŋun yaŋ, Uwal dakon kila amin madep gat ae emat amin morapni gat kisi pasal kwaŋ.

Anakwa miŋat kokupmon ekwaŋ da amin emaron yo timikgaŋ uŋun kokwin aŋ.

¹³ Miŋat uŋun sipsip kila aŋ, mani silwa gat gol gat baŋ giptimni tagisisi paŋtilim aŋek minam dakon tilimi yombem dagaŋ.

¹⁴ Piŋkop Tapmim Ami da Salmon Kabapmon kila amin madep yolban kiwit, aŋek uŋun kabapmon ais yopban mawit.

¹⁵ Basan dakon kabap uŋun madepsi.

Ileŋ moniŋ moniŋni morapmisi.

¹⁶ Kabap madep Basan, gak nido Piŋkop da Jerusalem dakon kabap Saion uŋudon iyi yit do tilak agit uŋun do nandabi yokwi tok asal?

Yawe iyi toktoŋi uŋun kabapmon egipdisak.

¹⁷ Amin Tagi emat amini gat os da emat amin ilik pawilgaŋ tamo tausen morapmi kon da apgut.

Sinai Kabap yipmaŋek pigit da iyi da telagi yutnon egisak.

¹⁸ † Piŋkop kabap dubagisikon wigek uwalni morapmi emaron teban taŋek iyi timikgit uŋun amin timikban kisi wigiwit.

Uŋun kwen wigik amin uŋun dakon yoni baŋ but galak do timikgit.

Piŋkop Yawe iyi uŋun kabapmon egipdisak.

¹⁹ Amin Tagi dakon man awigino.

Gildari gildari nin dakon jiggi imekdak.

Piŋkop kalon dagin nin yokwikon baŋ timikdak.

²⁰ Piŋkopnin da nin paŋpulugaŋakwan tagisi ekwamaŋ.

Amin Tagi Yawenin da nin paŋpulugaŋakwan dima kimokgomaŋ.

²¹ Mani Piŋkop da uwalni dakon busuŋni paŋsulitdisak.

Uŋun aŋpak yokwi toktoŋisi aŋ amin paŋtasik akdisak.

²² Amin Tagi da yaŋ yosok,

“Nak da uwalji Basan ekwaŋ uŋun aeno timik paŋapdisat.

Tap idap da kadagikonsi baŋ timik pawikeŋ.

²³ Ji uwalji dakon yawi baŋ kandapji sugokdaŋ.

Anakwa piŋanji da galak toknikon nokdaŋ.”

²⁴ Piŋkopno, ae Kila Amin Madepno, miŋat amin morap da gandaba gak emaron teban tal da kisik kisik aŋek abisal.

Kisi morap da gandaŋakwa telagi yutgogwan wigisak.

²⁵ Kap yogok amin mibiltok kwaŋ, anakwa dubaŋ tidok amin buŋon obaŋ.

Anakwa miŋatjok tambarin tidon uŋun binapmon kwaŋ.

²⁶ Uŋun kap yaŋ yon,

“Nin Piŋkop dakon miŋat aminyo, nin muwugek Piŋkop dakon man awigino.

Israel amin, nin Yawe dakon man awigino.”

²⁷ Benjamin dakon miŋat aminyo kalonjok da mibiltok kwaŋ.

Ae Juda amin dakon kila amin gat ae miŋat aminyo gat Benjamin dakon amin kabi baŋ yolgaŋ.

Anakwa Sebulan gat Naptali gat dakon kila amin buŋon yolgaŋ.

²⁸ Piŋkop, gak tapmimgo kalip noligil, uŋun naŋ abisok nomansi noliki.

²⁹ Kila amin madep da yutgo Jerusalem tosok uŋudon abineŋek gak do but galak do yo paŋabaŋ.

³⁰ Piŋkop, Isip uŋun jon kilap yokwi yombem, uŋun tebaisi iyiki.

Gak da uwalnin morap kwen wigik aŋ uŋun tebaisi yoyiki.

Tebai yoyiŋaki wiggi ŋwakbeŋ aŋek silwa gamni dakon bisapmon wugisak.

Emat ak do nandaŋ amin yolbi dukwan dukwan kini.

³¹ Isip amin da but galak dakon yo timigek Jerusalem opdaŋ.

Anakwa Itopia amin da Piŋkop do kisitni paŋenagek gawat gawat akdaŋ.

³² Amin Nwakŋwari Kabi, ji Piŋkop do kap yaŋek Amin Tagi dakon man awigik do kap yoni.

³³ Uŋun kundu wasok wasogikon da kilii tagit da tosok uŋudon agisak.

Nandani. Piŋkop madepsi yaŋ tidosok.

³⁴ Miŋat aminyo morap, ji Piŋkop dakon tapmim madepni do yaŋ tenŋoni.

Uŋun Israel amin dakon kila amin madepni.

Kundukon tapmim madepni nomansi komaŋ.

³⁵ Piŋkop iyi da telagi yutnon tapmimi tonji yikdak, do pasal imiŋ kimotneŋ.

Israel amin dakon Piŋkop miŋat amini do tapmim madepni yomisak.

Piŋkop aŋkisino!

Kap 69

Dewit Piŋkop da aŋpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap yon amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyiŋban “Jareŋ tagisi” uŋun tegon da yoni.

69 Piŋkop, nak aŋpuluga!

Pakbi wiŋaŋek teknokon kili wik.

² Nak neŋak kagagwan maŋ pigigim da egisat.

Miktim tebai nikon bamaŋek tebai akgeŋ?

Pakbi ilariŋwan agapbo pakbi da igek wagil witjiŋban tokdisat.

³ Piŋkop gak da anpulgoki do toktogisi yaŋ tidan egek tapmimno minisi asak.

Bisap dubagi gak do jomjom anek egit, do tekno bap tanakwan dabilno tep namaŋ.

⁴ † Isal dogin nandaba yokwi tok an namaŋ amin morapmi ekwan.

Busuŋ dan gwano dakon tilak yapmanjak.

Uwalno mibili mini nak antasik ak do an.

Nak kabo dima naŋ yomiŋapbo top yaŋ namaŋ, do naga dakon yo kabino diwari yomisat.

⁵ Piŋkop, nak nandan kokwini tagi dima amin kinda gak da nandan namisal.

Diwarino aripmi dima paŋkisibiker.

⁶ Amin Tagi Yawe Tapmim Ami, yum nandanaki yokwi di abo gak da paŋpulgusak do nandan gadat anek jomjom an amin da mayaktok di pabam.

Israel amin nin dakon Piŋkopnin yum nandanaki yokwi di abo gak wisin gandak do pi an amin da mayaktok di pabam.

⁷ Nak gak goldat, do amin da manji gen yaŋ namaŋ. Yaŋ anakwa mayaktok pasat.

⁸ Peno padik padikyo da dima nandan namaŋ wup an.

Gwakno da nak kokup nwanjwarikon amin kinda yombem nandan namaŋ.

⁹ †† Nak gak dakon yut do madepsi galak tosot, do yutgo da tagisi tosak do pi madepsi asat.

Amin da gak do gen yokwi yaŋ gamaŋ unun yaŋba nagon obisak.

¹⁰ Nak kunam tagek gak do nandanek jap kelkel anek gawak gamisat bisapmon, amin da nak do gen yokwi yaŋ namaŋ.

¹¹ Nak but yokwi dakon imal pasat bisapmon, amin da manji gen yaŋ namaŋ.

¹² Muwut muwut tamokon amin da nak do yaŋba yokwi tok an.

Ae pakbi teban naŋek but upbal an amin da abin nep do kap yoŋ.

¹³ Mani Yawe, nak gak do bisit asat.

Piŋkop gaga nandisal bisapmon bisitno dakon bami unudon nabi.

Gak nak do but dasi galak taŋ namisal, do asi pulugaŋ nep do yagil unun do nandanek bisitno dakon kobogi nabi.

¹⁴ Pulugaŋ nepmanjaki neŋak kagagwan dima piŋ pasilgen.

Nak do yaŋba yokwi tok an namaŋ amin da kisiron baŋ pulugaŋ nepmanjaki pakbi ilariŋwan dima pasilgen.

¹⁵ Yum nandanaki pakbi da igek nak dima witjisak, ae pakbi ilariŋwan dima piŋ pasilgen.

Yum nandanaki bumjot gapma da nak dima galautjak.

¹⁶ Yawe, gak bisapmi bisapmi but dasi galak taŋ naminek yo tagisi an namisal.

Yaŋdo, bisitno dakon bami nabi.

Bupmigo unun madepsi, do abin anpulgoki.

¹⁷ Nak gak dakon oman monjigo.

Pasilikon dima egi nabi.

Nak jigikon egisat, do bisitno tepmisi nandanek bami nabi.

¹⁸ Nak da kapmatjok abinek yokwikon baŋ yumaŋ naŋ nepbi.

Uwalno da kisiron naŋ pulugaŋ nepbi.

¹⁹ Uwalno nak do gen yokwi yoŋ unun gak da nandanaki nayaŋ.

Mano abin yipmanakwa mayaktok pasat unun nandisal.

²⁰ Gen yokwi unun yaŋ namaŋ unun do but yokwisi nandisal.

Anek tapmimno minisi asak.

Amin di da nak dakon but bo anteban ani yaŋ nandagim, mani dima.

Ae amin di da nak anteban ak do gen tagi di bo nayini yaŋ nandagim, mani dima.

²¹ ‡ Jap do agim bisapmon marasin yokwi baŋ namgwit.

Tekno kibidanban wain isipmi baŋgin nokeŋ do namgwit.

²² †† Jap noknok madep ak do muwutni bisapmon unun kisik kisik bisap da tobilek kilap da yaŋ paron depban yokwalni, ae gapmagwan manek tasik toni dakon yo yaŋ asak dosi nandisal.

²³ Dabilni abi pilin tuk ani, anek yo saŋbeŋek dima pindatni.

Manji paŋupbal abi tebai dima atni dosi nandisal.

²⁴ Butjap sigin nandan yomiŋek yo yokwisi an yobi. Anek butjapgo da aban pasil mudoni.

²⁵ †† Kokup ekwan unun isal tosak.

Ae imal yutnikon amin kinda dima egipjak dosi nandisal.

²⁶ Amin diwari yokwini dakon kobogi yomgul, amin yokwi da yokwi an yom do pi sigin an.

Gak da amin diwari dakon giptim paŋdaganeŋ giptim tedep yomgul, amin yokwi da jigilak gen yaŋ yomiŋek jiggi yomaŋ.

²⁷ Amin yokwi dakon yokwini do dima inŋtaŋ yobi.

Unun amin dimasi paŋpulgoki.

²⁸ ††† Gak da egip egip papiakon mani wiririkgi.

Ae amin kilegi dakon man gat kisi mani dima mandaki dosi nandisal.

²⁹ Nak jiggi tepmiyo madepsi pasat.

Piŋkop, gak da nak yokwikon naŋ abidanek nak anmilip abi.

³⁰ Yaŋ anaki nak kap yaŋek Piŋkop dakon man awigikdisat.

Anek ya yaŋ iyineŋ man madepni do yaŋ tenŋenok abeŋ.

³¹ Anapbo Yawe da anpak unun abeŋ do but dasi galak taŋ kimotjak.

Bulmakau baŋ paret abeŋ unun do madepsi dima galak tosok.

† 69:4 Kap 35.19; Jn 15.25 †† 69:9 Jn 2.17; Ro 15.3

‡ 69:21 Mt 27.48; Mk 15.36; Lk 23.36; Jn 19.28-29 †† 69:22 Ro 11.9-10 †† 69:25 Ya 1.20 ††† 69:28 TP 32.32; PA 3.5; 13.8; 17.8

³² Nak Piŋkop anŋkiskey bisapmon miŋat aminyo jigi paŋ da uŋun kaŋek kisik kisik akdaŋ.

Ae miŋat aminyo Piŋkop wiŋiŋ kok do pi aŋ amin uŋun Piŋkop da butni paŋteban akdisak.

³³ Yawe da yo do wadak wadak aŋ amin dakon bisitni nandaŋ yomisak.

Miŋat amini dam tebanon ekwaŋ uŋun do dima iŋ-taŋ yomisak.

³⁴ Kundu gat ae miktim, ae tap idap gat ae tap kilap ae yo morap tap kagagwan ekwaŋ, ji kisi morap Piŋkop dakon man awigini.

³⁵ Nido, Piŋkop da Saion kokup pap dakon miŋat aminyo uwal da kisiron baŋ timitdisak.

Aŋek Juda miŋat aminyo paŋpulugaŋban kokup papni ae akdaŋ.

Yaŋ aban Piŋkop dakon miŋat aminyo uŋun kokup papmon tagisi egek, uŋun miktim wagil abidoni.

³⁶ Piŋkop dakon oman amini dakon diwatni da uŋun miktim abidokdaŋ, ae miŋat amin Piŋkop but dasi galak taŋ imaŋ uŋun da uŋun miktimon egipdaŋ.

Kap 70

Dewit Piŋkop da aŋpulugosak do bisit agit

Piŋkop da Dewit dakon jigi kaŋ nandaŋyo asak do Dewit da kap on mandagit. Kap yoŋ amin dakon kila amin do mandabi.

70 Piŋkop, nak yokwikon naŋ abidoki.

Yawe, tepmisi abiŋek nak aŋpuluga.

² Amin diwari da nak nikba kimotdisak.

Gak dasi pabiŋ yopmaŋek paŋiŋtok aŋaki mayaktok pani.

Ae amin diwari nak dakon jigi do kisik kisik aŋ, wiririkbi tobil kiŋakwa mani pabiŋ yopbi dosi nandisak.

³ Nak do manji gen yoŋ amin, obisi paŋmayak aŋaki aŋpak yokwini do wiripdatni dosi nandisak.

⁴ Mani amin gagon obaŋ, uŋun buri tagisi aŋakwa gak do kisik kisik ani.

Miŋat aminyo uŋun gak da yokwikon baŋ timikgil uŋun do but galaksi nandaŋek toktogisi

“Piŋkop uŋun wagil tagisisi!” yaŋ tagi yoni.

⁵ Mani Piŋkop, nak wadak wadak amin, ae nak naga aripmi dima aŋpulugoken, do tepmisi abiŋ aŋpulugoki.

Yawe, gak gaga nak dakon paŋpulugokno ae yokwikon baŋ timit timit amino.

Jomjom dima abi, tepmisi aŋpulugoki!

Kap 71

Amin pelaŋ dakon bisit

71 Yawe, aŋkutnoki do gagon obisat.

Nak aŋkutnaŋaki mayagi dima pakeŋ.

² Gak wagil kilegisi, do nak aŋpulugaŋek uwalno da kisiron naŋ kukwaŋ nepbi.

Bisitno nandaŋek pulugaŋ nepbi.

³ Gak tip madepno egek nak tagisi aŋkutnosol.

Gak tip tebano ae dam tebano aripmi dima tuwili, do gen teban yipmaŋaki uwal da kisiron da pulugaŋ kikeŋ.

⁴ Piŋkopno, amin yokwi da kisiron baŋ pulugaŋ nepbi. Uŋun emat aminsi, ae aŋpakni uŋun wagil yokwisi.

⁵ Amin Tagi Yawe, gak dasi pulugaŋ nepdisal yaŋ nandaŋek egisat.

Nak moniŋisogon da nandaŋ gadaŋ gamiŋ aŋaŋ wigim.

⁶ Meŋno da nak aŋalaŋban gak da kila aŋaki wik da abisok egisat.

Yaŋ asal do bisapmi bisapmi mango yaŋ aŋkisiŋ kimokgeŋ.

⁷ Amin morapmi nandaŋakwa yo noman taŋ namiaŋakwa yaŋ nandaŋ, gak kalon dagin tagisi aŋkutnosol.

⁸ Gildat kinda kalon nak gak dakon man awigisat, aŋek miŋat aminyokon gak dakon tilimgo do yaŋ tenjenok asat.

⁹ Abisok nak amin pelaŋ kili at, do tapmimno minisi. Gak nepmaŋ degek manji di nabim.

¹⁰ Uwalno nikba kimokgeŋ do muwugek aŋupbal ak do gen yaŋ paŋteban aŋ.

¹¹ Uŋun yaŋ yoŋ, “Kili yolek abidono.

Uŋun aŋpulugosak amin kinda dima egisak.

Piŋkop kili yipmaŋ dekgit.”

¹² Piŋkop, dubagikon dima egipbi.

Piŋkopno, tepmisi abiŋek nak aŋpulugoki.

¹³ Gen yaŋ namaŋ amin uŋun pabiŋ yopmaŋek dapbi pasilni.

Nak aŋupbal ak do nandaŋ, do gak da paŋiŋtok aŋek madepsi paŋmayak abi dosi nandisak.

¹⁴ Mani nak toktogisi gak nandaŋ gadaŋ gamiŋek aŋpulugoki do jomjom abeŋ.

Mango madepsi sigin awigikeŋ.

¹⁵ Aŋpakgo kilegisi uŋun do amin yoyikeŋ.

Yo masi masimi morapmisi nagon agil uŋun aripmi dima manjiŋ mudogi, do gildat kinda kalon gak do nandaŋ egek pulugaŋ nepgul uŋun dakon geni amin yoyikeŋ.

¹⁶ Amin Tagi Yawe, gak dakon tapmim do nandaŋek gak aŋkiskeyŋ.

“Yawe kalon gin uŋun amin kilegisi” yaŋ yoyiŋ tenjenoken.

¹⁷ Piŋkop, nak moniŋisogon da gak da nayiŋ dek aŋaŋ wigil.

Gak da yo masi masimisi asal uŋun do amin yoyiŋ tenjenosot.

¹⁸ Abisok nak amin pelaŋ kili at, ae kuluno madepsi kwaŋ, do Piŋkop nak dima nepmaŋ dekgi.

Nak gat egaki gak dakon tapmim madepgo do miŋat amin kabiyo altaŋ altaŋ ani uŋun yaŋ tenjenok anyomiŋ yomiŋ abeŋ.

¹⁹ Piŋkop, aŋpakgo kilegi uŋun tugaŋ kundu da aripmon wigigit.

Gak pi madepsi agil.

Amin kinda gak yombem mini.

Gak da yapmaŋ mudosol.

²⁰ Gak da jigi mibili mibili yopbi nagon apgwit, mani nak nandisat, gak da nak aego anjeban akdisal.

Miktim kagagwan nanj abi pidokenj.

²¹ Gak da mano abi madepsi sigin pap tokdisak.

Anjek butno aego anjeban akdisal.

²² Pinjkopno, gak dimasi nepmanj dekdal, do mango awigik do gita tidokenj.

Israel amin dakon Pinjkop telagi, mango awigik do gita tidanjek kap yokenj.

²³ Nak kisik kisik anjek yanj tidokenj.

Gak do kap yanjek mango awigikenj, nido yokwikon nanj abidagil.

²⁴ Amin da nak abinj nep do awit, mani gak da pabinj yopmanjek obisi panjmayak agil.

Yanj agil do nak gildat kinda kalonj gak dakon anjak kilegi do minjat aminyokon yanj tenjtenjok abenj.

Kap 72

Pinjkop da kila amin madep anj pulugosak dakon bisit

Solomon dakon kap kinda.

72 Pinjkop, anjakgo kilegi unjun kila amin madep do iyinj dekbj gen kokwin kilegi asak.

² Anjaki anjak kilegikon da minjat amin kabiyogo ae yoni mini amin gen kokwin tagisi anj yomjak.

³ Kila amin madep anjak kilegi asak, unjun do ilenj madep ae moninjikon jap bami tagisi pani.

⁴ Anj puluganjbj kila amin madep da bupmi amin panj puluganban tagisi egipni.

Ae yo do wadak wadak anj amin dakon gwakni panj pulugosak.

Mani amin do yokwi anyomanj amin unjun pabinj yopjak.

⁵ Kila amin madep anj puluganjbj gildat ae kanek tonjil da arjimon egipjak.

⁶ Kila amin madep anj puluganjbj anjak tagisi banjin asak.

Anjaki sikak da manjek jap panjrenj asak unjun da tilak anjakni tagi da tagisi noman tosak.

⁷ Miktimon egipjak bisapmon amin anjak kilegisi banjin ani.

Kanek da tanj ananj kisak bisapmon yo kinda do wadak wadak dima ani.

⁸ † Kila amin madep egek tap teri kinda da tap teri kinda miktim daman tosok, gat ae Pakbi Yupretis kon da miktim morap tanj ananj kwanj unjun gat kisi kila akdisak.

⁹ Miktim kibiri timon amin da gawagek pasal imni.

Ae uwalni da miktimonsi manj pagek pasal imni.

¹⁰ Spen miktim dakon kila amin madep gat ae tap binap miktim tim tonj unjun dakon kila amin madep kisi da gawat gawat anj iminjek yo tomni madep banj imni.

Arebia miktim gat ae Seba miktim gat dakon kila amin madep da yanj gin akdanj.

¹¹ Kila amin madep morap da njwakberj anj iminjakwa minjat amin morapyo da oman anj imdanj.

† 72:8 Sek 9.10

¹² Yoni mini amin da panj pulugosak do yanj tidanjba panj pulugosak.

Ae jigi panjek panj pulugogi mini amin panj pulugosak.

¹³ Ae amin tapmimi mini wadak wadak ekwanj unjun do bupmi nandanjek panj pulugosak.

¹⁴ Unjuden amin do but dasi galak tanj yomisak, do uwal da pabinj yopmanjek panjupbal ani bisapmon uwal da kisiron banj pulugan yopdisak.

¹⁵ Kila amin madep unjun bilak morapmi egipjak dosi nandisat.

Arebia miktim amin da gol imni.

Gildat kinda kalonj Pinjkop da anj pulugosak do minjat aminyo da bisit anj imni dosi nandisat.

¹⁶ Lebanon miktimon wit tagisi kwonj, unjuden gin amin da pigaga yanj gin kwoni.

Jonj morap kwanj irenj tonj unjun da tilak kokup papmon amin yanj gin irenj toni.

¹⁷ Kila amin madep unjun dakon man madepni do dima injtoni dosi nandisat.

Gildat da toktogisi tosok unjun da arjimon man madepni toktogisi yanj gin tanj anj anj kisak.

Unjun amin dogin anjek miktimi miktimi amin da gisami tonj egek kila amin madep do gisami tonj amin yanj iyini dosi nandisat.

¹⁸ Pinjkop, Israel amin dakon Yawe anj kisino.

Yo masi masimisi unjun kalonj dagin asak.

¹⁹ Mani tilimni tonj unjun toktogisi anj kisino.

Miktimi miktimi tilimni tugok tugogisi tanj ananj kikkisak.

Unjun bami, unjun asi.

²⁰ (Dewit, Jesi dakon monji, unjun dakon bisit obinj idon dagosok.)

PAPIA 3

(Kap 73-89)

Kap 73

Pinjkop amin yokwi do yo yokwisi anj yomdisak

Asap dakon kap kinda.

73 Pinjkop da Israel amin do yo tagisi anj yomisak. Pinjkop da butnigwan yoni minisi amin do yo tagisi yomisak.

² Mani nak da naga yokwikon pali magim.

Nak kandapno sagalek yanj nikban manjek nandanj gadatno pali yipmanj dekgim.

³ Nido, nak kwen wugik amin yokwi pakpak unjun pinjakgo yoni morapmisi anjakwa unjun dakon yoni do pindak galaktok agim.

⁴ Giptimnikon tepmi dima nandanj.

Unjun amin tebai ae giptimni unjun tagisi gin.

⁵ Jigi amin diwari da panj unjuden dima panj.

Amin diwari jigi mibili mibili panj, mani yo unjuden di dima noman tanj yomanj.

⁶ Do iyi do nandaba wigakwa kisik kisik an, ae noman-si amin diwari dapmanjek panupbal an.

⁷ Unun but nandak nandaknikon da anpak yokwi ak do nandan unun panalon an.

⁸ Amin diwari do manji gen yan yominejek yokwi an yom do gen yon.

Unun kwen wugiksi anek amin diwari panupbal ak do gen madepsi yon.

⁹ Pinjkop Kwen Kokup egisak unun do gen yokwi yan iman.

Anek iyi dakon man pawigek amin morap da geni guramitni do pi tebaisi an kimokgon.

¹⁰ Do Pinjkop dakon minjat aminyo diwari kwen wigik amin dakon gen do galak tanjek geni unun nandan gadan.

¹¹ Amin yokwi da gen yan yon, "Pinjkop da yo nin da aman unun aripmi dima nandisak.

Pinjkop Wukwisi da nin dakon anpaknin dakon mibili nandisak dakon kosit kinda dima tosok."

¹² Amin yokwi unun jigi di dima noman tan yoman.

Anakwa yoni morapmisi, ae sigin iren ton.

¹³ Nak naga dakon egip egipno kila tebaisi agim, ae butno gwaljigi mini tosok, ae yokwi di dima agim.

Unun isal dogin agim, ma?

¹⁴ Pinjkop, nak yokwi dima agim, mani gak da gildat kinda kalon gip tedep namisal, ae wisa dagokdo morap kobogi yokwisi namisal.

¹⁵ Nak gak dakon minjat aminyogo do amin yokwi da gen yon unuden yoyigim tam, top yoyikom.

¹⁶ Nak amin yokwi da yo unun an dakon mibili wisin kok do agim, mani antidok agim.

¹⁷ Pinjkop, nak gak da telagi yutnon wigigim bisapmon nandak nandakno pisagit.

Anek amin yokwikon yo noman tokdan unun do nandako pisagit.

¹⁸ Pinjkop, gak da amin yokwi abi kosit sagalegisi ban akwan, anek abi manjek wagisi tasik ton.

¹⁹ Unun tepmisi tasik ton.

Ae kimotni unun pasol pasolisi ae yokwisi.

²⁰ Amin Tagi, unun amin da dipmin pindakgan da wisa daganakwan pasilgan unun yombem.

Gak da abinaki amin yokwi pasil mudoni.

²¹ Unun bisapmon nak bupmisi nandagim, anek butnokon da yokwisi nandagim.

²² Nandak nandakno minisi agit.

Jon kilap buri mini da yan gak da dabilon anpak agim.

²³ Mani nak gak gat toktogisi egapbo kisitno aminsi tet do abidosol.

²⁴ Nak da kosit kilegi agipben do nayin dekdal.

Ae don gak da nak abidanbi kokup tilimni ton unudon gak gat egipdamak.

²⁵ Namin amin di da Kwen Kokup egek nak dakon kila an?

Amin di minisi, gak kalon gin.

Pinjkop, nak gak do but dasi galak tan gamin kimokdot.

Gak do but dasi galak tosot unuden miktim dakon yo morap do dima galak tosot.

²⁶ Giptimno ae wupno tapmimni minisi anjil kan, Pinjkop gak kalongin teban tokno.

Anek nak gat egaki toktogisi wadak wadagi mini egipben.

²⁷ Asisi, minjat aminyo manji gama unun tasik tokdan.

Amin gak golgwit da ae kili gepman dekgwit, unun panupbal abi mini ani.

²⁸ Mani nak gak da kapmatjok egisat, unun da tagisi. Amin Tagi Yawe, gak da nak tagisi ankutnosol.

Nak yo morap agil do yan tenjenok aben.

Kap 74

Pinjkop da Israel amin panpulugosak do amin kinda da bisit agit

Asap dakon kap kinda. Kap on do Maskil yan yon.

74 Pinjkop, gak nido toktogisi manji nimisal? Nido sipsip kabigo tagisi pawildal nin do but-jap tebaisi nandan nimisal?

² Minjat aminyogo nin do aego nandaki.

Kalipsigwan minjat aminyogo nin manjin nipgul.

Gak da nin yuman nagil da nin gak dakon kabi ekwaman.

Saion Kabap kalip egipgul unun do aego nandaki.

³ Uwalnin da gak dakon telagi yutgo dakon yo morap kili pantasik awit.

Abinek yo morap pantasik awit unun pindakgi.

⁴ Uwalgo da telagi yutgokon wigek yan tidanjek galak toknikon yo awit.

Gak dakon yo kulabik anek iyi emaron teban tawit unun dakon tilakni ban yopgwit.

⁵ Amin da koron kindap pasan unuden, gak dakon yut pasiwit.

⁶ Kindap kwik tilak tagisi ban pantilim abi, unun uwal da parejka ae ama madep ban tidan tuwilgwit.

⁷ Kindap ban yutgo sowit.

Unun anpak yokwisi anek yut unun gaga egip do manjigil, unun anupbal aba telagi dima tagit.

⁸ Nin wagisi pabin nip do nandak nandak awit, do miktimnion Pinjkop gawak imim yut morap ton unun son mudawit.

⁹ Gak da wasok tapmimi ton kinda abi dima koman. Ae abisok kombi aminin mini.

Ni bisapmon jigi unun pasiljak unun ninon da kinda dima nandisak.

¹⁰ Pinjkop, bisap nian da uwal da yansul yokwisi an gamni?

Toktogisi gak dakon man do yanba yokwi tok anjegipni?

¹¹ Gak nido nin dima panpulugok do nandisal?

Tapmim madepgokon da uwalnin dapbi tasik toni.

¹² Mani Pinjkop, kalipsigwan gak kila amin madepnin egipgul, ae abisok kisi kila amin madepnin egi nimisal.

Bisap morapmi gak da nin panpuluganbi emaron di-
ma tasik tagiman.

¹³ † Gak dasi tapmim madepgokon da tap pudagil,
anej unun tap pakbi kagagwan nugim madep mani Li-
waiatan unun dakon busunji pansulikgil.

Anej giptim timni miktim kibiri nimani tonj timon jonj
kilap do yobi nawit.

¹⁵ Gak dasi abi pakbi monij miktim timon noman
tanek pak abigiwit.

Ae gak dasi pakbi madep abi wagilsi kibidawit.

¹⁶ Gak dasi gildat kalba gat ae pilin gat wasagil.

Ae gildat gat kanek gat kwen yopgul.

¹⁷ Gak dasi miktim morap dakon wasipni yopgul.

Ae bilagi bilagi dakon gildat ae sikak bisap yopgul.

¹⁸ Yawe, gak dima injtoki.

Uwalgo da yanjul yokwisi anj gaman.

Unun nandan kokwini tagi dima amin da mango do
yanba yokwi tok anj.

¹⁹ Minjat amingo kinarim yombem tapmimni mini, do
gak da nin nipman dekbi jonj bit kilapyo da dima
panupbal ani.

Uwal da minjat amingo nin obisi panupbal anj, do di-
masi injtan nibi.

²⁰ Miktimninon dukwan dukwan morap kisi emat anj,
ae pilin tuk madepsi tosok, do gak da nin gat sanjek
sanjek agil unun do aego nandaki.

²¹ Yum pindagaki amin yokwi da bupmi amin bamanj
yominjek dima panmayak ani.

Wadak wadak amin unun da mango anjisini do
nandisat.

²² Pinjkop, uwal da gen yanj gaman, do gak abinjak gen
pikon gaga da tet kila tebai abi.

Gildat kinda kalon nandan kokwini tagi dima amin
da yanjul yokwisi anj gaman unun do nandaki.

²³ Uwalgo da gen pap yanjek gen yokwi yanj gaman.

Unun toktogisi madepsi yanj tidonj.

Pinjkop, anjak yokwini do dima injtan yobi.

Kap 75

Pinjkop amin yokwi pabinj yopmanjek amin kilegi panpulugosok

*Asap dakon kap kinda. Kap on Pinjkop gawak imim
dakon kap. Kap yonj amin dakon kila amin da minjat
aminyo yoyinban "Dima pantasik ani" unun tegon da
yoni.*

75 Pinjkop, nin gak do ya yanj gayinjak mango tok-
togisi awikwaman.

Anej man madepgo do yanj tenjenok anek wasok
tapmimi tonj mibili mibili agil unun do yoman.

² Pinjkop da yanj yosok, "Nak da gen pikon depben
dakon bisap kinda kil manjigim.

Gen kokwin kilegisi akdisat.

³ Miktim wudip anjakwan minjat aminyo unun yawori
dima ekwan.

Mani miktim dakon mibili tebai abidanapbo tebai
tosak.

⁴ Nak da iyi do nandaba wikwan amin yanj yoyisat, 'Ji
pibit tidok dima ani.'

Ae amin yokwi yanj yoyisat, 'Ji disi dakon man dima
pawigini.

⁵ Disi dakon tapmim do kisik kisik dima ani, ae
madepsi yanj tidanjek manji gen dima yanj namni.' "

⁶ Minjat aminyo man madep yomyom dakon pi unun
miktim teri teri tanj anj anj kwan dakon amin kinda da
aripmi dima agagi.

⁷ Pinjkop kalonj dagin anjaknin kokwin asak.

Unun da amin diwari pabinj yopmanjek amin diwari
pawigisak.

⁸ Yawe da kisitnikon kap kinda abidosok, unun wain
yokwisi ae tebaisi yo isipmi gat iktagilbi unungwan tu-
ganbi.

Unun tagalban amin yokwi morap da kisi nanj mu-
donj.

⁹ Mani nak toktogisi Jekop dakon Pinjkop do yanj
tenjenok anek mani awigik do kap yokenj.

¹⁰ Pinjkop da amin yokwi dakon tapmim wiririkban
pasildanj.

Mani amin kilegi do tapmim madepsi yomdisak.

Kap 76

Pinjkop da emaron teban tagit

*Asap dakon kap kinda. Kap on Pinjkop gawak imim
dakon kap. Gita tidanjek yogogi.*

76 Juda miktimon amin da Pinjkop pakyanji nandan
iman.

Israel miktimon mani wukwisi tosok.

² Yutni unun Jerusalem tosok.

Saion Kabapmon tosok.

³ Unun kokupmon uwal dakon gobiinji gat, ae pasikni
gat, ae emat agak sibani gat jokgalgit.

Pinjkop da emat dakon yo morapni panupbal agit.

⁴ Pinjkop, gak tilimgo unun madepsi, ae gak kila amin
madep mibiltogi.

Gak wukwisi, man madepgo da kabap madep dakon
man madep yapmanj mudosok.

⁵ Gak uwal dakon emat amini tapmimi tonj dakon yoni
tagisi gwayen panapgul.

Unun emat amin unun kili kimak mudawit, ae emat
dakon yo kabini timitni dakon tapmim mini.

⁶ Jekop dakon Pinjkop, gak da tebai yoyigil, do os gat
ae amin ilik pawilganj tamo gat kisi wayinji mini.

⁷ Pinjkop, amin gak do si pasolgonj.

Gak da butjap nandan yobi bisapmon, namin da gak
da dabilon tagi atjak?

Amin kinda da aripmi dima.

⁸ Gak kwen kokupmon da uwal da kobogi yokwisi
timitni do yagil, anjaki miktimon minjat aminyo da
pasalek tayanjok egipgwit.

⁹ Pinjkop gak pidanj agek amin yokwi dakon anjakni
kokwin anek jigini tonj amin pulugan yopmanjal.

† 74:13-14 TP 14.21; Jop 41.1; Kap 104.26; Ais 27.1

¹⁰ Gak butjap nandañek kobogí yomisal, do amin diwari mango awikwan.

Ae amin emaron dima yokwi toni unun da gak gawak gamdan.

¹¹ Yawe Pinjkopgo yan teban tok an iminek unun gen si guramikgi.

Minjat amin morap ji Yawe do pasalek but galak do yo panji imni.

¹² Unun on miktim dakon kila amin madep kwen wigik an, unun pabin yopmandak, do madepsi pasal iman.

Kap 77

Amin kinda da jigí bisapmon Pinjkop do yan tidagit

Asap dakon kap kinda. Kap yan amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban "Jedutun" unun tegon da yoni.

77 Nak Pinjkop da anpulugosak do yan tidosot. Bisitno nandisak do nandisat.

² Jigi bisapmon nak Amin Tagi do bisit asat.

Kalbi bisit an imisat, mani but yawot dima abidosot.

³ Nak Pinjkop do nandak nandak anek iyon iyon yosot. Nandak nandak anegek butno jik tosok.

⁴ Butno jigisi, do gen aripmi dima yoker.

Pinjkop gak da yum nandakni dipmin dima pokdot.

⁵ Nak kalip tagi egipgum unun do nandisat.

Bilak unun kili kin mudawit, unun do nandisat.

⁶ Kalbi nak nandak nandak morapmi anek naga do yan yosot,

⁷ "Amin Tagi da toktogí manji namjak bo?

Nak do sanjek dima galak tosok bo?

⁸ Amin do but dasi galaktan yomyom anpakni wagil pasilgit bo?

Yan teban tok morapni isali bo akdan?

⁹ Pinjkop da kili intan nimgut da bupmi nandan nim do dima bo nandisak?

Butjapni da bupmini sopmandak bo?"

¹⁰ Nak yan nandañek yagim,

"Pinjkop Wukwisi, gak abisok nak dima anpulugosol, do nak unun do butno obisi jik tosok."

¹¹ Pinjkop, nak gak dakon pi madep do aeno nandaken.

Asi, wasok tapmimi tonj kalip agil unun do nandaken.

¹² Pi morap agil unun do nandaken.

Pi tapmimi tonj agil unun kisi do nandaken.

¹³ Pinjkop, anpakgo telagi.

Kokup kidat kinda gak gat arip dima.

Gak da yapman mudosol.

¹⁴ Pinjkop, gak kalon dagin wasok tapmimi tonj asal.

Kalip gak da tapmingo madepsi minjat amin kabi morapmon yoligil.

¹⁵ Gaga da tapmimon da minjat amin kabigo Jekop gat Josep gat dakon babikni yokwikon ban timikgil.

¹⁶ Pinjkop, Tap Gami da gak gandagit bisapmon si pasalek kwakwalikgit.

¹⁷ Sikak madepsi manakwa kiririn madepsi awit.

Anek mal madepsi anek tenjeni dukwan dukwan kisi yamgwit.

¹⁸ Mirim kwasigilgwit da binapgan gak da kiririn yopbi yawit.

Mal da aban miktim morap dukwan dukwan kisi tenjenakwa miktim kwakwalikgit.

¹⁹ Gak tap binap nan agipgul.

Kosit tap idap madep da binap tagit, mani gak dakon kandap tamo dima kawit.

²⁰ Gak mibitok kinaki minjat aminyo da bunon gol-gwit.

Gak da Moses gat Aron gat do pi yobi unun da kilani agimal.

Kap 78

Amin yokwi aba Pinjkop da but yokwi nandagit

Asap dakon kap kinda. Kap on do Maskil yan yan.

78 Nak dakon minjat aminyo, ji nak dakon nawa gen pakyansi nandani.

Gen yokdisat unun do mirak pakyansi yopni.

² † Nak ji do tilak gen dayikdisat.

Nak da yo kalipsigwan noman tawit unun dakon mibili do yokdisat.

³ Kalip babiknin da yo unun do kili niyiba nandañek timikgiman.

⁴ Nin monji gwayonin do gen unun dima panjisibiner.

Monji gwayonin unun yoyiner. Pinjkop dakon tapmimi gat ae pi tapmimi tonj agit gat ae wasok tapmimi tonj mibili mibili agit unun do yoyiner.

⁵ Pinjkop da Jekop do geni yomgut.

Israel dakon babini da guramitni do yomgut. Kalip-sigwan babiknin yan yoyigit,

"Ji monji gwayosi nak dakon gen teban morapno pakyansi yoyinetni."

⁶ Yan ani kan, minjat monjiyo don altoni unun da nandan pisanjek yoyin dekan an ani.

⁷ Yan anakwa unun amin kabi kisi da egip egipni Pinjkopmon tosok yan nandañek jomjom anek yo agit unun do dima intoni.

Anek gen teban morapni tagi guramitni.

⁸ Anek babikni yombem dima egipni.

Babikni kwen wigik anek Pinjkop dakon gen pabin yopmanjek tebai dima nandan gadan imgwit.

Anek wupmon da toktogisi dima yolgwit.

⁹ Kalip Epraim amin obip gobinyo tan yomgwit, mani emat noman tanban pasal kiwit.

¹⁰ Pinjkop da sanbek sanbek agit unun dima guramikgwit, ae nawa geni dimasi yol do nandawit.

¹¹ Wasok tapmimi tonj yoliban pindakgwit unun do kili intawit.

¹² †† Babikni da dabilon Isip miktim unudon Soan miktim timon Pinjkop da wasok tapmimi tonj agit.

¹³ † Uņun da tap idap pudaņban tap idap teri teri agakwan Israel amin binapmon da paņkigit.

¹⁴ †† Gildari uņun gikwem naņ yoliņakwan uņun naņ kaņek yolgwit, ae kalbi kindap tenņeņ naņ yoliņakwan uņun naņ kaņek yolgwit.

¹⁵ ‡ Miktim kibiri timon tip pudaņban pakbi madepsi mibilikon noman taņban nawit.

¹⁶ Tipmon pakbi aban noman tagit uņun koron pakbi madep da yaņ pak kigit.

¹⁷ Mani Piņkop Wukwisi do yokwi sigin aņ imgwit.

Miktim kibiri timon egek kwen wigik aņ imgwit.

¹⁸ †† Piņkop aņkilit do aņek yaņ awit, jap si galak tawit uņun si yomjak dosi tebai iyiwit.

¹⁹ Piņkop manji gen yaņ imiņek yaņ yawit, "Piņkop miktim kibiri timon jap morapmi aripmi tagi nimjak?"

²⁰ Asi, mibiltok tip tidaņban pakbi madepsi noman tagit.

Mani bret gat ae bit kilapyo di aripmi tagi nimjak bo dima?"

²¹ Yawe da geni uņun nandaņek Jekop do butjap nandaņ yomgut.

Israel dakon amin kabi do kindap yipban piņakwan japmisi nandaņ yomgut.

²² Nido, dima nandaņ gadaņ imgwit.

Uņun da kilani aripmi tagi asak yaņ dima nandawit.

²³ Yaņ awit, mani Piņkop da yaņban kundu yoma witdal kigit.

Witdal kiņakwan Kwen Kokup da

²⁴ ‡ mana yopban piņakwa nawit.

Uņun Kwen Kokup dakon jap.

²⁵ Uņun aņelo dakon jap.

Piņkop da mana morapmi aripnikon yomgut.

²⁶ Aņek gildat wisak tet da mirim yipban kigit.

Ae tapmim madepnikon da saut tet da mirim yipban kigit.

²⁷ Aņek minam morapmisi, kimbabaņ ae tap niman da tilak, morapmisi yopban bikbiknikon mawit.

²⁸ Piņkop da minam morapmi yopban maņek yut kabeņni paņgwasiņek tawit.

²⁹ Maņakwa naņek aripmisi tugawit.

Yo uņun do galak tawit uņun Piņkop da yomgut.

³⁰ Mani jap si galak tawit uņun sigin naņ egakwa

³¹ Piņkop da butjap nandaņek Israel amin dakon monji tebaisi ae tagisi uņun dapban kimakgwit.

³² Piņkop da wasok tapmimi toņ yaņ agit, mani miņat aminyo da yokwi sigin aņek dima nandaņ gadaņ imgwit.

³³ Do mirim da gen kagakon noman taņek tepmisi pasilgaņ uņun da tilak tepmisi paņpasil agit.

Uņun paņupbal aban pasol pasol madepsi aņek kimakgwit.

³⁴ Piņkop da di dapban kimakgwit bisapmon diwari but tobił aņek tobił abiņ yolgwit.

³⁵ Aeni nandawit, Piņkop uņun tip damanin.

Piņkop Wukwisi uņun yokwikon baņ timit timit aminin.

³⁶ Mani uņun si aņgalak aņek top yawit.

³⁷ Uņun but dasi dima yolgwit.

Uņun gat saņbek saņbek awit uņun kiriņikgwit.

³⁸ Mani bupmi nandaņ yomiņek diwarini wiririk yomiņek dima paņupbal agit.

Bisap morapmi butjapni yipmaņek dima japtaņ yomgut.

³⁹ Uņun do aeni nandagit, uņun miktim amin gin, uņun mirim da yaņ kiņ mudonj, aeni dima abaņ.

⁴⁰ Bisap morapmi miktim kibiri timon kwen wigik aņakwa bupmisi nandagit.

⁴¹ Israel amin dakon Piņkop Telagisi bisap morapmi aņkewalakwa nandaban yokwi tok anyomgut.

⁴² Tapmim madepni do iņtawit, ae uwal da kisiron baņ timikgit uņun do dima nandawit.

⁴³ Uņun tilak tapmimi toņ Isip miktimon Soan miktim timon agit uņun do dima nandawit.

⁴⁴ †† Pakbi aņtobilban yawi dagaņba aripmi dima noknogi agit.

⁴⁵ ††† Ae bigal morapmi yabekban iņjiņ yomgwit.

Ae meņgak morapmi yabekban yo morapni paņupbal awit.

⁴⁶ § Ae pilak pilak yabekban kiņ pigagani yo kwawit uņun naņ mudawit.

⁴⁷ §† Ae ais yipban maņek wain napni ae pik kindapni paņupbal awit.

⁴⁸ Ae ais yopban maņek bulmakauni dapba kimakgwit.

⁴⁹ Butjap madepsi nandaņ yomiņek yo yokwisi aņ yomgut.

Aņek aņelo kabi kinda yabekban kiņ paņupbal aņakwa jigi madepsi pawit.

⁵⁰ Butjap madepsi nandaņek yum dima pindakgit.

Sot madepsi yoban kimakgwit.

⁵¹ §†† Isip amin morap kisi dakon monji mibiltogi dapban kimakgwit.

⁵² §† Mani uņun sipsip kila amin yombem da iyi mibiltok kiņek miņat amin kabini kila agit.

Miktim kibiri timon kosit yoligit.

⁵³ §†† Timik paņgwan jigini mini egipgwit, do dima pasalgwit.

Mani tap idap da uwalni witjigit.

⁵⁴ §† Timik paņpaņ telagi miktimnikon paņapgut.

Uņun miktim ilenji obani toņ iyi da tapmimon abidagit.

⁵⁵ §† Miņat amini apgwit bisapmon amin iņwakwari yolban kiwit.

Kiņakwa miktim uņun Israel amin kabi do kokwinik yomgut.

Aņek yopban yutnikon yikgwit.

⁵⁶ §†† Mani Israel amin da Piņkop Wukwisi aņkewalek kwen wigik aņ imiņek gen tebani dima guramikgwit.

† 78:13 TP 14.21-22 †† 78:14 TP 13.21-22 ‡ 78:15 TP 17.1-7; IDT 20.2-13 †† 78:18 TP 16.2-15; IDT 11.4-23,31-35 †† 78:24 Jn 6.31

††† 78:44 TP 7.17-21 ††† 78:45 TP 8.1-6,20-24 § 78:46 TP 10.12-15 §† 78:47 TP 9.22-25 §†† 78:51 TP 12.29 §† 78:52 TP 13.17-22 §†† 78:53 TP 14.26-28 §† 78:54 TP 15.17; Jos 3.14-17 §† 78:55 Jos 11.16-23 §†† 78:56 GK 2.11-15

⁵⁷ Kalip babikni da awit, unjudeŋ gin, kwen wigik aŋek Piŋkop manji imgwit.

Unjun obip girenji dikdik suŋ yamaŋdak unjun yombem.

⁵⁸ Kokup kidat dakon alta wasaŋakwa unjun do aŋek Piŋkop da butjap madep nandagit.

Piŋkop yipmaŋek kokup kidat gawak yomiŋakwa nandaba yokwi tok aŋ yomgut.

⁵⁹ Piŋkop da aŋpakni pindagek butjap nandaŋ yomgut, do Israel amin do manji wagilsu yomgut.

⁶⁰ † Aŋek imal yutni telagi Silo kokup papmon tagit unjun yipmaŋ kigit.

Kalip unjun yutnon egipgut bisapmon miŋat aminyo da binapmon egipgut.

⁶¹ †† Mani yum pindagakwan Saŋbek Saŋbek Kinam uwal da abidawit.

Unjun tamo timon tapmimni gat ae tilimni unjudon tagit.

⁶² Miŋat amin kabini do butjap nandaŋek yum pindagakwan uwal da emat agak siba baŋ dapba kimakgwit.

⁶³ Monji bulagi emat madepmon kimagakwa miŋatjok wili mini, do amin dima pawit.

⁶⁴ Uwal da mukwa sogok amin dapba kimagakwa miŋatni da bupmi kunamyo ani dakon bikbik dima taŋ yomgut.

⁶⁵ Amin da dipminon da pidon unjudeŋ Amin Tagi pidagit.

Ae amin tebai wain morapmi naŋek pokgoŋ da don pidarek yaŋ tidon unjun da tilak Yawe pidagit.

⁶⁶ Aŋek uwal gat emat aŋek yolban kiŋ mudawit.

Pabiŋ yopmaŋakwan mayaktok toktok teban pawit.

⁶⁷ Mani Josep dakon babikni dima manjigit.

⁶⁸ Unjun Juda amin kabi gat ae Saion Kabap iyi but dasi galak taŋ imisak unjun baŋ manjigit.

⁶⁹ Yutni telagi unjun kabapmon agit.

Kwen kundu wasagit, ae miŋtim wasagit da tebai tomal, unjudeŋ yutni aŋteban aban tebaisi toktogisi tokdisak.

⁷⁰ ‡ Piŋkop da oman amini Dewit manjirek sipsip kila agiron naŋ abidagit.

⁷¹ Sipsip kila agiron naŋ abidarek yipban amin kabini Jekop dakon kila amini dagagit.

Piŋkop iyi dakon amin kabini Israel kila agit.

⁷² Dewit but dasi nandaŋek kilani tagisi agit.

Aŋek tagisi timik paŋkigit.

Kap 79

Israel amin Piŋkop da paŋpulugosak do bisit awit

Asap dakon kap kinda.

79 †† Piŋkop, Amin Nwakiŋwari Kabi gak da miktimon kili abeŋ da miŋat amin kabigo nin gat emat aŋ.

Yutgo telagi unjun aŋupbal aba telagi dima tagit.

Aŋek Jerusalem obisi aŋupbal awit.

† 78:60 Jos 18.1; Jer 7.12-14; 26.6 †† 78:61 1Sa 4.4-22 ‡ 78:70 1Sa 16.11-12; 2Sa 7.8; 1KAG 17.7 †† 79:1 2Ka 25.8-10; 2KAG 36.17-19; Jer 52.12-14

² Telagi oman amingo dapmaŋek bumjotni yo isali yaŋ nandaŋek yum pindagakwa siŋgiŋ gat ae jon piŋan gat da giptimni noŋ.

³ Miŋat amingo dapmaŋakwa yawi da tagal kiŋek Jerusalem pak pukwaŋ.

Ae bumjotni wayitni amin kinda dima egisak.

⁴ Miŋtim nin da kapmatjok ton unjun dakon amin da yaŋsul aŋ nimaŋ.

Miŋtim morap nin paŋgwasinek taŋ aŋaŋ kwaŋ unjun da yaŋsul madepsi aŋ nimaŋek gen mayagisi yaŋ nimaŋ.

⁵ Yawe, bisap niaŋ da butjap nandaŋ nibi?

Gak toktogisi butjap nandaŋ nimdisal bo?

Gepmaŋ dekgimaŋ do butjapgo kindap da yaŋ soŋek dima kimotdisak, ma?

⁶ Gak miŋat amin kabi dima gawak gamaŋ ae mango yaŋek bisit dima aŋ amin unjun do butjap nandaki.

⁷ Unjun amin kabi da miŋat amin kabigo Jekop dapba kimakgwit, aŋek miŋtimni obisi aŋupbal awit.

⁸ Babiknin da aŋpak yokwi awit unjun do yo yokwi dima aŋ nibi.

Abisok nin yokwisi ekwamaŋ do bupmi nandaŋ nimaŋek tepmisi paŋpulugoki.

⁹ Piŋkop, gak yokwikon baŋ timit timit Piŋkopnin.

Man madepgo do nandaŋek nin paŋpuluganeŋ diwarinin wiririkgi.

¹⁰ Amin Nwakiŋwari Kabi da nin do yaŋ yoŋ, "Piŋkopni dukon egisak?"

Unjun tagi dima. Uwal da oman amingo dapba kimakgwit, do yawinin dakon kobogi do gak da Amin Nwakiŋwari Kabi yo yokwisi aŋ yomiŋaki gandak do nandamaŋ.

¹¹ Dam tebanon ekwaŋ amin dakon kunamni nandaki.

Aŋek tapmim madepgokon da uwal da amin dapba kimotni dosi kili yawit, unjun yokwikon baŋ timikgi dosi nandisat.

¹² Uwal nin da kapmatjok ekwaŋ unjun da gak do gen yokwisi yawit, do Amin Tagi aŋpak yokwini dakon kobogi yomiŋaki kosiri 7 yaŋ asak.

¹³ Yaŋ aŋaki miŋat amin kabigo, sipsip kabigo, nin toktogisi ya yaŋ gayineŋ.

Ae babiknin don altoni unjun kisi da mango aŋkisini.

Kap 80

Israel amin Piŋkop da paŋpulugosak do bisit awit

Asap dakon kap kinda. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyiŋban "Saŋbek saŋbek dakon jareŋ tagisi" unjun tegon da yoni.

80 †† Israel dakon Sipsip Kila Amin, gak Josep dakon amin kabi sipsip baŋ yaŋ kosit yolisal.

Bisitnin nandaŋ nibi.

Aŋelo madep serabim bamot da binapmon kila amin madep yigek tilimgo miŋat amin kabigo do yoliŋbi pindatni.

†† 80:1 TP 25.22

² Epraim ae Benjamin ae Manase da bikbigon tapmim madepgo noliki.

Abiñ nin yokwikon banj timikgi.

³ Piñkop, kalip egip egip tagisi egipgumanj unjun aego anjaluk abi.

Butgo ninon yipmanek yo tagisi anj nibi.

Anek yokwikon banj puluganj nipbi.

⁴ Yawe Piñkop Tapmim Ami, miñat amin kabigo bisit gayiñakwa bisap nianj da butjap nandanj yobi?

⁵ Butjap nandanj nimanjaki kunam tagapno dabil pakbinin da jap pakbionin asak.

⁶ Gak da yum pindagaki amin kabi nin da ileñon ekwanj unjun da abiñ nin dakon miktim abidok do emat anj.

Uwalnin da yanjsul anj nimineñek yanjanj nimanj.

⁷ Piñkop Tapmim Ami, kalip egip egip tagisi egipgumanj unjun aego anjaluk abi.

Butgo ninon yipmanek yo tagisi anj nibi.

Anek yokwikon banj puluganj nipbi.

⁸ Kalipsigwan gak wain nap kinda Isip miktimon nanj anapgul.

Anek on miktimon amin kabi yolbi kinakwa wain nap unjun kwaokgil.

⁹ Miktim unjun garam anek kwaokbi kwanek geli dubagisi pigiwit.

Pigakwa madepsi kwanek miktim kisi ilimikgit.

¹⁰ Anek kabap anyonjam anek unjun dakon kilinji da sida kindap madepsi unjun kisi witjigit.

¹¹ Unjun dakon kilinji da tap madep Mediterenian da aripmon kiwit.

Ae teri kinda do gigi da kwanek pakbi madep Yupretis da aripmon kiwit.

¹² Gak mibili nido wain pi dakon dam tuwilgil?

Yan agil do amin da kin ap anek bami panj.

¹³ Jon bit da abiñ panjupbal anj, ae jon kilap da nonj.

¹⁴ Piñkop Tapmim Ami, ninon tobil apbi.

Kwen Kokupmon da ninon sinjanbi pinjakwan wain pi do kilani abi.

¹⁵ Gak da gaga da tapmimon nin kwaokgil, do abisok abiñ nin panjapulugoki.

Nin wain nap bulagi yombem banj gak da panjeban abi tebaisi awit.

¹⁶ Uwalnin da mandanj kindapmon kili sowit, do gak da butjap nandanj yomineñek panjupbal aki.

¹⁷ Mani, miñat aminyo nin gaga do manjigil, ae gak da abi madepsi taganek teban tagimanj, do panjapuluganek kilanin aki.

¹⁸ Yanj aki kanj, nin gak dima gepmanj detneñ.

Gak da panjapuluganbi tagi egek bisit anj gamineñek mango awigineñ.

¹⁹ Yawe Piñkop Tapmim Ami, kalip egip egip tagisi egipgumanj unjun aego anjaluk abi.

Butgo ninon yipmanek yo tagisi anj nibi.

Anek yokwikon banj puluganj nipbi.

Kap 81

Jap noknok bisap madep dakon kap

Asap dakon kap kinda. Kokup pap Gat dakon gita ti-danek yogogi.

81 Piñkop panjapulugoknin do kisik kisik kap kinda yoneñ.

Jekop dakon Piñkop do kisik kisik kap yoneñ.

² Kap yoni. Tambarin tidanek, gita gat ae kulele gat kisi tidoni.

³ † Kanek kaluk abisak bisapmon kweñ pisoni.

Kanek binap tanjakwan Piñkop gawak imim bisap madepmon kweñ pisoni.

⁴ Yanj aneñ do Jekop dakon Piñkop da Israel amin nin do gen teban unjun nimgut.

⁵ Kalipsi Isip amin pabiñ yopgut bisapmon, Piñkop da gen teban unjun Israel amin nin do nimgut.

⁶ Nak amin kinda tekni dima nandisat unjun da gen yanban nandisat.

Unjun da yanj yosok,

“Nak yo jiggi morap ji da kwapmon tawit unjun kukanj yopgum.

Ae miktim simil gok panjapulugoko mibilikon yopba tanjakwa pi teban sanjbenek dima awit.

⁷ †† Jigikon egek bisit nayinba puluganj depgum.

Gikwem kiririnj yosok unjungwan da bisitji nandagim.

Nak Meriba pakbikon nandanj gadatji pindat do anek ji panjekwalgim.

⁸ “Nak dakon amin kabino, nawa dayiko nandabit.

Israel amin, nak dakon gen nandanek guramitni do madepsi nandisat.

⁹ ‡ Ji miktim njwakñwari dakon kokup kidatni dima yolni, ae dima gawak yomni.

¹⁰ Nak kalongin ji dakon Yawe ae Piñkopji egisat.

Nak naga Isip miktimon banj ji timik panjopgum.

Gen kagasi anjanj kinakwa upmokgeñ.

¹¹ “Mani babikji da nak dakon gen nandak do dima galak tawit.

Asisi, Israel amin nak dakon gen guramit do dima galak tawit.

¹² Do yum pindagapbo kwen wigik anpakni yolek galak toknikon yo awit.

¹³ “Nak miñat amino da geno guramik kimotni dosi nandisat.

Ae Israel amin nak dakon galaktok yol kimotni do nandisat.

¹⁴ Yanj ani kanj, nak da uwalni tepmisi pabiñ yopdisat.

Anek uwal gat emat wamanek pabiñ yopbenj.

¹⁵ Anapbo miñat aminyo nak do nandaba yokwi tok anj, unjun madepsi pasal nimnimik namni.

Anakwa toktogisi yo yokwisi anj yobenj.

¹⁶ Mani nak da ji do bret galagisi, ae kabanj kok koron nani dabenj, anapbo butji tugokdanj.”

† 81:3 IDT 10.10 †† 81:7 TP 17.7; IDT 20.13 ‡ 81:9 TP 20.2-3; GT 5.6-7

Kap 82

Piŋkop unŋun kila amin madep mibiltogi

Asap dakon kap kinda.

82 Piŋkop unŋun Kwen Kokup muwut muwut madep dakon mibiltok amin yikdak.

Miktim morap dakon kila amin da muwugakwa nandak nandakni kokwinikdak.

² Aŋek yaŋ yoyisak,

“Ji bisap niaŋ da gen kokwin pi gulusuŋ ani?

Ji yokwi pakpak amin nido paŋpulugoŋ?

³ Ji yoni mini amin ae monji datni kimakbi paŋpulugoni.

Aŋek jigi paŋek yokwi ekwaŋ amin unŋun paŋkutnoni.

⁴ Amin yokwi ekwaŋ ae yo do wadaŋ amin unŋun yokwi pakpak da kisiron baŋ pulugaŋ timigek paŋpulugoni.

⁵ Ji pilin tukgwan agek nandak nandakji minisi, do miktimi miktimi amin aŋpak kilegi dima aŋ.

⁶ † Nak gen yaŋ yosot, ‘Ji piŋkop ekwaŋ.

Ji Piŋkop Wukwi Madep dakon monjini ekwaŋ.

⁷ Mani amin morap kimokgoŋ jiyo yaŋ gin kimotdaŋ.

Kila amin morap kimokgoŋ jiyo yaŋ gin kimotdaŋ.’”

⁸ Piŋkop, miŋat amin morapyo unŋun gak dakon gin, do abiŋ miktim amin morap gen kokwin aŋyobi.

Kap 83

Asap da Israel amin dakon uwalni Piŋkop da dapban pasilni do bisit agit

Asap dakon kap kinda. Kap on Piŋkop gawak imim dakon kap.

83 Piŋkop, gak gen mapmit dima abi.

Gak isal dima yikgi.

Piŋkop, gak isal dima egipbi.

² Pindakgi. Uwalgo emat wasaŋek aŋ.

Gak do nandaba yokwi tok aŋ amin kwen wigik aŋgamaŋ.

³ Unŋun pasili egek miŋat amingo yokwi aŋ yom do gen yaŋ paŋteban aŋ.

Gak da miŋat amingo unŋun kilani tagisi asal, mani uwal unŋun paŋupbal ak do muwugek gen yoŋ.

⁴ Unŋun da yaŋ yoŋ, “Kili kino!

Israel amin dapno pasil mudanaŋkwa, amin da saŋbeŋek dima nandaŋ yomni.”

⁵ Piŋkop, unŋun amin gak abiŋ gep do but kalon aŋ.

⁶ Idom amin, ae Ismael amin, ae Moap amin, ae Akri amin,

⁷ ae Gebal amin, ae Amon amin, ae Amelek amin, ae Pilstia amin ae Tair amin, unŋun miktim morap dakon amin da yo unŋun ak do nandaŋ.

⁸ Siria yo kisi unŋun gat muwukgaŋ.

Unŋun amin tapmimi tonŋ kabi unŋun Lot dakon babini kabi paŋpulugoŋ.

⁹ † Unŋun amin kabi da gak aŋupbal ak do but kalon aŋ, do kalip

Midian amin do agil, bo pakbi madep Kison unŋudon Sisera amin gat Jabin amin gat do agil yaŋ gin unŋun amin paŋupbal abi.

¹⁰ Unŋun bisapmon gak da kokup pap Endo unŋudon paŋupbal abi bumjotni miktimon taŋek miktawit.

¹¹ † Kalip kila amin bamot Orep gat ae Sep garon agil unŋudeŋ gin emat amini dakon mibiltok amini paŋupbal aki.

Kila amin madep bamot Seba gat ae Salmuna garon agil unŋudeŋ gin kila amini pabiŋ yopbi.

¹² Unŋun amin da yaŋ yawit,

“Piŋkop dakon sipsip upmot miktimni nin do aŋawatneŋ.”

¹³ Piŋkopno, miktimon kimbabaŋ baŋ yaŋ uwalgo wiririkbi kini.

Mirim da wit dakon gipmi piŋonba kwaŋ unŋudeŋ wiririkbi kini.

¹⁴ Kindap da koron sosonŋ, ae ileŋ gurigi tonŋ da madepsi sosonŋ,

¹⁵ yaŋ gin gak da sikak mal kiririŋyo madepsi yipbi abiŋek unŋun amin kabi yolban pasal kini.

Ae unŋun da pasolni do mirim madepsi yipbi kisak.

¹⁶ Yawe, pabiŋ yopmaŋaki mayaktok madepsi pani.

Aŋek gak tapmimgo madepsi yaŋ yokdaŋ.

¹⁷ Pabiŋ yopmaŋaki toktogisi pasal kimotni do nandisat.

Paŋmayak aŋek dapbi kimotni dosi nandisat.

¹⁸ Yaŋ aŋaki unŋun da gak kalongin Yawe ae Piŋkop Wukwisi egek miktim morap kisi kila asal yaŋ nandaŋ gamni.

Kap 84

Amin kinda da Piŋkop dakon telagi yut do galak tagit

Kora amin kabi dakon kap kinda. Kokup pap Gat dakon gita tidaneŋ yogogi.

84 Piŋkop Tapmim Ami, gak dakon yut tilimi tonŋ galagisi.

² Nak unŋudon egip do but dasi madepsi galak tosot. Galak tok morapno kisi gak dakon yut do tosok.

Giptim ae nandak nandakno kisi da Piŋkop egip egipmi tonŋ gak do kisik kisik kap yosot.

³ Yawe Tapmim Ami, gak Kila Amin Madepno ae Piŋkopno.

Bibagap ae bibagap giman da gak dakon alta da kapmatjok yutni aŋek pudigi kila amal.

⁴ Miŋat aminyo gak da yutnon ekwaŋ unŋun kisik kisik aŋek bisapmi bisapmi mango awigik do kap yoŋ.

⁵ Miŋat aminyo gak dakon tapmim timigek Saion Kabapmon wigik do but dasi galak tonŋ, unŋun kisik kisik tagi ani.

⁶ Miktim kinda mani Miktim Kunam Pakbi Kulduk Gibaŋ, unŋudon kinakwa unŋun miktimon pakbi gapma morapmi noman tonŋ.

† 82:6 Jn 10.34

†† 83:9 GK 4.6-22; 7.1-23 † 83:11 GK 7.25; 8.12

Anakwa sikak manakwa pakbi gapmakon wiŋoŋ.

⁷ Uŋun amin kosit agek tapmim kaluk sigin paŋ.

Uŋun Saion kiŋ Piŋkop da iŋamon altokdaŋ.

⁸ Piŋkop Yawe Tapmim Ami, bisitno nandaki.

Jekop dakon Piŋkop, mirak pak yaŋsi yopmanjek geno nandaki.

⁹ Nin dakon kila amin madep do koki.

Pasiknin da yaŋ nin dam anjek kilanin tagisi asak.

Yawe, gaga kila amin madep egipjak do manjigil, do yo tagisi aŋ ibi.

¹⁰ Nak gildat kalon kindagin gak dakon yut da yomakon egipben kaŋ, uŋun da tagisisi asak.

Uŋun da gildat 1 tausen timi dukon egi egi asat uŋun yapmaŋ mudosok.

Nak oman amin piŋbisi egek Piŋkopno dakon yoma kakagon yoma kila agak amini egip do but dasi galak taŋ kimokdot.

Mani amin yokwi da yutnon egip do dima galak tosot.

¹¹ Nido Yawe uŋun paŋkutnok aminin ae teŋteŋnin.

Uŋun da nin do yo tagisi aŋ nimejek man madep nimisak.

Kilegi akwaŋ amin do yo tagi yom do dima paŋkutnosok.

¹² Yawe Tapmim Ami, miŋat aminyo gak nandaŋ gadaŋ gamaŋ amin uŋun kisik kisik tagi ani.

Kap 85

Piŋkop da amin kabini kila asak do amin kinda da bisit agit

Kap on Kora amin kabi dakon kap. Kap yoŋ amin dakon kila amin do mandabi.

85 Yawe, gak da miktingo ae amin kabigo Jekop nin paŋpulugaŋaki kalip tagisi egipgumaŋ abisokyo kisi yaŋ gin aŋaki tagisi ekwamaŋ.

² Amin kabigo nin yokwi morap agimaŋ dakon diwarinin uŋun wiririk nimgul.

³ Gak kalip nin do butjap nandagil uŋun nandabi magit.

Nin do japmisi nandagil, mani kulabik anjek butgo magit.

⁴ Piŋkop, yokwikon baŋ timit timit aminin, kalipsi nin tagisi egipgumaŋ abisok paŋkaluk abi yaŋgin egipneŋ.

Butjap saŋbejek dima nandaŋ nibi.

⁵ Bisap mudok mudogi mini butjap sigin nandaŋ nimeŋ wigikdisal?

Babikon da babikon yaŋ gin taŋ aŋaŋ wigikdisak?

⁶ Miŋat amin kabiyogo aego paŋteban abi nin kisik kisik anjek gak aŋkisinen.

⁷ Yawe, gak asisi mudok mudogi mini nin do but dasi galak taŋ nimisal uŋun dakon bami nolihbi koneŋ.

Yokwikon baŋ timigaki tagisi egipneŋ.

⁸ Nak Piŋkop Yawe da gen yosok uŋun do mirak pakyaŋsi yopmaŋdat.

Nin da anpak yokwi kalip agimaŋon tobil dima pigineŋ kaŋ, uŋun iyi dakon telagi amin kabini nin but yawot nim do yosok.

⁹ Asisi, amin Piŋkop do pasal imaŋ uŋun yokwikon baŋ timitdisak.

Anakwan tilimni miktimninon tokdisak.

¹⁰ Uŋun bisapmon amin da amin do but dasi galak taŋ yomejek anpak tagisi aŋ yomdaŋ.

Yaŋ anjek kilegisi egek but yaworon da tagisi egipdaŋ.

¹¹ Miktimon Piŋkop but dasi yolyol anpak miktingwan da pawinban pisaŋek kwokdisak.

Ae Kwen Kokup da anpak kilegi sinŋaŋban miktimon pikdisak.

¹² Asisi, Yawe da yo tagisi nimejekwan miktimnin da jap morapmisi paŋalon akdisak.

¹³ Yawe apjak dakon kosit yul im do kaŋ, amin da anpak kilegi aba kaŋek uŋudon tagi apjak.

Kap 86

Amin kinda Piŋkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon bisit kinda.

86 Yawe, nak wadak wadak amin, do bisitno nandaŋek anpulugoki do nandisat.

² Yokwikon naŋ abidaŋaki dima kimokgeŋ, nido nak gak naŋ goldat.

Nak oman amingo, gak naŋ nandaŋ gadaŋ gamisat, do anpulugoki.

³ Amin Tagino, nak gildat kinda kalon gak do bisit asat, do nak do bupmi nandaŋ nabi.

⁴ Amin Tagi, nak gak dogin bisit asat, do oman amingo nak do kisik kisik nabi.

⁵ Amin Tagi, gak tagisisi, diwarinin wiririk nimisal.

Gak miŋat aminyo bisit gayaŋ uŋun but dasi galak taŋ yomisal.

⁶ Yawe, gak bisitno do mirak pakyaŋsi yopbi.

Nak do bupmi nandaŋ nabi do yaŋ tidosot.

Yaŋ ilitno nandaki.

⁷ Nak gak do yaŋ tidosot bisapmon anpulugosol, do jigi pakeŋ bisapmon gak do bisit abeŋ.

⁸ Amin Tagi, piŋkop gak yombem di mini.

Gak da kisi morap yapmaŋdal.

Ae amin kinda da wasok tapmimi ton asal uŋuden kinda aripmi dima asak.

⁹ Amin Tagi, miŋat amin kabi morap gak da wasagil, uŋun da abin njwakbeŋ aŋ gaminejek gak dakon man awigikdaŋ.

¹⁰ Nido, gak kalongin tapmimgo madep ae gak dagin yo masi masimisi asal.

Gak kalongin Piŋkop bamisi.

¹¹ Yawe kositgo kilegi do nayin dekbis gengo bamisi yolek egipben.

Nayin dekbis gak dogin nandaŋ egek mango awigiken.

¹² Amin Tagi Piŋkopno, nak but dasi gak aŋkisiken.

Toktogisi mango an̄kisiŋ wigiken̄.

¹³ Nido gak nak do madepsi but dasi galak taŋ namisal.

Kimoron naŋ pulugaŋ nepbi gapmagwan dima pigigim.

¹⁴ Piŋkop, kwen wigik amin da nak nit do abaŋ.

Uŋun amin yokwi bupmini mini da nak nikba kimokgeŋ do abiŋ muwukgaŋ.

Uŋun manji gamiŋek gengo dima guramikgaŋ.

¹⁵ Mani Amin Tagi, gagon bupmi ae nandaŋ yawotyoto tugagiŋ da toso.

Gak butjap tepmi dima nandisal.

Gak nin do but dasi galak taŋ nimiŋek gengo aŋteban aŋek nin paŋpulugaŋ wigisal.

¹⁶ Tobil nagon abiŋek bupmi nandaŋ nabi.

Meŋno da kalip gak dakon pi agit, abisok monji nakyoto kisi pigo asat, do nak dakon but aŋteban aŋek yokwikon naŋ pulugaŋ nepbi.

¹⁷ Yawe, gak da nak do but dasi galak taŋ namisal uŋun dakon tilak kinda noliŋbi kokeŋ.

Yaŋ aŋaki uwalno da gak da nak aŋpulugaŋek aŋteban asal uŋun kaŋ nandaŋyo aŋek aŋpak yokwini dakon mayagi pani.

Kap 87

Jerusalem do kisik kisik awit

Kora amin kabi dakon kap kinda. Kap on Piŋkop gawak imim dakon kap.

87 Piŋkop da kokup papni telagi kabapmon agit.
² Yawe da Israel miktim dakon kokup morap do galak toso, mani Jerusalem do madepsi but dasi galak toso.

³ Piŋkop dakon kokup pap dakon miŋat aminyo, ji nandani, Piŋkop da yo tilimi toŋ tagisi jikon asak.

⁴ Piŋkop da yaŋ yosok, "Namin amin da nak dakon gen guramikdak, uŋun manjiken̄ bisapmon, Isip ae Babilon kisi manjiken̄.

Aŋek Pilistia, Tair ae Itopia do yaŋ yokdisat, 'Uŋun yo kisi Jerusalem amin gin.'

⁵ "Nak Jerusalem do yaŋ yokdisat, 'Uŋun miŋat amin morap kisi dakon kokup pap.'"

Ae Piŋkop Wukwisi da Jerusalem aŋpulugaŋban tebaisi tokdisak.

⁶ Yawe da amin diwari dakon man mandakdisak.

Aŋek paŋmuwugek Jerusalem miŋat aminyo gat kisi manjikdisak.

⁷ Aŋakwan miŋat aminyo uŋun kap yaŋek kisik kisik aŋek yaŋ yokdaŋ, "Jerusalem, gak yo tagisi morap ninnon toŋ uŋun dakon mibilisi."

Kap 88

Amin kinda Piŋkop da aŋpulugosak do yaŋ tidagit

Eman uŋun Sera kabikon nani kinda da kap on mandagit. Kap on do Maskil yaŋ yoŋ. Kora amin kabi da Piŋkop gawak imiŋek kap on yoŋ. Kap yoŋ amin

dakon kila amin da miŋat aminyo yoyiŋban "Malat Leanot" uŋun tegon da yoni.

88 Piŋkop, Yawe, gak paŋpulugokno.
Gildari ae kalbi gak do yaŋ tidosot.

² Bisitno nandaki.

Aŋpulugoki do yaŋ tidosot,

³ nido jigi morapmi nagon noman taŋ namiŋakwa pali kimokdot.

⁴ Amin diwari da si kimot do aŋ, nak uŋun yombem. Tapmimno kisisi mudaŋ.

⁵ Nepmaŋ degakwa amin kili kimakgwit gat kisi ekwa-maŋ.

Amin da amin kinda aŋakba kili kimakgit da kimakbi tamokon toso, nak uŋun yombem.

Amin wagisi iŋtaŋ yomiŋek saŋbeŋek dima paŋpulugokdisal uŋun yombem.

⁶ Mabi gapma dubagisi kidagisikon kili pigigim, da pilin tuksigwan egisat.

⁷ Butjapgo da obisi abiŋ nepgut.

Tap idap da yaŋ tamaliŋek wutjiŋban tagim.

⁸ Gak da yopbi notnoni da manji namgwit.

Gak da nepbi nak amin yokwisi dagaŋapbo madepsi pasal namaŋ.

Uŋun da tebai abidaŋakwa ariŋmi dima pulugaŋ kiken̄.

⁹ Nak jigi paŋapbo dabilno yokwi taŋakwan tagi dima siŋtosot.

Ae gildari gildari kisitno paŋenagek gak da aŋpulugoki do bisit asat.

¹⁰ Gak wasok tapmimi toŋ amin kimakbi paŋpulugok do aŋek asal, ma?

Amin kili kimakgwit da pidaŋek mango awikwan, ma?

¹¹ Ae kimakbi tamokon kili pakgwit kabi da gak da but dasi galak taŋ nimisal yaŋ di yoŋ bo dima?

Si tasik togi tamokon da gak da kilanin tagisi asal yaŋ di yoŋ bo dima?

¹² Piliŋ tuk tamogwan ekwaŋ amin da wasokgo tapmimi toŋ uŋun di pindaŋgaŋ?

Amin gak da kili iŋtaŋ yomgul tamokon ekwaŋ uŋun da aŋpakgo kilegi di pindaŋgaŋ?

Uŋun dimasi!

¹³ Yawe, nak gak da aŋpulugoki do yaŋ tidosot.

Nak wisa dagokdo morap gak do bisit asat.

¹⁴ Mani Yawe, nido manji namisal?

Nido pasil namisal?

¹⁵ Monji bulagi egipgum bisapmon da wiŋ abisok egisaron, jigi paŋek kili uŋunjok kimotdisat.

Gak da yo yokwisi pasol pasolisi aŋ namiŋaki tapmimno mini asak.

¹⁶ Yawe, butjapgo da wutjiŋ namisak.

Gak da obisi niŋek obisi aŋupbal asal.

¹⁷ Gildat kinda kalon̄ nak do yaŋ asal.

Pakbi da iŋek miktim morap kisi wutjisak, uŋun da tilak amin da nak aŋgwasen̄.

¹⁸ Gak da abi notno tagisi nepmaŋ deŋgaŋ.

Nagon pilin tuk dagaŋ toso.

Kap 89

Israel amin jigi bisapmon kap on yogogi

*Etan unun Esra amin kabikon nani kinda dakon kap.
Kap on do Maskil yan yonj. †*

- 89** Yawe, gak da amin do but dasi galak tarj yomisal, unun do nak toktogisi kap yokerj.
Gak gengo anteban anek nin tagisi panpulugosol unun dakon geni babikon da babikon yan tetenjojerj.
² Gak toktogisi nin do but dasi galak tarj nimisal unun dakon geni yan tetenjarj wigikerj.
Gak gengo anteban anek nin tagisi panpulugosol.
Unun anpak kundu da tebai tosok unudenj toktogisi tokdisak.
³ Gak da yan yagil,
"Naga dakon amino manjijek unun gat sanjek sanjek kili agim.
Oman monjino Dewit unun do yan teban tok kili agim.
⁴ † Anek yan iyigim, 'Israel dakon kila amin madep noman tarj noman tarj ani unun gak da kabikon dagin noman tokdarj.
Babikon da babikon gak da kabikon nani kinda da kila amin madep yiyit tamokon yitdisak.'"
⁵ Yawe, Kwen Kokup anelo gak da yo tagisi agil unun do kap yanek mango awikwanj.
Gak da gengo guramikdal unun do nandanjek kap yonj.
⁶ Nido Kwen Kokupmon Yawe gak yombem kinda mini.
Anelo kinda gak yombem mini.
⁷ Anelo dakon kila amin da muwukganon Pinjkop do si pasolgonj.
Unun anelo kabi anjwasijek akgarj unun masi masimi, mani Pinjkop da unun kabi si yapmanjek wagil masi masimisi.
⁸ Pinjkop Tapmim Ami, gagon tapmim madep tosok unuden amin kinda mini.
Toktogisi gak kulabik dima anek gengo guramik kimokdol.
⁹ Gak da tap idap tapmimi tonj unun kila asal.
Tap idap si pidosok bisapmon gak da abinj yipmanjaki wayinj dima asak.
¹⁰ Gak da Isip dakon tapmim madepni tuwilek obisi anjupbal agil.
Anek tapmim madepgokon da uwalgo pabinj yopgul.
¹¹ Kundu gat miktim gat unun gak dakon gin.
Gak da miktim gat yo morap unudon tonj gat wasagil.
¹² Gak da not tetgin dakon miktim wasagil, ae saut tetgin dakon miktim kisi wasagil.
Ilenj Tabor gat ae Ilenj Emon gat gak do kisik kisik anek kap yan gamamal.
¹³ Yawe, gak tapmimgo madepsi.

† 89:0 1KA 4.31 †† 89:4 2Sa 7.12-16; 1KAG 17.11-14; Kap 132.11; Ya 2.30

- Tapmimgo pidanbisi.
¹⁴ Gak kila amin madep egek anpak kilegikon da amin kilani anek gen kokwin pi kilegisi asal.
Gak minjat amin do but dasi galak tarj yominjek gengo anteban anek tagisi panpulugosol.
¹⁵ Amin gak gawak gaminjek kap yan gamanj unun kisik kisik tagi ani.
Yawe, amin morap gak da injamon tetenjigokon akwanj unun kisik kisik tagi ani.
¹⁶ Unun amin anpakgo kilegi do gildat kinda kalonj unun do nandanjek kisik kisik anek mango anjksarj.
¹⁷ Gak kalongin teban toknin, ae gak do kisik kisik madepsi nandamanj.
Nin do nandanj yawok niminjek panpuluganaki emaron teban tomanj.
¹⁸ Asisi, Yawe unun pasiknin egi nimisak.
Gak Israel amin nin dakon Pinjkop Telagisi nin da kila amin madepnin nimgul.

Pinjkop da Dewit do yan teban tok agit

- ¹⁹ Kalipsigwan oman amin kabigo tagisi do dipmin yoligil, anek yan yoyigil,
"Nak da emat amin tagisi kinda kili manjigim.
Nak da minjat aminyo da binapmon narj kila amin madep egipjak do abidagim.
Anek kila amin madep dakon pelit kinda busunjikon yipmanj imgum.
²⁰ ‡ Nak da oman amino Dewit kili manjigim, anek yipbo ji dakon kila amin madep dagagit.
²¹ Nak tapmimno yipbo unun gat toktogisi egipdamal.
Nak dakon tapmim da aban teban tokdisak.
²² Uwalni da emaron aripmi dima abinj yipni.
Ae amin yokwi da aripmi dima abinj yipni.
²³ Nak da uwalni bamanj yomdisat, anek amin nanda-ba yokwi tarj imni amin dapbo kimotdarj.
²⁴ Nak da but dasi galak tarj iminj kimagek unun gat toktogisi egipdisat.
Uwal gat emat wamni bisapmon nak da anjpu-luganapbo pabinj yopdisak.
²⁵ Nak da miktimni abo tap idap Mediterenian unudon da wasanjek kinj pakbi madep Yupretis da aripmon kikdisak.
²⁶ Anek Dewit da yan nayikdisak, 'Gak Datno ae Pinjkopno.
Gak da tip tebano egek toktogisi anjpu-lugosol.'
²⁷ †† Nak da manjiko monjino mibiltogi dagosak, ae kila amin madep mibiltogi daganjek miktimon kila amin madep morap yapmanj mudosak.
²⁸ Nak toktogisi but dasi galak tarj iminj kimotdisat.
Anek unun gat sanjek sanjek anjapdo sanjek sanjek unun toktok teban tarj wigikdisak.
²⁹ Toktogisi unun da kabikon kinda da kila amin madep egi egi akdisak.
Kundu da toktogisi tosok unun da tilak, unun da kabikon kila amin madep kinda da toktogisi Israel amin kila akdisak.

‡ 89:20 1Sa 13.14; Ya 13.22; 1Sa 16.12 †† 89:27 PA 1.5

³⁰ “Mani babini kabi nawa geno pabiŋ yopni, ae nak dakon gen dima yolni kaŋ,

³¹ bo ae geno do manji imiŋek gen tebano dima gu-ramitni kaŋ,

³² yokwini do nandaŋek baljokdisat.

³³ Mani uŋun bisapmon kisi nak Dewit but dasi galak taŋ imdisat.

Aŋek dima yipmaŋ dekgeŋ, ae uŋun do yaŋ teban tok agim uŋun dima aŋsuŋ aberŋ.

³⁴ Nak uŋun gat saŋbek saŋbek agimak dima kiriŋikgeŋ, ae geno kulabik kinda dima aberŋ.

³⁵ Nak Dewit do yaŋ teban tok agim.

Nak telagisi, do top dimasi yosot.

³⁶ Babikni kabi toktogisi egi wugikdaŋ.

Gildat da tosoŋ uŋun da tilak uŋun dakon diwatni da miŋat aminyo bisap dubagi kila akdaŋ.

³⁷ Kanek da kundukon tosoŋ, uŋun da tilak toktogisi yaŋ egi wigikdaŋ.”

Uwal da kila amin madep abiŋ yipgwit bisapmon kuanam takgwit

³⁸ Mani abisok kila amin madep manjigil uŋun do butjap nandaŋ imisal.

Kili yipmaŋ dekgil, aŋek manji imgul.

³⁹ Oman amingo gat saŋbek saŋbek agimal uŋun paŋdagagil.

Gak da kila amin madep pelitni mabi miktimon maŋek yo isali agit.

⁴⁰ Gak da kokup papni dakon dam kili tuwilgil.

Yutni tebaisi uŋun kili tasik tawit.

⁴¹ Miŋat amin morap kapmatjok akwaŋ uŋun da yo kabini kabo timikgaŋ.

Ae amin kapmatjok ekwaŋ da yaŋsul aŋ imaŋ.

⁴² Gak da yum pindagaki uwal da emaron abiŋ yipgwit.

Yaŋ aŋyomiŋaki kisik kisik awit.

⁴³ Gak da abi emat amini emaron dima teban tawit, aŋek emat bisapmon dima aŋpulugagil.

⁴⁴ Gak da abiŋ yipgul da kila amin madep saŋbenjek dima egisak, ae saŋbenjek miŋat aminyo kila dima asak.

⁴⁵ Gak da abi amin pelarŋ tepmisi asak, aŋek mayaktok madepsi da wutjiŋ imisak.

Piŋkop da paŋpulugosak do bisit awit

⁴⁶ Yawe, gak bisap niaŋ da pasildisal?

Toktogisi, ma?

Bisap niaŋ da butjapgo kindap da yaŋ tebai sosak?

⁴⁷ Yawe, nin bisap piŋpimisok giŋ ekwamaŋ, do nandaŋ nibi.

Gak da nin wasagil, mani mibili mini ekwamaŋ da kimaŋ mudokdamaŋ.

⁴⁸ Namin da toktogisi egek aripmi dima kimotjak?

Namin da tebaisi egek kimakbi tamokon aripmi dima kisak?

Amin kinda minisi.

⁴⁹ Amin Tagi abisok nin dima galak taŋ nimisal, ma?

Dewit gat yaŋ teban tok aŋek nin but dasi galak taŋ nim do yaŋgiŋ uŋun niaŋi?

⁵⁰ Amin Tagi, oman amingo nak do nandaki.

Amin da nak do yaŋsul aŋ namaŋ.

Amin Nywakŋwari Kabi dakon manji gen yokwini dakon jigi imekdat.

⁵¹ Yawe, gak da nak kila amin madep manjigil, mani uwal da yaŋsul aŋ namaŋ.

Dukwan dukwan morap kisaŋ yaŋsul aŋ namaŋ giŋ.

⁵² Nin Yawe dakon man toktogisi awigi kimotneŋ.

Uŋun asi.

PAPIA 4

(Kap 90–106)

Kap 90

Piŋkop gat amin gat dakon gen

Kap on Piŋkop dakon pi amini Moses dakon bisit.

90 Amin Tagi, gak nin dakon yutsi yombem.

Kalip babiknin gagon egipgwit, ae abisokyo kisi, nin yaŋ giŋ gagon ekwamaŋ.

² Kalipsigwan ae don kisi toktok teban egipgul da egisal.

Kabap morap dima noman tawit, ae miktimon yo morap dima wasagil, mani gak kili egipgul.

³ Gak da yaŋ yosol, “Miŋat aminyo ji aesi miktim dagoni.”

Yaŋ yaŋek miŋat aminyo abi kimagek ae miktim dagon.

⁴ † Gak da bilak 1 tausen uŋun bisap piŋpimisok gildat kalongin, apma gildat egapno tepmi mudak uŋun yombem giŋ yaŋ kosol, ae emat amin da kalbi bisap piŋpimisok kila aŋ uŋun da arip giŋ.

⁵ Pakbi da igek amin timik paŋabikwa kimokgoŋ, uŋudeŋ gak da amin abi kimokgoŋ.

Bisap piŋpimisok ekwaŋ, uŋun dipmin yombem giŋ pindakgaŋ.

Uŋun joŋ yombem da wisa dagokdo kwan

⁶ madep taŋek tilimni yopmaŋgaŋ, mani pilindo si kibidaŋ mudon.

⁷ Gak nin do butjap nandisal, do nin paŋupbal asal.

Gak nin do butjap nandisal, do madepsi pasolgo- maŋ.

⁸ Gak da nin dakon yokwi morap kisi pindak mudosol. Yokwi morap pasili amaŋ, uŋun gak da nomansi yopmaŋek pindak mudosol.

⁹ Miktimon egipneŋ bisap morapmon butjapgo da ka- gagwan ekwamaŋ.

Egip egipnin mudok do aŋakwan yaŋwik aŋek kimokgomaŋ.

¹⁰ Nin bilak 70 yaŋ da aripmon giŋ ekwamaŋ.

Ae tapminnin toni kaŋ, bilak 80 da arip tagi egip- neŋ.

† 90:4 2Pi 3.8

Mani unun bilak morap ekwamanon, nin pi madepsi aman, anek jigi morapmi panalon aman.

Unun bilak morap tepmisi kin mudanakwa nin tepmisi pasilgaman.

¹¹ Namin da butjap madepgo dakon tapmim unun nandisak?

Butjapgo unun madepsi, do amin da gak do pasol pasol madepsi nandani kan, unun da tagi asak.

¹² Niyin dekbi on miktimon bisap dubagi dima egip-daman yanjsi nandanen.

Yan aki kanjo nandan kokwin tagisi ban panek egipnen.

¹³ Yawe, butjapgo bisap nian da sigin tosak?

Oman amingo nin do bupmi nandan nibi.

¹⁴ Wisa dagokdo but dasi galak tan nimanaki butnin kadimisi tosak.

Yan anaki miktimon egi anan kinej daman kisik kisik kap yanek tagisi egipnen.

¹⁵ Gildat nian da jigi nimgul unun da arip kisik kisik nibi.

Ae bilak nian da yokwisi egipguman unun da arip kisik kisik nibi.

¹⁶ Wasok tapmimi ton asal unun oman amingo nin do nolnbi pindatnen.

Ae tilimgo tagisi minjat monjyonin do yolnbi pindatni dosi nandisat.

¹⁷ Amin Tagi Pinjopnin, gisamgo ninon tosak do nandan.

Ninon tanakwan pi morap aman unun bami tagisi tosak.

Asi, panjeban anaki pi aman dakon bami tagisi tosak.

Kap 91

Pinjop unun kila aminin

91 Pinjop Wukwi Madep gat ekwan amin unun Pinjop Tapmim Ami da yongamgwan egek yik yawot tagisi an.

² Nak Yawe do yan yosot,

“Gak da dam madepno aripmi dima tuwili egek nak tagisi anjunosol.

Gak Pinjopno.

Egip egipno gagon tosak yanjsi nandisat.”

³ Pinjop da kilago tagisi anakwan paron dima yokwalgi.

Ae gak nagal anakwan sot teban gagon dima noman toni.

⁴ Pup da pudigi pirigwan wutjan unuden Yawe da tagisi anjunosak.

Unun toktok teban kilago anek pasikgo asak.

⁵ Kalbi binap bo gildat kalba yo yokwisi kinda da anjupbal asak yan do pasol pasol dima abi.

⁶ Ae sot teban kinda da kalbi altan gamjak, bo gildat binap yo yokwisi kinda da gak anjupbal asak yan do pasol pasol dima abi.

⁷ Amin 1 tausen gak da kapmatjok kimagakwa ae amin 10 tausen amin tetgo do kimotni kan, unun yo yokwi gak da kapmatjok aripmi dima apni.

⁸ Dabilgo da si pindagaki Pinjop da amin yokwi kobogi yokwi yomdisak.

⁹ Yawe Wukwi Madep da yongamgwan egipbi kan,

¹⁰ yo yokwisi gagon aripmi dima noman toni.

Ae sot teban gak da yut da kapmatjok aripmi dima apni.

¹¹ † Kosit morap agipbikon Yawe da aneloni pi yoban kilago akdan.

¹² †† Anakwa kandapgo tipmon tidoki yan do gak kisit da bedan awildan.

¹³ ‡ Gak da laion emari yokwi gat ae tunon amin emari ton gat baman misinididal.

¹⁴ Yawe da yan yosok,

“Amin nak do but dasi galak tan nama unun yokwikon ban timikgen.

Amin nak dakon man do nandan teban ton unun panjunosol.

¹⁵ Nak do bisit aba bisitni nandan yoben.

Ae jigi noman tan yomni kan, nak unun gat egipnen.

Nak da yokwikon ban timigek man madep yoben.

¹⁶ Nak da yokwikon ban timigek egip egipni sanjeko dubagi anakwan tagisi nandakdan.”

Kap 92

Pinjop anjistik kap

Kap on Sabat bisapmon Pinjop gawak iminek yogogi.

92 Yawe, gak Pinjop Wikwisi egisal. Ya yan yanek kap yanek mango anjistik unun tagisi.

² Wisa dagok morap gak da nin do but dasi galak tan nimisal unun do yan tenjenok anen kan unun tagisi.

Ae kalbi morap bisapmi bisapmi panjunosol dima nipman dekdal unun do yan tenjenok anen kan unun tagisi.

³ Gita napmi 10 kabi dakon ae gita napmi morapmi ton unun ban tidanek kisik kisik anek unun dakon yan tenjenok anen kan unun tagisi.

⁴ Yawe, gak yo tagisi asal unun do nandanek butno tagisi asak.

Kisitgo da pi asak unun do nandanek kisik kisik kap yosot.

⁵ Yawe, gak pi tapmimi ton asal.

Nandak nandakgo unun ilarisi.

⁶ Amin yokwi jon yombem tagi kwon, ae yo morapmi timigek tagisi ekwan.

Mani gak da wagisi panjupbal akdisal.

Amin nandak nandakni mini ae nandan kokwini tagi dima amin on yo morap do aripmi dima nandan pi-soni.

⁸ Mani Yawe gaga kila amin madep toktok teban egi wigisal.

† 91:11 Mt 4.6; Lk 4.10 †† 91:12 Mt 4.6; Lk 4.11 ‡ 91:13 Lk 10.19

⁹ Yanji nandamanj, amin gak do uwal anj gamanj, unjun kimotdanj.

Yo yokwi anj amin pabij yopbi birapmigi dukwan dukwan kikedanj.

¹⁰ Mani gak da tapmim madep namgul unjun jonj bulmakau wili dakon tapmim yombem.

Gak da yo tagisi anj namisal, do but galaksi nandisat.

¹¹ Dabilno da pindagapbo uwalno tasik tanj mudawit.

Mirakno yopmanjek uwalno yokwisi dakon kunam wiwik nandagim.

¹² Amin kilegi unjun silbat da yanj madepsi taganjek bami tokdanj.

Sida kindap Lebanon miktimon toj unjun da tilak tagokdanj.

¹³ Amin kilegi unjun Yawe da yutnon kili kwaokbi.

Pinjkopnin da yutnon egek madepsi tagonj.

¹⁴ Amin pelanj anjek bami sigin tokdanj.

Tagisi tanjek tami dima biripmigi manjek kalikaligi sigin tokdanj.

¹⁵ Anjek yanji yanj tenjentokdanj, "Yawe unjun anjakni kilegi gin.

Unjun tip madepnin egisak, ae yokwini kinda dimasi tanj imisak."

Kap 93

Pinjkop unjun kila amin madep egisak

93 Yawe unjun kila amin madep egisak.

Kila amin madep dakon imal pasak.

Asi, kila amin madep dakon imal pasak, ae tapmimni unjun madepsi.

Miktim daman unjun wasanban tebaisi tosok, aripmi dima puwej kisak.

² Yawe, gak kila amin madep yityit tamogokon kalip-sigwan kilisi yikgil.

Yo morap dima noman tanjakwa gak kilisi egipgul.

³ Yawe, tap pakbi madep unjun da madepsi tamalikganj.

Anjek wiwik madepsi yanjek sulukwanj, ae ilenikon tebaisi tidonj.

⁴ Mani Yawe, gak dakon tapmimgo unjun pidanjbisi.

Tap pakbi madepsi tamalikganj unjun dakon tapmim yapmanjak, ae ilenikon tidonj unjun dakon tapmim yo kisi yapmanjak.

⁵ Gak dakon gen tebango unjun toktogisi tokdanj.

Yawe, gak dakon yut dagok dagogi mini telagisi tokdisak.

Kap 94

Pinjkop da amin yokwi morap pabij yopmanjek amin kilegi morap panpulugokdisak

94 Yawe, gak Pinjkop, gak da yokwi pakpak amin yokwi anj dakon kobogi yomisak.

Do abisok butjapgo yolijaki tilimgo koni.

² Miktim daman dakon gen kokwin amin madep pidoki.

Abisok abihek iyi do nandaba wigisak amin dakon anjak yokwini do kobogi yokwisi yobi.

³ Yawe, bisap nianj da amin yokwi da anjakni do kisik kisik ani?

⁴ Amin yokwi da iyi do nandaba wigakwa anjak yokwini anj unjun do pibit tidok anj.

⁵ Yawe, miñat amin kabi gaga do manjigil, amin da pabij yopmanjek jigi madepsi yomanj.

⁶ Unjun da sakwabat gat, ae miñat monjiyo menji datni yopmanj kimakgwit gat, ae amin kokup njwaknwarikon da apgwit da miktinninon ekwanj, unjun dapba kimokgonj.

⁷ Anjek yanj yonj, "Yawe da nin dima nindasak.

Israel amin dakon Pinjkop yo nin da amanj unjun do nandaba kik dima asak."

⁸ Nandak nandakji mini amin, mirak yopmanjek butji pisoni!

Ji njugigisi. Ni bisapmon nandanj kokwin tagisi amin dagoni?

⁹ Pinjkop da miraknin wasagit, do aripmi dima nandisak, ma?

Ae dabilnin wasagit, do iyi aripmi dima sinjosak, ma?

¹⁰ Miñat amin kabi egi anj anj kwanj kobogi yokwi yomisak, do ji do kobogi yokwi aripmi dima damjak, ma?

Unjun miñat amin morap kisi dakon yoyijdetni.

Unjun nandak nandakni mini, ma?

¹¹ † Yawe da miñat amin morap kisi dakon nandak nandak kili nandanj mudagit.

Unjun nandisak, yo morap ak do nandanj, unjun bami tagisi dima noman tokdanj.

¹² Yawe, gak da amin kinda anjmilip akdo tepmi iminek nawa gengo iyinj dekgi kanj, unjun amin kisik kisik tagi asak.

¹³ Jigi bisapmon gak da yik yawot imisal.

Yanjinj egakwan amin yokwi kimagek miktim kagagwan pikwanj.

¹⁴ Nido, Yawe da miñat amini aripmi dima yopmanj detjak.

Asisi, miñat amin kabi iyi do manjigil unjun manji aripmi dima yomjak.

¹⁵ Ae don anjak kilegikon da gen kokwin akdanj.

Anjakwa amin kilegi da unjun yoldanj.

¹⁶ Namin da nak anpuluganjek amin yokwi pabij yopjak?

Namin da nak anpuluganjek amin gulusunj anj unjun pabij yopjak?

¹⁷ Yawe da nak dima anpulugagit tam, bisap dubak dima kimakbi tamokon pakgim.

¹⁸ Nak yanj nandagim, "Kandapno sagalegi, do kili unjun manj nitdisak."

Mani dima. Yawe, nak do but dasi galak tanj naminek abidanjaki dima magim.

¹⁹ Butjik nandagim bisapmon, butno anteban anjek anpuluganjbi kisik kisik agim.

²⁰ Gak kila amin yokwi gat pi dima anj.

Uņun amin da miņat aminyo anpak yokwi tagi ani do gen teban yopmanġar.

²¹ Uņun muwugek amin kilegi paņupbal ak do gen yaņ paņteban aņ.

Ae gulusunġ dima aņ amin dapba kimotni do gen yaņ yomaņ.

²² Mani, Yawe dam madepno aripmi dima tuwili egisak.

Piņkopno da tagisi aņkutnosok.

²³ Uņun anpak yokwi awit dakon kobogi yomdisak.

Yokwini uņun nandanġ yomisak, do dapban kimotdanġ.

Asi, Yawe Piņkopnin da obisi paņtasik akdisak.

Kap 95

Piņkop aņkisik kap

95 Apba kisik kisik kap Yawe do yono!
Piņkop tip madepnin yokwikon baņ pulugaņ nipgut uņun do nandanġek yaņ tidanġek kisik kisik kap yono.

² Uņun da kapmatjok kiņek ya yaņ iyiner.

Aņek kisik kisik kap yaņek mani aņkisino.

³ Nido Yawe uņun Piņkop tapmimi toņsi egisak.

Uņun Kila Amin Madep tapmimi toņsi egek amin da piņkopnin yaņ yonġ yo morap yapmaņ mudosok.

⁴ Miktim galegi ae kabap miktim kisi uņun iyi dakon.

⁵ Miktim gat tap gat kisi iyi wasagit, do kisi bamot iyi dakon gin.

⁶ Ji apba ŋwakber aņek gawak imno.

Yawe uņun da nin wasaņ nipgut.

⁷ † † Uņun Piņkopnin egisak.

Nin sipsip kabini, do nin dakon kila aņek japnin nimisak.

Abisok geni nandanġ imni.

⁸ ‡ Yawe da yaņ yosok, "Kalip babakji da miktim kibiri timon, Meriba ae Masa miktimon, but teban awit.

Ji yaņ dima ani.

⁹ Yo agim uņun pindakgwi, mani nak aņkewal do pi madepsi awit.

¹⁰ Nak bilak 40 uņun amin do butjap nandanġ yomgum.

Aņek yaņ yagim, 'Butdasi nak dima nolgaņ.

Nak dakon gen dima guramikgaņ.'

¹¹ ‡ Yaņdo, nak japtaņek yaņ yoyigim, 'Asi dayisat, ji nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigini.'"

Kap 96

Piņkop da miņat amin kabinikon anpak tagisi asak

96 Yawe do kap kalugi kinda yaņ imni.
Miktimi miktimi amin ekwaņ, ji Yawe do kap yaņ imni.

² Yawe do kap yaņ imiņek mani aņkisini.

Gildari gildari amin yokwikon baņ timik timik asak uņun dakon geni yaņ tenġeroni.

† 95:7 Ibr 3.15; 4.7 †† 95:7 Ibr 3.7-11 ‡ 95:8 TP 17.1-7; IDT 20.2-13 ‡† 95:11 IDT 14.20-23; GT 1.34-36; 12.9-10; Ibr 4.3-5

³ Amin kisisi miktimi miktimi ekwaņ tilimni gat ae yo masi masimisi asak uņun do yaņ tenġer aņ yomni.

⁴ Yawe uņun wagil tagisisi, do aņkisiņ kimorisi.

Uņun kokup kidat morap yapmanġak, do si pasal imimisi.

⁵ Miktim diwari dakon piņkopni uņun kokup kidat dakon wupmi gin.

Mani Yawe da kundu wasagit.

⁶ Yawe uņun kila amin madep egek man madepni taņ imisak.

Tapmimni madep gat ae yo morapni kildani tagisi telagi yutnikon taņ imaņ.

⁷ ‡ Miņat amin kabi morap, yaņ simi aņek Yawe dakon tilimni gat ae tapmim madepni gat do yoni.

⁸ Yaņ simi aņek tilim madepni do nandanġek Yawe aņkisini.

Paretji timigeġ Telagi Yut Madepni da nagalgwan pigini.

⁹ Uņun telagisi ae tilimni ŋwakŋwarisi, do Yawe gawak imni.

Amin miktimi miktimi ekwaņ, ji nimnimigeġ pasal imni.

¹⁰ Miktimi miktimi egi aņaņ kwaņ uņun dakon amin yaņ yoyini, "Yawe uņun kila amin madep egisak.

Uņun da miktim daman aņteban aban wayiņ dima asak.

Yawe da don gen kokwin pi kilegisi aņek amin dakon anpak kokwin akdisak."

¹¹ Kundu gat miktim gat, jil kisik kisik anjil.

Tap idap, gak wayiņ madepsi aņek kisik kisik abi.

Ae yo morap tap kagagwan toņ, jiyo kisi kisik kisik ani.

¹² Jap pi gat ae yo morap uņungwan toņ, ji kisik kisik ani.

Uņun bisapmon kindap morap koron toņ uņun kisik kisik kap yokdaņ.

¹³ Yawe da buron kisik kisik akdaņ, nido Yawe abiņ gen kokwin aņek miktim daman kisi dakon miņat aminyo dakon anpak kokwin aņ yomdisak.

Anpak kilegikon da, ae gen bamikon da, miktimon miņat amin morapyo gen kokwin anyomdisak.

Kap 97

Piņkop uņun kila amin madep mibiltogi

97 Yawe uņun kila amin madep egisak. Miktim gak kisik kisik aki.

Miktim tim tap binap toņ ji but galak nandani.

² Gikwem gat ae piin gat da aņgwasamal.

Anpak kilegikon da amin kila asak.

³ Kindap da mibil taņ imiņek uwalni aņgwasineġek ekwaņ uņun soņban pasilgaņ.

⁴ Uņun da malni yopban miktim tenġerjosok.

Miktim da kaņek nimnimikdak.

⁵ Yawe apban kaņek kabap da pakbi dagoņ.

Uņun miktim morap kisi dakon Amin Tagi egisak.

‡† 96:7 Kap 29.1-2

⁶ Kundu da anpakni kilegi do yanj tenjenok anjakwan miñjat amin morapyo da tilimni koñ.

⁷ Amin kokup kidat gawak yomiñek pañkisanj unjun mayak tok pañ.

Kokup kidat, ji Yawe gawak imni.

⁸ Saion kokup pap amin gat, ae Juda miñtimon kokup pap tañ anañ kwanj unjun dakon amin gat da unjun nandanek, gen kokwin tagisi asal unjun do but galak nandanek kisik kisik añ.

⁹ Nido Yawe gak Piñkop Wikwisi egek miñtim morap kisi kila asal.

Gak piñkop ñwakñwarì morap kisi yapmanjek mango wukwisi tosok.

¹⁰ Ji Yawe but dasi galak tañ imanñ amin, ji anpak yokwi do nandaba inanisì asak.

Iyi dakon telagi amin kabini, yokwi añ amin da kisiron bañ timigek kilani asak.

¹¹ Piñkop da amin kilegi tenjenañ yoban kisik kisik pañ.

¹² Amin kilegi, ji Yawe kisik kisik anñimiñek mani telagi do nandanek ya yanj iyini.

Kap 98

Piñkop unjun amin morap dakon kila amin madepni

98 Yawe da yo masi masimisi agit, do kap kalugi kinda yanj imno.

Tapmimni madepsi ae anpakni telagi, do emaron teban tagit.

² Yawe emaron teban tagit unjun dakon yanj tenjenok agit.

Anpakni kilegi yolijban miñtimi miñtimi amin kisi da kawit.

³ Israel amin do but dasi galak tanjek dima yopman det do yanj teban tok agit unjun do sigin nandisak.

Piñkopnin da emaron teban tanjek nin yokwikon bañ pulugañ nipgut, unjun miñtimi miñtimi amin ekwanj unjun da kilì kawit.

⁴ Miñtim amin morap, ji yanj tidanek Yawe anñkisini. Kisik kisik kap yanjek anñkisini.

⁵ Gita tidanek kap yanjek Yawe anñkisini.

⁶ Kwenj gat ae kasisiñ gat piñonjek yanj tidanek kisik kisik anjek Yawe anñkisini.

Unjun Kila Amin Madep egisak.

⁷ Tap gat yo morap tapgwan toñ, ji yanj tidoni.

Miñtim gat amin miñtimon ekwanj, jiyo kisi yanj tidoni.

⁸ Pakbi madep ji kisi tidoni.

Kabap ji kisik kisik anjek kap yoni.

⁹ Ji kisisi Yawe da buron kisik kisik anjek kap yoni, nido Yawe miñtim amin morap gen kokwin añ yom do abisak.

Gen kokwin kilegisi akdisak.

Kap 99

Piñkop unjun kila amin madep mibiltogi

99 † Yawe unjun kila amin madep egisak.

Miñtimi miñtimi amin ji pasal nimnimikyo ani.

Kila amin madep tamonikon yigakwan anjelo madep serabim da teri teri akgañ.

Anakwa miñtim wudip asak.

² Saion kokup papmon unjudon Yawe tapmim madepni tañ imisak.

Ae unjun da miñjat amin morap kisi dakon man yapmanjek mani da wikwisi asak.

³ Amin kisi da mango madepsi ae masi masimi unjun do yanj anñkisiñ kimotnisi.

Gak telagisi.

⁴ Kila amin madep tapmimi toñ gak anpak kilegisi unjun do galagisi nandisak.

Gak da Israel amin nin do anpak tagisi gat ae anpak kilegi gat nibi yolgamañ.

Gak da Israel miñtimon gen kokwin kilegi gat ae anpak kilegi gat asal.

⁵ Ji Yawe Piñkopnin anñkisini.

Unjun telagi egisak, do burikon kiñek gawak imni.

⁶ Moses gat Aron gat Yawe dakon mukwa sogok amin egipgumal.

Ae Samuel yo kisi mani yanjek gawak imgwit amin kabikon nani kinda.

Unjun da Yawe do bisit aba bisitni nandan yomgut.

⁷ † Gikwem timi kinda dubagisi wigisak unjudon egek gen tebani yomgut.

Yoban gen teban morap Piñkop da yomgut unjun guramikgwit.

⁸ Yawe Piñkopnin, gak da miñjat aminyogo dakon bisitni nandan yomgul.

Gak da diwarini wiririk yomgul, mani gulusuñni dakon kobogi do jigi yomgul.

⁹ Yawe Piñkopnin unjun telagi, do mani awigek iyi da telagi kabapmon gawak imnerj.

Kap 100

Piñkop ya yanj iyik dakon kap.

100 Amin miñtimi miñtimi ekwanj ji kisik kisik anjek yanj tidanek Yawe anñkisini.

² Ji but galagon da Yawe gawak imni.

Kisik kisik kap yanjek unjun da kapmatjok kini.

³ Yawe unjun Piñkop yanñi nandan imni.

Unjun da iyi nin wasañ nipgut.

Nin unjun dakon gin.

Nin unjun dakon miñjat amin kabini, nin sipsip kabini iyi pawilakwan ekwamañ.

⁴ Telagi yut madep da nagalgwan pigek ya yanj iyineñ anñkisineñ.

Nin ya yanj iyineñ mani yanj anenotnerj.

⁵ † Nido Yawe unjun tagisi.

Dagok dagogi mini amin do but dasi galak tañ yomisak.

Babikon da babikon geni anteban anjek amin kabini pañpulugañ anañ kikdisak teban.

† 99:1 TP 25.22 †† 99:7 TP 33.9 ‡ 100:5 1KAG 16.34; 2KAG 5.13; 7.3; Esr 3.11; Kap 106.1; 107.1; 118.1; 136.1; Jer 33.11

Kap 101

Kila amin madep dakon yan teban tok

Dewit dakon kap kinda.

- 101** Yawe, nak amin do but dasi galak tan yomisal, ae amin dakon anpak kokwin kilegisi asal unun do kap yokenj.
 Nak gak ankisik do kap yokenj.
² Nak anpak kilegi ban gin yolgenj.
 Yawe, ni bisapmon gak abinj nak anpulugoki?
 Nak naga da yutnon anpak kilegi ban gin abenj.
³ Nak yo injani kinda dimasi kokenj.
 Pinjkop manji iman amin dakon anpak do dima galak tosot.
 Nak unun gat kalonj dima agipnenj.
⁴ Nak butnokon da yokwi di dima abenj.
 Ae anpak dima agagi do nandak nandak dima abenj.
⁵ Nak da amin do yanba yokwi tok an amin obisi panjupbal akdisat.
 Iyi do nandaba wigisak amin gat dima egipnenj.
⁶ Nak amin Pinjkop yolganj unun ban galak tan yobenj, ae unun gat gin nak da yutnon tagi egipnenj.
 Amin toktogisi anpak kilegi an, unun amin dagin oman amino egipni.
⁷ Jamba but amin nak da yutnon dima egipni, ae top yonj amin nak gat dima egipnenj.
⁸ Gildari gildari amin yokwi miktinninon ekwanj unun panjupbal ak do pi abenj.
 Nak da amin anpak yokwi an amin wiririgapbo Yawe da kokup papmon sanjenek dima egipni.

Kap 102

Amin kinda da jigj panjek bisit asak

Amin kinda jigj panjek tapmimni minisi anjakwan Yawe da anpulugosak do bisit agit.

- 102** Yawe, bisitno nandaki. Nak gak da anpulugoki do yan tidosot.
 Nak dakon kunamno nandanj nabi.
² Jigj madepsi pakenj bisapmon dima gandakenj yan do dima pasilgi.
 Bisitno nandaki.
 Gak do yan tidokenj bisapmon tepmisi nandanek nak anpulugoki.
³ Egip egipno unun mukwa da yan bisap pisipmisok tanek pasilganj unun yombem.
 Kindap madep da sosok unun da tilak giptimno tepmisi sosok.
⁴ Amin da jonj kibidanjbi bamonj unudenj nak yokwisi egisat.
 Do jap nok do dima galak tosot.
⁵ Nak iyonj iyonj yosot, ae giptimno madep dima, nak kidari ginsi.
⁶ Nak singinj da yan miktin kibiri timon yokwisi egisat.

Ae kalbi dakon minam da kokup amin da antasik abi do amin da aripmi dima egipmi timon ekwanj unun da arip egisat.

- ⁷ Nak dipmin potpot tamokon pokdot, mani dabilno si sinta an egisak.
 Bupmisi, nak minam kinda da yut kwenon yikdak unun da tilak nak naga gin egisat.
⁸ Gildat kinda kalonj uwal da nak gen yokwi nayanj.
 Tasik tokenj do yanek yansul an namanj.
⁹ Gak nak do butjap madepsi nandisal, do abilak banjin nosot, ae dabil pakbino kapmon manja pakbi gat kisi nosot.
 Nak sibat sibat ban yan abidanj mabi timi kindakon kigim.
¹¹ Piliindo gildat da pigisak unun da aripmon egip egipno bisap pisipmisok gin.
 Nak jonj da kibidonj unun yombem.
¹² Mani Yawe, gak kila amin madep toktogisi egisal.
 Mango unun wukwisi, do minjat aminyo don altokdanj unun da gak nandanj gamdanj.
¹³ Abisok abinj Saion kokup pap do bupmi nandanj iminjek anpulugoki.
 Bupmi nandanj ibi dakon bisap kili noman tak.
 Abisok bupmi bisap.
¹⁴ Saion kokup pap unun yokwi tak, mani oman amingo da yut agak tip morapni do but dasi galak tan yomanj.
 Abisok yokwi tak, mani kosit madepni dakon kim-babanj pindagek unun da but yokwi yomisak.
¹⁵ Pinjkop da Saion kokup pap aeni wasanjek tilimni minjat amin kabikon yolikdisak.
 Anjakwan minjat amin kabi morap Yawe do pasolni, ae miktin dakon kila amin madep morap tilimni do pasal imdanj.
¹⁷ Unun giptim dakon yo do wadanj amin unun dakon bisitni nandanj yomdisak.
 Bisit aba sanjenek manji dima yomdisak.
¹⁸ Yo unun Yawe da asak unun papiakon mandano babi kabi don altoni da Yawe da pi unun agit dakon gen nandanek mani awiginj.
¹⁹ Gen unun yan mandanenj, "Yawe iyi da telagi kokupmon kwen egek sinta an pigit.
 Unun Kwen Kokup egek sinta an miktimon pigit.
²⁰ Anjek dam tebanon amin jigj panjek kunam tagakwa nandagit.
 Ae dapba kimotni do yanbi amin unun puluganj yopban kiwit."
²¹ Yan agit do Saion minjat aminyo da Yawe dakon man yan tenjtoni.
 Jerusalem minjat aminyo da ankisini.
²² Unun bisapmon minjat aminyo gat ae kila amin madepni gat Yawe gawak im do Jerusalem muwugek yan akdanj.
²³ Nak taganj amin madep egapbo Yawe da tapmimno anjupbal anjek bisapno anpisip agit.
²⁴ Do nak yan iyigim, "Pinjkopno, toktok teban egisal.
 Nak amin pelanj dima at, do egip egipno abisok dima gwayeki.

²⁵ † On miŕtim dakon teban tokni kalipsigwan kili yipgul da tosok.

Ae kundukon yo morap toŕ unun gak dakon kisit kil-da.

²⁶ Kundu gat miŕtim gat tasik tokdamal. Imal giranŕi da pudanŕ kwanŕ, unun da tilak yokwi tokdamal.

Amin da imal kulabik anŕ, unun da tilagon gak da kulabik anŕaki sanbenek dima tokdamal.

Mani gak toktok teban egipdisal.

²⁷ Gak kulabik dima anŕek yanŕ gin egipgul da egisal.

Gak dagok dagogi mini egi wigikdisal.

²⁸ Oman amingo nin dakon miŕjat monjiyo gak da buron egipdanŕ.

Ae unun dakon diwatni panpuluganŕaki gak gat tagisi egipdanŕ.”

Kap 103

Piŕkop da nin do but dasi galak taŕ nimisak

Dewit dakon kap kinda.

103 Yawe anŕkisikenŕ.
Nak butno nanŕ yanŕ iyisat, gak gwiniŕmbil mani telagi anŕkisiki.

² Yawe anŕkisikenŕ.

Nak do yo morap tagisi asak unun do dima iŕtokenŕ.

³ Unun da diwarino kisisi wiririk namisak.

Ae sotno kisisi panmilip aban kilek tosot.

⁴ Yawe da yokwikon banŕ puluganŕban dima kimokdot.

Ae but dasi galak taŕ namirjek bupmi nandanŕ namisak.

⁵ Yo tagisi do galak tosot unun aripnokonsi namisak.

Yanŕ anŕakwan nak aeno amin kalugi daganek siŕginŕi da yanŕ tapmimi toŕ agisat.

⁶ Amin da pabiŕ yopmanakwa yokwi ekwanŕ amin Yawe da anŕpakni kilegikon da gen kokwin tagisi anŕ yomisak.

⁷ Kalipsigwan yo morap ak do nandagit unun Moses nanŕ iyigit.

Ae pi tapmimi toŕ agit unun Israel amin do yoliŕban pindakgwit.

⁸ †† Yawekon bupmi ae nandanŕ yawotyosok.

Unun butjap tepmi dima nandisak, ae amin do but dasi madepsi galak taŕ yomisak.

⁹ Bisapmi bisapmi yokwi amanŕ do gen dima yanŕ nimisak.

Ae butjapni bisap dagok dagogi mini dima taŕ anŕanŕ kisak.

¹⁰ Diwarinin dakon kobogi yokwisi timiri mani dima nimisak.

Nin yokwi morapmisi amanŕ unun dakon kobogi do yo jigisi timiri mani dima nimisak.

¹¹ Nido amin iyi do pasal imanŕ amin unun but dasi galak taŕ yomisak.

Butdasi galak taŕ yomyomni unun pidanŕbisi, miŕtim yapmanek kwensi ason kundu tosok unun dakon tilak.

¹² Gildat wisagon da si pigisak tet unun dubagisi.

Unun da tilak Piŕkop da diwarinin wiririkban dubagisikon toŕ.

¹³ Dat da miŕjat monjiyoni do bupmi nandanŕ yomanŕ unun da tilak Yawe da amin iyi do pasal imanŕ amin do yanŕi nandanŕ yomisak.

¹⁴ Nido tapmimnin madep dima, nin miŕtim gin yanŕ nandanŕ nimisak.

¹⁵ Amin nin joŕ yombem egip egipnin pisipmisok.

Nin joŕ dakon jareŕi yombem da bisap pisipmisok egek kibidomanŕ.

¹⁶ Mirim da jareŕ panwayiŕi aba manakwa amin da jareŕ sanbenek dima pindakganŕ.

¹⁷ Mani Yawe da toktok teban miŕjat aminyo pasal imirjek ekwanŕ unun do but dasi galak taŕ yomisak.

Ae babak don altoni unun do anŕpak kilegisi anŕ yomdisak.

¹⁸ Yawe da sanbek sanbek agit unun yolek geni guramikanŕ amin do yo tagisi anŕ yomdisak.

¹⁹ Yawe Kwen Kokupmon kila amin madep yigek yo morap kila asak.

²⁰ Anŕelo tapmimi madepsi kabi, ji Yawe dakon geni do mirak pakyanŕi yopmanek guramik kimokgoŕ kabi, ji Yawe anŕkisini.

²¹ Ji Yawe dakon pi amin Kwen Kokup egek galaktokni yolek omani anŕ, ji Yawe anŕkisini.

²² Yo morap Yawe da wasagit da kilani asak unun dukwan dukwan taŕ anŕanŕ kwanŕ, ji Yawe anŕkisini.

Nak Yawe anŕkisikenŕ.

Kap 104

Piŕkop yo morap wasagit, do mani awigino

104 Nak Yawe anŕkisikenŕ.
Yawe Piŕkopno, gak wukwisi.

Gak kila amin madep mibiltogi ae man madepgo toŕ.

² Amin da imal banŕ giŕtimni wamanŕanŕ unudenŕ, gak gaga nanŕ tenŕenŕi nanŕ wamanŕdal.

Amin da imal yut ilikba pikwanŕ unudenŕ, gak da kundu gat ae gik morap gat yopmanŕdal.

³ Anŕek yutgo kwen ason pakbi kwenon asal.

Gikwem da os da amin ilik pawilganŕ tamo timgo daganakwan mirim da gak anŕanŕ kisak.

⁴ † Gak da mirim yabekbi unun da gengo anŕanŕ kisak.

Ae gak da abi mal da oman amingo dagonŕ.

⁵ Gak da miŕtim on yipgul da tamonikon wagil tebai tosok,

ae aripmi dima duwalik kisak.

⁶ Gak da tap idap yipbi imal da yanŕ miŕtim wutjigit.

Anŕaki pakbi da kabap morap kisi wutjigit.

⁷ Mani don tap idap tebai iyinŕbi duwalik kigit.

Tap idap gak da tebai yanŕbi nandanŕek timtim yanŕek kigit.

⁸ Tap idap kabap morap yipmanŕ degek miŕtim kuldugi timon pigigit.

Gak da tap idap unudon tosok do yagil da abisok unudon tosok.

† 102:25 Ibr 1.10-12 †† 103:8 Jem 5.11

‡ 104:4 Ibr 1.7

⁹ Gak da tilak kili yipgul, do tap idap tilak unun dima iratjak.

Tap idap miktım morap aeni dima wutjisak.

¹⁰ Kabap da galegikon miktımgwan pakbi dabil paņnoman anjaki pakbi pagek kuldugi timon pukwanj.

¹¹ Joņ bit kilapyo pakbi unun baņ noņ, ae joņ donki kisi unun pakbi noņ, anek tekni paņyawot anj.

¹² Pakbi ileņon kindap toņ, minam unudon yutni anek kindap kilıņon yigek gen yoņ.

¹³ Gak kokupgokon kwen egek sikak yipbi kabap morapmon moņ.

Pi asal dakon bami da on miktımmon tugosok.

¹⁴ Gak da bulmakau da noni do joņ yopbi kwoņ.

Ae yo mibılı mibılı abi kwanjakwa nin jap unudon pa-manj.

¹⁵ Nin wain nok do wain sop pamaņ, anek but galaksi nandamaņ.

Ae tomo dabilnin sono gulgwa ani yaņ do olip dakon nelagi pamaņ.

Ae jap da giptımnin paņteban ani do pigaga jap pamaņ.

¹⁶ Sikak maņakwa Lebanon dakon kindap dakon geli da pakbi morapmi ilikgaņ.

Yawe dakon sida kindap unun kalıpsigwan iyi kwaokgit.

¹⁷ Unun sida kindapmon minam da yutni anj.

Ae bilak minam unun kwat kwenon yutni unudon anj.

¹⁸ Joņ meme kabap madepsikon akwanj.

Anjakwa misan kabap dakon tip madep da paņy-ongam anjakwa ekwanj.

¹⁹ Gak da kanek wasagil da unun da bilak dakon kanek morap dakon tilakni asak.

Ae gildat dabil ni bisapmon pigisak unun gildat da iyi nandisak.

²⁰ Gak da pilin tuk abi noman taņakwan koron joņ bit kilapyo akwanj.

²¹ Laion kilap wisıņek madepsi yaņ tidonj.

Piņkop gak da kilap wisarı unun yomisal.

²² Gildat wisak bisapmon tamonigwan si paņki pok-ğoņ.

²³ Anjakwa amin pidarı kiņ pini anjakwa wigi gildat pigisak.

²⁴ Yawe, gak da yo morapmi wasagil.

Gak nandaņ kokwin anek yo morap unun wasagil.

Gak da yo morap wayıņ anek ekwanj wasagil unun on miktımmon tugaņbisi.

²⁵ Tap idap unun madepsi.

Tap kilap madep ae monıņ monıņ morapmisi gat ae yo diwari gat kisi unungwan ekwanj.

Nin da arıpmi dima maņjitneņ.

²⁶ † Tap kwenon tap wakga kiņ ap anjakwa tap kilap madepsi wasagil unun tap pidarınek kisik kisik anek wigi mok anj.

²⁷ Unun kisisi jap do anj bisapmon gak da upmokgi do jomjom anj.

²⁸ Gak da jap yomiņjaki noņ.

Gak da upmagaki buri tugonj.

²⁹ Mani maņji yomiņjaki si pasolgoņ.

Ae mirim gwayesal bisapmon kimagek miktım dagoņ.

³⁰ Gak da egip egip dakon mirim yobi egip egip kalugi abidoņ.

Yo morap paņkaluk anjaki miktımmon kalugisi toņ.

³¹ Yawe dakon tilimni dagok dagogi mini taņ anjaņ kisak dosi nandisat.

Anjakwan yo morap wasagit do kisik kisik asak.

³² Unun miktımmon siņtaņban miktım wudip asak.

Kisitni kabapmon yopban mukwa pidonj.

³³ Nak si egıpberj bisapmon Yawe do kap yokeņ.

Nak miktımmon egi anjaņ kıkdisat unun da arıpmon Piņkopno sigin yaņ anjksikeņ.

³⁴ Nak Yawe do kisik kisik asat.

Do unun da nandak nandakno do galak tosak dosi nandisat.

³⁵ Yawe, yokwi anj miņat amıno paņupbal aki.

Nak amin yokwi wagil pasilni do nandisat.

Nak Yawe anjksikeņ.

Yawe anjksisini!

Kap 105

Piņkop gat miņat amin kabıyoni gat dakon kap

105 Yawe bisit iyıņek ya yaņ iyıno.
Pi madep madep agit unun dakon geni yoyıno miktımi miktımi amin da nandani.

² Kap yaņek mani anjksikeņek wasok tapmımi toņsi morapmi agit unun do yaņ teņteņono.

³ Mani telagi anjksineņ.

Amin morap Yawe gawak im do unun da kapmatjok kwanj unun kisik kisik madep ani.

⁴ Bisapmi bisapmi Yawe da kapmatjok kiņek paņpulu-gaņek tapmım nimjak do sigin iyıneņ.

⁵ Ji Yawe dakon oman amini Abraham dakon babini kabi, ji Jekop da kabikon nani, Yawe da iyi do maņjikbi kabi, Yawe da pi tapmımi toņ ae yo masi masımi agit unun do aesi nandani.

Ae amin yokwi do kobogi yokwi yomgut unun do nandani.

⁷ Yawe unun Piņkopnin.

Unun da miktımi miktımi miņat amin morap kilani asak.

⁸ Yawe da saņbek saņbekni nin gat toktogisi agit.

Dagok dagogi mini saņbek saņbekni do nandaņ egisak.

⁹ †† Yawe da Abraham gat saņbek saņbek unun agit.

Unun saņbek saņbek agit unun dima kirıņit do Aisak naņ yaņ teban tok anj imgut.

¹⁰ ‡ Ae Jekop, Israel amin dakon babi, saņbek saņbek unun toktogisi tosak do Yawe da iyigit.

¹¹ Unun da yaņ yagit, "Nak da Kenan miktım gak do gabeņ.

Miktım unun babıgoni do tosak."

† 104:26 Jop 41.1; Kap 74.14; Ais 27.1

†† 105:9 WW 12.7; 17.8; 26.3 ‡ 105:10 WW 28.13

¹² Kalip Israel amin kalonjok, ae apbi amin yombem da egipgwit.

Asi, Kenan miktimon egipgwit, mani iyi dakon miktimon unun mini.

¹³ Unun amin njwakjwari da miktimon agi agi awit.

¹⁴ † Mani, Yawe da yum pindagakwan amin di da dima pabij yopgwit.

Parpuluganjek kila amin madep yokwi anyom do nandawit unun tebai yoyigit.

¹⁵ Kila amin madep unun yan yoyigit, "Minjat aminyo unun nak dakon pi ani do manjigim, do anpak yokwi dima anyomni.

Nak dakon kombi amino do yokwi dima anyomni."

¹⁶ †† Yawe da aban Kenan miktimon jap do madepsi awit.

Anjek japni panjpasil agit.

¹⁷ † Mani Josep yabekban unun da mibil tanek unun da kalip panji Isip miktimon egipgwit.

Peni padik padikyo da moner timit do nandanjek amin dakon oman monjini egipjak do amin do yomgwit.

¹⁸ †† Ain nap ban kandapnikon panjeban aba kandapmi pilin tagit.

Ae ain gironjikbi madep kinda tegikon anjeban awit.

¹⁹ Yan egakwan wigi yo unun altoni do kalip yanjkwok agit unun bami noman tagit.

Yawe dakon gen da Josep dakon gen unun bamisi yan yoligit.

²⁰ † Kili Isip amin dakon kila amin madep da amin kin da yabekban kin Josep dam tebanon nan pulugagit.

Amin Nwakjwari Kabi dakon kila amin unun da Josep pulugan yipban kigit.

²¹ †† Anjek yipban yut madepni gat ae yo morapni kila asak do man madep imgut.

²² Kila amin madep dakon yo morapni kila an unun dakon mibiltok amin morapni kila agit.

Ae kila amin madep nandak nandak iman amin kabi unun yoyijdetjak dakon tapmim kisi tan imgut.

²³ †† Don Jekop panji Isip egipgwit.

²⁴ † Ae don Yawe da minjat amin kabini panpulan ganban gwakni morapmi awit.

Ae panpuluganban tapmimni da uwalni dakon tapmim yapgut.

²⁵ Yawe da Isip amin dakon butni panjebilban minjat amin kabini do uwal an yomgwit.

Anjek Yawe dakon oman amini do yokwi an yom do kosit wusik awit.

²⁶ † Mani don, Yawe da oman amini Moses gat Aron gat manjinek yabekban Isip kigimal.

²⁷ Kin altanjek Yawe dakon wasok tapmimi ton Isip miktimon agimal.

²⁸ †† Yawe da pilin tuk yipban pilin tuk da miktimon wutjigit, mani

Isip da geni abij yipgwit.

²⁹ † Pakbi kulabik aban yawi daganek tap kilap kisi morap dapban kimak mudawit.

³⁰ †† Mengak morapmisi iren tanek miktimoni kisi tugawit, ae kila amin madep iyi dakon yut tamoyo kisi tugawit.

³¹ † Yawe da yanjakwan bigal gat ae gugim gugim kisi morapmisi iren tanek Isip miktimon kisi tugawit.

³² † Ae sikak kulabik anjek ais gat ae mal gat ban yopban piwit.

³³ Wain napni gat ae pik kindapni gat panjupbal anjek kindap diwari dapban sulugi timi morapmi awit.

³⁴ †† Gen yanjakwan pilak pilak noman tawit.

Tilakni unun morapmisi, amin da aripmi dima manjiri.

³⁵ Pilak pilak da yo tami ton morap nawit.

Anjek Isip amin da jap kwaokgwit dakon bami kisi nawit.

³⁶ †† Ae Isip amin morapmon amin yuri kindakon monji mibiltogi Pinjok do dapban kimak kimak awit.

³⁷ †† Mani don, Israel amin timik panjinkwan Isip yipman dekgwit.

Silva ae gol kisi timigek kiwit.

Israel amin morap kisi tagisi egipgwit, kinda sot dima agit.

³⁸ Isip amin Israel do madepsi pasalgwit, do kin mudanjakwa but galak nandawit.

³⁹ † Yawe da gikwem timi kinda yipban kwen tanek unun da minjat amini panjongan agit.

Ae kalbi kindap madep kinda yipban unun da tenjenti yomgut.

⁴⁰ † Jap do iyinba minam yopban apba nawit.

Ae Kwen Kokup dakon bret yoban nanek tugawit.

⁴¹ † Tjip madep kinda wital kinjakwan pakbi kinda tagal kinjek miktimon kibiri timon pakbi madep kinda pak kigit.

⁴² Yo morap yan agit, nido kalip Abraham oman amini do yan teban tok agit unun do sigin nandagit.

⁴³ Do anjek minjat amini timik panjigit.

Anjakwan minjat amin kabi iyi do kili manjigit unun kap yanek kisik kisik anjek kiwit.

⁴⁴ † Kinjakwa Amin Nwakjwari Kabi dakon miktimon unun do yomgut.

Ae yum pindagakwan unun dakon pi timikgwit.

⁴⁵ Israel amin da gen morapni gat ae gen teban morapni guramik kimotni do yan agit.

Yawe dakon man awigini!

Kap 106

Pinjok do minjat amin kabini do anpak tagisi asak

106 ²² Yawe dakon man awigini.
Yawe anpakni unun tagisisi, do ya yan yinenjsi.

‡ 105:29 TP 7.17-21 †† 105:30 TP 8.1-6 † 105:31 TP 8.16-17,20-24 ‡ 105:32 TP 9.22-25 †† 105:34 TP 10.12-15 †† 105:36 TP 12.29 †† 105:37 TP 12.33-36 18 105:39 TP 13.21-22 19 105:40 TP 16.2-15 20 105:41 TP 17.1-7; IDT 20.2-13 21 105:44 Jos 11.16-23 22 106:1 1KAG 16.34; 2KAG 5.13; 7.3; Esr 3.11; Kap 100.5; 107.1; 118.1; 136.1; Jer 33.11

† 105:14 WW 20.3-7 †† 105:16 WW 41.53-57 ‡ 105:17 WW 37.28; 45.5 †† 105:18 WW 39.20-40.23 †† 105:20 WW 41.14 †† 105:21 WW 41.39-41 †† 105:23 WW 46.6; 47.11 ‡ 105:24 TP 1.7-14 † 105:26 TP 3.1-4.17 †† 105:28 TP 10.21-23

Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak.

² Yo madep agit do namın da unun dakon geni tagi yan tenjenosak?

Ae anpak tagisi morap agit unun da aripmon namın da mani tagi awigisak?

³ Amin do gen kokwin kilegisi an yominek bisapmi bisapmi anpak kilegisi an amin unun kisik kisik tagi ani.

⁴ Yawe, miñat amin kabigo panpuluganek yokwikon ban timikgi bisapmon, nakyo kisi abidoki.

⁵ Nak miñat amin kabigo pindagapbo tagisi yigek yo tagisi timitni do nandisat.

Ae amin kabigo da kisik kisik anakwa nak unun do kisik kisik aben.

Anjek nin gak dakon amin kabigo ekwaman do mango ankisineñ dosi nandisat.

⁶ Kalip babiknin da awit, unuden nin yokwi agiman.

Nin anpak yokwi mibili mibili agiman.

⁷ † Isip miktimon babiknin gak da wasok tapmimi ton agil unun do pakyañsi dima nandawit.

Gak da bisap morapmi anpak tagisi an yomgul, mani unun do si intawit.

Anjek Tap Gamikon kin altawit bisapmon gak kwen wigik an gamgwit.

⁸ Mani Yawe da tapmim madepni yolik do nandagit, ae man bini dima mosak do yokwikon ban timigakwan dima yokwi tawit.

⁹ †† Tap Gami tebai iyinban miktim kibiri tim dagagit, do amin da miktim kibiri timon kwan unun da tilak miñat aminyo mibiltan yominek tap idap pudanek panpan kigit.

¹⁰ Amin uwal an yomgwit amin da kisiron ban timigakwan dima panupbal awit.

¹¹ Mani pakbi da uwal wutjiba kimak mudawit, kinda dima egipgut.

¹² ‡ Yawe da yan anakwan miñat aminyoni da yan teban tok morap an yomgut unun do nandan gadawit.

Anjek kap yanek ankisiwit.

¹³ Mani Yawe da yo agit unun do tepmisi intawit.

Anjek mibiltok Pin kop da si yoyinjakwan yo ak do dima nandawit.

Iyi da nandak nandagon da yo awit.

¹⁴ †† Miktim kibirikon egek burikon da jap dogin madepsi nandanek Pin kop ankilikgwit.

¹⁵ Pin kop yo nido iyiwit unun yomgut, mani sot madep kinda kisi yipban sot awit.

¹⁶ †† Miktim kibiri timon egek di da Moses gat Aron Yawe dakon mukwa sogok amini telagi gat do nandaba yokwi tok an yomgwit.

Anjek Pin kop da nin do tapmim yangin nimisak tam tagi yan nandawit.

¹⁷ Anakwa miktimon gapma madep kinda pisan pi-gakwan Datan gat ae Abiram gat amin kabini gat kisi unun gapmagwan pigakwa miktim da abin sopmanjakwan pasilgwit.

¹⁸ Anakwa kindap da pinjek unun amin bamot yolgwit amin sorban mini awit.

¹⁹ ††† Orep Kabapmon unudon egek gol ban bulmakau wup kinda wasanek unun Pin kopnin yan yanek gawak imgwit.

²⁰ Bulmakau jon nosok dakon wupmi kinda gawak imgwit.

Unun anpak anek Pin kopni tilimi ton si abin yipgwit.

²¹ Pin kop da Isip miktimon pi tapmimi ton si anek Isip da kisiron ban timikgit, mani Israel amin da si intan imgwit.

²² Pin kop da wasok tapmimi ton Isip miktimon agit, ae yo njwaknwarisi Tap Gamikon aban miñat aminyo madepsi wiripdakgwit.

²³ Pin kop da miñat amini dapban kimotni do yagit.

Mani pi amini unun manjigit unun Moses, unun da Pin kop da dabilon agek Israel amin panpuluganek Pin kop dakon butjap dakon kosit sopmanjakwan Pin kop da dima panupbal agit.

²⁴ ††† Unun Pin kop da panpulugosak do yan teban tok agit unun do dima nandan gadawit, do miktim tagisi abidok do dima galak tawit.

²⁵ Imal yut kabenignwan egi egi anek Yawe do yanba yokwi tok anek geni dima guramikgwit.

²⁶ Yan awit, do Pin kop da gen tebaisi yominek miktim kibiri timon kimotni do yagit.

²⁷ † Anjek babikni yolban pan ki Amin Njwaknwaris Kabi da binapmon egek miktim njwaknwarikon egipni do yagit.

²⁸ †† Don Peor miktimon kokup kidat Bal gawak iminek kokup kidat egip egipmi mini unun do paret abi unun nawit.

²⁹ Anpak unun aba Yawe butjap nandanek sot madep yokwisi kinda yomgut.

³⁰ Mani Pinias da pidan agek binap amini egi yominakwan sot madep unun pasilgit.

³¹ Pinias da yo unun agit unun do anpak kilegisi kinda asak yan nandan imgwit da wun abisok ekwamanon kisi yan gin nandaman.

³² ††† Israel amin Meriba pakbikon yokwi aba Pin kop butjap nandan yomgut, do unun anpakni do anek Moses jigi madep pagit.

³³ Moses buri yokwi tanban dima yogogi gen yagit.

³⁴ †† Yawe da yoyigit unuden, Amin Njwaknwaris Kabi dima dapba kimakgwit.

³⁵ Israel amin Pin kop dima nandan iman kabikon miñat eyo anek unun dakon anpak yokwini yolek awit.

³⁶ Yan anek kokup kidatni gawak yominek anpak yokwisi anek egipgwit.

³⁷ ††† Unun da monji gwayoni dapman kokup kidat do paret awit.

³⁸ ††† Iyi dakon monji gwayoni ban dapgwit.

Monji gwayoni gulusun dima awit, mani dapman paretni do Kenan amin dakon kokup kidat do imgwit.

† 106:7 TP 14.10-12 †† 106:9 TP 14.21-31 ‡ 106:12 TP 15.1-21 †† 106:14 IDT 11.4-34 †† 106:16 IDT 16.1-35

††† 106:19 TP 32.1-14 ††† 106:24 IDT 14.1-35 § 106:27 MS 26.33 † 106:28 IDT 25.1-13 ††† 106:32 IDT 20.2-13 †† 106:34 GK 2.1-3; 3.5-6 ††† 106:37 2KA 17.17 † 106:38 IDT 35.33

Anakwa yawini da miƙtim anjupbal aban Piŋkop da dabilon inani agit.

³⁹ Anpak unun anek iyi ban panjupbal aba Piŋkop da dabilon inani awit, anek miŋat kinda da eni yipmanek yumabi asak unun da tilak Piŋkop manji imgwit.

⁴⁰ † Yan awit do Yawe miŋat amin kabini do jarmi nandanek nandaban inanisi agit.

⁴¹ Ae yopman degek yum pindagakwan Amin Nwakwari Kabi da kisiron kiwit.

Anakwan uwalni dakon pinbi egek geni guramikgwit.

⁴² Uwal da jigi morapmi yominakwa unun dakon tapmim da yongamgwan egipgwit.

⁴³ Bisap morapmi Yawe da miŋat amini panpulugagit, mani iyi dakon galaktok yolek kwen wigik anek yokwi morapmi awit, do yokwisi egipgwit.

⁴⁴ Mani bisit awit bisapmon bisitni nandan yomgut.

Anek yokwisi egipgwit do bupmi nandan yomgut.

⁴⁵ Bupmi nandan yominjek sanbek sanbek agit unun do ae nandagit.

Ae amin kabini do but dasi galak tan yomgut, do nandak nandakni ae kulabik agit.

⁴⁶ Anek uwal Israel amin dam tebanon yopgwit amin dakon buri panjobilban Israel amin do bupmi nandawit.

⁴⁷ †† Yawe Piŋkopnin, yokwikon ban timikgi.

Nin Amin Nwakwari Kabi da binapmon ekwaman, mani aego panmuwugek miƙtimninon panji nipbi.

Yan anaki mango telagi do nandaneƙ ya yan gayinen, ae kisik kisik anek gak ankisinen.

⁴⁸ Yawe ankisinen.

Unun Israel amin nin dakon Piŋkop abisok ae don egi anan kiner kisi dakon.

Amin morap kisi da yoni, "Unun asi!"

Yawe ankisini!

PAPIA 5

(Kap 107-150)

Kap 107

Pinƙop anpakni tagisi unun do kisik kisik anen

107 † Yawe anpakni unun tagisisi, do ya yan iyinisi. Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak.

² Miŋat amin morapyo, Yawe da nin uwal da kisiron ban pulugan nipgut, do yansi yanek mani ankisini.

³ Unun da ji miƙtim dubagikon egakwa timik panjopgut.

Gildat wisak tet da, ae pigisak tet da, ae not tet da, ae saut tet da ji timik panjopgut.

⁴ Diwari miƙtim kibiri timon agipgwit.

† 106:40 GK 2.14-18 †† 106:47 1KAG 16.35-36 ‡ 107:1 1KAG 16.34; 2KAG 5.13; 7.3; Esr 3.11; Kap 100.5; 106.1; 118.1; 136.1; Jer 33.11

Kokup pap kinda analon anek unudon panji egipni dakon kosit kinda dima kawit.

⁵ Jap ae pakbiyo do obisi anek pali kimakgwit.

⁶ Yokwi yansi egek, Yawe do yan tidanba yokwikon ban pulugan yopgut.

⁷ Anek timik kosit kilegi nan panpan kokup pap kindakon kin altanek unudon egipgwit.

⁸ Yawe da toktogisi but dasi galak tan yomisak ae amin kabini tagisi panpulugosok, do ya yansi iyini.

⁹ Nido miŋat aminyo pakbi do tegi kibidon unun pakbi yoban nanek yawokgon, ae jap do an amin jap morapmi yoban nanek tugon.

¹⁰ Diwari dam teban yutnon pilin tukgwan egipgwit.

Amin da nap teban ban panjeban anek jigi yomgwit.

¹¹ Nido, Piŋkop Wukwisi kwen wigik an iminjek geni abin yipgwit.

¹² Yan aba Piŋkop da pi madepsi yoban jigisi nandawit.

Anek miƙtimon man pagakwa panpulugoni dakon amin mini.

¹³ Yan egek Yawe do yan tidanba panpuluganek jigini unun wiririkban pasilgwit.

¹⁴ Yawe da pilin tukgwan ban timik panabinjek dam teban dakon nap teban panjagagit.

¹⁵ Yawe da toktogisi but dasi galak tan yomisak ae amin kabini tagisi panpulugosok, do ya yansi iyini.

¹⁶ Nido, yoma ain kinda mani bras unun ban dapman panjeban abi unun tuwildak, ae dam teban yut dakon dam dakon ain oba panjokgal jokgal asak.

¹⁷ Diwari kwen wigik anek nandan kokwini tagi dima amin dagawit.

Gulusun morapmi awit, do jigi tepmiyo madepsi pawit.

¹⁸ Jap nok do dima nandawit, do palisok kimakgwit.

¹⁹ Yokwi yan egek Yawe do yan tidanba jigini unun wiririkban pasilgwit.

²⁰ Iyi yanek giptimni panmilip aban kimakbi tamogwan dima pigiwit.

²¹ Yawe da toktogisi but dasi galak tan yomisak ae amin kabini tagisi panpulugosok, do ya yansi iyini.

²² Ya yan iyik do paret anisi.

Ae kap yanek kisik kisik anek yo tagisi agit unun do miŋat aminyokon yan tenjenonisi.

²³ Diwari tap binap tap wakgakon pi awit.

Tap madepmon agek monej ilit pi awit.

²⁴ Yawe da wasok agit unun pindakgwit.

Tap ilarisikon wasok tapmimi ton agit unun pindakgwit.

²⁵ Yawe da yanban mirim madep anakwan tap pakbi da madepsi tamalikgwit.

²⁶ Anakwan tap wakga kwen anenakban wigigit, ae yipban yawok mibilikon pigigit.

Yan anakwan pasildaman yan nandaneƙ but pasol madepsi awit.

²⁷ Pakbi teban morapmi nanek obigi abigi an unun da tilak tap wakgakon agipgwit.

Ae tap wakga awil do antidok awit.

²⁸ Yokwisi agek Yawe do yanj tidanba panpuluganban jigini pasil yomgwit.

²⁹ Mirim madep anyawot aban tap pakbi tamalikgit unjun yawori tagit.

³⁰ Tap pakbi kanba yaworisi tanjakwan but kwaktok nandawit.

Yanj nandanakwa Yawe da dukwan kik do nandawit unjun tamo tagisikon panji yopban akgwit.

³¹ Yawe da toktogisi but dasi galak tanj yomisak ae amin kabini tagisi panpulugosok, do ya yanji iyini.

³² Pinjkop dakon minjat amin kabi gat muwugek mani anjksinisi, ae kila amin muwut muwuron mani anjksinisi.

³³ Yawe da yanban pakbi madep kibidoj, ae pakbi dabil dugonj.

³⁴ Unjun da yanban miktim pakbini tonj unjun da kulabik aban yosok kinda unjudon dima kwosok.

Unjun miktim amin da anpak yokwi awit, do Yawe da jigij yanj yomisak.

³⁵ Yawe da yanban miktim kibirikon pakbi noman tonj, ae miktim pakbini minikon pakbi dabil morapmi noman tanjek pokgonj.

³⁶ Anjakwa jap do anj amin panjabij yopban unjudon kokup pap kinda anjek yikganj.

³⁷ Yigek jap pi ae wain pi anjek bami irenjisi panj.

³⁸ Yawe da pangisam aban minjat monjijoni morapmi irenj tonj, ae bulmakauniyo kisi yanj gin irenj tonj.

³⁹ Mani don uwalni da pabij yopba kalonjisoro dagin egek bupmi nandanjek yokwisi ekwanj.

⁴⁰ Yawe da kila amini pabij yopban miktim kibiri ae kosit minikon isal yumgin akwanj.

⁴¹ Mani wadak wadak anj amin panpuluganban minjat monjijoni unjun sipsip da yanj irenj tonj.

⁴² Amin kilegi da Yawe dakon anpakni kanjek but kwaktok nandanj.

Mani yokwi pakpak amin unjun gen kagani sopmanjek gen dima yonj.

⁴³ Nandanj kokwinji tagisi amin, ji unjun yo morap do pakyanji nandanjek egipni.

Yawe da bisapmi bisapmi amin do but dasi galak tanj yomisak unjun do nandani.

Kap 108

Pinjkop da minjat amini panpulugosak do amin kinda da bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on Pinjkop gawak imim dakon kap.

108 Pinjkop, butnokon da gak do tebai nandanj gadasat.

Asi, nak wagil gakdosi nandanj gadasat.

Nak mango awigik do kap yokdisat.

² Nak pidanjek dipmin yopbo kinjakwan gita gat kulele gat tidokerj.

Wisa wisa do unjun banj tidokerj.

³ Yawe, nak Amin Nwaknjwari Kabi da binapmon ya yanj gayikerj.

Nak minjat amin morap kabikon kinjek mango awigikdisat.

⁴ Gak da nin do but dasi madepsi galak tanj nimisal.

Nin da unjun dakon tilak yipnerj kanj, kundu da aripmon wigikdisak.

Gak toktogisi gengo yolek nin panpuluganjek dima nipmanj dekdal.

Nin da unjun dakon tilak yipnerj kanj, gikwem da aripmon wigikdisak.

⁵ Pinjkop, nak minjat aminyo da mango madepsi awigini do nandisat.

Tilimgo yipbi noman tanjakwan minjat aminyo miktim morap kisikon ekwanj unjun da koni.

⁶ Gak da nin do but dasi galak tanj nimisal, do bisitno nandaki.

Anjek tapmin madepgokon da nin yokwikon banj timigaki nin tagisi egipnerj.

⁷ Pinjkop telagi yutnison egek yanj yosok, "Nak emaron kili teban tat, do nak kisik kisik anjek minjat amino do Sekem miktim kokwinjtdisat, ae Sukot miktim dakon kuldukjibanj kokwinj yomdisat.

⁸ Gileat miktim gat Manase miktim gat unjun nak dakon.

Epraim miktim unjun nak dakon busunj kutnokno.

Anjakwa juda miktim unjun kila amin madep kalinj kirinjno.

⁹ Moap miktim unjun pakbi sogok idapno.

Ae Idom miktim unjun kandap gwil yopyop tamono.

Pilistia amin emaron pabij yopmanjek kisik kisik anjek yanj tidokdisat."

¹⁰ Pinjkop, namin da nak ananj kokup pap dam tebani tonjon tagi anjksak?

Ae namin da nak Idom miktimon emat ak do tagi anjksak?

¹¹ Pinjkop, gak da nin manji kilj nimgul, ma?

Nin dakon emat amin dima panpulugok do nandisat, ma?

¹² Amin dakon panpulugok unjun yo isali gin, do nin panpuluganaki uwal gat emat tagi wamnerj.

¹³ Pinjkop da nin panpulugosak kanj, emaron teban tonerj.

Iyi uwalnin pabij yopdisak.

Kap 109

Jigini tonj amin dakon bisit

Dewit dakon kap kinda. Kap on Pinjkop gawak imim dakon kap. Kap yonj amin dakon kila amin do mandabi.

109 Pinjkop, nak mango anjksisat.

Manji dima naminek bisitno nandanj nabi.

² Nido, amin yokwi da uwal anj naminek aminon nak do top gen yoyanj.

³ Unjun nak do kuragisi nandanjek gen yokwisi nayanj, mani unjun gen dakon mibili mini.

⁴ Nak unjun do butdasi galak tanj yominek unjun panpulugok do bisit asat, mani gen yanj namanj.

⁵ Nak anpak tagi ban anyomisat, mani kobogi yokwi ban anpamanj.

Nak unun do but dasi galak tan yomisat, mani nak do kuragisi nandanj.

⁶ Amin yokwi kinda manjikbi unun da uwalno tagi abij yipjak.

Iyi dakon uwalni kinda da gen tagi yan imjak.

⁷ Gen kokwin asak amin da unun amin gulusunni ton yan kosak.

Ae unun amin dakon bisitni kisi diwarini ton yan kosak.

⁸ † Nak unun amin tepmisi kimagakwan amin njwaknjwari da unun dakon pi tamo abidosak dosi nandisat.

⁹ Tepmi kimagakwan monji gwayoni datni mini egipni, ae minjatni sakwabat egipjak dosi nandisat.

¹⁰ Ae monji gwayoni yutni mini ae amin da jap yomni do bisit yoyinek egipni dosi nandisat.

Ae yut tasik tanbikon egipdan unudon ban amin da yolakwa abigikdanj.

¹¹ Uwalno goman amini da abij miktim ae yo morapni kisi timitjak dosi nandisat.

Anakwa kokup njwaknjwarikon amin da abij yo morapni yum do anek pi agit unun tagi timitni.

¹² Amin kinda da anpak yawori dima an imjak dosi nandisat.

Ae amin kinda da monji datni mini egipni unun do bupmi dima nandanj yomjak.

¹³ Minjat monjiyoni tagi kimotni, anakwa amin don altoni da unun amin dakon man dima nandani dosi nandisat.

¹⁴ Nak babikni da anpak yokwi awit do Yawe da unun do nandisak dosi nandisat.

Anek merji dakon diwarini dima wiririk imjak do nandisat.

¹⁵ Yawe da diwarini do toktogisi nandanj yomjak, anakwan minjat aminyo da unun dakon diwatni do wagisi intanj yomni dosi nandisat.

¹⁶ Unun amin, amin diwarini do anpak yawori an yom do dima nandagit.

Unun yoni mini amin gat, ae yo do wadak wadak awit amin gat, ae butjik madepsi nandawit amin gat panj-sopmanjek dapban kimakgwit.

¹⁷ Amin jobit yom do tagisi nandagit, do abisok iyi jobit pasak dosi nandisat.

Pinjkop da amin diwarini gisamitjak do bisit ak do dima nandagit, do ununyo kisi Pinjkop dakon gisam dima timitjak.

¹⁸ Toktogisi amin diwarini jobit pani do yagit, unun gen yagit da iyi dakon imalni agit.

Unun gen yagit da giptim kaganigwan pakbi da yan pigisak.

Anek kidarigwan bit nelak da yan pigisak.

¹⁹ Jobit yagit unun nan imali do tagi banjaljak, anek boban nap nan yan wamjak dosi nandisat.

²⁰ Amin nak do gen yokwi yanjek gen yan namanj amin unun do Yawe da kobogi yan anyomjak dosi nandisat.

²¹ Mani Amin Tagi Yawe, man bingo tagisi tosak do anek yo tagisi an nabi.

Gak nak do toktogisi but dasi galak tan namisal, do yokwikon nan abidoki.

²² Nak wadak wadak amin.

Butjik madepsi nandisat.

²³ Wupnin gildat panjop do noman tonj da gildat pigakwan pasilganj unun da tilak nak pasil do asat.

Nak pilak pilak kinda mirim da anki maban kisak unun yombem.

²⁴ Nak gak do nandanjek jap kelek egapbo njwak tukwalno tapmimi mini ak.

Nak amin kidari gin agim.

²⁵ †† Gen yan namanj amin da nandanjek jikgo yanjan namanj.

Busunj kwakwal anek jikgo yanjan namanj.

²⁶ Yawe Pinjkopno, gak da toktogisi nak but dasi galak tan namisal, do anpuluganek yokwikon nan abidoki.

²⁷ Uwalno buri panjobilbi gak dagin nak anpuluganek yokwikon nan abidosol yanji nandanj gamni.

²⁸ Pinjkop da nak anjupbal asak do yokdanj, mani gak da nak do yo tagi gin akdisal.

Yokwi an namanj amin pabinj yopmanjaki mayak tok pani do nandisat.

Anaki pi amingo nak but kwaktok nandabek.

²⁹ Uwalno da mayaktok ban imal ban yan pani, anakwa minjat aminyo da mayaktokni unun pindatni.

³⁰ Mani Yawe da wadak wadak amin panpuluganek kilani asak.

Amin da gen yan yominek kimotni do yan dagok anakwa unun da kision ban timikdak.

Yanji asak, do nak gen pap yanjek Yawe ya yan iyikenj.

Minjat aminyo da gak gawak gam do muwutni bisapmon mango anjisikenj.

Kap 110

Yawe gat ae kila amin madep manjigit dakon kap

Dewit dakon kap kinda. Kap on Pinjkop gawak imim dakon kap.

110 † Yawe da nak dakon Amin Tagi yan iyigit, "Gak abij nak da aminsi tet do yikgi.

Anaki uwalgo dakon tapmim pabinj yopbo gak dakon pinjisi egipni."

² Yawe Saion kokup papmon egisak.

Unun da man madep gaban miktim madep kila akdisal.

Ae yan josok, "Gak da uwalgo kila akdisal."

³ Uwalgo gat emat wamni bisapmon minjat amin kabigo gat kinjek unun da but dasi nandanjek gak anpulgokdanj.

Gak kila amin madep dakon telagi imalgo pakdisal.

Kalbi morap gik sitnanj manjek jonj panjaluk an, unun da tilak gak gildari gildari tapmim kalugi pakdisal.

†† 109:25 Mt 27.39; Mk 15.29 † 110:1 Mt 22.44; Mk 12.36; Lk 20.42-43; Ya 2.34-35; 1Ko 15.25; Ep 1.20-22; Kol 3.1; Ibr 1.13; 8.1; 10.12-13

† 109:8 Ya 1.20

⁴ † Yawe da gen yaŋ aŋteban aŋek nandak nandakni unun kulabik dima asak.

Gen unun yaŋ yagit, “Melkisedek da mukwa sogok amin egipgut, unudenŋ gak mukwa sogok amin kinda dagok dagogi mini egi wigikdisal.”

⁵ Amin Tagi gak aŋteban ak do gak da kapmatjok egisak.

Butjap nandisak bisapmon kila amin madep madep gat emat wamaŋek obisi pabiŋ yopdisak.

⁶ Miktimi miktimi gen kokwin anyominek madepsi dapban kimotdaŋ.

Miktimi miktimi kila amin madep madep obisi pabiŋ yopdisak.

⁷ Kosit ileŋon pakbi kinda pokdok unudon pakbi naŋ teban taŋek emaron teban tokdisak.

Kap 111

Yawe aŋkisino

111 Yawe dakon man aŋkisino!
Miŋat amin kabiniŋon nak but dasi nandaŋek ya yaŋ iyikerŋ.

² Yawe unun pini wagil tagisi asak.

Amin morap Piŋkop dakon pi do galak toŋ pini unun do nandaŋ ekwaŋ.

³ Yo morap asak unun da tilimni aŋalon aban wagil tagisisi asak.

Aŋpakni kilegi unun toktogisi taŋ aŋaŋ kisak.

⁴ Yawe da miŋat aminyo dakon nandak nandakni paŋ-tagap aban yo madep madep agit unun do sigin nandaŋek ekwaŋ.

Yawe bisapmi bisapmi nandaŋ yawok niminek nin do bupmi nandisak.

⁵ Iyi do pasolgoŋ amin jap yomisak.

Sanbek sanbek agit unun dima inŋtosok.

⁶ Amin ŋwakaŋwari dakon miktim miŋat amini do yominek tapmimni madep aŋalon agit.

⁷ Aŋpakni unun bamisi ae kilegisi.

Gen morapni unun bamisi gin, do tagi guramitnerŋ.

⁸ Gen tebani unun bamisi ae toktogisi taŋ aŋaŋ kikaŋ.

Unun butdasi nandaŋek yol kimotnerŋ do nimgut.

⁹ Piŋkop da iyi dakon miŋat amin kabini yumaŋ nagit.

Aŋek unun gat sanbek sanbek dagok dagogi mini agit.

Piŋkop unun mani telagi ae masi masimi.

¹⁰ † Amin kinda nandaŋ kokwini tagisi amin kinda dagok do nandisak kaŋ, Yawe do pasal imjak.

Amin geni guramikgaŋ unun nandak nandak tagisi yomisak.

Dagok dagogi mini mani aŋkisiniŋ aŋaŋ kinerŋ!

Kap 112

Amin kilegi dakon kisik kisik

112 Yawe aŋkisini!

Amin morap Yawe do pasalek geni do galak toŋ unun kisik kisik tagi ani.

² Monji gwayoni miŋat aminyo da binapmon man madepni toŋ da egipdaŋ.

Amin kilegi unun dakon diwatni Piŋkop da yo tagisi anyomdisak.

³ Yutnikon yo kabini morapmi taŋ imni, ae aŋpakni tagisi unun do amin da dima inŋtoni.

⁴ Pilin tukgwan tenŋerŋ da altaŋek amin kilegi paŋpulgusok.

Amin kilegi unun amin do nandaŋ yawot aŋ yominek bupmi nandaŋek kosit kilegi agisak.

⁵ Amin kinda yo kabini amin do yum yomisak, bo ae goman do yaŋba nandaŋ yomisak, ae yumaŋ gwayek kosit kilegikon da asak unun amin tagisi egipjak.

⁶ Unun amin tebaisi atjak.

Aŋakwan man bini don taŋ aŋaŋ kikaŋ.

⁷ Gen bin yokwi nandisak bisapmon pasol pasol dima asak.

Yawe tebaisi nandaŋ gadaŋ imisak.

⁸ Unun tebaisi agek pasol pasol dima nandisak.

Ae uwalni emaron aripmi dima teban tokdaŋ yaŋ nandisak.

⁹ † Yoni mini amin do yo morapmi yomisak.

Man bini amin da binapmon taŋakwan unun do nandaba wukwan imaŋ.

Aŋpakni tagisi unun do amin da dima inŋtoni.

¹⁰ Yokwi pakpak amin da unun kaŋek but jap nandaŋ.

Yaŋ aŋek mam naŋ yominek giptimni maŋ mudonŋ.

Yo ak do nandaŋ unun suŋ toŋ.

Kap 113

Piŋkop da yo tagisi aŋ yomisak do kisik kisik aŋ

113 Yawe aŋkisini.
Oman amini ji Yawe aŋkisini.

Mani aŋkisini.

² Dagok dagogi mini Yawe dakon man aŋkisini.

³ Gildat da wisak tetgin ae pigisak tetgin miŋat amin morap ekwaŋ kisi da Yawe aŋkisini.

⁴ Yawe unun miktimi miktimi man madepni tosok.

Tilimni unun kundu si yapmaŋek wagil tagisisi.

⁵ Yawe Piŋkopnin egisak, unun yombem kinda mini.

Unun kwensi kila amin madep yiyit tamonikon yikdak.

⁶ Unudon da mibilisigwan siŋtaŋek kundu gat miktim gat pindakdak.

⁷ Aŋek yoni mini amin sibat sibat tamokon ekwaŋ unun paŋpulugaŋek

⁸ iyi dakon miŋat amin kabini dakon kila amin gat yopban tagisi ekwaŋ.

⁹ Miŋat monji suŋ ekwaŋ unun paŋpulugaŋban monji morapmi paŋalaŋek kisik kisik madepsi aŋ.

Yawe aŋkisini.

† 110:4 Ibr 5.6; 6.20; 7.17,21 †† 111:10 Jop 28.28; YT 1.7; 9.10

‡ 112:9 2Ko 9.9

Kap 114

Tap Gamikon Piŋkop da miŋat amin kabini yokwikon
banj timikgit dakon kap

114 † Israel amin kalip Isip yipmanj degek kiwit.
Jekop dakon diwatni da amin gen njwakŋwari
yoŋ kabi dakon kokup yipmanjek kiwit.

² Yanj awit bisapmon Juda miŋat aminyo Yawe dakon
telagi yut dagawit.

Israel amin Piŋkop da kila agit.

³ †† Tap Idap Gami Israel amin pindagek pasal kigit.

Ae Jodan Pakbi isal tanjek dima pak kigit.

⁴ Kabap unun meme da yanj wigŋ mokmok awit, ae
ilerj unun sipsip da yanj wigŋ mokmok awit.

⁵ Tap Gami gak yo ni da noman tanjan pasal kigit?
Jodan Pakbi gak nido dima pak kigit?

⁶ Kabap morap nido meme da yanj wigŋ mokmok awit?
Ae ilerj moniŋ moniŋ ji nido sipsip da yanj wigŋ
mokmok awit?

⁷ Miktim daman, abisok Amin Tagi abisak, do gak
wudip aki.

Jekop dakon Piŋkop unun kili abik, do gak wudip aki.

⁸ ‡ Unun da tip kulabik aban pakbi idap moniŋ kinda
dagagit.

Anjek tip tebanon wasok aban pakbi dabil noman
tagit.

Kap 115

Piŋkop kalonjin unun Piŋkop bamisi

115 Piŋkop gak bisapmi bisapmi nin do but dasi
galak tanj nimiŋjek dima nipmanj dekdal.

Yanj asal do nin dakon man dima pawiginerj.

Gak dakon man madepgo nanjin anjkisinerj.

² Amin Njwakŋwari Kabi da "Piŋkopji dukwan egisak?"
nido yanj niyanj?

³ Piŋkopnin Kwen Kokup egisak.

Unun yo kinda ak do nandisak kanj si akdisak.

⁴ †† Amin Njwakŋwari Kabi kokup kidatni dakon wupmi
unun gol ae silwa banj wasonj.

Unun amin kisit da wasonj.

⁵ Kokup kidat dakon wup unun gen kagani tonj, mani
gen aripmi dima yoni.

Dabilni tonj mani aripmi dima siŋtoni.

⁶ Mirakni tonj, mani gen aripmi dima nandani.

Unun tomnoni tonj, mani yo dakon kibanj aripmi di-
ma nandani.

⁷ Unun kisitni tonj mani yo aripmi dima igayini.

Ae kandapni tonj, mani kosit aripmi dima agipni.

Ae gen kinda tegikon da dima noman tokdanj.

⁸ Kokup kidat dakon wupmi wasonj amin unun kokup
kidat wup yombem anj.

Ae amin morap egip egipni kokup kidaron tonj yanjsi
nandanj unun kisi kokup kidat yombem gin anj.

† 114:1 TP 12.51 †† 114:3 TP 14.21; Jos 3.16 ‡ 114:8 TP
17.1-7; IDT 20.2-13 †† 115:4 Kap 135.15-18; PA 9.20

⁹ Israel miŋat amin kabi, egip egipji Yawekon tosok
yanjsi nandani.

Unun da ji panpuluganjek panjutnosok.

¹⁰ Piŋkop dakon mukwa sogok amin Aron da kabikon
nani, egip egipji Yawekon tosok yanjsi nandani.

Unun da ji panpuluganjek panjutnosok.

¹¹ Yawe do pasolgon amin kabi, egip egipji Yawekon
tosok yanjsi nandani.

Unun da ji panpuluganjek panjutnosok.

¹² Yawe da nin sigin nandanj nimiŋjek gisamitjak.

Unun da Israel miŋat amin kabi gat ae Aron dakon
amin kabi kisi gisamitjak.

¹³ ‡ Yawe da amin mani tonj ae mani mini iyi do pasal
imanj amin unun kisisi gisamitjak.

¹⁴ Yawe da ji gat ae gwakji gat morapmisi panjrenj
asak dosi nandisat.

¹⁵ Yawe Kwen Kokup ae miktimyo wasagit unun da ji
gisamitjak dosi nandisat.

¹⁶ Kwen Kokup kwensi ason tosok unun Yawe iyi
dakon.

Mani miktim unun amin nin do nimgut.

¹⁷ Amin kimakbi gen wayinjo mini tamo unjungwan
pigeke Yawe dima anjkisanj.

¹⁸ Mani nin abisok ae don dagok dagogi mini Yawe
anjkisinerj.

Yawe anjkisini!

Kap 116

Piŋkop da amin kinda anpuluganban ya yanj iyigit

116 Yawe da bisitno nandisak, do nak but dasi
galak tanj imisat.

Asisi, bisitno nandisak.

² Nagon tobilek bisitno nandagit, do miktimon egip-
berj bisapmon bisit dima yipmanj dekgerj.

³ Kimot da nak nap da yanj wamgut.

Nak kimakbi kokup do nandanjek pasol pasol
madepsi agim.

Yanj anjek nandaba kik madepsi agim.

⁴ Yanj nandanj egek Yawe yanj iyigim, "O Yawe, pulu-
ganj nepbi!"

⁵ Yawe da nin nandanj yaworon dasi yo tagisisi anj-
imisak.

Piŋkopnin da bupmi nandanj nimisak.

⁶ Yawe da nandak nandakni mini amin panjutnosok.
Kalip tapmimno mini da egapbo pulugan nepgut.

⁷ Yawe da nak do yo tagisisi anj namgut, do butno
aeni yaworisi tosok.

⁸ Yawe, pulugan nepbi dima kimagim.

Yanj anjek dabil pakbino wiririgek kilano anjaki dima
kesal nikgit.

⁹ Yanjo, nak miktimon egipberj bisapmon Yawe gat
kalonj agipdenj.

¹⁰ ††† Nak Piŋkop nandanj gadanj imiŋjek bisit yanj agim,
"Yawe, nak jigisi nandanjek egisat."

¹¹ Ae si pasalgim bisapmon yanj yagim, "Amin kisi
morap unun top amin gin."

‡† 115:13 PA 11.18; 19.5 ††† 116:10 2Ko 4.13

¹² Yawe da nak do yo tagisi an namisak, do kobogi do yo ninaŋ iben?

¹³ Yawe da nak yokwikon naŋ abidagit, do ya yaŋ iyinjek paret ak do wain kap anenokgeŋ.

¹⁴ Miŋat amin kabini abiŋ muwutni da dabilon nak kalip Yawe do yo ak do yaŋ teban tok agim unun abo pindatdaŋ.

¹⁵ Yawe dakon telagi amin unun iyi dakon wam tabilni, do kimokgoŋ bisapmon pindakban yo madepsi an.

¹⁶ Yawe, nak gak dakon oman monjigo.

Meŋno da kalip gak dakon pi agit, abisok monji nakyo kisi pigo asat.

Nak nap tebanon egapbo pulugaŋ nepgul.

¹⁷ Nak ya yaŋ gayinjek paret anek mangokon da bisit abeŋ.

¹⁸ Miŋat amin kabini abiŋ muwutni da dabilon nak kalip Yawe do yo ak do yaŋ teban tok agim unun abo pindatdaŋ.

¹⁹ Yawe, nak Jerusalem kokup papmon gak da telagi yutnon paret unun abeŋ.

Yawe ankisini!

Kap 117

Yawe ankisineŋ

117 [†] Miŋat amin kabi morap egi anan kwan, ji Yawe ankisini.

Miktimi miktimi miŋat amin morap ji mani yaŋ ankisini.

² Nin do but dasi galak taŋ nimisak.

Bisapmi bisapmi geni guramik kimagek nin dima nipmaŋ dekdak.

Yawe ankisini!

Kap 118

Piŋkop da paŋpulugagit do ya yaŋ iyiwit

118 ^{††} Yawe anpakni unun tagisi, do ya yaŋ iyini. Dagok dagogi mini nin do but dasi galak taŋ nimisak.

² Israel amin ji yaŋ yoni,

“Dagok dagogi mini nin do but dasi galak taŋ nimisak.”

³ Piŋkop dakon mukwa sogok amin kabini yaŋ yoni,

“Dagok dagogi mini nin do but dasi galak taŋ nimisak.”

⁴ Miŋat aminyo morap Yawe do pasal iman amin yaŋ yoni,

“Dagok dagogi mini nin do but dasi galak taŋ nimisak.”

⁵ Nak jigino madepsi, do Yawe bisit iyiko nandanek jigino unun wiririkban pasilgwit.

⁶ † Yawe nak gat egisak, do aripmi dima pasolgeŋ.

Amin da nak do yo kinda aripmi dima ani.

⁷ Yawe paŋpulugokno nak gat egisak.

Kaŋapbo Yawe da uwalno pabiŋ yopdisak.

⁸ Paŋkutnosak do Yawekon kineŋ kaŋ tagisi.

Egip egipnin amin kindakon tosok yaŋ nandanek kaŋ, unun da tagi dima.

⁹ Paŋkutnosak do Yawekon kineŋ kaŋ tagisi.

Egip egipnin kila amin madep kindakon tosok yaŋ nandanek kaŋ, unun da tagi dima.

¹⁰ Uwal morapmi da nak angwasiwit, mani Yawe da manon dapbo pasilgwit.

¹¹ Teri teri kisi da nak angwasiwit, mani Yawe da manon dapbo pasilgwit.

¹² Kabaŋ morapmi da yaŋ nak angwasiwit.

Mani jon kibiri sonba sonjek tepmi pasilgaŋ, unun da tilak tepmi kimakgwit.

Yawe da manon dapbo pasilgwit.

¹³ Nak gat emat madepsi wamaŋek abiŋ nep do aba nandagim.

Mani Yawe da nak anpulugagit.

¹⁴ †† Yawe da tapmim madepsi namisak.

Iyi nak yokwikon naŋ pulugaŋ nepmaŋdak.

¹⁵ Piŋkop dakon miŋat amin kabini da imal yutnigwan kisik kisik anek yaŋ tidoŋ do nandaki.

Yaŋ yon, “Yawe dakon tapmim madepni da yo unun agit!”

¹⁶ Yawe dakon tapmim madepni da nin paŋpulu-gaŋban emaron teban tagimaŋ!

Yawe dakon tapmim madepni da yo unun agit!”

¹⁷ Nak dima kimokgeŋ.

Nak egek Yawe da yo agit unun do yaŋ tenjenok abeŋ.

¹⁸ Yawe da nak ankilek ak do yo yokwisi annamgut, mani yum nandanakwan dima kimakgim.

¹⁹ Wigat amin kilegi da tagi pigigi unun witdal namiŋaki pigek Yawe ya yaŋ iyiker.

²⁰ Unun Yawe dakon wigat.

Amin kilegi da unun naŋ tagi pigini.

²¹ Gak bisitno nandanek yokwikon naŋ pulugaŋ nepgul, unun do ya yaŋ gayisat.

²² ††† Yut agak amin da gwak yokwi yaŋ yanjek maba kigit, unun gwak tip kinda naŋ tidawit da akdak.

²³ Yawe da iyi yo unun aban nin da kono yo masi masimisi asak.

²⁴ Yawe on gildat unun nin do nimik.

Nin kisik kisik anek but galak nandanek.

²⁵ ††† Yawe, gak da nin yokwikon baŋ timikgi do gaya-man.

Gak da nin paŋpulugaŋbi yo morap ano tagisi gin noman toni.

²⁶ § Yawe da manon abisak amin unun Piŋkop da yo tagisi an imjak.

Yawe da yutnon nin mani ankisineŋ.

²⁷ Yawe unun Piŋkop.

Unun da tenjeni nimisak.

Kindap kilin timigek kin alta angwasini.

²⁸ Gak Piŋkopno, do ya yaŋ gayisat.

Gak Piŋkopno, do mango awigisat.

† 117:1 Ro 15.11 †† 118:1 1KAG 16.34; 2KAG 5.13; 7.3; Esr 3.11; Kap 100.5; 106.1; 107.1; 136.1; Jer 33.11 † 118:6 Ibr 13.6

†† 118:14 TP 15.2; Ais 12.2 †† 118:22 Lk 20.17; Ya 4.11; 1Pi 2.7 ††† 118:22 Mt 21.42; Mk 12.10-11 ††† 118:25 Mt 21.9; Mk 11.9; Jn 12.13 § 118:26 Mt 21.9; 23.39; Mk 11.9; Lk 13.35; 19.38; Jn 12.13

²⁹ Yawe anpakni unun tagisi, do ya yan iyini.
Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan
nimisak.

Kap 119

Piŋkop dakon gen teban unun tagisisi

119 Amin kosit kilegikon akwan, ae gulusunni mini,
ae Yawe dakon gen teban guramikgan, unuden
amin kisik kisik ekwan.

² Amin Piŋkop dakon gen guramigek but dasi nan-
darek yolgan unuden amin kisik kisik ekwan.

³ Unuden amin gulusun kinda dima an.
Yawe dakon anpak banjin yolgan.

⁴ Gak da gen morapgo niminek nin da kilani tagisi
aneŋ guramitneŋ dosi gen teban yipgul.

⁵ Gak dakon gen si teban tarek guramik kimokgen
dosi nandisat.

⁶ Nak yan aber kan, gak dakon gen teban do nandan
egipben bisapmon mayagi dima pakeŋ.

⁷ Gen tebango kilegi do pini anek nandabo pisosak
bisapmon butno kilegisi tanakwan mango anenokgen.

⁸ Nak gen tebango kisi morap guramikgen.
Wagil dima nepman dekgi.

Piŋkop dakon gen teban guramikgan amin dakon gen

⁹ Nian anek monji gimonji da anpak kilegi gin anek
egipni?

Gak dakon gen guramigek kando kilegisi egipni.
¹⁰ Nak but dasi nandanek gak wisin gandak do pi
asat.

Anpuluganaki gak dakon gen teban dima yipman
dekgen.

¹¹ Nak yokwi kinda dima angaben do anek gengo but-
nokon yopgum.

¹² Yawe mango ankisiasat.

Gen tebango nayin dekgi.

¹³ Gen teban morap niyigil unun minjat amin morapyo
yoyin tenjenosot.

¹⁴ Nak amin da monen ae yo galagisi do galak ton,
nak unun da tilak gak dakon gen guramit do galagisi
nandisat.

¹⁵ Nak gengo do pakyanji nandan egisat.

Ae anpakgo do nandan egisat.

¹⁶ Nak gen tebango do galagisi nandisat.

Unun dima intoken.

Amin kinda Piŋkop dakon gen teban do but galak nandisak

¹⁷ Oman amingo nak do yo tagisi an nabi.

Yan anaki nak kalugi egek gengo guramikgen.

¹⁸ Nandak nandakno dakon yoma witalaki nawa
gengokon gen wagil tagisi morap ton unun aripmi tagi
nandan pisoken.

¹⁹ Nak on miktimon miktin nwanjwarikon amin kin-
da da egisat.

Do gen tebango dima ankisibin nabi.

²⁰ Butnokon da gildari gildari gak dakon gen teban
yol do tek kindap pasat.

²¹ Gak da iyi do nandaba wikwan amin gen tebai
yoyisal.

Unun amin jobiri ton, ae gen tebango manji
yominek iyi da galak togon akwan.

²² Unun da jigilak yan naminek nabipmangan.

Mani gak dakon gen teban yoldat, do yum pindagaki
gen unuden dima nayini.

²³ Kila amin muwugek nak dakon man abin yipman-
gan.

Mani oman amingo nak toktoŋi gak dakon gen do
nandaken.

²⁴ Gak dakon gen do but dasi galak tosot.

Gengo da kosit kilegi agipben do nayin dekdak.

Amin kinda Piŋkop dakon gen teban yol do pi madepsi asak

²⁵ Nak kimbabanon yokwisi pokdot.

Yan teban tok agil unun da aripmon abi pidanapbo
anteban aki.

²⁶ Anpak morapno do gayiko kobogi panjobil namgul.
Gengo nayin dekgi.

²⁷ Nayin dekbi gengo dakon mibili nandan pisoken.
Ae wasok tapmimi ton morapgo unun do nandan
egipben.

²⁸ Butno jigisi asak.

Yan teban tok agil unun da aripmon nak anteban
aki.

²⁹ Anpak toptopmi yolbi nak da dubagikon kin
mudoni.

Anpak tagisi an naminek nawa gengo do nayin dek-
gi.

³⁰ Nak gak gol do gen yan anteban agim.

Toktoŋisi nawa gengo dogin nandan egisat.

³¹ Yawe, gengo unun guramik kimokdot.

Ankutnanaki mayatok dima pakeŋ.

³² Gen tebango tepmisi guramitdisat.

Nido, gak da nandak nandak di gat sanbenek
namdisal.

Amin kinda Piŋkop da nandak nandak anpulugosak do bisit agit

³³ Yawe, gengo nayin dekbi guramik egapbo bisapno
mudosak.

³⁴ Nawa gengo dakon mibili nolibi but dasi nan-
darek guramikgen.

³⁵ Gak dakon gen teban do galagisi nandisat, do unun
dakon kosit nolibi unun nan kiken.

³⁶ Butno antagap abi gak dakon gen do galagi nan-
darek yo do pindak galaktok dima aben.

³⁷ Anpuluganaki yo isali do pindak galak tok dima
aben.

Yan teban tok agil unun da aripmon egip egipno
anjutnoki.

³⁸ Oman amingo nak do yo ak do yan teban tok agil
unun da aripmon anaki amin da pasal gamni.

³⁹ Nawa gengo unjun tagisi.
 Anpulanganbi mayaktok dima pakerj.
 Mayagi pak do si pasoldot.
⁴⁰ Gengo guramit do galagisi nandisat.
 Anpakgo kilegisi, do egip egipno anjikutnoki.

Amin kinda Pinjkop dakon gen do nandan gadat agit

⁴¹ Yawe, bisapmi bisapmi nak do but dasi galak tan nabi, anek nak yokwikon nan abidoki dosi nandisat.
 Gak yan ak do kili yan teban tagil.
⁴² Nawa gengo do nandan dagosot.
 Do anpulanganaki nabipmangan amin do gen kobogi aripmi tagi panjobil yobenj.
⁴³ Nawa gengo da nak tagi anpulgusak yan nandan teban tanjek jomjom asat.
 Do anteban anjaki bisapmi bisapmi gengo bami yan tenjenokerj.
⁴⁴ Bisap dagok dagogi mini nawa gengo guramik kimokgerj.
⁴⁵ Gengo guramit do pini asat, do yo yokwi kinda da kosit dima sopman namjak.
⁴⁶ Nak da kila amin madep gengo do yoyikerj.
 Unjun da mayagi dima namni.
⁴⁷ Gen tebango do but galaksi nandisat.
 Gen teban morapgo unjun do but dasi galak tosot.
⁴⁸ Gen tebango unjun tagisi yan nandanek, unjun do but dasi galak tan kimokdot.
 Gengo unjun do nandan egipbenj.

Amin kinda da Pinjkop dakon gen teban do yo bamisi yan nandisak

⁴⁹ Gak oman amingo nak do kalip yan teban tok agil unjun do nandaki.
 Unjun da nak antagap aban tagisi egipbenj yanji nandan teban tanjek jomjom asat.
⁵⁰ Yan teban tokgo da egip egip namisak.
 Jigi pasat bisapmon unjun da butno anteban asak.
⁵¹ Iyi do nandaba wikwan amin da yansul yokwisi an nama.
 Mani nawa gengo do manji dima yomisat.
⁵² Yawe, gak dakon nawa gen kalipmisi unjun do nandan egisat.
 Unjun da butno anteban asak.
⁵³ Amin yokwi da nawa gengo manji yominakwa japmisi nandan yomisat.
⁵⁴ Nak kokupno da dubagikon egek gengo do kap yosot.
⁵⁵ Yawe, nak kalbi mango do nandak nandak anek nawa gengo yoldat.
⁵⁶ Gak dakon gen guramikdat.
 Unjun da but galak namisak.

Amin kinda Pinjkop dakon gen teban yol do but dasi galak tagit

⁵⁷ Yawe, gak nak gat egisal, do yo do wadak wadak dima asat.
 Gengo yol do yan teban tok asat.

⁵⁸ Gak da nandan yawot an nabi do yan teban tok agil, do yanji abi do bisit gayisat.

⁵⁹ Anpak morapno do kili nandagim, anek tobilek gengo guramit do agim.

⁶⁰ Jomjom dima abenj.
 Gen tebango tepmisi guramikgerj.
⁶¹ Amin yokwi da nap nan nak anteban anek anpak yokwinikon ilik anan kik do an, mani nawa gengo do dima intosot.
⁶² Kalbi binap nawa gengo kilegisi do ya yan gayik do pidosot.
⁶³ Amin morap gak do pasalek gengo guramikgan amin not an yomisat.
⁶⁴ Yawe, gak da miktimon minat amin morap kisi do but dasi galak tan yomisal.
 Gengo do nayindet abi.

Pinjkop dakon gen teban unjun da nin tagisi panpulgusak

⁶⁵ Yawe, yan teban tok agil unjun da aripmon oman amingo nak do anpak tagisi an namgul.
⁶⁶ Gen tebango do nandan gadasat.
 Do nandak nandak gat ae gen kokwin tagisi agak dakon nandak nandak do nayin dekgi.
⁶⁷ Nak anjilek akdo pi dima agil bisapmon kositgo yapgum.
 Mani abisok gengo guramikdat.
⁶⁸ Gak tagisi, do yo asal unjun tagisi ban asal.
 Gengo do nayin dekgi.
⁶⁹ Iyi do nandaba wikwan amin da top morapmi yan namgwit.
 Mani but dasi nandanek gengo guramikdat.
⁷⁰ Unjun amin nandak nandakni kilegi mini.
 Mani nawa gengo do but dasi galak tosot.
⁷¹ Gak da jigi namgul unjun tagisi agil.
 Unjun da gengo do nayindet tagisi agit.
⁷² Nawa gengo do nandako yo madepsi asak.
 Unjun da gol ae silva monerj morapmisi yapmandak.

Pinjkop dakon gen teban unjun kilegisi

⁷³ Kisitgo da nak wasagil.
 Nandak nandak namijaki gen teban morapgo nandan pisokerj do pi tagisi abenj.
⁷⁴ Gengo da nak tagi anpulgusak yan nandan teban tanjek jomjom asat.
 Do minat amin morap gak do pasolgon amin nak nandani bisapmon kisik kisik ani dosi nandisat.
⁷⁵ Yawe, nak nandisat, gak dakon gen teban morap unjun kilegisi gin.
 Gak gengo yolek anpakno anmilip ak do anek jigi namgul.
⁷⁶ Gak nak do toktogisi but dasi galak tan nam do yan teban tok kili agil.
 Do gen yagil da aripmon nak oman amingo dakon but anteban abi dosi nandisat.
⁷⁷ Nawa gengo do but dasi galak tosot.

Do nak do bupmi nandanaki tagisi egipben dosi nandisat.

⁷⁸ Iyi do nandaba wikwanj amin da top yanjek isal dogin abinj nepgwit.

Anpakni unun do gak da panmayak abi mayak toni dosi nandisat.

Mani, nak toktogisi gengo do nandan egipben.

⁷⁹ Namin amin da gak do pasolgorj ae gak dakon gen teban nandan unun da nagon apni dosi nandisat.

⁸⁰ Anpuluganaki gen teban morapgo guramigek anpakno do mayaktok dima pakerj dosi nandisat.

Amin kinda Pinjkop da yokwikon nanj abidosak do bisit agit

⁸¹ Gak da nak yokwikon nanj abidoki do jomjom anjek butjiksi nandisat, anjek tapmimno minisi ayinj.

Mani gengo da nak tagi anpulugosak yanj nandan teban tanjek jomjom asat.

⁸² Gak da yanj teban tok agil unun aripmi akdisal yanj do jomjom anjek sirtanj egit da dabilno tep namanj.

Anjek yanj yosot, "Ni bisapmon butno anjteban abi?"

⁸³ Nak wain tibit meme gip banj wasanji kalipmi kinda amin da mukwakon yipba teban tanji yombem.

Mani gen tebango do dima injtosot.

⁸⁴ Bisap nianj da oman amingo nak jomjom sigin aberj?

Yo yokwi anj namanj amin do ni bisapmon kobogi yokwi anj yobi?

⁸⁵ Iyi do nandaba wikwanj amin, nawa gengo dima guramikganj.

Nak da mokerj do gapma wayikganj.

⁸⁶ Minjat aminyo nin da gen teban morapgo tagi nandan gadanerj.

Amin da isal dogin yokwi anj namanj, do anpulugoki do nandisat.

⁸⁷ Palisok nikba kimakgim, mani gengo dima yipmanj dekgim.

⁸⁸ Nak do toktogisi but dasi galak tanj namisal, do anpuluganaki dima kimokgerj.

Yanj anjaki gen teban morapgo guramikgerj.

Amin kinda Pinjkop dakon gen teban do nandan gadagit

⁸⁹ Yawe, gak dakon gengo toktogisi tanj ananj kikdisak. Unun Kwen Kokup tebaisi tosok.

⁹⁰ Anpakgo tagisi unun amin don altanjek egipdanj kabikon toktogisi tanj ananj kikdisak.

Miktim yipgul da tamonikon tanjek dima diwalik kisak.

⁹¹ Gaga yagil unun da aripmon yo morap tawit da abisokyo kisi tonj gin.

Nido yo morap kisi da gak dakon pi anj.

⁹² Nawa gengo do but dasi dima galak tagim tam, nak jigj panjek kili kimakgim.

⁹³ Gengo dimasi injtokenj.

Nido unun yolapbo gak da egip egipno anjutnal.

⁹⁴ Nak gak dakonsi, do yokwikon nanj abidoki.

Nak gengo guramit do pini asat.

⁹⁵ Amin yokwi nikba kimokgerj do jomjom anj.

Mani, gen tebango do nandan egipben.

⁹⁶ Abisok nak nandisat, yo wagil tagisi kinda minisi.

Mani gengo unun yo tagisisi, ae tilakni mini.

Amin kinda Pinjkop dakon gen teban do but dasi galak tosok

⁹⁷ Nak gen tebango do but dasi galak tosot.

Gildat kinda kalonj unun dogin nandan egisat.

⁹⁸ Gen tebango nagon toktogisi tosok, do nandan kokwin tagisi amin kinda daganjek uwalno dakon nandak nandak yapmanjat.

⁹⁹ Nak toktogi gak dakon gen bami dogin nandan egisat, do nandak nandak tagisi timigek yoyinjdet morapno kisi yapmanjat.

¹⁰⁰ Gengo kilegisi unun guramikdat, do nandan kokwino tagisi da amin pelanj dakon nandak nandak yapmanjak.

¹⁰¹ Anpak yokwi ak do dimasi nandisat, nido gengo bangin guramit do nandisat.

¹⁰² Gak da gaga dakon gen do nayinj dekgil, do gen unun dima yipmanj dekgim.

¹⁰³ Kabanj kok unun gen kaganokon galagisi, mani gengo da unun yapmanjek wagil galagisisi asak.

¹⁰⁴ Gengo da nandak nandak tagisi namisak, do anpak yokwi morap do dimasi galak tosot.

Amin Pinjkop dakon genon tenjenj abidonj

¹⁰⁵ Gengo da nak anpuluganban kosit kilegi agipben dakon lamno asak.

Ae kosit agipben dakon tenjenjno asak.

¹⁰⁶ Gen tebango kilegisi guramit do yanj teban tok kili agim, do yanj gin akdisat.

¹⁰⁷ Yawe, jigj madepsi da wutjinj namisak.

Yanj teban tok agil da aripmon anpuluganbi kalugi egipben.

¹⁰⁸ Yawe, nak ya yanj gayisat unun da paretno asak, unun timikgi.

Gen tebango do nayinj dekgi.

¹⁰⁹ Nak toktogisi kimot da kapmatjok kinj kinj asat.

Mani nawa gengo dima injtokenj.

¹¹⁰ Amin yokwi da nak abidok do pat yipmanj, mani gengo dima yipmanj dekdak.

¹¹¹ Toktogisi gengo abidanj kimokdot.

Anapbo unun gen da kisik kisik namisak.

¹¹² Gengo guramik kimokgerjsi, anapbo wigi kimokgerj da bisapmon wigisak.

Pinjkop dakon gen teban da anpuluganjanwan nin tagisi ekwanan

¹¹³ Amin gak gol do but bamot anj unun do dima galak tanj yomisat.

Mani nawa gengo do but dasi galak tosot.

¹¹⁴ Gak kalongin pasili tamono ae pasikno.

Gengo da nak tagi anpulugosak yanj nandan teban tanjek jomjom asat.

¹¹⁵ Yokwi pakpak miñat aminyo ji nepmanj dekgit.
 Pinjkopno dakon gen teban guramit do nandisat.
¹¹⁶ Yanj teban tok agil da aripmon anteban anjaki egipbenj.
 Anjaki yo abidok do nandanj teban tanjek jomjom asat unjun dima sunj tosak.
¹¹⁷ Kisitnokon abidanjaki tagisi egipbenj.
 Anjaki toktogisi gengo do nandanj egipbenj.
¹¹⁸ Miñat amin morapyo gen tebango yipmanj dekgan unjun manji yomisal.
 Top geni unjun sunj tokdanj.
¹¹⁹ Gak da amin yokwi morap sibat sibat gin yanj nandanj yomiñek mabi kwanj, do gengo do but dasi galak tosot.
¹²⁰ Nak gak do pasalek giptimno madepsi nimnimikdak.
 Gen kokwin tamokon gak da amin gen yanj yomdisal unjun do nandanjek madepsi pasoldot.

Amin kinda Pinjkop dakon gen teban guramikdak

¹²¹ Nak anjak kilegi tagisi banj agim.
 Yum nandanjaki uwalno da yokwi dima anj namni do nandisat.
¹²² Pi amingo nak anpulugok do yanj teban tok abi do nandisat.
 Yum pindagaki kwen wigik amin da jigj dima namni.
¹²³ Yokwikon nanj abidoki do yanj teban tok agil unjun aripmi akdisal yanj do jomjom anjek sintanj egit da dabilno tep namañ.
¹²⁴ Oman amingo nak butdasi galak tanj namiñek gen bami do nayiñ dekgi.
¹²⁵ Nak oman amingo, do nandak nandak namiñjaki gengo do tagi nandabo pisosak.
¹²⁶ Abisok miñat aminyo nawa gengo kirinjikanj unjun Yawe gak da kobogi yobi dakon bisap.
¹²⁷ Gol unjun yo tagisi, mani unjun yapmanjek gen tebango do but dasi galak tosot.
¹²⁸ Gen morapgo kisi guramikdat.
 Anjak yokwi morap do dima galak tosot.

Pinjkop dakon galaktok yolyol dakon gen

¹²⁹ Gen tebango unjun wagil tagisisi do anjek guramikdat.
¹³⁰ Amin kinda da notni kinda anpuluganban gengo dakon mibili nandisak kanj, tenjenikon egipdisak.
 Gengo unjun da nandak nandakni mini amin nandak nandak yomisak.
¹³¹ Nak amin da pakbi do tep tonj unjun da tilak gen tebango do galagisi nandisat.
 Unjun nandak do but dasi galak tosot.
¹³² Amin morap mango do but dasi galak tonj unjun bupmi nandanj yomisal, unjudenj gin abinj bupmi nandanj nabi.
¹³³ Yanj teban tok agil unjun da aripmon kosit nolayiki.
 Anjutanjaki yokwi kinda da nak abinj nep do pi dima asak.

¹³⁴ Puluganj nepmanjaki nak abinj nep do yonj amin da dima anjupbal ani.
 Yanj anjaki gengo guramikgenj.
¹³⁵ Butgo oman amingo nagon yipmanjek yo tagisi anj nabi.
 Gen teban morapgo do nayiñ dekgi.
¹³⁶ Amin da nawa gengo dima guramikganj do anjek kunam tagapbo dabil pakbino pakbi madep da yanj pokgonj.

Pinjkop dakon gen teban unjun kilegisi

¹³⁷ Yawe gak kilegisisi.
 Ae gen teban morapgo kisi kilegi gin.
¹³⁸ Gen teban morap nimgul unjun kilegi ae nin da tagi nandanj gadanenj.
¹³⁹ Uwalno gengo do nandak nandak dima anj, do butjap madepsi nandanjek tapmimno monj.
¹⁴⁰ Yanj teban tokgo unjun panjiligek unjun bamisi yanj kili pindakjim.
 Do oman amingo nak yanj teban tok gengo unjun do but dasi galak tosot.
¹⁴¹ Nak amin isali nanj amin da abinj nepmanjanj.
 Mani gengo do dima injosot.
¹⁴² Anjakgo kilegi unjun toktogisi tanj ananj kikanj.
 Ae nawa gengo unjun bamisi.
¹⁴³ Jigj morapmi nagon noman tonj, mani gengo do but galaksi nandisat.
¹⁴⁴ Gengo unjun toktogisi kilegisi.
 Anpuluganbi gen unjun do nandanj pisanjek tagisi egipbenj.

Amin kinda Pinjkop da yokwikon nanj abidosak do bisit asak

¹⁴⁵ Yawe, nak gak do bisit tebai asat.
 Bisitno nandanjaki gen morapgo guramikgenj.
¹⁴⁶ Nak gak do yanj tidosot.
 Yokwikon nanj abidanjaki gen tebango tagi guramikgenj.
¹⁴⁷ Wisa dima daganakwan pidanjek anpulugoki do yanj tidosot.
 Gen tebango da nak tagi anpulugosak yanj nandanj teban tanjek jomjom asat.
¹⁴⁸ Kalbi dipmin dima pokdot.
 Toktogisi yanj teban tok gengo dogin nandanj egisat.
¹⁴⁹ Yawe, toktogisi but dasi galak tanj namisal, do bisitno nandaki.
 Gak kilegisi, do kilano anjaki egipbenj.
¹⁵⁰ Amin nandak nandakni yokwi da nak anjupbal ak do nak da kapmatjok abanj.
 Unjun amin nawa gengo dima guramikganj.
¹⁵¹ Mani Yawe, gak nak da kapmatjok egisal.
 Ae gen teban morapgo unjun bamisi gin.
¹⁵² Gengo unjun anteban anjaki dagok dagogi mini toktogisi tosok unjun kalipsigwan kili nandagim.

Amin kinda Pinjkop da yokwikon nanj abidosak do yanj tidagit

¹⁵³ Nak nawa gengo do dima injosot, do jigino madepsi unun kanjek anpulugoki.

¹⁵⁴ Uwal da gen yanj namañ, do anpuluganjek yokwikon nanj abidoki.

Kalip yanj teban tok agil unun yolek egip egip nabi.

¹⁵⁵ Amin yokwi gen tebango unun dima guramikgan, do yokwikon banj dimasi timitdisal.

¹⁵⁶ Yawe, bupmigo unun madepsi.

Gak kilegisi, do kilano anjaki egipben.

¹⁵⁷ Amin morapmi da yokwi anj naminek uwal anj namañ.

Mani gengo bami dima yipmanj dekdal.

¹⁵⁸ Manji gamañ amin pindakdal bisapmon nandaba yokwitok anj yomisat, nido unun gengo dima guramikgan.

¹⁵⁹ Gengo do but dasi galak tosot unun nandisal.

Yawe, gak da but dasi galak tanj naminek kimokdol, do yokwikon nanj abidanjaki tagisi egipben.

¹⁶⁰ Gen morapgo unun bamisi gin.

Nawa gen morapgo kilegisi unun toktogisi tanj anjanj kikanj.

Amin kinda Pinjkop dakon gen teban guramik kimot do nandagit

¹⁶¹ Kila amin da mibili mini nak yokwi anj namañ.

Mani nak gengo do nandanek nimnimikdal.

¹⁶² Amin kinda da yo tagisi morapmi timikdal, unun da tilak yanj teban tok gengo do kisik kisik madepsi asat.

¹⁶³ Nak anpak toptopmi do nandabo tagi dima anj.

Mani gen tebango do but dasi galak tosot.

¹⁶⁴ Nawa gengo unun kilegisi, do gildat morap kisi nak gak do ya yanj kosiri 7 kabi yanj yanj asat.

¹⁶⁵ Minjat aminyo nawa gengo do but dasi galak tonj, unun butni yaworisi tonj, ae yo kinda da kesalban dima manj dapni.

¹⁶⁶ Yawe, yokwikon nanj abidoki do jomjom asat.

Nak gen tebango guramikdal.

¹⁶⁷ Nak gengo do but dasi galak tosot, do gengo guramikdal.

¹⁶⁸ Anpak morapno unun pindakdal, do gen teban morapgo unun guramikdal.

Amin kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

¹⁶⁹ Yawe, anpulugoki do yanj tidosot, do nandanj nabi dosi nandisat.

Yanj teban tok agil unun da aripmon nandak nandak tagisi nabi.

¹⁷⁰ Kalip yagil unun da aripmon bisitno do mirak yopmanjek yokwikon nanj abidoki dosi nandisat.

¹⁷¹ Gengo do tagisi nayin dekdal, do toktogisi mango anjksikenj dosi nandisat.

¹⁷² Gen teban morapgo unun kilegi gin, do gengo do kap yokenj dosi nandisat.

¹⁷³ Nak gengo yoldosi nandagim, do toktogisi nak anpulugok do tagap toki dosi nandisat.

¹⁷⁴ Yawe, gak da nak yokwikon nanj abidoki do madepsi nandanj egisat.

Nawa gengo da kisik kisik namisak.

¹⁷⁵ Egip egip naminek mango anjksikenj.

Gengo da anpulugosak do nandisat.

¹⁷⁶ Sipsip da kinj pasilganj unun da tilak kosit tagisi kili yipmanj dekgim.

Do abinj oman amingo nak do wusiki.

Nak gen tebango do dima injosot.

Kap 120

Amin kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

120 Jigi noman tanj namgwit bisapmon Yawe do yanj tidoko bisitno nandanj namgut.

² Bisit yanj agim, "Yawe, top amin da nak anjkewalni yanj do nak pulugan nepbi."

³ Top amin ji, Pinjkop da ji do yo ni banj anj damjak?

⁴ Unun da emat amin dakon gobinj banj yamanj damdisak.

Anjek kindapni tedepmi jikon tagaldisak.

⁵ Nak ji da binapmon yokwisi egisat.

Amin da Mesek miktimon bo Kade amin da binapmon yokwisi ekwanj unun da tilak jikon yokwisi egisat.

⁶ Nak minjat aminyo yaworij egip egip do ikwayit anj amin gat kisi bisap dubagisi ekwamanj, do kuragisi nandisat.

⁷ Nak da tagisi yitni do yosot bisapmon unun emat gin ak do nandanj.

Kap 121

Yawe unun nin dakon kila amin

Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

121 Nak sintoko ilenon wigisak.

Panpulugokno dukwan da apban kokenj?

² Yawe kundu gat ae miktim gat wasagit unun dagin panpulugokno egisak.

³ Kilago asak, do aripmi dima manj pokgi.

Kilago anjek dipmin dima pokdok.

⁴ Pakyanji nandani, Israel amin dakon kila amin unun pak nandat kinda dimasi asak.

⁵ Yawe unun gak da ilenonjok egek kilago anjek gak anyongam asak.

⁶ Gildat da gildat kalba ae kanek da kalbi aripmi dima anjupbal anjil.

⁷ Yawe da kilago anjakwan yo yokwi morap tonj kindasok da gak dima anjupbal asak.

Egip egipgo kisi kila asak.

⁸ Yawe da abisok ae don kinj apyo akdisal unun kilago anjanj wigikdisak.

Kap 122

Jerusalem anġisik dakon kap

Dewit dakon kap kinda. Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- 122** "Kili apba Yawe da yutnon kino" yaŋ nayiŋba nandabo tagisi agit.
- ² Nin kili abiŋ Jerusalem dakon wigat yapmanjek nagalgwan pigimaŋ da akgamaŋ.
- ³ Jerusalem kokup pap unun wagil tagisi wasaŋbi.
- ⁴ Israel amin idon abiŋ Yawe ya yaŋ iyini do kalip kili yoyigit unun gen yolek abiŋ abiŋ aŋ.
- ⁵ Unudon gen kokwin agak tamo tosok.
- Dewit dakon diwatni kila amin madep egi egi awit unun dakon gen kokwin tamo toŋ.
- ⁶ Jerusalem yaworisi tosak do bisit ani.
- Bisit yaŋ ani,
- "Yawe, Jerusalem do galagi nandaŋ amin paŋpulu-
gaŋbi tagisi egipni.
- ⁷ Paŋpuluŋaŋbi Jerusalem da nagalgwan ekwaŋ amin emari mini tagisi egipni, ae kila amini gat kisi tagisi egipni dosi nandamaŋ."
- ⁸ Gwakno gat ae notno gat do nandaŋek Jerusalem amin do bisit yaŋ aberŋ,
- "Ji emari mini tagisi egipni."
- ⁹ Nak Yawe Piŋkopnin dakon telagi yut do nandaŋek bisit yaŋ aberŋ,
- "Yo kinda do wadak wadagi mini tagisi egipni."

Kap 123

Amin kinda Piŋkop da bupmi nandaŋ imjak do bisit agit

Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- 123** Yawe, nak Kwen Kokup siŋtoko wigakwan gandako kila amin madep yiyit tamogokon yikdal.
- ² Oman amin amin tagini do nandaŋ gadasak, anjakwan pi amin miŋat unun amin tagi miŋat do nandaŋ gadasak, yaŋ gin nin Yawe gak do nandaŋ gadamaŋ.
- Gak Piŋkopnin, gak dagin bupmi nandaŋ nibi do jomjom amaŋ.
- ³ Yawe, amin da yokwi aŋ nimiŋakwa jigisi nandamaŋ, do bupmi nandaŋ nibi.
- ⁴ Bisap dubagisi iyi do nandaba wikwaŋ amin da pabiŋ nipgwit, do jigisi nandamaŋ.

Kap 124

Piŋkop unun miŋat amin kabini dakon Paŋpulugok Amini

Dewit dakon kap kinda. Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- 124** "Yawe da nin dima paŋpulugagit tam, nianji?"
Israel amin da unun gen dakon kobogi yoni.

² "Amin da butjap nandaŋ nimiŋek ninon emat awit bisapmon Yawe da nin dima paŋpulugagit tam, uwal da japmisi nandaŋek obisi tagi paŋupbal abam.

⁴ Butjapni pakbi da yaŋ igek timikban tagi pasilnom.

⁵ Pakbi madep unun igek timikban tagi kimak mudonom.

Mani dima."

⁶ Nin Yawe do ya yaŋsi iyineŋ.

Yum nindaŋakwan uwal da nin dima nindapba pasil-gimaŋ.

⁷ Nin minam da yaŋ amin kinda da pat yipguron yok-walgimaŋ da pulugaŋ kigimaŋ.

Pat unun tuwil kigit, do nin pulugaŋ kigimaŋ.

⁸ Yawe Kwen Kokup ae miktimo wasagit, unun da iyi nin tagisi paŋpulugosok.

Kap 125

Piŋkop da miŋat amin kabini yopban tagisi yikgaŋ

Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- 125** Miŋat aminyo egip egipni Yawekon tosok yaŋsi nandaŋ amin unun Saion Kabap yombem.
- Kabap unun dima nimiŋimek tebaisi tokdisak.
- ² Iŋeŋ da Jerusalem anŋwasinek toŋ unun da tilak Yawe da abisok ae don paŋgwasinek miŋat amini kilani akdisak.
- ³ Amin yokwi da amin kilegi dakon miktim toktoŋ kilani dima ani.
- Yaŋ ani kaŋ, amin kilegi yokwi akdaŋ.
- ⁴ Yawe, amin tagisi butni kilegi unun aminon anpak tagisi anjyobi.
- ⁵ Mani miŋat aminyo iyi dakon anpak yokwini yolek aŋ, unun yo yokwisi aŋ yobi.
- Yokwi pakpak amin do yo yokwisi aŋ yobi.
- Israel amin yawori tagi egipni.

Kap 126

Piŋkop da paŋpulugosak do Israel amin da bisit awit

Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- 126** Yawe da nin uwal da kisiron baŋ timik aeni Saion kokup papmon paŋappgut bisapmon dip-min yombem pindakgimaŋ.
- ² Nin jikgo madepsi yanjagimaŋ.
- Aŋek kisik kisik kap yagimaŋ.
- Yaŋ anapno miktim diwari dakon miŋat aminyo da yaŋ yawit,
- "Yawe da Israel amin paŋpulugok do pi madepsi agit."
- ³ Asisi, Piŋkop da nin paŋpulugok do pi madepsi agit, do nin walog tagisisi nandamaŋ.
- ⁴ Yawe, miktim kibirikon sikak maŋakwa joŋ yo morap ae kwon unun da tilak paŋpuluŋaŋaki kalip tagisi egipgumaŋ yaŋ gin aenin tagisi egipneŋ.
- ⁵ Amin kunam tagek jap kwaokgaŋ, unun kisik kisik nandaŋek bami pakdaŋ.

⁶ Asisi, amin kunam tagek jap yet kwaot do jap yet pi-gaga panjwan, unun don jap bami pektanba pan panjobinek kisik kisik kap yokdan.

Kap 127

Pinjkop da yo tagisi an yoban mani anjisiwit

Solomon dakon kap kinda. Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

127 Yawe da panpuluganban kisit kilda yut dima an tam, pi isal dogin abam.

Yawe da panpuluganban kila amin kokup pap kinda kilani dima an tam, kila isal dogin abam.

² Nin jap timit do nandaba kik anek wisa dima dangakwan pidan pi gin anegapno wigi pilin toni kan, pi unun isal dogin aman.

Nido, Pinjkop da minat aminyo but dasi galak tan yomisak unun yik yawot yomisak.

³ Pinjkop da nin do yo tagisi an nimejek monji gwayo but galak do nimisak.

Unun gisam tagisi Pinjkopmon timikgaman.

⁴ Yawi kaluk dakon monji gwayo unun gobin da yan emat amin kinda da kisiron ton.

⁵ Amin monji gwayo morapmi amin kisik kisik tagi ani.

Unun da gen pi tamokon uwal gat gen pi anakwa anpulugokdan.

Anakwa mayagi dima pakdisak.

Kap 128

Pinjkop da geni guramikgan amin do yo tagisi anyomisak

Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

128 Amin morap Yawe do pasalek geni guramikgan unun amin kisik kisik tagi ani.

² Ji pi anek unun dakon bami pan noni.

Ji kisik kisik anek tagisi egipdan.

³ Minatgo da yutgokon wain nap da yan bami madep-si toni.

Ae minat monjiyogo da olip kindap monin yombem da yutgokon tamokon anjwasinek yitni.

⁴ Asi, Yawe do pasalek ekwan amin kisik kisik tagi ani.

⁵ Yawe Saion kokup papmon egisak unun da gisam tagi damjak.

Ji miktimon egipni bisap morapmon Jerusalem kanakwa tagisi tosak dosi nandisat.

⁶ Ji bisap dubagisi egek babikji pindatni do nandisat. Israel amin yawori tagi egipni.

Kap 129

Israel amin da Pinjkop da uwalni panjbal asak do bisit awit

Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

129 Israel amin, gak moninisogon da win abisok ekwaman gak uwal da yokwi an gamgwit dakon gen niyiki.

² Gak yan yoki, "Moninisogon da win abisok ekwaman bisapmon uwal da nak yo yokwisi an naman.

Mani nak aripmi dima abin nepni.

³ Nak obisi baljanakwa nap kirin da manjinokon gip-timno dapba kirinikwan.

Pi kaga dangap pindakgaman unun da tilak baljanba wuda dubagisi di noman ton.

⁴ Mani Yawe unun kilegisi.

Nak amin yokwi da nap teban wamgwit unun mandan daganakwan oman monji sanjenek dima egisat."

⁵ Nak Yawe da minat aminyo Saion kokup pap do uwal an, unun mayaktok yomejek pabin yopmanek yolban tobilek kokupnikon kini dosi nandisat.

⁶ Unun jon yut kwenon kwanek don dubak tokdo anakwa gildat da pindakban tepmi kibidon unun yombem ani dosi nandisat.

⁷ Amin kinda da jon unun baljan panmuwuk wamanek dima panjisak.

⁸ Ae minat aminyo uwalnin da kapmatjok kinjek "Yawe da yo tagisi an damjek gisam damjak" yan dimasi yoyini dosi nandisat.

Kap 130

Amin kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

130 Yawe, butno jigisi tanakwan anpulugoki do yan tidosot.

² Amin Tagi, bisitno nandaki.

Anpulugoki do gayisat, do nandan nabi.

³ Yawe, gak da diwarinin manjinek gen pikon nipbim tam, Amin Tagi namin da gengo yapban?

⁴ Mani gagon diwari wiririt tosok, do nin gak do pasal gamnensi.

⁵ Nak Yawe da anpulugosak do nandanjek jomjom asat.

Anek geni do tebaisi nandan gadasat.

⁶ Nak Amin Tagi da anpulugosak dosi nandanjek but kindap asat.

Kalbi kila amin da uwal apni do kila anek wisa tepmi dagosak do antep an unun yapmanek but kindap madepsi asat.

⁷ Israel amin, Yawe da nin do but dasi galak tan nimisak, ae dima yokwi tonej yan do bisapmi bisapmi nin panpulugosok, do Yawe da nin panpulugokdisak yansi nandan teban tanek unun do jomjom anej.

⁸† Unun da Israel amin nin yokwikon ban timigek diwarinin kisisi wiririk nimisak.

† 130:8 Mt 1.21; Tit 2.14

Kap 131

Amin kindsa iyi do nandaban piñakwan bisit agit

Dewit dakon kap kindsa. Piñkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

131 Yawe, nak naga do nandako dima wigisak.
Mano dima awigisat.

Nak yo kindsa ni da wikwisi asak ae yo unun dakon mibili aripmi dima nandako pisosak unun do nandaba kik dima asat.

² Nak butno tagisi tosak do pi at da butno yawori toso.

Nak egisat unun monji ñakñak da yan menji da kisiron nandaba kigi mini pagegisak nak unun yombem.

³ Israel amin, ji abisok ae bisap morap don kisi Yawe da panpulugosak do nandan teban tanek jomjom ani.

Kap 132

Piñkop dakon telagi yut madep do kisik kisik awit

Piñkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

132 Yawe, gak Dewit do dima inñtoki.
Ae jigi morap pagit kisi do dima inñtoki.

² Dewit da Israel amin dakon Yawe, Piñkop tapmimi ton, unun do yan teban tok kindsa yan yagit,

³ "Nak yutnon dima kiken, ae dipmin potpot tamokon dima pokgen.

⁴ Nak dipmin dima pokgen.

⁵ Mibiltok Yawe do yut kindsa aber, unun Israel amin dakon Piñkop Tapmimi Ton unun da egipjakdo.

Anek don yik yawot aber."

⁶ † Nin Betlehem kokupmon egek Sanbek Sanbek Kinam dukwan toso unun dakon geni nandagimar.

Anek unun Kariat Jearim da miktimon tanban kagimar.

⁷ Kanek yan yagimar,

"Nin kili Yawe da yutnon wigino.

Ae unun da kapmatjok kinjek gawak imner."

⁸ Yawe, gak Sanbek Sanbek Kinamgo gat kisi abinek yik yawot yutgokon yikgi.

Sanbek Sanbek Kinam unun gak dakon tapmim madepgo dakon tilak asak.

⁹ Mukwa sogok amingo panpuluganaki toktogisi anpak kilegi ani.

Anaki unun anpakni kilegi da imalni tagisi da yan asak.

Ae minat aminyogo panpuluganaki kisik kisik anek kap yoni dosi nandisat.

¹⁰ Yawe, oman amingo Dewit do nandan ibi.

Kila amin madep gaga manjigil unun manji dima ibi.

¹¹ †† Gak da kalip Dewit do yan teban tok tebaisi an ingul, ae gengo kulabik aripmi dima akdisal.

Yan iyigil, "Nak da monji kabigokon kindsa yipbo kila amin madep egipjak.

† 132:6 2KAG 6.41-42 †† 132:11 2Sa 7.12-16; 1KAG 17.11-14; Kap 89.3-4; Ya 2.30

¹² Monjigoni nak dakon sanbek sanbekno guramitni, ae gen morapno yober unun guramitni kan, don bisap dagok dagogi mini babigoni dakon monjini kila amin madep dagokdan."

¹³ Yawe da Saion kokup pap iyi do tilak agit da unudon toktogisi egip do nandisak.

¹⁴ Yan yagit, "Nak unun kokup papmon toktogisi egipdisat.

Nak unun kokup papmon kila amin madep egipber do tilak kili agim.

¹⁵ Nak Saion kokup pap dakon minat aminyo do yo morapmi imdisat.

Anapbo yo do wadak wadak dima akdan.

Anek yoni mini amin do jap morapmi yobo nan tugokdan.

¹⁶ Nak da Saion kokup pap dakon mukwa sogok amin kabini yokwikon ban timikgo unun da imalni yombem asak.

Anapbo Saion dakon minat aminyo da kisik kisik kap yokdan.

¹⁷ † Nak da Dewit da kabikon amin kindsa abidanek yipbo unun kokup papmon kila amin madep dagosak.

Anek minat amin kabino do lam kindsa da yan tenñenan yomjak.

¹⁸ Nak da uwalni panmayak akdisat.

Mani kila amin madepno tilim madepni gat yitdisak."

Kap 133

Not do but dasi galak tan yomyom anpak do tagisi nandawit

Dewit dakon kap kindsa. Piñkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

133 Piñkop dakon minat aminyo but kalon anek egipni kan unun tagisi, ae buri tagisi akdan.

² Unun anpak unun wagil tagisisi. Unun olip dakon nelagi yombem.

Olip dakon nelagi Aron do tagal iminjakwa mogim dangwanikon pigek imal dubakni da diwarikon pigigit.

³ But kalon anpak unun kalbi gik sitnan Emon Kabap ae Saion Kabapmon mon unun yombem tagisi.

Yawe da but kalon ekwan amin gisamni yomisak.

Egip egip dagok dagogi mini unun yomisak.

Kap 134

Piñkop dakon man ankisino

Piñkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

134 Yawe dakon oman amin morap, ji kalbi yutnikon pi an amin, ji mani ankisini.

² Telagi yutnikon kisitji panenagek Yawe dakon man ankisini.

³ Yawe kundu ae miktim wasagit unun Saion egisak, unun da yo tagisi andamjak dosi nandisat.

‡ 132:17 1KA 11.36

Kap 135

Yawe anjkisik dakon kap

135 Yawe anjkisini!
 Yawe dakon oman amin, ji mani anjkisini.
²Ji Yawe da nagalgwan Pinjkop da yutnon omani an, ji Yawe anjkisini.
³Yawe unun tagisi, do Yawe anjkisinenj.
 Mani unun tagisasi, do kap yanjek anjkisini.
⁴Yawe da Jekop iyi do anjawakgit.
 Israel unun Pinjkop iyi dakon amin kabi.
⁵Yawe unun mani wukwisi yan nandisat.
 Amin Tagi da pinjkop toptopmi morap kisisi yapman mudosok.
⁶Yawe kwen kundukon, ae miktimon, ae tap kwenon, ae tap kagagwan, galaktokni yolek yo morap ak do nandisak unun asak.
⁷Unun da yanban gikwem noman ton, ae mal anjek sikak mosok, ae yo morap yopyop yutnikon da mirim yopban kwan.
⁸Isip miktimon Isip amin dakon monji mibiltogi gat ae bit kilapyo dakon monji mibiltogi unun dapban kimakgwit.
⁹Isip miktimon kila amin madep gat ae kila amini gat panupbal ak do wasok tapmimi ton mibili mibili agit.
¹⁰Yawe da miktim morapmi panupbal anjek kila amin madep tapmimi ton morapmi dapban kimakgwit.
¹¹Amo amin kabi dakon kila amin madep Sion anjaban kimakgit, ae Basan dakon kila amin madep Ok, ae Kenan miktim dakon kila amin madep morap gat kisi dapban kimakgwit.
¹²Yan anjek unun kila amin madep dakon miktimni amin kabini Israel do yomgut.
¹³Yawe, mango bisap mudok mudogi mini tan anjan kikkisak.
 Babikon da babikon man bingo do nandan anjan kikan.
¹⁴Yawe dakon amin kabi uwalni da yo yokwi anyoba iyi panjutnokdisak.
 Oman amini do bupmi nandan yomisak.
¹⁵† Amin Nwakwari Kabi kokup kidatni unun silwa ae gol ban wason.
 Amin kisit da wup unun wason.
¹⁶Kokup kidat dakon wupmi unun gen kagani ton, mani gen aripmi dima yoni.
 Ae dabilni ton, mani yo aripmi dima pindatni.
¹⁷Ae mirakni ton, mani gen aripmi dima nandani.
 Ae mirim dima pan.
¹⁸Kokup kidat dakon wupmi wason amin, ae egip egipni kokup kidaron tosok yansi nandan amin morap, unun kokup kidat dakon wupmi yombem akdan.
¹⁹Israel minjat aminyo, ji Yawe anjkisini.
 Yawe dakon mukwa sogok amin, ji mani anjkisini.
²⁰Liwai da kabikon nani, ji Yawe anjkisini.
 Minjat aminyo Yawe do pasolgon amin, ji mani anjkisini.

† 135:15 Kap 115.4-8; PA 9.20

²¹Yawe Jerusalem kokup papmon egisak, do minjat aminyo ji Saion wigek mani anjkisini.
 Yawe anjkisini!

Kap 136

Pinjkop ya yan iyik do dakon kap

136 †† Yawe anpakni unun tagisasi, do ya yan iyinenji.
 Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tan nimisak.
²Nin Yawe ya yan iyinenj.
 Unun da pinjkop toptopmi morap yapman mudosok.
 Toktok teban nin do but dasi galak tan nimir kimokdok.
³Nin Amin Tagi ya yan iyinenj.
 Unun da amin tagi morap yapman mudosok.
 Toktok teban nin do but dasi galak tan nimir kimokdok.
⁴Unun kalon da wasok tapmimi ton madep asak.
 Toktok teban nin do but dasi galak tan nimir kimokdok.
⁵‡ Iyi da nandak nandagon da kundu ae yo morap kwen ton unun wasagit.
 Toktok teban nin do but dasi galak tan nimir kimokdok.
⁶†† Miktim yipban kwen tagit, ae pakbi yipban mibilikon tagit.
 Toktok teban nin do but dasi galak tan nimir kimokdok.
⁷‡‡ Gildat gat kanek gat wasagit.
 Toktok teban nin do but dasi galak tan nimir kimokdok.
⁸Gildat yipban gildat kinda kila asak.
 Toktok teban nin do but dasi galak tan nimir kimokdok.
⁹Kanek gat gik morap gat yopban pilin kila an.
 Toktok teban nin do but dasi galak tan nimir kimokdok.
¹⁰‡‡‡ Nin Yawe ya yan iyinenj.
 Unun Isip amin dakon monji mibiltogi dapban kimakgwit.
 Toktok teban nin do but dasi galak tan nimir kimokdok.
¹¹‡‡‡ Israel amin timik panjobinakwan Isip yipman degkwit.
 Toktok teban nin do but dasi galak tan nimir kimokdok.
¹²Iyi da tapmim madepmon da timik panjogut.
 Toktok teban nin do but dasi galak tan nimir kimokdok.
¹³§ Tap Gami pudanban timi bamori agit.
 Toktok teban nin do but dasi galak tan nimir kimokdok.

†† 136:1 1KAG 16.34; 2KAG 5.13; 7.3; Esr 3.11; Kap 100.5; 106.1; 107.1; 118.1; Jer 33.11 ‡ 136:5 WW 1.1 †† 136:6 WW 1.2 †† 136:7 WW 1.16 ††† 136:10 TP 12.29 ††† 136:11 TP 12.51 § 136:13 TP 14.21-29

¹⁴ Iyi mibiltok kinej miñat amini timik panabinjakwan tap idap pudawit.

Toktok teban nin do but dasi galak tarj nimin kimokdok.

¹⁵ Mani Isip dakon kila amin madep gat ae emat amini gat yopban pakbi narj kimakgwit.

Toktok teban nin do but dasi galak tarj nimin kimokdok.

¹⁶ Miktim kibiri timon miñat amini mibiltarj yominej kigit.

Toktok teban nin do but dasi galak tarj nimin kimokdok.

¹⁷ Kila amin madep tapmimi tarj dapban kimakgwit.

Toktok teban nin do but dasi galak tarj nimin kimokdok.

¹⁸ Ae kila amin madep man bini tarj dapban kimakgwit.

Toktok teban nin do but dasi galak tarj nimin kimokdok.

¹⁹ † Amo amin kabi dakon kila amin madep Sion anjakban kimakgit.

Toktok teban nin do but dasi galak tarj nimin kimokdok.

²⁰ †† Ae Basan dakon kila amin madep Ok anjakban kimakgit.

Toktok teban nin do but dasi galak tarj nimin kimokdok.

²¹ Anej unun kila amin madep dakon miktimni miñat amini do yomgut.

Toktok teban nin do but dasi galak tarj nimin kimokdok.

²² Miktim unun oman amini Israel do yomgut.

Toktok teban nin do but dasi galak tarj nimin kimokdok.

²³ Uwal da pabin nipgwit bisapmon nin do sigin nandarj nimgut.

Toktok teban nin do but dasi galak tarj nimin kimokdok.

²⁴ Anej uwal da kisiron narj timikgit.

Toktok teban nin do but dasi galak tarj nimin kimokdok.

²⁵ Miñat aminyo gat ae bit kilap morap gat jap yomisak.

Toktok teban nin do but dasi galak tarj nimin kimokdok.

²⁶ Do Kwen Kokup Pinjkop ya yanji iyinerj.

Toktok teban nin do but dasi galak tarj nimin kimokdok.

Kap 137

Israel amin uwalni da miktimon egek kokupni do kunam takgwit

137 Nin Babilon amin dakon pakbini da ilenikon yigek Saion kokup pap do nandak nandak anej kunam takgimarj.

† 136:19 IDT 21.21-30 †† 136:20 IDT 21.31-35

² Kindap kapmatjok tawit unun da kilinikon gitanin mindano tarjakwa sanjenek dima tidagimarj.

³ Nido nin timik miktimnikon panjkiwit amin da kap yonerj do niyiwit.

Yokwi anjnimgwit amin da tebai narj niyiwit, "Nin da kisik kisik panerj do ji da kap yoni do nandarj.

Saion dakon kap kinda yoni."

⁴ Mani miktim dubagikon egek Yawe dakon kap ni-anon da tagi yonerj?

⁵ Jerusalem, nak gak do injtoken narj, Pinjkop da nak anjntok aban sanjenek gita dima tidokerj.

⁶ Jerusalem, nak gak do injtanek yo isali narj gandarjek yo diwari do nandako wigini narj, Pinjkop da nak melno anjakadim aban kap dima yokerj dosi nandisat.

⁷ Yawe, gak Idom amin da kalip Babilon dakon emat amin jonikgwit unun do aego nandaki.

Babilon amin da emat wamanek Jerusalem abidawit bisapmon Idom amin da gen narj yawit,

"Yut morapni kisi tuwil mudanek panjupbal an mudoni."

⁸ ‡ Babilon, nandaki.

Gak tasik tokdisal.

Nin do anjak yokwi niarj anj nimgul unuderj gin kobogi yokwisi timitdisal.

Kobogi yokwi gamjak amin unun kisik kisik tagi asak.

⁹ Unun da gak dakon monji monin monin timik ma-ban tipmon marjek obisi tasik tanek kimotdarj.

Kap 138

Amin kinda Pinjkop do ya narj iyigit

Dewit dakon kap kinda.

138 Yawe, nak but dasi nandarjek ya narj gayisat. Pinjkop toptopmi da dabilon kap yanjek man-go narj anjkisiat.

² Bisapmi bisapmi but dasi galak tarj naminej kilano tagisi asal, ae mango gat gengo gat da yo morap yap-marj mudanek unun da wukwisi amal.

Yanjo, nak Telagi Yut Madepgokon gawak gaminej mango narj anjkisikerj.

³ Gak do bisit asat bisapmon nandarj namisal.

Anej tapmim naminej butno anteban asal.

⁴ Yawe, miktimon kila amin madep morap da gengo kili nandayin, do unun da mango narj anjkisini dosi nandisat.

⁵ Tilimni unun madepsi, do unun da Yawe dakon wasokni do nandarjek kap yoni dosi nandisat.

⁶ Yawe unun wukwisi egek amin iyi do nandaba panj amin unun nandarj yominej kilani asak.

Mani iyi do nandaba wigisak amin unun yum dabil dagin pindakdak.

⁷ Jigi mibili mibili altarj naba kilano anjaki dima kimokdot.

‡ 137:8 PA 18.6

Uwalno da nak do japmi nandan, mani gak tapmim-go madep, do si pabiŋ yopmanjek nak anpulugosol.

⁸ Yawe da nak nianŋsi egipbenj ae pi ni banj abenj do nandagit unun kilano anjakwan an mudokenj.

Mudok mudogi mini nak do but dasi galak tanj namisal.

Gak da nak wasagil, do dima inŋtanj nabi.

Kap 139

Pinjkop da nandanj niminjek kilanin asak

Dewit dakon kap kinda. Kap yonj amin dakon kila amin do mandabi.

139 Yawe, gak butnokon yo ni da tonj unun kokwin anjek bamisi nandanj namisal.

² Gak nak da yik pidoty asat unun nandanj mudosol. Dubagikon da nandak nandakno nandanj mudosol.

³ Nak kosit agisat bo ae dipmin pokdoron nianj egisat unun gak da nandisal.

Gak anpakno kisisi nandanj mudosol.

⁴ Yawe, nak gen kinda yok do asat unun gak da kili nandagil.

⁵ Gak mibiltok ae bunonyo agaki kisitgo da nak abidosok.

⁶ Nandak nandakgo da nandak nandakno yapmanjek wukwisi asak.

Unun nak da aripmi dima nandakenj.

⁷ Nak dukwan kinjek Wupgo yipmanj dekgenj?

Nak pasal dukwan kinapbo gak kapmatjok dima egipdisal?

⁸ Kwen Kokupmon wigikenj kanj, gak unudon egipdisal.

Ae kimakbi tamogwan pigikenj kanj, unudon kisi egipdisal gin.

⁹ Pidanj piriropmanj gildat wisak tetgin do dubagisi kikenj bo tap diwarisikon kikenj kanj,

¹⁰ gak unudon egipdisal gin.

Anjek kisitgo da nak abidanjek kosit nolikdisal.

Tapmimgo madep, do nak anpulugokdisal.

¹¹ Nak "Pilin tuk da nak anjabisisak, ae gildat dakon tenŋtenj nak anjwasisak unun da pilin tuk asak" yanj yokenj kanj

¹² pilin tuk da nak aripmi dima anjabisisak.

Kalbi unun gildat kalba yombem akdisak.

Pilin gat ae tenŋtenj gat kisi pindakbi aripsi amal.

¹³ Gak da giptim diwat morapno kisi wasagil.

Meŋ da butgwan nak unungwan wasan mudagil.

¹⁴ Nak da gak anjasisat, nido gak da pi njwaknjwarisi anjek nak wasanj nepgul.

Nak pakyanŋsi nandisat, gak da yo morap wasagil unun njwaknjwarisi.

¹⁵ Meŋ da butgwan pasili tamogwan tagok tagok agim bisapmon gak da pindagaki kidat morapno taganjek notnikon sanjbewit.

¹⁶ Meŋ da dima analanjakwan kili nandagil.

Nak miktimon dima altagim, mani gak da gildari gildari miktimon egipbenj do nandagil unun papiagokon kili mandagil.

¹⁷ Pinjkop, nandak nandak morapgo unun wagil tagisisi.

Nandak nandakgo unun madepsi, amin da aripmi dima manjiri.

¹⁸ Gak da nandisal yo morap manjikenj kanj, tap ileŋon niman morap yapjak.

Dipminon da pidosot bisapmon nak gak gat sigin egisat.

¹⁹ Pinjkop, amin yokwi dapbi kimotni do nandisat.

Amin dapdap amin ji nepmanj dek kit!

²⁰ Unun amin da gak do gen yokwi yonj, ae gak dakon man do gen girenj yonj.

²¹ Yawe, nak amin gak do kuragi nandanj amin do kuragi nandanj yomisat.

Ae amin kwen wigik anjgamanj amin do nandaba yokwi tok anj yomisat.

²² Asisi, nak unun amin do kuragisi nandisat.

Unun pindakgo nak dakon uwalno anj.

²³ Pinjkop, kokwin tagisi anjek nak dakon nandak nandak morap butnokon tonj unun do nandaki.

Anjkwalek nandak nandak morapno do pakyanŋsi nandaki.

²⁴ Egip egipno kokwin tagisi abi.

Anjak yokwi di nandak nandaknokon di tanjbam.

Egip egip teban dakon kosit nanj anjanj kiki.

Kap 140

Amin kinda da Pinjkop da kilani tagisi asak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap yonj amin dakon kila amin do mandabi.

140 Yawe, amin yokwi da kisiron banj puluganj nepbi.

Kilano tagisi anjaki emat amin da dima anjupbal ani.

² Toktogisi anjak yokwi ak do nandak nandak anj, anjek toktogisi miŋat aminyo da binapmon pidok pidok paŋalon anj.

³ † Gen yogokni unun tunjon amin emari tonj dakon geni yombem, geni tepmisi.

Ae gen yogokni unun tunjon amin emari tonj dakon pakbi yokwini yombem da gen kagakon tugawit da miŋat aminyo paŋupbal anj.

⁴ Yawe, kilano tagisi anjaki amin yokwi da dima abinj nepni.

Dam anjaki emat amin nak anjupbal ak do gen yonj, unun yo kinda dima ani.

⁵ Kwen wigik amin da nak do pat yipmanj.

Nak do kilap nanj yanj abidok do nap teban banj nak da kosiron pat yipmanj.

⁶ Yawe yanj iyisat, "Gak Pinjkopno."

Yawe, nak anpulugoki.

Yanj tidosot, do nandanj nabi.

† 140:3 Ro 3.13

⁷ Amin Tagi Yawe, gak yokwikon banj timit timit amino tapmimi tonji.

Kalip uwal gat emat wamgumanj bisapmon anjknut-nagil.

⁸ Yawe, amin yokwi da yo timit do galak tonj unun di-ma yobi.

Yum pindagaki anpak yokwi ak do gen yanj panjeban awit unun dima ani.

⁹ Yum pindagaki uwalno da emaron dima abinj nepni.

Yo unun ak do nandanj unun panjobilbi iyikon noman toni.

¹⁰ Kindap yipbi kwenikon moni.

Mabi gapma madepgwan pigek ae dima wini.

¹¹ Isal dogin amin diwari gen yanj yomanj amin yum pindagaki nin da miktimon tagi dima egipni.

Ae emat aminon yo yokwisi noman tanj yoba pasilni do nandisat.

¹² Yawe, gak da jiggi panj amin gat ae yo do wadak wadak anj amin gat panpulugosol.

¹³ Minjat aminyo kilegi da mango anjksikdanj.

Unun gak gat kisi egipdanj.

Kap 141

Amin kinda kalbi bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

141 Yawe, nak gak do yanj tidosot.

Tepmisi anpulugoki do nandisat.

Gak do yanj tidosot, do bisitno nandaki.

² † Bisitno da mukwa kibanj tagisi da yanj gagon opjak dosi nandisat.

Ae gak do kisitno panjenokdot unun da pilindo dakon paretno yanj asak.

³ Yawe, gen kagano do kila tagisi anjaki gen yokwi kinda dima yokenj.

⁴ Yum nandanjaki butnokon da anpak yokwi ak do di-ma nandakenj.

Ae yum nandanjaki amin yokwi gat muwuk agek yokwi dima anenj.

Yum nandanjaki unun dakon jap noknok bisap madepmon unun gat dima yitnenj.

⁵ Yum nandanjaki amin kilegi kinda da nak anmilip ak do jiggi tagi namjak.

Mani nak amin yokwi not dima anj yobenj.

Pinjkop da amin yokwi unun anpak yokwini dakon kobogi panjobil yomjak do bisit asat.

⁶ Amin da amin yokwi dakon kila amini unun timigek maba tip domon pigini bisapmon Yawe dakon gen unun bamisi yanj nandaba pisokdanj.

⁷ Anjek amin da jap pi do miktim pidanek pandamit anj, unun da tilak unun amin dakon kidari pandamit anjek maba kimakbi tamogwan pigikdanj.

⁸ Mani Amin Tagi Yawe, nak gak do nandanj gadasat.

Gak da nak tagisi anjknutnosol.

Yum nandanjaki dima kimokgenj.

⁹ Anpuluganjaki amin yokwi da pat yipgwit unudon di-ma yokwalgenj.

¹⁰ Yopbi iyi pat yipgwiron iyi yokwalni.

Mani nak kosit tagisi agek yo kinda da dima anjupbal asak.

Kap 142

Dewit Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on do Maskil yanj yonj. Dewit tip kinamgwan egek bisit on mandagit. ††

142 Nak Yawe da anpulugosak do tebaisi yanj tidosot.

Bupmi nandanj naminek anpulugosak do bisit asat.

² Nandaba kikno gat ae jiggi morap noman tanj namanj unun kisi iyinj mudosot.

³ Jigisi nandanjek wagisi yokwi tokdisat yanj nandisat bisapmon, Yawe nianji abenj unun gak da nandisat.

Kosiron yokwalgenj do amin da pat piwit.

⁴ Nak anpulugosak amin kinda kapmat dima akban kosot.

Amin kinda da kilano dima asak, ae amin kinda da nak do bup tanjek dima anjknutnosok.

⁵ Yanjo, Yawe nak anpulugoki do bisit gayisat.

Gak kalongin pasili tamono.

Miktimon egisat bisapmon gak gat gin egip do nandisat.

⁶ Butno obisi jik tosok, do anpulugoki do bisit asat unun nandaki.

Nak anjopmanjanj amin unun tapmimni madepsi. Aripmi dima pabinj yopbenj, do unun da kisiron banj puluganj nepbi.

⁷ Jigikon yikdat, do puluganj nepbi tagisi egipbenj.

Yanj anjaki yo tagisi anjnamisal unun do nandanjek minjat amin kabiyogo muwutnikon mango anjksikenj.

Kap 143

Amin kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

143 Yawe bisitno nandaki.

Mirakgo yopmanjek anpulugoki do yanj tidosot unun nandaki.

Gak amin kilegisi, ae bisapmi bisapmi dima nepmanj dekdal, do bisitno nandaki.

² ‡ Gak da dabilon amin kilegi kinda dima egisak, do oman amingo nak gen pikon dima nepbi.

³ Uwalno da nol anki nikban manj miktimon pokdot.

Anjakwan amin kili kimakgwit da aripmon pilin tukgwan egisat.

⁴ Nandak nandakno upbal tanjakwan but pasol madepsi nandisat.

⁵ Kalipsi egipgum unun do nandisat.

Yo morap agil ae pi tagisi agil unun do nandak nandak tebaisi asat.

⁶ Anpulugoki do didasat.

† 141:2 PA 5.8

†† 142:0 1SA 22.1; 24.3 ‡ 143:2 Ro 3.20; Gal 2.16

Miktim kibirisi da sikak do nandisak, unjun da aripmon nak gak do madepsi galak tanj gamisat.

⁷ Yawe, butno tapmimi mini aban nandisat, do bisitno nandanek tepmisi anpulugoki.

Dima pasil nabi.

Yanj abi kanj, amin kili kimakgwit unjun da tamokon kikerj.

⁸ Egip egipno gagon tosok yanjsi nandisat, do anpulu-ganji wisa dagokdo gak da amin nin do but dasi galak tanj nimisal unjun do nandakerj.

Nak bisit gayisat, do kosit nolijbi unjun nanj kikerj.

⁹ Yawe, kilano abi do gagon obisat, do uwalno da kisiron banj pulugan nepbi.

¹⁰ Gak Pinjkopno, do nayinj dekbi gak dakon galaktok yolek egipberj.

Wupgo tagisi unjun da mibiltanj naminjakwan kosit kilegikon agipberj.

¹¹ Yawe, man bingo tagisi tosak do yokwikon nanj pulugan nepbi.

Gak amin kilegisi, do jigij morap pasat unjun wiririk nabi.

¹² Nak do but dasi galak tanj namisal, do uwalno dapbi kimotni.

Nak oman amingo, do uwalno obisi dapbi kimotni.

Kap 144

Kila amin madep da Pinjkop da anpuluganban emaron teban tagit do ya yanj iyigit

Dewit dakon kap kinda.

144 Nak Yawe dakon man anjkisiat.
Unjun tip madepno.

Emat dakon mibili tagisi nayinj dekdak.

Anjek antagap aban emat do tagap tosot.

² Unjun but dasi galak tanj namisak, ae dam tebano aripmi dima tuwili egisak.

Unjun pasili tamono, ae yokwikon banj timit timit amino.

Unjun pasikno tebaisi, do anjknutanjakwan tagisi egisat.

Amin Njwakjwari Kabi pabinj yopmanjakwan nak da yongangwan ekwanj.

³ † Yawe, minjat aminyo nin nianjen amin di banj nin do nandak nandak madep asal?

Nin yo isalisi.

Gak nido kilanin kagjimansi asal?

⁴ Mirim bisap kalonj pisono kwanj unjun da tilak bisap pisipmisi ekwamanj.

Wupnin gildaron tepmisi altanj pasilganj unjun da tilak bisap pisipmisok gin ekwamanj.

⁵ Yawe, kundu witdalek piki.

Kisitgo kabapmon yopmanjaki mukwa madepsi pidoni.

⁶ Mal yipbi noman tanjek uwal yolban kinj mudoni.

Gobijgo yamanjaki pasal kinj mudoni.

⁷ Kisitgo yipbi pinjakwan nak ilikbi wikerj.

† 144:3 Jop 7.17-18; Kap 8.4

Anjaki pakbi ilarisi yipmanj dekgerj.

Amin Njwakjwari Kabi da kisiron banj abidoki.

⁸ Unjun amin gen bami dima yorj.

Top banj gin yanjek gen unjun bamisi yanj yorj.

⁹ Pinjkop, nak abisok gak do kap kalugi yokerj.

Gita tidanek gak do kap yokdisat.

¹⁰ Kila amin madep anpuluganjaki emaron teban torj.

Oman amingo Dewit nak yokwikon nanj abidagil.

¹¹ Uwal yo yokwi anj namanj da kisiron banj abidoki.

Anjek Amin Njwakjwari Kabi da kisiron banj abidoki.

Unjun gen bami dima yorj.

Top bangin yanjek gen unjun bami yanj yorj.

¹² Nin monjinin wili kindap da yanj tebaisi tagoni do nandananj.

Ae gwanin da kila amin madep dakon yut dakon tilimni tagisi da egipni do nandananj.

¹³ Pigaganin da jap bami morapmi tanjakwa jap panj yopyop yut madepsi tujanj toni do nandananj.

Anjakwa sipsipnin da monji morapmi sigin panjalani.

¹⁴ Ae bulmakau da monji morapmi panjalani.

Anjakwa yokwi di dima altoni ae kinda dima kimotjak.

Nin dakon kosiron minjat bo wili kinda da jigij bo ae tepmi panjek kunam dima tatjak do nandananj.

¹⁵ Minjat amin kabi yo unjuden timikganj unjun kisik kisik tagi ani.

Minjat aminyo Yawe yipba Pinjkopni egisak unjun kisik kisik tagi ani.

Kap 145

Pinjkop anjksik dakon kap

Dewit dakon kap kinda. Kap on Pinjkop dakon man anjksik dakon kap.

145 Pinjkopno ae Kila Amin Madepno, bisapmi bisapmi mango anjksikerj.

² Gildari gildari mango anjksikerj.

Dagok dagogij mini gak anjksisij wigikerj.

³ Yawe unjun mani wukwisi, do mani anjksisij kimotnerj.

Mani wukwisi, do unjun dakon mibili kisi amin da aripmi dima nandaba pisogi.

⁴ Babikon da babikon pi madep anj anj agil unjun do yanj yanj akdanj.

⁵ Amin da tapmim madepgo gat ae Kila Amin Madep Wikwisi egisal unjun do yokdanj.

Anjakwa nak do pi madep madep asal unjun do nandanjek egipberj.

⁶ Amin da pi masi masimi asal unjun dakon geni yokdanj.

Anjakwa nak da man madepgo do yokerj.

⁷ Anjakgo tagisi unjun dakon geni yanjek kapmon da anjakgo kilegisi unjun do yoni.

⁸ Yawe da nin do nandanj yawok niminjek bupmi nandanj nimisak.

Butjap tepmi dima nandanjek but dasi galak tanj nimisak.

⁹ Amin morap kisi do anpak tagisi anyomisak.
Anjek yo morap wasagit unun do bupmikun da kilani asak.

¹⁰ Yawe, yo morap wasagit unun da mango ankisini.
Minjat amin kabigo da mango ankisini.

¹¹ Amin kila agakgokon tilimgo tosok unun do yokdan.

Anjek tapmim madepgo dakon geni yokdan.

¹² Yanj anakwa amin morap da pi madep asal unun do nandani.

Anjek gak kila amin madep tapmimi tonj egisal ae mango wukwisi tosok yanj nandan gamni.

¹³ Gak kila amin madep dagok dagogi mini egek amin morap kilani akdisal.

Yawe yanj teban tok gen yagit unun kinda dima yapmanjek guramik kimokdok.

Nin panpulugok do yo tagisi gin asak.

¹⁴ Jigini tonj amin panpuluganek amin da pabij yopmanganj amin unun panjenakban tagisi ekwanj.

¹⁵ Yo morap egip egipmi tonj jap do anj bisapmon gagon sintanba wikwan jap upmokdol.

¹⁶ Jap gat ae yo morap gat aripnikon yomanjaki tagisi ekwanj.

¹⁷ Yawe unun anpak kilegi gin asak.

Yo morap wasanj yopguron anpak tagisi banj anyomisak.

¹⁸ Butdasi nandanek bisit iyanj amin Yawe unun amin da kapmatjok egisak.

¹⁹ Iyi do pasolgonj amin yo nido galak tonj unun yoban timikganj.

Bisitni nandanek yokwikon banj timikdak.

²⁰ Iyi do but dasi galak tanj imanjan amin Yawe da kilani asak.

Mani yokwi anj amin panjupbal akdisak.

²¹ Bisapmi bisapmi Yawe dakon mani anjisikerj.

Yo morap egip egipmi tonj ji dagok dagogi mini mani telagi anjisini.

Kap 146

Pinjkop Panpulugokni dakon mani anjisiwit

146 Yawe dakon man anjisini.
Nak naga mani anjisikerj.

² Miktimon egipbenj bisapmon Yawe dakon mani anjisikerj.

Pinjkopno do kap yanjek anjisinj wigek kimokgenj.

³ On miktim dakon kila amin madep da gak aripmi dima anpulugokdanj, do egip egipji unun aminon tosok yanj dima nandani.

⁴ Unun kimagek miktim dagokdanj.

Yo ak do yawit unun bami dima noman tokdanj.

⁵ Mani amin kinda Jekop dakon Pinjkop da anpulusak do nandan gadanek jomjom asak unun amin kisik kisik tagi asak.

⁶ † Pinjkop da kundu ae miktim ae tap ae yo morap unjungwan tonj wasagit.

Toktogisi yo morap ak do yosok unun akdisak.

† 146:6 Ya 4.24; 14.15

⁷ Jigikon ekwanj amin panpulugosok.

Ae jap do anj amin jap yomisak.

Yawe da dam tebanon ekwanj amin witdal yopban kwanj.

⁸ Dabil mini amin dabilni paban pisanban sintonj.

Ae jigj da tebai pabij yopmanganj amin unun jigini kukwanj yomisak.

Yawe unun amin kilegi do but dasi galak tanj yomisak.

⁹ Dubagikon amin nin da miktimon ekwanj unun kilani asak.

Ae sakwabat gat ae monji menji datniyo kimakbi unun kisi kilani asak.

Mani amin yokwi anj unun da yo ak do nandan unun kosit sopmanj yoban dima anj.

¹⁰ Yawe unun dagok dagogi mini kila amin madep egipdisak.

Saion kokup pap amin ji dakon Pinjkop dagok dagogi mini Kila Amin Madep egipdisak.

Yawe dakon man anjisini!

Kap 147

Yawe unun man madepni tonj ae tapmim madepni tonj

147 Yawe anjisini!
Pinjkopnin kap yanjek anjisamanj kanj, anpak kilegisi amanj.

Yanj anapno butnin tagisisi tosok, ae anjisamanj unun agagisi nanj amanj.

² Yawe da Jerusalem kokup pap aeni anjaluk anjek Israel amin kalip uwal da timik miktim dubagikon panjiwit unun aeni panmuwukdak.

³ Buri yokwi tawit unun panmilip anjek wudani wamanj yomisak.

⁴ Unun da gik manjinek gik kalonj kalonj do man yomisak.

⁵ Amin Taginin unun wukwisi madep, ae tapmimni madepsi.

Nandak nandakni unun tilakni mini.

⁶ Yawe da amin iyi do nandaba panj unun panpulusosok.

Mani yokwi pakpak amin pabij yopban miktimon manj pokgonj.

⁷ Yawe ya yanj iyinek kap yanj imno.

Gita tidanek Pinjkopnin anjisino.

⁸ Unun da gikwem kwen yopban sikak manakwa ilenon jonj kwonj.

⁹ Unun da jonj kilap do jap yomisak, ae minam pidikyo kisi yanj tidanba jap yomisak.

¹⁰ Yawe unun os dakon tapmim gat ae amin dakon tapmim gat do nandaban yo madep dima asak.

¹¹ Mani, amin iyi do pasal imanjan ae Yawe da nin do but dasi bisapmi bisapmi galak tanj nimisak yanji nandan gadan amin unun do galak tanj yomisak.

¹² Jerusalem amin ji Yawe anjisini.

Saion amin ji Pinjkopji anjisini.

¹³ Unun da kokup papji dakon wigat panjeban anjek amin kabigo gisam yomisak.

¹⁴ Uñun da pañpulugañban emari mini tagisi ekwañ.
Ae wit tagisi dakon bañ pañireñ aban nañek butji tu-
goñ.

¹⁵ Gen kinda yipmañdak uñun tepmisi miktimon
pisak.

¹⁶ Uñun da ais yopban sipsip dakon dañgwi da yañ
mañ miktimon yalisak.

Añek gik sitnañ yopban abilak da yañ mañ tayiñik-
wañ.

¹⁷ Ais madep yopban tip da yañ miktimon moñ.

Añek uñun da aba kokup mirimisi añañkwan amin
kinda da mirim abiñ yipmi mini.

¹⁸ Ae don gen yipban mirim añañkwan ais pakbi da-
gañek pokgoñ.

¹⁹ Geni Jekop do imgut.

Nawa geni Israel amin do yomgut.

²⁰ Miktimon diwari tañ añ añ kwan dakon miñat aminyo
do yañ dima agit.

Nawa geni dima nandañ.

Yawe dakon man añañkisini!

Kap 148

Yo morap kundukon ae Kwen Kokupmon ae miktimon
toñ uñun da Piñkop añañkisañ

148 Yawe añañkisini!
Ji ason Kwen Kokup ekwañ, Yawe añañkisini.

² Añelo morapni añañkisini.

Kwen Kokup emat amin kabi morapni añañkisini.

³ Gildat gat kanek gat jil añañkisinjil.

Gik morap tenñeñeñ ji añañkisini.

⁴ Kundu kwen ason añañkisiki.

Pakbi kundu yapmañek kwensi toñ, ji añañkisini.

⁵ Iyi yañañkwan uñun yo morap noman tawit, do uñun
yo morap Yawe dakon man añañkisini.

⁶ Uñun yo morap wasañañkwan tamonikon toktogisi
tebai toñ.

Gen yagit uñun dima pasiljak.

⁷ Miktimon yo morap toñ, ji Yawe añañkisini.

Ji tap kilap madep madep gat, ae tap idap morap
ilarisi,

⁸ ae mal, ae ais madep moniñyo, ae gikwem, ae
mirim madep Yawe dakon galaktok yolgañ, ji kisi da
añañkisini.

⁹ Ji kabap madep ae moniñ gat ae kindap sopmi toñ
ae sida kindap madep,

¹⁰ ae joñ kilap gat ae bulmakau ae yo moniñ morap
egip egipmi toñ gat ae minam gat, ji kisisi Yawe añañki-
ni.

¹¹ Ji kila amin madep gat ae amin gat ae gapman gat
ae kila amin morap gat,

¹² ae wilisok ae miñatjok ae amin pelañ ae miñat
moniñyo, ji kisisi Yawe añañkisini.

¹³ Uñun kisi morap Yawe añañkisiñ kimotni.

Uñun kalon gin mani wukwisi.

Tilimni da miktimon gat kundu gat yapmañ mudosok.

¹⁴ Uñun da iyi dakon amin kabi Israel uñun do but
dasi galak tañ yomiñek pañteban asak do añañk
añañkisañ.

Yawe añañkisini!

Kap 149

Yawe añañkisiñ dakon kap

149 Yawe añañkisini! Kap kalugi yañ imni.
Piñkop yol kimokgoñ miñat amin kabini ji
muwugek añañkisini.

² Israel amin ji Piñkop da wasagit, do but galak nan-
dañ imni.

Saion kokup pap amin ji Kila Amin Madepji do kisik
kisik ani.

³ Kap añañkisiñ mani yañ añañkisini.

Tambarin gat ae gita gat tidañek mani añañkisini.

⁴ Yawe da miñat amin kabini do galak tañ yomisak.

Añañkisiñ amin iyi do nandaba piñbi añ uñun yokwikon
bañ timikdak.

⁵ Yañ asak, do miñat amin kabini but dasi yolgañ
uñun kisik kisik ani dosi nandisat.

Diñmin potpot tamokon kisik kisik kap yoni.

⁶ Piñkop yañ añañkisiñek emat agak siba geni tepmisi
bañ timigek

⁷ Amin Nywakiñwari Kabi gat emat wamañek yo yok-
wisi añ yomiñek pabiñ yopni dosi nandisat.

⁸ Añañkisiñ ain nap bañ kila amin madepni gat ae kila
amini gat dakon kandap pañteban ani.

⁹ Añañkwa Piñkop da yagit uñun da ariñmon kobogi
yokwisi timitni.

Añañkwa amin kabini iyi yol kimokgoñ uñun dakon
man madep tokdisak.

Yawe añañkisini!

Kap 150

Yawe añañkisiñ

150 Yawe añañkisini!
Piñkop telagi yutnikon egisak, uñun añañkisini.

Kwen Kokup tapmimi toñsi uñudon egisak, uñun
añañkisini.

² Pi masi masimisi asak do añañkisini.

Mani uñun wagil wukwisi do añañkisini.

³ Kweñ piñonek añañkisini.

Gita mibili mibili tidañek añañkisini.

⁴ Tambarin tidañek kap añañkisiñ.

Gita tidañek kasiñ piñonek añañkisini.

⁵ Ain idap notnikon tidañ tidañ añañkisiñ.

Uñun tidañba gen madepsi yañañkwa añañkisini.

⁶ Yo morap mirim pañ uñun Yawe añañkisini!

Yawe añañkisini!

Matyu

But piso gen

Matyu unun Juda amin kinda, mani Rom gapman dakon pi amini egek takis timit timit pi agit. Unun pi anakwan Yesu da yan iban panjetni dagagit.

Gen Bin Tagisi Matyu da mandagit unungwan Yesu miktimon egipgut bisapmon yo morap noman tarj imgwit dakon geni toj. Unun papiagwan mibiltok yo ni da Maria kon noman tarjakra Yesu ajalagit unun do yosok. Anjek pi morap agiron da wigi gen yan iminek anakba kimakgit. Ae kimoron da ae pidagit anjek amin kabi egipgwit unun yopman Kwen Kokup wigigit unun do yosok.

Yo madep kinda Matyu da nolisak unun yan, kalip Pinjop da yo ak do yan teban tok agit, ae Sanjek Sanjek Papi Kalipmikon mandabi, unun Yesu da aripmi aban bami toj agit. Pinjop da Israel amin yokwikon ban timit do amin kinda yabet do yan teban tok agit. Do on papi da Yesu do unun amin mani yanji nolisak. Unun papi Matyu da mandagitgan gen morapmi unun kalip kombi amin da yawit unun bami toj awit do yosok.

Ae yo madep kinda Matyu da yosok. Kwen Kokupmon ae miktimon Pinjop dakon Amin Kila Agakni unun do yosok. Yesu da pi agit do anjek Pinjop minjat amin morap dakon kila amin madep egisak. Egek minjat aminyo morap iyi dakon galaktok yol kimagek egipni do nandisak.

Matyu kon Yesu da Pinjop gen dubagisi 5 kabi yagit. Mibiltok unun kilapmi 5 mon da 7 non tosok. Unungwan Yesu da ilenon Pinjop gen yagit. Pinjop dakon minjat amin kabi da anpak ani unun do nolisak. Gen dubagisi 2 unun kilapmi 10 non tosok. Unun Yesu da panjet kabini kinjek iyi dakon geni aminon yan tenjenjek yo ni ban ani unun do yoyigit.

Gen dubagisi 3 yagit unun kilapmi 13 non tosok. Unudon Yesu da Pinjop dakon Amin Kila Agakni dakon anpak do minjat aminyo tilak genon da yoyigit. Gen dubagisi 4 yagit unun kilapmi 18 non tosok. Unudon Yesu da minjat aminyo iyi dakon panjet egek ni anpak ban ani unun do yagit. Ae gen dubagisi 5 yagit unun kilapmi 24 kon da 25 mon tosok. Unudon Yesu da mibi gildaron yo noman tokdarj unun do yagit.

Yesu miktimon altagit

(Kilapmi 1.1-4.16)

Yesu dakon babikni dakon man silip

(Lk 3.23 -38)

1 †On man silip unun Yesu Kristo dakon babikni dakon man silip. Yesu unun Dewit da kabikon nani. Anakwan Dewit unun Abraham da kabikon nani.

² Abraham unun Aisak dakon datni.

Aisak unun Jekop dakon datni
Jekop unun Juda gat ae peni padik padikni gat dakon datni.

³ †Juda unun Peres gat Sera gat dakon datni. (Menji unun Tamar.)

Peres unun Eron dakon datni.

Eron unun Ram dakon datni.

⁴ Ram unun Aminadap dakon datni.
Aminadap unun Nason dakon datni.

⁵ †Salmon unun Boas dakon datni. (Menji unun Reap.)
Boas unun Obet dakon datni. (Menji unun Rut.)
Obet unun Jesi dakon datni.

⁶ †Jesi unun kila amin madep Dewit dakon datni.

Anakwan Dewit unun Solomon dakon datni.
(Solomon dakon menji kalip Uria dakon minjatni egipgut.)

⁷ Solomon unun Reoboam dakon datni.

Reoboam unun Abiya dakon datni.

Abiya unun Asa dakon datni.

⁸ Asa unun Jeosapat dakon datni.

Jeosapat unun Jeoram dakon datni.

Jeoram unun Usia dakon datni.

⁹ Usia unun Jotam dakon datni.

Jotam unun As dakon datni.

As unun Esekia dakon datni.

¹⁰ Esekia unun Manase dakon datni.

Manase unun Emon dakon datni.

Emon unun Josaia dakon datni.

¹¹ †Josaia unun Joiakin gat ae notni kabi gat dakon datni.

(Unun amin kabi da bisapmon Israel amin uwalni da timik Babilon miktimon panji yopba egipgwit.)

¹² ††Babilon panji egipgwit bisapmon, Joiakin unun Sealtiel dakon datni.

Sealtiel unun Serubabel dakon datni.

¹³ Serubabel unun Abiut dakon datni.

† 1:1 WW 22.18; 1KAG 17.11 †† 1:3 WW 38.29-30; Ru 4.18-22
‡ 1:5 Ru 4.13-17

†† 1:6 2Sa 12.24 †† 1:11 2KA 22-24; 2KAG 36.10; Jer 27.20
††† 1:12 Esr 3.2

Abiut unun Eliakim dakon datni.
 Eliakim unun Aso dakon datni.
¹⁴ Aso unun Sadok dakon datni.
 Sadok unun Akim dakon datni.
 Akim unun Eliut dakon datni.
¹⁵ Eliut unun Eleasa dakon datni.
 Eleasa unun Matan dakon datni.
 Matan unun Jekop dakon datni.
¹⁶ Jekop unun Josep dakon datni.
 Josep unun Maria dakon eni.
 Anjakwan Maria da Yesu anjalagit. Yesu unun Kristo
 yan iyan.
¹⁷ Abrahamon da win Dewiron dagagit unun babikni
 14 kabi.
 Anjakwan Dewiron da win uwalni da timik Babilon
 miktimon panjiwit bisap unun babikni 14 kabi.
 Anjakwan Babilon egipgwiron da win Kristo altagit
 unun kisi babikni 14 kabi.

Yesu altagit
 (Lk 2.1-7)

¹⁸ †Yesu Kristo altagit unun dakon gen yan. Menji
 Maria unun Josep da pasak do kili manjiwit. Mani dima
 panjakwan Maria unun monji kwap kili awilgit. Monji
 kwap awilgit unun Telagi Wup da tapmimon da awilgit.
¹⁹ Anjakwan Josep unun Maria monji kwapni kinda
 awilak yan nandanej yipman det do nandagit. Mani
 eni amin kilegi do amin morap da inamon Maria
 mayagi im do dima nandagit. Yan do anek pasilikon da
 kirinik im do nandagit.
²⁰ Josep yan nandanej egakwan Amin Tagi dakon
 anjelo kinda da dipminon altaŋ iminej yan iyigit,
 “Josep, Dewit da kabikon nani, Maria da monji kwap
 unun Telagi Wup da tapmimon awilak, do Maria pak
 do dima pasolgi. ²¹ ††Unun monji wili analanban minjat
 amin kabini diwarini wiririgek iyi do timitdisak, do
 mani Yesu yan iyiki.”
²² Unun yo morap altaŋakwa Amin Tagi da kombi
 amin antagap aban gen yagit unun bami noman tagit.
 Gen unun yan tosok.
²³ ‡ “Nandaki. Minjat kinda amin gat dima pakbi kinda
 da monji kwap awilek monji wili kinda anjalasak.
 Analanban mani Emanuel yan yoni.”
 (Emanuel dakon mibili unun yan: “Pirŋkop nin gat
 egisak.”)
²⁴ Josep dipminon da pidanej Amin Tagi dakon anjelo
 da gen iyigit unun guramigek minjatni Maria pagit.
²⁵ ††Mani kalonji dima pagek egŋ wigi Maria da monji
 wili kinda anjalagit. Analanban Josep da mani Yesu yan
 iyigit.

**Gik dakon mibili nandak nandak amin Yesu kok do
 apgwit**

2 Judia miktimon kokup kinda mani Betlehem
 unudon Maria da Yesu anjalagit. Unun bisapmon
 Erot da kila amin madep yikgit. Yesu altaŋakwan nan-

† 1:18 Lk 1.27,35 †† 1:21 Lk 1.31; 2.21 ‡ 1:23 Ais 7.14 ††
 1:25 Lk 2.21

dak nandak amin gildat wisak tetgin da Jerusalem
 kokup papmon apgwit. ² ††Abin Jerusalem amin yan
 yoyiwit, “Juda amin dakon kila amin madep altagit
 unun dukwan yikdak? Nin gikni gildat wisak tetgin da
 kanek gawak im do abaman.”

³ Kila amin madep Erot gen yawit unun nandanej
 wiripdagit. Ae amin morap Jerusalem egipgwit unun-
 yo kisi yan gin nandanej wiripdagit. ⁴ Erot da gen
 unun nandanej Israel amin dakon mukwa sogok amin
 dakon amin madep kabi gat ae gen teban yoyinjet
 amin gat yan yoban abin muwukgwit. Muwukba yan
 yoyigit, “Kristo ni kokupmon altosak do yanbi?”

⁵ Yanban kobogi yan iyiwit, “Judia miktimon Betle-
 hem kokupmon altosak. Kombi amin kinda da kalip-
 sigwan yan mandagit,

⁶ ††† Betlehem, Judia miktimon tosok, gagon kila amin
 madep kinda altokdisak,
 do gak Judia miktimon dakon kokup morap yapman-
 dal.

Unun amin da amin kabino Israel unun dakon kila
 amin madep egipdisak.”

⁷ Yan yanba nandanej yoyinban kiwit. Kinakwa
 pasilikon da gik dakon mibili nandak nandak amin Erot
 da yoyinban apgwit. Apba yan yoyigit, “Gik unun ni bis-
 apmonsion altagit?” ⁸ Yoyinban gik noman tagit dakon
 bisap iyinba nandanej Betlehem kokupmon yabegek
 yan yoyigit, “Ji kin monji unun kilegisi wusin koni.
 Kanek abin nayinba nakyo kisi kin gawak iben.”

⁹ Yan yanban nandanej kinakwa gik gildat wisak tet-
 gin da kalip kawit aeni altaŋ yomgut. Gik unun kinak-
 wan yol anki Monji si pakgit yut da tilagon yikban kaw-
 it.

¹⁰ Gik unun kanek but galak madepsi ¹¹ †††nandanej
 yutnon wigek Monji gat menji Maria gat pindakgwit.
 Pindagek nwanben anek Monji gawak imgwit. Yan
 anek yikni witdalek gol ae yo diwari kibani tagisi yu-
 man nogi wukwi but galak do imgwit.

¹² Pirŋkop da dipminon Erot do dima tobil kini do
 yoyinban nandanej kosit nwanqwarŋ nan miktimonikon
 si kiwit.

Josep gat minjatni Monjiyo gat Isip miktimon kiwit

¹³ Nandak nandak amin unun kin mudanakwa, Amin
 Tagi dakon anjelo da Josep dipminon altaŋ iminej yan
 iyigit, “Erot da Monji anjakban kimotjak do wisikdisak,
 do gak pidan monji nwanjak gat menji gat timikbi Isip
 miktimon pasal kini. Isip sigin egakwa nak da aesi apni
 do don gayikerj.”

¹⁴ Yanban unudon gin Josep unun kalbi monji nwanjak
 gat menji gat timikban Isip kik do kosit wasawit. ¹⁵ †Yan
 anakwa kombi amin kinda da kalipsigwan gen yagit
 unun bami noman tagit. Amin Tagi da antagap aban
 yan yagit:

“Monjino Isip egisak unun opjak do yan imisat.”
 Josep gat minjatni Monjiyo gat Isip miktimon panji
 egakwa Erot don kimakgit.

†† 2:2 IDT 24.17 ††† 2:6 Mai 5.2; Jn 7.42 ††† 2:11 Kap
 7.2.10-15; Ais 60.6 § 2:15 Os 11.1

Erot da yanban monji wili morapmi dapgwit

¹⁶ Erot da nandak nandak amin nak ankwelan yan nandanjek butjap madepsi nandagit. Yan nandanjek Betlehem kokupmon ae kokup monij monij Betlehem da kapmatjok tawit unudon monji wili morap bilakni bamori dima yapbi unun emat amini da kisisi dapman mudoni do gen teban yipgut. Nandak nandak amin da gik ni bisapmon noman tagit unun kili iyiwit, do monji morap unun bisapmon altawit unun kisi kimotni do gen teban yipgut. ¹⁷ Yan aban kombi amin Jeremaia da kalipsigwan gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

¹⁸ † "Rama kokupmon kunam ae bupmi kapyo madep-si altosok.

Resel unun monji kimakgwit unun do nandanjek kunam madepsi takdak.

Monjini kisi kimakgwit, do amin da buri anjeban ak do antidok anj.

Kunamni kirinjik imni do dima nandagit."

Josep gat minjatni Monjiyo gat aeni tobil opgwit

¹⁹ Erot kimagakwan Amin Tagi dakon anjelo da Isip miktimon Josep dipminon altan imgut. ²⁰ Altan iminjek yan iyigit, "Monji anjat do yawit amin unun kili kimakgwit. Do gak pidan Monji gat menji gat timikbi aesi tobil Israel miktimon kini."

²¹ Yanban Monji gat menji gat timikban Israel kiwit.

²² Mani Erot kimagakwan monji Akelas da kila amin madep tamoni abidanjek Judia miktim kila agit, do Judia miktimon kik do pasalgit. Josep dipminon gen kin-da yan nandagit, "Ji Judia miktimon dima kini. Galili tetgin do kini." ²³ †† Unun nandanjek kokup kin-da mani Nasaret, Galili miktimon tosok, unudon panji egipgwit. Yan aba kombi amin dakon gen bami noman tagit. Gen unun yan: "Nasaret amin yan iyini."

Telagi Pakbi Sogok Amin Jon da gen yagit

(Mk 1.2-8 ae Lk 3.1-18 ae Jn 1.19-28)

3 Unun bisapmon Telagi Pakbi Sogok Amin Jon unun abinj altagit. Abinj altanjek Judia miktimon amin da aripmi dima egipmi timon minjat aminyo unudon kwa Pinjokop gen yoyigit. ² *Yoyinek yan yagit, "Pinjokop da Amin Kila Asak unun dakon bisap kwanj tosok, do ji but tobil ani." ³ †† Kalipsigwan kombi amin Aisaia da Jon do gen yan mandagit:

"Miktim amin da aripmi dima egipmi timon amin kin-da da yan tidanjek yosok,

'Amin Tagi dakon kosit andimdim ani, kositni pasinj anjmilip ani.' "

⁴ †† Jon da ilikba pigik panj egipgut unun bit madep kin-da mani kamel unun dakon dangwani banj wasanji. Anjek bit gip kin-da nanj bobanj napmi do wamgut. Japni unun pilak pilak ae kabanj kok. ⁵ Amin morapmi Jerusalem kokup papmon egipgwit, ae Judia miktimon

† 2:18 WW 35.19; Jer 31.15 †† 2:23 Ais 11.1; 53.2; Lk 2.39; Jn 1.45 † 3:2 Mt 4.17; Mk 1.15 †† 3:3 Ais 40.3 †† 3:4 2KA 1.8

egipgwit, ae Jordan Pakbi teri teri egipgwit unun kisi Jonon kiwit. ⁶ Kinj yokwini yanjkwok anjakwa Jordan Pakbikon telagi pakbi sonj yomgut.

⁷ †† Anjakwan Parisi amin morapmi gat Sadyusi amin morapmi gat telagi pakbi sonj yomjak do Jonon apgwit. Apba pindagek yan yoyigit, "Ji tunjon amin emari tonj dakon gwakni kabi, Pinjokop da butjap nandanjek yokwi pakpak do yo yokwisi anj yomdisak. Pinjokop dakon butjap apdisak namun da unun dakon but piso dayik da unun yap do pasal kwanj? ⁸ Ji but tobil bamisi anjek an-pakjikon but tobil dakon bami anjalon ani. ⁹ ††† Ji disidi do 'Nin Abraham dakon babikni' yanj dima yoni. Yanji dayisat, Pinjokop da yanban on tip kabi da Abraham dakon babikni tagi dagoni. Ji unun Abrahamon da altawit unun da yo madep dima asak. ¹⁰ †††† Paremka unun kindap mibilon yipbi da tosok. Kindap morap bami tagi dima toni unun mandanj kindapmon maba pigi sok-danj.

¹¹ †† "Nak amin pakbisi banj telagi pakbi sonj yomisat unun amin but tobil bami anj dakon tilak asak. Mani nak da manjikon abisak amin unun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapmandak. Nak yombem yokwi da kandap gwilni tagi dima abidanj awili. Unun amin da Telagi Wup gat ae kindap gat sonj damdisak.

¹² Unun wit dakon sibat sibat wiririt kindap kirinjik kisisi-nikon tanjakwan apdisak. Abinek bami kokwinik tamonikon yopmanjek sibat sibat wiririk maban kindap kimot kimori mini unudon sokdanj."

Yesu telagi pakbi sogit

(Mk 1.9-11 ae Lk 3.21-22)

¹³ Unun bisapmon Yesu Galili Provins yipmanjek Jordan Pakbikon, Jon da telagi pakbi sonj imjak do opgut.

¹⁴ Mani Jon da kirinjik iminjek yan iyigit, "Nak da telagi pakbi sonj gabenj do abil, unun tagi dima. Gak da telagi pakbi sonj nabi kanj, unun da tagi asak."

¹⁵ Yan yanban Yesu da iyigit, "Dima, gak telagi pakbi sonj nabi. Yan anjaki Pinjokop da yo morap anenj do nandisak unun kindasok dima yapmanjek kisisi anj mudonenj." Yanban Jon da geni guramikgit.

¹⁶ ††† Pakbi sonjek Yesu pakbikon da wigit. Wirjek unudon gin kundu witald kinjakwan Yesu yan kagit, Pinjokop dakon Wup kinarim da miktimon panj unun da tilak pinj kwenikon yikgit.

¹⁷ †† Anjakwan Kwen Kokupgwan da gen kin-da yan altagit: "Unun Monjino. Butno unun do tagisi anjakwan but dasi galak tanj imisat."

Sunduk da Yesu ankwelagit

(Mk 1.12-13 ae Lk 4.1-13)

4 ††† Unun bisapmon Telagi Wup da Yesu Sunduk da ankwelajak do miktim amin da aripmi dima egipmi timon anjkigit. ² †† Anjki yipban Pinjokop do nandanjek jap kelek egakwan gildat 40 ae pilin 40 mudagit, do

††† 3:7 Mt 12.34; 23.33 ††† 3:9 Jn 8.33,39; Ro 4.12 § 3:10 Mt 7.19; Lk 13.6-9 §† 3:11 Jn 1.26-27,33; Ya 1.5 §†† 3:16 Jn 1.32 §† 3:17 Kap 2.7; Ais 42.1; Mt 12.18; 17.5; Lk 9.35 §†† 4:1 Ibr 2.18; 4.15 §† 4:2 TP 34.28

jap do agit. ³ Anjakwan Panjekwal Amin da abin altan iminek yan iyigit, "Gak asi Pinjekop dakon Monji egisalon yoyinbi tip on da bret dagabit."

⁴ †Mani Yesu da kobogi yan iyigit, "Pinjekop da papiakon gen yan tosok:

'Bret dagin amin egip egip tagi dima yomjak.

Pinjekop dakon gen kisi morap panjek egip egip pan.'

⁵ Yan yanban Sunduk da Yesu anan Pinjekop dakon telagi kokup papmon Jerusalem anan kigit. Anki Telagi Yut Madep da kwenon kwensi yipgut. ⁶ ††Yipmanek yan iyigit, "Pinjekop papiakon gen yan tosok:

'Unun da aneloni yoyinban kilago tagisi ani. Ae kandapgo tipmon dima gitni yan do anelo da gak kisit da kendak abin gepni.'

Gen yan tosok, do gak asi Pinjekop dakon Monji kan, gak amon mibilikon pan ma."

⁷ †Mani Yesu da yan iyigit, "Pinjekop dakon papia da gen kinda gat yan yosok,

'Amin Tagi Pinjekopji dakon tapmim kok do anek dimasi anjekewaldo.'"

⁸ Sunduk da aeni Yesu iyan anan ilen dubagisi kindakon awigigit. Awigi on miktimon miktim madep madep morap kisi ae unudon yo tilimni ton gat kisi yoligit. ⁹ Yolinek yan iyigit, "Nwakben anek gawak nabi kan, on yo morap kisi gaben."

¹⁰ ††Yanban Yesu da yan iyigit, "Sunduk gak nepmanjet! Pinjekop dakon papia da yan yosok:

'Amin Tagi Pinjekopji unun nan gin gawak iminek oman animni.'"

¹¹ Yan iyanban Sunduk Yesu yipman dek kinakwan anelo da abin Yesu anpulugawit.

Yesu Galili miktimon pi wasagit

(Mk 1.14-15 ae Lk 4.14-15)

¹² ††Yesu Jon dam tebanon yipgwit yan nandaneq tobil Galili miktimon kigit. ¹³ Nasaret kokup yipmanek

Kapaneam kokupmon kin unudon egipgut. Kapaneam unun Galili Pakbi idap ilenikon, Sebulan ae Naptali miktimon unudon tosok. ¹⁴ Kapaneam kokupmon ekwan kombi amin Aisaia da gen kinda yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

¹⁵ †† "Sebulan miktim, ae Naptali miktim, Jodan Pakbi usugap tet do Galili miktimon tomal.

Unun miktim bamot kosit tapmon pikwan miktimon tomal.

Galili miktimon Amin Nwaknwar Kabikon nani morapmi ekwan.

¹⁶ Unun amin pilin tukgwan egek kimot do pasolgon, mani unun da tenjen madep altan yoban kili kan."

Yesu da Pinjekop da Amin Kila Asak unun dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenek sot amin panmilip agit

(Kilapmi 4.17-9.34)

Yesu da pini wasanek panjetni diwari timikgit

(Mk 1.16-20 ae Lk 5.1-11)

¹⁷ ††Unun bisapmon Yesu wasanek Pinjekop dakon gen yan tenjenek yan yagit, "Pinjekop da Amin Kila Asak unun dakon bisap kwan tosok, do ji but tobil ani."

¹⁸ Yesu da Galili Pakbi idap kidipmin agek tap kilap do pi agak amin bamori pindakgit. Kinda unun mani Saimon (ae mani kinda Pita), unun gat ae padige Andru gat pindakgit. Unun amin bamot tap kilap simil simil yikni pakbi idapgan mabal pigakwan egipgumal. ¹⁹ Unun amin bamot pindagek Yesu da yan yoyigit, "Abin nak nolgil, anjakwal amin timit timit dakon kosit doliko." ²⁰ Yanban unudon gin tap kilap simil simil yikni yopmanek yolgimal.

²¹ Yesu timisok di kinnek ae amin bamori gat pindakgit, kinda unun Jems, Sebedi dakon monji, ae padige Jon. Unun bamot gat datni gat boron yigek tap kilap simil simil yikni bisawik panmilip anyo anjakwal pindakgit. Pindagek yan yoban ²² nandaneq unudon gin botni gat datni Sebedi gat yopmanek yolgimal.

Yesu Pinjekop gen yanek sot amin panmilip agit

(Lk 6.17-19)

²³ ††Yesu Galili miktim morap kisi agek muwut muwut utnikon amin yoyin dekgit. Anek Pinjekop da amin kila akdisak dakon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenagit. Yan anek sotni ton ae giptimni yokwisi awit amin kisi morap panmilip agit. ²⁴ ††Yan anjakwan gen bini da kin irentan Siria miktim kisi aripmi agit. Do amin da sot amin mibili mibili gat, ae amin giptimikon tepmi madepsi pawit amin gat, ae korni ton gat, ae sot kinda unun amin miktimon man pagek giptimni nimnimikgan unun gat, ae kidari alek tanbi unun kisi panapba Yesu da panmilip agit. ²⁵ ††Anjakwan Galili minat amin morapmi gat, ae Dekapolis amin gat, ae Jerusalem, ae Judia, ae Jodan Pakbi usugap tet amin gat kisi da Yesu yolgwit.

Yesu ilenon Pinjekop dakon gen yagit

5 Yesu minat amin kabi madep pindagek ilenon pawigi yigakwan panjet kabini iyi yikgiron apgwit.

² Apba yoyin degek yan yoyigit,

† 4:4 GT 8.3 †† 4:6 Kap 91.11-12 † 4:7 GT 6.16 †† 4:10 GT 6.13 †† 4:12 Mt 14.3; Mk 6.17; Lk 3.19-20 ††† 4:15 Ais 9.1-2

††† 4:17 Mt 3.2; 19.27 § 4:23 Mt 9.35; Mk 1.39; Ya 10.38 §† 4:24 Mk 6.55 §†† 4:25 Mk 3.7-8

Kisik kisik bamisi dakon mibili yagit

(Lk 6.20-23)

³ † “Amin morap iyi do nak butnokon yo tagi minisi yan nandan amin, unun amin da Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan ekwan, do unun kisik kisik ekwan.
⁴ †† Amin morap burikon da bupmi kunamyo madep an, unun Pinjkop da butni panjeban akdisak, do unun kisik kisik ekwan.
⁵ † Amin morap iyi do nandaba pan, unun Pinjkop da yo morap yom do yagit unun yoban timitdan, do unun kisik kisik ekwan.
⁶ †† Amin morap anpak kilegi do amin da jap pakbiyo do nandan unudensi nandan amin, unun Pinjkop da aripnikon yoban tugokdan, do unun kisik kisik ekwan.
⁷ Amin morap notni do bupmi nandan, unun amin Pinjkop da bupmi nandan yomdisak, do unun kisik kisik ekwan.
⁸ Amin morap buri kilegisi ton, unun amin da Pinjkop kokdan, do unun kisik kisik ekwan.
⁹ Amin morap emat pidokyo anakwa nawa gen yon amin do, amin da Pinjkop dakon monjini yan yoyikdan, do unun kisik kisik ekwan.
¹⁰ †† Amin morap anpak kilegi anakwa anpakni kilegi do anek amin da yokwi anyoman, unuden amin da Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan egipdan, do unun kisik kisik ekwan.
¹¹ ††† “Amin da ji do Yesu dakon amin kabi yan yanek yanba yokwi tok, ae top gen mibili mibili yan damni, ae yokwiyo kisi anjamni kan, ji kisik kisik ani. ¹² ††† Kalip kombi amin yan gin dapman yolyo awit. Do jiyu kisi anpakji kilegi dakon tomni wukwisi Kwen Kokupmon timitdan, do but galak nandanek kisik kisik ani.”

Ji amin dakon tap ae tenjenj ekwan

(Mk 9.50 ae Lk 14.34-35)

¹³ Yesu da sanjbenjek yan yagit, “Ji amin dakon tap ekwan. Mani tap galagini pasilni kan, nianji anek galagini ankaluk anen? Galagini yipman detjak kan, pi ni mini. Isal maba kwa amin da bamon.
¹⁴ § “Ji amin dakon tenjenj yombem da ekwan. Kokup madep kinda ilenon tanban yo kinda da aripmi dima anyongam asak. ¹⁵ † Amin da lam kolej kwoba ban di ma witjinba ton. Kwen tamonikon yopba yut kagagwan amin ekwan unun kisi tenjenjan yoman.
¹⁶ ††† Yanjin, tenjenji da amin da dabilon tenjenjosak. Yan anakwa amin da anpakji tagisi kanek Kwen Kokup Datji anjisini.”

Pinjkop dakon gen teban do yagit

¹⁷ † Yesu da sanjbenjek yan yagit, “Nak gen teban ae kombi amin dakon gen abo kin isali asak do dima pigim. Gen teban ae kombi amin dakon gen bami ton anjmunon do pigim. ¹⁸ †† Nak asisi dayisat, kundu gat miktin gat tonjil da aripmon gen teban dakon gen jimjimjok kinda dima pasildisak. Gen kisi morap tan bami ton akdan. ¹⁹ † Amin kinda da gen teban monjinsok kinda yapmanek amin diwari yan gin ani do yoyindetak kan, unun amin Kwen Kokup Pinjkop da Kila Asak kokupmon mani pinjisi. Mani amin kinda da gen teban guramigek amin diwari yan gin ani do yoyindetak kan, unun amin Kwen Kokup Pinjkop da Kila Asak kokupmon mani wukwisi. ²⁰ Asisi dayisat, ji dakon anpak kilegi unun da gen teban yoyindet ae Parisi amin dakon anpak dima yapni kan, ji Pinjkop da Kwen Kokup Kila Asagon dima wigikdan.”

Amin dapba kimokgon dakon gen

(Lk 12.57-59)

²¹ † Yesu da sanjbenjek yan yagit, “Gen kinda babik da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan: ‘Amin dima dapba kimotni. Amin kinda da amin kinda anakban kimotjak kan, unun amin gen pikon kisak.’
²² †† Mani nak yan dayisat, amin kinda notni do butjan nandisak kan, unun amin gen pikon kisak. Ae amin kinda notni do yanba yokwi tok asak kan, unun amin gen kokwin amin kabi madepmon kisak. Ae amin kinda da da amin kinda ‘Gak nandan kokwingo tagi mini!’ yan iyisak kan, unun amin Tipdom dakon kindap tebanon pigisak.
²³ ††† “Do paretgo altakon panobinek notgo kinda da nandaba yokwi tok anjamisak yan nandisak kan,
²⁴ paretgo alta da kapmatjok yopbi toni. Yopbi tanakwa mibiltok gak kwi notgo unun gat but kalon anjil. But kalon anek don kin Pinjkop do paret aki.
²⁵ “Amin kinda da gen pikon gep do gen yan gaban kan, jil gen pi tamokon kik do anek kosiron kinjek gen unun tepmisi anmilip ak do pi anjil. Yan dima anjil kan, unun amin da gen kokwin kila agak amin da kisiron gepban unun da obip amin da kisiron gepban dam teban yutnon gepdisak. ²⁶ Asisi gayisat, gak dam tebanon sigin egaki wigi monen nian yopbi do gayini unun kisisi yopmanek don wanja kikedisak.”

Mijat yumabi ae wili yumabi dakon gen

²⁷ ††† Yesu da sanjbenjek yan yagit, “Ae gen kinda babik da abidawit unun ji kili nandawit. Gen unun yan: ‘Mijat eyo kili abi amin ji yumabi anpak dima ani.’
²⁸ Mani abisok nak da yan dayisat, amin kinda mijat kinda kanek unun do galak tan imjak kan, unun amin butnikon da yumabi kili ak. ²⁹ †† Dabilgo amin tet da yokwikon gepban kan, pilik mabi kisak. Giptim diwat-

† 5:3 Ais 57.15 †† 5:4 Ais 61.2-3; PA 7.17 † 5:5 Kap 37.11
 †† 5:6 Ais 55.1-2 †† 5:10 1Pi 3.14 ††† 5:11 1Pi 4.14 ††† 5:12
 2KAG 36.16; Ya 7.52 § 5:14 Jn 8.12; 9.5 † 5:15 Mk 4.21; Lk 8.16;
 11.33 †† 5:16 Ep 5.8-9; 1Pi 2.12

§ 5:17 Ro 3.31 †† 5:18 Lk 16.17; 21.33 † 5:19 Jem 2.10
 § 5:21 TP 20.13; GT 5.17 †† 5:22 1Jn 3.15 ††† 5:23 Mk 11.25
 ††† 5:27 TP 20.14; GT 5.18 18 5:29 Mt 18.9; Mk 9.47

go kinda pasiljak kaŋ, uŋun da yo madep dima asak. Mani giptimgo kisi kalonj maba Tipdomon pigisak kaŋ, uŋun da jigisi. ³⁰ †Ae kisitgo amin tet da yokwikon gepban kaŋ, mandan daganj mabi kisak. Giptim diwatgo kinda pasiljak kaŋ, uŋun da yo madep dima asak. Mani giptimgo kisi kalonj maba Tipdomon pigisak kaŋ, uŋun da jigisi.”

Miŋat paŋ kwinit dakon gen

(Mt 19.9 ae Mk 10.11-12 ae Lk 16.18)

³¹ ††Yesu da sanbenek yaŋ yagit, “Kalip gen yaŋ yawit: ‘Amin kinda miŋatni kwinit do kaŋ, miŋat paŋkwinit dakon but piso papia kinda miŋatni do mandan imjak.’”
³² †Mani abisok nak da yaŋ dayisat, miŋatgo kwinit yipbi kwan wili kaluk pasak kaŋ, eni gak da gulusuŋ al, do miŋatgo da yumabi asak. Anjakwan wili uŋun kaluk pasak uŋun kisi yumabi asak. Do miŋatgo yumabi dima anjakwan isal dogin dima kwinitki.”

Gen paŋteban ak dima akdo

³³ ††Yesu da sanbenek yaŋ yagit, “Ae gen kinda babak da abidawit uŋun ji kili nandawit. Gen uŋun yaŋ: ‘Amin Tagi da dabilon gen yaŋ paŋteban asal uŋun dima yapmanek kisi guramigek abi.’”
³⁴ ††Mani nak abisok yaŋ dayisat, gen yaŋ paŋteban ak dimasi ani. Kwen Kokup uŋun Piŋkop dakon kila amin madep yityit tamoni, do Kwen Kokup manon da genji dima paŋteban ani. ³⁵ †††Ae miŋtim uŋun Piŋkop dakon kandap yipyip tamoni, do miŋtim da manon genji dima yaŋ paŋteban ani. Ae Jerusalem uŋun Amin Tagi Madep Wikwisi dakon kokup papni, do Jerusalem da manon genji dima yaŋ paŋteban ani. ³⁶ Ae ji da busuŋ danŋwanji kinda kulabik aba kwakwagi bo pili uŋun aripmi dima asak, do busuŋji da manon genji dima yaŋ paŋteban ani. ³⁷ Ji ‘asi’ bo ‘dima’ yaŋ gin yoni kaŋ, uŋun da tagi. Gen uŋun da kwenon sanbenek yon uŋun Yokwi Ami da paŋalon asak.”

Yokwi anjaba kobogi dima anyomni

(Lk 6.29-30)

³⁸ †††Yesu da sanbenek yaŋ yagit, “Ae gen kinda babak da abidawit uŋun ji kili nandawit. Gen uŋun yaŋ: ‘Amin kinda da amin kinda dakon dabil anjupbal asak kaŋ,

uŋun amin dakon dabilniyo kisi anjupbal ani.

Ae amin kinda da amin kinda dakon geni anjak biripmitjak kaŋ,

uŋun amin dakon geni kisi anjak biripmitni.’”

³⁹ Mani nak da abisok yaŋ dayisat, amin da yokwi anjaba kobogi do yokwi dima anyomni. Amin kinda da mogim kulbak gikban kaŋ, mogimgo teri kinda kisi anjotobil ibi. ⁴⁰ Amin kinda da gen pikon gepmanek kobogi do paba pigikgo abidok do yosak kaŋ, mirim imalgo gat kisi ibi. ⁴¹ Ae amin kinda da yikni imegek kosit 1

† 5:30 Mt 18.8; Mk 9.43 †† 5:31 GT 24.1-4; Mk 10.4 † 5:32 1Ko 7.10-11 †† 5:33 MS 19.12; IDT 30.2; GT 23.21 †† 5:34 Ais 66.1; Mt 23.22; Jem 5.12 ††† 5:35 Kap 48.2; Ais 66.1 ††† 5:38 TP 21.24; MS 24.20; GT 19.21

kilomita kiki do tebaisi gayisak kaŋ, yik uŋun imegek 2 kilomita kiki. ⁴² Ae amin kinda da yo kinda ibi do gayisak kaŋ, ibi. Ae amin kinda da gagon goman ak do gayinban kaŋ, manji dima ibi.”

Uwalnin but dasi galak taŋ yomnen

(Lk 6.27-28 ae 6.32-36)

⁴³ †Yesu da sanbenek yaŋ yagit, “Ae gen kinda babak da abidawit uŋun ji kili nandawit. Gen uŋun yaŋ: ‘Notgo do but dasi galak taŋ yominek uwalgo do nandabi yokwi toni.’”

⁴⁴ ††Mani nak da yaŋ dayisat, ji uwalji do but dasi galak taŋ yomni. Anek yokwi anjadar amin do bisit ani.

⁴⁵ Yaŋ anek Piŋkop Datji Kwen Kokup egisak uŋun dakon monjinisi egipni. Uŋun da gildatni yipban amin yokwi ae kilegi kisikon mosok. Ae sikak yipban amin anjak kilegi an ae yokwi an kisikon mosok. ⁴⁶ Amin yokwi takis timit timit amin da notni bangin but dasi galak taŋ yomaŋ. Jiyo yaŋ gin ani kaŋ, Piŋkop da kobogi do yo tagi kinda dima damdisak. ⁴⁷ Ji notji bangin gildat tagi yaŋ yoyini kaŋ, uŋun da tagi dima asak. Piŋkop dima nandan iman amin kabi kisi yaŋ gin an. ⁴⁸ †††Kwen Kokup Datji gwaljigi mini kilegisi egisak, do jiyo yaŋ gin gwaljigi mini kilegisi egipni.”

Amin paŋpulugok dakon gen

⁶ ††Yesu da sanbenek yaŋ yagit, “Ji kaŋ kimotni. Amin da dandani yaŋ do uŋun da dabilon anjak tagi ani kaŋ, Datji Kwen Kokup egisak uŋun da uŋun dakon kobogi do yo tagi kinda dima daban abidokdan.

² “Wadak wadak amin do yo yom do aki bisapmon jamba but amin diwari da muwut muwut yutnon ae kosit madepmon an, uŋuden amin kinda yabekbi mibiltan gaminek kwen dima pisosak. Yaŋ an amin uŋun amin da nandaba wukwan yomni yaŋ do an. Nak asisi dayisat, uŋun kobogi kisisi wagilni timikgan.

³ Mani yo do wadak wadak an amin do yo yobi bisapmon noman amin da gandani do dima yobi. ⁴ Yaŋ anjaki Datgo yo pasili pindakdak uŋun da kobogi do yo tagi gamdisak.”

Bisit dakon gen

(Lk 11.2-4)

⁵ ††Yesu da sanbenek yaŋ yagit, “Ji bisit ani bisapmon jamba but amin da an uŋuden dima ani. Jamba but amin uŋun muwut muwut yut madepmon ae kokup papmon kosit amal amalon uŋudon agek bisit ak do galagisi nandan. Uŋun amin amin da pindatni do yaŋ an. Nak asisi dayisat, kobogini kisi wagilni timikgan.

⁶ Mani gak bisit ak do nandisal kaŋ, yutgokon wig yoma sopmanek Datgo pasili egisak uŋun bisit iyiki. Yaŋ anjaki Datgo yo pasili pindakdak uŋun da kobogi tagisi gamdisak. ⁷ ††Amin Nwakwanari Kabi gen isali morapmi yanapno piŋkopnin da genin nandisak yaŋ nandan. Mani ji bisit ani bisapmon yaŋ dima ani. ⁸ †††††

§ 5:43 MS 19.18 †† 5:44 TP 23.4-5; Lk 23.34; Ya 7.60; Ro 12.14,20 ††† 5:48 MS 19.2; GT 18.13 †† 6:1 Mt 23.5 ††† 6:5 Mt 23.5; Lk 18.10-14 †† 6:7 1KA 18.26-29 †† 6:8 Mt 6.32

unjun amin da anj unjudej dima ani, nido Datji dima iyinjakwa yo morap do wadak wadak anj unjun nandan mudosok. ⁹ Ji bisit yanj ani:

'Datnin Kwen Kokup egisal,
gak dakon man telagi tosak.

¹⁰ †Amin Kila Agakgo yipbi ninon apjak.

Gak dakon gen guramit Kwen Kokup tosak,
miktimon ninon yanj gin tosak.

¹¹ Abisok gildat dakon jap aripninon nibi.

¹² ††Nin amin notnin dakon yokwini yopmanjama.

Unjudej gin yokwinin wiririk nibi.

¹³ †Panjkewalon dimasi nipbi.

Yokwi Ami da kisiron nanj puluganj nipbi.'

¹⁴ †† "Ji notji dakon yokwini yopmanj yomni kanj, Datji Kwen Kokup egisak unjun da yokwisi yopmanj damjak.

¹⁵ Mani amin dakon yokwini dima yopmanj yomni kanj, Datji da yokwisi dima yopmanj damjak."

Pinjkop do nandanej jap kelkel dakon gen

¹⁶ ††Yesu da sanjbenek yanj yagit, "Ji Pinjkop do nandanej jap kelek egip do nandanej kanj, jamba but amin da anj unjudej tomno dabilyosi dima injan toni. Yanj ani kanj, amin da ji Pinjkop do nandanej jap dima nonj yanj dandani. Nak asisi dayisat, unjun amin kobogini kisi wagilni timik mudonj. ¹⁷ Mani ji Pinjkop do nandanej jap kelek egip do nandanej kanj, busunj dangwanji wayigek tomno dabilyosi pakbi banj sugoni. ¹⁸ Yanj anjakwa amin da ji jap kelek ekwanj yanj dima nandanej damni. Mani Datji pasili egek yo pasili pindakdak unjun da dandanej kobogi tagisi damdisak."

Yo tagisi panjmuwut dakon gen

(Lk 12.33-34)

¹⁹ †††Yesu da sanjbenek yanj yagit, "Ji on miktimon yo tagisi panjmuwut do nandanej nandanej dima ani. Unjun yo moninj da nokdanj, ae manjut manjut akdanj, ae kabo noknok da yutji tuwilek panjkisibikdanj. ²⁰ †††Yo tagisi Kwen Kokupmon panjmuwut do nandanej nandanej ani. Unjodon yo moninj da dima nokdanj, ae manjut manjut dima akdanj, ae kabo noknok da yutji tuwilek aripmi dima timitdanj. ²¹ Yo kabigo tagisi dukwan tonj, but nandanej nandakyosi kisi unjodon gin tokdisak."

Dabil unjun giptim dakon tenjenj

(Lk 11.34-36)

²² Yesu da sanjbenek yanj yagit, "Dabil unjun giptim dakon tenjenj. Dabilgo tagisi kanj, giptimgo kalon tenjenjini tonj. ²³ Mani dabilgo yokwi kanj, giptimgo kisi pilin tuksi asak. Do tenjenj butgokon tosak unjun pilin tuksi asak kanj, unjun da pilin tuk madepsi asak."

Amin bamori dakon oman dima agagi

(Lk 16.13)

²⁴ Yesu da sanjbenek yanj yagit, "Amin kinda da amin tagi bamori dakon oman aripmi dima asak. Yanj kanj, kinda nanjgin galak tanj iminek kinda do nandanej yokwi tanj imdisak. Ae kinda dakon gen guramigek kinda manji imdisak. Ji Pinjkop gat ae monenj gat kisi dakon oman monjini aripmi dima egipmi."

Nandaba kik anek but morap dima ani

(Lk 12.22-31)

²⁵ †Yesu da sanjbenek yagit, "Unjun do anek yanj dayisat, ji egip egipji do nandanej kik anek jap pakbiyo ni banj nonenj yanj dima nandanej. Ae giptimji do nandanej imal dukon banj panenj, yanj nandanej nandanej kik dima ani. Egip egipji da jap yapmanjak, ae giptimji da imal yapmanjak. ²⁶ ††Ji minam pindakganj unjun do nandanej. Jap yet dima kwaokganj, ae jap panjmuwut yutnon jap dima panjek panjmuwuk yopmanjanj. Mani Datji Kwen Kokup egisak unjun da jap upmokdok. Ji pinji anjakwa minam da yo madep yanj nandanej, ma? ²⁷ Ji nandanej kik anek egip egipji timisok di gat tagi sanjbenba wigisak yanj nandanej, ma? Unjun aripmi dimasi.

²⁸ "Ji nido imal do nandanej kik anj? Jarej oni tanj anjan kwanj unjun do nandanej. Pi madep anek imal dima bupmanjanj. ²⁹ ††Mani yanj dayisat, jarej pindakganj unjun dakon tilimni da kalip kila amin madep Solomon dakon tilimni tagisi pagit unjun yapmanjak. ³⁰ On jonj tanj anjan kwanj unjun anjwa amin da baljanj kindapmon sokdanj. Mani Pinjkop da si panjtilim asak, do nandanej gadatji pisipmisok amin ji yanjsi nandanej, Pinjkop da ji do nandanej yo madepsi anjakwan imal tilimi tonjsi banj panj damdisak.

³¹ "Nandanej kik anek jap pakbiyo dukon banj nonenj, bo imal dukon banj panenj yanj dima nandanej.

³² ††Pinjkop dima nandanej iman amin kabi da yo morap unjudej wusik do nandanej kik anj. Mani Datji Kwen Kokup egisak unjun da ji unjun yo morap do wadanj unjun nandanej mudosok. ³³ †††Do mibiltok Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unjun wisinj kok do pini ani, ae anjakni kilegi wusik do pini ani. Yanj anjakwa yo diwari do wadak wadak anj unjun kisi damdisak. ³⁴ Do anjwa gildat do nandanej kik dima ani. Gildat kalonj kalonj dakon jigi unjun iyi da aripmon tanj tanj anj."

Amin dakon anjak kokwin dima ani

(Lk 6.37-38 ae 6.41-42)

7 †Yesu da sanjbenek yagit, "Ji amin dakon anjak dima kokwinini. Yanj ani kanj, Pinjkop da jiyo kisi kokwin akdisak. ² ††Amin dakon anjak kokwin nianjsi ani, Pinjkop da jiyo kisi unjudej gin kokwin akdisak.

³ Gaga da dabilon kindap kwik tosak unjun do dima

† 6:10 Lk 22.42 †† 6:12 Mt 6.14-15; 18.21-35 † 6:13 Lk 22.40; Jem 1.13; Jn 17.15; 2Tes 3.3; 2Ti 4.18 †† 6:14 Mk 11.25-26 †† 6:16 Ais 58.5-9 ††† 6:19 Jem 5.1-3 ††† 6:20 Mt 19.21; Lk 18.22

§ 6:25 Pil 4.6; 1Ti 6.6-8; 1Pi 5.7 †† 6:26 Mt 10.29-31; Lk 12.6-7 ††† 6:29 1Ka 10.4-7; 2KAG 9.3-6 †† 6:32 Mt 6.8 ††† 6:33 1Ka 3.11-14; Kap 37.4,25; Ro 14.17 †† 7:1 Ro 2.1; 1Ko 4.5; Jem 4.11-12 †† 7:2 Mk 4.24

nandaneq notgo da dabilon jimjim nido kosol? ⁴ Gaga da dabilon kindap kwik tanakwan nianon da notgo 'Dabilgokon jimjim tosok unun pan gamdisat' yan tagi iyiki? ⁵ Gak jamba but amin. Mibiltok gaga da dabilon kindap kwik tosok unun abi kinakwan notgo da dabilon jimjimjok tosok unun kanbi pisanakwan tagi paki.

⁶ "Yo telagi pisan do dima yomni. Yoba tobilek injin dabam. Ae kindirinji tagisi bit do dima yomni. Yoba kandap da di baman misinjikbam."

Bisit dakon mibili

(Lk 11.9-13)

⁷ Yesu da sanbenek yan yagit, "Pin kop bisit iyinba yo damjak. Pinisi anek wusin pindatni. Yoma domon tidanba Pin kop da wital damjak. ⁸ Amin morap Pin kop bisit iyan unun yo timikgan, ae yo wisan amin unun bami kon, ae yoma domon tidon amin unun wital yomisak. ⁹ Monjisi kinda da datni bret do iyinban tip kinda tagi imjak? ¹⁰ Bo tap kilap do iyinban tunon amin emari ton kinda tagi imjak? Unun aripmi dimasi. ¹¹ Ji yokwi morapmi an, mani yo tagisi monjisi do yom do nandan. Do yan si nandani. Bisit iyinba Datji Kwen Kokup egisak unun da but galagon da yo tagisi damdisak.

¹² "Amin da anpak tagisi nian si andamni do nandan, unun anpak amin do anyomni. Moses dakon gen teban gat ae kombi amin dakon gen gat da yan si ani do yosok."

Wigat gitni dakon gen

(Lk 13.24)

¹³ Yesu da sanbenek yan yagit, "Ji wigat gitni nan pigini. Amin wagil tasik tokdan dakon kokupmon pigik dakon wigat gat ae kositni gat unun ilalogisi, do unun nan yolek pigik unun tagapmisi. Amin morapmisi da wigat unun nan pikwan. ¹⁴ Mani egip egip dagok dagogi minikon kigik dakon wigat gat ae kositni unun gitnisi, unudon kigik dakon pini jigisi. Amin kalon kalon dagin wigat unun kan kwon."

Kombi amin toptopmi dakon gen

(Lk 6.43-44 ae 13.25-27)

¹⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, "Ji kombi amin toptopmi unun do pindak kimotni. Giptimni yaworisi sip sip yombem, mani burigwan jon pisan butni tan yoman. ¹⁶ Ji anpakni pindak nandanyo anek kombi amin toptopmi yan pindakba pisoni. Nap keli ton da wain sop aripmi dima potni. Ae jal da kimip aripmi dima wigiljak. ¹⁷ Kindap tagi da bami tagi pokgon, ae kindap yokwi da bami yokwi pokgon. ¹⁸ Kindap tagi da bami yokwi aripmi dima potni, ae kindap yokwi da bami tagi aripmi dima potni. ¹⁹ Kindap morap bami dima pokgon unun amin da mandan kindapmon

soson. ²⁰ Yan do, ji anpakni pindak nandanyo anek kombi amin toptopmi yan pindakba pisoni.

²¹ "Amin Tagi" yan yan naman amin unun kisisi Pin kop da Kwen Kokup Kila Asagon dima wigikdan. Datno Kwen Kokup egisak unun dakon gen guramikgan amin unun dagin wigikdan. ²² Amin morapmi da bisap madepmon yan si nayikdan, 'Amin Taginin, nin gak da manon kombi gen yagiman, ae kon yolgiman, ae pi madep agiman.' ²³ "Yan yanba yan si yoyikdisat, 'Yokwi pakpak amin, ji dima nandan damisat. Nepman dek kin mudabit!'"

Amin nandan kokwini tagisi ae nandan kokwini tagi dima

(Lk 6.47-49)

²⁴ "Nak dakon gen guramikgan amin unun amin kindayombem. Unun amin nandan kokwini tagisi, yutni miktim tebaikon witjigit. ²⁵ Anakwan sikak pakbi kulup mirimyo da abin tidan antidok aba miktim tebaikon witjinbi, do tebai tagit. ²⁶ Mani geno dima guramikgan amin unun amin kindayombem. Unun nandan kokwini tagi dima, do yutni miktim yaworikon witjigit. ²⁷ Anakwan sikak pakbi kulup mirimyo da abin tidan tuwilba man tasik tagit."

²⁸ Yesu gen unun yan mudanban minat amin kabi madep da kanek tamtam yan imgwit. ²⁹ "Nido yoyindet pi agit unun gen teban yoyindet amin yapman mudanek nwakwarisi agit. Amin kinda da pi unun asak do yan mudan ibi da tilak agit."

Yesu da wuda tebani ton amin kinda anmilip agit

(Mk 1.40-44 ae Lk 5.12-14)

⁸ Yesu ile non da pin kinakwan minat amin kabiyo morapmi da yolgwit. ² Yolek amin wuda tebani ton kinda da Yesukon kin nwakben an iminek yan iyigit, "Amin Tagi, Pin kop da dabilon kilek token do nandisal kan, tagi anmilip abi kilek token."

³ Yanban Yesu da kisitni amin unun da kwenon witjinjek yan iyigit, "Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!" Yan yanakwan unudon gin wudani kibidanakwa giptimni kilek tagit. ⁴ "Kilek tanban Yesu da yan iyigit, "Nandaki, gak unun do amin dima yoyinek mukwa sogogon kinjek giptimgo yoliki. Anek Moses da yagit unun da tilagon paret anaki amin da asi kilek tal yan gandani."

Emat amin dakon oman monjini anmilip agit

(Lk 7.1-10)

⁵ Yesu Kapaneam kokupmon pigakwan Rom dakon emat amin 100 dakon kila amin kinda da abin anpulusak do anek yan iyigit, ⁶ "Amin Tagi, oman monjino yutnon pokdok. Kidari alek tan, ae tepmi madepsi nandisak."

⁷ Yanban Yesu da yan iyigit, "Nak da kin anmilip aben."

† 7:7 Mk 11.24; Jn 14.13; 15.7; 16.23-24 †† 7:8 1Jn 3.22; 5.14-15 ‡ 7:11 Jem 1.17 †† 7:12 Mt 22.39-40; Lk 6.31; Ro 13.8-10 †† 7:15 Mt 24.24; Ya 20.29; 2Pi 2.1 ††† 7:16 Gal 5.19-22; Jem 3.12 ††† 7:19 Mt 3.10; Lk 3.9; Jn 15.6

§ 7:20 Mt 12.33 † 7:21 Lk 6.46; Jem 1.25 †† 7:23 Kap 6.8; 2Ti 2.19 †† 7:29 Mk 1.22; Lk 4.32 ††† 8:4 MS 14.1-32; Mt 9.30; Lk 17.14

⁸ Yanban mibiltok amin unjun da yan iyigit, "Amin Tagi, nak madepno da yongamgwan egisat, do nak da yutnon wiki unjun da tagi dima asak. Isal yum gen gin yanaki oman monjino kilek tosak. Nak naga mibiltok amino egakwan pinjini egisat. Ae emat amino unjun nak dakon pinjino ekwan. Emat amino kinda 'Ki!' yan iyiko kisak. Ae kinda 'Ap!' yan iyiko abisak. Ae oman amino kinda 'Pi on aki!' yan iyiko pi asak. Do isal yum gen gin yanaki oman monjino kilek tosak."

¹⁰ Yesu da gen unjun yagit do nandaban yo madepsi aban bunon yol awilgwit amin yan yoyigit, "Asisi dayisat, Israel aminon nandan gadatni madep on amin dakon yombem kinda dima kagim. ¹¹ Yan dayisat, amin morapmisi da gildat wisak, ae si pigisak tetgin da apba Kwen Kokup Pinjop da Amin Kila Asak da kagagwan Abraham, Aisak, ae Jekop gat jap noknok tamo madepmon yitdan. ¹² Mani Juda amin kalip Pinjop da iyi Amin Kila Asak da kagagwan pigini do manjikbi unjun maban pilin tukgwan pigikdan. Unjungwan kuanam tagek iyon iyon yan tidanjek egipdan."

¹³ Yan yanek emat amin 100 dakon kila amin yan iyigit, "Gak kin yo altoni do nandan teban tal unjun yan gin noman tan imej kokdisal." Gen unjun iyigit unjun bisapmonsini oman monjini kilek tagit.

Yesu da Pita dakon yopmi anmilip agit

(Mk 1.29-31 ae Lk 4.38-39)

¹⁴ Yesu unjudon da kin Pita da yutnon wigi kanban Pita dakon yopmi giptimi kindapmi sonakwan sot anjek pakgit. ¹⁵ Yan kanek kisitni kisirikon wutjinban sotni yipman dekgit. Yan aban pidanjek Yesu do jap panoman agit.

Yesu da sot amin morapmi panmilip agit

(Mk 1.32-34 ae Lk 4.40-41)

¹⁶ Gildat pigakwan pilindo konni ton amin morapmi panpan apba gen yanek kon yol yomgut. Anjek sot amin kisisi panmilip agit. ¹⁷ Yan anakwan kombi amin Aisaia da kalipsigwan gen mandagit unjun bami noman tagit. Gen unjun yan:

"Iyi sotnin mibili mibili iyi do timigakwan kilek tagiman."

Yesu yolyol dakon mibili

(Lk 9.57-60)

¹⁸ Yesu da amin morapmi angwasiyek akba pindagek panjetni yan yoyigit, "Nin pakbi idap teri kinda do kino." ¹⁹ Anakwan gen teban yoyijdet amin kinda da obin Yesu yan iyigit, "Yoyijdet, gak dukwan dukwan agipbi unjun nak gol awilgen gin."

²⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, "Jon pinjan unjun miktingwan yutni ton. Ae minam kwen akwan unjun yutni ton. Mani Amin Dakon Monji unjun dipmin potpot tamoni mini."

† 8:11 Lk 13.29 †† 8:12 Mt 22.13; 25.30; Lk 13.28 ‡ 8:17 Ais 53.4 †† 8:20 2Ko 8.9

²¹ Yanban panjetni kinda da Yesu yan iyigit, "Amin Tagi, nandan naminjaki kin datno wayik yipmanek don abin golgen."

²² Mani Yesu da yan iyigit, "Amin kimakbi da kimakbi notni iyi tagi wayitni. Anakwa gak nak nol."

Yesu da yanban mirim madep yawokgit

(Mk 4.36-41 ae Lk 8.22-25)

²³ Yan yanek boron wigakwan panjetni kisi yolek wigiwit. ²⁴ Wigi pakbi idapmon kinakwa tepmisi mirim madepsi da abin pakbi tamaligakwan boron pigiwit. Yan anakwan Yesu dipmin pagakwan ²⁵ panjetni da kin anyolek iyiwit, "Amin Tagi, nin panpuluga! Pakbi oni nan kimotdaman!"

²⁶ Yan yanba Yesu da yoyigit, "Ji nido pasolgon? Nandan gadatji pisipmi." Yan yanek pidan agek mirim gat ae pakbi gat tebai yoyinban mirim yawogakwan pakbi wayin dimasi agit. ²⁷ Aban panjetni tamtam yanek yawit, "On nianen amin kinda da mirim pakbiyo yoyinban geni guramikgamal?"

Yesu da kon yolgit

(Mk 5.1-17 ae Lk 8.26-37)

²⁸ Yesu pakbi idap teri kinda Gadara miktimon kin altanban amin bamori konni ton unjun da amin kimakba panji tip kinamgwan yopmanjan miktimon da abin Yesu altan imgumal. Unjun amin bamot amin dapdapni yokwisi. Do amin unjun do pasalek unjun kosit nan dima agipgwit. ²⁹ Unjun amin bamot da yan tidanjek Yesu yan iyigimal, "Pinjop dakon Monji, nianji anjim do abisal? Tepmi yomyom bisap dima noman tanakwan tepmi pi nimdisal?"

³⁰ Dubagi yangok bit kabi madep di jap nanek egipgwit. ³¹ Kon unjun da Yesu bisit tebaisi yan iyigimal, "Nol nipbi abiginer kan, unjun bit kabi da butgwan piginer do nandaman."

³² Yanba yoyigit, "Ji abigit!" Yan yanban kon da aminon da win kinjek bit da butgwan pigiwit. Pigakwa bit unjun timtim yanek gilokon da pakbi idapgwan manek pakbi nan kimakgwit. ³³ Kimagakwa bit kila amin da timtim yanek kin kokupmon bit gat ae konni ton amin gat dakon geni amin yoyiwit. ³⁴ Yoyinba amin kisisi Yesu kok do abin mudawit. Abin kanek miktimon unjun yipmanek kisak do bisit tebai iyiwit.

Yesu da amin kisit kandapmiyo kimakbi kindan anmilip agit

(Mk 2.1-12 ae Lk 5.17-26)

⁹ Yesu bot kindan abidanjek pakbi idap teri kindan iyi da kokupmon kigit. ² Anakwan amin kabi kindan da amin kisit kandapmiyo kimakbi kindan waman unjudon anapgwit. Anapba Yesu da nandan gadatni pindagek amin unjun yan iyigit, "Monji, dima pasolgi, diwarigo wiririk gamisat."

‡‡ 8:21 1Ka 19.20 ††† 8:24 Kap 4.8 ††† 8:26 Mt 14.31; Kap 89.9 § 8:29 Mk 1.24; Lk 4.41 §† 9:1 Mt 4.13

³ Yan yanban gen teban yoyiñdet amin diwari da notni yoyiñ yoyiñ anek yan yawit, "Ma! On amin Pinƙop kulabisak!"

⁴ †Yan yanakwa Yesu da pindak mudanek yan yoyigit, "Nidosi butjikon da nandak nandak yokwi unun nandan? ⁵ ††Diwari wiririt ae amin kisit kandapmiyo kimakbi panmilip agak unun kisi amin da aripmi dima agagi. Mani nak Amin Dakon Monji. Amin giptim panmilip agak dakon pi abeñ do yan mudan nabi, do nandani, on miktimon diwari wiririt dakon pi abeñ do yan mudan nabi yan si nandaba pisosak." Yan yanek amin kisit kandapmiyo kimakbi yan iyigit, "Gak pidañ yaliñ potgo timigek yutgokon ki."

⁷ Yan yanban nandanek amin unun pidañ yutnikon kigit. ⁸ Miñat amin kabi madep unun yo ñwakiñwarisi kanek pasalgwit. Anek Pinƙop anƙisiñek yan yawit, "Mao, Pinƙop da tapmim madepsi amin do yomisak!"

Yesu da Matyu yan imgut

(Mk 2.13-17 ae Lk 5.27-32)

⁹ Yesu unudon da kiñ amin kind a kagit mani Matyu, unun takis timit timit yut kabeñon yikgit. Kanek yan iyigit, "Abiñ nak nol." Yanban Matyu pidañ Yesu yolgit.

¹⁰ Yesu Matyu da yutnon yigek jap nanek takis timit timit amin morapmi ae yokwi pakpak amin morapmi da apba Yesu gat panđetni gat kisi yigek jap nawit.

¹¹ †Jap nanakwa pindagek Parisi amin diwari da panđetni yan yoyiwit, "Yoyiñdetji unun nido takis timit timit amin †† gat yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap non?"

¹² Yesu da gen unun nandanek yan yoyigit, "Sotni mini amin wuda wamagon dima kwan. Sotni ton amin dagañ wuda wamagon kwan. ¹³ ††Ji kiñ Pinƙop da papiakon gen kind a tosok unun dakon mibili nandan ki motni. Gen unun yan:

'Ji da paret an unun do dima galak tosot.

Ji da amin do bupmi nandan yomni unun do galak tosot.'

Gen yan tosok, do nandani, amin kilegi yan ilit do dima pigim. Yokwi pakpak amin yan ilit do pigim."

Pinƙop do nandanek jap kelek egip egip dakon gen

(Mk 2.18-22 ae Lk 5.33-39)

¹⁴ †††Yan yanban Jon Telagi Pakbi Sogok Amin dakon panđetni da abiñ yan iyiwit, "Nin gat ae Parisi amin gat Pinƙop do nandanek jap kelek egapno gak dakon panđet kabigo nido yan dima an?"

¹⁵ Iyiñba Yesu da yoyigit, "Monjisok kind a miñat pak do asak bisapmon monjisok notni gat kisi ekwan, do bupmi dima nandan. Mani don monji unun gwayeñ anan kiñakwa notni unun bisapmon Pinƙop do nandanek jap kelek ekwan."

¹⁶ "Nin ilikba pigik garan si pudanƙwi kon imal diwat kalugi pakbikon dima suganbi kind a nan dima bup-

manƙamañ. Yan kan, pakbikon sugono imal diwat unun da garan si ilikban pudan ki madepsi akdisak. ¹⁷ Ae wain kalugi meme giñ kalipmikon dima koleno pigisak. Yan kan, wain da paptanban meme giñ sulukwan wain gat meme giñ gat kisi yokwi tokdamal. Amin da wain kalugi meme giñ kalugikon kolonba wain gat meme giñ gat kisi tagi tomal."

Yesu da miñatjok kind a aban pidañ agit, ae miñat kind a sot agit unun anmilip agit

(Mk 5.22-43 ae Lk 8.41-56)

¹⁸ Gen unun yoyiñakwan kila amin kind a da abiñ Yesu burikon gawak imiñek yan iyigit, "Gwano onganwanjok kimokdok, mani gak da kiñ kisitgo da kwenikon wutjiñbi pidosak." ¹⁹ Iyiñban nandanek Yesu panđetni gat kisi kiwit.

²⁰ Kiñakwa miñat kind a da abiñ manjigwan da Yesu dakon ilikba pigikni ilenikon igayigit. Miñat unun dagan mok anek yawini manakwa egakwan bilak 12 agit. ²¹ †††Miñat unun ilikba pigiknikon igayin ek noman token yan nandagit.

²² Aban Yesu da tobiñ kanek yan iyigit, "Gwano, dima pasolgi. Nandan gadañ namisal, do kilek tosol." Yan yanban unudon gin giptimni kilek tagit.

²³ Yesu kila amin da yutnon wigek kasisiñ pisok amin gat ae miñat amin kabi madep kunam upbalapyo anakwa pindagek ²⁴ yan yoyigit, "Abigit. Miñatjok unun dima kunwak, unun yum dipmin pokdok." Yesu da yan yanban nandanek jikgo yanjan imgwit. ²⁵ Yan aba yoyiñban yomakon pigi mudanakwa wigi miñatjok kisirikon abidanban pidañ. ²⁶ Yan aban wasok tapmimi ton unun agit dakon gen bini yoyiñba unun miktimon dakon miñat aminyo kisi da nandawit.

Yesu da amin dabili mini ae amin kadimyo kisi panmilip agit

²⁷ †Yesu unun miktimon yipman kiñakwan dabili mini amin bamori da abiñ yolgumal. Yolek yan tidanek yan yagimal, "Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nim!"

²⁸ Yesu yutnon wigakwan amin dabili mini bamot unudon wiñbal yan yoyigit, "Nak da dabiljil panmilip abeñ do nandan gadañ namamal bo dima?"

Yanban iyigimal, "Amin Tagi, nandan gadañ gamamak."

²⁹ Yan yanbal Yesu da kisitni dabilnikon witin ek yan yoyigit, "Nandan gadañ namamal unun da aripmon gin noman tan damdisak." ³⁰ ††Yanban dabili siñtanakwal Yesu da yan sop tebai anyomiñek yoyigit, "Yo madep asat do amin dimasi yoyiñjil." ³¹ Mani Yesu dakon gen yanbal unun miktimon madepsi ireñtan anan kigit.

³² Amin bamot unun Yesu yipman dek kiñakwal amin kadim konni ton kind a Yesukon anan opgwit.

³³ †††Anopba Yesu da konni yol imiñakwan amin kadim unun gen yagit. Yan aban amin da kanek nandaba yo ñwakiñwarisi aban yan yawit, "Yo unuden kind a Israel

††† 9:21 Mt 14.36 § 9:27 Mt 20.29-34 §† 9:30 Mt 8.4 §†† 9:33 Mk 2.12

† 9:4 Lk 9.47; Jn 2.25 †† 9:5-6 Jn 17.2 ‡ 9:11 Lk 15.2 †† Ju da amin da takis timit timit amin do yokwi pakpak amin yan si pindakgwit. Nido takis timigek ae moneñ kabokon da di gat kisi timikgwit. †† 9:13 Os 6.6; Mt 12.7 ††† 9:14 Lk 18.12

miktimon dima altagit.”³⁴ †Mani Parisi amin da yanj yawit, “Konj dakon kila amin madep da tapmimon konj yoldak.”

Yesu pañdetni do pi yomgut

(Kilapmi 9.35–10.42)

Yesu da amin do bupmi nandagit

³⁵ ††Yesu kokup moniñ ae kokup pap kisi agek Juda amin da muwut muwut yutni tañ tañ awiron wigek amin yoyiñ degek Piñkop da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi do yoyiñ tenñtagit. Añek giptimnikon sot wudaniyo mibili mibili tawit unun pañmilip agit.³⁶ †Miñat amin kabiyo madepsi pindakban pañpulu-gogi mini yokwi egipgwit. Sipsip kila amini mini yombemi ekwa pindagek bupmisi nandan yomgut.³⁷ ††Yesu buri da bupmisi nandanek pañdet kabini yanj yoyigit, “Pigaga jap bami madepsi tañ pektan, mani pi monji bami pakpak amin morapmi dima.”³⁸ Do ji bami pakpak dakon Amin Tagini bisit iyinba pi amin pañalon anj yopban pinikon kinj jap pañ pañmuwutni.”

Yabekbi 12 kabi dakon man

(Mk 3.13-19 ae Lk 6.12-16)

10 ††Yesu da pañdetni 12 kabi yoyinban apba konj yolyol ae sot mibili mibili kisisi pañmilip agak dakon pi ani do yanj mudan yomgut.² Yabekbi 12 kabi dakon man unun yanj:

mibiltok Saimon (mani kinda Pita),
ae padige Andru,
Sebedi dakon monji Jems,
ae padige Jon.

³ ae Pilip,
Batolomiu,
Tomas,

ae takis timit timit amin Matyu,
ae Alpius dakon monji, Jems,
ae Tadius,

⁴ ae Saimon (unun kalip Selot ††† da kabikon egipgut),
ae Judas Iskariot. (Judas unun da don Yesu uwal da kisiron yipgut.)

Yesu da yabekbi 12 kabi pi yomgut

(Mk 6.7-13 ae Lk 9.1-5)

⁵ Yesu da amin 12 kabi unun yabegek yanj yoyigit, “Ji Amin Nwakriwari Kabikon bo ae Samaria amin da kokupmon dima kini.”⁶ †††Ji Israel amin kabi sipsip da yanj kili pasilgwit unun amin kabikon kini.⁷ †Kinjek Piñkop da Amin Kila Asak dakon bisap unun kwanj tosok unun dakon gen yanj tenñtoni.⁸ Añek sotni tonj

amin pañmilip ani, ae amin kimakbi paba pidoni, ae wuda tebani tonj pañmilip ani, ae konji tonj amin konji yol yomni. Ji yo yumanj nogi mini yumsi timikganj, do amin do yumsi yomni. Tomni do dima nandani.

⁹ †† “Ji yik moniñjikon gol bo silwa moniñ bo kopa moniñ dima similek agipni.”¹⁰ †††Kosit agipni bisapmon yik dima imetni, paba pigik bamori dima timitni, ae kandap gwil gat kosit dakon win kirinyo kisi dima timitni. Pi anakwa wadak wadakji amin da damdanj.¹¹ Kokup pap kindakon bo ae kokup moniñ kindakon kinj altoni kanj, unun kokupmon amin kilegi kinda wusiñ kanj unun gat gin egek yipmanj kini.¹² ††Yut kindakon wigini bisapmon, unun yutnon amin ‘Amin Tagi dakon but yawot jikon tosak’ yanj yoyini.”¹³ Ae unun yutnon amin da ji but dasi timitni kanj, ji dakon but yawot unun aminon tosak. Mani but dasi dima timitni kanj, but yawotji unun disikon gin tosak.¹⁴ †††Amin kin-da da ji but dasi dima timitjak bo ae genji nandak do kurak tosak kanj, yut kokupyoni yipmanj degek kandap jikon kimbaban tegoni unun tidañba kini.¹⁵ ††Asisi dayisat, kokwin agak bisap madepmon, unuden amin da Sodom kokup amin gat ae Gomora kokup amin gat da jiggi pakdan unun si yapmanjek jiggi madepsi pak-danj.”

Jiggi mibili mibili altokdan

(Mk 13.9-13 ae Lk 21.12-17)

¹⁶ ††Yesu da sanjbejek yanj yagit, “Nandani, nak da ji sipsip yombem banj jon piñan da bikbigon yabekdat. Do tunjon amin da nandanj kokwin tagisi anjek akwanj unun da tilagon agipni. Ae kinarim dakon anpak yolek yaworisi agipni.”¹⁷ †††Amin do pindak kimotni. Gen kokwin amin kabinikon depmanjek muwut muwut yut-nikon baljokdanj.¹⁸ Nak dakon man abin yip do anjek ji timik pañpañ gapmanon ae kila amin madepmon pañkikdanj. Pañkwa kila amin madepmon ae Amin Nwakriwari Kabikon nak dakon Gen Bin Tagisi yoyiñ tenñtoni.¹⁹ Gen pikon pañki depmanjakwa gen ni banj yoneñ ae gen kobogi nianj yoyineñ yanj nandanek pasol pasol dima ani. Unun bisapmon gin ni gen banj yoyini unun Piñkop da dolikdisak.²⁰ †††Ji da dima yok-danj. Datji dakon Wup da ji da dulumon da yokdisak, do pasol pasol dima ani.

²¹ ††† “Peni da padige si anakba kimotjak do gen pikon yipdisak. Ae dat da monji gwayoni yanj gin akdisak. Anakwa monji gwayoni da menji datniyo do uwal anjek si dapba kimotni do amin yoyikdanj.”²² Nak nandanj namanj do anjek amin morapmi da ji do nandaba yokwi tok anjamdanj. Mani tebai agek egi wigakwa bisap madepmon wigisak amin Piñkop da yokwikon banj timitdisak.²³ Kokup kindakon amin da uwal anjdaba kanj, kokup unun yipmanjek pasal kokup kindakon kini.

† 9:34 Mt 12.24; Mk 3.22; Lk 11.15 †† 9:35 Mt 4.23; Mk 1.39
‡ 9:36 IDT 27.17; 1KA 22.17; Sek 10.2; Mt 14.14; Mk 6.34 †† 9:37
Lk 10.2 †† 10:1 Mk 6.7; Lk 9.1 ††† Selot unun amin kabi kinda,
Rom amin yolno kinjakwa nin miktiminin kila aneñ yanj nandawit.
††† 10:6 Jer 50.6 § 10:7 Mt 3.2; 4.17; Lk 10.9,11

§† 10:9 Lk 10.4 §†† 10:10 Lk 10.7; 1Ko 9.14 §† 10:12 Lk
10.5-6 §†† 10:14 Lk 10.10-12; Ya 13.51 §† 10:15 Mt 11.24; Jut 7
§† 10:16 Lk 10.3; Ro 16.19 §†† 10:17 Mk 13.9-11; Lk 12.11-12;
21.12-15 §§† 10:20 Jn 14.26 §§§ 10:21 Mai 7.6; Mt 10.35; Mk
13.12; Lk 21.16

Nak asi dayisat, ji Israel amin dakon kokup morapmon pi wasip dima anjakwa Amin Dakon Monji apdisak.

²⁴ † “Papia yut miñat monjiyo da yoyiñdetni dima yapmanjan. Ae oman amin da madepni dima yapmanjan. ²⁵ †† Miñat monjiyo da yoyiñdetni da tilagon egipni kan, unun tagi. Ae oman amin da madepni da tilagon egipni kan, unun kisi tagi. Yut dakon ami nak do Belsebul yan nayini kan, gwakni ji do nandaba piñbisi anjakwa man wagil yokwisi damdan.”

Pinƙop dogin pasoldo

(Lk 12.2-7)

²⁶ † Yesu da gen sanbejek yan yagit, “Ji amin da yo yokwi an damni do dima pasolni. Yo witjiñbi da toñ unun don noman tokdan. Ae gen pasili toñ unun don amin kisi da nandakdan. ²⁷ Gen pilin kaga dayisat, unun gildat kalba yan tenjenoni. Gen pisik mirakjikon dayisat unun yut kwenon da agek yan tenjenan yomni. ²⁸ †† Amin da gip dapba kimokgon unun do dima pasolni, wupji aripmi dima dapba kimotdan. Ji Pinƙop dosi pasolni. Unun da gip gat wup gat kisi Tipdomon maban pigi tasik tokdan. ²⁹ Minam moniñ unun yo moniñisok, bamori dakon yuman nogi unun moner gi-man tabili kaloni gin. Mani Datji da kinda miktimon dima mosak do nandisak kan, aripmi dima mokdisak. ³⁰ Pinƙop da busuñ dangwanji nian da toñ unun kisisi nandan mudosok, ³¹ †† do dima pasolni. Minam moniñ moniñ morapmi dakon yuman nogi unun madep dima, mani ji dakon yuman nogi unun wukwisi.”

Nin Yesu dakon amin kabi yan yok do dima pasolner

(Lk 12.8-9)

³² Yesu da gen sanbejek yan yagit, “Amin kinda miñat aminyokon ‘Nak Yesu dakon amin’ yan yosak kan, nak da Datno Kwen Kokup egisak ‘Unun amin nak dakon amin’ yan iyikdisat. ³³ †† Mani amin kinda miñat aminyokon ‘Nak Yesu dakon amin dima’ yan yosak kan, nak da Datno Kwen Kokup egisak ‘Unun amin nak dakon amin dima’ yan iyikdisat.”

Yesu but dasi galak tan imiñ kimotdo

(Lk 12.51-53 ae 14.26-27)

³⁴ Yesu da sanbejek yan yagit, “Nak da miktimon emat anyawot ak do pigim yan dima nandani. Nak emat agak sibanan anan pigim. ³⁵ †† Nak uwal pidok pidokyo noman tosak do pigim.

‘Amin kinda da datni uwal an imdisak.

Ae gwa kinda da menji uwal an imdisak.

Anakwan miñat kinda da namdi uwal an imdisak.

³⁶ Anakwan amin kinda iyi dakon gwakni da uwalni dagokdan.’

³⁷ “Amin kinda menji datniyo do but dasi galak tan yomisak unun yapmanjek nak do wukwisi yan dima nandisak kan, unun amin nak dakon notno dima. Ae

† 10:24 Lk 6.40; Jn 13.16; 15.20 †† 10:25 Mt 9.34; 12.24; Mk 3.22; Lk 11.15 ‡ 10:26 Mk 4.22; Lk 8.17 †† 10:28 Ro 8.31; Jem 4.12 †† 10:31 Mt 6.26 ††† 10:33 Mk 8.38; Lk 9.26; 2Ti 2.12 ††† 10:35 Mai 7.6

amin kinda monji bo ae gwi do but dasi galak tan yomisak unun yapmanjek nak do wukwisi yan dima nandisak kan, unun amin nak dakon notno dima. ³⁸ †† Ae amin kinda tilak kindapni guramigek nak dima noljak kan, unun amin nak dakon notno dima. ³⁹ Amin kinda miktimon tagisi egip do nandanek pi madepsi asak kan, unun amin egip egipni pasil imdisak. Mani amin kinda nak do nandanek egip egipni yipjak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini abidokdisak.”

Yesu dakon amin panpulugon amin da tomni tagisi

timitdan

(Mk 9.41)

⁴⁰ †† Yesu da sanbejek yan yagit, “Amin kinda ji but dasi timikdak, unun nak nan abidosok. Amin kinda nak abidosok, Pinƙop nak yabekban pigim unun nan abidosok. ⁴¹ Amin kinda da nak kombi amin kinda anpulgosot yan nandanek kombi amin kinda abidan anki yutnikon kilani asak kan, Pinƙop da yo tagisi kombi amin do yomisak yan gin unun amin do imdisak. Ae amin kinda da nak amin kilegisi kinda anpulgosot yan nandanek amin kilegi kinda abidan anki yutnikon kilani asak kan, unun amin da yo tagisi amin kilegi da timikgan yan gin timitdisak. ⁴² Ae amin kinda da nak Yesu dakon pangetni kinda anpulgosot yan nandanek nak dakon pangetno mani mini kinda do pakbi mirimjok kinda kolen imjak kan, asisi dayisat, kobogi do yo tagisi timitdisak.”

Yesu unun namin?

(Kilapmi 11.1-16.20)

Jon da panget kabini yabekban Yesukon kiwit

(Lk 7.18-35)

11 Yesu pangetni 12 kabi yoyiñ dek mudanek unun kokup yipmanjek Galili miktimon dakon kokup pap tawit unudon agek Pinƙop dakon gen yoyiñ dekgit.

² Anakwan Jon dam tebanon yigek Kristo da pi agit dakon gen bin nandanek panget kabini yan yoyigiti,

³ “Ji Yesukon kin yan iyini, ‘Pinƙop da amin yabet do yagit unun gak, bo nin amin kinda don apdisak unun do jomjom anen?’ ”

⁴ Yanba Yesu da kobogi yan yoyigiti, “Ji kin yo morap kan nandanyo an unun Jon iyini. ⁵ †† Dabili mini amin sinon, kandapmi alek tanbi kosit akwan, wuda tebani toñ amin kilek toñ, miragi mini gen nandan, kimakbi kimoron da pidon, ae yoni mini amin da Pinƙop dakon Gen Bin Tagisi nandan. ⁶ Amin kinda nak nandanek nandan gadatni dima wital kisak unun amin kisik kisigi toñ egisak.”

⁷ Yoyiñban Jon dakon panget kabini kinakwa Yesu da miñat amin kabi madep Jon do yan yoyigiti, “Ji miktimon amin minikon ninan kok do kiwit? Mirim da nagal

§ 10:38 Mt 16.24-25; Mk 8.34-35; Lk 9.23-24; 17.33; Jn 12.25 † 10:40 Mk 9.37; Lk 10.16; Jn 13.20 ††† 11:5 Ais 35.5-6; 61.1

panwayiŋ aban pindat do kiwit? ⁸ Unjun dima kaŋ, ni-naŋ kok do kiwit? Amin kinda da ilikba pigikni mani tonŋsi pagit unjun kok do kiwit? Dima, kila amin madep da yutnon unjuden amin da ekwaŋ. ⁹ Dima kaŋ, ae ni-naŋ kok do kiwit? Kombi amin kinda kok do kiwit? Asi ji kombi amin kok do kiwit. Mani Jon da kombi amin diwari yapmaŋ mudosok. ¹⁰ †Unjun amin dogin Piŋkop da papiakon gen yaŋ toso:

‘Nandani, geno yaŋ teŋteŋosak do amin kinda yabekgo unjun da mibilaŋ gamjak. Aŋek kositgo aŋnoman asak.’

¹¹ Nak asisi dayisat, amin morap miktimon alton unjun Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da yapmaŋ mudosok. Mani amin morap Piŋkop da Amin Kila Asak da kagagwan piŋbisi ekwaŋ unjun da Jon yapmaŋgaŋ.

¹² †† “Kombi amin morap gat ae gen teban papia kisi da Piŋkop da Amin Kila Akdisak unjun do yaŋ teŋteŋaŋakwa wiŋ Jon Telagi Pakbi Sogok pini wasagit bisapmon wigit. Jon da Piŋkop dakon gen wasaŋek yagiron da wiŋ abisok ekwamaŋon Piŋkop da Amin Kilani Ak do pi madepsi asak. Aŋakwan amin da unjun kirinŋit do pi madep aŋ. Yaŋ aŋek emat jigiyi morapmisi paŋalon aŋ. ¹⁴ †Unjun papia da Elaija don apjak do yagit. Ji but bamot aŋ yaŋ nandisat. Gen on nandak do galak tonŋ amin ji pakyaŋsi nandaneŋ mibili nandaŋ pi-soni. Jon unjun Elaija.

¹⁶ “Amin abisok ekwaŋ unjun nandaŋ kokwini tagi di-ma. Unjun dakon mibili timisos di dayiko nandabit. Unjun miŋat monjiyo da yaŋ, yumaŋ gwayek tamokon yigek notni yoyiŋ yoyiŋ aŋek yaŋ yoŋ, ¹⁷ †Nin kasiŋ kili pisomaŋ, mani ji kap ak do dima nandayinŋ. Nin bupmi kap yamaŋ, mani ji bupmi nandaneŋ kunam tat do dima nandayinŋ.’”

¹⁸ Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Jon abiŋek jap morapmi dima nagit, ae wain dima nagit. Yaŋ aŋakwan, ‘Korŋni tonŋ’ yaŋ yawit. ¹⁹ ††Ae Amin Dakon Monji da abiŋ jap pakbiyo agit. Yaŋ aŋakwan kaŋek yaŋ yawit, ‘Kabit, jap morapmi noknok amin ae wain morapmisi noknok amin. Takis timit timit ae yokwi pakpak amin dakon notni.’ Yaŋ yaŋ imgwit, mani Piŋkop da pi morap agit unjun pindagek nandano nandaŋ kokwini tagisi gin asak.”

But tobiŋ dima aŋ amin unjun bupmisi

(Lk 10.13-15)

²⁰ Kokup pap diwarikon Yesu wasok tapmimi tonŋ morapmi agit, mani but tobiŋ dima awit. Do Yesu da tebaisi yaŋ yagit, ²¹ †† “Korasin ae Betsaida amin, awa! Nak wasok tapmimi tonŋ abo pindagek ji but tobiŋ dima awit. Tair kokupmon amin gat Saidon kokupmon amin gat da pindakgwit tam, but tobiŋ bamisi abam. Aŋek bupmi dakon yik imalyo paŋek abilagon yikbam.

²² Mani nak yaŋ dayisat, gen kokwin bisap madepmon Tair gat Saidon kokupmon amin gat da kobogi do jigiyi tagapmi paŋakwa ji da kobogi do jigiyi madepsi pakdaŋ.

† 11:10 Mal 3.1; Lk 1.76 †† 11:12-13 Lk 16.16 † 11:14-15 Mal 4.5; Mt 17.10-13; Mk 9.11-13 †† 11:19 Mt 9.14 †† 11:21 Ais 23; Esi 26-28; Jol 3.4-8; Am 1.9-10; Sek 9.2-4

²³ ††Aŋakwa Kapaneam kokupmon amin, ji ason Kwen Kokupmon wigini yaŋ nandaŋ, ma? Unjun aripmi di-masi. Ji mibiligwan Tipdomon pigikdaŋ. Nak wasok tapmimi tonŋ abo pindagek ji but tobiŋ dima awit. Unjun morap Sodom kokupmon amin da pindakgwit tam, abisok Sodom tosoŋ gin. ²⁴ ††Do yaŋsi dayisat, Piŋkop da amin kokwin ak do bisap yipguron Sodom amin da jigiyi pakdaŋ unjun si yapmaŋek ji da jigiyi madepsi pakdaŋ.”

Ji nagon obiŋek yik yawotni

(Lk 10.21-22)

²⁵ †Unjun bisapmon Yesu da yaŋ yagit, “Dat, kundu ae miktim dakon Amin Tagi, amin diwari miktim dakon nandak nandakni unjun wukwisi, mani iyi do nandaba wigisak, do unjuden amin do gen bami morap si paŋkisi-bisal. Aŋek amin moniŋi da tilagon ekwaŋ amin, unjun do yolisal. ²⁶ O Dat, gak gaga dakon galak-tok yolek yaŋ asal.

²⁷ †† “Datno da yo morap kili namgut. Dat unjun daŋin Monji nandaŋ imisak. Aŋek Monji gat ae amin Monji da Dat dakon mibili yoyisak unjun amin daŋin Datno nandaŋ imaŋ.

²⁸ ††† “Jigiyi mibili mibili paŋek warari nandaŋ amin, ji nagon opba bikbik dabo yik yawotni. ²⁹ †††Bulmakau da tegon amin da yik pawil kindap kirinŋ paŋteban aba yo jigiyi ilikgaŋ, unjun da tilak ji nak dakon kindap kirinŋ pani. Nak dakon kindap kirinŋ unjun yawori ae yik imet-ni unjun tagapmi. Nak amin yawori ae butno piŋbi, do nak gat egek Piŋkop do dayinŋ deŋgo butji yawori tosoŋ.”

Sabat dakon gen

(Mk 2.23-28 ae Lk 6.1-5)

12 †††Sabat kindakon Yesu gat paŋdetni unjun wit pi kinda da bikbik naŋ kiwit. Kirinŋ paŋdetni jap do awit, do wit bami diwari jimik dagaŋ nawit. ² ††Aŋakwa pindagek Parisi amin da Yesu yaŋ iyiwit, “Pindat, paŋdet kabigo Sabat bisapmon nido gen teban yapmaŋek pi aŋ?”

³ ††Yaŋba Yesu da yoyigit, “Dewit gat amin kabini gat da jap do aŋek yo awit unjun ji manjiŋ nandaŋyo awit bo dima? ⁴ †††Dewit unjun telagi yutnon wigiŋ bret Piŋkop do parekbi unjun abidaŋ naŋek amin kabini kisi do yoban nawit. Bret unjun telagi, amin isali da dima noknogi, mukwa sogok amin daŋin tagi nawit. ⁵ †††Bo ae Piŋkop da papiakon gen kinda mukwa sogok amin do yosok unjun kisi dima manjiŋ nandaŋyo awit? Mukwa sogok amin Sabat bisap morapmon gen teban yapmaŋek pi aŋ, mani diwarini mini ekwaŋ. ⁶ †††Nak asi dayisat, amin kinda oni egisak unjun da Telagi Yut

††† 11:23 WW 19.24-28; Ais 14.13-15 ††† 11:24 Mt 10.15; Lk 10.12 † 11:25 1Ko 1.26-29 †† 11:27 Mt 28.18; Jn 1.18; 3.35; 10.15; 17.2 ††† 11:28 Jer 31.25 †† 11:29-30 1Jn 5.3 ††† 12:1 GT 23.25 †† 12:2 TP 20.10 †† 12:3 1Sa 21.1-6 ††† 12:4 MS 24.5-9 ††† 12:5 IDT 28.9-10 ††† 12:6 Mt 12.41-42

Madep yapmandak. ⁷ Piŋkop da papiakon gen kinda tosoq unun yan:

'Nak ji da paret an unun do dima galak tosoq.

Nak ji da amin do bupmi nandan yan omni unun do galak tosoq.'

Ji unun dakon mibili nandabam tam, gulusunni mini amin gen dima yan yobam. Amin Dakon Monji unun Sabat bisap dakon Amin Tagi egisak."

Yesu da Sabat bisapmon amin kisiri girenjiki kinda anmilip agit

(Mk 3.1-6 ae Lk 6.6-11)

⁹ Yesu unudon da muwut muwut yutni kindakon wigek ¹⁰ amin kisiri girenjiki kinda ekwan kagit. Amin yikgwit unun da Yesu gen teban kinda yapmandakwan gen pikon yipnen yan nandaneq iyiwit, "Sabat bisapmon amin kinda da notni kinda anmilip asak kan, unun gen teban yapmandak?"

¹¹ Yanba yan yoyigit, "Nian nandan? Jikon da kinda dakon sipsipni kinda Sabat bisapmon gapmagwan mosak kan, yum kanakwa unungwan di egipjak? Dimasi, anpuluganeq abidan ilikba wikdisak. ¹² Sipsip unun yo isali, mani amin da yo madepsi. Yan do, Sabat bisapmon amin kinda anpulugoneq kan, gen teban yapmandan yan dima nandani."

¹³ Yan yanek amin kisiri girenjiki yan iyigit, "Kisitgo anjiniŋ a." Yanban amin unun kisiri anjiniŋ aban kilek tan kisiri teri kinda yombem gin agit. ¹⁴ Anakwan Parisi amin da kin "Nian anek Yesu anatan?" yanon da gen panjosit awit.

Yesu unun Piŋkop dakon pi amin bamisi

¹⁵ Yesu unun Parisi amin da yo an imdo yawit unun kili pindak mudagit, do kokup unun yipmanek kigit. Kinakwan amin morapmi da yolgwit. Anakwa sot amin kisisi panmilip anek ¹⁶ Yesu iyi nianen amin kinda unun amin dima yoyini do yansop anyomgut. ¹⁷ Yan anakwan Piŋkop da kalipsigwan kombi amin Aisaia an-tagap aban gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

¹⁸ "On unun oman monjino, nak da naga manjigim.

Nak unun do but dasi galak tan imisat.

Nak da Wupno yipman ibo amin miktimi miktimi egi anan kwan unun gen kokwin kilegisi dakon mibili yoyin tenjenokdisak.

¹⁹ Unun pidok pidok dima asak, ae dima yan tidosak.

Do kokup pap da kosiron amin kinda da tekni dima nandakdisak.

²⁰ Nagal si gawut do asak unun aripmi dima jokgaljak.

Ae lam kimot do asak unun aripmi dima aban kimotjak.

Pi tebai anakwan wigi anpak kilegi da anpak yokwi wutjiban tapmimi mini akdisak.

²¹ Anakwan amin miktimi miktimi egi anan kwan unun da mani do nandan gadan iminek panpulugosak do nandan teban tanek jomjom akdan."

Yesu Belsebul gat pi amal yan yawit

(Mk 3.20-30 ae Lk 11.14-23 ae 12.10)

²² Unun bisapmon amin da konni ton amin kinda anan Yesukon anopgwit. Unun amin dabili mini ae kadim. Yesu da anmilip aban gen yanek dabili pisagit.

²³ Yan aban minjat amin kabi madep da kan wuripdagek yawit, "On amin Dewit dakon monji bo?"

²⁴ Mani Parisi amin da gen unun nandaneq yawit, "On amin kon dakon mibiltok amin madepni Belsebul unun da tapmimon kon yoldak."

²⁵ Yanba Yesu da nandak nandakni pindak nandanjo anek yan yoyigit, "Miktim kinda da pudan kabi bamori anek emat wamjil kan, unun miktim yokwi tokdisak. Ae kokup pap kinda bo ae yut kinda dakon amin da pudan kabi bamori anek emat wamni kan, ununyo kisi tagi dima egipdan. ²⁶ Yan gin Sunduk da Sunduk yoljak kan, Sunduk da iyi wasen ki kabi bamori anek yo morap kila agak dakon tapmim pasil imdisak. ²⁷ Nak Belsebul da anpuluganban kon yoldat kan, disi dakon notji kon yolgan unun amin kabi ni tapmimon da kon yolgan? Unun amin kabi da genji kokwinigeq gulusun yon yan tagi dayini. ²⁸ Mani Piŋkop dakon Wup da nak anpuluganban kon yoldat kan, Piŋkop dakon Amin Kila Agakni jikon kili abik.

²⁹ "Amin kinda da nian anek amin tebai kinda da yutnon wigi yo kabini tagi timitjak? Mibiltok amin tebai unun nap teban nan waman yipmanek yo kabini tagi timitjak.

³⁰ "Amin nak dakon notno dima, unun da nak uwal anmanan. Ae amin nak dima anpuluganban amin panmuwukgaman, unun amin da amin panwasenban wasen kwan.

³¹ "Do yan dayisat, Piŋkop da yokwi morap gat ae Piŋkop do yanba yokwi tok agak morap tagi wiriritjak. Mani amin kinda Telagi Wup do yanba yokwi tok asak kan, Piŋkop da unun amin dakon diwarini dima wiririk imdisak. ³² Amin kinda Amin Dakon Monji do yanba yokwi tok asak kan, Piŋkop da diwarini tagi wiririk imjak. Mani amin kinda Telagi Wup do yanba yokwi tok asak kan, Piŋkop da abisok on miktimon ae don bisap madepmon kisi diwarini unun dima wiririk imdisak."

Kindap yokwi unun bami yokwi potdan

(Lk 6.43-45)

³³ Yesu da sanbenek yan yagit, "Kindap kinda tagisi kan, bami kisi tagi. Ae kindap yokwi kan, bami kisi yokwi. Amin da kindap bami pindagek kindap yokwi bo ae tagi yan pindakgan. ³⁴ Ji tunon amin emari ton yombem. Gen tagisi nian anek yoni? Yo ni da butjigwan ton unun gen yogokjikon panalon an. ³⁵ Amin kilegi unun burikon yo tagisi morapmi ton, do anpak

† 12:7-8 Os 6.6; Mt 9.13 †† 12:10 Lk 14.3 † 12:11 Lk 14.5
 †† 12:14 Jn 5.16 †† 12:16 Mt 8.4; Mk 3.12 ††† 12:18 Ais 42.1-4
 ††† 12:18 Mt 3.17

§ 12:24 Mt 9.34; 10.25 §† 12:28 Ya 10.38; 1Jn 3.8 §†† 12:30
 Mk 9.40; Lk 9.50 §† 12:31 Ibr 6.4-6 §†† 12:33 Mt 7.16-20 §†
 12:34 Mt 3.7; 15.18; Lk 3.7; 6.45

kilegisi anj. Ae amin yokwi unun burikon yo yokwi morapmi tonj, do anjak yokwi anj.

³⁶ "Mani yanj dayisat, gen kokwin bisap madepmon isal dogin gen yum yawit amin morap Pinjkop da mibili nido yawit unun do yoyinban kobogi iyin iyin akdarj. ³⁷ Gaga gen yosol unun da tilagon gak amin kilegi bo amin yokwi yanj gayikdisak."

Amin da Yesu wasok tapmimi tonj asak do iyiwit

(Mk 8.11-12 ae Lk 11.29-32)

³⁸ †Gen teban yoyin det amin di gat ae Parisi amin di gat da Yesu yanj iyiwit, "Yoyin det, gak da wasok tapmimi tonj kinda abi kanjek asi gak Pinjkop dakon pi nanj asal yanj gandanerj."

³⁹ ††Yanba yanj yoyigit, "Amin on bisapmon ekwan unun amin yokwisi gin. Pinjkop dakon pi nanj asat yanj nandak do wasok tapmimi tonj kinda kok do yonj. Mani kinda dima kokdarj. Kombi amin Jona dakon tilak nanjin kokdarj. ⁴⁰ †Jona gildat kapbi ae pilin kapbi yanj tap kilap da but kagagwan egipgut, yanjin Amin Dakon Monji miktim kagagwan gildat kapbi ae pilin kapbi yanj potdisak. ⁴¹ ††Niniwe amin Jona da Pinjkop dakon gen yoyinban but tobil awit. Mani ji da binapmon amin kinda egisak unun da Jona yapmanj mudosok, mani ji but tobil dima anj. Do gen kokwin bisap madepmon Niniwe amin da pidanj agek abisok ekwan amin kabi dakon anjak yokwi unun do yanj tenjokdarj. ⁴² ††Miktim saut tetgin dakon kila amin minjat madep unun Solomon dakon nandanj kokwini tagisi iyinjakwan nandak do miktim dubagisikon da apgut. Mani amin kinda oni egisak, unun da Solomon yapmandak, mani geni dima nandanj. Do gen kokwin bisap madepmon unun kila amin minjat madep da pidanj agek abisok ekwan amin kabi dakon anjak yokwi unun do yanj tenjokdisak."

Konj aeni tobil abisak

(Lk 11.24-26)

⁴³ Yesu da sanjenek yanj yagit, "Konj kinda da amin kinda yipmanj degek kinj miktim kibiri timon agek yik yawot tamo wisisak. Mani tamo kinda dima kosok do ⁴⁴ yanj yosok, 'Nak aeno tobil yut kalip egipgumon kikenj.' Kinj kanban yut unun isal tosok ae sibat sibat ikdiganj anjilim abi kosok. ⁴⁵ ††Yanj kosok, do kinj konj 7 kabi iyi yapmanjek wagil yokwisi gat timikban kwa unun yutnon egek anjak yokwisi anj. Mibiltok unun amin yokwi egipgut, mani abisok unun yapmanjek wagil yokwisi egisak. Yanjin abisok yokwi pakpak amin ekwanon yanj gin altosok."

Yesu dakon menji padik padikyo

(Mk 3.31-35 ae Lk 8.19-21)

⁴⁶ Yesu minjat amin kabi madep gen yoyinjakwan menji padik padikni panjabinj yomakon agek Yesu gat yanj nandat ak do yawit. ⁴⁷ Yanba utgwan amin kinda

† 12:38 Mt 16.1; Lk 11.16; Jn 6.30 †† 12:39 Mt 16.4; Mk 8.12
‡ 12:40 Jna 1.17 †† 12:41 Jna 3.5 †† 12:42 1KA 10.1-10 †††
12:45 2Pi 2.20

da Yesu iyigit, "Menjo padik padikgo yomakon aben da gak gat yanj nandat ak do yonj."

⁴⁸ Yanban iyigit, "Menjo padik padikno unun namin?"
⁴⁹ Yanjek panjdetni kabikon kisit suganjek yagit, "Menjo padik padikno oni. ⁵⁰ †††Datno Kwen Kokup egisak unun dakon gen guramikganj amin unun menjo padik padikno ae saminojo."

Jap yet tinjok dakon gen

(Mk 4.1-9 ae Lk 8.4-8)

13 Unun gildaron gin Yesu yut unun yipmanjek pakbi idap da ilenon pabigi yikgit. ² †Yigakwan amin morapmisi da opba pindakgit, do bot kindakon wigigit. Boron pawigi yigakwan amin pakbi idap da ilenon akgwit. ³ Agakwa Yesu da tilak gen kinda yanj yoyigit, "Amin kinda unun jap yet tinjok do pigaga kigit. ⁴ Jap yet tinjokwan diwari kosiron manja minam da abin nawit. ⁵ Ae yeri diwari da miktim tipmi tonj timon mawit. Unun kwenjok tawit, do tepmi kwawit, mani tip kwenon miktim morapmi dima, do geli tagi dima yopba kiwit. Do gildat da winj pindakban alek tawit. ⁷ Anakwa jap yet diwari jonj keli tonj timgwan mawit. Unun jonj keli tonj gat kisi kwanjek wutjinba kibidawit. ⁸ Ae jap yet diwari da miktim tagisikon manj kwawit. Manj kwanjakwa diwari da bami 100, ae diwari da 60, ae diwari da 30 yanj tawit. ⁹ Gen yosot unun pakyanji nandani."

Tilak gen yogok dakon mibili yoyigit

(Mk 4.10-12 ae Lk 8.9-10)

¹⁰ Tilak gen unun yoyin mudanban panjdet kabini da abin iyiwit, "Minjat amin kabiyo madep gen yoyinjak tilak gen banj nido yoyisak?"

¹¹ Yanba yanj yoyigit, "Pinjkop da Amin Kila Asak unun dakon mibili pasili tosok unun ji da tagi nandani do Pinjkop da nandisak, mani unun amin do dima yolisak. ¹² ††Amin nak dakon gen nandanjek burikon yipmandak unun amin Pinjkop da sanjenek nandak nandak tagi madepsi imdisak. Mani amin nak dakon gen nandanjek burikon dima yipmandak unun amin nak dakon gen diwari nandagit unun pasil imdisak. ¹³ Mibili yanj do tilak gen gin yosot. Amin unun dabil sinjtanjek konj, mani yo kinda dima konj. Mirak panjek nandanj, mani dima nandaba pisosok. ¹⁴ †††Amin da yanj anakwa kombi amin Aisaia da kombi gen kinda yagit unun bami tonj asak. Gen unun yanj yagit:

'Ji bisap morapmisi gen nandakdarj, mani mibili dima nandaba pisokdisak.

Bisap morapmi dabil sinjtanjek kokdarj, mani dima kanja pisokdisak.

¹⁵ Unun do anjek on amin but teban kili awit.

Gen kalugi di gat nandak do kurak tanjek mirakni panj sogwit, ae dabilni wamanj sogwit.

Yanj dima awit tam, dabilni ae mirakni ae butniyo da kanj nandanyo aba pisanjan nagon tobilba tagi panjmilip abom.'

††† 12:50 Ro 8.29 § 13:2 Lk 5.1-3 †† 13:12 Mt 25.29; Mk 4.25; Lk 8.18; 19.26 ††† 13:14 Ais 6.9-10; Jn 12.40; Ya 28.26-27

¹⁶ †Mani ji dabilji da tagi pindakgan, ae mirakji da tagi nandan, do ji kisik kisik ekwan. ¹⁷ Asisi dayisat, kalip kombi amin morapmi gat ae amin kilegi morapmi gat da yo ji da abisok pindak nandanyo an unun pindat do but kindap pawit, mani dima pindakgwit. Ae abisok ji da gen nandan unun nandak do but kindap pawit, mani dima nandawit.”

Jap yet tɪntɪnok dakon mibili yoyigit

(Mk 4.13-20 ae Lk 8.11-15)

¹⁸ Yesu da sanɓenɓek yan yagit, “Kili jap yet tɪntɪnok dakon tilak gen dakon mibili dayiko nandani. ¹⁹ Amin Piɓkop da Amin Kila Asak dakon gen nandaneɓek butni dima pisonɓ unun jap yet kosiron mawit unuden. Yokwi Ami da abinɓ gen tagi butnikon ton unun gwayenɓ panɓkisak. ²⁰ Jap yet tipmi ton timon mawit unun amin kinda yombem. Unun amin Piɓkop dakon gen nandaneɓek unun bisapmon gin kisik kisigon da abidosok. ²¹ Mani butnikon geli tagi dima yipban kigit, do bisap pisipmisok akdak. Jigi mibili mibili altan imni ae Piɓkop dakon gen dakon uwal apni bisapmon nandanɓ gadatni yipban witdal kisak. ²² ††Ae jap yet jon keli ton timon mawit unun amin kinda yombem. Unun amin Piɓkop dakon gen nandisak, mani miktim dakon yo do nanda-ba kik asak, ae monenɓ da anɓkiliban unun do galagisi nandanɓakwan unun da Piɓkop gen witɓinɓan bami dima tosok. ²³ Mani jap yet miktim tagisikon mawit unun amin kinda yombem. Unun amin Piɓkop dakon gen nandaneɓek mibili nandanɓ kimokdok. Unun amin bami 100, ae kinda bami 60, ae kinda bami 30 yanɓ tanɓan an.”

Jon pigaga kwon unun dakon tilak gen

²⁴ Yesu da tilak gen kinda gat yan yoyigit, “Piɓkop da Amin Kila Asak unun yan. Amin kinda da jap yet pigagani kon tɪntɪnagit. ²⁵ Mani amin dipmin pak mudanɓakwan uwalni da abinɓ jap yet tagi yopgut unun bikbikgwan jon yokwi dakon yeri tɪntɪnaneɓek kigit. ²⁶ Jap yet kwanɓek bami tok do anɓakwa jon yokwi kisi kwanɓ wiyit. ²⁷ “Kwanɓakwa pindagek pi monji da kin pi ami analon anek yan iyiwit, ‘Amin tagi, gak pigokon jap yet tagi banɓin yopgul kagagwan jon yokwi unun nianɓon da kwawit?’

²⁸ “Iyinɓa yan yagit, ‘Uwal kinda da tɪntɪnagit.’

“Yanɓan iyiwit, ‘Nianɓ nandisal? Kin jon yokwi pilitnen do nandisal bo nianɓ?’

²⁹ “Yanɓa yan yoyigit, ‘Dima. Jon yokwi pilitni kan, jap bami di kisi pilitdanɓ. ³⁰ Yum pindagakwa jap gat jon gat kisi kwanɓakwa bami pakpak bisapmon jap bami pakpak pi monjino yan yoyikenɓ: Mibiltok ji jon yokwi kindapmon sok do baljanɓ gwilik yopni. Anek jap bami panɓ iligeɓ jap yutnokon pawigi yopni.’”

Mastat kindap dakon yeri dakon tilak gen

(Mk 4.30-32 ae Lk 13.18-19)

³¹ Tilak gen kinda gat yan yoyigit: “Piɓkop da Amin Kila Asak unun mastat yet yombem. Amin kinda da mastat yet pinikon kwaokgit. ³² Mastat yet unun jap yet kisi morap dakon pinɓi. Yeri moninɓisikok. Mani kwaotno madepsi kwosok. Jap diwari dakon tagok tagokni unun yapmanɓ mudaneɓek kindap da yan kwosok. Ae kilinɓ madep yopban kinɓakwa minam morapmi da panɓabinɓ ununɓwan yikganɓ.”

Yis dakon tilak gen

(Lk 13.20-21)

³³ Yesu da aeni tilak gen kinda gat yan yoyigit, “Piɓkop da Amin Kila Asak unun yis yombem. Minat kinda da plaua idap madep kinda gat iktagildak. Yan anɓakwan plaua unun kisisi paptanɓ madep tawit.”

Yesu tilak genon dagin Piɓkop dakon gen yagit

(Mk 4.33-34)

³⁴ Gen morap unun Yesu da minat amin kabi yoyigit unun tilak genon dagin yagit. Gen noman dima yoyinɓ tenɓenɓagit. Tilak gengin yoyigit. ³⁵ *Yan anɓakwan kombi gen kinda kalip yanɓi unun bami ton agit. Gen unun yanɓ:

“Nak da ji tilak gen dayikenɓ.

Yo kalipsi Piɓkop da miktim wasagit bisapmon pasili tawit da ae abisok ton unun do dayikenɓ.”

Jon yokwi pigaga kwon dakon mibili yoyigit

³⁶ Yesu da minat amin kabi madepsi yopmanɓek yutnon wigakwan panɓdetni da Yesukon kinɓek yan iyiwit, “Jon pigaga kwon dakon tilak gen unun dakon mibili yanɓi nandano.”

³⁷ Iyinɓa yan yoyigit, “Jap yet tagi yopmanɓak amin unun Amin Dakon Monji. ³⁸ Pi unun on miktim. Anek jap yet tagi unun Piɓkop da Amin Kila Asak da kagagwan ekwanɓ minat amin kabiyo. Ae jon yokwi unun Yokwi Ami dakon minat amin kabiyo. ³⁹ Anek uwal jon tɪntɪnagit unun Sunduk, ae jap pakpak bisap unun miktim da mudosak bisap madep. Ae jap bami pakpak pi monji unun Piɓkop dakon anɓelo kabini.

⁴⁰ †† “Amin da jon pilik kindapmon soson unudenɓ gin bisap mudok mudogikon yanɓ gin altokdisak. ⁴¹ ††

††† Amin Dakon Monji unun anɓelo kabini yabekban unun da yo morap yokwi agak dakon yo panɓalon an gat ae yokwi pakpak amin gat kisi Iyi Kila Asak da kagagwan banɓ pilik maba kindap tepmisi sosok ununɓwan pigikdanɓ. Pigi ununɓwan kunam tagek iyonɓ iyonɓ yanɓek egipdanɓ. ⁴³ ††† Unun bisapmon amin kilegi kabi Datni da Amin Kila Asak da kagagwan gildat da tenɓenɓosok unudenɓ tenɓenɓaneɓek egipdanɓ. Nak da gen yosot pakyansɓ nandani.”

† 13:16 Lk 10.23-24 †† 13:22 Lk 12.16-21; 1Ti 6.9-10,17

‡ 13:35 Kap 78.2 †† 13:40 Jn 15.6 †† 13:41-42 Mt 8:12; 24.31; 25.31; Mk 13.27 ††† 13:41-42 Mt 8.12 ††† 13:43 Dan 12.3

Monej witjibi dakon tilak gen

⁴⁴ Yesu da sanjenek yan yagit, "Pinjkop da Amin Kila Asak unun monej kinam kinda witjibi yombem. Amin kinda da monej kinam kinda miktim kagagwan yipbi nanj kanjwan aeni anji sibigit. Anjek but galak nandanjek yo kabini tanj imgwit unun kisisi aminon yumanj nanjek unun dakon moneji banj unun miktim tim yumanj nagit."

Kindirij mani tonji dakon tilak gen

⁴⁵ Yesu da sanjenek yan yagit, "Ae Pinjkop da Amin Kila Asak unun monej ilit amin kinda yombem. Unun amin yo tomni wikwisi wisij pindat do pi asak. ⁴⁶ Anjek kindirij kinda wagil mani tonji tomni wukwisi kinda kosok bisapmon kinj yo kabini tanj imgwit unun kisisi aminon yumanj nanjek unun dakon moneji banj unun kindirij tagisi yumgut."

Tap kilap simi simi yik dakon tilak gen

⁴⁷ Yesu da sanjenek yan yagit, "Aeno tilak gen kinda dayiko nandani. Pinjkop da Amin Kila Asak unun tap kilap simi simi yik yombem. Amin da unun yik pakbi idapgwan yipba pikwan tap kilap mibili mibili yikgwan pikwan. ⁴⁸ Pigi tujanba ilikba ilenjikon wikwan yigek tap kilap kokwinikganj. Tagi amin idap madepmon yopmanjek yokwi amin maba kwanj. ⁴⁹ Miktim dakon bisap mudosak bisapmon yanj gin altokdisak. Anjelo kabi da abinj amin yokwi amin kilegi da bikbigon ekwanj unun timitdanj. ⁵⁰ †Timigek maba kindap tebanon pigek unjungwan kunam tagek iyonj iyonj yanjek egipdanj."

⁵¹ Yanj yanjek Yesu da panjetni yanj yoyigit, "Gen morap dayisat unun dakon mibili nandanj mudonj bo dima?"

Yoyinban iyiwit, "O, nandanj mudomanj."

⁵² Yanjba Yesu da yoyigit, "Gen teban dakon yoyijdet amin Pinjkop da Amin Kila Asak unun dakon mibili kaluk nandanjek nandanj gadasak unun yut kinda dakon ami yombem. Unun amin yo kabi yopyop tamonikon kinj yo kalugi ae kalipmi kisi panjabinj amin yolisak."

Nasaret amin da Yesu do kurak tanj imgwit

(Mk 6.1-6 ae Lk 4.16-30)

⁵³ Yesu unun tilak gen morap yoyinj mudanjek unun kokup yipmanjek ⁵⁴ ††iyi da kokupmon kigit. Unudon Juda amin da muwut muwut yutnon wigij amin yoyinj degakwan tamtam yanjek yanj yawit, "Nandanj kokwin tagisi ae wasok tapmimi tonj agak dakon tapmim dukwan banj pagit? ⁵⁵ †Unun kisit kilda dakon monji. Menji unun Maria, ma? Ae padik padik kabini Jems, Josep, Saimon ae Judas, ma? ⁵⁶ Anjek samini kabi bikbik ninon ekwanj. Yo morap unun dukon timikgit?" ⁵⁷ ††Yanj yanjek kurak tanj iminjek nandaba pinjban imgwit.

† 13:50 Mt 13.42; Lk 13.28 †† 13:54 Jn 7.15 † 13:55 Jn 6.42
†† 13:57 Jn 4.44

Yanj nandanjek egakwa Yesu da yanj yoyigit, "Kombi amin kinda iyi dakon kokupni ae diwatniyo da nandaba pinjban iminjakwa miktim diwarikon amin da nandaba wikwan imanj." ⁵⁸ Amin unun dima nandanj gadanj imgwit, do Yesu unudon wasok tapmimi tonj morapmi dima agit.

Erot da yanban Jon anjakgwit

(Mk 6.14-29 ae Lk 3.19-20 ae 9.7-9)

14 Kila amin madep Erot unun Yesu dakon gen bin nandanjek ² oman amin kabini yanj yoyigit, "Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun kimoron da pidak, do wasok tapmimi tonj agak unun dakon tapmim tanj imisak."

³ ††Kalip Erot da padige Pilip dakon minjatni Erodias tuwil pagit. Aban Jon da Erot yanj iyigit, "Gak gen teban yapmanjek padigigo dakon minjatni tuwil pal. Unun tagi dima." Gen unun nandanjek Erot da obip amini yabekban kinj Jon abidanjek nap teban nanj wamanj dam tebanon yipgwit. ⁵ †††Erot unun Jon anjakban kimotjak do nandagit, mani amin da Jon unun kombi amin kinda yanj nandawit. Do amin do pasalek Jon dima anjakgit.

⁶ Don Erot dakon altok altok bisap do nandanjek jap noknok awit bisapmon Erodias dakon gwi da kap aban Erot da kanjek nandaban yo madepsi agit. ⁷ Anjek yanj teban tok kinda anjek yanj iyigit, "Yo nido nayiki, tagi gaberj." ⁸ Iyinjban menji da gwi nandak nandak iban Erot yanj iyigit, "Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun dakon busunji idapmon yipmanj nabi."

⁹ Gen yanj yanban Erot burikon jigij nandagit, mani amin jap nawit unun da injamon yanj teban tok agit unun do pasalek gen yagit dima kirinikgit. Obip amini yoyinban minjatjok da gen iyigit unudenj anjek ¹⁰ dam tebanon kinj Jon dakon busunji mandanj dagawit.

¹¹ Mandanj daganj idapmon yipmanj anjabinj minjatjok unun do iba anji menji do imgut. ¹² Anjakwan Jon dakon panjetni da kinj bumjotni abidanj anji wayikgwit. Wayigek kinj Yesu unun dakon geni iyiwit.

Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut

(Mk 6.31-44 ae Lk 9.10-17 ae Jon 6.1-13)

¹³ Yesu unun Jon anjakba kimakgit dakon gen bin nandanjek iyi gin bot kinda abidanjek miktim amini minikon kigit. Kinjakwan minjat amin kabi madep Yesu unudon kisak yanj nandanjek kokupni yopmanj yopmanj anjek pakbi idap ilenji nanj yol ankiwit. ¹⁴ Anjakwa bot unun panji ilenjikon agakwan Yesu pinj ilenjikon winjek amin kabi madepsi pindak bupmi nandanjek sot amin panjmilip agit. ¹⁵ Anjakwan pilindo panjetni da abinj Yesu yanj iyiwit, "Miktim amini minikon ekwamanj, ae gildat kili pigikdisak, do yoyinbi amin kabi madep kokup moninj moninj kinjek iyi do jap yumanj noni."

¹⁶ Yanjba yanj yoyigit, "Nido kini? Disi jap yomgut."

¹⁷ Yoyinban yanj yawit, "Ninon jap morapmi dima. Bret kisit kinda ae tap kilap bamori dagin tanj nimanj."

†† 14:3-4 MS 18.16; 20.21; Lk 3.19-20 ††† 14:5 Mt 21.26

¹⁸ Yanjba Yesu da yan yoyigit, "Uñun nagon pañopni."
¹⁹ †Yan yanek amin morap jon timon yitni do yoyigit. Anjek bret kisit kinda ae tap kilap bamot pabidank Kwen Kokup sinjanek gisamikgit. Yan anjek bret jok-galek pañdetni do yoban unun da amin do yomgwit.
²⁰ Yoba timik amin morap kisisi aripmisi nawit. Nanjba bret diwat tawit unun pañdetni da similba yik madepsi 12 kabi yan tugawit. ²¹ Wili 5 tausen da jap nawit. Ae miñat monjiyo jap nawit unun dima manjikbi.

Yesu pakbi idapmon bamañ bamañ kigit
 (Mk 6.45-52 ae Jon 6.16-21)

²² Yesu pañdet kabini boron wigek pakbi idap teri kinda unun da kalip wigini do yoyigit. Kinakwa Yesu miñat amin kabi madep yoyinban kiwit. ²³ ††Yoyinban kinakwa iyi gin iler kindakon bisit ak do wigigit. Wigi gildat pigakwan iyi gin ilerjon egipgut. ²⁴ Yesu ilerjon egakwan pañdet kabini boron da kin dubak tanakwa mirim da abin bot tomnikon tidankwan pakbi da madepsi tamaligakwan bot tobil tobil agit.
²⁵ Kili wisawisa do Yesu da pakbi idapmon bamañ bamañ kin pañdetni kabikon noman tan yomgut. ²⁶ †Pakbi idapmon bamañ bamañ apban kanek pañdetni si pasalgwit. Anjek "Kon kinda abisak!" yan yanek yan ti-dawit.
²⁷ Yan tidankwa unudon gin Yesu da yan yoyigit, "Ji si teban tanek egipni. Nak naga abisat. Dima pasolni."
²⁸ Yoyinban Pita da iyigit, "Amin Tagi, gaga abisak kan, yanbi pakbi kwenon da bamañ bamañ gagon opbo."
²⁹ Iyiban Yesu da yagit, "Kili op." Yan yanban Pita da bot yipmanek pin pakbi kwenon bamañek Yesukon kigit. ³⁰ Kinakwan mirim unun tebai aban kan pasalek pakbi kagagwan timisok di pigek yan tidank yagit, "Amin Tagi nak anpuluga!"
³¹ ††Yan tidankwan unudon gin Yesu da Pita abidank yan iyigit, "Gak nandan gadatgo pisipmi, nido but bamot asal?"
³² Yan iyiban boron wigakwal mirim dagagit. ³³ Daganakwan boron yikgwit amin unun Yesu gawak iminek yawit, "Asisi, gak Pinjok dakon Monji."

Genesaret miktimon Yesu da sot amin morapmi pañmilip agit
 (Mk 6.53-56)

³⁴ Pakbi idap teri kinda Genesaret miktimon kin ilerikon wigakwan ³⁵ unun miktimon amin da Yesu kan nandanjo awit. Kan nandanjo anek Yesu abik dakon gen bin sanbenjba miktimon teri teri kigit. Kwan nandanek sot amin kisisi pañabin yopmanakwa ³⁶ ††sot amin da Yesu dakon paba pigik diwatni igayik do bisit tebai iyiwit. Iyayiwit amin unun kilek tan mudawit.

Pinjok dakon gen teban da babik dakon gen yapman-dak
 (Mk 7.1-13)

¹⁵ Parisi amin diwari gat ae gen teban yoyin det amin diwari gat Jerusalem kokup papmon da obinek Yesu yan iyiwit, ² "Nido pañdet kabigo babik dakon gen teban yapmanek kisiri dima suganek jap non?"
³ Yanjba Yesu da yan yoyigit, "Ji Pinjok dakon gen teban yipmanek babikji dakon gen pañteban anek unun ban pañ ekwan. Unun tagi dima. ⁴ ††Pinjok da yan yagit,
 'Ji men datyo dakon pinbi egek geni guramitni' ae kinda gat yan yosok,
 'Amin kinda da men datyo do gen yokwi kinda yosak kan, unun amin si anakba kimotjak.'
⁵ Mani ji da amin gulusun yoyin degek yan yoyan, 'Men datyo do nandaba wikwanek yo kabi unun do pañpulgugi unun Pinjok do paretne kan unun tagi' ji da sun yan yoyan. ⁶ Ji yan anek babikji dakon gen teban guramigek Pinjok dakon gen teban maba kisak. ⁷ Ji jamba but amin, Pinjok da kombi amin Aisaia dakon nandak nandak antagap aban ji do gen yan si mandagit:
⁸ †††'Unun amin kabi gen kaga dagin nak man madep naman,
 mani but dasi nak dima nandan naman.
⁹ Iyi dakon gen teban do, "On unun Pinjok dakon gen" yan yanek amin yoyin dekan.
 Nak gawak naman unun koko yo isali asak.'"
Yo noknogi da amin dakon but dima anjupbal asak
 (Mk 7.14-23)
¹⁰ Yesu da miñat amin kabi madep yan ilikban apba yoyigit, "Gen dayiko mirak yopmanek nandaba pisosak. ¹¹ †Yo si nono pikwan unun do Pinjok da nandan yokwi dima asak. Mani gen yoman unun do Pinjok da nandan yokwi tosok."
¹² Yan yanban pañdetni da obin yan iyiwit, "Gen on yanaki Parisi amin dakon but yokwi ton gak unun di nandisal, bo dima?"
¹³ Yanjba Yesu da yan yoyigit, "Kwen Kokup Datno yo iyi dima kwaokgit unun gelimbil pilik mudokdisak.
¹⁴ †††ji on amin do nandaba kik dima ani. On amin kosit yolik amin dabil mini yombem. Dabil mini kinda da notni kinda kosit yolisak kan, kisi bamot gapmakon mokdamal."
¹⁵ Yanban Pita da Yesu yan iyigit, "Gak amin tilak gen yoyil unun dakon mibili tagi niyibin nandanen?"
¹⁶ Yanban Yesu da yan yagit, "Jiyo kisi dima nandan pison? ¹⁷ Jap morap noman unun kwasopinon pigek kosiri nan abigisak. ¹⁸ Mani gen yokwi yoman unun nandak nandakninon da win butnin pañupbal asak.
¹⁹ Yo unun yan do yosot: nandak nandak yokwi, amin dapba kimot, yumabi anpak mibili mibili, kabo, topmon da gen pikon yopyop, ae yanba yokwi tok. ²⁰ Amin

† 14:19 Mt 15.35-39; Mk 8.6-10 †† 14:23 Lk 6.12; 9.28 ††† 14:26 Lk 24.37 ††† 14:31 Mt 8.26; Mk 4.39 ††† 14:36 Mt 9.20-21

††† 15:4 TP 20.12; 21.17; GT 5.16 †††† 15:8 Ais 29.13 †††† 15:11 Mt 12.34 ††† 15:14 Lk 6.39; Ro 2.19

da unun anpak morap anakwa Pinkep da pindakban yokwi anj. Mani ji kisitji dima suganjek jap nonj unun da yokwi dima asak."

Kenan miñat kinda Yesu nandan gadan imgut
(Mk 7.24-30)

²¹ Yesu kokup unun yipmanek Tair ae Saidon kokup bamot tomal unudon kigit. ²² Kinj altañakwan Kenan miñat kinda unudon egipgut unun da abinjan yanj tidanjek yanj yagit, "Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam! Gwano korj da madepsi anupbal asak."

²³ Yanjan Yesu da gen kobogi kinda dima iyigit. Anjakwan panjet kabini da obinjan Yesu yanj iyiwit, "Miñat on yanj tidanjek jigij nimanjek noldak. Unun tagi dima. Iyinjbi kwan."

²⁴ Yanjan Yesu da yanj yagit, "Pinkep da nak Israel amin sipsip kabini pasilbi unun banjan panpulugokenj do yabekgit."

²⁵ Yanjan nandanjek miñat da abinjan gawak iminjan yanj iyigit, "Amin Tagi, anpulugoki dosi nandisat!"

²⁶ Yanjan yanjan Yesu da iyigit, "Miñat monjiyo dakon jap pinjan do yomyomi mini."

²⁷ Yanjan miñat da yanj iyigit, "Amin Tagi, bami yosol, mani pinjan tewigi da tamokon da jap jimjim monj unun tagi nonj."

²⁸ Yanjan Yesu da nandanjek yanj iyigit, "O miñat, nandan gadatgo unun wukwisi. Yo nido yal unun yanj gin altañ gamdisak." Yanj iyinjakwan unudon gin gwi kilek tagit.

Yesu sot amin morapmi panmilip agit

²⁹ Yesu unun kokup yipmanek Galili Pakbi idap da ilanjikon kigit. Kinjek unudon da ilanj kindakon pawigi yikgit. ³⁰ Pawigi yigakwan miñat amin kabi madepsi da sot amin morapmi panjapgwit. Kandapmi yokwi ae girenjikbi, dabil mini, amin kadim, ae sot mibil mini toñ unun Yesu da buron panjan yopmanakwa panmilip agit. ³¹ Anjakwan kadim da gen yawit, ae kandapmi yokwi ae girenjikbi da kosit agipgwit, ae dabil mini da sinjawit. Amin da unun pindagek Israel dakon Pinkep do tamtam yanjek anjisiwit.

Yesu da amin 4 tausen do jap yomgut
(Mk 8.1-10)

³² Yesu da panjet kabini yanj yoban apba yanj yoyigit, "On miñat amin kabiyo nin gat gildat kapbi egipmanjan. Kili japni kisi nan mudan, do nak bupmi nandan yomisat. Jap dima yominjek yabetno kini kanj, kosiron injam kimot anjek manjan potdanj."

³³ Yanjan panjetni da yanj iyiwit, "On miktim amini minikon bret morapmi dukon ban on miñat amin morapyo yomno noni?"

³⁴ Yanjan yoyigit, "Jikon bret nianjan da tonj?" Yanjan yawit, "Ninon bret 7 ae tap kilap moninjok bamorisok dagan tanj nimanjan."

³⁵ Yanjan yanjan Yesu da miñat amin kabiyo madep miktimon panjan yitni do yoyigit. ³⁶ Yoyinjan yigakwa Yesu da bret 7 kabi gat ae tap kilap gat timik Pinkep ya yanj iyinjek pudanjan panjetni do yoban unun da amin do yoba nawit. ³⁷ Kisi aripmisi nanjan jap diwat tawit unun panjetni da timigek yik madepsi 7 kabi similtgwit.

³⁸ Wili 4 tausen da jap nawit. Ae miñat monjiyo jap nawit unun dima manjikbi.

³⁹ Yesu unun miñat amin kabi madepsi yoyinjan kinjakwa iyi boron wigek Magadan tet do kigit.

Yesu da wasok tapmimi ton asak do iyiwit
(Mk 8.11-13 ae Lk 12.54-56)

16 [†]Parisi amin ae Sadyusi amin diwari da Yesu anjekwal do anjek opgwit. Asi Pinkep dakon pinjan asak bo dima yanj do wasok tapmimi ton kinda aban koni do iyiwit. ² Iyinjba yoyigit, "Gildat pigik do anjakwan ji yanj yonj, 'Kwen gami asak, do anjan bisap tagisi.' ³ Ae wisa dagokdosi ji yanj yonj, 'Gikwem pili ae kwen gami asak, do sikak mirimyo akdisak.' Ji gildat wisayo pindagek kokwin tagisi anj, mani abisok bisap ekwamanjan unun kanjek kokwin tagi dima anj. ⁴ ^{††}Amin on bisapmon ekwanjan unun amin yokwisi gin. Pinkep dakon pinjan asat yanj nandak do wasok tapmimi ton kinda kok do yonj. Mani kinda dima kokdanj. Kombi amin Jona dakon tilak nanjan kokdanj."

Yanj yoyinjan yopmanjan kigit.

Parisi ae Sadyusi amin dakon yis dakon tilak gen
(Mk 8.14-21)

⁵ Yesu gat panjetni gat pakbi idap teri kinda kiwit bisapmon panjetni bret do injanjek kiwit. ⁶ ^{†††}Yanj aba Yesu da yanj yoyigit, "Ji Parisi gat ae Sadyusi amin gat unun dakon yis do pakyansi kanj kimotni."

⁷ Yanjan notni yoyinjan yoyinjan anjek yanj yawit, "Ninon bret mini unun do bo yosok?"

⁸ Gen unun yanjan Yesu burikon da pindak nandanjan anjek yanj yoyigit, "Ji nido ninon bret mini yanj yonj? Ji nandan gadatji pisipmi! ⁹ ^{††††}Ji butji sigin pakyansi dima nandan pisonjan, ma? Nak bret 5 kabi banjan amin 5 tausen do yobo nanjan Yesu diwari yik morapmi similtba tugawit ji unun do si injonjan? ¹⁰ [§]Ae bret 7 kabi banjan amin 4 tausen do yobo nanjan Yesu diwari yik morapmi similtba tugawit ji unun do si injonjan? ¹¹ Nak bret do yanjan nandanjan, ma? Dima. Ji Parisi gat ae Sadyusi amin gat dakon yisni do pakyansi kanj kimotni, nak unun do dayit."

¹² Yanjan yanjan nandanjek burij pisawit. Bret dakon yis do dima yosok, Parisi gat ae Sadyusi amin gat dakon yoyinjan toptopmi do kanj kimotnenjan do yosok yanjan nandawit.

Pita da Yesu dakon mibil yanj tentenagit
(Mk 8.27-30 ae Lk 9.18-21)

¹³ Yesu Sisaria Pilipai kokup pap ankapmat anjek panjetni yanj yoyigit, "Amin da Amin Dakon Monji do namin amin kinda yanjan yonjan?"

† 15:24 Mt 10.6 †† 15:31 Mk 7.37 ‡ 15:32 Mt 14.14

†† 16:1 Mt 12.38; Lk 11.16 ††† 16:4 Mt 12.39; Lk 11.29 †††† 16:6 Lk 12.1 ††††† 16:9 Mt 14.17-21 § 16:10 Mt 15.34-38

¹⁴ †Yanban iyiwit, “Diwari da Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yan yon, ae diwari da Elaija yan yon, ae diwari da kombi amin Jeremaia, bo kombi amin njwaknjwari kin-da yan yon.”

¹⁵ †Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ae disi nak do namin yan yon?”

¹⁶ ††Yan yoyinban Saimon Pita da yan iyigit, “Gak Kristo, Pinjkop egip egipmi ton unun dakon Monji egisal.”

¹⁷ †Yanban Yesu da yan iyigit, “Saimon, Jon dakon monji, gak kisik kisik tagi abi. Gen yal unun miktim amin kinda da dima goligit. Kwen Kokup Dat da iyi goligit. ¹⁸ ††Nak yan gayisat, mango unun Pita. Anjawan tip unun da kwenon panmuwukbi kabino panmuwuk yopbo Tipdom dakon tapmim da aripmi dima pabin yopmanjawan toktogisi tan an an kikdisak.

¹⁹ ††Pinjkop da Amin Kila Asak unun dakon yoma witdal gaben. Gen miktimon yan anteban abi, Kwen Kokup-mon Pinjkop da yan gin yan anteban asak. Ae gen miktimon yan witdalbi, Kwen Kokup-mon Pinjkop da yan gin yan witdaljak.”

²⁰ †Yan yanek Yesu da panjetni dima yoni do kirinjik yominjek yan yoyigit, “Nak Kristo egisat unun amin kinda dimasi iyini.”

Yesu kimot bisapni kwan tanjawan panjetni da iy dakon anpak ani do yoyin dekgit

(Kilapmi 16.21–20.34)

Kimagek pidosak unun dakon but piso yagit

(Mk 8.31–9.1 ae Lk 9.22-27)

²¹ Unun bisapmon Yesu da wasanjek yo noman tanj imdan unun do panjetni yoyinjek yan yagit, “Nak Jerusalem kokup papmon kinjek kila amin, ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyinjet amin unun da yo yokwisi an naminjek nikba kimotdisat. Anjek gildat kapbi anjawan Pinjkop da aban pidokdisat.”

²² Yanban Pita da unun gen nandanjek Yesu ilenjon anki tebai yan iyigit, “Amin Tagi! Unun yo morap dimasi altañ gamni!”

²³ Yanban Yesu da Pita yan iyigit, “Sunduk gak nepman det! Kosit sopsop dima anjam. Gak Pinjkop dakon nandak nandak nan dima yoldal, gak amin dakon nandak nandak nan yoldal.”

²⁴ ††Yan yanek Yesu da panjetni yan yoyigit, “Amin kinda nak nol do nandisak kan, unun amin iy dakon galaktok morapni kisi yopman mudanjek tilak kindapni guramigek nak noljak. ²⁵ ††Amin kinda iy dakon yiyitni tagisi tosak do nandanjek pi madep asak kan, egip egipni pasil imjak. Mani amin kinda nak do nandanjek egip egipni do nandaban yo madep dima asak kan,

unun amin egip egip dagok dagogi mini abidosak.

²⁶ §Amin kinda da miktim dakon yo morap pan egakwan egip egipni pasiljak kan, unun yo morap da nian anjek anpulugoni? Bo egip egipni aeni abidok do tomni ninan yumjak? ²⁷ †Amin Dakon Monji unun Datni dakon tilimni gat ae anelo kabini gat apdisak. Unun bisapmon minjat amin morapyo anpakni awit unun da aripmon tomni yomdisak. ²⁸ Nak asisi dayisat, on anjan kabikon da di dima kimagek egakwa gin Amin Dakon Monji unun kila amin madep mani panjek apban kokdan.”

Yesu dakon giptimi kulabik agit

(Mk 9.2-13 ae Lk 9.28-36)

17 Gildat 6 kabi mudanjawa Yesu da Pita, Jems ae padige Jon yoyinban bunjon yolba ilen dubagi kindakon pawigi iy gin egipgwit. ² ††Ilenjon egek kanjawa Yesu dakon giptim njwaknjwari agit. Anjawan tomno dabilniyo gildat da yan tentenagit. Ae imalniyo kisi kwakwagisi ae tentenini tonji agit. ³ Yan aban kanjawa Moses gat Elaija gat altañbal Yesu gat gen yan nandatyo aba pindakgwit.

⁴ Yan anjawa Pita da Yesu iyigit, “Yoyinjet, nin idon egip do tagisi nandaman. Gak da tagi yan nandabi kan, nak da yut kaben kapbi aben. Kinda gak do, kinda Moses do ae kinda Elaija do aben.”

⁵ †Pita da gen yanjanwan gin gikwem tentenini madep da pinj ilimik yominjanwan gen kinda ununjanwan da yan noman tagit, “Unun Monjino, but dasi galak tanj imisat, ae unun do nandabo wagil tagisisi asak. Ji geni nandani.”

⁶ Panjetni gen unun nandanjek miktimon manj pagek madepsi pasal nimmimikgwit. ⁷ Yan aba Yesu da abin giptimikon witjinjek yan yoyigit, “Ji dima pasalek pidabit.” ⁸ Yan yanban pidan kwen sinjanjek amin bamot dima pindakgwit, Yesu nanjin kawit.

⁹ Ilenjon da tobil pinjek Yesu da yan yoyigit, “Yo unun pinjan unun dakon gen amin kinda dima iyini. Anjawa Amin Dakon Monji kimoron da pidosak unun bisapmon tagi yoyini.”

¹⁰ ††Panjetni da Yesu yan iyiwit, “Gen teban yoyinjet amin da gen kinda yan yon, ‘Elaija mibiltok abinjanwan Kristo unun bunjon apjak.’ Gen unun nido yon?”

¹¹ Iyinba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Gen unun bami yon. Elaija da abin yo morap panjaluk akdisak. ¹² ††Mani Elaija kili apgut, aban amin da dima kanja pisagit, do galaktokni yolek yo yokwi mibili mibili an ingwit. Ae Amin Dakon Monji ununyo kisi yo yokwi mibili mibili yan gin anjiman.”

¹³ †Yan yanban panjetni da Jon Telagi Pakbi Sogok Amin do yosok yan nandaba pisagit.

† 16:14 Mt 14.1-2; Mk 6.14-15; Lk 9.7-8 †† 16:16 Jn 6.69 †
16:17 Gal 1.15-16 †† 16:18 Jn 1.42; Ep 2.20 †† 16:19 Mt 18.18; Jn
20.23 ††† 16:24 Mt 10.38; Lk 14.27 ††† 16:25 Mt 10.39; Lk 17.33;
Jn 12.25

§ 16:26 Mt 4.8-9 §† 16:27 Kap 62.12; Yt 24.12; Mt 25.31; Ro
2.6; PA 22.12 §†† 17:2 2Pi 1.16-18 §† 17:5 GT 18.15; Kap 2.7; Ais
42.1; Mt 3.17; Mk 1.11; Lk 3.22 §†† 17:10 Mal 4.5 §† 17:12 Mt
11.14 §† 17:13 Lk 1.17

Yesu da monji kinda konni yol imgut

(Mk 9.14-29 ae Lk 9.37-42)

¹⁴ Yesu gat panɗetni kapbi gat ileŋon da piŋ miŋat amin morapmi muwukgwit kabikon kiŋakwa amin kin-da da abin Yesu da buron gawagek yaŋ iyigit, ¹⁵ "Amin Tagi, gak monjino do bupmi nandaŋ ibi! Uŋun bisap morapmi tebaisi nimnimigek jigi tepmiyo madepsi pasak. Aŋek bisap morapmi kindapmon mosok bo ae pakbi kagagwan maŋ pigisak. ¹⁶ Nak panɗet kabi-gokon aŋkiko aŋmilip ak do aŋtidok ayiŋ."

¹⁷ Yaŋba Yesu da yaŋ yagit, "Ji nandaŋ gadatji mini amin, ji aŋpakji yokwisi. Nak bisap niaŋ da ji gat egek jigisi guramik dabeŋ? Monji uŋun nagon aŋopgut!"

¹⁸ Yaŋ yoyiŋban aŋopba Yesu da koŋ uŋun gen tebaisi iyinban wiŋ abigiŋakwan uŋun bisapmon giŋ monji uŋun kilek tagit.

¹⁹ †Aŋakwan don panɗetni iyi gin obiŋ Yesu yaŋ iyiwit, "Nin nido koŋ uŋun yol do aŋtidok amanŋ?"

²⁰ ††Yaŋba yaŋ yoyigit, "Ji dakon nandaŋ gadatji uŋun pisipmisi, yaŋ do aŋek aŋtidok ayiŋ. Nak asisi dayisat, ji dakon nandaŋ gadatji uŋun moniŋisisok, mastat yet yombem taŋ damisak kaŋ, ji kabap on iyinba tuwil ki timi kindakon tagi kisak. Ae pi morap kisi tagi ani."

²² †Yesu panɗetni gat Galili miŋtimon muwugek yaŋ yoyigit, "Amin Dakon Monji amin da uwal da kisiron yipba ²³ uŋun da aŋakba kimotdisak. Aŋakwa gildat kapbi aŋakwan Piŋkop da kimoron naŋ aban pi-dokdisak." Gen uŋun yaŋban nandaŋek bupmisi nandawit.

Yesu Telagi Yut Madep do takis yomgut

²⁴ ††Yesu gat panɗetni gat Kapaneam kokupmon kiŋ altaŋakwa Telagi Yut Madep dakon takis timit timit amin da Pitakon kiŋ yaŋ iyiwit, "Yoyiŋdetgo Telagi Yut Madep do takis yopmaŋdak bo dima?"

²⁵ Yaŋba Pita da yagit, "O, yopmaŋdak."

Pita da yaŋ yoyiŋek yutnon wigi gen kinda dima yaŋakwan Yesu da kalip yaŋ iyigit, "Saimon gak niaŋ nandisak? On miŋtimon kila amin madep madep takis timikgaŋ, uŋun takis namin da yopmaŋgaŋ? Iyi dakon monjini da bo amin ŋwakŋwari da yopmaŋgaŋ?"

²⁶ Yaŋban Pita da yagit, "Amin ŋwakŋwari da yopmaŋgaŋ."

Yaŋban iyigit, "Yaŋdo, iyi dakon monjini da takis dima yopmaŋgaŋ. ²⁷ Mani nin takis dima yopneŋ kaŋ, uwal aŋnimdaŋ. Do gak pakbi idapmon kiŋ nap yipbi pikwan tap kilap mibiltok aŋatjak uŋun da gen kagakon moner kinda taŋban kokdisak. Uŋun moner naŋ nit do Telagi Yut Madep do takis yopbi."

Mibiltok amin egip egip dakon gen

(Mk 9.33-37 ae Lk 9.46-48)

18 ††Uŋun bisapmon panɗetni da Yesukon kiŋek yaŋ iyiwit, "Piŋkop da Amin Kila Asak da kagag-

wan namin da amin diwari yapmaŋek man madepni toŋ?"

² Yaŋba Yesu da amin moniŋ kinda iyinban opban panɗetni da bikbigon yipban agakwan ³ ††yaŋ yoyigit, "Nak asisi dayisat, ji kulabik aŋek amin moniŋ da tilagon dima egipni kaŋ, ji Piŋkop da Amin Kila Asak da kagagwan dima egipdaŋ. ⁴ Amin kinda iyi do nanda-ban piŋakwan amin moniŋ da tilagon egipjak kaŋ, uŋun amin Piŋkop da Amin Kila Asak da kagagwan man madepni toŋ. ⁵ †††Ae amin kinda da amin moniŋ oden kinda nak nandaŋ gadaŋ namiŋek egakwan aŋpulugosok kaŋ, uŋun amin nak naŋ aŋpulugosok."

⁶ Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, "Amin kinda da amin moniŋ kinda nak nandaŋ gadaŋ namiŋek egakwan yokwi asak do yabetjak kaŋ, uŋun dakon kobogi yokwisi. Yabet dima aŋakwan amin da wit misiŋit tip madep tegikon wamaŋ maba tap ilariŋwan pikek ki-motjak kaŋ uŋun tagi.

⁷ "Miŋtimon amin ekwaŋ, awa! Amin diwari da yok-wikon depdaŋ. Mani yokwi ani do yabetdaŋ amin, awa!"

⁸ † "Kisitgo bo kandapgo da yokwi aki do gayinban kaŋ, mandaŋ dagaŋ mabi kisak. Gwinimbil egek Tip-domon kindap tebanon pigiki yaŋ do kisitgo bo kandapgo mandaŋ dagaŋek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ⁹ Ae dabilgo da yokwi aki do gayisak kaŋ, pilik mabi kisak. Gwinimbil egek Tip-domon kindap tebanon pigiki yaŋ do dabilgo kinda piligek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ¹⁰ †† Ji kaŋ kimotni. Amin moniŋ dakon aŋeloni Kwen Kokupmon Piŋkop da inamon toktogisi ekwaŋ. Do amin moniŋ do nandaba yo isali dima ani."

Sipsip pasilbi dakon tilak gen

(Lk 15.3-7)

¹² Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, "Ji niaŋ nandaŋ? Amin kinda sipsipni 100 kabikon da kinda pasiljak kaŋ, niaŋ asak? Kaŋ 99 kabi ileŋ obakon yopban jap naŋek egak-wa kaloni pasiljak uŋun wusik do kisak.

¹³ "Nak asisi dayisat, sipsipni kaŋ kwosak bisapmon but galak madepsi nandakdisak. 99 kabi dima pasil-gwit uŋun do tagi nandisak. Mani kaloni pasiljak naŋ kaŋ kwokdisak uŋun do kisik kisik madepsi nandakdisak. ¹⁴ Yaŋgin Kwen Kokup Datji da amin moniŋ kinda pasiljak do dima galak tosok."

Not yokwi aban aŋmilip ak dakon gen

¹⁵ †††Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, "Notgo kinda yokwi angaban kaŋ, kiŋ kaŋbi disilgin gen uŋun yaŋ aŋmilip ak do pi anjil. Gengo nandaŋ yawokban kaŋ notgo abi-danbi gagakon apjak. ¹⁶ †††Mani gengo dima nandaŋ yawokban kaŋ, amin kaloni bo bamori yaŋ timikbi kini.

'Yaŋ aŋek ji amin bamori bo kapbi da gen uŋun tagi aŋteban ani.'

¹⁷ Uŋun amin kapbi dakon gen dima nandisak kaŋ, kiŋ paŋmuwukbi kabikon mibilni yoyini. Aŋek paŋmuwuk-

† 17:19 Mt 10.1 †† 17:20-21 Mt 21.21; Mk 11.23; Lk 17.6; 1Ko 13.2 † 17:22 Mt 16.21 †† 17:24 TP 30.13; 38.26 †† 18:1 Lk 22.24

††† 18:3 Mt 19.14; Mk 10.15; Lk 18.17 †††† 18:5 Mt 10.40; Lk 10.16; Jn 13.20 † 18:8 Mt 5.29-30 †† 18:10-11 Lk 19.10; Ibr 1.14 ††† 18:15 Lk 17.3; Gal 6.1 †† 18:16 GT 19.15; Jn 8.17

bi kabi dakon gen dima nandisak kanj, unjun amin yok-wisi asak. Unjun amin do Pinjkop dima nandan iman amin ae takis timit timit amin yan nandan imni.

¹⁸ † “Nak asisi dayisat, gen miktimon yan anteban asal, Kwen Kokupmon Pinjkop da yan gin yan anteban akdisak. Ae gen miktimon yan witdaldal, Kwen Kokupmon Pinjkop da yan gin yan witdaldisak.

¹⁹ †† “Nak sanjenek yan dayisat, on miktimon amin bamori bo kapbi nak da manon da muwutni kanj, nak bikbiknikon egipberj, do but kalonj anek yo kinda do bisit yoni kanj, Datno Kwen Kokup egisak unjun da tagi damjak.”

Pi monji bupmini mini dakon tilak gen

²¹ Unjun bisapmon Pita da abinj Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, notno kinda da yokwi anjaban kosiri nianj da yokwini yopmanj ibenj? Kosiri 7 kabi bo nianj?”

²² †Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak yan gayisat, yokwini kosiri 7 kabi dima, yokwini yopmanj ibi kosiri 77 kabi yan asak.

²³ “Nandani, Pinjkop da Amin Kila Asak unjun yan. Kila amin madep kinda pi monjini da goman anj imgwit, unjun gomani panjkilek ak do nandagit. ²⁴ Wasanek gomani panjkilek anjakwan amin kinda anjan opgwit. Unjun amin goman monej 50 milion danari. ²⁵ Mani goman unjun sopsop dakon monej unjun da aripmon dima tanj imgut. Do kila amin madep da unjun amin gat gwakni gat oman amin egakwa tomni do amin da monej iba gomani sopjak do yagit. Ae yo morapni yumanj nanj mudanek unjun dakon monej banj goman sopjak do amin tagini da gen tebai yagit.

²⁶ “Oman monji gen unjun nandanek amin tagi njwakberj anj iminek bisit tebai yan iyigit, ‘Butgo yawori tanjakwan egaki don gomango kisisi sopberj.’ ²⁷ Yan yanban amin tagini da bupmi nandan iminek goman madepni yipmanj iminjakwan isal kigit.

²⁸ “Anjakwan oman monji unjun wanja pigi pi isalni kinda unjun goman monej 10 danari tanj imgut unjun kagit. Kanjek tegikon tebai abidanek gen tebai yan iyigit, ‘Gomano agil unjun panjop!’

²⁹ “Pi isalni unjun geni nandanek njwakberj anj iminek bisit tebai yan iyigit, ‘Butgo yawori tanjakwan egaki don gomango gabenj.’

³⁰ “Mani geni dima nandanek pi isalni abidanj anki dam tebanon yipmanjek gomani iminek don wanja pisak do yagit. ³¹ Anjakwan pi isalni diwari da kanjek buri yokwi tanja kinj amin taginikon yo unjun agit do iyiwit.

³² “Yanba nandanek amin tagi unjun da oman monji unjun iyinjban opban yan iyigit, ‘Gak pi monji yokwi. Gak bisit tebai nayinjbi gomani kisisi yipmanj gamit.

³³ Nak da bupmi nandan gamit, gak nido pi isaljo do bupmi yan gin dima nandan imil?’ ³⁴ ††Yan yanek japmi nandanek obip amini yan yoyigit, ‘Ji anjakba tepmi nandanek gomano kisisi sopban don yipbo kisak.’”

³⁵ ††Tilak gen on dakon wasipmi do Yesu da sanjenek yan yagit, “Yanjin notji da yokwi anjaba yokwi yopyop but dasi nandanek dima ani kanj, Kwen Kokup Datno da yo jigi yan gin anj damdisak.”

Yesu da minjat panjkwinid dakon gen yagit

(Mk 10.1-12 ae Lk 16.18)

19 Yesu gen unjun yan mudanek Galili miktimon yipmanjek Jordan Pakbi teri kinda Judia miktimon kigit. ² Kinjakwan minjat amin kabi madepsi da yol anjan kinjakwa Yesu da sot amin morapmi panjmilip agit.

³ Anjakwan Parisi amin diwari da Yesukon abinj anjekwalek yan iyiwit, “Nin da gen tebanon nianj tosok? Amin kinda da minjatni galak toknikon tagi kwinitjak, bo dima?”

⁴ ††Yanba Yesu da yan yagit, “Ji Pinjkop da papiakon gen kinda tosok unjun dima manjinj kawit? Unjun yan tosok,

‘Wasok wasogikon Pinjkop da amin wasanek minjat ae wiliyo kisi wasagit.’

⁵ ††Wasanek yan yagit,

‘Wili da menj datniyo yopmanjek minjatni gat muwukbal giptim kalonj anjil.’

⁶ Gen yan tosok, do amin wam da bamori dima, giptim kalonj amal. Unjun do Pinjkop da minjat wili kilj panjmuwukgit, do amin da dima panjwasekdo.”

⁷ †Yan yanban Parisi amin da iyiwit, “Yan kanj ae mibili nido Moses da gen teban kinda yan mandagit? Gen unjun yan: ‘Amin kinda minjatni kwinit do kanj, minjat panjkwinid papia kinda mandan iminek kwinitjak.’”

⁸ Yanba Yesu da yagit, “Moses unjun but tebanji do anjek gen teban unjun mandagit. Mani wasok wasogikon minjat panjkwinid dakon kosit unjuden kinda dima tagit. ⁹ ††Yan dayisat, amin kinda minjatni yumabi dima anjakwan kwinitgek minjat kaluk pasak kanj, unjun wili iyi yumabi asak.”

¹⁰ Panjetni da gen unjun nandanek yan iyiwit, “Yan kanj minjat eyo dima anjek egipdo.”

¹¹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Amin diwari Pinjkop da panjpuluganjanekwan minjat dima panjek tagi egipni. ¹² Ae amin diwari unjun giptimni yokwi da altonj, ae diwari amin da yabi pabi, ae diwari Pinjkop da Amin Kila Asak dakon pi do nandanek egip egipni pareknanj, yan do anjek minjat dima panj. Gen on abidok do nandan amin unjun tagi abidoni.”

Yesu da amin moninj yopba iyikon opni do yagit

(Mk 10.13-16 ae Lk 18.15-17)

¹³ Unjun bisapmon amin da minjat monjiyoni Yesu da kisitni kwenikon wutjinek bisit anyomjak do panjopgwit. Panjopba panjetni da dima panjopni do tebai yoyiwit. ¹⁴ ††Yan aba Yesu da panjetni yan yoyigit, “Minjat monjiyo yopba nagon apgut. Dima kirinjik yomni. Pinjkop da Amin Kila Asak unjun amin minjat monjiyo da tilagon ekwan unjuden amin dakon.” ¹⁵ Yan

† 18:18 Mt 16.19; Jn 20.23 †† 18:19-20 Mk 11.24; Jn 15.7 ‡ 18:22 Lk 17.4 †† 18:34 Mt 5.25-26

‡† 18:35 Mt 6.15; Mk 11.25; Ep 4.32; Kol 3.13 ††† 19:4 WW 1.27; 5.2 ††† 19:5 WW 2.24; Ep 5.31 § 19:7 GT 24.1-4; Mt 5.31 †† 19:9 Mt 5.32; 1Ko 7.10-11 ††† 19:14 Mt 18.2-3

yanjek kisitni miñat monjiyo da kwenon wutjinek don unun kokup yipmanj kigit.

Monji gimonj kinda yoni morapmi da Yesu yol do yagit
(Mk 10.17-31 ae Lk 18.18-30)

¹⁶ Bisap kindakon amin kinda da Yesukon obinek yan iyigit, "Yoyin det, nak ni anpak tagi kinda nan anjek egip egip dagok dagogi mini abidoken?"

¹⁷ Yanban yan iyigit, "Gak anpak tagi do nido nayisal? Amin Kalonji gin unun tagisi. Gak Pin kop dakon gen teban guramigek egip egip dagok dagogi minikon tagi kiki."

¹⁸ Yanban iyigit, "Gak ni gen teban do yosol?" Yanban Yesu da iyigit, "Amin dima dapba kimotni, miñat eyo kilif abi ji yumabi dima ani, yo kabo dima noni, top gen yanjek amin notji yum dogin gen pikon dima yopni,

¹⁹ men dat do nandaba wukwanek geni guramitni, ae gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi."

²⁰ Yan yanban monji gimonji da yan iyigit, "Nak unun gen teban morap guramik mudosot. Mani yo kinda gat ninañsi anjek egip egip dagok dagogi mini abidoken?"

²¹ Yanban Yesu da yan iyigit, "Gak kilegisi egip do nandisal kan, kin yo morapgo yuman nanjek unun dakon moneñ ban yoni mini amin do yobi. Yan anjaki yo tagisi Kwen Kokupmon tan gamdisak. Yan anjek abin nak nol." ²² Amin unun yoni morapmi tan imgwit, do gen unun nandan buri jik tanban si kigit.

²³ Kinjakwan Yesu da pan detni yan yoyigit, "Nak asisi dayisat, yoni morapmi amin unun Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do antidok akdan. ²⁴ Asisi, bit madepsi kamel unun da imal bupbup da kosit gwagagon aripmi dima pigigi asak. Mani unun yapmanjek yoni morapmi amin unun Pin kop da Amin Kila Asak unun da kagagwan aripmi dimasi pigigi asak."

²⁵ Yanban pan detni nandan wiripdagek yan yawit, "Yan kan namin amin da egip egip dagok dagogi mini abidosak?"

²⁶ Yanban Yesu da pan det kabini pindagek yan yoyigit, "Amin iyi aripmi dima ani, mani Pin kop da yo morap ak do tagi asak."

²⁷ Yanban Pita da Yesu gen kinda yan iyigit, "Nin yo morap yopmanjek gak nan gin gol awilgaman. Do nin yo ni ban timitnen?"

²⁸ Yanban Yesu da yan yoyigit, "Nak asisi dayisat, yo aeni kalugi mudoni unun bisap madepmon Amin Dakon Monji man madep panjek kila amin madep yityit tamoni tilimi ton unudon yitdisak. Anjakwan ji nak nolan amin unun bisapmon kila amin madep tamo 12 kabi unudon yigek Israel amin kabi 12 dakon gen kokwin kila agak pi akdan. ²⁹ Amin morap nak do nandanek yutni, notni, sami, menji, datni, miñat monjiyoni,

ae jap pini yopman detni, unun yo morapni kosiri 100 yan timik timik akdan. Yan anjek egip egip dagok dagogi mini abidokdan. ³⁰ Mani amin morapmi abisok mibiltok ekwan unun da bunon amin akdan. Anakwa amin morapmi abisok bunon ekwan unun da mibiltok amin akdan."

Wain pi dakon tilak gen

²⁰ Yesu da sanbenek yan yagit, "Pin kop dakon Amin Kila Agakni unun yan. Amin kinda miktimni morapmi. Unun amin wisa dagokdosi kin pi monji wain pinikon pi ani do timikgit. ² Gildat kalonji do moneñ 1 danari timitni do yoyinban but kalonji aba wain pinikon yabekban kiwit.

³ "Kinjakwa timi di egi 9 kilok anjakwan pi ami kin makeron amin diwari isal ekwa pindagek ⁴ yan yoyigit, 'Jiyo kisi wain pinokon kin pi anjakwa pi ani da aripmon moneñ daben.' Yanban nandanek wain pinikon kiwit.

⁵ "Kinjakwa don gildat binap aeni makeron kin di gat timikgit. Aeni 3 kilok kin yan gin pi monji di gat timikgit. ⁶ Anjek egi pilindosi kin amin diwari isal agakwa pindagek yan yoyigit, 'Ji nido gildat daman pini mini isal ekwan?'

⁷ "Yanban gen kobogi yan iyiwit, 'Amin kinda da nin pi dima nimik.'

"Yan yanba pi dakon ami da yan yoyigit, 'Ji kisi kin wain pinokon pi ani.'

⁸ "Yan yoyinjek egi pilin pilindo pi ami da kin pi monji dakon kila amin yan iyigit, 'Pi monji yan panmuwugek moneñni yobi. Bunonsi aben unudon da wasanek yominjaki wigi mibiltok aben unudon dagosak.'

⁹ "Yan pan muwugek pi monji pilindosi aben unun do moneñ 1 danari yominj yominj agit. ¹⁰ Yan aban kanjek pi monji mibiltok apgwit unun nin da moneñ madep timitdaman yan nandawit. Mani dima, kisi morap moneñ 1 danari gin timik timik awit. ¹¹ Mibiltok aben amin unun moneñ 1 danari timigek pi unun dakon ami do nandaba yokwi tanban ¹² yan iyiwit, 'Nin wisa dagokdosi abin pi anapno gildat da madepsi nindanjakwan pilin toso. Bunonsi aben unun bisap pisipmisok pi ayin, do nido moneñ tilak kalonji kongin nimisal?'

¹³ "Yan yanba nandanek amin tagi da pi monji kinda yan iyigit, 'Not, nak da gak yokwi kinda dima angamit. Nak moneñ 1 danari gaben do gayiko gaga but kalonji al. ¹⁴ Do gak moneñgo abidanek ki. Naga da galaktogon amin bunon aben unun gat moneñ tilak kalonikon damisat. ¹⁵ Unun nak dakon yo. Naga dakon galaktok yolek moneñgo tagi kokwinik daben. Nak amin do yo tagisi anapbo gak nido nandaba yokwi tok asal?'

¹⁶ Yan yanjek Yesu da wasip do yan yagit, "Yan gin bunon amin da mibiltokdan, anjakwa mibiltok amin da bunon amin akdan."

† 19:17 MS 18.5; Lk 10.28 †† 19:18 TP 20.13-16; GT 5.17-20
‡ 19:19 TP 20.12; MS 19.18 †† 19:26 Jop 42.2 †† 19:28 Mt 25.31; Lk 22.30; PA 3.21

‡‡ 19:30 Mt 20.16; Lk 13.30 ‡‡‡ 20:8 MS 19.13; GT 24.15 § 20:16 Mt 19.30; Mk 10.31

Yesu kimotjak do yanban kosiri kapbi agit

(Mk 10.32-34 ae Lk 18.31-33)

¹⁷ Yesu Jerusalem kokup papmon kinej panjetni 12 kabi timikban iyi gin kosiron kinej yan yoyigit, ¹⁸ † “Nin abisok Jerusalem kinapno amin da Amin Dakon Monji mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyijdet amin unun da kisiron yipdar. Yan anek gen pikon yipmanek kimotjak do yan dagok akdar. ¹⁹ Yan dagok anek Amin Nwakwari Kabi da kisiron yipdar. Yipba unun da toptopmon da man madep iminek, baljanek tilak kindapmon anakba kimotdisak. Kimagek gildat kapbi anakwan Pinkep da kimoron nan aban pidokdisak.”

Jems gat Jon gat man madep pak do yagimal

(Mk 10.35-45)

²⁰ Yan yanakwan Sebedi dakon monji bamot gat menji gat Yesukon kin altanek menji da nwanber anek Yesu da yo kind a an yomjak do iyigit.

²¹ †Iyiban Yesu da yan iyigit, “Nak da ninan aben do nandisak?”

Iyiban yan yagit, “Gak kila amin madep egipbi bisapmon on monji bamotno man madep panek kind da gak da amin tet do ae kind da gwander tet do yitjil do yan dagok anyobi do nandisak.”

²² †Yanban Yesu da monji bamot yan yoyigit, “Jil gen unun yomal dima nandan pisanek yomal. Nak da tepmi madep pakdisat unun tagi panjil?”

Yanban iyigimal, “Tagi panden.”

²³ Yan yanbal Yesu da yoyigit, “Unun asi, tepmi pakdisat unun pakdamal. Mani namin da nak da amin tet do ae gwander tet do yitjak, unun nak da aripmi dima yan dagoken. Tamo unun Datno da amin kili manjin yopgut unun dakon.”

²⁴ Panjetni 10 kabi gen unun nandanek amin bamot unun do butjap nandawit. ²⁵ ††Yan nandanakwa Yesu da yoyiban opba yan yoyigit, “Ji Amin Nwakwari Kabi dakon kila amini dakon mibili disi nandan. Unun iyi do nandaba wukwanek minat amin kabiyoni da geni guramik kimotni do nandan. ²⁶ ††Mani unun dakon anpak unun jikon dima tosak. Jikon da amin kind amin tagi man pak do nandisak kan, unun amin oman aminji egek amin tagi man pasak. ²⁷ Amin kind jikon da mibiltok amin egip do nandisak kan, unun amin minat amin morap dakon oman amini egek mibiltok amin asak. ²⁸ †††Amin Dakon Monji unun yan gin kili agit. Amin da oman an tyuimni do dima pigit. Iyi minat amin morap panpulugokdo, ae iyi dakon giptimnan paregek yuman nan yop do pigit.”

Yesu da amin dabili mini bamori panmilip agit

(Mk 10.46-52 ae Lk 18.35-43)

²⁹ Yesu gat panjetni gat Jeriko kokup pap yipman degakwa minat amin kabiyon madepsi da yolgwit.

† 20:18 Mt 16.21; 17.22-23 †† 20:21 Mt 19.28; Lk 22.30 † 20:22 Mt 26.39; Jn 18.11 †† 20:25 Lk 22.25-26 †† 20:26 Mt 23.11; Mk 9.35 ††† 20:28 Lk 22.27; Pil 2.7

³⁰ Kinakwa kosit ilenon dabili mini amin bamori yikgimal. Yigakwal amin da “Yesu abisak” yan yanba nandanek madepsi yan tidanek yan yagimal, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nim!”

³¹ Yan tidanbal amin kabi madepsi da dima yan tidonjil do yan sop anyomgwit. Mani madepsi sigin yan tidanek yagimal, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nim!”

³² Yan tidanbal Yesu da nandan kosiron agek yan yoyigit, “Nak ninan an daben do nandamal?”

³³ Yoyiban yan iyigimal, “Amin Tagi, nit sintok do nandamak.”

³⁴ Yanbal Yesu bupmi nandanek kisi da dabili witjiban unudon gin sintanek Yesu yolgimal.

Yesu Jerusalem kinej amin yoyij dekgit

(Kilapmi 21-25)

Yesu kila amin madep da tilagon Jerusalem pigigit

(Mk 11.1-11 ae Lk 19.28-40 ae Jn 12.12-19)

21 Yesu gat panjetni gat Jerusalem kokup pap ankapmat anek Betpage kokupmon kin altawit. (Kokup unun ilen Olipmon toso.) Altanek Yesu da panjetni bamori yabegek ² yan yoyigit, “Jil ason kokup koman unudon kin altanek unudon gin donki menji kind napmon agakwan monji isal akban pindatdamal. Unun wital ilik idon panopjil. ³ Amin kind da ‘Nido yan amal’ yan dayiban kan, ‘Amin Tagi da pi kind ak do anek yosok’ yan iyiban unun da tepmi daban panopjil.”

⁴ Yan yanakwan kombi amin kind da kalipsigwan gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

⁵ ††† “Saion kokup pap amin do gen yan yoyiki, ‘Kabit, kila amin madepgo abisak.

Buri manbi da donki da kwenon yigek abisak.

Donki gimoni da kwenon yigek abisak.’”

⁶ Yesu da panjet bamot yoyiban geni guramigek kigimal. ⁷ Kin donki menji gat monji gat panabin imalni donki bamot da kwenikon yopmanakwal Yesu pawigi unudon yigit. ⁸ Yan anakwan amin morapmi da kosiron imalni kukwan yaliwit. Anakwa amin diwari da kin kindap kiling mandan panobin kosiron yaliwit. ⁹ †Minat amin kabi madepsi mibiltok kiwit ae bunon yolgwit kisi da gen pap yanek yan yawit:

“Osana! Dewit Dakon Monji ankisino!

Amin on Amin Tagi da manon abisak, unun Pinkep da gisamigakwan abisak.

Pinkep Wikwisi ankisino!”

¹⁰ Yesu unun Jerusalem kokup papmon pigakwan kokup amin kisi da buri pidanba yan yawit, “On namin aminsi kind?”

¹¹ Yanba Yesu gat agipgwit minat amin kabi madep da yan yawit, “On Yesu, unun kombi amin kind, Nasaret kokup Galili miktimon da abisak.”

††† 21:5 Sek 9.9 § 21:9 Kap 118.25-26

Yesu da amin telagi yutnon monej ilit pi awit unun yolgit

(Mk 11.15-19 ae Lk 19.45-48 ae Jn 2.13-22)

¹² Yesu kin Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi monej ilit pi awit amin unun yolban wanja abigiwit. Yan anek monej kulabik awit amin † gat minam yuman nawit amin dakon tamo unun kisi panjobilban tagal kiwit.

¹³ ††Yan anek gen yan yoyigit, "Pinjkop da papiakon gen yan tosok:

'Nak dakon yut unun minjat aminyo da abin bisit an-namni do tosok.'

Mani ji da kulabik aba

'kabo noknok dakon pasili tamo' yombem asak."

¹⁴ Yesu Telagi Yut Madepmon egakwan amin dabili mini ae kandapmi yokwi unudon opba panmilip agit.

¹⁵ Anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin da wasok tapmimi toj agit unun do japmi nandawit. Ae minjat monjiyo da Telagi Yut Madepmon yan tidanek yan yawit, "Osana! Dewit Dakon Monji anjisin!" Yan yanba ununyo kisi do japmi nandawit.

¹⁶ †Yan nandanek Yesu yan iyiwit, "Gak on gen yon nandisal?"

Yan yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, "Gen yon unun nandisat, mani ji gen kinda tosok unun dima manjan? Gen unun yan:

'Gak minjat monjiyo gat ae monji njaknjak gat panjagap anjaki mango yan anjenokgon.'

¹⁷ Yan yoyinjak kokup pap unun yipman wanja pikek unun pilin kaga Betani kokupmon panji pakgit.

Yesu da yanban pik kindap kinda wagil kibidagit

(Mk 11.12-14 ae 11.20-24)

¹⁸ Wisa daganakwan Yesu aeni kokup papmon tobil kinjek kosiron jap do agit. ¹⁹ Anek kosit ilejon pik kindap kinda akban kagit. Kanek kapmatjok da kin bami di dima pindakgit. Tami gin pindagek yan iyigit, "Gak burjon ae bami dimasi toki dosi nandisat!" Yan iyinjakwan unudon gin wagilsi kibidagit. Tami kisi alek tan mudawit.

²⁰ Anjaka panjetni da pindagek tamtam yanek iyiwit, "Pik kindap nianon da tepmi kibidak?"

²¹ ††Yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, "Nak asisi dayisat, ji but bamot dima anek nandan gadat bamisi anek egipni kan, pik kindapmon wasok at jijo kisi yan gin tagi akdan. Ae unun gin dima, on ilej pidan tap kaga pigisak do iyini kan, yan gin akdisak. ²² ††Unun do ji yo morap timit do nandan unun Pinjkop nandan gadan imin kimagek bisit iyini kan, unun yo morap damdisak."

† Monej kulabik yan awit: Miktimi miktimi amin da Jerusalem abin iyi dakon monejni monej kulabik awit amin do yominjakwa Telagi Yut Madep dakon monej ban yoba paret awit. †† 21:13 Ais 56.7; Jer 7.11 † 21:16 Kap 8.2 †† 21:21 Mt 17.20; Lk 17.6; Jn 14.12; 1Ko 13.2 †† 21:22 Mt 7.7-11; 18.19

Yesu man madep pagit ae tapmim tan imgut unun do iyiwit

(Mk 11.27-33 ae Lk 20.1-8)

²³ Yesu unudon da kin Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi amin yoyin dekgit. Yoyin degakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae kila amin diwari Yesukon obinjak yan iyiwit, "Namin da pi unun abi do yan mudan gamgut da yo unun asal? Ae namin da man madep gamgut?"

²⁴ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nak gen kinda dayikdisat. Dayiko kobogi nayini kan, nakyo kisi kobogi tagi dayiker. ²⁵ Jon telagi pakbi sogit bisapmon, Pinjkop da yabekban pi agit bo amin da yabekba agit?"

Yanban iyi gin notni yoyin yoyin anek yan yawit, "Pinjkop da yabekgit' yan iyiner kan, gen kobogi yan niyikdisak, 'Yan kan ji nido dima nandan gadan img-wit?' ²⁶ ††Mani amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kinda yan nandan, do 'Amin da yabekgwit' yan iyiner kan, unun kisi tagi dima asak. Yan kan Jon dakon man bin anjupbal ano minjat amin kabi madep da nindapdan."

²⁷ Yan nandanek Yesu do gen kobogi yan iyiwit, "Nin dima nandaman."

Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nakyo kisi namin da pi unun aben do yan mudan namgut unun dima dayiker."

Monji bamori dakon tilak gen

²⁸ Yesu da mukwa sogok amin tagi gat ae kila amin gat sanberjak yan yoyigit, "Amin kinda monji bamori gat egipgwit. Egek monji mibiltogi yan iyigit, 'Monjino abisok kin wain pinokon pi aki.'

²⁹ "Iyiban yagit, 'Pi dima aken.' Mani don nandak nandakni kulabik anek kin pi agit.

³⁰ "Anjakwan datni da kin monji burjon nani yan gin iyinban monji da yan iyigit, 'Dat, pi tagi aben', mani pikon dima kigit.

³¹ "Nian nandan? Monji bamoron da jit amin da datni dakon gen guramigkit?"

Yanban yan iyiwit, "Mibiltok amin."

Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nak asisi yosot, takis timit timit amin yokwi gat ae kosit oba minjat gat da ji gwapmanek Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan mibiltan daminjak kwan. ³² ††Jon da jikon obinjak kosit kilegi dayin dolinban geni nandaba bami dima agit. Mani takis timit timit amin yokwi gat ae kosit oba minjat gat da geni nandaba bami agit. Ji unun kawit mani nandak nandakji kulabik anek geni nandaba bami dima agit."

Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen

(Mk 12.1-12 ae Lk 20.9-19)

³³ §Yesu da sanberjak yan yoyigit, "Nak tilak gen kinda gat yoko nandabit. Amin kinda da wain pini anek nagal

††† 21:26 Mt 14.5 ††† 21:32 Lk 3.12; 7.29-30 § 21:33 Ais 5.1-2

an unun nagalon wain sop baman til do gapma kinday wayikgit. Wayik mudanek kabo noknok pindat do yut dubak kinday aban wigigit. Yut an mudanek amin da monej pini di anek pi ami do bami di pan imni yan nandanek pi unun da kisiron yipmanek miktim dubagikon kigit. ³⁴ Kin egi don wain sop pakpak bisap kwan tanjakwan pi monjini yabekban wain bami timik panopni do kiwit.

³⁵ "Kin altanba wain pi dakon kila amin da unun pi monji timigek, kinday anjak ukwayityo awit, anek kinday anjakba kimagakwan, kinday tip ban anjakgwit. ³⁶ Yan aba pi ami da aeni pi monjini mibiltok yabekgit unun dakon tilak yapmanek morapmi yabekgit. Yabekban kwa pi kila amin da mibiltok awit unuden gin yokwi anyomgwit. ³⁷ Bunjonsi iyi dakon monji nan yabegek yan yagit, 'Monjino kwan kila amin da unun do nandaba wukwan imdan.'

³⁸ † "Mani kila amin da monji kanek notni yoyin yoyin anek yan yawit, 'Amin on da egi don datni dakon yo morap timitdisak, do anatan kimagakwan wain pini nin do anawatneq.' ³⁹ †† Yan yanek monji unun abidan ilik pigaga da wanga anan abigi anjakba kimakgit.

⁴⁰ "Ji nian nandan? Don pi ami da abin pi kila amin ni-an anyomjak?"

⁴¹ Yanban yan iyiwit, "Pi ami da abin unun amin yokwi kobogi yo yokwisi anyomdisak. Anek wain pi unun amin njaknwaru da kisiron yipban unun da wain sop pakpak bisapmon bami tagi pan imni."

⁴² † Yanba Yesu da yoyigit, "Ji Pinjop da papiakon gen tosok unun dima manjin nandawit? Gen unun yan: 'Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit.

Mani Amin Tagi da unun gwak yut kodigikon tip kinday nan tidagit da gwak teban akdak.

Yo unun Amin Tagi da iyi aban nin da kono yo masi masimisi asak.'

⁴³ Unun do nak yan dayisat, Pinjop da iyi Amin Kila Asak jikon tosok unun ji da kisiron nan gwayen amin kabi kinday bami tagi panalon agagi unun da kisiron yipdisak. ⁴⁴ Amin morap gwak kwenon da man dapba bisal kikan, ae gwak da amin morap da kwenon mosak unun wagil bisal ki mudokdan."

⁴⁵ Yesu da tilak gen bamot unun yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Parisi amin gat da nin do yosok yan nandawit. ⁴⁶ Yan nandanek Yesu abidokdosi nandawit, mani minjat amin kabi madepsi unun da Yesu do kombi amin kinday yan nandawit, do abidok do si pasalgwit.

Minjat panek jap noknok abi dakon tilak gen

(Lk 14.16-24)

22 Yesu da tilak gen kinday gat yanek amin yan yoyigit, ² "Pinjop dakon Amin Kila Agakni unun dakon tilak kinday unun yan. Kila amin madep kinday monji do minjat panek sonok madepsi agit. ³ Kili jap noknok bisap kwan tanjakwan kalip yan yomgut amin

yoyinba opni do pi monjini yabekban kiwit. Mani kin yoyinba op do dima galak tawit.

⁴ "Yan aba pi monji di gat aeni yabekgit. Yabegek yan yoyigit, 'Ji kin mibiltok but piso yoyinbi amin unun yan yoyini: Nandani, nak bapalo gat ae bulmakau binap amin nelagi tonji kili dapman mandan son yopmat. Jap morap kili son panoman an yopmat. Do ji opba monjino do minjat pagim unun dakon sonok anen.'

⁵ "Pi monjini unun gen anan unun amin kabikon ankiwit, mani geni nandak do kuragi nandanek iyi da galak togon kin kin awit. Kinday unun pigagani kigit, ae kinday monej ilit pinikon kigit. ⁶ †† Yan anjakwa amin diwari da pi monji timigek yo yokwi an yominek dapba kimakgwit. ⁷ Yan aba kila amin madep unun japmisi nandanek emat amini yabekban kin pi monjini dapgwit amin unun kisisi dapba mini awit. Anek kokupni sowit.

⁸ "Anjakwa kila amin madep da pi monjini yan yoyigit, 'Minjat pakpak dakon jap kili pan noman abi, mani si yan yomgum amin unun amin yokwi, do nak dakon jap dima noni. ⁹ Yando, ji kin kosit papmon agek amin pindak yoyinba apba jap pakbiyo anen.' ¹⁰ Yan yoyinban pi monjini kosit papmon kin amin anpakni tagi ae anpakni yokwi kisi pindak yoyinba opba jap noknok yut madep unun yikba tugagit.

¹¹ "Yigakwa kila amin madep da amin oben unun pindat do yutnon wigigit. Wigi kanban amin kinday minjat panek jap noknok an bisapmon imal tagisi pan unuden kinday dima pagit kagit. ¹² Kanek yan iyigit, 'Not, gak nidosi minjat pakpak bisap madep dakon imal tagisi dima panek idon wil?' Yan iyinban amin unun geni mini yikgit. ¹³ †† Geni mini yigakwan amin madep da pi monjini yan yoyigit, 'Ji on amin abidanek kisit kandapmiyo waman wanga abigi maba pilin tukgwan pigisak. Unudon kunam tagek iyon iyon yan tidanek egipdisak.'"

¹⁴ Yesu unun tilak gen yoyin mudanek yan yagit, "Amin yan yobi unun da morapmisi asak, mani yutnon amin tagi gat yitni do kokwinikbi unun da tagapmi."

Rom dakon kila amin madep Sisa do takis im do bo dima?

(Mk 12.13-17 ae Lk 20.20-26)

¹⁵ †† Parisi amin diwari da kin Yesu sun kinday yanban nandanek gen pikon yipnen yan do gen panjosit awit. ¹⁶ Anek iyi dakon panjetni gat ae Erot da kabikon amin diwari gat yabekba kin Yesu yan iyiwit, "Yoyinjet, gak gen bami yogok amin kinday yan nandanek. Gak amin do dima pasoldol. Amin mani ton ae mani mini unun kisi Pinjop dakon anpak yoyin de mudosol. ¹⁷ Gak ni-an nandisal? Sisa do takis imno tagi asak?"

¹⁸ Yan yanba Yesu da nianon da nak abin nep do nandanek kokwin an unun pindak mudanek yan yoyigit, "Jamba but amin ji nak nido ankewalgan? ¹⁹ Monej tabili kinday takis do yipmangan kinday anobin naba koko." Yan yanban monej tabili kinday anobin iba

† 21:38 Mt 27.18 †† 21:39 Ibr 13.12 † 21:42 Kap 118.22-23; Ro 9.33; 1Pi 2.6-8

†† 22:6 Mt 21.35 †† 22:13 Mt 8.12; 25.30; Lk 13.28 ††† 22:15 Mk 3.6

²⁰ yan yoyigit, "On wup gat ae man mandabi gat unun namin dakon?"

²¹ †Yanban yan iyiwit, "Sisa dakon."

Yan yanba Yesu da yan yoyigit, "Yo Sisa dakon unun Sisa iyi do imdo, ae yo Pinjkop dakon unun Pinjkop iyi do imdo."

²² Yesu da gen unun yanban nandaba njwaknjwarisi aban yipmanj kiwit.

Amin kimoron da pidoni do Yesu iyiwit

(Mk 12.18-27 ae Lk 20.27-40)

²³ ††Unun gildaron gin Sadyusi amin diwari da Yesukon apgwit. (Sadyusi amin kabi amin kimakbi dima pidonj yan nandanj.) Abinjek yan iyiwit, ²⁴ † "Yoyinjet, Moses da gen kinda yan mandagit, 'Amin kinda monji mini da kimagakwan minjatni isal egipjak kanj, padige da panjakwan yawi diwatni dima pasilni yan do monji panjalasak.' ²⁵ Nin da bikbigon peni padigejo 7 kabi egipgwit. Mibiltok nani unun minjat panjek monji mini egek kimakban padige da kwabatni pagit. ²⁶ Panjek ununyo kisi monji mini egek kimakgit. Ae unun da bunjon nani kisi yan gin agit. Yan anakwa amin 7 kabi unun kisi kimak mudawit. ²⁷ Kimak mudanjakwa minjat unun don kimakgit. ²⁸ Wili 7 kabi kisi da pawit, do amin da kimoron da pidoni bisap madepmon namin dakon minjatni asak?"

²⁹ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Ji Pinjkop da papiakon gen tosok unun dima nandanj. Ae Pinjkop dakon tapmimni unun kisi dima kanj nandanj yo anjek ji gen gulusun yonj. ³⁰ Pidot pidot bisap madepmon minjat wiliyo agak dima tokdisak. Anjelo Kwen Kokup isal ekwan unun da tilagon egipdanj. ³¹ Ji kimoron da pidot pidot dakon mibili pakyansu dima nandaba pisosok. Pinjkop da unun do kili dayigit. Ji dima manjinj nandanj, ma? Yan yagit:

³² †† "Nak Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Pinjkopni.' Pinjkop unun amin kimakbi dakon Pinjkop dima, amin egip egipmi tonj unun dakon Pinjkop."

³³ Yesu da gen unun yanban nandanjek minjat amin kabi madepsi da yoyinjet unun agit do tamtam yawit.

Ni gen teban da gen teban diwari yapmanjak?

(Mk 12.28-31 ae Lk 10.25-28)

³⁴ Sadyusi amin da Yesu anjekwal do iyinba gen tagisi yanjakwan kobogi iyik do dima nandawit. Parisi amin da unun nandanjek Yesukon opgwit. ³⁵ Obin gen teban dakon mibili nandak nandak amini kinda da Yesu anjekwalek yan iyigit, ³⁶ "Yoyinjet, ni gen teban da gen teban morap kisi yapmanj mudosok?"

³⁷ ††Yanban Yesu da yan iyigit,

"Ji Amin Tagi Pinjkopji unun but gat ae nandak nandak gat kisisi paregek but dasi galak tanj iminjek egipni.

³⁸ Gen teban on da gen teban diwari yapmanj mudosok. ³⁹ †††Ae unun da bunjon nani mibiltok yosok unun yombem gin. Unun yan yosok: Gaga do but dasi nianj galak tosol, unudenj gin amin do but dasi galak

† 22:21 Ro 13.7 †† 22:23 Ya 23.8 † 22:24 GT 25.5 †† 22:32 TP 3.6; Mt 8.11 †† 22:37 GT 6.5 ††† 22:39 MS 19.18; Mt 7.12

tanj yobi. ⁴⁰ †††On gen teban bamot da gen teban diwari gat ae kombi amin dakon gen morap kisi timikgamal."

Yesu da iyi dakon mibili do panjekwalgit

(Mk 12.35-37 ae Lk 20.41-44)

⁴¹ Parisi amin sigin egakwa Yesu da yan yoyigit, ⁴² † "Ji Kristo do namin dakon monji yan nandanj?"

Yanban yan iyiwit, "Dewit dakon monji."

⁴³ Yan yanba Yesu da yoyigit, "Yan kanj nido Telagi Wup da Dewit anpuluganjanakwan Kristo do 'Amin Tagi' yan iyigit? Dewit unun yan yagit:

⁴⁴ †† "Pinjkop da nak dakon Amin Tagi yan iyigit, "Gak abinjak nak da aminsi tet do yikbi don uwalgo kandap gibangogwan yopbo gengo guramitni." "

⁴⁵ Dewit da Kristo Amin Tagino yan iyigit. Unun do nianjon da Kristo unun Dewit dakon Amin Tagini ae monji kisi egisak?"

⁴⁶ Yan yanjakwan amin kinda da gen kobogi kinda dima iyiwit. Ae unun bisapmon gin wasanjek Yesu gen iyik do pasalgwit.

Parisi amin ae gen teban yoyinjet amin da anpak yokwisi anj

(Mk 12.38-39 ae Lk 11.43 ae 11.46 ae 20.45-46)

23 Yesu da minjat amin kabi madepsi gat iyi dakon panjet kabini gat yan yoyigit, ² "Gen teban yoyinjet amin gat ae Parisi amin gat da kalip Moses da man madepni gat yigek gen teban yoyin dekgit unudenj gin dayin dekgan. ³ †††Yanjo, gen morap dayin dekgan unun kisi guramik mudoni. Mani gen dayan unun iyi dima guramikgan, do anpak an unun dima yolni. ⁴ Unun da gen teban mibili mibili jigisi guramitni do dayan, mani iyi panpuluganba guramitni do kisitjok kinda dimasi yipmanjanj.

⁵ †† "Yo morap an unun amin da pindatni yan do anj. Pinjkop dakon gen sop simi simi kinam madepsi injamikon wamanjanj, ae imalnikon nap tilimi tonj dubagisi unun banj panj. ⁶ Jap noknok tamokon ae muwut muwut yutnikon amin mani tonj da yikganj tamokon yit do galak tonj. ⁷ Anjek amin da maket tamokon 'Yoyinjet, gildat tagi' yan yoyini yan do galak tonj.

⁸ "Ji dakon Yoyinjetji kalonji kinda dagin egisak, do amin da ji gawak daminjek 'Yoyinjet' yan dima dayini. Ji kisi morap not dagin ekwanj. ⁹ Datji kalonji unun Kwen Kokup egisak, do miktin amin kinda do dat yan dima iyini. ¹⁰ Ae ji dakon Madepsi kalonji unun Kristo, do amin kinda do gawak iminjek madepno yan dima iyini. ¹¹ †††Ji da binapmon mibiltok aminji ekwan unun oman aminji egidamni. ¹² ††Amin kinda iyi do nandaban wigisak amin unun mani mini da egipdisak, anjakwan amin kinda iyi do nandaban pisak amin unun mani tonj da egipdisak."

††† 22:40 Ro 13.10; Gal 5.14 † 22:42 Jn 7.42 †† 22:44 Kap 11.1; Mt 26.64 ††† 23:3 Mal 2.7-8 †† 23:5 TP 13.9; IDT 15.38-39; GT 6.8; Mt 6.1 ††† 23:11 Mt 20.26; Mk 9.35; Lk 22.26 †† 23:12 Jop 22.29; YT 29.23; Lk 14.11; 18.14

Yesu da gen teban yoyiñdet amin gat Parisi amin gat nawa gen yoyigit
(Mk 12.40 ae Lk 11.39-52 ae 20.47)

¹³ Yesu da sarɓerɓek yaŋ yoyigit, "Gen teban yoyiñdet amin ae Parisi amin, ji jamba but aminsi. Awa! Piŋkop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do aŋ amin ji da kosit sopmaŋ yomaŋ. Yaŋ aŋek disiyo kisi unjungwan dima pikwaŋ.

¹⁵ "Gen teban yoyiñdet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji amin kalonji kinda da paŋdetji dagosak do pi teban aŋek tap kwenon da miktimi miktimi akwaŋ. Ji Tipdom do amin aŋ, do amin kinda abidoni kaŋ, iyin dekba unjun amin yaŋ gin Tipdom do amin akdisak. Ae unjun gin dima, ji da aŋpak yokwi aŋ unjun si yapmaŋek unjun amin aŋpak yokwisi asak.

¹⁶ "Kosit yolik amin, ji dabilji mini da ekwaŋ. Awa! Ji yaŋ yon: 'Amin kinda da Piŋkop dakon Telagi Yut Madep do yaŋek geni yaŋ aŋteban aŋek ae don tagi kirinjitjak. Mani amin kinda da telagi yut dakon gol do yaŋek geni yaŋ aŋteban asak kaŋ, tagi dima kirinjitjak.' ¹⁷ Ji nandaŋ kokwinji mini, dabilji mini. Yo ni da Piŋkop da dabilon yo madep asak? Gol yutgwan toŋ unjun bo ae Telagi Yut Madep? Nandani, gol telagi yutgwan toŋ do telagi yut da aban telagi asak.

¹⁸ "Ae kinda yon unjun yaŋ: 'Amin kinda da alta do yaŋek geni yaŋ aŋteban asak kaŋ, tagi kirinjitjak. Mani amin kinda da altakon paret toŋ do geni yaŋ aŋteban asak kaŋ, tagi dima kirinjitjak.' ¹⁹ Ji dabilji mini. Yo ni da Piŋkop da dabilon yo madep asak? Paret altakon toŋ unjun bo ae alta? Nandani, paret altakon toŋ do alta da aban telagi asak. ²⁰ Yaŋdo, amin kinda alta do yaŋek geni yaŋ aŋteban asak kaŋ, alta gat ae yo morap altakon toŋ unjun kisi do yaŋek geni yaŋ aŋteban asak. ²¹ Ae amin kinda Piŋkop dakon telagi yut do yaŋek geni yaŋ aŋteban asak kaŋ, telagi yut gat ae Piŋkop yutnikon egisak unjun gat kisi do yaŋek geni yaŋ aŋteban asak. ²² "Ae amin kinda Kwen Kokup do yaŋek geni yaŋ aŋteban asak kaŋ, Piŋkop dakon kila amin madep yityit tamo gat ae Piŋkop iyi tamonikon yikdak unjun gat kisi do geni yaŋ aŋteban asak.

²³ "Gen teban yoyiñdet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji jap tam galagisi pi kagasi toŋ unjun paŋ kabi 10 kabi kokwinigek unjudon baŋ kabi kindanaŋ Piŋkop do paret tagi aŋ. Mani gen tebanon gen madep madep toŋ unjun yapmaŋ mudon. Aminon gen kokwin kilegi ani do yosok, ae amin bupmi nandaŋ yomni do yosok, ae nandaŋ gadat dakon bami aŋpak jikon noman tosak do yosok. Ji unjun dima aŋ. Gen tebanon gen madep madep toŋ unjun guramik mudanek paret do yosok unjun kisi guramitni kaŋ unjun tagisi. ²⁴ Kosit yolik amin, ji dabilji mini da ekwaŋ. Ji dakon tilak unjun yaŋ. Amin da pakbi nok do aŋek yo monin pakbikon toŋ unjun pindak maba kinakwa pakbi non, mani kamel madep dima noknogi unjun dima kaŋek kalon galaukba pigisak.

²⁵ "Gen teban yoyiñdet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji kap idapyo dakon manji sugon, mani burigwan da kabo ae sukwap nandak nandakyo tugawit da toŋ. ²⁶ Parisi dabil mini amin, ji mibiltok kap dakon buri ikdigoni kaŋ, manji iyi tagi kilek tosak.

²⁷ "Gen teban yoyiñdet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji amin kimakba yopmaŋaŋ tip kinam yombem. Kwen da kwak soŋbi do kwakwagi tagisi asak. Mani miŋgwan amin kidat gat ae yo garagi tigi morapmi toŋ. ²⁸ "Jiyo kisi yaŋ gin ekwaŋ. Amin da dandaba ji amin kilegisi ekwaŋ yaŋ nandaŋ, mani butjikon ji jamba but aminsi ae gen teban yapyap aminsi ekwaŋ.

²⁹ "Gen teban yoyiñdet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji kombi amin ae amin kilegi kalipsi egi kimakba yopgwi tamo paŋtilim aŋ. ³⁰ Aŋek yaŋ yon, 'Nin kalipsi babiknin da bisapmon egipgumaŋ tam, nin paŋpuluganek kombi amin dima dapnom.' ³¹ "Gen yaŋ yaŋakwa ji kombi amin dapdap dakon babikni yaŋsi nandaŋ damamaŋ. ³² Do ji kin babikji da wasaŋek aŋpak yokwi awit unjun aŋ mudoni. ³³ "Ji tunjon amin emari toŋ dakon gwakni kabi. Piŋkop da ji yaŋ dagaŋ depban Tipdom do amin aŋakwa namin da pulugaŋ depjak?

³⁴ "Do yaŋ dayisat, nak da kombi amin ae nandak nandak amin ae yoyiñdet amin yabekgo jikon apdaŋ. Apba ji da unjun amin diwari yolba pasal kokupmi kokupmi kikdaŋ. Aŋakwa diwari timigek dapba kimotdaŋ, ae diwari tilak kindapmon dapdaŋ, ae diwari muwut muwut yutjikon nap kirinbaŋ baljokdaŋ. ³⁵ "Yaŋ do aŋek on miktimon amin kilegi morap dapba kimakgwi unjun dakon kobogi ji da timitdaŋ. Wasok wasok do amin kilegi Abel aŋagek ae amin kilegi morapmi kisi dapgwi. Egi wigi wasip do ji da Berekia dakon monji Sekaraia Telagi Yut Madep ae altayo da binapmon aŋakba kimakgit. Unjun dakon kobogi yo jigisi ji da timitdaŋ. ³⁶ Nak asisi dayisat, abisok amin ekwaŋ ji da unjun dakon kobogi yo jigisi timitdaŋ.

Yesu Jerusalem do bupmisi nandagit

(Lk 13.34-35 ae 19.41-44)

³⁷ "O Jerusalem, Jerusalem amin, ji kombi amin dapba kimokgon. Amin Piŋkop da yabekban jikon aban unjun ji da tipbaŋ dapba kimokgon. Pup menji da monjini paŋmuwuk pirigwan yopmaŋdak, unjun da tilak nak da bisap morapmi ji paŋmuwut do nandagim, mani ji da kurak taŋ namgwi. ³⁸ "Nak asisi dayisat, kokup yomasiyo yokwi taŋek yumsi tokdisak. ³⁹ "Ji nak dima nandaŋek egi wigi ni bisapmon nak do 'Amin on Amin Tagi da manon abisak, unjun Piŋkop da gisamigakwan abisak' yaŋ nak do yoni unjun bisapmon nandakdaŋ."

† 23:16 Mt 15.14 †† 23:22 Ais 66.1; Mt 5.34 ‡ 23:23 MS 27.30; Mai 6.8

†† 23:25 Mk 7.4 †† 23:27 Ya 23.3 ††† 23:28 Lk 16.15 ††† 23:31 Ya 7.52 § 23:33 Mt 3.7; 12.34; Lk 3.7 †† 23:35 WW 4.8; 2KAG 24.20-21 ††† 23:38 1KA 9.7-8; Jer 22.5 †† 23:39 Kap 118.26

Yesu da Telagi Yut Madep tuwilni do yagit

(Mk 13.1-2 ae Lk 21.5-6)

24 Yesu Telagi Yut Madep dakon nagal yipmanjek wanga kinjakwan panjetni da Yesukon kinjek Telagi Yut Madep dakon yut madep madep pindatjak do yoliwit. ²†Yolinba Yesu da yan yoyigit, “On yut madep madep pindakgan unun dakon tip notni da kwenon dima tan tan akdan. Tuwilba kisisi man dokdan.”

Yesu da yo jiggi morapmi altoni do yagit

(Mk 13.3-13 ae Lk 21.7-19)

³Yesu ilen Olipmon yigakwan panjetni da iyi gin kin yan iyiwit, “Gen unun niyil unun ni bisapmon altokdan? Ninan kanek gak aego tobil abinaki on miktim dakon bisap mudokdisak yan nandanen?”

⁴Yan yanba Yesu da yoyigit, “Amin da panjekwalni do kan kimotni. ⁵††Amin morapmi da abin nak dakon man yanek yan yokdan, ‘Nak naga Kristo.’ Yan yanek amin morapmi panjekwaldan. ⁶Unun bisapmon emat wuwik gat ae dubagikon emat an unun dakon gen bin apba nandanek butji dima pasolni. Unun yo morap altokdan, mani miktim da mudosak bisap madep kili unun noman tosok yan dima nandani. ⁷Miktim kinda dakon amin da pidanba miktim kinda dakon amin gat emat wamdan. Ae kila amin madep kinda dakon amin da pidanba kila amin madep kinda dakon amin gat emat wamdan. Anakwa miktim diwarikon wudip akdan. Ae amin da jap do madepsi anek diwari da kimotdan. ⁸Minjat monji kwapmi tonj da monji altok do anakwa wasanek tepmi pan, yan gin unun yo morap alnanakwa bisap madep kwan tosok yan nandani.

⁹†“Unun bisapmon amin da ji timigek tepmi daminjak dikba kimotdan. Ae ji nak nolgan do anek amin kisi morap da ji do butjap nandan damdan. ¹⁰Unun bisapmon amin morapmi nak nandan gadan nama unun nandan gadatni yopba witdal kinakwa notni do nandaba yokwi tok anek uwal da kision yopman yopman akdan. ¹¹††Anakwa kombi amin toptopmi morapmi da alnanek amin morapmi panjekwalba nandan yominjek yoldan. ¹²Anakwa anpak yokwi da madepsi iren tan an an kikdisak. Yan anakwa amin morapmi da not do but dasi galak tan yomyom anpak yipba witdal kikdisak. ¹³††Mani amin morap tebaisi sigin agakwa wigi mibi bisapmon wigisak unun Pinjkop da pulugan yopdisak. ¹⁴†††Amin da miktimi miktimi minjat aminyo ekwan unun Pinjkop da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi yoyin mudanakwa bisap madep unun apdisak.”

Yo yokwisi kinda da altokdisak

(Mk 13.14-23 ae Lk 21.20-24)

¹⁵†††Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo wagil yokwisi kinda don Telagi Yut Madepmon akban kokdan. Kombi

† 24:2 Lk 19.44 †† 24:5 Mt 24.23-24; 1Jn 2.18 † 24:9 Mt 10.22 †† 24:11 Mt 24.5,24; 1Jn 4.1 †† 24:13 Mt 10.22 ††† 24:14 Mt 28.19 ††† 24:15 Dan 9.27; 11.31; 12.11

amin Daniel da unun do kili yagit.” (On gen manjisak amin unun da pakyanji nandisak.) ¹⁶“Unun bisapmon amin Judia miktimon egipni unun pasal kabapgan tepmisi wigini. ¹⁷§Amin kinda yut kwenon egipjak kan, yo kabini timit do yutgan pigik do nandak nandak dimasi asak. ¹⁸Ae amin kinda pigaga egipjak kan, yutnon ilikba pigikni kin abidok do nandak nandak dimasi asak. ¹⁹Unun bisapmon minjat monji kwapni tonj, ae minjat monji mum non unun bupmisi. ²⁰Ji da Pinjkop bisit iyinba nandanakwan yo unun ais bisapmon bo Sabat bisapmon dima noman toni. ²¹§†Unun bisapmon yo jigisi altokdan. Pinjkop da mibilikon yo morap wasagiron da egi abisok ekwamanon yo jigisi unuden kinda dima altagit, ae bujon dima altokdisak. ²²Amin Tagi da unun bisap dima anpisip asak tam minjat amin morap kisi kimak mudonom. Mani minjat amin kabi iyi do kili manjigit unun do bupmi nandanek bisap anpisip asak.

²³§††“Unun bisapmon amin kinda da ‘Kristo oni!’ bo ‘Asoni!’ yan yanban kan, top yosok yan nandani. ²⁴§††Amin diwari da abin ‘Nak Kristo’ yan top yokdan. Ae diwari da ‘Nak kombi amin kinda’ yan top yokdan. Yan yanek wasok tapmimi tonj mibili mibili akdan. Anek minjat amin kabi Pinjkop da iyi do kili manjikbi unun panjekwal do pini madep akdan. Mani aripmi dima panjekwaldan.

²⁵“Nandani, yo jigisi morap unun dima alnanakwa mibiltok dayisat. ²⁶§††Mal da gildat wisak tetgin da tetjenan kin gildat pigisak tetgin noman tanban koman, unun da tilak Amin Dakon Monji unun apban amin kisi da kokdan. Do amin kinda da ‘Kristo unun miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon egisak!’ yan dayinban kan, unudon dima kini. Bo amin kinda da ‘Kristo yut unudon pasilek egisak!’ yan dayinban kan, top yosok yan nandani. ²⁸§†Yo kimakbi da tonj singin unudon abin muwukgan.”

Don Amin Dakon Monji apdisak

(Mk 13.24-27 ae Lk 21.25-28)

²⁹§†Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo jiggi dakon bisap mudanakwan, ‘Gildat dabil pilin tuk akdisak, ae kanek dima tetjenokdisak. Ae gik kundu yipmanjek mokdan. Anakwa kwen kundukon yo tebai tonj unun da kwakwalitdan.’

³⁰§††Unun bisapmon Amin Dakon Monji dakon tilak kundukon alnanban kanek miktimi miktimi amin kisi morap da kunam tatdan. Kanakwa Amin Dakon Monji tapmimni gat ae tilim madepni gat gikwemon da apban kokdan. ³¹§††Kwer madepsi da yanakwan anelo kabini yabekban kin amin iyi do manjikbi kabi miktimi miktimi ekwan unun panmuwutdan.”

§ 24:17 Lk 17.31 §† 24:21 Dan 12.1 §†† 24:23 Mt 24.5 §† 24:24 GT 13.1-3; 2Tes 2.8-9; PA 13.13-14 §†† 24:26-27 Mt 24.37-39; Lk 17.23-24 §† 24:28 Lk 17.37 §† 24:29 Ais 13.10; 34.4; Esi 32.7; Jol 2.10,31; 2Pi 3.10; PA 6.12-13 §§† 24:30 Dan 7.13; Sek 12.10; PA 1.7 §§† 24:31 1Ko 15.52; 1Tes 4.16

Pik kindap kanjek butji piosak

(Mk 13.28-31 ae Lk 21.29-33)

³² Yesu da sanjenek yan yagit, "Ji pik kindap kanjek butji piosak. Kiliñi pakbini tonj ae tami kaluk yopman-dak, unjun bisapmon gildat bisap kwanj tosok yan nandanj. ³³ Unjudeñ gin yo morap dayit unjun da altanjakwa miñtim da mudosak bisap madep kili unjunjok kwanj tosok yan nandani.

³⁴ † "Nak asisi dayisat, unjun bisapmon egipni amin di-ma kimagakwa yo morap unjun kisi altanj mudokdanj.

³⁵ †† Kundu gat miñtim gat pasildamal, mani nak dakon gen unjun dimasi pasildisak."

Yo morap altokdisak unjun dakon bisap Pinjop Dat dagin nandisak

(Mk 13.32-37 ae Lk 17.26-30 ae 17.34-36)

³⁶ † Yesu da sanjenek yan yagit, "Yo morap altosak unjun dakon bisap unjun amin kinda da dima nandisak. Kwen Kokup aneloyo dima nandanj, ae Monjiyo kisi di-ma nandisak. Dat da iyi gin nandisak. ³⁷ †† Noa da bisapmon amin egipgwit unjudeñ gin Amin Dakon Monji apjak bisapmon yan gin egipdanj. ³⁸ Kulup madep dima altanjakwan jap pakbiyo anjek miñjat pakpak awit. Yanj anjek egakwa Noa tap wakangon wigigit. ³⁹ †† Wigakwan yo jigi altanj nimdanj unjun dima nandawit. Butni dima pisanjakwa kulup madep da altanjek wutjijban pasil-gwit. Amin yan gin egakwa Amin Dakon Monji apdisak. ⁴⁰ Amin bamori pigaga egakwal Pinjop da kinda yapmanjek kinda abidokdisak. ⁴¹ Miñjat bamori da plaua wasanjek yigakwal kinda yapmanjek kinda abidokdisak.

⁴² ††† "Yanjdo, kanj kimotni. Amin Tagisi ni gildaron apdisak unjun ji dima nandanj. ⁴³ ††† Nandanj pisoni. Yut kinda dakon ami kalbi kabo noknok ni bisapmon apdisak yanj nandagit tam, kila anjakwan yutni aripmi dima tuwilban. ⁴⁴ Dima apdisak yanj nandanjek egakwa Amin Dakon Monji unjudon apdisak. Yanjdo, ji tagap tanjek egipni."

Oman monji tagi ae yokwi dakon tilak gen

(Lk 12.42-46)

⁴⁵ Yesu da sanjenek yan yagit, "Oman monji kinda nandanj kokwini tagisi ae pi agakni tagisi, unjudeñ oman monji amin tagini da oman monjini diwari kilani asak do manjisak. Yanj aban jap yomyom bisapmon japni yomiñ yomiñ asak. ⁴⁶ Oman monji unjun amin tagini da tobiñ abinj kanjban pini tagisi asak kanj tagisi. ⁴⁷ † Nak asisi dayisat, amin tagini da unjun oman monji iyijban yo morapni kila akdisak. ⁴⁸ Mani oman monji kinda pi yokwi asak unjun burikon da yanj nandisak, 'Amin tagino unjun tepmi dima apdisak.' ⁴⁹ Yanj nandanjek oman monji notni dapmanjek pakbi teban nanjek but upbal anj amin gat muwugek jap pakbiyo anj. ⁵⁰ Yanj anjek dima apdisak yanj nandanjakwan amin tagini da but pisogñ mini apdisak. ⁵¹ Abinjek unjun oman

† 24:34 Mt 16.28 †† 24:35 Mt 5.18 † 24:36 Ya 1.7; 1Tes 5.1-2
†† 24:37 WW 6.5-8 †† 24:39 WW 7.21-23 ††† 24:42 Mt 25.13
††† 24:43 Lk 12.39-40; PA 16.15 § 24:47 Mt 25.21,23

monji tepmi pi iminjek yipban jamba but amin gat kuanam tagek iyonj iyonj yanj tidanjek egipdanj."

Miñjatjok 10 kabi dakon tilak gen

²⁵ † Yesu da sanjenek yan yagit, "Unjun bisap madepmon Pinjop dakon Amin Kila Agakni dakon tilak kinda unjun yanj. Amin kinda miñjat pak do agit. Anjakwan miñjat unjun pakdisak dakon notni miñjatjok 10 kabi da lamni timigek kosiron kinj wili unjun kanj abidanj anjop do kiwit. ² Miñjatjok 5 kabi unjun nandanj kokwini tagi dima, ae 5 kabi unjun nandanj kokwini tagisi. ³ Miñjatjok nandanj kokwini tagi dima unjun lamni timigek lam kolek do pakbi di gat dima panjkiwit. ⁴ Mani miñjatjok nandanj kokwini tagisi unjun lamni timigek lam kolek do pakbi di gat kisi timigek kiwit. ⁵ Kinj jomjom anj egakwa amin unjun tepmi dima abinjakwan dipmini wijba dipmin pak mudawit.

⁶ "Pak mudanjakwa kalbi binap aban amin kinda yanj tidanjek yan yagit, 'Amin miñjat pak do asak kili unjun abisak! Opba kinj abidono!'

⁷ "Yanj yanban miñjatjok kisi pidanj lamni panjosit ⁸ anjakwa miñjatjok nandanj kokwini tagi dima unjun da miñjatjok nandanj kokwini tagisi yanj yoyiwit, 'Nin do pakbi diwatji nimgut, lamnin kimotdanj.'

⁹ "Yanjba nandanj kokwini tagisi da yanj yoyiwit, 'Pakbi on nin kisi da aripmon dima tonj. Ji kinj yumanj nok yutnon pakbi yumni.'

¹⁰ "Kinjakwa amin miñjat pak do agit unjun apgut. Apban miñjat tagap tanjek egipgwit unjun gat soñnok ak do yutnon wigakwa yoma soggwit.

¹¹ †† "Bunon don miñjat kabi pakbi do kiwit unjun abinj yawit, 'Amin tagi, amin tagi, abinj yoma witald nim!'

¹² † "Mani amin tagi da gen kobogi yanj yoyigit, 'Nak asisi dayisat, nak dimasi nandanj damisat.'"

¹³ †† Yesu da tilak gen unjun yanj mudanjek yan yoyigit, "Amin Tagisi altanj damjak unjun dakon bisap ji dima nandanj, do tagap tanjek egipni."

Pi monji moneñ timikgwit dakon tilak gen

(Lk 19.11-27)

¹⁴ Yesu da sanjenek yan yagit, "Pinjop da Amin Kila Asak unjun do tilak kinda ako mibili nandani. Amin kinda kokup dubagi kindakon kik do anjek pi monjini yanj yoban opba yo kabini kila ani do yoyigit. ¹⁵ † Pi monji kalonj kalonj dakon pi agakni da aripmon moneñni kila ani do yomgut. Kinda do moneñ 25 tausen danari, ae kinda do 10 tausen danari, ae kinda do 5 tausen danari yanj yomiñ mudanjek kigit. ¹⁶ Kinjakwan unjudon gin 25 tausen danari timikgit amin unjun yomiñ gwayek anjakwan 25 tausen danari kinda gat noman tagit. ¹⁷ Ae 10 tausen danari timikgit amin unjunyo yanj gin anjakwan 10 tausen danari kinda gat noman tagit. ¹⁸ Mani 5 tausen danari timikgit amin unjun kinj gapma wayigek amin tagini dakon moneñni gapmakon yopban isal tawit.

§† 25:1 Lk 12.35; PA 19.7 §†† 25:11 Lk 13.25-27 §† 25:12 Mt 7.23 §†† 25:13 Mt 24.42 §† 25:15 Ro 12.6

¹⁹ "Amin tagini bisap dubagi egek aeni tobil apgut. Abin monejni yomgut unun dakon pini nian awit unun dakon mibili nandak do yoyigit. ²⁰ Yoyinban 25 tausen danari timikgit amin unun da yomiñ gwayek anjakwan 25 tausen danari kinda gat noman tagit unun yolinjek yan iyigit, 'Amin tagi, gak da 25 tausen danari kila aken do namgul unun pini ako 25 tausen danari kinda gat oni noman tak.'

²¹ † "Yan iyanban amin tagi da yan yagit, 'Gak pi monjino gen guramit tagisi agil. Anjek pigo dakon kila tagisi agil. Yo monijisok gabo kila tagisi agil do yo madep gabo kila tagi aki. Gak apbi kisik kisik ando.'

²² "Ae 10 tausen danari timikgit amin unun da abin yan iyigit, 'Amin tagi, gak da 10 tausen danari kila aken do namgul unun pini ako 10 tausen danari kinda gat oni noman tak.'

²³ "Yan iyanban amin tagi da yan yagit, 'Gak pi monjino gen guramit tagisi agil. Anjek pigo dakon kila tagisi agil. Yo monijisok gabo kila tagisi agil, do yo madep gabo kila tagi aki. Gak apbi kisik kisik ando.'

²⁴ "Ae 5 tausen danari timikgit amin unun da abin yan iyigit, 'Amin tagi, gak dakon mibilgo nandisat, gak bupmigo mini. Amin njwaknwaru da pi anakwa jap bami gak da pasal, ae miktimon jap yet tintinon dakon bami gaga do pasal. ²⁵ Yan asal, do pasalek moneño 5 tausen danari namgul unun anki miktim kagagwan yipbo tagit. Moneño unun oni.'

²⁶ "Yanban amin tagini da gen kobogi yan iyigit, 'Gak oman monji yokwi, pi ak do kurak tosol. Nak dakon mibilno kili nandagil. Nak amin da pigaga jap bami pasat, ae amin da jap yet tintinon dakon bami naga do pasat. ²⁷ Yan nandagil, do moneño beron yopgul tam unun tagi. Yan agil tam abin nak da moneño gat ae ber da diwar sanbesak unun gat tagi timikgom.'

²⁸ †† "Amin yoni tan iman amin unun nak da sanbenek yo ibo morapmisi tan imdan. Ae amin yoni kalonjok tan iman amin unun nak da ununjok gwayer mudoker. Yan do, on amin monejni unun gwayer moneñ 50 tausen danari tan iman unun amin do imni. ³⁰ †Anjek on oman monji kurak tok amin wanga abigi maba pilin tukgwan pigisak. Unudon kunam tagek iyon iyon yan tidanek egipdisak."

Amin Dakon Monji da nin kokwinidisk

³¹ †† Yesu da sanbenek yan yagit, "Amin Dakon Monji apjak bisapmon Kwen Kokup dakon tilimni gat ae anjelo kabini gat abinek kila amin madep yiyit tamokon unudon yitdisk. ³² †† Yigakwan amin miktimi miktimi ekwan unun abin burikon muwuk mudoni. Abin muwukba kila amin da sipsip ae meme kokwinikgan unun da tilagon amin kokwinidisk. ³³ Kokwinigek sipsip aminsi tet do yopmanjek meme gwanden tet do yopdisk.

³⁴ "Kila Amin Madep unun da aminsi tet do amin yan yoyisak, 'Datno da gisam dabi amin, abinek Datno

† 25:21 Mt 24.45-47; Lk 16.10 †† 25:28-29 Mt 13.12; Mk 4.25; Lk 8.18 † 25:30 Mt 8.12; Lk 13.28 †† 25:31 Mt 16.27; 19.28 †† 25:32 Esi 34.17; PA 20.11-13

dakon Amin Kila Agakni ji do anjoman abi unun abinek abidoni. Unun miktim wasok wasogikon ji do kili anjoman agit da toso. ³⁵ †† Nak kalip jap do abo jap naba nagim, ae pakbi do abo pakbi naba nagim, ae kokup njwaknwarikon da apbo but dasi abidanba yutjikon panji egipgum. ³⁶ †Imalno mini egapbo imal namgwit. Sot abo anpulugawit. Dam teban yutnon yigapbo abin nandawit.'

³⁷ "Yan yanban kilegi kabi da gen kobogi yan iyini, 'Amin Tagi, ni bisapmon jap do abi gandanjek jap ganguman, ae ni bisapmon pakbi do asal yan gandanjek pakbi ganguman? ³⁸ Ae ni bisapmon kokup njwaknwarikon da abisal yan gandanjek anki yutninon gepguman, ae ni bisapmon imalگو mini yan gandanjek imal ganguman? ³⁹ Ae ni bisapmon sot asal yan gandanjek kilago agiman, ae ni bisapmon dam teban yutnon yikdal yan gandanjek abin gandagiman?'

⁴⁰ †† "Yanba Amin Madep da yan yoyisak, 'Asisi dayisat, yo morap notno kinda mani mini do awit unun yo morap nak do awit.' ⁴¹ † "Yan yoyinjek Amin Madep unun da tobil gwanden tet do amin yan yoyisak, 'Jobit pabi kabi ji angwikon kinjek kindapmon pigit. Unun kindap unun Sunduk gat anjelo kabini gat unun do anjoman abi, unun kimot kimori mini. ⁴² Kalip jap do abo jap dima namgwit, ae pakbi do abo pakbi dima namgwit. ⁴³ Kokup njwaknwarikon da apbo yutjikon dima anki nepgwit, ae imalno mini egapbo imal dima namgwit, ae sot agim ae dam teban yutnon yikgim bisapmon kilano dima awit.'

⁴⁴ "Yan yanban gen kobogi yan iyini, 'Amin Tagi ni bisapmon gandano jap do agil, bo pakbi do agil, bo kokup njwaknwarikon da apgul, bo imalگو mini, bo sot agil, bo dam teban yutnon yikgil, abi dima anpulugagiman?'

⁴⁵ "Yanba yan yoyisak, 'Nak asisi dayisat, yo morap amin mani mini do dima awit unun nak do awit.'

⁴⁶ †† "Yan yoyinban unun amin kabi kobogi yokwisi dagok dagogi mini pakdan. Mani kilegi amin kabi unun da egip egip dagok dagogi mini unudon kikanan."

Yesu da tepmi panjek kimot anjek kimoron da pidagit

(Kilapmi 26-28)

Kila amin da Yesu anjakba kimotjak do gen yan ante-ban awit

(Mk 14.1-2 ae Lk 22.1-2 ae Jn 11.45-53)

26 Yesu unun gen morap yan mudanjek panjetni yan yoyigit, ² †† "Disi nandan, gildat bamori gin egek Yapyap Bilak egipmi. Unun bisapmon Amin Dakon Monji amin da abidan uwal da kisiron yipba tilak kindapmon anjatdan."

†† 25:35 Ais 58.7 ††† 25:40 Yt 19.17; Mt 10.42; Mk 9.41 † 25:41 Mt 7.23 †† 25:46 Dan 12.2; Jn 5.29 ††† 26:2 TP 12.1-27; Mt 20.18

³ Unun bisapmon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Israel dakon kila amin unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaiapas unun da yutnon muwukgwit. ⁴ Muwugek Yesu ni kosiron da pasilek abidanj anjatno kimotjak unun dakon gen yawit. ⁵ Yanj yanjek yawit, "Telagi bisap madepmon dima abidonej. Yanj anej kanj, miñat aminyokon pidok pidok noman tokdisak."

Minjat kinda da pakbi kibanj tonj tagisinaj Yesu sonj imgut

(Mk 14.3-9 ae Jn 12.1-8)

⁶ Yesu Betani kokupmon amin kinda mani Saimon unun da yutnon yikgit. (Saimon unun kalip wuda tebani tonj egipgut.) ⁷ [†]Yesu jap noknok tamokon yigakwan miñat kinda pakbi kibanj tagisi abidanj awinj Yesu da busunon tagalgit. (Unun pakbi yumanj nogi wukwisi ae tibiri unun tipnanj wasanji.)

⁸ Yanj aban panjet kabini da kanjek buri yokwi tanja yanj yawit, "Nidosi anjek pakbi kibanj tagisi unun yumsi tagaldak? ⁹ Amin da yubam tam, monej madepsi timik yoni mini amin do yomnom."

¹⁰ Yanj yanja nandanek Yesu da yoyigit, "Minjat on nido jigi iman? Minjat on nak do yo tagisi asak. ¹¹ ^{††}Yoni mini amin ji gat bisapmi bisapmi egipdanj, mani nak ji gat bisapmi bisapmi dima egipdamanj. ¹² On miñat da mibiltok giptimnokon pakbi kibanj tagisi nanj sonj naminek kimakbi tamokon nepni do antagap asak. ¹³ Asisi dayisat, miktimi miktimi amin da Gen Bin Tagisi yoyinek miñat on da yo ak unun dakon gen bin kisi yoyinjakwa nandakdanj. Anjakwa unun miñat dakon man bini dima pasildisak."

Judas da Yesu kila amin da kisiron yip do yagit

(Mk 14.10-11 ae Lk 22.3-6)

¹⁴ Unun bisapmon panjetni 12 kabikon da kinda mani Judas Iskariot unun da mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon kigit. ¹⁵ [†]Kinj yanj yoyigit, "Yesu kisitjikon yipbo ninanj namni?" Yanjan silwa monej tabili 30 yanj manjinj imgwit. ¹⁶ Iba wasanek Yesu kisitnikon yipjak do kosit wisigit.

Yesu panjetni gat jap nawit

(Mk 14.12-21 ae Lk 22.7-14 ae 22.21-23 ae Jn 13.21-30)

¹⁷ ^{††}Bret Yisni Mini Bilak wasok wasogikon panjetni da Yesukon kinj yanj iyiwit, "Nin kinj dukwan Yapyap Bilak dakon jap panjosit anej do nandisak?"

¹⁸ Yanja Yesu da yanj yoyigit, "Kokup papmon kinj amin kinda kokdanj. Kanjek yanj iyini: Yoyinjet da yanj yosok, Nak dakon bisap kilij unun kwanj tosok. Nak gat panjet kabino gat gak da yutnon apno Yapyap Bilak dakon jap nonej." ¹⁹ Yanjan panjetni da Yesu dakon gen guramigek kinj Yapyap Bilak dakon jap panjosit awit.

²⁰ Yanj anjek pilin tanjakwan Yesu gat panjetni 12 kabi gat yigek jap nawit. ²¹ Jap nanj yigek Yesu da yanj

† 26:7 Lk 7.37-38 †† 26:11 GT 15.11 † 26:15 Sek 11.12; Jn 11.57 †† 26:17 TP 12.14-20

yoyigit, "Asisi dayisat, jikon da kinda da uwal da kisiron nepdisak."

²² Yanj yanjan panjetni buri yokwi tanja kalonj kalonj yanj yawit, "Amin Tagi, nak do dima yosol, ma?"

²³ ^{††}Yanj yanja Yesu da yoyigit, "Kinda nak gat jap idapmon kisitnit kalonj yipmanjamak, unun amin da nak uwalno da kisiron nepdisak. ²⁴ Asi Pinjokop da papiakon gen mandabi unun da tilagon Amin Dakon Monji kimoron kikkdisak. Mani Amin Dakon Monji uwal da kisiron yipjak amin, awa! Unun amin menji da dima anjalagit tam tagi."

²⁵ Yanj yanjan uwal da kisiron yipyip amin Judas da Yesu yanj iyigit, "Yoyinjet, nak do dima yosol, ma?" Yanjan iyigit, "Unun gak mani."

Yesu da bret gat ae wain gat panjetni do yomgut

(Mk 14.22-26 ae Lk 22.15-20 ae 1Ko 11.23-25)

²⁶ Jap nanj yigakwa Yesu da bret kinda abidanj, Pinjokop ya yanj iyinek, pudanj panjetni do yomgut. Yominek yanj yoyigit, "Pabidanjek noni, on nak dakon giptim timno."

²⁷ Yanj yanjek wain kinam abidanjek Pinjokop ya yanj iyinek yominek yanj yagit, "Ji kisi da noni. ²⁸ ^{†††}On yawino. Pinjokop gat amin gat sanjek sanjek abi unun anteban asak. Amin morapmi dakon diwarini yopmanj yom do parekdat. ²⁹ Nak asisi dayisat, nak wain ae dima nanjek egi wigi Datno da Amin Kila Asak da kagagwan don ji gat wain kalugi nonej."

³⁰ ^{†††}Yanj yanjan kap kinda yanjek yomakon pigest Ilenj Olipmon wigiwit.

Pita da manji imjak do Yesu da yagit

(Mk 14.27-31 ae Lk 22.31-34 ae Jn 13.36-38)

³¹ ^{†††}Ilenj Olipmon wigek Yesu da panjetni yanj yoyigit, "Pinjokop da papiakon gen yanj tosok:

'Sipsip dakon kila amin anjakgo kimagakwan sipsip birapmigi iyi iyi kikdanj.'

Gen unun da aripmon abisok kalbi yo morap nagon noman tanjakwa pindagek ji manji namdanj. ³² ^{††}Mani kimoron da pidanek nak da kalip Galili miktimon mibiltanj daminek kikenj."

³³ Yanjan Pita da yanj iyigit, "Amin diwari da manji gaminjakwa nak yanj dimasi abenj."

³⁴ ^{†††}Yanj yanjan Yesu da iyigit, "Asisi gayisat, abisok kalbi pup gen dima yanjakwan gak da nak do 'Unun amin dima nandanj imisat' yanj kosit kapbi yokdisal."

³⁵ Yanjan Pita da yanj iyigit, "Uwal da gikba kimagaki nakyo kisi nikba kimokgenj do ani kanj, gak do wasip dima yokenj." Yanj yanjan panjet kabi diwari kisi yanj gin yawit.

Yesu Getsemani bisit agit

(Mk 14.32-42 ae Lk 22.39-46)

³⁶ Yesu gat panjetni gat miktim tim kinda mani Getsemani unudon kiwit. Kinj altanjek Yesu da yanj yoyigit,

†† 26:23 Kap 41.9 ††† 26:28 TP 24.8; Jer 31.31-34; Sek 9.11; 1Ko 10.16 ††† 26:30 Lk 22.39; Jn 18.1 § 26:31 Sek 13.7; Jn 16.32 §† 26:32 Mt 28.7,16 §†† 26:34 Mt 26.69-75

"Ji idon yigakwa nak asidon kin bisit aker." ³⁷ Yan yanek Pita gat ae Sebedi dakon monji yat timikban kiwit. Kin burikon jigi madepsi nandajek ³⁸ †yan yoyigit, "Butno jik tanakwan kimot kimotno noman tan naban nandisat. Do ji nak gat kisi idon Pinjkop do nandajek egipner."

³⁹ Yan yanek timisok di kinjek miktimon manj pagek bisit yan agit, "O Dat, yo morap tagi aki. Do nak da kwenon jigi apdisak unun kukwoki do nandisat. Mani nak dakon nandak nandak dima yolgi. Gak dakon galak tok niansi tosok unun dagin noman toni."

⁴⁰ Yan yanek tobil panjetni kapbi egipgwiron kin pindakban dipmin pakgwit pindagek Pita yan iyigit, "Ji nak gat awa kalonj da aripmon gin Pinjkop do nandajek dima egipner?" ⁴¹ Ji teban tanjek bisit anjek egipni. Yan anjek egipni kanj, panjkewalon aripmi dima mokdanj. But da nak nol do galak tosok mani gip dakon tapmimni mini."

⁴² Yan yanek aeni tobil kin bisit yan agit, "Datno, jigi pakenjosi nandisal kanj, tagi paker."

⁴³ Bisit aban daganban abinj pindakban panjetni dipmin do yokwisi anjek aeni dipmin sigin pakgwit. ⁴⁴ Yan pindagek aeni tobil kin bisit mibiltok agit unuder gin agit.

⁴⁵ Yan anjek tobil abinj panjetni yan yoyigit, "Ji dipmin sigin pagek tapmim panj, ma? Bisap kili abik. Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron kili unun yipmanjanj. ⁴⁶ ††Pidanba kino! Kabit, uwal da kisiron nepjak amin kili abik."

Uwal da Yesu abidawit

(Mk 14.43-50 ae Lk 22.47-53 ae Jn 18.3-12)

⁴⁷ Yesu gen yanakwan unudon gin panjetni 12 kabikon da kinda mani Judas altanj yomgut. Amin kabi madep emat agak sibani ae kindap kirinjni timigek bunjon yolgwit. Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Juda amin dakon kila amin gat da yabekba opgwit.

⁴⁸ Uwal da kisiron yipyip amin da gen kinda kili yan yoyigit, "Amin kinda nak da mandanj noko kanj, unun amin nanj tebai abidoni." ⁴⁹ Judas tepmi Yesukon kinj al-tanjek yan iyigit, "Yoyindet, kalbi tagisi!" Yan iyinjek mandanj nagit.

⁵⁰ Yan aban Yesu da yan iyigit, "Not, yo ak do nandajek abil unun abi."

Yan iyinban emat amin da Yesu tebai abidawit. ⁵¹ †Aba Yesu da kabikon nani kinda da emat agak sibani ilikban winban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monjini miragi mandanj dagagit.

⁵² ††Aban Yesu da yan yagit, "Gak emat agak sibago yigikon simil. Emat agak siba pawilganj amin unun emat agak siba da mandanj yoba kimokgonj. ⁵³ Nak Datno aripmi tagi iyiko unun da anjelo 72 tausen yabekban abinj nak tagi arpulugoni. Gak unun dima nandisal, ma? ⁵⁴ Mani yan aberj kanj, Pinjkop da papi-

akon gen tosok unun nianjon da bami tonj asak? Uwalno da yo yanji anjamni do yosok."

⁵⁵ ††Yan yanek unudon gin Yesu da amin kabi madep yan yoyigit, "Ji nak do kabo noknok kinda yan nandajek emat agak siba ae kindap kirinjyo timigek nak abidok do aberj, ma? Nak gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalgwan ji gat egek amin yoyinj dekgim. Unun bisapmon nak abidok do dima nandawit. ⁵⁶ Mani Pinjkop da papiakon kombi amin da gen mandawit yan gin bami noman tosok." Yan yanban panjet morapni Yesu yipmanjek pasal kin mudawit.

Yesu gen pikon ananj kiwit

(Mk 14.53-65 ae Lk 22.54-55 ae 22.63-71 ae Jn 18.13-14 ae 18.19-24)

⁵⁷ Yesu abidawit amin unun Yesu abidanj ananj mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaiapas da yutnon ankiwit. Unudon gen teban dakon yoyindet amin gat ae kila amin gat kisi muwukgwit. ⁵⁸ Pita kagi kagisok da Yesu yol ankinjek, mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon yoma nagalgwan pigigit. Pikwan obip amin gat yigek Yesu yo niansi anjiba kokerj yan do pindak egipgut.

⁵⁹ Anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen kokwin amin kisi morap gat da yan nandawit, amin di yan yomno abinj Yesu top gen yan iminjek gulusun agit yan yanakwa anjatno kimotjak yan nandawit. ⁶⁰ Mani amin morapmi yan yoba abinjek top gen morapmi yawit, mani asi gulusun kinda agit yan dima kawit. Don amin bamori da abinj yan yagimal, ⁶¹ †† "Nin da nandanapno Yesu da yan yagit, 'Nak da Pinjkop dakon Telagi Yut Madep unun tuwilek gildat kapbi da butgwan ae witjiker.'" ⁶² Yan yanakwal mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da pidanj agek Yesu yan iyigit, "Gak gen kobogi kinda dima yoyiki? On amin morap gen yan gaba nianj nandanj yomisal?" ⁶³ †††Mani Yesu da gen kinda dima yagit.

Yan aban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da aeni iyigit, "Gak Pinjkop egip egipmi tonj unun da manon yan teban tok anjek gen bamisi yoki. Gak asi Kristo, Pinjkop dakon Monji bo dima? Kili bami ya!" ⁶⁴ †Yanban Yesu da yan yagit, "Gen yosol unun bami. Ji don kanakwa Amin Dakon Monji Tapmim Ami da aminsi tet do yikban kokdanj. Anjek kanakwa kundukon gikwemon da apban kokdanj."

⁶⁵ ††Yan yanban nandajek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin buri wagil yokwi tanban iyi dakon paba pigikni pudanjek yagit, "Mibilni nandak do amin nido sanjberjek yoyino apni? Iyi Pinjkop kulabinjek 'nak Pinjkop dakon Monji' yan yosok, ⁶⁶ †††do ji da nianj anj innerj do nandanj?"

Yanban kisi morap da yawit, "Gulusun asak, do si kimotjak."

⁶⁷ ††Yan yanek diwari da ilip sul iminjek kisis da anjakgwit. Ae diwari da mogim kulbak anjagek ⁶⁸ yan iyiwit, "Kristo gak namin da gikdak? Kombi gen ya!"

† 26:38 Jn 12.27 †† 26:46 Jn 14.31 † 26:51 Jn 18.26 †† 26:52 WW 9.6; PA 13.10

†† 26:55 Lk 19.47; 21.37 ††† 26:61 Jn 2.19-21 ††† 26:63 Ais 53.7; Mt 27.12 § 26:64 Kap 110.1; Dan 7.13; Mt 24.30 † 26:65

Pita da Yesu do wasip yagit

(Mk 14.66-72 ae Lk 22.56-62 ae Jn 18.15-18 ae 18.25-27)

⁶⁹ Anjakwa Pita unjun yut da nagalgwan yigakwan mukwa sogok mibiltok amin dakon oman minatjok kinda da abin yan iyigit, "Gak Yesu Galili amin gat kisi egipgwit."

⁷⁰ Yanban Pita da wasip yanek yagit, "Gak da gen unjun yosol nak dima nandisat."

⁷¹ Yan yanek wigaron pigakwan oman minat kinda Pita kanek amin unjudon akgwit yan yoyigit, "On amin unjun Yesu Nasaret amin gat kisi egipgwit."

⁷² Yan yanban Pita aeni geni anteban anek yan iyigit, "Asisi, nak unjun amin dimasi nandan imisat!"

⁷³ Timisok di egek amin kapmatjok akgwit unjun da kin Pita yan iyiwit, "Gak dakon tek nandano asi gak unjun amin kabi dakon kokup isalni kinda yan asak, do gak unjun da kabikon nani yan nandaman."

⁷⁴ Yan yanba Pita da tebaisi yanek yagit, "Asisi dayisat, amin unjun yon nak dimasi nandan imisat. Top yosot kan, Pinkep da nak tagi anupbal asak!"

Yan yanakwan unjudon gin pup gen yagit. ⁷⁵ Yanban nandanek Pita Yesu da gen yagit unjun do buri pisagit. Gen unjun yan yagit: "Pup da gen dima yanakwan gak da nak do wasip yanbi kosit kapbi akdisak." Pita da gen unjun do buri pisanban wanga pigi kunam madep-si takgit.

Yesu Pailaron ananj kiwit

(Mk 15.1 ae Lk 23.1-2 ae Jn 18.28-32)

27 Wisawisa do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat da muwugek Yesu anakba kimotjak do yan dagok awit. ² Anek Yesu kisiri waman anki gapman dakon mibiltok amin Pailat da kisiron yipgwit.

Judas kimakgit

(Ya 1.18-19)

³ Judas Yesu uwal da kisiron yipgut amin kanban Yesu kimotjak do yan dagok anakwa mabisi at yan nandagit. Anek nandak nandakni kulabik anek silwa monej 30 yan timikgit unjun mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat do aeni panjobil yomgut. ⁴ Yominek yan yoyigit, "Nak sunsi anek amin kilegi kinda uwal da kisiron yipmat. Unjun ji da anakba kimotdisak."

Yoyinban yan iyiwit, "Unjun nin dakon yo dima. Unjun gak dakon yo gin."

⁵ Yan yanba Judas silwa monej unjun telagi yut da nagalgwan dapban pigakwa kin iyi tipgut.

⁶ Aban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da silwa monej unjun timigek yan yawit, "Monej on yawi dakon tomni. Do telagi yut dakon monej gat kisi yopne kan, gen tebanin yadpaman." ⁷ Yan yanek unjun monej ban miktim kwoba wasawit miktim tim kinda yuman nawit. Yuman nanek amin dubagikon da

abin kimokgon unjun dakon amin kimakba yopyop tamok kinda wasawit. ⁸ Yan awit do unjun miktim tim unjun do Yawi Miktim yan yawit da yon. ⁹ Yan anakwa kombi amin Jeremaia da gen mandagit unjun bami noman tagit. Gen unjun yan,

"Israel amin da unjun amin yuman noni do silwa monej 30 ban tomni yomgwit. ¹⁰ Yan anek Amin Tagi da nayigit, unjun da tilagon unjun monej ban miktim kwoba wasawit miktim tim kinda yuman nawit."

Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?

(Mk 15.2-5 ae Lk 23.3-5 ae Jn 18.33-38)

¹¹ Yesu gapman dakon mibiltok amin Pailat da inamon agakwan Pailat da yan iyigit, "Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?"

Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, "Yosol unjun mani."

¹² Yan yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin diwari gat da gen yan iminba gen kobogi kinda dima yoyigit. ¹³ Yan aban Pailat da aeni iyigit, "Amin on da gak wasok yokwi agil do gen morapmi yan gaman. Unjun dima nandisat, ma?" ¹⁴ Yan yanban Yesu da gen kobogisok kinda dimasi yanakwan Pailat da Yesu do nandaban njwaknwarisi agit.

Pailat da Yesu tilak kindapmon kimotjak do yan dagok agit

(Mk 15.6-15 ae Lk 23.13-25 ae Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Bilagi bilagi Yapyap Bilak bisapmon gapman dakon mibiltok amin da wasok kinda yan agit. Minat aminyo da amin kinda dam tebanon yikdak unjun mani yanakwa, Pailat da pulugan yopban kin kin awit. ¹⁶ Unjun bisapmon amin yokwisi kinda dam tebanon yikgit, mani Barabas. ¹⁷ Amin abin muwugakwa Pailat da amin da Yesu do nandaba yokwi tanban top yanek gen pikon yipgwit yan nandagit. Yan nandanek Yesu ankutnanek yan yoyigit, "Ji dakon galaktok namin nan pulugan yipbo jikon opjak, Barabas do nandan bo Yesu mani kinda Kristo yan yon unjun nan?"

¹⁹ Yan yanek Pailat gen kokwin tamokon yigakwan minatni da gen kinda yan yipban apgut, "Nak unjun amin kalbi dipminon kat, do jigisi nandisat. Unjun amin kilegisi, do gak yo kinda dimasi an ibi."

²⁰ Mani mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat da minat amin kabi madep buri suganek yan yoyiwit, "Ji Pailat da Barabas nan puluganek Yesu nan anakban kimotjak do iyini."

²¹ Yanba Pailat da aeni yan yoyigit, "Ji dakon galaktok on amin bamoron ban namin nan pulugan yipbo kisak do nandan?"

Yoyinban "Barabas nan" yan yawit.

²² Yanba yan yoyigit, "Yesu, mani kinda Kristo yan yon, unjun do nina an iben?"

Yan yanban amin kisi da yan yawit, "Tilak kindapmon anakba kimotjak!"

Mt 9.3; Jn 10.33 †† 26:66 MS 24.16; Jn 19.7 †† 26:67 Ais 50.6; 53.5 † 26:75 Mt 26.34 †† 27:5 Mt 26.14-15; Ya 1.18-19

‡ 27:9 Sek 11.12-13 †† 27:12 Ais 53.7 †† 27:17-18 Jn 11.47-48; 12.19

²³ Yanjba Pailat da yoyigit, "Mibili nido? Ni gulusun nan agit?"

Yanjan mibiltok yawit si yapmanek madepsi yanj tidanjek yawit, "Tilak kindapmon anjakba kimotjak!"

²⁴ Yanjba Pailat da iyi yanj nandagit, "Gen yoko dima nandanjek emat madepsi akdan." Yanj nandanjek minjat amin kabi madep da dabilon kisitni pakbikon suganjek yanj yoyigit, "On amin kimakban nak da diwari dima pakej, ji da pani."

²⁵ Yanjan amin kisi da geni yanj antobil imgwit, "Nin gat ae minjat monjyonin gat da kimotjak dakon kobogi tagi panerj."

²⁶ Yanj yanjba Pailat da Barabas puluganj yipban minjat amin kabiyokon kigit. Kinjakwan emat amin yoyinjan Yesu baljawit. Aba don tilak kindapmon anjakba kimotjak do yoyigit.

Emat amin da Yesu jigilagon da abinj yipgwit

(Mk 15.16-20 ae Jn 19.2-3)

²⁷ Gapman dakon emat amin da Yesu abidan anjan gapman dakon yut madepmon wigakwa emat amin diwari kisi abinj Yesu angwasiyek akgwit. ²⁸ Anjek Yesu iyi dakon imalni iligek kila amin madep da imal gami dubak panj unuden kinda panj imgwit. ²⁹ Yanj anjek nap keli toj nanj kila amin madep dakon pelit yombem kinda wasanj busunjikon aba pigigit. Aba pigakwan kindap kirinj kinda kisiri aminsi tet do yipmanj imgwit. Yipmanj iminjek gawak iminjek topmon da man madep iminjek gen yanj iyiwit, "Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!" ³⁰ Anjek ilip sul iminjek kindap kirinj kisirikon yipgwit unun gwayerj busunjikon kosiri morapmi baljawit. ³¹ Anjek topmon da man madep iminj mudanjek imal gami iligek iyi dakon pabi pigik panj imgwit. Panj iminjek tilak kindapmon anjakba kimotjak do ilik anjan kiwit.

Yesu tilak kindapmon anjakgwit

(Mk 15.21-32 ae Lk 23.26-43 ae Jn 19.17-27)

³² Kosiron kinjek emat amin da Sairini kokupmon amin kinda kawit, mani Saimon. Unun tebai iyinjan Yesu dakon tilak kindapni guramikban kiwit. ³³ Kinj miktim tim kinda mani Golgata unudon altawit. (Golgata dakon mibili unun Busunj Kidat Ilenj.) ³⁴ Kinj altanjek wain gat ae pakbi isipmi kinda gat iktagilek iminjba nanj nandat anjek nok do kurak tagit. ³⁵ Anjakwan tilak kindapmon anjagek emat amin da satu wasok anjek imalni kokwinik timikgwit. ³⁶ Satu wasok aba mudanjban miktimon pabinj yigek kila anjek kanj egipgwit. ³⁷ Kwen busunjikon mibili nido anjakgwit unun dakon but piso yanj mandawit, *ON YESU, JUDA AMIN DAKON KILA AMIN MADEPNI*

³⁸ Kabo noknok bamori Yesu gat kisi dapgwit. Kinda aminsi tetdo, ae kinda gwanderj tet do tilak kindapmon dapmanj dapmanj awit. ³⁹ Amin kinj ap awit unun da yanjba yokwi tok anj iminjek wunda kwalkwal anjek

yanj iyiwit, ⁴⁰ "Gak Telagi Yut Madep tuwilek gildat kapbi da butgwan ae witjik do yagil, do giptimgo anjuktunoki! Gak asi Pinjkop dakon Monji egisalon tilak kindapmon da pi!"

⁴¹ Yanj yanjba mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat gen teban yoyindet amin gat ae kila amin gat unun kisi yanj gin jigilak iyinjek yawit, ⁴² "Amin diwari panpulugagit da nido iyi anpulugok do antidok asak? On Israel amin dakon kila amin madepni ma! Kanj tilak kindapmon da pinjan kanjek nandanj gadanj imnerj. ⁴³ Pinjkop nandanj gadanj iminjek yanj yosok, 'Nak Pinjkop dakon Monji egisat.' Pinjkop da Monji anpulugok do nandisak kanj, tagi anpulugosak." ⁴⁴ Unudenj gin kabo noknok bamot teri teri dapbi ununyo kisi yanjba yokwi tok yanj gin agimal.

Yesu kimakgit

(Mk 15.33-41 ae Lk 23.44-49 ae Jn 19.28-30)

⁴⁵ Gildat binap 12 kilok miktim kisi pilin tuk anjakwan kinj pilindo 3 kilok agit. ⁴⁶ Kilok anjakwan Yesu da yanj tidanjek yanj yagit, "Eli, Eli, lama sabaktani?" Gen unun dakon mibili yanj:

"Pinjkopno, Pinjkopno, nido nepmanj dekdal?"

⁴⁷ Yanj yanjan amin diwari kapmatjok akgwit unun nandanjek yawit, "Nandanj, unun Elaija do yanj imisak."

⁴⁸ Yanjba unudon gin amin kinda timtim yanjek kinj yo kinda gugidan yombem jol diwaron wamanj wain gat ae pakbi isipmi gat unungwan sibinjek Yesu da nosak do anjenak imgut. ⁴⁹ Anjakwan diwari da yawit, "Yum kanjba konerj. Elaija da abinj anpuluganjban konerj bo dima?"

⁵⁰ Yanj yanjakwa Yesu aeni yanj tidanjek wupni yipban kinjakwan kimakgit.

⁵¹ Kimagakwan unun bisapmon gin Telagi Yut Madep dakon yoma imal unun kwen da sulugi pinj mibilikon daganjek timi bamori agit. Yanj anjakwan miktim wudip anjakwan tip madep morapmi da sulugiwit.

⁵² Unun yo morap altanjakwa amin kimakba yopmanjanj tamo witald kinjakwa Pinjkop dakon amin morapmi kalip kimakba yopbi unun pidawit. ⁵³ Pidanj don Yesu da kimoron da pidanjakwan telagi kokup papmon pukwa amin morapmi da pindakgwit.

⁵⁴ Anjakwa emat amin 100 dakon kila amin gat ae emat amin Yesu do kanj egipgwit amin unun wudip ae yo morap altawit unun pindagek si pasalgwit. Pasalek yanjsi yawit, "On amin asisi Pinjkop dakon Monji egipgut."

⁵⁵ Anjakwa minjat diwari dubagisogon da agek yo unun pindakgwit. Yesu Galili miktim yipmanj abinjakwan unun minjat kabi da yol awilek oman anj iminjek agipgwit. ⁵⁶ Unun kabikon kinda mani Maria, kokupni Makdala. Ae Maria njwaknjwari kinda Jems gat Josep gat dakon menji. Ae Sebedi dakon monji bamot unun dakon menji kisi akgwit.

† 27:24 GT 21.6-9 †† 27:25 Ya 5.28 ‡ 27:28 Lk 23.11 †† 27:30 Ais 50.6 †† 27:34 Kap 69.21 ††† 27:35 Kap 22.18 ††† 27:38 Ais 53.12 § 27:39 Kap 22.7; 109.25

§† 27:40 Mt 26.61; Jn 2.19 §†† 27:43 Kap 22.8 §† 27:46 Kap 22.1 §†† 27:48 Kap 69.21 §† 27:51 TP 26.31-33; Ibr 10.19-20 §† 27:55 Lk 8.2-3

Yesu dakon bumjotni tip kinamgwan yipgwit

(Mk 15.42-47 ae Lk 23.50-55 ae Jn 19.38-42)

⁵⁷ Piliindo yoni morapmi amin kinda Arimatea kokupmon da apgut. Unun mani Josep. Unun Yesu dakon panjetni kinda. ⁵⁸ †Josep unun Pailaron kin Yesu dakon bumjotni abidok do iyigit. Iyinjban emat amini yoyinjban bumjotni Josep do imgwit. ⁵⁹ †Iminjba abidan anki imal garagi mini kinda nan wamanek ⁶⁰ ††aniki iyi dakon tip kinam amin kimakbi do kaluk pasinbi unjungwan anki yipgut. Yipmanek tip madepsi kinda antobilban abinj yoma sopmanjakwan yipman kigit. ⁶¹ Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria kinda gat tip kinam da kapmatjok yigek yo agit unun nomanisi kagimal.

Emat amin da tip kinam do kila awit

⁶² Sabat bisap do tagap tok an mudanek wisa dagokdo mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Parisi amin gat Pailaron kiwit. ⁶³ †Kin yan iyiwit, "Top amin si egipgut bisapmon gen kinda yan yagit, 'Gildat kapbi mudanakwa kimoron da pidoken' yan yagit. ⁶⁴ Yan yagit, do gak obip amingo tebaisi yoyinjbi tip kinam dakon kila tebaisi anakwa wigi gildat kapbi mudoni. Yan dima ani kan, panjetni da abinj bumjotni kabo ankisibinj ankinjek Yesu kili pidak yan amin yoyikdan. Yan ani kan, mibiltok iyi do top gen yagit unun yapmanek top gen yokdan unun da yo yokwisi kinda akdisak."

⁶⁵ Yanjba Pailat da yan yoyigit, "Ji obip amin timikba kin tip kinam unun niansi anek kilani ak do nandan unun da tilagon yoyinjba ani." ⁶⁶ Yan yoyinjban tip kinamon kin tip madep yoma kaga soguron tilak kinda dima abidoni do yipgwit. Yipmanek obip amin da kilani tebaisi ani do yopba akgwit.

Yesu kimoron da pidagit

(Mk 16.1-10 ae Lk 24.1-10 ae Jn 20.1-18)

28 Sabat bisap mudanakwan pakgwit da Sonda wisa dagokdo Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria kinda gat tip kinam kok do kigimal. ² Kinakwal unudon gin wudip madep agit. Anakwan Amin Tagi dakon anjelo kinda Kwen Kokupmon da pin tip madep unun antobilban kinakwan kwenikon yikgit. ³ Anjelo unun mal da yan tenjanjakwan imalni unun gik sitnan yombem kwakwagisi agit. ⁴ Obip amin unun kan pasal nimnimik man pagek kimakbi yombem awit.

† 27:58 GT 21.22-23 †† 27:60 Ais 53.9 ‡ 27:63 Mt 12.40; 16.21; Mk 9.31; 10.33-34; Lk 9.22; 18.31-33; Jn 2.19-21

⁵ Yan anakwa anjelo da minat bamot yan yoyigit, "Jil dima pasoljil. Yesu tilak kindapmon anakbi nan wusik do abamal yan nandisat. ⁶ ††Yesu yagit da aripmon Pinjkop da kili aban pidak. Idon dima egisak. Abinj tamoni do konjil. ⁷ Jil tepmisi kin panjetni yan yoyinjil, 'Unun Pinjkop da kimoron nan kili aban pidak. Mibiltan daminjek Galili miktimon kik, do unudon kin koni.' Nak gen on dayik do pit."

⁸ Yan yoyinjban minat bamot unun pasalgimal, mani kisik kisik nandanek timtim yanek panjet kabini gen unun yoyik do kigimal. ⁹ Kinakwal Yesu gat domdom anek yan yoyigit, "Wisa dagokdo tagisi." Yan yoyinjban kandapmi abidanek gawak imgumal. ¹⁰ ††Anakwal Yesu da sanjenek yan yoyigit, "Dima pasoljil. Jil kin notnoni kabi yoyinbal Galili kin unudon nandani."

Obip amin dakon gen

¹¹ Minat bamot kinakwal obip amin diwari tip kinam dakon kila awit unun da kokup papmon kin mukwa sogok amin dakon amin madep kabi yo morap altawit unun dakon gen morap yoyinj mudawit. ¹² Yoyinjba mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae kila amin gat muwugek nian ano kilek tosak yan do gen panjosit awit. Anek obip amin do moner madepsi yominjek ¹³ yan yoyiwit, "Ji yanji yoni, 'Nin kalbi pak injtanapno panjetni da abinj bumjotni kabo ankisiben.' ¹⁴ Gapman dakon mibiltok amin da unun dakon geni nandisak kan, nin da iyino buri manjakwan jikon jigi kinda dima tosak."

¹⁵ Yan yoyinjba obip amin moner timigek geni guramikgwit. Gen unun Juda amin da yan an iren aba abisokyo kisi yan gin yon.

Yesu da panjet kabini Pinjkop dakon pi ani do yoyigit

(Mk 16.14-18 ae Lk 24.36-49 ae Jn 20.19-23)

¹⁶ ††Panjetni 11 kabi Galili miktimon kin, Yesu da kabap kinda unudon wigini do kili yoyigit unudon wigiwit. ¹⁷ Wigi Yesu kanek gawak imgwit, mani diwari da but bamot awit. ¹⁸ ††Anakwa Yesu da panjet kabinikon kinjek yan yoyigit, "Pinjkop da yo morap Kwen Kokupmon ae miktimon kila abinj dakon pi nak do yan mudan namgut. ¹⁹ †Unun do ji miktimi miktimi kin minat amin morapyo panpuluganba nak dakon panjet kabino dagoni. Anek Dat ae Monji ae Telagi Wup unun da manon telagi pakbi son yomni. ²⁰ Nak da gen dayinj doligim unun kisisi guramitni do yoyinjetni. Nandani, nak ji gat gildari gildari egapno miktim dakon bisap mudosak."

†† 28:6 Mt 12.40; 16.21 †† 28:10 Mt 26.32 ††† 28:16 Mt 26.32 ††† 28:18 Jn 13.3; Ep 1.20-22 § 28:19 Mk 16.15-16; Ya 1.8

Mak

But piso gen

Mak unun Jerusalem kokup papmon egek tagagit, ae Yesu da gen yagit ae pi agit unun pindak nandanjo agit, mani Yesu dakon panjetni kinda dima. Don Pita gat kalonji agek Pinjok dakon pi agimal. Ae don Pol Banabas gat agek pi awit.

On papiagwan gen wasok wasogi da yan yosok, "On unun Pinjok dakon Monji, Yesu Kristo dakon Gen Bini Tagisi idon da wasosok." Ae on papia da Yesu tapmimni ton ae pi mibili mibili asak dakon yan dagok an ibi yan nolinban komanj. Tapmimni gat ae yan dagok an ibi dakon tilakni unun minjat aminyo yoyin dekgit, ae kon yolgit, ae minjat aminyo dakon yokwini wiririk yomgut unudon komanj. Yesu da iyi do "Nak Amin Dakon Monji" yan yosok. Ae minjat aminyo morapmi yumanj nanj yop do anek naga dakon egip egipno parekdat yan yosok. (10.45) Mak da Yesu da pi agit do morapmi yosok, mani Yesu da gen yagit unun do morapmi dima yosok. Mibiltok Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da pi agit gat, ae Yesu da telagi pakbi sogit, ae Sunduk da Yesu anjkewalgit do Mak unun do yosok. Don Yesu da jigji mibili mibili pawit amin do bupmi nandanj yominjek yoyin dekgit unun nolisak. Mibiltok panjet kabi Yesu da pi agit unun dima nandaba pisagit, mani don yawori kanja pisagit. Ae don minjat aminyo da Yesu dakon uwalni daganjek jigji morapmi imgwit. Ae Gen Bin Tagisi dakon mibi do Mak da Yesu da kimagek pidagit unun do yosok.

Yesu minjat aminyo Pinjok da Amin Kila Asak unun yoyik do apgut

(Kilapmi 1.1-3.6)

Jon gen yagit

(Mt 3.1-12 ae Lk 3.1-9 ae 3.15-17 ae Jn 1.19-28)

1 Yesu Kristo, Pinjok dakon Monji, unun dakon Gen Bin Tagisi idon da wasosok. ² †Kombi amin Aisa da gen yan mandagit:

"Nandani, geno yan tenjenosak do amin kinda yabekgo unun da mibiltan gamjak.

Anjek kositgo anjnoman asak.

³ ††Miktim amin da aripmi dima egipmi timon amin kinda da yan tidanjek yosok,

'Amin Tagi dakon kosit andimdim ani, kositni pasin anmilip ani.' "

⁴ †Gen unun da tilagon Telagi Pakbi Sogok Amin Jon da miktim amin da aripmi dima egipmi timon kinj altagit. Altanjek but tobil anek telagi pakbi sonjakra Pinjok da diwarini yopmanj yomjak do yoyigit. ⁵ Anjakwan Judia miktimon ae Jerusalem kokup papmon egipgwit amin Jonon kiwit. Yokwini yanjkwok anjakwa Jordan Pakbikon telagi pakbi sonj yomgut.

⁶ ††Jon da ilikba pigik panj egipgut unun bit madep kinda mani kamel unun dakon dangwani banj wasarjbi. Anjek bit gip kinda bobanj napmi do wamgut. Japni

† 1:2 Mal 3.1 †† 1:3 Ais 40.3 † 1:4 Ya 13.24; 19.4 †† 1:6 2KA 1.8; Mt 11.8

unun pilak pilak ae kabanj kok. ⁷ ††Gen yan yagit: "Amin kinda nak da manjikon apdisak. Unun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapmanjak. Nak oman monjini dakon pinbinisi egisat, do kandap gwilni dakon nap pabinj yigek tagi dima witdalgen. ⁸ Nak pakbisi banj telagi pakbi sonj damisat, mani unun da Telagi Wup sonj damdisak."

Jon da Yesu telagi pakbi sonj imgut

(Mt 3.13-17 ae Lk 3.21-22)

⁹ Unun bisapmon Yesu Nasaret kokup Galili Provins yipmanjek apgut. Apban Jon da Jordan Pakbikon telagi pakbi sonj imgut. ¹⁰ Aban pakbikon da winjek winjek Yesu yan kagit: Kundu witdal kinjakwan Telagi Wup kinarim da miktimon panj unun da tilak iyikon pigit.

¹¹ ††Anjakwan Kwen Kokupgwan da gen kinda yan altagit: "Gak Monjino. Butdasi galak tanj gamisat. Butno gak do tagisi asak."

Sunduk da Yesu anjkewalgit

(Mt 4.1-11 ae Lk 4.1-13)

¹² Unudon gin Wup da Yesu yabekban miktim amin da aripmi dima egipmi timon kigit. ¹³ †††Kinj unudon gil-dat 40 egakwan Sunduk da anjkewalgit. Bit kilapyo da bikbigon egakwan anjelo da anpulugawit.

Yesu da pini wasanjek panjetni timikgit

(Mt 4.12-17 ae Lk 4.14-15)

¹⁴ §Jon dam teban yutnon yipba yigakwan Yesu Galili Provinskon kigit. Kinj Pinjok dakon Gen Bin Tagisi yan

‡† 1:7 Ya 13.25 ††† 1:11 Kap 2.7; Ais 42.1; Mt 12.18; Mk 9.7 †††† 1:13 Kap 91.11-13 § 1:14 Mk 6.17

tenjenganek yan yagit, ¹⁵ † “Pinjkop da Amin Kila Akdisak unjon dakon bisap kwan tosok. Unjon do ji but tobil anek Gen Bin Tagisi unjon do nandan gadani.”

¹⁶ Yesu da Galili Pakbi idap kidipminj kinek Saimon gat padige Andru gat pindakgit. Unjon amin bamot tap kilap simil simil yikni pakbi idapmon mabal pigakwan egipgumal. Pini unjon tap kilap simil simil do pi agak amin bamot. ¹⁷ Unjon amin bamot pindagek Yesu da yan yoyigit, “Abinj nak nolgil, anjakwal amin timit timit dakon kosit doliko.” ¹⁸ Yanban unjon gin tap kilap simil simil yikni yopmanek Yesu yolgimal.

¹⁹ Yesu da timisok di kinek Jems, Sebedi dakon monji gat padige Jon gat pindakgit. Unjon bamot boron yigek tap kilap simil simil yikni bisawik panjmilip anyo anjakwal pindakgit. ²⁰ Pindagek unjon gin yan yoban nandanjek datni Sebedi gat pi amini gat boron si yigakwa Yesu yolgimal.

Yesu da Kapaneam kokupmon pi agit

(Lk 4.31-37)

²¹ Yesu gat panjetni gat Kapaneam kokupmon kiwit.

Kinj altanek Sabat bisapmon Yesu da Juda amin da muwut muwut yutnon wigek Pinjkop gen yoyigit.

²² †† Gen teban yoyijdet amin da tilagon dima yagit, amin mani tonj da tilagon yagit, do amin da Pinjkop gen yogokni do nandaba njwaknjwarisi agit. ²³ Anjakwan unjon gin konji tonj amin kinda da yan tidanek yan yagit, ²⁴ † “Yesu, Nasaret amin, gak niban anjnim do nandisal? Nin panjupbal ak do abil? Nak nandan gamisat, gak Pinjkop Dakon Telagi Amini.”

²⁵ Yan yanban Yesu da gen tebaisi yan iyigit, “Gak gen dima yanek amin on yipman det!” ²⁶ †† Yanban konj da amin unjon ukwayigek madepsi yan tidanek yipman degek winj kigit. ²⁷ Winj kinjakwan amin da unjon kanek wuripdagek notni yoyinj yoyinj anek yan yawit, “Mao, unjon ni yo kinda da altosok? On amin gen njwaknjwarisi yosok. Amin mani tonj da tilagon yosok. Konj gen yoyinban geni guramikgan.” ²⁸ †† Yan yanakwa man bini da tepmisi irenj tanek Galili Provins arjpmisi agit.

Yesu da Pita dakon yopmi anjmilip agit

(Mt 8.14-15 ae Lk 4.38-39)

²⁹ Juda amin da muwut muwut yutnon da pinjek unjon gin Jems gat Jon gat timikban, Saimon gat Andru gat unjon da yutnon wigiwit. ³⁰ Unjon yutnon Saimon yopmi giptimi kindapmi sonjakwan sot anek pakgit. Unjon dakon mibili ³¹ iyinba Yesu kinj kisitnikon abidanek ilikban pidagit. Yan aban sotni yipmanjakwan jap noni do oman agit.

Yesu da sot amin morapmi panjmilip agit

(Mt 8.16-17 ae Lk 4.40-41)

³² Gildat pigakwan pilindo sot amin gat konji tonj amin gat kisisi Yesukon panpanj apgwit. ³³ Anek kokup amin kisi morap yut unjon da yomakon muwukgwit.

† 1:15 Mt 3.2 †† 1:22 Mt 7.28-29 † 1:24 Mk 5.7 †† 1:26 Mk 9.26 †† 1:28 Mt 4.24

³⁴ †† Muwugakwa Yesu da amin morapmisi sot mibili mibili awit unjon panjmilip agit. Anek konji tonj amin morapmi konji yol yomgut. Anek konj unjon nandanj imgwit, do yanj sop anyomgut.

Yesu Galili miktimon agipgut

(Lk 4.42-44)

³⁵ †† Wisa dima daganjakwan Yesu pilisok pidanj yut yipmanek miktimon amin da arjpmi dima egipmi timon panji egek bisit pi agit. ³⁶ Anjakwan Saimon gat notni kabi gat Yesu wisinjek apgwit. ³⁷ Abinj anjalon anek iyiwit, “Amin morapmisi da gak wisanj.”

³⁸ Yanba yan yoyigit, “Nak unjon amin kabi dogin dima pigim. Do nin kokup tanj ananj kwan unjon gin kinek Pinjkop gen yoyikerj. Nak pi unjon ak do pigim.” ³⁹ † Yan yanek Galili Provinskon dukwan dukwan kisi agek Juda amin dakon muwut muwut yut morapmon Pinjkop dakon gen yoyinjek konj yol yominjek agipgut.

Yesu da amin kinda wuda tebani tonj anjmilip agit

(Mt 8.1-4 ae Lk 5.12-16)

⁴⁰ Amin wuda tebani tonj kinda da unjon gin kinek njwakberj anj iminjek bisit tebai yan iyigit, “Pinjkop da dabilon kilek tokenj do nandisal kanj, tagi anjmilip abi kilek tokenj.”

⁴¹ Yanban Yesu da unjon do bupmi nandanek kisitni amin unjon da kwenon witjinjek yan iyigit, “Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!” ⁴² Yan iyinban unjon gin wudani kibidanjakwa giptimni kilek tagit.

⁴³ Kilek tanban unjon gin Yesu da amin unjon yabegek gen tebai yan iyigit, ⁴⁴ †† “Gak unjon dakon mibili amin dima yoyiki. Anek mukwa sogok aminon kinek giptimngo yoliki. Anek Moses da yagit unjon da tilagon paret anjaki amin da asi kilek tal yan gandani.” ⁴⁵ Yan yanban yum kanek kinj gen bin yan anjirej agit. Unjon do anek Yesu kokup papmon noman kisak do nandaban tidok tagit. Kokup ilenji ilenjikon gin agakwan amin morap dukwan dukwan egipgwit Yesukon apgwit.

Yesu da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kinda anjmilip agit

(Mt 9.1-8 ae Lk 5.17-26)

2 Yesu gildat di egi aeni Kapaneam kokupmon kinek yutnikon wigakwan kokup amin da abapni dakon gen nandawit. ² Nandanek morapmisi da yutnon muwuk tujanek diwari yomakon yik tujanba Pinjkop dakon gen yoyigit. ³ Yoyinjakwan amin kabi kinda apgwiron da amin ⁴ kabi da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kinda wamanj unjon anjapgwit. ⁴ Anek yutnon awigi Yesu da buron yipdo anek aminon kwa tidanba yut kwenon awigiwit. Awigek Yesu da si yikgit da kwenon yut tuwilba kosit pisanjakwan unjon da amin unjon wayigon pagakwan nap anyawot anjakra pigigit. ⁵ Yan anjakra Yesu da nandanj gadatni kanek

††† 1:34 Mk 3.10-12 ††† 1:35 Mt 14.23; Mk 6.46 † 1:39 Mt 4.23; 9.35 †† 1:44 Ms 14.1-32

amin kisiri kandapmiyo kimakbi yan iyigit, "Monji, diwarigo yopman gamisat."

⁶ Yan yanban gen teban yoyindet amin diwari unudon yikgwit unun da buri da yan nandawit, ⁷ "Ma, amin on ni gen nan yosok? On Pinjkop kulabisak on! Namin amin da diwari wiririt pi asak? Unun pi Pinjkop dagin agagi!"

⁸ Yan nandanakwa Yesu unun burikon da pindak nandan yomi mudanek yoyigit, "Ji nido butjikon da nandak nandak unun nandan nama? ⁹ Jit da tagapmi, amin kisiri kandapmiyo kimakbi yan iyikdo, 'Diwarigo wiririk gamisat', bo unuden iyikdo, 'Pidan yalin potgo timigek pilik bamok aki?' ¹⁰ Amin Dakon Monji unun miktimon diwari wiririt dakon pi asak do yan mudan ibi yan nandaba piosak do on amin anmilip aben." Yan yanek amin kisiri kandapmiyo kimakbi yan iyigit, ¹¹ "Nak gayisat, pidan yalin potgo timigek yutgokon ki." ¹² Yanban unudon gin amin morapmi da dabilon yalin potni timigek abigigit. Yan anakwan amin kawit unun da tamtam yanek Pinjkop anjksinek yawit, "Yo kalugisi altanban koman!"

Yesu da Liwai (Matyu) yan imgut

(Mt 9.9-13 ae Lk 5.27-32)

¹³ Yesu yan anek aeni pakbi idap ilenikon pigigit. Pigakwan amin morapmi yol anan unudon kwa Pinjkop gen yoyigit. ¹⁴ Anek unudon da kinjek Liwai, Alpius dakon monji, takis timit timit yutnikon yigakwan kagit. Kanek yan iyigit, "Abin nak nol." Yanban Liwai pidanek Yesu yolgit.

¹⁵ Anakwan Yesu Liwai da yutnon kwan yigek jap nawit. Monej timit timit amin ae yokwi pakpak amin morapmi Yesu gat panjetni gat jap nawit. (Unuden amin morapmisi da Yesu yolgwit.) ¹⁶ †Unudon Parisi amin diwari yikgwit unun gen teban yoyindet amin. Unun da Yesu monej timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap nanba kanek panjetni yan yoyiwit, "Ma, unun nido takis timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap non? Unun tagi dima."

¹⁷ Yanba Yesu da nandanek yoyigit, "Amin sotni mini unun wuda wamagon dima kwan. Amin sotni ton unun dagin wuda wamagon kwan. Nak amin kilegi yan ilit do dima opgum, yokwi pakpak yan ilit do opgum."

Jap kelkel dakon gen

(Mt 9.14-17 ae Lk 5.33-39)

¹⁸ Jon dakon panjetni gat ae Parisi amin gat unun bisapmon Pinjkop do nandanek jap kelek egipgwit. Anakwa amin diwari unun Yesukon kinjek yan iyiwit: "Jon dakon panjetni gat ae Parisi amin dakon panjetni gat unun Pinjkop do nandanek jap kelek egakwa gak dakon panjetgoni nido jap nanek ekwan?"

¹⁹ Iyinja Yesu da yoyigit, "Monjisok minjat pak do an unun bisapmon notni gat jap kelek tagi egipni? Dima. Monjisok egakwan jap kelek aripmi dima egipmi."

† 2:16 Mt 11.19

²⁰ Mani don monji unun abidan anan kinakwa notni unun bisapmon jap kelek ekwan.

²¹ "Nin ilikba pigik garanj pudankwikon imal diwat kalugi pakbikon dima suganbi kinda nan bupnom kan, pakbikon sugono imal diwat unun da garanj ilikban pudan ki madepsi akdisak. ²² Ae amin kinda da wain kalugi tibiri meme gip ban wasanbi tibiri kalipmikon kolesak kan unun tagi dima. Yan asak kan, wain da pukwa paptan meme gip kirinjigakwa wain man mudokdan. Amin da wain kalugi meme gip kalugikon kolenba wain gat meme gip gat kisi tagi tomal."

Sabat bisap dakon gen

(Mt 12.1-8 ae Lk 6.1-5)

²³ Sabat kindakon Yesu gat panjetni gat unun wit pi kaga kindakon kiwit. Kinjek panjetni da wit bami diwari jimik dagawit. ²⁴ ††Anakwa Parisi amin da Yesu yan iyiwit, "Pindat, amin Sabat bisapmon nido gen teban yapmanek pi an?"

²⁵ †Yanba Yesu da yoyigit, "Dewit ae amin kabini jap do anek yo awit unun ji manjin nandanjo awit bo dima? ²⁶ ††Unun Abiata da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgut bisapmon yan awit. Pinjkop da yutnon wigek bret Pinjkop do parekbi unun timik nanek amin kabini kisi do yoban nawit. Bret unun amin isali da dima nok nogi, mukwa sogok amin dagin tagi nawit."

²⁷ ††Yan yanek yagit, "Sabat bisap unun do nandaba yo madep anakwan amin kirinjik yoman unun da tagi dima asak. Sabat bisap unun amin panpulugok do anek yipbi. ²⁸ Yanjo, Amin Dakon Monji unun Sabat bisap unun dakon Amin Tagini egisak."

Yesu da Sabat bisapmon amin kinda anmilip agit

(Mt 12.9-14 ae Lk 6.6-11)

3 Yesu aeni bisap kinda gat Juda amin da muwut muwut yutnon wigek amin kinda kisiri girenjiki kinda yikban kagit. ² Unun da Sabat bisapmon amin panmilip aban kanek gen pikon yipnejan anan da amin diwari Yesu tebai kanek yikgwit. ³ Anakwa Yesu da amin kisiri girenjiki yan iyigit, "Amin da injamon pidan at."

⁴ †††Pidan agakwan minjat aminyo yan yoyigit, "Sabat bisap dakon gen teban da yokwi anan do yosok? Bo tagi anan do yosok? Amin panmilip anan do yosok, bo dapba kimotni do yosok?" Yanban gen tamoni dima iyiwit.

⁵ Yan anakwa but tebani do butjap nandagit. Anek butni yokwi tanban kobok tobil tobil anek pindagek amin kisiri girenjiki yan iyigit, "Kisitgo aninjini a." Yanban amin unun kisiri aninjini aban kilek tagit. ⁶ †††Anakwan unudon gin Parisi amin kinjek Erot dakon amin kabi unun gat muwugek "Nian anek anjanen?" yan do gen panjosit awit.

†† 2:24 GT 23.25 † 2:25 1Sa 21.1-6 †† 2:26 MS 24.5-9 †† 2:27 GT 5.14 ††† 3:4 Lk 14.3 ††† 3:6 Mt 22.15-16

Yesu da tapmimni yolijban kokup isalni da dima nandaŋ gadan imgwit

(Kilapmi 3.7-6.6)

Miŋat amin kabi madep da Yesu yolgwit

(Lk 6.17-19)

⁷ Yanj anakwa Yesu da paŋdetni timikban pakbi idapmon kiwit. Kiŋakwa Galili amin morapmisi da yolgwit. Ae unun gin dima, Judia miktimon da, ⁸ ae Jerusalem kokup papmon da, ae Idumea miktimon da, ae Jodan Pakbi usugap tet amin, ae Tair ae Saidon kokup tetgin do amin morapmi da Yesu dakon wasok agakni dakon gen bin nandaŋek apgwit. ⁹ Amin madepsi apgwit do Yesu da paŋdetni yanj yoyigit, "Amin morapmisi do gitni gitni aba kaŋ bot kinda aŋnoman aba nak unudon milkaŋ wigikerj."

¹⁰ †Yesu da sot wudani toŋ morapmi paŋmilip agit, unun do anek sot wudani toŋ amin Yesu igayik do anek ukwayit ukwayit anek Yesu da buron kiwit.

¹¹ ††Kiŋakwa koŋ unun Yesu kaŋek miktimon gawagek madepsi yanj tidaŋek yawit, "Gak Piŋkop dakon Monji."

¹² †Mani Yesu da mibilni dima yanj tenŋenoni do yanj sop tebaisi anyomgut.

Yesu da paŋdetni 12 timikgit

(Mt 10.1-4 ae Lk 6.12-16)

¹³ Kili Yesu pakbi idap yipmaŋek ilerj kindakon wigigit. Wigek yabekbini dagoni do nandagit amin yoyijban iyikon abinj muwukgwit. ¹⁴ Amin 12 unun gat egipni do yabekbi kabini timikgit. Anek yanj yoyigit, "Ji yabekgo kiŋ Piŋkop gen amin yoyini, ae koŋ yolni do yanj mudan dabo koŋ yolni." ¹⁶ ††Yabekbini 12 unun dakon mani yanj:

Saimon (mani kalugi Pita yanj iyigit),

¹⁷ ††ae Jems, Sebedi dakon monji,

ae Jems dakon padige Jon (unun bamot mani Boanages yanj yoyigit, unun dakon mibili Kiririn Amin),

¹⁸ ae Andru,

Pilip,

Batolomiu,

Matyu,

Tomas,

Jems Alpius dakon monji,

Tadius,

Saimon Selot,

¹⁹ ae Judas Iskariot (unun egi don Yesu uwalni da kison yipgut).

Yesu Sunduk gat pi amal yanj yawit

(Mt 12.24-32 ae Lk 11.14-23 ae 12.10)

²⁰ Anek Yesu yutnon wigakwan amin kabi madepsi aeni unudon muwukgwit. Muwugakwa Yesu gat

† 3:10 Mt 14.36 †† 3:11 Lk 4.41 † 3:12 Mk 1.34 †† 3:16 Jn 1.42 †† 3:17 Lk 9.54

paŋdetni gat jap noni dakon bikbik dima pisan yomgut. ²¹ Anek dabini unun bini nandaŋek "Buri upbal tak" yanj yanek yutnikon iyinj anan kik do apgwit. ²² ††Anakwa gen teban yoyijdet amin Jerusalem kokup papmon da apgwit unun da Yesu do yanj yawit, "Koŋ dakon amin tagini Belsebul unun da burigwan egakwan unun dakon tapmimon da koŋ yoldak."

²³ Yanjba Yesu da paŋmuwugek tilak gen kinda yanj yoyigit: "Sunduk da Sunduk notni aripmi dima yolyoli."

²⁴ Miktim kinda dakon amin da pudan kabi bamori anek emat wamjil kaŋ, unun miktim tebai dima tokdisak. ²⁵ Ae amin yuri kinda dakon amin da pudan ki kabi bamot anek emat wamjil kaŋ, unun amin yut tebai dima egipdan. ²⁶ Unuden gin Sunduk da pudan ki kabi bamot anek iyi emat wamjil kaŋ, amin kabini tebai dima egipdan. Yanj ani kaŋ pasil mudokdan.

²⁷ "Bo namin dasi amin tebai kinda yigakwan yutnikon wigi yo kabini gwayen timitjak? Unun aripmi dima. Mibiltok tebai kendagek kisit kandapmiyo wamaŋek yo kabini tagi gwayeni."

²⁸ "Nak asisi dayisat, Piŋkop da yokwi mibili mibili gat ae Piŋkop abinj yip do manji gen yogok gat dakon diwari tagi wiriritjak. ²⁹ Mani amin kinda da Telagi Wup abinj yip do manji gen kinda yosak kaŋ, Piŋkop da diwarini dima wiriritjak. Unun dimasisi, unun diwarini mudok mudogi mini tan wigikdisak."

³⁰ Amin da Yesu burikon koŋ kinda egisak yanj yawit unun do anek gen unun yagit.

Yesu dakon menji padik padikyo

(Mt 12.46-50 ae Lk 8.19-21)

³¹ †††Gen yanj yoyinjakwan menji padik padikni da abinj yomakon agek Yesu yomakon pisak do gen yipba wigigit. ³² Wikwan amin Yesu gat yikgwit unun da yanj iyiwit, "Menjo padik padikgo yomakon da gak do yonj."

³³ Yanjba yanj yoyigit, "Menjo padik padikno unun namin?" ³⁴ Yanj yanek amin angwasinjek yikgwit kabikon dabil sinŋanek yagit, "Nak dakon menjo ae padik padikno oni. ³⁵ Piŋkop dakon gen guramikgan amin unun nak dakon menjo ae padik padikno ae samino kabi."

Jap yet tijaŋok dakon tilak gen

(Mt 13.1-9 ae Lk 8.4-8)

⁴ †Bisap kindakon pakbi idap ilenjikon miŋat aminyo aeni yoyinj dekgit. Amin madepsi da abinj unudon muwugakwa Yesu boron wigigit. Boron yigakwan amin morap ilenjikon yikgwit.

² ††Yigakwa Yesu da tilak gen morapmi yoyinjek kinda yanj yagit, ³ "Nandani! Amin kinda da jap yet tijaŋok do pigaga kigit. ⁴ Jap yet tijaŋanjanakwan diwari da koston maŋba minam da abinj nawit. ⁵ Yeri diwari da miktim tipmi toŋ timon mawit. Unun kwenjok tawit, do tepmi kwawit, mani tip kwenon miktim morapmi dima, do geli tagi dima yopba kiwit. Do gildat da wiŋ pindakban alek tawit. ⁷ Ae jap yet diwari da joŋ keli toŋ timg-

††† 3:22 Mt 9.34; 10.25 ††† 3:31 Mk 6.3; Jn 2.12; Ya 1.14 † 4:1 Mk 3.7-9; Lk 5.1-3 † 4:2 Mt 13.34; Mk 4.33-34

wan mawit. Unun jonj keli tonj gat kisi kwanjek wutjinjba kimak mudawit. ⁸ Ae jap yet diwari miktim nelagi tonj unjodon manj kwawit. Diwari bami 100, ae diwari bami 60, ae diwari bami 30 tawit." ⁹ Gen unun yanjek aeni sanjenek yan jagit, "Gen on nandak do galak tonj amin ji pakyansj nandanjek mibili nandanj pisoni."

Tilak gen yogok dakon mibili yoyigit

(Mt 13.10-17 ae Lk 8.9-10)

¹⁰ Amin kabi madep kinakwa iyi dakon panjetni 12 kabi gat ae amin diwari gat da tilak gen dakon mibili nandak do iyiwit. ¹¹ Iyinjba jagit, "Pinjkop dakon Amin Kila Agakni dakon gen pasili unun dakon mibili ji ban dayinj tetjentosot. Mani Pinjkop dima nandanj iminjek wanga ekwanj amin tilak gen gin nandanj.

¹² † 'Unun dabil da yo asat unun pindakganj mani mibili dima nandanj,

ae geno nandanj, mani mibili dima nandanj pisonj.

Do Pinjkop da diwarini wiririk yomjak do but tobil ak do dima nandanj.'"

Jap yet tinjnjok dakon mibili yoyigit

(Mt 13.18-23 ae Lk 8.11-15)

¹³ Yan yanjek jagit, "Tilak gen yat dakon mibili dima nandanj kanj, tilak gen diwari yoko nianj anjek nandanj pisoni? ¹⁴ Amin jap yet tinjnjosok unun Pinjkop gen tinjnjosok. ¹⁵ Amin Pinjkop gen nandanjek butni dima pisonj unun jap yet kosiron mawit unjoden. Sunduk da abinj gen tagi butnikon tonj unun gwayenj panjisak. ¹⁶ Amin diwari miktim tipmi tonj tim yombem, unun amin Pinjkop gen nandanjek but galagon da abidanj. ¹⁷ Mani butnikon geli tagi dima yipban kigit do bisap pisipmisok akganj. Jigi mibili mibili ae Pinjkop dakon gen dakon uwal apni bisapmon nandanj gadatni yopba witdal kikanj. ¹⁸ Ae amin diwari miktim nap keli tonj tim yombem. Unun Pinjkop gen nandanj, ¹⁹ ††mani nandak nandakni miktim dakon yo morap do nandanj, ae monej panmuwut dakon galaktok da Pinjkop gen witjinjba bami dima tosok. ²⁰ Ae amin diwari miktim nelagi tonj tim yombem, unun amin Pinjkop gen nandanjek abidanj. Unun amin bami 100, ae kinda bami 60, ae kinda bami 30, yan tanj tanj anj."

Telagi egip egip dakon gen

(Lk 8.16-18)

²¹ †Gen kinda sanjenek yan yoyigit, "Namin da lam kolejek kwoba nanj gap asak, bo pigat kagagwan yip-jak? Dimasi, tamonikon yipno tetjentosok. ²² ††Yo pasili tonj ae yo witjinjba da tonj unun kisi tetjentikon tokdanj. ²³ Gen on nandak do galak tonj amin ji pakyansj nandanjek mibili nandanj pisoni."

²⁴ ††Yan yanjek jagit, "Ji gen unun nandanj unun pakyansj nandani. Ji Pinjkop dakon gen nandanjek guramitni kanj, Pinjkop da sanjenek damdisak. Mani geni dima nandani kanj, sanjenek dima damdisak. ²⁵ ††Nak

† 4:12 Ais 6.9-10; Ya 28.26-27 †† 4:19 Mt 19.23-24 † 4:21 Mt 5.15; Lk 11.33 †† 4:22 Mt 10.26; Lk 12.2 †† 4:24 Mt 7.2 ††† 4:25 Mt 13.12; 25.29; Lk 19.26

dakon gen nandanjek burikon yipmandak unun amin Pinjkop da sanjenek nandak nandak imdisak. Mani geno nandanjek burikon dima yipmandak unun amin geno diwari nandagit unun pasil imdanj."

Jap yet kwonj unun dakon tilak gen

²⁶ Yesu da sanjenek yan jagit, "Pinjkop da Amin Kila Asak unun dakon mibili nandani do tilak gen kinda gat dayiko nandani. Amin kinda jap yet pigaga tinjnjosok.

²⁷ Kalbi dipmin pokdok ae gildat kalba wanga wanga agakwan jap yet kwonj. Mani nianj anjek kwonj unun dakon mibili dima nandisak. ²⁸ Miktim da iyi upmagakwan gigi winj tami yopmanjek bami tonj. ²⁹ ††Bami tanjakwa pi ami da bami pasak."

Mastat yet dakon tilak gen

(Mt 13.31-32 ae Lk 13.18-19)

³⁰ Yesu da sanjenek yan jagit, "Pinjkop da Amin Kila Asak unun dakon mibili yo nikon tilak ako nandani?"

³¹ Unun mastat yet yombem. Mastat dakon yeri unun jap yet kisi morap dakon pinjbi, moninjisisok. ³² Mani miktimon kwaotno madepsi kwosok. Jap diwari dakon tagok tagokni unun yapmanj mudosok. Kilingi madep yopban kinakwa minam morapmi da panjabinj unun da yonggangwan yikganj."

Yesu tilak genon da gin gen jagit

(Mt 13.34-35)

³³ Yesu da nandak nandakni da aripmon Pinjkop dakon gen yoyinjek tilak gen unjoden morapmi yoyigit. ³⁴ Amin madep kabikon Pinjkop gen tilak genon dagin yoyigit. Mani panjetni gat egek tilak gen dakon mibili yoyinj tetjentanj.

Yesu da yanban mirim madep yawokgit

(Mt 8.23-27 ae Lk 8.22-25)

³⁵ Unun gildat da pilin pilindo Yesu boron yigek panjetni yan yoyigit, "Pakbi idap teri kinda do kino."

³⁶ Yan yanban panjetni amin kabi madep yopmanj degek boron wikwa panjetni gat kisi kiwit. Ae bot diwari gat kisi kiwit. ³⁷ Kinakwa mirim madep anjek pakbi tamaligakwan boron pigiwit. Pigi tuganjan bot pakbigwan pigik do agit. ³⁸ Anjakwan Yesu bot bunjikon busunj kidinj kindakon witjinjek dipmin pagakwan panjetni da anyolek iyiwit, "Yoyinjdet, nin pakbi nanj ki-motnej do nandabi yo isali asak?"

³⁹ Yan iyinjba Yesu da pidanj agek mirim gat ae pakbi gat tebai yoyinjek jagit, "Yawokgil!" Yanban mirim yawogakwan pakbi wayinj dimasi agit.

⁴⁰ Anjek panjetni yan yoyigit, "Ji nido pasolgonj? Sigin dima nandanj gadanj namanj, ma?"

⁴¹ Yanban panjetni si pasalek iyi gin yawit, "On nianjen amin kinda da mirim ae pakbiyo yoyinjan geni guramikgamal?"

Yesu da koŋ morapmi yolgit

(Mt 8.28-34 ae Lk 8.26-39)

5 Yesu gat paŋdetni gat pakbi idap teri kinda Gerasa amin da miŋtimon kiwit. ² Boron da piŋakwan, amin kinda koŋni toŋ uŋun da amin kimakba paŋki tip kinamgwan yopmaŋgaŋ miŋtimon da abiŋ al-taŋ imgut. ³ Amin uŋun amin da kisitni ae kandapmiyo nap teban naŋ wamwami dakon arip dima agit. ⁴ Amin da bisapmi bisapmi kisit kandapyoni wamgwit, mani uŋun amin tebai do nap teban si paŋdagagit. Amin da aripmi dima abidogi. ⁵ Uŋun pilin kaga ae gildat kalba amin kimakba yopmaŋgaŋ miŋtimon ae kabapmon egek madepsi yaŋ tidaŋek giptimi tipbaŋ mandagit.

⁶ Yesu dubagikon akban kaŋek timtim yaŋek Yesu da buron kiŋ gawak imgut. ⁷ †Aŋek yaŋ tidaŋek yaŋ iyigit, “Yesu, Piŋkop Wikwisi dakon Monji, gak niaŋsi aŋnam do abisal? Piŋkop da manon tepmi pi dima nabi do yaŋ teban ta.”

⁸ Uŋun da yaŋ yagit, nido Yesu da yaŋ iyigit, “Koŋ gak on amin yipmaŋ degek wiŋ ki!”

⁹ Yaŋban Yesu da aŋtobilek iyigit, “Mango namin?”

Yaŋ iyinban yagit, “Nak mano Amin Kabi Madep. Nin morapmi da ekwamaŋ.” ¹⁰ Yaŋ yaŋek bisit tebai saŋbek saŋbek iyiwit, “Nin nolbi on miŋtim tim dima yipmaŋ detneŋ.”

¹¹ Miŋtim uŋun da ileŋon bit kabi madep jap naŋek egipgwit. ¹² Koŋ uŋun Yesu da nandaŋ yoban bit da butgwan pigini do bisit tebai iyiwit. ¹³ Yaŋba Yesu da nandaŋ yoban koŋ da aminon da wiŋek bit da butgwan pigiwit. Pigakwa bit uŋun pasal abiginjek pakbi idap tagit unjungwan pikek kimakgwit. Bit kalonjisok dima, 2 tausen da kimakgwit.

¹⁴ Kimagakwa bit dakon kila amin da kokup kapmat tagit ae miŋtim diwarikon kiŋ yo uŋun noman tawit dakon gen bin yoyiwit. Yoyinba amin da yo noman tagit uŋun kok do aŋek abiŋ mudawit. ¹⁵ Yesukon abiŋek amin koŋni morapmi gat egipgut uŋun buri pisagit ae ilikba pigikni toŋ da yikban kawit. Yaŋ yikban kaŋ pasalgwit. ¹⁶ Yo dabil da kaŋ nandaŋyo awit amin uŋun da koŋ gat egipgut amin gat ae bit kabi dakon gen bin gat kisi amin yoyin mudawit. ¹⁷ Gen uŋun nandaŋ mudaneŋ Yesu miŋtim uŋun yipmaŋ kisak do tebai iyiwit.

¹⁸ Iyinba nandaŋek Yesu uŋun boron wigakwan amin koŋ gat egipgut uŋun da Yesu yol do bisit tebai iyigit.

¹⁹ Tebaisi iyinban kirinik imineŋ yaŋ iyigit, “Gak yut-gokon kiŋ Amin Tagi da gak do bupmi nandaŋek wasok madep ak uŋun dakon gen bin yawi diwat kabigo yoyin mudoki.” ²⁰ Yaŋban amin uŋun kiŋ Yesu da yo agit uŋun dakon gen bin Dekapolis miŋtim uŋudon amin yoyinban nandaba nwaŋwarisi agit.

Yesu da miŋatjok kinda aban pidagit

(Mt 9.18-26 ae Lk 8.40-56)

²¹ Yesu uŋun boron wigek pakbi idap teri kinda do wigakwan amin morapmisi abiŋ muwukgwit. ²² Muwu-

gakwa Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin kinda mani Jairus, uŋun da abiŋ Yesu kaŋek burikon kiŋek gawak imgut. ²³ Aŋek si aŋpulugosak do madepsi yaŋ iyigit, “Gwano kimotdisak, do abiŋek kisitgo da witinbi kilek taŋek egipjak.” ²⁴ Iyinban nandaŋek Yesu gat kigimal.

Kinakwal amin morapmi da yolek gadat gadat tebaisi awit. ²⁵ Aŋakwa binapnikon miŋat kinda akgit, uŋun dagaŋ mok aŋek yawini maŋakwa egakwan bilak 12 agit. ²⁶ Aŋakwan wuda wamak morapmi da aŋpulugok do pi aŋtidok aŋakwa tepmi madepsi nandaŋek egipgut. Wuda wamak yumaŋ nok do aŋek moneŋni kisi yomiŋ mudagit. Aban sotni dima tagap tagit, si madep tagit. ²⁷ Aban miŋat uŋun da Yesu dakon bin nandaŋek, miŋat amin diwari uŋun da bikbigon egek manjikon kiŋek ilikba pigiknikon igayigit. ²⁸ Igayinjek yaŋ nandagit, “Ilikba pigiknikon igayiken kaŋ, kilek token.” ²⁹ Yaŋ nandaŋek igayinban uŋudon gin yawini jiptanban giptimi kilek taŋban nandagit.

³⁰ ††Aban Yesu uŋun tapmimni abikwa nandaŋek to-bilek yaŋ yagit, “Ilikba pigikno namin da igayisak?”

³¹ Yaŋban paŋdetni da yaŋ iyiwit, “Amin da gadat gadat tebaisi aŋakwa namin da igayin namisak yaŋ nido yosol?”

³² Mani Yesu uŋun amin igayin imgut uŋun kok do sigin wisigit. ³³ Miŋat uŋun giptimikon wasok noman tagit uŋun nandaŋek buri suganban nimnimigek Yesu da buron gawak imineŋ mibilni yaŋ tenŋtagit.

³⁴ †Mibilni yaŋ tenŋtanban Yesu da yaŋ iyigit, “Gwano, nandaŋ gadatgo da gak aŋkilek ak. Uŋun do butgo yawori taŋakwan kiki. Sotgo kili pasilak.”

³⁵ Yesu gen yaŋ iyinakwan, muwut muwut yutni dakon kila amin Jairus da yutnon da amin diwari da abiŋ Jairus yaŋ iyiwit, “Gwago kili kuŋwak, uŋun do nido yoyin det isal dogin jigɪ imisal?”

³⁶ Yaŋba Yesu da gen uŋun nandagit, mani dima nandabi wup agit. Aŋek kila amin yaŋ iyigit, “Dima pasolgi. Isal nandaŋ gadat aki.”

³⁷ Yaŋ yaŋek miŋat aminyo diwari yopmaŋek, Pita, Jems ae padige Jon uŋun baŋgin timikban kiwit. ³⁸ Kiŋ kila amin da yomakon altaŋek amin da upbalap madep ae gen kunamyo aŋakwa pindak nandaŋyo agit. ³⁹ Aŋek yutnon wigek amin yaŋ yoyigit, “Ji nido kunam kugiyi madepsi aŋ? Miŋatjok uŋun dima kuŋwak, uŋun isal dipmin pokdok.” ⁴⁰ Yesu da yaŋ yaŋban nandaŋek jikgo yanjaŋ imgwit.

Yaŋ aba yoyinban yomakon pigɪ mudanakwa, miŋatjok dakon menji datniyo ae paŋdetni timikban miŋatjok pakgiron wigiwit. ⁴¹ †Wigi miŋatjok kisirikon abidaneŋ iyigit, “Talita kum!” (Uŋun dakon mibilni, “Miŋatjok pidoki do gayisat!”) ⁴² Yaŋban uŋudon gin miŋatjok pidaneŋ kiŋ ap aban kaŋek yaŋ kimakgwit. (Miŋatjok bilakni 12 kabi.) ⁴³ Aŋakwa Yesu da amin dima yoyini do yaŋsop tebaisi anyomgut. Aŋek miŋatjok jap iminba nosak do yoyigit.

† 5:7 Mk 1.24

†† 5:30 Lk 6.19† 5:34 Lk 6.19†† 5:41 Lk 7.14

Nasaret amin da Yesu do kuraktarj imgwit

(Mt 13.53-58 ae Lk 4.16-30)

6 Anakwa Yesu unun kokup yipmanek, kokupnikon kinakwan pangetni yolgwit. ²†Pan̄ki egek Sabat bisapmon Juda amin da muwut muwut yutnon wigi Pin̄kop gen yoyigit. Anakwan amin morapmi Pin̄kop dakon gen nandanek yikgwit amin unun tamtam yanek yan yawit, “Yo unun dukon timikgit? Nandan kokwin tagisi gat ae wasok tapmimi tonj agak unun naminon timikgit?” ³ Unun kisit kilda kinda, Maria dakon monji. Padik padikni unun Jems, Josep, Judas ae Saimon. Ae samini binapnion ekwan.” Yan yanek in̄-tan̄ iminek nandaba pin̄ban imgwit.

⁴††Yan nandanek egakwa Yesu da yan yoyigit, “Kombi amin kinda man bini miktim diwarikon tonj, mani iyi da kokupmon yawi diwatni gat ae yutnikon amin gat da mani dima anenokgonj.” ⁵ Unudon wasok tapmimi tonj ak do antidok agit. Unun yum amin sotni tonj kalon̄isok di ban̄ kisitni kwenikon wit̄in̄ek pan̄milip agit. ⁶ Anek nandan gadatni mini do, unun do nandaban njwak̄warisi agit. Yan nandanek kokup tan̄ anan̄ kiwit unudon kin̄ Pin̄kop dakon gen yoyin̄ dekgit.

Yesu tapmimni yoln̄ban pan̄det kabini da di-ma kan̄ba pisagit

(Kilapmi 6.7-8.21)

Pan̄detni 12 kabi yabekgit

(Mt 10.5-15 ae Lk 9.1-6)

⁷ Yesu pan̄detni 12 kabi yan yoban opba, bamot bamot Pin̄kop dakon gen yoni do yabekgit. Yabekgek kon̄ yolni do yan mudan̄ yominek yan yoyigit, ⁸††“Ji yo diwari di dima pan̄ek kini, win k̄in̄ ban̄gin pabidan̄ek kini. Jap bo yik bo monen̄yo dima pan̄ek kini. ⁹ Kandap gwil pan̄ek agipni, anek paba pigik kalon̄j gin ilikba pigisak. ¹⁰ Kokup kindakon kin̄ yut kindakon gin yigek pin̄ kini. ¹¹††Kokup kindakon kin̄ altan̄ba not dima an̄-dam̄nek genji dima nandanek man̄ji damni kan̄, kan̄-dap̄jikon kimbaban̄ tonj unun kokup yip do anek tidan̄-ba kini. Yan anakwa unun kokup amin da ‘Geni dima nandaman̄, unun do an̄’ yan nandani.”

¹² Yan yanban pan̄detni da kin̄ek amin but tobil ani do yoyiwit. ¹³††Yan yoyinek kon̄ morapmi yol yominek sot amin morapmi bit nelak son̄ yoba kilek tawit.

Erot da yanban Jon anakgwit

(Mt 14.1-12 ae Lk 3.19-20 ae 9.7-9)

¹⁴†††Yesu dakon man bin iren̄ tan̄ban kila amin madep Erot unun kisi da nandagit. Amin diwari da Yesu do yan yawit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun kimoron da pidagit, anek wasok tapmimi tonj agak dakon tapmim tan̄ imisak” yan yawit. ¹⁵ Yan anakwa

amin diwari da yawit, “Unun Elaija.” Ae diwari da yawit, “Unun kombi amin kinda, kombi amin kalip egipgwit unuden amin kinda.”

¹⁶ Mani Erot unun nandanek yagit, “Kalip nak da Jon dakon tegi mandan̄ dagagim, unun amin dasi kimoron da pidagit.” ¹⁷†††Kalip Erot da padige Pilip dakon min̄jatni Erodias tuwil pagit. Aban Jon da Erot yan iyigit, “Gak gen teban yapmanek padigigo dakon min̄jatni tuwil pal. Unun tagi dima.” Gen unun nandanek Erot da obip amini yabekban kin̄ Jon abidan̄ek nap teban nan̄ waman̄ dam tebanon yipgwit.

¹⁹ Jon da gen yan yanban Erodias da Jon do nandaban yokwi tan̄ban anakba kimotjak do si nandagit. Mani aripmi dima, ²⁰ nido Erot da Jon do pasalek yan nandagit, “Jon unun amin kilegi ae telagisi.” Yan nandanek si an̄kutnagit. Erot da Jon dakon gen nandanek but morap agit, mani geni nandak do galak tagit.

²¹ Bun̄on Erodias da Jon anakba kimotjak unun dakon kosit kagit. Altok altok bisapnikon Erot da jap noknok ak do amin madep pan̄muwukgit. Gapman dakon pi amin madep ae emat amin dakon mibiltok amini ae Galili miktim dakon kila amin kisi pan̄muwukgit. ²² Jap nan̄ yigakwa Erodias dakon gwi da pan̄abin̄ in̄amnikon kap agit. Aban Erot ae amin jap nawit unun kisi da kan̄ galak tawit. Kan̄ galak tan̄ Erot da min̄jat gimon̄ yan iyigit, “Ni yo do galak tosol unun nayin̄bi tagi gaben̄.” ²³ Yan yanek yan teban tok gen kinda yan yagit, “Yo nido nayiki, tagi gaben̄. Miktimno teri kinda pidan̄ gak do tagi gaben̄.”

²⁴ Yanban min̄jat gimon̄ unun da wanga kin̄ men̄i yan iyigit, “Ni yo nan̄ namjak do iyiken̄?”

Yanban iyigit, “Kin̄ Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun dakon busun̄i unun do iyiki.”

²⁵ Men̄i yan yanban min̄jat gimon̄ unun tepmi wigek Erot yan iyigit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin dakon busun̄i abisok gin idapmon yipman̄ nabi.”

²⁶ Gen yan yanban Erot buri wagil yokwi tagit. Mani amin jap nawit unun da in̄amon yan teban tok gen yagit unun k̄in̄it do mayak tan̄ek gen yagit unun di-ma k̄in̄ikgit. ²⁷ Unudon gin emat amin kinda Jon dakon busun̄i an̄opjak do yabekgit. Yabekban unun da kin̄ dam teban yutnon wigi Jon dakon tegi mandan̄ dagagit. ²⁸ Mandan̄ dagan̄ idapmon yipman̄ an̄abin̄ min̄jatjok unun do iban̄ an̄ki men̄i do imgut. ²⁹ Anakwan Jon dakon pan̄detni gen bini nandanek kin̄ bumjotni abidan̄ an̄ki tip kinamon yipgwit.

Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut

(Mt 14.13-21 ae Lk 9.10-17 ae Jn 6.1-13)

³⁰ §Don yabekbi kabi da abin̄ Yesu an̄gwasīnek yo awit ae Pin̄kop gen yawit unun dakon geni iyiwit. ³¹ Iyinj mudan̄ba amin morapmisi kin̄ abin̄ abin̄ anakwa Yesu gat yabekbi kabini gat jap noknok dakon bikbik dima pisan̄ yomgut. Aban Yesu da yabekbi kabini yan yoyigit, “Opba miktim amin dima ekwan̄ timon̄ kino. Unudon egek tapmim pani.”

† 6:2 Jn 7.15 †† 6:4 Jn 4.44 ‡ 6:8 Lk 10.4-11 †† 6:11 Ya 13.51 †† 6:13 Jem 5.14 ††† 6:14 Mt 16.14; Mk 8.28; Lk 9.19-20

††† 6:17-18 MS 18.16 § 6:30 Lk 10.17

³² Yanj yanek boron wigek miktim amin da dima ekwan timon kiwit. ³³ Mani amin morapmi da unjodon kwan yanj pindak nandanjo awit. Yanj nandanek kokup morapni yopman yopman anek amin morapmi miktim kosit timtim yanek unun da kalip kinj altawit. ³⁴ †Kinj al-tanjakwa Yesu boron da ilenjon obinek amin morapmisi pindagek sipsip kila amini mini yombem da egipgwit, do bupmisi nandan yomgut. Yanj nandanek unjodon gin wasanek Pinjkop gen morapmi yoyigit. ³⁵ ††Pinjkop dakon gen yoyinjakwan pilin pilindo panjetni da abinj Yesu yanj iyiwit, "Miktim amin dima ekwanon ekwaman, ae gildat kilil pigikdisak, ³⁶ do yoyinbi amin kabi madep kokup moninj moninj ae kokup teri dingwan kinjek jap yumanj noni."

³⁷ Iyinjba yagit, "Disi jap yoba noni."

Yanjan panjetni da yanj iyiwit, "Amin morapmisi ekwan, do moninj 200 danari ban jap yumnejan kanj aripmi asak. Yanj anejan do yosol, ma?"

³⁸ Yanjba yoyigit, "Disikon bret nianjan da tonj. Kinj pindakgit."

Kinj pindak abinj yanj iyiwit, "Bret kisit kinda, ae tap kilap bamori yanj gin tanj nimanjan."

³⁹ Yanj yanjba Yesu da yoyinjan panjetni da amin kisisi kosiri kosiri jonj timon yitni do yoyiwit. ⁴⁰ Kosiri kin-da 50 ae kosiri kinda 100 yanj yik anjan kiwit. ⁴¹ Yik mudanja bret kisit kinda ae tap kilap bamot unun gat timigek Kwen Kokup sintanjek gisamikgit. Gisamikgek bret jokgal panjetni do yoban unun da amin do kokwinik yomgwit. Ae tap kilap yanj gin kokwinik panjetni do yoban unun da amin do yomgwit. ⁴² Yoba timigek amin kisisi jap aripmisi nawit. ⁴³ Nanjba aripmi anjakwan bret diwat ae tap kilap diwat tawit unun panjetni da yik madepsi 12 kabi similba tugawit. ⁴⁴ Amin jap nawit unun 5 tausen yanj da nawit.

Yesu da pakbi kwenon bamanj bamanj kigit

(Mt 14.22-33 ae Jn 6.16-21)

⁴⁵ Unjodon gin Yesu da panjetni yoyinjan boron wigek Betsaida kokupmon mibil tanj kinjakwa Yesu da amin kabi madep unun yoyinjan wasenjan kiwit.

⁴⁶ †Yoyinjan kinjakwa iyi bisit pi ak do kabapmon wigigit.

⁴⁷ Pilin pilindo bot pakbi idap binapmon tanjakwan Yesu iyi gin tap kidipminjon egipgut. ⁴⁸ Egakwan mirim madep anjakwan panjetni pakbi wayit do antidok anjakwa pindakgit. Yanj pindagek wisa wisa do pakbi idapmon bamanj bamanj kinjek kinj panjetni yap do agit. ⁴⁹ ††Pakbi idap kwenon kinjakwan kanjek panjetni kisi da yanj nandawit, "Konj kinda da abisak!" ⁵⁰ Yanj nandanek madepsi pasalek yanj tidawit.

Mani unjodon gin Yesu da yanj yoyigit, "Ji teban tanjek atni. Nak naga obisat. Dima pasolni." ⁵¹ ††Yanj yanjek boron wigakwan mirim yawokgit. Yawogakwan panjetni da tamtamsi yawit. ⁵² Nido Yesu da minjat aminyo do bret kokwinik yomgut unun dakon mibili di-

ma nandawit. But nandak nandakni dima pisanjakwan egipgwit.

⁵³ Pakbi idap teri kinda Genesaret miktimon wigek bot ilenjon anteban awit. ⁵⁴ Anteban anek bot yipmanjek pigakwa unjodon gin minjat aminyo da Yesu kanj nandanjo awit. ⁵⁵ Yanj kanj nandanjo anek timtim yanjek kokupmi kokupmi kinj yoyinjan sotni tonj amin wayik wamanjek Yesu dukwan dukwan egipgut unjodon panjkiwit. ⁵⁶ Anek kokup pap bo kokup moninj ae dukwan dukwan kigit amin da sot amin muwut muwut tamokon unjodon panjanjan yopgwit. Anek paba pigik diwatnikon igayini do bisit tebai iyiwit. Yanj igayiwit amin unun kilek tanj mudawit.

Pinjkop dakon gen teban da babik dakon gen yapmanj-dak

(Mt 15.1-9)

7 Parisi amin gat gen teban yoyinjet amin gat Jerusalem kokup papmon da obinj Yesu anjan wasinjek muwukgwit. ² †††Muwugek panjet kabnikon da diwari kisitni dima suganek jap isal timik nanjo aba pindakgit. ³ Parisi amin ae Juda amin kisisi babikni dakon gen teban yolek kisiri suganek gin jap nanj nanjan. ⁴ †††Ae maket tamokon da tobilek obinj yanj gin kisiri suganek jap nanjan. Unun gin dima, gen teban morapmi yolek kap, kwoba, idapyo kisi sugonjan.

⁵ Yanjo, Parisi amin ae gen teban yoyinjet amin da Yesu yanj iyiwit, "Nido panjetgoni unun babik dakon gen teban yapmanjek kisiri dima suganek jap nanjan?"

⁶ †Yanjba antobilek yoyigit, "Pinjkop da kombi amin Aisaia dakon nandak nandakni antagap aban jamba but amin ji do gen yanj mandagit:

'Unun amin kabi gen kaga dagin nak man madep nanjan,

mani but dasi nak dima nandanjan namajan.

⁷ Iyi dakon gen teban do, "On unun Pinjkop dakon gen" yanj yanjek amin yoyinjan dekanjan.

Nak gawak namajan unun koko yo isali asak.'

⁸ Ji Pinjkop dakon gen teban yipmanjek babikji dakon gen panjetban anek panjan ekwanjan."

⁹ Yesu da sanjenek yanj yagit, "Ji Pinjkop dakon gen teban yum pindagek disi dakon yanjan teban tok gen guramikganjan. ¹⁰ ††Moses da kalip yanjan mandagit:

'Ji menjan datyo dakon pinjbi egek geni guramitni',

ae 'Amin kinda da menjan datyo do gen yokwi kinda yosak kanjan, unun amin si anjakba kimotjak.'

¹¹ Mani disi Moses dakon gen maba kwanek yanjan yonjan, 'Amin kinda da menjan bo datni yanjan iyisak, "Nak yo on kilil Pinjkop do manjigim. Dima tam tagi panpulugokom."'

¹² Yanjan yanjek menjan ae datni dima panpulugosok. Anek ji da unun amin do yanjan yonjan, 'Unun amin tagi asak nido yo unun Pinjkop do kilil manjigim.' ¹³ Ji yanjan anek babikji dakon yanjan teban tok gen guramikgek Pinjkop dakon gen maba kisak. Ae unun gin dima, yo morap diwari kisi yanjan gin anjan."

† 6:34 IDT 27.17; Mt 9.36 †† 6:35 Mk 8.1-9 † 6:46 Lk 5.16
†† 6:49 Lk 24.37 †† 6:51 Mk 4.39

††† 7:2 Lk 11.38 ††† 7:4 Mt 23.25 § 7:6 Ais 29.13 †† 7:10
TP 20.12; 21.17; GT 5.16

Yo noknogi da amin dakon but dima panjupbal asak
(Mt 15.10-20)

¹⁴ Yesu da aeni amin yan ilikban apba yoyigit, "Gen dayiko ji morap kisi da mirak yopmanjek nandaba pi-sosak. ¹⁵ †Yo kinda amin kwasopgwan pigisak unun da amin dakon but aripmi dima anjupbal asak. Yo kinda amin butgwan da winj wanga kisak unun da amin dakon but anjupbal asak."

¹⁷ Yan yanjek amin kabi madep yopmanjek yutnon wigakwan panjetni da tilak gen dakon mibili nandak do iyiwit. ¹⁸ Iyinja Yesu yan yagit, "Jiyo kisi nandak nandakji mini anjakwan unun dakon mibili dima nandaj, ma? Yo kinda amin kwasopgwan pigisak unun da amin dakon but aripmi dima anjupbal asak. ¹⁹ Nido but nandak nandak nikon dima pigisak, isal kwasopnikon pigakwan unun da anjosit anjakwan kosiri nan abigisak." (Yesu yan yagit, do jap kisisi Pinjokop da dabilon kilegi gin.)

²⁰ Yesu da sanjenjek yan yagit, "Yo amin but nandak nandagon da winj wanga kwan unun da amin dakon but panjupbal an. ²¹ Yo amin but nandak nandagon da wisak unun yan: nandak nandak yokwi, yumabi anjak mibili mibili, yo kabo, amin dapdap, ²² amin wam kili abi da yumabi anjak, pindak galaktok, anjak yokwi mibili mibili, top gen yogok, kwen wigik, tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok nandak nandak, ae not do yokwi yogok, gen kirijit, ae nugigi anjak. ²³ Unun yokwi morap amin buron da winj wanga kwan unun da amin panjupbal an."

Ponisia miktim minjat kinda Yesu nandaj gadanj imgut
(Mt 15.21-28)

²⁴ Yesu da unun kokup yipmanjek Tair kokupmon kigit. Kin yut kindakon wigek pasili egek yik yawot aker yan nandagit, mani pasili egip do antidok agit. ²⁵ Unun bisapmon minjat kinda gwi konni ton unun da Yesu dakon gen bini nandajek abinj Yesu da kandap mibilon gawak imgut. ²⁶ Unun minjat Israel minjat kinda dima, unun Grik minjat kinda Ponisia tetgin Siria miktimon altagit. Yesu da gwi dakon kon yol imjak do bisit tebai iyigit.

²⁷ Iyinja Yesu da yan iyigit, "Mibiltok Juda amin panpuluganjek ae don miktim diwarikon amin panpulugoker. Yosol unuder aben kan, minjat monjiyo dakon jap pinan do yomdisat. Unun tagi dima."

²⁸ Yanban minjat da kobogi yan iyigit, "Amin Tagi, asi yosol, mani minjat monjiyo da jap nanakwa jimjimi mibilikon mon unun pinan da si non."

²⁹ Yanban Yesu da yan iyigit, "Gak gen kobogi tagisi yosol, do kon gwago kili yipmanjek, do tobilek yutgokon kinjek koki."

³⁰ Yan iyinja minjat unun yutnikon kin kanban gwi konni mini da tamokon pakban kagit.

Yesu da wasok aban amin kadim kinda kilek tagit

³¹ Kili Yesu Tair kokup yipmanjek Saidon kokup kin yapmanjek Dekapolis miktim unun kisi yapmanjek Galili Pakbi Idap unudon kigit. ³² Kin altanjakwan amin kabi kinda da amin kadim miragi mini kinda anjan opgwit. Anjabin Yesu da kisitni giptimikon witjisak do bisit tebai iyiwit.

³³ Iyinja nandajek Yesu da amin kadim unun abidanban amin kabi madep yopmanjek ilenikon kigimal. Kin Yesu da kisitni amin unun da miragon yipban pigigit. Anjek kisitnikon ilip sulek melikon witjigit. ³⁴ Yan anjek Kwen Kokup sinjanjek yanba kik anjek iyigit, "Epatal!" (Unun dakon mibili "Pisokil!") ³⁵ Yan iyinja unudon gin miragi pisagit, ae meli tagap tanjek gen kilegisi yagit. ³⁶ ††Aban Yesu da wasok agit unun dakon gen bin amin dima yoyini do yanjop anyomgut. Mani amin da geni dima nandajek yanba madepsi iren tagit. ³⁷ †Minjat aminyo da tamtam yanjek yan yawit, "Yo morap asak unun wagil tagisi asak. Wasok aban miragi mini unun da gen nandaj, ae amin kadim da gen yon."

Yesu da amin 4 tausen do jap yomgut
(Mt 15.32-39)

8 †Unun bisapmon minjat amin kabi madep aeni abinj muwukgwit. Jap mini do Yesu da panjetni yoyinja apba yan yoyigit, ² "On minjat amin kabiyo nin gat gildat kapbi ekwanan. Kili japni kisi nan mudan, do bupmi nandaj yomisat. ³ Diwar da kokup dubagikon da apgwit, do yabekgo kini kan, kosiron jap do anjek dabili upbal tanba man potdan."

⁴ Yan yanban panjetni da yan iyiwit, "On ekwananon amin dima ekwan, do jap dukon ban panabin on minjat amin madep yomner?"

⁵ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Jikon bret nian da ton?" Yanban iyiwit, "7 kabi."

⁶ Yanba Yesu da minjat amin kabi madep yoyinja miktimon yikgwit. Yigakwa bret 7 kabi timigek Pinjokop ya yan iyinjek panjetni da kokwinik yomni do yomgut. Yoban minjat aminyo do yomgwit. ⁷ Tap kilap moninj moninj kalon kalon kisi tan yomgwit. Unun kisi gisamigek panjetni da kokwinik yomni do yomgut. ⁸ Minjat amin jap nanba aripmi anakwa jap diwat tawit unun panjetni da yik madepsi 7 yan similba tugawit. ⁹ (Amin jap nawit unun 4 tausen yan da nawit.) Yan anjek Yesu da minjat amin kabi madep yabekban kinakwa, ¹⁰ panjetni gat boron wigek miktim Dalmanuta tetgin do kiwit.

Parisi amin da Yesu wasok tapmimi ton asak do iyiwit
(Mt 16.1-4)

¹¹ Unun bisapmon Parisi amin da abinj Yesu anjekwal do anjek yan iyiwit, "Gak da wasok tapmimi ton kinda abi kanek nin da gandano Pinjokop da gak yabekban pil da pini asal yan gandanej." ¹² ††Yan yanba buri yokwi

† 7:15-16 Ya 10.14-15

†† 7:36 Mk 1.43-45 ‡ 7:37 Ais 35.5 †† 8:1 Mk 6.35-44

tanban yanba kik anjek yan yoyigit, "Apmiap amin ekwan nido wasok tapmimi ton kinda kok do yon? Nak asisi dayisat, wasok tapmimi ton kinda dima koni, dimasi." ¹³ Yan yoyinjek boron wigek pakbi idap teri kinda kiwit.

Parisi amin gat ae Erot gat dakon yis dakon tilak gen
(Mt 16.5-12)

¹⁴ Kinjek panjet kabini injanek bret diwari dima panjiwit, bret kaloni kinda da gin boron tagit. ¹⁵ †Yan aba Yesu da nawa gen yan yoyigit, "Ji Parisi amin gat ae Erot gat unun dakon yis do pasalek kan kimotni."

¹⁶ Yanban notni yoyin yoyin anjek yan yawit, "Ninon bret mini unun do bo yosok?"

¹⁷ ††Gen unun yanba nandanek Yesu da yan yoyigit, "Ji nido 'ninon bret mini' yan yon? Gen dayisat unun dima nandaba piosok, ma? Nandak nandak kositji sopgwit?"

¹⁸ Dabilji ton mani yo dima kanba piosok? Mirakji ton mani dima nandan? Kili injan mudan, ma? ¹⁹ †Nak amin 5 tausen do bret 5 kabi pidan yomgum bisapmon, ji jap diwat yik madepsi nian da similba tugawit?"

Yanban yan iyiwit, "Yik madepsi 12 kabi."

²⁰ Yanba yagit, "Nak amin 4 tausen do bret 7 kabi pidan yomgum bisapmon, ji jap diwat yik madepsi nian da similba tugawit?"

Yanban yan iyiwit, "Yik madepsi 7 kabi."

²¹ Yan yanba yoyigit, "Ji sigin dima nandaba piosok, ma?"

Yesu da panjetni yoyin dekgit

(Kilapmi 8.22-10.52)

Yesu da Betsaida Kokupmon dabil mini kinda anmilip agit

²² Betsaida kokupmon kin alnanba amin di da amin dabil mini kinda anjan opgwit. Anjanek Yesu da kisitni da witjisak do bisit tebai iyiwit. ²³ Amin unun kisirikon da abidanek yanban kokup yipmanek wanja pigigimal. Pigit dabilikon ilip sulek kisit da witjin yipmanek iyigit, "Yo di pindakdal, bo dima?"

²⁴ Amin unun sinjanek yan iyigit, "Nak amin pindakdat. Mani pindakgo kindap yombem da obigi abigijo yan an."

²⁵ Yan yanban Yesu da aeni dabilikon kisiri witjigit. Yan aban dabil wagil kilek tanban yo morap tagi pindakgit. ²⁶ Dabil kilek tanban Yesu da yabegek yan iyigit, "Gak kokupmon dima kiki, yutgokon kiki."

Pita da Yesu dakon mibil yan tenjanagit

(Mt 16.13-20 ae Lk 9.18-21)

²⁷ Yesu gat panjetni gat Sisaria Pilipai kokup pap unun dakon kokup monin monin tawit unudon kiwit.

Kinjek panjetni kosiron yan yoyigit, "Minjat amin da nak do namin yan yon?"

²⁸ ††Yanban yan iyiwit, "Diwari da gak do Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yan yon, ae di da Elaija yan yon, ae di da kombi amin kinda kalip egipgut unun da pidak da egisak yan yon."

²⁹ ††Yan yanba Yesu da yoyigit, "Ae disi nak do namin yan yon?"

Yanban Pita da gen kobogi yan iyigit, "Gak Kristo."

³⁰ ††Yanban Yesu da mibilni amin dimasi yoyini do yoyigit.

Yesu kimotjak do yoyigit

(Mt 16.21-28 ae Lk 9.22-27)

³¹ Unun bisapmon Yesu da wasanek panjetni yoyin degek yan yoyigit, "Amin Dakon Monji da tepmi madepsi pakdisak. Anjakwan kila amin, ae mukwa sogok amin dakon mibiltok amin, ae gen teban yoyinjet amin gat da manji iminjek anjakba kimotdisak. Kimagek gildat kapbi anjakwan kimoron da pidokdisak." ³² Gen unun yan tenjanban Pita da Yesu abidan anji ilenikon agek tebai iyigit.

³³ Mani Yesu da tobil panjetni pindagek Pita gen tebai yan iyigit, "Sunduk, gak nepman det. Gak Pinjok dakon nandak nandak dima yoldal, amin dakon nandak nandak yoldal."

³⁴ †††Yan yoyinjek amin kabi madep gat panjetni gat yoyinban iyi akgiron apgwit. Apba yan yoyigit, "Amin kinda iyi dakon yiyitni tagisi tosak do nandanek pi madep asak kan, egip egipni pasil imjak. Mani amin kinda nak do nandanek, ae Pinjok dakon Gen Bin Tagisi do nandanek, egip egipni do nandaban yo madep dima asak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini do amin asak. Amin kinda nak nol do nandisak kan, iyi dakon galaktok manji yoyinjek tilak kindapni guramigek noljak. ³⁶ Amin kinda miktim dakon yo morap kisi pan egakwan egip egipni pasil imjak kan, unun yo morap da aripmi dima anpulugoni. Egip egipni unun yo kinda nan aripmi dima yumjak, wagils pasil imjak. ³⁸ †Abisok minjat aminyo ekwan unun Pinjok manji iminjek yo yokwi mibil mibil an. Unun kabikon da amin kinda nak ae geno do mayagi nandisak kan, Datni dakon tilimni panjek telagi anelo kabi gat apni bisapmon, Amin Dakon Monji da unun amin do mayagi yan gin nandakdisak."

9 ^{5†} Yesu da sanjanek yan yoyigit, "Nak asisi dayisat, on aknan kabikon di dima kimagek Pinjok dakon Amin Kila Agakni tapmimi tonji apban kokdan."

Yesu dakon giptim kulabik agit

(Mt 17.1-13 ae Lk 9.28-36)

² †††Gildat 6 mudanakwa Yesu da Pita, Jems, ae Jon yoyinban bunon yolba ilen dubagi kindakon wigiwit. Ilenon iyi gin egek kanakwa Yesu dakon giptim kulabik anjek njwanjarisi agit. ³ Anjakwan Yesu dakon imalni

†† 8:28 Mk 6.15 †† 8:29 Jn 6.68-69 ††† 8:30 Mk 9.9 ††† 8:34-35 Mt 10.38-39; Lk 14.27 † 8:38 Mt 10.33 †† 9:1 Mk 13.30 ††† 9:2 Ya 3.22; 2Pi 1.17-18

†† 8:12 Mt 12.39; Lk 11.29 † 8:15 Lk 12.1 †† 8:17 Mk 6.52 † 8:19 Mk 6.41-44

kwakwagisi tenjenagit. Unun miiktim amin kinda da aripmi dima agagi, kwakwagisi agit. ⁴ Yan aban kanakwa Elaija gat Moses gat altanbal Yesu gat gen yan nandat aba pindakgwit.

⁵ Yan aba Pita da Yesu yan iyigit, "Yoyindet, nin idon egip do tagisi nandaman. Nin yut kaberi kapbi aneri. Kinda gak do, kinda Moses do, ae kinda Elaija do aneri." ⁶ (Pita gat notni gat madepsi pasalgwit, ae ni gen ban yoner yan kinda dima nandawit, do Pita gen unun yumsi yagit.)

⁷ Yan yanban gikwem da pin ilimik yomanakwan gen kinda unungwan da yan altagit, "Unun Monjino, nak unun do but dasi galak tar imisat. Ji geni nandani."

⁸ Gen unun nanderek unudon gin teri teri sinjanek amin bamot ae dima pindakgwit. Yesu iyi gin kawit.

⁹ Ileron da tobil pinjek Yesu da yan yoyigit, "Yo unun pindakgan unun dakon gen amin kinda dimasi iyini. Anakwa Amin Dakon Monji kimoron da pidosak, unun bisapmon amin tagi yoyini."

¹⁰ Yoyinban panjetni da gen unun iyi gin yan nanderek yan yawit, "Kimoron da pidot pidot unun yo kinda nido nanderek yosok."

¹¹ Anek Yesu yan iyiwit, "Gen teban yoyindet amin da gen kinda yan yon 'Elaija mibiltok abinjakwan Kristo bujon apjak.' Gen unun nido yon?"

¹² Iyinja Yesu da gen kobogi yan yoyigit, "Gen unun bami yon. Elaija kilu abin yo morap panmilip agit. Anakwan amin da galaktokni yolek yo mibili mibili Pinjek da papiakon gen tosok unun da tilagon an imgwit. Mani Pinjek da papiakon gen kinda mandabi unun yan: 'Amin da Amin Dakon Monji manji iminjek yo yoki wi madepsi an imdan.' Unun gen mibili nido tosok?"

Yesu da monji kinda konji yol imgut

(Mt 17.14-21 ae Lk 9.37-43)

¹⁴ Yesu panjetni kapbi gat kin notni kabikon altawit. Kin altanek minat amin kabi madep notni pangwasinba pindakgwit. Ae gen teban yoyindet amin diwari da apba notni gat gen emat aba pindakgwit. ¹⁵ Anakwa minat amin kabi madep Yesu kanek but galak nanderek unudon gin Yesukon kinjek "Gildat tagi!" yan iyiwit.

¹⁶ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Ji gen emat nido an?"

¹⁷ Yanban unun minat amin kabikon da amin kinda da gen kobogi yan iyigit, "Yoyindet, monjino kon da burikon yigek gen yogok kositni sopmandak, do gagon anobisat. ¹⁸ Kon da bisap morapmi yan asak. Monjino tebai abidank maban miiktimon man pagak tarak kwakwagi da gen kaganikon pawin timikdak, anakwan geni wamtimsisak, ae giptimi kisisi kitiran kisak. Nak panjetgoni kon yolni do yoyiko antidok an, unun da aripmi dimasi yolyoli."

¹⁹ Gen unun nanderek Yesu da yan yoyigit, "Ji nandan gadatji mini amin nak bisap nian da ji gat egipben? Ae bisap nian da ji dakon jigi guramikgen? Monji unun nagon anopgut." ²⁰ Yan yanban monji unun

Yesukon anopgwit. Anopba kon da Yesu kanek unudon gin monji maban miiktimon pagak tobil tobil anek tarak kwakwagi da gen kaganikon pawin timikgit.

²¹ Yan aban Yesu da datni iyigit, "Bisap nian da yan agit?"

Yanban datni da yagit, "Nakanagikon da altan imgut da tosok. ²² Bisap morapmi kon da anakgo kimotjak yan nanderek maban kindapmon ae pakbikon pigigit. Tapmim tar gamisak kan, nit do bupmi nanderek panpulugoki."

²³ Yanban Yesu da yan iyigit, "Tapmim tar namisak bo dima nido but bamot an namisal? Amin nandan gadatni ton unun yo morap tagi an mudoni."

²⁴ Iyinja unudon gin monji dakon datni da madepsi yan yagit, "Nak nandan gadasat, mani nandan gadatno unun madep dima, do nak anpuluga!"

²⁵ Yanban Yesu da minat amin kabi madep timtim yanek apba pindagek kon tebai yan iyigit, "Kon, gen kaga ae mirak sopsop amin, gak monji on yipmandet! Wagil kinjek bujon on monjigwan dimasi pigiki!"

²⁶ Yanban kon da madepsi yan tidank monji unun maban bumjot yombem pagakwan kon yipmanek win kigit. Kinjakwan amin morapmi da monji kanek yan yawit, "Kunwakni." ²⁷ Mani Yesu da kisirikon abidank aban pidan akgit.

²⁸ Yan anek Yesu yut kindakon wigakwan panjetni da iyi gin egek yan iyiwit, "Nido kon unun nin da yol do antidok aman?"

²⁹ Yanba yoyigit, "Kon unuden unun yum yolyoli dima. Bisiron da tagi yolyoli."

Yesu unun kimotjak do yoyinban kosiri bamori agit

(Mt 17.22-23 ae Lk 9.43-45)

³⁰ Yesu gat panjetni gat miiktim unun yipmanek Galili miiktim da binapgan kiwit. Kinakwa Yesu panjetni yoyindet ak do nandagit, do gen bini amin da dima nandani do si pasilek kiwit. Anek yan yoyigit, "Amin Dakon Monji don amin da kisiron yipba anakba kimotdisak. Kimak gildat kapbi anakwan kimoron da pidokdisak." ³² Yan yoyinban gen unun dakon mibili dima nandaba pisagit ae iyik do si pasalgwit.

Mibiltok amin egip egip dakon gen

(Mt 18.1-5 ae Lk 9.46-48)

³³ Yesu gat panjetni gat Kapaneam kokupmon kin pisanek yutnon wigek Yesu da panjetni yan yoyigit, "Kisiron ji ni gen nan yan?" ³⁴ Kisiron gen emat anek yan yawit, "Nin kabikon namin da mibiltok amin asak?" Yan yawit, do gen kobogi iyik do mayak tawit.

³⁵ Anakwa pabin yigek panjetni 12 kabi yoyinban apba yan yoyigit, "Amin kinda mibiltok amin ak do nandisak kan, bujonsi agek amin morap dakon oman amin egipjak."

† 9:11 Mal 3.1 †† 9:12-13 Kap 22.1-18; Ais 53.3; Mal 4.5-6; Mt 11.14

‡ 9:23 Mt 21.21; Mk 11.23 †† 9:26 Mk 1.26 †† 9:30-31 Mk 8.31; 10.32-34; Jn 7.1 ††† 9:32 Lk 9.45 ††† 9:35 Mt 20.25-27; Mk 10.43-44; Lk 22.24-26

³⁶ Yanj yanjek amin moniŋ kinda abidanj anjabinj bik-biknikon yipban agakwan kisiri da abidanjek yanj yoyigit, ³⁷ † “Amin kinda nak do nandanjek amin moniŋ oden kinda but da abidosak kanj, unjun nak nanj abidosok. Ae amin kinda nak abidosak kanj, unjun nak nanj gin dima abidosok, Datno nak yabekban pigim unjun nanj abidosok.”

Amin kinda uwal dima anjnimjak unjun notnin
(Lk 9.49-50)

³⁸ Yanjban Jon da yanj iyigit, “Yoyiŋdet, nin kanjapno amin kinda da gak da manon koŋ yolban kamanj. Mani nin da kabikon nani kinda dima, do yanjsop anj imi-manj.”

³⁹ Yanjban Yesu da yanj yagit, “Dima kirinjik imni. Amin kinda nak dakon man yanjek wasok tapmimi toŋ asak unjun amin nikon da nak do yanjba yokwi tok asak? Unjun aripmi dima. ⁴⁰ †† Amin kinda uwal dima anj nimjak amin unjun notnin. ⁴¹ ‡ Nak asisi dayisat, amin kinda nak do nandanjek ji do Kristo dakon amin kabi yanj nandanjek pakbi kolenj damjak kanj, unjun amin dakon yumanj nogi dima pasil imjak.”

Anjak yokwi da nandanj gadat anjupbal asak
(Mt 18.6-9 ae Lk 17.1-2)

⁴² Yesu da sanjbenjek yanj yagit, “Amin kinda da amin moniŋ kinda nak nandanj gadarj naminjakwan yokwi asak do yabekban yokwi asak kanj, yabet asak amin wit misinjit tip madep kinda tegikon amin da wamanj maba tap ilarisigwan pigeŋ tagi kimotjak.

⁴³ †† “Kisitgo da yokwi aki do gayinban kanj, kisitgo mandanj dagoki. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yanj do kisitgo mandanj daganjek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ⁴⁵ Ae kandapgo da yokwi aki do gayinban kanj, kandapgo mandanj dagoki. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yanj do kandapgo mandanj daganjek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki.

⁴⁷ †† Ae dabilgo da yokwi aki do gayinban kanj, dabilgo pilikgi. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yanj do dabilgo kinda piligek tagapmi Pinjkop da Amin Kila Asagon tagi wigiki.

⁴⁸ ††† ‘Tipdomon namat dima kimokgoŋ, ae kindap dima kimokdok.’ ⁴⁹ Tap gat kindap gat amin kisikon al-tosak. ⁵⁰ ††† Tap unjun yo galagisi. Mani tap dakon galagi pasiljak kanj, nianjsi anjek galagini anjaluk anen? Ji tap yombem egek notji gat but kalonjsi egipni.”

Minjat panjkwinik dakon gen
(Mt 19.1-12 ae Lk 16.18)

10 Yesu unjun kokup yipmanjek Judia miktimon ae Jodan Pakbi teri kinda unjudon kigit. Unjudon egakwan minjat amin madepsi apgwit. Apba Yesu iyi anj anj agit unjudenj ae Pinjkop gen yoyigit.

† 9:37 Mt 10.40 †† 9:40 Mt 12.30; Lk 11.23 ‡ 9:41 Mt 10.42 †† 9:43-44 Mt 5.30 †† 9:47 Mt 5.29 ††† 9:48 Ais 66.24 ††† 9:50 Mt 5.13; Lk 14.34

² Yoyinjakwan Parisi amin diwari da abinj Yesu gen yokwi kinda yanjban kanjek gen pikon yipnenj yanj nandanjek yanj iyiwit, “Gen tebanin da amin kinda minjatni tagi kwinitjak do yosok bo dima?”

³ Yanjba yoyigit, “Moses da ni gen teban nanj damgut?”

⁴ Yanjban iyiwit, “Moses da yanj mandagit: Amin kinda minjatni kwinit do kanj, minjat panjkwinik papia kinda mandanj iminjek kwinitjak.”

⁵ Yanj yanjba Yesu da yagit, “Moses unjun but tebanji do anjek gen teban unjun mandagit. ⁶ †† Mani wasok wasogikon Pinjkop da amin wasanjek ‘minjat ae wiliyo kisi wasagit.’

⁷ ††† ‘Unjun do anjek wili da menji datniyo yopmanjek minjatni gat muwukbal ⁸ giptim kalonji anjil.’

Gen yanj tosok, do amin wam da bamori dima, giptim kalonji amal. ⁹ Unjun do Pinjkop da minjat wili kili panjmuwukgit, do amin da dima panjwasekdo.”

¹⁰ Yanj yanjban yutnon wigek panjdetni da unjun gen dakon mibili nandak do iyiwit. ¹¹ †† Iiyinba yanj yoyigit, “Amin kinda da minjatni yipmanjek kin minjat kalugi pasak kanj, unjun amin yumabi asak. ¹² Ae minjat kinda da eni yipmanjek kin wili kalugi pasak kanj, unjun minjat yumabi asak.”

Yesu da minjat monjiyo gisam yomgut
(Mt 19.13-15 ae Lk 18.15-17)

¹³ Amin da minjat monjiyoni Yesukon timik panjopgwit. Panjabinj Yesu da kisiri kwenikon witjisak do iyiwit. Mani panjdetni da yanj yoyiwit, “Dima panjopni. Panjkit!”

¹⁴ Yanjba Yesu da buri yokwi tanjban yanj yoyigit, “Minjat monji yopba nagon apgut. Dima kirinjik yomni. Pinjkop da Amin Kila Asak unjun amin minjat monjiyo da tilagon ekwanj unjuden amin dakon. ¹⁵ ††† Nak asisi dayisat, amin kinda da minjat monjiyo da Pinjkop da Amin Kila Asak abidonj unjun da tilak dima abidoni kanj, unjungwan aripmi dima pigikdanj.” ¹⁶ Yanj yanjek Yesu da minjat monjiyo timigek kisiri kwenikon witjinjek gisam yomgut.

Monji gimonj kinda yoni morapmi da Yesu yol do yagit
(Mt 19.16-30 ae Lk 18.18-30)

¹⁷ Yesu pidanj kik do anjakwan amin kinda timtim yanjek abinj gawak iminjek yanj iyigit, “Yoyiŋdet gimana, nianjsi anjek egip egip dagok dagogi mini abidokenj?”

¹⁸ Yanjban Yesu da yanj iyigit, “Gak nido nak do amin tagisi yanj nayisal? Pinjkop kalonji gin unjun amin tagisi. ¹⁹ ††† Gak gen teban nandanj mudosol, unjun yanj:

‘Amin dima dapba kimotni;

minjat eyo kili abi ji yumabi dima ani;

yo kabo dima noni;

top dima yoni;

top gen yanjek amin notji yum dogin gen pikon dima yopni;

amin dakon yo kabi panjkiligek dima timitni;

§ 10:4 GT 24.1-4; Mt 5.31 † 10:6 WW 1.27; 5.2 †† 10:7 WW 2.24; Ep 5.31-33 †† 10:11 Mt 5.32 †† 10:15 Mt 18.3 †† 10:19 TP 20.12-17; GT 5.16-20

menj dat do nandaba wukwanek geni guramitni.' "

²⁰ Yanjban amin unun yan yagit, "Yoyijdet, nak monijisogon da gen teban morap guramik an an opgum da obisat."

²¹ Yanjban Yesu da kan galak tanej yan iyigit, "Yo kalonji tosok unun dima asal. Gak kin yo morapgo yu-manj nanej unun dakon monej ban yoni mini amin do yobi. Yan anaki yo tagisi Kwen Kokupmon tanj gamdisak. Yan anek abinj nak nol."

²² Amin unun yoni morapmi tanj imgwit, do gen unun nandan but yokwi nandanej si kigit.

²³ Kinjakwan Yesu da panjetni pindagek yan yoyigit, "Yoni morapmi amin unun Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do antidok an."

²⁴ Gen unun nandanej nandaba njwakjwarisi agit. Mani Yesu da sanbenek yan yoyigit, "Monjinoni, amin Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do antidok an. ²⁵ Asisi, bit madepsi kamel unun da imal bup-bup da kosit gwagagon aripmi dima pigigi asak. Mani unun yapmanek yoni morapmi amin unun Pinjkop da Amin Kila Asak unun da kagagwan aripmi dimasi pigigi asak."

²⁶ Yanjban panjetni nandaba njwakjwarisi aban notni yoyinj yoyinj anek yan yawit, "Yan kan namn da egip egip dagok dagogi mini abidosak?"

²⁷ Yanjba Yesu da panjet kabini pindagek yan yoyigit, "Amin iyi aripmi dima ani, mani Pinjkop da aripmi tagi asak. Pinjkop da yo morap ak do tagi asak."

²⁸ Yanjban Pita da Yesu gen kinda yan iyigit, "Nin yo morap yopmanek gak nan gin gol awilgamanj."

²⁹ Yanjban Yesu da yan yagit, "Nak asisi dayisat, amin kinda da nak do ae Gen Bin Tagisi do nandanej yutni, peni padik padikyo, sami, menji, datni, miijat monjiyoni, ae miktimni yopmanj detjak kan, ³⁰ tamoni do Pinjkop da yo madepsi imdisak. Miktimon egipjak bisapmon yo morap kalip yopmanj dekgit unun dakon tilak yapmanek yo morapmi imdisak. Unun amin da yutni, peni padik padikyo, sami, menji, miijat monjiyo ae miktim morapmisi timidiskak. Mani unun gin dima, amin da yo yokwi anyomdanj. Yan anakwa bisap madep apjak bisapmon egip egip dagok dagogi mini abidokdiskak. ³¹ †Mani amin morapmi abisok mibiltok ekwanj unun da bunjon amin akdanj. Anakwa amin morapmi abisok bunjon ekwanj unun da mibiltok amin akdanj."

Yesu unun kimotjak do gen bin yoyinban kosit kapbi agit

(Mt 20.17-19 ae Lk 18.31-34)

³² ††Yesu gat panjetni gat Jerusalem kokup papmon wigik do anek Yesu iyi mibiltok anyoban kiwit. Kinjakwa panjetni da nandak nandak morapmi anakwa amin bunjon yolgwit unun da but pasol awit. Yan anakwa Yesu da panjetni 12 kabi aeni timik panmuwugek yo altar imni unun dakon but piso yoyinjek ³³ yan yagit, "Nin abisok Jerusalem kinjapno amin da Amin Dakon Monji mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae

† 10:31 Mt 20.16; Lk 13.30 †† 10:32 Mk 8.31; 9.31

gen teban yoyinjdet amin unun da kisiron yipdanj. Yan anek gen pikon yipmanek kimotjak do yan dagok ak-danj. Yan dagok anek Amin Njwakjwari Kabi da kisiron yipdanj. ³⁴ Unun amin kabi da anjolat anek, ilip sul iminjek, baljanek anakba kimotjak. Gildat kapbi anakwan kimoron da pidokdiskak."

Jems gat Jon gat amin madep egip do yagimal

(Mt 20.20-28)

³⁵ Jems gat Jon gat, Sebedi dakon monji bamot, unun da Yesukon altanj iminjek yan iyigimal, "Yoyinjdet, nit yo kinda do gayikdamak, unun gak da abi do nandamak."

³⁶ Yanbal yan yoyigit, "Nianj abenj do nandamal?"

³⁷ Yanjban yan iyigimal, "Gak don tilimgo gat yikgi bisapmon nit kinda da gak da amin tetdo, ae kinda da gwandenj tet do yitdenj do nandamak."

³⁸ †Yanjbal Yesu da yan yoyigit, "Jil gen unun yomal unun dima nandanj pisanek yomal. Nak da tepmi madep pakdisat unun tagi panjil?"

³⁹ ††Yanjban iyigimal, "Tagi pandenj."

Yan yanbal Yesu da yoyigit, "Unun asi, tepmi pakdisat unun pakdamal. ⁴⁰ Mani, namn da nak da amin tet do yitjak, ae namn da gwandenj tet do yitjak unun aripmi dima yan dagokenj. Tamo unun Pinjkop da amin kili manjinj yopgut unun dakon gin."

⁴¹ Panjetni 10 kabi gen unun nandanej Jems gat Jon gat do butjap nandawit. ⁴² ††Mani Yesu da yoyinban op-ba yan yoyigit, "Ji nandanj, Amin Njwakjwari Kabi dakon amin tagi da iyi do nandaba wukwanek pi madepsi amin do yoba an. Ae geni guramik kimotni do nandanj. ⁴³ †††Mani unun dakon anpak unun jikon dima tosak. Jikon da amin kinda amin tagi man pak do nandisak kan, unun amin oman aminji egek amin tagi man pasak. ⁴⁴ Amin kinda jikon da mibiltok amin egip do nandisak kan, unun amin miijat amin morap dakon oman amini egek mibiltok amin tagi egipjak. ⁴⁵ Amin Dakon Monji unun yan gin kili agit. Amin da oman anjimni do dima pigit. Iyi miijat amin morap panpulgokdo, ae iyi dakon giptimnanj paregek yumanj nanj yop do pigit."

Yesu da amin dabil mini kinda anjmilip agit

(Mt 20.29-34 ae Lk 18.35-43)

⁴⁶ Yesu gat panjetni gat Jeriko kokup papmon kinj al-tawit. Yesu unun kokup yipmanj degakwan panjet kabini gat ae miijat amin kabi madep gat kisi kiwit. Kinjakwa kosit ilenjon amin dabil mini kinda yikgit, mani Batimeus, unun Timeus dakon monji. Unun amin dabil mini do amin da monej imni do bisit yoyinjek yikgit. ⁴⁷ Yigakwan amin da "Yesu Nasaret amin obisak" yan yanba nandanej gen madepsi yan tidanjek yagit, "Yesu, Dewit Dakon Monji, bupmi nandanj nam!"

⁴⁸ Yan tidanban amin morapmi da gen tebai iyinjek dima yan tidosak do iyiwit. Mani madepsi sigin yan tidanjek yagit, "Dewit Dakon Monji, bupmi nandanj nam!"

‡ 10:38 Mk 14.36; Lk 12.50 †† 10:39 Ya 12.2; PA 1.9 †† 10:42 Lk 22.25-26 ††† 10:43 Mt 23.11; Mk 9.35

⁴⁹ Yanj tidanban Yesu da nandanek kosiron agek yanj yagit, "Iyinjba apban."

Yanjban amin da dabili mini amin yanj iyiwit, "But galak nandanek pida. Opbi do yosok." ⁵⁰ Gen unun yanba nandanek imalni kukwan yipmanek Yesukon opgut.

⁵¹ Opban Yesu da yanj iyigit, "Nak ninan angaben do nandisal?"

Yanjban dabili mini amin da yanj iyigit, "Yoyindet, nak sinjtok do nandisat."

⁵² Yanjban Yesu da yanj iyigit, "Gak nandan gadanj namisal, do kilek tanjek kiki." Yanj iyinjban unudon gin dabili sinjtanek Yesu yolggit.

Yesu tepmi panjek kimakgit da aeni pidaggit

(Kilapmi 11.1-16.20)

Yesu Jerusalem Kokupmon pigigit

(Mt 21.1-11 ae Lk 19.28-40 ae Jon 12.12-19)

11 Yesu gat panjetni gat Jerusalem kokup pap ankapmat anek Betpage ae Betani kokupmon kinj altawit. (Kokup bamot unun ilenj Olipmon tomal.) Altanek Yesu da panjetni bamori yabegek, ² yanj yoyigit, "Jil ason kokup komanj unudon kinj altanek unudon gin donki bilagi kinda napmon akban konjil. Unun donki amin da kwenikon dima yikbi. Napmi witdalek anjopjil. ³ Amin kinda da 'Nido yanj amal' yanj dayinban kanj yanj iyinjil, 'Amin Tagi da pi kinda ak do anek yosok. Donjok yipban opdisak.'"

⁴ Unun amin bamot kinj donki bilagi unun kosiron kagimal. Unun amin kinda da yoma kagakon gwilikba akgit. Napmi witalbal, ⁵ amin akgwit en da pindagek yawit, "Niban ak do anek on donki bilagi witalgama?" ⁶ Yanjba Yesu da gen yoyigit unuderj gin yoyigimal. Abal nandan yominakwa donki anjigimal. ⁷ Yesukon altanek imalni ilik donki bilagi da kwenon yopmanakwal Yesu pawigi unudon yikgit. ⁸ Yanj anjakwan amin morapmi da kosiron imalni yaliwit. Anjakwa amin diwari da kinj kindap kilinj mandanj panjobinj kosiron yaliwit

⁹ †Amin mibiltok kiwit ae bunon yolggit kisi da yanj tidanek yanj yawit, "Osana! Pinjkop anjkinino!

'Pinjkop dakon gisami tonj amin unun Amin Tagi da manon abisak.'

¹⁰ Osana! Babiknin Dewit da amin kila agit unuderj gin on amin kila amin madepnin egip do abisak, unun do Pinjkop Wikwisi Kwen Kokup Amin anjkinino!"

¹¹ Yesu Jerusalem kinj altanek Telagi Yut Madep unun da nagalgwan pigigit. Pigi yo morap pindak anj anj kigit, mani gildat pigik do anjakwan panjetni 12 kabi gat tobilek Betani kokupmon kiwit.

Yesu da yanban pik kindap kinda kibidaggit

(Mt 21.18-19)

¹² Wisa daganakwan Betani kokup yipmanj dek obinj kosiron Yesu jap do agit. ¹³ †Yanj anek pik kindap kinda dubagikon da tam dirim kagit. Yanj kanjek bami di tonj bo dima yanj do kapmatjok da kinj wisigit. Mani bami di dima pindakgit. Tami gin pindakgit, nido pik kindap dakon bami toktok bisap dima. ¹⁴ Yesu da kindap unun yanj kanjek yagit, "Bunon bami dimasi toki, anjaki amin da dimasi panj noni dosi nandisat." Gen yagit unun panjetni da nandawit.

Yesu da amin Telagi Yut Madepmon monerj ilit pi awit unun yolggit

(Mt 21.12-17 ae Lk 19.45-48 ae Jn 2.13-22)

¹⁵ Yesu gat panjetni gat Jerusalem kinj altawit. Kinj altanek Yesu Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi pindakban amin monerj ilit pi awit. Unun wasanek amin yolban wanga abigiwit. Yanj anek monerj kulabik awit amin dakon tamo, ae minam banj monerj ilit awit amin dakon tamo unun kisi panjobilban tagal kiwit. ¹⁶ Yanj anek amin Telagi Yut Madep da nagalgwan yoni timigek kinj ap dima ani do yanj sop anyomgut. ¹⁷ †Yanj sop anyominjek yanj yoyinj dekgit, "Pinjkop da papiakon gen yanj mandabi:

'Nak dakon yut unun amin miktimi miktimi ekwan unun da abinj bisit anjanamni do tosak.'

Mani ji da kulabik aba

'kabo noknok dakon pasili tamo asak.'"

¹⁸ †Yanj yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin gen unun nandanek Yesu anjakba kimotjak do kosit wisiwit. Unun Yesu do si pasalgwit, nido minjat aminyo da Yesu dakon gen yogokni do tamtam yawit.

¹⁹ Yanj yanjakwa pilin pilindo Yesu gat panjetni gat Jerusalem yipmanjek kiwit.

Nandan gadaron da bisit ani

(Mt 21.20-22)

²⁰ Wisa dagokdo Yesu gat panjetni gat kosiron kiwit. Kinjek pik kindap unun kili wagilsi kibidaggit kawit.

²¹ Yanj kanjek Pita da Yesu da gen yagit unun nandanek yanj iyigit, "Yoyindet, ka! Apma pik kindap yokwi tosak do yagil abisok oni kibidak!"

²² Yanjban Yesu da gen kobogi yanj yagit, "Ji Pinjkop nandan gadanj imni. ²³ ††Nak asisi dayisat, amin kinda da ilenj kinda yanj iyisak, 'Gak pida tap kaga pigi' yanj iyinek but bamot dima asak kanj, unun iyisak unuderj gin altokdisak. ²⁴ †††Unun do nak yanj dayisat, ni yo kinda do Pinjkop bisit iyinek yo unun timitni do nandan gadanj kimotni kanj, yanj gin timitdarj. ²⁵ †Ji bisit ani bisapmon amin kinda da yokwi anj damgut kanj, yokwini yopmanj ibi. Yanj ani kanj, Kwen Kokup Datji da yokwisi yanj gin yopdisak."

† 10:52 Mk 5.34 †† 11:9 Kap 118.25-26

‡ 11:13 Lk 13.6 †† 11:17 Ais 56.7; Jer 7.11 ††† 11:18 Mk 14.1
††† 11:23 Mt 17.20 †††† 11:24 Mt 7.7 § 11:25-26 Mt 6.14-15

Yesu tapmim tanj imgut unun do iyiwit

(Mt 21.23-27 ae Lk 20.1-8)

²⁷ Yesu gat panjetni gat aeni Jerusalem kinj altawit. Anej Yesu Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi agipgut. Agakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban dakon yoyindet amin, ae kila amin Yesukon opgwit. Obinej yanj iyiwit, ²⁸ "Namin da pi unun abi do yanj mudanj gamgut da yo unun asal? Ae namin da man madep gamgut?"

²⁹ Yanjba Yesu da yanj yoyigit, "Nak jibanj gen kinda dayikdisat. Dayiko kobogi nayini kanj, nakyo kisi kobogi tagi dayikenj. ³⁰ Jon telagi pakbi sogit bisapmon, Pinjkop da yabekban pi agit, bo amin da yabekba agit? Unun do nayini."

³¹ Yanjban iyi gin notni yoyinj yoyinj anej yanj yawit, "Kobogi ni gen kinda nanj iyinenj? 'Pinjkop da yabekgit' yanj iyinenj kanj, gen tebai yanj niyisak, 'Ji nido dima nandanj gadanj imgwit?' ³² Mani 'Amin da yabekgit' yanj iyinenj kanj, unun kisi tagi dima asak, nido amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kinda yanj nandanj. Do Jon dakon man bin anjupbal anej kanj nindapdanj." Yanj do si pasalek ³³ Yesu do gen kobogi yanj iyiwit, "Nin dima nandamanj."

Yanjba Yesu da yanj yoyigit, "Nakyo kisi namin da pi unun abenj do yanj mudanj namgut da pi asat unun dima dayikenj."

Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen

(Mt 21.33-46 ae Lk 20.9-19)

12 †Ae Yesu da tilak gen kinda yanj yoyigit, "Amin kinda da wain pini anej nagal agit. Anej unun nagalon wain sop bamanj til do gapma kinda wayikgit. Anej kila amin da kabo noknok pindat do yut dubak kinda witjinjban wigigit. Yut witjinjek kila amin da pini anej bami pakpak bisapmon bami di namni yanj nandanj wain pi unun da kisiron yipmanjek miktim dubagikon kigit.

² "Wain sop pakpak bisap kwanj tanjakwan oman monji kinda yabekban wain bami timik panopjak do kigit. ³ Kinj altanjan wain pi dakon kila amin da unun pi monji abidanj anagek bami kinda dima iminej yipba kigit. ⁴ Yanj aba pi ami da aeni oman monji kinda yabekdak. Unun pi monji busunjikon anagek yo yokwisi anjimgwit. ⁵ Yanj aba kinda gat yabekban kwan anakba kimakgit. Yanj aba pi monji morapmi yabekgit. Diwari si baljanjek diwari dapba kimakgit.

⁶ "Dapmanjakwa kalonji kinda egipgut unun iyi dakon monji. Monji unun do galagisi nandagit. Bunon iyi dakon monji yabegek yanj nandagit, 'Monjino kwan kila amin da unun do nandaba wukwanek geni nandanjek bami di imni.'

⁷ "Mani kila amin da monji kanjek notni yoyinj yoyinj anej yanj yawit, 'Amin on da egi don datni dakon yo morap timitdisak, do nin amin on anagek wain pini nin do anawatnejenj.' ⁸ ††Yanj yanjek monji unun anakba ki-

makgit. Kimakban bumjotni pigaga nanj maba wanga kigit.

⁹ "Ji nianj nandanj? Don pi ami da abinj pi kila amin nianj anyomjak? Pi ami da abinj unun kila amin dapban kimotdanj. Dapban kimagakwa wain pi unun amin njwaknjwari da kisiron yipdisak. ¹⁰ †Ji Pinjkop da papiakon gen toso unun dima manjinj nandawit? Gen unun yanj:

'Yut agak amin da gwak yokwi yanj yanjek maba kigit, unun gwak amin da yut kodigikon tip kinda nanj tidawit da akdak.

¹¹ Yo unun Amin Tagi da agit, anjakwan nin da kono yo masi masimisi asak.'"

¹² Yanj yoyinjan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyindet amin ae kila amin da "Tilak gen unun nin do yosok" yanj nandanjek Yesu abidok do nandawit. Mani minjat amin do pasalek yipba si kigit.

Rom dakon kila amin madep Sisa do monen imimi bo dima?

(Mt 22.15-22 ae Lk 20.20-26)

¹³ ††Parisi amin diwari gat ae Erot da kabikon amin diwari gat da Yesu dakon gen nandanjek sunj kinda yanjan abidoni do kila amin da yabekgwit. ¹⁴ Yesukon kinj altanjek yanj iyiwit, "Yoyindet, gak gen bami yogok amin yanj nandamanj. Gak amin do dima pasoldol. Amin mani tonj ae amin mani mini unun kisi Pinjkop dakon anpak yoyinj dek mudosol. Gak nianj nandisa? Sisa do monen imno tagi asak bo dima? Imnenj bo dima?"

¹⁵ Mani Yesu da unun jamba but amin yanj nandanj yominej yanj yoyigit, "Ji nido nak anjkewalganj? Monen tabili kinda anjabinj naba koko." ¹⁶ Monen tabili kinda anjabinj iba abidanjek yanj yoyigit, "On wup gat ae man mandabi gat unun namin dakon?"

Yanjban yanj yawit, "Sisa dakon."

¹⁷ ††Yanjba yanj yoyigit, "Sisa dakon yo unun Sisa iyi do imni, ae Pinjkop dakon yo unun Pinjkop iyi do imni." Gen unun yanjan nandanjek Yesu do nandaba njwaknjwarisi agit.

Amin kimakbi da pidoni do Yesu iyiwit

(Mt 22.23-33 ae Lk 20.27-40)

¹⁸ †††Yanj anjakwa Sadyusi amin diwari da Yesukon apgwit. (Unun amin kabi amin kimakbi aripmi dima pidoni yanj nandanj.) Abinej yanj iyiwit, ¹⁹ ††† "Yoyindet, Moses da gen kinda yanj mandagit, 'Amin kinda monji mini da kimagakwan minjatni isal egipjak kanj, padige da panjakwan monji panjalasak.' ²⁰ Bisap kindakon peni padige 7 kabi egipgwit. Mibiltok nani unun minjat panjek monji mini egek kimakgit. ²¹ Kimakban unun da bunon nani da sakwabat panjek yanj gin monji mini egi kimakgit. Ae unun da bunon nani yanj gin agit. ²² Unuden gin notni diwari kisi minjat unun panjek monji mini da kimakgit. Kimagakwa minjat unun don kimakgit.

† 12:1 Ais 5.1-2 †† 12:8 Ibr 13.12

‡ 12:10 Kap 118.22-23 †† 12:13 Lk 11.53-54 ††† 12:17 Ro 13.7 ††† 12:18 Ya 23.8 †††† 12:19 GT 25.5

²³ Wili 7 kabi kisi da pawit, do amin da kimoron da pi-doni bisap madepmon namin dakon miñatni asak?"

²⁴ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Ji Piñkop da papiakon gen tosoq unun dima kan nandanjo an. Ae Piñkop dakon teban tok tosoq unun kisi dima kan nandanjo an. Unun do anek ji gen gulusun yon. ²⁵ Kimakbi da pi-doni bisapmon miñat eyo agak dima tokdisak. Anelo Kwen Kokup isal ekwan unun da tilagon egipdan. ²⁶ †Nak amin da kimoron da pidot pidot unun dakon mibili dayiker. Moses da gen kinda mandagit ji manjin nandan bo dima? Moses da kindap kinda sonban kanakwan Piñkop da gen yan iyigit:

'Nak Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Piñkop.'

²⁷ Unun do nak yan dayisat, Piñkop unun amin kimakbi dakon Piñkop dima, amin egip egipmi ton unun dakon Piñkop."

Ni gen teban da mibiltok asak?

(Mt 22.34-40 ae Lk 10.25-28)

²⁸ ††Anakwan gen teban yoyindet amin kinda da abin pindakban Yesu gat Sadyusi amin gat gen emat awit. Yesu da gen kobogi tagisi yoyinban nandanek Yesu yan iyigit, "Ni gen teban da gen teban morap yapman mudanek mibiltok asak?"

²⁹ †Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, "Gen teban mibiltok asak unun yan:

'Israel amin kabi, gen unun nandani. Amin Tagi kalon gin unun Piñkopnin.

³⁰ Ji Amin Tagi Piñkopji unun but gat, ae wup gat, ae tapmingo gat, ae nandak nandakgo gat kisi but dasi galak tan ibi.'

³¹ ††Ae unun da bunon yan tosoq:

'Gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi.'

Unun gen teban bamot da gen teban morap yapman mudomal."

³² Yanban unun gen teban yoyindet amin da Yesu yan iyigit, "Yoyindet, tagisi yosol. Unun asisi, Piñkop unun kalon dagin egisak, ae Piñkop kinda dima egisak.

³³ ††Notgo do galagi nian nandisal unun si yapmanek Piñkop do galagi madepsi nandan imni. Bisapmi bisapmi unun do nandanek ae oman an iminnek egipni. Yan anek gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi. Unun gen bamot da mukwa sogok mibili mibili yapman mudomal."

³⁴ Yanban Yesu da amin nandan kokwini ton kinda da yosok yan nandanek iyigit, "Piñkop da Amin Kila Asak unun gak kili ankan asal."

Yan yanban amin morap Yesu gen sanbenek iyik do pasalgwit.

Kristo unun Dewit dakon Piñkop

(Mt 22.41-46 ae Lk 20.41-44)

³⁵ Yesu telagi yut nagalgwan egek amin yoyin degek yan yoyigit, "Gen teban yoyindet amin da gen kinda yan yon, 'Kristo unun Dewit dakon yawi diwatni.' Mibili

† 12:26 TP 3.2,6 †† 12:28 Lk 10.25-28 † 12:29 GT 6.4-5 †† 12:31 MS 19.18 †† 12:33 1Sa 15.22; Os 6.6

nido yan yon? ³⁶ ††Dewit Telagi Wup da anpulanganban iyi yan yagit:

'Piñkop da nak dakon Amin Tagi yan iyigit, "Gak abin nak da aminsi tet do yikbi don uwalgo kandap giban-gogwan yopbo gengo guramitni."'

³⁷ Dewit da unun amin do Amin Tagi yan iyigit, do Kristo unun Dewit dakon yawi diwatni dima, unun Amin Tagini." Yesu da gen unun yanakwan miñat amin kabi madep da nandan galak tawit.

Gen teban yoyindet amin dakon anpak yokwi

(Mt 23.1-36 ae Lk 11.37-54 ae 20.45-47)

³⁸ Anakwa Yesu da yoyin degek yan yoyigit, "Ji gen teban yoyindet amin da dayindet an unun do pindak kimotni. Unun amin ilikba pigikni dubagi panek miñat aminyo da makeron 'gildat tagi' yan yoyini yan do galak ton. ³⁹ Muwut muwut yutnikon ae jap noknok bisap madepmon amin mani ton da yiyit tamokon yit do galak ton. ⁴⁰ Unun amin sakwabat pankewalek yutni timikgan. Ae amin da pindatni yan do bisit dubagisi an. Unuden amin gen kokwin bisap madepmon kobogi do yo jigisi pakdan."

Yoni mini miñat kinda da Piñkop do paret agit

(Lk 21.1-4)

⁴¹ Yesu Telagi Yut Madepmon wigek paret yopyop tamo da kapmatjok yikgit. Yigek pindagakwan amin morapmi da paret yopgwit. Moner morapmi tan yomgwit amin unun da moner madep yopgwit.

⁴² Anakwa sakwabat yoni mini kinda da abin moner gi-mani tabili bamori moninisisok paret yopyop tamokon yopgut.

⁴³ ††Yan yopban kanek Yesu da pangetni yan pan-muwugek yan yoyigit, "Nak asisi dayisat, on sakwabat unun da paret yopmandak unun da amin morap da yopman si yapmandak. ⁴⁴ Amin morap unun moner ni morapmi tan yomanakwa diwari gin paret idapmon yopman. Mani on miñat wadak wadaksi anek moner ni kisi yopmandak. Kili jap yuman nosak moner ni di-dima tan iman."

Yesu da Telagi Yut Madep tuwilni do yagit

(Mt 24.1-2 ae Lk 21.5-6)

13 Yesu gat pangetni gat telagi yut madep dakon nagal yipman wanga pinakwa monji kinda da yan iyigit, "Yoyindet, tip madepsi ban yut tagisisi di awit do digo pindat!"

² †Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, "On yut madep pindakdal, unun dakon tip notni da kwenon di-ma tan tan akdan. Tuwilba kisisi man mudokdan."

Yesu da jigi morapmi altoni do yagit

(Mt 24.3-14 ae Lk 21.7-19)

³ Yesu Iler Olipmon yigakwan Telagi Yut Madep ason tet tagit. Anakwan Pita, Jems, Jon ae Andru da iyi gin Yesu yan iyiwit, ⁴ "Gak da gen unun yal, unun ni bisap-

††† 12:36 Kap 110.1 ††† 12:43 2Ko 8.12 § 13:2 Lk 19.44

mon altokdañ? Ni yo da mibiltok altanban kanjek unjun yo morap altosak dakon bisap kwanj tosok yanj nandanen?”

⁵ Yanj yanjba Yesu da yoyigit, “Amin da panjkewalni do kanj kimotni. ⁶ Amin morapmi da abinj nak dakon man yanjek yanj yokdañ, ‘Nak naga Kristo.’ Yanj yanjek amin morapmi panjkewaldañ. ⁷ Unjun bisapmon emat wuwik gat ae dubagikon emat anj unjun dakon gen bin apba nandanek butji dima pasolni. Unjun yo morap altokdañ, mani miktim da mudosak bisap madep kili unjun yanj dima nandani. ⁸ Miktim kinda dakon amin da pidanba miktim kinda dakon amin gat emat wamdañ. Ae kila amin madep kinda dakon amin da pidanba kila amin madep kinda dakon amin gat emat wamdañ. Anjakwa miktim diwarikon wudip akdisak, ae miktim diwarikon amin da jap do madepsi anjek diwari da kimotdañ. Minjat monji kwapmi tonj da monji altok do anjek suganba tepmi nandan, unjuden gın unjun yo morap altoni bisapmon, bisap madep kwanj tosok yanj nandani.

⁹ † “Unjun bisapmon ji disi do kila ani. Amin da gen pikon depdañ ae Juda amin da muwut muwut yutnon pawigi nap kirinban baljokdañ. Ji nak nandañ namañ do amin da ji panjki miktim dakon kila amin madep da injamon depba atdañ. Unjun bisapmon nak dakon gen yoyini. ¹⁰ Miktim da mudosak bisap madep tepmi dima apdisak. Mibiltok amin miktimi miktimi ekwanj unjun da Gen Bin Tagisi nandani. ¹¹ †† Amin da ji timik panpan gen pikon depni bisapmon dima pasolni. Ni gen banj yoyinenj yanj dima nandani. Unjun bisapmon Pinjkop da ni gen dayisak unjun banj yoyini. Yanj anjakwa ji dakon gen dima asak, unjun Telagi Wup dakon gen asak.

¹² ‡ “Unjun bisapmon amin da yanj akdañ: peni kinda da padige uwal da kisiron yipban anjakba kimotdisak, ae amin kinda da minjat monjiyoni uwal da kisiron yopban dapba kimotdañ, ae minjat monjiyo da menji datniyo do yanj gın akdañ. ¹³ †† Yanj aba ji nak nolganj do anjek amin kisi morap da ji do butjap nandakdañ. Mani tebai agek egi wigakwa bisap madepmon wigisak amin unjun Pinjkop da yokwikon banj timitdisak.”

Yo yokwisi kinda da altokdisak

(Mt 24.15-28 ae Lk 21.20-24)

¹⁴ †† Yesu da sanjbenjek yanj yagit, “Yo yokwisi amin panjupbal ak kinda don dima toktoji tamokon akban kokdañ.” (On gen manjisak amin da pakyansı nandisak.) “Unjun bisapmon amin Judia miktimon egipni unjun pasal kabapgan tepmisi wigini. ¹⁵ ††† Amin kinda yut kwenon egipjak kanj, yo kabini timit do yutgan dima pigisak.

¹⁶ † “Ae amin kinda pigaga egipjak kanj, yutnon ilikba pigikni kinj abidok do dimasi kisak. ¹⁷ ††† Unjun bisapmon minjat monji kwapni tonj, ae minjat monji mum nonj unjun bupmisi. ¹⁸ Ji da Pinjkop bisit iyinba nandanakwan yo unjun ais bisapmon dima altoni. ¹⁹ † Unjun bisapmon yo jigisi altokdañ. Pinjkop da yo morap wasagiron da

egi abisok ekwamanon yo jigisi unjuden kinda dima altagit. Ae bunjon yo jigı unjuden aeni dima altokdañ. ²⁰ Amin Tagi da unjun bisap dima anjpisip asak tam minjat amin morap kisi pasilmom. Mani minjat amin kabi iyi do kili manjigıt unjun do bupmi nandanek bisap anjpisip akdisak.

²¹ “Unjun bisapmon amin kinda da ‘Kristo oni!’ bo ‘Asoni!’ yanj yanban kanj, geni dima nandañ gadani. ²² †† Amin diwari da abinj ‘Nak Kristo’ yanj yokdañ. Ae diwari da ‘Nak kombi amin kinda’ yanj yokdañ. Yanj yanjek wasok tapmimi tonj mibili mibili akdañ. Anjek minjat amin kabi Pinjkop da iyi do kili manjikbi unjun panjkilikba kosit kilegi yipmanj detni do pini madep akdañ. Mani aripmi dima akdañ. ²³ Yo jigisi morap unjun dima altanakwa wagil dayisat, do disi kanj kimotni.”

Don Amin Dakon Monji apdisak

(Mt 24.29-31 ae Lk 21.25-28)

²⁴ ††† Yesu da sanjbenjek yanj yagit, “Yo jigı dakon bisap mudanakwan ‘gildat dabil pilin tuk akdisak, ae kanek dima tenjenokdisak.

²⁵ Ae gik kundu yipmanjek mokdañ, anjakwa kwen kundukon yo tebai tonj unjun da kwakwalitdañ.’

²⁶ †† “Unjun bisapmon amin da Amin Dakon Monji kanjba tapmimni ae tilimni gat gikwemon da apban kokdañ. ²⁷ ††† Unjun da anjelo kabini yabekban kinj amin iyi do manjikbi kabi miktimi miktimi ekwanj unjun panjmuwutdañ.”

Pik kindap kanjek butji pisosak

(Mt 24.32-35 ae Lk 21.29-33)

²⁸ Yesu da sanjbenjek yanj yagit, “Ji pik kindap kanjek butji pisosak. Kilingi pakbini tonj ae tami kaluk yopmanjadak, unjun bisapmon gildat bisap kwanj tosok yanj nandañ. ²⁹ Unjuden gın yo morap dayit unjun da altanakwa miktim da mudosak bisap madep kili unjunjok kwanj tosok yanj nandani. ³⁰ Nak asisi dayisat, amin unjun bisapmon nani dima kimagakwa yo morap unjun kisi altan mudokdañ. ³¹ Kundu gat miktim gat pasildamal, mani nak dakon gen unjun dimasi pasildisak.”

Yo morap altosak unjun dakon bisap Pinjkop Dat dagin nandisak

(Mt 24.36-44)

³² Yesu da sanjbenjek yanj yagit, “Yo morap altokdisak unjun dakon bisap amin kinda da dima nandisak. Kwen Kokup anjelo yo dima nandañ, ae Monjiyo kisi dima nandisak. Dat da iyi gın nandisak. ³³ Yo morap altokdañ dakon bisap ji dima nandañ, do kanj kimagek egipni.”

³⁴ Yanj yanjek tilak gen kinda yanj yoyigit, “Amin kinda kokup kindakon kik do anjek oman amini do pi kokwinik yominek yut dakon kila ani do yoyisak. Anjek

† 13:9 Mt 10.17-20 †† 13:11 Lk 12.11-12 ‡ 13:12 Mt 10.21 †† 13:13 Mt 10.22; Jn 15.21 ††† 13:14 Dan 9.27; 11.31; 12.11

††† 13:15 Lk 17.31 †††† 13:17 Lk 23.29 † 13:19 Dan 12.1; PA 7.14 †† 13:22 PA 13.13 ††† 13:24 Ais 13.10; Jol 2.10,31; 3.15; PA 6.12-13 †† 13:26 PA 1.7 ††† 13:27 Mt 13.41

yoma sopsop dakon kila amin yoma kilani tebai asak do iyisak.

³⁵ † “Urun do anek ji kanj kimotni. Ji yut dakon ami ni bisapmon apjak unun dima nandaŋ. Apjak bisap unun pilindo bo kalbi binap bo pup da gen yosok bisapmon bo wisa dagokdo unun ji dima nandaŋ. ³⁶ Tepmi abin dandaban dipmin potni kanj, unun tagi dima. ³⁷ Gen dayisat unun amin morap kisi do yosot. Kanj kimotni.”

Kila amin da Yesu anakba kimotjak do yawit

(Mt 26.1-5 ae Lk 22.1-2 ae Jn 11.45-53)

14 Gildat bamori egek don Yapyap Bilak ae Bret Yisni Mini Dakon Jap Noknok Bisap Madep altok do anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyinŋdet amin da muwugek yan yawit, “Niaŋ anek Yesu anekwalek abidaŋ anjatno kimotjak?” ² Yan yanek yawit, “Telagi bisap madepmon dima abidoneŋ. Yan aneŋ kanj, miŋat aminyokon pidok pidok noman tokdisak.”

Miŋat kinda da pakbi kibani ton tagisinaŋ Yesu son imgut

(Mt 26.6-13 ae Jn 12.1-8)

³ † Yesu Betani kokupmon amin kinda mani Saimon unun da yutnon yikgit. (Saimon unun kalip wuda tebani ton egipgut.) Yesu jap noknok tamokon yigakwan miŋat kinda pakbi kibani ton tagisi kinami kinda abidaŋek wigigit. Awin gapmi jokgalek Yesu da busuŋon tagalgit. (Unun pakbi dakon yumaŋ nogi madepsi ae tibiri unun tipnaŋ wasaŋbi.)

⁴ Yan aban amin diwari da kanek buri yokwi tanba notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Nidosi pakbi kibani ton tagisi unun yumsi tagaldak?” ⁵ Amin da yubam tam, moneŋ madepsi timik yoni mini amin do yomnom.” Yan yanek miŋat unun gen tebai iyiwit.

⁶ Iyiba Yesu da nandaŋek yan yoyigit, “Ji miŋat on yum koni. Nido jigi iman? Miŋat on nak do yo tagisi asak. ⁷ † Yoni mini amin ji gat bisapmi bisapmi egipdaŋ, do tagi paŋpulugoni. Mani nak ji gat bisapmi bisapmi dima egipdamaŋ. ⁸ † Yo miŋat da agagi kili aban dagak. Nak kimokgo gapmakon nepni do unun miŋat da pakbi kibani ton naŋ kili son namik. ⁹ Nak asisi dayisat, miktimi miktimi amin da Gen Bin Tagisi yoyinŋek miŋat on da yo ak unun dakon gen bin kisi yoyinŋakwa nandakdaŋ. Anek unun miŋat dakon man bini dima pasildisak.”

Judas da Yesu kila amin da kision yip do yan teban tagit

(Mt 26.14-16 ae Lk 22.3-6)

¹⁰ Unun bisapmon paŋdetni 12 kabikon kinda egipgut mani Judas Iskariot. Unun da mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon kinŋek Yesu kisitnikon yipjak do yoyigit. ¹¹ Yoyinban but galak nandaŋek moneŋ imni do yan teban tawit. Judas unun nandaŋek Yesu kisitnikon yipjak dakon kosit wisigit.

Yesu gat paŋdetni gat jap nawit

(Mt 26.17-25 ae Lk 22.7-14 ae 22.21-23 ae Jn 13.21-30)

¹² † Anakwan Bret Yisni Mini Dakon Jap Noknok Bisap Madep altagit. Unun bisapmon Israel amin da Yapyap Bilak do nandaŋek sipsip monin dapmaŋ son non. Unun bisapmon paŋdetni da Yesu yan iyiwit, “Nin kin dukwan Yapyap Bilak dakon jap paŋkosit aneŋ do nandisal?”

¹³ Yan yanba Yesu da paŋdetni bamori yabegek yan yoyigit, “Kokupmon kin kanbal amin kinda pakbi kwo-ba kinda guramik apban jil gat domdom akdaŋ. Jil unun amin naŋ yol ankinjil. ¹⁴ Kanbal yut kindakon wikwan kanj, unun yut dakon ami yan iyinŋil, ‘Yoyinŋdetni da yosok, ‘Nak gat paŋdetnoni gat da Yapyap Bilak dakon jap noneŋ dakon yut buri dukwan tosok?’”

¹⁵ Yan iyinbal unun amin da yut madep kinda kwen nani do dolisak. Unun yutnon jap noknok tamo ae amin yiyit tamo kili paŋnoman abi da ton. Unudon japnin paŋkosit anjil.”

¹⁶ Yoyinban kokupmon kin Yesu da yo morap do yoyigit unudensi pindakgimal. Yan pindagek Yapyap Bilak dakon jap paŋkosit agimal.

¹⁷ Pilin pilindo Yesu gat paŋdetni 12 kabi gat unun yutnon opgwit. ¹⁸ † Obin jap noknok tamokon jap naŋ yigek Yesu da yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, jikon da kinda da nak uwalno da kision nepdisak. Unun amin nin gat yigek jap nomaŋ.”

¹⁹ Yan yanban paŋdetni buri yokwi tanba kalon kalon yan yawit, “Nak dima, ma?”

²⁰ Yan yanba Yesu da yoyigit, “12 kabi jikon kinda nak gat bret idapmon sibinŋek nomak unun. ²¹ Asi, Pinŋkop da papiakon gen mandabi unun da aripmon Amin Dakon Monji kimot akdisak. Mani Amin Dakon Monji uwal da kision yipjak amin, awa! Unun amin menji da dima anjalagit tam tagi.”

Yesu da paŋdetni jap yomgut

(Mt 26.26-30 ae Lk 22.15-20 ae 1Ko 11.23-25)

²² Jap naŋ yigakwa Yesu da bret kinda abidaŋ, Pinŋkop ya yan iyinŋek, pudaŋ paŋdetni do yomgut. Yominŋek yan yoyigit, “Timigek noni, on nak dakon giptim timno.”

²³ Yan yanek aeni wain kinam abidaŋek, Pinŋkop ya yan iyinŋek, yoban kisi da nawit. ²⁴ † † † Naŋakwa Yesu da sanbenek yan yoyigit, “On yawino. Amin morapmi gat sanbek sanbek ak do parekdat. ²⁵ Nak asisi dayisat, nak wain ae dima nanek egi wigi Pinŋkop da Amin Kila Agak kokupmon don wain kalugi nokenŋ.”

²⁶ Yan yanban kap kinda yanek yomakon pigek ilen Olipmon wigiwit.

† 13:35 Lk 12.38 †† 14:3 Lk 7.37-38 † 14:7 GT 15.11 †† 14:8 Jn 19.40

‡ 14:12 TP 12.6 ††† 14:18 Kap 41.9 ††† 14:24 TP 24.8; Jer 31.31-34; Sek 9.11; 1Ko 10.16; Ibr 9.20

Pita da manji imjak do Yesu da yagit

(Mt 26.31-35 ae Lk 22.31-34 ae Jn 13.36-38)

²⁷ †Heŋ Olipmon wigakwa Yesu da paŋdetni yaŋ yoyigit, “Piŋkop da papiakon gen kinda tosok unun da aripmon ji manji namdaŋ. Gen unun yaŋ:

‘Sipsip dakon kila amin anjakgo kimagakwan sipsip waserŋ ki iyi iyi kikdaŋ.’

²⁸ ††Mani kimoron da pidaŋek nak da kalip Galili mikti-mon mibilaŋ damaŋek kikeŋ.”

²⁹ Yaŋban Pita da yaŋ iyigit, “Amin diwari dakon nandaŋ gadat witdal kisak kaŋ, nak yaŋ aripmi dima aberŋ.”

³⁰ Yaŋ yaŋban Yesu da iyigit, “Nak asisi gayisat, abisok kalbi pup kosit bamot dima yaŋakwan gak da nak do wasip kosit kapbi yokdisal.”

³¹ †Yaŋban Pita da yaŋ iyigit, “Uwal da giŋek nakyo kisi nit do ani kaŋ, gak do wasip dima yokerŋ.” Yaŋ yaŋban notni kabi kisi yaŋ giŋ yawit.

Yesu Getsemani Pigaga bisit agit

(Mt 26.36-46 ae Lk 22.39-46)

³² ††Yesu gat paŋdetni gat miktim kinda mani Getsemani unudon kiwit. Kiŋ altaŋek Yesu da yaŋ yoyigit, “Ji idon yigakwa nak bisit akeŋ.” ³³ Yaŋ yaŋek Pita, Jems, ae Jon kisi timikban kiwit. Kiŋ burikon jigi madepsi nandaŋek ³⁴ ††yaŋ yoyigit, “Butno jik taŋakwan kimot kimotno noman taŋ naban nandisat. Do ji idon Piŋkop do nandaŋek egipni.”

³⁵ Yaŋ yaŋek aŋgwikon kiŋ miktimon maŋ pagek bisit agit. Kosit kinda tosagon unun bisap yokwi yapjak yaŋ nandaŋek bisit yaŋ yagit, ³⁶ ††† “Aba, Dat, gak da yo morap tagi aki. Do nak da kwenon jigi apdisak unun kukwoki do nandisat. Mani nak dakon galaktok dima yolgi, gaga dakon galaktok unun giŋ yolgi.”

³⁷ Yaŋ yaŋek tobiŋ paŋdetni kapbi egipgwiŋon kiŋ pin-dakban dipmin pakgwit. Pindagek Pita yaŋ iyigit, “Sai-mon, gak dipmin pokdol, ma? Bisap awa kalonji da aripmon giŋ nak gat Piŋkop do nandaŋek dima egipnenŋ? ³⁸ Ji teban taŋek bisit aŋek egipni. Yaŋ aŋek egipni kaŋ, paŋkewalon aripmi dima moni. But da nak nol do galak tosok mani giŋ dakon teban tokni mini.”

³⁹ Yaŋ yaŋek aeni tobiŋek kiŋ bisit mibiltok agit unudenŋ giŋ agit. ⁴⁰ Bisit aŋek abinŋ pindakban paŋdetni dipmin do yokwisi aŋek aeni dipmin sigin pakgwit. Paŋyolban pidaŋ ni gen naŋ iyineŋ yaŋ do inŋtaŋek isal yikgwit.

⁴¹ Aeni kiŋ bisit aŋ tobiŋ abinŋ paŋdetni yaŋ yoyigit, “Ji dipmin sigin pagek tapmim paŋ, ma? Dipmin aripmi kwayinŋ. Bisap kili abik. Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron kili unun yipmaŋgaŋ. ⁴² Pidaŋba kino! Kabit, uwal da kisiron nepjak amin kili abik.”

Uwal da Yesu abidawit

(Mt 26.47-56 ae Lk 22.47-53 ae Jn 18.3-12)

⁴³ Yesu gen yaŋakwan unudon giŋ paŋdetni 12 kabikon da kinda mani Judas altaŋ yomgut. Amin kabi madep emat agak sibani ae kindap kirinŋni timigek buŋon yolgwit. Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyinŋdet amin ae kila amin unun da yabekba apgwit.

⁴⁴ Uwal da kisiron yipyip amin da gen kinda kili yaŋ yoyigit, “Amin kinda nak da mandaŋ noko kaŋ, unun amin naŋ abidoni. Abidaŋek kilani tebai aŋek aŋaŋ kini.” ⁴⁵ Judas unudon giŋ Yesukon kiŋ altaŋek yaŋ iyigit, “Yoyinŋdet!” Yaŋ iyinŋek mogimikon mandaŋ nagit. ⁴⁶ Yaŋ aban kaŋek Yesu tebai abidawit. ⁴⁷ Aba unun akgwit kabikon da kinda da emat agak sibani ilikgit. Iliŋek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monji miragi mandaŋ dagagit.

⁴⁸ Mandaŋ dagaŋban Yesu da obip amin yaŋ yoyigit, “Ji nak do kabo noknok kinda yaŋ nandaŋek emat agak siba ae kindap kirinŋ timigek nak abidok do aberŋ, ma? ⁴⁹ †††Nak giŋdari giŋdari Telagi Yut Madep da nagalgwan ji gat egek amin yoyinŋ dekgim. Unun bisapmon nak abidok do dima nandawit? Mani Piŋkop da papiakon nak do gen mandabi unun da aripmon noman tosak.” ⁵⁰ †Yaŋ yaŋban paŋdet morapni yipmaŋek pasal kiŋ mudawit.

⁵¹ Kiŋ mudanaŋakwa monjisok kinda imalni kwakwagi kindanaŋ giŋ imegek Yesu yolgit. Emat amin da unun monjisok kisi abidok do awit, ⁵² mani imalni naŋ kukwanek pasal molaŋ molaŋ kigit.

Yesu gen pikon aŋaŋ kiwit

(Mt 26.57-68 ae Lk 22.54-55 ae 22.63-71 ae Jn 18.13-14 ae 18.19-24)

⁵³ Yesu abidawit amin unun da Yesu abidaŋ aŋaŋ mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yutnon wigiwit. Unun yutnon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin ae gen teban yoyinŋdet ae kila amin kisi muwuk egipgwit. ⁵⁴ Pita kagi kagisok da Yesu yol ankiŋek, mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da nagalgwan pigigit. Pikwan obip amin gat kindapmon yigek kindapni aliwit.

⁵⁵ Anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen kokwin amin kisi morap gat da yaŋ nandawit, amin di yaŋ yomno abinŋ Yesu top gen yaŋ iminŋek gulusuŋ agit yaŋ yaŋakwa aŋatno kimotjak yaŋ nandawit, mani Yesu suŋ kinda dima agit yaŋ kawit.

⁵⁶ Anjakwa amin morapmi da Yesu do top sitnok genyo yaŋba geni dakon kosiri dima pisagit.

⁵⁷ Aba amin diwari da pidaŋ Yesu do top sitnok gen yaŋ yawit, ⁵⁸ †† “Nin da nandaŋapno Yesu da yaŋ yagit, ‘Nak da Telagi Yut Madep amin da awit unun tuwilek giŋdat kapbi da butgwan yut nwanŋwari kinda aberŋ. Yut unun amin kisit da agagi dakon tilak dima aberŋ.’”

⁵⁹ Mani gen unun yawit unun kisi upbal taŋek gen dakon kosiri dima pisagit.

† 14:27 Sek 13.7 †† 14:28 Mt 28.16; Mk 16.7 † 14:31 Jn 11.16 †† 14:32 Jn 18.1 †† 14:34 Jn 12.27 ††† 14:36 Mk 10.38; Jn 6.38

††† 14:49 Lk 19.47; 21.37; Jn 18.20 § 14:50 Kap 31.11 †† 14:58 Jn 2.19-21

⁶⁰ Kili mukwa sogok amin dakon mibiltok amin kila amin da injamon agek Yesu yan iyigit, "Gak gen kobogi kinda dima yoyiki? On amin morap gen yan gaba nian nandan yomisal?" ⁶¹ Mani Yesu gen kagani sopmanek gen kobogi kinda dima iyigit. Yan aban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da aeni iyigit, "Gak Kristo? Gak Pin kop gawak imaman unun dakon Monji bo dima?"

⁶² Yanban Yesu da yan yagit, "Unun nak mani. Ji don kanakwa Amin Dakon Monji Tapmim Ami da aminsi tet do yikban kokdan. Anek kanakwa Kwen Kokup dakon gikwemon da apban kokdan."

⁶³ Yan yanban nandanek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin iyi dakon paba pigikni pudagit. Yan anek yagit, "Mibilni nandak do amin nido sanbenek yoyino apni? ⁶⁴ †Iyi do 'nak Pin kop dakon Monji' yan yosok, do ji da nian an imner do nandan?"

Yanban kisi morap da yawit, "Gulusun asak, do si ki motjak." ⁶⁵ Yan yanek diwari da ilip sul imgwit. Yan anek dabili imal nan waman sopmanek kisit da anakgwit. Kisit da anagek yan iyiwit, "Namin da gikdak? Kombi gen ya!" Yan iyinjakwa obip amin da abidanek anakgwit.

Pita da Yesu do wasip yagit

(Mt 26.69-75 ae Lk 22.56-62 ae Jn 18.15-18 ae 18.25-27)

⁶⁶ Anakwa Pita unun yut da nagalgwan egakwan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman minatjok kinda da opgut. ⁶⁷ Obin Pita kindap alinek ekwan kagit. Minat unun da pakyansi yipban kwan kanek yan iyigit, "Gak Yesu Nasaret kokupmon nani gat kisi egipgumal."

⁶⁸ Yanban Pita da wasip yanek yagit, "Gak da gen unun yosol nak dima nandisat." Yan yanek nagalon da wigat mibilon pigigit.

⁶⁹ Anakwan oman minatjok unun da Pita aeni kanek amin unudon akgwit yan yoyigit, "On amin unun Yesu da kabikon nani kinda." ⁷⁰ Mani aeni wasip yanek yagit, "Dima."

Timisok di egek amin kapmatjok akgwit unun da yan iyiwit, "Gak asi Yesu da kabikon nani kinda. Gak Galili amin kinda."

⁷¹ Yan yanba Pita da tebaisi yanek yagit, "Asisi dayisat, amin unun yon nak dimasi nandan imisat. Top yosot kan, jobit tagi timikgen."

⁷² Yan yanakwan unudon gin pup gen yanban kosit bamot agit. Yanban nandanek Pita Yesu da gen yagit unun do nandagit. Gen unun yan yagit, "Nak dakon man kosit kapbi wasip yanaki pup da kosit bamot gen yosak." Gen unun do nandanek buri yokwi tanban kuanam madepsi takgit.

Yesu Pailaron anan kiwit

(Mt 27.1-2 ae 27.11-14 ae Lk 23.1-5 ae Jn 18.28-38)

15 ††Wisawisa do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae kila amin ae gen teban yoyindet amin ae gen kokwin amin kabi morap gat da

† 14:64 MS 24.16; Jn 19.7 †† 15:1 Lk 22.66

muwugek gen kinda anteban awit. Anek Yesu nap teban nan waman ilik anan Pailat da kisiron anki yipgwit.

² Yipba Pailat da Yesu yan iyigit, "Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?"

Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, "Yosol unun mani."

³ Yan yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da gen morapmi yan imgwit. ⁴ Yanba Pailat da aeni Yesu yan iyigit, "Gak gen kobogi kinda dima yoyiki? Amin on da yokwi agil do gen morapmi yan gaman."

⁵ †Yan yanban Yesu da gen kobogi kinda dima yagit. Yan aban kanek Pailat nandaban njaknwarisi agit.

Pailat da Yesu tilak kindapmon anan do yagit

(Mt 27.15-26 ae Lk 23.13-25 ae Jn 18.38-19.16)

⁶ Bilagi bilagi Yapyap Bilak bisapmon wasok kinda yan awit: Juda minat aminyo da dam tebanon yikdak amin kinda dakon man yanakwa, Pailat da yopban kin kin awit. ⁷ Yesu gen pikon yipgwit bisapmon amin kinda mani Barabas unun gat notni gat dam tebanon yikgwit. Unun amin kabi Rom gapman do japmi nandanek emat wamanek amin kinda anakba kimakgit. Unun do dam tebanon yopgwit. ⁸ Kili amin morapmi da Pailaron kin altanek yan iyiwit, "Bilagi bilagi asal, unudon gin dam tebanon yikdak kinda pulugan yipbi kisak."

⁹ Yanba Pailat da yan yoyigit, "Juda amin dakon kila amin madep nan yipbo kisak do nandan?" ¹⁰ Pailat yan yagit nido iyi nandagit: mukwa sogok amin dakon amin madep kabi Yesu do nandaba yokwi tanban top yanek gen pikon yipgwit. ¹¹ ††Mani mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da minat amin kabi madep buri suganek yan yoyiwit, "Ji Pailat da Barabas nan yipban kisak do iyini." Yan yoyinba amin da yan gin iyiwit.

¹² Yanba Pailat da aeni yoyigit, "On amin ji da 'Juda amin dakon kila amin madep' yan iyan, nian an iben do nandan?"

¹³ Yanban yan tidanek yawit, "Tilak kindapmon anakbi kimotjak!"

¹⁴ Yanba yoyigit, "Mibili nido? Ni gulusun nan agit?"

Yanban mibiltok yawit si yapmanek madepsi yan tidanek yawit, "Tilak kindapmon anakbi kimotjak!"

¹⁵ Yanba Pailat da amin dakon buri moni do Barabas pulugan yipban minat amin kabiyokon kigit. Kinakwan emat amin yoyinban Yesu baljawit. Aba don tilak kindapmon anakba kimotjak do yoyigit.

Emat amin da Yesu toptopmon da man madep imgwit

(Mt 27.27-31 ae Jn 19.2-3)

¹⁶ Emat amin da Yesu abidan anan gapman yut madep da nagalgwan pigiwit. Pigeke emat amin notni diwari kisisi yan yoba abin mudawit. ¹⁷ Muwugek Yesu do paba pigik gami kinda pan imgwit. Yan anek nap keli ton kinda nan kila amin madep dakon pelit yombem kinda wasanek busunikon waman imgwit.

‡ 15:5 Ais 53.7; Mk 14.61 †† 15:11 Ya 3.13-14

¹⁸ Waman iminek top iyinek yan yawit, "Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!" ¹⁹ Yan yanek kindap kirin nan busunikon anagek ilip sul imgwit. Yan anek gawak iminek toptopmon da man madep imgwit. ²⁰ Anek topmon da man madep imin mudanek imal gami iligek iyi dakon pabi pigik pan imgwit. Pan iminek tilak kindapmon anakba kimotjak do ilik anan kiwit.

Yesu tilak kindapmon anakgwit
(Mt 27.32-44 ae Lk 23.26-43 ae Jn 19.17-27)

²¹ †Kosiron kin amin kinda kokup pap kik do apban kawit, mani Saimon. Unun Sairini kokupmon nani kind, Aleksanda gat Rupas gat dakon datni. Emat amin da Saimon gen tebai iyinba Yesu dakon tilak kindapni guramikban kiwit. ²² Kin miktim tim kinda mani Golgata unudon altawit. (Golgata unun dakon mibili unun Busun Kidat Ilerj.) ²³ Kin altanek wain gat pakbi isipmi kinda mani mea gat iktagilek iminba nok do kurak tagit. ²⁴ ††Anek tilak kindapmon anakgwit. Anagek imal-ni timit do satu wasok awit.

²⁵ Wisa dagokdo 9 kilok anakwan anakgwit. ²⁶ Anagek mibili yan do anakgaman unun dakon but piso gen yan mandawit, *JUDA AMIN DAKON KILA AMIN MADEP*. ²⁷ Yesu da ilerj bamoron kabo noknok bamori kisi dapgwit. ²⁸ †Dapba Pinokop da papiakon gen tosok unun bami noman tagit. Gen unun yan: "Yokwi pakpak amin unun kabikon anakbi." ²⁹ ††Amin kin ap awit unun da yanba yokwi tok an iminek wunda kwalkwal anek yan iyiwit, "Ae! Gak Telagi Yut Madep tuwilek gildat kapbi da butgwan kaluk ak do yagil, ³⁰ do giptimgo anikutnaneke tilak kindapmon da pi!" ³¹ Yan yanba mukwa sogok amin dakon amin madep kabae gen teban yoyindet amin kisi yan gin notni yoyin yoyin anek ansolat anek yan yawit, "Amin diwari panpulugagit da nido iyi dakon giptim anpulugok do antidok asak? ³² On amin Kristo, asi Juda amin dakon Kila Amin Madepni kan, tilak kindapmon da pinban kanek nandan gadan imne." Unuden gin kabo noknok bamot teri teri dapbi ununyo kisi yanba yokwi tok an imgumal.

Yesu kimakgit
(Mt 27.45-56 ae Lk 23.44-49 ae Jn 19.28-30)

³³ Gildat binap 12 kilok anakwan miktim kisi pilin tuk anakwan kin pilindo 3 kilok agit. ³⁴ ††Kin 3 kilok anakwan Yesu da yan tidanek yan yagit, "Eloi, eloi lama sabaktani?" Gen unun dakon mibili yan: "Pinokopno, Pinokopno, nido nepman dekdal?" ³⁵ Yan yanban amin diwari kapmatjok akgwit unun nandanek yawit, "Nandan, unun Elaija do yan imisak." ³⁶ ††Yanba amin kinda timtim yanek kin yo kinda gugidan yombem jol diwaran waman wain gat ae pakbi isipmi gat unungwan sibinek Yesu da nosak do anakgwit. Anenagek yan yagit, "Ji yipba konej. Elaija da

asi abin tilak kindapmon nan abidan abinban konej, bo dima."

³⁷ Yan yanban Yesu madepsi yan tidanek kimakgit.

³⁸ Kimagakwan Telagi Yut Madep dakon yoma imal unun kwen da sulugi pin mibilikon dagan ki timi bamori agit. ³⁹ Anakwan emat amin 100 dakon kila amin da Yesu inamikon kimakban kanek yagit, "On amin asisi Pinokop dakon Monji egipgut."

⁴⁰ †††Anakwan minat diwari dubagisogon da agek pin-dak nandanjo awit. Unun minat kabikon kinda mani Maria, kokupni Makdala, ae Maria nwanjwari kinda unun Jems bunon nani gat Josep gat dakon menji, ae Salome gat kisi akgwit. ⁴¹ Yesu Galili miktimon egipgut bisapmon unun minat kabi da yol awilek oman an iminek egipgwit. Unun dagan dima, ae minat diwari kisi Yesu gat Jerusalem kokup papmon kiwit unun kisi kanakwa Yesu kimakgit.

Yesu dakon bumjotni tip kinamgwan yipgwit
(Mt 27.57-61 ae Lk 23.50-55 ae Jn 19.38-42)

⁴² Sabat dakon tagaptok bisap Nenjo pilindo ⁴³ Josep Arimatea kokupmon nani da apgut. Unun gen kokwin amin kabi dakon kila amin egipgut. Amin morapmi da nandaba wukwan imgwit. Ae unun Pinokop da Amin Kila Akdisak unun do jomjom anek egipgut. Josep unun pasol pasoli mini Pailaron kin Yesu dakon bumjotni abidok do iyigit. ⁴⁴ Iyiban Pailat da emat amin 100 dakon kila amin yan iban opban iyigit, "Asi Yesu kunjwak, bo dima?"

⁴⁵ Iyiban emat amin 100 dakon kila amin da yan yagit, "Asi kunjwak." Yan yanban nandanek Josep da bumjot ankisak do yan mudan imgut. ⁴⁶ Aban Josep da kin imal kwakwagi kinda yuman anabin Yesu dakon bumjot tilak kindapmon nan abin unun imal nan wamgut. Waman anki tip kinam kindakon yipmanek tip madepsi kinda antobilban abin yoma sogput. ⁴⁷ Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria Josep dakon menji gat da kanakwal Yesu dakon bumjotni yipgut.

Yesu kimoron da pidagit
(Mt 28.1-8 ae Lk 24.1-12 ae Jn 20.1-10)

16 Sabat bisap mudanakwan pilin pilindo Maria Makdala kokupmon nani, ae Maria Jems dakon menji, ae Salome, unun minat kapbi da bit nelak, ae yo mibili mibili kibani tagisi, Yesu dakon bumjotni son im do yuman pankosit awit. ² Yan anek pakgwit da Sonda wisa dagokdo tip kinamon kik do kinakwa gildat wigit. ³ Kinjek kosiron yan nandat anek yan yawit, "Namin da tip kinam dakon tip madep antobilban piosak?" ⁴ Yan yanek kin kanba tip madep kil antobilbi kawit. ⁵ Yan kanek tip kinamgwan pigi wili gimoni kinda kawit. Unun ilikba pigik kwakwagi dubagi kinda pabi da aminsi tet do yikban kawit. Kanek wuripdagek pasalgwit.

⁶ Yan nandanakwa yoyigit, "Ji wuripdagek dima pasolni. Yesu Nasaret kokupmon nani tilak kindapmon

† 15:21 Ro 16.13 †† 15:24 Kap 22.18 ‡ 15:28 Ais 53.12 †† 15:29 Kap 22.7; 109.25; Mk 14.58 †† 15:34 Kap 22.1 ††† 15:36 Kap 69.21

††† 15:40 Lk 8.2-3

anjakbi unjun kok do aberj. Unjun kili pidan kik, idon mini. Tamoni oni kabit. ⁷ †Kij panjetni gat Pita gat yan yoyini, 'Unjun da kalip Galili miktimon mibiltan daminek kik do kili dayigit, do unjon kij koni.' "

⁸ Yan yoyinban minjat kapbi unjun pasal nimnimigek tip kinamon da wij timtim yanek kiwit. Kij pasol pasol anjek amin di dima yoyiwit.

Maria Makdala kokupmon nani da Yesu kagit

(Mt 28.9-10 ae Jn 20.11-18)

⁹ Yesu Sonda wisa dagokdo kimoron da pidanek mibiltok Maria Makdala kokupmon nani altan imgut. (Unjun minjat Yesu da kalip konj 7 kabi burigwan egipgwit ban yol imgut.) ¹⁰ Altan iban kij Yesu dakon panjet kabini kunam takba pindagek yan yoyigit, ¹¹ "Yesu kalugi egakwan kat." Yan yanban gen unjun do nandaba bami dima agit.

Panjetni bamori da Yesu kosiron kagimal

(Lk 24.13-35)

¹² Bunjon panjetni bamori da kokup kindakon kik do kinakwal Yesu da giptimi kulabik anjek altan yoban amin njwaknari kindan yan kagimal. ¹³ Altan yoban to-bil kij notni diwari yoyinbal nandaba bami dima agit.

Yesu da panjetni pi ani do yoyigit

(Mt 28.16-20 ae Lk 24.36-49 ae Jn 20.19-23)

¹⁴ ††Aeni don panjetni 11 kabi muwuk yigek jap nanakwa altan yomgut. Altan yominjek gen tebaisi

† 16:7 Mt 26.32; Mk 14.28 †† 16:14 1Ko 15.5

yanek yan yoyigit, "Ji amin da 'pidak da egisak' yan dayinba nido nandaba bami dima ak? Nandan gadatji mini?"

¹⁵ †Aeni sanbenjek yan yoyigit, "Ji miktimi miktimi kij Gen Bin Tagisi amin kisisi yoyin mudoni. ¹⁶ ††Amin kindan nak nandan gadan naminek telagi pakbi sosak kan, unjun amin Kwen Kokup do amin asak. Ae amin kindan nak dima nandan gadan namjak kan, unjun amin Tipdom do amin asak. ¹⁷ ††Nak nandan gadan namni amin tapmim yobo wasok tapmimi ton yan ban akdan: nak dakon man yanek konj yoldan, ae gen njwaknari yodan. ¹⁸ †††Ae unjun amin da tunjon amin emari ton abidokdan, ae pakbi emari ton nanba unjun da dima panjupbal akdan. Unjun amin da sot amin kisiri kwenikon witjinba sotni mudokdan."

Yesu Kwen Kokup wigigit

(Lk 24.50-53 ae Ya 1.9-11)

¹⁹ †††Amin Tagi Yesu gen unjun yoyin mudanakwan Pinjok da anenakban Kwen Kokup wigigit da Pinjok da aminsi tet do yikdak. ²⁰ †Anakwan panjetni miktimi miktimi kij Pinjok dakon geni yoyin anjan kiwit. Kinakwa Amin Tagi unjun gat egek panpuluganakwan wasok tapmimi ton anjek geni jonjik panjeban agit.

‡ 16:15 Ya 1.8 †† 16:16 Ya 2.38 †† 16:17 Ya 2.4; 8.7 †††
16:18 Lk 10.19; Ya 28.3-6 ††† 16:19 Ya 1.9-11; 2.33-34 § 16:20 Ya 14.3; Ibr 2.3-4

Luk

But piso gen

Luk unun Juda amin kinda dima. Unun Grik amin kinda. Ae nandak nandak amin madep kinda, ae wuda wamakyo kisi egipgut.

Gen Bin Tagisi Luk da mandagit unun da Yesu unun Israel amin gat ae Amin Nwakwari Kabi kisi yokwikon ban timit timit amin yan nolinban koman. Yesu pini wasanek ak do agit bisapmon minjat aminyo yan yoyigit, "Telagi Wup da antagap aban Pinjkop dakon geni tagisi bupmi amin do yoyin tenjenagit." (4.18 do koki) Asi, minjat aminyo jigi mibili mibili pawit unun Yesu da yo tagisi anyomgut dakon geni morapmi Luk da mandagit.

Yesu dakon egip egipni morapmi do Luk kalon dagin yosok. Unun dakon geni papia diwarikon dima mandabi. Luk kalon dagin Yesu miktimon altagit bisapmon yo noman tawit unun do morapmi yosok. Ae Luk da Yesu da tilak gen kinda yagit unun Samaria amin kinda da kosiron kin uwal da kisiron jigi pagit unun do mandagit. Ae Yesu da tilak gen kinda yagit unun monji kinda da datni yipman dek kigit unun do mandagit. Ae Luk dagin Sakius takis timit timit amin dakon geni mandagit.

Luk da yo diwari do morapmi yosok unun bisit pi tebaisi agak gat, ae Telagi Wup dakon pi gat, ae Pinjkop da minjat amin dakon yokwini wiririk yomisak unun do yosok. Ae Luk da minjat da yo awit unun do morapmi yosok. Luk papia on kalon nan gin dima mandagit. Yabekbi Papia yo kisi mandagit. Unun papiagwan Yesu Kwen Kokup wigakwan unun da kwenon yabekbi da pi awit unun dakon geni mandagit.

Gen on Luk da Tiopilas do mandagit

1 †Kila amin madep Tiopilas, amin morapmi da Pinjkop da yo morap nin da binapmon agit unun dakon geni papiakon mandak do awit. Yo morap wasanek altanakwa dabil da si pindagek yan tenjenok awit amin dakon gen yolek mandawit. Unun amin Pinjkop gen do pi awit. Ae nak unun yo morap si wasanek noman tar anar opgwit unun dakon mibili pakyanji nandak do pini madepsi agim. Do gen morap on papiakon kilegisi mandan yipbo gagon opjak kan nandabo tagisi asak. ⁴ Papia on manjinjek amin da gen morap gayiwit unun nandabi bamisi asak.

Elisabet da Jon anjalagit, ae Maria da Yesu anjalagit gat dakon gen

(Kilapmi 1.5–2.52)

Jon dakon altok altok dakon but piso gen

⁵ Erot da Judia miktim dakon kila amin madep yikgit bisapmon mukwa sogok amin kinda egipgut mani Sekaraia. Sekaraia unun mukwa sogok amin Abiya da kabikon nani kinda. Minjatni Elisabet unun Aron da kabikon nani. ⁶ Pinjkop da dabilon kilegisi egek Amin Tagi dakon gen teban madep ae monji kisi guramikgimal. ⁷ Mani Elisabet monji sun egipgut, do isal egek minjat amin pelanjo agimal.

⁸ Bisap kindakon Sekaraia gat mukwa sogok amin notni gat Pinjkop da dabilon mukwa sogok pi awit.

⁹ †Anjek namin dasi Amin Tagi da telagi tamogwan wigi yo kibani tagisi sosak yan do anpakni yolek satu wasok awit. Yan aba Sekaraia dakon man da noman tarban mukwa sok do wigigit. ¹⁰ Wigi mukwa sonakwan yomakon minjat amin morap muwuk egek bisit pi awit.

¹¹ Anakwa Amin Tagi dakon anelo kinda Sekaraia altan imgut. Unun alta mukwa kibani tagisi soson da tosok unun da aminsi tet do akgit. ¹² Akban kanek Sekaraia wuripdagek pasalgit. ¹³ Mani anelo da yan iyigit, "Sekaraia, Pinjkop da bisitgo kili nandagit, do dima pasolgi. Minjatgo Elisabet da monji wili kinda anjalakdisak. Mani Jon yan iyiki. ¹⁴ †Amin Tagi da inamon mani wukwisi tokdisak, do gak butgo tagisi anakwan kisik kisik akdisal. Ae amin morapmi da monji unun altosak bisapmon kisik kisik akdar. Men da butgwan yitjagon da Telagi Wup da tugan iban egi anar kikdisak. Wain ae pakbi tebanyo dimasi nosak. ¹⁶ Unun da Israel amin morapmi pantobilban aeni Amin Tagini Pinjkopmon kikdar. ¹⁷ †Elaija dakon anpak tapmimo panek Amin Tagi mibiltan iminek kikdisak. Unun da minjat monjiyo gat datni gat dakon but panjilek aban but kalon akdar. Ae gen kirinjat amin dakon nandak nandak panmilip aban amin kilegi dakon nandan kokwin tagisi yombem akdar. Anek amin pantagap aban tagap tanakwa Amin Tagi apdisak."

¹⁸ Yan yanban Sekaraia da anelo iyigit, "Nit minjat amin pelanjo kili agimak. Do gen yanjaki but bamot asat. Gen unun nianon da bami yosol yan nandaken?"

† 1:1-3 Ya 1.1-3

†† 1:9 TP 30.7‡ 1:14-15 IDT 6.2-3 †† 1:17 Mal 3.1; 4.5-6; Mt 17.11-13

¹⁹ †Yanban anjelo da yagit, “Nak Gebriel, nak Pinjkop da inamon akdat da yabekban gak do gen tagisi on gayik do abisat. ²⁰ Gen gayisat unjun asi Pinjkop da bisap yipgut unjun bisapmon noman tokdisak, mani nandabi bami dima asak, do gen yogok kositgo sopmanjakwan gen dimasi yanjek egi wigaki gen gayisat unjun bami noman tokdisak.”

²¹ Yan nandat anjek egakwal amin jomjom anjegek Sekaraia nido bisap dubak Telagi Yut Madepmon egisak yan nandanjek but morap awit. ²² Yan nandanjek egakwa Sekaraia yomakon pinj gen yok do antidok anjek kisit dagin tilak anyomgut. Yan anjakwan kanjek Telagi Yut Madepmon dipmin yombem kinda bo kak yan nandawit.

²³ Sekaraia Telagi Yut Madepmon pi agak bisapni mudanjakwan tobil kokupnikon kigit. ²⁴ Panji egakwan don miñatni Elisabet monji kwap awilek yutnon pasili egakwan kanek 5 mudawit. ²⁵ Anjakwan yan yagit, “Amin Tagi da nak anpulanganban monji kwap awildat. Kalip monji mini egek amin da dabilon mayagisi nandagim, mani abisok kili unjun mayagino mudosok.”

Anjelo da Maria altan imgut

²⁶ ††Elisabet monji kwap awilgit unjun dakon kanek 6 mudanjakwan Pinjkop da anjloni Gebriel yabekban miñatjok kinda mani Maria unjun do kigit. Galili miktimon, kokup kinda mani Nasaret unjudon egipgut. Maria unjun amin kinda mani Josep, Dewit da kabikon nani unjun pasak do manjikbi. ²⁸ Gebriel Mariakon altan iminek yan iyigit, “Gildat tagi. Amin Tagi gak gat egisak. Pinjkop da miñat diwari yapmanjek gak do yo madep yan nandisak.”

²⁹ Maria gen unjun nandanjek burigwan da jigisi nandanjek yan nandagit, “Ni gen kinda nanayisak?” ³⁰ Yan nandanjakwan iyigit, “Maria, dima pasolgi. Pinjkop da gak do nandaban tagisi asak. ³¹ †Nandaki, gak monji kwap awilek monji kinda anjalakdisal. Monji unjun mani Yesu yanji iyiki. ³² ††Unjun da amin man madepni tonj kinda egakwan amin da Pinjkop Wikwisi Dakon Monji yan iyikdan. Kalip babi Dewit da kila amin madep egipgut, unjun da tilagon Amin Tagi Pinjkop da yipban kila amin madep kinda egipdisak. ³³ Unjun da Jekop dakon diwatni dakon kila amin madepni bisap dagok dagogi mini egi anjan kinjek kilani akdisak.”

³⁴ Yan yanban Maria da anjelo yan iyigit, “Yo yosol unjun nian anjek altosak? Nak amin kinda pagim.”

³⁵ Yanban anjelo da gen kobogi yan iyigit, “Telagi Wup da gagon obinjakwan Pinjkop Wikwisi unjun dakon tapmim da gak kibitdisak. Unjun do anjek monji anjalaki unjun telagi egakwan amin da Pinjkop dakon Monji yan iyikdan. ³⁶ Nandaki, mamago Elisabet miñat pelanj kili agit, mani monji kwapni tonj, do monji wili kinda anjalakdisak. Kalip amin da ‘Monji aripmi dima panjalasak’ yan yawit, mani abisok monji kwap kinda awilakwan kanek 6 mudosok. ³⁷ ††Pinjkop da yo kinda ak do nandisak kan, aripmi dimasi antidok asak.”

³⁸ Yanban Maria da yan iyigit, “Nak Amin Tagi dakon oman miñat egisat, do unjun yosol nagon yan gin noman tosak dosi nandisat.” Yan yanjakwan anjelo da yipmanj kigit.

Maria da Elisabet kinj kagit

³⁹ Unjun bisapmon Maria tepmi kinjek miktim ilenji tonj timon Judia miktim dakon kokup pap kindakon kigit.

⁴⁰ Kinj Sekaraia da yutnon wigi Elisabet gildat tagi yan iyigit. ⁴¹ Iyinjakwan unjudon gin Elisabet monji burigwan yikgit unjun wigi mok agit. Anjakwan Elisabet Telagi Wup da burikon pigi tujanban ⁴² madepsi yan tidanjek yagit, “Pinjkop da yo tagisi miñat diwari do yomisak unjun si yapmanj mudanjek gisamni madepsi gamisak. Ae monji unjun gak da buron yikdak unjunyo kisi Pinjkop da gisamikdak! ⁴³ Amin Tagi no dakon meri nagon nido obisak? Nak miñat tagi dima. ⁴⁴ Gak da gildat tagi yan nayinjaki unjudon gin monji butnogwan yikdak kisik kisik anjek wigi mok ak. ⁴⁵ Amin Tagi da gen gayigit unjun nandabi bami asisi noman tokdisak yan nandagil, do kisik kisik tagi abi.”

Maria da kisik kisik kap kinda yagit

⁴⁶ ††Yan yanban Maria da yagit, “Nak oman miñatni gin, ae mano minisi, mani nak do yo tagisi asak, do but dasi Amin Tagi anjkisiat. Anjakwan butno da Pinjkop Panpulugok Amino do kisik kisik asak. Pinjkop Tapmim Ami da nak do yo madepsi kinda asak, do abisok ae don kisi amin da Pinjkop da gisamni madepsi namisak unjun do yokdan. Mani unjun telagisi tosak. ⁵⁰ ††Amin Pinjkop do pasolgon unjun amin bupmi nandanj yomisak. Abisok ae don miñat amin morapyo yan ginsi bupmi nandanj yomiñ anjan kikdisak. ⁵¹ †Iyi dakon kisit dasi pi tapmimi tonj agit. Amin iyi do nandaba wigiwit amin unjun yolban wasen kiwit. ⁵² †Kila amin madep yityit tamo madepmon yikgan unjun pabinj yopmanjek mani mini amin panjenokdok. ⁵³ ††Amin jap do an unjun yo tagisi morapmi yomiñakwan buri tugon. Anjek amin yoni morapmi unjun yolban yoni mini da kwan. ⁵⁴ †Iyi dakon oman monjini Israel panpuluganjek yan teban tok gen Abraham gat ae babikni gat do yoyigit unjun dima inntagit. Yan teban tok geni anteban anjek unjun yawi diwatni dagok dagogi mini bupmi nandanj yomiñ anjan kisak.”

⁵⁶ Maria kanek kapbi Elisabet gat egek don kokupnikon tobil kigit.

Jon altagit

⁵⁷ Elisabet da monji anjalasak dakon bisap abinjakwan monji wili anjalagit. ⁵⁸ Anjanjek kisik kisik anjakwan Amin Tagi da bupmi nandanj imgut dakon gen nandanjek kokup isalni gat ae yawi diwatni gat kisi da but galaksi nandawit.

† 1:19 Dan 8.16; 9.21 †† 1:26-27 Mt 1.16,18 ‡ 1:31 Ais 7.14; Mt 1.21-23 †† 1:32 2Sa 7.12-13,16; Ais 9.7 †† 1:37 WW 18.14

††† 1:46-49 1Sa 2.1-10 ††† 1:50 Kap 103.13,17 § 1:51 2Sa 22.28 †† 1:52 Jop 12.19; 5.11; Kap 147.6 ††† 1:53 Kap 34.10 †† 1:54-55 WW 17.7; Mai 7.20; Kap 98.3

⁵⁹ †Altaŋ gildatni 8 mudanġakwan ġiptimni mandak do apgwit. Abiŋek datni Sekaraia dakon man naŋ iyik do nandawit, ⁶⁰ mani meni da yaŋ yaġit, “Dima, mani Jon yaŋsi iyineŋ.”

⁶¹ Yaŋban iyiwit, “Yawi diwatġikon Jon man kinda dima tosok.”

⁶² Yaŋ yaŋek datni ni man naŋ yok do nandisak yaŋ do kisit tilak aŋ imgwit. ⁶³ Aba Sekaraia da yo kinda kaŋ iba kilda mandisak do tilak aŋ yoban iba yaŋ mandagit, “Mani unun Jon.” Yaŋ mandaban nandaba yo nŋwakŋwarisi agit. ⁶⁴ Unudon ġin gen yogokni pisaŋakwan gen wasaŋek yaŋek Piŋkop aŋkisigit.

⁶⁵ Anġakwan kokup isalni da kaŋ pasalek unun dakon geni yaŋba Judia miġtim ilenġi toŋ timon kokup morap tawit amin kisisi da nandawit. ⁶⁶ Aŋek unun do nandan kokwin aŋek egipgwit. Amin Tagi dakon tapmim taŋ imgut, do yaŋ yawit, “Unun monji tagaŋek niaŋ amin kinda egipdisak?”

Sekaraia da kombi gen yaġit

⁶⁷ Jon dakon datni Sekaraia Telagi Wup da burikon pigi tugaŋban kombi gen yaŋek yaŋ yaġit: ⁶⁸ †† “Israel dakon Piŋkop da abiŋ amini yokwikon baŋ yumaŋ naŋ nipgut, do Amin Tagi aŋkisino. ⁶⁹ ‡ Oman monjini Dewit da kabikon da nin paŋpulugosak do amin tebaisi kinda aŋnoman agit. ⁷⁰ Kalip kombi amin telagi da yaŋ yawit, ⁷¹ †† “Piŋkop da uwalnin gat ae amin morap nin do nandaba yokwi tok aŋ nimaŋ amin da kisiron baŋ pulugaŋ nipdisak.’ ⁷² †† Saŋbek saŋbek telagisi agit unun sigin nandaŋek babiknin bupmi nandaŋ yom do yaġit. ⁷³ ††† Babiknin Abraham yaŋ iyigit, ‘Nak asisi uwalji da kisiron baŋ pulugaŋ depbo pasol pasoli mini egek oman amino egipdaŋ. ⁷⁵ ††† Gildari gildari nak da inamon telagisi ae kilegisi egi aŋaŋ kidaŋ.’

⁷⁶ § “Jon, monjino, gak don Piŋkop Wikwisi dakon kombi amin kinda yaŋ gayikdaŋ. Gak Amin Tagi mibiltan imiŋek kositni yuldisal. ⁷⁷ † Aŋek miŋat amin kabiyoni yoyiŋ dekbi mibilni nandaba pisosak. Piŋkopnin unun bupmini madepsi, do diwarini wiririk yomiŋek pulugaŋ timitdisak yaŋ nandani. Unun da Kwen Kokup dakon tenġenġi madep yipban ⁷⁹ pilin tukgwan ekwaŋ amin da tenġenġi kokdaŋ. Unun da kosit noliŋban kaŋek but yawot dakon kositnaŋ kineŋ.”

⁸⁰ Unun monji, wup ġipyo kisi tapmimi toŋsi tagagit. Anġakwan miġtim amin dima ekwaŋ timon egakwan don noman taŋban Israel amin da kawit.

Yesu altagit

(Mt 1.18-25)

2 Unun bisapmon Rom dakon kila amin madep Sisa Ogastus da gen teban kinda yipgut. Pi monjini kiŋ amin miġtimi miġtimi ekwaŋ unun mani mandani do gen teban yipgut. ² Man mandawit unun pi kaluksi awit. Unun bisapmon Kwirinius da Siria provins

† 1:59 WW 17.12; MS 12.3; Lk 2.21 †† 1:68 Kap 72.18 ‡ 1:69 Kap 18.2 †† 1:71 Kap 106.10 †† 1:72 WW 17.7; Kap 105.8-9 ††† 1:73-74 WW 22.16-17 ††† 1:75 Tit 2.12-14 § 1:76 Ais 40.3 §† 1:77-78 Ais 60.1-2; Jer 31.34

dakon kila amin madep egipgut. ³ Sisa Ogastus da gen teban yaŋ yipgut, do amin kisisi mani mandani do kokupni kokupni kiŋ mudawit.

⁴ Josep unun Galili provinskon, Nasaret kokupmon egipgut. Mani Dewit da yawi diwaron da altagit, do Judia provinskon, Dewit dakon kokup Betlehem unudon kigit. ⁵ Miŋatni pasak do manġikbi Maria unun gat kisi mani mandani do kigimal. Unun bisapmon Maria monji kwapni toŋ da kigit. ⁶ Kiŋ Betlehem kokupmon altaŋ egakwal Maria monji altosak dakon bisapni apgut. ⁷ Amin da yumaŋ naŋek dipmin pokgoŋ yut unun amin da yikba tugagit, do bulmakau yut kindakon pawigi yikgimal. Yigakwal monji mibiltogi altaŋban Maria da imalnaŋ wamaŋ bulmakau idapmon yipban pakgit.

Sipsip kila amin da gen bin Nandawit

⁸ Bulmakau yutnon yigakwa Betlehem kokup da kapmatjok sipsip kila amin diwarġi da pilin kaga sipsip kila aŋek jon timon egipgwit. ⁹ Egakwa Amin Tagi dakon aŋelo kinda da altaŋ yomgut. Aban Amin Tagi dakon tenġenġi da tenġenġaŋ yoban madepsi pasalgwit. ¹⁰ Anġakwa aŋelo da yaŋ yoyigit, “Ji dima pasolni. Nandani, nak gen tagisi kinda aŋabisat. Unun amin kisi da nandaŋek kisik kisik madepsi akdaŋ. ¹¹ Abisok Amin Tagi Kristo unun Dewit da kokupmon ji do altak. Unun ji yokwikon baŋ timit do altak. ¹² Ji kiŋ monji nġakŋak imalnaŋ wabi bulmakau idapmon potdisak do wisin koni. Unun kaŋek bami dayisat yaŋ nandani.”

¹³ Gen yaŋ yaŋakwan unudon ġin Kwen Kokup aŋelo morapmisi da piŋ notnikon muwugek Piŋkop aŋkisiŋek yaŋ yawit: ¹⁴ ††† “Ason Kwen Kokup Piŋkop aŋkisino. Miġtimon amin galak taŋ yomisak unun kabikon but yawot tosak.”

Sipsip kila amin da Yesu aŋalon awit

¹⁵ Aŋelo da Kwen Kokup tobil wigakwa sipsip kila amin da notni yoyiŋ yoyiŋ aŋek yaŋ yawit, “Nin Betlehem kokupmon wigi Amin Tagi da gen niyisak unun dakon bami kono.” ¹⁶ Yaŋ yaŋek tepmisi wigi Maria gat Josep gat paŋalon aŋek, monji nġakŋak unun bulmakau idapmon pakban kawit. ¹⁷ Kaŋek monji dakon gen bin nandawit unun yaŋ tenġenġaŋba ¹⁸ nandaŋek amin kisisi nandaba yo nŋwakŋwarisi agit. ¹⁹ †† Anġakwa Maria da gen unun nandaban yo madep aban nandaŋek egipgut. ²⁰ Anġakwan sipsip kila amin da tobil kiŋek aŋelo da gen yoyigit unun da aripmon pindakgwit, do Piŋkop aŋkisiwit.

Yesu do man imgwit

²¹ ††† Gildatni 8 anġakwan, ġiptim mandak bisapmon, mani Yesu yaŋ iyiwit. Dima altaŋakwan aŋelo da unun man kilġi yaġit.

††† 2:14 Lk 19.38 †† 2:19 Lk 2.51 ††† 2:21 Lk 1.31

Simeon gat Ana gat da Yesu Telagi Yut Madepmon kagimal

²² † Josep gat Maria gat Pinjok da inamon kilek tok dakon bisap kili noman tagit. Unun dakon gen Moses dakon gen tebanon tosok. Do Maria gat Josep gat da Yesu Monji Amin Tagi do paret do Jerusalem anjigimal. ²³ †† Amin Tagi dakon gen teban kinda mandabi narj yolek kigimal. Gen unun yarj:

“Minjat kinda monji mibiltogi unun wili karj, unun Amin Tagi do paret do.”

²⁴ ‡ Ae Amin Tagi dakon gen teban yolek paret ak do kigimal. Gen teban unun yarj tosok:

“Kinarim bamori bo ae yigi yigi bulagi bamori narj mukwa soni.”

²⁵ Unun bisapmon amin kinda Jerusalem egipgut unun mani Simeon. Unun amin anpakni kilegisi ae Pinjok gawak iminj anjisiyo anek egipgut. Pinjok da Israel amin kabi but yokwikon egipgwit unun butni panjeban asak do manjikbi amin unun do jomjom anek egipgut. Simeon unun Telagi Wup da burikon tugarbi amin kinda. ²⁶ Telagi Wup da burikon gen yarj kili iyigit, “Gak tepmi dima kimotdisal. Amin Tagi dakon Kristo kanjek don kimotdisal.”

²⁷ Simeon Telagi Wup da antagap aban Telagi Yut Madepmon kigit. Anjakwan Yesu menji datniyo da gen teban yolek Yesu anarj opgumal. ²⁸ Anjopbal Simeon da Yesu bedahek Pinjok anjisiyek yarj yagit: ²⁹ “Amin Tagi Tapmim Ami, kalip yagil unun da tilagon oman amingo nak but yaworon da tagi kimokgerj. ³⁰ †† Nin yokwikon narj timit do anek yo asal unun dabilno da kili unun kosot. ³¹ Amin morap da dabilon yo anjoman asal oni komanj. ³² †† Unun da Amin Njwakrwari Kabi miktimi miktimi ekwarj unun dakon but panjentej aban Pinjok dakon mibili nandakdarj. Anek gak dakon amin kabigo Israel dakon tilimni egipdisak.”

³³ Yesu dakon menji datniyo Simeon da gen yagit unun nandahk nandabal njwakrwari agit. ³⁴ ††† Anjakwal Simeon da gisam yominek Monji dakon menji Maria yarj iyigit, “Nandaki, Israel amin morapmi da on Monji do anek narj potdarj, ae morapmi da pidokdarj. But tobil ani do Pinjok da yabekgit, mani yarjba yokwi tok arj imdarj. ³⁵ Yarj anek amin morapmi dakon nandak nandak pasili torj unun panjentej akdisak. Anek but yokwi da emat agak siba da yarj wamgo sug-okdisak.”

³⁶ Unun bisapmon kombi amin minjat pelarjsi kinda egipgut, mani Ana. Unun Panuel, Ase da kabikon nani dakon gwi. Unun kalip amin paban egakwal bilak 7 kabi mudanjakwan eni kimakgit. ³⁷ Eni kimagakwan sakwabat egakwan bilakni 84 agit. Ana unun telagi yut dima yipnarj dekgit. Jap kelek egek bisit pi anek kalbi ae gildat kalba Pinjok gawak iminek egipgut. ³⁸ Unun bisapmon unun kisi obinj Monji kanjek Pinjok ya yarj iyigit. Yarj anek Pinjok da Jerusalem amin panjulu-

† 2:22 MS 12.1-8 †† 2:23 TP 13.2,12 ‡ 2:24 MS 12.8 †† 2:30 Ais 52.10; Lk 3.6; Tit 2.11 †† 2:32 Ais 42.6; 49.6; 52.10 ††† 2:34 Ais 8.14; Mt 21.42; 1Pi 2.8

gosak do jomjom awit amin, unun narj Monji dakon gen yoyigit.

Aeni Nasaret Kokupmon kiwit

³⁹ ††† Yo morap Amin Tagi da gen tebanon tosok unun arj mudanjek tobil Galili provinskon iyi da kokup Nasaret unudon kiwit. ⁴⁰ Monji tagan teban tanjek nandanj kokwini tagisi tarj imgut. Ae Pinjok dakon gisamni madepsi tarj imgut.

Yesu monjisok da Telagi Yut Madepmon wigigit

⁴¹ § Bilagi bilagi Yesu dakon menji datniyo Yapyap Bilak kok do Jerusalem kinj kinj awit. ⁴² Yesu bilakni 12 anjakwan Yapyap Bilak dakon anpak yolek Jerusalem kiwit. ⁴³ Unun bilak dakon bisap madep mudanjakwan menji datniyo tobil kokupnikon kik do kigimal. Mani Yesu Jerusalem sigin egipgut. Egakwan menji datniyo Yesu sigin egisak yarj dima nandagimal. ⁴⁴ Amin agipgwit gat akwarj bo yarj nandahk agakwal gildat kinda mudagit. Don diwatni ae notni agipgwit da bik-biknikon wusigimal. ⁴⁵ Wusinj dima anjalon arj aeni tobil Yesu wusinek Jerusalem kigimal. ⁴⁶ Kinj gildat kapbi wusinj mudanjek don Telagi Yut Madepmon anjalon agimal. Unudon kanbal yoyindet amin da binapmon yigek gen yanjakwa nandahk mibili nandak do yoyinj yoyinj agit.

⁴⁷ Amin morap mirak panjek yikgwit unun nandak nandakni ae kobogi bamisi yagit unun do nandaba njwakrwari agit. ⁴⁸ Menji datniyo narj wiripdagek menji da yarj iyigit, “Monji, gak nido yarj anjaki wusamak? Datgo gat nit gak do nandaba kik anek wusamak.”

⁴⁹ Mani kobogi yarj yoyigit, “Jil nido nak wusik do pi amal? Nak Datno da yutnon egipmisi egisat jil unun dima nandamal?” ⁵⁰ Mani gen yoyigit dakon mibili nandabal dima pisagit. ⁵¹ †† Yesu menji datni yolban tobil Nasaret si kinjek bisapmi bisapmi menji datni dakon geni guramikgit. Anjakwan menji da unun yo morap agit do nandaban yo madep aban nandahk egipgut. ⁵² Yesu taganjek nandanj kokwini tagisi tarj imgut, ae Pinjok da galak tarj iminjakwan aminyo kisi da galak tarj imgwit.

Yesu da pini ak do anjakwan kositni yul do yo morap noman tawit dakon gen

(Kilapmi 3.1-4.13)

Jon da Pinjok gen yagit

(Mt 3.1-12 ae Mk 1.2-8 ae Jn 1.19-28)

3 Sisa Taiberius da Rom dakon kila amin madep egakwan bilak 15 anjakwan Pontias Pailat da Juda gapman dakon mibiltok amin egipgut. Ae unun bisapmon gin Erot da Galili miktim kila agit. Anjakwan

††† 2:39 Mt 2.23 § 2:41 TP 12.24-27; 23.14-17; GT 16.1-8 †† 2:51 Lk 2.19

padige Pilip da Ituria miktim ae Takonitis miktim kila agit. Anjakwan Lisantias da Abilene miktim kila agit.
² Anjakwan Anas gat Kaiapas gat da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgumal. Unjun bisapmon Sekaraia dakon monji Jon miktim amin da aripmi dima egipmi timon egakwan Pinjkop da geni imgut. ³ † Iban Jon unjun Jordan Pakbi oba tosogon miktim morap ton unjudon agek Pinjkop dakon gen yagit. Amin but tobil anjek telagi pakbi sonjakwa Pinjkop da diwarini yopman yomjak do yoyigit. ⁴ †† Yanj anjakwan kombi amin Aisaia da papiakon gen mandabi unjun bami tagit. Gen unjun yanj:

“Miktim amin da aripmi dima egipmi timon amin kin- da da yanj tidanek yosok,

‘Amin Tagi dakon kosit anjdimdim ani, kositni pasinj anjmilip ani.

⁵ Anjek dangap madep pekba tugoni ae ilen morap pasinba kositni kilegisi asak.

Ae kosit girenji panjmilip aba kilegisi asak.

Ae kosit yokwi panjmilip aba wagil gwaljigi minisi asak.

⁶ Yanj anjakwa minjat amin morapyo da Pinjkop da nin yokwikon banj timit do anjek pi asak unjun koni.’ ”

⁷ † Amin morapmi Jon da telagi pakbi sonj yomjak do abinjakwa yanj yoyigit, “Ji tunjon amin emari tonj dakon gwakni kabi. Pinjkop da butjap nandanek yokwi pakpak do yo yokwisi anj yomdisak. Pinjkop dakon butjap apdisak yanj namin da unjun dakon but piso dayik da unjun yap do pasal kwan? ⁸ †† Ji but tobil bamisi anjek anjakjikon but tobil dakon bami anjalon ani. Ji disa do ‘Nin Abraham dakon babikni’ yanj dima yoni. Nak yanjsi dayisat, Pinjkop da yanban on tip kabi da Abraham dakon babikni tagi dagoni. Ji unjun Abrahamon da al- tawit unjun da yo madep dima asak. ⁹ †† Parenka kin- dap mibilon yipbi da tosok. Kindap morap bami tagi dima toni unjun mandan kindapmon maba pigi sok- danj.”

¹⁰ Amin da Jon dakon gen unjun nandanek yanj iyiwit, “Nin niansi anenj?”

¹¹ Yanjba Jon da kobogi yanj yoyigit, “Amin kinda paba pigikni bamori kanj, minini amin do kinda imjak. Ae japni tanj imanjan aminyo kisi yanj gin asak.”

¹² †† Yanj yanban takis timit timit amin diwari telagi pakbi sok do apgwit unjun da yanj iyiwit, “Yoyinjet, nin niansi anenj?”

¹³ Iyinjba yoyigit, “Ji takis gapman da dayisak unjun da aripmon gin timitni. Ae sanjbenek di gat dima timitni.”

¹⁴ Ae emat amin diwari da yanj iyiwit, “Ae nin niansi anenj?”

Iyinjba yoyigit, “Ji amin yo yokwi anj yominek top yoyinek monenji dima timitni. Topmon da gen pikon dima yopni. Pi anj dakon yumanj nogi timikganj unjun aripninon timikganj yanj nandaba mudosak.”

¹⁵ Amin da butni pidanban but morap anjek yanj nan- dawit, “Jon unjun Kristo bo?”

¹⁶ †† Yanj nandanekwa Jon da yanj yoyigit, “Nak pakbisi banj telagi pakbi sonj damisat. Mani nak da manjikon abisak amin unjun dakon tapmim da nak dakon tap- mim yapmandak. Nak yombem yokwi da kandap gwil napni tagi dima witalgenj. Unjun amin da Telagi Wup gat ae kindap gat sonj damdisak. ¹⁷ Unjun wit dakon sibat sibat wiririt kindap kirinji kisitnikon tanjakwan apdisak. Abinek bami kokwinik tamonikon yopmanek sibat sibat wiririk maban kindap kimot kimori mini unjudon sokdanj.” ¹⁸ Jon nawa gen morapmi gat kisi amin dakon but pisoni do yoyigit. Yanj anjek Gen Bin Tagisi yanj tenjenanj yomgut.

Erot da Jon dam tebanon yipgut

¹⁹ § Jon da gapman dakon kila amin madep Erot tebai kanj yagit, nido Erot da padige dakon minjatni Erodias tuwil pagit, ae anjak yokwi di kisi agit. ²⁰ Erot yokwi kinda gat sigin sanbenj anjek Jon dam tebanon yipgut.

Jon da Yesu telagi pakbi sonj imgut

(Mt 3.13-17 ae Mk 1.9-11)

²¹ Amin morap telagi pakbi sonjakwa Yesu yo kisi sogit. Sonjek bisit anjakwan kundu wital kigit. ²² †† Wit- dal kinjakwan Telagi Wup kinarim da miktimon panj unjun da tilak Yesukon pigit. Anjakwan Kwen Kokupg- wan da gen kinda yanj altagit: “Gak Monjino. Butdasi galak tanj gamisat. Butno gak do tagisi asak.”

Yesu dakon babini dakon man silip

(Mt 1.1-17)

²³ ††† Yesu bilakni 30 da tilak anjakwan pini wasagit. Yesu unjun Josep dakon monji amin da yanj nandawit. Josep unjun Eli dakon monji.

²⁴ Eli unjun Matat dakon monji.

Matat unjun Liwai dakon monji.

Liwai unjun Melki dakon monji.

Melki unjun Janai dakon monji.

Janai unjun Josep dakon monji.

²⁵ Josep unjun Matatias dakon monji.

Matatias unjun Amos dakon monji.

Amos unjun Naum dakon monji.

Naum unjun Esli dakon monji.

Esli unjun Nagai dakon monji.

²⁶ Nagai unjun Mat dakon monji.

Mat unjun Matatias dakon monji.

Matatias unjun Semen dakon monji.

Semen unjun Josek dakon monji.

Josek unjun Joda dakon monji.

²⁷ Joda unjun Joanan dakon monji.

Joanan unjun Resa dakon monji.

Resa unjun Serubabel dakon monji.

Serubabel unjun Sealtiel dakon monji.

Sealtiel unjun Neri dakon monji.

²⁸ Neri unjun Melki dakon monji.

Melki unjun Adi dakon monji.

† 3:3 Ya 13.24 †† 3:4 Ais 40.3-5 † 3:7 Mt 12.34; 23.33 †† 3:8 Jn 8.33,39 †† 3:9 Mt 7.19 ††† 3:12 Lk 7.29

††† 3:16 Ya 13.25 § 3:19 Mt 14.3-4; Mk 6.17-18 §† 3:22 Jn 1.32 §†† 3:23 Lk 4.22; Jn 6.42

Adi unun Kosam dakon monji.
 Kosam unun Elmadam dakon monji.
 Elmadam unun Er dakon monji.
²⁹ Er unun Josua dakon monji.
 Josua unun Eliesa dakon monji.
 Eliesa unun Jorim dakon monji.
 Jorim unun Matat dakon monji.
 Matat unun Liwai dakon monji.
³⁰ Liwai unun Simeon dakon monji.
 Simeon unun Juda dakon monji.
 Juda unun Josep dakon monji.
 Josep unun Jonam dakon monji.
 Jonam unun Eliakim dakon monji.
³¹ Eliakim unun Melea dakon monji.
 Melea unun Mena dakon monji.
 Mena unun Matata dakon monji.
 Matata unun Natan dakon monji.
 Natan unun Dewit dakon monji.
³² † Dewit unun Jesi dakon monji.
 Jesi unun Obet dakon monji.
 Obet unun Boas dakon monji.
 Boas unun Salmon dakon monji.
 Salmon unun Nason dakon monji.
³³ Nason unun Aminadap dakon monji.
 Aminadap unun Atmin dakon monji.
 Atmin unun Ani dakon monji.
 Ani unun Eron dakon monji.
 Eron unun Peres dakon monji.
 Peres unun Juda dakon monji.
³⁴ Juda unun Jekop dakon monji.
 Jekop unun Aisak dakon monji.
 Aisak unun Abraham dakon monji.
 Abraham unun Tera dakon monji.
 Tera unun Nao dakon monji.
³⁵ Nao unun Seruk dakon monji.
 Seruk unun Reu dakon monji.
 Reu unun Pelek dakon monji.
 Pelek unun Ebe dakon monji.
 Ebe unun Sela dakon monji.
³⁶ †† Sela unun Kainan dakon monji.
 Kainan unun Apaksat dakon monji.
 Apaksat unun Siem dakon monji.
 Siem unun Noa dakon monji.
 Noa unun Lamek dakon monji.
³⁷ Lamek unun Metusela dakon monji.
 Metusela unun Enok dakon monji.
 Enok unun Jaret dakon monji.
 Jaret unun Malalel dakon monji.
 Malalel unun Kenan dakon monji.
³⁸ ‡ Kenan unun Enos dakon monji.
 Enos unun Set dakon monji.
 Set unun Adam dakon monji.
 Adam unun Pinjokop dakon monji.

Sunduk da Yesu anjkewalgit

(Mt 4.1-11 ae Mk 1.12-13)

4 Yesu Telagi Wup da burikon tunganban Jordan Pak-bikon da tobil apgut. Abinjakwan Telagi Wup da iyin anjan miktim amin da aripmi dima egipmi timon anjkit. ² Kin unudon gildat 40 japmi mini egek jap do madepsi agit. Anjakwan Sunduk da anjkewalgit. ³ Anjke-walek yan iyigit, "Gak asi Pinjokop dakon Monji egisalon yanbi tip on da bret daganban."

⁴ †† Yanban Yesu da yan iyigit, "Pinjokop da papiakon gen yan tosok:

'Bret dagin amin egip egip tagi dima yomjak.'

⁵ Yan yanban Sunduk da Yesu iyin anjan ilen dubagisi kindakon wigek unudon gin on miktimon miktim madep madep morap kisi yoliban pindakgit. ⁶ Anjek yan iyigit, "On miktim madep kisi kilani aki do yan mudan gabo man madep paki. On miktim madep kisi nak dakon, do amin kindo do im do nandaken kan tagi iben. ⁷ Gawak nabi kan, on yo morap gak do gamin mudoken."

⁸ ††† Yan yanban Yesu da iyigit, "Pinjokop da papiakon gen yan tosok:

'Amin Tagi Pinjokopji unun nan gin gawak iminek oman anjimini.'

⁹ †††† Yan yanban Sunduk da Yesu iyin anjan Jerusalem kokup papmon kigit. Kin Telagi Yut Madep da kwenon awigi yipmanek yan iyigit, "Pinjokop da papiakon gen kindo yan tosok:

'Unun da aneloni yoyiban kilago tagisi ani. Ae kandapgo tipmon dima gitni yan do anjelo da gak kisit da kendak abin gepni.'

Gen yan tosok, do gak asi Pinjokop dakon Monji kan, gak amon mibilikon pan ma.'

¹² ††††† Yanban Yesu da iyigit, "Pinjokop da papiakon gen kindo yan yosok:

'Amin Tagi Pinjokopji dakon tapmim kok do anjek dimasi anjkewaldo.'

¹³ § Sunduk da panjkewal morap unun an mudanek ae bisap kindakon don anjkewalgen yan nandanek Yesu yipman kigit.

Yesu unun Galili Provinskon kirjek Wup da teban togon pini wasagit

(Kilapmi 4.14-9.50)

Yesu unun Galili Provinskon pini wasagit

(Mt 4.12-17 ae Mk 1.14-15)

¹⁴ Yesu unun Wup da teban togon aeni tobil Galili miktimon kigit. Kinjakwan minat amin morapyo kokup teri teri egipgwit unun da gen bini nandawit. ¹⁵ Bisapmi bisapmi Juda amin da muwat muwat yutnon wigek amin yoyin dekgit. Yan anjakwan amin kisi da anjisiwit.

†† 4:4 GT 8.3 ††† 4:8 GT 6.13-14 †††† 4:9-11 PSA 91.11-12

†††† 4:12 GT 6.16; 1Ko 10.9 § 4:13 Ibr 2.18; 4.15

† 3:32 Ru 4.17-22 †† 3:36 WW 11.10-26 ‡ 3:38 WW 4.25-26

Nasaret amin da Yesu do nandaba yokwi tok awit

(Mt 13.53-58 ae Mk 6.1-6)

¹⁶ Yesu unun Nasaret kokupmon kigit. Kalip unun kokupmon egek tagan teban tebek amin tagi agit. Sabat bisapmon Juda amin da muwut muwut yutnon wigi wigi agit unuden gin Sabat kindakon wigigit. Anek Pinjkop dakon gen manjik do pidan akgit. ¹⁷ Pidan agakwan kombi amin Aisaia dakon papia iba abidan witdalek gen yan nan manjigit:

¹⁸ † “Amin Tagi dakon Wupni nagon tosok, nido amin yoni minikon kinek Gen Bin Tagisi yoyiken do nak manjinek but nelak tagil namgut.

Ae dam tebanon ekwan amin pulugan ki abigini yan yoyiken do yabekgit.

Ae dabili mini amin tagi sinthoni, ae amin da pabin yopmanan amin unun pulugan yopben do yabekgit.

¹⁹ Amin Tagi da minjat amin kabini yo tagisi any-omdisak dakon bisap kili abisak unun dakon yan tetentok aken do yabekgit.”

²⁰ Yesu unun gen manjin mudanek papia gironjiek kila amin do iminek yikgit. Yigakwan unun muwut muwut yutnon amin kisi dabilni Yesukon gin tarakwan yikgwit.

²¹ Anakwa Yesu da yan yoyigit, “Pinjkop dakon gen manjiko nandayin unun abisok dabiljikon bami ton asak.” ²² †† Yanban amin gen yagit do nandaba tagisi anakwan yawit, “Mao! On Josep dakon monji da ni-anonsi da gen galagisi on yosok?”

²³ Yanba Yesu yoyigit, “Amin da gen kinda yon unun yan: ‘Wuda wamak gaga dakon giptim anmilip a.’ Unun gen nak nayikdan, ma? Ae ‘Kapaneam kokupmon wasok agil do amin da yanba nandagiman unun yomaninon yan gin abi do nandaman’ yan nayikdan, ma? ²⁴ ‡ Nak asisi dayisat, kombi amin morap kokup kalonni da geni dima nandan yoman. ²⁵ †† Asisi, kombi amin Elaija da bisapmon sikak dima manakwan bilak kapbi ae kanek 6 yan egek jap do madepsi awit. Unun bisapmon Israel miktimon sakwabat morapmi egipgwit. ²⁶ †† Mani Pinjkop da Elaija Israel sakwabat kinda do dima yabekgit. Sakwabat kinda Sarepat kokupmon egipgut unun do yabekban kigit. Sarepat unun Saidon kokup da tetgin do tosok. ²⁷ ††† Ae kombi amin Elisa da bisapmon Israel miktimon wuda tebani ton amin morapmi egipgwit, mani kinda dima kilek tagit. Siria miktimon nani amin kinda mani Neman unun dagin kilek tagit.”

²⁸ Yan yanban amin muwut muwut yutnon egipgwit kisi da japmisi nandanek ²⁹ pidan Yesu yolba kokup da wanga pigigit. Kokup unun ilenon tagit, do tipdomon maba pigisak do ankiwit. ³⁰ Mani amin da bikbigon da si kigit.

Yesu da amin kinda konni yol imgut

(Mk 1.21-28)

³¹ Yesu Nasaret kokup yipmanek Galili miktimon kokup kinda mani Kapaneam unudon pigigit. Pabigi egek Sabat bisap morapmon amin yoyin dekgit. ³² ††† Yoyin degakwan amin kinda man madepni ton da gen nwanjwarisi niyisak yan nandawit.

³³ Konni ton amin kinda Juda amin da muwut muwut yutnon yikgit. Unun da madepsi yan tidanek yan yagit, ³⁴ “Yesu, Nasaret amin, gak niban anjnim do nandisal? Nin panjupbal ak do abi? Nak nandan gamisat, gak Pinjkop Dakon Telagi Amiri.”

³⁵ Mani Yesu da kon tebai yan iyigit, “Gak gen dima yanek amin on yipman det!” Yan iyinjakwan kon unun da amin ukwayikban man amin da binapmon pakgit. Pagakwan amin unun dima anjupbal anek yipman kigit. ³⁶ Amin da unun kan wuripdagek notni yoyin yoyin anek yawit, “Mao, nian gen kinda yosok? Amin man madepni ton ae tapmimni ton da tilagon kon gen tebai yoyinban geni nandanek pasal kwan.” ³⁷ Yan yanakwa Yesu da pi agit dakon gen unun provins dakon amin kisi da nandawit.

Yesu da Pita dakon yopmi anmilip agit

(Mt 8.14-15 ae Mk 1.29-31)

³⁸ Yesu Juda amin dakon muwut muwut yut yipmanek Saimon da yutnon kigit. Saimon dakon yopmi sot anek giptimni kindapmi sogit. Yan anakwan Yesu da anjuplugosak do iyiwit. ³⁹ Aba Yesu unun minjat da kapmatjok panji agek giptimni kindapmi sogit unun pasil imjak do tebai yagit. Yanban sotni pasil iminjakwan unudon gin pidanek japni panjosit agit.

Yesu da amin panmilip agit

(Mt 8.16-17 ae Mk 1.32-34)

⁴⁰ Gildat si pigik do anakwan amin da notni sot mibili mibili awit unun Yesukon panjopgwit. Panjopba Yesu da kisitni kwenikon kalon kalon wutjinek panmilip agit. ⁴¹ †† Ae amin morapmi konni ton unun yol yomgut. Yolakan kon da yan tidanek yawit, “Gak Pinjkop dakon Monji.” Yesu unun Kristo yan nandan imgwit, do Yesu da kon gen dimasi yoni do kirinjak yomgut.

Yesu kokup pap diwarikon agipgut

(Mk 1.35-39)

⁴² Wisa dagokdosi Yesu amin dima egipgwit tim kindakon kigit. Anakwan amin da wusin analon anek dima yopman kisak do nandanek abidok do awit. ⁴³ Mani yan yoyigit, “Nak Pinjkop da Amin Kila Akdisak unun dakon Gen Bin Tagisi kokup pap diwarikon kisi agek yoyin tetentoken. Nak Pinjkop da unun pi aber dosi yabekgit.” ⁴⁴ ††† Yan yanek Judia miktimon muwut muwut yut tan anan kiwit unudon agek Pinjkop gen yoyigit.

† 4:18 Ais 61.1-2 †† 4:22 Lk 3.23; Jn 6.42 ‡ 4:24 Jn 4.44 †† 4:25 1KA 17.1,7 †† 4:26 1KA 17.8-16 ††† 4:27 2KA 5.1-14

††† 4:32 Mt 7.28-29 † 4:41 Mt 8.29; Mk 3.11-12 †† 4:44 Mt 4.23

Yesu da wasanek pangetni timikgit

(Mt 4.18-22 ae Mk 1.16-20)

5 † Bisap kindakon Yesu Genesaret †† Pakbi idap ilenikon agek Pinjkop dakon gen yanjakwan amin morapmi da abin unjun da kapmatsisok angwasihek nandawit. ² Yesu bot bamori ilenikon tanbal pindakgit. Unjun tap kilap simiil simiil amin da yopba tanakwal tap kilap simiil simiil yikni pakbikon sugawit. ³ Yesu unjun bot kindakon milkan wigigit. Bot unjun Saimon dakon. Unjun boron wigek Saimon yan iyigit, “Bot iminidilbi timisok di pakbikon kwan.” Yan iyihnek Yesu boron yigek amin yoyih dekgit. ⁴ Yoyih dek mudanek Saimon yan iyigit, “Timisok di gat kinjek pakbi ilarikon kinjek tap kilap simiil do yik yopba pigini.”

⁵ † Yanban Saimon da iyigit, “Amin tagi, nin kalbi tap kilap simiil do pi madep anek tap kilap kinda dima iligapdo wisa dagak. Mani gak dakon gen guramigek yik yum yopno pigini.” ⁶ Yoyigit unjudeh anakwa tap kilap morapmisi yigon pigi tuganek yik dagok do awit.

⁷ Anakwa notni bot kindakon agipgwit amin da abin panpulugoni do kisiit da tilak an yomgwit. Tilak an yoba apba tap kilap bot bamot kisikon yopba tugan jik tanek pakbi kagagwan pigik do agimal. ⁸ Saimon gat notni kabi gat tap kilap ilikgwit unjun pindagek tamtam yawit. Ae Saimon dakon pi isal bamotni Jems gat Jon gat Sebedi dakon monji yat unjun kisi tamtam yagimal. Anek Saimon Pita da Yesu njwakben an imihnek yan iyigit, “Amin Tagi, nepman dek ki. Nak yokwi pakpak!”

Yanban Yesu da Saimon yan iyigit, “Gak dima pasolbi. Abisok onda wasanek gak amin timitdisal.” ¹¹ †† Yan yanban bot bamotni ilikba ilenikon wigakwal yo morapni kisi yopmanek Yesu yolgwit.

Yesu da amin kinda wuda tebani ton anmilip agit

(Mt 8.1-4 ae Mk 1.40-45)

¹² Bisap kindakon Yesu kokup pap kindakon egakwan amin wuda tebani ton kinda egipgut. Unjun da Yesu kanek njwakben an imihnek miktimon gawagek Yesu bisit tebai iyigit, “Amin Tagi, Pinjkop da dabilon kilek token do nandisal kan, tagi anmilip abi kilek token.”

¹³ Yanban Yesu da kisiitni amin unjun kwenikon witjineh yan iyigit, “Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!” Yan yanban unjudon gin wuda tebani pasil iminakwa kilek tagit. ¹⁴ †† Aban Yesu da yan iyigit, “Gak amin dimasi yoyihnek kin mukwa sogok aminon giptimgo yoliki. Anek Moses da yagit unjun da tilagon paret anjaki amin da asi kilek tal yan gandani.” ¹⁵ Mani Yesu da yo agit dakon geni sigin kin ireh tagit. Anakwan amin morapmi da geni nandak do opgwit. Ae sotni panmilip anyomjak do opgwit. ¹⁶ Mani Yesu bisap morapmi miktimon amin dima ekwan timon panjki egek bisit pi agit.

Yesu da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kindan anmilip agit

(Mt 9.1-8 ae Mk 2.1-12)

¹⁷ Bisap kindakon Yesu amin yoyih degakwan Parisi amin ae gen teban yoyihdet aminyo kisi panjobih yikgwit. Unjun amin Jerusalem, ae Galili dakon kokup morap ton, ae Judia miktimon da opgwit. Yesu Amin Tagi dakon tapmim tan imgut, do sot amin panmilip agit. ¹⁸ Anjakwan amin kabi kindan da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kindan waman anjan opgwit. Unjun wayigon yipba pagakwan anjan Yesu da akiron awigik do awit. ¹⁹ Mani amin morapmi, do yutnon awigik do antidok awit. Do yut kwenon wigi yut tuwilek amin unjun wayigon pagakwan napmon da abidanakwa amin morap da binapmon pigek Yesu da buronsi pigigit. ²⁰ ††† Yesu da nandan gadatni pindagek yagit, “Not, diwarigo yopman gamisat.”

²¹ Yanban Parisi amin gat ae gen teban yoyihdet amin gat da iyi yan nandawit, “On namin amin kindan da Pinjkop kulabihnek gen unjun yosok? Diwari yopyop unjun amin kindan da aripmi dimasi agagi. Unjun Pinjkop kalon dagin asak.”

²² Yesu da nandak nandakni unjun pindak nandanjo anek yan yoyigit, “Ji nido butjikon da nandak nandak unjun nandan naman? ²³ Diwari yopyop ae amin kisiit kandapmiyo kimakbi panmilip agak unjun kisi amin da aripmi dima agagi. ²⁴ ††† Mani Amin Dakon Monji on miktimon diwari wiririt dakon pi asak do yan mudan ibi yan nandaba piosak do on amin anmilip abeh.” Yesu yan yanek kisiri kandapmiyo kimakbi amin kanek yan iyigit, “Nak gayisat, gak pidan yalin potgo timigek yutgokon ki.” ²⁵ Yanban unjudon gin amin unjun pidanek yalin potni timigek Pinjkop anjisihek yutnikon kigit. ²⁶ Anjakwan minjat amin morapyo unjun kan wuripdagek Pinjkop anjisihek yawit, “Abisok yo njwaknjwarisi altanban koman.”

Yesu da Liwai (Matyu) yan imgut

(Mt 9.9-13 ae Mk 2.13-17)

²⁷ Unjun da kwenon Yesu yomakon pigek kin kanban takis timit timit yut kabenon takis timit timit amin kindan yikban kagit. Unjun mani Liwai. Yesu da Liwai yan iyigit, “Abin nak nol.” ²⁸ Yan iyinban Liwai pidan yo morapni kisi yopmanek Yesu yolgit.

²⁹ Anek Liwai da yutnikon Yesu do jap madepsi panjosit agit. Yan aban takis timit timit amin morapmi gat ae amin diwari gat kisi yigek jap nawit. ³⁰ § Anakwa Parisi amin gat ae gen teban yoyihdet amin Parisi da kabikon nani unjun da Yesu dakon pangetni do yanba yokwi tok anek yan yoyiwit, “Ji jap pakbiyo takis timit timit amin ae yokwi pakpak amin gat nido an?”

³¹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Amin sotni mini unjun wuda wamagon dima kwan. Amin sotni ton unjun dagin wuda wamagon kwan. ³² Nak amin kilegi yan ilit do dima pigim. Yokwi pakpak yan ilikgo but tobil ani do pigim.”

† 5:1 Mt 13.1-2; Mk 3.9-10 †† Genesaret unjun Galili Pakbi idap dakon mani kindan. ‡ 5:5 Jn 21.3-8 †† 5:11 Mt 19.27 †† 5:14 MS 14.1-32

††† 5:20 Ais 43.25; Lk 7.48 ††† 5:24 Jn 5.8 § 5:30 Lk 15.1-2

Piŋkop dogin nandaŋek jap kelek egip egip do yagit
(Mt 9.14-17 ae Mk 2.18-22)

³³ Parisi amin da Yesu yaŋ iyiwit, "Jon dakon paŋdetni bisap morapmi Piŋkop do nandaŋek jap kelek egek bisit pi aŋ. Ae Parisi amin nin dakon paŋdetnin kisi yaŋ gin aŋ. Mani gak dakon paŋdetgoni jap pakbiyo aŋek ekwaŋ."

³⁴ † Yaŋba Yesu da yoyigit, "Monji kinda miŋat pasak bisapmon uŋun jap noknok bisap madep kinda, ae monji notni gat ekwaŋ, do jap kelek tagi diŋma egipni. ³⁵ Mani don monji uŋun abidaŋ aŋaŋ kiŋakwa notni uŋun bisapmon jap kelek ekwaŋ."

³⁶ Yesu da tilak gen kinda gat yoyiŋek yagit, "Amin kinda da imal kalugi kinda pudan imal garaŋi dagaŋ kwi kindakon bupjak kaŋ uŋun tagi diŋma. Yaŋ asak kaŋ, imal kalugi aŋupbal asak. Ae imal kalugi uŋun kalipmi gat arip diŋma. ³⁷ Ae amin kinda da wain kalugi tibiri meme giŋ baŋ wasaŋbi kalipmi kindakon kolesak kaŋ uŋun tagi diŋma. Yaŋ asak kaŋ, wain da pukwa pap-taŋ meme giŋ kiriŋgakwa wain maŋ mudokdaŋ. Ae meme giŋyo kisi yokwi tokdisak. ³⁸ Do wain kalugi meme giŋ kalugikon kolaŋ. ³⁹ Ae wain kalipmi nosok amin wain kalugi nok do kuragi nandaŋek yaŋ yosok, 'Wain kalipmi uŋun tagisi.' "

Sabat bisap dakon gen
(Mt 12.1-8 ae Mk 2.23-28)

6 †† Sabat bisap kindakon Yesu wit pi binap kinda naŋ kigit. Kiŋakwan paŋdetni da wit bami di jimiŋ kisiŋ da misiŋikba giŋpmi maŋakwa bami si nawit. ² † Aŋakwa Parisi amin di da pindagek yawit, "Ji Sabat bisap dakon gen teban yapmaŋek nido yaŋ aŋ?"

³ † Yaŋba Yesu da kobogi yaŋ yoyigit, "Ji Dewit gat amin kabini gat da jap do awit bisapmon yo awit uŋun di maŋiŋ nandaŋ bo diŋma? ⁴ †† Dewit uŋun Piŋkop da yutnon wigi bret Piŋkop do parekbi uŋun timikgit. Bret uŋun mukwa sogok amin dagaŋ tagi noknogi. Mani Dewit da naŋek amin kabini kisi do yomgut." ⁵ Yesu da sigin yaŋ yoyigit, "Amin Dakon Monji uŋun Sabat bisap dakon Amin Tagi."

Yesu da Sabat bisapmon amin kinda aŋmilip agit
(Mt 12.9-14 ae Mk 3.1-6)

⁶ Sabat bisap kindakon Yesu Juda amin da muwut muwut yutnon wigek yoyiŋdet agit. Uŋudon amin kisiri aminsi tetni giŋreŋikbi kinda egipgut. ⁷ Parisi amin gat ae gen teban yoyiŋdet amin gat da Yesu Sabat bisapmon amin paŋmilip aban kaŋek gen yaŋ imneŋ yaŋ do kaŋ egipgwit. ⁸ Mani Yesu da nandak nandakni pindak nandaŋyo aŋek amin kisiri giŋreŋikbi yaŋ iyigit, "Gak pi-daŋ amin da iŋamon at." Iyiŋban amin uŋun pidaŋ akgit. ⁹ Pidaŋ agakwan Yesu da yoyigit, "Ji niaŋ nandaŋ? Sabat bisap dakon gen teban uŋun aŋpak tagi bo yokwi aneŋ do yosok? Amin kutnok do yosok, bo ae amin si paŋupbal ano kimotni do yosok?" ¹⁰ Yesu da

† 5:34 Jn 3.29 †† 6:1 GT 23.25 † 6:2 Jn 5.10 †† 6:3 1Sa 21.1-6 †† 6:4 MS 24.5-9

amin morap kisi pindak aŋaŋ ki mudaneŋ yaŋ iyigit, "Kisitgo aŋniŋniŋ a." Iyiŋban yaŋ gin aŋakwan kisiri kilek tagit. ¹¹ Mani Parisi amin gat ae gen teban yoyiŋdet amin gat da japmisi nandaŋ imiŋek iyi gin yaŋ nandat aŋek Yesu niaŋsi aŋ imno yaŋ yawit.

Yesu da yabekbini 12 kabi timikgit
(Mt 10.1-4 ae Mk 3.13-19)

¹² Uŋun bisapmon Yesu kalbi bisit pi ak do kabap kindakon wigi Piŋkop bisit iyigit. Bisit pi aŋ egakwan wisa dagaŋbaŋ ¹³ paŋdetni yaŋ yoban apba 12 kabi man-jigit. Manjiŋek yabekbi man yomgut.

¹⁴ Kinda uŋun mani Saimon (uŋun Yesu da Pita yaŋ iyigit).

Ae Saimon dakon padige Andru,
ae Jems,

Jon,
Pilip,
Batolomiu,

¹⁵ Matyu,

Tomas,

Alpius dakon monji Jems,

ae Saimon (uŋun Selot da kabikon nani),

¹⁶ ae Jems dakon monji Judas,

ae Judas Iskariot (uŋun da don Yesu uwal da kision yipgut).

Yesu da amin morapmi paŋmilip agit
(Mt 4.24-25 ae Mk 3.7-12)

¹⁷ Yesu uŋun amin kabi timikban ilenon da miŋtim kuldukgiŋbaŋ kindakon pukwa paŋdetni morapmi gat kisi akgwit. Aŋakwa Judia miŋtim dakon amin morapmi gat, ae Jerusalem kokup papmon amin gat, ae tap amin Tair ae Saidon kokup da kapmatjok egipgwit amin uŋun gat kisi egipgwit. ¹⁸ Uŋun geni nandakdo, ae sotni paŋmilip asak do nandaŋek apgwit. Koŋ da paŋupbal abi amin uŋun Yesu da paŋmilip agit. ¹⁹ Sot amin paŋmilip agak dakon tapmim Yesukon da apgut, do amin morap kisitni kwenikon igayik do awit. Yaŋ aŋek kilek tawit.

Yesu da yoni mini amin kisik kisik ani do yagit
(Mt 5.1-12)

²⁰ Yesu da paŋdetni pindagek yagit,

"Yoni mini amin ji kisik kisik ekwaŋ, nido ji Piŋkop da Amin Kila Asak uŋun da kagagwan ekwaŋ.

²¹ ††† Abisok jap do aŋ amin ji kisik kisik ekwaŋ. Don jap naŋ tugokdaŋ.

Abisok kunam takgaŋ amin ji kisik kisik ekwaŋ. Don jikgo yanjakdaŋ.

²² ††† Amin da dandaba ji Amin Dakon Monji yolyol amin yaŋ dandaŋek nandaba yokwi tok aŋdamdaŋ. Ji uŋun gat gadaŋek diŋma egipni do dayiŋek yaŋba yokwi tok aŋ damiŋek man yokwisi damdaŋ. Yo morap uŋun altaŋ damdaŋ, mani ji kisik kisik ani.

††† 6:21 Kap 126.5-6; Ais 61.3; PA 7.16-17 ††† 6:22 Jn 15.19; 16.2; 1Pi 4.14

²³ Unjun bisapmon ji butji tagisi tanjakwan kisik kisik anjek wigi mok ani. Nandani. Kobogi do tomni wukwisi Kwen Kokupmon tanj damisak. Kalip babini da kombi amin do yo yokwi yanj gin anyomgwit.

²⁴ "Mani yoni morapmi amin, awa! Ji yo tagisi wagil timikganj. Don butji panjeban ak do yo di dima timitdanj.

²⁵ "Abisok jap nanjek butji paptonj amin, awa! Don jap do akdanj.

"Abisok jikgo yanjanj amin, awa! Don kunam tagakwa dabil pakbisi mokdanj.

²⁶ "Amin da man madep damanj amin, awa! Kalip babikji da kombi amin toptopmi do yanj gin anj yomgwit."

Uwalnin but dasi galak tanj yomnenj

(Mt 5.38-48)

²⁷ Yesu da sanjbenjek yanj yagit, "Geno nandanj amin yanj dayisat, ji uwalji do but dasi galak tanj yomni. Ae nandaba yokwi tok anj damanj amin do anjak tagi anyomni. ²⁸ Ae jobit timitni do dayanj amin, unjun Pinjkop da panpulugosak do bisit iyini. Ae yokwi anj damanj amin do bisit ani. ²⁹ Amin kinda da mogim kulbak gikban kanj, teri kinda kisi antobil ibi. Ae amin kinda da mirim imalgo gwayenban kanj, yum kanjaki paba pigikgo kisi abidosak. ³⁰ Ae amin morap da yo kabigo yobi do gayinba kanj yobi. Ae amin kinda da yogo kinda abidanj anjksak kanj, antobil gamjak do tebai dima iyiki. ³¹ † Amin da anjak nianji andamni do nandanj, unjun anjak amin do anyomni.

³² "Amin butdasi galak tanj damanj banjin butdasi galak tanj yomni kanj, ji amin tagi dima. Yokwi pakpak amin unjun kisi amin butdasi galak tanj yomanj banj butdasi galak tanj yomanj. ³³ Ae anjak tagi andamanj amin banjin anjak tagi anyomni kanj, ji amin tagi dima. Yokwi pakpak da anjak unjun kisi anj. ³⁴ Ae unjun amin goman tagi sopjak yanj nandanj teban tanjek amin kinda do yo imni kanj, ji amin tagi dima. Yokwi pakpak amin notni da goman unjun kisisi sopdanj yanj nandanjek notni do yo yomanj. ³⁵ Mani ji uwalji do but dasi galak tanj yomnenj anjak tagisi anj yomni. Anjek amin do yo yomnenj sopni do dima yoyini. Pinjkop da yokwi pakpak ya yanj dima iyanj amin unjun do yo tagi yumsi yomisak, do ji anjak tagisi ani kanj, Pinjkop Wikwisi da kobogi do yo tagisi daminjakwan monjinisi egipdanj. ³⁶ Datgo da amin do bupmi nandisak, do jiyo yanj gin amin do bupmi nandani."

Amin dakon anjak dima kokwinitni

(Mt 7.1-5)

³⁷ †† Yesu da sanjbenjek yanj yagit, "Ji amin dakon anjak dima kokwinitni kanj, Pinjkop da jiyo kisi dima kokwinitjak. Ji amin yokwi aba unjun do kobogi timitni do dima yoyini kanj, Pinjkop da jiyo kisi yokwisi do tebai dima dayikdisak. Ji amin dakon diwarini yopmanj yomni kanj, Pinjkop da ji dakon diwarisi yanj gin yopmanj

† 6:31 Mt 7.12 †† 6:37 Mt 6.14

damdisak. ³⁸ † Ji amin do yo yomni kanj, Pinjkop da ji do yo damdisak. Unjun da yo morapmisi daminjakwan tugok tugogisi egipdanj. Tilak nianji yomni unjun da tilak yanj gin timitdanj."

³⁹ †† Yesu da tilak gen kinda yanj yoyigit, "Dabili mini kinda dabilni mini notni kinda kosit tagi yolisak? Kanj kisi bamot gapmagwan mokdamal. ⁴⁰ †† Papiya yut minjat monjiyo yoyinetni dima yapmanjanj. Mani papiya yut tagisi wigi mudanjek don yoyinetni yombem anj. ⁴¹ Gaga da dabilon kindap kwik tosok unjun do dima nandanjek notgo da dabilon jimjim nido kosol?

⁴² Gaga da dabilon kindap kwik tosok unjun dima kanjek nianjan do notgo 'Dabilgokon jimjim tosok unjun panj gamdisat' yanj iyiki? Gak jamba but amin. Mibiltok gaga da dabilon kindap kwik tosok unjun abi kinjakwan notgo da dabilon jimjimjok tosok unjun kanji pisanjakwan tagi paki."

Kindap yokwi da bami yokwi potdanj

(Mt 7.16-20 ae 12.33-35)

⁴³ Yesu da sanjbenjek yagit, "Kindap tagi da bami yokwi aripmi dima potni. Ae kindap yokwi da bami tagi aripmi dima potni. ⁴⁴ Amin da kindap sop bami banj pindagek kindap yokwi bo tagi yanj pindak nandanjo anj. Amin da pik kindap dakon bami pak do nap keli tonjon kinj dima dekkanj. Ae wain sop kindap yokwi keli tonjon kinj dima panj. ⁴⁵ Amin kilegi unjun nandak nandakni kilegi morapmi butnikon tonj, do anjak kilegisi asak. Anjakwan amin yokwi unjun nandak nandak yokwi butnikon tonj, do anjak yokwi asak. Nandak nandak nianj amin butgwan tonj, unjun gen kagakon da yonj."

Yut bamori dakon tilak gen

(Mt 7.24-27)

⁴⁶ †† Yesu da sanjbenjek yanj yagit, "Ji nido nak Amin Tagi yanj nayinjek geno dima guramikganj? ⁴⁷ Nagon obinjek geno nandanjek guramikganj amin unjun dakon tilak kinda dolikerj. ⁴⁸ Amin kinda yutni ak do anjek gapma wayikban mibilisigwan pigakwan miktimgwan tip madep da kwenon gwak magit. Anjek don yut unjun da kwenon agit. Aban pakbi madepsi igek yutni tidanj tuwil do agit mani yutni tebaisi agit, do tebaisi akgit. ⁴⁹ Mani amin kinda nak dakon gen nandanjek dima guramikdak amin unjun amin kinda yombem. Unjun yutni teban tokni mini isal miktim kwenon gin agit. Don pakbi igek yut unjun tidanban unjudon gin tuwil ki madepsi tasik tagit."

Yesu da emat amin dakon mibiltok amin kinda dakon pi monji anjmilip agit

(Mt 8.5-13)

7 Yesu gen unjun amin yoyin mudanjek Kapaneam kokupmon pigigit. ² Unjun kokupmon Rom dakon emat amin 100 dakon mibiltok amin kinda egipgut. Unjun dakon oman amini si galak tanj imgut unjun sot madep anjek kimotdosi agit. ³ Anjakwan unjun mibiltok

† 6:38 Mk 4.24 †† 6:39 Mt 15.14 †† 6:40 Mt 10.24-25 ††† 6:46 Mt 7.21

amin da Yesu dakon gen bini nandagit, do Juda amin dakon kila amin di yabekban Yesukon kiwit. Kiñ Yesu da abin oman amini anmilip asak do iyiwit. ⁴ Añek Yesu da anpulugosak do madepsi yan iyiwit, "Unun amin tagisi, do geni nandaneñ kiñ oman monjini anpulugoki. ⁵ Unun amin da Juda amin nin do galak tan nimisak, ae muwut muwut yutnin witjin nimgut."

⁶ Yan iyinba Yesu gat kisi kiwit. Kiñ yutni ankapmat anakwa mibiltok amin da notni di yabekban obin Yesu yan iyiwit, "Mibiltok amin da gak do yan yosok, 'Amin Tagi, pi madep dima gaben. Nak amin pinbisi, do nak da yutnon wiki unun da tagi dima asak. ⁷ Yan do, naga gagon dima abit. Mani gak da kilek tosak do yanaki tagi kilek tosak. ⁸ Nido nak madepno da yongangwan egisat, do nak da unun dakon pinbini egisat. Ae emat amino nak da yongangwan ekwan, do kinda "Ki!" yan iyiko kisak. Ae kinda "Ap!" yan iyiko abisak. Ae oman amino kinda "Pi on aki!" yan iyiko pi asak."

⁹ Yesu gen unun nandaneñ nandaban yo madepsi aban tobilek amin madepsi bunon yolgwit yan yoyigit, "Nak yan dayisat, Israel aminon nandan gadatni madep on amin dakon yombem kinda dima kagim."

¹⁰ Yan yanban amin yabekgit unun tobil yutnon wigi oman monji unun kili kilek tagit kawit.

Yesu da Nain kokupmon monji gimonji kinda kimoron nan aban pidagit

¹¹ Yesu bisap pisipmisok egek kokup kinda mani Nain unudon kinakwan panjetni gat ae amin morapmisi gat kisi kiwit. ¹² Kiñ unun kokup dakon tip dam dakon wigat ankapmat agit. Añek amin da amin kimakbi kinda waman anan wanga pinba pindakgit. Amin kimakgit unun dakon menji unun sakwabat egakwan monji kalonjisi da kimakgit. Unun kokup madep dakon amin morapmisi unun sakwabat gat kisi pinba pindakgit. ¹³ Amin Tagi da sakwabat unun kanek bupmisi nandan imineñ yan iyigit, "Gak kunam dima takgi."

¹⁴ Yan yanek kiñ bumjot abiwit tamo witjinakwan bumjot guramigwit amin unun akgwit. Agakwa Yesu da yan yagit, "Monji gimonji pidoki do gayisat!" ¹⁵ † Yan iyinban amin kimakbi unun pidañ yigek wasaneñ gen yagit. Yanban Yesu da menji do imgut.

¹⁶ †† Aban amin morap kisi pasalek Pinkop ankisineñ yan yawit, "Kombi amin madepsi kinda nin da bikbigon alañban koman. Pinkop da minat amin kabiyoni Israel panpulugok do abik." ¹⁷ Ae Yesu da yo agit unun dakon gen bin da madepsi ireñ taneñ Judia miktim kisi aripmi agit, ae miktim diwarikon kisi kigit.

Jon da panjetni bamori Yesu do yabekgit

(Mt 11.2-19)

¹⁸ Jon dakon panjetni da Yesu da yo morap agit dakon geni Jon iyiwit. ¹⁹ † Iyiba panjetni bamori yan yoban opbal Amin Tagi yan iyinjal do yabekgit, "Gak Pinkop da amin yabet do yagit unun, bo nin amin kinda don apdisak do jomjom aneñ?"

† 7:15 1KA 17.23; 2KA 4.36 †† 7:16 Lk 1.68 ‡ 7:19 Kap 40.7; Mal 3.1; PA 1.8

²⁰ Amin bamot unun kiñ Yesu alañ imineñ yan iyigimal, "Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da yan gayik do anek nit yabekban abamak, 'Gak Pinkop da amin yabet do yagit unun, bo nin amin kinda don apdisak do jomjom aneñ?' " ²¹ Unun bisapmon gin Yesu amin sotni mibili mibili tan yomgwit unun panmilip anek konni tan yomgwit unun yol yomgut. Ae dabilni mini morapmi paban pisawit.

²² †† Do gen kobogi yan yoyigit, "Jil kiñ abisok yo pindak nandanyo amal unun do Jon iyinjal. Dabilni mini amin sinon, ae kandapmi alek tanbi amin kosit akwan, ae wuda tebani ton amin unun kilek ton, ae miragi mini amin da gen nandan, ae amin kimakbi pidon, ae yoni mini amin da Gen Bin Tagisi nandan.

²³ Amin kinda nak nandaneñ nandan gadatni dima wital kisak unun amin kisik kisigi ton egisak."

²⁴ Amin bamot Jon da yabekgit unun tobil kinakwal, Yesu da minat amin kabi madep Jon do yan yoyigit, "Ji miktim amini minikon ninan kok do kiwit? Mirim da nagal kinda anwayin aban kok do kiwit? ²⁵ Dima kan, ninan kok do kiwit? Amin kinda yik imalyo tagisi banjin pagit unun kok do kiwit? Dima, yik imalyo tagisi panek giptim dakon yoni tagi tagi dagin tan yoman amin unun kila amin madep da yutnon gin ekwan. ²⁶ †† Mani ji ninan kok do kiwit? Kombi amin kinda kok do kiwit? Unun bami, nak asisi dayisat, Jon da kombi amin diwari yapman mudosok. ²⁷ ††† Unun amin do Pinkop da papiakon gen yan mandabi:

'Nandani, geno yan tenjenosak do amin kinda yabekgo unun da mibiltan gamjak. Añek kositgo anroman asak.'

²⁸ Nak yanisi dayisat, amin morap miktimon alton unun Jon da yapman mudosok. Mani amin morap Pinkop da Amin Kila Asak da kagagwan pinbisi ekwan unun da Jon yapmanan."

²⁹ ††† (Jon da amin gat ae takis timit timit amin gat telagi pakbi kili son yomgut, do gen unun nandaneñ yan yawit, "Pinkop dakon anpak unun kilegisi." ³⁰ § Mani Parisi amin gat ae gen teban mibili nandak nandak amin gat unun Jonon telagi pakbi dima sowit. Yan anek Pinkop da kosit kilegi yolik do agit unun manji imgwit.)

³¹ Yesu da sanbenek yan yagit, "Ni tilak gen kinda nan dayiko amin abisok ekwan unun dakon anpak do nandaba pisosak? Unun nianen amin di da ekwan?"

³² Unun minat monjiyo da yan, yuman gwayek tamokon yigek notni yoyin yoyin anek yan yon: 'Nin kasisin kili pisoman, mani ji kap ak do dima nandayin. Nin bupmi kap yaman, mani ji bupmi nandaneñ kunnam tat do dima nandayin.'

³³ Yesu da sigin yan yagit, "Jon Telagi Pakbi Sogok Amin abineñ bret dima nagit, ae wain dima nagit. Yan anakwan, 'Konni kinda tan imisak' ji da gen unun yawit. ³⁴ †† Ae Amin Dakon Monji da abin jap pakbiyo agit. Yan anakwan kanek ji da yan yon, 'Kabir, jap morapmi noknok amin ae wain morapmisi noknok amin. Takis

†† 7:22 Ais 35.5-6; 61.1; Lk 4.18 ††† 7:26 Lk 1.76 †††† 7:27 Mal 3.1 †††† 7:29 Lk 3.12 § 7:30 Mt 21.32 ††† 7:34 Lk 15.2

timit timit ae yokwi pakpak amin dakon notni.³⁵ Ji da gen unun yonj, mani Pinjkop da pi morap agit unun pindagek nandano nandanj kokwini tagisi gin asak."

Minjat kinda da pakbi kibanj tagisi nanj Yesu sonj imgut

³⁶ Parisi amin kinda da Yesu yutnikon obinj jap nosak do yanj iban yutnikon obinj jap tamokon yikgit.³⁷ † Unun kokupmon yokwi pakpak minjat kinda egipgut. Unun minjat Yesu Parisi da yutnon yigek jap nosok yanj amin da yanjba nandanjek pakbi kibanj tagisi kinami kinda abidanjek yutnon wigigit. Tibiri unun tipnanj wasanbi.³⁸ Wigigi Yesu da manjikon kandapnikon panji agek kunam tagakwan dabil pakbini da kandapnikon manj guktanba busunj dangwani banj ikdigagit. Yanj anjek kandapnikon mandanj nanjek pakbi kibanj tagisi nanj sonj imgut.

³⁹ Yanj anjakwan Parisi amin unun Yesu yanj imgut iyi burikon da yanj nandagit, "On amin asi kombi amin kinda tam, on minjat kisiri kwenikon witjisak unun yokwi pakpak minjat kinda yanj nandaban."

⁴⁰ Yanj nandanjakwan Yesu da iyigit, "Saimon, nak gen kinda gayiko."

Yanjan iyigit, "Yoyinjet, kili nayi."

⁴¹ Yanjan Yesu da iyigit, "Amin bamori unun amin kindakon gomani tonj. Kinda dakon gomani unun monerj 500 danari, ae kinda dakon gomani unun monerj 50 danari.⁴² Unun amin bamot gomani sopjil dakon monerjni aripmi dima, do gomani dima sopjil do yoyigit. Gak nianj nandisal? Yanj aban jit amin da unun amin do madepsi galak tanj imgut?"

⁴³ Yanjan Saimon da iyigit, "Goman madepni dima sopjak do iyigit amin unun da, yanj nandisat."

Yanjan Yesu da yanj iyigit, "Gak kokwin kilegisi anjek yosol."

⁴⁴ Yanj yanjek Yesu da tobil minjat unun kanjek Saimon yanj iyigit, "On minjat do koki? Nak yutgokon wiko kandapno sugokerj do pakbi dima namil. Mani on minjat da dabil pakbini nanj kandapno suganek busunj dangwani banj ikdigak.⁴⁵ Nak dima mandanj nal, mani yutgokon si wiron da wasanek minjat on da kandapno mandanj nak da sigin mandanj nosok.⁴⁶ Gak busunjonkon bit nelak dima tagal namil. Mani minjat on da pakbi kibanj tagisi kandapnokon sonj namik.⁴⁷ Do yanj gayisat, on minjat dakon diwarini morapmi Pinjkop da yopmanj iban nak do but dasi galagi madepsi nandanj namisak. Mani diwarini tagapmisok tanj imanjan amin Pinjkop da diwarini yopmanj imjak kanj, unun amin da nak do galagi madep dima nandanj namjak."

⁴⁸ Yanj yanjek Yesu da minjat unun yanj iyigit, "Nak da diwarigo yopmanj gamisat."

⁴⁹ Yanj iyanjan amin kabi Yesu gat jap nanjek yikgwit unun iyi gin yanj yawit, "On nianjen amin kinda da diwari yopyop asak?"⁵⁰ †† Yanj yanjakwa Yesu da minjat unun yanj iyigit, "Nandanj gadatgo do anjek Pinjkop da gak yokwikon nanj abidosok. Butgo yawori tanjakwan kiki."

Minjat diwari Yesu yolba kisi agipgwit

8 Unun da kwenon Yesu kokup pap ae kokup moninj moninj tawit unudon agek Pinjkop da Amin Kila Asak unun dakon Gen Bin Tagisi yoyinj tenjenagit. Yabekbi 12 kabi kisi agipgwit.² ‡ Ae minjat diwari Yesu da konjni yol yomgut ae sotni panmilip agit unun kisi Yesu gat agipgwit. Kinda unun Maria. Maria unun Makdala kokupmon nani yanj iyiwit. Kalip Yesu da konjni 7 kabi yol imgut.³ Ae Joana, Susana ae minjat morapmi gat kisi Yesu gat agipgwit. Joana unun Kusa dakon minjatni. Kusa unun Erot dakon yutni dakon kila amin kinda. Unun minjat kabi yo kabini iyi dakon banj Yesu gat panjetni gat panpulugawit.

Jap yet tintinjok dakon tilak gen

(Mt 13.1-9 ae Mk 4.1-9)

⁴ Amin morapmisi kokup morap tawiron da abinj muwukgwit. Abinj muwugakwa Yesu da tilak gen kinda yanj yoyigit,⁵ "Amin kinda unun jap yetni pigaga panji tintinjagit. Tintinjajakwan jap yet diwari kosiron manjba amin da bamanakwa minam da abinj si nawit.⁶ Anjakwa jap yet diwari tipmi tonj timon mawit. Manj kwawit, mani miktim pakbini mini, do kibidanj pasilgwit.⁷ Anjakwa jap yet diwari jonj keli tonj timngwan mawit. Unun jonj keli tonj gat kisi kwanjek wutjinba kimak mudawit.⁸ Ae jap yet diwari miktim tagisikon manj kwawit. Unun bami 100 tanj tanj awit." Yesu da tilak gen unun yanj mudanek yanj yagit, "Gen on nandak do galak tonj amin ji pakyanji nandanjek mibili nandanj pisoni."

Yesu nido tilak genon dagin Pinjkop gen yagit

(Mt 13.10-17 ae Mk 4.10-12)

⁹ Panjetni da tilak gen unun yagit dakon mibili do iyiwit.¹⁰ †† Iyanjba yagit, "Pinjkop da ji bangin iyi dakon Amin Kila Agakni unun dakon mibili pasili tonj unun damisak. Mani amin diwari tilak gen gin nandanj. 'Do dabil sintanek kokdan, mani dima kanj nandanjo akdan.

Ae gen nandakdan, mani mibili dima nandaba pisokdan."

Jap yet tintinjok dakon tilak gen dakon mibili

(Mt 13.18-23 ae Mk 4.13-20)

¹¹ Yesu da sanjenjek panjetni bangin yanj yoyigit, "Tilak gen dayit dakon mibili unun yanj. Jap yet unun Pinjkop dakon gen.¹² Jap yet kosiron mawit, unun amin Pinjkop gen nandanj dakon tilak. Amin nandanj gadat aba Pinjkop da yokwikon banj timitjak yanj do Sunduk da abinj butnikon Pinjkop dakon gen gwayesak.¹³ Ae jap yet tipmi tonj timon mawit, unun amin da Pinjkop gen nandanj abidanjek kisik kisik anj dakon tilak. Mani geli tagi dima yipban kigit. Do nandanj gadat bisap pisipmisok anjek panjekwal altan yoba tepmisi Pinjkop manji iminj mudon.¹⁴ Ae jap yet jonj keli tonj bikbikgwan mawit, unun amin Pinjkop dakon gen nandanjek

† 7:37 Mt 26.7; Mk 14.3; Jn 12.3 †† 7:50 Lk 8.48; 18.42

‡ 8:2 Mt 27.55-56; Mk 15.40-41; Lk 23.49 †† 8:10 Ais 6.9-10

kinj miktimon egip egipni do nandaba kik anj unun dakon tilak asak. Unun monej gat ae on miktim dakon yo morap gat do galagi nandajakwa unun da wutjin yomajakwa bami dima toj. ¹⁵ Mani jap yet miktim tagisikon mawit, unun amin Pinjkop dakon gen nandajak tebaisi abidonj unun dakon tilak. Unun buri kilegisi tanjakwan tebai agek bami tagisi panjalon anj."

Lam dakon tilak gen

(Mk 4.21-25)

¹⁶ † Yesu da sanjenek yanj yagit, "Amin da lam kolenj kwoba nanj dima wutjinba toj, bo ae dipmin potpot tamo da mibilgwan dima yopmanjan. Noman tamokon yopmanjakwa amin da yutnon winjek tenjenj unun konj. ¹⁷ †† Yo morap pasili toj unun don nomansi altanjudokdanj. Ae yo morap wutjinbi da toj unun noman tanjudanjakwa amin da pindak nandanjo akdanj.

¹⁸ ‡ "Ji kanj kimagek gen pakyanji nandani. Tanj yoman amin unun Pinjkop da di gat sanjen daban timitdanj. Mani minini amin unun tanj namanj yanj nandisak unun Pinjkop da gwayekdisak."

Yesu dakon menji padik padikyo unun namini?

(Mt 12.46-50 ae Mk 3.31-35)

¹⁹ Unun bisapmon menji padik padikyo Yesu kok do opgwit. Mani amin morapmi, do Yesu da kapmatjok kik do antidok awit. ²⁰ Anjakwa amin di da Yesu yanj iyiwit, "Menjo padik padikgoyo yomakon agek gak gandak do yonj."

²¹ Yanjba yoyigit, "Amin Pinjkop dakon gen nandajak guramikganj unun menjo ae padik padiknoni."

Yesu da yanjan mirim gat ae tap madep gat yawokgimal

(Mt 8.23-27 ae Mk 4.35-41)

²² Bisap kindakon Yesu panjetni gat bot kindakon wigek yanj yoyigit, "Pakbi idap teri kindo do kino." Yanj yanjan kiwit. ²³ Boron yigek kinjakwa Yesu dipmin pakgit. Anjakwan mirim madepsi kindo pakbi idapmon obinjakwan boron pakbi pigi tujanjakwa pasil do awit. ²⁴ Anjakwa panjetni da kinj Yesu anyolek iyiwit, "Amin Tagi, nin pasildamanj!"

Iyinjba pidanjan pakbi gat mirim gat tebai yoyinban mirim dima anjakwan pakbi yaworisi tagit. ²⁵ Anjakwan Yesu da panjetni yanj yoyigit, "Nandanjan gadatji dukon yipmanj?"

Yanjan panjetni si pasalgwit. Anjek wuripdagek notni yoyinj yoyinj anjek yawit, "On nianjen amin kindo da pakbi mirimyo gen tebai yoyinban geni guramikgimal?"

Yesu da amin kindo dakon konjni yol imgut

(Mt 8.28-34 ae Mk 5.1-20)

²⁶ Yesu gat panjetni gat Gerasa miktim tetgin kinj alawit. (Gerasa miktim unun teri kindo tanjakwan Galili

miktim unun pakbi idap teri kindo tosok.) ²⁷ Yesu bot yipmanjek ilejon winjakwan unun kokup papmon amin kindo da abinj altanjudok. Unun amin konjni tanj imgut. Bisap dubagisi molanj egipgut, ae yut kindakon di ma egipgut. Amin kimakba panji tip kinamgwan yopmanjan miktimon gin egipgut. ²⁸ Unun amin da Yesu kanjek madepsi yanj tidanjek Yesu da kandapmon manj pakek gen papmon da yanj yagit, "Yesu, gak Pinjkop Wikwisi dakon Monji, gak ninanjan anjamdisal? Bupmi nandanjan nabi. Yo yokwi dimasi anj nabi!" ²⁹ Konj da amin unun yipmanjan detjak do Yesu da kili iyigit, unun do madepsi yanj tidanjek gen unun yagit. Unun amin konj da bisap morapmi anjupbal awit, do amin da bisapmi bisapmi kilani tebaisi anjek nap teban tebaisi banj kisit kandapyoni panjetan awit. Mani nap teban unun panjudanjan konj da iminj suganjakwan miktim amin di ma ekwanj timon kinj kinj agit.

³⁰ Yesu da yanj iyigit, "Mango namini?" Iyinjban konjni morapmi tanj imgut, do "Amin Kabi Madep" yanj iyigit. ³¹ Yesu da bupmi nandanjan yomjak do konj da bisit tebai yanj iyiwit, "Nin gapma kidagi mini unjungwan piginanj do dima niyiki."

³² Bit kabi madep kindo kapmatjok ilejon egek jap nanjek egipgwit. Konj unun bit da butgwan pigik do Yesu bisit tebai iyinjba nandanjan yomgut. ³³ Anjakwan konj amin unun yipmanjan degek winj abigi bit da butgwan pigiwit. Pigakwa bit unun timtim yanjek obandom nanj pigi pakbi idapganjan pigek pakbi nanj kimakgwit.

³⁴ Anjakwa bit kila amin yo unun pindagek timtim yanjek kinj kokup papmon amin gat ae kokup teri teri egi anjan kiwit unun amin gat kisi yoyiwit. ³⁵ Anjakwa amin da yo nianjensi kindo da altagit, unun kok do apgwit. Abinj Yesu altanjudok amin unun konjni kili yipmanjan dekgwit kawit. Kanjba amin unun Yesu da buron buri kili pisagit ae ilikba pigikni toj da yikgit. Yanj yikban kanj pasalgwit. ³⁶ Anjakwa yo dabil da kanj nandanjan awit amin unun da konj da anjupbal abi amin nianjan da kilek tagit unun dakon mibili yoyiwit.

³⁷ Yoyinjba Gerasa miktim dakon minjan amin morap kisi pasol pasol madepsi nandanjek Yesu unun yopmanjan dek kisak do iyiwit. Iyinjba boron wigek yopmanjan kigit.

³⁸ Mani amin unun konj da yipmanjan dek kiwit amin da Yesu yol do bisit tebai iyigit.

Iyinjban Yesu da tobil kisak do yabegek yanj iyigit, ³⁹ "Gak tobil yutgokon kinjek Pinjkop da gak anjupluganjan yo madepsi ak unun do amin yoyiki." Yanj iyinjban amin unun tobil kinj kokupni dakon amin morap Yesu da anjupluganjan yo morap agit unun do yoyigit.

Yesu da minjatjok kindo kimakgit nanj aban pidagit, ae minjat sotni toj kindo anjkilek agit

(Mt 9.18-26 ae Mk 5.21-43)

⁴⁰ Yesu pakbi idap teri kindo do kinj altanjudok amin morapmi da but dasi abidawit, nido unun do jomjom anjek egipgwit. ⁴¹ Unun bisapmon amin kindo apgut, mani Jairus. Unun Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin kindo egipgut. Unun da Yesu da kan-

† 8:16 Mt 5.15; Lk 11.33 †† 8:17 Mt 10.26; Lk 12.2 ‡ 8:18 Mt 25.29; Lk 19.26

dap mibilon manj pagek yutnikon kisakdosi madepsi iyigit. ⁴² Unjun monji mini, gwi kalonji kinda gin bilakni unjun 12 da tilak, unjun da si kimot do agit.

Yesu yutnikon kik do kosiron kinjakwan amin madepsi, do gitni gitni anjakwa kigit. ⁴³ Kinjakwan minjat kinda unjungwan agipgit. Unjun daganj mok anjek yawini manjakwa bilak 12 yanj agit, mani amin kinda da aripmi dima anjkilek agagi. ⁴⁴ Unjun minjat Yesu da manjikon kapmatjok abinjek Yesu dakon imal dubakni da ilenjikon igayigit. Anjakwan unjudon gin yawini pasil imgwit. ⁴⁵ Anjakwan Yesu da yagit, "Namin da igayinj namik?"

Yanjan amin morap nin dima dima yanjakwa Pita da iyigit, "Amin tagi, amin morapmisi da gak gat gadat gadatsi akwanj."

⁴⁶ Mani Yesu da yagit, "Amin kinda da igayinj naminjakan tapmimno diwari kwan nandat."

⁴⁷ Yanjan minjat unjun aripmi dima pasilger yanjan danjek nimnimik abinj Yesu da kandap mibilon manj pakgit. Manj pagek amin morap da dabilon mibili nido Yesu igayigit unjun dakon yanjkwok anjek yanj yagit, "Igayiko sotno unjudon gin pasilak."

⁴⁸ † Yanjan Yesu da iyigit, "Gwano, nandanj gadatgo da gak anjkilek ak. Butgo yawori tanjakwan kiki."

⁴⁹ Yesu gen unjun yanjakwan muwut muwut yut dakon kila amin Jairus da yutnon da amin kinda apgut. Abinjek Jairus yanj iyigit, "Gwago kili kunjwak, do yoyinjdet isal dogin dima iyinjbi kisak."

⁵⁰ Yesu unjun nandanjek Jairus yanj iyigit, "Dima pasolgi. Isal nandanj gadat gin anjaki gwago kilek tosak."

⁵¹ Yanj yanjek yutnikon kinj altanjek amin diwari dima wigini do yoyinjek Pita, Jon, ae Jems gat, ae minjatjok dakon menji datniyo gat timikban yutnon wigiwit.

⁵² Unjun yutnon amin morapmi da minjatjok do bupmi nandanjek kunam tagek iyonj iyonj yanjek egipgwit. Anjakwa Yesu da yoyigit, "Ji kunam yopgut. Dima kunjwak, isal dipmin pokdok."

⁵³ Yanjan minjatjok wagil kunjwak yanj nandanjek jikgo yanjanj imgwit. ⁵⁴ Mani Yesu da minjatjok kisirikon abidanjek gen papmon da yagit, "Gwano, pida!"

⁵⁵ Yanj yanjan minjatjok unjun dakon wupmi aeni tobil abinj pigakwan unjudon gin pidagit. Pidanjakwan Yesu da jap di iba nosak do yoyigit. ⁵⁶ Aban menji datni da unjun kanjek tamtam yagimal. Mani Yesu da tebai yoyigit, "Jil on yo noman tanjan komal unjun do amin dimasi yoyinjil."

Yesu da yabekbini 12 kabi pikon yabekgit

(Mt 10.5-15 ae Mk 6.7-13)

9 Yesu da yabekbini 12 kabi yanj yoban obinj muwukba sot amin panmilip agak, ae konj kisisi yolni dakon pi ani do yanj mudanj yomgut. ² Yominjek Pinjkop da Aminon Kila Asak dakon gen yanj tenjtoni, ae sot aminyo panmilip ani yanj do yabekgit. ³ † Anjek yanj yoyigit, "Ji kosit agip do yo di dima timitni. Win kirinj, ae yik, ae bret, ae monenj, ae paba pigik bamori dima timitni. ⁴ Yut kindakon wugini kanj, unjudon gin

egek kokup unjun yipmanj kini. ⁵ Kwa amin da ji dima timikba kanj, kokup pap unjun yipmanj det do kan-dapjikon kimbabanj tegonj unjun tidanba kini. Yanj aba amin da yokwi anjanpo unjun do anjek kwanj yanj nandanjani." ⁶ Yanj yoyinjban kokupmi kokupmi agek Gen Bin Tagisi yoyinj tenjtenanjek amin dakon sotni panmilip awit.

Erot da Yesu namin amin kinda yanji nandak do agit

(Mt 14.1-2 ae Mk 6.14-16)

⁷ † Gapman dakon kila amin madep mibiltogi Erot da Yesu dakon gen bini nandagit. Di da Yesu kanjek Jon kimoron da aeni pidagit yanj yawit, do Erot but morap agit. ⁸ Ae di da yawit, "Elaija da noman tak." Ae di da "Kombi amin kalipsi egipgwit unjun kinda da kimoron da pidak" yanj yawit. ⁹ † Mani Erot da yanj yagit, "Jon dakon tegi kili mandanj dagagim. Mani abisok namin amin kinda dasi yo madepsi anjakwan gen bini nayinba nandisat?" Yanj yanjek Yesu kok do pini agit.

Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut

(Mt 14.13-21 ae Mk 6.30-44 ae Jn 6.1-13)

¹⁰ Yabekbi kabi aeni tobil Yesukon abinjek yo morap awit dakon geni iyiwit. Iyinjba Yesu da timikban iyi gin kokup kinda mani Betsaida unjudon kiwit. ¹¹ Anjakwa minjat amin kabi madepsi unjun Yesu unjudon kisak yanj kanj nandanjo anjek bujon yolgwit. Anjakwa Yesu da tagisi nandanj yominjek Pinjkop da Aminon Kila Asak unjun do yoyinjek sot amin panmilip agit.

¹² Pilin pilindo yabekbini 12 kabi da obinj Yesu yanj iyiwit, "Kokup amini minikon ekwamanj, do yoyinjbi minjat amin morapyo kinjek kokup moninj moninj ae timi digwan kinj jap pakbiyo gat ae dipmin potpot tamoyo gat wisini."

¹³ Mani Yesu da yabekbini yoyigit, "Disi jap yomgut." Yoyinjban yawit, "Nin japnin morapmi dima. Bret 5 kabi gat ae tap kilap bamori gat gin. Nin kinj on minjat amin morap do jap monenj banj si yumnenj do nandisat?" ¹⁴ (Wili 5 tausen da tilak egipgwit.)

Yanjan Yesu da panjetni yanj yoyigit, "Amin 50 50 yanj panmuwuk yopba yik yik ani." ¹⁵ Yanj yanjan panjetni da yanj gin aba amin kisi yik mudawit. ¹⁶ Yigakwa Yesu da bret 5 kabi gat ae tap kilap bamot gat kisi timik Kwen Kokup sinjanjek gisamikgit. Anjek bret gat ae tap kilap gat panjaganjek panjetni do yominjakwan amin do kokwinik yomgwit. ¹⁷ Yoba timik amin morap kisisi aripmisi nanjakwa jap nawit dakon diwari tawit unjun panjetni da similba yigi 12 yanji tugawit.

Pita da Yesu dakon mibili yanj tenjtenagit

(Mt 16.13-19 ae Mk 8.27-29)

¹⁸ Bisap kindakon Yesu iyi gin bisit pi agit. Unjun bisapmon panjetni kisi unjudon egipgwit. Egi yanj yoyigit, "Amin kabi madep da nak do namin yanj yonj?"

† 8:48 Lk 7.50 †† 9:3 Lk 10.4-11

‡ 9:7 Mt 16.14; Mk 8.28; Lk 9.19 †† 9:9 Lk 23.8

¹⁹ † Yoyinban yanj iyiwit, “Dida Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yanj yonj, ae di da Elaija yanj yonj, ae di da kombi amin kalipmi kinda da kimoron da pidagit yanj yonj.”

²⁰ †† Yanba yanj yoyigit, “Mani ji disi nak do namin yanj yonj?”

Yanban Pita da antobilek iyigit, “Gak Kristo, Pinjkop da yabekban apgul.”

Yesu kimagek pidosak do yagit

(Mt 16.20-28 ae Mk 8.30-9.1)

²¹ Yanj yanban Yesu da iyi Kristo egisak unun dakon geni amin kindakon dimasi yoni do yanj sop anyomgut. ²² † Anek yanj yagit, “Amin Dakon Monji da egi yo yokwi morapmi noman tanj iba tepmi pakdisak. Ae Juda amin dakon kila amin, ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyindet amin unun da manji iminjek anjakba kimotdisak. Anjakwa gildat kapbi anjakwan pidokdisak.”

²³ †† Yanj yanjek amin kisi yanj yoyigit, “Amin kinda nak nol do nandisak kanj, iyi dakon galaktok manji yominjek tilak kindapni gildari gildari guramigek nak noljak. ²⁴ †† Amin kinda iyi dakon yiyitni tagisi tosak do nandanek pi madep asak kanj, egip egipni pasil imdisak. Mani amin kinda nak do nandanek egip egipni do nandaban yo madep dima asak kanj, unun amin egip egip dagok dagogi mini abidosak. ²⁵ Amin kinda miktim dakon yo morap panjek egi kimotjak bisapmon iyi pasiljak kanj, unun yo morap da aripmi dima anpulugokdan. ²⁶ †† Amin kinda nak do ae nak dakon gen do mayagi nandisak kanj, Amin Dakon Monji iyi dakon tilimni gat ae Datni dakon tilimni gat ae Pinjkop dakon telagi ane-lo kabi dakon tilimni gat apjak bisapmon unun amin do mayagi yanj gin nandanek imdisak. ²⁷ Nak asisi dayisat, ji on akganj kabikon da di dima kimagek Pinjkop dakon Amin Kila Agakni kokdan.”

Yesu dakon giptim kulabik agit

(Mt 17.1-13 ae Mk 9.2-13)

²⁸ Yesu unun gen yanjek egi gildat 8 yanj da tilak mudanjakwa Pita, Jon ae Jems gat timikban iler kindakon bisit pi ak do wigiwit. ²⁹ Wigek Yesu bisit pi anjakwan tomno dabilni kulabik anek imalni mal dakon tenjenj yombem agit. ³⁰ †† Yanj aban kanjakwa Moses gat Elaija gat tilimni gat noman tagimal. Noman tanjbal Yesu gat gen yanj nandat aba pindakgwit. Yesu Pinjkop dakon galaktok yolek Jerusalem kokup papmon on miktim yipmanj detjak unun dakon gen yawit. ³² § Pita gat notni bamot gat dipmin do yokwisi awit. Mani dipminon da pidanj Yesu tilimni gat ae amin bamot gat kisi akba pindakgwit. ³³ Amin bamot Yesu yipmanj det do anjakwal Pita da Yesu yanj iyigit, “Amin Tagi, nin idon tagisi ekwamanj. Nin yut kabenj kapbi anenj. Kinda gak do, ae kinda Moses do, ae kinda Elaija do anenj.” (Pita gen unun nanj yosot yanj unun dima nandanek yum yagit.)

† 9:19 Lk 9.7-8 †† 9:20 Jn 6.68-69 † 9:22 Lk 9.44; 18.32-33 †† 9:23 Mt 10.38; Lk 14.27 †† 9:24 Mt 10.39; Lk 17.33; Jn 12.25 ††† 9:26 Mt 10.33; Lk 12.9 ††† 9:30-31 Lk 9.22 § 9:32 2Pi 1.16-18

³⁴ Pita gen sigin yanjakwan gikwem da pinj ilimik yomanjakwan pasalgwit. ³⁵ † Gikwem kagagwan da gen kinda yanj altagit, “On Monjino, pino asak do manjigim, do ji geni nandani.”

³⁶ Yanj mudanjakwan Yesu nanjin kawit. Yo ilerjon al-tanja pindakgwit unun iyi dogin nandaba tawit. Unun bisapmon amin di dima yoyiwit.

Yesu da monji kinda konji yol imgut

(Mt 17.14-21 ae Mk 9.14-29)

³⁷ Wisa dagok do Yesu gat panjetni gat iler yipmanj pigakwa amin kabi madepsi kosiron domdom awit. ³⁸ Amin madep kabigwan da amin kinda da yanj ti-danjek anpulugosak do yanj iyigit, “Yoyindet, monjino kalonj kindagin. Do kinj koki do nandisat. ³⁹ Bisap morapmi konj kinda da burigwan pigakwan unudon gin madepsi yanj tidosok. Anek tebai anjupbal anjakwan nimmimigakwan tarak da gen kaganikon wunj tugonj. Giptimi obisi anjupbal anek bisap kalonj kalonj gin yipmanj dekdak. ⁴⁰ Panjetgoni da yol imni do bisit tebai yoyigim, mani antidok awit.”

⁴¹ Yanj yanban Yesu da yagit, “Nandanek gadatji mini amin, ji anjakki yokwisi. Nak bisap nianj da ji gat egek jigisi guramik dabenj? Monjigo idon anjop.”

⁴² Monji unun Yesu da akgiron obinjakwan konj da monji unun ukwayikban miktimon manj pagek nimmimikgit. Mani Yesu da konj tebaisi iyinjek monji unun anjmilip aban kilek tanjan datni do antobil imgut.

⁴³ Yanj aban amin da Pinjkop dakon tapmim madepsi kanjek tamtam yawit.

Yesu kimagek ae pidokdisak do yanban kosit bamot agit

(Mt 17.22-23 ae Mk 9.30-32)

Amin Yesu da yo morap agit do nandaba njwaknjwarisi anjakwa, Yesu da panjetni yanj yoyigit, ⁴⁴ ††† “Gen dayikdisat unun pakyansu nandani. Amin Dakon Monji amin da kisiron yipdanj.” ⁴⁵ †† Mani panjetni gen unun dakon mibili pasili tanj yomgut, do dima nandaba pisagit. Ae gen unun dakon mibili nandak do anek iyik do si pasalgwit.

Namin da mibiltok amin egisak?

(Mt 18.1-5 ae Mk 9.33-37)

⁴⁶ ††† Bisap kindakon Yesu dakon panjetni namin da mibiltok aminin egisak yanj do gen emat kinda awit. ⁴⁷ Anjakwa Yesu da panjetni dakon but pindak nandanjo anek amin monin kinda iyi akgiron anjabinj yipban akgit. ⁴⁸ † Yipban agakwan panjetni yanj yoyigit, “Amin kinda nak do nandanek on amin monin but dasi abidosok, unun nak nanj but dasi abidosok. Ae amin kinda nak but dasi abidosok, unun Dat nak yabekban pigim unun nanj but dasi abidosok. Ji kabikon kinda da pinjisi egi damjak kanj, unun da mibiltok aminin asak.”

§† 9:35 Lk 3.22 §†† 9:44 Lk 9.22 §† 9:45 Lk 18.34 §†† 9:46 Lk 22.24 §† 9:48 Mt 10.40

Uwal dima anđamjak amin unun notji

(Mk 9.38-40)

⁴⁹ Jon Yesu da gen yagit nandanjek yan yagit, "Amin Tagi, nin kanjapno amin kinda da gak da manon konj yolban kamañ. Mani nin da kabikon nani kinda dima, do yanşop anjimiñan."

⁵⁰ † Mani Yesu da iyigit, "Yanşop dima anjimiñ. Amin kinda uwal dima anđamjak kanj unun notji."

Yesu gat pañdetni gat Jerusalem kiwit

(Kilapmi 9.51-19.28)

Samaria amin da Yesu not dima anj imgwit

⁵¹ Piñkop da Yesu abidañ anjañ Kwen Kokup wigisak dakon bisap kwan tagit. Anjakwan Yesu unun Jerusalem kiken yanşis nandaban teban tagit. ⁵² Anjek amin di yabekban unun da kalip mibiltan Samaria dakon kokup kindakon yut tamoyo pañnoman ani do kiwit. ⁵³ Mani Yesu Jerusalem kikkisak yan nandawit, do unun kokupmon amin da Yesu abidok do dima galak tawit. ⁵⁴ †† Jems gat Jon gat da unun pindagek Yesu yan iyigimal, "Amin Tagi, nit da yondo Kwen Kokup kindap da piñ soñba mini ani do tagi nandisal?"

⁵⁵ Yanbal Yesu da tobil tebaisi yan yoyigit, "Dima yogogisi yomal!" ⁵⁶ Yan yoyiñban ae kokup ñwakñwari kindakon kiwit.

Yesu yolyol dakon gen

(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Kosiron kinakwa amin kinda da iyigit, "Dukwan dukwan agipbi unun nak gol awilgen gin."

⁵⁸ Yanban Yesu da iyigit, "Jon piñan unun miktingwan yutni toñ. Ae minam kwen akwan unun yutni toñ. Mani Amin Dakon Monji unun dipmin potpot tamoni mini."

⁵⁹ Yan iyinek ae amin kinda yan iyigit, "Abiñ nak nol." Mani amin unun da yan iyigit, "Amin Tagi, nandan namiñaki kin datno wayik yipmañek don abiñ golberñ."

⁶⁰ Yan yanban Yesu da iyigit, "Amin kimakbi da kimakbi notni iyi tagi wayitni. Mani gak kin Piñkop da Aminon Kila Asak unun dakon gen yan tetenokni."

⁶¹ † Yan yanban ae amin kinda da Yesu yan iyigit, "Amin Tagi, gol do nandisat, mani nandan namiñaki kin gwakno galok gen yoyinek don abiñ golgen."

⁶² Yanban iyigit, "Sapa nan miktim pudanjek dambi da manjigwan wusisak unuden amin da Piñkop da Amin Kila Asak da kagagwan aripmi dima egipmi."

Pañdetni morapmi Piñkop dakon gen yoni do yabekgit

10 †† Egi Amin Tagi da pañdet 72 gat manjigit. Anjek iyi kokup dukwan dukwan kik do agit, unudon

mibiltok unun da kalip kini do bamot bamot yabekgit. ² † Anjek yan yoyigit, "Pigaga jap bami madepsi tan pektan, mani pi monji bami pakpak amin morapmi dima. Unun do ji bami pakpak dakon Amin Tagi bisit iyinba pi amin pañalon an yopban pinikon kini.

³ †† "Ji kinjek yan nandani: Ji sipsip moniñ ban yan jon piñan da bikbigon yabekdat. ⁴ †† Moneñ simi kinam, ae yik, ae kandap gwil dima timigek kini. Anjek kosiron amin pindak 'Gildat tagi!' yan dima yoyini. ⁵ Yut kindakon wigek mibiltok yan yoyini, 'On yut amin butji yawori tosak.' ⁶ Yut unudon but yawot amin kinda ekwan kan, but yawot genji dakon bami unudon tosak. Minini da egipjak kan, but yawotji dakon bami jikon aeni tobiljak. ⁷ † Yut wigini unudon gin yik egayo anjakwa jap daba noni. Pi agak amin unun tomni tagi timikgan. Ji yuri yuri dima agipni.

⁸ †† "Kokup kindakon kinakwa not an damiñek jap daba kan unun si noni. ⁹ Anjek amin sotni toñ pañmilip anjek yan yoyini, 'Piñkop da Amin Kila Agakni ji da kapmatjok kili abik.' ¹⁰ Kokup kindakon kinakwa not dima anj daba kan, unun kokup dakon kosit madepmon agek yan yoyini, ¹¹ †† "Kokupji dakon kimbaban kan dapnion tegon, unun tidono kinakwa diwarisi tan damañ yanşis nandani. Anjek yanşis nandani, Piñkop dakon Amin Kila Agakni ji da kapmatjok kili abik.' ¹² †† Yanşis dayisat, gen kokwin bisap madepmon Sodom kokup amin da kobogi do jigi tagapmi pakdan. Mani kokup unuden amin kobogi do jigi madepsi pakdan."

But tobil dima anj amin unun bupmisi

(Mt 11.20-24)

¹³ Yesu da sanbenjek yan yagit, "Korasin ae Betsaida kokupmon amin, awa! Nak wasok tapmimi toñ abo pindagek ji but tobil dima awit. Tair ae Saidon kokupmon amin da pindakgwit tam, but tobil bamisi abam. Anjek bupmi dakon yik imalyo pañek abilagon yikbam. ¹⁴ Mani gen kokwin bisap madepmon Tair gat Saidon kokupmon amin gat da kobogi do jigi tagapmi pañakwa ji da kobogi do jigi madepsi pakdan. ¹⁵ Anjakwa Kapaneam kokupmon amin, ason Kwen Kokup nin da wigikdamañ yan nandan, ma? Unun aripmi dimasi. Ji mibiligwan Tipdomon pigikdan."

¹⁶ ††† Yesu da pañdetni sanbenjek yan yoyigit, "Ji dakon gen nandisak amin, unun da nak dakon gen nandisak. Ae manji damisak amin, unun nak nan manji namisak. Ae nak manji namisak amin, unun da nak yabekgit amin manji imisak."

Pañdet 72 aeni tobil apgwit

¹⁷ Pañdet 72 unun kisik kisigon da tobil abiñek Yesu yan iyiwit, "Amin Tagi, gak dakon man yanjapno konj da genin guramiñgan!"

¹⁸ †† Yan yanba yoyigit, "Sunduk unun Kwen Kokup da mal da yan manban kagim. ¹⁹ †† Nandani. Nak ji da tunon amin emari toñ gat ae skopion gat bamoni, ae

† 9:50 Mt 12.30; Lk 11.23 †† 9:54 2Ka 1.9-16 ‡ 9:61 1Ka 19.20 †† 10:1 Mk 6.7

‡† 10:2 Mt 9.37-38; Jn 4.35 ††† 10:3 Mt 10.16 ††† 10:4 Mt 10.7-14; Mk 6.8-11; Lk 9.3-5 † 10:7 1Ko 9.6-14; 1Ti 5.18 †† 10:8 1Ko 10.27 ††† 10:11 Ya 13.51; 18.6 †† 10:12 WW 19.24-25; Mt

uwal dakon tapmim kisisi pabiŋ yopni do yaŋ mudarŋ damisat. Yo kinda da ji aripmi dima paŋupbal asak. ^{20 †} Mani koŋ da genji guramikaŋ, unun do kisik kisik dima ani. Ji dakon man Kwen Kokupmon mandabi da toŋ, unun do nandanek kisik kisik ani.”

Yesu da kisik kisik nandanek Piŋkop aŋkisigiti
(Mt 11.25-27 ae 13.16-17)

²¹ Unun bisapmon Yesu Telagi Wup da kisik kisik iban yaŋ yagiti, “Dat, kundu ae miktim dakon Amin Tagi, amin diwari miktim dakon nandak nandakni unun wukwisi, mani iyi do nandaba wigisak, do unuden amin do gen bami morap si paŋkisibisal. Anek amin moniŋi da tilagon ekwan amin, unun do yolisal. Yaŋ asal do gak aŋkisisat. O Dat, gaga dakon galaktok yolek yaŋ asal.

^{22 ††} “Datno da yo morap kili namgut. Dat unun daŋin Monji nandarŋ imisak. Anek Monji gat ae amin morap Monji da Dat dakon mibili yolisak, unun amin daŋin Datno nandarŋ iman.”

²³ Yaŋ yaŋek Yesu tobiŋ paŋdetni baŋgin yaŋ yoyigiti, “Ji da yo pindak nandarŋyo aŋ, unun pindakgaŋ amin unun kisik kisik ekwan. ²⁴ Nak yaŋsi dayisat, kalipsigwan kombi amin morapmi gat ae kila amin madep morapmi gat da yo ji da pindakgaŋ unun pindatdosi nandawit, mani dima pindakgwit. Ae gen nandarŋ unun nandakdosi nandawit, mani dima nandawit.”

Samaria amin kinda da Juda amin kinda aŋpulugagiti

^{25 †} Bisap kindakon gen teban dakon mibili nandak nandak amin kinda da pidarŋ agek Yesu aŋkewal do aŋek yaŋ iyigiti, “Yoyiŋdet, yo ninarŋ aŋek egip egip dagok dagogi mini abidokerŋ?”

²⁶ Iyiŋban Yesu da iyigiti, “Gen teban papiakon gen tosoŋ unun manjiŋek niarŋ kokwinikdal?”

^{27 ††} Iyiŋban yagiti,

“Ji Amin Tagi Piŋkopji unun but gat ae wup gat ae tapmimgo gat ae nandak nandakgo gat kisi but dasi galak taŋ ibi.

Ae gaga do but dasi niarŋ galak tosol, unudenŋ gin amin do but dasi galak taŋ yobi.”

^{28 ††} Yaŋban Yesu da iyigiti, “Kobogi bamisi yosol. Yaŋsi aŋek egip egip abidokdisal.”

²⁹ Mani unun amin iyi do Yesu da amin kilagi kinda yaŋ kosak do nandanek yaŋ iyigiti, “Nak namin amin baŋ but dasi galak taŋ yoberŋ do yosol?”

³⁰ Yaŋ yaŋban Yesu da iyigiti, “Amin kinda Jerusalem yipmaŋek Jeriko kokup papmon kik do aŋek kosiron pigigiti. Pigakwan kabo noknok da abidarŋ yik imalni gwayeŋek aŋakba pali kimakban yipmaŋ kiwit.

³¹ “Kiŋakwa mukwa sogok amin kinda unun kosit nanŋin pigigiti. Pigi amin unun kaŋek aŋpekwolek kosit ilerŋ narŋ yapmaŋ kigiti. ³² Yapmaŋ kiŋakwan Liwai amin kinda obiŋ kaŋek yaŋ gin aŋpekwolek yapmaŋ kigiti.

10:15; 11.24 †† 10:16 Mt 10.40; Lk 9.48; Jn 5.23 † 10:18 Jn 12.31; PA 12.8-9 †† 10:19 Kap 9.13; Mk 16.18 † 10:20 Pil 4.3; PA 3.5 †† 10:22 Jn 3.35; 10:15 † 10:25 Mt 22.35-40; Lk 18.18 †† 10:27 GT 6.5; MS 19.18 †† 10:28 MS 18.5

³³ “Mani Samaria amin kinda da unun kositnarŋ obiŋ amin unun kaŋek bupmi nandarŋ imgut. ³⁴ Bupmi nandarŋ imiŋek giptimi aŋak aŋupbal awit unun wain gat ae bit nelak gat baŋ soŋ imiŋek wamaŋ imgut. Yaŋ aŋek amin unun kendak aŋenak iyi da donkikon yipgut. Yipmaŋek aŋki amin da yumaŋ naŋek pokgoŋ yut kindakon yipmaŋek kilani agiti. ³⁵ Aŋek wisa dagok do silwa monerŋ tabili bamori unun yut pakgimal dakon kila amin do imiŋek yaŋ iyigiti, ‘Kilani aŋaki on monerŋ da aripmi dima aŋakwan narŋ mudok di abi kaŋ, tobiŋ abinŋek don gaberŋ.’”

³⁶ Yaŋ yaŋek Yesu da gen teban dakon nandak nandak amin yaŋ iyigiti, “Niarŋ nandisal, unun amin kapbi da kabikon namin da kabo noknok da aŋakgwit amin unun do but dasi galak taŋ imgut?”

³⁷ Yaŋban iyigiti, “Bupmi nandarŋ imiŋek aŋpulugagiti amin unun da.”

Yaŋban Yesu da iyigiti, “Gak kiŋ aŋpak yaŋ gin abi.”

Yesu unun Mata gat Maria gat da yutnon egipgwiti

³⁸ Yesu gat paŋdetni gat kiŋek kokup kindakon altawit. Unun kokupmon miŋat kinda egipgut mani Mata. Unun da yaŋban Yesu unun yutnikon wigigiti. ^{39 ††} Wikwan Mata dakon padige mani Maria unun Amin Tagi da kandap mibilon yigek geni nandagiti. ⁴⁰ Mani Mata unun jap dakon oman do nandaba kik morapmi aŋek obiŋ Yesu iyigiti, “Amin Tagi, padigino nepmak da naga gin pi madep asat. Gak unun do dima nandisal? Iyiŋbi obiŋ nak aŋpulugaŋban.”

⁴¹ Yaŋban Amin Tagi da Mata yaŋ iyigiti, “Mata, gak yo morapmi do nandaba kik aŋek butgo yokwi tosoŋ. ^{42 ††} Mani gak yo kalonji kinda dogin nandaki kaŋ tagi. Maria unun dogin nandisak, do tagi dima kirinŋik iberŋ.”

Bisit agak dakon gen
(Mt 6.9-15 ae 7.7-11)

11 Bisap kindakon Yesu unun bisit pi aŋek egipgut. Bisit aban mudarŋakwan paŋdetni kinda da yaŋ iyigiti, “Amin Tagi, Jon da paŋdetni bisit agak do yoyiŋ dekgiti, yaŋ gin niyiŋ dekgi.”

² Yaŋban Yesu da yoyigiti, “Bisit ani bisapmon yaŋ yoni:

‘Dat, gak dakon man telagi tosak.

Amin Kila Agakgo yipbi ninon apjak.

³ Gildari gildari jap aripninon nibi.

⁴ Nin yokwi aŋnimaŋ amin dakon diwarini yopmaŋ yomamaŋ,

do gak yaŋ gin nin dakon diwarinin yopmaŋ nibi.

Paŋkewalon dima nipbi.’”

⁵ Yaŋ yaŋek yoyigiti, “Jikon da kinda da kalbi binap notni da yutnon kiŋ yaŋ iyisak, ‘Not, bret timi kapbi nabi tamoni don gaberŋ. ⁶ Notno kinda kosit dubagikon da abik da yutnokon isal yikdak. Japno mini.’

⁷ “Yaŋban notni yutgwan da gen kobogi yaŋ iyisak, ‘Jigi dima nabi. Pidaneŋ aripmi dima gaberŋ. Yoma berŋ-

††† 10:39 Jn 11.1; 12.2-3 ††† 10:42 Mt 6.33

gan kili at, ae gwakno gat kili pak mudaman.⁸ Nak yan dayisat, amin unun notni da bisit iyik unun do dima imisak. Mani sanbek sanbek yanakwan unun do kurak tanek yo nido wadaneke yosok unun kisi imisak.

⁹“Yando, nak yan dayisat: Ji Pinjkop bisit iyinba tagi damdisak, ae wisineke bami kokdan, ae yoma domon tidanba wital damdisak. ¹⁰ Amin morap Pinjkop bisit iyan unun yo timikgan, ae yo wisan amin unun bami kon, ae yoma domon tidon amin unun wital yomisak.

¹¹“Dat kabi, ji kabikon da monjisi kind a da tap kilap do dayinban tunon amin emari ton kind a tagi imni? ¹² Bo pup kwap do dayinban skopion kind a tagi imni? ¹³ Ji yokwi pakpak amin, mani monjisi do yo tagi yoman. Do yansi nandani. Ji bisit iyinba Datji Kwen Kokup egisak unun da Telagi Wup tagi damjak.”

Yesu Belsebul gat pi amal yan yawit

(Mt 12.22-30 ae Mk 3.20-27)

¹⁴ Yesu da amin kind a kon kind a da ankadim aban gen dima yagit, unun konni yol imgut. Yol iban amin kadim unun gen yanakwan amin da kanba yo njwaknwarisi agit. ¹⁵ † Mani amin di da yan yawit, “Kon dakon mibiltok amin Belsebul da tapmimon kon yoldak.” ¹⁶ †† Yanakwa amin diwari da Yesu anjkewal do anek iyinba wasok tapmimi ton kind a anakwan, asi Pinjkop da yabekban pigit da pini asak yan kok do nandawit.

¹⁷ Mani Yesu da nandak nandakni pindak nandanjo anek yoyigit, “Miktim kind a dakon amin da pudan ki kabi bamori anek emat wamjil kan, miktim unun yokwi tokdisak. Ae amin yuri kind a da pudan kinjek emat wamni kan, unun amin yut tagi dima egipdan. ¹⁸ Sunduk dakon amin kabini da pudan ki kabi bamori anek emat wamjil kan, nianjon da Sunduk gat amin kabini gat tebai atni? Nak da kon Belsebul da tapmimon yoldat yan yon. ¹⁹ Mani nak Belsebul da anpuluganban kon yoldat kan, disi dakon notji kon yolgan unun amin kabi ni tapmimon da kon yolgan? Unun amin kabi da genji kokwinigek gulusun yon yan tagi dayini. ²⁰ Mani Pinjkop da iyi tapmim namijakwan kon yoldat kan, Pinjkop dakon Amin Kila Agakni jikon kili abik.

²¹ “Amin tebaisi kind a emat agak yo kabini timigek iyi dakon yut kilani tebai anakwan, yo kabini tagisi ton. ²² † Mani amin kind a unun yut ami dakon tapmim yapmandak amin kind a da abisak. Abin anagek emat agak yo kabini timigek tapmim pagit unun gwayesak. Yan anek yo morapni kabo nanjek kokwinik notni do yomisak.

²³ †† “Amin nak dakon notno dima, unun da nak uwal anaman. Ae amin nak dima anpuluganban amin panmuwukgaman, unun amin da amin panwasenban wasen kwan.”

Kon kind a aeni tobil abisak

(Mt 12.43-45)

²⁴ Yesu da sanbenek yan yagit, “Kon kind a da amin kind a yipman degek kin miktim kibiri timon agek yik yawot tamo wisisak. Mani tamo kind a dima kosok, do yan yosok, ‘Nak aeno tobil yut kalip egipgumon kiken.’ ²⁵ Yan yanek kin kanban sibat sibat wiririgek yo morap panjosit abi pindakdak. ²⁶ Yan kosok, do kin kon 7 kabi iyi yapmanek wagil yokwisi gat timikban kwa unun yutnon egek anpak yokwisi an. Mibiltok unun amin yokwi egipgut, mani abisok unun yapmanek wagil yokwisi egisak.”

Nianjen amin da kisik kisik ekwan?

²⁷ † Yesu gen unun yanakwan minjat amin kabi madep kabigwan da minjat kind a da pidan yan iyigit, “Menjo si analanek mum gaban nagil unun dasi kisik kisik tagi asak!”

²⁸ Yanban Yesu da yagit, “Mani unun yapmanek amin Pinjkop dakon gen nandanek guramikgan amin unun da kisik kisik ekwan.”

Yesu wasok tapmimi ton asak do iyiwit

(Mt 12.38-42 ae Mk 8.12)

²⁹ †† Amin morapmisi da Yesukon sigin obin muwugakwa Yesu da yoyigit, “Amin on bisapmon ekwan unun amin yokwisi gin. Pinjkop dakon pi nan asat yan nandak do wasok tapmimi ton kind a kok do yon. Mani kind a dima kokdan. Jona dakon tilak nanjin kokdan. ³⁰ Kalipsigwan Pinjkop da kombi amin Jonakon tilak aban Niniwe kokup pap amin da asi Pinjkopmon da abik da asak yan kawit. Unuden gin yo Amin Dakon Monjikon noman tan iba apmiap amin da kanek asi Pinjkop da yabekban abik yan kokdan.

³¹ ††† “Miktim saut tetgin dakon kila amin minjat madep unun Solomon dakon nandan kokwini tagisi iyinakwan nandak do miktim dubagisikon da apgut. Mani amin kind a oni egisak, unun da Solomon yapmandak, mani geni dima nandan. Do gen kokwin bisap madepmon unun kila amin minjat madep da pidan agek abisok ekwan amin kabi dakon anpak yokwi unun do yan tenjenokdisak. ³² § Niniwe amin Jona da Pinjkop dakon gen yoyinban but tobil awit. Mani ji da binapmon amin kind a egisak unun da Jona yapman mudosok, mani ji but tobil dima an. Do gen kokwin bisap madepmon Niniwe amin da pidan agek abisok ekwan amin kabi dakon anpak yokwi unun do yan tenjenokdan.”

Giptim dakon tenjenj

(Mt 5.15 ae 6.22-23)

³³ † Yesu da sigin yagit, “Amin da lam kolen pasiligwan yopba dima ton. Bo ae kwoba ban wutjiba dima ton. Noman tamokon yopba tan tenjenanakwan amin

† 11:15 Mt 9.34; 10.25 †† 11:16 Mt 12.38 † 11:22 Kol 2.15
‡† 11:23 Lk 9.50

‡‡ 11:27 Lk 1.28,42,48 ††† 11:29 Mt 16.4 †††† 11:31 1KA
10.1-10 § 11:32 Jna 3.5-10 †† 11:33 Mk 4.21; Lk 8.16

da win tenjenj konj. ³⁴ Dabilgo unjun giptimgo dakon tenjenj. Dabilgo tagisi kanj, giptimgo kalon tenjenjini tonj. Mani dabilgo yokwi kanj, giptimgo pilin tuksi tosok. ³⁵ Yanjo, giptimgo dakon tenjenj unjun pilin tuk asak yan do kanj kimokgi. ³⁶ Giptimgo kalon tenjenjini tonj ae pilin tuk kinda dima tosok kanj, giptimgo lam dakon tenjenj dakon panop pindakdal unjudej tenjenjokdisak."

Parisi amin gat gen teban mibili nandak nandak amin gat dakon anpak yokwi

(Mt 23.1-36 ae Mk 12.38-40 ae Lk 20.45-47)

³⁷ Yesu gen yan mudanakwan Parisi amin kinda da yutnikon kwan yigek jap nonjil do iyigit. Iyinjban Yesu kin yutnikon wigi jap noknok tamokon yikgit. ³⁸ Yigek mibiltok kisiri dima suganjek jap nanban Parisi amin unjun da kanjek dima agagi asak yan nandagit. ³⁹ Aban Amin Tagi da yan iyigit, "Parisi amin ji kap idapyo dakon manji banjin sugonj. Mani kabo gat ae anpak yokwi mibili mibili gat unjun butjigwan tugawit da tonj. ⁴⁰ Ji nandaj kokwinji tagi mini! Pinjkop da manji banjin dima, buri gat kisi wasagit. ⁴¹ Ji bupmi amin do but dasi galak tanej panpulugoni kanj, ji amin kilegisi.

⁴² "Mani Parisi amin, awa! Ji jap tam galagisi pi kagasi tonj unjun panj kabi 10 kabi yopmanjek unjun kabikon banj kabi kindanaj Pinjkop do paret anj. Mani gen kokwin kilegi agak gat, ae Pinjkop do but dasi galak tanjim unjun ji dima anj. Anpak kilegi unjun gat ae paretyo kisi ani kanj tagisi.

⁴³ "Parisi amin, awa! Ji muwut muwut yut madepmon tamo mibiltog unjodon yit do galagi nandaj. Ae amin da maket tamokon nandaba wukwan daminek gildat tagi yan dayini do galagi nandaj.

⁴⁴ "Parisi amin, awa! Ji amin kimakbi yopyop tamo miktimgwan tanjakwa amin da dima pindagek kwenikon bamanj akwanj ji unjun yombem."

⁴⁵ Gen teban mibili nandak nandak amin kinda da gen unjun yanban nandanjek Yesu yan iyigit, "Yoyinjet, Parisi amin do gen unjun yanjek, ninyo kisi pabinj nipmandal."

⁴⁶ Yanban Yesu da yagit, "Gen teban mibili nandak nandak amin jiyo kisi, awa! Ji amin gen teban mibili mibili jigisi guramitni do yoyanj, mani kisitjok kinda yominjek panpuluganjek guramit do dimasi nandaj.

⁴⁷ "Awa! Ji kombi amin dakon bumjot tamo wasonj. Mani babikji da dapba kimakgwit. ⁴⁸ Babikji da kombi amin dapba kimakgwit unjun dakon bumjot tamoni ji da panjilim anj. Yan anj unjun babiknin da tagisi dapba kimakgwit yan nandaj dakon tilak asak. ⁴⁹ Unjun do anjek Pinjkop da nandaj kokwini tagisikon da yan yagit, 'Nak da kombi amino gat ae yabekbi kabino gat unjun amin kabikon yabetdisat. Yabekgo diwari dapba kiotmotdanj, ae diwari yo yokwisi anjomdanj.' ⁵⁰ Yan do anjek Pinjkop da miktimg wasagiron da kombi amin morap dapba kimakgwit unjun dakon kobogi amin abisok ekwanj unjun da timitdanj. ⁵¹ Wasok wasok do amin kilegi Abel anjagek ae amin diwari dapmanjakwa wigi wasip do Sekaraia Telagi Yut Madep ae altayo da bi-

napmon anjakba kimakgit unjun dakon kobogi yo jigisi amin abisok ekwanj unjun da timitdanj.

⁵² "Gen teban mibili nandak nandak amin, awa! Nandak nandak pakpak tamo dakon yoma witdal disi kiligwayewit. Disi unjungwan dima wigiwit. Anjek unjungwan wigik do awit amin ji da kosit sopsop anjomgwit."

⁵³ Yesu unjun yut egipgut yipmanj degakwan gen teban yoyinjet amin gat ae Parisi amin gat da Yesu do uwal anj iminek gen mibili mibili iyiwit. ⁵⁴ Anjekwalno sunj kinda yanjakwan gen pikon yipnenj yanjon da iyiwit.

Parisi amin dakon anpak yokwi do kanj kimotni

(Mt 10.26-27)

12 Amin tausen morapmi da abinj muwugek gitni gitnisi anjek notni bamanj bamanj anjakwa Yesu da mibiltok panjetni banj kalip yan yoyigit, "Parisi amin dakon yisni do kanj kimotni. Unjun jamba but aminsi ekwanj. ²† Yo morap gwiligwan tonj unjun altanj tenjenanj mudokdanj. Ae yo morap pasili tonj unjun amin da nandaba pisokdanj. ³ Do gen morap ji da pilin tukgwan yawit unjun amin da tenjenjikon nandakdanj. Ae gen morap yut kagagwan gen pisigon da yawit unjun yut kwenon wigi gen papmon da yoyinj tenjenjokdanj."

Pinjkop dogin pasoldo

(Mt 10.28-31)

⁴ Yesu da sanbenjek yan yagit, "Not kabi, yanji dayisat. Amin da giptim dapba kimagakwa unjun da kwenon yo di aripmi dima akdanj, do unjun do dima pasolni. ⁵ Mani namin amin dosi pasolni unjun do dayikdisat. Ji Pinjkop do pasolni. Pinjkop da giptim dapban kimagakwa Tipdomon maban pigini unjun dakon tapmim tanj imisak. Asisi dayisat, ji Pinjkop dosi pasolni. ⁶ Minam moninj unjun yo moninjisok, 5 kabi dakon yumanj nogi unjun monej giman tabili bamori gin. Mani Pinjkop da minam moningok unjun dakon kindasok dimasi injtanj imgut. ⁷†† Pinjkop da busanj dangwanji nianj da tonj unjun kisisi nandaj mudosok, do ji dima pasolni. Minam moninj moninj morapmi dakon yumanj nogi unjun madep dima, mani ji dakon yumanj nogi unjun wukwisi."

Nin Yesu dakon amin kabi yan yok do dima mayak tonerj

(Mt 10.32-33 ae 12.32 ae 10.19-20)

⁸ Yesu da sanbenjek yan yagit, "Nak da yanji dayisat, amin kinda da 'Nak Yesu dakon amin kinda' yan amin yoyisak kanj, Amin Dakon Monji da Pinjkop dakon anjelo kabinikon unjun amin nak dakon amin kinda yan yoyisak. ⁹ Mani amin kinda 'Nak Yesu dakon amin dima' yan amin yoyisak kanj, nakyo kisi Pinjkop dakon anjelo kabinikon unjun amin nak dakon amin dima yan yoyikerj. ¹⁰ Amin morap Amin Dakon Monji do yanba yokwi tok ani amin unjun Pinjkop da diwarini yopmanj yomdisak, mani amin morap Telagi Wup do yanba yok-

† 12:2 Lk 8.17†† 12:7 Lk 12.24; Ya 27.34

wi tok ani amin unun Pinokop da diwarini dima yopman yomdisak.

¹¹ † “Amin da ji Juda amin dakon muwut muwut yut madepmon, bo gapmanon, bo ae amin mani wukwi da inamon panji depni bisapmon, disi kutnok do anek ni gen ban yoyiner yan nandanek nandaba kik dima ani. ¹² Unun bisapmonsi ni gen ban yoyini unun Telagi Wup da dayin detdisak.”

Yoni morapmi amin kinda gulusun agit dakon tilak gen

¹³ Unun amin kabi madepgwan da amin kinda da Yesu yan iyigit, “Yoyin det, peno iyinbi datnit da yo morap yopgut unun kokwinik diwari nak do namjak.”

¹⁴ Yanban Yesu da iyigit, “Not, namin da jilon gen kokwin pi anek yo kabisil kokwinik daber do manjin nepgut?” ¹⁵ †† Yan yanek minjat aminyo yan yoyigit, “Ji kan kimotni. Yo mibili mibili timit timit dakon galagi di pabam. Yo kabisi unun morapmisi kan, unun da egip egip bamisi aripmi dima damdan.”

¹⁶ Yan yanek tilak gen kinda yan yoyigit, “Yoni morapmi amin kinda dakon pigagani jap bami tagisi morapmi tawit. ¹⁷ Anakwa amin unun iyi yan nandagit, ‘Jap bami yopber dakon tamo kili tuga, do ae di gat yopber dakon tamo aripmi dima, do niansi aber?’ ¹⁸ Yan nandanek yagit, ‘Nak yansi aber: Jap yopyop yutno kisi tuwilek madepsi wutjinek wit gat ae yo kabino gat kisi unun yutnon yopber. ¹⁹ Yan anek naga do yansi yoker, ‘Nak bilak morapmi tagisi egi anan kiker dakon yo morapno aripmisi. Do yaworisi egek jap pakbiyo madepsi anek bisap morapmi kisik kisik anek egipber.’”

²⁰ “Mani Pinokop da iyigit, ‘Gak nandan kokwingo tagi mini. Gak abisok kalbi kimotdisal. Yo morapgo gaga do panjosit agil unun amin da timitdan.’”

²¹ † Yesu da gen unun yanek yan yagit, “Amin yoni morapmi panmuwut do pi anegekan Pinokop do dima nandanek ekwan amin, unun aminon yo yansi al-tokdisak.”

Yo morap do nandaba kik dima ani

(Mt 6.25-34)

²² Yan yanek Yesu da pan detni yan yoyigit, “Yansi dayisat, egip egipji do nandaba kik anek ‘Jap dukon ban noner’ bo ae giptimji do nandaba kik anek ‘Imal dukon ban paner’ yan dima nandani. ²³ Egip egip da jap yapmandak, ae giptim da imal yapmandak. ²⁴ Ji minam do nandani. Jap yet dima kwaokgan, ae jap dima pan, ae jap panmuwut yutni mini. Mani Pinokop da jap upmokdok. Minam dakon yuman nogi pinbisi anakwa amin ji dakon yuman nogi unun madepsi. ²⁵ Ji nandaba kik anek egip egipji timisok di gat tagi sanberba wigisak yan nandan, ma? Unun aripmi dimasi. ²⁶ Yo monjisosok unuden ji da aripmi dimasi agagi, do nido yo diwari morap do nandaba kik an?”

²⁷ “Jarej oni tan anan kwan unun do nandani. Pi madep anek imal dima bupmangan. Mani yan dayisat,

† 12:11 Mk 13.11; Lk 21.12-15 †† 12:15 1Ti 6.9-10 ‡ 12:21 Mt 6.19-20

jarej pindakgan unun dakon tilimni da kalip kila amin madep Solomon dakon tilimni tagisi pagit unun yapmandak. ²⁸ On jon tan anan kwan unun anwa amin da baljan kindapmon sokdan. Mani Pinokop da si pan tilim asak, do nandan gadatji pisipmisok amin ji yansi nandani, Pinokop da ji do nandaban yo madepsi anakwan imal tilimi tonji ban pan damdisak. ²⁹ Pinokop dima nandan iman amin kabi da yo morap unuden wusin pindat do pini an. Mani Datji da yo unun do wadak wadak an unun nandisak, do ji jap pakbiyo dukon ban noner yan nandanek nandaba kik dima ani. ³¹ Nandaba kikji yipmanek Pinokop dakon Amin Kila Agakni unun wisin kok do pi ani. Yan anakwa yo diwari do wadak wadak an unun kisi damdisak.”

Yo tagisi Kwen Kokup do panmuwutni

(Mt 6.19-21)

³² Yesu da sanberjek yan yagit, “Sipsip kabisok, ji dima pasolni. Datji da iyi Amin Kila Asak da kagagwan egipni do tagisi nandisak. ³³ †† Ji yo morapji tan daman unun yopba amin da yuman noni. Yan aba moner timigek yoni mini amin do yomni. Anek yo kabisi tagisi Kwen Kokupmon panmuwuk yopba unuden tagisi tokdan. Unun tamokon toni kan, yo kabisi dima pasildan, ae kabo noknok da dima timitdan, ae yo moner da dima nokdan. ³⁴ Yo kabisi tagisi dukwan ton, but nandak nandakyosi kisi unuden gin tokdisak.”

Oman monji tagisi da tagap tanej ekwan

(Mt 24.42-44)

³⁵ † Yesu da sanberjek yan yagit, “Ji imalji panek lamji kolenek tagap tanej egipni. ³⁶ Oman monji da tagap tanej amin tagini da minjat pakpak dakon sonogon da tobil apjak do jomjom anek ekwan ji yan gin tagap toni. Do ni bisapmon abin yoma domon tidosak ji yoma tepmi wital imni. ³⁷ Oman monji amin tagini da pindakban tagap tanej ekwan kan tagisi. Nak asisi dayisat, amin tagini da iyi oman dakon imal panek oman monji yoyinban jap tamokon pabin yigakwa iyi jap yomdisak. ³⁸ Amin tagi unun kalbi binap bo wisa dagokdosi abin pindakban tagap tanej egipni kan tagisi.

³⁹ †† Ji yan nandani. Yut kinda dakon ami kalbi kabo noknok ni bisapmon apjak yan nandagit tam, kila anakwan aripmi dima tuwilban. ⁴⁰ Ji kisi tagap tanej egipni. Dima apjak yan nandakwa Amin Dakon Monji unuden apdisak.”

Oman monji tagi ae yokwi dakon tilak gen

(Mt 24.45-51)

⁴¹ Pita da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, tilak gen yal unun nin dogin yal, bo ae amin kisi do yal?”

⁴² Yanban Amin Tagi da yagit, “Oman monji kinda nandan kokwini tagisi ae pi agakni tagisi, unuden oman monji amin tagini da oman monjini diwari kilani asak do manjisak. Yan aban jap yomyom bisapmon

†† 12:33 Lk 18.22 †† 12:35 Mt 25.1-13 ††† 12:39 Mt 24.43-44; 1Tes 5.2

japni yomiŋ yomiŋ asak. ⁴³ Oman monji unjun amin tagini da tobil abinŋ kaŋban pini tagisi asak kaŋ tagisi. ⁴⁴ † Nak asisi dayisat, amin tagini da unjun oman monji iyinŋban yo morapni kila akdisak. ⁴⁵ Mani unjun oman monji burikon da amin tagini tepmi dima apdisak yaŋ nandanek oman monji gat ae oman miŋat gat dapmanek jap pakbiyo madep anek pakbi tebanyo kisi naŋ but upbal asak kaŋ, ⁴⁶ dima apdisak yaŋ nandanek amin tagini da but pisogi mini abinŋ unjun oman monji tepmi pi iminŋek gen kirinŋit amin kabi gat yopban egipdan.

⁴⁷ †† Oman monji kinda amin tagini dakon galaktokni nandanek tagap tanek galaktokni dima yoljak kaŋ, amin tagi da kosiri morapmi baljokdisak. ⁴⁸ Mani oman monji kinda amin tagini dakon galaktokni dima nandanek anpak yokwi si baljoni da aripmon asak kaŋ, amin tagini da kosiri morapmi dima baljokdisak. Yo morapmi timikgaŋ amin unjun yo morapmi paŋtobil yomyomi. Yo morapmi kila ani do dabi amin unjun yo morapmi paŋtobil yomyomi.”

Yesu unjun pidok pidok naŋ abigit

(Mt 10.34-36)

⁴⁹ Yesu da sanbenek yaŋ yagit, “Nak miŋtimon kindap sokeŋ do pigim. Kilisi kwanŋ sok tam tagi. ⁵⁰ ‡ Nak tepmi madepsi pakdisat. Butno jik tosok, do pako dagosak dosi nandisat. ⁵¹ Nak amin da miŋtimon but yawot pani yaŋ do pigim yaŋ nandan, ma? Unjun dima. Yaŋ dayisat, nak miŋtim aminon pidok pidok paŋalon ak do pigim. ⁵² Abisok da wasanek amin yuri kindakon amin 5 kabi da pidanŋ kinjek bamori da kapbi gat uwal uwal akdan. Ae kapbi da bamori gat uwal uwal akdan. ⁵³ †† Wasenŋ kinjek dat da monji gat pidok pidok akdamal, ae meŋ da gwi gat pidok pidok akdamal, ae miŋat kinda gat namdi gat pidok pidok akdamal.”

Yo altawit dakon mibili dima nandawit

(Mt 16.2-3)

⁵⁴ Amin kabi madepsi yaŋ yoyigit, “Ji gildat da si pigisak tetgin do menji wamanŋak yaŋ pindagek ‘Sikak mokdisak’ yaŋ yaŋakwa asi sikak mosok. ⁵⁵ Ae saut tetgin dakon mirim madep abinŋakwan ji da yaŋ yon, ‘Gildat tepmisi wusikdisak.’ Yaŋ yaŋakwa asi gildat tepmisi wusisak. ⁵⁶ Jamba but amin, ji da miŋtimon ae kwen yo morap tonŋ pindagek kokwin tagisi an. Mani abisok yo morap altonŋ unjun pindagek kokwin nido tagi dima an?”

Notgo gat genjil anŋkilek anjil

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Yesu da sanbenek yaŋ yagit, “Ji disi anpak yokwi tagiyo nido dima kokwininŋan? ⁵⁸ Amin kinda da gen yaŋ gam do aban gen kokwin tamokon kik do kosiron kinjil bisapmon genjil unjun yaŋ anmilip ak do pi anjil. Yaŋ dima anek kwal gen kokwin kila agak amin da obip amin da kision gepban unjun da dam teban yut-

non gepdisak. ⁵⁹ Nak asisi gayisat, gak dam tebanon sigin egaki wigi moneŋ nianŋ yopbi do gayini unjun kisisi yopmanek don wanga kikdisal.”

But tobil dima ani amin wagil pasildan

13 Yesu da gen unjun yaŋ mudanekwan amin diwari da Pailat da yo agit unjun do iyiwit. Pailat da obip amini yoyinŋban kinŋ Galili amin diwari Pinŋkop do mukwa sonakwa unjun dapba kimakgwit. Do unjun amin dakon yawini gat ae paret do yo mukwa sowit dakon yawini kisi mawit. ² †† Unjun do iyinŋba Yesu da yoyigit, “Nianŋ nandan? Galili amin kimakgwit unjun dakon yokwini da Galili amin diwari dakon yokwini yapgut, unjun do anek jigi unjun pawit yaŋ nandan? ³ Unjun dimasi! Nak asisi dayisat, ji but tobil dima ani kaŋ, unjun amin kabi da kimakgwit jiyo kisi yaŋ gin kimotdan. ⁴ Bo Silom yut dubak tuwil ki maŋ amin 18 kabi witinŋban kimakgwit do nandani. Unjun amin kabi dakon yokwini da Jerusalem amin diwari dakon yokwini yapgut unjun do anek pasilgwit yaŋ nandan? ⁵ Unjun yo kisi dimasi! Nak asisi dayisat, ji but tobil dima ani kaŋ, jiyo kisi yaŋ gin kimotdan.”

Kindap bami mini unjun dakon tilak gen

⁶ Yesu da tilak gen kinda yaŋ yoyigit, “Amin kinda da wain pinikon pik kindap kinda kwaokgit. Bisap kinda bami wisik do kigit, mani bami mini pindakgit. ⁷ †† Bami mini pindagek pi kila amini yaŋ iyigit, ‘Nandaki. Nak bilak kapbi abinŋ pik kindap dakon sopmi wisinŋ wisinŋ anek mini pindakdat. Yaŋ do kindap on si pasiki. Miŋtim dakon tapmim nido isal dogin ilik mudosok?’ ⁸ ††† “Yaŋban pi kila amin da yaŋ iyigit, ‘Amin tagi, yum kaŋbi bilak kinda gat atjak. Anakwan mibilikon miŋtim wayigek yalik yopben. ⁹ Bilak kwenikon bami tosak kaŋ tagisi. Mani bami dima tosak kaŋ, tagi pasiki.’”

Sabat bisapmon Yesu da miŋat kinda anmilip agit

¹⁰ Sabat bisap kindakon Yesu da Juda amin dakon muwut muwut yut kindakon amin yoyinŋ dekgit. ¹¹ Unjudon miŋat kinda egipgut. Unjun koŋ kinda da yigek abidanekwan sot anakwan bilak 18 agit. Manji gironjigkit, do kwen kilegi aripmi dima akgit. ¹² Yesu da kaŋek iyinŋban opban yaŋ iyigit, “Miŋat, sotgo kili gepmanŋ dek kik.” ¹³ Yaŋ iyinŋek kisiri kwenikon wutinŋban unjudon gin manji kilek tanakwa Pinŋkop anŋkisigit. ¹⁴ § Mani muwut muwut yut dakon kila amin da Sabat bisapmon Yesu da amin anmilip agit unjun do butjap nandagit. Butjap nandanek miŋat aminyo yaŋ yoyigit, “Pi agak dakon gildat 6 kabi tonŋ. Unjun bisapmon sot amin apba tagi paŋmilip ani. Mani Sabat bisapmon dimasi ani.”

¹⁵ §† Yaŋban Amin Tagi da kobogi yaŋ iyigit, “Ji jamba but amin! Ji Sabat bisapmon bulmakausi gat ae donkisi gat yutnicon banŋ witald ilik paŋki yopba pakbi nonŋ, ma? ¹⁶ Miŋat on Abraham dakon gwi, Sunduk da tebai

† 12:44 Mt 25.21,23 †† 12:47 Jem 4.17 ‡ 12:50 Mk 10.38-39
†† 12:53 Mai 7.6

‡† 13:2 Jn 9.2 ††† 13:7 Lk 3.9 ††† 13:8 2Pi 3.9,15 § 13:14
TP 20.9-10; GT 5.13-14 §† 13:15 Lk 14.5

abidaŋakwan bilakni 18 agit. Sabat bisapmon dima pulugaŋ kisak do nandaŋ, ma?"

¹⁷ Yanŋ yanban uwalni mayagi nandawit. Mani miŋat amiŋyo Yesu da yo morap wagil tagisisi agit unŋon do kisik kisik awit.

Mastat dakon yeri dakon tilak gen

(Mt 13.31-32 ae Mk 4.30-32)

¹⁸ Yesu da sanŋbeŋek yanŋ yagit, "Piŋkop dakon Amin Kila Agakni unŋon niaŋsi? Yo ni gat tilak abo? ¹⁹ Unŋon mastat yet yombem. Amin kinda da mastat yet kinda pigagani kwaokgit. Anŋakwan mastat unŋon kwanŋ madep taŋ kindap kinda da yanŋ agakwan minam da abiŋ kilinŋikon yutni unŋodon awit."

Yis dakon tilak gen

(Mt 13.33)

²⁰ Yesu da sanŋbeŋek yanŋ yagit, "Piŋkop dakon Amin Kila Agakni yo ni gat tilak abo? ²¹ Unŋon yis yombem. Miŋat kinda da plaua idap madep kinda gat iktagildak. Yanŋ anŋakwan plaua unŋon kisisi paptanŋ madep tawit."

Yoma kosit gwagak moniŋisok naŋ wigikdo

(Mt 7.13-14 ae 7.21-23)

²² Yesu unŋon Jerusalem kokup papmon kik do anŋek kokup pap ae kokup moniŋ moniŋ tawit unŋodon agek amin yoyiŋ dekgit. ²³ Anŋakwan amin kinda da yanŋ iyigit, "Amin Tagi, Piŋkop da amin kalonŋisok di banŋgin yokwikon banŋ timitjak bo niaŋ?"

Yanŋban Yesu da yoyigit, ²⁴ "Nak yanŋsi dayisat, amin morapmi da egip egipmon wigik do pini akdaŋ, mani aripmi dima wigikdaŋ. Do ji yoma kosit gwagak moniŋ naŋ wigik do pi tebai ani. ²⁵ † Yut dakon ami da pidaŋ yoma sopban ji da kiŋ yomakon agek yoma tidaŋek yanŋ yokdaŋ, 'Amin Tagi, nin do yoma witdal nim.'

"Mani gen kobogi yanŋ dayikdisak, 'Nak dima nandaŋ damisat. Ji dukon nani amin?"

²⁶ "Yanŋ yanban ji da kobogi yanŋ iyikdaŋ, 'Nin gak gat kisi egek jap pakbiyo agimaŋ. Ae kokup papnin dakon kosit madepmon agek niyiŋ dekgil.'

²⁷ †† "Mani unŋon da yanŋ dayikdisak, 'Nak asisi dayisat, nak dima nandaŋ damisat. Ji dukon nani unŋon dima nandisat. Yokwi pakpak ji kisisi nepmaŋ dek kit!'

²⁸ † "Ji Abraham, Aisak, Jekop, ae kombi amin kisisi Piŋkop da Amin Kila Asak kokupmon ekwa pindaŋdaŋ. Mani ji maba wanŋa kiŋ mudokdaŋ. Unŋon bisapmon ji kunam tagek iyonŋ iyonŋ yanŋ tidaŋek egipdaŋ. ²⁹ †† Amin da gildat wisak ae si pigisak tet, ae not tet ae saut tet da Piŋkop da Amin Kila Asak kokupmon abiŋek jap noknok tamo madepmon yitdaŋ. ³⁰ †† Nandani, amin diwari abisok buŋon ekwanŋ, unŋon don mibiltok amin akdaŋ. Ae amin diwari abisok mibiltok ekwanŋ, unŋon don buŋon amin akdaŋ."

Yesu da Jerusalem Kokup do bupmi nandagit

(Mt 23.37-39)

³¹ Unŋon bisapmon gin Parisi amin diwari da abiŋ Yesu yanŋ iyiwit, "Gak idon dima egipbi, kokup digwan kiki. Erot da gak gikban kimokgi do nandisak."

³² Yanŋba Yesu da yoyigit, "Ji kiŋ unŋon top amin yanŋ iyini, 'Nandaki. Nak abisok ae anŋwa koŋ yolgeŋ, ae sot amin paŋmilip aberŋ. Ae pidaŋi do pi aberŋ do nandagim unŋon anŋwasip aberŋ.' ³³ Kombi amin Jerusalem kokup papmon gin dapba kimokgoŋ. Kokup nŋwaknŋwarikon dima dapba kimokgoŋ, do nak abisok ae anŋwa ae pidaŋi do sigin kikerŋ.

³⁴ "O Jerusalem, Jerusalem amin, ji kombi amin dapba kimokgoŋ. Amin Piŋkop da yabekban jikon abanŋ unŋon ji da tipbanŋ dapba kimokgoŋ. Pup meŋi da monjini paŋmuwuk piriŋwan yopmaŋdak, unŋon da tilak nak da bisap morapmi ji paŋmuwut do nandagim, mani ji da kurak taŋ namgwit. ³⁵ ††† Nak asisi dayisat, kokup yomasiyo yokwi taŋek yumsi tokdisak. Ji nak dima nandaŋek egi wigi ni bisapmon nak do 'Amin on Amin Tagi da manon abisak, unŋon Piŋkop da gisami-gakwan abisak' yanŋ nak do yoni unŋon bisapmon nandaŋdaŋ."

Yesu da giptimi paptanŋbi amin kinda anŋmilip agit

14 Sabat kindakon Yesu jap nok do Parisi amin dakon kila amin kinda da yutnon kigit. Anŋakwan yipba kik anŋek kaŋ yikgwit, ² nido Yesu da buron giptimi paptanŋbi amin kinda yikgit. ³ ††† Yesu da unŋon amin kaŋek gen teban mibili nandaŋ nandaŋ amin gat ae Parisi amin gat yanŋ yoyigit, "Sabat bisapmon sot amin tagi paŋmilip aneŋ bo dima? Gen teban da niaŋ yosok?" ⁴ Mani gen kobogi kinda dima iyiwit. Yanŋ anŋakwa Yesu da amin unŋon abidaŋek anŋmilip anŋek digo ki yanŋ iyinŋban si kigit. ⁵ † Kiŋakwan yanŋ yoyigit, "Jikon da kinda dakon monji bo bulmakauni Sabat bisapmon pakbi gapmakon maŋban tepmi tagi ilikba wisak bo dima?" ⁶ Yanŋban gen kobogi aripmi dima iyigi yanŋ kawit.

Yesu da amin iyi do nandaba pini do yagit

⁷ Yesu da amin jap nok do apgwit unŋon pindaŋban tamo mibiltogi nanikon gin yit do awit. Do tilak gen kinda yanŋ yoyigit, ⁸ †† "Amin kinda da miŋat pakpak dakon soŋnogon yanŋ gaban kiki kaŋ, tamo mibiltogi nanikon dima yikgi. Tamo unŋon amin madep kinda gak gwapmaŋdak unŋon do manjikbi naŋ di yikbim. ⁹ Yanŋ kaŋ amin yanŋ daban kiki unŋon da abiŋ yanŋ gayisak, 'On tamo on amin do imiŋ.' Yanŋ gayinŋban gak gaga do mayagisi nandaŋek tamo amin piŋbisi do yopbi unŋodon paŋki yitdisal. ¹⁰ Amin kinda da yanŋ gaban kaŋ, gak tamo amin piŋbisi do yopbi unŋodon paŋki yikgi. Yigaki amin yanŋ gamjak unŋon da 'Not, on tamo tagikon pawinŋ yit' yanŋ gayinŋban pawinŋ yigaki amin diwari da amin mani toŋ kinda yanŋ gandani. ¹¹ †††

† 13:25 Mt 25.10-12 †† 13:27 Kap 6.8 † 13:28 Mt 8.11-12
†† 13:29 Kap 107.3 †† 13:30 Mt 19.30

††† 13:35 Kap 118.26 ††† 14:3 Lk 6.9 † 14:5 Mt 12.11; Lk 13.15 †† 14:8 Yt 25.6-7 ††† 14:11 Mt 23.12; Lk 18.14

Amin kinda iyi do nandaban wugisak kanj, Pinjkop da unjun amin abinj yipdisak. Mani amin kinda iyi do nandaban pisak kanj, Pinjkop da mani awigikdisak.”

Kobogi tagi dima damni amin banj panpulugoni

¹² Yesu da amin unjun yanj iban kigit unjun yanj iyigit, “Gak jap noknok kinda asal kanj, notgo, bo ae pego padik padikgo bo ae yawi diwatgo bo ae yoni morapmi amin dibaŋ dima yanj yobi. Unjun da kobogi do don yanj gamdanj. ¹³ Gak jap noknok kinda abi kanj, yoni mini amin, ae giptimi yokwi tanbi, ae kandap yokwi ae dabili mini amin banjin yanj yobi. ¹⁴ † Yanj abi kanj, gak kisik kisigi tonji egipbi. Unjuden amin kobogi tagi dima gamni, mani Pinjkop da amin kilegi kimoron banj paban pidoni bisapmon don kobogi gamdisak.”

Jap noknok dakon tilak gen

(Mt 22.1-10)

¹⁵ †† Amin kinda jap nawitgwan da gen unjun nandanek Yesu yanj iyigit, “Pinjkop da Amin Kila Asak kokupmon yigek jap nokdanj amin unjun kisik kisik ekwanj.”

¹⁶ Mani Yesu da yanj iyigit, “Amin kinda da jap madepsi kinda panjosit anek amin morapmi yanj yomgut.

¹⁷ Jap noknok bisapmon oman monjini kinda yabekban amin yanj yomgut unjun yoyik do kigit. Kinj yanj yoyigit, ‘Yo morap kili panjosit abi, do ji tagi opni.’

¹⁸ “Mani amin kisisi dima op do yawit. Kinda da yanj yagit, ‘Nak pi kinda kaluk yumit unjun kinj kokenj. Do nandanj naminjaki dima opberj.’

¹⁹ “Ae kinda da yagit, ‘Nak pi agak bulmakau 10 kabi yumit, unjun kinj panjikilik pindatgerj. Do nandanj naminjaki dima opberj.’

²⁰ † “Ae kinda da yagit, ‘Nak minjat kaluk pat, do aripmi dima opberj.’

²¹ “Oman monjini tobil obinj amin tagini amin yoyinban gen yawit dakon mibili iyigit. Iyinjban yut unjun dakon ami unjun da butjap nandanek oman monjini tebai yanj iyigit, ‘Gak tepmisi kokup madep da kosit madep ae kosit monijon kinj, amin yoni mini, ae giptimi yokwi tanbi, ae dabili mini, ae kandap yokwi unjun timik panjopbi.’

²² “Yanj iyinjban oman monji da yanj gin anek yanj iyigit, ‘Amin tagi, yo aberj dosi nayil unjun kili anjmudat, mani tamo tonj.’

²³ “Iyinjban amin tagi da oman monji yanj iyigit, ‘Gak kokup madep yipmanjek kinj kosit madepmon bo ae pigaga da dam kidipminj agek amin pindak tebai yoyinbi abinj yikba yutno tugosak. ²⁴ Nak yanji dayisat, amin unjun kalip yanj yomgum unjun da nak dakon jap jimjimjok kinda dimasi nokdanj.’”

Nandanj kimagek Yesu yoldo

(Mt 10.37-38)

²⁵ Minjat amin kabi madepsi yolakwa Yesu da tobilek yanj yoyigit, ²⁶ †† “Amin kinda nak nol do nandisak kanj,

† 14:14 Jn 5.29 †† 14:15 Lk 13.29 † 14:20 1Ko 7.33

menji datni, ae minjatni gwakniyo gat, ae peni samini padigeyo gat, ae iyi dakon egip egipni gat kisi do uwal dima anyomjak kanj, unjuden amin nak dakon panjetno aripmi dima egipjak. ²⁷ Tilak kindapni guramigek dima noljak amin panjetno aripmi dima egipjak.

²⁸ Amin kinda yut madep kinda ak do kanj, mibiltok yigek monejni manjisak. Anek yut tagi anj mudogi bo dima unjun dakon nandak nandak asak. ²⁹ Yanj dima anek yut gwak manjek yo diwari do wadanek yut dima anj mudosok kanj, amin morap koni unjun kisi jigilak yanjek yanjanj imdanj. ³⁰ Anek yanj yokdanj, ‘On amin yutni anj diwarikgit, mani wasip ak do antidok asak.’

³¹ Bo kila amin madep kinda da uwalni gat emat wam do nandisak kanj, mibiltok nandanj kokwin asak. Iyi dakon emat amin 10 tausen da uwalni dakon 20 tausen tagi yolni bo dima, yanj do nandak nandak asak. ³² Tagi dima yolni yanj nandisak kanj, uwalni kapmat dima abinjakwa amin kabi kinda yabekban kinj emat dima wamni do gen yoyinj panyawot anj. ³³ Jiyo yanj gin yo morapji dima yopmanj mudoni kanj, panjetnoni tagi dima egipni.”

Yesu da tap dakon galagini yokwi tosak do yagit

(Mt 5.13 ae Mk 9.50)

³⁴ Yesu da sanjbenjek yanj yagit, “Tap unjun yo tagisi kinda. Mani galagini pasilni kanj, nianji anek galagini anjaluk anenj? ³⁵ Tap unjuden miktim aripmi dima panpulugogi. Bo bulmakau dakon kok gat iktagili aripmi dima. Tap unjuden isal mamno kwanj. Mirakni tonj amin da gen on pakyansi nandanek mibili nandanj pisoni.”

Sipsip kinda pasilgit dakon tilak gen

(Mt 18.12-14)

15 Takis timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat da geni nandak do Yesu da kapmatjok opgwit. ² †† Anjakwa Parisi amin gat gen teban yoyinjet amin gat da yanjba yokwi tok anek yanj yawit, “On amin yokwi pakpak amin not anyoban yigek jap nonj.”

³ Yanj yanjakwa Yesu da tilak gen kinda yanj yoyigit, ⁴ †† “Jikon da amin kinda sipsipni 100 banj kalonji da pasiljak kanj nianj asak? Unjun da sipsip 99 jonj timon yopban egakwa kalonji pasildak unjun wisinek don anjalon asak. ⁵ Wisinj kanj abidosok bisapmon but galak nandanek kwapmikun guramik anjanj ⁶ yomanikon anjkisak. Ankinjek notni gat ae kokup isalni gat yanj yoban obinj muwukba yanj yoyisak, ‘Sipsipno pasilak unjun kili wisinj kat, do kisik kisik ano.’”

⁷ Yesu da sanjbenjek yanj yoyigit, “Nak asisi dayisat, yokwi pakpak kinda da but tobil asak kanj, Kwen Kokupmon kisik kisik madepsi yanj gin akdanj. Amin 99 unjun kilegi do but tobil agagi mini do unjun dakon kisik kisik madep dima ani. Mani yokwi pakpak kinda but tobil asak unjun dakon kisik kisik unjun madepsi noman tosak.”

†† 14:26 Lk 9.23 †† 15:2 Lk 5.30 ††† 15:4 Esi 34.11,16; Lk 19.10

Monerj kinda pasilgit dakon tilak gen

⁸ Ae Yesu da sanbenek yan yagit, "Minjat kinda da sil-wa monerj tabili 10 kabi ban kalonj da yutnon manj pasiljak kanj unun nian asak? Unun da lamni kolenek yutni ikdiganeke tebaisi wisineke don kosak. ⁹ Kanj abidosok bisapmon but galak nandaneke notni gat ae kokup isalni gat yoyinban obin muwukba yan yoyisak, 'Monerjo pasilak unun kili wisin kat, do kisik kisik ano.'"

¹⁰ Yesu da yan yoyigit, "Nak asisi dayisat, yokwi pakpak kinda da but tobil asak kanj, Pinjkop dakon anjelo da kisik kisik yan gin akdan."

Dat kinda gat monji bamotni gat dakon tilak gen

¹¹ Yesu da sanbenek yan yagit, "Amin kinda egipgut unun monji bamori. ¹² Monji bunon nani da datni yan iyigit, 'Dat, gak peno gat nit do yo morap nim do nandisal unun nak dakon diwarino abisok kokwinik nabi.' Yan yanban datni da yo kabini kokwinik monji bamotni do yomgut.

¹³ "Yoban bisap pisipmisok egek monji bunon nani da yo kabini kisisi timik dubagisi kinj miktim kindakon panji egipgut. Panji egek anpak yokwi mibili mibili anek monejni nanj mudagit. ¹⁴ Monerjni nanj mudajakwan unun miktim amin da jap do madepsi anek diwari da kimakgwit. Anakwa monji unun wadak wadak madepsi agit. ¹⁵ Do kinj unun miktim dakon amin kindakon pi kinda abidagit. Aban amin tagini da yabekban bit damnikon kinj bit jap yomgut. ¹⁶ Anek bit da birap gip nawit unun pindak galak taneke unun ban nanek butno kadim tosak yan nandagit. Mani amin kinda da jap kinda dima imgut.

¹⁷ "Nandak nandakni kulabik anek yan yagit, 'Datno dakon oman monji morapni unun japni aripmisi tanj yomanakwa ekwan, mani nak idon egek jap do kimotdisat. ¹⁸ † Do yanji aben, nak tobil kinj datno yan iyiken: 'Dat, nak Pinjkop da inamon ae gak yo kisikon yo yokwisi agim, ¹⁹ do bunon monjino yan dima nayiki. Yum oman monjigo yuman nanaki ekwan unuden kinda da tilak egipben.'"

²⁰ Yan nandaneke pidan datnikon kigit. Kinjakwan datni dubagikon da monji kanj bupmi nandan timtim yanek kinj monji bedaneke mandan nagit.

²¹ Yan aban monji da datni yan iyigit, 'Dat, nak Pinjkop da inamon ae gagon yo yokwisi agim, do bunon monjino yan dima nayiki.'

²² † Mani datni da oman monjini yan yoyigit, 'Monjino kimoron da yan abisak. Pasilbikon nanj analon aman. Do ji tepmi kinj paba pigik dubagi tagisi kinda anabinj panj imni. Ae kisirikon sip tagisi kinda yipmanj imineke kandap gwil kisi panj imni. Ae bulmakau monji nelagi tonj kinda nanj anapba anak sonj nanek kisik kisik ano.' Datni da yan yanakwan jap noknok anek kisik kisik awit.

²⁵ Yan anek egakwa monji mibiltogi pigaga egipgut da yutnon obin ankapmat anek nandaban amin da kap kisik kisikyo awit. ²⁶ Yan anakwa nandaneke oman monji kinda yan iban apban iyigit, 'Unun niban anj?'

²⁷ Yan yanban iyigit, 'Padigigo tagisi egisak da abik do datgo da kanek bulmakau monji nelagi tonj anwak.'

²⁸ Yan iyinban monji mibiltogi butjap nandaneke yutnon wigik do kurak tagit. Yan anakwan datni da yomakon pinek butni manakwan yutnon wigisak do iyigit. ²⁹ Mani datni yan iyigit, 'Dat, gak yan nido asal? Nak oman monji isali kinda da yan bilak morapmi egek omango anj egisat. Anek gengo bisap kindakon dima kirinjikgim. Notnoni gat kisik kisik anej do memesok kinda dimasi namgul. ³⁰ Mani monjigo on yo morapgo kosit minjat gat egek yominj mudagit, unun da apban kanek bulmakau monji nelagi tonj unun anwal.'

³¹ Yanban datni da yan iyigit, 'Monjino, bisapmi bisapmi gak nak gat ekwamak. Ae yo morapno unun gak dakon gin. ³² Mani padigigo kimoron da yan abik, ae pasilbikon nanj analon aman, do nin but kwaktok nandaneke kisik kisik tagisi aman.'

Kila amin kinda da goman panjilek asak dakon tilak gen

16 Yesu da panjetni yan yoyigit, "Yoni morapmi amin kinda gat ae yo morapni dakon kila amini gat egipgumal. Amin da abin yoni morapmi amin yan iyiwit, 'Yo morapgo dakon kila amin isal dogin yo morapgo nanj mudok angamisak.'

² "Iyinba nandaneke yo kila amini unun yan iban opban yan iyigit, 'Gak nian anaki gengo nandat? Gak kinj yo morapno kili nian asal unun dakon but piso kinda mandan nabi. Gak pi unun sanbenek dima akdisal.'

³ "Iyinban yo kila agak pi amini unun iyi yan nandagit, 'Amin tagino da pikon noldak, do nian aben? Amin kinda dakon oman monjini egek miktimni pudan iben dakon tapmimno mini. Ae amin monerj do bisit yoyik do mayagi nandisat. ⁴ Do pi yopben bisapmon amin da but galagon da yan naba yutnikon kinj kinj aken do nian aben unun kili unun nandisat.'

⁵ Yan nandaneke amin kalonj kalonj amin taginikon goman awit unun yan yoban apgwit. Mibiltok abin altagit amin yan iyigit, 'Gak amin taginokon goman nian da agil?'

⁶ "Iyinban yagit, 'Olip pakbi tibiri madep 100 da arip.'

"Yanban yan iyigit, 'Gak tepmisi yigek on papia tam gomango mandabikon olip pakbi tibiri 50 yan manda.'

⁷ "Ae kinda abin altanban yan iyigit, 'Gak gomango nian da?'

"Iyinban yagit, 'Wit yigi 100 da arip.'

Yan iyinban yagit, 'On gomango mandabi papia tamon wit yigi 80 yan manda.'

⁸ "Yan anakwan amin tagini da yo agit unun kanban amin nandan kokwini tagisi da aripmon agit, do yo kila agak pi amini yokwi unun do nandaban wukwan imgut. On miktim dakon amin kabi da nandan kokwin tagisi anek notni gat yuman gwayek pi anj. Unun tenjenj dakon amin kabi yapmanjan. ⁹ Nak da yan

dayisat, on miiktim dakon monej banj amin not any-omni. Yanj ani kanj, monejgo mudoni bisapmon ji egip egip dagok dagogi mini da yutgwan tagisi wigini.

¹⁰ † “Amin kinda yo monijisok kilani tagi asak kanj, unjun amin da yo madep kilani tagi asak. Ae amin kinda yo monijisok kilani yokwi asak kanj, unjun amin yo madepyo kisi kilani yokwi asak. ¹¹ Yanjo, ji on miiktim dakon monej kilani tagi dima ani kanj, namin da nandan gadanj daminek yo tagisi bamisi daban kilani ani? ¹² Ae ji amin dakon yo kabi kilani tagi dima ani kanj, namin da yo kabi disi do damjak?

¹³ †† “Amin kinda da amin tagi bamori dakon oman aripmi dima asak. Yanj kanj, kinda nanjin galak tanj iminek kinda do nandaban yokwi tanj imdisak. Ae kinda dakon gen guramigek kinda manji imdisak. Ji Pinjkop gat ae monej gat kisi dakon oman monjini aripmi dima egipmi.”

Yesu da gen teban gat ae Pinjkop da Amin Kila Asak gat unjun do yagit

¹⁴ Parisi amin monej do galagisi nandan, do Yesu da gen yagit unjun nandanek yanba yokwi tok anj imgwit.

¹⁵ ‡ Mani Yesu da yanj yoyigit, “Ji amin da amin kilegisi yanj dandani yanj do pi madep anj. Mani Pinjkop da butjigwan yo pasili tonj unjun pindak mudosok. Amin da yo tagisi yanj yonj unjun Pinjkop da dabilon yo wagil injanisi.

¹⁶ †† “Gen teban gat ae kombi amin dakon gen gat yanj tentenjanba Jon da bisapmon wugit. Mani Jon da bisapmon da wasanek Pinjkop dakon Amin Kila Agakni dakon Gen Bin Tagisi yanj tentenonj. Anjakra amin unjungwan pigik do pi tebaisi anj. ¹⁷ †† Miiktim gat kundu gat tagi pasiljil. Mani gen teban dakon gen jimjimjok kinda aripmi dimasi pasildisak. Kisisi bami tanj mudokdanj.”

Yesu da minjat panjkwinik dakon gen yagit

(Mt 5.31-32 ae 19.9 ae Mk 10.11-12)

¹⁸ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Amin kinda minjatni kwiniik yipban kinjakwan minjat kaluk pasak kanj, unjun amin yumabi asak. Ae amin kinda minjat kinda kalip eni da kwiniikgit unjun pasak kanj, unjun amin kisi yumabi asak.”

Yoni morapmi amin kinda gat Lasarus gat dakon gen

¹⁹ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Yoni morapmi amin kinda egipgut, unjun bisapmi bisapmi ilikba pigikni kil-dani tonj tagisi ae imalni gami banj panjek yoni aripmisi tanj iminjakra yaworisi egipgut. ²⁰ Yanj egakwan unjun da yut yoma kagakon yoni mini amin kinda mani Lasarus unjon pak egipgut. Lasarus yanj nandagit, yoni morapmi amin dakon jap tamokon da jap jimjim monj unjun banj nokej kanj tagisi yanj nandagit. Ae pinjan da abinj wudani asiwukgwit.

²² “Yoni mini amin egek kimakban anjelo da abidan anjki yipba Abraham gat egipgumal. Egakwal yoni morapmi amin unjun yo kisi kimakban wayikgwit.

²³ Aba Tipdomon tepmi madepsi nandanek egipgut. Egek sinjanban wikwanek Abraham dubagisikon Lasarus gat kapmat kapmat yigakwal pindakgit.

²⁴ Pindagek yanj tidanek yanj iyigit, ‘Abraham dat, bupmi nandan nam. Lasarus iyinbi unjun da pakbi jimjimjok di kisirikon yopman panabinj melnokon yopban timisok di yawotjak. Nak on kindapmon egek tepmi madepsi nandisat!’

²⁵ “Mani Abraham da yanj yagit, ‘Monjino, gak kalip egipgul do nandaki. Gak kalip yo kabigo tagisi banjin panjek egaki Lasarus unjun yo kabini yokwi banjin panjek egipgut. Mani abisok Lasarus on kokupmon butni yaworisi tanjakwan gak da tepmi madepsi nandisat. ²⁶ Ae unjun gin dima. Nin da binapmon dan-gap dubagisi kinda tosok. Yanj tosok do idon ekwan amin jikon aripmi dima kikiqi, ae unjon ekwan amin idon aripmi dima obopmi.’

²⁷ “Yanj yanban yoni morapmi amin da gen tebaisi yanj iyigit, ‘Yanj kanj, dat, nandan naminek Lasarus iyinbi datno da yutnon kinj ²⁸ padik padikno 5 kabi ekwan unjun nawa gen tebai yoyinban nandanek on tepmi kokupmon dima apni.’

²⁹ “Mani Abraham da yanj yagit, ‘Moses gat ae kombi amin gat dakon gen do padik padikgo mirak yopmanek tagi nandani.’

³⁰ “Yanjban yoni morapmi amin da yagit, ‘Abraham dat, unjun aripmi dima. Mani amin kimakbi kinda da kinj altanj yomjak kanj, padik padikno da but tobil tagi ani.’

³¹ “Yanjban Abraham da yanj iyigit, ‘Moses gat ae kombi amin gat dakon gen dima nandani kanj, amin kinda kimoron da pidanban kanjek nandan gadat aripmi dima akdanj.’”

Anjak yokwi da nandan gadat anjupbal asak

(Mt 18.6-7 ae 18.21-22 ae Mk 9.42)

17 Yesu da panjetni yanj yoyigit, “Yokwi mibili mibili da abinj amin panjekwalba yokwi anek manj mudokdanj. Mani unjun yokwi ani do dayikdanj amin, awa! ² Amin kinda da amin moninj kinda yokwi asak do yabetjak kanj, unjun dakon kobogi yokwisi. Yabet dima anjakwan amin da wit misinjit tip madep tegikon wamanj maba tap ilarigwan pigek kimotjak kanj unjun da tagapmi. ³ †† Yanjo, ji disi do kila tagisi ani.

“Notgo kinda yokwi aban kanj, tebai iyinbi egip egipni anjmilip asak. Ae but tobil aban kanj, yokwini yipmanj ibi. ⁴ Unjun gildaron gin kosiri 7 kabi yokwi anj gaminek abinj ‘But tobil at’ yanj gayisak kanj, yokwini yipmanj iminj iminj abi.”

Nandan gadat dakon gen

⁵ Yabekbi kabi da Amin Tagi yanj iyiwit, “Nandan gadatnin anjap a.”

† 16:10 Lk 19.17-26 †† 16:13 Mt 6.24 ‡ 16:15 Mt 23.28; Lk 18.9-14 †† 16:16 Mt 11.12-13 †† 16:17 Mt 5.18

††† 17:3 Mt 18.15

⁶ † Yanba Amin Tagi da yoyigit, “Ji dakon nandan gadatji unun mastat yet yombem monijisok tan damjak kan, on kindap piligi tap kagagwan pigisak do iyinba genji tagi guramitjak.”

Oman monji dakon gen

⁷ Ae Yesu da sanbenek yan yagit, “Oman monjisi kin da pigaga da bo sipsip kila asagon da apban ‘Gak panabin yigek jap sot unun na’ yan tagi iyini? Unun dimasi. ⁸ Amin tagi da oman monjini yanji iyisak, ‘Gak tagap tanek jap son pilik nabi nan mudanapbo gak jap don noki.’ ⁹ Oman monji pini gin asak, do amin tagini da ya yan aripmi dima iyigi. ¹⁰ Jiyo yan gin, Pinjkop da oman morap ani do dayigit unun an mudanek yan gin yoni, ‘Nin oman monji do, isal pinin gin aman.’”

Yesu da amin wuda tebani tonj 10 kabi panmilip agit

¹¹ Yesu unun Jerusalem kik do anek provins bamot Samaria ae Galili yo da kilapmikon da kigit. ¹² Kinek kokup kindakon wigik do anjakwan amin wuda tebani tonj 10 kabi da dubagikon agek ¹³ †† gen papmon da yan tidanek yan iyiwit, “Yesu, Amin Tagi, bupmi nandan nabi!”

¹⁴ ‡ Yanba pindagek Yesu da yoyigit, “Ji kin mukwa sogok amin giptimji yolini.” Yan yoyinban kinakwa giptimni kilek tawit. ¹⁵ Kilek tanakwa kin da giptimno kilek tak yan kan tobi obinek Pinjkop gen papmon da anjisigit. ¹⁶ Anek Yesu da kandap mibilon gawak iminek ya yan iyigit. Amin unun Samaria amin kin da.

¹⁷ Yesu da unun amin kanek yan yagit, “Amin 10 kabi kisi giptimni kilek tan, ma? Mani 9 kabi unun dukwan ekwan? ¹⁸ Unun kisi tagi dima abinek Pinjkop anjisini? On amin miktim njakwarikon nani dagin abik.”

¹⁹ Yan yoyinek amin unun yan iyigit, “Gak pidanek ki. Nandan gadatgo do anek giptimgo kilek tak.”

Pinjkop amin kila akdisak

(Mt 24.23-28 ae 24.37-41)

²⁰ Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Ni bisapmon Pinjkop Amin Kila Agakni yipban apdisak?”

Yanba Yesu da yoyigit, “Pinjkop da Amin Kila Agakni yipban apban amin da dabilni da kanba pisosak dakon tilak altanba dima pindatdan. ²¹ Bo amin da ‘Oni obik’, bo ae ‘Asoni obik’ yan dima yokdan. Nandani, Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unun jikon kili abik.”

²² Yan yanek panjetni yan yoyigit, “Ji don Amin Dakon Monji dakon bisap kin da kok do galagisi nandakdan. Mani dima kokdan. ²³ †† Mal kwen binap teri teri kisi tenenon, yan gin Amin Dakon Monji apdisak. Do amin da ‘Asoni egisak’ bo ‘Oni egisak’ yan dayinba dima yolni. ²⁵ Mani Amin Dakon Monji mibiltok tepmi madepsi panjakwan abisok ekwan amin da manji imdan.

²⁶ “Noa da bisapmon amin egipgwit unuden gin Amin Dakon Monji apjak bisapmon yan gin an egip-

dan. ²⁷ Jap pakbiyo madep anek minat pakpakyo kisi awit. Yan anek egakwa Noa tap wakgakon wigigit. Wu-gakwan pakbi madepsi paptan wijek amin kisisi witjinban pasilgwit.

²⁸ †† “Lot da bisapmon yan gin awit. Jap pakbiyo awit, ae yuman gwayek awit, ae jap pi awit, ae yut kisi awit. ²⁹ Mani Lot da Sodom kokup yipman degakwan unudon gin kindap gat ae salfa tip gat kundukon da sikak da yan manek amin morap kisi panjupbal aban pasilgwit.

³⁰ “Amin Dakon Monji abin noman tosak bisap madepmon amin anpak yan gin an egakwa apdisak. ³¹ †† Unun bisapmon amin kin da yut kwenon egakwan yo kabini yutgwan toni kan, yo kabini timit do yutnon dimasi pigisak. Ae pigaga egipjak aminyo kisi yan gin yutnon yo kabini timit do dimasi tobi kisak. ³² †† Lot dakon minatnikon yo noman tan imgwit unun do nandani! ³³ † Amin kin da iyi dakon egip egip anjuknok do nandisak kan, egip egipni pasil imdisak. Mani amin kin da egip egipni paretjak kan, egip egipni kutnanban tan imdisak.

³⁴ “Nak yanji dayisat, unun kalbi amin bamori dipmin pagakwal Pinjkop da kin da abidanek kin da yipdisak.

³⁵ Minat bamori bret sok do plaua wasanakwal, kin da abidanek kin da yipdisak.”

³⁷ Panjetni da gen unun nandanek iyiwit, “Amin Tagi, unun yo morap dukon noman toni?”

Iyinba yan yoyigit, “Amin kimakbi dakon bumjotni dukwan tonj, sinjin unudon gin muwukan.”

Bisit dima yipner do sakwabat kindakon abidanek tilak gen yagit

18 ¹ † Yesu da bisapmi bisapmi bisit anek dima kurak toni do tilak gen kin da yan yoyigit. ² “Kokup madep kindakon gen kokwin kila agak amin madep kin da egipgut. Unun Pinjkop do dima pasalgit. Ae amin do nandaban yo isali anakwa egipgut. ³ Unun kokupmon sakwabat kin da egipgut. Unun minat bisapmi bisapmi gen kokwin kila agak amin madepmon abin abin anek yan iyigit, ‘Uwalno gen pikon yipmanek nak anjuktna.’

⁴ “Bisap morapmi apban gen kokwin amin madep da anpulugok do kurak tagit. Mani don yan nandagit, ‘Nak Pinjkop do dima pasoldot ae amin do nandako yo isali an. ⁵ Mani minat unun bisapmi bisapmi jigi namisak, do yumsi anpulugoker. Bisapmi bisapmi yan gin apjak kan, tagisi dima nandakdisat.’”

⁶ Amin Tagi da sanbenek yan yagit, “Gen kokwin kila agak amin yokwi unun da gen yagit unun do nandani. ⁷ Ji nian nandan? Pinjkop da iyi do manjigit amin kabi gildari gildari ae pilini pilini iyi do yan tidon, unun aripmi dima bo panpulugosak? Bo jomjom anegekek tepmi dima panpulugosak? Unun dimasi! ⁸ Yanji dayisat, bisit yan ani kan, tepmisi panpulugokdisak. Mani, Amin Dakon Monji miktimon apjak bisapmon amin nandan gadatni tonj pindatjak, bo dima?”

† 17:6 Mt 17.20; 21.21 †† 17:13 MS 13.45-46 ‡ 17:14 MS 14.2-3; Mt 8.3-4 †† 17:23-24 Mk 13.21; Lk 21.8

‡† 17:28 WW 18.20; 19.25 ††† 17:31 Mt 24.17-18 ††† 17:32 WW 19.17,26 § 17:33 Lk 9.24 † 18:1 Kol 4.2; 1Tes 5.17

Amin kilegi kindu gat amin yokwi kindu gat dakon tilak gen

⁹ Amin diwari iyi do amin kilegi yan nandanej amin diwari do nandaba piwit. Yesu da unun amin do tilak gen kindu yan yoyigit. ¹⁰ "Amin bamori bisit ak do Telagi Yut Madepmon wigigimal. Kindu unun Parisi amin, ae kindu unun takis timit timit amin."

¹¹ "Parisi amin unun agek iyi burikon da bisit yan agit, 'Pinjkop, amin yokwi diwari ekwan nak unuden amin dima, unun do nak ya yan gayisat. Kabo noknok, bo yokwi pakpak, bo yumabi agak amin, bo ae takis timit timit amin amon akdak, nak unuden dima. ¹² † Nak Sonda kindu da butgwan bisap bamot gak do nandanej jap kelek egi egi asat. Ae yo morap timikdat unun kokwinikgo 10 kabi anakwa kabi kindu paret do yipman yipman asat.'

¹³ †† "Mani takis timit timit amin dubagikon agek but yokwi nandanej Kwen Kokup sintok do mayak tanej yan yagit, 'Pinjkop, nak yokwi pakpak, do bupmi nandanej nabi!'"

¹⁴ ‡ Yesu da sanbenej yan yagit, "Nak yanji dayisat, amin kindu iyi do nandaban wugisak kan, Pinjkop da unun amin abinj yipdisak. Anek iyi do nandaba pan amin unun Pinjkop da pawigikdisak. Do takis timit timit amin unun yutnikon tobil kinjek Pinjkop da dabilon diwarini mini egipgut. Mani Parisi amin unun dima."

Mijat monjiyo Yesukon yopba opni

(Mt 19.13-15 ae Mk 10.13-16)

¹⁵ Amin da monji njaknjak Yesu da kisitni kwenikon wutjisak do panopgwit. Unun pindagek panjetni da kirinjik yomgwit. ¹⁶ Mani Yesu da mijat monjiyo iyikon apni do yoyinej panjetni yan yoyigit, "Ji mijat monjiyo yopba nagon apgut. Dima kirinjik yomni. Pinjkop da Amin Kila Asak unun amin mijat monjiyo da tilagon ekwan unuden amin dakon. ¹⁷ †† Nak asisi dayisat, amin kindu amin monij da Pinjkop da Amin Kila Asak unun abidonej unun da tilak dima abidoni kan, unungwan aripmi dima pigikdan."

Kila amin kindu yoni morapmi Yesu gat gen yagimal

(Mt 19.16-30 ae Mk 10.17-31)

¹⁸ †† Kila amin kindu da Yesu yan iyigit, "Yoyinet tagisi, nak nianji anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?"

¹⁹ Yanban Yesu da yan iyigit, "Gak nido nak do amin tagisi yan nayisal? Pinjkop kalonji gin unun amin tagisi. ²⁰ ††† Gen teban unun gaga nandisal. 'Mijat eyo kil' abi ji yumabi dima ani. Amin dima dapba kimotni. Yo kabo dima noni. Top gen yanek amin isal dogin gen pikon dima yopni. Merj dat do nandaba wukwanek geni guramitni.'"

²¹ Iyinej kila amin da yagit, "Nak monijisogon da gen teban morap unun kisi guramik ananj opgum."

† 18:12 Ais 58.1-4; Mt 23.23 †† 18:13 Kap 51.1 ‡ 18:14 Mt 23.12 †† 18:17 Mt 18.3 ††† 18:18 Lk 10.25 ††† 18:20 TP 20.12-16; GT 5.16-20

²² Gen unun yanban nandanej Yesu da yan iyigit, "Gak yo kalonji kindu gin dima asal. Yo morapgo kisi yuman nan mudanej, unun dakon moneni yoni mini amin do yobi. Yan anaki yogo tagisi Kwen Kokupmon tan gamdisak. Yan anek abinj nak nol."

²³ Yan iyinej kila amin unun yoni morapmisi do but yokwi madepsi nandagit. ²⁴ Yesu da amin unun kanek yagit, "Yoni morapmi amin Pinjkop da Amin Kila Asak unun da kagagwan pigik do antidok an. ²⁵ Asisi, bit madepsi kamel unun da imal bupbup da kosit gwagagon aripmi dima pigigi asak. Mani unun yapmanek yoni morapmi amin unun Pinjkop da Amin Kila Asak unun da kagagwan aripmi dimasi pigigi asak."

²⁶ Amin da gen unun nandanej yawit, "Yan kan, namn da egip egip dagok dagogi mini abidosak?"

²⁷ Yanba Yesu da yagit, "Yo amin da aripmi dima agagi, unun Pinjkop da aripmi tagi asak."

²⁸ Yanban Pita da yagit, "Nin yo morapnin yopmanek gak nan gol awilgaman."

²⁹ Yanban Yesu da yoyigit, "Nak asisi dayisat, amin morap Pinjkop dakon Amin Kila Agakni dakon pi do nandanej yutni, bo mijatni, bo peni padik padikyo, bo menji datni, bo ae monji gwayoni yopman detjak kan, ³⁰ on miktimon egipni bisapmon, Pinjkop da yo morapni yopman dekgwit unun si yapmanek morapmisi yoban timitdan. Ae bunon bisap madep noman tanban egip egip dagok dagogi mini abidokdan."

Yesu da kimagek pidosak do yanban kosiri kapbi agit

(Mt 20.17-19 ae Mk 10.32-34)

³¹ ††† Yesu da yabekbini 12 kabi timik iyi banjin yan yoyigit, "Nandani. Nin Jerusalem kikkaman. Kinapno gen morap kalip kombi amin da Amin Dakon Monji do mandawit unun kisisi bami ton akdan. ³² § Amin da Amin Njwakwari Kabi da kision yipba jigilagon da abinj yipdan, ae yokwi anjimejek ilip sul imdan. ³³ Yan anek nap nan baljanek anakba kimotdisak. Mani gildat kapbi mudanekwa aeni kimoron da pidokdisak."

³⁴ §† Panjetni gen unun dakon mibili dima nandaba pisawit. Mibili pasili tagit, do gen unun mibili nido yosok unun dima nandaba pisagit.

Yesu da dabili mini amin kindu anmilip agit

(Mt 20.29-34 ae Mk 10.46-52)

³⁵ Yesu Jeriko kokup pap kin ankapmat anakwan dabili mini amin kindu da kosit ilenon yigek amin da monen imni do bisit yoyigit. ³⁶ Unun amin nandaban amin morapmi obinj yapman kinakwa nandanej yan yoyigit, "Ji niban an?"

³⁷ Yanban iyiwit, "Yesu Nasaret amin da obigisak."

³⁸ Iyinej yan tidanej yan yagit, "Yesu, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!"

³⁹ Amin mibiltok opgwit unun da kirinjik iminej tayan-gok yitjak do tebai iyiwit. Mani tebai sigin yan tidanej yagit, "Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!"

††† 18:31 Lk 24.44 § 18:32 Lk 9.22,44 §† 18:34 Mk 9.32

⁴⁰ Yanban Yesu agek amin unjun abidan anopni do yoyigit. Yoyinban kapmat anapba Yesu da yan iyigit, ⁴¹ "Niansi angaben do nandisal?"

Iyinban yagit, "Amin Tagi, nak sintok do nandisat."

⁴² Yanban Yesu da iyigit, "Dabilgo kilek tosak. Nandan gadatgo da anmilip asak." ⁴³ Iyinban unjudon gin dabil kilek tanban Yesu yolek Pinjok anjisigit. Yan aban minjat amin morap kisi da kanjek Pinjok anjisiwit.

Yesu Sakius da yutnon wigigit

19 Yesu unjun Jeriko kokup pap wigi yapmanjek kik do agit. ² Unjun kokupmon amin kinda egipgut mani Sakius. Sakius unjun takis timit timit amin dakon amin madep kinda egipgut. Unjun yoni morapmi amin kinda egipgut. ³ Yesu unjun nianjen amin kinda yan kok do pi tebai agit. Mani Sakius unjun amin pisipmi, ae amin morapmi da muwugek kosit sopgwit, do Yesu kok do antidok agit. ⁴ Antidok agit do Sakius unjun timent yanek mibiltan kin pik kindap kindakon wigigit. Yesu unjun onan abisak do tagi koker yanon da nandanjek wigigit.

⁵ Wigakwan Yesu unjun pik kindap akgiron abin kwen sintanjek Sakius kanjek yan iyigit, "Sakius, gak tepmi pi. Nak abisok gak da yutnon panji yitden dosi nandisat."

⁶ Yan yanban Sakius da tepmi pin but galak nandanjek Yesu abidanban yutnikon wigigit. ⁷ Wigakwal pindagek amin da yanba yokwi tok an iminjek yan yawit, "Unjun yokwi pakpak amin kinda da yutnon wigik."

⁸ Yan yanakwa Sakius pidan agek Amin Tagi yan iyigit, "Amin Tagi, nandaki. Nak abisok yo kabi morapno kokwinik kabi bamori anakwa kabi kinda yoni mini amin do yober. Ae amin kinda ankwalek yo kabini di timikgin kan, unjun dakon kobogi do yo timikgin unjun do yo 4 kabi gat sanberjek yomin yomin aber."

⁹ Yanban Yesu da iyigit, "On amin kisi unjun Abraham dakon monji kinda. Abisok Pinjok da on yut amin kisi yokwikon ban timik mudosok. ¹⁰ Nido Amin Dakon Monji unjun amin pasilbi yokwikon ban wisinjek timit do pigit."

Oman monji 10 kabi moner timikgan dakon tilak gen
(Mt 25.14-30)

¹¹ Gen unjun yanban nandan egakwa Yesu tilak gen kinda yoyigit. Yesu unjun Jerusalem kili kin ankapmat agit, ae amin da Pinjok da Amin Kila Akdisak dakon bisap kili unjun kwan tokdisak yan nandawit do ¹² yan yoyigit, "Amin tagi kinda kila amin madep man panek tobil abin don amin kabini kila asak do kokup dubagi kindakon kik do agit. ¹³ Amin unjun kokup yip do anek oman monjini 10 kabi yan yoban apba gol moner tabili kinda kalon kalon do yomin yomin agit. Yan anek yoyigit, 'Ji moner unjun ban moner ilit pi anakwa tobil apber bisapmon unjudon wigisak.'

¹⁴ "Mani kokup isalni da nandaba yokwi tok an imgwit. Yan nandawit do amin tagi unjun kinakwan kokup

† 19:7 Mt 13.12; Lk 8:18 †† 19:8 TP 22.1; IDT 5.6-7 † 19:9 Lk 13.16; Ya 16.31 †† 19:10 Lk 15.4; Jn 3.17; 1Ti 1.15

amin di yabekba kin yawit, 'Nin unjun amin da kila amin madepnin egipjak do dima galak toman.'

¹⁵ "Mani kila amin madep man iba don tobil kokupnikon apgut. Kokupnikon abinjek yan yagit, 'Moner kokwinik yomgum oman monji unjun yan yoba apba moner ilit pi aba nian da noman tawit unjun do pindagen.'

¹⁶ "Yanban kinda da mibiltok abinjek yan yagit, 'Amin tagi, nak gol moner tabilgo unjun nan moner ilit pi abo tabili 10 kabi noman tawit.'

¹⁷ "Yanban amin madep unjun da iyigit, 'Gak oman monji tagisi! Pi tagisi agil! Yo monisok mani kilani tagisi agil, do kokup pap 10 kabi kilani abi do man madep gamisat.'

¹⁸ "Ae oman monji unjun da bunon nani da abin yan yagit, 'Amin tagi, nak gol moner tabilgo unjun nan moner ilit pi abo tabili 5 kabi noman tawit.'

¹⁹ "Yanban amin tagini da yagit, 'Kokup pap 5 kabi kila aki do man madep gamisat.'

²⁰ "Ae kinda da abin yan yagit, 'Amin tagi, gol moner tabilgo oni. Gak teban teban amin kinda yan gandisat. Yo amin da yopmanjan unjun gak da sigo timikdal. Ae jap amin da kwaokgan unjun yo kisi sigo pasal. Yan asal do pasalek imal diwatjok kindakon waman yipbo tagit.'

²² "Yanban amin tagi da oman monji unjun yan iyigit, 'Gak oman monji wagil yokwisi! Gaga gen yosol unjun dogin gen pikon gepber. Nak teban teban amin kinda ae amin da yo yopmanjan timikdat, ae jap amin da kwaokgan unjun pilikdat yan nandan namisal. ²³ Gak mibili nido moner non benon dima yopgul? Benon yopgul tam ber da diwari sanber naminakwan abin unjun kisi timikgom?' ²⁴ Yan iyinjek amin kapmatjok akgwit unjun yan yoyigit, 'Gol moner tabil unjun gwayen amin moner tabilni 10 kabi tan iman unjun do imni.'

²⁵ "Yan yanban iyiwit, 'Amin tagi, unjun amin moner tabilni 10 kabi kili timak!'

²⁶ "Yanba yan yagit, 'Nandani. Amin morap yoni tan yoman unjun sanberjek morapmi yomdisat. Mani amin kinda yoni mini kan, yo kalongok di tan iman unjun gwayekdisat. ²⁷ Mani uwalno nak da kila amin madepni dima egi yober do nandawit, unjun timik idon panabin dabilnokon dapba kimotni.' "

²⁸ Yesu tilak gen unjun yan mudanek aeni Jerusalem wigik do kosit wasagit.

Yesu Jerusalem kin altanjek Telagi Yut Madepmon amin yoyin dekgit

(Kilapmi 19.29-21.38)

Yesu Jerusalem kokup papmon pigigit

(Mt 21.1-11 ae Mk 11.1-11 ae Jn 12.12-19)

²⁹ Yesu kin Betpage ae Betani pankapmat agit. Unjun kokup bamot Inen Olipmon tomal. Unjudon da pandet-

‡ 19:17 Lk 16.10 †† 19:26 Mt 13.12; Lk 8.18

ni bamori yabegek yan yoyigit, ³⁰ "Jil ason kokup tosok unjudon kinjil. Unjudon kinj kanbal donki bilagi kinda amin da kwenikon dima yikbi unjun napmon anjeban abi da akban konjil. Napmi witdalek anopjil. ³¹ Amin kinda da 'Donki nido witalgama!' yan dayinban kan, yan iyinjil, 'Amin Tagi da pisok kinda ak do anjek yosok.' "

³² Amin bamot yabekban kinj pindakbal gen yoyigit da aripmon yan gin noman tawit. ³³ Aba donki bilagi unjun witaldakwal donki unjun dakon ami da yan yoyiwit, "Donki bilagi unjun nido witalgama!"

³⁴ Yanba yoyigimal, "Amin Tagi da pisok kinda ak do anjek yosok."

³⁵ Amin bamot donki bilagi unjun anjeban ilikba pigik dubakni donki kwenon yopmanjek Yesu yipba unjun kwenon yikgit. ³⁶ Donkikon yigek kinjakwan amin da ilikba pigik dubakni kosiron yalin anjan kiwit.

³⁷ Anjakwa Yesu abin Ilerj Olip dakon kosit obandom nan pukwan unjun ankapmat anjakwan panjet kabini madepsi da wasok tapmimi tonj morap aban pindakgwit unjun do nandanek kisik kisik madepsi awit. Yan anjek madepsi yan tidanek Pinjkop anjisiwit. ³⁸ † Yan tidanek yan yawit:

"Kila Amin Madep on Amin Tagi da manon abisak, unjun Pinjkop da gisamigakwan abisak.

Kwen Kokupmon but yawot tosak. Pinjkop Wikwisi anjisiwo!"

³⁹ Yanjakwa amin madep unjun da bikbigon Parisi amin di akgwit unjun da Yesu yan iyiwit, "Yoyinjet, panjetgoni kirinjik yom."

⁴⁰ Iyinjba yan yoyigit, "Nandani. Gen kagani sopni kan, tip da iyi yan tidokdan."

Yesu Jerusalem do kunam takgit

⁴¹ Yesu Jerusalem ankapmat anjek kokup pap unjun kanjek kunam tagek ⁴² yan yagit, "Gak abisok but yawot dakon kosit kosol tam tagisi, mani unjun pasili tanjakwan dabilgo da aripmi dima kokdisal. ⁴³ Nandaki. Don bisap kinda noman tokdisak. Unjun bisapmon uwalgo da gak anjwasinjek miiktim panjanj dam madepgonon yopba tujan wigikdan. Anjakwa teri teri da abin panjagat akdan. ⁴⁴ †† Anjek gak gat ae minjat amin gak da dam madepgonon ekwan unjun kisi wagisi tuwil panjasik akdan. Tuwilba tip notni da kwenon dima tanjan akdan. Nido Pinjkop gagon kilil abik, mani butgo dima pisak."

Yesu da amin Telagi Yut Madepmon monerj ilit pi awit unjun yolgit

(Mt 21.12-17 ae Mk 11.15-19 ae Jn 2.13-22)

⁴⁵ Yesu Telagi Yut Madep da nagalon pigi amin monerj ilit pi awit unjun wasanek yolakwan abigiwit. ⁴⁶ ‡ Anjek yan yoyigit, "Pinjkop da papiakon gen yan tosok: 'Nak dakon yut unjun amin da abin bisit anjamni do tosok.'

Mani ji da kulabik aba

† 19:38 Kap 118.26; Lk 2.14 †† 19:44 Lk 21.6 ‡ 19:46 Ais 56.7; Jer 7.11

'kabo noknok dakon pasili tamo yombem asak.' "

⁴⁷ †† Gildari gildari Telagi Yut Madepmon amin yoyinjet dekgit. Anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep gat, ae gen teban yoyinjet amin gat, ae amin dakon kila amin gat da Yesu nianjan anek anjan kimotjak yan do kosit wisiwit. ⁴⁸ Mani minjat amin morapyo da geni nandak do galagi madepsi nandawit, do anjakba kimotjak dakon kosit kinda dima kawit.

Yesu namin da man madep imgut

(Mt 21.23-27 ae Mk 11.27-33)

20 Bisap kindakon Yesu da amin Telagi Yut Madep da nagalgwan yoyinjet anek Gen Bin Tagisi yoyinjet tenjanagit. Anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyinjet amin gat, ae kila amin gat kisi da Yesukon abin ² yan iyiwit, "Namin da pi unjun abi do yan mudan gamgut da yo unjun asal? Ae namin da man madep gamgut?"

³ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nakyo kisi gen kinda dayiko kobogi nayini. ⁴ Jon telagi pakbi sogit bisapmon, pi agit unjun Kwen Kokup dakon pi, bo amin dakon pi nan agit?"

⁵ Yanban iyi gin notni yoyinjet yoyinjet anek yawit, " 'Kwen Kokup dakon pi' yan iyinjan kan, gen kobogi yan niyikdisak, 'Yan kan ji nido dima nandan gadan imgwit?' ⁶ Mani amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kinda yan nandan, do 'Amin dakon pi' yan iyinjan kan, unjun kisi tagi dima asak. Yan kan Jon dakon man bin anjupbal ano minjat amin kabi madep da tip ban nindapan." ⁷ Yan nandanek Yesu do gen kobogi yan iyiwit, "Nin dima nandan." "

⁸ Yanba Yesu da yoyigit, "Nakyo kisi namin da yan mudan namgut da pi asat unjun dima dayiken."

Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen

(Mt 21.33-46 ae Mk 12.1-12)

⁹ †† Yesu da sanbenjek tilak gen kinda yan yoyigit, "Amin kinda da wain pini anek amin da monerj pini di anjek pi ami do bami di panjanjan yan nandanek pi unjun da kison yipmanjek miiktim timi digwan bisap dubagi egip do kigit. ¹⁰ Kinj egi don wain sop pakpak bisap kwan tanjakwan oman monji kinda yabekban wain bami timik panjanjan do kigit. Mani pi kila awit amin da oman monji obisi anjek bami di dima iminjek yolba kigit. ¹¹ Yan aba pi ami da aeni oman monji kinda yabekgit. Mani unjun pi monji kisi obisi anjek yo yokwisi an iminjek bami di dima iminjek yipba kigit. ¹² Yan aba kinda gat yabekban kwan madepsi anjek maba wain pi da wanga pigigit.

¹³ "Yan aba wain pi dakon ami da yan yagit, 'Nak ni-anji aben? Nak monjino but dasi galak tanjan imisat unjun nan yabekgo kwan nandaba wukwan imni bo.'

¹⁴ "Mani pi kila amin da monji kanjek notni yoyinjet yoyinjet anek yan yawit, 'Amin on da egi don datni dakon yo morap timitdisak, do amin on anjek wain pini nin do anjanjan.' ¹⁵ Yan yanjek monji unjun abidan maba wanga pigakwan anjakba kimakgit.

†† 19:47 Lk 21.37 †† 20:9 Ais 5.1

"Ji nianj nandanj? Don pi dakon ami da abinj pi kila amin nianji anyomdisak? ¹⁶ Pi ami da abinj unun pi kila amin dapban kimotdanj. Dapban kimagakwa wain pi unun amin njwaknjwarj da kisiron yipdisak."

Yanban nandanjek amin da yanj yawit, "Unun dimasi agagi!"

¹⁷ Yanba Yesu da amin pindagek yoyigit, "Yanj kanj Pinjkop da papiakon gen kinda tosok unun dakon mibili nianj? Gen unun yanj:

'Yut agak amin da gwak yokwi yanj yanjek maba kigit, unun gwak yut kodigikon tip kinda nanj tidawit da akdak.'

¹⁸ † Amin morap gwak kwenon da manj dapba bisal kikanj, ae gwak da amin morap da kwenon mosak unun wagil bisal ki mudokdanj."

¹⁹ Yesu da tilak gen unun yanban gen teban yoyijdet amin gat ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat da nin pabinj nip do anjek yosok yanj nandawit. Yanj nandanjek Yesu unudon gin abidokdosi nandawit, mani minjat amin kabi madep unun do si pasalgwit.

Rom dakon kila amin madep Sisa do monerj im do bo dima?

(Mt 22.15-22 ae Mk 12.13-17)

²⁰ †† Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae gen teban yoyijdet amin gat da Yesu anman ak do pi madep awit. Yanj anjek amin di yabekba abinj Yesu anman awit. Unun amin topmon da Yesu dakon gen nandanj galak tawit. Sunj kinda yanban abidanj gapman dakon mibiltok amin madepmon yipno gen pikon yipjak yanj do anjekwal do awit. ²¹ Anjek Yesu yanj iyiwit, "Yoyijdet, gen yosol ae yoyijdet asal unun kilegisi asal yanj nandanj gadamanj. Amin mani tonj ae mani mini unun kisi gen bamisikon da Pinjkop dakon anjak yoyinj dekdal. ²² Do, nianj nandisal, Sisa do takis imno tagi asak, bo dima?"

²³ Yanba Yesu da nianjon da anjekwal do awit unun pindak mudanek yanj yoyigit, ²⁴ "Monerj tabili kinda noliŋba koko. On wup gat ae man mandabi gat unun namin dakon?"

Yanban iyiwit, "Sisa dakon." ²⁵ Yanba Yesu da yoyigit, "Yo Sisa dakon unun Sisa iyi do imdo, ae yo Pinjkop dakon unun Pinjkop iyi do imdo."

²⁶ Yanban minjat amin morapyo da dabilon Yesu anjekwalno sunj kinda yanban abidonej yanj dakon kosit kinda dima kawit. Geni kobogi yoyigit do nanda ba njwaknjwarisi aban tayanjgok akgwit.

Amin kimakbi da pidoni do Yesu iyiwit

(Mt 22.23-33 ae Mk 12.18-27)

²⁷ Sadyusi amin kabi di Yesukon apgwit. (Sadyusi amin unun amin kimakbi aripmi dima pidoni yanj nandanj.) ²⁸ † Unun da Yesu yanj iyiwit, "Yoyijdet, Moses da gen kinda yanj mandagit: Amin kinda monji mini da kimotjak kanj, sakwabatni padige da paban monji panalanjil. Yanj aban peni diwatni tonj da egipni.

²⁹ "Kalip peni padigejo 7 kabi egipgwit. Peni mibiltok amin minjat panjek monji mini da kimakgit. ³⁰ Yanj aban unun da burjon nani da kwabatni unun panjek monji mini da kimakgit. ³¹ Kimagakwan ae kinda da pagit. Peni padigejo 7 kabi kisi da panjek monji mini egek kimakgwit. ³² Ae don minjat unun kisi kimakgit. ³³ Wili 7 kabi kisi da pawit, do pidot pidot bisap madepmon namin dakon minjatni asak?"

³⁴ Yanba Yesu da kobogi yanj yoyigit, "Amin miktimon ekwanj unun minjat eyo anjek ekwanj. ³⁵ Mani amin kimoron da pidanek egip egipmon tagi egipni do kokwinikbi kabi unun bisapmon minjat eyo dima akdanj.

³⁶ Unun anjelo da yanj egipdanj, do ae kinda gat aripmi dima kimotni. Unun kimoron da pidokdanj, do Pinjkop dakon minjat monjiyo egipdanj.

³⁷ †† "Moses da kindap wal monijgok sogit unun do gen mandagit unun manjinjek asisi nandamanj, amin kimoron da pidokdanj. Moses da Amin Tagi do yanj yagit,

'Unun Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Pinjkop.'

³⁸ Pinjkop da amin kisi morap pindakban egip egipmi tonj ekwanj, do Pinjkop unun amin kimakbi dakon Pinjkop dima, unun amin egip egipmi tonj dakon Pinjkop."

³⁹ Yanban gen teban yoyijdet amin diwari da nandanjek iyiwit, "Yoyijdet, gen tagisi yosol." ⁴⁰ Amin da Yesu gen kinda gat sanjbenek iyik do pasalgwit.

Yesu da iyi dakon mibili do panjekwalgit

(Mt 22.41-46 ae Mk 12.35-37)

⁴¹ Mani Yesu da yanj yoyigit, "Amin mibili nido Kristo unun Dewit dakon monji yanj yonj? ⁴² †† Dewit da iyi Kap Papiakon gen yanj mandagit:

'Amin Tagi da nak dakon Amin Tagino yanj iyigit, "Gak abinj nak da aminsi tet do yikbi ⁴³ don uwalgo kandap mibilgogwan yopbo gengo guramitdanj."'

⁴⁴ Dewit da Kristo unun Amin Tagino yanj iyigit. Do nianjon da Kristo unun Dewit dakon monji egisak?"

Gen teban yoyijdet amin unun anjakni yokwi

(Mt 23.1-36 ae Mk 12.38-40 ae Lk 11.37-54)

⁴⁵ Amin kisisi mirak panj egakwa Yesu da panjetni yanj yoyigit, ⁴⁶ "Ji gen teban yoyijdet amin do pindak kimotni. Unun imal dubagi banj panjek agip do galak tonj. Ae yumanj gwayek tamokon amin da gildat tagi yanj yoyini do galagi nandanj. Ae muwut muwut yutnon tamo tagisikon yit do galak tonj. Ae jap noknok bisap madepmon tamo amin mani tonj do tilak abi unudon yit do galak tonj. ⁴⁷ Unun amin sakwabat panjekwalek yutni timikganj. Ae amin da pindatni yanj do bisit dubagisi anj. Unjuden amin gen kokwin bisap madepmon kobogi do yo jigisi pakdanj."

† 20:18 Ais 8.14-15 †† 20:20 Lk 11.54 † 20:28 GT 25.5

†† 20:37 TP 3.6 †† 20:42 Kap 110.1

Yoni mini miñat kinda da Pinƙop do paret agit
(Mk 12.41-44)

21 Yesu pindak egakwan yoni morapmi amin Telagi Yut Madep dakon paret idapmon paretne yopgwit. ² Ae kanƙawan sakwabat kinda unun yoni mini, unun da moneŋ gimanjok bamori paret idapmon yopgut. ³ † Aban Yesu da yagit, "Asisi dayisat, sakwabat yoni mini on da amin morap da paret yopmaŋ unun yapmaŋek moneŋ madepsi yopmaŋdak. ⁴ Amin morap unun moneŋni morapmi taŋ yomaŋakwa diwari gin paret idapmon yopmaŋ. Mani on miñat wadak wadaksi anek moneŋni kisi yopmaŋdak. Kili jap yumaŋ nosak moneŋni di dima taŋ imaŋ."

Yesu da Telagi Yut Madep tuwilni do yagit
(Mt 24.1-2 ae Mk 13.1-2)

⁵ Paŋdetni diwari da Telagi Yut Madep kanek yawit, "Amin da tip kildani toŋ tagisi gat, ae yo diwari yo kildani tagisi Pinƙop do paret awit unun baŋ aŋtilim awit."

Yaŋba Yesu da yagit, ⁶ † "Yo on pindakgaŋ unun bisap kinda apdisak unun bisapmon unun dakon tip notni kwenon dima taŋ taŋ akdaŋ. Tuwilba kisisi maŋ mudokdaŋ."

Yesu da jigi morapmi altokdaŋ do yagit
(Mt 24.3-14 ae Mk 13.3-13)

⁷ Yaŋban yaŋ iyiwit, "Yoyiŋdet, yo unun ni bisapmonsit altokdaŋ? Ni tilak da mibiltok altaŋakwan kanek yo kili unun altokdaŋ yaŋ nandaner?"

⁸ Yaŋba yaŋ yoyigit, "Amin da paŋkewalni do kaŋ kimotni. Amin morapmi da nak da manon abiŋek 'Nak unun amin', ae 'Bisap madep kili kwaŋ tosoƙ' yaŋ yokdaŋ. Mani unun amin dima yolni. ⁹ Amin morapmi emat aŋ, bo gapman gat emat aŋ, unun dakon geni apba nandaŋ kaŋ dima pasolni. Yo unun da mibiltok altokdaŋ. Mani mibi bisap madep unudon gin dima altokdisak."

¹⁰ Sigin saŋbenek yaŋ yoyigit, "Miktim kinda dakon amin da pidaŋba miktim kinda dakon amin gat emat wamdaŋ. Ae kila amin madep kinda dakon amin da pidaŋba kila amin madep kinda dakon amin gat emat wamdaŋ. ¹¹ Wudip madepsi akdaŋ, ae miktim dikon amin da jap do madepsi anek amin diwari da kimotdaŋ, ae amin morapmisi sot akdaŋ. Ae kundukon tilak masi masimi mibili mibili altaŋakwa pindageƙ pasal nimnimikyo akdaŋ.

¹² "Mani unun yo morap dima noman taŋakwa amin da ji timik yo yokwisi aŋdamdaŋ. Yaŋ anek Juda amin da muwut muwut yutnon gen yaŋ damiŋek dam tebanon depdaŋ. Ae nak dakon man abiŋ yip do anek ji timik paŋki depba kila amin madep gat ae gapman dakon mibiltok amin gat da iŋamon atdaŋ. ¹³ Unun bisapmon Gen Bin Tagisi yoyiŋ tenŋerŋoni dakon bikbik pisaŋ damdisak. ¹⁴ † Nak da naga gen dulumji paŋta-

† 21:3 2Ko 8.12 †† 21:6 Lk 19.44 †† 21:14-15 Lk 12.11-12; Ya 6.10

gap anek nandak nandak tagisi damdisat. Dabo amin gen yaŋ damni unun da gen yoni unun aripmi dima paŋbiŋ depni. Do ji disi kutnok do anek ni gen baŋ paŋtobil yomneŋ yaŋ do nandaba kik dima ani. ¹⁶ †† Menji datji, ae padik padikji, ae yawi diwatji, ae notji ununyo kisi da ji uwal da kisiron depba ji kabikon di si dikba kimotdaŋ. ¹⁷ Nak dakon man jikon tosoƙ do anek amin kisi da nandaba yokwi tok madepsi aŋdamdaŋ. ¹⁸ Mani busuŋ daŋgwanji kinda aripmi dima tasik tokdisak. ¹⁹ Ji tebai ageƙ egip egip bamisi abidoni."

Yesu da Jerusalem yokwi tosoƙ do yagit
(Mt 24.15-21 ae Mk 13.14-19)

²⁰ Yesu da saŋbenek yaŋ yagit, "Ji pindakba emat amin da abiŋ Jerusalem aŋgwasineƙ akba kaŋ, yaŋ nandani, kokup pap wagil tasik tosoƙ dakon bisap kili unun abisak. ²¹ Unun bisapmon amin Judia miktimon egipni unun pasal kabapƣwan tepmisi wugini. Amin Jerusalem egipni unun wiŋ waŋga kini. Ae amin kokup pap da waŋga egipni ae tobil kokup papƣwan dima pigini. ²² †† Unun bisap unun Pinƙop da amin do kobogi yokwisi yomdisak dakon bisap. Yaŋ aban gen mandabi unun kisi bami toŋ akdaŋ. ²³ Unun bisapmon jigi madepsi Juda miktimon noman taŋakwan Pinƙop dakon butjap amin da kwenon mokdisak. Do miñat monji kwapni toŋ, ae miñat monji mum noŋ unun bupmisi. ²⁴ ††† Uwal da abiŋ amin diwari emat agak sibabaŋ dapba kimotdaŋ. Ae diwari miktimi miktimi paŋki yopba oman amini do egipdaŋ. Anakwa Amin Nwakiŋwari Kabi da Jerusalem bamaŋ iktagildaŋ. Unun amin da Jerusalem kilani anakwa Pinƙop da bisap yipgut unun mudosak."

Amin Dakon Monji apdisak
(Mt 24.29-31 ae Mk 13.24-27)

²⁵ ††† Yesu da saŋbenek yaŋ yagit, "Unun bisapmon tilak mibili mibili gildat dabilon, ae kanegon, ae gigon noman tokdaŋ. Anakwa miktimon miñat amin kabi morapmi nandaŋakwa tap da madepsi tamaliƣakwan pasol pasol madepsi anek butni tagi dima tokdisak. ²⁶ Kwen kundukon yo tebai toŋ unun da kwakwalitdaŋ, do amin morapmi da jigi morap miktimon noman tokdisak do nandaba kik anek pasol pasol madepsi anek iŋam kimot akdaŋ. ²⁷ § Unun bisapmon kanakwa Amin Dakon Monji gikwemon da tapmimni gat tilim madepni gat apdisak. ²⁸ Yo morap unun wasaneƙ altoni bisapmon Pinƙop da ji timitjak dakon bisap kili unun kwaŋ tosoƙ, do ji pidaŋ ageƙ busunji kwen gwaŋ pidaŋ mudoni."

Pik kindap kanek butji pisolak
(Mt 24.32-35 ae Mk 13.28-31)

²⁹ Yesu da tilak gen kinda yoyineƙ yaŋ yagit, "Ji pik kindap ae kindap morap kisi do pindatni. ³⁰ Tami kaluk apmenon yopmaŋakwa pindageƙ gildat bisap kili

†† 21:16 Mt 10.21-22 †† 21:22 Jer 5.29; 46.10; Os 9.7 ††† 21:24 Kap 79.1; PA 11.2 ††† 21:25 Ais 13.10; Esi 32.7; Jol 2.31; PA 6.12-13 § 21:27 Dan 7.13; Mt 26.64; PA 1.7

unjun abisak yan nandan. ³¹ Unjuden gin yo morap dayit unjun da altanakwa Pinjkop da Amin Kila Akdisak dakon bisap kili kwan tosok yanjsi nandani.

³² "Nak asisi dayisat, amin unjun bisapmon nani dima kimagakwa yo morap unjun kisi altan mudokdan.

³³ Kundu gat miktim gat pasildamal, mani nak dakon gen unjun dimasi pasildisak."

Pañdetni kan kimotni do yoyigit

³⁴ Yesu da sanjenek yan yagit, "Ji kan kimotni. Bisap morapmi pakbi teban nanek but upbal di abam. Ae on miktim dakon yo do nandaba kik di abam. Unjuden da ji pabin dejak kan, unjun bisap madep da but piso mini paron yan depban yokwaldan. ³⁵ Minjat amin morapyo miktimi miktimi ekwan unjun bisap madep altanban kokdan. ³⁶ Bisapmi bisapmi kalugisi egek Pinjkop da tapmim daban yo morap unjun altokdan unjun tagi yapni, ae Amin Dakon Monji da inamon tagi atni yan do bisit pi ani."

³⁷ Gildari gildari Yesu da amin Telagi Yut Madep da nagalgwan yoyin dekgit. Anek kalbi ilerj Olipmon yut kindakon panji pak pak agit. ³⁸ Anjakwan amin kisi da wisa dagokdosi pidan Telagi Yut Madepmon geni nandak do kin kin awit.

Yesu tepmi panek kimakgit da aeni pidagit

(Kilapmi 22-24)

Judas da Yesu kila amin da kision yip do yagit

(Mt 26.1-5 ae 26.14-16 ae Mk 14.12 ae 14.10-11 ae Jn 11.45-53)

22 Bret Yisni Mini dakon bisap madep unjun kwan tagit. Unjun bisap do Yapyap Bilak yan yon. ² Anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyindet amin gat da minjat amin kabi madep unjun do pasalgwit, do Yesu nianon da abidanek anjatno kimotjak unjun do nandak nandak awit. ³ † Anjakwa Sunduk Judas da buron pigigit. (Mani kinda Iskariot yan iyiwit. Unjun pañdetni 12 kabikon nani kinda.) ⁴ Judas kwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae Telagi Yut Madep dakon obip amin unjun dakon mibiltok amin gat gen yawit. Nianon da Yesu kisitnikon yipjak yan do yan nandat awit. ⁵ Anek but galak nandanek monej di tagi gamner yan iyiwit. ⁶ Judas gen iyiwit unjun nandaban tagi anjakwan Yesu abidan kisitnikon yip do kosit wusik agit. Bisap kindakon Yesu amin morapmi gat dima egakwa unjudon uwal da kision yipben yan do jomjom agit.

Pañdetni bamori jap panjosit agimal

(Mt 26.17-25 ae Mk 14.12-21 ae Jn 13.21-30)

⁷ † Unjun bisapmon Bret Yisni Mini dakon bilak bisap madep noman tagit. Unjun bisapmon Yapyap Bilak do sipsip bulagi ban dapmanjan. ⁸ Do Yesu da Pita gat

Jon gat yabegek yan yoyigit, "Jil kin Yapyap Bilak unjun dakon jap panjosit abal nonej."

⁹ Yanban iyigimal, "Kin dukwan panjosit anden do nandisal?"

¹⁰ Yanbal yan yoyigit, "Jil kin kokup papmon pigakwal amin kinda pakbi kwoba kinda guramik apban jil gat domdom akdan. Unjun amin da yut wigisagon jil unjudon yol anan wiginjil. ¹¹ Wigi yut unjun dakon ami yan iyinjil, 'Yoyindet da yan yosok, "Nak gat pañdetnoni gat da Yapyap Bilak dakon jap nonej dakon yut buri dukwan tosok?"' ¹² Yan iyinbal yut buri madep kwen nani do dolikdisak. Unjudon jap noknok tamo gat ae amin yityit tamo gat kisi ton. Unjudon jap panjosit anjil." ¹³ Yesu da gen yoyigit da aripmon yan gin pin-dakgimal. Yan pindagek Yapyap Bilak dakon jap panjosit agimal.

Yesu gat yabekbi kabini gat da mibi jap nawit

(Mt 26.26-30 ae Mk 14.22-26 ae 1Ko 11.23-25)

¹⁴ Jap noknok bisap anjakwan Yesu jap noknok tamokon yabekbi kabini gat kisi yikgwit. ¹⁵ Yigek yan yoyigit, "Nak tepmi dima panek ji gat on Yapyap Bilak dakon jap nonej unjun do tagisi kili nandagim da sigin nandan egisat. ¹⁶ Nak yan dayisat, jap on ae dima nokej. Yan anapbo wigi on jap dakon mibilisi Pinjkop da Amin Kila Asak kagagwan bami don noman tokdisak." ¹⁷ Yan yanek wain kinam abidanek Pinjkop ya yan iyinjek yagit, "Nak yan dayisat, nak wain ae dima nanek egi wigi Pinjkop da Amin Kila Asagon don nokej. Do abidanek disi kokwin anek noni."

¹⁹ Ae bret abidanek Pinjkop ya yan iyinjek bret unjun pañdagan yominjek yan yagit, "On nak dakon giptim timno ji do parekdat. On nanek nak do nandanek egipni." ²⁰ Nanakwa ae wain kinam abidanek yan yagit, "Wain kinam on nak da ji gat sanbek sanbek kalugi asat unjun dakon tilak. Nak yawino nan ji do tagaldat. ²¹ † Mani uwal da kision nepjak amin nak gat kisi tamokon oni yikgamak. ²² Amin Dakon Monji nianon da kimotdisak do yanbi unjun da tilak kimotdisak. Mani uwal da kision yipjak amin, awa!" ²³ Pañdetni gen unjun nandanek notni yoyin yoyin anek yawit, "Nin kabikon da namin dasi akdisak?"

Mibiltok amin dakon gen

²⁴ † Pañdetni da namin dasi mibiltok aminin egisak yan do gen emat awit. ²⁵ †† Aba Yesu da yan yoyigit, "Amin Nwakrwari Kabi dakon kila amin madepni unjun man madepni ton, do iyi do nandaba wukwanek gen tebai yanek amin kabini kila an. Anek 'Nin amin dakon pañpulugokni ekwaman' yan topmon da yon. ²⁶ ††† Mani ji yan dima egipni. Amin kinda jikon man madepni ton, unjun amin monji kinda buronsi altagit unjun da tilagon egipjak. Ae kila aminji da oman monji da tilak egipjak. ²⁷ ††† Nandani. Jap nosok amin da mibiltok amin bo jap pilikdak amin da mibiltok amin? Jap nanek

† 22:21 Kap 41.9; Jn 13.21-22 †† 22:24 Lk 9.46 ††† 22:25 Mt 20.25-27; Mk 10.42-45 †††† 22:26 Mt 23.11; Mk 9.35 ††††† 22:27 Jn 13.12-15

yikdak amin unun da mibiltok amin asak. Mani nak ji da binapmon oman monjisi egisat. ²⁸ Panjkewal altan namgwit bisapmon ji nak dima nepmanj dekgwit. Nak gat kisi egipgumanj. ²⁹ Datno da nak kila amin madep egipbenj do yanj mudanj namgut, yanj gin nak da ji kila amin madep pi ani do yanj mudanj damisat. ³⁰ † Do nak kila amin madep egipbenj bisapmon ji jap noknok tamonokon yigek jap pakbiyo akdarj. Yanj anjek kila amin madep yiyit tamokon yigek Israel amin 12 kabi gen kokwin pi anj yomdarj.”

Yesu Pita da manji imjak do yagit
(Mt 26.31-35 ae Mk 14.27-31 ae Jn 13.36-38)

³¹ Yesu da yanj yagit, “Saimon, nandaki. Wit dakon sibat sibatni tarapmikganj unjuderj Sunduk da nandanj gadatgo anjkewalban moki do yagit. ³² †† Mani nandanj gadatgo dima mosak yanj do bisit kili agim. Gak tobil apbi bisapmon notgoni panjteban abi.”

³³ Mani Pita da iyigit, “Amin Tagi, nak gak gat dam tebanon kinjek ae gak gat kisi kimotdenj do tagap tosot.”

³⁴ Yanjban Yesu da iyigit, “Pita, nak yanj gayisat, abisok kalbi pup gen dima yanjakwan gak da kosiri kapbi nak do wasip yokdisal.”

Yesu panjdetni yo ni banj timigek kini unun do yoyigit

³⁵ † Yanj yanjek panjdet kabini yanj yoyigit, “Ji nak da pino ani do yabekgim bisapmon, monerj simil yik moninj, ae yik madep, ae kandap gwilyo dima timikgwit. Unun bisapmon ji yo kabi do wadak wadak awit bo dima?”

Yanj yoyinban iyiwit, “Dima.”

³⁶ Yanjba yoyigit, “Mani abisok monerj simil simil yik moninjji tanj damanj kanj, unun si timitni. Ae yik madepji kisi timitni. Ae emat agak sibani mini amin unun imal dubakni yumarj nanjek unun dakon monerj banj emat agak sibani yumni. ³⁷ †† Pinjkop gen papiakon gen kinda nak do mandabi unun bami noman tokdisak. Gen unun yanj:

‘Amin da kanjba amin yokwisi kinda agit.’
Yanjsi dayisat, gen morap nak do mandabi unun kisi bami noman tokdarj.”

³⁸ Yanj yanjban iyiwit, “Amin Tagi, pindat! Nin emat agak sibani bamori oni.”

Yanjba yoyigit, “Unun aripmi.”

Yesu Ilerj Olipmon bisit pi agit
(Mt 26.36-46 ae Mk 14.32-42)

³⁹ Yesu bisap morapmi agit unjuderj gin kokup pap yipmanjek Ilerj Olipmon wigigit. Wigakwan panjdetni kisi yolba wigiwit. ⁴⁰ Ilerjon wigi altanjek panjdetni yanj yoyigit, “Panjkewalon dima moni yanj do bisit ani.”

⁴¹ Yanj yoyinjek dubagisok amin da tip maba kwanj unun da aripmon kigit. Kinj njwakberj anjek bisit anjek yanj yagit, ⁴² “Dat, gak tagi nandisal kanj, tepmi dima pakerj.

† 22:30 Mt 19.28 †† 22:32 Jn 17.15 ‡ 22:35 Lk 9.3; 10.4 †† 22:37 Ais 53.12

Mani nak dakon galaktok dima yolgi. Gaga dakon galaktok yolgi.” ⁴³ Yanjakwan Kwen Kokup anjelo kinda da pinj Yesu anjteban agit. ⁴⁴ Yesu nandaban jigij madepsi anjakwan bisit tebai sigin agit. Yanj anjakwan kinjkinjni yawi da yanj miktimon mawit.

⁴⁵ Bisit anj mudanjek pidanj panjdetnikon tobil kinj pindakban bupmi but yokwiyo madepsi nandawit do dipmin pakgwit. ⁴⁶ Yanj pindagek yoyigit, “Nido dipmin pokgonj? Panjkewalon dima moni yanj do pidanj bisit abit.”

Judas da Yesu uwal da kisiron yipgut
(Mt 26.47-56 ae Mk 14.43-50 ae Jn 18.3-11)

⁴⁷ Yesu gen sigin yanjakwan amin kabi madep kinda apgwit. Panjdet 12 kabikon da kinda mani Judas unun da mibiltok aban apgwit. Unun da Yesu mandanj nok do kapmatjok apgut. ⁴⁸ Mani Yesu da iyigit, “Judas, gak Amin Dakon Monji mandanj nanjek unun kosiron da uwal da kisiron yipdisal, ma?”

⁴⁹ Panjdet kabi yo unun noman tok do aban kanjek yanj yawit, “Amin Tagi, emat agak sibani banj tagi dapnenj?” ⁵⁰ Yanj iyinjek kinda da emat agak sibani mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monji anjagek mirakni amin tet nani mandaban daganj kigit.

⁵¹ Mani Yesu da yagit, “Yanj dima a!” Yanj iyinjek kisitni unun amin da miragon witjinban aeni kilek tagit.

⁵² Anjek Yesu da mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin, ae kila amin gat Yesu abidok do apgwit unun yanj yoyigit, “Ji emat agak siba gat ae kindap kirinj gat timigek kabo noknok amin kinda nanj yanj abidok do abanj, ma? ⁵³ Nak gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalon ji gat kisi egi egi agimanj, mani nak dima abidawit. Mani abisok on ji dakon bisap. Abisok pilin tuk dakon tapmim da madepsi asak.”

Pita da Yesu do wasip yagit

(Mt 26.57-58 ae 26.69-75 ae Mk 14.53-54 ae 14.66-72 ae Jn 18.12-18 ae 18.25-27)

⁵⁴ †† Yesu gen unun yanj mudanjakwan abidanj ananj mukwa sogok amin dakon mibiltok amin unun da yutnon awigiwit. Anjakra Pita kagisok da yolgit. ⁵⁵ Amin diwari unun yut da nagalon kindap sonjek yigakwa Pita yo kisi unun gat yikgwit. ⁵⁶ Yigakwa oman minjat kinda da Pita unun kindap da tenjenikon yikban kagit. Pakyanjsi kanjek yanj yagit, “On amin Yesu gat kisi egipgumal.”

⁵⁷ Mani Pita da wasip yanjek yagit, “Minjat, unun amin dima nandanj imisat.”

⁵⁸ Timisok di egek amin kinda da kanjek yanj iyigit, “Gakyo kisi unun da kabikon nani kinda.”

Iyinban Pita da yagit, “Nak dima!”

⁵⁹ Awa kalonj da tilagon egek amin kinda da tebaisi yagit, “On Galili amin kinda! Do asisi, on amin unun gat kisi egipgumal!”

⁶⁰ Mani Pita da yagit, “Gen yosol unun dimasi nandisat.” Gen unun yanjakwan pup unudon gin yagit.

‡† 22:54 Mk 14.53-54

⁶¹ Yanban Amin Tagi da tobił Pita nomansi sinjanban kwanek kagit. Kanjakwan Pita Amin Tagi da gen iyigit unun do nandagit: "Abisok kalbi pup gen dima yanakwa gak da kosiri kapbi nak do wasip yokdisal." ⁶² Pita unun do nandanjek nagalon da wannga pigi kunam madepsi takgit.

Yesu jikgo yanjan iminek anakgwit (Mt 26.67-68 ae Mk 14.65)

⁶³ Yesu abidawit amin da Yesu abinj yip do jigilak yan iminek baljawit. ⁶⁴ Anjek imal nan dabili wamanj sopmanjek yan iyiwit, "Unun namin da gikdak yan do kombi gen yan ka!" ⁶⁵ Ae abinj yip do anjek gen yokwi morapmi di gat kisi iyiwit.

Yesu gen kokwin amin kabi da injamon gen yan imgwit (Mt 26.59-66 ae Mk 14.55-64 ae Jn 18.19-24)

⁶⁶ Wisa daganjakwan Juda amin dakon kila amin gat mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyijdet amin gat gen kokwin ak do muwukgwit. Muwugek Yesu gen kokwin tamokon anki yan iyiwit, ⁶⁷ † "Gak asi Kristo kan, niyinjbi nandano."

Yanba yoyigit, "Dayikenj kan, ji aripmi dima nandan gadanj namni. ⁶⁸ Ae nak da dayikenj kan, kobogi aripmi dima nayikdan. ⁶⁹ †† Mani Amin Dakon Monji Pinjkop Tapmim Ami da amin tet do kili unun yitdisak."

⁷⁰ Yanban amin morap kisi da iyiwit, "Do asi gak Pinjkop dakon Monji, ma?"

Iyinja yoyigit, "Ji bamisi yonj. Nak unun mani."

⁷¹ Yanban yawit, "On amin gulusunji dakon mibili nandak do amin di gat yan yomno nido apni? Iyi dakon gen kaga da kili unun yanban nandamanj."

Yesu Pailaron anjan kiwit (Mt 27.1-2 ae 27.11-14 ae Mk 15.1-5 ae Jn 18.28-38)

23 Yan yanjek unun amin kabi muwukgwit kisi da pidanj Yesu iyinj ilik anjan Pailaron kiwit. ² Anki wasanjek gen yan iminek yawit, "On amin da Israel amin kabi nin panjupbal anjek nin da Sisa do takis dima imnerj do yosok. Ae iyi do nak kila amin madep kinda, nak Kristo yan yosok."

³ Yan yanba Pailat da Yesu yan iyigit, "Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?"

Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, "Yosol unun mani."

⁴ Yan iyinjan Pailat da mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae minjat amin morap egipgwit yan yoyigit, "Nak on amin dakon yokwini kinda dima kosot."

⁵ Yanban gen tebaisi yan yawit, "On amin Juda miktim kisisi agek amin yoyinj degakwan kwen wigik anj. Galili miktimon da pi wasanjek anjakwan obinj idon obik."

Yesu Erot ron anjan kiwit

⁶ Yanba nandanjek Pailat da yoyigit, "On amin Galili amin kinda bo dima?"

⁷ † Erot da Galili miktim kila agit, do Yesu unun Galili amin kinda yan yanba nandanjek Pailat da Yesu yipban Erot ron kigit. Unun bisapmon Erot yo kisi Jerusalem egipgwit.

⁸ Erot da Yesu kanjek tagisi nandagit. Bisap dubagisok amin da gen bini yanba nandagit, do Yesu da wasok tapmimi tonj kinda aban kokenj kan tagisi yan nandagit. ⁹ Erot da Yesu dakon mibili nandak do gen morapmi iyigit, mani gen kobogi kinda dima yagit.

¹⁰ Anjakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae gen teban yoyijdet amin gat da kapmatjok agek gen yan im do pi tebaisi awit. ¹¹ Anjakwa Erot gat emat amin kabini gat da jigilak gen yanjek abinj yipgwit. Anjek paba pigik dubak kildani tagisi kindanjan pan iminek yipba aeni tobił Pailat ron kigit.

¹² Kalip Erot gat Pailat gat uwal anjek egipgumal, mani unun bisapmon gin not agimal.

Pailat da Yesu tilak kindapmon anjan do yagit (Mt 27.15-26 ae Mk 15.6-15 ae Jn 18.38-19.16)

¹³ Pailat da mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae kila amin gat, ae amin kisi yan yoban opba ¹⁴ yan yoyigit, "Ji da on amin nagon anabinj unun da amin kwen wigik ani do yoyisak yan nayanj. Mani kisin egek unun yo morap dakon mibili nandak do iyit. Ji da gen morap yan iman unun nak da koko bami dima asak. ¹⁵ Ae Erot yo kisi yan gin nandanjek aeni yipban ninon tobił abisak. Anjanatno kimotjak da tilak yokwi kinda dima agit kosot. ¹⁶ Yanjo, nak yum baljanjek yipbo kisak."

¹⁸ Mani amin kisi da yan tidanjek yawit, "On amin anjakbi kimagakwan Barabas nan yipbi ninon apjak!"

¹⁹ (Barabas unun kalip amin kinda anjakban kimakgit, ae Jerusalem kokup papmon Rom gapman gat emat wamgwit, unun do dam tebanon yipgwit.)

²⁰ Pailat da Yesu puluganj yipban kisak dosi nandagit, do minjat amin kabi madep dakon buri moni do aeni gen yoyigit. ²¹ Mani aeni sigin yan tidanjek yawit, "Tilak kindapmon anjakgit! Tilak kindapmon anjakgit!"

²² Yan yanba aeni yoyinjakwan kosiri kapbi anjakwan yan yagit, "Mibili nido? Ni gulusun nan agit? Anjanatno kimotjak da aripmon yokwi kinda dima agit kosot. Do yum baljanjek yipbo kisak."

²³ Yanban amin da Yesu tilak kindapmon anjan do tebaisi sigin yawit. Yan yanakwa Pailat dakon gen tapmimni manjakwan ²⁴ amin dakon geni nandan yominjek Yesu kimotjak do yan dagok agit. ²⁵ Anjek amin dakon galaktok yolek amin unun kalip gapman gat emat wamgut, ae amin kinda anjakban kimakban dam tebanon yipgwit, unun yipban kigit. Ae galaktokni yolek Yesu anjakba kimotjak do emat amin da kision yipgut.

† 22:67 Jn 3.12 †† 22:69 Ya 7.56

‡ 23:7 Lk 3.1

Yesu tilak kindapmon anjakgwit
(Mt 27.32-44 ae Mk 15.21-32 ae Jn 19.17-27)

²⁶ Emat amin da Yesu abidan anjar kosiron kinakwa amin kinda kokup papmon kik do apban kawit, mani Saimon, unun Sairini kokupmon nani kinda. Saimon gen tebai iyinek tilak kindapni kwapmikun yipba guramigek Yesu yolban kiwit. ²⁷ Kinakwa amin morapmisi yolba kiwit. Anakwa minjat diwari da yolek Yesu do bupmi kap kinda yanek kunam tagek yolgwit. ²⁸ Mani Yesu unun minjat kabi tobil pindagek yan yoyigit, "Jerusalem dakon gwani, ji nak do kunam dima tatni. Disi gat ae minjat monjiyosi gat do tatni. ²⁹ † Bisap kindapdisak unun bisapmon amin da yan yokdan, 'Minjat monji sur ekwan ae minjat monji mini ae minjat monji da mumi dima nanbi, unun kisik kisik ekwan.'

³⁰ † Unun bisapmon amin da kabap yan yoyikdan, 'Ji tuwil ki man nin witjiba pasilne!' ³¹ Wasok yokwi on kindap kalugi pakbini tonon an kan, ae si kibidosagon nian ani?"

³² Emat amin da unun bisapmon yokwi pakpak bamori gat kisi Yesu gat dapba kimotni do timik panpan kiwit. ³³ Kinjek miktim tim kinda mani Busun Kidat unudon Yesu tilak kindapmon anagek yokwi pakpak kinda amin tet do, ae kinda gwanden tet do yan dapgwit. ³⁴ † Anakwa Yesu da yagit, "Dat, diwarini wiririk yobi. Yo an unun dima nandan pisanjek an." Yan yanjakwan emat amin da imalni namn da timitjak yan do wasok kinda awit.

³⁵ † Anakwa amin kan agakwa kila amin da yanba yokwi tok an iminek yan yawit, "Amin diwari panpulu-gagit, do unun asi Kristo, Pinjop da pini asak do manjigit amin kan, iyi tagi anpulugosak."

³⁶ † Yan yanjakwa emat amin unun kisi da abinek jigilak gen yan iminek wain isipmi iba nosak do ³⁷ anek yan yawit, "Gak asi juda amin dakon kila amin madep kan gaga anpuluga!"

³⁸ Tilak kindapmon but piso gen kinda busunni da kwen yan mandawit: *ON AMIN UNUN JUDA AMIN DAKON KILA AMIN MADEPNI*

³⁹ Yokwi pakpak kinda Yesu gat dapbi unun da yanba yokwi tok anek Yesu yan iyigit, "Gak Kristo, ma? Gak gaga anpuluganek nityo kisi panpuluga!"

⁴⁰ Yan yanban yokwi pakpak teri kinda anakbi unun da gen tebai yan iyigit, "Gak Pinjop do dima pasoldol, ma? On amin da tepmi pasak nityo kisi yan gin pamak."

⁴¹ Nit asi yokwi agimak, do kobogi yokwi pamak, mani on amin yokwi kinda dima agit." ⁴² Yan yanjek yagit, "Yesu, gak kila amin madep man paki bisapmon nandan nabi."

⁴³ Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, "Asisi gayisat, gak abisok nak gat Paradais kon egipdamak."

Yesu kimakgit
(Mt 27.45-56 ae Mk 15.33-41 ae Jn 19.28-30)

⁴⁴ † Unun bisapmon gildat dabil pilin tuksi agit, do 12 kilok anakwan miktim kisi pilin tuk anakwan kin pilindo 3 kilok agit. Anakwan Telagi Yut Madep dakon yoma imal unun kwen da sulugi pin mibilikon dagan ki timi bamori agit. ⁴⁶ Anakwan Yesu unun gen papmon da yan yagit, "Dat, wupno gak da kisiron yipmandat!" Yan yanjek kimakgit.

⁴⁷ Yan aban kanek emat amin dakon kila amin da Pinjop anjisejek yan yagit, "Asisi, on amin kilegisi egipgut." ⁴⁸ Amin kabi madepsi yo noman tawit unun pindat do apgwit unun pindagek bupmisi nandanek tobil yutnikon kiwit. ⁴⁹ Mani minjat amin morap nandan imgwit gat, ae minjat Galili da Yesu yolek apgwit unun gat dubagikon da agek yo noman tawit unun pindakgwit.

Yesu dakon bumjotni tip kinamon yipgwit
(Mt 27.57-61 ae Mk 15.42-47 ae Jn 19.38-42)

⁵⁰ Amin kinda egipgut mani Josep. Unun juda dakon kokup pap kinda mani Arimatea unudon nani. Unun amin tagisi ae anpakni kilegisi. Ae unun Pinjop da amin kila akdisak unun do jomjom anek egipgut. Unun juda amin dakon gen kokwin amin kabikon nani kinda, mani gen kokwin amin kabi notni Yesu do nandan nandan awit ae yo awit unun do but kalon dima agit.

⁵² Josep unun Pailat ron kin Yesu dakon bumjotni abidok do iyiban nandan imgut. ⁵³ Aban Yesu dakon bumjotni tilak kindapmon nan abidan abin imal kwakwagi kinda nan wamgut. Wamanek anki kimakbi tamo kinda kalip tipnan pasiwit, ae bumjot kinda unudon dima yipbi, unudon yipgut. ⁵⁴ Sabat dakon yo panthagap ak bisap, Nengokon yipgut. Sabat bisap unun kili wasok do agit. ⁵⁵ Minjat Galili da Yesu gat apgwit unun Josep yol anjinek tip kinam unun kawit. Ae Josep da Yesu dakon bumjotni nianon da yipgut unun kisi kawit. ⁵⁶ † Kanek yutnikon tobil kin bumjotnikon yop do marasin gat ae pakbi kiban tagisi gat panjosit awit. Mani Sabat dakon gen teban yolek yik yawot awit.

Yesu kimoron da pidagit
(Mt 28.1-10 ae Mk 16.1-8 ae Jn 20.1-10)

24 Sonda wisa dagokdosi minjat kabi unun yo kiban tagisi kili panjosit awit unun timigek tip kinamon kiwit. ² Kin kanba tip madep tip kinam soggut unun kili antobilba kigit kawit. ³ Mani pigi Amin Tagi Yesu dakon bumjotni dima kawit. ⁴ Bumjotni dukwan tosok yan nandanek but morap anek egakwa unudon gin amin bamori kapmatjok altanek akbal pindakgwit. Unun dakon imalni da mal dakon tenjen yombem madepsi tenjenawit. ⁵ Anakwan minjat da pasol pasol madepsi nandanek mukgwan gawagakwa amin bamot da yan yoyigimal, "Ji nido kimakbi tamokon amin egip egipmi ton unun wisan?" ⁶ † Unun idon dima

† 23:29 Lk 21.23 †† 23:30 Os 10.8; PA 6.16 ‡ 23:34 Kap 22.18; Ais 53.12 †† 23:35 Kap 22.7-8 ‡ 23:36 Kap 69.21

††† 23:44-45 Ibr 6.19-20; 10.19-20 ††† 23:56 TP 20.10; GT 5.14 § 24:6 Lk 9.22

egisak. Kili pidak. Galili miktimon egek gen kindayigit do nandani. ⁷ Yanj dayigit, 'Amin da Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron yipba tilak kindapmon anjakba kimotdisak. Ae gildat kapbi egi mudanek aeni pidokdisak.' ⁸ Yanj yanbal nandanek Yesu da gen kili yoyigit unun do buri pisawit.

⁹ Buri pisanjba tip kinamon da tobil kinjek yo pindak nandanjo awit unun yabekbi 11 kabi gat, ae amin diwari gat kisi yoyiwit. ¹⁰ Minjat gen yoyiwit dakon mani unun yan: Maria Makdala kokupmon nani, Joana, Maria Jems dakon menji, ae minjat notni diwari unun kisi da yoyiwit. ¹¹ Gen unun yoyinba yabekbi kabi da nandaba njugigi gen aban dima nandan yomgwit. ¹² Mani Pita pidan timtim yanek tip kinamon kin pagadanek pindakban imal dagin tawit. Yanj pindagek yutnon tobil kinjek unun yo morap nianjon da altawit yanj do nandak nandak agit.

Amin bamori da Yesu Emeas kosiron kagimal

(Mk 16.12-13)

¹³ Unun gildaron gin panjetni bamori Emeas kokupmon kik do kigimal. Emeas unun Jerusalem da dubagisi, 11 kilomita da arip tosok. ¹⁴ Unun amin bamot kinjek yo morap altawit dakon geni yan nandat agimal. ¹⁵ Yo morap unun do yan nandat anek kinjakwal Yesu iyi opban kisi kiwit.

¹⁶ Dabil da kagimal, mani unun Yesu yanj dima kan nandanjo agimal.

¹⁷ Yesu da yanj yoyigit, "Jil ni gen ban yanj nandat anek kwamal?"

Yanj yoyinban bupmi tomno dabilyo anek kagimal.

¹⁸ Kinda, unun mani Kliopas, unun da kobogi yanj iyigit, "Dubagikon amin Jerusalem apgwit da ekwan unun da bikbigon gak kaloj dagin yo on bisapmon noman tan unun dima nandal?"

¹⁹ Yanban Yesu da yoyigit, "Ni yo?"

Yanban yagimal, "Yesu Nasaret aminon yo altawit unun do yomak. Unun kombi amin kinda. Gen yagit, ae pi agit, unun Pinjok da dabilon, ae amin kisi da dabilon, tapmimi tonji aban kawit. ²⁰ Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat, ae kila aminin gat da Yesu gapman da kisiron yipgwit. Yanj aba gapman da si anjakba kimotjak do gen yan anteban anek tilak kindapmon anjakba kimakgit. ²¹ † Mani nin unun amin Israel amin yokwikon ban pulugan nipdisak amin yanjon da nandan imguman. Unun yo morap altajakwa Yesu anjakba kimakgit dakon gildatni abisok kapbi asak. ²² Ae nin da kabikon nani minjat di da gen njwaknwarisi niyinba nandan. Unun wisa dagokdosi tip kinamon kin ²³ Yesu dakon bumjotni dima tanban kanek tobil abin yanj niyimal, 'Nin kin dipmin yombem kinda kanapno anelo da yan niyen "Unun kalugi egisak.'" ²⁴ †† Yanj niyinba notnin di da tip kinamon kin yo minjat da niyen yanj gin tanba pindan. Mani Yesu iyi dima kan."

²⁵ Yanj yanbal Yesu da amin bamot yanj yoyigit, "Jil nandan kokwinjil tagi mini. Kombi amin da gen morap

yawit unun butjilon da tepmi dima nandan gadamal. ²⁶ ‡ Kristo mibiltok tepmi madep panjek don Pinjok da man madep imjak, jil unun dima nandamal, ma?" ²⁷ †† Yanj yanek Moses gat ae kombi amin morap dakon gen gat ban wasanek Pinjok da papia morapmon gen iyi do mandabi unun dakon mibili yoyin tenjenagit.

²⁸ Kokup unun kik do agimal unun ankapmat anakwa Yesu da sanbenek kik do yan agit. ²⁹ Mani amin bamot da kirinik iminjek yan iyigimal, "Pilin tokdisak do gak nit gat egipner." Yanj iyinbal amin bamot gat kisi yutnon wigiwit. ³⁰ Wigi jap noknok tamokon yigek bret abidan Pinjok ya yan iyinjek bret pudanek yomgut. ³¹ Yanj aban amin bamot dabilni pisanban kan nandanjo agimal. Yanj anjakwal unudon gin pasilakwan ae sanbenek dima kagimal. ³² Anjakwan amin bamot yan yagimal, "Kosiron Pinjok da papiakon gen tonj dakon mibili niyinjakwan butnit madepsi pidan."

³³ Amin bamot yanj yanek unudon gin tobil Jerusalem kigimal. Kin panjet 11 kabi gat ae notni diwari gat muwuk egipgwit unun pindagakwal ³⁴ †† yanj yawit, "Amin Tagi kili pidak da Saimon altan imik!"

³⁵ Yanj yanba amin bamot da yo kosiron altawit unun do yoyin yagimal, "Bret pudanekwan unudon kan nandanjo amak."

Yesu panjetni kabikon altan yomgut

(Mt 28.16-20 ae Mk 16.14-18 ae Jn 20.19-23)

³⁶ Unun dakon gen yan nandanek egakwa Yesu bikbik nikon altan yominjek akgit. Agek yan yoyigit, "But yawot jikon tosok."

³⁷ ††† Yanj yanban amin wup kinda da agek yosok yan nandanek wuripdagek pasalgwit. ³⁸ Pasalakwa yan yoyigit, "Ji nido pasalek but bamot an? ³⁹ Kisit kandapyono do pindakgit. Nak naga akdat. Giptimno abidanek nandabit. Nak kidat sabamyono tonj do nandani. Amin wup unun kidat sabamyoni mini."

⁴⁰ Yanj yoyinjek kisit kandapyoni yoligit. ⁴¹ Yolinban pindagek kisik kisik madep awit, mani but morap nandanek nandaba bami dima agit. Yanj nandanekwa yoyigit, "Jikon jap di tonj?" ⁴² Yanban tap kilap kili panjibit abi timisok kinda iminba ⁴³ abidanek nanban kawit. ⁴⁴ ††† Kanakwa yan yoyigit, "Nak ji gat egipguman bisapmon yan kili dayigim: Moses da gen tebanon, ae kombi amin da genon, ae Kap Papiakon nak do gen mandabi da tonj unun kisisi bami altan mudokdan."

⁴⁵ Yan yanek Pinjok da papiakon gen tonj unun dakon mibili nandaba pisoni do panpulugagit. ⁴⁶ Anek yan yoyigit, "Pinjok da papiakon gen yan mandabi: Kristo unun tepmi panjek gildat kapbi egek kimoron da pidokdisak. ⁴⁷ Aban panjet kabini da unun da manon but tobil dakon gen gat, ae diwari wiririt dakon gen gat yoyin tenjenanba amin miktimi miktimi ekwan unun da nandakdan. Pi unun Jerusalem kokup papmon da wasanek akdan. ⁴⁸ § Ji unun yo morap altawit unun pindakgwit, do unun dakon gen bin minjat amin

‡ 24:26 Lk 9.22 †† 24:27 Kap 22.1-21; Ais 53 †† 24:34 1Ko 15.4-5 ††† 24:37 Mt 14.26 ††† 24:44 Lk 9.22 § 24:48 Jn 15.27; Ya 1.8

† 24:21 Lk 19.11; Ya 1.6 †† 24:24 Jn 20.3-10

morapyo yoyiŋ tenŋenokni. ⁴⁹ † Nandani! Dat da yo dam do yaŋ teban tok agit unun nak da jikon yabetdisat. Ji tepmi dima kiŋek kokup papmon egakwa Piŋkop dakon tapmim Kwen Kokup da jikon pikdisak.”

Yesu Kwen Kokup wigigit

(Mk 16.19-20 ae Ya 1.9-12)

⁵⁰ Yaŋ yoyiŋek paŋdetni mibiltan yomiŋek Betani kokupmon kiwit. Kiŋ unudon kisiri paŋenagek gisam

† 24:49 Jn 14.16; 15.26; Ya 1.4

yomgut. ⁵¹ Gisam yomiŋakwan gin paŋdetni yopman degek Piŋkop da aŋaŋ Kwen Kokup wigigit. ⁵² Wigikwan gawak imiŋek tobil kisik kisik madepsi nandaŋek Jerusalem kiwit. ⁵³ Kiŋ Telagi Yut Madepmon saŋbek saŋbek egek Piŋkop aŋkisiwit.

Jon

But piso gen

Jon unun panjet 12 kabikon nani kinda. Amin da Jon do Yesu da butdasi galak tanj imgut amin unun yan nan-
danj. Unun Jon dagin 1 Jon, 2 Jon ae 3 Jon gat ae Panjalon Abi gat kisi mandagit.

Jon da Yesu pi masi masimi morapmi agit unun kisi dima mandagit do yosok. Mani Yesu unun asi Mesaia,
Pinjkop da minjat aminyo yokwikon banj timitdo manjigit amin, yan nandanen do pi madep diwari agit unun
banjin mandagit.

Gen Bin Tagisi on mandagitgwan Jon da Yesu do yan yosok, "Pinjkop dakon Gen da amin daganjek amin nin da
binapmon egipgut." Jon da minjat aminyo da Yesu Pinjkop dakon Monji yanji nandan gadanj imni do nandanjek
mandagit. Jon da Yesu nandan gadanj iman amin unun egip egip teban abidokdan yanji nandanjek mandagit
(20.31 do koki).

Jon papiakon yo diwari pindakgaman unun yan: Minjat aminyokon yo morap ton unun banj timigek Yesu da tilak
gen yagit unun banj mandagit. Do mirim, ae pakbi, ae bret, ae tenjenji, ae wain obi, ae sipsip kila amin unun
dakon gen pindakgaman.

Gen da amin daganjek amin bikbigon egipgut

(Kilapmi 1)

Gen egip egipmi ton da amin dagagit

1 [†]Yo morap dima altanjakwa wasok wasogikon Gen
unun egipgut. Gen unun Pinjkop gat egipgumal,
ae Gen iyi Pinjkop unun. ² Unun kalipsigwan yo morap
dima altanjakwa Pinjkop gat egipgumal. ³ ^{††}Pinjkop da
unun Gen nan gin yo morap kisisi wasan mudagit.
Kosit njwaknwaru kindakon da yo kinda dima noman
tagit. ⁴ [†]Iyi unun egip egip dakon malunsi egipgut.
Unun egip egip da amin tenjenan yomgut. ⁵ ^{††}Anak-
wan unun tenjenji da pilin tukgwan tenjenanban pilin
tuk da dima aban kimakgit.

⁶ ^{††}Pinjkop da amin kinda yabekban apgut, unun mani
Jon. ⁷ Unun da abin amin kisisi geni nandan iminek
tenjenji nandan gadanj imni do tenjenji dakon but piso
gen yagit. ⁸ Jon iyi tenjenji dima. Unun da tenjenji
dakon but piso gen gin yagit. ⁹ ^{†††}Tenjenji bamisi unun
miktimon pinjek minjat amin morapyo tenjenan
yomisak.

¹⁰ Gen unun miktimon pinj egipgut. Miktim gat ae yo
morap miktimon ton unun iyi wasagit, mani miktimon
ekwan miktim amin da nangen amin kinda yan dima
kanba pisagit. ¹¹ Iyi da kokupmon apban dabini da di-
ma abidawit. ¹² Mani amin morap not an iminek mani
nandan gadanj imgwit amin, unun amin Pinjkop dakon

monji gwayonisi ani do yagit. ¹³ ^{†††}Unun menj datyo da
yawikon da dima altawit. Ae amin da galak togon da
dima. Pinjkopmon da altawit.

¹⁴ [§]Gen unun amin daganban nin gat egipguman.
Egakwan Dat da monji kalonji yabekban pigit unun
dakon tilimni kagiman. Nandan yawot ae anpak
bamisi unun aminon tugagit. ¹⁵ Unun dakon mibili Jon
da madepsi yan tidanjek amin yan yoyigit, "Nak unun
amin dakon mibilni do yan kili dayigim, 'Unun amin
nak da bujon abisak, mani nak dima altanjapbo kilisi
egipgut, do nak njwapmandak.'"

¹⁶ Nandan yawot unun aminon tugagit da tosok, do
nin kisisi gildari gildari panpuluganjakwan gisami ton
ekwaman. ¹⁷ ^{§†}Nido Pinjkop da Moses iyinban gen
teban nimgut, mani nandan yawot gat ae anpak
bamisi unun Yesu Kristokon da apgut. ¹⁸ ^{§††}Pinjkop
unun amin kinda da dimasi kagit. Mani Monjisi kalonji,
Datni da kapmatjok egisak, unun da Pinjkop dakon
mibili kili noligit.

Jon telagi pakbi sogok da gen yagit

(Mt 3.1-12 ae Mk 1.7-8 ae Lk 3.15-17)

¹⁹ Juda amin Jerusalem egipgwit unun da mukwa so-
gok amin ae Liwai amin yabekba Jonon kin yan iyiwit,
"Gak nangen amin kinda?"

²⁰ Yanba Jon da iyi dakon mibilni dima anjisibigit. Yan
tenjenanjek yan yoyigit, "Nak Kristo dima."

²¹ ^{§†}Yanban iyiwit, "Yan kanj gak namin? Gak Elaija
bo?"

Yanba yoyigit, "Dima."

Aeni iyiwit, "Gak kombi amin unun apjak do jomjom
aman, unun bo?"

† 1:1 Jn 17.5; 1Jn 1.1-2; PA 19.13 †† 1:3 1Ko 8.6; Kol 1.16-17;
Ibr 1.2 †† 1:4 Jn 5.26 †† 1:5 Jn 3.19 †† 1:6 Mt 3.1; Lk 1.13-17,76
††† 1:9 Jn 8.12

††† 1:13 Jn 2.11; 3.3-6; 1Pi 1.23 § 1:14 Pil 2.7 §† 1:17 TP
34.28; Ro 6.14 §†† 1:18 TP 33.20; Jn 6.46; 1Ti 6.16 §† 1:21 GT
18.15,18; Mt 11.14

Yanba yoyigit, "Dima."

²² Yanban iyiwit, "Gak namın? Gak da gen kobogi niyınbı kiñ amin yabekba abıman yoyino. Gak gaga do namın yan yosol?"

²³ İyınba Jon da kombi amin Aisaia da kalipsigwan gen kind a yagit unun da aripmon yan yoyigit, "Nak amin kind a miñtim amin da aripmi dima egipmi timon da yan tıdanek yan yosot, 'Amin Tagı dakon kosit yulba kilegisi asak.'"

²⁴ Parisi amin da unun amin yabekba apgwit. ²⁵ Unun amin da Jon sanbenek yan iyiwit, "Gak Kristo dima, ae Elaija dima, ae unun kombi amin dima kan, nido amin telagi pakbi son yomisal?"

²⁶ Yan yanba Jon da yan yoyigit, "Nak amin pakbisi ban telagi pakbi son yomisat, mani amin kind a ji da bikbigon akdak, unun amin ji dima nandan iman. ²⁷ ††Unun nak da manjikon noldak. Nak yombem yokwi da kandap gwil napni tagı dima witdalgen."

²⁸ Jon gat gen yan nandat awit unun Betani kokupmon Jordan Pakbi usugap tet unudon awit. Jon unudon egek amin telagi pakbi son yomgut.

Yesu unun Pinjkop dakon Sipsip Monıñni

²⁹ †Gildat kind a do Jon da Yesu iyikon opban kanek yan yagit, "Kabit, on Pinjkop dakon Sipsip Monıñni. Unun miñtim amin dakon diwarini wiririkdak. ³⁰ ††On amin do nak kili dayigim, 'Amin kind a nak da bunon abisak unun da nak si ñwapmanıdak, nido nak dima al-tanapbo kilisi egıpgut.' ³¹ Nak naga dima nandan imıgum, mani Israel amin kabi da unun amin kan nandanıyo ani do anek telagi pakbi son yomiñek apgum."

³² ††Jon yan tenıtanek aeni yagit, "Nak kanapbo Telagi Wup kinarim da miñtimon pañ unun da tilak Kwen Kokup da Yesukon pigıt. ³³ Nak naga unun amin dima nandan imıgum. Mani Pinjkop da nak telagi pakbi son yoben do yabegek yan nayigit, 'Gak kanbi Telagi Wup amin kind a da kwenon piñ yikban kan yan nandaki, unun amin da amin Telagi Wup nan telagi pakbi son yomdisak.' ³⁴ †††Unun amin nak naga kagim, do yanısi dayisat, unun amin unun Pinjkop dakon Monji."

Yesu wasanek pañdetni timikgit

³⁵ Gildat kind a do Jon gat pañdetni bamori gat unudon gin akgwit. ³⁶ †††Agek Yesu obıñakwan kanek yan yoyigit, "Kabit, on Pinjkop dakon Sipsip Monıñni!"

³⁷ Jon da gen unun yanban nandanek pañdetni bamot Yesu yolğimal. ³⁸ Yolakwal Yesu da tobił pındagek yan yoyigit, "Yo ninan wisamal?"

Yanban yan iyıgımal, "Rabai, gak dukon egisal?" ("Rabai" unun gen dakon mibili unun "Yoyıñdet.")

³⁹ Yan yanbal Yesu da yoyigit, "Jil abıñ konjil."

Yan yanban kiñ yutni kagimal. Kanek pilindo 4 kilok agıt do Yesu gat egıpgwit.

⁴⁰ †Amin bamot Jon dakon gen nandanek Yesu yolğimal, kind a mani Andru unun Saimon Pita dakon

padıge. ⁴¹ Andru Yesu yipmanek unudon gin Saimon wisıñ kan yan iyigit, "Nin Mesaia kili kaman." ("Mesaia" dakon mibili unun "Kristo").

⁴² ††Yan iyıñek abıdan anan Yesukon kiñ alıtanbal Yesu da Saimon kanek yan iyigit, "Gak Saimon, Jon dakon monji. Bunon amin da Sipas yan gayini." ("Sipas" unun dakon mibili unun "Pita" †††)

Yesu da Pilip gat Nataniel gat yan yomgut

⁴³ Wisa dagokdo Yesu Galili Provinskon kik do anek Pilip kan kwan yan iyigit, "Abıñ nak nol."

⁴⁴ Pilip unun Betsaida kokupmon nani, Andru gat Pita gat dakon kokup isalni. ⁴⁵ †††Pilip unun kiñ Nataniel kan kwan yan iyigit, "Moses da gen teban papiakon amin kind a do gen mandagit, ae kombi amin da gen mandawit, unun amin kili kan kwaman. Unun Yesu, Nasaret kokupmon amin, Josep dakon monji."

⁴⁶ Yanban Nataniel da iyigit, "Yo tagı kind a Nasaret kokupmon tagı dima altogı nandısat."

Yanban Pilip da yan iyigit, "Abıñek ka."

⁴⁷ Yesu da Nataniel apban kanek Nataniel do yan yagit, "Kabit, Israel amin bamisi kind a abisak. Unun amin topni minisi."

⁴⁸ Yanban Nataniel da Yesu yan iyigit, "Nian anek nak dakon mibilno nandısar?"

Yan yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, "Pilip dima yan gamıñakwan gak pik kindap mibilon yıgaki kili gandat."

⁴⁹ †††Nataniel unun gen nandanek yanıkwok yan agıt, "Yoyıñdet, gak Pinjkop dakon Monji. Gak Israel amin dakon Kila Amin Madep."

⁵⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, "Nak da gak pik kindap mibilon yikbi gandat yan gayıko unun do anek nandan gadan namisal. Don unun si yapmanek wasok ñwakıwarisi pındatdisal. ⁵¹ †††Nak asisi gayısat, don Kwen Kokup witdal kiñakwan kokdisal. Kanaki Pinjkop dakon anelo kabi da Amin Dakon Monjikon wıkwıñ pangın akdan."

Yesu man madepni pıdanbisi yan koni do wasok tapmimi ton agıt

(Kılapmi 2-4)

Yesu da yanban pakbisi da wain dagawit

2 Pi agak bamori mudanakwal Kana kokup, Galili miñtimon miñat pakpak kind a dakon sonnok madep kind a awit. Aba Yesu dakon menji da kiñ pındakgit. ² Yesu gat pañdet kabini gat kisi yan yoba opba unun miñat pawiron kisi egıpgwit. ³ Egek wain nan mudanba Yesu menji da yan iyigit, "Wain kili mudan."

† 1:23 Ais 40.3 †† 1:27 Jn 1.15 † 1:29 Ais 53.6-7; 1Pi 1.18-19 †† 1:30 Jn 1.15 †† 1:32 Mt 3.16 ††† 1:34 Mt 3.17 ††† 1:36 Jn 1.29 † 1:40 Mt 4.18-20

† 1:42 Mt 16.18 ††† Nin da genon 'Pita' dakon mibili unun 'Tip.' †† 1:45 GT 18.18; Ais 7.14; 9.6; Jer 23.5; Esi 34.23 ††† 1:49 Mt 14.33; 16.16; Mk 3.11 †† 1:51 WW 28.12

⁴†Yañban Yesu da iyigit, “Menj, gak da nak diwat dima nayiki. Abisok unun nak dakon bisap dima.”

⁵Yañban menji da oman amin yan yoyigit, “Yo kinda do dayinban kan unun ani.”

⁶Pakbi tibit madep daman 100 lita da tilak tip ban wasanji 6 kabi yan tawit. Juda amin da anpakni yolek Pinjkop da dabilon kilek tok do unun pakbi tibit ban kolej soj soj ani do tawit.

⁷Yesu da oman amin yan yoyigit, “Ji pakbi kolej tibirikon tagalba pikwan.” Yoyinban yan aba genikon win tugawit.

⁸Yan aba yoyigit, “Ji diwari kolej panpan jap noknok kila aminon panjit.” Yoyinban panji imgwit.

⁹Pakbisi da wain dagagit do jap noknok kila amin da anjilik kok do nan nandaban galagisi agit. Oman amin pakbi kolewit unun da Yesu da yo agit unun kawit, mani kila amin dima kagit, do wili minat pagit unun yan iban ¹⁰opban yan iyigit, “Mibiltok wain galagisi yomno morapmi nanakwa, don wain isaliban yomno non. Kositnin yan tosok, mani gak wain tagisi panjut-nanji tan ban bunjon don yomisal.”

¹¹Unun wasok tapmimi ton Yesu da Kana kokup Galili miktim unudon mibiltoksi wasanek agit. Yan anek tilimni yoliban panjetni da unun kanek nandan gadan imgwit.

¹²††Yesu Kana kokup yipmanek menji gat padige kabi gat ae panjet kabini gat Kapaneam kokupmon kin unudon gildat kabi kinda egipgwit.

Yesu da Telagi Yut Madepmon monej ilit pi awit amin yolgit

(Mt 21.12-13 ae Mk 11.15-17 ae Lk 19.45-46)

¹³‡Juda amin dakon Yapyap Bilak kapmat tanakwan Yesu Jerusalem kigit. ¹⁴Kin Telagi Yut Madep unun da nagalgwan pigi pindakban amin monej ilit pi awit. Amin diwari unun bulmakau, sipsip ae minam ban monej ilit pi awit. Anakwa amin diwari da tamonikon yigek monej kulabik aba pindakgit. ¹⁵Yan pindagek nap diwat diwat timigek unun ban amin ae bulmakau ae sipsip kisi baljan yolban telagi yut yipmanek wanga abigiwit. Yan anek Rom dakon monej ban Telagi Yut Madep dakon monej kulabik an an awit amin dakon monejni wiririkban kinakwa tamoni panjobilgit.

¹⁶Anek minam ban monej ilit pi awit yan yoyigit, “Minamji timik wanga panabigit! Ji da kulabik aba Datno dakon yut monej ilit tamo yombem dima asak!”

¹⁷††Yañban panjetni da gen kinda Pinjkop da papiakon tosok unun do nandawit. Gen unun yan tosok: “Gak dakon yut do galagisi nandisat, unun do anek unun yut da tagisi tosok do pini asat.”

¹⁸Juda amin da yo agit unun kanek yan iyigit, “Ni wasok tapmimi ton kinda nan noliban kanek gak yan mudan gaminbi da unun yo asal yan gandanen?”

¹⁹††Yañba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “On telagi yut tuwilba gildat kapbi da butgwan nak da kaluk witjikdisat.”

²⁰Yañban Juda amin da yawit, “Nin bilak 46 kabi da butgwan telagi yut on agiman. Gak da gildat kapbi dogin witjik do yosol, ma?” ²¹††Mani telagi yut unun iyi dakon giptim do yagit. ²²†††Don Pinjkop da Yesu ki-moron nan aban pidagit unun bisapmon panjetni da gen unun yagit unun do nandawit. Anek Pinjkop dakon gen gat ae Yesu da gen yagit kisi do nandaba bamisi agit.

Yesu da amin morap kisi dakon mibilni nandan mudosok

²³§Yesu Yapyap Bilagon Jerusalem kokup papmon egipgut bisapmon amin morapmi da wasokni tapmimi ton madepsi aban pindagek nandan gadan imgwit.

²⁴Mani Yesu da mibilni nandan mudagit, do but unun do dima yopgut. Amin kinda da amin dakon mibilni iyinjetjak do dima nandagit, nido iyi amin dakon butni kili pindak mudagit.

Yesu Nikodemus gat gen yagimal

3 ¹†Parisi amin kinda egipgut mani Nikodemus. ²Unun amin kalbi kinda Yesukon kin altan iminek yan iyigit, “Yoyinjet, amin kinda Pinjkop gat gadat gadat dima asak tam, gak da wasok tapmimi ton asal unun aripmi dima aban. Do gak yoyinjet kinda Pinjkopmon da apgul yan nandan gamaman.”

³††Yañban Yesu da gen kobogi yan iyigit, “Nak asisi gayisat, amin kinda aeni dima altosak kan, Pinjkop dakon Amin Kila Agakni aripmi dima kosak.”

⁴Iyiban Nikodemus da iyigit, “Amin pelan kili abi kinda da nian anek aeni altosak? Menji da butgwan pikek aeni tagi altosak?”

⁵††Yañban Yesu da iyigit, “Nak asisi gayisat, amin kinda pakbi ae Telagi Wupmon dima altosak kan, Pinjkop da Amin Kila Asagon aripmi dima pigisak. ⁶†††Aminon da altanji unun amin, ae Wupmon da altanji unun wup. ⁷Gak aego altoki dosi gayit unun do dima wirip-dakgi. ⁸Mirim unun galaktokni yolek dukwan dukwan tagini kisak. Wuwigi nandaman mani dukwan da abisak ae dukwan kisak unun dima kan pisoman. Amin morap Wupmon da alton unun yan gin.”

⁹Yañban Nikodemus da iyigit, “Unun nianon da no-man toni?”

¹⁰Yañban Yesu da kobogi yan iyigit, “Gak Israel amin dakon yoyinjet kinda da yo morap on dima nandabi piosok, ma? ¹¹Nak asisi gayisat, nin yo si nandaman unun do yoman, ae yo si pindakgiman unun do yan tenjenok aman. Mani dayino ji gen unun timit do dima galak ton. ¹²Nak miktimon yo ton unun do dayiko nandaba bami dima asak. Yan an do Kwen Kokupmon yo ton unun do dayiko niansi anek nandaba bami asak? ¹³Amin kinda da Kwen Kokup dimasi wigigit. Amin Dakon Monji Kwen Kokup da pigit unun dagin wigigit. ¹⁴†††Kalip Moses da miktim kibiri timon tunon

† 2:4 Jn 7.30; 8.20 †† 2:12 Mt 4.13 ‡ 2:13 TP 12.1-27 †† 2:17 Kap 69.9 †† 2:19 Mt 26.61; 27.40

††† 2:21 1Ko 6.19 ††† 2:22 Lk 24.6-8; Jn 12.16 § 2:23 Jn 7.31 §† 3:1 Jn 7.50; 19.39 §†† 3:3 Mt 18.3; 1Pi 1.23 §† 3:5 Esi 36.25-27 §†† 3:6 Jn 1.13 §† 3:14 IDT 21.9; Jn 8.28; 12.32

amin anjenakgit, yan gin amin da Amin Dakon Monji anjenotdañ. ¹⁵ †Anjenakba nandañ gadañ imni amin unun kisisi egip egip dagok dagogi mini abidokdañ. ¹⁶ †† “Piñkop amin miñtami miñtami ekwañ unun do but dasi galak tañ yomiñek Monji kalonji yomgut. Unun do nandañ gadañ imni amin Tipdom do amin dima ani. Egip egip dagok dagogi mini do amin ani. ¹⁷ †Piñkop da Monji miñjat aminyo anpakni kokwin anjek gen pikon yopjak do miñtamon dima yabekgit. Yokwikon bañ timitjak do yabekban pigit. ¹⁸ ††Monji nandañ gadañ imañ amin unun kobogi yokwi dima timitni. Mani nandañ gadañ mini amin unun Piñkop dakon Monji kalonji dakon mani dima nandañ gadañ imañ, do kobogi yokwi timitni dakon yan dagok kili anyobi. ¹⁹ ††Kobogi yokwi timitdañ dakon mibili unun yan: Tenjenji da miñtamon tenjenjanban amin da anpakni yokwi noman toni do pasalek tenjenji manji imiñek pilin tuk do galak tawit. ²¹ Mani gen bami panjek egisak amin unun tenjenjikon abisak. Abiñek tenjenjikon egakwan amin da kanba Piñkop da anpulu-ganban anpak tagisi asak.”

Jon da Yesu dakon mibili yan tenjenagit

²² ††Unun da kwenon Yesu gat pañdetni gat Judia miñtamon kiwit. Pañki pañdetni gat egek amin telagi pakbi soñ yomgut. ²³ Anakwan Jonyo kisi amin telagi pakbi soñ yomgut. Ainon kokupmon pakbi morapmi tawit do amin unudon apba telagi pakbi soñ yomgut. Ainon unun Salim kokup da kapmatjok tosok. ²⁴ (Unun bisapmon Jon dam tebanon dima yipbi.)

²⁵ Unun bisapmon Jon dakon pañdetni gat ae Juda amin kind a gat gen emat awit. Ni kosiron da pakbi soñek Piñkop da dabilon tagi kilek togi yan do gen emat awit. ²⁶ Anjek Jon dakon pañdetni da kiñ Jon yan iyiwit, “Yoyiñdet, amin unun Jodan Pakbi teri kind a gat egek mibilni yanbi nandagimañ, abisok amin kisisi da unun aminon kwa telagi pakbi soñ yomisak.”

²⁷ Yanba Jon da yan yoyigit, “Piñkop Kwen Kokup egisak unun da amin kind a do pi kind a dima imisak kan tagi dima asak. ²⁸ ††Nak kalip gen yagim unun disi nandañ, unun yan: ‘Nak Kristo dima. Piñkop da nak yabekban mibilant imiñek abisat.’ ²⁹ Wili kind a da miñjat kind a pasak kan, miñjat unun iyi do pasak. Pañakwan wili dakon notni da agek mirak yopmanjek geni nandañek kisik kisik asak. Abisok kisik kisik da nak da buron tugosok. ³⁰ Unun dakon man da wukwisi tosok, anakwan nak dakon man da piñbi tosok.

³¹ § “Amin kwen da pigit unun da amin morap kisi yapman mudosok. Miñtim amin unun on miñtim dakon, ae nandak nandakni unun on miñtim dakon. Amin Kwen Kokup da pigit unun da amin morap kisi yapman mudosok. ³² §†Unun da yo morap pindak nandañyo agit unun do yan tenjenjok asak, mani amin da nandaba bami dima asak. ³³ Geni do nandaba bami

asak amin unun Piñkop da gen bami yosok yan nandañ gadañ. ³⁴ Amin unun Piñkop da yabekban apgut unun Telagi Wupni tagapmisok dima, tugok tugogisi tañ imisak, do Piñkop dakon gen yan tenjenjosok. ³⁵ §††Dat da Monji but dasi galak tañ imiñek yo morap kilani asak do unun da kisiron yopgut. ³⁶ §†Amin morap Monji nandañ gadañ imañ unun amin egip egip dagok dagogi mini abidoñ. Mani amin morap Monji dakon gen dima guramikgan unun amin egip egip dima abidoni. Piñkop dakon butjapni unun aminon toktogisi tosok.”

Yesu da Samaria miñjat kind a gat gen yagimal

4 §††Yesu da amin telagi pakbi soñ yoban pañdetni morapmisi awit, yan Parisi amin da gen bini nandawit. Jon da pañdet timikgit dakon tilakni unun yapgut yan amin da yanba nandawit. (Yesu iyi telagi pakbi dima soñ yomgut, pañdetni da soñ yomgwit.) ³ Yesu da Parisi amin da gen bino kili nandañ namer yan nandañek Judia Provins yipmanjek tobil aeni Galili Provinskon kigit. ⁴ Galili kik do Samaria Provins binap nan kigit.

⁵ §†Kiñ Samaria dakon kokup pap kind a mani Sika unudon kiñ altagit. Sika unun da kapmatjok miñtim tim kind a tosok, unun miñtim tim kalipsigwan Jekop da monji Josep do imgut. ⁶ Pakbi gapma kind a Jekop da kalip wayikgit unun miñtamon tagit. Gildat binap anakwan Yesu kosit agipgut do warari nandañek unun pakbi gapma da ilenikon yik yawokgit. ⁷ Yik yawogakwan Samaria miñjat kind a pakbini kolek do apgut. Apban Yesu da yan iyigit, “Pakbi tagi koleñ nabi noken?”

⁸ (Pañdetni jap yum do kokup papmon kili kiwit.)

⁹ §†Yanban Samaria miñjat da Yesu yan iyigit, “Gak Juda amin kind a, ae nak Samaria miñjat kind a, do nido pakbi nabi noko yan nayisal?” (Miñjat unun mibili yan do yagit, Juda amin da Samaria amin gat not dima anjek egipgwit.)

¹⁰ §††Yanban Yesu da iyigit, “Gak Piñkop da but galak yo amin do isal yomisak unun nandisal tam, ae namin da pakbi nabi noko yan gayik unun nandisal tam, iyinbi unun amin da pakbi egip egipmi ton tagi gaban.”

¹¹ Yanban miñjat da yan iyigit, “Amin tagi, gak pakbi tibitgo mini, ae pakbi gapma unun dubagi. Do gak pakbi egip egipmi ton unun dukon nan anapbi?”

¹² §†Babiñnin Jekop da pakbi gapma on nin do nimgut. Jekop iyi gat ae monjini gat on gapmakon pakbi koleñ nawit, ae bulmakau sipsipyoni gat kisi nawit. Gak da Jekop yapmanjal, ma?”

¹³ Yanban Yesu da iyigit, “Amin morap on pakbi nanjek ae pakbi do akdañ. ¹⁴ §§§Mani nak da amin kind a do pakbi ibo nosak kan, ae pakbi do dima akdisak. Nak da pakbi iben unun da butnikon pakbi dabil kind a mudok mudogi mini tañ imdisak. Pakbi dabil unun da egip egip dagok dagogi mini imdisak.”

† 3:15 Jn 20.31 †† 3:16 Jn 3.36; 10.28; Ro 5.8; 8.32; 1Jn 4.9-10
‡ 3:17 Lk 19.10 †† 3:18 Jn 5.24 †† 3:19-20 Jn 1.5,9; 8.12 †††
3:22 Jn 4.1-2 ††† 3:28 Mt 11.10; Jn 1.20 § 3:31 Jn 8.23 §† 3:32
Jn 3.11

§†† 3:35 Mt 11.27; Jn 5.20 §† 3:36 Jn 3.16-18; 1Jn 5.12 §††
4:1-2 Jn 3.22 §† 4:5 WW 33.19; Jos 24.32 §† 4:9 Esr 4.1-5 §††
4:10 Jn 7.37-38; PA 21.6 §§† 4:12 Jn 8.53 §§§ 4:14 Jn 6.35

¹⁵ Yanj yanban miñat da Yesu yan iyigit, "Amin tagi, unjun pakbi nam. Nabi nanjek pakbi do dima aken. Anjek bunjon pakbi kolek do idon sanjenjek dima apben."

¹⁶ Yanban Yesu da yan iyigit, "Gak kin ego iyinbi tobil apjil."

¹⁷ Yan yanban iyigit, "Nak eno mini."

Yanban Yesu da iyigit, "Gak kalip amin pan kwinit abi kosiri 5 agit, da abisok amin yikgamal unjun ego dima. Gak eno mini yan bamisi yosol."

¹⁹ Yanban miñat da yan iyigit, "Amin tagi, gak kombi amin kinda yan gandisat. ²⁰†Samaria amin nin dakon babiknin on ileñon Pinjkop gawak imgwit. Mani Juda amin ji da yan yon, Jerusalem gin kinjek Pinjkop gawak imner kan tagisi."

²¹ Yanban Yesu da iyigit, "Miñat, nak gen gayisat unjun nandabi bami asak. Bisap kinda apdisak, unjun bisapmon Dat gawak imim unjun on ileñon dima tokdisak, ae Jerusalemyo kisikon dima tokdisak.

²²††Samaria amin ji Pinjkop dakon mibili pakyansi dima nandanek gawak iman. Amin yokwikon ban timit timit dakon kosit unjun Juda amin ninon tosak do yanbi, do nin Pinjkop bamisi nandanek gawak imaman. ²³ Mani bisap kinda apjak, ae kili abik, unjun bisapmon amin Telagi Wup da tapmimon da, ae anpak bamisikon da Dat gawak imdan. Dat da unjuden amin da gawak imni do galak tosak. ²⁴†Pinjkop iyi unjun Wup, unjun do anjek gawak iman unjun Telagi Wup da tapmimon da, ae anpak bamisikon da gawak imni kan unjun kilegisi."

²⁵ Yan yanban miñat da Yesu yan iyigit, "Mesaia, mani Kristo yan iyan, unjun don apjak yan nandisat. Unjun da abin yo morap niyin panterter an mudokdisak."

²⁶††Yanban Yesu da iyigit, "Nak gak gat gen yomak nak unjun amin mani."

²⁷ Yesu gen yan yanakwan unjudon gin panjetni da tobil abin kanba Yesu miñat kinda gat gen yanbal pindagek wiripdakgwit. Mani "Gak yo nido galak tosol?" bo "Nido on miñat gat gen yomal?" yan kinda da Yesu dima iyiwit.

²⁸ Anakwa miñat unjun pakbi tibitni yipmanek tobil kokup papmon kinjek amin yan yoyigit, ²⁹ "Ji abin amin kinda koni. Unjun amin da yo morap kalip agim unjun nayin mudak. Unjun Kristo bo?" ³⁰ Yoyinban kokup pap yipmanek Yesukon apgwit.

³¹ Kosiron abinakwa panjetni da Yesu yan iyiwit, "Yoyinjet, gak jap di na."

³² Mani yan yoyigit, "Nak japno ton, unjun jap dakon mibili ji dima nandan."

³³ Yoyinban panjetni da notni yoyin yoyin anjek yan yawit, "Amin kinda da jap panabin imik bo?"

³⁴††Yanakwa Yesu da yan yoyigit, "Pinjkop nak yabekban pigim unjun dakon galaktokni yolek pi namgut unjun an mudoken unjun da japno asak. ³⁵††Ji da yan yon, 'Kane 4 kabi mudanakwan jap pakpagi.' Mani nak da yan dayisat, ji sintanek jap pi do pindak

mudoni. Jap morap unjun kili bami tan mudan. ³⁶ Jap bami pakpak amin unjun tomni timikdak. Jap bami panmuwukdak unjun egip egip dagok dagogi mini do panmuwukdak. Yan do, jap kwaot kwaot amin gat ae jap bami pakpak amin gat kisi da kisik kisik tagi anjil. ³⁷ Yan do, gen kinda yon unjun bami, 'Amin kinda da jap kwaokdak, ae kinda da bami pasak.' ³⁸ Ji pigaga kinda pi dima awiron jap bami pani do nak da yabekgim. Amin da pi madepsi awiron ji da pini dakon bami pan."

³⁹ Miñat da, "Unjun amin da yo morap kalip agim unjun nayin mudak" yan yanban nandanek Samaria amin morapmi unjun kokup papmon nani da Yesu nandan gadan imgwit. ⁴⁰ Yan awit do Yesukon abinjek "Gak nin gat egipner" yan iyinba gildat bamori unjun kokupmon egipgwit. ⁴¹ Egek amin morapmisi Yesu iyi dakon geni nandanek nandan gadan imgwit. ⁴²†††Anjek miñat yan iyiwit, "Gen yanbi nandanek nandan gadan imaman. Mani unjun dogin dima. Nin da nin iyi dakon gen nandanek yan si nandan, unjun amin asi miktim amin morap yokwikon ban timit timit amin yan nandan."

Yesu da amin madep kinda dakon kila amin dakon monji anmilip agit

⁴³ Yesu unjun gat gildat bamori egi mudanek unjun kokup yipmanek Galili Provinskon kigit. ⁴⁴ Yesu iyi gen kinda yan yagit, "Kombi amin kinda iyi da miktimon amin da dima nandaba wikwan iman."

⁴⁵††Galili amin unjun kisi Yapyap Bilak bisapmon Jerusalem kokup papmon egek Yesu da yo morap agit unjun pindak nandan yo awit, do Yesu unjun Galili kin altanakwan but galagon da abidawit.

⁴⁶†††Yesu aeni Galili miktimon Kana kokupmon kigit. Kalip unjun kokupmon unjun da wasok aban pakbisi unjun da wain dagagit. Kana kokupmon kila amin madep dakon kila amin kinda egipgut. Monji Kapaneam kokupmon sot agit. ⁴⁷†††Unjun kila amin da Yesu Judia yipmanek Galili abik unjun dakon geni nandanek Yesukon kinjek monji sot an pali kimot do agit unjun anmilip asak do bisit tebai iyigit.

⁴⁸†††Iyinban Yesu da yan iyigit, "Ji wasok tapmimi ton mibili mibili dima pindatni kan, nandan gadat dima akdan."

⁴⁹ Yanban kila amin da yan iyigit, "Amin tagi, monjino dima kimagakwan tepmi piki."

⁵⁰††Yanban Yesu da iyigit, "Gak kiki. Monjigo egipdisak."

Yanban kila amin Yesu da gen yagit unjun do nandan bami aban tobil kigit. ⁵¹ Tobil kinakwan pi monjini da apba kosiron domdom anjek yan iyiwit, "Monjigo sot yipmak da tagi egisak."

⁵² Yanba yoyigit, "Ni bisapmon sotni yipman dek?"

Yanban iyiwit, "Apma gildat tobil do 1 kilok giptimi kindap sogit unjun yawokgit."

† 4:20 GT 12.5-14; Kap 122.1-5 †† 4:22 2KA 17.29-41; Ais 2.3; Ro 9.4-5 † 4:24 Ro 12.1; 2Ko 3.17; Pil 3.3 †† 4:26 Mk 14.61-62 †† 4:34 Jn 6.38 ††† 4:35 Lk 10.2

††† 4:42 1Jn 4.14 § 4:44 Mt 13.57 †† 4:45 Jn 2.23 ††† 4:46 Jn 2.1-11 §† 4:47 Mt 8.5-6 §†† 4:48 Jn 2.18; 1Ko 1.22 †† 4:50 Mt 8.13

⁵³ Yanba datni da yan nandagit, apma unun bisapmonsu Yesu da yan nayigit, "Monjigo egipdisak." Yan nandanek iyi gat ae amin kabini yutnikon egipgwit unun gat kisi nandan gadat awit.

⁵⁴ †Yesu Judia yipmanek Galili kin wasok tapmimi ton unun aban kosit bamot agit.

Yesu da Pinƙop gawak imim bisap madepmon amin yoyin dekgit

(Kilapmi 5-10)

Yesu da Betesda Pakbi idapmon amin kindan anmilip agit

5 Egi don Juda amin dakon jap noknok bisap madep kindan altanakwan Yesu Jerusalem kigit. ² Jerusalem kokup papmon pakbi idap kindan tosok, Ibru genon da Betesda yan yon. Unun pakbi idap tip dam madep dakon wigat kindan mani Sipsip Wigat unun da kapmatjok tosok. Pakbi idap ilenikon yik nandat yut 5 yan ton. ³ Unun yik nandat tamokon sot amin morapmi egipgwit: dabilini amin, ae kandapmi yokwi amin, ae kidari alek tanbi amin kisi egipgwit. ⁵ Amin kindan egipgut unun sotni tan iminakwan gin egakwan bilak 38 agit. ⁶ Yesu da unun amin pagakwan kanek sot kilisi agit yan nandanek iyigit, "Gak giptimgo kilek tosok do nandisak?"

⁷ Yanban sot amin da kobogi yan iyigit, "Amin tagi, pakbi da wayin asak bisapmon amin kindan da nak anpulan pakbi idapmon abigi dima nepmandak. Nak pigit do anapbo amin diwari da nwapmanek pigi pigi an."

⁸ †Yanban Yesu da iyigit, "Gak pidan yalin potgo timigek kosit agip!" ⁹ Gen yan iyinakwan unudon gin amin unun giptimi kilek tanban yalin potni timigek kosit agipgut.

Yo unun Sabat bisapmon altagit, ¹⁰ †do Juda amin da kilek tagit amin yan iyiwit, "Abisok unun Sabat bisap. Gak gen teban yapmanek yalin potgo timigek agisak."

¹¹ Yanba yan yoyigit, "Amin unun nak anmilip ak unun da yan nayik, 'Gak pidan yalin potgo timigek kosit agip!'"

¹² Yanban iyiwit, " 'Gak pidan yalin potgo timigek kosit agip! yan unun namin da gayik?'"

¹³ Yesu amin morapmi da bikbigon da kili kigit, do kilek tagit amin unun namin da iyigit unun dima nandagit. ¹⁴ Don Yesu da Telagi Yut Madep da nagalon pigek amin unun kanek yan iyigit, "Nandaki, gak kilek tal. Yo yokwi sanbenek dima aki. Aki kan sot agil unun yapmanek yo jigisi da altan gamdisak." ¹⁵ Iyiban amin unun kin Juda amin yan yoyigit, "Yesu da nak anmilip agit."

¹⁶ Yesu unun Sabat bisapmon yo yan agit, do Juda amin da wasanek yo yokwi animgwit. ¹⁷ Mani Yesu da

† 4:54 Jn 2.11 †† 5:8 Mt 9.6 † 5:10 Ni 13.19; Jer 17.21

yan yoyigit, "Datno yik nandari mini pi agit da anan obisak, ae nakyu kisi yan gin asat." ¹⁸ †Yesu Sabat dakon gen teban yapgut, ae unun gin dima, Pinƙop unun naga dakon Datno yan yanek nak Pinƙop gat arip yan nandagit. Unun yagit do Juda amin da mibiltok anakba kimotjak do nandawit unun si yapmanek wagilsi anatan kimotjak yan nandaba teban tagit.

Pinƙop dakon Monji unun yan dagok anibi

¹⁹ †Juda amin da yan nandanakwa Yesu da gen kobogi yan yoyigit, "Nak asisi dayisat, Monji unun iyi da nandak nandagon yo kindan aripmi dima asak. Datni da yo asak unun kanek unun nan gin asak. Dat da pi asak, Monji kisi yan gin asak. ²⁰ Dat da Monji but dasi galak tan iminek yo morap asak unun Monji yolisak. Wasok agit unun si yapmanek Dat da wasok masi masi yolinban ji unun pindagek tamtam yokdan. ²¹ Dat da amin kimakbi paban pidanakwa egip egip yomisak, unudon gin Monji da namin amin do egip egip yom do nandisak unun iyi dakon galaktok yolek yomisak. ²² ††Dat da amin kindan dakon anpakni dima kokwinidak. Amin da Dat do man madep imni do anek amin kokwin agak pi kisi morap unun Monji do imin mudagit. Amin kindan Monji man madep dima imisak kan, Dat Monji yabekban pigit ununyo kisi man madep dima imisak.

²⁴ ††† "Nak asisi dayisat, amin kindan nak dakon gen nandanek Dat yabekban pigim unun nandan gadan imjak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini abidosak. Unun amin gen pi tamokon dima atjak. Unun kimot yipmanek egip egip kili abidosok. ²⁵ Nak asisi dayisat, bisap kindan apdisak, ae kili abik, unun bisapmon amin kimakbi Pinƙop Monji dakon gen nandanek egip egip abidokdan. ²⁶ Nido Dat unun iyikon egip egip tosok, do Monji kisi iyikon egip egip tan imjak do yan dagok agit. ²⁷ Monji unun Amin Dakon Monji egisak, do Dat da yan mudan iban gen kokwin asak. ²⁸ Nak da gen yosot unun do but morap dima ani. Bisap kindan apdisak, unun bisapmon amin morap kimakbi kokupmon pokgon unun Monji dakon gen nandanek ²⁹ swanga kin mudokdan. Anpak kilegi awit amin unun pidanek kalugi egipdan. Ae anpak yokwi awit amin unun pidanek gen kokwin tamokon kwa gen kokwin amin da pasilni do yoyikdisak."

Amin diwari kisi da Yesu dakon mibili yawit

³⁰ †Yesu da sanbenek yan yagit, "Nak naga da nandak nandagon yo kindan aripmi dima aben. Datno dakon gen nandanek gen kokwin asat. Naga dakon galaktok yolek dima asat, Dat nak yabekgit unun dakon galaktok yoldat, do gen kokwin kilegi asat.

³¹ "Pi asat unun jonjigek naga do yan tenjenok aben kan, amin da nak dakon gen tagi dima nandan teban toni. ³² Mani amin kindan egisak ununyo kisi nak da pi

†† 5:18 Mt 26.4; Jn 7.1; 10.30 †† 5:19 Jn 5.30 ††† 5:22-23 Jn 5.27; Ya 10.42; Pil 2.10-11; 1Jn 2.23 ††† 5:24 Jn 3.15-18 § 5:29 Dan 12.2; Mt 16.27; Ya 24.15 †† 5:30 Jn 5.19; 6.38

asat unjun jonjigek yanj tenjenok asak. Nak nandisat, gen yanj tenjenok asak unjun bamisi yosok. †

³³ † "Ji da amin yabekba Jonon kwa Jon da nak do yanjkwok bamisi agit. ³⁴ Miktim amin kinda da nak dakon gen anteban asak unjun da yo madep dima asak. Mani ji yokwikon banj puluganj kini yanj do Jon da yanjkwok agit unjun do dayisat. ³⁵ Jon unjun lam kinda da yanj sonjek tenjenagit. Ji bisap pisipmisok unjun dakon tenjen do galak tawit.

³⁶ †† "Mani pi asat unjun yo kinda da jonjigek nak do yanj tenjenok asak unjun da Jon da yanjkwok agit unjun yapmandak. Yo unjun pi morap Datno da anj mudokenj do namgut unjun. Unjun anjapbo asi Dat da nak yabekban pigim unjun nandaba bamisi asak. ³⁷ †Datno nak yabekban pigim unjun da iyi pi asat unjun jonjigek yanj tenjenok asak. Ji tekni bisap kinda dima nandawit, bo tomni bisap kinda dima kawit. ³⁸ Dat dakon geni ji dima abidonj, nido amin yabekban pigit unjun dima nandanj gadanj iman. ³⁹ ††Pinjkop da papiakon gen toj unjun da egip egip dagok dagogi mini nimanj ji yanj nandanj. Yanjo, ji pini tebaisi anjek manjinek nandanj kokwinik mudonj. Unjun papia da nak do yanjkwok asak, ⁴⁰ mani ji da egip egip dagok dagogi mini abidok do nagon ap do dimasi galak toj.

⁴¹ "Nak amin da man madep namni do gen unjun dima yosot. ⁴² Mani nandanj damisat, ji Pinjkop do but dasi dima galak tanj iman. ⁴³ Nak Datno da manon apbo ji da nak dima abidonj. Mani amin kinda da iyi da manon apjak kanj, ji tagisi abidoni. ⁴⁴ Ji notji da man madep damni do nandanj, mani Pinjkop kalonj da man madep damjak do dima nandanj. Ji yanj anjek nianjon da nandanj gadat ani?

⁴⁵ "Nak Daron kinjek ji gen pikon depdisat yanj dima nandani. Moses da ji panpulugosak yanj nandanj teban toj, mani dima. Moses da iyi gen pikon depdisak.

⁴⁶ ††Moses da nak do gen mandagit. Geni do nandaba bami asak tam, nakyo kisi nandanj gadanj nabam.

⁴⁷ Mani unjun gen mandagit unjun do nandaba bami dima asak, do nikon da nak dakon gen do nandaba bami asak?"

Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut

(Mt 14.13-21 ae Mk 6.30-44 ae Lk 9.10-17)

6 Don Yesu Galili Pakbi Idap teri kinda do wigigit. (Unjun pakbi idap mani kinda Taiberias.) ² Yesu da wasok tapmimi toj anjek sot amin panjkilek aban kawit, do amin morapmisi da bunjon yolgwit. ³ Yolakwa Yesu ilejon wikwan panjet kabini gat yikgwit. ⁴ Unjun bisapmon Juda amin dakon Yapyap Bilak Madep kwanj tagit. ⁵ Yesu amin morapmisi apba pindagek Pilip yanj iyigit, "On minjat amin kabi do bret dukon banj yumanj yomno noni?" ⁶ (Pilip si anjekwalek kok do yanj iyigit. Yesu unjun yanj akenj yanj unjun iyi kili nandagit.)

⁷ Yanban Pilip da kobogi yanj iyigit, "Nin monen 200 danari banj bret yumanj yomno amin kalonj kalonj da bret jimjimjok kinda aripmi dima timik timik agagi."

† Yesu da Pinjkop Datni do yosok. †† 5:36 Jn 3.2; 14.11 ‡ 5:37 Mt 3.17; Jn 5.32; 8.18 †† 5:39 Lk 24.27 †† 5:46 Ya 3.22

⁸ Yanban panjetni kinda mani Andru, unjun Saimon Pita dakon padige, unjun da Yesu yanj iyigit, ⁹ "Monjisok kinda oni unjun dakon bret timi 5 bali banj wasanji unjun gat ae tap kilap bamori gat tanj iman. Mani on minjat amin morapyo do yomno aripmi dima asak."

¹⁰ Yanban Yesu da yagit, "Yoyinba minjat aminyo pabinj yitni." Unjun timon jonj tim madep tagit. Wili 5 tausen yanj da tilak pabinj yikgwit. ¹¹ Yik mudanjakwa Yesu da bret timigek Pinjkop ya yanj iyinjek amin yikgwit unjun do yoban galaktokni da aripmon nawit. Ae tap kilap timigek yanj gin agit. ¹² Jap nanba aripmi anjakwa Yesu da panjetni yanj yoyigit, "Jap diwat nanj diwaranj unjun kisi timik panmuwutni. Jimjimi kinda dima tanj yokwi toni." ¹³ Yanj yoyinban bret timi 5 bali banj wasanji nanj diwarikgwit unjun yik madep 12 kabi similiba tugawit.

¹⁴ Yesu da unjun wasok tapmimi toj aban kanjek amin da yanj yawit, "Asisi, Pinjkop da kombi amin miktimon yabet do yagit oni." ¹⁵ ††Amin da Yesu unjun kila amin madepnin egi nimjak do anteban anej yanj nandanjakwa Yesu da butni pindak mudagit, do yopmanjek iyi gin tobil ilejon wigigit.

Yesu pakbi idap kwenon bamanj bamanj kigit

(Mt 14.22-33 ae Mk 6.45-52)

¹⁶ Pilin pilindo panjetni pakbi idapmon pigiwit. ¹⁷ Anjakwa pilin tanjakwan Yesu dima opban kanj iyi gin bot kindakon wigek Kapaneam kokupmon kik do pakbi idap binap nanj kiwit. ¹⁸ Kinjakwa mirim madepsi anjakwan pakbi madepsi tamalikgit. ¹⁹ Anjakwan panjetni pakbi wayigek 5 bo 6 kilomita da tilak kinjek kanjakwa Yesu pakbi idap kwenon bamanj bamanj bot da kapmatjok opban kanjek pasalgwit. ²⁰ Pasalba Yesu da yanj yoyigit, "Nak da naga obisat. Ji dima pasolni." ²¹ Yanj yanban Yesu boron wisak do but galaksi nandawit. Boron wikwan unjun bisapmon gin kokup kik do nandawit bot unjon akgit.

Amin da Yesu wisiwit

²² Gildat kinda do minjat amin kabi madep pakbi idap teri kinda do egipgwit unjun sigin egipgwit. Egek yanj nandawit, apma bot kalonj kinda gin tagit, mani Yesu unjun boron panjetni gat dima wigiwit. Panjetni dagin wigek kiwit. ²³ Yanj nandanjek egakwa bot diwari Taiberias kokup da apgwit. Abinj Amin Tagi da bret gisamigek yoban nawit, unjun kokup da kapmatjok panjabinj akgwit. ²⁴ Anjakwa amin da Yesu gat panjetni gat dima ekwanj yanj pindakgwit, do bot timigek Kapaneam kokupmon Yesu wisinj kok do kiwit.

Yesu unjun Kwen Kokup dakon bret

²⁵ Kinj pakbi idap teri kinda Yesu kanjkanj yanj iyiwit, "Yoyinjet, gak ni bisapmon idon abil?"

²⁶ Yanba Yesu da yanj yoyigit, "Asisi dayisat, ji bret dabo nanjek butji tugawit unjun do anjek nak wisinj anjanj obenj. Wasok tapmimi toj doliko pindagek unjun

††† 6:15 Jn 18.36

tilak dakon mibili nandawit, unjun do anjek dima oberj. ²⁷ †Ji jap tarj yokwi togj pak do pi dima ani, egip egip dagok dagogj mini dakon jap unjun pak do pi ani. Jap unjun Amin Dakon Monji da damdisak. Yarj asak do Pinjkop Dat da tilak agit."

²⁸ †Yarjban iyiwit, "Nin nianjsi anjek Pinjkop dakon pi anej?"

²⁹ ††Yarjba Yesu da yarj yoyigit, "Pinjkop dakon pi unjun yarj: Ji Pinjkop da amin yabekban apgut unjun nandan gadanj imni."

³⁰ †Gen unjun yarjban yarj iyiwit, "Babiknin da miktim kibiri timon mana nawit. Unjun dakon gen Pinjkop da papiakon yarj mandabi da tosok:

'Kwen Kokup dakon bret amin do yoban nawit.'

Do gak nianj abi? Tilak tapmimi toj nianjensi kinda narj abi kanjek nandan gadanj gamnenj?"

³² †Yarjba Yesu da yarj yoyigit, "Asisi dayisat, Kwen Kokup dakon bret Moses da dima damgut. Datno da Kwen Kokup dakon bret bamisi ji do damisak. ³³ Amin Kwen Kokup da pinj miktimon minjat amin morapyo do egip egip yomisak unjun Pinjkop dakon bretni."

³⁴ †Yarjban iyiwit, "Amin tagi, unjun bret bisapmi bisapmi nin do nibi."

³⁵ ††Yarjba Yesu da yoyigit, "Nak naga egip egip dakon bret. Amin kinda nagon apjak karj, jap do ae sanjenek dima akdisak, ae amin kinda nak nandan gadanj namjak karj, pakbi do ae sanjenek dimasi akdisak.

³⁶ "Nak yarj dayit, ji nak kili nandawit mani sigin dima nandan gadanj namanj. ³⁷ Dat da minjat amin morapyo namisak unjun da nagon apdanj. Amin morap nagon abanj aripmi dima yolbo kini. ³⁸ Nido nak naga dakon galaktok yolek Kwen Kokup da dima pigim. Namin da nak yabekgit nak unjun dakon galaktok yol do pigim.

³⁹ †† Datno nak yabekban pigim unjun dakon galaktok unjun yarj: Nak Datno da amin kili namgut unjun kinda dima yipbo pasiljak. Mibi gildaron kisisi pabo pidoni.

⁴⁰ Datno dakon galaktok unjun yarj: amin morap Monji kanjek nandan gadanj imni, unjun kisisi egip egip dagok dagogj mini do amin ani do nandisak. Ae mibi gildaron kisisi pabo pidoni do nandisak."

⁴¹ Yesu da nak naga bret Kwen Kokup da pigim yarj yagit do Juda amin da nandaba yokwi tok anj iminjek gen morapmi yawit. ⁴² ††† Yarj yawit, "On Yesu, Josep dakon monji gin, ma? Merj ae datni unjun nandan yomamanj. 'Nak Kwen Kokup da pigim' yarj nianjon da yosok?"

⁴³ Yarjba Yesu da yoyigit, "Ji nandaba yokwi tok anjek disisi gen gen dima abit. ⁴⁴ ††† Dat da nak yabekban pigim. Amin kinda iyi da galak togon nagon aripmi dima apjak. Dat da nandak nandakni antagap aban nagon tagi opjak. Ae mibi gildaron nak da kimoron narj abo pidokdisak. ⁴⁵ † Kombi amin da papiakon gen yarj toj:

'Pinjkop da minjat amin morapyo yoyindetdisak.'

† 6:27 Jn 6.48-58 †† 6:29 1Jn 3.23 † 6:30-31 TP 16.14-15; IDT 11.7-9; Kap 78.24; Mt 16.1; Jn 2.18 †† 6:35 Jn 4.14 †† 6:39 Jn 10.28-29; 17.12 ††† 6:42 Mt 13.55 ††† 6:44 Jn 6.65 † 6:45 Ais 54.13

Amin morap Dat dakon gen do mirak panjek nandak nandak panj unjun nagon obanj. ⁴⁶ †† Miktim amin kinda da Dat dimasi kagit. Amin unjun Pinjkop gat egipgumal da apgut unjun dagin Dat kagit. ⁴⁷ ††† Nak asisi dayisat, nandan gadat asak amin unjun egip egip dagok dagogj mini do amin asak. ⁴⁸ †† Nak naga egip egip dakon bret. ⁴⁹ Babikji miktim kibiri timon mana nawit unjun kimak mudawit. ⁵⁰ Mani bret Kwen Kokup da pigit, amin da unjun nanjek aripmi dima kimotni. ⁵¹ Nak egip egip dakon bret Kwen Kokup da pigim. Amin kinda unjun bret nosak karj, egip egip dagok dagogj mini egipjak. Bret unjun yomdisat unjun naga dakon sabamno, miktim amin da egip egip abidoni do yomdisat."

⁵² Yarj yarjban Juda amin da iyi gin gen emat madepsi anjek yawit, "Unjun amin nianjon da sabamni niban nonej do yosok?"

⁵³ Yarjba Yesu da yarj yoyigit, "Asisi dayisat, ji Amin Dakon Monji dakon sabam ae yawiyo dima noni karj, jikon egip egip dima tarj damjak. ⁵⁴ Sabamno unjun jap bamisi ae yawino unjun pakbi bamisi, do amin kinda nak dakon sabamno ae yawino nosak karj, egip egip dagok dagogj mini egipjak. Anjakwan mibi gildaron kimoron narj abo pidosak. ⁵⁶ Nak dakon sabamno ae yawino nosak amin unjun nagon egakwan nak unjun aminon egipbenj. ⁵⁷ ††† Dat egip egipmi toj da nak yabekban pigim. Unjun egisak do anjek nak egisat. Unjun da tilak nak egisat do anjek nak nosak amin unjun kisi egipjak. ⁵⁸ Bret on dasi Kwen Kokup da pigit. Kalip babikji bret unjun narj egek don kimakgwit. On bret unjuden dima. Amin kinda bret on nosak karj, unjun amin egip egip dagok dagogj mini egipjak."

⁵⁹ Yesu gen on Kapaneam kokupmon Juda amin da muwut muwut yutnon egek amin yoyinj degek yagit.

Egip egip dagok dagogj mini dakon gen

⁶⁰ Yesu da gen unjun yarjban nandanjek panjetni morapmi da yarj yawit, "Gen on yosok unjun jigisi. Namin da aripmi abidosak?"

⁶¹ Panjetni da gen unjun do yarjba yokwi tok aba buri pindagek yarj yoyigit, "Gen unjun do nandan gadatji wital kisak, ma? ⁶² Ji kanakwa Amin Dakon Monji kalip egipgut kokupmon aeni tobil wigisak karj, ji nianj nandanani? ⁶³ Telagi Wup da iyi amin egip egip dagok dagogj mini yomisak. Amin da iyi egip egip dagok dagogj mini aripmi dima timitni. Gen dayisat unjun da Wup egip egip damisak unjun jikon anabisak. ⁶⁴ †† Mani jikon da amin diwari nandan gadat dima anj." (Nandan gadat dima awit amin unjun Yesu da pini wasanek agiron da kili nandan yominj mudagit. Ae namin da uwal da kisi-iron yipjak unjun kili nandan imgut.) ⁶⁵ †† Yesu da sanjenek yarj yagit, "Mibili yarj do nak yarj kili dayigim, 'Amin kinda Dat da dima antagap asak karj, nagon aripmi dima opjak.'"

⁶⁶ Yesu da gen unjun yoyinjan panjetni diwari tobil kinjek Yesu sanjenek dima yolgwit. ⁶⁷ Yarj anakwa Yesu

†† 6:46 Jn 1.18 ††† 6:47 Jn 3.15-16 †† 6:48 Jn 6.32,58 ††† 6:57 1Jn 3.24 †† 6:64 Jn 13.11 †† 6:65 Jn 6.44

pangetni 12 kabi yan yoyigit, "Ae jiyo kisi nepmanj dek kikdan?"

⁶⁸ † Yoyinban Saimon Pita da kobogi yan iyigit, "Amin Tagi, nin naminon kinen? Gak dakon gen da egip egip dagok dagogi mini nimisak. ⁶⁹ Nin nandan gadat anek yanjsi nandan, gak Pinjok dakon Telagi Amni."

⁷⁰ Yanban Yesu da yoyigit, "Nak ji 12 kabi manjigim, mani ji kabikon da kinda unun Sunduk yombem."

⁷¹ (Unun Judas, Saimon Iskariot dakon monji do yagit. Unun pangetni 12 kabikon nani kinda, mani unun bin amin do Yesu uwal da kisiron yipgut.)

Imal Yut Kaben Bilagon Yesu Jerusalem kigit

7 †† Unun da kwenon Yesu Galili Provinskon gin agipgut. Juda amin da Yesu si anjatno kimotjak yan nandawit, do Judia Provinskon agip do dima nandagit. ² †† Juda amin dakon Imal Yut Kaben Bilak unun dakon bisap kwan tanjakwan ³ Yesu dakon padik padikni da yan iyiwit, "Gak on kokup yipmanek Judia Provinskon kinjek wasok tapmimi ton anjaki pangetgoni da koni. ⁴ Amin kinda amin morapmi da nandan imni do nandisak kan, yo pasili dima asak. Gak yan asal do amin morapmi da dabilon abi koni." ⁵ †† (Padik padikniyo kisi dima nandan gadan imgwit do gen unun yawit.)

⁶ Yanba Yesu da yoyigit, "Ji galak tokjikon tagi agipni, mani nak dakon bisap unun dima kwanjak. ⁷ Miktim amin morap da ji nandaba yokwi tok aripmi dima an damni, mani nak anpak yokwi an unun do yan kwok asat, do unun do nandaba yokwi tok an naman. ⁸ Ji jap noknok bisap madep do Jerusalem kini. Nak dakon bisap dima ak, do naga dima kiker." ⁹ Gen unun yan yanek Galili Provinskon sigin egipgut.

¹⁰ Mani padik padikni jap noknok bisap madepmon kin mudanakwa noman da dima, pasilikon da burjon don kigit. ¹¹ Unun bilak bisap madepmon Juda amin dakon kila amin da Yesu wisinjak yan yawit, "Unun amin dukwan egisak?"

¹² Yan yanakwa amin kabi madep Jerusalem egipgwit da gen pisigon da gen yawit. Diwari da "Unun amin tagisi" yan yawit. Ae diwari da "Dima, unun amin top panjewardak" yan yawit. ¹³ Mani Juda amin dakon kila amin do pasalek mibilni noman dima yawit.

¹⁴ Jap noknok bisap madep binapgan Yesu unun Telagi Yut Madep unun da nagalon pigek amin yoyin dekgit. ¹⁵ †† Anjakwan Juda amin dakon kila amin da geni unun nandan wuripdagek yan yawit, "On amin papia yut dima wigek nandak nandak madep dukon pagit?"

¹⁶ ††† Yan yanba yoyigit, "Gen unun dayin dekdan unun naga dakon gen dima. Pinjok yabekban pigim unun dakon gen nan dayisat. ¹⁷ Amin kinda Pinjok dakon gen guramitjak kan, unun da geno dakon mibilni tagi nandisak. Pinjok dakon gen nan yosot, bo naga da nandak nandagon da yosot unun tagi kokwinitjak. ¹⁸ †††

† 6:68 Mt 16.16 †† 7:1 Jn 5.18 † 7:2 MS 23.34 †† 7:5 Ya 1.14 †† 7:15 Mt 13.54; Lk 2.47 ††† 7:16 Jn 12.49; 14.10 ††† 7:18 Jn 8.50

Amin kinda iyi dakon gen yosok, unun amin iyi man madep pak do yosok. Mani amin kinda yabet amni man madep pasak do nandisak unun amin topni mini, amin kilegisi. ¹⁹ † Kalip Moses da gen teban damgut, mani jikon da amin kinda da unun gen teban dima guramikdak. Ji nak nido nikba kimokgen do nandan?"

²⁰ †† Yanban kobogi yan iyiwit, "Kon kinda gagon egisak. Namin da gikban kimokgi do nandisak?"

²¹ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nak wasok tapmimi ton kaloni kinda agim unun do wiripdagwit. ²² ††† Kalip Moses da monjisi dakon giptim mandak dakon anpak ani do dayigit. (Asi, Moses iyi dima wasanek agit, babikji Abraham da wasanek agit.) Ji Moses dakon gen teban yolek monjisi dakon giptim Sabat bisapmon kisi mandan. ²³ †† Ji Moses dakon gen teban dima yapni do anek monjisi dakon giptimni Sabat bisapmon kisi mandan gin. Ji yan an, do nak da Sabat bisapmon amin kin da anmilip agim unun do butjap nido nandan naman? ²⁴ Ji dabil dagin pindagek nandan kokwin an. Yo morap kokwin agak bamisi ani kan unun tagisi."

Yesu unun nianjen amin kinda?

²⁵ Jerusalem kokup papmon amin diwari da yawit, "On amin nan kila amin da anakba kimotjak do nandan, ma? ²⁶ Kabit, nomansi agek gen yanjakwan gen kinda dima iyan. Kila amin da asi unun Kristo yan nandan iman? ²⁷ ††† Unun amin kokupni unudon yan nandan imaman. Kristo apjak bisapmon amin da dukon amin kinda yan dima nandan imdan."

²⁸ †† Yan yanakwa Yesu unun Telagi Yut Madep da nagalon amin yoyin degek gen papmon da yan yagit, "Ji nak dakon mibilno ae kokupno dukwan tosok unun nandan. Mani nak naga da galak togon dima pigim. Datno nak yabekban pigim unun topni minisi. Ji unun dima nandan iman, ²⁹ mani nak unun gat egipgumak, ae unun da nak yabekban pigim, do unun nandan imisat."

³⁰ †† Gen unun yanban nandanek dam tebanon yip do awit, mani bisapni dima agit do amin kinda da dima abidagit. ³¹ Amin morapmi da nandan gadan iminjak yan yawit, "Amin kinda da don abinjak on amin da wasok tapmimi ton asak unun yapmanek morapmisi asak? Aripmi dima, do on Kristo bo?"

Yesu abidok do obip amin yabekgwit

³² Amin da Yesu do gen pisigon da yan nandat an iminakwa Parisi amin da nandawit. Nandanek mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da Yesu abidok do obip amin yabekgwit. ³³ Anakwa Yesu da gen yan yagit, "Nak bisap pisipmisok ji gat egek yabekban pigim aminon tobil wigiker. ³⁴ †††† Wiganbo ji nak wisikdan, mani dima nandakdan. Ae nak da kokup egipber unudon ji aripmi dima wigikdan."

§ 7:19 Ya 7.53; Ro 2.21-24 †† 7:20 Jn 8.48; 10.20 ††† 7:22 WW 17.9-13; MS 12.3 †† 7:23 Jn 5.8-10, 16 ††† 7:27 Jn 7.41; 9.29 †† 7:28 Mt 11.27; Jn 8.55 †† 7:30 Jn 7.44 ††† 7:34 Jn 8.21; 13.36

¹⁸ †Nak naga nanj jonjgek naga do yanjkwok asat, ae Dat nak yabekban pigim ununyo kisi nak nanj jonjgek yanjkwok asak."

¹⁹ †Yanban Parisi amin da yanj iyiwit, "Datgo dukwan egisak?"

Yanba yoyigit, "Ji nak dima nandan namanj, ae Datno kisi dima nandan imanj. Nandan namanj tam, Datnoyo kisi tagi nandan ibam."

²⁰ ††Yesu unun Telagi Yut Madep dakon buri kinda paret yopgwit unudon egek amin yoyinj degek gen unun yagit. Mani bisapni dima agit, do amin kinda da dima abidagit.

Yesu da iyi kisak kokupmon aripmi dima kini do yagit

²¹ † Yesu da sanjbehek amin yanj yoyigit, "Nak depman kiko ji nak wisikdanj, mani yokwisi tanj daminjakwa kimotdanj. Nak da kikejon aripmi dima apni."

²² Gen yanj yanban nandanek Juda amin da iyi gin yanj yawit, " 'Nak kikejon aripmi dima apni' yanj unun nido yosok? Iyi nanj anagek kimot do yosok?"

²³ ††Yanba Yesu da yanj yoyigit, "Ji migon amin. Nak kwen amin. Ji miktim amin, mani nak miktim amin dima. ²⁴ Yanjo, kilij dayit, ji yokwisi tanj daminjakwa kimotdanj. Ji nak Unun Amin yanj dima nandan gadanj namni kanj, yokwisi tanj daminjakwa kimotdanj."

²⁵ Yanban iyiwit, "Gak naminj?"

Yanba Yesu da yoyigit, "Nak kilij dayigim da dayinj ananj obisat. ²⁶ Ji dakon anjak kokwinigek gen morapmisi tagi yokerj. Mani Amin nak yabekban pigim unun top dima yosok. Gen morap unun yanban nandagim unun banj miktim aminon yanj tenjentosot."

²⁷ Gen unun yoyinjakwan Datni do yosok yanj dima nandawit, ²⁸ †do Yesu da yanj yoyigit, "Ji Amin Dakon Monji anenagek nak Unun Amin yanj nandan namdanj. Unun bisapmon nak naga da nandak nandagon yo dima asat yanj nandakdanj. Dat da nayinj dekgit unun banjin yosot yanj nandakdanj. ²⁹ Nak yabekban pigim amin unun nak gat ekwamak. Bisapmi bisapmi nak Dat dakon galaktok yoldat, do dima nepmanj dekdak."

³⁰ Gen unun yanjakwan gin amin morapmi da nandanek nandan gadanj imgwit.

Gen bami da amin puluganj yopdisak

³¹ Yesu da Juda amin nandan gadanj imgwit yanj yoyigit, "Nak dakon gen guramitni kanj, nak dakon panjetnoni bamisi egipdanj. ³² Yanj egek gen bami nandan pisanba unun da puluganj depdisak."

³³ †††Yanban yanj iyiwit, "Nin Abraham dakon babikni kabi ekwamanj. Nin bisap kindakon amin kinda dakon oman monjini dima egipgumanj. Do nianjon da amin taginin da kisiron da puluganj kinerj do yosol?"

³⁴ †††Yanba Yesu da gen kobogi yanj yoyigit, "Nak asisi dayisat, amin morap yokwi an unun yokwi dakon oman monjini ekwanj. ³⁵ Oman monji amin yuri kinda gat toktogisi dima ekwanj. Monji dagin toktogi ekwanj.

³⁶ Yanjo, Monji da puluganj depjak kanj, ji wagilsi puluganj depbi.

³⁷ "Ji Abraham dakon amin kabi yanj nandan damisat. Mani nak dakon gen abidok do dima nandanj, do nikba kimokgenj do nandanj. ³⁸ Datno da yo morap noligit unun do dayisat. Ae datji da anjak ani do dayigit, ji unun banj anj."

³⁹ †Yanban nandanek Juda amin da yanj iyiwit, "Datnin unun Abraham."

Yanj yanba Yesu da yoyigit, "Ji asi Abraham dakon monjini tam, Abraham da iyi anjak agit unun banj abam. ⁴⁰ Pinjkop da gen bami morap yanban nandagim unun banj dayisat. Anjapbo ji nak nikba kimokgenj do nandanj. Abraham yanj dima agit. ⁴¹ ††Ji datji dakon anjak unun banjin anj."

Yanban iyiwit, "Nin gwamda dima. Datnin unun Pinjkop kalonj gin."

⁴² Yanba Yesu da yanj yoyigit, "Nak Pinjkop gat egipgumak da pigim. Nak naga da galak togon dima pigim. Pinjkop da yabekban pigim, do Pinjkop unun asi Datji tam, ji da nak do but dasi galak tanj nabam. ⁴³ Gen yosot unun ji da dima nandaba pisosok. Nido geno abidok do dima nandanj. ⁴⁴ †††Ji datji Sunduk unun dakon monjini egek galaktokni yol do tagisi nandanj. Kalipsi wasok wasogikon amin dapdap kinda egipgut. Gen bami unun iyikon dima tosok, do gen bami unun dima yoldak. Unun top gen dakon datni egisak, do iyi dakon gen yanjek top yosok. ⁴⁵ Mani nak gen bami yosot, ae ji geno do nandaba bami dima asak. ⁴⁶ ††Nak yokwi asat yanj nandanj, ma? Yanj nandanj kanj yokwi asat unun ji da tagi antenjenj ani. Mani gen bami yosot kanj, nido geno do nandaba bami dima asak?"

⁴⁷ †††Pinjkop dakon amin ekwanj unun da gen morap yosok unun nandanj. Mani ji Pinjkop dakon amin dima ekwanj, do geni dima nandanj."

Yesu gat Abraham gat dakon gen

⁴⁸ ††Yesu da gen yanj yanban Juda amin da yanj iyiwit, "Gak Samaria amin kinda, konj kinda da gak da buron egisak. Unun gen bami yomanj?"

⁴⁹ Yanba Yesu da yoyigit, "Nak da buron konj kinda dima egisak. Nak da Datno nandabo wukwan iminjapbo, ji da nak do nandaba pisak. ⁵⁰ Amin da nandaba wukwan namni do pi dima asat. Amin kinda gen kokwin amin egisak, unun da mano wukwisi tosok do pini asak. ⁵¹ ††Nak asisi dayisat, amin kinda da nak dakon gen guramitjak kanj, unun amin dimasi kimotjak."

⁵² Yanban nandanek Juda amin da Yesu yanj iyiwit, "Yanj yanjaki gak da buron konj kinda asisi egisak yanji nandanj. Abraham gat kombi amin gat unun kisi kilij kimakgwit, mani gak da yosol 'Amin kinda da nak dakon gen guramitjak kanj, unun amin dimasi kimotjak.' ⁵³ Gak datnin Abraham unun yapmandat yanj nandisal, ma? Abraham gat kombi amin gat kilij kimakgwit. Gak nianjen amin kinda yanj nandisal?"

† 8:18 1Jn 5.9 †† 8:20 Jn 7.30 † 8:21 Jn 7.34; 13.33 †† 8:23 Jn 3.31 †† 8:28 Jn 3.14 ††† 8:33 Mt 3.9 ††† 8:34 Ro 6.16,20

§ 8:39 Mt 3.9 §† 8:41 Ais 63.16 §†† 8:44 1Jn 3.8 §† 8:46 2Ko 5.21; 1Pi 2.22 §†† 8:47 1Jn 4.6 §† 8:48 Mk 3.21-22 §† 8:51 Jn 5.24

⁵⁴ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nak amin da nandaba wukwan namni do pi aben kan, mano pinbisi asak. Mani Datno da mano madepsi tosak do pini asak. Ji da Datno do unun nin dakon Pin kop yan yon. ⁵⁵ Ji unun di ma nandan iman, mani nak nandan imisat. Nak naga dima nandan imisat yan yoken kan, ji yombem gin top amin aken. Mani nak nandan iminek geni guramikdat. ⁵⁶ Babikji Abraham unun nak dakon bisap kok do tagisi nandagit. Unun kanek but kwaktok nandagit."

⁵⁷ Juda amin da gen unun yanban nandane yan iyiwit, "Gak dakon bilakgo 50 dima anakwan gak da nak Abraham kagim yan yosol, ma?"

⁵⁸ †Yanba Yesu da yan yoyigit, "Nak asisi dayisat, Abraham dima alta nakwan nak kili egipgum da egisat."

⁵⁹ Yan yanakwan tip timigek anakba kimotjak do nandawit. Mani Yesu unun pasilek Telagi Yut Madep dakon nagal yipmanek wanja kigit.

Amin dabili mini kinda dakon gen

9 Yesu kosit agek amin dabili mini kinda menji da yan anagalit kagit. ² ††Kanakwan panjetni da yan iyiwit, "Yoyijdet, namni da yokwi aban on amin dabili mini da altagit. Iyi agit bo menji datniyo da agimal?"

³ †Yanba Yesu da yoyigit, "On amin iyi yokwi agit bo ae menji datniyo da yokwi agimal unun do dima. Pin kop da wasok kinda on aminon noman aban amin da koni do dabili mini altagit. ⁴ Pin kop da nak yabekban apgum unun dakon pini gildat kalba aneksi. Pilin tokdisak. Amin kinda da kalbi pi aripmi dima asak. ⁵ ††Nak miktimon egisaron nak naga on miktim dakon tenjeni."

⁶ ††Yesu gen unun yanek miktimon ilip sulek miktimgat dagapmikban nejak aban dabili mini amin da dabilon wiririkgit. ⁷ Yan anek iyigit, "Gak kin Silom Pakbi Idapmon pakbi soki." (Silom dakon mibili unun "Yabekbi.") Dabili mini amin unun kin pakbi son dabili sintanakwan yomanikon apgut.

⁸ Apban kokup isalni gat ae yo do bisit yanakwan kawit amin gat da yan yawit, "On amin unun kalip yigek amin da monej imni do bisit yoyigit unun amin bo?"

⁹ Diwari da yawit, "Asi, on unun amin." Anakwa diwari da yawit, "Kagiman amin unun yombem, mani on unun amin dima."

Yan yanakwa amin unun iyi yan yoyigit, "Nak unun mani."

¹⁰ Yanban iyiwit, "Niansi anek dabilgo kilek tak?"

¹¹ Yanba gen kobogi yan yoyigit, "Amin kinda mani Yesu yan iyan unun da miktim ban nejak wasanek dabilnokon wiririgek yan nayik, 'Gak kin Silom Pakbi Idapmon pakbi soki.' Yan nayinban kin pakbi sonjek dabilno kilek tanban yo pindat."

¹² Yanban iyiwit, "Unun amin dukwan egisak?"

Yanba yoyigit, "Nak dima nandisat."

Parisi amin da dabili sintagit amin unun dakon geni yawit

¹³ Amin dabili mini egipgut da sintagit unun iyan anan Parisi aminon kiwit. ¹⁴ Yesu da miktim ban nejak wasanek dabilnokon wiririkban sintagit unun Sabat bisapmon agit. ¹⁵ Unun do anek Parisi amin da aeni iyiwit, "Dabilgo niansi anek kilek tanban sintal?"

Yanba yagit, "Unun da nejak dabilnokon wiririkban pakbikon suganek sintat da yo pindakdat."

¹⁶ Yanban Parisi amin diwari da yan yawit, "Unun amin Sabat dakon gen teban yapmandak, do Pin kop da dima yabekban apgut, yan nandaman."

Mani diwari da yawit, "Unun yokwi pakpak amin tam wasok tapmimi ton yan dima aban." Parisi amin gen bamori yan yanek waser ki kabi bamori awit.

¹⁷ ††Aeni dabili sintagit amin yan iyiwit, "Unun amin wasok aban dabilgo sintak amin do nianen amin kinda yan nandisat?"

Yanba yagit, "Unun kombi amin kinda."

¹⁸ Juda amin da unun amin dabili mini egipgut da sintagit unun do nandaba bami dima agit. Yan nandawit do unun amin dakon menji datniyo apjil do gen yipgwit. ¹⁹ Gen yipba kwan apbal yan yoyiwit, "Asi on monji jil dakon? Dabili mini altagit yan yomal amin on unun? Yan kan nian anek dabili kilektak?"

²⁰ Yoyinba menji datniyo da yan yoyigimal, "Asi, on monji nit dakon, dabili mini nan menji da yan anagalit. ²¹ Mani nianon da dabili sintak unun nit dima nandamak. Ae namni da dabili aban pisak, ununyo kisi nit dima nandamak. Unun amin madep kili agit, do iyan yan iyinba kobogi tagi dayisak." ²² Juda amin dakon kila amin da gen teban kinda yan yipgwit, Amin kinda da Yesu unun Kristo yan yosak kan, unun amin Juda amin da muwut muwut yutnon dimasi wigisak. Gen teban yan yipgwit, do menji datni da Juda amin do pasalek yan yagimal, ²³ "Unun amin madep kili agit, do iyi nan iyinba kobogi dayisak."

²⁴ Kalip dabili mini egipgut amin unun ae kosiri kinda gat iyinba opban yan iyiwit, "Pin kop man madep iminek yan teban tok tebaisi kinda anek gen bami gin yoki. Unun amin unun yokwi pakpak amin kinda yan nandaman."

²⁵ Yanba amin unun da gen kobogi yan yoyigit, "Unun amin unun yokwi pakpak amin kinda bo dima unun dima nandisat. Mani yo kalonji nandisat, unun nak dabilno mini egipgum da abisok sintosot."

²⁶ Yanban iyiwit, "Unun da niansi angamik? Nianon da dabilgo sintak?"

²⁷ Yanba yoyigit, "Nak kili dayiko dima nandayin. Ae nido sigin nandak do yon? Ji kisi panjetni egip do anek yon, ma?"

²⁸ Yanba yokwi tok an iminek gen yan iyiwit, "Gak unun amin dakon panjetni, mani nin Moses dakon panjetni ekwaman. ²⁹ Pin kop da Moses gen iyigit yan nandaman, mani unun amin dukwan da apgut unun nin dima nandaman."

† 8:58 Jn 1.1 †† 9:2 Esi 18.20; Lk 13.2,4 † 9:3 Jn 11.4 †† 9:5 Mt 5.14; Jn 8.12 †† 9:6 Mk 8.23

††† 9:17 Jn 4.19

³⁰ Yan yanba yoyigit, "Ji da gen n̄wakn̄warisi kind a uŋon. Uŋun amin da dabilno an̄milip ak, mani ji da 'uŋun amin dukwan da apgut uŋun nin diŋa nandaman' yan yon. ³¹ †Pin̄kop da yokwi pakpak dakon geni diŋa nandan̄ yomisak yan nandaman. Mani amin galaktokni yolek gawak iman̄ amin uŋun geni nandan̄ yomisak. ³² Amin kind a dabili mini men̄ji da yan an̄lagit nan̄ amin kind a da wasok aban dabili pisagit yan kind a diŋa nandagiman̄. Miktim wasok wasogikon da egi an̄an̄ obin̄ek abisok ekwaman̄on gen bin̄ kind a yan diŋa nandaman. ³³ Uŋun amin Pin̄kop da diŋa yabekban apgut tam, yo kind a aripmi diŋa aban."

³⁴ ††Yanban Parisi amin da uŋun gen nandan̄ek yan iyiwit, "Men̄go da gak an̄lagiron da abisok ekwaman̄on yokwigo madepsi tan̄ gamgwit da tan̄ gaman̄, do gak nido nin niyin̄ dekdal?" Yan yan̄ek yolba wan̄ga abigigit.

Nandan̄ gadatni mini amin uŋun dabili mini yombem

³⁵ Yesu da yolba abigigit dakon gen uŋun nandan̄ek wisin̄ kan̄ yan iyigit, "Gak Amin Dakon Monji nandan̄ gadan̄ imisal bo diŋa?"

³⁶ Yanban yan̄ iyigit, "Amin tagi, Amin Dakon Monji uŋun namin? Nayin̄bi uŋun amin nandan̄ gadan̄ iben̄."

³⁷ Yan yanban Yesu da yan̄ iyigit, "Gak uŋun amin kil̄i kal. Gen gayisak amin uŋun mani."

³⁸ Yanban amin uŋun da yan̄ iyigit, "Amin Tagi, nak nandan̄ gadan̄ gamisat." Yan yan̄ek gawak im̄gut.

³⁹ An̄akwan Yesu da yan̄ yagit, "Nak miktimon gen kokwin ak do pigim. Yan̄do, dabili mini amin uŋun sin̄toni, ae dabili sin̄ton̄ amin uŋun dabili mini ani."

⁴⁰ †Parisi amin diwari kapmatjok akgwit uŋun da gen uŋun nandan̄ek yan̄ iyiwit, "Nin kisi dabilnin̄ mini ekwaman̄ yan̄ yosol, ma?"

⁴¹ Yanba Yesu da yan̄ yoyigit, "Ji dabilji mini ekwan̄ tam, yokwisi mini. Mani 'dabilnin̄ ton̄' yan̄ yon, do yokwisi dakon gen uŋun sigin tan̄ damin̄ an̄an̄ kisak."

Yesu uŋun sipsip kila amin tagisi

10 Yesu da san̄ben̄ek yan̄ yagit, "Nak asisi dayisat, amin kind a sipsip dam dakon wigat nan̄ diŋa pipeg kosit n̄wakn̄warikon da dam irak pigisak kan̄, uŋuden amin uŋun kabo noknok ae amin dapman̄ek yoni gwayan̄ amin. ² Mani wigat nan̄ pigisak amin uŋun sipsip dakon kila amin. ³ Wigat kila amin da uŋun amin do yoma witdal iban pigisak. Pigi sipsipni kalon̄ kalon̄ dakon mani yanban tegi nandan̄akwa mibiltan̄ yoban wan̄ga kwan̄. ⁴ Kisisi wan̄ga kin̄ mudan̄akwa sipsip kila amin da mibiltan̄ yoban tegi nandan̄ iman̄, do bun̄on yol an̄an̄ kwan̄. ⁵ Sipsip da amin n̄wakn̄wari diŋa yolgan̄. Tegi diŋa nandan̄ iman̄ do yan̄ yoban sipsip si pasal kin̄ mudon̄." ⁶ Yesu da tilak gen uŋun yanban diŋa nandaba pisagit.

⁷ Diŋa nandaba pisagit do Yesu da aeni yoyigit, "Nak asisi dayisat, nak naga sipsip dam dakon wigat.

⁸ ††Amin morap mibiltok apgwit uŋun kabo noknok ae amin dapman̄ek yoni gwayan̄ amin. Mani sipsip da geni diŋa nandan̄ yomgwit. ⁹ Nak naga wigat. Amin kind a nagon abin̄ek damon pigisak kan̄, Pin̄kop da yokwikon nan̄ abidokdisak. An̄akwan uŋun amin damon pigi ae wan̄ga kin̄ gin an̄ek jap do aripmi diŋa akdisak. ¹⁰ Kabo noknok uŋun yo kind a do diŋa abisak. Uŋun sipsip kabo timit do, ae dapban kimotni do, ae pan̄upbal ak do abisak. Mani nak yan̄ do diŋa abisat. Nak wadak wadagi mini tagisi egipni do abisat.

¹¹ †† "Nak naga sipsip dakon kila amin tagisi. Sipsip dakon kila amin tagisi uŋun iyi dakon egip egip paregek sipsipni pan̄pulugosok. ¹² ††Sipsip dakon kila amin yokwi monen̄ do nandan̄ek pi asak uŋun sipsip dakon ami diŋa, do jon̄ pin̄an̄ abisak bisapmon si pasalek sipsip yopman̄ kisak. Yopman̄ kin̄akwan jon̄ pin̄an̄ da obin̄ sipsip dapman̄ nok do an̄akwan wasen̄ kwan̄. ¹³ Uŋun amin tomni timit dogin nandisak do yan̄ asak. Sipsip tagi egipni do diŋa nandisak.

¹⁴ †† "Nak naga sipsip dakon kila amin tagisi. Datno da nak nandan̄ namin̄akwan nak da Datno nandan̄ imisat. Uŋuden gin sipsipno da nak nandan̄ namin̄akwa nak da sipsipno nandan̄ yomisat. An̄ek sipsipno do an̄ek naga dakon egip egipno parekdat.

¹⁶ § "Nak sipsipno diwari uŋun on damon nani diŋa. Uŋun wan̄ga ekwan̄. Uŋun sipsip kabi nak da ilik pan̄abin̄ yopbo naga dakon tek nandakdan̄. An̄ek sipsip kabi kalon̄ gin egakwa kila amin kalon̄ da kilani akdisak. ¹⁷ ††Nak egip egipno paregek aeno abidokdisat, yan̄ do Dat da nak do but dasi galak tan̄ namisak. ¹⁸ Amin kind a da egip egipno aripmi diŋa gwayesak. Naga dakon galaktok yolek egip egipno parekgen̄. Egip egipno parekgen̄ ae abidoker̄ uŋun dakon yan̄ dagok uŋun nagon tosok. Dat da yan̄si aben̄ dosi yagit."

¹⁹ Juda amin gen uŋun nandan̄ek aeni wasen̄ ki kabi bamori awit. ²⁰ Morapmi da yan̄ yawit, "Kon̄ kind a burikon egakwan but upbal asak. Ji nido geni nandan̄?"

²¹ Yan̄ yan̄akwa diwari da yawit, "Gen yosok uŋun kon̄ni ton̄ amin dakon gen nan̄ diŋa yosok. Kon̄ da dabili mini amin aripmi diŋa an̄milip agagi."

Juda amin da Yesu uwal an̄ im̄gwit

²² Uŋun bisapmon Juda amin dakon jap noknok bisap madep kind a Jerusalem ais bisapmon noman tagit. Uŋun kalip Telagi Yut Madepni an̄kaluk awit uŋun do nandan̄ek egipgwit. ²³ Yesu uŋun Telagi Yut Madep da nagalgwan tamo kind a Solomon Dakon Kin̄ Ap Tamo yan̄ yawit uŋuden agipgut. ²⁴ Agakwan Juda amin da abin̄ Yesu an̄gwasin̄ agek yan̄ iyiwit, "Gak gaga dakon mibilgo ni bisapmon niyin̄ teten̄joki? Gak asi Kristo kan̄, yan̄kwok nomansi a."

²⁵ Yanba Yesu da yan̄ yoyigit, "Nak kil̄i dayigim, mani ji da nandaba bami diŋa agit. Nak namin̄ aminsi kind a

†† 10:8 Jer 23.1-2; Esi 34.2-3 †† 10:11 Kap 23.1; PA 7.17 ††† 10:12 Ya 20.29 ††† 10:14-15 Mt 11.27; 1Jn 3.16 § 10:16 Ais 56.8; Esi 34.23 † 10:17 Pil 2.8-9

Datno da manon pi morap asat unjun da tagi dolisak. ²⁶ Mani ji unjun nak dakon sipsip kabi dima, do dima nandan gadan naman. ²⁷ Nak sipsip kabino nandan yomisat. Unjun tekno nandanek nolgan. ²⁸ †Nak da egip egip dagok dagogi mini yobo aripmi dimasi pasilni. Amin kinda da nak da kisiron ban aripmi dima gwayesak. ²⁹ Datno da sipsip kabino namgut, ae Datno yo morap yapmanek wukwisi egisak, do amin kinda da kisitnikon ban aripmi dima gwayesak. ³⁰ Dat gat nit kalonji ekwamak."

³¹ †Juda amin da gen unjun nandanek aeni tip timigek anakba kimotjak do awit. ³² Anakwa Yesu da yan yoyigit, "Nak Datno dakon pi tagisi morapmi ji dolik do anapbo pindakgwit. Unjun pi agimgwan ni pi nan agim do nandanek tipban nit do an?"

³³ ††Yanban Juda amin da yan iyiwit, "Gak da pi tagisi kinda agil do anek tipban dima gitner. Gak amin isali kinda da nak Pinkop yan yanek Pinkop kulabisal unjun do anek gitudaman."

³⁴ †Yanba Yesu da yoyigit, "Gen teban papiajikon Pinkop dakon gen kinda yan tosok:

'Nak yan dayisat, ji unjun pinkop.'

³⁵ Pinkop da papiaikon gen toj unjun bamisi gin. Kalip Pinkop da amin do geni yoyin tenjanek ji pinkop yan yoyigit. ³⁶ Ae Dat da iyi nak tilak anek yabekban miktimon pigim. Do 'Nak Pinkop dakon Monji' yan yanapbo ji nido 'Gak Pinkop kulabisal' yan yon? ³⁷ Nak Dat dakon pi dima asat kan, geno do nandaba bami dima asak. ³⁸ ††Mani nak asi pini asat. Yanjo, ji geno do nandaba bami dima asak kan, pi asat unjun kanek nandan gadat ani. Anek yanji nandani, Dat unjun nagon egisak ae nak Daron egisat."

³⁹ Yan yanban aeni Yesu abidok do awit, mani dima abidanakwa kigit.

⁴⁰ ††Kij Jodan Pakbi pudanek aeni Jon da kalip amin telagi pakbi son imgut unjun kokupmon panji egipgut.

⁴¹ Unjudon egakwan amin morapmi Yesukon abin yan yawit, "Jon unjun geni panjeban asak do wasok tapmimi toj dima agit, mani gen morap on amin do yagit unjun gen bamisi gin yagit." ⁴² Unjun kokupmon amin morapmi da Yesu nandan gadan imgwit.

Yesu unjun Judia ae Jerusalem kinakwan kila amin da anakba kimotjak do nandawit

(Kilapmi 11-12)

Lasarus kimakgit

11 ††Amin kinda mani Lasarus unjun sot agit. Kokupni unjun Betani, unjun Maria gat peni Mata gat dakon kokupni. ² †††Unjun Maria da pakbi kibani toj tagisi Amin Tagi da kandapmon tagalek busun dangwina nan ikdiganban kibidagit. Lasarus unjun Maria gat peni

† 10:28 Jn 3.16; 6.39 †† 10:33 MS 24.16 ‡ 10:34 Kap 82.6

†† 10:38 Jn 14.10-11 ††† 10:40 Jn 1.28 †††† 11:1 Lk 10.38-39

†††† 11:2 Jn 12.3

gat dakon olapmi. ³ Sami bamot da Yesu do gen yipbal kigit, "Amin Tagi, notgo but dasi galak tan imisal unjun sot asak."

⁴ †Yesu gen unjun nandanek yan yagit, "Unjun sot asak mani wagil dima kimotjak. Pinkop gat Monji gat da man madep panjil do sot unjun asak."

⁵ Yesu da Mata gat padige gat ae Lasarus gat do but dasi galak tan yomgut. ⁶ Yesu Lasarus da sot agit unjun dakon geni nandanek kokup egipguron gildat bamori gat egipgut. ⁷ Egi mudanek panjetni yoyigit, "Nin aenin tobil Judia Provinskon kiner."

⁸ Yanban panjetni da iyiwit, "Yoyinjet, apmasok Juda amin da gak tipban gikba kimokgi do awit. Unjun do dima nandanek aego tobil kik do yosol?"

⁹ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Gildat kinda dakon tenjen unjun 12 awa toj. Amin kinda gildat kalba kosit agipjak kan, miktimon dakon tenjen kosok, do aripmi dima man potjak. ¹⁰ Mani kalbi kosit agipjak kan, tenjen mini do anek kesal anajak." ¹¹ Yesu yan yanek ae kinda gat yan yagit, "Notnin Lasarus unjun yum dipmini pokdok, do nak da kin anyolbo pidosak."

¹² Panjetni gen unjun nandanek Yesu yan iyiwit, "Amin Tagi, yum dipmin pokdok kan, sotni dagan kinakwan kilek tosak."

¹³ Yesu da Lasarus kimakgit dakon gen yanban panjetni da asi dipmin pokdok yan nandawit. ¹⁴ Yan nandawit, do Yesu da nomansi yan tenjanek yan yoyigit, "Lasarus unjun kili kimakgit, ¹⁵ mani nak unjudon dima egapbo kimakgit do tagi nandisat. Nido nak ji dakon nandan gadat panjeban ak do nandisat. Kili unjudon kino."

¹⁶ ††Yesu da gen yan mudanakwan Tomas, mani kinda Yayat yan iyiwit, unjun da panjet notni diwari yan yoyigit, "Ninyo kisi unjun gat kinjek kisi kimotner."

Yesu unjun pidot pidot ae egip egip ami

¹⁷ Yesu Betani kokupmon altanek Lasarus unjun kili kimakgit da gildat 4 kabi kimakbi tamogwan tosok yan nandagit. ¹⁸ Betani kokup unjun Jerusalem da kapmatjok 3 kilomita da tilak tosok. ¹⁹ Do Juda amin morapmi da Mata ae Maria dakon but panjeban ak do apba olapmi kimakgit dakon gwayam egipgwit.

²⁰ Mata unjun Yesu obisak yan nandanek Maria yutnon yipmanek kosiron kwan Yesu gat domdom agimal. ²¹ Anek Mata da Yesu yan iyigit, "Amin Tagi, gak idon egipgul tam, olapno dima kimakgit. ²² Unjun kili kimakgit, mani abisok gak da Pinkop yo nianjen kinda do bisit iyinbi unjun da tagi gamjak yan nandisat."

²³ Yanban Yesu da iyigit, "Olapgo unjun pidokdisak." ²⁴ ††Yanban Mata da iyigit, "Asi, mibi gildaron pidot pidot bisap madepmon don pidokdisak yan nandisat."

²⁵ Yanban Yesu da iyigit, "Nak naga pidot pidot ae egip egip ami. Amin kinda nak nandan gadan naminek kimotjak kan, kalugi sigin egipdisak. ²⁶ Ae amin morap kalugi egek nandan gadan namni unjun amin wagil dima kimotdan. Gen unjun yosot unjun nandabi bami asak, bo dima?"

²⁷ †Yan yanban Mata da iyigit, “Amin Tagi, asi gak Kristo, Pinjop dakon Monji, miiktimon apjak do yanbi amin yan nandan gamisat.”

Yesu Lasarus do bupmi nandanek kunam takgit

²⁸ Mata gen unun yanek tobil kin padige Maria iyindage tayanok yan iyigit, “Yoyindet da abik da gak do yosok.” ²⁹ Maria gen unun nandanek tepmisi pidaŋ Yesu kok do kigit. ³⁰ Yesu unun kokupmon dima obiŋek Mata gat domdom agimal tamokon unudon gin sigin akgit. ³¹ Juda amin Maria dakon but anteban ak do yutnon egipgwit unun da kaŋba Maria tepmisi pidaŋ waŋga pikwan kaŋ, kimakbi tamokon kunam tat do kisak yan nandanek buŋon yolgwit.

³² Maria Yesu akgiron kin kaŋek kandapmikon maŋ pagek yan iyigit, “Amin Tagi, gak idon kisi egipguman tam olapno dima kimakgit.”

³³ Yesu da Maria gat Juda amin Maria gat apgwit unun kunam takba pindagek bupmi madepsi nandanek buri da yokwi tagit. ³⁴ Aŋek yoyigit, “Ji bumjotni dukwan yipgwit?”

Yanban yan iyiwit, “Amin Tagi, abiŋek ka.”

³⁵ Yan yanba nandanek Yesu kunam takgit. ³⁶ Yan aban kaŋek Juda amin da yan yawit, “Kabit. Unun da unun amin do but dasi galak taŋ imgut.”

³⁷ ††Mani amin diwari da yawit, “Unun da dabili mini amin aŋmilip aban siŋtagit. Yan agit, do ae nido unun amin dima aŋpuluganakwan kimakgit?”

Yesu da Lasarus aban pidagit

³⁸ Yesu unun aeni bupmisi nandanek kimakbi tamokon kin altagit. Kimakbi tamo unun tip kinam kinda tip madep naŋ sogwit. ³⁹ Yesu yan yagit, “Ji tip madep aba kwan.”

Yan yanban Mata unun amin kimakgit dakon sami da yan iyigit, “Amin Tagi, abisok tanban gildat 4 kabi asak, do yan aneŋ kaŋ, kiban madepsi akdisak.”

⁴⁰ Yanban Yesu da iyigit, “Nak kili gayigim, nak nandan gadan nabi kaŋ, gak Pinjop dakon tapmim madepni kokdisal.” ⁴¹ Yan yanakwan tip madep aba kinakwan Yesu kwen siŋtanban wigakwan yan yagit, “Dat, gak bisitno kili nandal, do ya yan gayisat.” ⁴² Gak bisapmi bisapmi bisitno nandisal, mani abisok on amin idon akgaŋ unun da gak da nak yabekbi pigim yan nandani unun do aŋek gen unun gayisat.” ⁴³ Yesu yan yanek gen papmon da yagit, “Lasarus, waŋga pi!” ⁴⁴ Yan iyinban amin kimakbi imal naŋ kisit kandap tomini dabilyo wamgwit walimbil waŋga pigit. Pinban Yesu da yan yoyigit, “Imalni witdalek yipba kisak.”

Kila amin da Yesu anakba kimotjak do gen yan anteban awit

(Mt 26.1-5 ae Mk 14.1-2 ae Lk 22.1-2)

⁴⁵ †Juda amin morapmi Maria gat gwayam egip do opgwit unun da Yesu da yo agit unun kaŋek nandan gadan imgwit. ⁴⁶ ††Mani diwari da Parisi aminon kinjek

† 11:27 Jn 6.69 †† 11:37 Jn 9.6-7 † 11:45 Jn 7.31

Yesu da yo agit unun do yoyiwit. ⁴⁷ Yan anakwa mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da gen kokwin amin kabi yoyinba abiŋ muwukba yan yoyiwit, “Niaŋ ano? Unun amin wasok tapmimi toŋ morapmi asak. ⁴⁸ Nin yum koneŋ kaŋ, unun da wasok morapmi yan gin anakwan amin kisi da nandan gadan imdar. Anakwa Rom gapman da abiŋ Telagi Yut Madep gat ae Juda amin nin kisi paŋupbal akdaŋ.”

⁴⁹ Yan yanba amin kinda bikbiknikon yikgit, mani Kaiapas, unun bilak do mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgut, unun da yan yoyigit, “Ji nandak nandakji mini. ⁵⁰ Juda amin nin morap kisi do aŋek amin kalonj da kimotjak kaŋ, unun da tagisi asak. Ji unun dima nandan? Nin kisi pasil mudoneŋ kaŋ, unun da tagi dima asak.”

⁵¹ Kaiapas gen yagit unun iyi da nandak nandagon da dima yagit. Unun bilak do mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egek kombi gen yanek Yesu da Juda amin kisi do aŋek kimotjak do yagit. ⁵² ††Ae Juda amin dogin dima, Pinjop dakon miŋat monjiyo dukwan dukwan ekwan, unun kisi paŋmuwuk kabi kalonj yop do aŋek kimotdisak.

⁵³ †††Unun gildaron gin kila amin da wasanek Yesu anakba kimotjak do gen yan paŋkosit awit. ⁵⁴ Yan awit, do Yesu Juda amin da bikbigon noman dima agipgut. Aŋek unun kokup yipmanek miiktim amin dima ekwanon unun da kapmatjok kokup kinda mani Epraim unudon kwan paŋdetni gat egipgwit.

⁵⁵ Yapyap Bilak kwan tanakwan amin morapmi kokup dukwan dukwan da Jerusalem apgwit. Abiŋ anpakni yolek iyi Pinjop da dabilon kilek tanek bisap madepmon kilegisi egipni yan do pini awit. ⁵⁶ Aŋek Telagi Yut Madep da nagalon muwuk egek Yesu wisinnek notni yoyin yoyin aŋek yan yawit, “Niaŋ nandan? Jap noknok bisap madep abiŋ kosak bo dima?” ⁵⁷ Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da amin yan kili yoyiwit, “Amin kinda da Yesu unudon egisak yan nandisak kaŋ, niyinban abidan dam tebanon yipneŋ.”

Maria da pakbi kibanj toŋ tagisi naŋ Yesu soŋ imgut

(Mt 26.6-13 ae Mk 14.3-9)

12 ††Gildat 6 kabi tanakwa don Yapyap Bilak al-tosak unun bisapmon Yesu Betani kokupmon kigit. Betani kokup unun Lasarus Yesu da kimoron naŋ aban pidagit amin dakon kokupni. ² †Unudon Yesu do nandaba wukwan iminnek jap pakbiyo madep awit. Aba Mata da jap pilik yominakwan Lasarus gat amin diwari gat kisi yigek Yesu gat jap nawit. ³ ††Nanakwa Maria da pakbi kibanj toŋ tagisi kinami kinda abidagit. Unun pakbi dakon tilakni unun 1 lita dakon binap, ae yumaŋ nogi unun wukwisi. Unun pakbi kinam abidanek Yesu da kandapmon tagalek iyi dakon busuŋ danŋwani ban ikdigagit. Aban unun pakbi dakon kibanj da yut kisi ilimik mudagit.

†† 11:46 Lk 16.31 †† 11:52 Jn 10.16 ††† 11:53 Jn 5.18 ††† 12:1 Jn 11.1,43 † 12:2 Lk 10.40 †† 12:3 Lk 7.37-38

⁴ Yan anakwan panjetni kinda mani Judas Iskariot, unjun don Yesu uwal da kisiron yipgut, unjun da yan yagit, ⁵ "Unjun pakbi kibani ton tagisi aminon moner 300 danari da arip timigek yoni mini amin do yomnom tam unjun tagisi." ⁶ Judas unjun yoni mini amin do nandaba kik anek dima yagit. Iyi unjun kabo noknok amin kinda Yesu gat panjetni gat dakon moner kinam kila agit, do bisap morapmi moner yopgwit unjun Judas da kabo timikgit.

⁷ Yesu da gen unjun nandane yan yagit, "Minjat on yum koni. Nak kimokgo son naminek kimakbi tamokon nepni unjun bisap do pakbi on anjoman agit. ⁸ Yoni mini amin unjun bisapmi bisapmi ji gat egipdan, mani nak bisapmi bisapmi ji gat dima egipdaman."

Lasarus anakba kimotjak do yawit

⁹ Juda amin morapmi Yesu Betani kokupmon egisak yan nandane unjudon apgwit. Yesu kok do gin dima, Lasarus kimoron nan aban pidagit unjunyo kisi kok do apgwit. ¹⁰ Yesu da Lasarus aban pidanban kanek Juda amin morapmi da kila amini yopman degek Yesukon kinjek nandan gadan imgwit. Yan do, mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da Lasarus kisi anakba kimotjak do gen panjosit awit.

Yesu kila amin madep da tilagon Jerusalem pigigit (Mt 21.1-11 ae Mk 11.1-11 ae Lk 19.28-40)

¹² Gildat kinda do amin kabi madep Yapyap Bilak kok do apgwit unjun da Yesu Jerusalem kokup papmon abisak yan nandawit. ¹³ Nandane jopban dakon tam mandan timik Yesu kok do kokup pap da wanga pigiwit. Pige gen papmon da yan yawit:

"Osana! Pinjop anjisin!"

'Amin Tagi da manon abisak amin unjun gisami ton egisak.'

Israel amin dakon kila amin madep unjun gisami ton egisak."

¹⁴ Yan yanakwa Yesu da donki kinda kan unjun da kwenon yikgit. Yan anakwan Pinjop da papiakon gen kinda tosok unjun bami ton agit. ¹⁵ Gen unjun yan:

"Saion kokup pap dakon amin, ji dima pasolni. Kabit, ji dakon kila amin madep donki bilagi da kwenon yigek abisak."

¹⁶ Unjun bisapmon panjetni gen unjun dakon mibili dima nandaba pisagit. Mani burjon don man madep panakwan gen papiakon mandabi unjun Yesu dosi yosok yan nandaba pisagit. Ae amin da yo anjimgwit unjun papiakon gen ton unjunyo kisi do nandaba pisagit.

¹⁷ Yesu da Lasarus kimakbi tamokon nan yan iban pidagit bisapmon amin morapmi da kanek kin gen bini yanba iren tagit. ¹⁸ Wasok tapmimi ton agit unjun dakon gen bini kili yanba nandawit, do amin morapmi da kosiron kok do kiwit. ¹⁹ Yan anakwa Parisi amin da pindagek notni yoyin yoyin anek yan yawit, "Yo morap an im do nandaman unjun aripmi dima anen. Pin-

dakgit, miktimi miktimi minjat aminyo morap kisi da yolgan."

Grik amin di da Yesu kok do yawit

²⁰ Yapyap Bilagon amin Pinjop gawak im do Jerusalem egipgwit unjun bikbigwan Grik amin diwari kisi egipgwit. ²¹ Unjun Grik amin da Pilip kin kawit. (Pilip unjun Galili provins Betsaida kokupmon nani.) Yan iyiwit, "Amin tagi, nin Yesu kok do abaman." ²² Yanba Pilip da kin Andru iyinban kisi Yesukon kinjek gen unjun iyigimal.

²³ Iyibal yagit, "Amin Dakon Monji man madep pasak dakon bisap kili unjun kwan tosok. ²⁴ Nak asisi dayisat, wit yet miktimon manek dima kimotjak kan, isal tokdisak. Mani kimotjak kan, bami morapmi tokdan. ²⁵ Amin kinda iyi dakon egip egipni do but dasi galak tosok kan pasil imjak. Mani amin kinda miktimon egip egipni uwal anjimgak kan, egip egip dagok dagogi mini abidosak. ²⁶ Nak do oman asak amin unjun nak nol kimotjak. Anek nak da egisaron oman amino kisi egipder. Nak do oman asak amin unjun Datno da man madep imdisak."

Amin dakon Monji anenotdan

²⁷ Yesu da gen sanjenek yan yagit, "Abisok butno jik tosok. Ni gen nan yoken? 'Dat yo jigi nagon apdisak gwayeki' yan yoken? Dima. Yo jigi nagon apdisak unjun pak do apgum. ²⁸ Dat, mango anpap abi madepsi asak."

Yesu yan yanban Kwen Kokupmon da gen kinda yan pigit, "Nak mano anpap abo madepsi agit da aeno akdisat." ²⁹ Amin kapmatjok akgwit da gen unjun nandane diwari da yawit, "Kiririn asak" ae diwari da "Anjelo kinda da gen iyik" yan yawit.

³⁰ Yanba Yesu da yan yoyigit, "Gen unjun nandane unjun naga do anek dima, ji do anek altak. ³¹ Abisok Pinjop da on miktimon amin kokwin akdisak. Abisok on miktim dakon kila amin madep yolban kikdisak. ³² Nak miktimon nan anenotni bisapmon amin kisisi ilikgo nagakon apdan." ³³ (Yesu unjun kosit nianon da kimotjak unjun nandani do tilak gen unjun yagit.)

³⁴ Yanban amin da gen kobogi yan iyiwit, "Kristo unjun altane dagok dagogi mini egipdisak, Pinjop dakon gen teban papia da yan yosok. Do gak da Amin Dakon Monji anenotdan yan nido yosol? Amin Dakon Monji unjun namin amin kinda?"

³⁵ Yanba Yesu da kobogi yan yoyigit, "Bisap pisipmi sok tenjenji ji gat egipjak. Pili tuk tepmi apban kosit dima kokdan, do abisok tenjenji tanakwan gin tenjenikon agipni. Amin pili tukwan akwan unjun dukwan kwan unjun dima nandan. ³⁶ Abisok tenjenji ji gat egakwan gin egip egipji tenjenikon tosok yanji nandane tenjenji dakon monjini dagoni."

† 12:8 GT 15.11 †† 12:10-11 Jn 11.45 ‡ 12:13 Kap 118.25-26; Jn 1.49 †† 12:15 Sek 9.9 †† 12:16 Jn 2.22

††† 12:23 Jn 13.31-32; 17.1 ††† 12:24 1Ko 15.36 § 12:25 Mt 16.25 §† 12:27 Kap 6.3; 42.5; Mt 26.38 §†† 12:32 Jn 3.14 §† 12:33 Jn 19.6 §†† 12:34 Kap 110.4; Ais 9.7; Dan 7.14 §† 12:35 Jn 8.12 §† 12:36 Ep 5.8

Juda amin morapmi Yesu dima nandan gadan imgwit

Yesu gen unun yoyin mudanek dima koni do yopman kin pasilikon egipgut. ³⁷ Wasok tapmimi ton morapmi aban kawit, mani sigin dima nandan gadan imgwit. ³⁸ †Yan anakwa kombi amin Aisaia da gen yagit unun bami ton agit. Gen unun yan:

“Amin Tagi, gen yagiman unun namin da nandaban bami agit?”

Ae Amin Tagi da tapmimni namin do yolnban kagit?”

³⁹ ††Ae gen kind a gat yan yagit:

“Yo kind a dima koni yan do Pinjkop da dabili pan-sopgut.

Ae but da nandan pisanek nagon apba dima panmilip aben yan do but yomani dakon kosit sopman yomgut.”

Mibili yan do aripmi dima nandan gadawit. ⁴¹ †Aisaia da Yesu dakon tilimni kanek gen unun Yesu dosi yagit. ⁴² ††Yan di anakwa kila amin morapmi Yesu nandan gadan imgwit. Mani Parisi amin do pasalek yan kwok dima awit. Parisi amin da muwut muwut yutnikon ban yolba wanga egipni unundo si pasalek yan kwok dima awit. ⁴³ ††Amin da mani pawigini do galagisi nandawit. Mani Pinjkop da mani pawigisak do dima nandawit.

Yesu da gen yagit unun gen dagin amin kokwin akdisak

⁴⁴ Yesu da tebaisi yan yagit, “Amin kind a nak nandan gadan namisak, unun amin nak kalon nangin dima nandan gadan namisak. Unun Dat yabekban pigim ununyo kisi nandan gadan imisak. ⁴⁵ ††Nak nandisak amin da nak yabekban pigim amin unun kosok. ⁴⁶ Nak miktimon tenjen da yan apgum. Do nak nandan gadan namni amin unun pilin tukgwan dima egipdan. ⁴⁷ †††Amin kind a geno nandanek dima guramitjak kan, unun amin dima kokwinikgen. Nak on miktimon amin kokwin ak do dima pigim. Yokwikon ban timit do pigim. ⁴⁸ Mani amin kind a nak manji naminek geno dima abidosak kan, unun amin gen yagim unun da mibi gildaron kokwin akdisak. ⁴⁹ Nido nak naga da nandak nandagon da dima yosot. Dat yabekban pigim unun da iyi nian yoken ae nianon da yoken do nayigit unun ban yosot. ⁵⁰ Dat da gen yoken dosi nayigit unun gen da amin egip egip dagok dagogi mini panalon anyomisak yan si nandisat. Yan do anek gen nayigit unun bangin yosot.”

Yesu da panjetni yopman degek tobil Dat-nikon wigik do yoyigit

(Kilapmi 13-17)

Yesu da panjetni dakon kandap pakbi ban sugagit

13 Yapyap Bilak dakon jap noknok bisap dima al-tanakwan Yesu on miktimon yipmanek Daron wigikdisat dakon bisap kili kwan tosok yan nandagit. Yesu on miktimon panjetni egipgwit unun do but dasi galak tan yomgut. Sigin yan gin nandan yomnankwan wigi bisapni mudagit.

² †Pilin do Yesu gat panjetni gat jap nanek yikgwit. Sunduk da Judas, Saimon Iskariot dakon monji, unun da Yesu uwal da kisiron yipjak do nandak nandak kili imgut. ³ ††Yesu yan si nandagit, Dat da yo morap kila aben do tapmim namgut yan nandagit. Ae Pinjkopmon da apgum, do ae Pinjkopmon tobil kikdisat yan kisi nandagit. ⁴ Do Yesu jap noknok tamokon da pidan imal dubakni kukwan yipmanek pakbi son wiririt imal kind a abidanek kogikon wamgut. ⁵ Yan anek pakbi tagalban idap madep kindakon pigakwa panjetni dakon kandap wasanek sugagit. Yan anek pakbi son wiririt imal kogikon wamgut unun nan wiririkgit.

⁶ Yan anek Yesu Saimon Pitakon opban yan iyigit, “Amin Tagi, gak nak dakon kandap sugokdisal, ma?”

⁷ Yan yanban Yesu da kobogi yan iyigit, “Nak da yo asat unun abisok dima nandabi pisosok, mani don nandabi pisokdan.”

⁸ Yanban Pita da yan iyigit, “Nak dakon kandap dimasi sugoki.”

Yanban Yesu da yan iyigit, “Dima sugan gaben kan, gak panjetno dima egipdisal.”

⁹ Yanban Saimon Pita da yan iyigit, “Amin Tagi, yan kan kandapno gin dima sugoki. Kisitno ae busunno kisi sugoki.”

¹⁰ †††Yanban Yesu da yan iyigit, “Amin kind a pakbi kili sogit kan, unun amin kandapni bangin sugosak. Yan aban giptimni kisi kilegisi akdan. Ji kili kilek tawit. Mani ji kisi do dima yosot.” ¹¹ Yesu namin amin da uwal da kisiron yipjak unun amin kili kagit. Unun do anek ji kisi dima kilek tan yan yoyigit.

¹² Yesu panjetni dakon kandap sugan mudan imal dubakni panek tobil pan ki tamonikon yikgit. Pan ki yigek yan yoyigit, “Nak da yo an damisat unun dakon mibili di nandan?” ¹³ Ji da nak Yoyidet ae Amin Tagi yan nayan. Unun tagisi yon. Nak unun mani. ¹⁴ ††Nak Amin Tagisi ae Yoyidetji da kandapji sugat. Do jiyo kisi notji dakon kandap sugan sugan ani. ¹⁵ †††Nak da yo ani do dolisat, unun kanek unun nan gin ani. ¹⁶ ††Asisi dayisat, oman monji amin tagini dima yapmandak. Ae gen an kisak amin da yabet amin dima yapmandak. ¹⁷ Ji nak

† 12:38 Ais 53.1 †† 12:39-40 Ais 6.10 ‡ 12:41 Ais 6.1 †† 12:42 Jn 9.22 †† 12:43 Jn 5.44 ††† 12:45 Jn 14.9 ††† 12:47 Jn 3.17

§ 13:2 Lk 22.3; Jn 13.27 † 13:3 Jn 3.35; 16.28 †† 13:10 Jn 6.64,70-71; 15.3 †† 13:14 Mt 20.28; Lk 22.27 ††† 13:15 Pil 2.5; Kol 3.13; 1Pi 2.21 † 13:16 Mt 10.24

da anpak unun at dakon mibili kili unun nandan. Ji yan gin ani kan, kisi kisi akdan. ¹⁸ †Nak ji kisi do dima yosot. Nak naga amin kabi naga do manjigim unun nandan yomisat. Mani Pinjkop da papiakon gen toso unun bami ton akdisak. Gen unun yan:

‘Nak gat bret nomak amin unun nak baman nam do kandapmi anenokdok.’

¹⁹ ††Yo unun dima alantakwa gen unun kili dayit. Do don yo unun bami noman tantakwa yanji nandan gadani, Nak Naga Unun Amin. ²⁰ †Asisi dayisat, amin kinda pi monjino yabekgo kwa but dasi abidosok kan, unun amin nak nan but dasi abidosok. Ae nak but dasi abidosok amin Pinjkop nak yabekgit unun nan but dasi abidosok.”

Judas da Yesu uwal da kisiron yipdisak

(Mt 26.20-25 ae Mk 14.17-21 ae Lk 22.21-23)

²¹ Yesu gen unun yanek burigwan da jigisi nandanek yan yagit, “Nak asisi dayisat, jikon da kinda da nak uwal da kisiron nepdisak.” ²² Gen unun yanban panjetni notni pindak pindak awit. Namin amin do yosok unun dima nandaba pisagit. ²³ Panjetni kinda Yesu da but dasi galak tan imgut unun Yesu da ilenikon yikgit.

²⁴ Saimon Pita da busunji da tilak an iminek yan iyigit, “Namin do yosok yan do iyin ka.”

²⁵ Iyiban unun panjetni da Yesu da kapmatsisok kinjek yan iyigit, “Amin Tagi, namin do yosol?”

²⁶ Yanban Yesu da iyigit, “Amin kinda bret diwat on idapgan sibinek ibo nokdisak unun amin do yosot.” Yan yanek bret idapgan sibinek Judas do imgut. Judas unun Saimon Iskariot dakon monji.

²⁷ ††Judas bret unun abidanakwan Sunduk da burikon pigigit. Yan anakwan Yesu da iyigit, “Yo ak do nandal unun tepmisi abi.” ²⁸ Amin morap jap noknok tamokon yikgwit unun Yesu da gen yagit unun dakon mibili dima nandaba pisagit. ²⁹ Judas unun moner kila agit. Do amin diwar da Judas kin Pinjkop gawak imim dakon bisap madep dakon yo di yumjak, bo ae bupmi amin do moner yomjak do iyisak yan nandawit. ³⁰ Judas bret diwat unun abidanek unudon gin wanga pigigit. Wanga unun pilin tuk kili agit.

Yesu unun gen teban kalugi kinda panjetni do yomgut

³¹ ††Judas unun yomakon pigakwan Yesu yan yagit, “Abisok Amin Dakon Monji unun man madep pakdisak. Ae Monji do anek Pinjkop yo kisi man madep panek ³² †††Monji do man madep imdisak. Yan unun tepmisi akdisak.

³³ ††† “Gwakno kabi, nak ji gat bisap pisipmisok gin egipner. Nak kinapbo ji da nak wisikdan. Mani Juda amin yoyigim yan gin abisok ji ban dayisat, nak da kisaron ji aripmi dima apdan.

³⁴ † “Nak gen teban kalugi kinda damisat unun yan: ji disikon notji do but dasi galak tan yomin yomin ani.

Nak ji do but dasi galak tan damisat, yan gin ji disikon notji do yan gin nandani. ³⁵ Ji disikon notji do but dasi galak tan yomni kan, amin kisi da dandaba ji nak dakon panjet kabino akdan.”

Pita da manji imdisak do Yesu da yagit

(Mt 26.31-35 ae Mk 14.27-31 ae Lk 22.31-34)

³⁶ Kili Saimon Pita da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, gak dukon kikdisal?”

Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak da kokup kikdisat unudon abisok gak aripmi dima noldisal. Mani don nak noldisal.”

³⁷ Yanban Pita da yan iyigit, “Amin Tagi, mibili nianon da nak abisok gak tagi dima golber? Nak gak do anek tagi kimokger.”

³⁸ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak nak do anek tagisi kimokger yan nandisal, ma? Asisi gayisat, pup gen dima yanakwa gak da ‘nak do unun amin dima nandan imisat’ yan kosiri kapbi yokdisal.”

Yesu unun Daron kigik dakon kosit

14 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji butji dima jik toni. Egip egipji Pinjkopmon toso yanji nandanani, ae egip egipji nagon toso yanji nandanani. ² Datno da yutnon yut buri morapmisi ton. Yan dima kan, gen unun aripmi dima dayikom. ³ ††Nak kin ji dakon tamo panroman anek, aeno tobil abin ji timikgo panji nak gat egipner. ⁴ Nak da kokup kikdisat dakon kosit unun disi nandan.”

⁵ Yanban Tomas da yan iyigit, “Amin Tagi, gak dukon kikdisal, nin dima nandaman. Do nianon da kosit unun koner?”

⁶ †† Yanban Yesu da yan yoyigit, “Nak naga kosit, ae gen bami, ae egip egip. Daron kigik kosit njwakwar kinda dimasi toso. Nak kalongin. ⁷ †† Nak do pakyansi nandan namer tam, Datnoyo kisi tagi nandan ibam. Abisok da wasanek unun nandan iminek kili unun kon.”

⁸ Yan yanban Pilip da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, gak da Dat nolibi nin dakon but mudanban.”

⁹ †† Yanban Yesu da iyigit, “Pilip, nak bisap dubagi ji gat egipguman, mani nak dima nandan nandani, ma? Amin kinda nak nandisak unun Dat nan kosok. Gak nianon da Dat nolibi kono yan yosol? ¹⁰ †† Bo Dat nagon egakwan nak Daron egisat unun nandani bami dima ak? Nak gen dayit unun naga da nandak nandagon da dima dayit. Dat nagon egisak unun da pini asak. ¹¹ †† Nak Daron egapbo Dat nagon egisak yan dayisat unun nandani bami asak. Mani geno do nandani bami dima asak kan, wasok tapmimi ton morap agim unun da mibilno tagi dolisak.

¹² ††† “Asisi dayisat, nak nandan gadan namjak amin da nak da pi asat unun akdisak. Nak Daron wigikdisat, do nak da pi agim si yapmanek madepsi akdisak. ¹³ ††† Yo morap aben do nak da manon da nayini, unun

† 13:18 Kap 41.9 †† 13:19 Jn 14.29; 16.4 † 13:20 Mt 10.40
†† 13:27 Jn 13.2 †† 13:31 Jn 12.23 ††† 13:32 Jn 17.5 †††
13:33 Jn 7.33-34 § 13:34 Jn 15.12,17; 1Jn 3.23; 2Jn 5

§† 14:3 Jn 12.26 ††† 14:6 Jn 11.25; Ro 5.1-2 §† 14:7 Jn 8.19
§†† 14:9 Jn 12.45; Kol 1.15; Ibr 1.3 §† 14:10 Jn 12.49 §† 14:11
Jn 10.38 §†† 14:12 Mk 16.19-20 §†† 14:13 Mt 7.7; Jn 15.16

akdisat. Yanj abo Dat da Monjikon man madep pakdisak. ¹⁴Yo morap do nak da manon bisit yoni, unjun nak akdisat."

Yesu da Telagi Wup yipban pisak do yagit

¹⁵† Yesu da sanjenek yanj yagit, "Ji nak do but dasi galak tanj namanj kanj, yo morap ani do yagim unjun guramitni. ¹⁶†† Nak Datno iyiko unjun da Panpulugok kinda gat damdisak. Unjun da ji gat bisap mudok mudogi mini egipdisak. ¹⁷‡ Panpulugok damdisak unjun gen bami dakon Wup. Miktim amin da aripmi dima abidogi, nido dima konj, ae dima nandanj iman. Mani ji da nandanj iman. Ji gat egisak, ae don ji da butgwan egipdisak. ¹⁸ Nak ji depmanj dekgo mej datyoni mini da tilagon dima egipdarj. Nak jikon tobil apdisat. ¹⁹ Bisap pisipmisok egek miktim amin da nak dima nandakdarj. Mani ji da nak nandakdarj. Nak egisat, do jiyi kisi yanj gin egipdarj. ²⁰†† Unjun bisapmon nak Daron egisat, ae ji nagon ekwanj, ae nak jikon egisat, yanji nandaba pisokdisak. ²¹ Amin kinda yo morap ani do yagim unjun nandanjek guramikdak, unjun amin da nak do but dasi galak tanj namisak. Amin kinda nak do but dasi galak tanj imdisak. Ae nakyo kisi unjun amin do but dasi galak tanj iminjek naga nanj yoliko kokdisak."

²² Yesu da yanj yanban Judas kinda, unjun Judas Iskariot dima, unjun da yanj iyigit, "Amin Tagi, gak nianjon da gaga ninbanj gin nolikdisal, mani miktim amin morap dima yolikdisal?"

²³ Yanban Yesu da yanj iyigit, "Amin kinda but dasi galak tanj namjak kanj, unjun amin da nak dakon gen guramitjak. Datno da unjun amin but dasi galak tanj imjak. Anjakwan nit op do unjun amin gat egipnerj. ²⁴†† Amin kinda but dasi dima galak tanj namisak, unjun amin nak dakon gen dima guramikdak. Gen on nandanj unjun nak dakon gen dima, gen on Dat yabekban pigim unjun dakon gen.

²⁵ "Nak ji gat sigin egek gen on dayisat. ²⁶ Mani Panpulugok, Telagi Wup, nak da manon Dat da yabekban pikdisak. Unjun da yo morap do dayindetdisak. Ae ji panpuluganban gen morap dayigim da dayisat unjun ae nandaba pisokdarj.

²⁷ "But yawot jikon yipmanjdat. But yawotno ji do damisat. But yawot on miktimon minjat amin da damanj unjun dima. Do butji jik tanjakwa pasol pasol dima ani. ²⁸††† Gen kinda dayiko nandawit unjun yanj 'Nak depmanj kikdisat. Anjek aeno tobil jikon opdisat.' Ji da nak but dasi galak tanj namanj kanj, nak Daron wigikdisat unjun da kisik kisik damdisak, nido Dat da nak njwapmanj dak. ²⁹††† Yo morap don noman tanj mudanjakwa nandanj gadat ani yanj do mibiltok gen on dayisat.

³⁰ "Bisap dubak gen dima yonej, nido on miktim dakon kila amin madep kili unjun apdisak. Unjun da nak aripmi dima abinj nepjak. ³¹ Mani miktim amin da

† 14:15 Jn 15.10; 1Jn 5.3 †† 14:16 Jn 14.26; 15.26; 16.7 ‡ 14:17 Jn 16.13 †† 14:20 Jn 17.21-23 †† 14:24 Jn 7.16 ††† 14:28 Jn 20.17 ††† 14:29 Jn 13.19

nak da Dat but dasi galak tanj imisat yanj nandani unjun do anjek yo morap abenj do Dat da nayigit unjun da aripmonsi asat. Kili pidanba kino."

Yesu unjun wain nap obisi

15 Yesu da sanjenek yanj yagit, "Nak naga wain nap obisi. Ae Datno unjun wain pi dakon kila amin. ²‡ Kiliŋno morap bami dima tonj unjun Dat da mandanj maban kwanj. Anjek kiliŋno morap bami tonj unjun Dat da bami madepsi toni do panmilip asak. ³ Gen dayigim unjun da ji kili suganj panmilip agit. ⁴ Ji nagon sanjenba nak da jikon sanbekerj. Wain kiliŋ obikon dima sanbesak kanj, bami dima tosak. Yanjin jiyi nagon dima sanbeni kanj, bami dima tokdarj.

⁵ "Nak naga wain obi ae ji kiliŋno morap. Amin kinda nagon sanjenban nak unjun aminon sanbekerj kanj, bami morapmi tokdisak. Ji nak nipmanj degek yo kinda aripmi dima ani.

⁶‡† "Amin kinda nagon toktogj dima sanbesak kanj, unjun amin kiliŋj yokwi yombem. Kiliŋj unjuden amin da mandanj yopba kibidanba panj muwuk kindapmon sosonj.

⁷ "Ji nagon toktogj sanbeni ae geno jikon tosak kanj, yo nido galak tanjek bisit ani unjun dakon bami noman tanj damdisak. ⁸‡†† Ji bami morapmisi tanjba amin da dandaba nak dakon panjetnosi akdarj. Yanj abo Datno da man madep pakdisak.

⁹ "Dat da nak do but dasi galak tanj namisak, yanj gin nak da ji do but dasi galak tanj damisat. Nak ji do but dasi galak tanj damisat, ji toktogjisi unjun kagagwan egipni. ¹⁰‡†† Nak Datno dakon gen teban guramigek but dasi galak tanj namisak unjun da kagagwan egisat. Ji yanj gin nak dakon gen teban guramitni kanj, but dasi galak tanj damisat unjun da kagagwan egipdarj. ¹¹ Nak dakon kisik kisik da jikon tanjakwan ji dakon kisik kisik da madepsi tugosak, mibili yanj do anjek gen on dayisat.

¹²‡†† "Gen tebano unjun yanj: nak da ji do but dasi galak tanj damisat, jiyi yanj gin disikon notji do but dasi galak tanj yomiŋ yomiŋ ani. ¹³‡† Amin kinda da notni do but dasi galak tanj iminjek unjun panpulugok do anjek egip egipni paretjak kanj, amin do but dasi galak tanj yomyomni unjun da anjak bamisi ae wukwisi asak. Amin diwarj morap dakon si yapmanj dak. ¹⁴‡†† Ji gen teban on dayisat unjun guramitni kanj, ji nak dakon notnoni kabi akdarj. ¹⁵ Oman monji unjun amin tagini da yo morap asak unjun dima nandanj. Unjun do oman monjino yanj aeno dima dayikenj. Gen morap Datnokon nandagim unjun kili dayigim. Yanj agim do ji notnoni yanj dayisat. ¹⁶ Nak ji gat egipnerj do ji da dima manjinj nepgwit. Nak ji gat egipnerj do manjigim. Anjek ji kin pi aba bami dima yokwi tanjek toktogj toni do manjigim. Do nak da manon yo nido bisit ani unjun Dat da tagi damjak. ¹⁷‡†† Gen tebano unjun yanj: Ji disikon notji do but dasi galak tanj yomiŋ yomiŋ ani."

‡ 15:2 Mt 3.10 ‡† 15:6 Mt 7.19; 13.42 ‡†† 15:8 Mt 5.16 ‡‡ 15:10 Jn 14.15; 1Jn 2.5 ‡†† 15:12 Jn 13.34 ‡† 15:13 Jn 10.11; 1Jn 3.16 ‡‡ 15:14 Mt 12.50 ‡†† 15:17 Jn 13.34

Miktım amin da pañdet do nandaba yokwi tok any- omdan

¹⁸ Yesu da sanjbejek yagit, "Miktım amin da nandaba yokwi tok anđaba kañ, yañsi nandani, mibiltok nak do yañ gin awit. ¹⁹ †Ji miktım amin da tilagon egipni kañ, miktım amin da notnin di yañon da but dasi galak tañ damdañ. Mani ji on miktım dakon amin dima. Nak da ji on miktım ban kili manjir depgum. Uñun do anjek miktım amin da nandaba yokwi tok anđaman. ²⁰ ††Gen dayigim uñun do nandani, 'Oman monji amin tagini di- ma yapmanğañ.' Nak yokwi anğnamgwit kañ, jiyo kisi yokwi yañ gin anđamdañ. Ae nak dakon gen gu- ramikgwit kañ, ji dakon gen kisi guramitdañ. ²¹ Ji nak nolgañ do anjek yokwi anđamdañ, nido Dat nak yabek- ban pigim uñun dima nandañ imañ.

²² "Nak piñek gen dima yoyigim tam, yokwini dakon gen kinda dima tosok. Mani nak piñek gen kili yoyigim, do amin kinda da 'nak dima nandañek suñ agim' yañ yogogi mini. ²³ †Amin kinda nak do nandaban yokwi tok anğ namisak, uñun amin Datno kisi do nandaban yokwi tok anğ imisak. ²⁴ Nak uñun da binapmon pi tap- mimi toñ amin kinda da dima agit uñun banğ agim. Yañ dima agim tam, yokwini dakon gen kinda dima tosok. Mani nak da wasok tapmimi toñ agim uñun pindakg- wit, mani nak gat Datno gat kisi do nandaba yokwi tok anğnimañ. ²⁵ ††Yañ aba gen teban papianikon gen kinda tosok uñun bami toñ agit. Gen uñun yañ:

'Isal dogin amin da nandaba yokwi tok anğ namgwit.' ²⁶ †† "Panğpulugokji, Gen Bami Dakon Wup, Daron egisak. Nak da jikon yabekgo pikdisak. Uñun da Daron da piñek mibilno do yañ tenñeñok akdisak. ²⁷ Ae ji nak da pi si wasagimon da wasañek egipgumañ da ekwa- mañ, do jiyo kisi nak do yañ tenñeñok ani."

16 "Gen uñun nandañ gadatji dima witdal kini do anjek dayisat. ² †††Muwut muwut yutnikon ban ji dolek uñun gat dima muwutni do yañsop anğ damdañ. Bisap kinda apjak, uñudon amin da dikba kimagakwa uñun amin da nin da Piñkop do yo tagisi anğ imamañ yañ nandakdañ. ³ †††Uñun Dat dima nandañ imañ, ae nakyo kisi dima nandañ namañ. Yañdo, yo morap uñun anğ damdañ. ⁴ Mani abisok yo uñun altokdañ do kili dayiñ mudat, do don amin da yo uñun anğ daba gen on dayisat uñun do nandani."

Yesu da Telagi Wup dakon pi do yagit

Yesu da sanjbejek yagit, "Kalip naga gat kisi egipgu- mañ do anjek on gen morap dima dayigim. ⁵ Abisok nak Dat yabekban pigimon tobil wigikdisat. Mani jikon da kinda da 'Gak dukon kisal?' yañ dima nayañ. ⁶ Abi- sok gen on dayiko jigisi nandañ. ⁷ †Mani asisi dayisat, nak ji panğpulugok do depmañ dek wigikdisat. Dima wigikenğ kañ, Panğpulugokji jikon dima pikdisak. Mani nak wigikenğ kañ, nak da yabekgo jikon pikdisak.

⁸ Uñun da piñ pi aban miktım amin morap anğpak yok-

wi gat, ae anğpak kilegi gat, ae Piñkop da amin gen pikon yopdisak gat dakon mibili kisi pakyañsi nandaba pisokdisak. ⁹ Pi aban yokwinin madepsi tañ nimañ yañ pindatdañ. Yokwini dakon mibili uñun nak dima nan- dañ gadañ namañ. ¹⁰ Ae pi aban anğpak kilegi dakon mibili nandaba pisokdisak, nido nak Daron wigapbo ae sanjbejek dima nandakdañ. ¹¹ ††Ae pi aban amin gen pikon yopyop dakon bisap apdisak yañ nandani, nido on miktım dakon kila amin madep uñun kobogi yokwi timitdisak.

¹² ††† "Gen yogogi morapmi toñ, mani abisok dayikenğ kañ, ji aripmi dima timitdañ. ¹³ Mani Gen Bamisi Dakon Wup uñun da abinğ ji panğpulugañban gen bami morap nandaba pisokdañ. Uñun iyi dakon gen banğ dima dayikdisak, gen nandisak uñun banğin dayikdisak. Anjek yo don altokdañ uñun do dayikdisak. ¹⁴ Uñun da nak dakon gen abidañek dayiñ tenñeñanğban uñun da nak dakon tilim madepno akdisak. ¹⁵ Daron yo morap toñ uñun nak dakon. Uñun do mani yat, Wup da nak dakon gen abidañek yañ tenñeñanğ damdisak."

Kisik kisik da but yokwi dakon kulabik akdisak

¹⁶ †††Yesu da sanjbejek yañ yagit, "Bisap pisipmisok nak sanjbejek ae dima nandakdañ. Ae timisok di egek donjok nandakdañ."

¹⁷ Pañdet diwari notni yoyiñ yoyiñ anjek yawit, "Gen uñun niyasak dakon mibili niañ? Yañ yak, 'Bisap pisip- misok nak sanjbejek ae dima nandakdañ. Ae timisok di egek donjok nandakdañ.' Ae yañ yak, 'Uñun dakon mibili uñun yañ: nak Daron kikdisat.' ¹⁸ 'Bisap pisipmi- sok' yañ uñun mibili nido yak? Gen uñun dakon mibili dima nandamañ."

¹⁹ Yesu uñun do nayikdañ yañ pindagek yañ yoyigit, "Gen uñun yat dakon mibili nandak do disi gin yoñ, ma? Yañ dayit, 'Bisap pisipmisok nak sanjbejek ae di- ma nandakdañ. Ae bisap pisipmisok egek ae donjok nandakdañ.' ²⁰ Asisi dayisat, ji kunam madepsi tatdañ, ae bupmi kunamyo kisi madepsi akdañ. Mani miktım amin da kisik kisik akdañ. Butji wagisi yokwi tokdañ, mani but yokwisi dakon kulabigi don kisik kisik madepsi nandakdañ. ²¹ Miñat kinda monji altok do anğkwan tepmi madepsi nandisak. Mani monji al- tañkwan tepmi uñun pasak dakon nandak nandak di- ma asak. Monji miktım kili altosok uñun do kisik kisik asak. ²² Uñun da tilak ji abisok but yokwi anğ. Mani aeno dandakenğ bisapmon kisik kisik akdañ. Ae amin kinda da kisik kisikji aripmi dima gwayesak. ²³ †††Uñun bisapmon ji da nak yo kinda do bisit dima nayikdañ. Asisi dayisat, yo kinda do nak da manon da Dat bisit iyini kañ, uñun damdisak. ²⁴ Ji kalip nak da manon da yo kinda abidok do bisit kinda dima awit. Ji bisit ani. Yañ anjek yo timigakwa kisik kisik da butjikon tugosak."

† 15:19 Jn 17.14 †† 15:20 Jn 13.16 † 15:23 Lk 10.16 ††
15:25 Kap 35.19; 69.4 †† 15:26 Jn 14.26 ††† 16:2 Mt 24.9; Lk
6.22; Jn 9.22 ††† 16:3 Jn 15.21 § 16:7 Jn 14.16

§† 16:11 Jn 12.31 §†† 16:12 1Ko 3.1-2 §† 16:16 Jn 14.19
§†† 16:23 Mt 7.7

Yesu da miƙtim dakon tapmim kili abigit

²⁵ Yesu da sanɓenɓeƙ yaƙ yaƙiƙi, “Nak on gen morap tilagon da dayisat. Don tilak gen ae dima dayiken. Dat do nomansi dayiƙ tenɓenɓokdisat. ²⁶ †Nak da ji do aƙek Dat bisit iyiken yaƙ dima dayisat. Dima. Ji nak do but dasi galak taƙ naman, ae nak Piƙkopmon da apgum yaƙ nandaba bami asak. Yaƙ aƙ, do Dat da iyi but dasi galak taƙ damisak. Do unƙun bisapmon ji nak da manon Dat bisit iyikdaƙ. ²⁸ Nak Daron da miƙtimon pigim. Ae abisok miƙtim yipmanɓek Daron wigikdisat.”

²⁹ Yaƙ yaƙban paƙdet kabini da yaƙ iyiwit, “Abisok nomansi niyisal. Tilak gen dima yosol. ³⁰ Nin abisok yaƙsi nandaman, gak yo morap kili nandaƙ mudosol, ae amin da dima gayiƙakwa gaga tagi yoki. Unƙun do aƙek gak Piƙkopmon da apgul yaƙsi nandano bami asak.”

³¹ Yaƙba Yesu da yaƙ yoyiƙiƙi, “Abisok ji kili nandaƙ gadat aƙ, ma? ³² ††Nandani, bisap kili kwanɓak. Asi bisap kili unƙun, do ji biriƙpmiƙi yutjikon kiƙ kiƙ akdaƙ. Yaƙ aƙek nak nepba naga gin egipdisat. Mani Dat nak gat egisak do naga ginsi dima egipber. ³³ ††ji nagon gadaƙek butji yaworisi taƙakwa egipni, yaƙ do aƙek gen on dayisat. Miƙtimon egipni bisapmon jigi noman taƙ damdaƙ. Mani ji pasol pasoli mini tebaisi atni. Nak da miƙtim dakon tapmim kili abiyiƙpɓum.”

Yesu iyi do bisit agit

17 Yesu paƙdet kabini gen unƙun yoyiƙiƙi mudanɓek Kwen Kokup siƙtanɓek bisit yaƙ agit, “Dat, bisap kili abik. Monjigo dakon man awigaki kaƙdo Monjigo da gak dakon man awigisak. ² Amin morap Monjigo da kila asak do yaƙ mudanɓek imgul. Yaƙdo, amin morap imisal unƙun da egip egip dagok dagogi mini tagi yomjak. ³ ††Egip egip dagok dagogi mini dakon mibili unƙun yaƙ: amin da gak Piƙkop kalonɓi bamisi yaƙ nandaƙ gamaƙ, ae Yesu Kristo gak da yabekbi pigit yaƙ gin nandaƙ iman. ⁴ ††Gak da pi morap namgul, unƙun pi aƙ mudoko miƙtim amin da tilimgo kili kawit. ⁵ †††Dat, miƙtim dima noman taƙakwan nak gak gat egek tilimno taƙ namgut. Abisok gak da iƙamon unƙun tilim aego nabi.

Yesu paƙdetni do bisit agit

⁶ “Amin morap on miƙtimon baƙ namgul kabikon gak dakon mibilgo kili yoyiƙiƙi tenɓenɓagim. Unƙun amin gak dakon baƙ nak do nabi gak dakon gen guramikiƙgwit. ⁷ Abisok yaƙsi nandaƙ, yo morap namgul unƙun gak dasi namgul yaƙ nandaƙ. ⁸ Nido gen morap namgul unƙun yoyiko abidawit. Aƙek asi nak gagon da apgum ae gak da nak yabekgiƙ, yaƙsi nandaba bamisi asak. ⁹ Nak unƙun amin kabi do bisit asat. Miƙtim amin kisi do dima asat. Unƙun amin kabi namgul unƙun gak dakon amin kabigo, do unƙun do bisit asat. ¹⁰ Nak dakon amin

† 16:26-27 Jn 14.21,23 †† 16:32 Mt 26.31,56 ‡ 16:33 Jn 14.27; Ro 5.1; 1Jn 5.4 ††† 17:3 1Jn 5.20 ††† 17:4 Jn 4.34 †††† 17:5 Jn 1.1

kabi unƙun gak dakon. Ae gak dakon amin kabi unƙun nak dakon. Amin da nak dakon amin kabino pindagek tilimno kaƙek man madep naman.

¹¹ “Nak gagon obinɓek miƙtimon sanɓenɓeƙ dima egipber. Mani unƙun amin kabi da miƙtimon sigin egipdaƙ. Telagi Dat, mango tapmimi tonɓi namgul unƙun naƙ paƙkutnoki. Yaƙ aƙaki nit da kalonɓi ekwamak, unƙun amin kabi da kalonɓi yaƙ gin egipni. ¹² †††Nak unƙun gat egipgumaƙ bisapmon man namgul unƙun naƙ paƙkutnaƙpa bo tagisi egipgwit. Unƙun amin kabikon da amin pasiljak do yaƙbi unƙun daƙin pasilgit. Yaƙ aƙakwan Piƙkop da papiakon gen unƙun do mandabi unƙun bami ton agit.

¹³ “Nak abisok gagon opber, mani kisik kisikno da unƙun amin kabikon tugosak yaƙ do miƙtimon sigin egek gen on yosol. ¹⁴ Nak naga on miƙtimon nani dima, ae amin kabino unƙun kisi on miƙtimon nani dima, do nak gengo amin kabino do yobo miƙtim amin da nandaba yokwi tok aƙ yomgwit. ¹⁵ †Amin kabino miƙtimon baƙ timikiƙi do bisit dima asat. Paƙkutnaƙaki Yokwi Ami da dima paƙupbal asak yaƙ do bisit asat. ¹⁶ Nak naga on miƙtimon nani dima, ae amin kabino unƙun kisi on miƙtimon nani dima. ¹⁷ Gak dakon gen unƙun gen bamisi. Amin kabikon pi abi gengo bamisi unƙun da burikon pi aban gakdosi amin ani. ¹⁸ ††Gak da nak yabekbi miƙtimon pigim. Yaƙgin nak da amin kabino miƙtimon yabekdat. ¹⁹ Unƙun amin da gakdosi amin ani do aƙek egip egipno kalonɓi gak do gamisat.

Yesu nandaƙ gadat amin kisi do bisit agit

²⁰ “Nak unƙun amin kabi do gin bisit dima asat. Unƙun amin kabi da gen yaƙakwa nak nandaƙ gadaƙ namni amin unƙun kisi do asat. ²¹ Dat nak gagon egapbo gak nagon egisal yaƙ gin unƙun amin kabi da but kalonɓi egipni do bisit asat. Unƙun amin nit gat egapno miƙtim amin da asi gak da nak yabekbi pigim yaƙ nandaba bamisi asak dosi nandisat. ²² †††Nit kalonɓi ekwamak yaƙ gin unƙun amin kalonɓi egipni, yaƙ do tilim namgul unƙun kili yomgum. ²³ Nak unƙun amin kabikon egapbo gak nagon egisal. Kalonɓi egipni do nandisat. Yaƙ egakwa miƙtim amin da gak da nak yabekbi pigim yaƙ nandani dosi nandisat. Ae gak da nak do but dasi galak taƙ namisal yaƙ gin gak da unƙun amin do galak taƙ yomisal yaƙ nandani dosi nandisat.

²⁴ “Dat, miƙat amin nak do namgul unƙun nak da egipber kokupmon nak gat kisin egipner do nandisat. Tilim namgul unƙun koni do nandisat. Yo morap dima noman taƙakwa but dasi kilisi galak taƙ namgul, unƙun do aƙek unƙun tilim namgul. ²⁵ Dat Kilegisi, miƙtim amin gak dima nandaƙ gamaƙ. Mani nak nandaƙ gamisat. Ae amin kabino da gak da nak yabekbi pigim yaƙsi nandaba bami asak. ²⁶ Nak da gak unƙun amin kabikon yoligim. Ae gak da but dasi galak taƙ namisal yaƙ gin unƙun amin kabi da amin do but dasi galak taƙ yomni, ae nak unƙun amin kabikon egipber, yaƙ do sigin sanɓenɓek gak yolikdisat.”

††† 17:12 Jn 6.39; 13.18 † 17:15 Mt 6.13; 2Tes 3.3 †† 17:18 Jn 20.21 ††† 17:22 Ya 4.32

Yesu tepmi panjek kimakgit da aeni pidagit

(Kilapmi 18-20)

Judas da Yesu uwal da kisiron yipgut

(Mt 26.47-56 ae Mk 14.43-50 ae Lk 22.47-53)

18 Yesu bisit an mudanban panjet kabini gat kisi Kidron Pakbi Kidat yapmanek kiwit. Unun pakbi da usugap da pigaga kinda tosok. Yesu gat panjet kabini gat unun pigagagwan pigiwit. ² Bisap morapmi Yesu gat panjet kabini gat unun pigaga muwuk muwuk awit, do uwal da kisiron yipjak amin Judas kisi unun pigaga kan nandanyo agit. ³ Do Judas da Rom dakon emat amin di gat ae Telagi Yut Madep dakon obip amin diwari gat timikban unudon kiwit. Obip amin unun mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat Parisi amin gat da yabekgwit. Unun amin kabi lam ae kalin ae emat dakon yo kisi timikgwit. ⁴ Yesu yo morap noman tan imdan unun kili nandan mudagit. Do kapmatjok da kin unun amin kabi yan yoyigit, "Ji namin nan wisan?"

⁵ Yoyinban yan yawit, "Nin Yesu Nasaret amin nan wisaman."

Yanba Yesu da yoyigit, "Nak unun mani." Yesu uwal da kisiron yipjak amin Judas unun amin kabi gat kisi akgwit. ⁶ Yesu da "Nak unun mani" yan yanakwan amin unun timisok di duwalik kinjek miktimon piligi pakgwit. ⁷ Yesu da aeni yoyigit, "Ji namin nan wisan?"

Yoyinban yawit, "Yesu Nasaret amin."

⁸ Yan yanba Yesu da yan yoyigit, "Nak kili dayit, nak unun mani. Ji nak wisan kan, on amin kabi yopba kini."

⁹ †Yan yanban gen kinda kalip yagit unun bami ton agit. Gen unun yan: "Amin kabi unun nak do namgul unun kinda dima yipbo pasilgit."

¹⁰ Saimon Pita da emat agak sibani ilik mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monji dakon miragi amin tet nani mandan dagagit. Oman monji unun dakon mani Malkus. ¹¹ ††Yan aban Yesu da tebai yan iyigit, "Emat agak siba yigikon simil! Dat da tepmi paken do nandisak unun dima paken yan nandisak, ma?"

Yesu Anaskon ankiwit

¹² Emat amin gat ae mibiltok amin madepni gat, ae Juda amin dakon obip amin gat da Yesu abidanek nap teban nan abisiwit. ¹³ Yan anek mibiltok Anaskon ankiwit. Anas unun Kaiapas dakon yopmi. Unun bilagon Kaiapas da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgut. ¹⁴ †Unun da kalip Juda amin yan yoyigit, "Amin kalon kinda dagan amin morap kisi do anek ki-motjak kan, unun tagi."

† 18:9 Jn 17.12 †† 18:11 Mt 26.39 ‡ 18:14 Jn 11.49-51

Pita da Yesu do wasip yagit

(Mt 26.69-70 ae Mk 14.66-68 ae Lk 22.55-57)

¹⁵ Saimon Pita gat ae panjet kinda gat Yesu yol anan kigimal. Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da unun panjet nandan imgut, do Yesu yol anan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da nagalon pigigit.

¹⁶ Mani Pita wanga yoma kaga da kapmatjok akgit. Do panjet unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da nandan imgut unun da kin oman minjat kinda yoma kila agit unun iyinek Pita abidanban nagalgwan pigigimal. ¹⁷ Oman minjat unun yoma kila agit unun da Pita yan iyigit, "Gak unun amin dakon panjetni kinda bo?" Iyiban Pita da yagit, "Nak dima."

¹⁸ Kokup mirimisi agit, do oman monji gat ae obip amin gat kindapni alik do kindap kinda sogit da patderikon angwasiyek akgwit. Anakwa Pita yo kisi agek kindapni aliwit.

Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da Yesu gen yan imgut

(Mt 26.59-66 ae Mk 14.55-64 ae Lk 22.66-71)

¹⁹ Unun bisapmon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da Yesu panjet kabini do iyigit ae yoyinjet agit kisi do iyigit. ²⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, "Nak gen nomansi amin kisi yoyin tetenagim. Muwut muwut yutnikon yoyin dekgim, ae Telagi Yut Madep da nagalon Juda amin da abin muwuk muwuk an unudon bisapmi bisapmi yoyin dekgim. Gen kinda pasilikon dimasi yagim. ²¹ Do nido nak nayisal? Gen yanapbo nandawit amin ban yoyi. Gen yagim unun da nandan."

²² Yesu yan yanakwan obip amin kinda da mogim kulbak anagek yan iyigit, "Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon geni kobogi gen tagi nan iyisat yan nandisak ma?"

²³ Yanban Yesu da yan iyigit, "Gulusun yat kan, unun do nayi. Ae gen kilegi yat kan, nido nikdal?" ²⁴ Nap kisirikon abisiwit dima witdalek Anas da Yesu yabekban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaiapaskon ankiwit.

Pita da aeni Yesu do wasip yagit

(Mt 26.71-75 ae Mk 14.69-72 ae Lk 22.58-62)

²⁵ Saimon Pita kindapni alin agakwan yan iyiwit, "Gak Yesu dakon panjetni kinda, ma?"

Yan iyinba yoyigit, "Nak panjetni kinda dima."

²⁶ Mani mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman amin kinda, unun Pita da miragi mandan dagagit amin unun dakon diwatni kinda, unun da yan iyigit, "Gakyo kisi Yesu gat pigaga ekwa dandat, ma?"

²⁷ ††Iyiban Pita da yagit, "Dima!" Wasip yanakwan unudon gin pup gen yagit.

†† 18:27 Jn 13.38

Yesu Pailaron ankiwit

(Mt 27.1-2 ae 27.11-14 ae Mk 15.1-5 ae Lk 23.1-5)

²⁸ Juda amin da Yesu abidan Kaiapas dakon yut yipmanek gapman dakon amin madep da yutnon ankiwit. Unun kili wisa dagagit, do iyi gapman dakon amin madep da nagalon dima pigiwit, nido pigineng kan Pinokop da dabilon kilek tanek Yapyap Bilak dakon jap noknoknin ansun akdaman yan nandawit. ²⁹ Wangsa joma agakwa Pailat da pin yan yoyigit, "Ji on amin mibili nido gen yan imen?"

³⁰ Yanban yan iyiwit, "Unun yokwi pakpak kinda dima tam, gagon dima anopnom."

³¹ Yanba Pailat da yoyigit, "Disi abidan anki disi dakon gen tebanji yolek gen pikon yipni."

Yanban Juda amin da yan iyiwit, "Nin da amin kinda anatan kimotjak dakon yan dagok ninon dimasi tosok." ³² ††Gen unun yanba kalip Yesu da kosit nianon da kimotjak do yagit, unun bami ton agit.

³³ Pailat da aeni gapman da yutnon wigi Yesu iyinban opban yan iyigit, "Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?"

³⁴ Yanban Yesu da iyigit, "Unun gaga nandaneke yosol, bo amin di da nak do yan gayiwit?"

³⁵ Yanban Pailat da yagit, "Nak Juda amin kinda dima! Gaga dakon amin kabigo gat ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabigo gat da gak abidan anan nagon anober. Gak ninan agil?"

³⁶ Yanban Yesu da yan iyigit, "Nak da Amin Kila Asat unun on miktim dakon yo dima. On miktim dakon tam nak dakon oman monjino gat emat wamanakwa amin kinda da nak Juda amin da kisiron aripmi dima nepbam. Nak da Amin Kila Asat unun kokup njaknjari dakon yo."

³⁷ Yanban Pailat da iyigit, "Asi gak kila amin madep kinda, ma?"

Yanban Yesu da kobogi yan iyigit, "Kila amin madep kinda yan nayisal unun asi bami yosol. Nak gen bami minjat amin morap yoyiken do on miktimon pigim. Mibili yan do men da anjalagit. Gen bami yolgan amin morap unun nak dakon gen do mirak yopmanjan."

³⁸ Yanban Pailat da iyigit, "Gen bami unun yo kinda ni?"

Pailat da Yesu tilak kindapmon anatan do yagit

(Mt 27.15-31 ae Mk 15.6-20 ae Lk 23.13-25)

Pailat gen unun iyineng aeni wansa Juda aminon pigeke yan yoyigit, "Nak da gulusun kinda agit do gen yan imnen da arip dimasi kosot." ³⁹ Mani Yapyap Bilagon anpakji yolek amin kinda dam tebanon nan witald yipbo kin kin an. Do Juda amin dakon kila amin madep nan yipbo kisak bo nian nandan?"

⁴⁰ Yanban yan tidaneke yawit, "Barabas nan yipbi kisak." Barabas unun kabo noknok, ae amin dapmanek yoni gwayan amin kinda.

19 Pailat da yanban Yesu abidaneke baljawit.

² ††Anakwa emat amin da nap keli ton kindanan

† 18:31 Jn 19.6-7 †† 18:32 Jn 3.14; 12.33 ‡ 18:35 Jn 1.11

kila amin madep dakon pelit yombem kinda wasaneke Yesu da busunon yipgwit. Yan anek imal dubak gami kinda nan pan imgwit. ³ Anek kapmatjok da kin yan iyiwit, "Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!" Yan iyineng mogim kulbak anakgwit.

⁴ Anakwa Pailat wansa aeni pigi Juda amin yan yoyigit, "Nak da unun amin jikon abiko yansi nandan imni, nak da unun amin gulusun kinda agit do gen yan imnen da arip dimasi kosot." ⁵ Yesu nap keli ton ban pelitni waman imgwit gat ae imal dubak gami kisi kwenikon sigin tanakwa wansa pigit. Pinakwan Pailat da amin yan yoyigit, "Kabit, unun amin oni."

⁶ Yanakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae obip amin gat da Yesu anek tebai yan tidaneke yan yawit, "Tilak kindapmon anakba kimakban! Tilak kindapmon anakba kimakban!"

Yanba Pailat da yoyigit, "Disi abidan anki tilak kindapmon anakba kimotjak. Nak da gulusun kinda agit do gen yan imnen da arip dima kat."

⁷ Mani Juda amin da yan iyiwit, "Unun amin da iyi do 'Nak Pinokop dakon Monji' yan yagit. Nin dakon gen teban da unuden amin si kimotni do yosok."

⁸ Pailat gen unun nandaneke mibiltok pasalgit unun si yapmanek madepsi pasalgit. ⁹ ††Anek aeni gapman yutnon wigi Yesu yan iyigit, "Gak dukon nani?" Mani Yesu da gen kobogi kinda dima iyigit. ¹⁰ Anakwan Pailat da iyigit, "Kobogi nayik do dima nandisal, ma? Gepbo kiki bo ae tilak kindapmon gitni dakon yan dagok nagon gin tosok. Gak unun dima nandisal, ma?"

¹¹ †††Yanban Yesu da iyigit, "Pinokop kwen egisak unun da tapmim dima gamgut tam, gak da nak abin nepbi dakon tapmim kinda dima tan gaban. Do amin gak da kisiron nepmak unun dakon yokwi da gak dakon yokwi yapmandak."

¹² †††Pailat gen unun nandaneke Yesu yipban isal kisak do kosit wisik agit. Mani Juda amin da yan tidaneke yan yawit, "Gak unun amin yipbi kisak kan, gak Sisa dakon notni dima. Amin iyi do nak kila amin madep yan yosok unun Sisa dakon uwalni."

¹³ Pailat gen unun nandaneke Yesu anan wansa abigigit. Abigek tamo kinda mani Tip Ban Yalinbi Tamo yan yon unudon gen kokwin an yiyit tamo kinda tosok unudon yikgit. (Unun tamo Ibru genon da Gabata yan yon.) ¹⁴ Anwa Yapyap Bilak do nandaneke jap pankosit ak bisap, gildat binap 12 kilok agit. Pailat da Juda amin yan yoyigit, "Kabit, kila amin madepji oni."

¹⁵ Yanban yan tidaneke yawit, "Anabigit! Anabigit! Tilak kindapmon anakgit!"

Yanba Pailat da yoyigit, "Kila amin madepji tilak kindapmon anakgen do nandan?"

Yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yan yawit, "Ninon kila amin madep kinda dima egisak. Sisa kalongin!" ¹⁶ Pailat da Yesu tilak kindapmon anatan do emat amin da kisiron yipban abidan ankiwit.

†† 19:2 Lk 23.11 ††† 19:9 Mt 27.12 ††† 19:11 Jn 10.18; Ya 2.23; Ro 13.1 ††† 19:12 Lk 23.2; Ya 17.7

Yesu tilak kindapmon anjakgwit
(Mt 27.32-44 ae Mk 15.21-32 ae Lk 23.26-43)

¹⁷ Yesu iyi tilak kindapni guramigek kokup pap yip-manek miktim tim kindakon kiwit, mani Busunj Kidat. Ibru genon da Golgata yan yonj.

¹⁸ Unjudon tilak kindapmon anjakgwit. Amin bamori kisi tilak kindap teri teri dapmanakwa Yesu binapmon akgit.

¹⁹ Pailat da yanban but piso gen kinda mandan tilak kindapmon yipgwit. Gen unun yan, *YESU NASARET AMIN, JUDA AMIN DAKON KILA AMIN MADEP-NI*²⁰ Unun kosiri kapbi mandawit. Ibru gen, ae Rom gen, ae Grik genon da kisi mandawit. Yesu anjakgwit miktim tim unun kokup pap da kapmatjok tagit, do Juda amin morapmi da gen unun manjiwit. ²¹ Juda amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da Pailat yan iyiwit, "Juda amin dakon kila amin madepni yan dima mandaki. Gen yan mandaki: 'On amin da yagit, Nak Juda amin dakon kila amin madepni.'"

²² Yanba Pailat da yagit, "Yum koni. Gen kili mandat unun dagin tosok."

²³ Emat amin da Yesu tilak kindapmon anjagek imalni timikgwit. Timigek kokwin 4 kabi anjakwa kalon kalon da imalni kalon kalon timikgwit. Ae paba pigik dubakni kisi abidawit. Paba pigikni sanbekni unun mini imal diwat kalonj nan bupbi kawit. ²⁴ Yan kanek notni yoyin yoyin anek yan yawit, "Dima pudoner. Namin da abidosak yan do satu wasok anej." Yan yanek yan gin aba Pinjop da papiakon gen kinda tosok unun bami tonj agit. Gen unun yanj:

"Imalno kokwinigek timikgwit, ae namin da paba pigikno abidosak yan do satu wasok awit." Do emat amin da yan awit.

²⁵ Yesu dakon menji, ae menji dakon padige, ae Maria unun Klopas dakon minjatni, ae Maria Makdala kokup papmon nani, unun minjat kabi da Yesu dakon tilak kindap da kapmatjok akgwit. ²⁶ Yesu da menji gat ae panjet but dasi galak tanj imgut unun kapmatjok akbal pindagek menji yan iyigit, "Minjat, on gak dakon monjigo." ²⁷ Ae panjet unun yan iyigit, "On gak dakon mengo." Unun bisapmon da wasanek panjet unun da Maria anki yutnison kila agit.

Yesu kimakgit

(Mt 27.45-56 ae Mk 15.33-41 ae Lk 23.44-49)

²⁸ Yesu pi morapni kili unun mudosok yan nandanek, ae Pinjop da papiakon gen kinda tosok unun bami tonj asak dosi nandanek yan yagit, "Tekno bap tosok." Gen unun yanjakwan ²⁹ wain kinam kinda kapmatjok tagit. Do yo kinda gugidan yombem abidan wainon sibanba tujanban, isop kindap dakon kilinikon walik yipba Yesu da dulumon wigigit. ³⁰ Wikwan Yesu da wain nanek yan yagit, "Kili unun mudosok." Yan yanek busunji tadik pinjek wupni yipban kigit.

Emat amin kinda da Yesu dakon gekgegi sugagit

³¹ Kili Sabat bisap dakon yo panjtagap ak gildat agit. Unun Sabat unun bisap madepsi kinda, do Juda amin da tilak kindapmon bumjot dima toni do nandawit. Yan nandawit do amin tilak kindapmon akgwit dakon kindapni dapman jokgal do Pailat iyiwit. Yan aba tepmi kimakba bumjotni panjini yanjon da yawit. ³² Yanba emat amin da kin amin bamot Yesu gat daggwit dakon kindapni dapman jokgalgwit. ³³ Mani Yesukon abin kanba kili kimakgit kawit, do kindapni dima anjak jokgalgwit. ³⁴ Mani emat amin kinda da Yesu dakon gekgegi gwawia nan sugagit. Sugarban unjudon gin pakbi yawiyo da pakgwit. ³⁵ Yo unun si kagit amin unun da iyi unun dakon yan tenjtenjok asak. Ae iyi bamisi yosot yan nandisak, do jiyi kisi nandan gadat ani yan do gen unun yan tenjtenjosok. ³⁶ Yo unun aba Pinjop da papiakon gen kinda tosok unun bami tonj agit. Gen unun yanj:

"Kidatni kinda dima anjak jokgaldan."

³⁷ Ae Pinjop dakon gen kinda gat yan tosok:

"Amin da giptimi sugawit unun kokdan."

Yesu dakon bumjotni kimakbi tamo kalugi kindakon yipgwit

(Mt 27.57-61 ae Mk 15.42-47 ae Lk 23.50-56)

³⁸ Kili don Josep Arimatea kokupmon nani da kin Yesu dakon bumjotni Pailat da nandan iban anjisak do iyigit. (Josep unun Yesu dakon panjetni kinda. Mani Juda amin dakon kila amin do pasalek Yesu do nandan gadatni si anjisibigit.) Pailat da nandan iban Josep da kin Yesu dakon bumjotni anjigit. ³⁹ Ae Nikodemus kalip Yesu kalbi kin kagit ununyo kisi unun bisapmon gin apgut. Unun yo kibanj tonj tagisi di timik panjapgut. Unun kindap bamori dakon gawonj banj iktagilek wasawit. Yo kibanj tagisi unun dakon jigini unun 30 kilo da arip. ⁴⁰ Josep gat Nikodemus gat da Yesu dakon bumjotni abidanek yo kibanj tagisi unun tagal imgumal. Yan anek imal tagisi banj gwilikgimal. Unun Juda amin da anjagon amin kimakbi do yan an. ⁴¹ Yesu tilak kindapmon anjakgwit da kapmatjok pi kinda tagit. Unun pigagagwan kimakbi tamo kalugi kinda tagit. Unun tamokon bumjot kinda dima yipbi. ⁴² Unun Juda amin da Sabat bisap dakon yo panjtagap ak bisap, ae kimakbi tamo unun kapmatjok tagit, do amin bamot Yesu dakon bumjotni anki ununjan yipgumal.

Yesu kimoron da pidagit

(Mt 28.1-8 ae Mk 16.1-8 ae Lk 24.1-12)

20 Sonda wisa dagokdo pilin tuk tanjakwan gin Maria Makdala kokupmon nani kimakbi tamokon apgut. Abin kanban kimakbi tamo dakon yoma sopgwit dakon tip kili anjotobilba kigit kagit. ² Yan kanek timtim yanek kin Saimon Pita gat ae Yesu da panjetni kinda but dasi galak tanj imgut unun bamot yan

† 19:24 Kap 22.18 †† 19:25 Mt 27.55-56 † 19:26 Jn 13.23
†† 19:28 Kap 22.15 †† 19:29 Kap 69.21

††† 19:31 GT 21.22-23 ††† 19:35 Jn 21.24 § 19:36 TP 12.46;
IDT 9.12; Kap 34.20 §† 19:37 Sek 12.10; PA 1.7 §†† 19:39 Jn 3.1-2

yoyigit, "Amin Tagi kimakbi tamokon nan anabigen. Anki dukwan yipman unun dima nandaman."

³ Yanban Pita gat ae panjet kinda unun gat kimakbi tamokon kigimal. ⁴ Amin bamot kisi timtim yanek kigimal, mani panjet kinda unun da Pita yapmanek unun da kalip kimakbi tamokon kin altagit. ⁵ Kin pagadanej kimakbi tamogwan wusigit. Wusinej imal tagisi Yesu dakon bumjotni wamgwit unun tanba pindakgit. Mani dima wigigit. ⁶ Saimon Pita unun da bunjon abinej unun kimakbi tamogwan wigigit. Wigek imal tanba pindakgit. ⁷ Ae imal kinda kagit unun Yesu da busunjon wabi. Imal unun imal diwari gat dima tawit. Unun gironjikbi da iyindage tanban kagit. ⁸ Ae panjet unun kinda mibiltok kimakbi tamokon kigit unun kisi wigigit. Wigipindagek nandan gadat agit. ⁹ Unun bisapmon Pinjop da papiakon Yesu kimoron da ae pidokdisak dakon gen tosok unun do dima nandaba pisagit. ¹⁰ Yo unun pindagek panjet bamot tobil kokupmon kigimal.

Maria Makdala kokupmon nani da Yesu kagit

(Mt 28.9-10 ae Mk 16.9-11)

¹¹ Maria kimakbi tamo da wanga agek kunam takgit. Kunam tagek tagek pagadanej kimakbi tamogwan wisigit. ¹² Wisinej anjelo bamori imalni kwakwagi pindakgit. Unun anjelo bamot Yesu dakon bumjotni da tagit unudon yikgimal. Kinda busunji da tagiron yikgit, anjakwan kinda kandapni da tagiron yikgit. ¹³ Maria yan iyigimal, "Minjat gak kunam nido takdal?"

Yanbal yan yoyigit, "Amin Tagino abidan anki dukwan yipman unun dima nandisat." ¹⁴ Yan yanek tobil Yesu akban kagit. Mani Maria da unun Yesu yan dima kanban pisagit.

¹⁵ Kili Yesu da yan iyigit, "Minjat gak nido takdal? Gak namin nan wisisal?"

Maria da pikaga unun dakon pi monji kinda yan nandanej yan iyigit, "Amin tagi, gak da bumjot ankil kan, dukwan yipmal nayinbi kin abidan anjopben."

¹⁶ Yanban Yesu da yagit, "Maria!"

Yanban Maria da tobil Ibru genon da yan iyigit, "Rabonai." (Rabonai unun dakon mibili unun Yoyinjet.)

¹⁷ Yanban Yesu da yan iyigit, "Nak Datnokon dima wigit, do nak dima abidoki. Kin notno kabi yan yoyiki, 'Nak Datno ae ji dakon Datji unudon wigiken. Pinjopno ae ji dakon Pinjopji unudon wigiken.'"

¹⁸ Iyiban Maria Makdala kokupmon nani da kin panjet kabi yan yoyigit, "Amin Tagi nak da kili kat." Yan yoyinej Yesu da gen iyigit unun yoyigit.

Panjetni da Yesu kawit

(Mt 28.16-20 ae Mk 16.14-18 ae Lk 24.36-49)

¹⁹ Sonda pilin kaga panjetni Juda amin dakon kila amin do pasalek yut kindakon muwugek yoma bengan anek yikgwit. Yigakwa Yesu da abin bikbik nikon agek yan yoyigit, "Butji yawori tosak." ²⁰ Yan yanek kisi bamotni ae gekgekniyo yoliban panjetni Amin Tagini kanek but galak madepsi nandawit.

† 20:9 Ya 2.24-32; 1Ko 15.4 †† 20:14 Lk 24.16; Jn 21.4 † 20:17 Ro 8.29; Ibr 2.11-12 †† 20:20 Jn 16.22; 1Jn 1.1

²¹ Aeni Yesu da yan yoyigit, "Butji yawori tosak. Dat da nak yabekgit, yan gin nak da ji yabekdat." ²² Yan yanek migani pisonban panjetnikon kinakwan yan yagit, "Ji Telagi Wup abidoni. ²³ Ji amin dakon yokwini yopman yomni kan, diwarini pasil yomdan, ae dima yopman yomni kan, diwarini tan yomdan."

Tomas da Yesu kagit

²⁴ Panjetni diwari Yesu kawit bisapmon kinda unun notni gat dima egipgwit, mani unun Tomas (ae mani kinda Yayat). ²⁵ Panjet diwari da Tomas yan iyiwit, "Nin Amin Taginin kaman!"

Yan iyinba Tomas da yoyigit, "Kisirikon birin tamo dima pindagek witjiken, ae gekgekikon wuda gwaljik dima witjiken kan, ji da gen nayan unun do nandabo bami dima asak."

²⁶ Gildat 7 kabi mudanakwa panjet kabi ae notni Tomas gat kisi yutnon muwugek yoma benjan awit. Mani Yesu abin bikbik nikon altanban kawit. Altanek yan yoyigit, "Butji yawori tosak." ²⁷ Yan yoyinej Tomas yan iyigit, "Gak abin kisiitno witjinej pindat. Anek kisiitgo awin gekgekikon witjiki. Gak but bamot dima anek nandan gadan nabi."

²⁸ Yanban Tomas da yan iyigit, "Amin Tagino ae Pinjopno."

²⁹ Yan yanban Yesu da iyigit, "Gak kili nandal, do nandan gadan namisal. Amin nak dima nandanej nandan gadan naman, unun amin kisiit kisiit tagi ani."

On papia dakon mibilisi

³⁰ Yesu da wasok tapmimi ton diwari morapmisi anjakwan panjetni da pindakgwit, unun on papiakon dima mandabi. ³¹ Mani papia on yan do mandabi. Ji da Yesu unun Kristo yan nandan gadan imni. Ae Yesu unun Pinjop dakon Monjisi yan nandan gadan iminjakwa, unun da manon egip egip abidoni, mibili yan do papia on mandabi.

Yesu aeni panjet kabinikon altan yomgut

(Kilapmi 21)

Yesu panjetni diwari do altan yomgut

21 Don aeni Yesu da panjetni Galili Pakbi Idap ilenikon egakwa altan yomgut. Altan yomgut dakon gen unun yan. ² Saimon Pita, ae Tomas (Yayat yan iyiwit), ae Nataniel (Galili miktim, Kana kokupmon nani kinda), ae Sebedi dakon monji bamot gat, ae Yesu dakon panjetni bamori gat kisi egipgwit. ³ Saimon Pita da notni yan yoyigit, "Nak tap kilap ilit do kikat."

Yanban yawit, "Nin kisin kinen." Yan yanek boron wigek kiwit. Mani unun kalbi tap kilap kinda dima ilikgwit.

‡‡ 20:23 Mt 16.19 ‡‡‡ 20:29 1Pi 1.8 ‡‡‡ 20:31 Jn 3.15; Ro 1.17; 1Jn 5.13 § 21:3 Lk 5.4-7

⁴ Wisa dagokdosi gildat dima wiŋakwan Yesu unŋun pakbi idap ilenŋikon akban kawit, mani unŋun Yesu yaŋ dima kaŋba piŋagit. ⁵ Anakwa Yesu da yaŋ yoyigit, "Not kabi, ji tap kilap di ilaŋ?"

Yaŋban yawit, "Dima."

⁶ Yaŋba yaŋ yaŋgit, "Ji yikji bot amin tet do maba kwan tap kilap di ilitni." Yaŋ yaŋban yikni maba pikwan tap kilap morapmisi pigi tugaŋba yik ilik awik do antidok awit.

⁷ †Yaŋ anakwa paŋdet Yesu da galak taŋ imgut unŋun da Pita yaŋ iyigit, "Unŋun Amin Tagi mani!" Saimon Pita unŋun pi do aŋek ilikba pigik kadimni kili ilik yipgut. Do notni da "Unŋun Amin Tagi mani!" yaŋ yaŋban nandaŋek ilikba pigik kadimni ae paŋek pakbigwan paŋ magit. ⁸ Maŋek ilenŋikon kiŋakwan notni boron da buŋon yolgwit. Yolek yikni tap kilap tugaŋbi walimbil ilik anaŋ kiwit, nido bot unŋun pakbi dubagikon dima tagit, 100 mita unŋun da tilagon gin tagit. ⁹ Kiŋ ilenŋikon wigek yaŋ pindakgwit: kindap kinda sogit da pat-derikon tap kilap kinda tagit, ae bretyo kisi taŋba pindakgwit.

¹⁰ Pindagakwa Yesu da yaŋ yoyigit, "Ji abisok tap kilap ilaŋ di paŋapgut."

¹¹ ††Yaŋban Saimon Pita da boron wigek tap kilap yik ilikban ilenŋikon wigigit. Yigon tap kilap madep madep 153 yaŋ da pigi tugawit, mani yik unŋun dima dagagit. ¹² Yesu da yaŋ yoyigit, "Ji abinŋ jap nabit." Unŋun Amin Tagini yaŋ kili nandaŋ mudawit, do gen unŋun yaŋban paŋdetni si pasalek kinda da "Gak namin?" yaŋ dima iyiwit. ¹³ Anakwa Yesu kindapmon kiŋek bret ae tap kilap timigek paŋdetni do yomgut. ¹⁴ †Yesu kimoron da pidan paŋdet kabinikon on altaŋ yomgut unŋun da aban kosiri kapbi agit.

Yesu da Pita yaŋ iyigit, "Gak sipsipno kila abi"

¹⁵ Jap naŋ mudanek Yesu da Saimon Pita yaŋ iyigit, "Saimon, Jon dakon monji, gak nak do but dasi galak taŋ namaŋ unŋun yapmaŋdal, ma?"

Yaŋban Pita da yaŋgit, "Asi, Amin Tagi, gaga nandisal. Nak but dasi galak taŋ gamisat."

Yaŋban Yesu da iyigit, "Sipsip moniŋ kabino upmokgi."

¹⁶ ††Ae kosiri kinda gat yaŋ iyigit, "Saimon, Jon dakon monji, gak nak do but dasi galak taŋ namisal, bo di-ma?"

Yaŋban Pita da yaŋgit, "Asi, Amin Tagi, gaga nandisal. Nak but dasi galak taŋ gamisat."

Yaŋban Yesu da iyigit, "Sipsipno kila abi."

¹⁷ Ae Yesu da iyinŋban kosiri kapbi anakwan aeni yaŋ iyigit, "Saimon, Jon dakon monji. Gak but dasi galak taŋ namisal?" Pita unŋun Yesu da kosiri kapbi "Gak but dasi galak taŋ namisal?" yaŋ iyigit, do buri jik tagit.

Yaŋ nandaŋek Yesu yaŋ iyigit, "Amin Tagi, yo morap unŋun nandaŋ mudosol. Nak but dasi galak taŋ gamisat, gaga nandisal."

Yaŋban Yesu da yaŋ iyigit, "Gak sipsipno upmokgi.

¹⁸ Asisi gayisat, gak monji gimoni egipgul bisapmon ilikba pigikgo paŋek kokup dukwan kik do nandagil unŋudon kiŋ kiŋ agil. Mani amin pelaŋ aki bisapmon, kisitgo anaŋagaki amin nŋwaknŋwari da ilikba pigikgo paŋ gamiŋek gak anaŋ kosit dima kik do nandaki unŋun naŋ anŋikdaŋ." ¹⁹ ††Yesu gen on Pita kosit nianaŋon da ki-magek Piŋkop man madep imjak unŋun do yaŋgit. Yaŋ yaŋek iyigit, "Nak nolgi."

Yesu da paŋdet kinda si galak taŋ imgut, unŋun dakon gen

²⁰ †††Pita da tobil paŋdet kinda Yesu da but dasi galak taŋ imgut unŋun kagit. Unŋun buŋon yol paŋpaŋ apgut. (Unŋun amin jap nawit bisapmon Yesu dakon piŋbit da kapmatjok busuŋi unŋudonjok yipmaŋek Yesu yaŋ iyigit, "Amin Tagi, namin da gak uwal da kisiron gep-jak?") ²¹ Pita da unŋun amin kaŋek Yesu yaŋ iyigit, "Amin Tagi, ae on amin iwa?"

²² Yaŋban Yesu da yaŋ iyigit, "Egakwan gin nak aeno tobil apbeŋ do nandakenŋ bo dima, unŋun nak dakon yo. Gak nak nol." ²³ Yaŋ yaŋban binap gen kinda paŋmuwukbi kabikon kiŋ ireŋ tagit. Gen unŋun yaŋ: "Unŋun paŋdet dima kimotdisak." Mani Yesu da paŋdet unŋun dima kimotjak yaŋ dima yaŋgit. "Egakwan gin nak aeno tobil apbeŋ do nandakenŋ bo dima, unŋun nak dakon yo", unŋun gin yaŋgit.

²⁴ †††Unŋun paŋdet da unŋun yo morap dakon yaŋ tenŋenok aŋek gen unŋun mandagit. Nin nandamaŋ, gen unŋun yaŋ tenŋenosok unŋun bamisi. ²⁵ †Yesu da yo diwari morapmisi gat agit. Yo morap agit kisi morap papiakon mandaneŋ kaŋ, miŋtimon papia unŋun da toni dakon tamo aripmi dima bo toni.

† 21:7 Mt 14.29; Jn 13.23 †† 21:11 Lk 5.6 † 21:14 Jn 20.19,26
†† 21:16 Ya 20.28

‡ 21:19 Mt 16.24-25; 2Pi 1.14 ††† 21:20 Jn 13.23-25 †††
21:24 Jn 19.35 § 21:25 Jn 20.30

Yabekbi

But piso gen

Yabekbi Papia on Gen Bin Tagisi Luk da mandagit unun sanjenek yosok. Luk dagin on papia kisi mandagit. On papiagwan yan koner: Telagi Wup da yabekbi do kosit yopman yominakwan Yesu dakon Gen Bin Tagisi "Jerusalem ae Judia ae Samaria yawit, ae yanakwa miktimi miktimi kigit" (1.8 do koki).

Papia Yabekbi da Yesu dakon panmuwukbi Juda amin kabikon da wasanek don madep tanej miktimi miktimi kigit do yosok. Ae Luk da yo kinda nolisak unun yan: Kristo dakon pi gat, ae minat aminyo Yesu yolgwit dakon egip egip do kalip Pinjkop da Israel amin do yan teban tok agit unun bami ton awit.

Yo madep kinda Yabekbi Papia da yosok unun yan: Unun Telagi Wup dakon pi do yosok, unun Pinjkop dakon Wupni. Mibiltok Telagi Wup Pentikos bisapmon panjet kabikon pigit. Anek don nandak nandakni panthagap anek tapmim yomgut unun do yosok. Tapmim yominakwan wasok tapmimi ton anakwa amin da geni do nandaba bami agit, ae Yesu do nandan gadawit.

On papiakon panjet kabi da minat aminyokon Yesu dakon Gen Bin Tagisi yawit bisapmon gen dubagisi yawit. Anakwa minat aminyo morapmi da Gen Bin Tagisi unun yolakwa panmuwukbi si teban tagit.

Papia on da yabekbi morapmi da pi awit unun do yosok. Mani Pita gat Pol gat da pi agimal unun do morapmi yosok. Pita unun Yesu dakon panjetni kinda. Mani Pol kalip Yesu dima yolgit. Pol mibiltok Kristo dakon panmuwukbi pabin yop do pi tebaisi agit. Mani don Yesu da Pol yan iban but tobil anek pi amini bamisi kinda dagagit. Anek Amin Nwaknwar Kabikon Pinjkop gen yoyigit.

On papiagwan Luk da Pol da yo morap agit do yanek "nin da agiman" yan yosok. Nandak nandak amin morapmi da yan nandan: Luk iyi Pol gat bisap di agipgumal do "nin da agiman" yan unun do yosok.

Yabekbi kabi da Jerusalem kokup papmon Yesu dakon gen yoyin tenjenawit

(Kilapmi 1.1-8.3)

Yesu da Telagi Wup yipban pisak do yan teban tok agit

1 ^{† ††}Tiopilas, nak kalip papia kinda mandagim. Unun papiakon Yesu wasanek pi agit ae Pinjkop dakon gen yoyin dekgiron da kwen wigigit unun dakon mibili mandagim. Yesu yabekbi kabini manjigit unun altan yominjek Telagi Wup da tapmim iminakwan pi ani do yoyin mudanakwan Pinjkop da abidan anan Kwen Kokup wigigit. ^{3 ††}Mibiltok tepmi madep panek kima makgit da bunon egip egip aeni abidanek unun amin kabinikon altan yomgut. Altan yominjek asi kalugi egisak yan nandani do yo morapmi agit. Gildat 40 unun gat egek Pinjkop da Amin Kila Asak unun dakon mibili yoyigit. ^{4 ††}Bisap kinda unun gat egek yan si ani do yoyigit, "Ji Jerusalem kokup pap dima yipman detni. Datno da yo dam do yan teban tagit unun abidok do jomjom ani. Nak kalip yo unun do kili dayigim. ^{5 ††}Jon

† 1:1-2 Lk 1.3 †† 1:1-2 Mk 16.19; Lk 24.49-51 † 1:3 Lk 24.36-49; Ya 10.41 †† 1:4 Lk 24.49; Jn 14.16-17; Ya 2.33 †† 1:5 Mt 3.11

da amin pakbi son yomgut, mani gildat kabisok kinda egek Pinjkop da Telagi Wup son damdisak."

^{6 †††}Unun bisapmon yabekbi kabini gat muwugek Yesu yan iyiwit, "Amin Tagi, gak abisok Israel amin nin panpuluganbi aenin miktimnin kila anek egipneng bo dima?"

^{7 †††}Yanba yan yoyigit, "Dat da yo morap ak do bisap manjigit unun ji dakon yo dima. Dat da yo morap unun iyi kila asak. ^{8 ††}Mani Telagi Wup jikon pinban tapmim pakdan. Tapmim panek nak dakon gen Jerusalem kokup papmon yan tenjenoni. Ae unudon da Judia kokup morap kisi, ae Samaria miktim kisi, ae miktimi miktimi kisi yan tenjenoni."

Yesu Kwen Kokup wigigit

(Mk 16.19-20 ae Lk 24.50-53)

⁹ Yesu da gen unun yan mudanakwan, kanakwa kwen wigigit. Wigakwan gikwem da wamanakwan aeni dima kawit. ¹⁰ Kwen tebai sinjanakwa unudon gin amin bamori imalni kwakwagi unun da altanbal yabekbi kabi gat akgwit. ^{11 ††}Altanek yan yoyigimal, "Galili amin ji nidosi kwen sinjanek akgan? Yesu unun abisok Pinjkop da abidanban ji depman dek Kwen Kokup wigik. Abisok kanakwa wigik yan gin apjak bisapmon yan da tilagon apdisak."

††† 1:6 Lk 24.21 ††† 1:7 Mk 13.32 § 1:8 Mt 28.19; Lk 24.48 †† 1:11 Mt 26.64; Lk 21.27

Judas dakon kulabikni manjiwit

¹² †Yañ yoyinbal ileñ Olip yipmanek tobil Jerusalem kokup papmon kiwit. Ileñ Olip unun Jerusalem da kapmatjok toso. ¹³ ††Kiñ altanek yut kwen nani si egipgwiron wigiwit. Amin egipgwit unun mani yañ: Pita, Jon, Jems, Andru, Pilip, Tomas, Batolomiu, Matyu, Jems Alpius dakon monji, Saimon Selot da kabikon nani, ae Judas Jems dakon monji. ¹⁴ Unun amin kabi gat ae miñat diwari gat ae Yesu dakon menji gat ae padik padikni gat kisi but kalonon da muwugek bisit pi sanbek sanbek awit.

¹⁵ Unun bisapmon amin 120 yañ da Yesu nandan gadan imgwit. Pita unun kabikon da pidan agek yañ yagit, ¹⁶ † “Not kabi, kalipsigwan Telagi Wup da Dewit antagap aban Pinjokop da papiakon Judas do gen kinda mandagit unun gen bami ton agit. Judas unun Yesu anoman anyoban obip amin da abidawit. ¹⁷ Judas kalip nin da kabikon ekwan pi kalonji agiman.”

¹⁸ ††Judas unun yo yokwi agit dakon tomni timigek miktim tim kinda yuman nagit. Unun miktimon Judas da man sulugakwan kok wamiyo kisisi miktimon man mudawit. ¹⁹ Amin morap Jerusalem egipgwit unun dakon gen nandanek unun miktim tim mani Yawi Miktim yañ yawit. Iyi da genon da Akeldama yañ yawit.

²⁰ ††Pita da sanbenek gen yañ yagit, “Kap Papiya madepmon gen kinda yañ mandabi:

‘Yut kokupyonikon amin di dima egipdo, isal tosak dosi nandisat.’

Ae unun papiakon gen kinda yañ mandabi:

‘Kila amin pi agit unun amin kinda da kulabisak dosi nandisat.’

²¹ †††Gen yañ toso do amin kinda kulabigi anoman aneñ. Jon Telagi Pakbi Sogok Aminon da wasanek Yesu nipman wigiwit, ae amin morap nin gat sanbek sanbek egapno Amin Tagi Yesu kiñ ap agit, unun amin kinda nan kulabik aneñ. Unun amin dasi nin gat pi anek Yesu kimoron da pidagit unun do yañ tenjenok aneñ.”

²³ Pita da yañ yanban amin bamori do yañ yomgwit, kinda mani Josep unun Basabas yañ iyiwit, ae mani kinda Jastus. Ae amin kinda unun mani Matias. ²⁴ Amin bamot unun manjinek bisit yañ awit, “Amin Tagi, gak amin morap dakon but kisi pindak mudosol. Unun bamoron da namn dasi Judas dakon tamo abidanek yabekbi pi asak unun amin noliki. Bupmisi, Judas unun tamoni yipmanek kimak tamo iyi do yañ mudanbikon kigit.” ²⁶ Bisit yañ anek namn da noman tosak yañ do wasok kinda awit. Tip wasok aba Matias da noman tagit. Noman tanek yabekbi 11 kabikon sanbegit.

Telagi Wup pigit

2 †††Pentikos Bisap Madepmon Yesu nandan gadan imgwit amin kabi yut kindakon gin muwugek egipgwit. ² Unudon gin nandanakwa wuwik madep kinda mirim madep an unun da tilagon Kwen Kokup

† 1:12 Lk 24.50-53 †† 1:13 Mt 10.2-4 † 1:16 Kap 41.9 ††
1:18 Mt 27.3-8 †† 1:20 Kap 69.25; 109.8 ††† 1:21-22 Mk 1.9;
16.19; Jn 15.27 ††† 2:1 MS 23.15-21; GT 16.9-11

da pigit. Pin unun yut yikgwiron tugagit. ³ ††Anakwan yañ pindakgwit: milen asip amin mel yombem da noman tan wasen ki amin kalon kalon da kwenon yikgwit.

⁴ †††Anek Telagi Wup da amin kisi morap burikon pigit tugagit. Anek Wup da panpuluganban wasanek gen mibili mibili yawit.

⁵ Unun bisapmon Juda amin di Jerusalem kokup papmon egipgwit. Unun amin miktim morap tan anan kwan unudon da apgwit. Unun amin Pinjokop gawak iminek egipgwit. ⁶ Wuwik unun nandanek unun miñat amin kabi madepsi da muwugek amin kalon kalon mirak pan nandaba Yesu nandan gadan imgwit amin kabi da iyi da genonsi da gen yawit. Yanba nandanek nandaba njakwarisi ⁷ aban yañ yawit, “On amin kabi gen yon unun kisi morap Galili amin gin, ma? ⁸ Kosit nianon da nin dakon gen kalon kalon yon? ⁹ Nin miktimnin Patia, Midia, Elam, Mesopotemia, Judia, Kapadokia, Pontus, Esia, ¹⁰ Prigia, Pampilia, Isip, ae Libia miktim Sairini kokup pap da kapmatjok toso gon amin. Nin Rom amin diwari apguman da idon ekwaman ¹¹ (Juda amin ae amin diwari Juda amin kabikon sanbenji kisi). Diwari nin Krit amin, ae diwari Arebia amin. Nin kisi morap da nandanapno unun amin kabi da nin da genon da Pinjokop dakon wasokni masi masimi unun do yanba nandanek.” ¹² Amin wuripdak pasalek notni yoyin yoyin anek yañ yawit, “Yo on al-tanban koman unun dakon mibili nian?”

¹³ Yañ yanakwa amin diwari da jigilak gen yanek yañ yawit, “On amin kabi wain kalug morapmi nan da but upbal an.”

Pita da Pinjokop dakon gen yagit

¹⁴ Yanba nandanek Pita notni 11 kabi gat kisi pidan agek gen papmon da amin yañ yoyigit, “Juda amin not kabi, ae ji Jerusalem kokup papmon ekwan amin morap, mirak pakyanji yopmanakwa yo on altosok unun dakon mibili dayiko nandani.

¹⁵ “Ji on amin kabi but upbal an yañ nandan, ma? Di-masi! Bisap apmenon wisa dagokdo 9 kilok gin asak. Pakbi teban noknok bisap unun pilindo. ¹⁶ Abisok yo on altosok unun kombi amin Joel da unun do kalipsigwan yañ yagit:

¹⁷ ††† ‘Pinjokop da yañ yosok, Mibi gildat kwan tanakwan Wupno amin morap kisi do tagal yoben.

Anapbo monji gwayosi da kombi gen yokdan.

Ae monji bilagi da dipmin yombem pindatdan.

Ae amin pelan da dipmin pindatdan.

¹⁸ Unun bisapmon oman amin kabino miñat ae wili kisi do Wupno tagal yobo unun da kombi gen yokdan.

¹⁹ Anakwa kwen binap yo masi masimi unun doliko pindatni.

Ae miktimon wasok tapmimi ton ako bisap madep unun dakon tilak yañ pindatni.

Yawi ae kindap ae mukwa madep altokdan.

§ 2:3 Mt 3.11 †† 2:4 Mk 16.17; Ya 4.31; 10.44-46; 19.6 †††
2:17 Jol 2.28-32

²⁰ Unjun bisapmon gildat dabil pilin tuk anjakwan kanek yawi dom akdisak.

Yan anjakwan Amin Tagi apjak dakon bisap madep don altosak.

Unjun bisap madepmon Amin Tagi dakon tapmim madepni ae tilim madepni unjun altokdisak.

²¹ Unjun bisapmon minjat amin morap Amin Tagi da panpulugosak do bisit iyan unjun amin kabi iyi do panjutnosak.' "

²² Pita sanbenek yan yagit, "Israel amin kabi, ji mirak yopmanek Yesu Nasaret amin do yoko nandabit. Unjun amin Pinjkopmon da apgut yan nandani do Pinjkop da tapmim iminjakwan wasok tapmimi ton, ae yo masi masimi ae tilak mibili mibili agit. Yo morap agit unjun disi kawit. ²³ Pinjkop da yan aben yan kili nandagit, do amin unjun ji da kision yipgut. Yipban ji da amin yokwi da kision yipba unjun da abidane tilak kindapmon anakba kimakgit. ²⁴ Kimot dakon jigi da amin unjun bisap pisipmisok wagil aripmi dima abin yipmi, do Pinjkop da kimoron nan aban pidagit. ²⁵ *Kalip Dewit da Yesu tepmi pasak do yan yagit:

'Nak Amin Tagi koko nak gat sanbek sanbek egisak.

Unjun nak da kapmatjok egek tapmim naminjakwan yo kinda da aripmi dima ankwakwalitjak.

²⁶ Yan asak, do butno da tagisi anjakwan kisik kisik gen yosot.

Ae giptimno Pinjkop da anpulugosak do jomjom asat.

²⁷ Gak nipbi kimakbi tamokon dima token.

Telagi amingo dakon giptim anjutnanjaki dima mik-tosak.

²⁸ Gak egip egip dakon kosit kili nolinbi kagim.

Nak gak gat egek kisik kisikgo da butnokon pigi tugosak.'

²⁹ ††Not kabi, babiknin Dewit unjun dakon mibili do asisi dayin tenjenoko. Dewit unjun kimakban kilisi wayikgwit. Bumjotni dakon tamo abisok on kokupmon koman. ³⁰ *Mani Dewit unjun kombi amin kinda egipgut. Pinjkop da yan teban tok gen kinda yan iyigit: 'Gak dakon babigo kinda da gak da tamokon kila amin madep egipjak.' ³¹ ††Yo don altoni unjun pindagek Kristo kimoron da pidosak do kili yagit. Giptimi kimakbi tamokon dima tosak ae dima miktosak yan Dewit da kili yagit. ³² Yesu unjun Pinjkop da kimoron nan aban pidagit. Nin si kagiman do unjun dakon yan tenjenok aman. ³³ ††Pinjkop da man madep imgut da iyi da amin-si tet do yikdak. Dat da Telagi Wup Monji do iben yan kili yan teban tagit. Do Monji do iban unjun da tagalban yo abisok noman tosok unjun ji kan nandanyo an.

³⁴ †††Dewit iyi Kwen Kokup dima wigigit mani yan yagit: 'Amin Tagi da nak dakon Amin Tagino yan iyisak, Gak nak da aminsi tet do yigaki

³⁵ uwalgo dakon tapmim pabin yopbo gak dakon pinbisi egipni.'

³⁶ †††Yando, Israel amin kabi ji yansi nandani, Yesu unjun ji da tilak kindapmon anjakgwit, mani Pinjkop da unjun amin yipban Amin Tagi ae Kristo egisak."

Amin morapmi da but tobil anek telagi pakbi sowit

³⁷ Pita da gen unjun yanban nandaba buri suganba amin da Pita gat yabekbi kabi diwari gat yan yoyiwit, "Not kabi, nin abisok niansi ano kilek tosak?"

³⁸ Yanba Pita da yan yoyigit, "Ji kalon kalon but tobil anek Yesu Kristo da manon telagi pakbi sonakwa Pinjkop da yokwisi wiriritjak. Yan anakwa Pinjkop da but galak do Telagi Wup damjak. ³⁹ ††Pinjkop da Telagi Wupni dam do kili yan teban tok agit. Ji ae minjat monjyosi ae amin dubagikon ekwan, ae amin kisi morap Pinjkop da yan yomisak unjun Telagi Wupni damjak."

⁴⁰ Pita da gen morapmi sanbenek nawa gen tebaisi yan yoyigit, "Ji kan kimotni. Yokwi pakpak kabikon da tobil apba Pinjkop da ji timitjak." ⁴¹ ††Unjun gildaron gin amin 3 tausen Pita dakon gen nandaba bami agit. Yan anek telagi pakbi sonak Yesu da panmuwukbi kabikon sanbewit.

Amin but kalon anek egipgwit

⁴² †††Panmuwukbi kabi da yabekbi dakon gen nandak do galagi madepsi nandawit. Ae but da notni bangal bangal anek, jap anwa nok do ae bisit ak do sanbek sanbek muwukgwit. ⁴³ Yan anakwa Pinjkop da panpuluganban yabekbi kabi da wasok tapmimi ton morapmi aba amin da pindagek pasal kimakgwit. ⁴⁴ ††Yesu nandan gadan imgwit amin kabi but kalon anek yo kabini kalon di bangin pan egipgwit. ⁴⁵ Yo kabini gat miktimni gat yopba amin da yuman nanba monen unjun ban bupmi amin panpulugawit. ⁴⁶ Gildari gildari Telagi Yut Madepmon muwukgwit. Ae notni da yutnon muwuk muwuk anek but galagon da not panpulugok dakon kisik kisik anek jap nawit. ⁴⁷ †††Anek Pinjkop ankisinek egipgwit ae amin kisi morap da unjun amin do nandaba tagisi agit. Gildari gildari amin diwari but tobil aba Amin Tagi da yokwikon ban timikban panmuwukbi kabikon sanbenba kabi madepsi agit.

Pita da kandap yokwi kinda anmilip agit

3 Bisap kindakon gildat tobil do anjakwan Pita gat Jon gat bisit agak bisapmon Telagi Yut Madepmon kik do kigimal. ² Kij pindakbal amin kabi kinda da kandap yokwi kinda waman anpagwit. Unjun amin merji da yan anlagit. Gildari gildari amin unjun anabin Telagi Yut Madep dakon yoma kaga kinda mani Kildani Tagisi unudon yipman yipman awit. Amin Telagi Yut Madep da nagalgwan pigakwa unjun amin da monen imni do bisit yoyigit. ³ Pita gat Jon gat nagalgwan pigik do anakwal monen imjil do bisit yoyigit. ⁴ ††Pita gat Jon gat da amin unjun tebai kanek Pita da yan iyigit, "Gak

† 2:25 Kap 16.8-11 †† 2:29 1KA 2.10 ‡ 2:30 2Sa 7.12; Kap 89.3-4; 132.11 ††† 2:31 Kap 16.10 ††† 2:33 Ya 5.32; 7.55-56 †††† 2:34 Kap 110.1

††† 2:36 Ya 5.30-31 § 2:39 Ais 57.19 ††† 2:41 Ya 2.47; 4.4 †††† 2:42 Ya 20.7 ††† 2:44 Ya 4.32-35 †††† 2:47 Ya 6.7; 11.21 ††† 3:4 Ya 14.9

nit ninda!"⁵ Yan iyinban yo di namdamal yan nandank tebai pindakgit.

⁶†Yan pindagakwan Pita da iyigit, "Nak monerjo mini. Mani yo tan naman unun tagi gaberj. Yesu Kristo Nasaret kokupmon nani unun da tapmim namgut do gayiko pidan kosit agip!"

⁷Yan iyinek kisiri aminsi tet do abidank anpulanban pidagit. Pidanek unudon gin kandapni ae banjiyo kisi teban tawit. ⁸Kandapmi teban tanba wigi man agek wasanek pilik bamok agit. Yan anek Pinjkop anjisinjek wigi mok mok anek amin bamot gat Telagi Yut Madep da nagalon pigiwit. ⁹Pigakwa amin morap da kanba pilik bamok anek Pinjkop anjisinban ¹⁰kanek nandaba njakwarisi aban yan nandawit, "Mao! On amin yoma kaga mani Kildani Tagisi unudon yigek amin da monerj imni do bisit asak amin oni. Unun da kilek tak!"

Pita da Telagi Yut Madepmon gen yagit

¹¹Yan nandank amin morap timtim yanek abinj kanba amin unun Pita Jonyo timikban akba pindakgwit. Tamo unun akgwit dakon mani unun Solomon dakon Yik Nandat Tamo. ¹²Apba pindagek Pita da yan yoyigit, "Israel amin kabi, ji mibili nido tamtam yanek nit tebai nindan? Nit da kilegi do bo nit da tapmimon da on amin wasok ando kilek tak yan nandan? Unun dimasi!"¹³††Babiknin Abraham, Aisak ae Jekop unun dakon Pinjkop da oman amini Yesu man wukwisi imgut. Unun amin si anakba kimotjak do ji da uwal da kisiron yipgwit. Pailat da pulugan yipban kisak do nandagit, mani ji da manji iminek si kimotjak do yawit. ¹⁴Unun Amin Telagisi ae Kilegisi egipgut, mani ji da manji imgwit. Manji iminek amin dapdap amin kinda jikon yipban opjak do Pailat iyiwit. ¹⁵Egip egipmon niyinj panpan kigik amin unun ji da anakba kimakgit. Mani Pinjkop da kimoron nan aban pidagit. Pidanban kagimak do nit unun do yan tenjenok amak. ¹⁶Nit Yesu nandan gadan imamak, do unun da wasok aban on amin kan nandanjo an unun abisok kilek tak. Yesu da iyi nandan gadatnit panjeban anakwan unun nandan gadat da on amin wagilsa anmilip aban kilek tak da akban konj.

¹⁷‡"Asi, not kabi ji gat ae kila amin kabisi gat dima nandan pisanjek Yesu anakgwit. ¹⁸Mani kalip Pinjkop da kombi amin kisi da gen kagakon da Kristo tepmi pasak do yagit. Do ji da Yesu anakba gen unun bami ton agit. ¹⁹††Yanjo, ji but tobil anek Pinjkopmon gadanba yokwisi mudoni. ²⁰Yan aba Amin Tagi da tapmimni kalugi ji do damjak. Anek Kristo ji panpulugok do anek manjikbi unun damjak. Unun mani Yesu. ²¹Yesu unun Kwen Kokup egek Pinjkop da yo morap panjaluk asak unun do jomjom asak. Yo morap panjaluk aban yan Pinjkop da unun do kili yan teban tagit. Panjagap aban telagi kombi amin kabini da unun do kili yawit.

²²††Kalip Moses da yan yagit:

'Amin Tagisi Pinjkop da don ji kabikon amin kinda anjoman aban kombi amin nak yombem egipjak.

Unun amin da gen morap dayisak unun pakyansi nandani.

²³Geni dima nandani amin unun Pinjkop da kisisi panjupal aban iyi dakon amin kabi gat ae dima egipni.'

²⁴"Kombi amin Samuel gat ae unun da bunjon kombi amin morap noman tawit unun kisi da abisok yo noman ton unun do yan tenjenok awit. ²⁵†††Ji kombi amin dakon babi kabini ekwan. Pinjkop da babikji gat sanjek sanjek agit do yo morap yom do yagit unun ji da timitni. Pinjkop da Abraham yan iyigit:

'Nak da gak dakon babigo yabegek amin miktimi miktimi ekwan unun gisamikgo tagisi egipni.'

²⁶†††Pinjkop da oman monjini anjoman an mibiltok ji do yabekban apgut. Ji kisi kalon kalon anpakji yokwi yopmanjek gisami ton egipni yan do anek yabekgit."

Pita gat Jon gat dam tebanon yopgwit

⁴Pita gat Jon gat amin gen sigin yoyinjakwal mukwa sogok amin gat Sadyusi amin gat ae Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin gat kisi apgwit. ²Abinj nandaba amin bamot da Yesu kimoron da pidagit ae amin kimakbi yan gin pidokdan unun do yoyinj tenjenagimal. Yan anjakwal amin bamot do nandaba yokwi tok awit. ³Anek amin bamot timigek gen pikon yop do nandawit, mani pilin tok do agit do anwa don yan nandank dam teban yutnon yopgwit. ⁴Mani amin morapmi da amin bamot dakon gen unun nandan Yesu nandan gadan iminek panmuwukbi kabikon sanjebenba 5 tausen yan da tilak agit.

Pita gat Jon gat gen kokwin amin kabikon yopgwit

⁵Wisa dagokdo Juda amin dakon kila amin madep gat kila amin gat ae gen teban yoyindet amin gat kisi Jerusalem kokup papmon muwukgwit. ⁶Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Anas ae dabini diwari, ae Kaiapas gat Jon ae Aleksanda gat kisi muwukgwit. ⁷Muwugek Pita gat Jon gat yoyinba injamnikon agakwal yan yoyiwit, "Jil ni tapmimon da yo unun agimal? Ae namin da pi unun anjil do yan mudan damgut?"

⁸Yanba Pita unun Telagi Wup da burikon pigi tulanban yan yoyigit, "Juda amin dakon kila amin madep ae kila amin yan nandani. ⁹Nianjon da kandap yokwi anmilip agimak unun dakon mibili nandak do yon kan ¹⁰†††ji gat ae Israel amin kabi gat kisi dayiko nandani. Yesu Kristo Nasaret kokupmon nani unun da tapmimon on amin anmilip agimak da ji da dabilon akdak. Ji da Yesu tilak kindapmon anakba kimakgit mani Pinjkop da kimoron nan aban pidagit. ¹¹†††Yesu do tilak gen kinda yan yanbi:

'Yut agak amin ji da gwak yokwi yan yanek maba kigit.

Unun gwak tip kinda nan tidawit da akdak.'

¹²†††Nin amin kinda da yokwikon ban aripmi dima timitjak. Yesu iyi da manon gin miktimi miktimi amin ekwan

† 3:6 Ya 4.10; 16.18 †† 3:13 TP 3.6,15; Lk 23.13-25; Ya 2.23 ‡ 3:17 Lk 23.34; 1Ti 1.13 †† 3:19 Ya 2.38 †† 3:22 GT 18.15,18-19

††† 3:25 WW 22.18 ††† 3:26 Ya 13.46 § 4:4 Ya 2.41 †† 4:10 Ya 3.6,13-16 ††† 4:11 Kap 118.22 †† 4:12 Mt 1.21

unjun tagi timitjak. Pinjok da unjun amin kalongin nin do anjek yabekban pigit."

¹³ Yan yanban amin madep da yan nandawit: On amin bamot amin isali, papia yutnon dima yikbi, mani pasol pasoli mini gen tapmimi tonj yomal. Yan pindagek but morap nandane on amin kalip Yesu gat egipgwit yan nandan kokwinikgwit. ¹⁴ Anek amin kilek tagit unjun kisi akba pindagek gen di aeni yoyik do dima nandawit. ¹⁵ Anek amin bamot yoyinba gen kokwin tamo yipmanek wanga pigigimal. Pigakwal yanba yok anjek yan yawit, ¹⁶ "Unjun amin bamot niansi any-omnen? Unjun da wasok tapmimi tonj kinda abal Jerusalem amin kisi da nandan do aripmi dima anjwasip anej. ¹⁷ Mani gen unjun aminon dima kin irentosak do yansop an yomno Yesu dakon mibili do aeni dima yonjil."

¹⁸ Yan yanek yoyinba yutnon winbal Yesu da manon gen dima yonjil ae amin dima yoyindetjil do yansop tebaisi an yomgwit. ¹⁹ ††Mani Pita gat Jon gat da gen yan panjotbil yomgumal, "Disi kokwinitni. Pinjok dakon gen yipmanek ji dakon gen guramitden kan, Pinjok da nandaban kilek tosak bo nianj? ²⁰ Nit gen kaganit aripmi dima sopden. Nit yo pindak nandanyo agimak unjun dosi yan tenjenok akdamak."

²¹ Yan yanbal gen kokwin amin da sanjenek but pasol gen diwari yoyinba amin do pasalek yopba kigimal. Amin da wasok agimal unjun do Pinjok anjisiwit. Do ni jigil nan tagi yomnen yan kinda dima nandawit. ²² Amin anjilip agimal unjun bilakni 40 yapbi, aripmi dima kilek togi yan nandawit do Pinjok anjisiwit.

Panmuwukbi da bisit awit

²³ Pita gat Jon gat gen kokwin yutnon da pinj dabini kabikon kigimal. Kinjek mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae kila amin gat da gen morap yoyiwit unjun kisi yoyin mudagimal. ²⁴ †Yoyin mudanbal but kalonon da Pinjok bisit yan iyiwit, "Amin Tagi Tapmim Ami, kundu ae miktim ae tap ae yo morap unjungwan tonj unjun kisi gak da wasan yopgul. ²⁵ ††Kalipsigwan nin dakon babiknin gak dakon oman amingo Dewit Telagi Wup da antagap aban gen yan yagit:

'Amin kabi kabi mibili nido japmisi nandane iyit do nandaba wukwanek isal dogin yo yokwi ak do gen yan panjeban anj?

²⁶ Kila amin madep miktimi miktimi ekwan unjun emat ak do tagap tok anj.

Kila amin da Amin Tagi gat ae Kristoni gat pabinj yop do muwukganj.'

²⁷ ††Asisi Erot ae Pontias Pailat, ae Amin Nwaknwaru Kabi amin, ae Israel amin unjun kisi da on kokup papmon telagi oman amingo Yesu gak da pigo asak do manjigil, unjun amin abinj yip do muwukgwit. ²⁸ †††Yan anjakra gak tapmimgo madep do kalip yo don altoni do nandabi teban tagit unjun noman tawit. ²⁹ †††O Amin Tagi, uwalnin da yo yokwi anjim do yonj, do panpulu-

† 4:18 Ya 5.28 †† 4:19 Ya 5.29 ‡ 4:24 TP 20.11; Ni 9.6; Kap 146.6 †† 4:25 Kap 2.1-2 †† 4:27 Mt 27.1-2; Lk 23.7-11; Ya 3.13 ††† 4:28 Ya 2.23 ††† 4:29 Ep 6.19

ganjaki oman amin kabigo nin da pasol pasoli mini teban nanek gengo yan tenjenonen. ³⁰ Gak tapmimgo yolinjaki sot amin kilek toni. Ae tilak tapmimi tonj ae wasok masi masimi unjun telagi oman amingo Yesu unjun da manon aki."

³¹ Bisit anjwasip anjakra yut muwukgwit unjun kwakwalikgit. Yan aban Telagi Wup da amin kisi da buron pigi tujan yoban Pinjok dakon gen pasol pasoli mini tapmimi tonj yawit.

Amin kisi not panpulgok awit

³² †Yesu nandan gadan imgwit amin unjun kisisi but kalonj ae nandak nandak kalonj panjek egipgwit. Amin kinda da yo kabini do unjun nak dakon yo yan dima yagit. Yo morapnin unjun amin kisin dakon yo yan nandawit. ³³ Anek yabekbi kabi da Yesu da kimoron da pidagit unjun do tapmimi tonj sigin yan tenjenawit. Yan anjakra Pinjok dakon nandan yawotni da bikbiknikon madepsi tan yomgut. ³⁴ ††Bisap kalonj kalonj amin miktimni tonj ae yutni tonj unjun amin do yominjek monej timik panji yabekbi kabi do yoba bupmi amin do kokwinik yomgwit, do bikbiknikon bupmi amin kinda dima egipgut.

³⁶ Unjun bisapmon amin kinda egipgut unjun mani Josep. Yabekbi kabi da Banabas yan iyiwit. Banabas dakon mibili unjun yan: "But panjeban ak amin." Unjun Liwai amin kinda, kokupni unjun Saiprus. ³⁷ Josep unjun miktim timni kinda amin do yominjek monej timik panji yabekbi kabi do yomgut.

Ananias gat Sapaira gat dakon gen

5 Amin kinda egipgut unjun mani Ananias. Minjatni dakon mani unjun Sapaira. Ananias unjun miktim timni kinda amin do yominjek monej timikgit.

² †††Timigek diwari iyit do yopmanakwan minjatni unjun kan nandanyo agit. Anek kisisi panabisat yan top yoyinba monej diwari gin yabekbi kabi do yomgut.

³ ††Yan aban Pita da yan iyigit, "Ananias gak nianon da Sunduk do bikbik iminjek galaktokni yolal? Gak Telagi Wup do wasip yan iminjek miktim dakon monej diwari gaga do yopmal? ⁴ Gaga dakon miktim galaktokgon yumanj nal. Do monej timal unjun gak dakon yo. Unjun ban ni yo ak do nandal unjun tagi abim. Nianon da nandak nandak yokwi unjun pal? Gak amin ban wasip dima yoyisal. Gak Pinjok nan wasip iyisal."

⁵ Yanban nandane Ananias piligi manj kimakgit. Kimakban unjun dakon gen bini nandawit amin morap unjun madepsi pasalgwit. ⁶ Anjakra monji kabi kinda da abinj bumjotni imalna naman anji gapmagwan yipgwit.

⁷ Bisap 3 awa egi mudanakra minjatni yo morap unjun noman tan unjun dima nandane apgut. ⁸ Apban Pita da yan iyigit, "Nayinbi nandako. Miktimjil dakon monej timamal on gin?"

Yanban iyigit, "Asi unjun gin."

§ 4:32 Ya 2.44 †† 4:34-35 Ya 2.45 ††† 5:2 Ya 4.34-35 †† 5:3 Jn 13.2

⁹ Yan yanban Pita da yan iyigit, "Jil nianon da Amin Tagi dakon Wup wasip iyik do but kalon amal? Pindat, amin ego gapmagwan yipman amin unun yoma kakakon akgar. Unun amin da gakyu kisi waman ankik-dan."

¹⁰ Yan yanban unudon gin minat unun Pita da buron piligi man kimakgit. Kimakban monji kabi unun da abin kanba kimakgit kan eni yipgwiwon anki yipgwit.

¹¹ Yan anakwa panmuwukbi morap gat ae amin diwari gen bin unun nandawit amin kisi madepsi pasalgwit.

Yabekbi kabi da wasok tapmimi ton morapmi awit

¹² †Yabekbi kabi da minat aminyo da binapmon tilak tapmimi ton ae wasok masi masimi morapmi awit.

Yesu nandan gadan imgwit amin unun Solomon dakon Yik Nandat Tamo unudon muwuk muwuk awit.

¹³ Anakwa amin diwari panmuwukbi kabi do nandaba wukwisi agit. Mani unun gat muwuk egipdo si pasalgwit. ¹⁴ Yan nandanakwa minat wiliyo morapmi da Amin Tagi nandan gadan iminek panmuwukbi kabikon sanbewit. ¹⁵ Sanbenakwa yabekbi kabi da wasok tapmimi ton morapmi aba pindakgwit, do minat aminyo da sot amin morapmi panapgwit. Panabin tobaron ae yalin poron yopba kosit obakon pakgwit. Yan nandanek awit: Pita kosit obanar obin kinakwan gildat panopmon wupni da sot amin di witjinban kilek toni yan do yopba pakgwit. ¹⁶ Kokup monin monin Jerusalem angwasiyek tan anan kiwit unun dakon amin morapmi da sot amin ae amin kon da panupbal abi aminyo kisi panapba kilek tawit.

Anjelo da yabekbi dam tebanon ban pulugagit

¹⁷ Yabekbi kabi da wasok tapmimi ton anakwa amin morapmi unudon kin gadanakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat dabini gat da pindagek nandaba yokwi tok an yomgwit. Unun amin unun Sadyusi da kabikon nani. ¹⁸ Unun amin kabi da kin yabekbi kabi timik dam teban yutnon yopgwit. ¹⁹ ††Yopmanakwa unun kalbi Amin Tagi dakon anjelo kinda da dam teban yut dakon yoma witdalek ilikban wanga pigiwit. ²⁰ Pigakwa anjelo da yan yoyigit, "Ji kin Telagi Yut Madep da nagalon pabigi agek egip egip kalugi on dakon mibili kisisi amin yoyin mudoni."

²¹ Yan yoyinban wisa daganakwan anjelo da yoyigit unun da tilagon kin Telagi Yut Madep da nagalon pabigi amin wasanek yoyin dekgwit.

Anakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat dabini gat gen kokwin tamo madepmon opgwit. Obinek Israel amin dakon kila amin obin muwutni do yan yomgwit. Obin muwugek yabekbi kabi dam teban yutnon da opni do gen yipba kigit. ²² Mani obip amin da dam teban yutnon kin mini pindagek obin yan yoyiwit, ²³ "Nin kin dam teban yut dakon yoma kono benangan tebaisi abi, ae obip amin yoma domon akba pindaman, mani yoma wital wigi amin kinda dima ekwan kaman." ²⁴ Yan yanba nandanek Telagi Yut Madep

dakon obip amin dakon mibiltok amin gat mukwa sogok amin dakon amin madep kabi kisi but morap nandanek yawit, "Unun amin dukon ken?"

²⁵ Unun do yanakwa amin kinda da abin yoyigit, "Nandani! Ji da amin dam teban yutnon yopgwit unun abin da Telagi Yut Madep da nagalon agek amin yoyin dekgan." ²⁶ Yan yoyinban Telagi Yut Madep dakon obip amin dakon mibiltok amin gat obip amin kabini gat da kin yabekbi kabi timik panopgwit. Mani minat aminyo da tipban nindapni yan do pasalek yo jig di dima an yominek tayanok panopgwit.

Yabekbi kabi da gen kokwin amin do dima pasalgwit

²⁷ Obip amin da yabekbi kabi panobin gen kokwin amin da inamon yopba akgwit. Agakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin unun da mibili yoyin nandak do yan yoyigit, ²⁸ † "Ji unun amin dakon mibili amin dima yoyindetni do yansop tebaisi yan damguman. Mani ji sigin yoyin degakwa Jerusalem kokup pap amin kisi da ji dakon gen nandayin. Ae ji da nin do top kinda yan yon. Kila amin nin da Yesu anatan kimakgit, top yan yan niman."

²⁹ ††Yan yanban Pita gat notni kabi gat da yan iyiwit, "Nin Pinokop dakon gen unun nan si guramitno tagi asak. Amin dakon gen dima guramitner. ³⁰ Ji da Yesu tilak kindapmon anakba kimakgit. Mani babiknin dakon Pinokop da kimoron nan aban pidagit. ³¹ ††Aban pidanban awigi iyi da aminsi tet do yipgut da nin dakon kosit niyin nolik amin, ae yokwikon ban timit timit aminin yikdak. Do Israel amin but tobi anapno yokwinin tagi wiririk nimjak. ³² Pinokop da yo morap agit unun nin da pindakgiman. Nin unun do yan tenjenok aman. Ae Telagi Wup unun kisi unun do yan tenjenok asak. Pinokop da amin morap iyi dakon gen guramikgan amin unun Telagi Wup yomisak."

Parisi amin kinda da notni kabi nandak nandak tagi yomgut

³³ Yan yanba nandanek gen kokwin amin da japmisi nandanek yabekbi kabi dapba kimotni do nandawit. ³⁴ Mani Parisi amin kinda mani Gamaliel unun da gen kokwin amin kabikon pidan akgit. Agek yabekbi kabi da wanga pigi bisap pisipmisok atni do obip amin yoyinban timikba pigiwit. (Gamaliel unun gen teban yoyindet amin kinda egipgut. Amin kisi da unun do nandaba wukwan imgwit.) ³⁵ Pigakwa Gamaliel da notni kabi yan yoyigit, "Israel amin kabi, ji unun kabi do yo kinda an yom do kan, pakyansi nandan kimagek ani. ³⁶ ††Bilak abikisigwan amin kinda mani Tiudas unun da noman tan egek iyi do nandaban wukwan amin 400 yan da tilak yolgwit. Mani amin da anakba kimagawan unun yolgwit amin tayinigi kinakwa pini bami dima agit. ³⁷ Ae unun da bunon Galili amin kinda mani Judas unun da noman tagit. Noman tan gapman da man manjiwit bisapmon Judas da amin kabi kinda

† 5:12 Ya 2.43; 14.3 †† 5:19 Ya 12.7-10

‡ 5:28 Mt 27.25 †† 5:29 Ya 4.19 †† 5:31 Ya 2.33-34; Ep 1.20; Ibr 2.10; 12.2 ††† 5:36 Ya 21.38

timikban gapman gat emat wamgwit. Uñun kisi anjak-ba kimagakwan unun yolgwit amin tayinigi kiwit.

³⁸ Uñun do nak yanjsi dayisat, ji unun amin kabi do yo yokwi kinda dima an yomni. Isal yopba kini. Amin da nandak nandagon yo unun an karj, bami dima asak.

³⁹ Mani Pinjkop da nandak nandak yoban an karj, ji da aripmi dima pabij yopni. Yan ani karj, ji Pinjkop gat emat wamni."

⁴⁰ †Yan yanban bami yosok yan nandanek yabekbi kabi yoyinba wiñba baljawit. Baljanek bunon ae Yesu da manon gen dima yoni do yanjsop an yominek yopba kiwit. ⁴¹ ††Yesu dakon man do tepmi panjek mayak-tok tagi paman yan nandawit. Yan nandanek gen kokwin amin kabi yopman degek kisik kisik madepsi nandanek kiwit. ⁴² Gildari gildari Telagi Yut Madep da nalgwan ae yuri yuri muwuk muwuk awit. Anjek Yesu unun Kristo unun dakon Gen Bin Tagisi amin yoyin tenjenawit.

Yabekbi kabi panpulugoni do amin 7 kabi manjiwit

6 †Uñun bisapmon amin morapmi da panjet kabikon sanbenba panjet morapmisi awit. Anjak-wa unun kabikon da amin diwari Grik gen yawit unun da Aram gen yawit amin unun do yanba yokwi tok anjek yan yawit, "Ji gildari gildari bupmi amin do jap yominek sakwabat ninon ekwan unun do jap dima yoman. Uñun tagi dima." ² Yan yanakwa yabekbi 12 kabi da Yesu nandan gadan imgwit amin kabi yan yoba opba yan yoyiwit, "Nin da Pinjkop dakon gen yan tenjenok pi yipmanek jap kokwin pi anej unun da tagi dima asak. ³ Yan do anjek not kabi ji yan ani. Disi da kabikon amin 7 kabi manjinba unun da jap kokwin pi ani. Amin nandak nandakni tagisi, ae amin da dabilon tagisi ekwan, ae Telagi Wup da burikon tugarbi unuden amin barj pindagek timitni. Timikba unun amin do jap kokwin pi yominek ⁴ nin da bisapmi bisapmi bisit pi ae Pinjkop gen yan tenjenok pi gin anej."

⁵ Yan yanba minjat aminyo da gen unun do nandaba galagi aban amin 7 kabi yan manjiwit. Kinda Stiwen, unun nandan gadatni tebaisi ae Telagi Wup da burikon tugarbi, ae Pilip, ae Pokorus, ae Nikano, ae Timon, ae Pamenas ae Nikolas. Nikolas unun Antiok kokup pap amin kinda. Uñun Juda aminsi dima mani kulabik anjek Pinjkop gawak iminek Juda amin kabikon sanbegit. ⁶ Amin kabi unun manjin yabekbi kabi da inamon yopba akgwit. Agakwa pi unun ani do kisitni kwenikon wutjinek gisam yominek bisit awit.

⁷ †Jigi unun anmilip awit do Pinjkop dakon gen da madepsi irentan anjan kigit. Yan anjakwan Jerusalem kokup papmon Yesu nandan gadan imgwit amin madepsi paptan iren tawit. Anjakwa mukwa sogok amin morapmi da but tobil anjek nandan gadat awit.

Juda amin da Stiwen gen pikon yipgwit

⁸ Stiwen unun Pinjkop da anpuluganek tapmim iminakwan yo masi masimi ae tilak mibili mibili amin da binapmon agit. ⁹ Uñun bisapmon amin diwari da Stiwen gat gen emat awit. Uñun amin Juda amin dakon muwut muwut yut kinda mani Pulugan Yopbi unun kabikon nani. Uñun amin kokup pap Sairini ae Aleksandria ae miktim Silisia ae Esia tetgin da apgwit. ¹⁰ ††Mani Stiwen Telagi Wup da anpuluganek nandak nandak tagisi iminakwan geni abik do antidok awit.

¹¹ Antidok awit do pasilikon da amin diwari yan yoyiwit, "Ji kin amin yan yoyini, 'Nin nandanapno Stiwen da Moses gat Pinjkop gat do gen yokwi yanban nandanaman' yan yoyini."

¹² Top gen unun yoyinba amin ae kila amin ae gen teban yoyindet amin dakon butni madepsi pidawit. Yan anjek kin Stiwen abidan anjan gen kokwin amin kabikon ankiwit. ¹³ Anki yipmanek top amin di kokwinik yopba sitnok an iminek yan yawit, "On amin bisapmi bisapmi Telagi Yut Madep gat ae gen teban Moses da mandagit gat do yanba yokwi tok asak.

¹⁴ Nin da nandanapno on amin da yan yagit, 'Yesu Nasaret amin da Telagi Yut Madep unun tuwiljak. Ae Moses da anpak nimgut unun kulabik akdisak.'

¹⁵ Sitnok yan an iminakwa amin gen kokwinon yikgwit kisi da kanakwa Stiwen dakon tomno dabilyo anelo yombem agit.

Stiwen da gen kokwin aminon gen yagit

7 Anjek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da yan iyigit, "Gen on yan gaman unun asi yon bo top?"

² †††Yan iyanban Stiwen da odeñ yoyigit, "Not ae dat kabi, nandani! Datnin Abraham unun Aran miktimon dima kin egek Mesopotemia miktimon egipgut bisapmon Pinjkop tilimni unun Abrahamon altañ imgut. ³ Altañ iminek yan iyigit:

'Gak miktimgo ae notgo dabigoyo yopmanek miktim kinda nak da golikeñ unudon kiki.'

⁴ †††Pinjkop da yan iyanban Kaldia miktim yipmanek Aran miktimon panji egipgut. Panji egakwan datni kimagakwan Pinjkop da yabekban ji da abisok on miktim ekwanon apgut. ⁵ †Apban Pinjkop da Abraham iyi do miktim timjok kinda dimasi imgut. Mani Abraham gat yawi diwatni gat da on miktim don abidoni do yan teban tok gen kinda yagit. Gen unun iyigit bisapmon Abraham monji mini egipgut. ⁶ †††Pinjkop da Abraham yan iyigit:

'Gak dakon yawi diwatgo da amin ñwakñwari da miktimon egipni.

Egek oman amin daganakwa amin da yo yokwi an yominakwa bilak 400 asak.

⁷ †††Mani yo yokwi an yomni amin nak da don kobogi yokwi an yoben.

† 5:40 Ya 4.18 †† 5:41 Mt 5.10-12; 1Pi 4.13 ‡ 6:1 Ya 4.35
†† 6:7 Ya 2.41; 16.5

‡‡ 6:10 Lk 21.15 ††† 7:2 WW 11.31; 12.1 ††† 7:4 WW 11.31-12.5 ‡ 7:5 WW 12.7; 15.18; 17.8 †† 7:6 WW 15.13-14; TP 12.40 ††† 7:7 TP 3.12

Yaŋ aŋapbo yawi diwatgo da miŋtim uŋun yipmaŋek obij on miŋtimon nak gawak namni.'

⁸†Yaŋ iyinek saŋbek saŋbek aŋimal dakon tilakni gip-timni mandisak do iyigit. Anek don Abraham dakon monji Aisak altaŋban gildatni 8 kabi aŋakwan giptimi mandagit. Ae don Aisak da Jekop dakon datni agit. Ae Jekop da babiknin 12 kabi dakon datni agit.

⁹††Uŋun babiknin 12 kabikon da diwari da Josep do nandaba yokwi tok aŋek amin do yomiŋek tomni timikgwit. Timikba uŋun amin da Josep oman monji egipjak do Isip miŋtimon aŋkiwit. Mani Piŋkop uŋun Josep gat egek ¹⁰†jigi morapni altaŋ imgwit uŋun aŋpulugaŋek kukwaŋ imgut. Aŋakwan Josep da Isip dakon kila amin madep Pero gat gen yagimal bisapmon Piŋkop da nandaŋ kokwin tagisi imiŋakwan kila amin madep da kaŋban tagisi agit. Yaŋ kagit do Isip miŋtim ae yutni dakon yo morap kila asak do yipgut.

¹¹††Yipmaŋakwan Isip ae Kenan miŋtimon jap kalonj-sok tawit do babiknin jap do aŋek jigi madepsi pawit.

¹²Yaŋ egek Jekop jap Isip toŋ yaŋ nandaŋek babiknin yabekban Isip miŋtimon kiwit. ¹³††Don aeni kwa Josep da notni yaŋ yoyigit, 'Nak naga ji dakon notji Josep.' Yaŋ aban kila amin madep Pero da Josep dakon yawi diwatni dakon mibili nandaŋ pindakyo agit. ¹⁴†††Uŋun da kwenon Josep da datni Jekop ae yawi diwatni 75 kabi yaŋ kisisi morap apni do gen yipban kigit.

¹⁵†††Jekop gen uŋun nandaŋek kiŋ Isip miŋtimon egek kimakgit. Ae babiknin diwari kisi kimakgwit. ¹⁶§Kimakba amin da bumjotni wamaŋ aeni tobil paŋki Sekem kokup papmon wayikgwit. Bumjot yopyop tamo uŋun kalip Abraham da Sekem amin kinda mani Amo uŋun dakon monjini do moner yomiŋek abidagit.

¹⁷†††Kalip Piŋkop da Abraham dakon yawi diwatni da Israel miŋtim don abidoni do yaŋ teban tok aŋ imgut. Kili miŋtim abidoni dakon bisap kwaŋ taŋakwan Israel amin Isip miŋtimon egipgwit uŋun madepsi ireŋ tawit.

¹⁸†††Ireŋtaŋ egakwa kila amin madep kalugi kinda no-man tagit. Uŋun amin da Josep dima nandaŋ imgut.

¹⁹††††Uŋun kila amin madep da nin dakon babiknin madepsi paŋkewalek yo jigisi aŋ yomgut. Yaŋ aŋek gen tebaisi yoyiŋban monji ŋakŋakni waŋga pabigi yopba taŋek kimakgwit.

²⁰††††Uŋun bisapmon Moses altagit. Moses uŋun monji ŋakŋak tagisi ae Piŋkop da kaŋ galak tagit. Datni da yutnon kilani aŋakwa kanekni kapbi agit. ²¹†††††Kanekni kapbi aŋakwan waŋga abigi yipmaŋakwa kila amin madep Pero dakon gwi da kaŋ abidaŋ aŋki iyi dakon monji naŋ yaŋ upmakgit. ²²†††††Upmakban tagaŋek Isip amin dakon nandak nandak tagisi kisi nandaŋ mudagit. Anek gen yagit ae pi mibili mibili agit uŋun tapmimi toŋsi agit.

²³†††††Moses uŋun bilakni 40 aŋakwan Israel amin notni kiŋ pindat do nandagit. ²⁴†††††Kiŋ pindakban Isip amin kinda da Israel amin kinda yokwi aŋ iban kagit. Yaŋ

† 7:8 WW 17.9-14; 21.4 †† 7:9 37.11,28; 39.2,21-23 † 7:10 WW 41.37-44 †† 7:11 WW 41.54; 42.1-2 †† 7:13 WW 45.1-4,16 ††† 7:14 WW 45.9-11; 46.27 †††† 7:15 WW 46.1-7; 49.33 † 7:16 WW 23.2-20; 33.19; Jos 24.32 †††† 7:17 TP 1.7-8 ††††† 7:19 TP 1.11-22 ††††† 7:20 TP 2.2 ††††† 7:21 TP 2.3-10 ††††† 7:24 TP 2.11-15

kaŋek notni aŋpulugok do aŋek Isip amin uŋun yokwi agit dakon kobogi do uŋun amin aŋakban kimakgit.

²⁵†††††Moses yaŋ aŋek yaŋ nandagit, 'Piŋkop da nak aŋpulanban Israel amin uwal da kisiron baŋ timiŋdisat yaŋ nandaŋ namdaŋ.' Mani Israel amin Moses do yaŋ dima nandawit. ²⁶†††††Pakgit da wisa dagokdo Moses abij pindakban Israel amin bamori da emat wamgumal. Wabal paŋwasik do aŋek yaŋ yoyigit, 'Jil not kalonji da nido notni dapmaŋ dapmaŋ amal?'

²⁷†††††Yaŋ yoyiŋban emat wasagit amin da Moses ukwayikban kiŋakwan yaŋ iyigit: 'Namin da kila amin ae gen kokwin aminin gepmak?' ²⁸†††††Apma gak Isip amin kinda aŋakbi kimakgit, abisok nakyoko kisi yaŋ gin nikbi kimokgen do nandisal, ma?' ²⁹†††††"Gen uŋun iyinban nandaŋek Moses pasal Midian miŋtimon paŋki egek uŋudon miŋat kinda paŋek paŋek monji bamori paŋalagit.

³⁰†††††Paŋalaŋek bilak 40 egi mudanaŋkwan aŋelo kinda da Moses altaŋ imgut. Aŋelo uŋun kindap monij kinda soŋek milen asip baljagit uŋungwan akgit. Sinai Kabap da kapmatjok miŋtim kibiri tim kinda tagit uŋudon altaŋ imgut. ³¹†††††Moses yo uŋun altaŋban kaŋek but morap agit. Yaŋ nandaŋek kapmatjok da pakyaŋsi kok do aŋek kigit. Kiŋakwan Amin Tagi da yaŋ iyigit, ³²†††††'Nak babikgo Abraham, Aisak ae Jekop dakon Piŋkop.' Yaŋ iyinban Moses nimnimigeŋ siŋtaŋ kokdosi pasalgit. ³³†††††Aŋakwan Amin Tagi da yaŋ iyigit: 'Moses, kandap gwilgo ilik yopmaŋ. Miŋtim tim uŋun bamaŋ akdal uŋun telagi miŋtim. ³⁴†††††Miŋat amin kabino Isip amin da yo yokwi morapmi aŋ yomiŋakwa kili pindat. Ae kuanam wuwikni kili nandat do aŋek Isip da kisiron baŋ timit do pisat. Moses kili apbi yabekgo Isip miŋtimon kiki.'

³⁵†††††"Kalip Israel amin da Moses abij yipmaŋek yaŋ iyiwit, 'Namin da mibiltok amin ae gen kokwin aminin manjiŋ gepmak?' Piŋkop da uŋun Moses naŋgin mibiltok amini ae jigikon baŋ timiŋjak amini yabek yomgut. Aŋelo kindap moniŋon akgit uŋun da Piŋkop dakon gen abidaŋek Moses yabekgit. ³⁶†††††Aŋek Moses da Isip miŋtimon baŋ timik paŋkiŋek wasok tapmimi toŋ ae tilak mibili mibili Isip miŋtimon ae Tap Gamikon agit. Ae miŋtim kibiri timon bilak 40 egek yaŋ gin agit.

³⁷†††††"Uŋun Moses dagin Israel amin yaŋ yoyigit, 'Piŋkop da nak aŋalon aŋ nepgut yaŋ gin ji kabikon naŋ kombi amin kinda don aŋalon aŋ damjak.'

³⁸†††††Babiknin miŋtim kibiri tim egipgwiron Moses uŋun gat kisi egipgwit. Sinai Kabapmon wikwan aŋelo kinda da gen iyigit. Moses da Piŋkop dakon gen egip egipmi toŋ timigeŋ nin da nandaner do nimgut.

³⁹†††††"Mani babiknin Moses dakon gen nandaŋ guramit do dima galak tawit. Geni maba kiŋakwan burikon da Isip miŋtimon tobil kik do nandawit. ⁴⁰†††††Yaŋ nandaŋek Aron yaŋ iyiwit, 'Moses Isip miŋtimon da nin paŋ paŋ obik amin uŋun dukwan kik uŋun nin dima nandamaŋ. Do gak da kokup kidat dakon wupmi di wasaŋ nibi uŋun da mibiltar niba kosit wasaŋek kiŋer.' ⁴¹†††††

²³†††††Uŋun bisapmon bulmakau wup kinda kokup kidatni

††††† 7:28 TP 2.14 ††††† 7:29 TP 2.21-22; 18.3-4 ††††† 7:30 TP 3.1-10 ††††† 7:35 TP 2.14 18 7:36 TP 7.3; 14.21; IDT 14.33 19

wasawit. Wasanejek paret anjek kisit da yo wasawit do kisik kisik madepsi awit. Yanj anjakwa Pinjkop da manji yominejek gik kanek gildatyo gawak yomni do bikbik yomgut. Kombi amin da papiakon gen tosoq unjun da tilagon yo yokwi awit. Gen unjun yanj tosoq:

'Israel amin ji miktim kibiri timon bilak 40 egek bulmakau ae sipsip dapmanjek mukwa sowit, unjun nak do awit? Unjun dimasi.

⁴³ Yut kabem imalna j wasanji unjun guramik awilgwit unjun nak dakon yut dima.

Disi dakon kokup kidatji Molek unjun dakon yutnanj awilgwit.

Ae kokup kidatji Repan unjun dakon gik wup wasanejek unjun kisi pawilek gawak yomgwit.

Yanj awit do nak da ji dolbo miktimji yipmanjek Babilon umogap tetgin do kini.' "

⁴⁴ Stiwen sanjenjek yanj yagit, "Kalip babiknin miktim kibiri timon egipgwit bisapmon Pinjkop dakon imal yutni tanj yomgut. Yut unjun da tanjakwan Pinjkop babiknin gat egipgwit dakon tilak agit. Imal yut unjun awit Pinjkop da Moses yanj ani yanj iyigit unjun da tilagon awit. ⁴⁵ †Anjek don monjini gat Josua gat da unjun imal yut abidanj ananj Pinjkop da amin kabi morapmi yolban abigiwit unjun miktimon anki yipgwit. Anki yipba agakwan wigid Dewit dakon bisap don apgut. ⁴⁶ ††Pinjkop da Dewit do yo tagisi anj imgut. Anjakwan Dewit da Jekop dakon Pinjkop do yut kinda awal do bisit agit. ⁴⁷ †Mani Solomon da unjun yut awalgit.

⁴⁸ "Mani Pinjkop Wikwisi unjun amin kisit da yut awalganon unjudon dima egisak. Kombi amin da yanj yawit: ⁴⁹ †† 'Amin Tagi da yanj yosok, Kwen Kokup unjun kila amin madep yiyit tamono ae miktim unjun kandap yipyip tamono.

Do nak do yut kinda aripmi dima agagi.

Ae yik yawot tamono dukwan tosak?

⁵⁰ Nak naga unjun yo morap wasagim.' "

⁵¹ ††Stiwen da gen kokwin amin kabi sanjenjek tebaisi yanj yoyigit, "Kwen wigik amin ji amin Pinjkop dima nandanj iman j da tilagon butji unjun tebaisi ae mirakji da Pinjkop dakon gen dima nandabi yombem. Babikji da Telagi Wup do kurak tawit, jiyo kisi yanj gin anj. ⁵² †††Ji dakon babikji da kalip kombi amin kisi morap do yo yokwisi anj yomgwit. Anjek kombi amin diwari Amin Kilegi don apjak do yanjkwok awit babikji da unjun amin dapba kimakgwit. Unjun Amin Kilegi ji da uwal da kisiron yipba kili anjakba kimakgit. ⁵³ Ji Pinjkop dakon gen teban anjelo da gen kagakon banj timikgwit, mani dimasi guramikgwit."

Stiwen tipbanj anjakba kimakgit

⁵⁴ Stiwen da gen unjun yanban nandanjek butjap madepsi nandanjek mam nawit. ⁵⁵ †††Yanjsi awit, mani Telagi Wup da Stiwen da buron pigid tujanban Kwen Kokup sintanjek Pinjkop dakon tilimni kagit. Ae Yesu

7:37 GT 18.15 20 7:38 TP 19.3 21 7:40 TP 32.1 22 7:41-42 TP 32.2-6 23 7:41-42 Am 5.25-27 † 7:45 Jos 3.14-17 †† 7:46 2Sa 7.1-16 † 7:47 1KA 6.1-38 †† 7:49 Ais 66.1-2 †† 7:51 Ais 63.10 ††† 7:52 Mt 23.31 ††† 7:55 Kap 110.1

Pinjkop da aminsi tet do akban kagit. ⁵⁶ †Yanj kanjek yagit, "Kabit, nak kanjapbo Kwen Kokup witdal kinjakwan Amin Dakon Monji Pinjkop da aminsi tet do akban kosot."

⁵⁷ Yanj yanban geni diwari nandak do kurak tanjek mirakni si panjopmanjek madepsi yanj tidawit. Yanj anjek unjudon gin amin kisisi da pidanj mipagek kinj Stiwen abidawit. ⁵⁸ Abidanj kokup pap yipmanjek wanja abigi tipbanj anjakgwit. Amin Stiwen do wasanejek sitnok anj imgwit unjun da imal dubakni ilik panji monji kinda akgit mani Sol unjudon yopmanjek Stiwen tipbanj anjakgwit.

⁵⁹ Tipbanj anjakakwa Stiwen bisit yanj agit, "Amin Tagi Yesu, wupno abida."

⁶⁰ †Stiwen yanj yanjek njwakbenj anjek yanj tidanjek yanj yagit, "Amin Tagi, yokwini dakon kobogid dima yobi." Stiwen yanj yanjek kimakgit.

8 Anjakba kimagakwan Sol da yo tagisi kinda nanj anj yanj pindakgit.

Sol da panjmuwukbi panjasik ak do pi agit

Stiwen anjakakwa Pinjkop antelak anjek egipgwit amin di da Stiwen do bupmi kunamyo madepsi anjek bumjotni anki yipgwit.

Unjun gildaron da wasanejek Pinjkop dakon gen dakon uwalni da panjmuwukbi Jerusalem egipgwit unjun panjupbal ak do pi madepsi awit. Yanj anjek panjmuwukbi yolba wasen j ki Judia tetgin do ae Samaria tetgin do kinj kinj awit. Kinjakwa yabekbi kabi dagin Jerusalem egipgwit. ³ †††Unjudon egakwa Sol da panjmuwukbi panjasik ak do pi madepsi agit. Yanj anjek yuri yuri agek amin timik panji dam teban yutnon yopmanj yopmanj agit.

Panjmuwukbi Kabi da Judia Ae Samaria Miktimon Yesu dakon Gen Yoyinj Tenjenjawit

(Kilapmi 8.4-12.25)

Samaria miktimon Pinjkop dakon gen yawit

⁴ Panjmuwukbi dukwan dukwan wasen kiwit unjun agek aminon Gen Bin Tagisi yoyinj tenjenjawit. ⁵ Anjek Pilip Samaria dakon kokup pap kindakon pigid Kristo dakon Gen Bin Tagisi yoyinj tenjenjawit. ⁶ Yanjakwan amin morapmi da geni nandawit, ae wasok tapmimi tonj aban kanjek gen yagit nandak do mirak pakyanjsi yopgwit. ⁷ Kanjakwa Pilip da konj morapmi yol yominejakwan konj da madepsi yanj tidanjek winj abigiwit. Ae amin kidari kimakbi ae kandapmi yokwi unjun panjmilip anjo agit. ⁸ Yanj anjakwan unjun kokup papmon kisik kisik madepsi awit.

⁹ Unjun kokup papmon amin kinda egipgut unjun mani Saimon. Unjun konj da tapmim iminjakwa wasok

§ 7:56 Kol 3.1 † 7:60 Lk 23.34 †† 8:3 Ya 9.1,13; 22.4; 26.9-11

amin da dima agagi morapmi kilisok aban Samaria miñat amin morap kisi da kanek but morap nandan imgwit. Unun amin da iyi do nak kila amin madep kin-da yan yagit. ¹⁰ Anjakwan amin wukwi ae amin piñbi unun kisi unun dakon geni nandak do mirak pakyansi yopgwit. Piñkop dakon teban tokni mani Tapmimi Madepsi yan yon unun aminon tosok yan yawit. ¹¹ Wasok njwakñwari morapmi aban kili kawit. Kanek but morap nandane yol awilgwit. ¹² Mani don Pilip da Piñkop da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi gat ae Yesu Kristo dakon man yan tenjenagit. Yan anjakwan miñat wiliyo kisi unun do nandan gadane telagi pakbi sowit. ¹³ Saimon unun kisi nandan gadat anek telagi pakbi sogit. Soñek Pilip yolban dukwan dukwan kisi agipgumal. Anek tilak ae wasok tapmimi ton agit unun pindagek but morap madepsi nandagit.

¹⁴ Yo yan altanjakwa yabekbi kabi Jerusalem egipgwit amin da Piñkop dakon gen Samaria amin da kili abidawit unun dakon gen bini nandawit. Nandane Pita gat Jon gat unudon kinjil do yabekgwit. ¹⁵ Telagi Wup Samaria aminon dima pigit. Isal Yesu da manon gin telagi pakbi sowit do yabekba kin altane Telagi Wup abidoni do bisit agimal. ¹⁷ †Bisit an mudane kisitni kwenikon witjñakwal Telagi Wup abidawit.

¹⁸ Yan abal pindagek Saimon da moneñ yom do anek yan yoyigit, ¹⁹ “Nak do tapmim namibbal kisitno amin kwenon witjiko Telagi Wup yan gin abidoni.”

²⁰ Yanban Pita da iyigit, “Gaga ae moneño kisi Tipdomon piginjil dosi nandisat. Piñkop da but galak do yo nimisak unun moneñ nan aripmi dimasi yomyomi. Dimasi. ²¹ Piñkop da dabilon gak dakon but tagi dima tosok do Piñkop dakon pi aman unun gak gat aripmi dimasi agagi. ²² Yokwi unun asal unun yopmanek but tobi a. Anek butgokon nandak nandak yokwi ton unun wiririk gamjak do Amin Tagi bisit iyiki. ²³ Pindak galaktokgo da butgo anupbal aban yokwi da dam tebanon ekwi gandsat.”

²⁴ Yanban Saimon da gen kobogi yan yoyigit, “Jil nak do bisit abal Amin Tagi da nak do nandan yawok namijakwan yo unun yomal unun nagon dima noman toni.”

²⁵ Pita gat Jon gat da Samaria amin Amin Tagi dakon gen yoyin tenjenagimal. Ae Piñkop da yo tagisi anyoban kagimal ununyo kisi yoyigimal. Yoyin mudane Jerusalem kokup papmon aeni kigimal. Kosiron kinjek Samaria dakon kokup morap tawit unudon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenagimal.

Pilip da Itopia amin kinda Piñkop gen iyigit

²⁶ Amin Tagi dakon anelo kinda da Pilip yan iyigit, “Gak miktim kibiri timon kosit kinda Jerusalem da Gasakwan unudon pigiki.” ²⁷ Yan iyinban kosiron kin Itopia amin kinda kagit. Unun amin gapman dakon amin madepni kinda egipgut. Itopia dakon kila amin madepni miñat Kandasi dakon moneñ kila amin madepni egipgut. Unun amin Piñkop gawak im do Jerusalem opgut. ²⁸ Opgut da miktimnikon tobi kik do anek bit

† 8:17 Ya 19.6

madep os da amin ilik pawilgan tamokon yikgit. Yigek kombi amin Aisaia da gen mandagit papia unun manjigit.

²⁹ Anjakwan Telagi Wup da Pilip yan iyigit, “Gak unun amin pawil pawil tamo da kapmatjok kiki.”

³⁰ Iyiban Pilip timtim yanek kapmatjok da kin nandanjakwan Aisaia dakon gen unun manjigit. Manjinakwan Pilip da yan iyigit, “Gak gen unun manjikal dakon mibili nandisal bo dima?”

³¹ Iyiban yan iyigit, “Amin kinda da mibili dima nayisak kan, aripmi dima nandabo pisolak.” Yan yanek Pilip amin pawil pawil tamokon winban yitjil do iyigit.

³² †Piñkop dakon gen unun yan tosok nan manjigit: “Sipsip dap do an ae sipsip monin dangwi mandak do anjakwa gen dima yon, unun da tilagon gen kinda dima yagit.

³³ Anek amin da madepsi abin yipmanek gen pikon yipmanek yan dagok kilegi dima animgwit.

Miktimon egip egipni gwayenba yer mini agit.”

³⁴ Amin unun da gen unun manjinek Pilip yan iyigit, “Kombi amin unun namin do yosok, iyi do yosok bo amin njwakñwari kinda do yosok? Nayinbi nandako.”

³⁵ Yan iyinban Pilip da gen unun manjigit unun dakon mibili iyinek Yesu dakon Gen Bin Tagisi iyigit.

³⁶ †Kosiron kinjek pakbi kindakon altane amin madep unun da Pilip yan iyigit, “Kosol, pakbi oni. Mibili nido telagi pakbi dima sokeñ?” ³⁸ Yan yanban amin pawil pawil dakon kila amin iyinban os pabidanjakwan Pilip gat amin unun gat miktimon man pijek pabbikon pigigimal. Pigele Pilip da telagi pakbi soñ imgut. ³⁹ Pakbi yipmanek winakwal unudon gin Amin Tagi dakon Wup da Pilip anan kigit. Yan anjakwan amin madep unun sanbernek Pilip dima kagit. Mini kagit mani amin unun kisik kisik anek aeni tamonikon pawin yigek kigit. ⁴⁰ †Kinjakwan Pilip unun Asdot kokupmon noman tan akgit. Anek Pilip kokup pap morap tan anan kiwiron agek Yesu dakon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenane don Sisaria kokup papmon kin altagit.

Sol but tobi agit

(Yabekbi 22.4-16 ae 26.9-18)

9 †Unun bisapmon gin Sol da Yesu nandan gadan imgwit amin sigin dapba kimotni do yanek mukwa sogok amin dakon mibiltok aminon kigit. ² Kin Damaskus kokupmon Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin egipgwit unun do papia kinda mandan imjak do iyigit. Iyiban papia kinda mandan imgut. Unun papiakon gen yan tagit, “Sol da obin pindakban miñat ae wili morap Yesu Yolyol Kosit nan yolek akwa kan, unun da tagi timik dam teban yutnon yop do Jerusalem panopjak.” ³ Sol unun papia abidane kin Damaskus kokup pap ankapmat agit. Anjakwan tilagi yansi Kwen Kokup dakon tenjen kinda Sol anjwasinek madepsi tenjenan imgut.

†† 8:32 Ais 53.7-8 † 8:36-37 Ya 10.47 †† 8:40 Ya 21.8 †† 9:1 Ya 8.3

⁴ Anjakwan Sol miktimon manj pagek nandanjakwan gen kinda altanek yanj iyigit, "Sol, Sol, nak anjupbal ak do pi nido asal?"

⁵ Yanj iyinban Sol da yagit, "Amin Tagi gak namin?"

Yanj iyinban yagit, "Nak Yesu, nak nanj anjupbal ak do pi asal. ⁶ Abisok gak pidanj kokup papmon pigiki. Pigiki amin kinda da yo ninanjsi aki unun da don gayisak."

⁷ Yo yanj altanakwan amin Sol gat agipgwit gen unun nandawit mani ami dima kawit, do geni minisi akgwit.

⁸ Anjakwa Sol pidanj sinjtagit mani yo dima pindakgit.

Yanj aban kisirikon abidanj ananj Damaskus pigiwit.

⁹ Pigi gildat kapbi egakwan dabili dima pisagit. Ae jap pakbiyo dima agit.

¹⁰ Damaskus kokup papmon Yesu nandanj gadanj imgut amin kinda egipgut mani Ananias. Unun amin buri pisanjakwan dipmin yombem kinda kanjakwan Amin Tagi da yanj iyigit, "Ananias!"

Yanj iyinban yagit, "Amin Tagi, nak oni."

¹¹ Iyinban Amin Tagi da iyigit, "Gak kosit kinda mani Kosit Kilegi yanj yonj unudon kinj Judas da yutnon wigi-ki. Wigi Tasas amin kinda mani Sol unun do yoyiki. Unun amin bisit pi anek egisak. ¹² Sol da buri pisanjakwan dipmin yombem kinda kanjakwan amin kinda mani Ananias unun da abinj winj dabili aeni sinjosak do kisiri kwenikon witjigit."

¹³ Amin Tagi da gen unun iyinban Ananias da kobogi yanj iyigit, "Amin Tagi, gak dakon telagi amin kabigo Jerusalem ekwan unun amin da yo yokwisi morapmi anj yomgut. Unun dakon geni amin morapmi da kili yanba nandagim. ¹⁴ Ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yanj mudanj imgwit da idon apgut. Abinj amin mango yanek bisit anj amin unun timik dam tebanon yop do apgut."

¹⁵ †Mani Amin Tagi da Ananias yanj iyigit, "Gak kiki! Unun amin nak dakon man yanj tenjenosak do manjigim. Unun da Amin Nwaknjwarı Kabi, ae unun dakon kila amin madep kabini, ae Israel amin kabi kisikon mano yanj tenjenosak do yabetdisat. ¹⁶ ††Nak dakon man yanj tenjenanek jigı pasak unun yoliko pindatjak."

¹⁷ Iyinban Ananias kinj yutnon wigi kisiri Sol da kwenon witjigit. Witjinek yanj yagit, "Sol not, Amin Tagi Yesu kosiron altanj gamgut unun da dabilgo aeni sinjanakwan Telagi Wup da butgokon tugosak do anek yabekban abisat." ¹⁸ Yanj iyinjakwan yo dabili soggut unun kukwanj ki manjakwan yo pindakgit. Anek Sol pidanj telagi pakbi sogit. ¹⁹ Yanj anek unun da kwenon jap nanek aeni tapmim pagit.

Sol Damaskus kokup papmon Pinjkop dakon gen yagit

Sol gildat kabi di Yesu nandanj gadanj imgwit amin gat Damaskus egipgwit. ²⁰ Egek unudon gin Juda amin dakon muwut muwut yut agek Pinjkop dakon gen yanek yagit, "Yesu unun Pinjkop dakon Monji." ²¹ †Sol da gen yanban nandawit amin unun but morap anek yanj yawit, "Kalip on amin da Jerusalem kokup papmon Yesu da manon bisit awit amin unun panjupbal agit. Ae

unun amin timik nap banj wamanj panpanj Jerusalem mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon panjik do apgut. On unun amin da yosok, ma?" ²² †Yanj yawit mani Sol dakon gen yogokni dakon tapmim sanbenek madepsi tagagit. Anjakwan Juda amin Damaskus egipgwit unun yoyinj tenjenanek asisi Yesu unun Kristo yanj yoyigit. Yanj yanban gen kinda aripmi dima iyigi kawit.

Juda amin da Sol uwal anj imgwit

²³ Gildat morapmi egi mudanakwa Juda amin da muwugek Sol anjat do gen yawit. ²⁴ Mani yo ak do yawit unun amin da Sol kili iyinba nandagit. Juda amin gildar gildari ae pilini pilini kokup pap dakon yoma morap tawit unudon egek Sol anjat do kila tebaisi awit. ²⁵ †Mani bunon yolgwit amin da Sol pilin kaga ananj kokup pap dakon dam madepmon kwen awigiwit. Awigi gok madep kindakon iyinba yigakwan nap anyawot anjakwa kosit gwagak nanj wanja mibilikon pigigit.

Sol Jerusalem egipgut

²⁶ ††Don Sol Jerusalem kinjek Yesu nandanj gadanj imgwit amin kabikon sanbek do kigit. Mani nandanj gadat amin notnin kinda yanj dima nandanj imgwit, do kisi morap da kanj pasalgwit. ²⁷ ††Yanj anjakwa Banabas da Sol ananj yabekbi kabi da egipgwiron anjigit. Anjinek Sol da kosiron Amin Tagi kagit ae Amin Tagi da gen iyigit unun dakon geni yoyigit. Yoyinek Sol da Damaskus Yesu dakon mani pasol pasoli mini yanj tenjenan yomgut unun kisi do yoyigit. ²⁸ Yanj yoyinban nandanjakwa Sol Yesu nandanj gadanj imgwit amin gat Jerusalem egipgwit. Egek pasol pasoli mini agek Yesu da manon Pinjkop gen yanj tenjenagit. ²⁹ Anek Juda amin Grik gen yawit unun gat gen emat anj anj awit.

Anek Sol si anjakba kimotjak do nandawit. ³⁰ Yanj anjakwa notni da pindak nandanjo anek Sol Sisaria kokupmon anki yabekba Tasas kokupmon kigit. ³¹ Unun bisapmon Judia ae Galili ae Samaria provin- skon panmuwukbi tagisi egipgwit. Amin da yokwi dima anj yominjakwa panmuwukbi tapmim pawit. Anek Amin Tagi do nandanj gawagek egakwa Telagi Wup da nandak nandakni panjeban agit. Anjakwan amin morapmi panmuwukbikon sanbenba madepsi sigin tagagit.

Pita da Anias anjmilip agit

³² Pita unun kokup morap kisi agek Lida kokupmon kwan Pinjkop dakon amin kabi gat egipgwit. ³³ Unun kokupmon amin kisit kandapmi kimakbi kinda kagit, mani Anias. Anias unun tamokon gin pagakwan bilak 8 kabi agit. ³⁴ Kanjek Pita da yanj iyigit, "Anias, abisok Yesu Kristo da gak anjmilip asak. Do pidanj yalinj potgo panjmilip a." Yanj iyinban Anias unudon gin kwen pidagit. ³⁵ Pidagek Lida kokupmon amin ae Saron mik-

† 9:15 Ya 26.2,6; 27.24; Ro 1.5 †† 9:16 2Ko 11.23-28 ‡ 9:21 Ya 8.3

†† 9:22 Ya 18.28 †† 9:25 2Ko 11.32-33 ††† 9:26 Gal 1.17-19 ††† 9:27 1Ko 9.1

tim amin morap da Anias kanjek but tobil anjek Amin Tagikon kiwit.

Pita da Tabita kimoron nan aban pidagit

³⁶ Jopa kokup papmon Yesu nandan gadanj imgut minjat kinda egipgut mani Tabita. (Grik genon Dokas yan iyiwit.) Unun bisapmi bisapmi anpak kilegisi anjek yoni mini amin panpulugagit. ³⁷ Unun bisapmon sot anjek kimagit. Kimakban bumjotni pakbinan sugan awigi yut kinda kwen nani tagit unudon yipgwit. ³⁸ Lida kokup unun Jopa kokup pap da kapmatjok tosok. Do Yesu nandan gadanj imgwit amin da Pita Lida kokupmon egisak yan nandanek amin bamori yabekba kin iyigimal, "Bisap noknok dima anjek ninon tepmisi opbi!"

³⁹ Pita gen unun nandanek pidanban amin bamot gat kiwit. Kwan abidanba yut kwen nani tagit do anjan wigiwit. Wikwan sakwabat morapmi da abin Pita anjwasinjek kunam tagek Dokas da egek imal buggut unun yoliwit.

⁴⁰ Yan aba Pita da amin morap kisi yoyinban yomakon pigiwit. Pigakwa Pita njwakber anjek bisit agit. Anjek minjat unun kimak tagit tetgin do tobilek yan iyigit, "Tabita gak pida." Yan iyinban dabili sinjanek Pita kanjek pidan yikgit. ⁴¹ Anjakwan Pita da kisirikon abidanek ilikban pidan akgit. Anjek Pinjok dakon minjat amin kabi gat ae sakwabat gat yan yoban winba Tabita notji oni egisak yan yoyinjek yoligit. ⁴² Anjakwan Pita da wasok tapmimi ton agit unun dakon geni Jopa amin kisi da nandawit. Nandanek amin morapmi da Amin Tagi do nandan gadawit. ⁴³ Yan anakwa Pita gildat morapmi Jopa kokup papmon amin kinda mani Saimon unun gat egipgumal. Saimon unun bulmakau gip panjkilek ak amin kinda.

Anjelo kinda da Konilias altan iminjek gen iyigit

10 Amin kinda Sisaria kokupmon egipgut unun mani Konilias. Unun Rom gapman dakon emat amin 100 dakon kila amini egipgut. Emat amin kabi unun Itali Emat Amin Kabi yan yawit. ² Konilias gat gwakni gat unun Pinjok do pasal gawak iminjek egipgwit. Yan anjek Konilias da Juda amin yoni mini amin panpulugagit. Ae bisapmi bisapmi Pinjok do bisit pi anjek egipgut. ³ Bisap kindakon gildat tobil do 3 kilok buri pisanjakwan dipmin yombem kinda kagit. Kanjakwan Pinjok dakon anjelo kinda yutnon wigi yan iyigit, "Konilias!"

⁴ Konilias unun kanjek pasol pasol madep anjek yan iyigit, "Amin Tagi yo kinda ni?"

Iyinban anjelo da iyigit, "Bisit pi asal ae yoni mini amin panpulugosol Pinjok da unun anpak kanban tagisi asak. ⁵ Abisok amin di yabekbi amin kinda Jopa kokup papmon egisak unun abidan anjop do kini. Amin unun mani Saimon ae mani kinda Pita yan iyan. ⁶ Pita unun wawi Saimon unun da yutnon egisak. Wawi unun bulmakau gip panjkilek ak amin kinda. Yutni tap kidipminjon tosok."

⁷ Anjelo gen unun iyinjek kinjakwan Konilias da oman monjini bamori ae emat amini kinda gat yan yoban opgwit. Emat amini unun Pinjok do pasal gawak imim amin kinda. Unun bisapmi bisapmi Konilias anpulguban egipgumal. ⁸ Konilias da unun amin kapbi yo morap altan imen unun kisi yoyin mudanek yabekban Jopa kiwit.

Pita da dipmin kinda kagit

⁹ Yabekban kin kosiron pakgwit da wisa dagokdo aeni kin Jopa kokup pap ankapmat anakwa gildat binap agit. Unun bisapmon gin Pita bisit pi ak do yut kwenon wigigit. ¹⁰ Wigi bisit an egek jap do agit, mani jap apmenjon panjosit anakwa dipmin yombem kinda kagit. ¹¹ Kanjakwan Kwen Kokup witdal kinjakwan yo kinda imal madep yombem kinda da pigit. Unun kodigi 4 kabikon da yipba miktimon pigit.

¹² Unun imalon bit kilapyo mibili mibili ae birombak tunon aminyo ae minam kisi unjungwan tanba pindakgit. ¹³ Pindagakwan gen kinda da yan noman tanban nandagit. Gen unun yan: "Pita, gak pidan on dapman na."

¹⁴ Mani Pita da yan yagit, "Amin Tagi, dimasi dapman nokej. Nak bisap kindakon jap kinda Juda amin da gen tebanon dima noknogi kinda dima nagim."

¹⁵ Yan yanban gen aeni iyigit, "Yo Pinjok da panmilip aban yo tagisi an unun gak da dima noknogi yan dima yoki." ¹⁶ Yo unun kosiri kapbi altan iminjek unudon gin aeni Kwen Kokup wigigit.

¹⁷ Wigakwan Pita yo unun kagit dakon mibili niangsi yan nandanek but morap agit. Yan nandanek egakwan Konilias da amin yabekgit unun apgwit. Abin amin yoyinba Saimon dakon yut yolinba unun da yoma kagakon panji akgwit. ¹⁸ Agek yan tidanek yan yawit, "Saimon, mani kinda Pita yan yon, unun egisak bo dima?"

¹⁹ Yan yanakwa Pita yo kagit unun do but morap sigin nandanek yigakwan Telagi Wup da yan iyigit, "Saimon, amin kapbi gak wisarj. ²⁰ Unun nak da naga yabekgo aben do gak unun gat pigi kik do but bamot dima aki."

²¹ Yan iyinban Pita da pidan pigi amin unun yan yoyigit, "Amin wisarj unun nak mani. Ji mibili nido aben?"

²² Yanban amin unun da yan iyiwit, "Emat amin 100 dakon kila amin kinda mani Konilias unun da yabekban abaman. Unun amin kilegisi ae Pinjok do pasalek gawak iminjek egisak. Juda amin morap da unun amin do nandaba wukwan iman. Telagi anjelo kinda da gak yan gaban yutnikon kiki do iyigit. Kinjek gak da gen di yanbi nandisak do iyigit." ²³ Yan iyinba Pita da amin unun yanban yutnon winba kilani aban pakgwit.

Pita Konilias da yutnon kigit

Wisa dagokdo pidan kinjakwa Jopa amin notni di kisi bunjon yolba kiwit. ²⁴ Pita gat amin kiwit unun kosiron

dipmin kinda pakgwit da wisa dagokdo Sisaria kokupmon kinj altawit. Altañakwa Konilias unjun do jomjom anjek egipgut. Ae yawi diwatni gat ae notsini gat yanj yoban apgwit unjun gat kisi jomjom anjek egipgwit.

²⁵ Anjakwan Pita obinj yoma wilanjon wukwan Konilias unjun Pita da akiron kinj njwakben anjek gawak imgut. ²⁶ †Anjakwan Pita da ilikban pidanjanwan yanj iyigit, "Pidanj at! Nak madepgo dima."

²⁷ Yanj iyinban Konilias gat gen yanjek yutnon wigipindakban amin morapmisi muwukgwit. ²⁸ Pindagek Pita da yanj yoyigit, "Ji disi nandan, nin da gen tebanon Juda amin nin Amin Nwaknjwari Kabi gat muwuri unjun dimasi tosok ae yutnikon aripmi dima kigigi. Mani Pinjkop da yanjsi nolayinban kat, amin kisi morap unjun gat tagi muwugek egipmi. Amin yokwi yanj yogogi mini. ²⁹ Yanjsi nolayinban kat, do ji dakon gen nagon kwan nandanek but bamot dima anjek abisat. Ji mibili nido nak do gen yipba kigit?"

³⁰ Yanban Konilias da iyigit, "Yo kinda altan naban egapno gildat 4 kabi mudak. Yo unjun yanj noman tan namgut. Nin abisok gildat tobil do 3 kilok on ekwaman unjuden bisapmon nak yutnokon egek bisit pi agim. Bisit anjek egapbo unjudon gin amin kinda injamnokon akban kagim. Imalni unjun tenjenini madepsi. ³¹ Altanek yanj yagit, 'Konilias, gak bisit pi asal ae yoni mini amin panpulugosol Pinjkop da unjun anpak kanban tagisi asak. ³² Do gak amin di yabekbi kinj amin kinda mani Saimon ae mani kinda Pita unjun abidan anjop do Jopa kini. Pita unjun bulmakau gip panmilip ak amin kinda mani Saimon unjun da yutnon egisak. Yutni unjun tap ilejon tosok.' ³³ Yanj nayinban unjudon gin gak idon opbi do amin yabekgo kiwit. Kinj gayinba nandanek abisal unjun da tagisi asak. Abisok nin Pinjkop da dabilon muwaman da yigek Amin Tagi da gen morap nin niyiki do gamgut unjun nandanen."

Pita Konilias da yutnon Pinjkop gen yagit

³⁴ †Yanban Pita da yanj yagit, "Nak abisok asisi nandan kimokdot, Pinjkop da amin morap kisi do nandanban aripsi asak. ³⁵ Amin miktimi miktimi Pinjkop do pasalek gawak iman ae anpak kilegi an, unjun amin do Pinjkop da nandanban tagisi asak. ³⁶ Pinjkop da Israel amin kabi nin do Gen Bin Tagisi niyigit unjun ji disi nandan. Geni kinda unjun yanj: Yesu Kristo unjun amin morap dakon Amin Tagi egisak. Yesu da pi aban Pinjkop gat but kalon agiman. ³⁷ †Judia miktimon yo morap altawit unjun ji disi nandan. Jon da amin telagi pakbi soni do yoyin mudanjanwan Galili Provinskon yo yanj altawit. ³⁸ †Pinjkop da Yesu Nasaret kokupmon nani pini asak do yanj dagan iminek Telagi Wupni imgut. Iban yomani yomani kinjek amin panpulugagit. Pinjkop da Yesu gat egipgut do Sunduk da amin panjupbal agit unjun Yesu da panmilip an mudagit.

³⁹ "Judia miktimon ae Jerusalem kokup papmon yo morap agit unjun nin kan nandanjo agiman. Ae tilak kindapmon anjakba kimakgit. ⁴⁰ Mani gildat kapbi

† 10:26 Ya 14.13-15; PA 19.10 †† 10:34 GT 10.17; Ro 2.11 † 10:37 Mt 4.12-17 †† 10:38 Mt 3.16; Lk 4.17-21

anjakwan Pinjkop da wasok aban kimoron da pidanban anjalon an yoban amin diwari da kawit. ⁴¹ ††Amin kisi morap da dima kawit. Pinjkop da man bini yanj tenjenok ani do kokwinikgit kabi ninon gin altagit. Kimoron da pidanban nin unjun gat jap pakbiyo agiman. ⁴² †††Pinjkop da amin kimakbi ae wayin abi unjun kisi anpakni kokwin asak do unjun amin manjigit. Nin da gen unjun amin yoyinon do Yesu da yanj nimgut. ⁴³ †††Kombi amin kisi morap da Yesu da pi don asak do yanjkwok kalipsigwan kili awit. Yesu nandan gadan iman amin unjun kisi morap Yesu dakon kilegi do Pinjkop da yokwini wiririk yomdisak."

⁴⁴ †Pita gen sigin yanjanwan Telagi Wup amin morap mirak panjek yikgwit unjun kabikon pigit. ⁴⁵ ††Anjakwan gen mibili mibilikon da Pinjkop yanj anjisiwit. Anjakwa Juda amin di Yesu nandan gadan imgwit amin Pita gat akgwit unjun da but morap anjek yawit, "Mao, Pinjkop da but galak do Telagi Wup Amin Nwaknjwari Kabi kisi do yomisak!"

Yanj yanba Pita da yagit, ⁴⁷ "Telagi Wup nin da abidagiman on amin yanj gin abidon. Do telagi pakbi tagi soni." ⁴⁸ ††Yanjek Yesu Kristo da manon telagi pakbi soni do yoyigit. Telagi pakbi son mudanek Pita gildat kabi di gat unjudon egipni do iyiwit.

Pita da panmuwukbi Jerusalem egipgwit yo altan imgwit do yoyigit

11 Yabekbi kabi ae panmuwukbi kabi Judia miktimon egipgwit unjun da Amin Nwaknjwari Kabi kisi da Pinjkop gen kili abidawit unjun dakon geni nandawit. ² Do Pita Jerusalem kwan nandan gadat amin giptimi mandabi da nandaba yokwi tok an imgwit. ³ †Yanj anjek iyiwit, "Gak amin giptimni dima mandabi da yutnon kwi unjun gat jap nido nawit?"

⁴ Yanj yanba Pita da yo morap altan imgwit unjun do yoyigit. ⁵ ††Yoyinon yanj yagit, "Nak Jopa kokup papmon bisit pi anjek butno pisanjanwan dipmin yombem kinda kagim. Kanjapbo Kwen Kokup da imal madep kinda kodigi 4 kabikon da yipba nak da egipgimon pigit. ⁶ Pinjanwan nak unjungwan wisinek bit kilapyo mibili mibili pindakgim. Unjungwan jon bit kilapyo, ae birombak tunjon aminyo, ae minam amin da dima upmakbi unjun kisi pindakgim. ⁷ Yanj pindagapbo gen kinda altanek yanj nayigit, 'Pita, gak pidan on dapman na.'

⁸ "Nayinban kobogi yanj yagim, 'Amin Tagi, aripmi dimasi dapman noker. Nak bisap kindakon jap kinda Juda amin da gen tebanon dima noknogi kinda dimasi nagim.'

⁹ "Gen unjun aeni altan naminek yanj nayigit, 'Yo Pinjkop da panmilip aban yo tagisi an unjun gak da dima noknogi yanj dima yoki.' ¹⁰ Yo unjun kosiri kapbi altan naminek unjudon gin aeni Kwen Kokup wigigit.

¹¹ "Yanj pindagapbo amin kapbi Sisaria kokupmon da nak do yabekgwit unjun amin nin da yut egipguman

‡† 10:41 Lk 24.42-43; Ya 1.8 ††† 10:42 Ya 17.31; 1Pi 4.5 ††† 10:43 Ais 53.5-6; Jer 31.34; Ya 2.38 † 10:44 Ya 11.15; 15.8 †† 10:45-46 Ya 2.4; 19.6 ††† 10:48 Ya 19.5 †† 11:3 Ya 10.28; Gal 2.12 ††† 11:5 Ya 10.9-48

yomakon unjudon panjabinj akgwit. ¹² Agakwa Telagi Wup da nak yan nayigit, 'Gak but bamot dima anjek pigi unjun gat kini.' Yan nayinban pigapbo notno 6 kabi on akgaman unjun kisi bunon nolba kinj Konilias da yutnon wigigimanj. ¹³ Kinj yutnikon wigapno Konilias da yan niyigit, 'Anjelo kindi da altanj naminej yan nayigit, "Jopa kokup papmon amin kindi egisak mani Saimon, ae mani kindi Pita. Unjun amin kinj iyinba opjak do amin di yabekbi kini. ¹⁴ †Kinj iyinba obinj gen di gayisak. Unjun gen gayinban Pinjkop da gak gat ae yutgokon amin morap ekwan unjun kisi yokwikon banj timit-disak."'

¹⁵ †† "Yan nayinban nak da wasanej yanapbo Telagi Wup ninon mibiltok pigit unjun amin kabikon yan gin pigit. ¹⁶ †Yan anjakwan Amin Tagi da gen kindi yagit unjun do butno pisagit. Yan yagit, 'Jon da telagi pakbi soj damgut. Mani Pinjkop da ji Telagi Wup soj damjak.' ¹⁷ Nin kalip Amin Tagi Yesu Kristo nandanj gadanj imgumanj bisapmon Pinjkop da Telagi Wupni but galak do nimgut. Ae unjun amin kabi do yan gin yomgut, do nak yombem da Pinjkop tagi dima kirinjik ibom?"

¹⁸ ††Pita yan yanban nandanej buri manakwa Pinjkop dakon man awigek yan yawit, "Nin abisok asisi nandamanj, Pinjkop da Amin Nwaknjwari Kabi kisi nandanj yominjakwan but tobil anjek egip egip abidonj."

Antiok amin panjmuwukbi kaluk awit

¹⁹ ††Stiwen anjakgwit bisapmon Yesu nandanj gadanj imgwit amin uwalni da yo yokwi anj yominjakwa wasen ki Ponisia tetgin, ae Saiprus ae Antiok tetgin kinj kinj awit. Kinjek Yesu dakon Gen Bin Tagisi Juda aminon gin yawit. ²⁰ Mani unjun amin kabikon diwari unjun Saiprus ae Sairini kokupmon nani unjun da Antiok kiwit. Kinj Amin Tagi Yesu dakon Gen Bin Tagisi Grik amin kisi do yoyiwit. ²¹ Yoyinjakwa Amin Tagi da panjmuluganjan amin morapmi da nandanj gadat awit. Yan anjek but tobil anjek Amin Tagikon kiwit.

²² †††Unjun dakon gen bini Jerusalem kwan panjmuwukbi da nandanej Banabas yabekba Antiok kigit. ²³ Kinj Pinjkop da nandanj yawotni do anjek yo tagisi anyomgut unjun pindakgit. Pindagek but galaksi nandanej Amin Tagi bisapmi bisapmi but dasi nandanej yolni do yoyin panjteban agit. ²⁴ Banabas unjun amin tagisi, nandanj gadatni tebaisi tanjakwan Telagi Wup unjun da buron tugagit, do amin morapmisi da Amin Tagikon kiwit.

²⁵ †††Antiok pi anj mudanej Banabas unjun Sol wisinj kok do Tasas kigit. ²⁶ Kinj Sol kanj abidanban Antiok apgumal. Apbal panjmuwukbi gat Antiok bilak kindi egek amin morapmisi Pinjkop dakon gen yoyin dekgimal. Antiok kokupmon amin da Yesu nandanj gadanj imgwit amin unjun Kristo Dakon Amin Kabi yan wasanej yoyiwit.

²⁷ Unjun bisapmon kombi amin di Jerusalem yipmanek Antiok piwit. ²⁸ †Pinjakwa kombi amin kindi

† 11:14 Ya 16.31 †† 11:15 Ya 2.4 † 11:16 Ya 1.5 †† 11:18 Ya 13.48; 14.27 †† 11:19 Ya 8.1-4 ††† 11:22 Ya 4.36 ††† 11:25 Ya 9.30 † 11:28 Ya 21.10

mani Agabus unjun da pidanj agek Telagi Wup da anjmuluganjan yanjkwok kindi yagit. "Miktimi miktimi jap minisi akdisak," yan yoyigit. (Unjun dakon bami Klodias da kila amin madep egipgut bisapmon jap do awit.)

²⁹ Panjmuwukbi Agabus da gen yagit unjun nandanej notni Judia miktimon egipgwit panjmulugok do yawit. Yanjek amin kalonj kalonj monerj tanj yomgwit da tilagon panjmuwukgwit. ³⁰ ††Panjmuwuk Banabas gat Sol gat do yominjek yabekba Jerusalem panjmuwukbi dakon kila amin do panjkigimal.

Erot da Jems anjakban kimagakwan Pita dam tebanon yipgut

12 Unjun bisapmon kila amin madep Erot da panjmuwukbi diwari panjupbal agit. ² Anjek Jon dakon padige Jems emat agak siba nanj anjakban kimakgit. ³ Erot da yan aban Juda amin da nandaba tagisi aban Pita kisi abidagit. (Unjun Bret Yisni Mini Dakon Jap Noknok Bisap Madepmon agit.) ⁴ Abidanej anki dam teban yutnon yipmanek kilani ani do obip amin 16 kabi yopgut. Anjek don Yapyap Bilak mudanjan amin morap da dabilon abinj gen pikon yip do nandagit. ⁵ Yan nandanej Pita dam teban yutnon yipban kilani awit. Mani panjmuwukbi da Pinjkop da Pita anjmulugosak do bisit pi madepsi awit.

Anjelo da Pita anjmulugagit

⁶ Anjwa Erot da Pita gen pikon yiyipmi yan do kalbi obip amin bamori da bikbigon pagakwan kilani agimal. Pita unjun nap teban bamori banj anjteban awit. Anjakwa obip amin diwari dam teban dakon yoma kila anjek akgwit. ⁷ Anjakwa unjudon gin Amin Tagi dakon anjelo kindi altanjanwan tenjtenj madepsi kindi dam teban yutgwan tenjtenjagit. Anjakwan anjelo da Pita gekgegikon tidanj anj yolek iyigit, "Gak tepmisi pidanj at!" Yan iyinjanwan kisirikon nap teban bamot witdal kinj mibilikon magimal.

⁸ Manjakwal anjelo da Pita yan iyigit, "Gak imalgo panjek kandap gwilgo yopmanj." Iyinjban yan gin anjakwan aeni iyigit, "Imal dubakgo panjek nak nol." ⁹ Yan yanban Pita anjelo yol anjkigit. Mani anjelo da unjun asi asak yan Pita dima nandaban pisagit. Butno pisanjanwan dipmin yombem kindi kosot yan nandagit.

¹⁰ †††Yan nandanej kinj obip amin kabi kindi kindi yapmanjek kinj aeni obip amin kabi kindi kindi gat yapmanjek ain yoma tagit unjudon kigimal. Unjudon kinjakwal ain yoma unjun iyi witdal kinjakwan kokup papmon pigigimal. Pigi timisok di kinjek anjelo unjun Pita yipmanj dek kigit.

¹¹ Kinjakwan Pita buri pisanjanwan yagit, "O, kili nandako pisanjakwan. Amin Tagi da anjeloni kindi yabekban pinj nak anjmulugak. Erot gat ae Juda amin gat da yo morap ak do nandanej nepgwiron nanj anjmulugosok."

¹² Yan nandanej Jon dakon menj Maria unjun da yutnon kigit. (Jon unjun mani kindi Mak yan iyiwit.) Amin morapmi unjun yutnon muwuk egek bisit pi awit. ¹³ Yan anjek egakwa Pita da abinj wanja agek yoma domon

†† 11:30 Ya 12.25 ††† 12:10 Ya 5.19

tīdagit. Tīdanjakwan oman miñat kindā mani Roda unjun da yoma witdal do anjek opgut. ¹⁴ Obiñ Pita dakon tek nandan burikon kisik kisik madepsi nandagit. Yan nandanek yoma dima witdalek timtim yanek kiñ notni yan yoyigīt, “Pita yoma domon akdak!”

¹⁵ Yoyiñban iyiwit, “Gak ñugigī, Pita dam teban yut-non yigek aripmi dima apjak.”

Yan iñba sigin teban tanek yagit, “Asisi, Pita yomakon akdak!”

Yanban iyiwit, “Aneloni da bo akdak.”

¹⁶ Yan yanakwa Pita yoma sigin tidanban nandanek yoma witdalek Pita kanek but morap awit. ¹⁷ Yan anakwa Pita da gen dima yanek tayanok yitni do kisiri da tilak an yomgut. Anek Amin Tagi da damon nan witdal anan obik unjun do yoyigīt. Yoyiñ mudanek yoyigīt, “Ji da Jems gat not kabi gat yo on alnan namik unjun do yoyini.” Yan yoyiñek Pita si abigigīt.

¹⁸ †Wisa dagokdo obip amin da Pita wisinba mudanban but morap anek notni yoyiñ yoyiñ anek yawit, “Pita dukwan kik?” ¹⁹ Erot da Pita wisin koni do amin yabekban kiñ wisiwit mani dima kawit. Dima kawit do Erot da obip amin Pita kila awit unjun gen pikon yopmanek dapba kimotni do yoyigīt.

Erot kimakgit

Don Erot Judia miktīm yipmanek Sisaria kokupmon panji egipgut. ²⁰ Erot unjun Saidon ae Tair kokupmon amin do nandaba yokwi tok madepsi an yomgut. Unjun kokup pap bamot japni unjun Erot da miktīm kila agiron unjudon timikgwit. Mani Erot da japmi nandanek kosit sopsop an yomgut. Yan agit do kokup pap bamot kisi muwugek Erot dakon but mosak do kiñ koneñ yan yanek kiwit. Kiñ mibiltok Blastas do alnan imiñek unjun gat not anek don Erot do kiwit. (Blastas da Erot dakon dipmin potpot yutni dakon kila agit.)

²¹ Kwa Erot da bisap kindā an yomiñek unjun bisapmon kila amin madep yik imalni panek kila amin madep tamonikon yikgit. Yigek gen madepsi yoyigīt. ²² Yanjakwan amin da yan tidanek yawit, “Unjun amin dima, piñkop kindā da yosok.” ²³ ††Gen unjun nandanek Erot iyi do nandaban wigakwan Piñkop dima ankisigīt. Yan agit do Amin Tagi dakon anelo da unjudon gin anakban namat da nan iba kimakgit.

²⁴ †Mani Piñkop dakon gen da ireñtan kokupmi kokupmi kigīt.

²⁵ ††Banabas gat Sol gat pini Jerusalem wasip anek Jon mani kindā Mak unjun abidanbal kisi Antiok kiwit.

Pol miktīm miktīm agek Yesu dakon gen yan tenjenagit

(Kilapmi 13.1–21.14)

Banabas gat Sol gat yabekgwit

13 Antiok panmuwukbi kabikon kombi amin ae yoyiñdet amin kisi egipgwit. Unjun dakon mani yan: Banabas, ae Simeon mani kindā Naija yan iyiwit. Ae Lusias Sairini kokupmon nani, ae Manain unjun moniñsogon da Erot gat kalonji egipgumal, ae Sol. ² †Bisap kindakon jap kelek egek Piñkop gawak imiñek egipgwit. Yan anakwa Telagi Wup da yoyigīt, “Ji Banabas gat Sol gat manjiñ yopba pi anjil do nandisat unjun anjil.” ³ ††Yan yanban nandanek Piñkop do nandanek jap kelek egek bisit pi awit. An mudanek kisitni amin bamot da kwenon witjiñek yabekba kigimal.

Amin bamot Saiprus miktīm Piñkop dakon gen yagimal

⁴ Amin bamot Telagi Wup da yabekban Selusia kokup papmon pigigimal. Pigeke unjudon da tap wakgakon da Saiprus wigigimal. ⁵ †††Wigi Salamis kokup papmon kiñ alnanek Juda amin dakon muwut muwut yut tawit unjudon agek Piñkop dakon gen yan tenjenagimal. (Jon mani kindā Mak unjun amin bamot gat kisi agek panpulugagit.)

⁶ Anek miktīm timjok kindā tap binap tosok unjun mani Saiprus unjun kisisi agi mudanek don Papos kokup papmon kiñ altawit. Kiñ alnanek Juda amin kindā kagimal. Unjun amin sot wamwam amin ae kombi gen toptop yogok amin kindā. Unjun amin mani Ba-Yesu. ⁷ Ba-Yesu unjun gapman dakon mibiltok amin mani Segius Paulus unjun dakon panpulugokni egipgut. Segius Paulus unjun nandak nandakni wukwisi. Sol gat Banabas gat da obiñ Piñkop dakon gen yanbal nandisak do yan yomgut. ⁸ Mani Segius da Yesu dima nandan gadan imjak do amin bamot uwal an yomgut. (Ba-Yesu unjun sot wamwam amin kindā do Grik genon da Elima yan iyiwit.) ⁹ Mani Sol (mani kindā Pol) unjun Telagi Wup da burikon tunganban Elimas tebaisi kanek yan iyigīt, ¹⁰ “Gak Sunduk dakon monji. Gak anpak tagisi morap ton unjun dakon uwalni. Top gen yogok mibili mibili gat ae anpak yokwi morap unjun gagon tugosok. Gak da Amin Tagi dakon anpak kilegisi pan upbal asal. Yokwi morap asal unjun dima yopbi, ma?” ¹¹ †Yan yanek iyigīt, “Nandaki, abisok Amin Tagi dakon kisi da gikban dabilgo pilin tokdisak. Anakwan gildat dimasi kanek dabilgo yan gin tanakwan bisap dubagisok egipbi.”

Pol da Ba-Yesu yan iyinakwan unjudon gin pilin tuk da piñ dabili soggut. Sopmanakwan kosit wisik anek

† 12:18 Ya 5.22-24 †† 12:23 Dan 5.20 † 12:24 Ais 55.11 †† 12:25 Ya 11.29-30; 15.37

‡ 13:2 Ya 9.15 ††† 13:3 Ya 6.6 ††† 13:5 Ya 12.12; 15.39 § 13:11 Ya 9.8

amin da kisirikon abidanek kosit yolini do pabidan dagok agit. ¹² Yan anakwan Segius unun kanek nandan gadat agit. Anek Amin Tagi dakon gen do nandaban yo madepsi agit.

Pisidia miktimon dakon kokup kinda Antiok unudon Pinjkop gen yagimal

¹³ †Pol gat notni gat kisi Papos kokup pap yipmanek tap wakga abidanek Pega kokup papmon kiwit. Pega kokup pap unun Pampilia miktimon tosok. Jon mani kinda Mak unudon yopman degek tobil Jerusalem aeni pigigit. ¹⁴ Pega yipmanek kin Antiok kokup papmon kin altawit. Antiok unun Pisidia miktimon tosok. Sabat bisap kindakon Juda amin da muwut muwut yutnon pawigi yikgwit. ¹⁵ Yigakwa unun muwut muwut yut dakon kila amin da gen teban ae kombi amin gen Pinjkop da papiakon ton unun ban diwari manjin mudanek Pol gat dabini gat do gen yan yipba pigigit, "Not kabi, ji amin dakon but panjeban ak do gen di yok do nandan kan tagi yoni."

¹⁶ Geni unun nandanek Pol pidan agek tayangok yitni yan do kisiri anenagek yan yoyigit, "Israel amin ae Amin Nwaknwarri Kabi, ji Pinjkop gawak iman amin, nak do mirak yopni! ¹⁷ ††Israel amin dakon Pinjkop da babiknin iyi do manjinek Isip miktimon gisam yomanakwan amin morapmisi iren tawit. Don Pinjkop da iyi da tapmimon Isip ban timik panjopgut. ¹⁸ *Yan anek miktimon kibiri timon agek anpak yokwi aba Pinjkop da yum pindagakwan bilak 40 egipgwit. ¹⁹ ††Anakwan Kenan miktimon Pinjkop da miktimon 7 unun dakon amin panjupbal anek miktimoni Israel amin do wagil yomgut. ²⁰ ††Unun yo morap alnan yomgwit unun dakon bilakni 450 da aripmon altawit.

"Anek don Israel amin miktimoni abidan egakwa Pinjkop da kila amini panalon an yomgut. Yan anakwan wigi kombi amin Samuel altagit. ²¹ †††Samuel da bisapmon Pinjkop da kila amin madepni kinda analon anyomjak do Israel amin da yawit. Yanba Samuel da Sol, Kis dakon monji nan analon an yoban unun da kilani anakwan bilak 40 yan agit. (Sol unun Benjamin da jalapmon nani kinda.)

²² ††† "Don Pinjkop da Sol yan dagan iban isal egakwan Dewit da kila amin madep egipjak do manjigit. Pinjkop da yan anek Dewit do yan yagit, 'Nak Dewit Jesi dakon monji unun kanek butno tagisi asak. Unun da geno tagisi guramitjak yan kosot.' ²³ †Kalip Pinjkop da yan teban tok gen kinda yan yagit, 'Don amin kinda yabekgo unun da Israel amin timitjak.' Yagit unun da aripmon Dewit dakon yawi diwaron nan Israel amin kabi timitjak do Yesu yabekgit. ²⁴ ††Yesu pini dima wasanakwan Jon da Israel amin but tobil anek telagi pakbi soni do yoyigit. ²⁵ †††Jon pini aban mudok do anakwan yan yoyigit, 'Ji nak do namin yan nandan? Nak ji da jomjom

† 13:13 Ya 15.38 †† 13:17 TP 1.7; 6.6; 12.51 ‡ 13:18 IDT 14.34; GT 1.31-32 †† 13:19 GT 7.1; Jos 14.1 †† 13:20 GK 2.16; 1Sa 3.20 ††† 13:21 1Sa 8.5,19; 10.20-24 ††† 13:22 1Sa 13.14; 16.12; Kap 89.20 † 13:23 2Sa 7.12-16 †† 13:24 Mt 3.1-2 ††† 13:25 Jn 1.20,27

an iman amin dima. Mani nandani, amin wukwisi kindak nak da bunon noldak. Nak unun amin dakon pinjisi egisat do unun dakon kandap gwil napni nak da aripmi dima witdali.'

²⁶ "Not kabi, Abraham dakon babini kabi, ae Amin Nwaknwarri Kabi Pinjkop gawak iman amin, nandani. Pinjkop da amin yokwikon ban timitjak unun dakon but piso geni unun nin do yipban apgut. ²⁷ Jerusalem amin gat ae kila amin gat da Yesu unun namin amin kinda yan unun dima nandaba pisagit. Ae kombi amin dakon gen Sabat bisap morap manjiwit, mani dima nandaba pisagit. Do unun amin gen pikon yipmanek anakba kimakgit. Yan aba kombi amin da gen yawit unun bami noman tagit. ²⁸ ††Yo yokwi kinda yan ak, do tagi anjaten yan kinda dima kawit. Mani Pailat da anakban kimotjak do madepsi yawit. ²⁹ †††Gen morap unun do kalip kombi amin da papiakon kili mandawit unun da aripmon an mudawit. Yan anek bumjotni don tilak kindapmon nan kukwan anki kimakbi tamokon yipgwit. ³⁰ Mani Pinjkop da kimoron nan aban pidagit. ³¹ †††Pidan gildat morapmi alnan yoban amin Yesu gat kisi Galili da Jerusalem pigiwit unun da kawit. Abisok Yesu kawit amin da unun dakon geni Juda aminon yan tenjeronj.

³² †† "Nin Gen Bin Tagisi dayaman. Pinjkop da kalip babiknin yan teban tok kinda an yomgut unun bami ton agit. Gwakni kabi nin da bisapmon Yesu kimoron nan aban pidanban gen yagit unun bami ton agit. Kap Papia 2 kon gen unun yan mandabi:

'Gak Monjino, nak abisok gak dakon Datgo asat.' ³⁴ †††Pinjkop da asi Yesu kimoron nan aban pidagit. Aeni aripmi dimasi kimotjak. Pinjkop da unun do yan yagit: 'Kalip Dewit do yo tagisi ae telagisi an im do yan teban tok agim unun yo ji do dabenj.

Yo morap unun yagim unun da tilagon asi altokdanj.' ³⁵ †††Ae unun do Pinjkop da papiakon gen kinda gat yan tosok:

'Gak Telagi Amingo kimakbi tamokon yipbi tanek dima miktosak.'

³⁶ "Nin nandan, Dewit kalip Pinjkop dakon galaktok yolek egipgut. Anek don kimakban bumjotni anki iyi dakon babikni da kimakbi yopyop tamokon yipba tanek miktagit. ³⁷ Mani amin unun Pinjkop da kimoron nan aban pidagit unun amin giptimoni dima miktagit. ³⁸ †††Unun do anek not kabi gen unun yan tenjeronman unun pakyansi nandani. Unun amin da nin dakon yokwi wiririt aminin egisak. Moses dakon gen teban guramigek ji amin kilegi aripmi dima ani. Yokwisi sigin tan damni. Mani unun amin da amin morap iyi do nandan gadan iman amin unun yokwini wiririk yominek amin kilegisi yan yoyisak. ⁴⁰ Ji kan kimotni! Dima kan, kalip kombi amin da gen yawit unun jikon altosak. Gen unun yan yawit:

⁴¹ 18 'Manji gen yogok amin ji yo aben unun kanek but morap anek wagil tasik toni.

Ji da bisapmon yo nwaknwarri kinda akdisat.

† 13:28 Mt 27.22-23 ††† 13:29 Mt 27.59-60 †† 13:31 Ya 1.3,8 †† 13:32-33 Kap 2.7 ††† 13:34 Ais 55.3 ††† 13:35 Kap 16.10 ††† 13:38-39 Ro 10.4 18 13:41 Ab 1.5

Amin kinda da yo unun akdisat unun do dayisak kan, ji aripmi dima nandan gadakdan.’”

⁴² Pol da gen unun yoyin mudanban Banabas gat yomakon pigakwal amin da yan yoyiwit, “Jil awiki Sabat bisapmon aesil obinek gen unun sigin niyinjl.” ⁴³ Yan yoyinba amin kisi muwut muwut yut yipmanek yomakon pigiwit. Pigakwa Juda amin morapmi gat ae Amin Nwakwari Kabikon nani morapmi Juda aminon sanbenek Pin kop but dasi gawak imgwit amin gat kisi Pol gat Banabas gat yolgwit. Yolakwa amin bamot da Pin kop dakon nandan yawotni do nandanek tebaisi agek egi anan kini do yoyin pan teban agimal.

⁴⁴ Awuki Sabat bisap unun abinjakwan unun kokup pap dakon amin morapmisi da Pin kop dakon gen nandan do abin muwukgwit. ⁴⁵ Muwugakwa Juda amin da amin morapmisi muwukba pindagek amin bamot da yanba yokwi tok anek Pol da gen yagit abin yipgwit.

⁴⁶ †Yan anakwa Pol gat Banabas gat da pasal pasoli mini yan yoyigimal, “Asisi, nit pi kokwinik nimgut da tilagon Pin kop gen mibiltok Juda amin ji do kalip dayamak. Mani ji da gen unun abidok do dima galak ton. Yan anek egip egip dagok dagogi mini dimasi abidone yan disi yon. Do nit ji depmanek Amin Nwakwari Kabikon kinden. ⁴⁷ ††Amin Tagi da yan anen do kili yan niyigit:

‘Nak da ji manjin depbo Amin Nwakwari Kabi dakon tenjeni madepni egipni.

Anek miktimi miktimi ekwan amin panpuluganakwa yokwikon ban timikgen do manjin depgum.’”

⁴⁸ Yan yanban nandanek Amin Tagi dakon gen do but galaksi nandawit. Anakwan minat amin morapyo egip egip dagok dagogi mini abidoni do manjin yopgut unun da nandan gadat awit. ⁴⁹ Anakwa Amin Tagi dakon gen da unun miktim da kokup morap kisi iren tagit. ⁵⁰ Mani Juda amin da minat man madepni ton Pin kop dosi pasalgwit, ae unun kokup pap dakon kila aminyo kisi dakon but sugawit. Yan anek Pol gat Banabas gat yokwi anyominek unun miktimon dima egipji do yolgwit. ⁵¹ †Yan aba yokwi iyikon gin tosok yan nandan do kandapnikon kimbaban tawit unun tidanbal kinakwa Ikoniam kokup papmon kigimal. ⁵² Kinakwal Antiok kokupmon Yesu nandan gadan imgwit amin burikon kisik kisik nandawit, ae Telagi Wup da tugan yomgut.

Banabas gat Pol gat Ikoniam kokupmon Pin kop gen yagimal

14 Pol gat Banabas gat Antiok kokupmon Pin kop dakon pi agimal unudej gin Ikoniam kokupmon yan gin agimal. Juda amin da muwut muwut yut kindakon wigek gen tagisi yoyinjakwal Juda ae Grik amin morapmi da nandan gadat awit. ² Mani Juda amin diwari dima nandan gadawit unun da Amin Nwakwari Kabi dakon but sugawit. Sugarba nandan gadat awit minat amin do nandaba yokwi tok anyomg-

† 13:46 Ya 3.26; 18.6 †† 13:47 Ais 49.6 ‡ 13:51 Mt 10.14; Ya 18.6

wit. ³ ††Pol gat Banabas gat bisap dubagi Ikoniam egek Amin Tagi dakon gen madepsi yoyigimal. Anek Amin Tagi da tapmim yominjakwan wasok tapmimi ton morapmi agimal. Yan anakwal amin da Pin kop asi amin do nandan yawok yomisak yan nandan do Amin Tagi da wasok tapmimi ton unun yoligit.

⁴ Mani unun kokup papmon amin kabi bamori pudan kiwit. Kabi kinda Juda amin gat akgwit, ae kabi kinda yabekbi bamot gat akgwit. ⁵ ††Anek don Amin Nwakwari Kabikon nani gat ae Juda amin gat ae kila amini gat kisi da yan nandat anek Pol gat Banabas gat yokwi an yominek tipban dap do awit. ⁶ Mani amin bamot unun yo ak do awit unun pindak nandan yo anek kokup unun yipmanek Likonia miktimon kigimal. Kin kokup pap bamot Lista ae Debe ae kokup monin monin unudon tawit kisi agek ⁷ Gen Bin Tagisi yan tenjenan yomgumal.

Banabas gat Pol gat Likonia miktimon Pin kop gen yagimal

⁸ Lista kokup papmon amin kinda kandapmi alek tanbi mibilikon gin yigek egipgut. Menji da yan anjalagit. ⁹ Unun amin Pol da Pin kop dakon gen yanakwan mirak panjakwan Pol da unun amin kilek tosok dakon nandan gadatni tanban kagit. ¹⁰ Kanek madepsi yanek yan iyigit, “Gak pidan baman at!” Yan iyinban amin unun wigi manek wasanek kosit agipgut.

¹¹ ††Pol da wasok unun aban kanek minat amin morapyo da Likonia genon da yan tidanek yan yawit, “Mao, pin kop ekwan di da amin giptim panek ninon pen!” ¹² Banabas unun Sus yan iyinek Pol unun gen yogok amin do Emes yan iyiwit. ¹³ Kokup kidat Sus unun dakon Telagi Yut Madepni kokup pap da wanga kapmatjok tagit. Unun telagi yut dakon mukwa sogok amin bulmakau wili di jare yan pan tilim abi unun panabin kokup pap da yoma kagakon yopgut. Mukwa sogok amin gat ae minat aminyo gat kisi amin bamot do bulmakau dapmanek mukwa son yomdo awit.

¹⁴ Yan anakwa yabekbi bamot Banabas gat Pol gat paret an yom do an dakon geni nandan wuripdak imalni pidanek minat amin morap kabikon pigi yan tidanek yan yagimal, ¹⁵ ††† “Not kabi, ji nidosi unun akdan? Nit amin ji yombem gin. Nit ji do Gen Bin Tagisi dayamak. Ji da kokup kidat unun yopmanek Pin kop egip egipmi ton egisak unudon gin tobilni do dayamak. Unun Pin kop da miktim, kundu ae tap wasanek yo morapni kisi wasan yopgut. ¹⁶ †††Kalip miktimi miktimi amin kabi morap egipgwit unun yum pindagakwan galaktokni yolek egipgwit. ¹⁷ †††Mani amin da Pin kop asi egisak yan nandan do yo tagisi morapmi damisak. Sikak yipban manjakwan pigaga jap tagisi panjiren an daban aripmisi nanek kisik kisik an.” ¹⁸ Amin bamot gen unun yanek amin dakon but pabik do pali panjirek agimal. Mani dima, buri manakwa paret dima awit.

†† 14:3 Mk 16.20; Ibr 2.4 ††† 14:5 Ya 14.19 †††† 14:11 Ya 28.6 †††† 14:15 Kap 146.6; Ya 10.26 †††† 14:16 Ya 17.30 †††† 14:17 Jer 5.24

¹⁹ †Juda amin di Antiok ae Ikoniam da apgwit unun da amin dakon but suganba Pol uwal an imgwit. Uwal an iminek Pol tip ban anagek kili kunwak yan nandane k ilik anan abigi kokup pap da wanga yipgwit. ²⁰ Yipba tanjakwan don Yesu nandan gadan imgwit amin da abin muwuk Pol anawasinek akgwit. Yan anakwa pidanban kokup papmon aeni pigiwit. Pigi pakgwit da wisa dagokdo Banabas gat unun kokup pap yipmanjek Debe kokup pap kigimal.

Pol gat Banabas gat da amin dakon but panjeban agimal

²¹ Amin bamot Debe kokup papmon Gen Bin Tagisi yoyin tenjtanjakwal amin morapmisi da Yesu nandan gadan imgwit. Anjek unudon da tobil Lista ae Ikoniam ae Antiok kigimal. ²² ††Unun kokup pap kapbi gwasinek Yesu nandan gadan imgwit amin dakon but panjeban anjek yan yoyigimal, "Yesu dima yipman degek nandan gadan iminek tebaisi atni. Mibiltok jigi morapmi panjek don Pinjkop da Amin Kila Asagon kikedaman." ²³ Yan yoyinek panmuwukbi kabi morap egi anan kiwit unun do kila amini manjin manjin awit. Anjek Pinjkop do nandan jap kelek egek bisit pi anjek egipgwit. Anjek unun kila amin kabi egip egipni Amin Tagikon tosok yanji nandawit amin unun Amin Tagi da kisiron yopgumal.

Aeni Antiok kokup pap Siria miktimon kigimal

²⁴ Yan anjek Pisidia miktimon nan kinek Pampilia miktimon kin altagimal. ²⁵ Altanek Pega kokupmon Pinjkop gen yoyinek Atalia kokup papmon pigigimal.

²⁶ †Pigi tap wakga kinda abidanek Atalia kokup pap yipmanjek Antiok kokupmon kin altagimal. Kalip Antiok panmuwukbi da amin bamot Amin Tagi da nandan yawok yominek panpuluganakwan Pinjkop dakon pi anjil do yabekba kigimal. Kin Pinjkop dakon pi an mudanek aeni ²⁷ ††abin altanek panmuwukbi yan yobal apba Pinjkop da panpuluganakwan yo morap agimal unun dakon geni yoyinek yan yagimal, "Pinjkop da Amin Nwakwari Kabi nandan gadat dakon kosit wital yoban nandan gadat awit." ²⁸ Yan yanek Antiok panmuwukbi gat gildat morapmi egipgwit.

Panmuwukbi dakon muwut muwut madep kinda Jerusalem awit

15 ††Pol gat Banabas gat Antiok egakwal amin diwari Juda miktimon da pin panmuwukbi yoyin degek yan yoyiwit, "Ji Moses dakon gen guramigek giptimji dima mandani kan, Amin Tagi da ji dima timitjak." ² ††Yan yoyinakwa Pol gat Banabas gat da nandabal yokwi tanban unun amin gat gen emat madepsi awit. Yan anakwa panmuwukbi da amin bamot gat ae nandan gadat amin di gat manjin yopba Jerusalem kiwit. Kwa yabekbi gat panmuwukbi dakon kila amin gat gen unun anmilip ani yan do yabekgwit.

† 14:19 Ya 17.13; 2Ko 11.25 †† 14:22 Ya 15.32; 1Tes 3.3 † 14:26 Ya 13.1-2 †† 14:27 Ya 15.4,12 †† 15:1 Gal 5.2 ††† 15:2 Gal 2.1

³ Yabekba Ponisia ae Samaria miktimon unun ban kiwit. Kinek unun miktimon bamotgwan nandan gadat amin yan yoyigimal, "Amin Nwakwari Kabi da but tobil anjek Pinjkopmon kwan." Gen unun yoyinbal but galak madepsi nandawit. ⁴ †††Jerusalem kin altanba panmuwukbi gat ae kila amini gat ae yabekbi kabi gat da gildat tagi yan yoyiwit. Yan yoyinba Pinjkop da panpuluganakwan yo morap agimal unun dakon geni yoyigimal. ⁵ Yanbal nandan gadat amin di Parisi da kabikon nani unun da pidan agek yan yawit, "Amin Nwakwari Kabikon nani unun giptimni mandanek Moses dakon gen teban guramitni do yoyini."

⁶ Yan yanba yabekbi kabi gat ae panmuwukbi dakon kila amin gat da gen unun nian yono kilek tosak yan do muwukgwit. ⁷ ††Muwugek yan nandat morapmisi anjek Pita da pidan agek yan yoyigit, "Not kabi, ji kili nandan. Pinjkop da pi kokwinik nimek nak Gen Bin Tagisi Amin Nwakwari Kabikon yanapbo nandanek nandan gadat ani do nak kilisok manjigit. ⁸ ††Pinjkop da amin morap dakon but kisi pindak mudosok. Pindak mudanek Telagi Wupni Juda amin nin do nimgut, yan gin Amin Nwakwari Kabi amin kisi do yomgut. Yan agit do Pinjkop da unun amin timit do tagisi nandisak yan nandaman. ⁹ Nin do wasok kinda anjek unun amin do wasok nwakwari kinda asak yan yogogi mini. Nandan gadat anakwa butni sugan panmilip asak. ¹⁰ †††Do ji abisok nido Pinjkop ankwalek panmuwukbi da kwapmon yo jigi yopmanjan? Kalip babiknin da Moses dakon gen teban unun guramit do antidok awit, ae ninyo kisi unun guramit do antidok aman. ¹¹ ††Do yanji nandan gadanek, Amin Tagi Yesu dakon nandan yawotni do anjek Pinjkop da nin yokwikon ban timikdak. Ae unun amin kabi kisi yan gin timikdak."

¹² Pita yan yanban amin muwuk yikgwit kisi tayanngok yigek Pol gat Banabas gat do mirak yopgwit. Mirak yopmanakwa Pinjkop da panpuluganakwan Amin Nwakwari Kabikon wasok tapmimi ton agimal unun do yoyigimal. ¹³ †††Yoyin mudanakwal Jems da yan yagit, "Not kabi mirak pani. ¹⁴ Pinjkop da wasanek Amin Nwakwari Kabikon amin timikban iy dakon amin kabi awit unun do Saimon da kili niyik. ¹⁵ Pinjkop da Amin Nwakwari Kabi don timitdisak dakon geni unun kombi amin da kalipsigwan kili yawit. Gen unun yan tosok:

¹⁶ †† 'Amin Tagi da yan yosok, "Dewit dakon diwatni unun yut kinda yombem.

Unun yut da man tuwil kigit, mani nak da aeno don abin anmilip anjek witjiker.

¹⁷ Yan abo Amin Nwakwari Kabi morap naga do kili manjigim unun da Amin Tagini nak wisini."

¹⁸ Gen unun Amin Tagi da kalipsigwan kili yagit."

¹⁹ Jems da sanjenek yan yagit, "Do nak yan nandisat, Amin Nwakwari Kabi but tobil anjek Pinjkopmon kwan unun nin da jigi dima yomnen do nandisat. ²⁰ †††Kalipsi

††† 15:4 Ya 14.27 † 15:7 Ya 10.1-43 †† 15:8 Ya 10.44; 11.15 ††† 15:10 Mt 11.30; Gal 3.10 †† 15:11 Gal 2.16; Ep 2.5-8 ††† 15:13 Gal 2.9 †† 15:16 Am 9.11-12 †† 15:20-21 TP 34.15-17; MS 17.10-16

da win abisok on ekwamanon kokup pap morap tar anar kwanon Moses dakon gen yar tenjenawit. Sabat bisap morapmon Juda amin dakon muwut muwut yutnon Moses dakon gen manjin manjin awit. Do yum but piso papia kinda yar mandar yomner. Ji kokup kidat do paret abi unun dakon jap dima noni. Jap unuden Pinkep da pindakban dima noknogi ar. Ae minjat wiliyo yumabi mibili mibili dimasi ani. Ae bit kilapyo si tipba kwoj gat ae yawiyo kisi dimasi noni."

Papia kinda yipba kigit

²² Yabekbi kabi gat ae kila amin gat ae panmuwukbi morap gat da iyikon amin bamor pindakba Pol Banabas gat Antiok kini do yawit. Yar yanek Judas mani kinda Basabas gat ae Sailas gat yar manjiwit. Unun amin panmuwukbi dakon kila amin bamot egipgumal. ²³ Amin bamot do papia yomgwit unjungwan gen yar mandawit,

"Nin yabekbi kabi ae panmuwukbi dakon kila amin, nin ji dakon notji da papia on mandamar. Amin Nyakwar Kabi Yesu nandar gadar iman amin Antiok ae Siria ae Silisia Provinskon ekwar ji gildat tagi yar dayamar.

²⁴ "Nin da kabikon amin diwar da kin ji dakon nandak nandak panupbal awit dakon geni kili nandagimar. Nin da yar yoyini yar dima yoyinapno kin dayiwit. ²⁵ Nin idon muwuk but kalor anek amin bamot ji do kini do manjigimar. Manjin yopno notnin bamot galagisi nandar yomamar Pol ae Banabas unun gat kini do yar yomgumar. ²⁶ Amin bamot unun egip egipni dima pankutnarek Amin Taginin Yesu Kristo dakon man yoyin tenjenagimal. ²⁷ Nin da Judas gat Sailas gat gen on mandamar unun nar gin dayinjal do yabekgamar. ²⁸ †Telagi Wup da nandisak, ninyo kisi yar gin nandarek yar dayamar, jigi morapmi dima damner. Gen teban onjok bangin yolni. ²⁹ Ji bit kilapyo kokup kidat do dapmar paret ar unun dima noni. Ae yawi dima noni. Ae si tipba kwoj ununyo kisi dima noni. Anek minjat wiliyo yumabi mibili mibili dima ani. Ji kar kimagek unun anpak morap yapni kar unun tagisi. Nin dakon gen yar gin. Do ji tagisi egipni."

³⁰ Amin bamot yabekba Antiok pigi panmuwukbi kabi yar yobal muwukba papia unun yomgumal. ³¹ Yobal panmuwukbi da papia unun manjinba unun da buri panjeban aban but galaksi nandawit. ³² Anakwa Sailas gat Judas gat unun kombi amin bamor do gen tagisi morapmi panmuwukbi yoyinrek buri panjeban agimal. ³³ Amin bamot unun Antiok bisap dubagkok egipgumal. Egek don panmuwukbi da galok gen yoyinrek but yawot gat kinjal yar yoyinrek yopba amin yabekba kigimal kabikon aeni kigimal. ³⁵ Kinakwal Pol gat Banabas gat Antiok sigin egek amin diwar gat kisi yoyinrek pi awit. Anek Amin Tagi dakon gen yoyin tenjenawit.

Pol gat Banabas gat but kalor dima agimal

³⁶ Gildat di egi mudarek Pol da Banabas yar iyigit, "Nit aenit kokup papmon agek nandar gadat amin pindatder. Amin Tagi dakon gen yar tenjenar yomgumak tagi panek ekwar bo yar do agek pindatder."

³⁷ ††Banabas unun Jon mani kinda Mak unun kisi abidarb al agipni do nandagit. ³⁸ †Mani Mak kalip Pampilia miktimon yopmar degek abinakwan iyi gin pi agimal, do Pol unun gat agip do nandaban tagi dima agit.

³⁹ Unun do anek gen emat madepsi agimal. Yar anek pidar ki Banabas da Mak abidarb tap wakga kinda abidarek Saiprus miktimon timon wigigimal. ⁴⁰ Yar anakwal Pol Sailas nar abidagit. Anakwan panmuwukbi da Amin Tagi dakon nandar yawotni jilon tosak yar yoyinba kigimal. ⁴¹ Kin Siria ae Silisia miktimon agek Pol da panmuwukbi morap yoyin panjeban agit.

Pol da Timoti abidarb Sailas gat kisi agipgwit

¹⁶ ††Pol Debe kokup pap kinrek unudon da Lista kokup pap kin altagit. Unun kokupmon Yesu dakon panjetni kinda egipgut mani Timoti. Meni unun Juda minjat kinda. Unun minjat Yesu nandar gadar imgut. Mani datni unun Grik amin kinda. ² ††Panmuwukbi kabi Lista kokup pap ae Ikoniam kokup papmon egipgwit amin da Timoti do amin tagisi kinda yar yawit. ³ Do Pol Timoti abidoko kisi agipder yar nandagit. Mani Juda amin unun miktimon egipgwit da Timoti dakon datni unun Grik amin kinda yar kili nandawit. Do Juda amin dakon but moni do Pol da Timoti dakon gip mandagit. ⁴ †††Anek Timoti abidarb kokup papmon agek gen kalip kila amin gat yabekbi kabi gat da Jerusalem muwugek anjeban awit unun nar panmuwukbi yoyinrek yar yoyiwit, "Ji gen on nar guramigek egipni." ⁵ Yar anakwa panmuwukbi morap dakon nandar gadat teban tagit. Gildar gildar amin da panmuwukbi kabikon sanjebba amin kabi madepsi awit.

Pol da Masadonia amin kinda dipminon kagit

⁶ †††Telagi Wup da Esia miktimon Pinkep dakon gen dima yonjal do yansop anyomgut, do Pol gat Timoti gat kin Prigia ae Galesia miktimon binap nar kigimal. ⁷ Misia miktimon kin altarek Bitinia miktimon pigik do agimal. Mani Yesu dakon Wup da dima piginjal do kosit sogut. ⁸ Yar aban Misia miktimon yapmarek Troas kokup papmon pigigimal. ⁹ Pigi unun kalbi Pol da buri pisanakwan dipmin yombem kinda karakwan Masadonia amin kinda da yar iminrek yar iyigit, "Gak tap pidarek Masadonia miktimon obin nin panpulugoki." ¹⁰ Pol da unun karer Pinkep da iyi Gen Bin Tagisi kin yoyiner do yar nimisak yar nandarek unudon gin Masadonia kik do tagap tagimar.

† 15:28 Mt 23.4

†† 15:37 Ya 12.12,25 † 15:38 Ya 13.13; Kol 4.10 †† 16:1 Ya 14.6; 2Ti 1.5 †† 16:2 Pil 2.19-22 ††† 16:4 Ya 15.23-29 ††† 16:6 Ya 18.23

Lidia nandan gadat agit

¹¹ Nin Troas kokup pap yipmanek tap wakga kinda abidanek nomansi kinjek miktim timjok kinda tap bi- nap tosok unun mani Samares unudon wigi altagiman. Wisa dagokdo unun miktim yipmanek tap wakga aenin abidanek Neapolis kokupmon kigiman. ¹² Ae unun kokup yipmanek Pilipai kin altagiman. Pilipai unun Masadonia miktim dakon kokup pap madepni. Unun Rom da kila agit. Rom amin morapmi da kalip kili apgwit da unun kokupmon ekwan. Nin unudon gildat kabi di egipguman. ¹³ Egek Sabat bisapmon kokup pap dakon yoma kagakon pigi yapmanek wangga pigi pakbi kindakon kigiman. Nin unun pakbikon tamo kin- da konejon bisit anej yanon da pigigiman. Unun pak- bikon pigi pindatno miyat di muwukgwit pindak unudon yigek Gen Bin Tagisi yoyigiman. ¹⁴ Miyat kinda unun kabigwan yikgit unun mani Lidia, kokupni Taitaira. Lidia imal gami ban yopmanek monej ilit pi anek egipgut. Unun Pinjok gawak iminek egipgut. Amin Tagi da Lidia dakon but yomani witdalban Pol da gen yagit do bamisi yosok yan nandanek mirak pakyanji yopgut. ¹⁵ Anek miyat unun gat ae yutnikon egipgwit amin gat kisi telagi pakbi sowit. Sorj mudanek yan niyigit, "Nak asisi Amin Tagi Yesu do kili nandan gadasat yan nandan nama kan, nak da yut- non panji egipner." Yan yanek yutnikon si kiner do teban tanban kigiman.

Pol gat Sailas gat Pilipai dam teban yutnon yopgwit

¹⁶ Bisap kindakon nin bisit agak tamokon kigiman. Kino oman miyatjok kinda kosiron apban domdom agiman. Unun miyatjok konni kinda tan iminjakwan yo don altoni unun do yanjkow agit. Amin da opba yo don altoni dakon mibili yoyinjakwan kila amini da mon- enj madepsi timikgwit. ¹⁷ †Nin kinapno miyatjok unun Pol gat nin gat da burjon nolek yan tidanek yan yagit, "On amin unun Pinjok Wikwisi Madep dakon oman monjini. Pinjok da ji yokwikon ban timitjak dakon gen dayar." ¹⁸ Miyatjok unun yan sigin yanjakwan gildat morapmi agit. Yan anjakwan Pol unun nandanek kuragisi nandan tobil kon yan iyigit, "Yesu Kristo da yan dagok anjamgut do yanji gayisat, gak miyatjok on yipman degek win abigi!" Yan iyinban unudon gin kon miyatjok unun yipman dekgit.

¹⁹ Yan aban oman miyatjok unun dakon kila amini monej timit timit kositnin pasildak yan nandawit. Yan nandanek Pol gat Sailas gat timik tebai ilik panpan kila amin do maket tamokon panjiwit. ²⁰ ††Amin bamot panpan gen kokwin amin madepmon panji yopmanek yan yoyiwit, "On juda amin bamot da nin dakon kokup papmon amin but suganbal upbalap madepsi an. ²¹ Rom dakon anpagon yo dima anej do gen teban tosok on amin bamot da amin unun tetgin ilik pang- wamal."

²² †Yan yanjakwa amin muwukgwit kisi da yanba yok- wi tok anyomgwit. Yan aba gen kokwin amin madep da amin bamot dakon paba pigikni iligek kalin kirinban baljoni do yoyiwit. ²³ Yoyinba madepsi bal- janek dam teban yutnon yopgwit. Yopmanek dam teban yut dakon kila amin kilani tebaisi asak do iyiwit. ²⁴ Iyinba nandanek amin bamot pawigi dam teban yut- non yut monin kinda yutgwansi tagit unudon yopgut. Yopmanek dima abiginjil yan do kandapni kindap kwuk ban panjeban agit.

²⁵ Yan aban egek kalbi binap Pinjok do bisit anek ae kap yanjakwal dam teban yutnon amin yikgwit da nan- dawit. ²⁶ Anjakwa unudon gin wudip madepsi kinda anek dam teban yut dakon gwak pan kwakwalikgit. Yan anjakwan yoma kisi witdal kin mudanekwa amin morap kisi kandapnikon yo panjeban awit unun kisi witdal ki mawit. ²⁷ ††Manjakwa dam teban yut dakon kila amin dipminon da pidan pindakban dam teban yut dakon yoma kisi pisawit. Yan pindak amin kisi abigi mudan yan nandanek nak kila tagi dima at yanon da emat agak sibani ilik iyi nan sugok do agit. ²⁸ Yan ak do anjakwan Pol da yan tidanek yan iyigit, "Giptimgo go- man di abim! Dam teban yutnon amin nin kisi morap oni ekwaman."

²⁹ Yan yanjakwan dam teban yut dakon kila amin tenjenti kinda anjopni do yagit. Anjopba abidan pasol pasol nandanek timtim yanek kin Pol gat Sailas gat da buron gawagek nandaban wukwan yomgut. ³⁰ ††Yan anek amin bamot timik yut buri monin yikgimal unun yipmanek yut buri madep do pabigi yan yoyigit, "Amin bamot, nian anjapbo Amin Tagi da nak yokwikon nan abidosak?"

³¹ Yan yanban iyigimal, "Gak Amin Tagi Yesu nandan gadan iminaki Pinjok da gak gat ae yutgokon amin ekwan gat kisi yokwikon ban timitjak." ³² Yan iyinnek Amin Tagi dakon gen iyinnek amin morap yutnikon egipgwit gat kisi yoyigimal. ³³ Yoyinbal kalbi binap unun bisapmon gin dam teban yut dakon kila amin da amin bamot timik panji giptimni obip amin da baljan- ba dagawit unun pakbi ban sugagit. Yan anek unudon gin iyi ae gwakni kisi telagi pakbi sowit. ³⁴ Anek amin bamot timikban yutnikon pawigi yigakwal jap yomgut. Amin unun gat gwakni gat Pinjok nandan gadan iminek burikon da kisik kisik madepsi nandawit.

³⁵ Wisa dagokdo gen kokwin amin madep da obip amini yabekba kin dam teban yut dakon kila amin yan iyiwit, "Gak amin bamot unun yopbi kinjil."

³⁶ Yan iyinba kin Pol yan iyigit, "Jil dam teban yut yip- manek kinjil do gen kokwin amin madep da gen yipba obisak. Do jil but yawot gat kinjil."

³⁷ Mani Pol da obip amin yan yoyigit, "Manit Rom gapmanon tosok. Do nidosi nit dakon mibin nit pakyanji dima kokwinigek amin morapmi da dabilon nindapanek dam teban yutnon nipman? Yan ayin da abisok nit pasilikon da nipba kikedamak? Unun tagi di-

† 16:17 Mk 1.24 †† 16:20 Mk 13.9

‡ 16:22 2Ko 11.25; 1Tes 2.2 †† 16:27 Ya 12.18-19 †† 16:30 Ya 2.37

ma. Amin madep unun da iyisi abin pulugan nipba kin-den.”

³⁸ Yan yoyinban obip amin da Pol da gen yoyigit unun anan gen kokwin amin kabi yoyiwit. Yoyinba Pol gat Sailas gat Rom amin bamori yan yanba nandanek si pasalgwit. ³⁹ Anek gen kokwin amin madep da dam teban yutnon kin amin bamot buri moni do kokwin tagisi dima anek yo yokwisi andamguman, gen yan yoyinban panpan wanga pabigiwit. Yan anek kokup pap unun yipman kinjil do gen yaworikon da yoyiwit.

⁴⁰ Yoyinba Pol gat Sailas gat dam teban yut yipmanek Lidia da yutnon wigigimal. Wigi nandan gadat amin pindak buri panjeban ak do gen yoyigimal. Yan anek don kokup pap yipmanek kigimal.

Tesalonaika amin da Pol gat Sailas gat dap do awit

17 Pol gat dabini gat Ampipolis kokupmon kin altawit. Kokup unun yipmanek Apolonia kokup papmon kin Tesalonaika kokup papmon kin altawit. Unun kokup papmon Juda amin dakon muwut muwut yut kinda tosok. ² Pol iyi Sabat bisap morapmon wigi wigi agit yan gin unun muwut muwut yutnon Juda amin gat wigiwit. Sabat bisap kapbi kisi unun yutnon wukwan Pinokop dakon gen dakon mibili yan nandat awit. ³ Anek Pol da Pinokop dakon gen dakon mibili yoyin tenjenta yomgut. Gen unun asi bami noman tan mudan yan yoyinban yagit, “Kombi amin da Kristo tepmi panek kimagek don aeni pidosak do yan kwok kalipsigwan kili awit. Unun Yesu do dayin tenjenta, unun Kristo yansi dayisat.” ⁴ Yan yoyinban Juda amin diwari da Pol gat Sailas gat dakon gen nandanek nandan gadat anek amin bamoron sanbewit. Anakwa Grik amin morapmi Pinokop gawak imgwit amin ae kila amin minjat morapmi kisi amin bamot yolgwit.

⁵ Yan anakwa Juda amin da amin bamot do nandaba yokwi tok an yomgwit. Yan nandanek maket tamokon pidok amin di egipgwit unun timikba unun gat amin morapmi panmuwuk buri suganba upbalap madepsi awit. Yan anek timtim yanek amin kinda mani Jeson unun da yutnon kin Pol gat Sailas gat wisin timik amin morap da inamon pabigi yopnen yan yanek kiwit.

⁶ Mani amin bamot mini pindak Jeson gat panmuwukbi kabi di gat timik ilik panpan unun kokup pap dakon kila aminon pankiwit. Panjinan yan tidanek sitnok anyominan yawit, “On amin miktimi miktimi agek yokwi morapmi an da abisok idon aben da ekwan. ⁷ Jeson da unun amin yanban yutnison pawigi ekwan. Unun amin morap kisi kila amin madepnin Sisa dakon gen tebani unun yapmanek yan yon, ‘Kila amin madep njawakwar kanda egisak unun mani Yesu.’”

⁸ Gen unun yanba nandanek minjat aminyo gat ae kokup pap dakon kila amin gat wiripdagek upbalap madep awit. ⁹ Yan anakwa kila amin da Jeson gat notni gat yoyinban monen yopmanek abigiwit. Upbalap dima noman tosok kan monenji ae timitni yanon da yopgwit.

Pol gat Sailas gat Beria kokup papmon pi agimal

¹⁰ Pili tanakwan panmuwukbi da Pol gat Sailas gat yabekba Beria kigimal. Kin altanek Juda amin da muwut muwut yutnon wigigimal. ¹¹ Juda amin Beria egipgwit unun amin tagisi. Anpakni da Juda amin Tesalonaika egipgwit unun yapgut. Pol dakon gen do galagisi nandanek gildari gildari Pinokop dakon gen unun pakyansi manjin nandawit. Manjin nandanek Pol da gen asi yosok bo sun yosok yan do kokwin awit. ¹² Anek Juda amin morapmisi da nandan gadat awit. Ae Grik kila amin minjat morapmi da nandan gadat anakwa Grik wili morapmi unun kisi yan gin awit.

¹³ Yan anakwa Juda amin Tesalonaika egipgwit unun da Pol unun Beria kokupmon egek Pinokop dakon gen yosok yan nandawit. Yan nandanek obin amin dakon but sugan panupbal awit. ¹⁴ Anakwa unudon gin panmuwukbi da tepmisi Pol yabekba tapmon pigigit. Pigakwan Timoti gat Sailas gat unun Beria sigin egipgumal. ¹⁵ Egakwal Pol Atens kokup papmon pigi altanek iyi gat pigiwit amin yan yoyigit, “Ji tobi Beria wigi Timoti gat Sailas gat yoyinba tepmi pinjil.” Yan yoyinban wigiwit.

Pol Atens kokup papmon Pinokop dakon gen yagit

¹⁶ Pol Atens egek Timoti gat Sailas gat do jomjom anek egipgut. Egek unun kokup papmon kokup kidat dakon wup morapmisi pindagek buri yokwisi agit.

¹⁷ †Yan agit do Juda amin da muwut muwut yutnon wigigit. Unudon Juda amin gat ae Amin Njwakwar Kabikon amin Pinokop gawak iman amin gat kisi egipgwit. Unun amin da Pinokop dakon mibili pakyansi nandan do gen tebaisi yoyigit. Ae gildari gildari maket tamokon panji egek amin kin ap awit unun gat kisi yan gin agit. ¹⁸ Anakwan Epikorian ae Stoik ‡ amin kabi bamot unun dakon nandanek nandanek amin diwari da opba Pol gat gen emat anakwa di da yan yawit, “On gen pakbi amin ni gen nan yosok?” Ae di da yawit, “Miktim dubagikon nani dakon pinokop unun do bo yosok?” Pol da Gen Bin Tagisi yoyinban Yesu do yoyigit ae amin kimoron da pidoni do kisi yoyigit unun do anek gen unun yawit. ¹⁹ Unun amin da Pol abidan anan gen kokwin amin kabi kinda Ilen Areopaguskon muwukgwit unudon ankinan yan iyiwit, “Nin gak da gen kalugi unun amin yoyin dekdal unun niyiki do nandanek. ²⁰ Gen yosol unun nandanek njawakwarisi asak do mibili niyinbi nandanek.” ²¹ (Atens minjat amin morap ae amin dubagikon da apba egipgwit ununyo kisi yan awit, bisapmi bisapmi nandanek nandanek kalugi mibili mibili unun do yan nandat an egek bisapmi madepsi nan nan awit.)

²² Pol Ariopagus muwut muwut tamokon kila amin da binapmon pidan agek yan yagit, “Atens amin nak kokupji angwasiyan agek pinokop gawak yomyom an unun dakon yo kidat pindakim. Pindagek alta kin-

†† 17:17 Ya 18.19 ‡ Epikorian amin kabi unun on miktim dakon kisik kisik mibili mibili do yo bamisi yan nandawit. Anakwa Stoik amin kabi unun giptim dakon galaktok dima yolnen kan, nin amin tagisi yan nandawit.

dakon gen kinda yan mandabi kagim: On Alta Unun Pinokop Kinda Mibilni Dima Nandaman Unun do Wasanbi. Nak yan kagim do anek ji do yan nandisat, ji pinokop gawak yomyom dakon anpak do nandaba yo madepsi asak. Unun Pinokop mibilni dima nandanej isal dogin gawak iman unun dakon mibilni dayiko nandabit.

²⁴ † "Pinokop miktim ae yo morap miktim da kwenon ton wasan yopgut unun Pinokop da kundu ae miktim dakon Amin Tagi Madep egisak. Yanjo, amin kisit da telagi yut wutjan unudon dima egisak. ²⁵ †† Ae yo kinda do wadak wadak aban amin kisit da yo unun wasanej Pinokop anpulugogi unun dima tosok. Pinokop da iyi egip egip ae mirim ae yo morap gat kisi amin kisi do yomisak. ²⁶ Pinokop unun da amin kalonjison da amin kabi morapmi wasagit. Wasanban irej tanej kin miktimi miktimi aripmisi agit. Egipni dakon bisap gat ae miktim egipni dakon kilapmi kisi kokwinik yomgut da ekwan. ²⁷ † Amin da Pinokop tebai wisin koni do anek unun agit. Mani Pinokop dubagikon dima egisak. Kapmatjok nin da bikbigon egisak. ²⁸ Kap wasok aminji kinda da yan yagit, 'Unun da egip egip nimisak ae tapmim nimanjawan kosit akwaman.' Ae kinda da yan yagit, 'Ninyo kisi unun dakon monjini ekwaman.'

²⁹ †† "Nin Pinokop dakon monjini ekwaman, do Pinokop unun gol bo silwa bo tip yombem yan dima nandanen. Pinokop amin da nandak nandagon da yo kisit da wason unun yombem dima. ³⁰ Kalip nandan kokwini tagi dima amin egakwa Pinokop da yo kinda dima anyominej yum pindagakwan egipgwit. Mani abisok amin morap dukwan dukwan ekwan but tobil ani do gen tebai yosok. ³¹ †† Don minjat amin morap gen pikon yop do bisap kinda kili yipgut. Unun bisapmon gen kokwin kilegisi anek miktim amin kisi morap gen pikon yopdisak. Gen kokwin pi unun asak do Pinokop da amin kinda kili manjigit. Unun amin Pinokop da asisi kimoron nan aban pidagit, do amin morap yanji nandan imni, Pinokop da gen kokwin pi unun amindosi imgut."

³² Pol da amin kimoron da pidoni do yanban amin diwari da jigilak gen yan imgwit. Mani diwari da yan iyiwit, "Yo unun yosol unun do di gat niyibni nandanen do nandaman." ³³ Yan yanba Pol muwut muwut tamo yipmanek kigit. ³⁴ Amin diwari Pol yolek nandan gadat awit. Kinda unun mani Dionisius. Unun amin gen kokwin amin Ariopagus muwut muwut tamokon muwukgwit unun kabikon nani kinda. Ae minjat kinda mani Damaris, ae amin diwari kisi nandan gadat awit.

Pol Korin kokup papmon Pinokop dakon gen yagit

18 Don Pol Atens yipmanek Korin kokup papmon kigit. ² †† Kin Juda amin kinda kagit mani Akwila. Akwila unun Pontus miktimon nani kinda. Kili yangkok minjatni Prisila gat Itali miktim yipmanek opgumal. Itali miktim mibili yan do yipmanek apgumal. Rom dakon kila amin madep Klodias da Juda amin kisi

† 17:24 1KA 8.27; Ya 7.48 †† 17:25 Kap 50.12 † 17:27 Kap 145.18; Jer 23.23 †† 17:29 Ais 40.18-20; 44.10-17; Ya 19.26 †† 17:31 Kap 96.13 ††† 18:2 Ro 16.3

morap Rom kokup pap unun yipman kin mudoni do gen tebai yipgut. Pol unun amin wam pindat do kigit. ³ ††† Pol da yut kabenej dakon imal bubup pi agit unun amin wamyo kisi pi yan gin agimal, do Pol kwan egek unun pi awit. ⁴ Pol Sabat morapmon Juda amin dakon muwut muwut yutnison wigigit. Wikwan Juda ae Grik amin Yesu nandan gadan imni do gen emaron da nayibni gayiko awit.

⁵ † Sailas gat Timoti gat Masadonia yipmanek pinakwal Pol imal yut pi agit unun yipmanek Pinokop dakon pi gin agit. Pinokop dakon gen yoyinej Juda amin yan yoyigit, "Yesu unun asi Kristo." ⁶ †† Mani Juda amin da Pol dakon gen abin yipmanek jigilak gen yan imgwit. Yan aba imalnison jimjim tawit tarapmikban manakwa yan yoyigit, "Ji Tipdom do amin ani kan, gulusun unun disi dakon, nak dakon dima. Nak abisok Amin Nwaknwar Kabikon kin Pinokop dakon gen unudon yoken." ⁷ Yan yoyinej muwut muwut yut unun yipmanek unudonjok pigi amin kinda mani Titus Justus unun da yutnon wigigit. Titus unun Pinokop gawak iminej egipgut. ⁸ Unun muwut muwut yut dakon mibiltok amini mani Krispus unun gat gwakni gat Pol da Pinokop dakon gen yanban Amin Tagi nandan gadan imgwit. Ae Korin kokup papmon amin morapmi nandan gadat anek telagi pakbi sowit.

⁹ Kalbi kindakon Amin Tagi da Pol buri pisanakwan dipmin yombem kinda kanakwan alta iminej yan iyigit, "Gak dima pasalek nak dakon geno sigin yan tenjenoki. Gen mapmit dima aki. ¹⁰ ††† Nak gak gat egisat. Nak dakon amin morapmisi on kokup papmon ekwan, do amin kinda da dima gitjak." ¹¹ Iyiban Pol Korin egakwan bilak kinda mudanakwan ae bilak kin da dakon kanek 6 kabi egek Pinokop dakon gen yoyin dekgit. ¹² Mani Galio da Akaia miktim dakon kila amin madep yikgit bisapmon Juda amin da muwugek Pol uwal an iminej abidan ilik anan gen pi yutnon anki yipmanek yan yawit, ¹³ "On amin da amin Rom dakon gen teban dima guramitni do yoyin degek Pinokop gawak imin dakon kosit nwaknwar yolisak."

¹⁴ Yan yanba Pol da geni kobogi yoyik do agit. Mani Galio da Juda amin yan yoyigit, "Juda amin, on amin Rom gapman dakon gen teban kinda yapgut, bo ae anpak yokwi kinda agit kan, ji dakon gen tagi nandanej. ¹⁵ Mani ji disi dakon gen monin monin ae man ae gen tebanji do yan. Nak unuden gen do gen pi ak do dima galak tosot. Disi yan panmilip abit." ¹⁶ Yan yoyinej yolban gen pi yut yipmanek abigiwit. ¹⁷ Abigi unudon gin Korin amin da amin kinda mani Sostenes abidanek gen pi tamo da kapmatjok anakgwit. Yan aba Galio unun awit do nandaban yo isali agit. Sostenes unun Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin kinda.

Pol aeni Antiok kokup pap Siria miktimon kigit

¹⁸ ††† Pol gildat morapmi Korin egek don panmuwukbi galok gen yoyinej Prisila gat Akwila gat timikban

††† 18:3 Ya 20.34 † 18:5 Ya 17.14-15 †† 18:6 Ya 13.46,51; 20.26 ††† 18:10 Jos 1.9; Ais 41.10 †† 18:18 IDT 6.18; Ya 21.24

Senkria kokupmon pigiwit. Pigi altanek Pol Pinjkop do yan teban tok kinda kili agit, do busun dangwani mandagit. Yan anek Siria miktimon kik do anek tap wakga kinda abidawit. ¹⁹ Abidanek Epesas kokup papmon kin altawit. Altanek Prisila gat Akwila gat unjudon yopmanek Pol iyi Juda amin da muwut muwut yutnon wukwan Juda amin gat Pinjkop dakon gen dakon mibili do gen emat anek nayinbi gayiko awit. ²⁰ Anek yan iyiwit, "Gak nin gat timisok di gat egek don kiki."

Yan iyinba yoyigit, "Arimpi dima egipnen." ²¹ Mani yopman kik do anek yan yoyigit, "Pinjkop da ji do aeno opben do nandisagon don opben." Yan yoyinnek tap wakgakan wigek Epesas yipmanek kigit. ²² Kin Sisaria kokup papmon altanek unjudon da Jerusalem wigi panmuwukbi gildat tagi yan yoyinnek Antiok kokup papmon pigigit. ²³ Pigi Pol bisap dubakgok Antiok egek don aeni Galesia ae Prigia miktimon kokup morap ton unjudon kokup gwasik agit. Yan anek Yesu nandan gadan imgwit amin morap dakon nandan gadat panjeban agit.

Apolos da Epesas kokup papmon Pinjkop gen yagit

²⁴ Pol kokup gwasik anjakwan Juda amin kinda mani Apolos unjun Aleksandria kokup papmon amin kinda unjun panjabin Epesas egipgut. Unjun amin gen yoyokni tagisi, ae Pinjkop dakon gen dakon mibili pakyanji nandagit. ²⁵ Amin da Apolos Amin Tagi dakon mibili do iyin dekba kili nandagit. Ae Amin Tagi dakon gen but dasi nandanek amin yoyin dekgit. Yan anek Yesu dakon mibili sur dima yagit. Bamisi yan tenjenagit. Mani Jon da telagi pakbi sogit unjun dogin nandagit. ²⁶ Apolos unjun Juda amin da muwut muwut yutnon wigek pasol pasoli mini Pinjkop dakon gen madepsi yoyigit. Yoyinjakwan Prisila gat Akwila gat da geni nandan Apolos abidan anki yutnikon egek Pinjkop dakon mibili pakyanji nandan pisanak do iyin dekgimal.

²⁷ Don Apolos Akaia miktimon kik do nandak nandak anjakwan Epesas panmuwukbi da buri anteban awit. Yan anek papia kinda Akaia panmuwukbi da Apolos kwan tagisi abidoni do mandawit. Anjakwa Apolos kin Akaia miktimon altanek amin da dabilon Juda amin dakon top geni pabin yopgut. Anek Pinjkop da papia-akon gen ton unjun panjenjen anek Yesu unjun asi Kristo yan yoyigit. Yan anek Pinjkop dakon nandan yawotni do anek nandan gadat awit amin unjun madepsi panpulugagit.

Pol da Epesas kokup papmon Pinjkop dakon gen yagit

19 ^{††}Apolos Korin egipgut bisapmon Pol koron tetgin agek don Epesas pigi altagit. Pigi altanek Yesu dakon panjetni diwari pindakgit. ² ^{†††}Pindagek yan yoyigit, "Ji nandan gadat awit bisapmon Telagi Wup abidawit bo dima?"

Yan yoyinban yawit, "Dima, nin Telagi Wup kinda egisak yan dima nandagiman."

³ Yanba Pol da yoyigit, "Kan ji ni telagi pakbi nan sowit?"

Yoyinban yawit, "Nin Jon dakon telagi pakbi nan sogiman."

⁴ ^{††}Yanba Pol da yan yoyigit, "Jon da amin telagi pakbi son yomgut unjun but tobi anek telagi pakbi soni do agit. Jon da yan yoyigit, 'Amin kinda nak da bunon noldak unjun amin nan nandan gadan imni.' Jon da gen yagit unjun Yesu do yagit." ⁵ Pol da gen unjun yanban nandanek Amin Tagi Yesu da manon telagi pakbi sowit. ⁶ ^{††}Pinjkop dakon pakbi sonakwa Pol da kisiri kwenikon witjinakwan Telagi Wup da unjun kabikon pinjakwan gen mibili mibili yanek kombi gen yawit. ⁷ Amin unjun 12 kabi da tilak da awit.

⁸ Pol Juda amin dakon muwut muwut yutnon wigek Pinjkop gen madepsi yoyigit. Anek Pinjkop da Amin Kila Asak dakon gen do yanek gulusun nandak nandakni panmilip ak do aban notni pabin yopman yopman awit. Pol pi unjun anek kanek kapbi egipgut. ⁹ Mani diwari gen unjun nandanek but teban anek nandan gadat ak do dima galak tawit. Yan anek amin morapmi da dabilon Yesu Yolyol Kosit do yanba yokwi tok awit. Yan anjakwa Pol gat Yesu dakon panjetni gat yopman degek si kiwit. Kin Pol gildari gildari yan nandak yut kindakon wukwan Pinjkop dakon gen dakon mibili do nayinbi gayiko awit. Yan nandak yut unjun Tiranus dakon. ¹⁰ Pol bilak bamori egek Pinjkop gen yanjakwan Esia miktimon Juda amin ae Grik amin egipgwit unjun kisi morap da Amin Tagi dakon gen nandawit.

Skewa dakon monjini da kon yol do awit

¹¹ ^{†††}Pol Pinjkop da anpuluganjakwan wasok tapmimi ton njawakwarisi morapmi agit. ¹² ^{†††}Yan agit do amin da imal dakni panjobin Pol da kwenon witjinnek panji sot amin do yoba timikgwit. Timigakwa sotni mudanjakwa konni win abigiwit. ¹³ Anjakwa Juda amin diwari da agek Amin Tagi Yesu da manon da kon yol do anek yan yawit, "Pol da amin kinda dakon mibili yan tenjenosok, unjun Yesu. Unjun da manon gayiko abigi!" ¹⁴ Juda amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kinda mani Skewa unjun dakon monjini 7 kabi da yan gin awit. ¹⁵ Anjakwa bisap kindakon kon kinda da gen kobogi yan yoyigit, "Nak Yesu nandan imisat, ae Pol yo kisi nandan imisat. Mani ji namini?" ¹⁶ Yan yoyinnek konni ton amin da mingan kwenikon wigi obisi dapmanek imalni pan dagan yopban yut yipmanek molan abigiwit.

¹⁷ [§]Juda amin ae Grik amin morap Epesas egipgwit unjun yo altagit dakon geni nandanek madepsi pasalgwit. Yan anek Amin Tagi Yesu dakon man do nandaba wukwisi agit. ¹⁸ Anjakwa amin nandan gadat kili awit unjun da amin morap da inamon kalip yo yokwi morap awit unjun yan tenjenawit. ¹⁹ Anek amin morapmi Sunduk dakon yo kidat pawilgwit unjun dakon mibili papiani panjabin amin morapmi da dabilon kindapmon

† 18:27-28 Ya 9.22 †† 19:1 1Ko 3.6 †† 19:2 Ya 8.16

†† 19:4 Mt 3.11 †† 19:6 Ya 8.17; 10.44,46 ††† 19:11 Ya 14.3
††† 19:12 Ya 5.15 § 19:17 Ya 5.11

sonja sowit. Papia unjun dakon yumanj nogi manjikba 50 tausen silwa monej agit.

²⁰ Yan anjakwa Amin Tagi dakon gen tapmimi tonji irenj tar ananj kokupmi kokupmi kigit.

²¹ Yo morap unjun altaj mudanjakwa Pol Jerusalem kik do anek miktim bamot Masadonia ae Akaia ban kik do nandagit. Nandanjek yagit, "Nak Jerusalem kinjek don Rom kokup papmon kikkosi nandisat." ²² Pol panpulugok bamotni Timoti gat Erastas gat ban yabekban unjun da kalip Masadonia kigimal. Kinjakwal Pol iyi Esia miktimon bisap dubagkok egipgut.

Pol uwal an imgwit

²³ ††Unjun bisapmon Epesas amin da Yesu Yolyol Kosit do yanba yokwi tok anek upbalap madepsi awit.

²⁴ Mibili yan do awit. Kisit kilda amin kinda egipgut mani Demitius. Unjun amin silwa ban kokup kidat minjat Atemis unjun dakon wup wasagit. Monej ilit pi anek pi monjini monej madepsi timikgwit.

²⁵ Demitius unjun iyi dakon pi monjini ae kisit kilda amin diwari kisi yan yoban muwukba yan yoyigit, "Disi nandan, pi on amanon monej madepsi timikgaman.

²⁶ Disi kili kan nandanyo awit. Pol da amin dakon nandak nandakni kili panupbal an mudagit. Anek amin kisit da kokup kidat wason unjun yo bami dima yanji yosok. Pol da gen unjun yanjakwan Epesas kokupmon amin ae Esia miktim amin da nandaba gen unjun bamisi asak. ²⁷ Pol dakon gen da monej ilit kositnin anupbal akdisak do nak si pasoldot. Pinjop madep Atemis dakon telagi yut do amin da nandaba yo isalisi akdisak. Anek Atemis dakon man madepni mokdisak. Esia miktimon ae miktimi miktimi amin kisi unjun pinjop minjat nan gawak iman. Mani Pol da unjun dakon man madep abinj yip do pi asak."

²⁸ Yan yanban amin gen unjun nandan japtan yan tidanjek yawit, "Epesas nin dakon Atemis unjun da wukwisi madep!" ²⁹ Yan yanjek unjun kokup papmon amin morapmi da madepsi yan tidanjek upbalap madepsi awit. Anek Pol dakon notni bamori unjun ilik panpan muwut muwut yut madepmon panjiwit. Unjun amin bamot unjun Masadonia amin, Pol gat kisi agipgwit. Mani kinda Gaius ae kinda Aristakus. ³⁰ Anjakwa Pol amin da binapmon kik do nandagit mani panmuwukbi da dima kisak do kosit sopsop awit. ³¹ Ae Esia gapman dakon amin madep di unjun Pol dakon notni, unjunyo kisi da Pol muwut muwut yut madepmon dimasi kisak do gen yipba apgut.

³² Amin muwukgwit unjun nandan upbal madepsi awit. Yan anek madepsi yan tidanjek gen mibili mibili yawit. Ni mibili do muwukgaman unjun dima nandaba pisagit. ³³ Juda amin da amin kinda mani Aleksanda yipba minjat amin morap da inamon agakwan amin da yokwi unjun da bo ak yan nandawit. Yan anjakwa Aleksanda da Juda amin nin da dima aman yanjon da geni kobogi yoyik do anek upbalap dima yoni do kisiri da tilak an yomgut. ³⁴ Mani amin da Juda amin kinda yan

kan nandanyo anek madepsi sigin yan tidanjek yawit, "Epesas nin dakon Atemis unjun wukwisi madep!" Unjun gen nanjin sigin yanjakwa bisap 2 aua da arip agit.

³⁵ Yan anjakwa Epesas kokup pap dakon kilda nandakni da gen sopman yominjek nawa gen yan yoyigit, "Epesas amin, amin morap kisi nandan, Atemis daman dakon telagi yut ae tipni kundukon da magit unjun kisi nin da kokup papmon tanjakwal nin da kilani aman yan nandan niman. ³⁶ Unjun top dima unjun asisi do upbalap dima yoni. Tayangkok nandan kokwin anek yo don ani. ³⁷ On amin bamot panaben unjun Telagi Yut Madepnin dakon yo di kabo dima nagimal. Ae nin dakon pinjop minjat do yanba yokwi tok kinda dima agimal. ³⁸ Demitius gat pi monjini gat nandaba yokwi tok anek gen di yok do nandan kan, gen pi agak bisapmon tagi yoni. Yanba gen kokwin amin madep da geni nandanjek tagi panmilip ani. ³⁹ Do ji genji di yan panmilip ak do nandan kan, gen kokwin muwut muwut bisapmon tagi yan panmilip ani. ⁴⁰ Gapman dakon amin madep da abisok yo aman dakon geni nandisak kan, gen pikon nipjak do nak si pasoldot. Upbalap madep nido ayin yan niyisak kan, nin da gen kobogi tagi kinda aripmi dima iyiner. ⁴¹ Kilda mandak da gen yan yoyinjek amin muwukgwit unjun yoyinban kin mudawit.

Pol Masadonia ae Grik miktimon agipgut

²⁰ Upbalap madep awit da daganjakwan Pol da panmuwukbi yan yoban abinj muwukba buri panjeban anek galok gen yoyinjek Masadonia miktimon kigit. ² Kin unjudon agek panmuwukbi gen morapmi yoyinjek buri panjeban anek don Grik miktimon kin altagit. ³ Unjudon kanek kapbi egipgut. Egek don tap waggakon da Siria miktimon kik do tagap tagit. Mani Juda amin da Pol anjat do anek yan nandat an dakon geni nandagit. Do yum pindagek Masadonia miktimon ae tobil kik do nandagit. ⁴ Amin diwari Pol gat kisi agipgwit. Kinda unjun mani Sopata unjun Beria kokupmon amin kinda, Perus dakon monji. Ae Tesalonaika kokupmon amin bamori mani Aristakus ae Sekundus, ae Debe kokup papmon nani kinda mani Gaius. Ae Timoti gat Esia miktimon amin bamori mani Tikikus ae Tropimus. Unjun amin kabi Pol gat kisi agipgwit. ⁵ Unjun amin kabi da kalip Troas kokup papmon panji egek nin do jomjom awit. ⁶ Anjakwa nin Bret Yisni Mini Bisap Madep mudanjakwan Pilipai yipmanjek tap waggakon wigek kigiman. Kin tap binap agapno gildat 5 kabi mudanjakwan amin nin do jomjom anek Troas kokup pap egipgwit unjudon kino notni pindak pindak agiman. Anek unjudon gildat 7 kabi egipguman.

Troas kokup papmon Pol da Yutikus kimakgit nan aban pidagit

⁷ Sonda kalbi nin panmuwukbi gat jap anwa nok do anek muwukgiman. Anapano Pol wisa dagokdo kiken

† 19:21 Ya 23.11; Ro 1.13 †† 19:23 2Ko 1.8 † 19:29 Ya 20.4; 27.2; Kol 4.10; Plm 24

yaŋ nandanek Piŋkop gen dubagisi yaŋakwan kalbi bi-napmi agit. ⁸ Yut nin da egipgumaŋ unun yut kwen tosok. Unun yutnon lam morapmi koleŋ yopgwit. ⁹ Unun yut da kosit gwagagon monji bilak kinda yikgit mani unun Yutikus. Pol da gen saŋbenek yaŋakwan monji unun yik dipmin pagak uwagat anek wanga mik-timon maŋ anakgit. Maŋ anakban kimakgit naŋ pigi abidawit. Unun yut notni kwen kwen awit dakon kidinji kapbi kwen nani egipgwiron da magit. ¹⁰ Mani Pol da pigi monji unun da kwenon pagak kisiri da kendagek yagit, "Ji nandaba kik dima ani. Egip egipni taŋ imisak." ¹¹ Pol yaŋ yaŋek aeni kwen wigi bret pidanban nawit. Yaŋ anek gen sigin yoyinjakwan wigi wisa daganjakwan yopmaŋ kigit. ¹² Yopmaŋ kinjakwan amin monji unun abidan yutnikon ankiwit. Wagil dima kimakgit yaŋ nandanek butni yawori tawit.

Pol Troas kokup pap yipmaŋek Miletus kokup papmon kigit

¹³ Nin Pol yipmaŋek tap wakgakon da Asos kokup papmon kin altaŋek Pol do jomjom agimaŋ. Nin da kalip kinapno Pol iyi miktim kosit kik do anek unun do niyigit. ¹⁴ Jomjom anapno Pol Asos abin altaŋ niban abidono tap wakgakon wigek Mitilini kokup papmon kigimaŋ. ¹⁵ Unudon da wisa dagokdo Mitilini yipmaŋek miktim kinda mani Kios kapmatjok tanban kaŋek yapgumaŋ. Ae gildat kinda do tap unun pudan yapmaŋek Samos kokup papmon kin altaŋimaŋ. Ae unudon da wisa dagokdo Miletus kokup papmon kin altaŋimaŋ. ¹⁶ Pol da Esia miktimon bisap noknok dima aneŋ yaŋ nandagit, do nin tap wakgakon da Epesas kokup pap si yapmaŋek Miletus kokup pap kigimaŋ. Bisap noknok dima anek tepmi kineŋ kaŋ, Pentikos Bisap Madep Jerusalem koneŋ yaŋ nandagit.

Pol da Epesas paŋmuwukbi dakon kila amin galok gen yoyigit

¹⁷ Nin kokup pap Miletus unudon egek Pol da Epesas paŋmuwukbi dakon kila amin opni do gen yipban kigit. ¹⁸ ††Gen yipban kwan opba yaŋ yoyigit, "Nak kilisi Esia miktimon apgum bisapmon ji gat bisap morapmi egek anpak agim unun disi nandan. ¹⁹ Bisap morapmi Juda amin da nak abin nep do gen yawit. Yaŋ anakwa bisap morapmi butno madepsi jik tanjakwan kunam morapmi takgim. Anek nak nagado nandako maŋakwan Amin Tagi dakon pi agim. ²⁰ Nak ji paŋpulugok do gen tagisi kinda dima wutjiko tagit. Gen kisisi muwut muwut madepmon ae yutjikon dayin dekgim unun disi nandan. ²¹ Nak Juda amin ae Grik amin but tobil anek Piŋkopmon kinjek Amin Taginin Yesu nandan gadan imni do gen madepsi yaŋ tenjenagim. ²² Nandani. Telagi Wup da unudon kineŋ dosi nayisak, do nak Jerusalem kiksats. Unudon kiko yo kinda ni da altaŋ namjak unun dima nandisat. ²³ †Mani on gin nandisat, kokup morap agisaron butnokon Telagi Wup da yaŋsi

nayisak. Don amin da dam teban yutnon nepdan, ae jigj namdan unun kisi nayinjakwan agisat. ²⁴ ††Mani nak naga dakon egip egip do yo madep kinda yaŋ nandanek egip egipno ankutnok do dima nandisat. Nak kosit unun agisat nanjin agek Amin Tagi Yesu da pi namgut unun an mudoker. Pi unun Piŋkop da nandan yawotni do anek yo madepsi ninon asak unun dakon Gen Bin Tagisi yaŋ tenjenoker.

²⁵ "Not kabi, nandani. Nak ji gat egek Piŋkop da Amin Kila Asak dakon gen dayin tenjenagim. Nak abisok nandisat, ji depmaŋ kinapbo jikon da kinda da nak ae buŋon dimasi nandakdan. ²⁶ Nak Piŋkop dakon nandak nandak kinda dima wutjiko tagit. Kisisi dayin tenjenagim. Nak abisok but piso wagil dayisat. Do jikon da amin kinda Tipdom do amin asak kaŋ, unun nak dakon gulusuŋ dima. ²⁸ ††Ji disi dakon kila anek paŋmuwukbi morap dakon kila kisi ani. Paŋmuwukbi kabi unun Piŋkop da Monji dakon yawi naŋ yumaŋ nagit. Unun sipsip kabini ji da kila ani do Telagi Wup da ji manjin depgut. ²⁹ ††Nak nandisat. Depmaŋ kinapbo jon pinan yokwisi da jikon abinjek sipsip kabi paŋupbal akdan. ³⁰ Anakwa jikon da amin diwari da pidan paŋmuwukbi kabikon da amin diwari buŋon yolni do top gen yoyikdan. ³¹ ††Yaŋdo, ji kaŋ kimotni. Bilak kapbi da butgwan nak kunamon da ji kalon kalon kisi dayin dekgim. Unun do dima in-toni.

³² "Nak abisok Piŋkop da kilasi asak do unun da kisi-iron depmandat. Nandan yawotni dakon geni da ji paŋteban aban yoni tagisi telagi amin kabini do yopbi unun tagi timitni. ³³ †Nak amin dakon moneŋ ae yo kabini do pindak galaktok dima agim. ³⁴ †Nak da pi agim dakon mibili unun disi nandan. Naga da kisit da pi anek yo nido wadak wadak agim unun timigek notno pi agimaŋ unun kisi paŋpulugagim. ³⁵ Naga pi teban yaŋ anek dayin doligim. Jiyo yaŋ gin anek teban tokni mini amin unun paŋpulugoni. Amin Tagi Yesu iyi gen kinda yagit unun dima in-toner. Gen unun yaŋ: 'Yo imisak amin dakon kisik kisikni wukwi, anjakwan iban abidosok amin dakon kisik kisikni pinbi.' "

³⁶ Pol gen unun yoyin mudanek kila amin kabi gat nwanber anek bisit yagit. ³⁷ Bisit aban mudanekwan kila amin kisi da kunam tagek Pol bedan mandan nawit. ³⁸ Pol da buŋon nak dakon inamno ae dima kokdan yaŋ yoyigit do bupmisi nandawit. Bupmi yaŋsi nandanek Pol anan tap wakgakon ankiwit.

Pol Jerusalem kigit

21 Nin kila amin yopmaŋ degek tap wakga abidanek nomansi miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Kos unudon wigigimaŋ. Wigek unudon da gildat kinda do miktim timjok kinda tap binap tosok unun mani Rodes wigek unudon da Patara kokup papmon kigimaŋ. ² Kin kono tap wakga kinda Ponisia miktimon kik do aban kagimaŋ. Kaŋek unudon wigino kigimaŋ. ³ Kinjek miktim tim kinda tap binap

† 20:17 Ya 18.21 †† 20:18 Ya 18.19–19.10 ‡ 20:23 Ya 9.16; 21.11

†† 20:24 Ya 21.13; 2Ti 4.7 ††† 20:28 1Ti 4.16; 1Pi 5.2–4 †††† 20:29 Mt 7.15; Jn 10.12 ††††† 20:31 1Tes 2.11 § 20:33 1Ko 9.11–12 §† 20:34 Ya 18.3; 1Tes 2.9

tosok unjun mani Saiprus kanjek unjun gwandenj tetgin do tanjakwan nin amin tetgin da yapgumanj. Yapmanjek Siria miktimon kinj kokup Tair unjudon tap wakga panjki akgit. Agakwan tap waggakon pi monji yik iligakwa ⁴†nin kinj Yesu dakon panjet kabini pindatno unjun gat gildat 7 kabi egipgumanj. Egapno Telagi Wup da panjagap aban Pol yanj iyiwit, "Gak Jerusalem dima kiki." ⁵ Egipgumanj dakon bisap mudanakwan Yesu dakon panjetni gat ae minjat monjiyoni gat kisi kokup pap yipmanj degek tap kidipminjon pigigimanj. Pigi unjudon njwakbenj anjek bisit agimanj. ⁶ Bisit ano mudanakwan notni galok gen yoyinj yoyinj anjek yutnikon kinjakwa nin tap waggakon wigigimanj.

Kombi amin Agabus da Pol gen iyigit

⁷ Nin Tair kokup yipmanjek kinj Tolemes kokup papmon altagimanj. Unjudon Yesukon sanjbevit amin kabi gildat tagi yanj yoyino unjun gat gildat kinda egipgumanj. ⁸††Unjudon pakgimanj da wisa dagokdo unjun kokup pap yipmanjek Sisaria kokup papmon kinj al-tanjek Pilip da yutnon kino unjun gat egipgumanj. Pilip unjun yabekbi kabi panjplugoni do kalip amin 7 kabi manjikbi unjun kabikon nani kinda. Unjun amin Gen Bin Tagisi yanj tenjenok amin kinda. ⁹ Pilip unjun gwi 4 kabi. Unjun aminon dima yopbi. Minjat kabi unjun kombi gen yogok minjat egipgwit.

¹⁰ †Nin Sisaria kokupmon gildat kabi di egapno kombi amin kinda mani Agabus unjun Judia miktimon da pigit. ¹¹ ††Pinj altanj nimanjek Pol dakon bobanj napni abidanjek Agabus da iyi dakon kisit kandapyo wamgut. Wamanjek yanj yagit, "Telagi Wup da yanj yosok, 'Nak da on asat, yanj gin Juda amin Jerusalem ekwanj da on bobanj nap dakon ami wamanj Amin Njwaknwarj Kabi da kisiron yipdanj.'" ¹² Yanj yanjan Pol Jerusalem dimasi kisak do nin gat ae amin egipgumanj gat kisi da anjukutnanjek tebaisi iyigimanj. ¹³ ††Mani Pol da gen kobogi yanj yagit, "Nak dam tebanon nepni do tagi nandisat. Ae Jerusalem Amin Tagi Yesu da man do kimokgenj do tagi nandisat. Do ji nido nak anjgol anjek kunam takganj? Yanj anjakwa butno yokwi tosok."

¹⁴ Yanjan Pol kono kik do teban tagit, ae nandak nandakni nin da kulabik aripmi dima agagi yanj nandanjek yagimanj, "Amin Tagi da yo altanj imjak."

Pol dam tebanon yigakwan gen pikon yipmanjek mibilni nandak do pi awit

(Kilapmi 21.15-26.32)

Pol Jerusalem kinj altagit

¹⁵ Yanj nandanjek nin yiknin panjek Jerusalem kokup papmon wigigimanj. ¹⁶ Yesu dakon panjetni di Sisaria egipgwit unjun gat kisi wigek unjun da nin panjki Nason da yutnon nipba egipgumanj. Nason unjun kalip Yesu kili nandanj gadanj imgut. Miktimoni unjun Saiprus. ¹⁷ Nin Jerusalem kinj altono panmuwukbi da nin but galagon da timikgwit. ¹⁸ Timikba pakgimanj da wisa dagokdo Pol nin gat kisi Jems kok do kigimanj. Kinj altanjek panmuwukbi dakon kila amin kisi morap unjudon gin Jems gat ekwa pindakgimanj. ¹⁹ †††Unjudon Pol da gildat tagi yanj yoyinjek Pinjkop da anjpluganban Amin Njwaknwarj Kabikon pi morap agit unjun dakon gen kisisi yoyinj mudagit.

Kila amin da Pol Telagi Yut Madepmon wigisak do iyiwit

²⁰ †††Panmuwukbi dakon kila amin Pol dakon gen nandanjek Pinjkop anjkiyiwit. Anjek iyiwit, "Not nandaki. Juda amin morapmisi da Yesu kili nandanj gadanj imgut. Unjun amin kisisi da Moses dakon gen teban guramik kimokgonj. ²¹ Mani amin diwarj da gak do yanj yoyiwit, 'Pol da Juda amin Amin Njwaknwarj Kabi da bikbigon ekwanj unjun Moses dakon gen teban dima guramitni do yoyinjek yanj yoyisak, 'Ji monjisi dakon giptim dima mandani. Ae Juda amin dakon anjak di ma yolni.'" ²² Nianjsi anenj? Gak idon kili apgul yanj nandanjan gamdanj.

²³ § "Do nin da gen kinda gayino gak yanj gin abi. Anjaki gakyu kisi gen teban guramikdal yanj gandani. Nin gat amin 4 kabi ekwamanj. Unjun amin kabi Pinjkopmon yanj teban tok gen kinda kili awit. Gak unjun amin kabi timikbi Pinjkop da dabilon gen teban yolek giptim panjkilek ak dakon anjak ani. Ae mukwa sok do unjun dakon yo gak da gaga yubi. Yanj anjaki unjun amin kabi busunjan dangwani tagi mandani. Yanj abi amin da gandanjek top yanj imgumanj yanj gandani. ²⁵ †††Amin Njwaknwarj Kabi Yesu nandanjan gadanj imgut amin nin da gen anjeban agimanj unjun kili mandanj yomgumanj. Gen unjun yanj: Ji kokup kidat do paret abi unjun dakon jap dima noni. Ae yawi gat ae bit kilapyo si tipba kwonj dima noni. Ae minjat wiliyo yumabi mibilni mibilni dima ani."

²⁶ †††Gildat kinda do Pol amin 4 kabi unjun timikban giptim panjkilek ak dakon anjak anjek egipgwit. Yanj anjek Telagi Yut Madepmon wigi mukwa sogok amin dakon mibiltok amin ni bisapmon wasip anjek, ae amin

† 21:4 Ya 20.23 †† 21:8 Ya 6.5; 8.40 † 21:10 Ya 11.28 †† 21:11 Ya 20.23; 21.33 †† 21:13 Ya 20.24

††† 21:19 Ya 15.12 ††† 21:20 Ya 15.1,5 § 21:23-24 IDT 6.1-20; Ya 18.18 †† 21:25 Ya 15.29 ††† 21:26 1Ko 9.20

kalonj kalonj dakon paretni mukwa soni unun do Pol da but piso yoyigit.

Juda amin da Pol Telagi Yut Madepmon abidawit

²⁷ Gildat 7 kabi pali mudanjakwan Juda amin di Esia miktimon da apgwit unun da Pol Telagi Yut Madepmon kawit. Kanjek minjat amin morap muwukgwit dakon but suganjek Pol abidawit. ²⁸ Abidanjek yanj tidanjek yanj yawit, "Israel amin ji abinj nin panpuluganjba on amin gen pikon yipno. On amin da kokupmi kokupmi amin morapmi dakon but panjupbal asak. Anjek Israel amin kabi nin do, ae Moses dakon gen teban do, ae on Telagi Yut Madep kisi do yanjba yokwi tok asak. Ae unun gin dima. Grik amin timikban on Telagi Yut Madep da nagalon wijek telagi tamo on anjupbal aban yo isali asak." ²⁹ † (Kalip Epesas kokup papmon amin kinda mani Tropimus unun Pol gat Jerusalem kokup papmon ekwal pindakgwit, unun do anjek gen unun yawit. Unun amin Pol da abidanban Telagi Yut Madepmon wigigimal yanj nandawit.)

³⁰ Kokup madepmon amin gen unun nandanj wuripdagek teri teri da timtim yanjek apgwit. Abinj Pol abidanj ilik ananj Telagi Yut Madep dakon nagal yapmanjek wanja abigiwit. Yanj anjek unudon gin Telagi Yut Madep dakon yoma kisi sopgwit.

Rom dakon emat amin da Pol abidawit

³¹ Pol anjakba kimot do anjakwa Jerusalem amin morap kisi gen butjap ematyo madep an unun dakon gen bini Rom dakon emat amin dakon mibiltok amin da nandagit. ³² Yanj nandanjek unudon gin kila amini di gat ae emat amini di gat timikban timtim yanjek minjat amin kabikon pigiwit. Pigakwa amin da emat amin dakon mibiltok amin gat ae emat amini gat pindagek Pol sanjenjek dima anjakgwit. ³³ Emat amin dakon mibiltok amin da obinj Pol abidanjek nap teban bamori banj Pol abisini do yoyigit. Anjek amin yanj yoyigit, "On namin amin kinda? Ae ninarj agit?" ³⁴ Yanjban di da gen kinda yanjakwa di da njwaknjwari yawit. Yanj yanjek upbalap madep anjakwa gen bami kinda dima abidagit. Do Pol abidanj ananj emat amin da yomakon awigini do yoyigit. ³⁵ Pol kinj yut unun da manj wigigon altanjakwan amin da Pol si anjakba kimotjak do gwayan tebaisi awit. Yanj aba emat amin da pasalek Pol si kendak ananj wigiwit. ³⁶ †† Amin morapmi da bujon yolek madepsi sigin yanj tidanjek yawit, "Anjakba kimakban!"

Pol da Juda amin iyi dakon nandanj gadat dakon mibili yoyigit

³⁷ Emat amin da Pol ananj yutnikon awigik do anjakwa emat amin dakon mibiltok amin Grik genon da yanj iyigit, "Gen kinda tagi gayikenj?"

Yanjban iyigit, "Gak Grik gen nandisal, ma? ³⁸ † Abikisokgwan Isip amin kinda gapman gat emat wasanjek amin dapdap sibani tonj amin 4 tausen timikban miktimon amini minikon kiwit. Gak unun amin dima, ma?"

³⁹ Yanjban Pol da yagit, "Nak Juda amin kinda. Kokupno unun Tasas, Silisia miktimon tosok. Kokup madepno amin morap da man bini nandanj. Amin gen tagi yoyikenj?"

⁴⁰ Yanjban mibiltok amin da gen tagi yoyisak do iyigit. Iyinjban Pol unun manj wigigon da agek upbalap dima ani do kisiri da tilak anj yomgut. Yanj aban amin kisi upbalap yipmanj mudawit. Yanj anjakwa Pol da Ibru genon da yanj yoyigit,

22 "Not kabi ae dat kabi nandani. Nak gulusun kin-da dima agim do dayikdisat." ² Nandaba Pol Ibru genon da gen yanjakwan upbalap dima anjek tayangok egipgwit. Yanj anjakwa Pol da yanj yoyigit, ³ †† "Nak Juda amin kinda. Merjno da Tasas kokup pap Silisia miktimon tosok unudon anjalagit. Mani nak on kokup papmon tagagim. Yoyinjdetno Gamaliel unun da nak babiknin dakon gen teban morap tagisi nayinj dekgit. Ji Pinjkop dakon pi but dasi anj, nakyo kisi yanj gin anj kimakgim. ⁴ †† Nak da minjat ae wili nandanj gadat anjek Yesu Yolyol Kosit nanj agipgwit unun panjupbal anjek dapbo kimotni do pi agim. Anjek pabisinj panjanj dam teban yutnon panjigim. ⁵ Yanj anjapbo mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae kila amin dakon gen kokwin amin kabi da nandanj namgwit, do nak da pi agim unun da ji tagi dayinj tentenoni. Unun da Juda amin notnin Damaskus egipgwit do papia kinda mandawit. Unun naba nak Yesu nandanj gadanj imgwit amin kabi Damaskus egipgwit unun timik panjobinj Jerusalem dam teban yutnon yopmanjek kobogi do yo yokwi anyomni do anjek kigim."

Pol da but tobil agit dakon mibili yoyigit

(Yabekbi 9.3-19 ae 26.12-18)

⁶ Pol sanjenjek yanj yagit, "Nak kinj gildat binap 12 kilok da tilagon Damaskus anjakmat anjapbo tentenji madep kinda Kwen Kokup da pinj anjbinap aban nak binapmon akgim. ⁷ Tentenjan naban nak miktimon manj pagek nandanjapbo gen kinda altanjek yanj nayigit, 'Sol! Sol! Gak nido nak anjupbal ak do pi asal?'

⁸ "Yanjban yanj iyigim, 'Amin Tagi gak namin?'

"Iyiko yagit, 'Nak Yesu Nasaret amin nanj anjupbal ak do pi asal.' ⁹ Amin nak gat agipgumanj unun tentenji kawit. Mani gen unun nayigit unun dima nandawit.

¹⁰ "Nayinjban iyigim, 'Amin Tagi, nak ninarj abenj?'

"Gen unun yoko Amin Tagi da nayigit, 'Gak pidanj Damaskus kokupmon pigaki amin kinda da pi morap aki do yanj mudanj gamgum unun do gayisak.'

¹¹ Tentenji madep unun tentenjan naban dabilno pilin tagit do amin agipgumanj unun da nak kisitnokon da abidanj Damaskus abigiwit.

¹² "Abigi nepba amin kinda mani Ananias nak nandak do apgut. Unun amin Pinjkop gawak iminjek gen teban guramik kimakgit. Juda amin morap Damaskus egipgwit da nandaba amin kilegisi kinda agit. ¹³ Ananias unun kapmatjok da abinj agek nak yanj nayigit, 'Sol not, dabilgo aeni sinjosak.' Yanj nayinjban unudon gin sinjanjek Ananias kagim. ¹⁴ Kanjapbo nayigit, 'Babiknin

† 21:29 Ya 20.4 †† 21:36 Lk 23.18 † 21:38 Ya 5.36-37

†† 22:3 Ya 5.34 †† 22:4 Ya 8.3

dakon Pinjkop da gak da nianşi abi do nandisak unjun golinban koki do manjin gepgut. Ae Amin Kilegi kanjaki unjun da iyi gen gayinban nandaki do manjin gepgut. ¹⁵ Gak yo morap pindak nandanjo agil unjun minat amin morap yoyin tenjentokdisal. ¹⁶ Do bisap noknok dima abi. Pidanek telagi pakbi sonjek mani yanjaki unjun da diwarigo wiririk gaban.'

¹⁷ "Don aeno Jerusalem tobil abin Telagi Yut Madepmon wigi bisit an egek dabilno kulabik anjakwan dipmin yombem kinda kagim. ¹⁸ Kanjapbo Amin Tagi da yan nayigit, 'Gak tepmisi pidan Jerusalem yipman ki. Nak dakon gen on kokup papmon yoyiki kan, amin da dima abidokdan.'

¹⁹ "Nayinban iyigim, 'Amin Tagi, dima, on amin kalip nak da muwut muwut yut morapmon agek amin gak nandan gadan gamgwit unjun baljanek dam tebanon yopgum unjun nandan naman. ²⁰ Ae gak dakon gen yan tenjentok amingo Stiwen anakba kimakgit bisapmon nak kapmatjok agek tip ban anjakgwit amin dakon imal dubakni ilik yopman naba kila agim. Anjek pindagapbo Stiwen anakba kimakban nandako tagisi agit.'

²¹ "Mani Amin Tagi da nayigit, 'Nak da Amin Nwakriwari Kabi kokup dubagisikon ekwan unjun do kiki do yabekdat.'

Pol da emat amin nak Rom amin kinda yan yoyigit

²² Pol da Amin Nwakriwari Kabi do gen unjun yanakwan amin da nandanek yan tidanek yawit, "Anakba kimakban. Unjuden amin miktimon tagi dima egipmi."

²³ Yan tidanek imal dubakni ilik maba kinakwa kimababan timik maba kwen wigiwit. ²⁴ Yan anakwa emat amin dakon mibiltok amin da emat amini yan yoyigit, "Ji Pol anki nin ekwaman yutnon baljoni. Baljanek amin da mibili nido japmi nandanek yan tidan iman unjun dakon mibili iyi yanban nandani." ²⁵ Yoyinban anki kisit kandapyoni panjinin anjek wamgwit. Anakwa Pol da kila amini kapmatjok akban kanek yan iyigit, "Gen kokwin amin da nak dakon mibilno dima kan nandanjo anakwa nak nitdan. Unjun tagi dima akdan. Nak Rom amin kinda. Ji Rom dakon gen teban yapmanjan."

²⁶ Yanban kila amini gen unjun nandan kin mibiltok amini yan iyigit, "Ma, on amin Rom amin kinda. Gak nianşi akdisal?"

²⁷ Iyiban kin Pol yan iyigit, "Nayinbi nandako. Gak Rom amin kinda?"

Iyiban yagit, "Asi nak Rom amin kinda."

²⁸ Yanban yan yagit, "Nak Rom aminsi dagok do tomini madepsi yumgim."

Yanban Pol da iyigit, "Gak yan agil mani nak altagimon da Rom aminsi kinda egipgum da egisat."

²⁹ Yanakwan amin Pol baljok do awit pasalek dima baljawit. Anakwa mibiltok amin da Pol Rom amin kinda nan yoyiko nap teban nan anteban ayin yan kan nandanjo anjek unjun kisi pasol pasol agit.

Pol gen kokwin amin kabikon gen yagit

³⁰ Juda amin da Pol ni gulusun nan agit do yon, emat amin dakon mibiltok amin unjun dakon mibili pakyansi nandak do pi agit. Do gildat kinda do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae Juda amin dakon gen kokwin amin morap abin muwutni do gen tebai yipgut. Yipban abin muwugakwa Pol dakon nap teban witdal iminjek abigi yipban unjun da inamon akgit.

²³ Pol da sinjanban gen kokwin amin kabikonsi kinakwan pindagek yan yoyigit, "Not kabi, abikikon da win abisok egisaron nak Pinjkop da dabilon butnokon da tagisi egi anjan wit yan nandisat." ² Gen unjun yanban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Ananias da Pol da kapmatjok akgwit amin gen kaganikon anjan do yoyigit. ³ Yoyinban anjakwa Pol da yan iyigit, "Pinjkop da gitdisak. Gak yut dakon pompom kilegi yombem, mani mukgwan nip da nanba nitniranbi. Gak gen teban guramikdat yan nandanek nak gen pikon nep do abil da yikdal. Mani gaga gen teban yapmanek nitni do yoyisal."

⁴ Amin kapmatjok akgwit da gen unjun nandanek Pol yan iyiwit, "Gak Pinjkop dakon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin do yanba yokwi tok an imisal, ma?"

⁵ Yanba Pol da yoyigit, "Not kabi, Pinjkop da papiakon gen yan tosok:

'Ji kila aminji kinda do yanba yokwi tok dima ani.' On amin unjun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin yan dima koko pisak."

⁶ Pol da gen kokwin amin kabi di unjun Sadyusi amin ae di Parisi amin yan nandan yomgut. Do gen papmon da yan yoyigit, "Not kabi, nak Parisi amin kinda. Datno kisi unjun Parisi amin kinda. Nak amin kimakbi da kimoron da don pidokdan unjun do nandan teban tanek egisat. Yan nandisat do anjek gen pikon nepman." ⁷ Sadyusi amin da amin kimakbi aripmi dimasi pidoni, ae anjelo wupyo mini yan yon. Mani Parisi amin unjun kisi nandan teban ton. Yan nandan do anjek gen unjun yanban Parisi amin ae Sadyusi amin iyi uwal uwal anjek pudan kabi bamori awit. ⁹ Anjek gen teban yoyindet amin di unjun Parisi kabikon nani unjun da pidan agek madepsi yan tidanek yan yawit, "On amin gulusunni minisi koman. Wup bo anjelo kinda da gen bo iyigit? Unjun dima nandanjan." ¹⁰ Yan yanba emat amin dakon mibiltok amin da pindakban gen emat madepsi awit. Yan anjek amin kabi bamot unjun da Pol teri teri da ilikba giptimi daganakwan kimotjak yan do pasalgit. Do emat amini yabekban pigi Pol amin kabi da binapmon nan gwayen anjan emat amin da yutnon ankiwit.

¹¹ Anki yipba kalbi Amin Tagi da Pol da kapmatjok agek yan iyigit, "Gak pasol pasol dima aki. Si teban tanek egipbi. Nak dakon gen Jerusalem yan tenjentagil unjun Rom miktimon yan gin yan tenjentoki."

† 22:18 Ya 9.29-30 †† 22:19 Ya 8.3; 26.9-11 ‡ 22:20 Ya 8.1
‡† 22:21 Ya 9.15 ‡‡ 22:25 Ya 16.37 ‡‡† 22:29 Ya 16.38

‡‡‡ 23:2 Jn 18.22-23 § 23:3 Mt 23.27 †† 23:5 TP 22.28 †††
23:6 Ya 26.5 ‡‡ 23:7-8 Mt 22.23 ‡†† 23:11 Ya 27.24; 28.16,23

Juda amin da Pol anjakba kimotjak do gen yan anteban awit

¹² Wisa dagokdo Juda amin muwugek Pol anjakba kimotjak do wagil yan anteban awit. Anjek yawit, "Jap pakbiyo dima anjek Pol anjatno kimagakwan don noner. Yan dima aner kan, Pin kop da nin tagi nindapjak." ¹³ Yan teban tok awit amin unun 40 yapgut.

¹⁴ Amin kabi unun kin mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae kila amin kabi yan yoyiwit, "Nin jap dima nanek Pol anjatno kimagakwan don noner do wagil yan anteban aman. Yan dima aner kan, Pin kop da nin tagi nindapjak. ¹⁵ †Do ji gat ae gen kokwin amin kabi gat muwugek emat amin dakon mibiltok amin do gen yipba kwan unun da Pol yipban jikon opjak. Mibilni sigin nandak do nandaner, gen yan yipba kisak. Anjakwan jikon dima abin altanjakwan kosiron anjatno kimotjak do nin tagap toner."

¹⁶ Mani Pol gwaktani da kosiron pasilikon da anjatdan dakon geni nandanek emat amin da yutnon wigi Pol unun do iyigit.

¹⁷ Iyinjban Pol da emat amin 100 dakon kila amin kindan yan iban opban yan iyigit, "Gak on monji abidan anjan mibiltok amingokon ankwu gen di nandak unun iyisak." ¹⁸ Iyinjban monjisok unun ankinjek mibiltok amin yan iyigit, "Dam tebanon egisak amin Pol da yan naban opbo on monji gagon anopber do nayinjban anobisat. Gen kindan nandak unun gayikdisak."

¹⁹ Yanban mibiltok amin da monjisok unun kisirikon da abidan anjan ilerikon kin iyi gin egek yan iyigit, "Gak ni gen nan nayik do nandal?"

²⁰ Yanban monji unun da yan iyigit, "Juda amin da anja gak da Pol yipbi gen kokwin amin kabikon pigisak do gen yan anteban ayin. Pol dakon mibili di gat nandaner yanon da top gayikdar. ²¹ Mani amin kabi kindan 40 yapmandak unun da jap pakbiyo dima anjek Pol kosiron pasilikon da anjatno kimagakwan don noner yan anteban awit. Yan dima aner kan, Pin kop da nin tagi nindapjak yan yawit. Do gak dima nandaner yobi. Gak da geni nandanek nandaner yobi do sintan ekwan."

²² Yan yanban mibiltok amin da monjisok unun yabegek yan iyigit, "Gak tayanngok kin gen nayil unun do amin kindan dimasi iyiki."

Pol yipba Sisaria kokupmon kigit

²³ Yan anjek mibiltok amin da emat amin 100 dakon kila amin bamori yan yoban opbal yan yoyigit, "Jil kin emat amin 200 gat, ae oskon akwan amin 70 gat, ae jangwa timit amin 200 gat yan timitjil. Timikbal tagap tanek kalbi 9 kilok Sisaria kini. ²⁴ Yan anjek Pol do os kindan kisi anjoman anjek Pol anjutnan anjan gapman dakon mibiltok amin madep Pelikskon anjini."

²⁵ Yan yoyinjek Peliks do papia kindan yan mandagit,

²⁶ "Nak Klodias Lisias da papia on gapman dakon mibiltok amin madep Peliks do mandisat. Gildat tagisi.

²⁷ †Juda amin da unun amin abidanek anjakba kimotjak do awit. Mani nak da unun Rom amin kindan yan kan nandaner agim, do nak gat emat amin kabino gat da kin uwalni da kisiron nan abidagimar. ²⁸ †Anjek ni gulusun kindan agit nan abidawit unun dakon mibili nandak do anjek gen kokwin amin kabinikon anjigim.

²⁹ Nak da Juda amin yoyiko iyi dakon gen teban kindan yapmak do anjek abidaman yan nayiwit. Mani gen yan imgwit unun koko yo madep dima agit. Rom amin nin da si anjatno kimotjak bo ae dam tebanon yipner da aripmon gulusun kindan dima agit. ³⁰ †Ae Juda amin da si anjakba kimotjak do pasilikon da gen yan anteban awit unun nandanek tepmisi yabekgo gagon obisak. Ae gen yan iman amin unun kisi gagon obinjek mibili nido gen yan iman unun gak da injamon yan tetenoni do yoyisat."

³¹ Kalbi emat amin gen unun guramigek Pol abidan anjan kokup pap Antiparis unudon ankiwit. ³² Wisa dagokdo emat amin kabi miktimon da agipgwit unun tobil iyi da yomakon kinakwa oskon agipgwit amin dagin Pol Sisaria anjan kiwit. ³³ Oskon agipgwit amin Sisaria kin altanjek gapman dakon mibiltok amin madep do papia unun iminjek Pol yo kisi unun da kisiron yipgwit. ³⁴ Gapman dakon mibiltok amin madep da papia unun maninjek Pol yan iyigit, "Gak provinsgo dukon?"

Yanban Pol da iyigit, "Nak provinsno Silisia."

³⁵ Yanban iyigit, "Gen yan gaman amin da abin altanjakwa gengo don nandaker." Yan iyinjek obin amini yoyinjban Pol kila amin madep Erot da kalip yut madep agit unudon yipmanjek kilani ani do yoyigit.

Juda amin dakon kila amin da Pol gen pikon yipgwit

24 Gildat 5 kabi egi mudanek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Ananias gat, ae kila amin di gat, ae Rom dakon gen teban nandak nandak amin kindan mani Tetulus kisi Sisaria pigiwit. Pigi Pol ni gulusun nan agit dakon geni gapman dakon mibiltok amin madep iyiwit. ² Gapman dakon mibiltok amin madep Peliks da Pol yan iban winakwan Tetulus da Pol gulusun agit dakon mibili yan iminjek Peliks yan iyigit, "Kila amin madep Peliks, gak da nin panpuluganaki emari mini yaworisi ekwaner. Gak nandak nandakgo tagisi do nin da miktimon kulabik tagisi anaki abisok tagisi ekwaner. ³ Unun do anjek nin gak do but galaksi nandanek ya yansi gayamaner. ⁴ Mani gak bisap dubagi abidono egipner unun tagi dima. Do nandaner yawok niminjek genin pisipmisok on nandaner nibi do gayamaner.

⁵ † "On amin yokwi morapmisi panalon aban komaner. On miktimon kokup kisi morapmon Juda amin dakon buri suganban emat upbalapyo madepsi an. Ae Juda amin nin nipmaner degek nandaner gadat njwaknwar kindan awit. Amin da unun kabi do Nasaret Amin yan yon. Unun amin kabi dakon mibiltok amini oni akdak.

⁶ †† On amin da Telagi Yut Madep anupbal aban telagi

† 23:15 Ya 25.3

†† 23:27 Ya 21.30-33; 22.25-27 ‡ 23:28 Ya 22.30 †† 23:30 Ya 23.16-23; 24.1-9 †† 24:5 Ya 17.6 ††† 24:6-7 Ya 21.28-30

dima tosak do pini anjakwan abidagiman. ⁸ Do gak da gaga iyinjaki gen morap yan imaman unun bami yoman yan iyi yanjakwan nandaki."

⁹ Yan yanjakwan Juda amin kisi da Tetulus dakon gen jonjgek yan yawit, "Gen morap yosok unun bamisi yosok."

Pol da Peliks gen iyigit

¹⁰ Gapman dakon mibiltok amin madep da Pol da gen yosak do kisit tilak an iban Pol da yan yagit, "Nak nandisat, bilak morapmi gak on amin kabi dakon gen kokwin kila agak amini egipgul. Do gen yan namerj dakon kobogi gayik do tagisi nandisat. ¹¹ Amin yoyiki kan yan gayikdan, nak Pinjkop gawak im do anjek Jerusalem kinj altanek gildat 12 kabi egipgum. ¹² Juda amin nandanakwa nak amin kinda gat gen emat Telagi Yut Madepmon dima agimak. Bo ae muwut muwut yutnikon bo kokup papmon amin panmuwugek upbalap ani do butni dima sugagim. ¹³ Abisok gen on yan namañ dakon bami kinda dima golikdan. Unun top yorj. ¹⁴ Mani gen bamisi unun yan. Nak babiknin dakon Pinjkop gawak iminjek Yesu Yolyol Kosit nan agisat. Juda amin da unun kosit do nandan gadat njwaknwarin kinda yan yorj. Nak gen teban morap toñ ae kombi amin da gen morap mandawit unun nandan teban tosot. ¹⁵ Pinjkop da amin kilegi ae yokwiyo kisi don kimoron ban paban pidokdan unun do nandan teban tanek egisat. On aminyo kisi yan gin nandanek ekwan. ¹⁶ Yan do anjek bisapmi bisapmi Pinjkop da dabilon ae amin da dabilon butnokon gulusunjo mini egipberj do kilani tebaisi asat.

¹⁷ "Nak bilak di kokup njwaknwarikon egek don Jerusalem apgum. Juda amin notnoni yoni mini amin panpulugok do monerj panapgum, ae Pinjkop do mukwa sok do kisi apgum. ¹⁸ Nak Telagi Yut Madepmon kik do anjek mibiltok kilektok dakon silip yolek don kigim. Telagi Yut Madepmon kili kilek tagim da egapbo nandawit. Nin amin kalonjok da upbalapmi mini egipguman. ¹⁹ Mani Juda amin di Esia Provins da apgwit unun da nak abidawit. Unun amin kabi kisi pigiman da abisok gak da injamon gen yan namañ tam tagi. Mani dima piwit do Juda amin kabi on akgaman da nak do gen di yan nam do nandan kan, abisok gak da injamon agek gen yan namni kan tagi. ²⁰ On Juda amin kabi nak asidon gen kokwin amin kabini da injamon agapbo kili nandawit. Do ni gulusunjo nan kawit unun nanji gayini do yoyi. ²¹ Nak gen kalonji kinda gin gen papmon da yan yagim, 'Pinjkop da amin kimakbi aeni paban pidokdan unun nandan teban tosot. Yan nandisat do ji da nak gen pikon nepman.'"

²² Peliks unun Yesu Yolyol Kosit unun dakon mibili kili nandan mudagit. Do Pol gen unun yan mudanjawan Juda amin jomjom ani do yoyinjek yagit, "Emat amin dakon mibiltok amin Lisias da pinjakwan genji dakon yan dagok don an daberj." ²³ Yan yoyinjek emat amin 100 dakon kila amin yan iyigit, "Pol dam tebanon

yipmanek tebai dima wamni. Ae notni da anpulugok do apba kan, dima kirinjik yobi."

Peliks da Pol dam tebanon yipban bilak bamori egipgut

²⁴ Gildat kabi di egi mudanjakwa Peliks gat minjatni Drusila gat apgumal. Drusila unun Juda minjat kinda. Peliks da Pol yan iban obin Yesu Kristo nandan gadan imim dakon mibili do iyinjawan nandagit. ²⁵ Pol unun anpak kilegi gat, ae amin iyi do kila anjek anpak kalipmi pabinj yopmanek egip egip dakon gen gat, ae Pinjkop da don gen pikon nipdisak unun do iyigit. Iyinjawan Peliks da nandan pasalek yagit, "Gak nipman dek kiki. Don bikbikno kinda tanban kan opbi do gen yipbo opjak." ²⁶ Peliks unun Pol da monerj di iban dam tebanon nan pulugan yipban kisak unun do kisi nandagit. Yan nandagit do bisap morapmi Pol yan iban opban gen yagimal.

²⁷ Don bilak bamori egi mudanjakwa Posius Pestus da Peliks dakon tamo abidagit. Anjakwan Juda amin da Peliks do nandaba tagi asak yan do Peliks da Pol dam tebanon sigin yipban egipgut.

Pol da Rom dakon kila amin madep Sisa da geni nandisak do yagit

25 Pestus da abin gapman dakon tamo madep abidan yigek wasanek Judia miktim kila agit. Anjek gildat kapbi egi mudanek Sisaria kokup pap yipmanek Jerusalem wigigit. ² Wigakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Juda amin dakon mibiltok amin gat da Pestuskon kinjek Pol gen yan imgwit unun do iyiwit. ³ Iyinjek tebaisi yan yawit, "Gak nin panpuluganek yanbi unun amin yipba Jerusalem wisak." Amin di kosiron pasilek Pol anjakba kimotjak do kili yoyiwit unun do anjek gen unun iyiwit. ⁴ Yanba Pestus da yan yoyigit, "Pol Sisaria dam tebanon egisak. Nak Sisaria kili ununjok pigikdisat. ⁵ Do kila aminji di yopba nak gat pigino gulusunjo kinda agit kan, unun amin da gen yan imni."

⁶ Pestus unun gat gildat 8 bo 10 egi mudanjakwa Sisaria pigigit. Pigi pakgwit da wisa dagokdo gen pi an yutnon yigek Pol anopni do yoyigit. ⁷ Yoyinban anjabin yipba agakwan Juda amin Jerusalem da piwit da Pol anjwasin akgwit. Anjek gulusunjo yokwisi morapmisi agit yan yanek gen yan imgwit. Mani gen unun bami mini isalsi yan imgwit.

⁸ Yanba Pol da yan yoyigit, "Nak Juda amin da gen tebanon gulusunjo kinda dima agim. Ae Telagi Yut Madep do bo ae Sisa do gulusunjo kinda dima agim."

⁹ Yanban Pestus unun Juda amin da but galak nandan imni do anjek Pol yan iyigit, "Gak Jerusalem wigi nak da injamon agaki gen on yan gameñ unudon nandanek do tagi nandisat?"

¹⁰ Yanban Pol da yan iyigit, "Nak Sisa dakon gen kokwin amin kabikon akdat. Idon gin gen yan namgwit dakon geni nandagi. Nak Juda aminon gulusunjo kinda

† 24:15 Jn 5.28-29 †† 24:18 Ya 21.17-28 ‡ 24:21 Ya 23.6 ††† 24:22 Ya 23.26

‡‡ 25:2 Ya 24.1 ‡‡‡ 25:3 Ya 23.15 ‡‡‡ 25:7 Ya 24.5-6

dima agim unun gaga pakyanji nandisal. ¹¹ Nak si kimokgej da aripmon sun kinda agim karj, tagi nikba kimokgej. Mani top yanek gen pikon nepgwit karj, amin kinda da nak Juda amin da kisiron dimasi nepjak. Rom dakon kila amin madep Sisa dagin geno nandisak do nandisat."

¹² Yanban Pestus nandarj kokwin amin kabini gat gen yanek unun da kwenon yan iyigit, "Gak Sisa da gengo nandisak do yal, do Sisakon kikkisal."

Pestus da kila amin madep Agripa Pol do iyigit

¹³ Gildat kabi di egi mudanek kila amin madep Agripa gat sami Benaisi gat Pestus kok do Sisaria kokupmon opgumal. Obinej but galak gen iyinej pi tamo on abidagil unun do nandando tagisi asak yan iyigimal. ¹⁴ †Sisaria gildat morapmi egipgumal do Pestus da Pol dakon geni amin madep iyinej yagit, "Peliks da amin kinda dam tebanon yipgut da egisak. ¹⁵ Nak Jerusalem wigigim bisapmon Juda amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabini gat, ae kila amini gat da unun amin gen yan imgwit. Yan iminej sun agit dakon kobogi nak da yan dagok anapbo kobogi yokwi abidosak do yawit. ¹⁶ Yanba yoyigim, 'Rom amin ninon gen teban kinda yan tosok. Amin kinda da amin kinda gen yan imjak karj, amin unun da geni yan imjak amin da inamon agek gen yan iban kobogi tagi yosak. Yan aban asi yo yokwi kinda agit karj, kobogi do yo yokwi tagi an imimi. Yan dima ani karj, Rom nin dakon gen teban yapmanjan.'

¹⁷ "Nak idon opgum bisapmon gen yan imgwit amin nak gat kisi opgumarj. Obinej nak bisap noknok dima agim. Pakgimarj da wisa dagokdo gen pi yutnon yigek unun amin anopni do yoyigim. ¹⁸ Anjobinakwa gen yan imgwit amin da pidan agek yo yokwisi kinda agit do bo yan imdan yan nandagim. Mani dima. ¹⁹ Yum yo bamori dogin gen emat awit. Kinda unun iyi Pinjop anpak nianji anek gawak iman unun do yawit, ae kinda unun amin kinda kimakgit mani Yesu do gen emat awit. Mani Pol da Yesu unun pidagit da egisak yan yosok. ²⁰ Nak gen unun dakon mibili nandako dima pisagit do nianon da gen kokwin kilegi aben yan do antidok agim. Do Pol yan iyigim, 'Gak Jerusalem wigi nak da inamon agaki gen on yan gamen unudon nandaken do tagi nandisat?'

²¹ "Yan iyiko Pol yan yagit, 'Nak Sisa da geno nandisak do nandisat. Do idon dam tebanon egapbo don nepbi Sisakon kikerj.' Yan yagit do dam tebanon sigin egipjak do yan dagagim. Unudon egakwan Sisakon kigik dakon kosit anoman anek don yipbo kisak."

²² Agripa da gen unun nandanej Pestus yan iyigit, "Nak da naga unun amin dakon geni nandaken do nandisat."

Yanban Pestus da kobogi yan iyigit, "Anwa yanakwan nandakkisal."

²³ Gildat kinda do Agripa gat Benaisi gat kila amin madep imalni tagisi panek opgumal. Opbal emat amin

dakon mibiltok amin madep gat, ae kokup pap unun dakon mibiltok amin gat kisi muwut muwut yutnon wigiwit. Anakwa Pestus da Pol yan iban wigit. ²⁴ Winakwan Pestus da yan yagit, "Kila amin madep Agripa, gat ae amin morap on muwamarj ji on amin do koni. Juda minat amin morapyo Jerusalem ekwan ae idon ekwan kisi da on amin gen yan imgwit. Anek madepsi yan tidanek unun amin dimasi egipjak, nak da si anakgo kimotjak do nayiwit. ²⁵ Mani nak da gulusun kinda si kimotjak da aripmon dima agit kagim. Ae iyi Sisa da geni nandisak do yagit, do nak da yan mudan ibo Sisakon kikkisal. ²⁶ Mani ni gen bami kinda nan mandan yipbo amin madepninon kisak unun dima nandako pisolok. Dam tebanon amin kinda yipbo kinakwan gen yan imgwit dakon but piso gen kinda gat dima yipbo kisak karj unun tagi dima. Do kila amin madep Agripa, gak ae amin kabi ji kisi da on amin dakon mibili nandani do anek muwamarj. Mibilni pakyanji nandano pisanakwan gen bami papiakon tagi mandaken."

Pol Agripa da inamon gen yagit

26 Agripa da Pol yan iyigit, "Bikbik gabo gaga do gen ya."

Iyiban mirak yopni do Pol kisiri anenagek iyi kutnok do gen yan yagit, ² "Kila amin madep Agripa, gak Juda amin nin dakon anpak unun pakyanji nandisal, ae pidok pidok mibili nido amarj unun kisi nandarj mudosol. Do Juda amin da gen yan naminakwa nak naga ankutnok do gen kobogi gak da inamon yok do tagisi nandisat. Butgo yawori tanakwan yigek gen morap gayikdisat unun pakyanji nandaki.

⁴ "Juda amin morap kisi da nak pakyanji nandarj namarj. Nak moninisogon miktinnokon yawi diwatno gat egapno nandarj namgwit. Ae unudon gin dima, don Jerusalem panji egipgum bisapmon kisi nandarj namgwit. ⁵ †Nak dakon mibilno unun da kilisi nandarj namgwit, do iyi gayik do nandarj karj tagi gayini. Nak monji bilagi egipgumon da wasanek Parisi amin kinda egipgum. Parisi amin dakon gen tebani unun morapmisi. Juda amin kabi diwari dakon gen tebani yapmanek unun dakon jigisi. Gen teban morap unun guramikgim. ⁶ †Gen pikon nepgwit dakon mibili unun yan. Pinjop da babiknin do yo ak do yan teban tagit unun asi altokdisak yan nandarj teban tosot. ⁷ Juda amin nin dakon amin kabi 12 unun kalbi ae gildari Pinjop gawak imamarj. Yan anek yo unun asi altokdisak yan nandarj teban tanek ekwamarj. Kila amin madep, nak kisi unun dogin nandarj teban tanek egisat. On gen dogin Juda amin da gen pikon nepgwit. ⁸ Amin diwari ji nido Pinjop da amin kimakbi aripmi dima paban pidokdan yan nandarj?

⁹ † "Kalip nakyu kisi Yesu Nasaret amin dakon man abin yip do pi madepsi aben yanji nandagim.

¹⁰ Jerusalem kokup papmon pi yanji agim. Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yan mudan naminakwa Yesu dakon telagi minat amin kabi morapmi dam tebanon yopgum. Ae si dapba kimotni do gen

† 25:14 Ya 24.27

†† 26:5 Pil 3.5-6 ‡ 26:6 Ya 23.6; 28.20 †† 26:9 Ya 8.3

yaŋ aŋteban awiron nakyo kisi da si dapba kimotni do yagim. ¹¹ Bisap morapmi Juda amin dakon muwut muwut yut tawiron agek unun amin Yesu manji imni do pi madepsi agim. Nak butjap madepsi nandan yomiŋek yo yokwisi aŋ yoben do kokup pap dubagikon kisi yol paŋkigim.

Pol da iyi Yesu nandan gadan imgut do iyigit (Yabekbi 9.3-19 ae 22.6-16)

¹² "Bisap kindakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yaŋ mudan naba Damaskus kigim. ¹³ Kila amin madep, nak yaŋsi gayisat, gildat binap 12 kilok da tilagon kosiron kinapbo tenŋenji madep kind a Kwen Kokup da piŋban kagim. Tenŋenji unun tapmimi tonŋi tenŋenagit. Gildat dakon tenŋenji yapgut. Tenŋenji unun nak ae amin agipgumaŋ ninon yamgut. ¹⁴ Aŋek tenŋenjaŋ niban nin kisi miktimon maŋpak mudagi-maŋ. Maŋ pagek nandanapbo Ibru genon da gen kin-da yaŋ nandagim, 'Sol, gak nido nak aŋupbal ak do pi asal? Gak nak dakon galaktok yol do kurak taneŋk gaga naŋ tepmi imisal.' ¹⁵ "Yaŋ nayiŋban yagim, 'Amin Tagi gak namin?' "Yaŋ yoko Amin Tagi da yagit, 'Nak Yesu. Nak naŋ aŋupbal ak do pi asal. ¹⁶ Gak pidaŋ at. Gak nak dakon oman aki do aŋek manjiŋ gep do altaŋ gamisat. Gak abisok yo pindakdal, ae yo don goliko pindatgi unun dakon yaŋ tenŋenjok abi do manjiŋ gepmandat. ¹⁷ Nak da gak aŋkutnaŋapbo gaga dakon amin kabi ae Amin Nwakŋwari Kabi da gak dima aŋupbal ani. Gak yabek-go Amin Nwakŋwari Kabikon kin ¹⁸ †but dabilni pabi pi-soni. Pabi pisaŋek piŋin tuk manji imiŋek but tobiŋ aŋek tenŋenikon apni. Abiŋek Sunduk dakon tapmimon da pulugaŋ kinŋek Piŋkopmon apni. Aŋek nak nandan gadan naminakwa diwarini wiririk yobo telagi miŋat amin kabinokon saŋbeni.' "

Pol Piŋkop dakon pi agit unun do iyigit

¹⁹ Pol saŋbenek yaŋ yagit, "Kila amin madep Agripa, nak Kwen Kokup dakon yo unun kaŋek geni dima kinaŋkigim. ²⁰ Damaskus da wasaŋek Jerusalem ae Ju-dia miktim kisi, ae Amin Nwakŋwari Kabikon agek Piŋkop dakon gen yoyiŋ tenŋenjaŋek yaŋ yagim, 'Ji but tobiŋ aŋek Piŋkop nandan gadan imni. Yaŋ aŋek asi but tobiŋ ayiŋ yaŋ amin da dandani do aŋpak kilegisi ani.' ²¹ Gen unun yaŋapbo Juda amin da Telagi Yut Madepmon abidanek nikba kimokgeŋ do pini awit. ²² Mani Piŋkop da aŋpuluŋaŋakwan egi aŋaŋ wigim da abisok egisat. Yaŋ agit do abisok idon agek amin isali ae amin madep ji do gen on yaŋ tenŋenosot. Gen on kalipsigwan kombi amin gat ae Moses gat da yo don altoni do yawit unun baŋgiŋ yosot. ²³ ††Yaŋ yawit, 'Kris-to unun tepmi paŋek don kimoron da wasok wasok pi-dot pidot amin egipjak. Aŋek Israel aminon ae Amin Nwakŋwari Kabikon kwan Piŋkop dakon Gen Bin Tagisi dakon tenŋenji do yaŋ tenŋenosak.' "

† 26:18 Ais 42.16; Ep 2.2; Kol 1.13 †† 26:23 Lk 24.44-47; 1Ko 15.20

Pol da Agripa but tobiŋ asak do iyigit

²⁴ Pol gen sigin yaŋakwan, Pestus da madepsi yaŋ ti-daŋek yagit, "Pol gak but upbal al. Nandak nandak kalugi timit do pi morapmisi abi unun da nandak nandako aŋupbal ak."

²⁵ Yaŋban Pol da yagit, "Kila amin madep Pestus, nak but upbal dima asat. Nandak nandakno tagisi tanja-kwan gen bami yosot. ²⁶ Unun yo morap unun nomansi altaŋ mudawit, do kila amin madep Agripa da gen morap yosot unun kisi nandan mudosok. Unun do aŋek pasol pasoli mini nomansi iyisat. ²⁷ Kila amin madep Agripa, gak kombi amin dakon gen nandan teban tosol yaŋ nandisat."

²⁸ Yaŋban Agripa da Pol yaŋ iyigit, "Bisap pisipmisok gen nayiŋbi Kristo Dakon Amin kind a dagokerŋ yaŋ nandisat, ma?"

²⁹ Yaŋban Pol da kobogi yaŋ iyigit, "Bisap pisipmi bo dubagi egek but tobiŋ ani unun da yo madep dima asak. Gak ae on amin kabi abisok nak dakon gen nandan, ji kisi nak yombem giŋ ani do Piŋkop bisit iyisat. Mani on nap teban kisit jikon paŋteban ani do dima galak tosot."

³⁰ Pol yaŋ yaŋban kila amin madep, ae gapman dakon mibiltok amin madep, ae Benaisi, ae amin diwari amin madep gat yikgwit unun kisi pidaŋ akgwit. ³¹ Pidaŋ agek yut unun yipmaŋ degek notni yoyiŋ yoyiŋ aŋek yawit, "On amin si kimotjak bo ae dam tebanon egipjak da aripmon gulusuŋ kind a dima agit." ³² Yaŋ yaŋakwa Agripa da Pestus yaŋ iyigit, "On amin yipbi isal tagi kigigi, mani iyi Sisa da geni nandisak do yagit, do Sisakon yipno kisak."

Pol Rom kigit

(Kilapmi 27-28)

Pol Rom kisak do tap wakgakon yipgwit

27 Nin tap wakga abidanek Itali miktimon kinaŋ do yaŋ aŋteban awit. Aŋek Pol gat ae dam tebanon amin di gat timik emat amin 100 dakon kila amin da kisiron yopgwit. Kila amin unun mani Julius. Unun Sisa Dakon Emat Amin Kabikon nani kind a. ² †Nin kokup pap Adametium dakon tap wakga kindakon wigigi-maŋ. Tap wakga unun Esia miktim dakon kokup pap diwari ton unudon kik do agit. Aristakus, kokupni Tesalonaika, unun nin gat kisi kigimaŋ. Provinsni unun Masadonia.

³ Agapno wisa dagaŋban Saidon kokupmon paŋki akgimaŋ. Unudon Julius da Pol do nandaban tagi agit do yaŋ iyigit, "Gak kwi notgoni da yo nido wadasal unun tagi aŋpulugoni." ⁴ Unun kokup yipmaŋ dek kinapno mirim dambi da apgut do Saiprus miktim tim tap binap tosok unun da yongam aŋakwan nin unun

‡ 27:2 Ya 19.29

tetgin da kigimanj. ⁵ Kiñek Silisia ae Pampilia Provins bamot yapmanjek tap binap mandanek kokup pap Maira unjon kiñ altagimanj. Maira unjon Lisia Provinskon tosok. ⁶ Unjon kokup papmon Julius da tap wakga njwaknjwari kind añalon agit. Tap wakga unjon kokup pap Aleksandria dakon tap wakga kind. Unjon tap wakga Itali kik do agit do nin unjon wigigimanj.

⁷ Wigino mirim unjon dambi da apgut do tap wakga unjon yaworisi agegakwan gildat kabi di mudawit. Nin si antidok anjek don kokup pap Nidas ankwari agimanj. Mirim dambi da sigin abinjakan tap wakga antobilno miktim timjok kind tap binap tosok unjon mani Krit unjon da anjonngam anjakwan mirim dima agit tetgin da kigimanj. Kiñek Krit dakon miktim tomni diwat kind a yipban tap kaga kigit mani Salmone unjon da kapmatjok da yapmanjek kigimanj. ⁸ Tap wakga dakon kila amin pi madepsi anakwa Krit dakon tap kidipmiñ nanj yolek kigimanj. Kiñ don kokup kind mani Tap Waga Tamo Tagisi unjon kiñ altagimanj. Kokup unjon kokup pap Lasia da kapmatjok tosok.

⁹ Nin yaworisi agek bisap madepsi nagimanj. Anjek Ju da amin da Pinjok do nandanek jap kelek ekwan bisap madepni unjon kili yapmak, do mirim sikakyo da tap pakbi anjupbal akdisak nanj nandanek Pol da nanj yagit, ¹⁰ "Amin morap, gen dayisat unjon pakyanji nandani. Nin kinapno bisap yokwisi kind noman nanj nimdisak. Anjakwan yik gat ae tap wakga gat ae nin gat kisi mudokdamanj." ¹¹ Mani emat amin 100 dakon kila amin Pol da gen unjon yagit do nandaban yo isali anjakwan tap wakga abidok amin gat ae tap wakga dakon ami gat dakon nandak nandakni yolgit. ¹² Ais bisapmon tap wakga unjon tamokon tagi dima panji akganj. Do amin morapmi da but kalon anjek yum Piniks kokup papmon panji egip do ankilik koner nanj nandawit. Unjon ais bisapmon tagi egipner nanj nandawit. Piniks unjon Krit miktimon saut tet do tosok, ae unjon da gildat pigisak tetgin do noman tagi kokogi. Piniks unjon Krit dakon tap wakga panji akganj tamo kind. Unjon mirim madep dima asak.

Mirim madepsi agit

¹³ Mirim saut tet da yawori anjakwan Piniks tagi kiner nanj nandawit. Nanj nandawit do kirat madep tap wakga abidanban akganj unjon ilikba winjan Krit da tap kidipmiñ nanj yolek kigimanj. ¹⁴ Mani bisap dubak dima agapno mirim madepsi tapmimi tonj kind apgut. Mani unjon Nod Tet Mirim nanj yonj. Unjon mirim da Krit miktim timon da apgut. ¹⁵ Abinj tap wakga tebaisi tidanjanwan nin sigin kik do antidok agimanj, do tap wakga yum kono mirim da iyi awilgit. ¹⁶ Anjakwan nin kiñ miktim timjok kind tap binap tosok mani Kauda unjon da manjikon da kigimanj. Unjon da yonngam timi di agit do nin pi madepsi anjek bot moninj abisino bunjon nolgit unjon ilitno apgut. ¹⁷ Apban tap wakga dakon pi monji da ilikba tap wakgakon winjan tebaisi anteban awit. Nanj anjek nap teban yopba tap wakga da mibilgwan pukwa tap wakga dima tuwil kisak do wamanj panjeban awit. Ae Aprika miktim unjon da kap-

matjok niman tim yokwi kind tosok mani Sitis unjon tap wakga da kiñ teban tosok nanj do pasol pasol awit. Nanj awit do tap wakga dakon imal ilikba pinjba yum kanakwa mirim da tap wakga awilgit. ¹⁸ Mirim gat tap gat da nin tebaisi ukwayikgimal, do wisa dagokdo tap wakga dakon pi monji da yik morap maba tap kaga pigi mudawit. ¹⁹ Anjek gildat kind do tap wakga dakon pi monji da tap wakga dakon yoni diwari maba pigiwit. ²⁰ Mirim sikakyo madepsi da dagok dagogi mini anjakwan gildat morapmi agipgumanjon gildat dabil gat ae gik gat dima pindakgimanj. Ae nin pulugan kiner nanj kind dima nandagimanj. Nin kisisi pasildamanj nanj nandagimanj.

²¹ Gildat morapmi jap dima nanjek agipgwit. Don Pol da binapnikon agek nanj yoyigit, "Amin kabi, ji nak dakon gen guramikba Krit miktim timon si egipguman tam, tap wakga dima yokwi nanjan, ae yo morap dima pasilbam. ²² Mani abisok nanj dayisat, nin kabikon kind dima pasildisak. Tap wakga dagin wagil tasik tokdisak, do ji but pasol dima ani. ²³ Nak Pinjok gawak imisat. Nak unjon dakon amin. Unjon dakon anjelo kind da da kalbi abinj nak da kapmatjok agek ²⁴ "yanji nayik, 'Pol, gak dima pasolgi. Asisi gak kiñ Sisa da injamon atdisal. Nandaki, gak dakon bisit Pinjok da kili nandak, do amin morap gak gat tap wakgakon ekwan unjon dima pasildanj." ²⁵ Pinjok dakon anjeloni da nanj nayik, do ji dima pasolni. Pinjok top dima yosok. Gen nayik unjon nanji altanjan kokdamanj. ²⁶ "Yum kanapno mirim da tap wakganin awil anki miktim tim kind tap binap tosok unjon yipban teganj atdisak."

²⁷ Nin gildat 14 non Tap Adia unjon agek unjon kalbi binap 12 kilok tap wakga dakon pi monji da nin miktim tim kindakon abinj ankapmat amanj nanj nandawit. ²⁸ Nanj nandanek tap pakbi ilari bo ae kwen nanj kok do tilak yipba pigi 40 mita abidagit. Nanj kanjek ae timisok di gat kiñ tilak aeni yipba pigi 30 mita abidagit. ²⁹ Nanj kanjek tap wakga kiñ tipmon tidanjan wagil tuwil kisak nanj do si pasalgwit, do tap wakga da bunjikon kirat madep tap wakga abidanban akganj 4 kabi yopba pigiwit. Nanj anjek wisa tepmi dagosak do bisit pi awit. ³⁰ Tap wakga dakon pi monji unjon nianj anjek tap wakga tayangok yipmanj degek giptimnin panjnutnoner nanjon da kosit wusik awit. Do bot moninj witdalba pigakwan kirat madep tap wakga abidanban akganj unjon tomnikon da yopno pigini nanj top yoyiwit. ³¹ Anjakwa Pol da emat amin 100 dakon kila amin gat ae emat amini gat nanj yoyigit, "On amin kabi tap wakgakon dima egipni kanj, ji kisi pasildanj." ³² Nanjan emat amin da bot moninj anteban awit nanj unjon mandanj daganjan tap da ananj kigit.

³³ Wisawisa do Pol da amin morap jap noni do nanj yoyigit, "Bisap dubak butji tagi dima nanjakwa jap dima nawit. Isalsi agakwa gildat 14 mudak. ³⁴ Nanj do, ji jap si noni dosi dayisat. Nanjan unjon da ji panjeban asak. Ji dimasi pasildanj. Ae busunj dangwanjisok kind dimasi pasildisak." ³⁵ Gen unjon nanj mudanek bret abidan amin morap da dabilon Pinjok ya nanj iyinjek bret pu-

danej nagit. ³⁶ Yan aban amin morap kisi dakon but tagisi anjakwa kisi da jap nawit. ³⁷ Nin morap kisi 276 yan da tap wakgakon agipgumanj. ³⁸ Jap aripninon nanjek tap wakga tagap tosak yan do wit maba tap kagagwan pigiwit.

Tap wakga tuwil kigit

³⁹ Wisa daganakwan tap wakga dakon pi monji da miktim unun kanek ni miktimon abimanj unun dima nandaba pisagit. Mani tap wakga da panji atjak tamo nimani tonj tagisi kinda kawit. Yan kanek nin unudon panji atnejan kan tagisi yan nandawit. ⁴⁰ Yan nandawit do kirat madep tap wakga abidanban akganj unun dakon napni mandan daganba tap kagagwan tawit. Yan anek unudon gin tap wakga antobilakwa agisak dakon kindap kwik dakon napni witalgwit. Anek mirim da tap wakga pisonban kisak do imal ilikba kwen wigigit. Yan anjakwa tap wakga unun tap kidipmij tetgin kigit. ⁴¹ Mani tap wakga niman madep kinda tap binap tagit unudon wukwan abidagit. Tap wakga dakon tomno nimanon tebaisi teganej tagit. Yan anjakwan tap da tap wakga dakon bunji tidan tuwilgit.

⁴² Emat amin da dam tebanon amin pakbi pudanej wagil kikanjan yan nandanej si dapba kimotni do nandawit. ⁴³ Mani emat amin 100 dakon kila amin da Pol anjuknanej dima dapba kimotni do nandagit, do dima dapni do emat amin yansop anyomgut. Anek tap pudan nandan amin tap pakbigwan manek unun da kalip ilenon wigini do yoyigit. ⁴⁴ Anjakwa amin diwari kindap diwat ae tap wakga dakon diwat ban timigek ilenikon wigini do yoyigit. Yoyinban yan gin anek nin kisin ilenikon tagisi wigigimanj. Amin kinda dima pasilgit.

Pol Malta miktim timon egipgut

28 Nin ilenikon tagisi wigigimanj. Wigek miktim timjok kinda tap binap tosak unun mani Malta unudon obimanj yan kokup amin da niyinja nandagimanj. ² †Unun kokupmon amin da nin do anpak tagisi anjimgwit. Sikak manek kokup mirimisi agit do kindap panj sonjek unudon kindap alinanj do niyiwit. ³ Pol kilan kilan di panmuwuk kindapmon sonjakwan tunon amin emari tonj kinda kindap tedep da yolban wigit. Winj Pol da kisiron injinej geni duban pigakwan teganej tagit. ⁴ Unun kokupmon amin da kanba Pol da kisiron tunon amin unun telinj telinj aban kawit. Yan kanek iyi gin notni yoyinj yoyinj anek yawit, "Koni, on amin unun amin kinda anjakban kimakgit. Tap kaga pigi dima kunwak, mani abisok kobogi yomyom pinjop da dima egipjak do nandisak, do kobogi imisak." ⁵ ††Mani Pol da tunon amin unun pambalikban kindapmon manakwan Pol da giptimon yo kinda dima noman tanj imgut. ⁶ †Amin giptimi pap tosak bo ae unudon gin manj pagek kimotjak yan nandawit. Mani bisap dubagi egi kanba Pol da giptimon yo kinda dima alnan imgut yan kanek nandak nandakni kulabik anek yawit, "On amin unun pinjop kinda."

⁷ Kindap sonj aligimanj da kapmatjok Malta dakon kila amin madepni dakon yoma unudon tosak. Kila amin unun mani Publius. Unun amin da nin timik yutnikon panji gildat kapbi kilanin tagisi agit. ⁸ Publius dakon datni unun sot anek giptimi kindapmi sonjakwan pakgit. Ae kok ilityo kisi agit, do Pol unun kok do wigek bisit anj iminj mudanej kisitni kwenikon wutjinej anjmilip agit. ⁹ Yan aban unun miktim timon sot amin diwari kisisi apba panjmilip agit. ¹⁰ Nin do nandaba wukwan niminej but galak do yo morapmi nimgwit. Ae tap wakga abidok do agimanj bisapmon kosit agek nanj panjo anenj do yo unun tap wakgakon yopgwit.

Pol Rom kinj altagit

¹¹ Nin Malta miktim timon kanek kapbi egipgumanj. Egek don tap wakga kinda abidanej kosit wasagimanj. Unun tap wakga ais bisapmon unudon panabinj akgit. Tap wakga unun Aleksandria kokup pap dakon. Tomnison kokup kidat Sus dakon monji bamotni unun yayat dakon wupmi pasinj yopbi. ¹² Nin tap wakga abidanej kokup pap Sirakus kinj gildat kapbi unudon egipgumanj. ¹³ Egek don Sirakus yipmanj degek Regium kokupmon kinj altagimanj. Unudon pakgimanj da wisa dagokdo mirim saut tet da apgut do nin Regium yipmanj dekgimanj. Yipmanj degek gildat kinda do nin Puteoli kokupmon kinj altagimanj. ¹⁴ Unun kokupmon Yesu nandan gadan imgwit amin di pindakgimanj. Pindatno unun da Sonda kinda nin gat egipnejan do niyiwit. Do unun gat egek don miktim kosit Rom kokup papmon kigimanj. ¹⁵ Kinjanpo Rom amin diwari Yesu nandan gadan imgwit amin da nin abamanj yan nandanej nin timit do kosiron apgwit. Apba kokup kinda mani Apius Maket unudon nin amin diwari gat domdom agimanj. Ae diwari kokup kinda mani Yumanj Nanek Pokgonj Yut Kapbi unudon pindakgimanj. Pindagek Pol tapmim panek Pinjop ya yan iyigit. ¹⁶ Nin Rom pigino Pol iyi gin yut kindakon egakwan emat amin kinda da kilani aban egipjil do yawit.

Pol da Gen Bin Tagisi Rom yagit

¹⁷ Pol gildat kapbi egek Juda amin dakon kila amin yan yoba apgwit. Abinj muwugakwa yan yoyigit, "Not kabi, nak nin dakon amin kabi bo ae babiknin dakon anpak pabinj yop do anek yo yokwi kinda dima agim. Mani amin da nak Jerusalem abidan Rom amin da kisiron nepgwit. ¹⁸ ††Nepba Rom amin da gen morapmi nayinja geno nandaba gulusun kinda si nikba kimokgejan da arip dima agim kawit. Yan kawit do isal nepba kikenj do nandawit. ¹⁹ ††Mani Juda amin da yan do dima galak tawit. Yan awit do Sisa dagin geno nandisak do yagim. Mani nak naga dakon amin kabino gen pikon yopbejan yanon da dima agim. ²⁰ †††Mibili nanon da on nap teban kisitnokon yipgwit unun dayik do anek yan dabo aben. Israel amin da Mesaia apdisak yan nandan teban tonj. Unun Mesaia kili apgut yanji nandisat. Yan do anek dam tebanon egisat."

† 28:2 2Ko 11.27 †† 28:5 Mk 16.18 † 28:6 Ya 14.11

†† 28:18 Ya 26.31 †† 28:19 Ya 25.11 ††† 28:20 Ya 26.6-7

²¹ Yan yanban iyiwit, "Gak dakon gen Juda amin di da papiakon mandan yipba apban dima kagiman. Ae Juda amin kindi da Judia miitim da idon abinek gak do gen yokwi kindi dima niyiban nandagiman. ²² †Mani kokupmi kokupmi amin da Juda amin nin da bikbigon amin kabi kindi nandan gadat njwakwari kindi awit unun do gen yokwi yan yoba nandan, do gaga dakan nandan nandan niyibi nandan do nandan."

²³ Yan yanek bisap kindi yipmanek don unun bisap yipgwiron Pol da yut egipguron amin morapmi unudon apgwit. Apba wisa dagokdo da wigi pilin tuk anakwan Pol da Pinokop da Amin Kila Asak dakon geni yoyin tenenan yomgut. Yan anek Moses da gen tebanon, ae kombi amin da papiakon gen ton unun ban yoyinek Yesu nandan gadan imni do pi madepsi agit. ²⁴ Yanban di da Pol da gen yagit do nandaba bami agit, ae diwari da nandan gadat ak do dima galak tawit. ²⁵ Do iyi gin gen emat anek si kiwit. Mani dima kinakwa Pol da mibi gen kindi yan yoyigit, "Telagi Wup da kombi amin Aisaia antagap aban babikji do gen bamisi kindi yan yoyigit:

† 28:22 Ya 24.14

²⁶ †† 'Gak kin on amin kabi yan yoyiki: Ji bisap morapmisi gen nandan, mani mibili dima nandaba pi-sokdisak.

Ji bisap morapmisi sinjanek kokdan, mani dima kan nandanjo akdan.

²⁷ Unun do anek on amin nandan nandan kositni kili sogwit.

Ae gen kalugi di gat nandan do kurak tanek mirakni pan sogwit ae dabilni waman sogwit.

Yan dima awit tam, dabilni ae mirakni ae butniyo da kan nandanjo aba pisanban nagon tobilba nak da panmilip abom.' "

²⁸ Pol sanjanek yan yagit, "Unun do ji nandan, Pinokop da amin yokwikon ban timitjak dakon geni Amin Njanwari Kabikon kwan unun da mirak yopmanek nandan." ³⁰ Pol da yut unun egipgut unun si yuman nan nan anek bilak bamori egipgut. Egakwan amin da yutnikon abin abin anakwa nandan tagisi agit. ³¹ Anek Pinokop da Amin Kila Asak dakon geni yoyin tenenanek Amin Tagi Yesu Kristo do yoyin dekgit. Gen yan tenenok do dima pasalgit. Ae amin kindi da yan sop dima an imgut.

†† 28:26 Ais 6.9-10

Rom

But piso gen

Pol da papia on mandagit, nido Pol kin kokup pap Rom unjudon panmuwukbi egipgwit unjun pindat do nandagit. Unjudon bisap pisipmisok egek don Spen miktimon kin Gen Bin Tagisi yan tenjenok do nandagit. Do mibiltok on papia nan kalip yipban kigit. On papiagwan Pol da Kristo dakon Gen Bin Tagisi do pakyanji yan tenjenosok, ae Yesu yolyol amin da ni anpak ban ani unjun do yosok.

Mibiltok Pol da gildat tagi yan yoyinek ae Pinjkop da Rom panmuwukbi panpulugosak do bisit pi asak unjun do yoyigit. Anjek papia on mandagit dakon mibili yan yagit, "Nandan gadat agak kosiron dagin Pinjkop da dabilon minjat aminyo kilegi dagoman" (1.17). Pol da yan yosok, Juda amin bo ae Amin Nwakwari Kabi kisi yokwi pakpak gin. Do Pinjkop da nandan yawok yoyinek yokwikon ban timitjak kosit unjun kalonji kinda gin. Amin kinda Yesu Kristo nandan gadan imjak amin Pinjkop da yokwikon nan abidokdisak, anjakwan unjun amin Pinjkop dakon notnisi dagokdisak, ae Yesu Kristo dakon sami ae padik padikyo dagokdisak.

Pinjkop da amin kinda yokwikon nan abidosak kan, egip egipni kalugisak. Pinjkop unjun gat egakwan Wupni unjun aminon tugosok. Do yokwi ae kimot da unjun amin abin yipjak dakon tapmimni minisi. Kilapmi 5 mon da 8 ron Pol da gen teban dakon mibili yosok, ae Telagi Wup dakon tapmimni Yesu nandan gadan iman aminon pi asak unjun do yosok.

Kilapmi 9 non da 11 non Pol da jigini madep kinda do yosok. Pol iyi Juda amin kabikon nani kinda. Juda amin unjun kalip Pinjkop da iyi do manjigit. Mani Juda minjat aminyo morapmi da Yesu manji imgwit. Amin Nwakwari Kabi morapmi da Yesu dakon panjetni dagawit, mani Juda amin dima. Pol da yan yosok, Gulusun unjun Juda amin iyi dakon. Pinjkop da yo madep unjun iyikon ak do nandagit unjun dima kanba pisagit. Mani Pol da Juda minjat amin kabi Yesu dakon minjat amin kabikon don abin sanbekdan yan nandagit.

Gen mibi do Pol da panmuwukbi ni anpak ban ani unjun do yosok. Pol da amin do but dasi galak nan yomyom anpak ani unjun do morapmisi yosok. Ae Pinjkop dakon pi agak dakon anpak do yosok, ae gapman da yongamgwan egip egip, ae amin panpulugok anpak gat do yosok.

Nandan gadat kosiron dagin Pinjkop da dabilon amin kilegisi aman (Kilapmi 1-4)

Pol da yabekbi pini do yosok

1 †Nak Pol, Yesu Kristo dakon oman monji da papia on mandisat. Unjun da nak yabekbi pi aben do yan namgut, ae Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenok aben do manjin nepgut.

² †Kalip Pinjkop da Gen Bin Tagisi unjun do yan teban tok aban kombi amin da gen unjun Pinjkop da telagi papiakon mandawit. ³ Gen Bin Tagisi unjun da Monji do yosok. Unjun amin daganek Kila Amin Madep Dewit da kabikon da alagit. ⁴ Ae Pinjkop da kimoron nan aban pidagit bisapmon Telagi Wup da Amin Taginin Yesu Kristo unjun Pinjkop dakon Monji tapmim madepni nan imisak yanji noligit. ⁵ †Yesu da pi agit do anjek Pinjkop da nin do yo tagisi an niminek yabekbi pi anen do yan mudan nimgut. Nin da yan yomno Amin Nwakwari Kabikon amin morap Yesu nandan gadan iminek geni guramigakwa man madep pasak do anjek nin manjin

nipgut. ⁶ Jiyo kisi yan ilit nandanek Yesu Kristo da kabikon sanbewit.

⁷ †Rom amin, Pinjkop da ji do but dasi galak nan daminek iyi dakon amin kabi ani do yan damgut. Nak on papia ji do mandan damisat.

Pinjkop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni gat ae but yawotni gat jikon tosak do bisit asat.

Pol Rom amin pindat do nandagit

⁸ Nak mibiltok yan dayisat. Miktimi miktimi amin morap da ji dakon nandan gadat do madepsi yan, do ji do nandanek Yesu Kristo da manon Pinjkop ya yanji iyisat. ⁹ Pinjkop iyi nandisak, bisapmi bisapmi ji do nandanek bisit asat. Nak Pinjkop Monji dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenok asat unjun but dasi nandan kimagek asat. ¹⁰ †Nak bisit yan iyisat, jikon apben do nandisak kan, kosit kinda yipman naban jikon tagi apben. ¹¹ Nak ji dandak do galagisi nandisat, nido wupji dakon yo tagisi di dabo panek tebaisi atni do nandisat. ¹² Nandak nandakno yan tosok, ji dakon nandan gadat da nak anteban anjakwan nak dakon nandan gadat da ji panjeban asak.

† 1:1 Ya 9.15 †† 1:2 Ro 16.25-26 † 1:5 Ya 26.16-18; Gal 2.7-9

†† 1:7 IDT 6.25-26 †† 1:10 Ya 19.21; Ro 15.23

¹³ †Not kabi yanji nandani, nak bisap morapmi jikon ap do nandagim. Nido Amin Nwakrjwari Kabikon pi abo nandan gadat awit unjudeŋ gin jikon ak do nandisat. Mani bisap morapmi yo diwari da kosit sopmanj namanj. ¹⁴ Piŋkop da pi namgut unjun Grik amin, ae Grik amin dima, ae nandan kokwini kilegi amin, gat ae nandan kokwini tagi dima amin, unjun kisi panpulgokerj do pi namgut. Unjun aminon pi dima abeŋ kanj, gomano toŋ yanj asak. ¹⁵ Yanj do anek Rom amin jijo kisikon Gen Bin Tagisi yanj tenjenokerj do galagi madepsi nandisat.

Gen Bin Tagisi unjun Piŋkop dakon tapmimni

¹⁶ ††Nak Gen Bin Tagisi unjun do dima mayak tosot. Nido, unjun gen kagagwan Piŋkop dakon tapmimni tosok, do unjun gen da amin morap nandan gadat an unjun yokwikon banj timikdak. Mibiltok Juda amin timikdak, ae Amin Nwakrjwari Kabiyo kisi timikdak. ¹⁷ †Piŋkop nianjon da amin kilegi yanj niyisak unjun do Gen Bin Tagisi da nolisak. Nin nandan gadat anapno unjun do anek Piŋkop da amin kilegi yanj niyisak. Wasok wasok unjun nandan gadat, ae wasipyo kisi unjun nandan gadat kalongin. Gen kinda Piŋkop da papiakon tosok unjun do yosok.

“Amin kilegi unjun nandan gadat anek egipdanj.”

Amin kisi morap da Piŋkop manji imgwit

¹⁸ Piŋkop Kwen Kokup da anpaknin kokwin anek butjapni nolisak. Unjun da amin morap manji iminjek anpak yokwi an amin unjun do butjap madepsi nandan yomisak. Unjun amin da anpak yokwi anek gen bami witjinba toŋ. ¹⁹ ††Unjun amin Piŋkop dakon mibili kili nandawit, nido Piŋkop da iyi kili yoligit. ²⁰ ††Piŋkop da yo morap wasagiron da wiŋ abisok ekwamanjon unjun yo morap pindagek Piŋkop dakon mibilni pasili toŋ unjun nomansi pindakganj. Piŋkop dakon egip egip ni-anjensi, ae tapmimni toktogisi tosok unjun pindakganj, do amin kinda da nak Piŋkop dima nandan imisat yanj yogogi minisi.

²¹ †††Asi, Piŋkop nandan imgwit, mani unjun Piŋkopsi yanj nandanek mani anjksinjek ya yanj iyik do dima nandawit. Nandak nandakni upbal tawit, ae nandan kokwini tagi dima anakwa butni pilin tuk awit. ²² †††Nin nandan kokwinin tagisi yanj yawit, mani nandan kokwini tagi dima amin dagawit. ²³ †Unjun da Piŋkop tilimni toŋ egip egip teban egisak unjun manji iminjek dima gawak imgwit. Yum kanjek amin egi kimak kimak aman unjun dakon wupmi gat, ae minam, ae bit kilapyo gat, ae birombak mibili mibili dakon wupmi wasanjek gawak yomgwit.

Mijat aminyo da anpak yokwi mibili mibili awit

²⁴ Yanj awit do Piŋkop da yum pindagakwan yokwi dakon galaktok yolek notni da giptimon yumabi anpak injanisi an an awit. ²⁵ Unjun amin da Piŋkop dakon gen bami yipmanjek top gen banj yolgwit. Anek Piŋkop yo morap wasagit unjun manji iminjek yo morap wasagit unjun banj gawak yominjek omani anyomgwit. Mani Piŋkop yo morap wasagit unjun nanjin toktogisi anjksin kimori. Unjun asi.

²⁶ Unjun Piŋkop manji imgwit, do Piŋkop da yum pindagakwan anpak mayak mayagi ak do but kindap pawit. Anek mijat da mijat eyo dakon anpak yipmanjek mijat notni gat anpak yokwisi awit. ²⁷ ††Ae wiliyo kisi mijat eyo anpak yipmanjek wili notni gat anpak dima agagi ak do but kindap madepsi pawit. Anek anpak yokwisi awit unjun da aripmon kobogi do yo yokwisi timikgwit.

²⁸ Piŋkop egisak yanj nandawit, mani manji iminjakwa Piŋkop da yum pindagakwan iyi dakon nandak nandak yokwini yolgwit. Anek anpak yokwi dima agagi awit. ²⁹ Unjun anpak yokwi mibili mibili anek, wagat wagat, ae nandaba yokwi tok, ae pindak galaktok, ae amin dapba kimot dakon anpak, ae emat, ae top gen, ae gwayeŋ yok unjun aminon tugosok. ³⁰ Ae amin panjupbal ak do gen yokwi yonj, ae Piŋkop do nandaba yokwi tok anj, ae butjapmon da gen pap yonj, ae pibit tidok anj. Ae anpak yokwi kalugi panalon anj, ae meŋ datyo dakon gen dima guramikganj. ³¹ Unjun nandak nandakni tagi mini, ae iyi dakon yanj teban tok geni yapmanjanj, ae bupmini mini, ae diwari yopyop anpak dima anj nandan. ³² Piŋkop dakon gen teban kilegi da anpak yokwi unjudeŋ an amin si kimotni do yosok unjun nandan, mani yum kanjek unjun anpak yokwi morap sigin anj. Ae unjun gin dima, amin diwari da unjun anpak yokwi anakwa si jonjkanj.

Piŋkop da amin dakon anpakni kokwin kilegisi asak

2 †††Ji amin suganjek anpakni kokwin an amin yanj dayisat, ji disi do sunj kinda dima agimanj yanj yogogi mini. Ji amin suganjek anpakni kokwin anj bisapmon, unjun disiyo kisi do yonj. Nido, anpak yokwi an unjun disiyo kisi yanj gin anj. ² Nin nandanmanj, Piŋkop da unjudeŋ amin kokwinijek kobogi yokwisi yomisak, unjun kokwin kilegikon da asak. ³ Gak amin suganjek anpakni kokwin asal, mani gagayo kisi anpak yokwi yanj gin asal. Gak Piŋkop da gen yanj gaban tagi puluganj kikerj yanj nandisal, ma? ⁴ ††Piŋkop da anpak yaworisi anjgaminjek kobogi tepmi dima gaminjek gak do jomjom anjgisak unjun do nandabi yo isali asak, ma? Gak da but tobil abi do anek anpak yaworisi anjgamisak. Gak unjun dima nandisal, ma?

⁵ Mani, gak but teban anek but tobil ak do dima nandisal. Yanj anek Piŋkop da kobogi yo yokwisi anjgandisak dakon yo gaga madepsi panjmuwuk kak-

† 1:13 Ya 19.21 †† 1:16 Mk 8.38; Ya 13.46; 1Ko 1.18-24 † 1:17 Ab 2.4; Ro 3.21-22 †† 1:19 Ya 14.15-17; 17.24-28 †† 1:20 Jop 12.7-9; Kap 19.1 ††† 1:21 Ep 4.17-18 ††† 1:22 Jer 10.14; 1Ko 1.20 § 1:23 GT 4.15-19; Kap 106.20

§† 1:27 MS 18.22; 20.13; 1Ko 6.9 §†† 2:1 Mt 7.1-2; Jn 8.7 §† 2:4 Ep 1.7; 2Pi 3.15

wasal. Ae Piŋkop da miŋat aminyo gen kokwini kilegisi anjomdisak bisap madepmoŋ butjap madepni anjalon anjakwan gak kobogi yokwisi timitdisal. ⁶†Piŋkop da “amin kalon kalon anpak awit da aripmoŋ kobogi yomiŋ yomiŋ akdisak.”

⁷ Amin diwari anpak kilegisi ak do pi madepsi an ki-magek Piŋkop gat Kwen Kokupmoŋ tagisi egek man madep gat tilimni gat ae egip egip teban timit do wusik wusik an. Piŋkop da unun amin do egip egip dagok dagogi mini yomdisak. ⁸††Mani, amin diwari iyi dogin nandaneŋ gen bami manji imineŋ anpak yokwisi an amin unun Piŋkop dakon butjapni abidokdan.

⁹ Amin morap anpak yokwi an unun jigŋ tepmiyo madepsi pakdan. Mibiltok Juda amin da paba Amin Nwakŋwari Kabi kisi da pakdan. ¹⁰ Mani, amin morap anpak kilegi an unun tilim gat ae man madep gat ae but yawot gat timitdan. Mibiltok Juda amin da timikba Amin Nwakŋwari Kabi kisi da timitdan. ¹¹ Nido Piŋkop da miŋat amin morap tilak kalonikon gin kokwin asak.

¹² Amin Nwakŋwari Kabi Piŋkop dakon gen teban di-ma abidawit, mani yokwi aba Piŋkop da kobogi do yo yokwisi an yomdisak. Ae Juda amin da gen tebani abidawit, do yokwi aba gen tebani unun yolek gen yan yomdisak. ¹³ Nido, gen teban isal dogin nandan amin unun Piŋkop da dabilon amin kilegi dima. Gen tebani guramikgan amin banŋin Piŋkop da amin kilegi yan yoyisak. ¹⁴†Amin Nwakŋwari Kabi unun Piŋkop dakon gen tebani dima abidawit, mani diwari iyi da nandak nandagon da gen teban guramikgan. Piŋkop dakon gen teban dima abidawit, mani butnikon da anpak yokwi tagiyo iyi kokwinikgan. ¹⁵ Unun da yan nolisak, Piŋkop dakon gen teban butnikon kili mandabi. Ae Piŋkop dakon galak tok nandan, do bisap diwarikon butnikon da suŋ aman yan nandan, ae bisap diwarikon tagi aman yan nandan. ¹⁶ Bisap kinda apdisak, unun bisapmoŋ Piŋkop da Yesu Kristo obakon da amin morap kisi dakon anpak pasilikon da awit unun kokwin akdisak. Gen Bin Tagisi yan tenjenosot unun da unun do yosok.

Juda amin gen teban da paŋpulugosak yan nandan

¹⁷ Juda amin ji yan nandan, Piŋkop da gen tebani nin do nimgut, do nin do tagisi nandisak. Ae ji disi dakon man pawigeŋ, “Nin Piŋkop dakon notnisi ekwaman” yan yon. ¹⁸ Ji Piŋkop dakon galaktok nandan. Ji gen teban dakon nandak nandak morapmi kili pawit, do anpak kilegi unun tagisi yan yon. ¹⁹††Ji yanŋi nandan teban ton, “Gen tebanon nandak nandak tagisi morap gat ae gen bami gat timikgaman, do nin amin dabili mini dakon kosit yolik amin, ae pilin tukgwan ekwan amin dakon tenjenini. Nin nandan kokwini tagi dima amin gat ae miŋat monjiyo kisi dakon yoyiŋdetni” yan nandan teban ton. ²¹††Asi, ji amin morapmi yoyiŋ dekan, mani mibili nido ji disi ban yoyiŋdet dima an? Amin kabo dima noni do yoyan, mani ji disi kabo dima bo non? ²² Ji “Yumabi anpak dima ani” yan yon. Mani

disi yumabi anpak dima bo an? Ae ji kokup kidat gawak yomyom do dimasi agagi yan yon, mani Amin Nwakŋwari Kabi dakon kokup kidat gawak yomyom yutnon yoni kabo dima bo timikgan? ²³ Ji disi dakon man pawigeŋ, “Nin Piŋkop dakon gen teban pakyansi nandaman” yan yon. Mani ji disi gen teban kiringeŋek Piŋkop dakon man abin yipmanjan. ²⁴†††Piŋkop dakon papia da unun anpak do yan yosok:

“Juda amin ji da anpak yokwi an do anek Amin Nwakŋwari Kabi da Piŋkop dakon man abin yipmanjek jigilak gen yan iman.”

Giptim mandak dakon anpak bamisi

²⁵ Asi, gak gen teban guramikgi kan, giptim mandak anpak unun da anpak tagisi asak. Mani gen teban kiringitdal kan, gak giptimgo dima mandabi Amin Nwakŋwari Kabi yombem dagosol. ²⁶†††Ae amin kinda giptimi dima mandabi da gen teban guramikdak kan, unun amin giptimi mandabi yombem. ²⁷ Asi, Juda amin ji Piŋkop dakon gen teban abidawit, ae amin da giptimji mandawit. Mani ji gen teban kiringikan kan, Amin Nwakŋwari Kabi dakon anpak tagi da Juda amin ji amin yokwi yan dolikdisak, nido iyi giptim mandak dima an mani gen teban guramikgan. ²⁸ Juda aminon da altanbi da Juda amin bamisi dima asak. Ae giptim mandak anpak unun kwen giptim dakon yogin dima. ²⁹†Amin kinda Piŋkop da butni kanban tagisi asak unun amin Juda amin bamisi. Giptim mandak dakon anpak bamisi unun Piŋkop dakon gen teban guramik anpak da dima anjalon asak, Piŋkop dakon Wup da amin buron anjalon asak. Unun amin amin da mani di-ma awikwan, Piŋkop da mani awigisak.

Anpak yokwi da anpak tagi aripmi dima abin yipjak

3 Do gak Juda amin kinda kan, unun da nianon da gak anpulugosak? Ae giptim mandak dakon anpak unun da Juda amin tagi paŋpulugosok, bo dima? ² Unun da madepsi paŋpulugosok. Piŋkop da Juda amin do yo tagi mibili mibili yomgut. Mibiltok unun da geni kila ani do yomgut. ³ Asi, diwari da geni dima guramikgwit. Yan awit do Piŋkop da yan teban tok agit unun tagi kiringitjak? ⁴††Unun dimasi! Asi, amin morap top amin gin, mani Piŋkop kalon gin bami yogok amin. Unun do Piŋkop gen papia da yan yosok:

“Piŋkop gak anpak kilegikon da gen yan namisal.

Ae gen pikon gepni kan teban tokdisal.”

⁵ Nin dakon anpak yokwinin da Piŋkop dakon anpak kilegisi nomansi antenŋen asak kan nian yoneŋ? Piŋkop da yokwinin dakon kobogi niban suŋ asal yan tagi iyineŋ? Unun dimasi! Unun amin dakon nandak nandak gin. Piŋkop bisapmi bisapmi anpak kilegikon da pi dima asak kan, nianon da miŋat amin morapyo kokwin akdisak? ⁷ Amin diwari da yan yon, “Nak dakon top geno da Piŋkop dakon geni bamisi antenŋen anek man madepni awigisak kan, nianon da amin yokwi yan

† 2:6 Kap 62.12; YT 24.12; Mt 16.27; 2Ko 5.10 †† 2:8 2Tes 1.8
‡ 2:14 Ya 10.35 †† 2:19-20 2Ti 3.5 †† 2:21 Mt 23.3-4

††† 2:24 Ais 52.5 ††† 2:26 Gal 5.6 § 2:29 GT 30.6; Kol 2.11
§† 3:4 Kap 51.4

nayinek kobogi yokwi namisak?"⁸ Ae amin diwari da gen yokwi yan yon, "Kili anpak yokwi anapno unjodon da anpak tagi noman tanban." Amin diwari da yanba yokwi tok an naminek gen yokwi unjoden nak da yosot yan yon. Pinjop da kokwin agakni kilegikon da unjoun amin kobogi yokwisi yomdisak.

Amin kinda da anpak kilegi kinda dima asak

⁹†Do nian? Juda amin nin da amin diwari yapmanga-man? Unjoun dimasi! Nak kili dolit, Juda amin gat ae Amin Nwakwari Kabi gat nin kisi yokwi dakon tapmim da nin tebai wamanjak. ¹⁰††Unjoun do Pinjop gen papia da yan yosok:

"Amin kilegi kinda dima egisak. Minisi.

¹¹ Nandak nandakni tagisi amin mini.

Kinda da Pinjop wisin kok do pi dima asak.

¹² Amin kisi morap Pinjop manji iminek yokwi tawit.

Kinda da anpak tagi kinda dimasi asak."

¹³ †"Gen kagani unjoun kimakbi tamo yombem.

Top gen morapmi yon."

"Tunon amin dakon pakbi emari ton gen dulumnikon da mon."

¹⁴ ††"Bisapmi bisapmi amin jobit yominek panjasik ak do gen yon."

¹⁵ ††"Unjoun tepmisi amin dapba kimotni do kwan.

¹⁶ Unjoun dukwan dukwan amin panjupbal anek jigi yom do akwan.

¹⁷ Amin gat but kalon egip egip dakon mibilil dimasi nandan."

¹⁸ ††"Unjoun Pinjop do dimasi pasolgon."

¹⁹ Nin nandan, gen morap gen tebanon ton unjoun amin morap gen teban da yongamgwan ekwan unjoun da guramitni do ton. Do amin kinda da "nak amin kilegi" yan aripmi dimasi yosak. Nin kisi morap miktimon ekwan Pinjop da dabilon diwarinin ton.

²⁰ †††Do gen teban guramit kosiron da amin kinda Pinjop da dabilon kilegisi dima egisak. Dimasi! Gen teban da nin diwarinin ton yan nolisak, unjoun gin.

Kristo nandan gadan iman amin unjoun amin kilegi

²¹ Mani abisok Pinjop da ni kosiron da amin kilegi yan niyisak unjoun nolisak. Unjoun gen teban guramit kosiron da dima. Moses dakon gen teban gat ae kombi amin dakon papia gat da nianon da kilek tonej unjoun do yanjwok kili awit. ²² †Minjat amin morapyo Yesu Kristo nandan gadan iman unjoun Pinjop da amin kilegisi yan yoyisak. Kosit njwakwari kinda dima tosok. Amin morap Pinjop da dabilon arip gin. ²³ Nido nin kisi morap yokwi agiman, ae Pinjop gat Kwen Kokup aripmi dima egipmi. ²⁴ ††Mani Pinjop da nin do nandan yawok nimek minjat aminyo kilegi yan niyisak. Unjoun Yesu Kristo da nin yuman nan nipgut do anek yan niyisak. ²⁵ Pinjop da Yesu kimagek yawini da minjat amin morapyo nandan gadan imni unjoun dakon

† 3:9 Ro 1.18-2.24; 3.23 †† 3:10 Kap 14.1-3; 53.1-3 † 3:13 Kap 5.9; 140.3 †† 3:14 Kap 10.7 †† 3:15 Ais 59.7-8 ††† 3:18 Kap 36.1 ††† 3:20 Kap 143.2; Ro 7.7; Gal 2.16 § 3:22 Gal 2.16 §† 3:24 Ro 5.1

yokwini wiriritjak do manjigit. Unjoun agit da gen kokwin agakni unjoun kilegisi yan nolisak. Nido kalip minjat aminyo yokwi aba yo yawori an yominek kobogi tepmi dima yomgut. ²⁶ Ae abisok bisapmon iyi kokwin agakni unjoun kilegisi yan nolik do amin morap Yesu nandan gadan iman unjoun amin kilegi yan yoyisak.

²⁷ Do gen teban yolek unjoun kosiron da nin amin kilegi dima aman. Pi kinda anek dima, nandan gadat kosiron dagin amin kilegi aman, do amin kinda da iyi do dima nandaban wigisak. ²⁸ Nido nin nandan, nandan gadat kosiron dagin amin kilegi aman. Gen teban yolyol kosiron da dima.

²⁹ ††Pinjop unjoun Juda amin dakon Pinjop gin? Unjoun dimasi. Unjoun Amin Nwakwari Kabi kisi dakon Pinjopni. ³⁰ ††Nido Pinjop unjoun kalonj kindagin egisak, ae nandan gadat kosiron da Juda amin giptimi mandabi ae Amin Nwakwari Kabi giptimi dima mandabi unjoun kisi nandan gadan iminjakwa timikdak. ³¹ ††Do nandan gadat anek gen teban yum konej? Unjoun dimasi. Nin nandan gadat bamisi anek gen teban jonjigaman.

Abraham da nandan gadat aban Pinjop da amin kilegi yan iyigit

4 Yan do nin babiknin Abraham do nian yonej? ² Abraham anpak kilegi gin anek unjoun kosiron da kilegi man pagit tam iyi mani tagi awikwan. Mani Pinjop da dabilon unjoun kosiron da kilegi man dima pagit. ³ ††Pinjop gen papia da unjoun do nian yosok? Yan yosok:

"Abraham Pinjop dakon gen do nandan gadat aban amin kilegi yan iyigit."

⁴ Amin pi anek tomni timikgan unjoun do but galak dakon yo yan dima yoman. Unjoun tomni timikgan yan yoman. ⁵ Mani amin kinda pi dima anek nandan gadat asak unjoun amin Pinjop yokwi pakpak kokwin anek kilegi man yomisak unjoun da dabilon kilek tosok. ⁶ Dewit kisi da unjoun do yagit. Amin anpak tagi ak do pi madep dima an unjoun Pinjop da dabilon amin kilegi dagon, ae unjoun da kisik kisik tagi ani unjoun do yagit.

⁷ ††Dewit da yan yagit:

"Amin Pinjop dakon gen tebani yapba gulusunji unjoun yopman yominek diwarini wiriritjak unjoun amin kisik kisik ekwan.

⁸ Amin kinda yokwi aban Amin Tagi da kobogi im do sanbenek dima nandisak unjoun amin kisik kisik ekwan."

⁹ Ji nian nandan? Juda amin giptimni mandabi unjoun dagin gisami ton ekwan? Bo Amin Nwakwari Kabi giptimi dima mandabi unjoun kisi da gisami ton ekwan? Kisi bamot gisami ton ekwan. Nin yan yoman, Abraham nandan gadat aban Pinjop da amin kilegi yan iyigit. ¹⁰ Abraham nian aban Pinjop da amin kilegi yan iyigit? Giptimni mandagit bo don mandagi? Unjoun giptimni dima mandanjakwan Pinjop da amin kilegi yan iyigit. ¹¹ †††Giptimni dima mandanjek nandan gadat anjakwan Pinjop da amin kilegi yan iyigit. Anek don

††† 3:29 Ro 10.12 §† 3:30 GT 6.4; Gal 3.20 §†† 3:31 Mt 5.17 §† 4:3 WW 15.6; Gal 3.6 §† 4:7 Kap 32.1-2 §†† 4:11 WW 17.10-11

Abraham unjun amin kilegi kinda yan dakon tilak do giptim mandak dakon anpak imgut. Yan do, Abraham unjun amin morap giptim dima mandanjek Pinjkop nandan gadan iba amin kilegi yan yoyisak dakon datnisi egisak. ¹² Ae Abraham unjun giptimi mandabi amin kabi dakon dat yo kisi egisak. Mani amin giptimni mandanjek nandan gadat dima an amin unjun dakon datni dima egisak. Amin morap giptimni mandanjek Abraham da giptimni dima mandanjek nandan gadat agit yan gin nandan gadat an amin dakon datni egisak.

Pinjkop dakon yan teban tokni unjun nandan gadat amin morap kisi do ton

¹³ †Kalip Pinjkop da Abraham gat babikni gat do miktim morap kisi yom do yan teban tok agit. Abraham gen teban yolakwan unjun do anjek yan teban tok dima an imgut. Nandan gadat gin anjakwan amin kilegi yan iyinek yan teban tok an imgut. ¹⁴ ††Gen teban yolgan amin dagin Pinjkop dakon yan teban tokni timitni kan, nandan gadat unjun yo isali asak, anjakwan yan teban tokni unjun bami mini an mudokdar. ¹⁵ †Amin da gen teban yapmanakwa Pinjkop da butjap nandan yomisak. (Mani gen teban mini kan, gen kirinjit dakon diwarini mini.)

¹⁶ ††Pinjkop da Abraham gat babikni don altanjek egipdar unjun do nandan yawok yominek yan teban tok an yomgut. Do Pinjkop da yo unjun manjij yomgut unjun timit do nandan gadat anjek tagi timitni. Unjun yo gen teban yolgan amin dogin dima ton, amin morap Abraham da nandan gadat agit yan gin an amin kisi da yo unjun timitdar. Abraham unjun nin morap kisi dakon datnin. ¹⁷ ††Unjun do Pinjkop dakon papia da yan yosok: “Nak da gak gepbo miktimi miktimi amin egi an an kwan unjun dakon datni egipdisal.” Pinjkop unjun nandan gadan imgut da dabilon Abraham unjun datnin egisak. Unjun Pinjkop dagin amin kimakbi egip egip yomisak, ae yo dima tawit unjun gen yanjakwan noman ton.

¹⁸ †††Abraham unjun Pinjkop da yan teban tok an imgut unjun aripmi dimasi noman tokdar yan nandagit, mani miktimi miktimi amin egi an an kwan unjun dakon datni egipdisat unjun do nandan gadat tebaisi agit. Pinjkop da kili iyigit: “Babikgo da madepsi irej tokdar.”

¹⁹ †††Abraham unjun bilakni 100 do monji aripmi dima panjalagi, ae minjatni Sara unjun yo kisi monji aripmi dima panjalagi agit, mani nandan gadatni dima yawogek tebaisi tagit. ²⁰ Pinjkop da yan teban tok an iban but bamot anjek nandan gadatni dima yipman dekgit. Nandan gadatni sigin teban tanjakwan Pinjkop do man madep imgut. ²¹ Ae Pinjkop da yo ak do yan teban tok agit unjun aripmi tagi akdisak yanji nandan teban tagit. ²² †Yan do anjek Pinjkop da Abraham dakon nandan gadatni kanjek “amin kilegi yan iyigit.”

† 4:13 WW 17.4-6; 22.17-18; Gal 3.29 †† 4:14 Gal 3.18 † 4:15 Ro 3.20; 5.13 †† 4:16 Gal 3.7 †† 4:17 WW 17.5 ††† 4:18 WW 15.5 ††† 4:19 WW 17.17 § 4:22 WW 15.6

²³ Gen unjun mandabi unjun yan: “Pinjkop da amin kilegi yan iyigit” gen unjun Abraham dogin dima mandabi. ²⁴ Gen unjun nin kisi do yosok. Nin Pinjkop Amin Taginin Yesu kimoron nan aban pidagit unjun nandan gadan imaman amin Pinjkop da amin kilegi yan niyisak. ²⁵ †Pinjkop da Yesu nin dakon diwarinin wiriritjak do yum kanjakwan amin da anjakba kimakgit. Ae nin da kilegi man paner do anjek kimoron nan aban pidagit.

Nin Kristo gat kisi kimakgiman ae unjun gat kisi egip egip abidagiman

(Kilapmi 5-8)

Pinjkop da nin minjat aminyo kilegi yan niyisak

5 Yan do anjek nin nandan gadat ano Pinjkop da minjat aminyo kilegi yan niyisak. Do Amin Taginin Yesu Kristo da panpuluganban nin Pinjkop gat but kalon ekwaman. ² Yesu da minjat aminyo nandan gadat aman unjun Pinjkop dakon nandan yawot kagagwan piginer do yoma witald nimgut da nin abisok unjudon tebaisi akgaman. Anjek nin Pinjkop da abin timikban Kwen Kokupmon iyi da tilim madepgwan egipner do nandan teban tanjek jomjom aman, ae nin unjun do nandanjek kisik kisik aman.

³ ††Nin unjun dogin kisik kisik dima aman. Jigi noman tar niman unjunyo kisi do kisik kisik aner, nido jigi da nin dakon but panjeban anjakwa jigikon tebaisi akgaman. ⁴ Ae jigikon tebai agek egip egipnion anpak kilegisi noman ton, ae unjun anpak da nin jonjkan but galagon da nandan teban tanjek jomjom anjek ekwaman. ⁵ Ae jomjom aman unjun isal dogin dima aman, nido Pinjkop da Telagi Wupni butnion tagal niban unjun da Pinjkop da nin do but dasi galak tar nimisak unjun nolinban koman.

⁶ Nin tapminnin mini da egapno Pinjkop bisap yipguron Kristo da abin yokwi pakpak amin nin do kimakgit. ⁷ Miktim amin ninon kinda da amin kilegi anpulugok do kimot ak do dima nandisak, mani amin tagisi kinda amin diwari da unjuden amin anpulugok do tagi kimotni. ⁸ †Mani nin yokwi pakpak sigin egapno Kristo da nin do kimakgit. Unjun da Pinjkop da nin do but dasi galak tar nimisak unjun nolinban koman. ⁹ ††Kristo dakon yawi da nin panjilek aban nin amin kilegi agiman, do unjun da nin madepsi panpuluganjek panjutnanban Pinjkop da japmisi nandanjek yokwi pakpak amin do kobogi yokwisi yomjak bisapmon tagisi egipdaman. ¹⁰ Nin Pinjkop gat uwal sigin egipguman bisapmon Pinjkop dakon Monji da kimagek uwal uwal tagit unjun mosak dakon pi anjek panmuwukban Pinjkop gat but kalon agiman. Yan agit do yanji nandan, abisok Monji kalugi egisak do anjek Pinjkop da nin yokwikon ban timitdisak. ¹¹ Ae unjun gin dima,

§† 4:25 Ais 53.4-5 ††† 5:3 Jem 1.2-3; 1Pi 1.5-7 §† 5:8 Jn 3.16; 1Jn 4.10 §†† 5:9 Ro 1.18; 2.5; Ep 2.3-5

Amin Taginin Yesu Kristo da nin paɗpulugaɗban nin Piɗkop gat but kalonɗ agimaɗ, do nin unun do kisik kisik madepsi amanɗ.

Adam da kimot aɗalon agit, mani Yesu da egip egip aɗalon agit

¹² †Adam amin kalonɗi kinda dagin yokwi aban yokwi da miktimi miktimi amin nin kisi timikgit. Ae yokwi da kimot aɗalon agit. Aban miɗat amin morapyo kisi kimot da timikgit, nido amin morap kisi yokwi awit.

¹³ ††Piɗkop da Moses do gen teban dima imiɗakwan yokwi miktimon kili tagit. Mani gen teban dima tagit do Piɗkop da amin dakon yokwini dima manjigit.

¹⁴ Mani Adamon da wiɗ Moses da bisapmon amin yokwi awit do kimot da miɗat amin morapyo timikgit. Diwari Adam da Piɗkop dakon gen irakgit unuderɗ dima awit, mani kimot da ununyo kisi timikgit.

Adam unun Yesu don altosak dakon tilak agit, nido Adam da yo agit unun dakon bami miɗat amin morapyo kisikon ireɗ tagit. ¹⁵ Mani Adam dakon yokwi gat Piɗkop dakon nandaɗ yawotni gat unun arip dima, unun iyi iyi. Amin kinda, Adam, unun da yokwi aban amin morapmi da kimakgwit. Mani Piɗkop dakon nandaɗ yawotni da kimot dakon tapmim abinɗ yipmanɗek miɗat aminyo morapmikon madepsi tugaɗ yomgut. Amin kalonɗi Yesu Kristo dakon nandaɗ yawotni do aɗek Piɗkop da nin paɗpulugaɗban amin kilegi agimaɗ. Yo unun but galak do nimgut. ¹⁶ Piɗkop da but galak do kilegi man nimgut unun da yo madepsi asak, unun da Adam da yokwi aban jigɗ pagimaɗ unun madepsi yapmanɗak. Adam dakon yokwini do aɗek Piɗkop da miɗat aminyo gen pikon yopmanɗek kisi morap tasik toni do yagit. Mani Piɗkop da but galak do yaɗ agit: miɗat aminyo yokwi morapmi aba nandaɗ yawok yomiɗek amin kilegi yaɗ yoyigɗ. ¹⁷ Amin kalonɗi kinda da gen kirinɗit aban unun dakon yokwini da kimot aɗalon aban kimot da kila amin madep kinda da yaɗ amin morap pabiɗ yopgut. Mani Piɗkop dakon nandaɗ yawok gat ae but galak yoni gat dakon tapmim da kimot dakon tapmim yapmanɗek madepsi daman. Do nin yaɗsi nandamanɗ, miɗat amin morap Piɗkop dakon nandaɗ yawot unun abidoɗ Piɗkop da amin kilegi yaɗ yoyiɗakwan amin kalonɗi Yesu Kristo da pi agit do aɗek miktimon egipjak bisapmon tebaisi atdaɗ.

¹⁸ †Yaɗdo, amin kalonɗi da gen teban kirinɗikban unun yokwi do aɗek Piɗkop da amin morap kobogɗ yokwi timitni do gen pikon yopgut. Yaɗ gin, amin kalonɗi kinda da aɗpak kilegi aban Piɗkop da unun agit do aɗek nin amin kilegi yaɗ niyiɗakwan kalugi ekwamaɗ. ¹⁹ ††Amin kalonɗi da gen kirinɗit aban unun do aɗek amin morap kisi yokwi pakpak amin dagawit. Yaɗ gin amin kalonɗi da gen guramit aban miɗat amin morap kisi amin kilegi dagokdaɗ.

²⁰ Amin da aɗpakni unun yokwisi yaɗ kaɗ nandaɗyo ani do aɗek Piɗkop da gen tebani yoban abidawit.

Mani amin da yokwi morapmisi aba yokwi awit da aripmon Piɗkop da nandaɗ yawot madepsi aɗ yomgut. ²¹ ††Do yokwi da kila amin madep da yaɗ yigek amin morap kimot aɗalon aɗ yomgut. Mani abisok Piɗkop dakon nandaɗ yawotni kila amin madep da yaɗ yikdak. Amin Taginin Yesu Kristo da pi agit do aɗek Piɗkop da nandaɗ yawok nimiɗek amin kilegi yaɗ niyiɗakwan egip egip dagok dagogi mini abidomanɗ.

Nin Kristo gat kisi kalonɗi kimakgimaɗ

6 Do nin niaɗ yoneɗ? “Piɗkop dakon nandaɗ yawotni da madepsi ireɗtosak do aɗek nin yokwi sigin aneɗ” yaɗ tagi yoneɗ, ma? ² Unun dimasi! Nin kimakbi yombem do yokwi dakon yaɗ ilit aripmi dima nandaɗek yolyoli. Do niaɗon da yokwi sigin aneɗ? ³ ††Nin Yesu Kristo gat gadanɗek telagi pakbi sogimaɗ bisapmon nin morap kisi Yesu gat kimot kalonɗi agimaɗ. Ji unun dima nandaɗ, ma? ⁴ †††Telagi pakbikon nin Kristokon gadano kimot kalonɗi ano Piɗkop da nin Kristo gat kisi wayikgit. Ae Dat da tapmim madepnikon da Kristo kimoron naɗ aban pidagit, do unun da aripmon nin egip egip kalugikon egipneɗ.

Nin Kristo gat kisi kalonɗi egipdamanɗ

⁵ Nin Kristokon gadano unun da kimot agit nin yo kisi yaɗ gin kimakgimaɗ, do unun da kimoron da pidagit unuderɗ gin nin kimoron da pidokdamanɗ. ⁶ †Nin nandamanɗ, but kalip dakon tapmim wagil minisi asak do aɗek Yesu gat ae nin dakon but kalipnin gat kisi tilak kindapmon dagwit. Do nin yokwi dakon oman amin saɗbenek dima ekwamaɗ, ⁷ nido amin kili kimakgit unun yokwi dakon oman amini dima egisak.

⁸ Nin Kristo gat kisi kimakgimaɗ, do nin unun gat kisi egipdamanɗ yaɗsi nandaɗ teban tomaɗ. ⁹ Nido nin yaɗsi nandamanɗ, Kristo kimoron da kili pidagit, do ae kimot kinda gat aripmi dima asak. Kimot tapmimi mini do saɗbenek aripmi dima abinɗ yipjak. ¹⁰ Kimot agit unun yokwi dakon tapmim abik do aɗek bisap kalonɗi kinda kimakban dagagit, mani abisok Piɗkop man madep im do egisak. ¹¹ ††Do yaɗ gin ji yaɗ nandani, “Nin kimakbi yombem da yokwi da kisiron dima ekwamaɗ. Nin Yesu Kristokon gadagimaɗ, do Piɗkop man madep im do ekwamaɗ.”

¹² †††Ji yokwi yipba unun da giptimji si kimori unun kilani dima asak. Yokwi da ilik paɗgwan giptim dakon galaktok yokwi di abam. ¹³ †††Ae ji yokwi yipba giptim diwatji kisi kila aɗakwan aɗpak yokwi dima ani. Ji kimakbi tamokon da pidawit da kalugi ekwaɗ, do ji disi baɗ Piɗkop do paret ani. Aɗek Piɗkop yipba giptimji kalonɗi kila aɗakwan aɗpak kilegi ani. ¹⁴ †††Yokwi da saɗbenek kilasi dima akdisak, nido ji gen teban da kisiron dima ekwaɗ. Ji Piɗkop dakon nandaɗ yawot da kaɗagwan ekwaɗ.

† 5:12 WW 3.6; Ro 6.23 †† 5:13 Ro 4.15 † 5:18 1Ko 15.22
†† 5:19 Ais 53.11

‡‡ 5:21 Ro 6.23 ††† 6:3 Gal 3.27 ††† 6:4 Kol 2.12 § 6:6 Gal 5.24 §† 6:11 2Ko 5.15; Gal 2.19 §†† 6:12 WW 4.7 §‡ 6:13 Ro 12.1 §†† 6:14 1Jn 3.6

Nin anpak kilegi dakon oman amin ekwaman

¹⁵ Nin gen teban da kisiron dima ekwaman, do nian aneñ? Nin Piŋkop dakon nandan yawot da kagagwan ekwaman do yokwi tagi aneñ? Uñun dimasi! ¹⁶ †Ji yanši nandani. Amin kinda dakon geni guramigek oman an im do kini kan, uñun amin dakon oman amin egipdan. Do uñun da tilak ji yokwi do kinjek geni guramitni kan kimot akdan. Mani Piŋkopmon kinjek geni guramitni kan, amin kilegi akdan. ¹⁷ Kalip ji yokwi dakon oman amin egipgwit, mani abisok Piŋkop da geni daban but dasi nandanek guramikan, do ya yan iyiner. ¹⁸ Ji yokwi dakon oman amin egipgwit, mani Piŋkop da yokwikon ban timigek anpak kilegi dakon oman amin depgut da ekwan.

¹⁹ Nandan kokwinji aripmi dima, do mibili nandaba pisosak do anek tilak genon yosot. Kalip giptimji kalon yipba anpak inani gat ae anpak yokwisi mibili mibili gat dakon oman amin egipgut. Mani abisok giptimji kalon yipba anpak kilegi dakon oman amin egipjak dakon pi an kimotni. Yan anek ji telagisi egipdan.

²⁰ Ji yokwi dakon oman amin egipgwit bisapmon anpak kilegi dakon oman amin dima egipgwit. ²¹ Mani anpak yokwi kalip awit uñun dakon bami tagi kinda dima abidawit. Abisok uñun anpak do mayagi nandan. Uñun anpak da amin kimot yomisak. ²² Mani Piŋkop da ji yokwi da kisiron ban timik iyi dakon oman amin depgut da ekwan. Do iyi panpuluganban telagisi egek egip egip dagok dagogi mini egipdan. ²³ ††Yokwi dakon tomni uñun kimot, mani Piŋkop da but galak do egip egip dagok dagogi mini yumsi nimisak. Uñun egip egip Amin Taginin Yesu Kristokon tosok.

Kristokon gadagiman dakon tilak gen

7 Not kabi, gen teban pakyanši nandan amin ji do gen on dayisat. Ji disi nandan, amin kinda si egisak bisapmon gen teban da yongamgwan egisak. Mani kimokdok bisapmon gen teban da yongamgwan sanbejek dima egisak. ² Nak tilak gen kinda yoko. Gen teban da yosok uñun da aripmon miñat kinda amin paban eni gat giptim kalon amal. Mani eni kimokdok bisapmon gen teban da sanbejek dima wamandak. ³ Do miñat uñun eni egakwan amin kinda pasak kan, miñat uñun yumabi asak. Mani eni kimokdok kan, gen teban da dima abidosok, do amin kinda pasak kan, uñun yumabi dima asak.

⁴ †Yan do, not kabi, ji Kristokon gadanba uñun gat kili kimakgwit, do ji Moses dakon gen teban da kisiron dima ekwan. Ji da Piŋkop do bami tagisi panalon an imni do anek abisok kimoron da pidagit amin dakon amin kabini ekwan. ⁵ Nin but kalipmi dakon galaktok yolgunan bisapmon gen teban da giptimnin dakon galaktok yokwi yolner do yabet aban yokwi agiman. Yan anek kimot analon agiman. ⁶ ††Mani nin Kristo gat kisi kili kimakgiman, do gen teban da nin dima timikdak,

† 6:16 Jn 8.34; 2Pi 2.19 †† 6:23 Ro 5.12,15 † 7:4 Ro 6.2,11
†† 7:6 Ro 8.2; 6.4

nin puluganbi da ekwaman. Do abisok Piŋkop do oman aman uñun Telagi Wup da kosit kalugi nolihakwan oman aman. Gen teban papiakon mandabi uñun yolek oman dima aman.

Yokwi da nin panjupbal agit

⁷ ††Gen teban da galaktok yokwi ninon panalon aban yokwi aman kan, gen teban uñun yo yokwi yan tagi yoner? Uñun dimasi! Gen teban da tanek yokwino nolihban nomansi pindakdat. Gen teban da yan yosok: "Ji amin dakon yo do pindak galaktok dima ani." Yan dima yosok tam, pindak galaktok uñun anpak yokwi yan dima nandakom. ⁸ Mani yokwi gen tebanon tapmim panek butnokon pindak galaktok mibili mibili panalon agit. Gen teban mini kan, yokwi uñun tapmimni mini amin kimakbi yombem. ⁹ Gen teban dima nandagim bisapmon nak kalugi egipgum. Mani gen teban nagon apgut bisapmon yokwi da pidanakwan nak kimot agim. ¹⁰ Gen teban uñun amin egip egip yom do noman tagit. Mani uñun da egip egip dima namgut, kimot namgut. ¹¹ †††Nido yokwi da gen tebanon tapmim panek nak ankiligek nikban kimakgim.

¹² †††Do gen teban uñun telagisi. Gen teban morap Piŋkop da yipgut uñun telagisi, ae kilegisi, ae tagisi. ¹³ Gen teban tagisi da asi nak nikban kimakgim? Uñun dimasi! But kalipno da yo tagisi uñun nan abidank nak nikban kimakgim. Yokwi pini anek nomansi tenjanakwan yokwi uñun inani inani yan koner do anek Piŋkop da yum kanakwan pini agit.

Yokwi da kilanin ak do pi asak

¹⁴ Nin nandan, gen teban uñun Piŋkop dakon Wupmon da abisak. Mani nak but kalip nan yoldat, nido nak yokwi dakon oman amin egisat. ¹⁵ †Nak anpak asat uñun mibili dima nandanek asat. Anpak si ak do nandisat uñun dima asat. Mani anpak dimasi ak do nandisat uñun ban asat. ¹⁶ Nak naga anpak dima galak tosot uñun ban asat kan, Moses dakon gen teban uñun yo tagisi kinda yan yosot. ¹⁷ Yan do, nak naga anpak yokwi uñun dima asat. Yokwi nak da buron egisak uñun da asak. ¹⁸ Nak nandisat, nak da buron yo tagi kinda dima tosok. Uñun but kalipno do yosot. Asi, nak anpak kilegi ak do nandisat, mani aripmi dima aben. ¹⁹ Anpak tagi ak do nandisat uñun dima asat. Ae anpak yokwi dima ak do nandisat uñun ban asat. ²⁰ Nak anpak dima galak tosot uñun ban asat kan, nak naga dima asat. Yokwi butnokon egisak uñun da asak.

²¹ Yan do, anpak kinda da egip egipnokon pi tebaisi asak uñun yan. Anpak tagi ak do nandisat bisapmon yokwi da kosit sopsop an namisak. ²² Asi, nak butnogwan da Piŋkop dakon gen teban do nandako yo madepsi asak. ²³ ††Mani butno dakon galaktok madep kinda da butnogwan pi aban nandisat. Uñun galaktok da nandak nandaknokon nak abin nep do emat anek

†† 7:7 TP 20.17; GT 5.21 ††† 7:11 WW 3.13 ††† 7:12 1Ti 1.8
§ 7:15 Gal 5.17 †† 7:23 Gal 5.17; 1Pi 2.11

yokwi da dam tebanon nepmanjek giptimno kila asak. ²⁴Awa, nak bupmisi egisat! Giptimno da kimoron nepmanjak, do namin da nak pulugan nepjak? ²⁵†Nak Piŋkop ya yan iyisat! Amin Taginin Yesu Kristo dasi pulugan nepdisak.

Yanjo, nak nandak nandaknokon Piŋkop dakon gen teban yol do nandisat, mani but kalip egip egipmon nak yokwi dakon oman amin egisat.

Kristo da yokwinin wiririk niminek Telagi Wup nimgut

8 Yanjo, miŋat aminyo Yesu Kristokon gadawit unun yokwi dakon kobogi dimasi timitdan. ²Nido ji Yesu Kristo dakon miŋat amin kabini ekwan, ae Wup egip egip nimisak unun dakon tapmim da ji pulugan depmandak. Anjakwan ji yokwi gat ae kimot gat da kisiron sanbenek dima ekwan. ³Piŋkop da Moses do gen teban imgut unun da nin dakon diwarinin aripmi dima wiriritjak, nido but kalipnin da gen teban aripmi dima guramitjak. Mani Piŋkop da iyi dakon Monji yabekban piŋ yokwi pakpak amin nin dakon giptim yombem abidank yokwinin wiririkgit. Piŋkop da Monji nan paregek yokwi dakon tapmim abigit. ⁴††Gen teban dakon anpak kilegi nin da egip egipmon tugok tugogisi noman tosak do anek Piŋkop da yan agit. Nin abisok but kalipmon dima ekwaman, nin Telagi Wupmon ekwaman.

⁵Amin but kalip anpagon ekwan unun but kalip dakon galaktok banjin yolgan, mani amin Telagi Wupmon ekwan unun Telagi Wup dakon galaktok yolgan. ⁶Amin kinda nandak nandakni but kalipmon yipmandak kan, unun amin kimotjak. Mani nandak nandakni Telagi Wupmon yipmandak kan, unun amin egip egip abidank but yawot egipjak. ⁷Amin kinda nandak nandakni but kalipmon yipmandak kan, unun Piŋkop dakon uwalni, nido gen tebani dima guramidak, ae unuden amin da aripmi dima guramiri. ⁸Amin morap but kalipmon ekwan unun anpak Piŋkop da galak tosok unun aripmi dima ani.

⁹†Mani ji but kalip anpagon dima ekwan. Piŋkop dakon Wupni asi jikon egisak kan, Telagi Wup da ji dayin pawilakwan ekwan. Kristo dakon Wupni mini amin unun Kristo dakon amin dima. ¹⁰††Yokwi da giptimjikon kimot panalon anjakan kimot akdan. Mani Kristo butjikon egisak kan, ji amin kilegi dagawit, ae wupji kalugi ekwan. ¹¹Piŋkop Yesu Kristo kimoron nan aban pidagit unun dakon Wupni jikon egisak kan, Piŋkop da Wupni da tapmimon giptimji kimot akdan unun egip egip yomdisak.

Nin Telagi Wupmon Piŋkop dakon gwakni agiman

¹²Yanjo, not kabino, Piŋkop da nin Wup dakon galaktok yolneŋ do nandisak. But kalip da ji timisok di dima panpulugagit, do unun dakon galaktok dimasi yolni. ¹³††ji but kalip anpagon egipni kan, si kimotdan. Mani Telagi Wup da tapmimon giptim dakon anpak

yokwi pabin yopni kan, kalugi egipdan. ¹⁴Nido miŋat amin morapyo Piŋkop dakon Wup da yoyin pawildak unun Piŋkop dakon gwakni ekwan. ¹⁵†††Piŋkop da Wup damgut unun da ji oman amin egek pasol pasol aesi ani do dimasi nandisak. Wupni da ji panpulan Piŋkop dakon gwakni daganek Piŋkop do "Aba, Dat" yan iyaman. ¹⁶§Telagi Wup gat ae nin dakon wup gat da "nin Piŋkop dakon gwakni ekwaman" unun do yankwok amal. ¹⁷Nin Piŋkop dakon gwakni ekwaman, do Piŋkop Dat da Kristo do yo tagisi morap im do yan teban tok agit unun nin kisi da timitdaman. Nin abisok unun da tepmi pagit unuden gin panek kan, nin unun da tilimnikon unun gat kisi egipdaman.

Don Kwen Kokupmon tilimnikon tagisi egipdaman

¹⁸Tilimni wagil tagisisi unun don nimdisak, do abisok tepmi paman unun yo moninisok yansi nandisat.

¹⁹Nido yo morap Piŋkop da wasagit unun da Piŋkop da gwakni nomansi panterter akdisak dakon bisap tepmi noman tanban yan do antep an. ²⁰§†Yo morap wasagit unun Piŋkop da jobit yomgut. Jobit unun dima timit do nandawit, mani Piŋkop da iyi don pankaluk akdisak unun nandan teban tanek jomjom ani do anek jobit yomgut. ²¹Don, Piŋkop da bisap yipguron yo morap tasik tanek kimot an unun puluganban ae dima kimagek mik tokdan. Aban Piŋkop dakon gwakni nin gat tilimnikon puluganbi da egipdaman.

²²Nin nandaman, miŋat da monji panalak do tepmi pan unun da tilak yo morap Piŋkop da wasagit tepmi pan. Anek kisi morap da iyon iyon yawit da yanakwa wik da abisok bisapmon wisak. ²³§††Ae yo unun dagin iyon iyon dima yon. Ninyo kisi iyon iyon yoman. Nin Telagi Wup kili abidagiman, ae yo diwari tagisi don timitdaman yansi nandaman. Mani nin abisok tepmi sigin panek iyon iyon yanek Piŋkop da monji gwayono yan niyinek giptim kalugi nimdisak bisap unun do nandan teban tanek jomjom aman. ²⁴Piŋkop da nin yokwikon ban timikgit, ae yo morap tagisi an nim do nandisak unun do jomjom aman. Yo kinda abidok do jomjom aman kan, nin nandaman unun yo dima abidaman. Amin kinda yo kinda kili abidagit kan jomjom dima asak. ²⁵Mani nin yo unun dima abidagiman, do jomjom aman kan, nin butnin yawori tanakwa jomjom aman.

²⁶Ae Telagi Wup da tapmimni mini amin nin panpulusok. Nin yo nido bisit anek unun dima nandaman, ae gen kaga da ni gen nan yoneŋ unun dima nandaman. Mani Telagi Wup da iyon iyon yanek nin panpulugok do iyi bisit asak. ²⁷§†Unun da Piŋkop dakon galaktok yolek telagi amin kabini nin panpulusok do bisit asak. Do Piŋkop amin but pindat pindat amin da Wup dakon nandak nandakni kosok.

²⁸§††Nin nandaman, Piŋkop da yo morap kisikon pi aban unun yo morap da amin morap iyi do but dasi galak tan iman amin unun da panpulugok madepsi

† 7:25 1Ko 15.57 †† 8:4 Gal 5.16,25 ‡ 8:9 1Ko 3.16; 12.3 †† 8:10 Gal 2.20 †† 8:13 Gal 6.8; Kol 3.5

††† 8:15 Mk 14.36; 2Ti 1.7 ††† 8:15 Gal 4.5-7; PA 21.7 § 8:16 2Ko 1.22 §† 8:20 WW 3.17-19 §†† 8:23 2Ko 5.2-4 §† 8:27 Kap 139.1 §†† 8:28 Ep 1.11

timikganj. Unjun amin Pinjkop da galaktokni yolni do anjek yanj yomgut. ²⁹ †Nido miñat aminyo Pinjkop da kalipsigwan “don timitdisat” yanj nandanj yomgut unjun Monji Yesu yombem dagoni do tilak agit. Monji da peni mibiltogi egakwan padik padikni ae saminiyo morapmi da egipni do nandagit. ³⁰ Ae amin unjun tilak agit unjunyo kisi yanj yomgut. Ae amin unjun yanj yomgut unjun miñat aminyo kilegi yanj yoyigit. Ae amin unjun kilegi yanj yoyigit unjun tilimni yomgut.

Pinjkop nin do toktogisi but dasi galak tanj nimisak

³¹ ††Yanj agit do nianj yonenj? Pinjkop da nin panpulusok, do namin da uwal anjek nin pabij nipjak?

³² Pinjkop iyi dakon Monji dima anjuknanejek nin morap panpulusok do yabekgit. Yanj agit do yo morap kisi but galagon da nimdisak.

³³ †Pinjkop da nin iyi do kili manjigit, do namin da gen pikon nipjak? Pinjkop da iyi miñat aminyo kilegi yanj niyisak. ³⁴ Namin da nin yokwi dakon kobogi timitnerj do yosak? Unjun aripmi dima, nido Yesu Kristo nin do anjek kimakgit, ae unjun gin dima, nin do anjek kimoron da pidagit. Ae abisok Pinjkop da amin tet do yigek nin panpulusok do iyisak. ³⁵ Kristo da nin do but dasi galaktanj nimisak, do yo kinda da nin unjun kagagwan nanj aripmi dima panwasisak. Jigi tepmiyo panerj, bo amin da yo yokwi anj nimni, bo jap do anerj, bo imal do wadak wadak anerj, bo yo yokwisi kinda da nin panpupal ak do asak, bo emat ninon noman tosak karj, unjun yo morap da tagi panwasini? Unjun aripmi dimasi!

³⁶ ††Pinjkop gen papia da unjun do yanj yosok:

“Nin gak dakon miñat aminyo ekwamanj, do bisapmi bisapmi amin da nin si nindapba kimokgomanj.

Unjun da nindaba nin sipsip si dapba kimori yombem da ekwamanj.”

³⁷ Mani Kristo da nin do but dasi galaktanj nimisak, do unjun yo morap noman tanj nimirakwa panpulusokwan pabij yopmangamanj. ³⁸ Nak asisi nandanj teban tosot, Pinjkop da nin do but dasi galaktanj nimisak, ae yo kinda da nin unjun kagagwan nanj aripmi dima panwasisak. Kimot, bo egip egip, bo anjelo, bo konj, bo yo abisok tonj, bo yo don noman tokdanj, bo yo tapmimi tonj mibili mibili, ³⁹ bo yo kwen tonj, bo yo mikgwan tonj, bo yo diwari tanj anjanj kwanj unjun yo morap da Pinjkop da nin do but dasi galak tanj nimisak unjun kagagwan nanj aripmi dima panwasisak. Pinjkop da nin do but dasi galaktanj nimisak unjun Amin Taginin Yesu Kristo obakon nolijban komanj.

Pol Pinjkop da Israel aminon pi agit unjun do yagit

(Kilapmi 9–11)

Pol da Israel amin do bupmi nandanj yomgut

9 Nak Kristo dakon amin, do bamisi yosot. Top dima yosot. Nak gen on yosot unjun Telagi Wup da nandak nandakno si jonjigakwan gen unjun bami yosot yanji nandanjek yosot. ² Nak bisapmi bisapmi bupmi but yokwiyo anjek butno madepsi jik tosok. ³ †Nak Pinjkop da yawi diwat kabino Israel amin yokwikon banj timitjaksi do nandisat. Do nak dakon galaktok unjun yanj: Kosit di yanj tonj tam nak da naga jobit timigek Kristo yipmanj degapbo Israel amin da nak dakon tamo abidanbam. ⁴ ††Israel amin kabi unjun Pinjkop da gwaknoni yanj kili yoyigit. Tilimni kili yolijban bisap morapmi kawit, ae Pinjkop da sarjbek sarjbek unjun gat anjek gen tebani yomgut. Ae gawak imni dakon mibili yoyijek yanj teban tokni yomgut. ⁵ Unjun dakon babikni mibiltogi unjun man madepni tonj da egipgwit. Ae unjun kabikon da Kristo amin dagagit. Kristo unjun Pinjkopsi, yo morap dakon busunj egisak, do bisapmi bisapmi mani anjisiñ kimotnerj. Unjun asi.

Pinjkop da Israel aminon pi agit Pol da unjun do yagit

⁶ Do Pinjkop da Israel amin do yanj teban tok agit unjun jonjigakwan bami tonj dima agit yanj tagi yonenj? Unjun dima, nido Israel aminon da altanbi unjun kisi morap Israel amin bamisi dima. ⁷ ††Ae Abrahamon da altanbi amin morap kisi da Abraham dakon gwaknisi yanj tagi dima yonenj. Pinjkop da kalip yanj yagit:

“Aisak kalonon dagin babikgo noman tokdanj.”

⁸ †Unjun gen dakon mibili unjun yanj. Amin da monji panalanj unudenj altonj amin morap kisi da Pinjkop dakon gwakni dima. Monji morap yanj teban tok kosiron da altanbi unjun dagin Abraham dakon babikni.

⁹ ††Nido Pinjkop da yanj teban tok yanj agit:

“Bisap yipgumon tobil abinapbo Sara da monji wili anjalakdisak.”

¹⁰ Ae unjun gin dima, babiknin Aisak da Rebeka panjek monji yayat panjalagit. ¹¹ Mani Pinjkop anpakni yolek galaktoknikon amin manjisak. Yayat bamot dima altanjek anpak tagi bo ae yokwi dima anjakwal

¹² ††Pinjkop da Rebeka yanj iyigit:

“Monji mibiltok altosak unjun da padige dakon oman amini egipdisak.”

¹³ ††Pinjkop gen papia da unjun do yanj yosok:

“Padige Jekop do but dasi galaktanj imgum, mani peni Iso do dima galak tanj imgum.”

† 8:29 Kol 1.18; Ibr 1.6 †† 8:31 Kap 118.6 † 8:33 Ais 50.8-9
†† 8:36 Kap 44.22

‡ 9:3 TP 32.32 †† 9:4 TP 4.22; MS 1-10; Kap 147.19; Ro 15.8; Ibr 9.5 ††† 9:7 WW 21.12 § 9:8 Gal 4.23 †† 9:9 WW 18.14
§†† 9:12 WW 25.23 † 9:13 Mal 1.2-3

¹⁴ Do nian yoneŋ? Piŋkop kokwin kilegi dima asak? Dimasi! ¹⁵ †Nido Piŋkop da Moses yan iyigit:

“Nak amin kindo do bupmi nandan im do nandaken kan, bupmi nandan imdisat.

Ae amin kindo anpulgok do nandaken kan anpulgokdisat.”

¹⁶ ††Yan do, Piŋkop amin manjit do nandisak kan, amin dakon galaktok bo amin dakon teban tebanon da dima manjisak, unun bupmini do anek manjisak.

¹⁷ †Telagi papiakon Isip dakon kila amin madep Pero Piŋkop da yan iyigit:

“Nak da jigi madepsi gabo miktimi miktimi minjat aminyo da tapmimno kanek man madep namni yan do anek nak da kila amin madep man gamgum.”

¹⁸ Yan do, nin nandaman, Piŋkop da amin kindo do bupmi nandan im do nandisak kan, bupmi nandan imdisak. Ae amin kindo aban but teban asak do nandisak kan, galaktokni yolek aban but teban asak.

¹⁹ Mani jikon da kindo da yan nayikdisak, “Piŋkop da yan asak kan, nido nin gulusunin ton yan niyisak? Namin da Piŋkop da yo ak do nandisak unun yapmanek iyi da galaktogon yo kindo asak?” ²⁰ ††Gak yan dimasi yoki. Gak amin gin, do Piŋkop da yo asak unun do “Dima agagi asal” yan nido yosol?

“Amin iyi wasagit da wasagit amin ‘Nido nak yan wasagil?’ yan tagi dima iyigi.”

²¹ ††Miktim kwoba wasok amin da mikgakak timi kindo abidank kwoba tagisi kindo pi tagisi do wasanek, kwoba kindo pi isali di ak do wasosak kan, unun dima agagi asak yan tagi nandanen?

²² Piŋkop da yan gin asak. Unun butjapni ae tapmimni amin kisi da koni do nandisak, mani japmi nandan yomisak amin tasik toni do parekbi unun jomjom anek tepmi dima panjasik asak. ²³ Yan asak, nido amin bupmi nandan yomisak unun da tilimni dakon yo tagisi morap unun dakon mibili nandani do nandisak. Unun amin tilimnikon egipni do kili manjigit. ²⁴ Unun nin mani. Unun da nin Juda amin ae Amin Nwakwari Kabi da kabikon ban manjir nigput. ²⁵ ††Kombi amin Osea da papia mandagiron Piŋkop da Amin Nwakwari Kabi do yan yagit:

“Minjat aminyo unun kalip nak dakon amin kabi dima egipgwit, unun abisok nak dakon amin kabino yan yoyiken.

Ae but dasi dima galaktan yomgum amin, unun abisok but dasi galaktan yober.”

²⁶ †††Ae kindo yan yagit:

“Ji nak dakon amin kabi dima yan yoyigim tamokon unudon gin ‘Ji Piŋkop egip egip teban egisak unun dakon monji gwayoni’ yan yoyikdisat.”

²⁷ †Aisaia Israel amin do nandank yan tidank gen yan yagit:

“Israel minjat aminyo tap kidipminon niman ton yombem morapmisi iren tokdan, mani Amin Tagi da kalonjok di banjin yokwikon ban timitdisak.

²⁸ Nido Amin Tagi da minjat amin morap gen pikon yopmanek kobogi yokwisi tepmisi yomdisak.”

²⁹ ††On yo noman tokdan unun do Aisaia da kalip yan yagit:

“Amin Tagi Tapmim Ami da nin dakon amin kabi kalonjok di dima yopban egipgwit tam, nin Sodom ae Gomora kokup da tasik tagimal yan gin tasik tagiman.”

Israel amin nandan gadat bami dima awit

³⁰ Do nian yoneŋ? Yan yoneŋ: Amin Nwakwari Kabi Piŋkop da dabilon kilegi egip do pi teban dima awit.

Unun nandan gadat anek kilek tawit. ³¹ Mani Israel amin Moses dakon gen teban yolek minjat amin kilegi egip do pi tebaisi awit, mani dima kilek tawit, ³² ††nido nandan gadat kosiron da amin kilegi egip do dima nandawit. Unun iyi da teban tebanon da kilegi man pak do nandawit. Unun Yesu dima nandan gadan imgwit, do tip kindo da yan kosiron tanakwan kandapni tidank man pakgwit. ³³ ††Piŋkop gen papia da unun do yan yosok:

“Nandani. Nak da tip kindo Saion kokup papmon amin kesal dapni do yipmanjat.

Mani nandan gadan imni amin mayaktok dima pakdan.”

Israel amin Piŋkop dakon anpak dima nandan

10 Not kabi, Piŋkop da Israel amin yokwikon ban timitjak dosi nandank bisit iyisat. ² Nak Israel amin dakon mibili nandisat, unun Piŋkop dakon galaktok yol do pi tebaisi an, mani Piŋkop dakon galaktok pakyanji dima nandank an. ³ Unun nian anapno Piŋkop da kilegi man nimjak unun dima nandank iyi da teban tebanon da amin kilegi dagok do pi tebaisi an. Yan anek Piŋkop yipba unun da panjkilek aban amin kilegi dima dagon. ⁴ Nin nandaman, Kristo da pi aban gen teban yo isali agit, do minjat amin morap Kristo nandan gadan iman unun Piŋkop da dabilon amin kilegi dagon.

⁵ ††Moses da minjat aminyo gen teban yolek ni anpak ban anakwa Piŋkop da amin kilegi yan yoyisak unun do yan mandagit:

“Amin kindo gen teban morap kisi guramikdak unun kalugi egipjak.”

⁶ ††Mani amin kindo nandan gadat anakwan Piŋkop da unun do amin kilegi yan iyisak unun amin da yan yosok, “Ji disi butjikon da

‘Namin da Kwen Kokup wigisak?’

yan dima yoni. Gen unun yoni unun da Kristo miktimon abik do nandan yan asak. ⁷ Ae ji

‘Namin da kimakbi tamokon pigisak’

yan dima yoni. Gen unun yoni unun da Kristo kimakbi tamokon nan awik do nandan yan asak.” ⁸ Mani nian

yoneŋ? Nin Piŋkop dakon gen yolek yan yoneŋ: “Piŋkop dakon gen unun ji da kapmatjok tosok.

Unun gen kagasikon ae butjikon tosok.”

† 9:15 TP 33.19 †† 9:16 Ep 2.8 † 9:17 TP 9.16 †† 9:20 Ais 29.16; 45.9 †† 9:21 Jer 18.6 ††† 9:25 Os 2.23 ††† 9:26 Os 1.10 § 9:27 Ais 10.22-23

§† 9:29 Ais 1.9 §†† 9:32 Ais 8.14 §† 9:33 Ais 28.16; 1Pi 2.6 §†† 10:5 MS 18.5 §† 10:6 GT 30.12-14

Gen unjun nandan gadat dakon gen nin da yan tenjenok aman unjun. ⁹ Nin yan yoman. Gak yan kwok anjek gen kagagokon da "Yesu unjun Amin Tagi" yan yoki, ae butgokon da "Pinjkop da Yesu kimoron nan aban pidagit" yan nandan gadasal kan, Pinjkop da gak yokwikon nan abidokdisak. ¹⁰ Nin butninin da nandan gadat ano Pinjkop da nin minjat aminyo kilegi yan niyisak, ae nandan gadatnin gen kagakon da yan kwok ano Pinjkop da nin yokwikon nan timikdak.

¹¹ †Pinjkop dakon gen da unjun do yan yosok:

"Amin morap Pinjkop nandan gadan iman unjun mayaktok dima pakdan."

¹² ††Juda amin gat ae Amin Nwakhwari Kabi gat unjun kisi Pinjkop da dabilon arip gin. Amin Tagi unjun amin morap kisi dakon Amin Tagini. Unjun da amin morap panpulugosak do bisit iyan unjun madepsi gisamikdak. ¹³ †Do

"minjat amin morap Amin Tagi dakon man yanjek panpulugosak do bisit iyan unjun yokwikon nan timitdisak."

¹⁴ Mani minjat aminyo dima nandan gadan imni kan, nianon da bisit iyinba panpulugosak? Ae gen bini do dima nandan kan, nianon da nandan gadan imni? Ae amin kind a da Pinjkop gen dima yoyisak kan, nianon da gen bini nandan? Unjun aripmi dima nandan.

¹⁵ ††Ae amin dima yabetni kan, Pinjkop gen aripmi dima yan tenjenokdan. Pinjkop gen da yan yosok:

"Gen bin tagisi panjaban amin dakon abapni unjun yo madepsi!"

Israel amin Gen Bin Tagisi dima abidawit

¹⁶ ††Mani Israel amin kisi da Gen Bin Tagisi dima abidawit. Aisaia da yan yagit:

"Amin Tagi, gen yan tenjenoman namin da nandan gadasak?"

¹⁷ Yan do, nin nandaman, amin da Kristo dakon gen yan tenjenanba nandan unjun da nandan gadat panjalon asak.

¹⁸ †††Mani nak gen kind a dayikdisat unjun yan. Israel amin Gen Bin Tagisi unjun nandawit bo dima? Unjun nandawit. Pinjkop gen papia da yan yosok:

"Minjat amin morapyo miktimi miktimi ekwan da tekni kili nandawit.

Geni miktim diwarikon da diwarikon kili kigit."

¹⁹ †††Ae gen kind a gat dayikdisat unjun yan. Israel amin da gen unjun dakon mibili nandaba pisagit bo dima? Unjun nandaba pisagit. Mibiltok Pinjkop da Moses dakon gen kagakon da Israel amin gen yoyigit unjun do nandan. Gen yan yagit:

"Nak da amin kabi kind a man bini mini ae nandak nandakniyo tagi dima unjun timikgo nak nandan gadan naba ji da unjun do nandaba yokwi tok anjek butjap nandakdan."

²⁰ †Ae Aisaia da gen tebaisi yan yagit:

† 10:11 Ais 28.16 †† 10:12 Ya 15.9 † 10:13 Jol 2.32 †† 10:15 Ais 52.7 †† 10:16 Ais 53.1 ††† 10:18 Kap 19.4 ††† 10:19 GT 32.21 † 10:20 Ais 65.1

"Amin kabi kind a nak wisik do pi dima awit unjun da nak kili anjalon awit.

Ae nak do dima yanjek egipgwit amin nak da naga nan yoliko kili nandawit."

²¹ ††Mani Aisaia da Israel amin do nandanjek yan yagit: "Nak gildat kind a kalon gen kirinjit anjek but tobil ak do dima nandan amin unjun nagon opni do kisitno dedan egisat."

Pinjkop da Israel amin diwari do nandan yawot agit

¹¹ †††Do nak yan dayikdisat, Pinjkop da minjat amin kabini manji yomgut? Unjun dimasi! Nak naga Israel amin kind a. Nak Abraham dakon babi, ae Benjamin da kabikon nani kind a. ² Pinjkop da minjat aminyo kalip iyi do manjigit unjun manji dima yomgut. Ji Pinjkop da papiakon Elaija do gen mandabi unjun dima nandan bo? Elaija Israel amin do gen yan yominjek Pinjkop yan iyigit:

³ †† "Amin Tagi, gak dakon kombi amingo kili dapba kimagwit, ae gak dakon altago tuwilgwit.

Abisok nak kalon dagin egapbo nakyo kisi nikba kimotdisat."

⁴ †††Mani Pinjkop da kobogi ni gen nan iyigit? Yan iyigit:

"Nak dakon amin kabino 7 tausen da ekwan, unjun amin kokup kidat Bal unjun do gawat gawat dima awit."

⁵ Unjudej gin abisokyo kisi Pinjkop da Juda amin kabisok kind a nandan yawot an yominjek iyi do kili manjigit. ⁶ ††Unjun pi kind a awit do anjek dima manjigit, unjun nandan yawok yominjek isalsi manjigit. Unjun pi kind a anjakwa manjigit tam, unjun da nandan yawotsi dima asak.

⁷ Yan do, nian yoner? Israel amin Pinjkop da dabilon kilek tok do pi tebaisi awit, mani dima kilek tawit. Pinjkop da amin diwari bangin manjinban unjun dagin kilek tawit. Anjakwan diwari Pinjkop da but yomani sopman yomgut. ⁸ ††Pinjkop gen papia da unjun do yan yosok:

"Pinjkop da nandak nandakni panjupbal aban upbal tawit,

ae dabili sopban yo dima pindari awit,

ae mirakni sopban yo dima nandawit.

Pinjkop da yan agit da abisok yan gin egi anjan oban."

⁹ †††Kalip Dewit da unjun do yan yagit:

"Unjun jap noknok anjek kisik kisik an, mani gak da yokwi awit dakon kobogi do paron yopbi yokwalni, ae gapmakon moni, ae kosiron tipmon kandapni tidoni dosi nandisat.

¹⁰ Ae dabilni abi pilin tanakwa yo dima pindatni, ae jiggi morapmi imek yominjaki manji gironitni, anjek yan gin egi wigini dosi nandisat."

†† 10:21 Ais 65.2 ††† 11:1 1Sa 12.22; Kap 94.14; Pil 3.5 †† 11:3 1KA 19.10,14 ††† 11:4 1KA 19.18 †† 11:6 Gal 3.18 †† 11:8 GT 29.4; Ais 29.10 ††† 11:9 Kap 69.22-23

Piņkop da Amin Nwakŋwari Kabi yokwikon baņ timikgit

¹¹ †Yaņdo, nak yaņ dayikdisat. Israel amin yokwikon maņek wagil tasik taņ yaņ nandaņ? Uņun dimasi! Uņun Piņkop manji imgwit, aņakwa Piņkop da Amin Nwakŋwari Kabi yokwikon baņ timikgit. Israel amin da uņun kaņek ninon yaņsi asak tam tagisi yaņ nandaņ yomni do aņek Piņkop da uņun agit. ¹² Israel amin da Piņkop manji imgwit bisapmon Piņkop da miktim amin morap kisi paņpulugaņek yo tagisi morapmi any-omgut. Ae Israel amin Piņkop dakon aņpak yipmaņ dekgwit bisapmon Piņkop Amin Nwakŋwari Kabi do yo tagisi anyomgut. Yaņ agit do yaņsi nandaner, Israel amin Piņkopmon ae tobił apni bisapmon, mibiłtok agit uņun si yapmaņek miktim amin morap kisi do yo wagil tagisisi morapmi anyomdisak.

¹³ Amin Nwakŋwari Kabi, nak abisok ji do gen on dayikdisat. Piņkop da nak jikon yabekbi pi aber, do yaņ namgut. Nak pi uņun asat uņun do tagisi nandisat, ¹⁴ nido nak uņun pi aņapbo, Piņkop da jikon yo tagisi aņ damiņakwan, Israel amin dabiłoni da uņun kaņek, ninon yaņ gin asak tam tagisi yaņ nandani do nandisat. Yaņ nandaņakwa Piņkop da diwari yokwikon baņ timitjak kaņ tagisi yaņ nandisat. ¹⁵ Piņkop da Israel amin yopmaņ dekgit bisapmon miņat aminyo miktimi miktimi ekwaņ uņun timikban iyi gat but kalor, awit. Yaņ agit do Israel amin yokwikon baņ timitjak kaņ, nin nandamaņ, uņun kili kimakgwit baņ egip egip ae yomisak yaņ asak. ¹⁶ Amin da wit mibiłtok paņ uņun baņ diwari timigek bret wasaņek Piņkop do paret aņ. Yaņ aba bret diwari kisi telagi gin aņ mudor. Ae kindap dakon geli uņun telagi kaņ, kiliņi yo kisi telagi gin.

¹⁷ ††Nak tilak gen kinda dayikdisat. Olip kindap amin da kwaokbi dakon kiliņi uņun Israel amin dakon tilak asak. Uņun kiliņi diwari Piņkop da paņsanik maban kiwit. Ae Amin Nwakŋwari Kabi ji olip kindap iyi kwokwo dakon kiliņi yombem, ji paņabiņ olip kindap tagisi amin da kwaokbikon saņbegit da gelikon pakbi iligek kiliņi diwari gat tagisi toņ. ¹⁸ Mani ji disi do nin kiliņi diwari yapmaņek kiliņi tagisi yaņ dima nandani. Ji da geli do pakbi dima imaņ, geli da pakbi damisak, do ji disi do dima nandaba wigisak. ¹⁹ Mani ji da yaņ yokdaņ, “Nin da kindap obikon saņbener, do aņek kiliņi uņun Piņkop da paņsanikgit.” ²⁰ Uņun asi, Piņkop da yaņ agit. Mani Israel amin Kristo dima nandaņ gadaņ imgwit, uņun do aņek paņsanikgit. Ae ji nandaņ gadaņ imaņ do kindapmon saņbewit da ekwaņ. Do ji disi do nandaba dima wigisak. Ji si pasolni. ²¹ Nido Piņkop da kindap uņun iyi dakon kiliņi uņun paņsanikgit, do ji disi do nandaba wigisak kaņ, jiyo kisi paņsanitdisak.

²² †ji pakyasni nandani. Piņkop da amin do aņpak yawori anyomisak, mani yokwi aba japmi nandaņ yomisak. Amin morap aņpakni yopmaņ dekgwit uņun yo yokwisi anyomgut, mani ji aņpakni tagisi uņun do nandaņ teban taņek sigin atni kaņ, aņpak yawori aņdamdisak. Mani ji yaņon dima atni kaņ, jiyo kisi

paņsanitdisak. ²³ Ae Israel amin kalip paņsanikgit uņun nandaņ gadat ani kaņ, kindap obikon aeni saņbekdisak. Nido Piņkop iyi aeni saņbesak dakon tapmim taņ imisak. ²⁴ Disi nandaņ, Amin Nwakŋwari Kabi ji kalip olip kindap iyi kwokwo dakon kiliņi yombem da yaņ egipgwit. Uņudon baņ Piņkop da ji paņsanik olip kindap amin da kwaokbikon saņbegit. Kindap iyi yaņ dima kwor, mani Piņkop da yaņ agit. Do kiliņi uņun paņsanikgit uņun iyi da obikonsi tagapmisi saņbekdisak.

Piņkop amin morap do bupmini yolik do nandisak

²⁵ Not kabi, nak ji da gen pasili kinda tosok uņun dakon mibili nandaba pisosak do nandisat. Yaņ kaņ disi do dima nandaba wigisak. Gen pasili uņun yaņ: Israel amin diwari Piņkop da but yomani sopgut uņun yaņ egi wigakwa Amin Nwakŋwari Kabi niaņ da iyikon apni do tilak yipgut uņun da ariņmon iyikon apdaņ. ²⁶ ††Ae don Piņkop da Israel amin morap kisi yokwikon baņ timitdisak. Uņun do Piņkop gen papia da yaņ yosok:

“Yokwikon Baņ Timit Timit Amin uņun Saion kokup papmon da apdisak.

Abiņek Jekop dakon amin kabikon altaņek Piņkop gen pabiņ yop aņpakni wiririkban kiņ mudokdaņ.

²⁷ ††Aņek yokwini wiririk yom do nak uņun gat saņbek saņbek kinda aber.”

²⁸ Israel amin Yesu dakon Gen Bin Tagisi uņun do manji imgwit, do Piņkop dakon uwalni dagawit. Yaņ aņek ji Amin Nwakŋwari Kabi paņpulugawit. Mani Piņkop da kalipsigwan Israel amin iyi dakon miņat amin kabi egipni do kili manjigit, ae babikni do sigin nandaņ yomiņek but dasi galaktaņ yomisak. ²⁹ Nido Piņkop da amin yaņ yomisak uņun nandak nandakni kulabik dima asak, ae but galak do yo yomisak uņun ariņmi dima gwayesak.

³⁰ Amin Nwakŋwari Kabi ji kalip Piņkop dakon gen pabiņ yopgwit. Mani abisok Israel amin Piņkop dakon gen dima guramikgaņ. Yaņ do aņek ji bupmini abidawit. ³¹ Uņuden, gin abisok Israel amin da Piņkop gen dima guramikgaņ. Mani ji da bupmini abidawit, do Israel amin yo kisi tagi abidoni. ³² Piņkop da miņat amin morap kisi bupmini yolik do nandagit, do yum pinda-gakwan amin kisi geni kiriņigek dam tebanon egipgwit.

Piņkop man madep imiņ kimotnen

³³ ††Mao! Piņkop dakon aņpakni tagisi, ae nandaņ kokwini, ae nandak nandakni uņun wagil ilarisi. Gen kokwin pi agakni amin da mibili ariņmi dima wisij kokogi, ae amin da pi agakni ariņmi dima nandaņ pi-sogi. ³⁴ †††Uņun do Piņkop gen papiakon gen yaņ tosok: “Namin da Amin Tagi dakon butni kagit?

Ae namin da aņpulugaņek nandak nandak imgut?”

†† 11:26 Ais 59.20-21 †† 11:27 Jer 31.33-34 ††† 11:33 Ais 55.8-9 ††† 11:34 Ais 40.13; 1Ko 2.16

³⁵ † “Namin da mibiltok Pinjkop do yo imgut do kobogi do Pinjkop da yoni tamoni panjtoobil imjak?”

³⁶ †† Pinjkop da iyi yo morap wasagit, ae unjun da yanakwan tamonikon tonj. Ae yo morap da mani anjenokgonj. Dagok dagogi mini tilimni tanj ananj kikkdisak teban. Unjun asi.

Kristo nandan gadan iman amin da ni anjak ban ani unjun do Pol da yagit

(Kilapmi 12.1–15.13)

Nin giptimnin nanj Pinjkop do paret anj imnen

12 †Yanjo, not kabino, nak Pinjkop dakon bupmini madepsi unjun do nandanek gen tebai yanj dayisat. Ji kalugi sigin egek giptimji nanj Pinjkop do paret anj imni. Yanj anek telagi egek anjak Pinjkop da galak tosok unjun banj anek egipni. Ji yanj ani kanj, Pinjkop bamisi gawak imdanj. ² Ji miiktim amin da tilagon dima egipni. Ji yum kanjka Pinjkop da nandak nandakji panjaluk aban anjakji kisi kalugisak. Yanj ani kanj, Pinjkop dakon galaktokni tagi nandaba pisokdisak. Anjak anjak tagisi gat, ae anjak Pinjkop da si galak tosok gat, ae anjak gwaljigi minisi unjun tagi nandaba pisokdisak.

Pinjkop da pi kokwinik nimisak unjun tagisi anenj

³ †Pinjkop da nak do anjak tagisi anj naminek pi namgut, do ji kalonj kalonj yanj dayisat. Ji disi do dima nandaba wigisak. Pinjkop da nandan gadat damisak unjun da aripmon anjakji kokwinigek disi do “nin nianjen amin?” yanj do nandani. ⁴ †† Nin nandamanj, giptimnin kalonj mani diwatni morapmi, ae pini kalonj dima anj. ⁵ Yanjin, nin miijat aminyo morapmi mani nin Kristokon giptim kalonj agimanj. Ae nin kisi giptim kalonj dakon diwatni da ekwamanj.

⁶ †† Pinjkop da nandan yawotni do anjak but galak do pi njwaknjwat njwaknjwat nimgut. Do amin kinda kombi gen yosak do pi imgut kanj, nandan gadatni tanj imisak unjun da aripmon kombi gen yosak. ⁷ Amin kinda panmuwukbi panpulugosak do pi imgut kanj, tagisi panpulugosak. Ae amin kinda yoyindet pi imgut kanj, yoyindet pi anj kimotjak. ⁸ Ae amin kinda amin but panjeban ak pi imgut kanj, amin but panjeban ak pi unjun anj kimotjak. Ae amin kinda wadak wadak amin panpulugosak do pi imgut kanj, yo morapmi yomjak. Ae amin kinda kila amin pi imgut kanj, kila amin pi unjun do tapmimni kisi paregek asak. Ae amin kinda amin do bupmi nandanek panpulugok pi imgut kanj, kisik kisigon da panpulugosak.

Nin amin do but dasi galak tanj yomnen

⁹ Ji amin do but dasi galak tanj yomni kimotni, topmon da dima ani. Ji anjak yokwi do nandaba yokwisi asak. Anjak anjak tagi banj pabidanj kimotni. ¹⁰ ††† Ji disi dakon notji do but dasi galaktanj yomanj unjudej gin Pinjkop dakon miijat aminyo do but dasi galak tanj yomni. Anjak disi do nandaba nianj wigisak unjun si yapmanek notji do madepsi nandaba wukwan yomni yomni ani. ¹¹ Ji kurak togj mini pisi anj kimotni. Butjikon Telagi Wup da kindap da yanj sonjek panjtagap aban Amin Tagi dakon pi anj kimotni. ¹² †† Ji nandan teban tanjek Amin Tagi da yo tagisi anj damjak do jomjom anj, do kisik kisik anjak egipni. Ae jigj noman tanj daba kanj, butji yawori tanjka tebaishi atni. Bisapmi bisapmi bisit anj kimotni. ¹³ †† Pinjkop dakon miijat aminyo yo do wadak wadak aba kanj panpulugoni. Ae amin kokup njwaknjwarikon da apba kilani anjak panpulugoni.

¹⁴ ††† Amin da yokwi anjdamni kanj, Pinjkop da yo tagisi anyomjak do bisit iyini. Panjupbal asak do bisit dima iyini. ¹⁵ Ji kisik kisik anj amin gat kisik kisik ani, ae kunnam takganj amin gat kunnam tatni. ¹⁶ ††† Ji kalonj kalonj but kalonjon da egipni. Disi do nandaba dima wigisak. Anjak amin pinjbi ekwanj gat egip do dima kurak toni. Ji man pawigik dima ani.

¹⁷ ††† Amin da yokwi anj daba kanj, kobogi do yokwi dima anj yomni. Miijat aminyo da dabilon ji anjak tagisi bangin anjka dandani. ¹⁸ Ji gat but kalonj egip do nandan kanj, amin morap kisi gat but kalonjon da egip do pi madepsi ani.

¹⁹ †† Not kabino, amin da yokwi anj damni kanj, yokwi kobogi dima anj yomni. Pinjkop da butjap nandan yomjak do bikbik imni. Nido Pinjkop gen papiakon Amin Tagi da yanj yosok:

“Kobogi yomyom unjun nak dakon pi.

Yo yokwi awit dakon kobogi nak da naga yomdisat.”

²⁰ ††† Do ji kobogi dimasi yomni. Pinjkop gen papi da yanj yosok:

“Uwalgo jap do aban kanj, jap ibi.

Ae pakbi do aban kanj, pakbi ibi.

Yanj abi kanj, anjak yokwini do nandanek mayagi pakdisak.”

²¹ Ji yum kanjka yokwi da dima pabinj depjak. Anjak tagisi banj anjak yokwi pabinj yopni.

Nin gapman da yongamgwan egipnen

13 ††† Amin morap nin gapman dakon pi amin da yongamgwan egipnen, nido gapman kinda iyi dima noman tagit. Kisi morap Pinjkop da panjalon agit. ² Yanjo, amin kinda gapman dakon pi amin dakon gen pabinj yopmandak kanj, unjun amin Pinjkop da amin manjinek pikon yopgut unjun banj kwen wigik anj yomisak. Yanj ani amin kwen wigik awit dakon kobogi do yo yokwisi timitdanj. ³ ††† Nandan, gapman dakon pi

† 11:35 Jop 41.11 †† 11:36 1Ko 8.6 ‡ 12:1 Ro 6.11,13; 1Pi 2.5 †† 12:3 1Ko 12.11; Ep 4.7; Pil 2.3 †† 12:4 1Ko 12.12,27 ††† 12:6 1Ko 12.4-11; 1Pi 4.10-11

††† 12:10 1Pi 1.22 § 12:12 1Tes 5.16-18 †† 12:13 Ibr 13.2 ††† 12:14 Mt 5.44; 1Ko 4.12 †† 12:16 YT 3.7 ††† 12:17 1Tes 5.15 †† 12:19 GT 32.35; Mt 5.39 †† 12:20 YT 25.21-22; Mt 5.44 ††† 13:1 YT 8.15; Tit 3.1 ††† 13:3 1Pi 2.13-14

amin unun amin kilegi ekwan unun panpasol ak do dima ekwan. Unun amin anpak yokwi an unun panpasol ak do ekwan. Do ji gapman do pasol pasol dima ak do nandan kan, anpak tagisi bangin anakwa gapman da manji pawigisak. ⁴ Gapman unun Pin kop dakon oman amin. Unun ji panpuluganba tagisi egipni do ekwan. Mani ji yokwi ani kan, sisi pasolni, nido emat agak siba isal dima abidor. Unun da amin yokwi aba Pin kop da japmi nandanek kobogi yom do nandisak amin unun kobogi yom do ekwan. ⁵ Yan do, nin gapman da kobogi yokwi anjnimdisak unun do pasalek geni guramitner. Ae unun gin dima, butningwan da sur kinda dima anek kilegisi ekwaman yanji nandaner do anek geni guramitner.

⁶ †Mibili yan do ji gapman do takis yoman, nido gapman dakon pi amin unun Pin kop dakon oman amini ekwan, ae unun toktogisi pini ankimokgon. ⁷ Aminon goman morap agil unun sopbi. Takis mibili mibili yopyopmi unun yopni. Ae kila amin mibili mibili morap do gawak yominek man madep yomni.

Nin amin morap do but dasi galak tar yomner

⁸ †Jikon gomanji kinda di tar daban. Gomanji kalonji kindagin tagit da tosok unun ji da aripmi dima sopsopmi. Goman unun amin do but dasi galak tar yomni. Nido amin kinda amin do but dasi galak tar yomisak unun gen teban yol kimokdok. ⁹ †Gen teban da yan yosok:

“Yumabi dima ani.

Amin dima dapba kimotni.

Kabo dima noni.

Ae pindak galaktok dima ani.”

On gen teban gat ae gen teban diwari ton unun gen teban kalonji kinda dagin kisi timikdak. Gen teban unun yan:

“Gaga do but dasi nian galak tosok, unuden gin amin do but dasi galak tar yobi.”

¹⁰ †Amin kinda amin do but dasi galak tar yomisak unun amin amin do anpak yokwi dima anyomisak. Yan do, amin kinda amin do but dasi galak tar yomisak unun gen teban yol kimokdok.

Nin anpak kilegisi ban aner

¹¹ †Ji yan anek egipni, nido on bisap ekwaman unun disi nandan. Abisok unun dipminon da pidot pidot bisap, nido Pin kop da nin abin timitdisak dakon bisap kili unun kwan tosok. Kalip Yesu nandan gadan imguman bisapmon unun bisap dubagikon tagit, mani abisok kili kapmat tosok. ¹² ††Pilin kili ununjok mudokdisak, anakwan wisa yo kisi kili ununjok dagokdisak. Yan do, nin pilin tuk dakon anpak yokwi morap yopmanek tenjeni dakon yo ban pasik yan paner. ¹³ ††Nin amin da gildaron akwan unuden anpak kilegisi ban anek egipner. Nin jap pakbiyo madep anek pakbi teban nanek but upbal anek dima egipner. Ae yumabi anpak

† 13:6 Mt 22.21 †† 13:8 Mt 22.39-40; Jem 2.8 † 13:9 TP 20.13-15,17; GT 5.17-19,21 †† 13:10 1Ko 13.4-7 †† 13:11 Ep 5.14; 1Tes 5.6-7 ††† 13:12 1Jn 2.8 ††† 13:13 Lk 21.34; Ep 5.18

mibili mibili gat, ae anpak inani mibili mibili gat dima aner. Ae gen emat gat, ae pindak galaktok gat dima aner. ¹⁴ †Ji Amin Tagi Yesu Kristo imal nar yan pani. Ae but kalip dakon galaktok yol do nandak nandak dima ani.

Nin amin dakon anpak kokwin dima aner

¹⁴ †Amin kinda nandan gadat asak, mani nandan gadatni dima teban tagit kan, unuden amin kokwin dima anek but dasi abidoni. Mani unun gat anpak diwari agagi bo dima agagi unun do ji gen emat dima ani. ² ††Amin kinda unun nandan gadatni tebai, do jap morap kisi tagi nosok. Mani amin kinda unun nandan gadatni tebai dima, do bit kilapyo dima nosok. ³ ††Do jap morap kisi tagi nosok amin unun bit kilapyo dima nosok amin do nandaba yokwi tok dima asak. Ae bit kilapyo dima nosok amin da jap morap kisi nosok amin do yokwi asak yan dima nandisak. Nido Pin kop da unun aminyo kisi kili abidagit. ⁴ ††Gak namin da amin kinda dakon oman amini dakon anpakni kokwin asal? Pi tagi asak bo ae yokwi asak, unun amin tagini dagin yogogi. Mani unun tebai tagi atjak, nido Amin Tagini da iyi anteban anakwan tebaisi atjak.

⁵ †Amin kinda gildat kinda do unun gildat telagisi yan nandanek unun gildat da gildat diwari yapman dak yan nandisak. Ae amin kinda da gildat morap kisi arip gin yan nandisak. Amin kalon kalon unun butnikon da ni nandak nandak nar abidosok unun tebai abidanek atjak. ⁶ Amin kinda gildat kinda nar tilak anek unun gildaron Pin kop gawak imisak kan, unun Amin Tagi do nandanek asak. Ae jap morap kisi nosok amin, unun Amin Tagi do nandanek nosok, nido Pin kop ya yan iyinek nosok. Ae bit kilapyo dima nosok amin, unun Amin Tagi do nandanek Pin kop ya yan iyinek nosok. ⁷ Nandani. Ninon amin kinda iyi dogin dima egisak, ae kimot ak do iyi dogin dima kimokdok. ⁸ †Nin kalugi ekwaman kan, Amin Tagi man madep im do ekwaman. Ae nin kimotner kan, Amin Tagi man madep im do kimotdaman. Do kalugi egipner bo kimotner, nin Amin Tagi dakon gin. ⁹ Kristo unun amin kimakbi ae kalugi ekwan unun kisi dakon Amin Tagini egip do anek kimakgit da ae pidagit.

¹⁰ ††Do gak nido notgo dakon anpak kokwin asal? Ae nido nandaba yokwi tok an imisal? Nandani. Nin kisi morap Pin kop da gen pikon atdaman. ¹¹ ††Unun do Pin kop gen papia da yan yosok:

“Nak Amin Tagi da bamisisi yosot, amin kisi morap da njwakber annamdar.

Anek kisi morap da nak do Pin kop bamisi yan yodan.”

¹² Do nin kisi kalon kalon anpak morap agiman dakon mibili Pin kop iyikdaman.

§ 13:14 Ep 5.11 † 14:1 Ro 15.7 †† 14:2 WW 9.3-4 †§ 14:3 Kol 2.16 ††† 14:4 Mt 7.1; Jem 4.11-12 † 14:5 Gal 4.10-11 †§ 14:8 Gal 2.20 ††† 14:10 2Ko 5.10 ††† 14:11 Ais 45.23; Pil 2.10-11

Nin notnin yokwikon moni do pi dima aneŋ

¹³ Yaŋdo, nin notnin dakon anpak kokwin dima an aneŋ. Nin nandak nandak tagisi baŋ paŋek notnin kin-da yokwikon mosak dakon pi dimasi aneŋ. ¹⁴ †Amin Tagi Yesu da nandak nandakno aban pisanakwan yaŋsi nandako pisolok, jap kin-da nono Piŋkop da nandaban yokwi tosak uŋun dima tosak. Mani amin kin-da jap kin-da dima noknogi yaŋ nandisak kaŋ, di-masi nosak, nido jap uŋun do iyi dima noknogi yaŋ nandisak. ¹⁵ ††Notgo da jap kin-da dima noknogi yaŋ nandisak, uŋun gak da naŋek butni aŋupbal asal kaŋ, gak notgo do but dasi dima galak taŋ imisal. Kristo uŋun notgo do kimakgit, do japmon da butni dima aŋupbal abi. ¹⁶ Gak anpak kin-da do tagisi agagi yaŋ nandisak kaŋ, kaŋ kimokgi. Uŋun anpak do anek notgo aŋupbal abi amin da anpak uŋun do anpak yokwi yaŋ di yaŋbam. ¹⁷ Nandani, Piŋkop dakon Amin Kila Agakni uŋun jap pakbiyokon dima tosak. Amin Kila Agakni uŋun anpak kilagi, ae but yawot, ae Telagi Wup da kisik kisik paŋalon aŋnimisak uŋudon tosak. ¹⁸ Amin kin-da uŋun anpak yolek Kristo dakon pi asak, uŋun Piŋkop da kaŋban tagisi anakwan amin da nandaba wukwan imdaŋ.

¹⁹ †Yaŋdo, nin anpak but kalon paŋalon asak, ae an-pak notnin tagi paŋteban agagi uŋun baŋ yolek an ki-motneŋ. ²⁰ ††Jap dogin anek Piŋkop da aminon pi tagisi asak uŋun dima aŋupbal ani. Jap morap kisi noknogi gin, mani gak da jap kin-da naŋaki uŋun do anek notgo dakon nandaŋ gadatni witdal kisak kaŋ, gak yokwi asal. ²¹ Gak bit kilapyo bo wain noki, bo ae yo diwari gat aŋapbo notno mosak yaŋ nandisak kaŋ, uŋun an-pak dima abi.

²² Nandaŋ gadat anek uŋun yo morap do niaŋ nandisak uŋun Piŋkop gat jil dakon yo. Amin kin-da yo kin-da do tagisi nandaŋek burikon da nak yokwi dima asat yaŋ nandisak amin kisik kisik tagi asak. ²³ Mani amin kin-da but bamot anek jap kin-da nosak kaŋ, uŋun gulusuŋ asak, nido nandaŋ gadaron da dima nosok. Nandaŋ gadatninon da anpak morap amin da dima agagi yaŋ nandaŋek amaŋ, uŋun yokwi amaŋ.

Nin Kristo yol kimotneŋ

15 Nandaŋ gadatnin tebai amin nin da nandaŋ ga-datni dima teban taŋbi amin paŋpulugoneŋ. Nin nin do gin nandaŋek kisik kisik pak do dima nan-daneŋ. ² ††Nin notnin paŋpulugono kisik kisik paŋek nandaŋ gadatni teban toni do pi aneŋ. ³ †††Nido Kristo yo kisi iyi kisik kisik pak do dima nandagit. Piŋkop gen papia da uŋun do yaŋ yosok:

“Piŋkop, gak do yaŋba yokwi tok awit uŋun gen da nak yo kisi abidosok.”

⁴ †††Gen morap kalip Piŋkop gen papiakon mandabi uŋun da nin niyindetjak do mandawit. Gen uŋun da

† 14:14 Ya 10.15; Tit 1.15 †† 14:15 1Ko 8.11-13 † 14:19 Ro 12.18; 15.2 †† 14:20 1Ko 8.13 †† 15:2 1Ko 10.24,33 ††† 15:3 Kap 69.9 ††† 15:4 2Ti 3.16

butnin paŋteban anakwan tebaisi agek Piŋkop da abin timitjak uŋun do jomjom anek egipneŋ.

⁵ Piŋkop da nin dima alek toneŋ do tapmim nimirjek butnin paŋteban asak. Uŋun da ji paŋpuluganban Yesu Kristo yol kimagek but kalonji egipni dosi nandisat. ⁶ Anek ji Amin Taginin Yesu Kristo dakon Piŋkopni ae Datni uŋun but kalon ae gen kalonon da mani ankisini do nandaŋek bisit asat.

Kristo da Juda amin gat ae Amin Nwakwari Kabi gat kisi paŋpulugagit

⁷ ††Kristo da but dasi nandaŋek ji timikgit, do jiyo yaŋ gin notji but dasi timik timik ani. Yaŋ anek Piŋkop man madep imni. ⁸ †††Ji yaŋ ani, nido nak yaŋ dayisat, Kristo uŋun Juda amin dakon oman amini dagagit. Anek Piŋkop uŋun gen bamu yogok amin yaŋ yolik do anek babikni do yaŋ teban tok an yomgut uŋun aripmisi agit. ⁹ †††Yaŋ anek Amin Nwakwari Kabi da Piŋkop dakon bupmini do nandaŋek mani ankisini do nandagit. Piŋkop gen papia da uŋun do yaŋ yosok: “Yaŋdo, nak Amin Nwakwari Kabikon mango yaŋ ankisikerŋ.

Anek gak dakon man awigik do kap yokerŋ.”

¹⁰ †††Ae Piŋkop gen kin-da da yaŋ yosok:

“Amin Nwakwari Kabi ji Piŋkop dakon amin kabi gat but galaksi nandaŋek kisik kisik ani.”

¹¹ †††Ae timi kindakon yaŋ yosok:

“Amin Nwakwari Kabi ji Amin Tagi ankisini.

Miŋat amin morapyo miktimi miktimi ekwan ji mani ankisini.”

¹² †††Ae Aisaia yo kisi da yaŋ yagit:

“Jesi da kabikon da gugu kin-da wikdisak.

Uŋun da miŋat aminyo miktimi miktimi ekwan kilani akdisak.

Amin Nwakwari Kabi da uŋun amin da paŋpulu-gosak do nandaŋ teban taŋek jomjom anek egipdaŋ.”

¹³ Yo tagisi timitneŋ do jomjom amaŋ uŋun Piŋkop da uŋun nim do yaŋ teban tok agit. Egip egipji uŋudon tosak yaŋsi nandaŋ iminakwa uŋun da kisik kisik ae but yawot daban butjikon tugosak, ae Telagi Wup da tapmimon yo tagisi dam do yaŋ teban tok agit uŋun timitdamaŋ yaŋsi nandani dosi nandisat.

Pol da iyi pi agit uŋun do yagit, ae Rom amin do gildatni tagi yomgut

(Kilapmi 15.14–16.27)

Pol da iyi pi agit do but galaksi nandagit

¹⁴ Not kabino, ji bisapmi bisapmi anpak tagisi baŋgin an yaŋsi nandaŋ damisat. Ae nandak nandak aripmi timikgwit, do notji yoyindet tagi an an ani. ¹⁵ Mani nak

§ 15:7 Ro 14.1 §† 15:8 Mt 15.24 §†† 15:9 Kap 18.49; Ya 3.25 §† 15:10 GT 32.43 §†† 15:11 Kap 117.1 §† 15:12 Ais 11.10; PA 5.5

butji pabo pisanakwa gen diwari aesi nandani do gen diwari tebaisi banj mandan damisat. Nido Pinjkop da nandan yawok naminej ¹⁶ †nak Yesu Kristo dakon pi amini egek Amin Nwakwari Kabikon pi aben do nak manjigit. Nak unun pi anek Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi yanj tenjenok anek mukwa sogok amin kinda da yanj egisat. Egek nak Amin Nwakwari Kabi banj Pinjkop da paret si galak tosok yombem kinda nanj Pinjkop do imisat. Iminjapbo Telagi Wup da panjelak asak.

¹⁷ Yanjo, nak Yesu Kristokon gadako Pinjkop dakon pi agimak unun do butgalaksi nandisat. ¹⁸ Nak yo kinda do dima yokdisat. Kristo da tapmim naminakwan Amin Nwakwari Kabikon pi anapbo but tobil anek Pinjkop gen guramikgwit unun dogin yokerj. Nak gen yagim ae pi agim, ¹⁹ ae Telagi Wup da tapmimon wasok tapmimi tonj mibili mibili agim. Yanj anapbo pindagek but tobil awit. Nak Jerusalem da wasanek Kristo dakon Gen Bin Tagisi dakon gen morap yanj tenjenanapbo Ilirikon Provinskon kigit. ²⁰ ††Nak Kristo dakon man dima nandan amin kabikon Gen Bin Tagisi yanj tenjenok aben dosi nandagim da nandan egisat. Nak amin da gwak kili mawiron yut ak do dima galak tosot.

²¹ †Pinjkop gen papia da yosok unudenj akdosi nandisat. Unun yanj yosok:

“Amin gen bini dima yoyiwit amin da unun kokdanj, ae gen bini dima nandawit amin da nandan pisokdanj.”

²² ††Pi unun da bisap morapmi nak abisajakwan ji abinj dandakerj dakon bisap mini.

Pol da Rom amin pindagek Spen kik do nandagit

²³ Mani idon amin da Kristo dakon gen bin kili nandawit, do nak idon pino mini, ae bilak morapmi nak ji dandak do si nandagim da nandisat. ²⁴ Yanjo, nak Spen miktimon kikerj bisapmon obinj ji dandakerj don kikerj dosi nandisat. Nak ji gat bisap pisipmisok egipnerj unun da kisik kisik naminakwan unun da kwenon anjgulanjanba Spen kikerj do galak tosot.

²⁵ ††Mani abisok nak Jerusalem kinek telagi panjmuwukbi kabi panjmulugokerj. ²⁶ †††Panjmuwukbi Masadonia ae Akaia provins bamoron ekwan unun da Jerusalem telagi panjmuwukbi kabikon wadak wadak amin ekwan unun panjmulugok do tagisi nandanek monej panjmuwukgwit. ²⁷ †††Unun ak do tagisi nandawit, nido gomani Juda aminon tosok unun sopsopmi. Juda amin da Amin Nwakwari Kabikon Pinjkop dakon yo tagisi anjabinj yomgwit, do Amin Nwakwari Kabi da Juda amin do giptim dakon yo tagisi di panjmulugoni kanj tagisi.

²⁸ Nak Jerusalem amin do monej yomyom pi abo da ganjakwan Spen kik do obinjek ji dandakerj. ²⁹ †Ae nak nandisat, jikon opberj bisapmon Kristo dakon gisamni nagon madepsi tugarj naban unun da ji tagisi panjmulugokdisak.

† 15:16 Ro 1.5; 11.13 †† 15:20 2Ko 10.15-16 † 15:21 Ais 52.15 †† 15:22 Ro 1.13 †† 15:25 1Ko 16.1-4 ††† 15:26 Ya 24.17; 1Ko 16.1; 2Ko 8.1; 9.2,12 ††† 15:27 1Ko 9.11 § 15:29 Ro 1.11

³⁰ ††Not kabi, Amin Tagi Yesu Kristo do nandanek, ae Telagi Wup da amin do but dasi galak tanj yomyom anjak panalon asak, unun do kisi nandanek nagon sanjbenba Pinjkop do bisit anj kimotnensi. ³¹ Bisit aba Judia miktimon nandan gadat dima anj amin da nak dima abidoni. Ae bisit aba telagi panjmuwukbi Jerusalem ekwan unun da nak da panjmulugok do pi asat unun do galagisi nandani. ³² Yanj kanj Pinjkop da galak tosagon nak kisik kisigon da jikon opbo kisin da tapmim panerj. ³³ Pinjkop dakon but yawotni ji kisikon tosok do bisit asat. Unun asi.

Pol da minjat amin morapmi do gildatni tagi yomgut

16 Nak nandan gadat minjat saminin Pibi dakon mibili do dayikdisat. Unun minjat tagisi kinda, panjmuwukbi Senkria kokupmon ekwan unun dakon oman minjatni egisak. ² Unun da minjat aminyo morapmi gat ae nak gat kisi panjmulugagit, ae unun Amin Tagi dakon minjat kinda, do but dasi abidoni. Unun anjak da telagi panjmuwukbi dakon anjaksi asak. Ae yo nido wadak wadak asak unun anjmulugoni.

³ †††Gildatno tagi Prisila gat Akwila gat do yomni. Unun pi isalno Yesu Kristo dakon pi kalonj amanj.

⁴ Unun nak kutnok do anek pali kimakgimal. Do nak gin dima, Amin Nwakwari Kabi dakon panjmuwukbi morap kisi da unun bamot do but galak nandanek ya yanj yomanj. ⁵ Gildatno tagi panjmuwukbi unun bamot da yutnon muwukganj unun do yomni.

Gildatno tagi notnosi Epenetus do imni. Unun da mibiltok Esia Provinskon Kristo do nandan gadan imgut.

⁶ Gildatno tagi Maria do imni. Unun da ji panjmulugok do pi madepsi morapmi agit.

⁷ Gildatno tagi Andronikus gat ae Junias gat do yomni. Unun bamot nak dakon diwatno, nak gat kisi dam tebanon egipgumanj. Unun yabekbi kabikon man madejni tonj. Unun da mibiltok Kristo nandan gadan imgumal, anjakwal nak don nandan gadat agim.

⁸ Gildatno tagi Ampliatus do imni. Unun Amin Tagi dakon amin kinda, do nak but dasi galak tanj imisat.

⁹ Gildatno tagi Ubanus do imni. Unun pi isalno Kristo dakon pi kalonj amak. Ae notnosi Stakis kisi do gildatno tagi imni.

¹⁰ Gildatno tagi Apeles do imni. Unun Kristo yolyol aminsi kinda yanj kawit.

Gildatno tagi Aristobulus da yutnon ekwan amin do yomni.

¹¹ Gildatno tagi Erodion do imni. Unun nak dakon diwatno kinda.

Gildatno tagi Nasisus dakon diwatni Amin Tagi da kabikon ekwan unun do yomni.

¹² Gildatno tagi Tipina gat ae Tiposa gat do yomni. Unun minjat bamot Amin Tagi dakon pi madepsi amal.

Gildatno tagi notnosi Pesis do imni. Unun minjatyo kisi da Amin Tagi dakon pi madepsi agit.

§† 15:30 2Ko 1.11; Kol 4.3; 2Tes 3.1 §†† 16:3 Ya 18.2

¹³ †Gildatno tagi Rupas do imni. Uñun Amin Tagi yol kimokdok. Ae gildatno tagi menji do kisi imni. Uñun nak dakon meño kisi egipgut.

¹⁴ Gildatno tagi Asinkritus, ae Pegon, ae Emes, ae Patobas, ae Emas gat, ae nandañ gadat amin diwari uñun gat ekwañ uñun do yomni.

¹⁵ Gildatno tagi Pilologus gat, Julia gat, ae Nerus gat sami gat, ae Olimpás gat ae telagi pañmuwukbi morap uñun gat ekwañ uñun do yomni.

¹⁶ ††Ji pañmuwukbi diwari do but dasi galak tañ yomañ yañ yolikdo, kisiñni iligek si bedoni.

Kristo dakon pañmuwukbi morap da gildatni tagi yipba jikon obisak.

Amin diwari da pañmuwukbi tuwil do pi añ

¹⁷ †Not kabi, amin diwari da ji da gen abidawit uñun abiy yipmañek jikon pidok pidok ae jigiyó pañalon añ. Uñun amin do kañ kimotni do tebaisi dayisat. Ji uñun da dubagikon egipni. ¹⁸ ††Uñun amin Amin Tagiñin Kristo dakon pi bañ dima añ. Uñun giptim dakon galaktok bañgin yolgañ. Uñun nandañ kokwini mini amin pañgalak aba gen toptopmi do nandañ gadat añ. ¹⁹ ††Ji Piñkop dakon gen guramik kimokgoñ dakon geni amin kisi da kilí nandawit, do nak ji do but galaksi nandisat. Mani nandañ kokwin tagisi añek añpak tagisi bañgin timigek añpak yokwi dakon nandak nandak jikon kindá dima tosak do nandisat. ²⁰ †††Kili uñunjok Piñkop but yawot nimisak uñun da Sunduk kandap gibañninon yipban bamono suligikdisak.

† 16:13 Mk 15.21 †† 16:16 1Ko 16.20; 1Pi 5.14 † 16:17 Mt 7.15; Tit 3.10 †† 16:18 Pil 3.19; 2Pi 2.3 †† 16:19 Ro 1.8; 1Ko 14.20 ††† 16:20 WW 3.15

Amin Tagiñin Yesu dakon nandañ yawotni jikon tosak do bisit asat.

Amin diwari da gildatni tagi Rom amin do yopgwit

²¹ †††Pi isalno Timoti da gildatni tagi damisak. Ae nak dakon diwatno Lusias, ae Jeson, ae Sosipata uñunyo kisi da gildatni tagi damañ.

²² Nak Tetius, Pol dakon gen abidañek papia on mandisat. Amin Tagi da manon gildat tagi yañ dayisat.

²³ †Gaius da gildatni tagi damisak. Uñun da nak gat ae pañmuwukbi morap gat kisi yutnikon kilanin tagisi asak.

Erastas uñun kokup pap dakon monerñ kila amini, ae notnin Kwatas da gildatni tagi ji do damamal.

Nin Piñkop dakon man añkisiñ kimotneñ

²⁵ ††Piñkop da nak da Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi dayisat uñun gen nañ ji dakon nandañ gadatji tagi pañteban asak. Gen Bin Tagisi uñun kalipsigwan pasili tañ añ añ opgut. ²⁶ Mani abisok Piñkop da nomansi pañteñteñ asak. Kalipsigwan Piñkop egip egip teban egisak uñun da kombi amin yoyiñban geni mandawit. Nin miñat amin morapyo miktimi miktimi ekwañ uñun da nandañ gadañ imiñek geni guramitni do añek uñun gen bañ dayamañ. ²⁷ Uñun Piñkop kalon gin nandañ kokwini tagisi. Yesu Kristo obakon da nin do yo tagisi agit, uñun do nandañek nin Piñkop dakon man toktogisi añkisiñ kimotneñ! Uñun asi.

††† 16:21 Ya 16.1-2; 19.22; 20.4 † 16:23-24 Ya 19.22; 1Ko 1.14 †† 16:25 Ro 1.5; Ep 1.9; 3.5,9; Kol 1.26

1 Korin

But piso gen

Pol da bisapmon Korin unun kokup pap madep kinda Akaia provinskon Grik da miktimon tagit. Pol iyi Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi mibiltoksi Korin unudon yan tenjenagit. Anek panmuwukbi wasok wasoksi panalon agit. (Yabekbi 19.1-17 unudon do koki.) Mani yopman degek kokup njwaknjwarikon kin pi agit bisapmon panmuwukbi Korin egipgwit unudon jiggi noman tan yomgwit. Aba Pol da nandak nandak yoban jiggi unun panmilip ani yan do papia diwari Pol do mandan imgwit. Do Pol iyi Epesas kokupmon egek jigini unun panmilip ani do nandak nandak kilegi yominek papia on mandagit.

Pol da Korin panmuwukbi dakon nandan gadatni yawotni yan do nandaba kik madepsi agit. Ae anpakni tagisi unun tasik tosak do nandaba kik agit. Pol da minjat eyo kili abi da anpak kilegi ani unun do yagit, ae minjat aminyo Telagi Wup yipman degek jiggi pawit unun do yosok. Ae Pinjkop gawak imim dakon silip anpak tagisikon da ani, ae Telagi Wup da but galak dakon yo mibili mibili panmuwukbi do yomisak unun do yosok. Ae amin kimakbi kimoron da pidokdan unun do kisi yosok.

Unun yo morap da Korin amin jiggi yomgut, do Pol da Pinjkop dakon galaktok kan nandanyo ani do panpulu-ganek gen tagisi ban mandan yomgut. Gen kinda mandagit unun kilapmi 13, panmuwukbi da unun do tagisi nandan. Unudon Pol da amin do but dasi galaktan yomyom anpak unun do yosok. Ae yo madepsi kinda Pinjkop da minjat aminyo do but galak do yomisak unun butdasi galak tan yomyom anpak unun do yosok.

Yesu yolyol amin gen emat anek iyi dakon man dima pawigini

(Kilapmi 1-4)

1 Nak Pol Yesu Kristo dakon yabekbini. Pinjkop da iyi da galak togon yabekbi pi namgut. Nak gat ae notnin Sostenes gat ² nit da papia on panmuwukbi Korin kokup papmon ekwan ji do mandamak. Yesu Kristo da iyi ji panjelak anek iyi do manjigit. Ji gat ae amin morap kokup morap kisikon Amin Taginin Yesu dakon man anenagek bisit an iman amin kisi manjigit. Unun nin ae ununyo kisi dakon Amin Taginin. ³ Pinjkop Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da nandan yawok daminek butji panyawot aban yawori tosak do bisit asat.

Pol da Pinjkop ya yan iyigit

⁴ Pinjkop da Yesu Kristo obakon da nandan yawok daminek yo tagisi an damgut, do bisapmi bisapmi ji do nandanek Pinjkopno ya yan si iyisat. ⁵ Nido Yesu obakon yo tagisi morapmi timikgwit. Panpulanganban gen yogokji unun tagisi, ae nandak nandak morapmi damgut. ⁶ Unun da nak da Kristo dakon mibili dayigim unun ji da nandanek yol kimakgwit yan nolisak. ⁷ Do ji abisok Amin Taginin Yesu Kristo altan tenjenokdisak unun do jomjom anek Telagi Wup dakon but galak dakon yo do wadak wadak dima an. ⁸ †Amin Taginin Yesu Kristo da ji panjeban anakwan wigi mibi gildaron wigisak, anakwan Amin Taginin tobil apjak gildaron amin kinda da ji sun kinda awit yan aripmi dima yoni.

† 1:8 1Tes 3.13; 5.23

⁹ †Pinjkop da yo morap ak do yagit unun aripmisi akdisak. Pinjkop da ji Monji Amin Taginin Yesu Kristo gat egip egipnikon kalonji egipni do yan damgut.

Panmuwukbi wasen kiwit

¹⁰ †Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo da manon gen tebaisi dayinek yan yosot, ji pidok pidok yipmanjek but kalon ani. But ae nandak nandakyo kalonji gin tanakwa kabi kalonji egipni.

¹¹ Not kabi, Klooi da kabikon amin di da ji da binapmon pidok pidok tanakwan ekwan yan nayiwit. ¹² †Nak mibili yanon da yosot, jikon da di da yan yon, "Nak Pol yoldat", ae diwari da "Nak Apolos yoldat", ae diwari da "Nak Pita yoldat", ae diwari da "Nak Kristo yoldat" yan yon. ¹³ Unun Kristo da wasenki morapmi agit? Bo nak Pol ji do anek tilak kindapmon kimakgim? Bo ji telagi pakbi Pol da manon da sowit? ¹⁴ †Nak ji da binapmon Krispus gat Gaius gat bangin telagi pakbi son yomgum. Amin di gat dima son yomgum. Unun do nak Pinjkop ya yan iyisat. ¹⁵ Do amin kinda da "Nak Pol da manon telagi pakbi sogim" yan aripmi dima yogogi. ¹⁶ †† (Asi, nak amin kabi di gat kisi telagi pakbi son yomgum. Unun Stepanas da yutnon egipgwit amin ban son yomgum. Ae amin diwari gat son yomgum bo dima, unun nak dima nandisat.) ¹⁷ Kristo da nak amin telagi pakbi son yoben do dima yabekgit. Gen Bin Tagisi yan tenjenoken do yabekgit. Ae amin da miktimon dakon nandan kokwin tagisikon da gen yon unuden

†† 1:9 1Tes 5.24; 1Jn 1.3 † 1:10 Pil 2.2 †† 1:12 Ya 18.24-28; 1Ko 3.4 †† 1:14 Ya 18.8; Ro 16.23 ††† 1:16 1Ko 16.15

dima yosot. Yan asat yan Kristo dakon tilak kindapni yipbo tapmimi mini di aban.

Kristo unun Pinjkop dakon tapmim

¹⁸ †Amin pasilda unun da tilak kindap dakon gen unun nanda kokwini tagi dima amin dakon gen kindanya yon. Mani mingat aminyo nin Pinjkop da yokwikon bar timikgit amin nin da tilak kindap unun Pinjkop dakon tapmim yansi nandamar. ¹⁹ †Pinjkop da papiakon yan mandabi:

“Nak da nanda kokwini kilegisi tan yoman amin dakon nanda kokwini kilegi panjasik akdisat.

Ae nanda nanda kni ton amin dakon nanda nanda kni wiririkgo pasil mudokdan.”

²⁰ †Do nin abisok on miktim dakon nanda kokwini tagisi amin dakon nanda kokwini tagisi do niansi yone? Ae Moses dakon gen teban dakon mibili nanda nanda amin do niansi yone? Ae on miktim dakon gen yogok amin tagisi do niansi yone? Pinjkop da on miktim dakon nanda kokwin tagisi morap panupbal aban nanda kokwini tagi dima amin dakon gen gin an mudawit. ²¹ †Nido Pinjkop nanda kokwini tagisikon da amin da iyi da nanda nandagon da Pinjkop nanda imni do dima galak tagit. Nin da tilak kindap do yan tenjenganapno amin da unun do nanda kokwini tagi dima amin dakon gen yan yon, mani amin da unun gen nanda nek nanda gada iminakwa Pinjkop da unun kosiron da yokwikon bar timit do nandagit. ²² Juda amin wasok tapmimi ton pindagek gen unun bami yan nanda. Anakwa Amin Nwakwari Kabi da nanda kokwin tagisi pindat do nanda.

²³ †Mani nin Kristo tilak kindapmon anakba kimakgit dakon geni dayin tenjoman. Anapno Juda amin da gen unun do nin da dima galak tanek abidogi gen kindanya yan nanda. Ae Amin Nwakwari Kabi da gen unun do nanda kokwini tagi dima amin dakon gen kindanya nanda. ²⁴ †Mani Pinjkop da yan ilikgit mingat aminyo Amin Nwakwari Kabi bo ae Juda amin nin, nin nandamar, Kristo unun Pinjkop dakon tapmim ae nanda kokwini tagisi. ²⁵ †Miktim amin da Pinjkop dakon nanda nanda kni diwari unun tagi dima yan nanda. Mani unun nanda nanda da amin dakon nanda kokwini tagisi yapman mudosok. Ae Pinjkop dakon anpak diwari da Pinjkop unun tapmimni mini yan nolisak yan nanda. Mani unun anpakni unun tapmimni madepsi, amin dakon tapmim yapman mudosok.

²⁶ †Not kabi, Pinjkop da yan daban Yesu yolyol amin dagawit bisap do nanda. Jikon da morapmi miktim amin da dabilon nanda kokwini tagisi mini da egipgwit. Ae jikon morapmi tapmimji mini da egipgwit. Ae jikon da morapmi amin man bini ton da kabikon nani dima. ²⁷ Mani Pinjkop da amin manjigit unun miktim amin da dabilon nanda kokwini tagi dima amin yan pindakgwit amin bar manjigit. Yan anek miktim dakon

nanda kokwini tagi amin panmayak agit. Ae Pinjkop da amin manjigit unun miktim amin da dabilon tapmimni mini yan pindakgwit unun bar manjigit. Yan anek miktim dakon amin tapmimni ton panmayak agit. ²⁸ Pinjkop amin timit do on miktimon mani mini ae amin diwari da pindakba yo isalisi an unun bar timikgit. Nido amin man madepsi ton gat ae tapmimni ton gat pabin yopban yo isali ani do nandagit.

²⁹ †Pinjkop da dabilon amin kindanya da iyi dakon man aripmi dima awigisak yan do yan agit.

³⁰ †Pinjkop da iyi ji Yesu Kristo gat depgut da ekwan. Anek Kristo yipgut da nin dakon nanda kokwin tagisi dakon mibilisi egi nimisak. Ae Kristo obakon Pinjkop da nin panmilib aban mingat aminyo kilegisi ae telagisi aman. Ae Kristo da pi agit dogin anek Pinjkop da nin yuman nagit, do yokwi da sanbejek kilanin dima asak. ³¹ †Pinjkop da nin do yansi agit, do Pinjkop gen papia da yosok unun da aripmon ane. Yan yosok:

“Amin kindanya yo kindanya do yo madepsi yan nanda do kan, Amin Tagi dogin yo madepsi yan nanda imdo.”

Pol da Korin amin dakon nanda gadat do yagit

2 Not kabi, nak jikon obinjak Pinjkop dakon geni pasili dayin tenjagim bisapmon, nanda kokwini tagisi amin da gen madepsi mibili mibili yon unuden dima yagim. ² Nido ji gat egipguman bisapmon yo nwakwari di do nanda nanda dimasi agim. Yesu Kristo, ae tilak kindapmon kimot agit unun dogin nandagit. ³ †Nak ji gat egipguman bisapmon tapmimno mini. Nak pasalek madepsi nimnimikgit. ⁴ †Nak gen yagim gat ae Gen Bin Tagisi yan tenjagim unun nanda kokwini tagisi amin da yon unuden nanda nanda madepsi da ji dakon nanda nanda kulabik tagi asak yan on da dima yagim. Unun dimasi. Nak Telagi Wup dakon tapmim nan ji doligim. ⁵ Yan agim nido ji da amin dakon nanda kokwini tagisi do nanda gadani do dima galak tagim. Pinjkop dakon tapmim do nanda gada imni do nandagit.

Telagi Wup da nanda kokwin tagisi nimisak

⁶ Mani Pinjkop dakon anpagon kili tagan teban tawit aminon nanda kokwin tagisi unuden yan tenjoman. Unun nanda kokwin tagisi unun miktim amin dakon nanda kokwin tagisi yombem dima. Ae on miktim dakon kila amin si pasilda unun dakon nanda kokwin tagisi yombem dima. ⁷ Nin Pinjkop dakon nanda kokwini tagisi bar yan tenjok aman. Pinjkop yo morap dima wasagit bisapmon nanda kokwini tagisikon da Kwen Kokup iyi gat tilimnikon egipne do kosit kili yipgut. Mani unun kosit dakon geni pasili tagit. ⁸ Anakwan on miktim dakon kila amin kindanya da dima nanda pisagit. Nanda pisawit tam, Kwen Kokup Amin Taginin tilimni tagisi unun tilak kindapmon aripmi dima anakbam. ⁹ †Mani, Pinjkop da papiakon gen unun do yan yosok:

† 1:18 Ro 1.16 †† 1:19 Ais 29.14 † 1:20 Jop 12.17; Ais 19.12; 33.18; 44.25 †† 1:21 Mt 11.25 †† 1:23 Ro 9.32; 1Ko 2.14 ††† 1:24 Kol 2.3 ††† 1:25 2Ko 13.4 † 1:26 Mt 11.25; Jem 2.5

§† 1:29 Ep 2.9 §†† 1:30 Jer 23.5-6 §† 1:31 Jer 9.24 §†† 2:3 Ya 18.9; 2Ko 10.1 §† 2:4 1Tes 1.5 §† 2:9 Ais 64.4

“Yo kalip dabil da dima pindakgwit,
ae miragon da dima nandawit,
ae nandak nandagon dima noman tanbi,
uñun Piñkop but dasi galak tan iman amin do
pannoman agit.”

¹⁰ Uñun dakon geni pasili tawit, mani iyi dakon Wupni da nin do panalon an nimgut. Telagi Wup da yo morap kisi pakyansi pindak mudosok, ae Piñkop dakon nandak nandakni pasili kisi pindakdak. ¹¹ Amin kinda da amin notni dakon nandak nandak aripmi dima pindatjak. Amin uñun dakon wupni butnigwan yikdak uñun dagin pindakdak. Yanggin, amin kinda da Piñkop dakon nandak nandak aripmi dima pindatjak. Piñkop iyi dakon Wupni da iyi gin kan nandanjo asak. ¹² Nin on miktim dakon nandak nandak ban dima timikgiman. Nin Piñkop da butgalak do yo morap nimisak uñun nandan pisonen do Wup Piñkopmon da apgut uñun nan abidagiman. ¹³ Nin uñun but galak dakon yo do yan tetenok aman. Mani genin amin nandan kokwini tagisikon da dima yoman, Telagi Wup da iyi niyin dekan uñun ban yoman. Telagi Wupni ton amin do Telagi Wup dakon gen yoyin tetenoman. ¹⁴ Mani Telagi Wupni mini amin Piñkop dakon Wupni da yo nimisak uñun do nandan kokwini tagi dima amin dakon gen yan nandan, ae aripmi dima nandan pisoni, nido Telagi Wupni ton amin dagin uñun yo kokwinigek pakyansi pindak nandanjo an. ¹⁵ Telagi Wupni ton amin da yo morap kisi kokwinik pindakgan. Mani amin diwari da Telagi Wupni ton amin dakon anpak kokwin aripmi dima ani. ¹⁶ Piñkop da papiakon gen yan tosok: “Namin da Amin Tagi dakon nandak nandak pindak nandanjo asak do Amin Tagi tagi iyin detjak?” Mani Kristo dakon nandak nandak ninon tosok.

Panmuwukbi dakon pi amin uñun Piñkop dakon pi amini

3 Not kabi, nak kalip ji gat egipguman bisapmon gen dayigim uñun Telagi Wup yolgan amin yoyisat uñun da aripmon dima dayigim. Amin but kalip anpak anakwa yoyisat uñun da tilagon dayigim. Uñun bisapmon ji Kristo da anpagon amin monin da tilagon egipgwit. ² Nak mum dabo nawit. Jap tebai ban dima damgum, nido ji jap tebai timit do dima tagap tawit. Abisok yo kisi jap tebai timit do dima tagap ton, ³ nido ji but kalip dakon anpak sigin yolgan. Asi, notji do nandaba yokwi tok anek gen emat agak uñun jikon sigin tosok. Ji uñun anpak an uñun but kalip dakon anpak ban an. Ji on miktim dakon anpak gin an. ⁴ Kinda da yan yosok, “Nak Pol yoldat” ae kinda da “Nak Apolos yoldat” yan yosok. Uñun anpak anek miktim amin da yan ekwan.

⁵ Ji pakyansi nandani. Apolos uñun namin? Ae nak Pol uñun namin? Nit pi amin gin. Amin Tagi da nit do pi njwakawat njwakawat nimgut. Aban nit pi uñun ando ji Kristo nandan gadan imgwit. ⁶ Nak jap yet kwaokgim. Anapbo Apolos da pakbi yomgut. Mani

Piñkop da jap bami panalon agit. ⁷ Do jap yet kwaokgit amin mani mini, ae pakbi yomgut amin kisi mani mini. Piñkop da iyi jap bami panalon asak, do uñun kalongin mani ton. ⁸ Jap yet kwaokdak amin gat ae pakbi yomisak amin gat uñun kisi bamot Piñkop dakon pi nanjin amal. Do kisi bamot pi agimal da aripmon tomni timik timik akdama. ⁹ Nit Piñkop gat pi kalonj aman. Ae ji Piñkop dakon pigagani. Ji Piñkop dakon yutni.

Panmuwukbi dakon pi amin uñun kisit kilda yombem

¹⁰ Piñkop da nandan yawotni do anek nak kisit kilda nandak nandakni tagisi yombem kinda nan manjigit. Aban yut ak do gwak magim. Anapbo amin diwari da yut uñun gwak magimon witjan. Mani minat aminyo morap kalon kalon yut uñun an uñun pakyansi kan kimagek witjini. ¹¹ Amin kinda da gwak njwakawari kinda dimasi mosak. Yesu Kristo kalon nan gin Piñkop da gwak teban kili magit. ¹² Amin da uñun gwak da kwenon yut witjini bisapmon diwari da gol ban akdan, ae diwari da silwa ban, ae diwari da tip tomni wukwisi ban, ae diwari da kindap ban, ae diwari da gurik ban, ae diwari da wit dakon obi ban akdan. ¹³ Don Piñkop da minat aminyo gen pikon yop do bisap yipguron amin da pi morap awit dakon mibili tetenokdisak. Uñun bisap kindap da yan noman tajak amin morap kalon kalon pi tagi awit bo dima yan do ankilik kokdisak. ¹⁴ Amin kinda uñun gwak kwenon yut agit, uñun dima sosak kan, pi amin uñun tomni tagisi timitdisak. ¹⁵ Mani pi amin kinda dakon yut wagil son mudosak kan, uñun amin pi agit dakon tomni pasil imdisak. Pi amin iyi yokwi da kisiron da pulugan kikkdisak, mani uñun amin kindapmon nan abidoman yombem da egipjak.

Ji Piñkop dakon yut

¹⁶ Ji Piñkop dakon telagi yutni, ae Piñkop dakon Wupni jikon egisak. Uñun dima nandan, ma? ¹⁷ Amin kinda Piñkop dakon telagi yut antasik asak kan, Piñkop da uñun amin antasik akdisak. Nido, Piñkop dakon telagi yut uñun telagisi. Telagi yut uñun ji.

Nin amin dakon man dima pawiginen

¹⁸ Ji disi ban di pankewalbam. Amin kinda ji da binapmon miktim dakon yo morap kisi nandan mudosot yan nandanek “Nak nandan kokwino tagisi” yan yosak kan, uñun amin on miktim dakon nandan kokwini tagisi uñun si yopmanek nandan kokwini tagisi amin tagi dagosak. ¹⁹ Nido, on miktim dakon nandan kokwin tagisi morap uñun Piñkop da pindakban nandan kokwin tagi dima an. Piñkop da papiakon uñun do yan yosok:

“Amin iyi do nak nandan kokwino tagisi yan nandan amin uñun Piñkop da iyi pat yopmanganon yopban yokwalba timikdak.”

²⁰ Ae Piñkop dakon papia da yan yo kisi yosok:

† 2:16 Ais 40.13 †† 3:2 Ibr 5.12-13; 1Pi 2.2 ‡ 3:3 1Ko 1.10-11
†† 3:4 1Ko 1.12 ‡‡ 3:5 Ya 18.4,11,27-28

††† 3:8 Mt 16.27; Ep 2.20-22 ‡‡‡ 3:11 Ais 28.16; 1Pi 2.4-6 §
3:13 1Ko 4.5 ††† 3:16 1Ko 6.19; 2Ko 6.16 †††† 3:19 Jop 5.13

“Pinjkop da nandaŋ kokwini tagisi amin dakon nandak nandakni kisi pindak mudosok.

Ae yo morap ak do nandaŋ unun aripmi dima aba noman tokdaŋ yaŋ nandisak.”

²¹ Do ji amin dakon man paukwaŋ unun yipmaŋ mudoni. Yo morap ji dakon. ²² Pol, bo Apolos, bo Pita, bo on miŋtim, bo egip egip, bo kimot, bo yo morap abisok toŋ, bo yo don noman tokdaŋ, unun yo morap ji dakon. ²³ Ae ji Kristo dakon, ae Kristo unun Pinjkop dakon.

Amin Tagi da iyi pi amin kokwin asak

4 Ji da nin do Kristo dakon pi amini yaŋ nandaŋ nimni, ae Pinjkop dakon geni pasili kilani tagisi aŋek yaŋ tenŋerok dakon pi ninon tosok yaŋ nandaŋ nimni. ² Ae yaŋsi nandani, amin kinda madeŋni dakon pi asak, unun amin madeŋni dakon gen kagimansi guramitjak. ³ Do ji nak dakon aŋpak kokwin ani, bo amin da gen pikon nak dakon aŋpak kokwin ak do nandaŋ kaŋ, nak unun do nandaba kikiŋok kinda dima asat. Nak nagayo kisi aŋpakno kokwin dima asat. ⁴ Asi, nak naga butnokon yo kinda dima tosok yaŋ nandisat. Mani nak naga do amin kilegi yaŋ aripmi dima yoker. Nak dakon aŋpak kokwin ak do Amin Tagi daŋin asak. ⁵ Gen pi bisap dima abik, do amin diwari dakon aŋpak kokwin dima ani. Ji Amin Tagi apjak bisap do jomjom ani. Unun da yo morap pilin tukgwan pasili toŋ unun timik tenŋerikon yopdisak. Aŋek amin morap dakon nandak nandak pasili toŋ unun noman paŋalon akdisak. Unun bisapmon Pinjkop da amin morap kalon kalon pi tagi awit unun do mani pawigikdisak.

Korin amin da iyi dakon mani pawigiwit

⁶ Not kabi, nak ji dakon nandak nandak paŋpulugok do aŋek Apolos gat nit do gen on dayisat. Ji nit do nandaŋek aŋpak kilegi Pinjkop gen papia da yosok unun gin yolni. Yaŋ aŋek pibit tidok aŋek amin kinda awigek ae kinda dima abiŋ yipni. ⁷ Not, gak amin diwari yapmaŋdal yaŋ nandisak, ma? Gak Pinjkopmon yo tagisi kinda dima abidagil, ma? Asi, gak Pinjkopmon yo morap timikgil, mani yo morap unun gaga paŋalon agil da yaŋ gaga dakon man nido awigisal?

⁸ Yo si galak toŋ unun aripninon tugaŋ yaŋ nandaŋ, ma? Ji yo ireŋ amin kili daŋaŋ mudan da tagisi ekwamaŋ yaŋ nandaŋ, ma? Ae nin nwapmaŋek kila amin madeŋ dagamaŋ yaŋ nandaŋ, ma? O bupmisi. Nin ji da kila amin madeŋ bamisi ekwa ninyo kisi ji gat kila amin madeŋ gin egip do nandamaŋ. ⁹ Mani Pinjkop da yabekbi nin baŋ mibi amin nipgut yaŋ nandisat. Nin gen pikon nipmaŋek miŋat amin morap da dabilon ae aŋelo da dabilon kimotneŋ do yaŋ dagok aŋ nibi yombem da ekwamaŋ. ¹⁰ Nin Kristo man madeŋ im do nandaŋ kokwini tagi dima amin yombem da ekwamaŋ, mani ji Kristokon gadawit do nandaŋ kokwini tagisi amin ekwaŋ, ma? Nin tapmimnin mini anjakwa ji

§‡ 3:20 Kap 94.11 † 4:2 Lk 12.42 †† 4:5 1Ko 3.8 ‡ 4:6 Ro 12.3 †† 4:7 Ro 12.6

da unun tapmimji toŋ, ma? Nin manin mini anjakwa ji da unun man madeŋji toŋ, ma? ¹¹ Kalip da wiŋ abisok ekwamaŋon nin jap do amaŋ, ae pakbi do amaŋ, ae imal garaŋsi baŋ pamaŋ, ae amin da nindapmaŋaŋ, ae nin da tagi egipneŋ kokup mini. ¹² Nin kisitnin da pi madeŋsi amaŋ. Nin da jobit paner do yor, mani Pinjkop da yo tagi anyomjak do bisit iyamaŋ. Nin do yo yokwisi aŋ nimirakwa yaworisi egek jigi unun guramikgamaŋ. ¹³ Gen gireŋ niyiŋba gen tagisi baŋ yoyamaŋ. Miŋat aminyo da dabilon nin sibat sibat inanis amin da maba kwan unun yombem. Yaŋ daŋin egapno wik da wisak.

Pol da Korin amin iyi dakon aŋpak yolni do nandisak

¹⁴ Nak ji mayagi dam do gen on dima mandisat. Ji monji gwayono but dasi galak tar damisat, do nawa gen on dayisat. ¹⁵ Jikon amin morapmisi da Kristokon tagisi egipni do oman aŋ damaŋek kilasi tagi ani, mani datji morapmi dima. Gen Bin Tagisi dayiŋ tenŋeragim bisapmon Yesu Kristokon datji dagagim. ¹⁶ Yaŋdo, nak dakon aŋpak pakyaŋsi yolni. ¹⁷ Unun dogin aŋek Timoti yabekgo jikon opgut. Unun nak dakon monjino but dasi galaktaŋ imisat. Unun Amin Tagi dakon pi kilani tagisi asak. Unun da ji paŋtagap aban nak da Kristo gat gadaŋ kimagek kokupmi kokupmi paŋmuwukbi morap aŋpak yolni do yoyiŋ dekgim unun do ae nandaba pisoni do dayisak.

¹⁸ Jikon amin diwari nak dima opdisat yaŋ nandaŋek kwen wigik aŋ. ¹⁹ Mani nak Amin Tagi da galak tosagon jikon tepmisi opdisat. Opber bisapmon kwen wigik aŋ amin dakon gen nandak do aŋek dima opdisat. Ni tapmim da tar yomisak unun pindak nandaŋyo ak do opdisat. ²⁰ Nido, Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unun gen gin yogok dakon yo dima. Unun tapmim dakon yo. ²¹ Do nibaŋ aber do nandaŋ? Si baljaŋek paŋkilek ak do opber do nandaŋ? Bo but dasi galaktaŋ damiŋek aŋpak yaworisi aŋdaber do nandaŋ?

Yesu yolyol amin aŋpak yokwi bikbiknikon toŋ unun paŋmilip aŋ mudoni

(Kilapmi 5-6)

Korin paŋmuwukbikon yumabi aŋpak tosok

5 Jikon yumabi aŋpak nwapmaŋek kinda tosok dakon geni nandagim. Unun aŋpak Pinjkop dima nandaŋ imaŋ amin da dima aŋ. Unun amin kinda da menji kimagakwan datni da miŋat kalik pagit unun gat pokgomal. ² Anjawan ji disi do yo madeŋ yaŋ nandaŋek amin diwari yapmaŋ mudomaŋ yaŋ nandaŋ, ma? Ji bupmi nandaŋek kunam tatni. Yokwi agit amin

‡‡ 4:11 2Ko 11.23-27 ††† 4:12 Mt 5.44; 2Tes 3.8 ††† 4:15 Gal 4.19 § 4:16 Pil 3.17 §† 4:17 Ya 19.22 §†† 4:20 1Ko 2.4 §‡ 5:1 MS 18.7-8; GT 22.30

uñun yolba kinakwan ji da bikbigon sanbenjek dima egipjak.

³ †Asi, nak ji da dubagikon egisat, mani butnokon da ji gat egisat. Añek nak naga uñun dakon anpak kilí kokwiníkgim. ⁴ Yan do añek yan yosot, Amin Taginin Yesu da manon muwut muwut kindá abidoni. Anakwa Yesu Amin Taginin dakon tapmim jikon tosak, ae nak butnokon da ji gat egipben. ⁵ ††Añek uñun amin Sunduk da kisiron yipba giptimni antasik asak. Yan aba Amin Tagi dakon bisap madepmon Pinjkop da uñun amin dakon wupni yokwikon nan tagi abidosak.

Anpak yokwi an amin yol mudoni

⁶ ††Ji disi dakon man paukwan, uñun anpak tagi dima. Yis kalonjísok di da bret kisi panpap an, ji uñun dima nandan, ma? ⁷ ††Do ji yis kalipmi wiririkba kin mudoni, anakwa bret kalugi yisni mini da yan egipni. Nak nandisat, ji bret yisni mini yombem da ekwan, nido Kristo nan Yapyap Bilak do Sipsip mukwa soson uñuder nin dakon diwarinin mudoni do kilí sonji. ⁸ ††Do kisik kisik añek bisap madep dakon jap noknok anej. Mani bret kalipmi yisni ton ban dima nonen, nin bret kalugi ban nonen. Bret kalipmi uñun anpak yokwi morap dakon tilak asak, anakwan bret kalugi uñun but kilegisi ae gen bamisi dakon tilak asak.

⁹ Nak papia mandan damgum bisapmon yan yagim, “Ji yumabi anpak an amin gat kisi dima egipni.” ¹⁰ Miktim amin morap yumabi an, bo ae amin dakon yo do pindak galaktok añek kabo non, bo ae kokup kidat gawak yoman amin si yopman dek mudoni yanon da dima yagim. Ji uñuden amin yopmandet do nandan kan, on miktim wagil yipmandetni. ¹¹ ††Mani gen mandagim dakon mibili uñun yan: Amin kindá Kristo dakon man panjek yumabi anpak asak, bo amin dakon yo do pindak galaktok asak, bo kokup kidat gawak yomisak, bo amin do yanba yokwi tok asak, bo pakbi teban nanjek but upbal asak, bo amin dakon yo kabo timikdak kan, ji uñun amin gat kalonji dima egipni. Ae uñun gat jap pakbiyo kalonji dima ani. ¹² Nak panmuwukbi da wanga ekwan amin dakon anpakni kokwin ak do pi dima asat. Mani panmuwukbi kokwin agak dakon pi ji da agagisi. ¹³ †††Panmuwukbi da wanga akgan amin Pinjkop da iyi kokwin akdisak. Mani Pinjkop gen papia da yan yosok:

“Amin yokwi yolba ji da bikbigon dimasi egipjak.”

Panmuwukbi notji gen pikon dima yopni

6 Jikon amin kindá amin kindá gat gen ton bisapmon nido panmuwukbi dakon pi amin si yapmanjek Pinjkop dima nandan iman kabí dakon pi aminon kwan? Uñuder ak do pasol pasolji mini, ma? ² ††Pinjkop dakon minjat aminyo nin da miktimon minjat amin morapyo dakon anpakni kokwin akdaman, ji uñun dima nandan, ma? Ae nin da kokwin yan akdaman kan, ji gen monijisok binapjikon noman ton

† 5:3 Kol 2.5 †† 5:5 1Ti 1.20 † 5:6 Gal 5.9 †† 5:7 Ais 53.7; 1Pi 1.19 †† 5:8 GT 16.3 ††† 5:11 2Tes 3.6; Tit 3.10 ††† 5:13 GT 13.5; 17.7 † 6:2 PA 20.4

disi kokwin aripmi dima ani, ma? ³ Nin aneloyo kisi dakon anpak kokwin akdaman, ji uñun dima nandan, ma? Nin da kokwin yan akdaman, do on miktim dakon yo morap kokwin aripmi tagi anej. ⁴ Yan do, jikon jigí noman ton bisapmon panmuwukbikon dima sanbenji ae panmuwukbi da dabilon mani mini aminon jigisi uñudon nido pankwan? ⁵ Gen on ji panmayak ak do dayisat. Panmuwukbi jikon amin bamorikon geni ton bisapmon amin kindá nandan kokwini tagisi añek panmilip asak dakon amin kindá dima egisak, ma? ⁶ Mani ji da notji nandan gadat dima an amin da dabilon panji gen yan yoman. Uñun tagi dima!

⁷ Ji gen pikon kwan uñun da ji Kristo tagi dima yolgan yan nolisak. Ji yum pindagakwa yokwi andamni kan tagi. Ae yum pindagakwa yo kabisi timitni kan tagi. ⁸ Mani yan dima an. Ji disi panmuwukbi notji ban panjekwalek yokwi anyoman.

⁹ ††Yokwi an amin uñun Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan dima pigikdan, uñun dima nandan, ma? Ji disi ban di panjekwalbam. Amin yumabi anpak mibili mibili an, ae kokup kidat do gawat gawat an, ae wili da wili notni gat yumabi anpak mibili mibili an, ¹⁰ ae kabo non amin, ae yo morapmi timit do but kindap pan amin, ae pakbi teban nanjek but upbal an amin, ae amin do yanba yokwi tok an amin, ae topmon da amin dakon yo timikgan amin, uñuden amin Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan dima pigikdan. ¹¹ †††Ji kabikon diwari kalip uñuden amin egipgwit. Mani Pinjkop da sugan panmilip aban iyi dakon minjat amin kabí dagawit. Amin Tagi Yesu Kristo da manon, ae Pinjkop dakon Wup da tapmimon Pinjkop da ji panmilip aban iyi da dabilon minjat aminyo kilegisi awit.

Giptimnin uñun Telagi Wup dakon yutni

¹² ††Amin diwari da yan yon, “Yo morap tagi agagi.” Gen uñun bami, mani yo diwari da amin tagi dima panpulgugi. Yo morap tagi agagi, mani yo kindá dakon oman amini dima egipben. ¹³ †††Ae amin diwari da yan yon, “Jap uñun kwasop dakon, ae kwasop uñun jap dakon tamo.” Gen uñun bami, mani Pinjkop da kisi bamot yanban pasildamal. Giptimnin uñun yumabi anej do dima toso, uñun Pinjkop dakon pi anej do toso. Anakwan Pinjkop uñun giptimnin kila asak. ¹⁴ ††Pinjkop da Amin Tagi kimoron nan aban pidagit, ae iyi da tapmimon nin dakon giptimnin paban pidokdan. ¹⁵ †††Giptimji uñun Kristo dakon giptim diwatni uñun dima nandan, ma? Do nak Kristo dakon giptim diwatni kosit minjaron sanbeke kan uñun tagi, ma? Uñun dimasi! ¹⁶ †††Amin kindá kosit minjaron sanbesak uñun gat giptim kalon amal, ji uñun dima nandan, ma? Pinjkop gen papia da uñun do yan yosok: “Bamori da giptim kalon anjil.”

¹⁷ †††Mani amin kindá Amin Tagikon sanbesak kan, wupmon bamori da kalonji amal. ¹⁸ Ji yumabi anpak

† 6:9 Gal 5.19-21; Ep 5.5; PA 22.15 ††† 6:11 Tit 3.3-7 †† 6:12 1Ko 10.23 ††† 6:13 1Tes 4.3-5 †† 6:14 Ro 8.11; 1Ko 15.20; 2Ko 4.14 †† 6:15 Ep 5.30 ††† 6:16 Mt 19.5 ††† 6:17 Jn 17.21-23; Ro 8.9-11

yipmanjek pasal kin mudoni. Yokwi diwari amin da an unun giptim da wanja an, mani yumabi anpak asak amin iyi dakon giptim nan anupbal asak. ¹⁹ Giptimji unun Telagi Wup dakon telagi yut madepni, ji unun di-ma nandan, ma? Pinjok Wupni kili damgut, unun ji da butgwan egisak. Gak gaga dogin dima egisal. ²⁰ †Pinjok da ji yuman nagit, do yo morap giptim da ani unun Pinjok man madep im do ani.

Pol da minjat eyo do yagit

(Kilapmi 7)

7 Ji da papiakon gen mandan namgwit unun dakon kobogi abisok mandan daber. Amin kinda minjat dima pasak kan unun tagi. ² Mani yumabi anpak madepsi tosok, do wili ji kalon kalon minjatni ton da egipni, ae minjat kalon kalon ji esi ton da egipni kan tagisi. ³ Wili giptimni dima kutnosak, ae yan gin minjat giptimni dima kutnosak. ⁴ Minjat dakon giptim tim unun iyi dakon dima, unun eni dakon. Ae wili dakon giptim tim unun iyi dakon dima, unun minjatni dakon. ⁵ Do kinda da giptim timni dima ankutnosak. Jil bisap pisipmi dima pagek bisit pi ak do but kalon amal kan unun tagi. Mani don giptimjil ae panmuwutjil. Giptimjil dakon galaktok kilani tagi dima abal Sunduk da di panjkewalban. ⁶ Nak gen on ji panpulugok dogin yosot. Unun da gen teban kinda dima asak. ⁷ Amin morap da nak yombem minjat eyo dima anjek egipni kan tagi. Mani Pinjok da but galak dakon yo mibili mibili amin do yomisak. Kinda minjat eyo asak do imisak, ae kinda isal egipjak do imisak.

⁸ Minjat eyoni mini amin gat, ae sakwabat gat do yan yosot. Ji nak yombem isal egipni kan unun tagi.

⁹ ††Mani giptim dakon galaktok kilani aripmi dima ani kan, minjat eyo agagisi. Minjat eyo dima anjek yumabi di abam.

¹⁰ †Minjat eyo kili abi do gen teban on damisat. Unun nak dakon gen teban dima, unun Amin Tagi dakon gen teban. Unun yan: minjat da eni dima yipmandetjak. ¹¹ Mani eni yipmandetjak kan isal egipjak, bo tobil kwan eni gat but kalon anjil. Ae eni minjatni dima kwinitjak.

¹² Ae amin diwari do yan yosot. Gen on Amin Tagi dakon dima, naga yan yosot. Kristo yolyol amin not kinda minjatni nandan gadat dima asak, mani eni gat egip do nandisak kan, minjatni dima kwinitjak. ¹³ Ae Kristo yolyol minjat kinda eni nandan gadat dima asak, mani minjatni gat egip do nandisak kan, eni dima yipmandetjak. ¹⁴ Nido eni nandan gadat dima asak mani minjatni do anjek eni unun telagi. Ae minjatni nandan gadat dima asak mani eni do anjek minjatni unun telagi. Yan dima tam minjat monjiyosi unun telagi dima. Mani abisok unun telagi. ¹⁵ ††Mani minjat bo wili kinda nandan gadat dima anjek wasen kiki do nandisak

† 6:20 1Ko 7.23; 1Pi 1.18-19 †† 7:9 1Ti 5.14 ‡ 7:10 Mt 5.32
‡† 7:15 Ro 14.19

kan, yan tagi anjil. Nandan gadat asak amin nandan gadat dima asak amin gat sigin egipjil dakon gen teban kinda dima tosok. Nido Pinjok da nin notnin gat but yaworon da egipner do nandisak. ¹⁶ ††Minjat ji esi yokwikon ban timitdan bo dima, ji unun dima nandan. Ae wili ji minjatji yokwikon ban timitdan bo dima, jiyo kisi unun dima nandan.

Pinjok da nian egipner do tilak agit unun da aripmon gin egipner

¹⁷ Nin kalon kalon Pinjok da nian egipner do tilak agit unun da aripmon egipner. Pinjok da wasok wasok yan nimgut bisapmon nian egipguman unun da aripmon gin egipner. Nak panmuwukbi morap do gen teban on yipmandat. ¹⁸ Wili kinda giptimni mandabi da don Pinjok da yan ilikgit kan, dima mandabi yan koni dakon pi dima asak. Ae wili kinda giptimni dima mandabi da don Pinjok da yan ilikgit kan, giptimni dima mandisak. ¹⁹ ††Nido giptim mandabi bo dima mandabi unun yo isali. Yo madep unun Pinjok dakon gen teban guramitner. ²⁰ Pinjok da yan nimgut bisapmon nian egipguman unun da aripmon gin egipner. ²¹ Oman amin egaki yan gamgut kan, nandaba kiki dima aki. Mani pulugan kiki dakon kosit pisan gaban kan, unun nan yolgi. ²² ††Nido amin kinda oman amin egakwan Amin Tagi da yan ilikgit kan, unun amin Amin Tagi da dabilon puluganbi da egisak. Ae yan gin amin kinda puluganbi da egakwan Amin Tagi da yan ilikgit kan, unun abisok Kristo dakon oman amini egisak. ²³ Pinjok da ji yuman nan depgut, do ji Pinjok dakon galaktok yipmanjek amin dakon galaktok yoldo nandak nandak dima ani. ²⁴ Not kabi, Pinjok da yan ilikgit bisapmon nian egipgwit unun da aripmon Pinjok gat egipni.

Pol da minjat eyo dima awit amin do gen yipgut

²⁵ Nak minjat eyo dima awit amin do Amin Tagi dakon gen teban kinda tosok do dima dayikdisat. Mani naga dakon nandak nandak ban yokdisat, nido Amin Tagi da bupmi nandan naminek antagap aban gen bami yogok amin dagagim. ²⁶ On bisapmon jigi morapmi noman ton, do ji nian ekwan yan gin egipni kan tagi.

²⁷ Gak minjat pagil kan, unun kwinit do kosit wisik dima aki. Ae minjat dima pagil kan, minjat pak do dima nandaki. ²⁸ Mani minjat kinda paki kan, unun yokwi dima asal. Ae minjatjok kinda amin kinda pasak kan, unun yokwi dima asak. Mani minjat aminyo minjat eyo an unun egip egipnikon jigi morapmi pakdan. Jigi unun pani do dima galak tosot.

²⁹ Not kabi, yan do nandane yosot. Bisap kili kwan tosok, do minjatni ton amin unun minjatni mini yombem da egek Yesu yol kimagek egipni. ³⁰ Ae kuan yan tidane takgan amin unun kuan dima takgan yombem da egipni. Ae kisik kisik an amin kisik kisik dima an yombem da egipni. Ae yo yuman nok an

‡‡ 7:16 1Pi 3.1 ††† 7:19 Ro 2.25; Gal 5.6; 6.15 †††† 7:22 Plm 16; 1Pi 2.16

amin yoni mini yombem da egipni. ³¹ †Ae on miƙtim dakon yo timigek pi an amin unun yo morap pindakba egip egipnikon yo madep dima ani. Nido bisap dubak dima on miƙtim gat yo morapni gat pasildaŋ.

³² Ji on miƙtim dakon yo do nandaba kik ani do dima nandisat. Miŋat dima pagit amin unun Amin Tagi dakon pi dogin nandisak, ae Piŋkop dakon galaktok yol do nandisak. ³³ Mani miŋat pagit amin on miƙtim dakon yo do nandaba kik asak, ae miŋatni dakon galaktok yol do nandisak, ³⁴ do nandak nandakni bamori kisi tomal. Ae miŋatjok ae sakwabat ae miŋat eni da kwiniƙbi unun Amin Tagi dakon pi do nandaŋ. Unun wupni ae giƙtimni Piŋkop do paregek telagi egip do nandaŋ. Mani miŋat amin pagit on miƙtim dakon yo do nandaba kik asak, ae eni dakon galaktok yol do nandisak. ³⁵ Ji paŋpulugoko tagisi egipni do gen on yosot. Yaŋsop aŋdam do dima yosot. Ji da aŋpak kilegi aŋek yo diwari yopmaŋek bisapmi bisapmi Amin Tagi dakon pi dogin nandani do nandisat.

³⁶ Amin kind a miŋatjok kind a pasak do manjiŋ imgwit unun dima paŋek bisap dubak egek unun do aŋpak tagi dima asat yaŋ nandisak, bo ae unun miŋatjok pakdosi nandisak, bo ae giƙtim dakon galaktok kila aripmi dima agi yaŋ nandisak kaŋ, iyi dakon galaktok yolek miŋat unun tagi pasak. Unun da yokwi dima asak. ³⁷ Mani amin kind a miŋatjok kind a pasak do manjiŋ imgwit unun butnikon da dima pakeŋ yaŋsi nandisak, ae amin da pasak dosi dima iyaŋ, ae iyi dakon giƙtim dakon galaktok kila tagi abeŋ yaŋ nandisak kaŋ, miŋat unun dima pasak. Unun da tagi asak. ³⁸ Do amin unun miŋatjok unun pasak kaŋ, unun aŋpak tagi asak. Mani dima pasak kaŋ, unun da wagil tagisi asak.

³⁹ ††Miŋat kind a eni sigin egakwan miŋat unun eni tagi dima yipmaŋ deri. Mani eni kimotjak kaŋ, galaktokni yolek amin kaluk tagi pasak. Mani Amin Tagi nandaŋ gadaŋ imjak amin kind a naŋ pasak. ⁴⁰ Mani naga yaŋ nandisat, amin dima pasak kaŋ, kisik kisik egipdisak. Piŋkop dakon Wup da naky o kisi aŋtagap aban gen on yosot yaŋsi nandisat.

Bit kilapyo kokup kidat do parekbi dakon gen

8 [†]Nak abisok bit kilapyo kokup kidat do parekbi unun dakon geni yokdisat. Nin kisi morap nandak nandaknin toŋ, yaŋ nandamaŋ. Nandak nandak unun da kwen wigik aŋpak paŋalon asak, mani but dasi galak taŋ yomyom aŋpak da paŋmuwukbi paŋteban asak. ² ††Amin kind a yo kind a do nak pakaŋsi nandaŋ mudosot yaŋ nandisak kaŋ, nandak nandakni aripmi dima. ³ Mani amin kind a Piŋkop do but dasi galak taŋ imisak kaŋ, Piŋkop da unun amin pakaŋsi nandaŋ imisak.

⁴ ††Yaŋdo, bit kilapyo kokup kidat do parekbi unun tagi noneŋ bo dima? Nin nandamaŋ, kokup kidat dakon wupmi unun yo bami kind a dima, ae Piŋkop morapmi dima ekwaŋ, kalonji kind a daŋin egisak.

† 7:31 1Jn 2.17 †† 7:39 Ro 7.2-3 † 8:1 Ya 15.29 †† 8:2 Gal 6.3 †† 8:4 GT 4.39; 6.4; Gal 4.8

⁵ Amin morapmi da Kwen Kokupmon ae miƙtimon piŋkop morapmi ae amin tagi morapmi ekwaŋ yaŋ nandaŋ. ⁶ †††Mani nin nandamaŋ, Piŋkop kalonji kind a daŋin egisak, unun Datnin. Unun da yo morap wasagit, ae unun daŋin egip egip nimisak. Ae Amin Tagi kalonji kind a gin egisak unun Yesu Kristo. Piŋkop da Yesu obakon da yo morap wasagit, ae unun obakon da gin nin morap kisi egip egip nimgut.

⁷ Mani Yesu yolyol amin diwari unun dima kaŋba pisagit. Diwari kalip kokup kidat gawak yomgwit, do abisok kokup kidat unun yo bamisi kind a yaŋ nandaŋek jap kokup kidat do parekbi unun noŋ bisapmon burikon da gulusuŋ amaŋ yaŋ nandaŋ. ⁸ Mani jap ni-aŋen di baŋ nomaŋ unun da nin Piŋkop da kapmatjok aripmi dima paŋkisak. Jap unun dima noneŋ kaŋ, Piŋkop da dabilon unun gulusuŋ kind a dima asak. Ae jap unun noneŋ kaŋ, Piŋkop da dabilon dima kilek toneŋ. ⁹ †††Disi nandaŋ, jap kisi tagi noknogi, mani nandaŋ gadatni dima teban taŋbi amin da jap kokup kidat do parekbi naŋba dandaŋek yokwikon di maŋbam. Do ji kaŋ kimotni.

¹⁰ Nandani. Gak kokup kidat do yo bami dima yaŋ nandaŋek kokup kidat gawak yomyom yutnon wigi jap unun naŋaki notgo dima noknogi yaŋ nandisak amin kind a da gandasak kaŋ, unun yo kisi buri pidaŋban jap unun kokup kidat do parekbi unun nokdisak. ¹¹ †Gak dakon nandak nandakgo da notgo nandaŋ gadatni dima teban taŋbi aŋtasik akdisak. Kristo unun amin do aŋek kimakgit. ¹² Gak notgo dima noknogi yaŋ nandisak amin unun yokwi aŋ imisal bisapmon Kristo yo kisi yokwi aŋ imisal. ¹³ ††Yaŋdo, japmon notno yokwikon yipbeŋ kaŋ, nak buŋon bit kilapyo dimasi noken. Yaŋ aŋek notno yokwikon di yipbom.

Pol yabekbi pi aŋek tomni timit do dima nandagit

9 ^{†††}Nak yo kind a da dam aŋakwan dima egisat. Nak yabekbi kind a, ae Amin Taginin Yesu kili kagim. Amin Tagi dakon pi agim dakon bami kabi ji mani. ² ††Amin diwari da nak do yabekbi kind a yaŋ di-ma bo nandaŋ namaŋ, mani ji da nak do asi yabekbi kind a yaŋ nandaŋ namaŋ, ma? Ji da Yesu yolyol amin dagawit unun da tilak kind a da yaŋ taŋakwan unun da nak Amin Tagi dakon yabekbini kind a yaŋ yolaŋakwan koŋ.

³ Amin diwari da aŋpakno kokwinigek abeŋ nepmaŋba kobogi do gen unuden baŋ yoyisat. ⁴ †††Banabas gat nit pi aŋapdo pi amak dakon yumaŋ nogi amin da nit do jap pakbiyo tagi paŋpulugogi. ⁵ Nit yabekbi diwari ae Amin Tagi dakon padige ae Pita yo da aŋ unuden Yesu yolyol miŋat paŋek kisin agek pi agagi. ⁶ Banabas gat nit daŋin nit dakon yiyit dakon pi ando tagi asak yaŋ nandaŋ, ma? ⁷ Emat amin da pini aŋek tomni timikgaŋ, do yiyitni do iyi dakon moneŋ dima noŋ. Ae wain kwaokdak amin wain dakon sopmi iyi paŋ noŋ. Ae sipsip kila aŋ amin iyi sipsip dakon mumni noŋ.

††† 8:6 Ep 4.5-6 ††† 8:9 Ro 14.13-15; Gal 5.13 † 8:11 Ro 14.15,20 †† 8:13 Ro 14.21 ††† 9:1 Ya 22.17-18; 26.16; 1Ko 15.8-9 †† 9:2 2Ko 3.2-3 ††† 9:4 Lk 10.8

⁸ Nak amin dakon nandak nandak yolek gen on dima yosot. Gen teban yo kisi yan gin yosok. ⁹ †Moses da gen tebanon gen yan tosok:

“Ji bulmakau wit gip golek do baman misinikgan bisapmon jap noni do gen kagani dima sopni.”
Pinjkop da bulmakau dogin nandanek gen unun yagit yan nandan, ma? Dima. ¹⁰ ††Unun nin dakon tagi timnin do anek gen unun yagit. Miktim pidosok amin gat ae wit gip misinikdak amin bamot bami nokdamak yan nandanek pini amal. ¹¹ *Nin da wupji panpulugok do yo tagisi ji da binapmon kwaokgiman, do ji da nin do gip-tim dakon yo panpulugoni unun da jiggi damjak, ma? ¹² ††Pinjkop dakon pi amin diwari panpulugon, do unun yapmanek nit madepsi panpulugoni kan, unun da tagisi asak.

Mani nit jiggi morapmi panek jikon yo timirisi unun dima timikgamak, nido Kristo dakon Gen Bin Tagisi kosit sopsop ak do dimasi nandamak. ¹³ ††Pinjkop da Telagi Yutno telagi pi an amin unun Telagi Yut dakon jap ban timikgan. Ae alta dakon pi an amin da altakon paret do bit kilapyo mukwa soson unun dakon diwari non. Ji unun dima nandan, ma? ¹⁴ †††Unuder gin, Amin Tagi da yan si anek do gen yan yagit. Gen Bin Tagisi yan tenjok amin unun gen yanakwa si nandan minjat aminyo da giptim dakon yo panpulugok ani.

¹⁵ Mani nak giptim dakon panpulugok minjat aminyokon dima timikdat. Ae abisok jikon yo timit do gen on dima yipmandat. Nak jikon yo timit do dima nandisat. Yo unun dima timigek kimokgen kan unun da tagi. Nido pi anapbo amin da tomni dima naman unun da kisik kisik madepsi namisak. Amin da yo naminek kisik kisikno gwayeni do dima galak tosot. ¹⁶ †††Mani Gen Bin Tagisi yan tenjok asat bisapmon mano aripmi dima awigiken. Amin Tagi da unun pi naminek pi unun abendosi nayigit. Ae Gen Bin Tagisi dima yan tenjoken kan, awa yo jigisi noman tan namdisak. ¹⁷ Pi on naga da nandak nandagon asat tam tomni tagi timikgom. Mani naga da nandak nandagon dima asat. Pinjkop da namgut ban asat. ¹⁸ Yan do, ni tomni nan abidoken? Gen Bin Tagisi yan tenjonek yo timirisi unun dima timikdat. Minjat aminyokon Gen Bin Tagisi isalsi yanek tomni dima timigek tagisi nandisat, unun da tomnino asak.

Pol minjat amin morapyo dakon oman amini egipgut

¹⁹ Nak puluganbi da egisat. Nak amin kinda dakon oman monji dima egisat. Mani minjat amin morapmi Kristokon panap do anek oman amini dagagim. ²⁰ †Juda amin kabikon egek unun timit do Juda amin yombem dagosot. Naga Moses dakon gen teban da yongamgwan dima egisat, mani gen teban da yongamgwan ekwan amin unun timit do anek unun amin gat egisat bisapmon gen teban da yongamgwan yombem egisat. ²¹ Ae amin Nwakhwari Kabi Moses dakon gen teban dima abidawit amin gat egisat bisap-

† 9:9 GT 25.4; 1Ti 5.18 †† 9:10 2Ti 2.6 † 9:11 Ro 15.27 †† 9:12 Ya 20.34; 2Ko 11.9 †† 9:13 GT 18.1-3 ††† 9:14 Mt 10.10; Gal 6.6 ††† 9:16 Jer 20.9 § 9:20 Ya 21.20-26

mon, gen teban da yongamgwan dima egisat yombem da egisat, nido unun amin timit do nandisat. Mani Pinjkop dakon gen teban dima yipman dekdad, nak Kristo dakon gen teban yoldat. ²² ††Ae amin nandan gadatni dima teban tanbi gat egisat bisapmon, nandan gadatno dima teban tanbi da tilak unun gat egisat, nido unun amin yokwikon ban timit do nandisat. Nak amin morap kisi dakon anpak timikgim, nido kosit morap kisi ankiligek amin diwari yokwikon ban timit do nandisat. ²³ Pi morap unun asat unun Gen Bin Tagisi da iren tosok do asat. Nido Gen Bin Tagisi dakon yo tagisi kisin da timik timik anek do nandisat.

Nin si teban tanek timtim yanek kin tomni tagisi abidonej

²⁴ Napbi gwapbokon kwan amin unun kisi da timtim yanek kwan, mani kaloni kinda dagin tomni abidosok. Unun ji dima nandan, ma? Do ji tomni abidok do si teban tanek timtim yanek kini. ²⁵ †††Amin morap aktidok ak do nandan amin unun iy dakon kila tebaisi anek giptim dakon tagaptok an. Tomni unun timikgan unun tasik togi, mani nin tomni aripmi dima tasik togi unun timit do aktidogon kwaman. ²⁶ Yan do, tomni abidoken si yan nandanek timtim yanek dukwan dukwan dima wisinek tilagonsi kisat. Amin da kisit emat dakon aktidok tagisi an unun da tilak kisitno isal timon dima dapmandat. ²⁷ †††Giptimno da oman amino egipjak do antagap asat. Gen Bin Tagisi amin yoyinek naga aktidok dima anek tomni dima di timikgom.

Nin panjwalon moner do kan kimotner

10 †††Not kabi, nak Moses da bisapmon babikninon yo noman tawit unun do pakyansi nandani do nandisat. Pinjkop da kisi morap kosit yolik do gikwem kinda yipman yomgut, ae Tap Gami wasen kinakwan kisi morap teri kinda wigiwit. ² Gikwem kagagwan kiwit ae tap pakbi binapmon da kiwit unun da telagi pakbi sowit yombem asak. Unun awit da Moses dakon amin kabi egipgwit dakon tilak. ³ ††Ae kisi morap da Pinjkop dakon Wup da jap yomgut unun nawit. ⁴ ††Ae kisi morap Pinjkop dakon Wup da pakbi yomgut unun nawit. Asi, Wup dakon tip unun gat kisi agipgwit unun dakon pakbi nawit. Tip unun Kristo. ⁵ †††Pinjkop da pi madepsi aban kawit, mani unun amin kabikon morapmi da anpak yokwi aba tagi dima nandan yomgut. Do miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon panupbal aban kimagakwa bumjotni timi dukon di tan awit.

⁶ †††Unun yo morap noman tawit da nin do mama gen kinda asak. Do unun da yo yokwi ak do but kindap awit unuder dima anek. ⁷ †††Unun da kokup kidatni dakon wupni do gawak yomgwit nin yan dima anek. Pinjkop gen da yan yosok:

§† 9:22 2Ko 11.29 §†† 9:25 Pil 3.14; 2Ti 2.4-5; 4.7-8 §† 9:27 Ro 8.13; 13.14 §†† 10:1 TP 13.21-22; 14.22-29 §† 10:3 TP 16.35 §† 10:4 TP 17.6; IDT 20.11 §†† 10:5 IDT 14.29-30 §†† 10:6 IDT 11.4,34; 1Ko 10.11 §§§ 10:7 TP 32.6

"Jap pakbiyo madepsi anek unjun da kwenon kap ae kisik kisikyo mibili mibili awit."

⁸†Unjun da yumabi anpak awit unjudej dima anej. Unjun da yan aba gildat kalon dogin amin 23 tausen da kimakgwit. ⁹††Unjun amin da awit unjudej Kristo dima anjekwalne. Unjun da yan aba tunon amin emari tonj da injinj yoba kimakgwit. ¹⁰‡Ae ji unjun da Pinjkop do yanba yokwi tok awit unjudej dima ani. Yan aba kimot yomyom anjelo da abinj dapban kimakgwit.

¹¹Unjun yo morap noman tawit da nin do mama gen kinda asak. Amin da Pinjkop da papiakon gen unjun mandawit unjun da mibi bisapmon ekwaman amin nin do mama gen niyisak. ¹²Yanjo, amin kinda nak tebaisi akdat yan nandisak amin unjun kanj kimotjak. Yokwikon di manban. ¹³Panjekwal jikon noman tonj unjun njwaknjwari dima, unjun amin morap kisikon yan gin noman tonj. Ae Pinjkop toktok teban ji gat egek panpulugosok, do ji panjeban anjakwan panjekwalon dima manek tebaisi atdanj. Panjekwal noman tanj damni bisapmon Pinjkop da pulugan kini dakon kosit kinda yipdisak, anjakwan yokwikon dima mokdanj.

Nin Pinjkop gat ae kokup kidat gat kisi do gawat gawat dima anej

¹⁴Yanjo, notnoni, ji kokup kidat gawak yomyom anpak yipmanj degek pasal kini. ¹⁵Ji nandanj kokwinji tagisi, do gen dayisat disi kokwinitni. ¹⁶††Telagi jap noman bisapmon kap abidanek Pinjkop ya yan iyinek noman unjun da yawini do anek nin Kristo gat kabi kalon amanj. Ae bret pudanek noman bisapmon unjun da giptimni do anek nin Kristo gat kabi kalon amanj.

¹⁷††Bret kalon kinda dagin tosok, nin amin morapmi da unjun nanjin noman, do nin morapmi da giptim kalon amanj. ¹⁸†††Ji Israel amin dakon anpak do nandani. Bit kilapyo altakon sosonj bisapmon unjun nanjek Pinjkop gat kabi kalon anj.

¹⁹†††Mani ji da kokup kidat do mukwa sosonj unjun do nak da yo bamisi an yan yosot yan di nandabam. Ae kokup kidat do yo bamisi yan dima yosot. ²⁰§Unjun dimasi. Nak yan yosot. Pinjkop dima nandanj iman amin da mukwa sosonj unjun konj do anj, unjun Pinjkop do dima anj. Ae ji konj gat kabi kalon ani do dima galak tosot. ²¹§†Amin Tagi da kapmon ae konj da kapmon kisi noni kanj, unjun ma abisi anj. Ae Amin Tagi da tamokon ae konj da tamokon kisi jap noni kanj, unjun yo kisi ma abisi anj. ²²§††Amin Tagi yipmanj degapno nin do nandaban yokwi tok anj nimjak do nandamanj, ma? Nin dakon tapmim da unjun dakon tapmim yapmanjanj, ma?

Bisapmi bisapmi Pinjkop dakon man awiginen

²³§†Amin diwari da yan yon, "Yo morap tagi agagi." Gen unjun bami, mani yo diwari da nin tagi dima panpulugogi. "Yo morap tagi agagi", mani yo diwari da

† 10:8 IDT 25.1-9 †† 10:9 IDT 21.5-6 ‡ 10:10 IDT 16.41-49 †† 10:16 Mt 26.26-28 †† 10:17 Ro 12.5 ††† 10:18 MS 7.6 ††† 10:19 1Ko 8.4 § 10:20 GT 32.17; PA 9.20 §† 10:21 2Ko 6.15-16 §†† 10:22 GT 32.21 §† 10:23 1Ko 6.12

butnin tagi dima panjeban asak. ²⁴§††Nin nin banjin panpulugok ak do dima nandanen. Nin amin diwari panpulugok do nandak nandak anej. ²⁵Bit kilapyo morap yumanj gwayek tamokon yopmanjanj unjun tagi noni. Nandaba kik anek kokup kidat do parekbi bo dima, unjun do dima yoyini. ²⁶§†Nido nin nandamanj, "On miktim gat yo morapni gat tonj unjun kisi morap unjun Amin Tagi dakon gin."

²⁷Yesu dima nandanj gadanj imisak amin kinda da yutnikon kinj jap noni do dayinban yutnikon kik do nandanj kanj tagi kini. Ae jap morap daban nandaba kigi mini tagi noni. Noknogi bo dima noknogi unjun do but morap dima ani. ²⁸§†Mani amin kinda da nandaba kik anek, "Bit on kokup kidat do parekbi" yan dayinban kanj, unjun dima noni. Noni kanj unjun amin da sunj anj yan nandanj damdisak. ²⁹Disi jap morap kisi tagi noknogi yan nandanj, mani unjun amin yan dima nandisak.

Nak jap morap kisi tagi noknogi yan nandisat. Do nido amin kinda da jap unjun nonen kanj unjun sunj amanj yan nandanjanj jap unjun yopbenj? ³⁰§††Pinjkop ya yan iyinek jap noke kanj, mibili nido amin kinda da gak sunj asal yan nayisak?

³¹§§†Yanjo, jap pakbiyo ani bo yo diwari gat ani bisapmon Pinjkop man madep im do nandanek ani.

³²§§§Juda amin, bo Grik amin, bo Pinjkop dakon panmuwukbi da yokwikon moni dakon anpak kinda dima ani. ³³18Nakyo kisi minjat amin morapyo da anpak si galakton unjun banj asat. Naga anpulugok do anek dima asat. Minjat amin morapyo panpulugoko Pinjkop da yokwikon banj timitjak do nandanek asat.

Pol da Telagi Wup dakon but galak dakon yo gat ae Pinjkop gawak imim dakon anpak do yagit

(Kilapmi 11-14)

11 ¹⁹Nak da Kristo dakon anpak yoldat, yan gin jiyi kisi nak dakon anpak yolni.

Amin da busunji witjan unjun do Pol da yagit

²Ji bisapmi bisapmi nak do nandanek ekwanj, ae gen timikgin banj damgum unjun banj yolek ekwanj, do ji anpak tagisi anj. ³20Mani gen kinda gat nandani do nandisat unjun yan. Wili dakon busunji unjun Kristo, ae minjat dakon busunji unjun wili, ae Kristo dakon busunji unjun Pinjkop. ⁴Wili kinda busunji witjinjek bisit asak, bo kombi gen yosak kanj, unjun da busunji Kristo abinj yipmanjak. ⁵Mani minjat kinda busunji dima witjinjek bisit asak, bo kombi gen yosok kanj, unjun da busunji eni abinj yipmanjak. Unjun busunj dangwani kisi mandanj mudosok yan asak. ⁶Minjat kinda busunji dima witjisak kanj, busunj dangwani kisi mandanj mudosak.

§†† 10:24 Ro 15.1-2 §† 10:26 Kap 24.1 §† 10:28 1Ko 8.7 §†† 10:30 1Ti 4.4 §§† 10:31 Kol 3.17 §§§ 10:32 Ro 14.13 18 10:33 1Ko 9.20-22 19 11:1 1Ko 4.16 20 11:3 WW 3.16; Ep 5.23

Ae busuŋ dangwani pisipmi bo ae warot pak do mayagi nandisak kaŋ, busuŋni si witjisak. ⁷†Wili unun busuŋni dima witjisak, nido wili Piŋkop iyi yombem wasaŋbi, unun da Piŋkop dakon tilimni nolisak. Mani miŋat unun wili dakon tilimni nolisak. ⁸†Nido Piŋkop da miŋat dakon giptim naŋ wili dima wasagit, wili dakon giptim naŋ miŋat wasagit. ⁹ Ae Piŋkop da miŋat do nandaŋek wili dima wasagit. Wili do nandaŋek miŋat wasagit. ¹⁰ Yaŋ do aŋek, ae aŋelo da nindaŋ do aŋek, miŋat unun busuŋni witjisaksi. Yaŋ asak unun da eni do gawat gawat asak dakon tilak.

¹¹ Mani Amin Tagi da kabikon miŋat wiliyo iyi dage di-ma ekwaŋ. Miŋat unun wili dakon paŋpulugokni, ae wili unun miŋat dakon paŋpulugokni. ¹² Nido kalip Piŋkop da wili dakon giptim naŋ miŋat wasagit, mani wili miŋaron da alton. Ae Piŋkop unun yo morap dakon mibili.

¹³ Ji disi gen on kokwin ani. Miŋat kinda busuŋni di-ma witjineŋek bisit asak kaŋ, unun aŋpak tagi naŋ asak? ¹⁴ Piŋkop da miŋat aminyo niaŋon da wasaŋ nigput unun pindageŋ yaŋsi nandaŋaŋ, wili busuŋ dangwani dubagi amin unun mayagi. ¹⁵ Mani miŋat busuŋ dangwani dubagi kaŋ, unun miŋat dakon tilimni tagisi, nido Piŋkop da busuŋni witjisak do imgut. ¹⁶ Amin kinda da nak dakon gen unun do gen emat asak kaŋ, yaŋsi nandisak, nin gat ae Piŋkop dakon paŋmuwukbi diwari gat aŋpak ŋwakŋwari kinda dima yolgamaŋ.

Korin amin telagi jap kosit kilegikon da dima nawit

¹⁷ Kili nak aŋpak diwari aŋ unun do tagisi dima nandisat. Unun do aŋek aŋpak diwari ji da agagisi unun do dayikdisat. Ji Piŋkop gawak im do muwukgaŋ bisapmon notji dima paŋpulugon, notji paŋupbal aŋ. ¹⁸ †Do mibiltok unun do dayikdisat. Piŋkop gawak im do muwukgaŋ bisapmon pidok pidok aŋek ekwaŋ yaŋ amin da yaŋba nandagim. Gen unun nandako bami-sok agit, ¹⁹ nido paŋmuwukbi timisok di wasaŋ kiŋak-wa unudon da Piŋkop dakon aŋpak namim da bamisi yolgaŋ unun da dolisak. ²⁰ Piŋkop gawak im do muwukgaŋ bisapmon Amin Tagi dakon telagi jap baŋ nomaŋ yaŋsi nandaŋek dima non. ²¹ Ji kalon kalon notji do jomjom dima aŋek jap tepmi timigeŋ naŋ naŋ aŋek wain morapmi naŋek but upbal aŋ. Aŋakwa diwari jap do aŋ. ²² Yutji mini do jap pakbiyo aripmi di-ma ani, ma? Piŋkop dakon paŋmuwukbi do yo isali yaŋ nandaŋek japni mini amin paŋmayak ak do nandaŋ, ma? Ni gen baŋ dayikeŋ? Ji aŋpak tagisi aŋ yaŋ dayikeŋ, ma? Unun dimasi!

Amin Tagi dakon telagi jap dakon gen

²³ Nido nak Amin Tagikon gen timikgim unun kili dayigim unun disi nandaŋ. Gen unun yaŋ. Kalbi Judas da Amin Tagi uwal da kisiron yipgut bisapmon unun kalbi Amin Tagi Yesu da bret abidaŋek ²⁴ Piŋkop ya yaŋ iyineŋek pudaŋek yaŋ yagit, “On nak dakon giptim timno ji do parekdat. On naŋek nak do nandaŋek egipni.”

† 11:7 WW 1.26-27 †† 11:8 WW 2.18-23 † 11:18 1Ko 1.10-12

²⁵ ††Ae jap naŋ mudaneŋek wain kap abidaŋek yaŋ gin aŋek yaŋ yagit, “On wain kap unun saŋbek saŋbek kalugi naga dakon yawi naŋ asat. Ji bisap morap on wain naŋek nandaŋ namni.” ²⁶ Yesu da gen yagit unun da yaŋ nolisak. Bisap morap on bret gat ae wain on kapmon noni bisapmon Amin Tagi dakon kimot do yaŋ tenjenaŋakwa wigi ae apjak bisapmon wigisak.

Aŋpak kilegikon da Amin Tagi dakon telagi jap noner

²⁷ ††Yaŋdo, amin kinda da Amin Tagi dakon bret ae wain kapni aŋpak kilegikon da dima nosak kaŋ, Amin Tagi dakon giptim ae yawi yokwi aŋimisak dakon gulusuŋni taŋ imisak. ²⁸ Do butjikon da kokwin tagisi aŋek bret gat wain kapmon noni. ²⁹ Nido Amin Tagi dakon giptim tim do dima nandaba wigakwan bret wainyo noni kaŋ, gulusuŋ aŋ do Piŋkop da kobogi damdisak. ³⁰ Mibili yaŋ do aŋek jikon amin diwari tap-mimni mini, ae diwari sot aŋ, ae diwari kili kimakgwit. ³¹ Mani butnin dakon kokwin tagisi aŋek noner kaŋ, kobogi dima timitneŋ. ³² †††Mani Amin Tagi da aŋ-paknin dakon kobogi nimeŋek nin paŋmilip asak. Unun miktimon miŋat aminyo gat dima pasilneŋ do yaŋ asak.

³³ Yaŋdo, not kabino, Amin Tagi dakon telagi jap nok do muwutni bisapmon amin diwari do jomjom aŋek don noni. ³⁴ Amin kinda jap do tepmi nandisak kaŋ yut-nikon nosak. Yaŋ aŋek muwutni bisapmon gulusuŋ di-ma aŋek kobogi dima timitjak.

Gen diwari dayigi unun opber bisapmon don dayikeŋ.

Telagi Wup da but galak do pi aneŋ do tapmim nimisak

12 Not kabi, Telagi Wup da but galak do pi morap dakon tapmim nimeŋ nimeŋ asak unun pakyaŋsi nandani do dayikdisat. ² †††Disi nandaŋ, Piŋkop dima nandaŋ imgwit bisapmon kokup kidat dakon wupmi gen dima yoŋ unudon kini do amin da dayiŋba kokwin dima aŋek kiŋ kiŋ awit. ³ †Yaŋdo, pakyaŋsi nandani, Piŋkop dakon Telagi Wup da amin kinda aŋtagap aban “Yesu jobit tagi pasak!” yaŋ aripmi dima yosak. Ae Telagi Wupni mini amin da “Yesu unun Amin Tagi” yaŋ aripmi dima yosak.

⁴ ††Telagi Wup dakon but galak dakon yo mibili mibili, mani Wup kalonji kinda dagin egisak. ⁵ Paŋmuwuk-bikon pi mibili mibili amaŋ, mani Amin Tagi kalonji kin-da gin. ⁶ Ae pi agak dakon kosit mibili mibili ton, mani Piŋkop kalon dagin miŋat aminyo do tapmim yomeŋakwan pi unun aŋ. ⁷ Paŋmuwukbi kisi paŋpulu-goneŋ do Telagi Wup da amin kalon kalonon pi asak. ⁸ Amin kinda Telagi Wup da aŋtagap aban nandaŋ kokwin tagisi aŋek miŋat aminyo paŋpulugosok. Ae unun Wup kalon dagin kinda aŋtagap aban nandak nandak tagisi miŋat aminyo yoyisak. ⁹ Ae unun Wup kalon dagin nandaŋ gadat tebaisi amin kinda do imisak. Ae

†† 11:25 TP 24.6-8; Ibr 8.8-13 ††† 11:27 Ibr 10.29 †††† 11:32 Ibr 12.5-6 †††† 12:2 Ab 2.18-19 † 12:3 1Jn 4.2-3 †† 12:4 Ro 12.6

uŋun Wup kalonj dagin amin kinda tapmim iban sot amin paŋmilip asak. ¹⁰ Ae amin kinda do wasok tapmimi tonj agak dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do kombi gen yosak dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do wup mibili mibili kokwin agak dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do gen mibili mibili yogok dakon tapmim imisak. Ae amin kinda do gen uŋun paŋtobiljak dakon tapmim imisak. ¹¹ †Uŋun Wup kalonj dagin uŋun yo morap paŋalon asak. Iyi da galaktogon but galak dakon yo kokwinigek amin kalonj kalonj do yomiŋ yomiŋ asak.

Nin giptim kalonj kinda dakon diwatni kabɪ da ekwamaŋ

¹² ††Amin dakon giptim uŋun kalonj gin, mani giptim diwatni morapmi. Ae uŋun giptim dakon diwat morap uŋun giptim kalonj kinda dakon gin. Kristo dakon giptim kisi yaŋ gin. ¹³ †Wup kalonj kinda dagin nin morap telagi pakbi soŋ niban giptim kalonj agimaŋ. Juda amin nin, ae Grik amin, ae oman amin, ae oman amin dima ekwaŋ amin nin kisi Wup kalonj butninin abidagimaŋ.

¹⁴ Giptimnin uŋun kalonj kinda gin dima, diwatni morapmi. ¹⁵ Kandap da “Nak kisit dima, do giptim dakon diwatni dima” yaŋ tagi yosak, mani uŋun giptim dakon diwatni sigin tosok. ¹⁶ Ae mirak da “Nak dabil dima, do giptim dakon diwatni dima” yaŋ tagi yosak, mani uŋun giptim dakon diwatni sigin tosok. ¹⁷ Giptimon dabil dagin tosok tam, niaŋ aŋek gen nandisak? Ae giptimon mirak dagin tosok tam, niaŋ aŋek yo dakon kibanj nandisak? ¹⁸ Mani giptim uŋun yaŋ dima. Piŋkop da iyi dakon galaktok yolek giptim dakon diwatni kalonj kalonj yopgut da tamonikon taŋ taŋ aŋ. ¹⁹ Giptim dakon diwatni kalonj kinda dagin tosok tam uŋun giptim dima. ²⁰ Mani giptim dakon diwatni morapmi da giptimon saŋberba giptim kalonj kinda gin asak. ²¹ Dabil da kisit “Gak mini tam naga tagi egipbom” yaŋ aripmi dima iyigi. Ae busuŋ da kandap “Gak mini tam naga tagi egipbom” yaŋ aripmi dima iyigi. ²² Dimasi. Giptim dakon diwatni tapmimni madep dima yaŋ pindakgamaŋ uŋun dima ekwaŋ tam giptim tagi dima taŋban. ²³ Ae giptim dakon diwatni mani mini yaŋ pindakgamaŋ uŋun baŋ kila tagisi amaŋ. Ae giptim dakon diwatni mayagi yaŋ nandamaŋ uŋun baŋ tagisi witjamaŋ. ²⁴ Mani giptim dakon diwatni diwari mayagini mini uŋun yum pindagapno isal tonj. Piŋkop da giptim dakon diwatni kisi wasaŋ yopmaŋek diwatni nin da yo madep dima yaŋ pindakgamaŋ uŋun do man madep yomgut. ²⁵ Yaŋ aban giptim dima wasaŋ kisak, ae giptim dakon diwatni da notni aripsi kila aŋ aŋ aŋ. ²⁶ Giptim diwat kinda tepmi pasak kaŋ, giptim diwat kisi morap tepmi paŋ. Ae giptim diwat kinda man madep pasak kaŋ, giptim diwat kisi morap kisik kisik paŋ.

²⁷ ††Ji kisi morap Kristo dakon giptim tim ekwaŋ, ae ji kalonj kalonj giptim diwatni ekwaŋ. ²⁸ ††Ae Piŋkop da paŋmuwukbikon pi ani do amin manjigit. Mibiltok

† 12:11 1Ko 7.7 †† 12:12 1Ko 10.17 † 12:13 Gal 3.28 †† 12:27 Ro 12.5 †† 12:28 Ep 4.11-12

yabekbi, ae uŋun da buŋon kombi amin, ae uŋun da buŋon yoyiŋdet, ae wasok tapmimi tonj agak amin, ae sot amin paŋmilip ak amin, ae amin paŋpulugok amin, ae pi mibili mibili kila agak amin, ae gen amin da dima nandagi mibili mibili yogok amin kisi manjigit. ²⁹ Kisi morap yabekbi dagin dima ekwaŋ, ae kisi morap kombi amin dagin dima ekwaŋ, ae kisi morap yoyiŋdet dagin dima ekwaŋ, ae kisi morap wasok tapmimi tonj agak amin dagin dima ekwaŋ, ³⁰ ae kisi morap sot amin paŋmilip ak amin dagin dima ekwaŋ, ae kisi morap gen amin da dima nandagi mibili mibili yogok amin dagin dima ekwaŋ, ae kisi morap gen paŋtobil amin dagin dima ekwaŋ. ³¹ ††Mani ji Telagi Wup dakon but galak dakon yo wukwisi uŋun timit do tek kindap pani.

Abisok aŋpak wagil tagisisi kinda do dayikdisat.

Nin amin do but dasi galaktaŋ yomneŋ

13 Nak amin dakon gen mibili mibili ae aŋelo dakon gen kisi yoker, mani amin do but dasi galaktaŋ yomyom aŋpak nagon dima tosok kaŋ, nak gonggong bo ae dubaŋ mibili mini tidonj uŋun yombem. ² †††Ae kombi gen yogok dakon tapmim nagon tosok, ae nandak nandak pasili tonj uŋun nandaŋ mudosot, ae nandak nandak morap kisi nandaŋ mudosot, ae nandaŋ gadatno tebaisi do kabap kinda iyiko diwalik tagi kisak, mani amin do but dasi galaktaŋ yomyom aŋpak nagon dima tosok kaŋ, nak yo isalisi. ³ Nak yo morapno yoni mini amin do yober, ae yum pindagapbo amin da giptimno abidaŋ kindapmon soŋba soŋek kimokgeŋ, mani amin do but dasi galaktaŋ yomyom aŋpak nagon dima tosok kaŋ, uŋun da nak kindasok aripmi dima aŋpulugoni.

⁴ Amin kinda amin do but dasi galaktaŋ yomisak, uŋun amin da yokwi aŋ iba butni yawori taŋakwan kobogi anyom do dima nandisak, ae amin morap do aŋpak yaworisi gin anyomisak. Ae amin tagisi ekwaŋ amin do pindak galaktok aŋek nandaba yokwi tok dima anyomisak, ae pibit tidok dima asak, ae iyi do nandaban dima wigisak. ⁵ Ae aŋpak mayagi dima asak, ae iyi dogin dima nandisak, ae butjap tepmi dima nandisak, ae amin da yokwi aŋ iba yokwini do dima nandaŋ egisak. ⁶ †Uŋun aŋpak yokwi do kisik kisik dima asak, gen bami do kisik kisik asak. ⁷ ††Amin do but dasi galaktaŋ yomyom aŋpak asak amin jigi da aripmi dima abin yipmaŋdak. Bisapmi bisapmi Piŋkop do nandaŋ gadat aŋek aŋpulugosak do jomjom asak, ae jigi bisapmon tebaisi akdak.

⁸ But dasi galaktaŋ yomyom aŋpak uŋun aripmi dima mudosak. Mani kombi gen yogok gat, ae gen mibili mibili yogok gat, ae amin dakon nandak nandakni tagi morap uŋun pasildaŋ. ⁹ Nin yo morap dakon nandak nandak diwari baŋgin nandamaŋ, ae kombi genyo kisi diwari baŋgin yomaŋ. ¹⁰ Mani don yo wagol gwaljigi minisi noman taŋakwan abisok yo morap diwat diwat nandamaŋ uŋun pasildaŋ.

††† 12:31 1Ko 14.1 ††† 13:2 Mt 17.20 † 13:6 Ro 12.9 †† 13:7 1Pi 4.8

¹¹ Uñun dakon tilak unun yan. Nak moniñisok egipgum bisapmon gen amin moniñ da tilagon yagim, ae nandak nandakno gat ae kokwin agakno gat amin moniñ da tilak egipgum. Mani amin madep anek amin moniñ anpak yipman mudagim. ¹² Abisok nin Piñkop dakon mibili diwari gin nandaman. Unun pakbi idapmon wupnin pindak upbal aman unun yombem. Mani Piñkop dakon tomno dabilyo bamisi don kokdaman. Piñkop da abisok nin bamisi nandan nimisak, unuden don nandan imdaman.

¹³ †Nandan gadat gat, ae Piñkop da panpulugosak do jomjom agak gat, ae but dasi galaktan yomyom anpak, unun anpak kapbi da toktok teban tan anan kikan. Mani but dasi galaktan yomyom anpak da anpak diwari yapman mudosok.

Kombi gen yok do galagi madep nandanen

14 ††Ji amin do but dasi galaktan yomyom anpak toktogisi an kimotni. Ae Telagi Wup da but galak do yo nimisak unun timit do galak tanek kombi gen yogok dakon tapmim abidok do madepsi galak toni. ² Nido amin kinda gen ñwakñwarikon ‡ da gen yosak kan, unun amin da nandani do dima yoyisak, unun Piñkop nanjin iyisak, nido amin da ni gen nan yosok unun dima nandan, Telagi Wup da tapmim iban gen pasili yosok. ³ Mani, amin kinda kombi gen yanek miñat aminyo dakon nandan gadatni panjeban asak, ae tebai atni do butni panjeban asak, ae jigikon ekwan amin butni panjeban asak. ⁴ Amin kinda gen ñwakñwarikon da gen yosok unun iyi dakon but anteban asak, mani kombi gen yosok amin panmuwukbi morap dakon but panjeban asak. ⁵ Ji kisi da gen ñwakñwarikon da gen yoni do nandisat, mani kombi gen yoni dosi nandisat. Kombi gen yosok amin da gen ñwakñwari yosok amin yapmandak, mani gen ñwakñwari yanakwan amin kinda da panjebiljak kan unun tagi, unun da panmuwukbi dakon but panjeban asak.

⁶ Not kabi, nak jikon obiñek gen ñwakñwarikon da gen dayiken kan, nianon da gen unun da ji panpulugosak? Mani Piñkop da gen pasili noligit unun dayiken, bo nandak nandak tagisi di dayiken, bo kombi gen kindayiken, bo dayindet aber unun da ji tagisi panpulugosak. ⁷ Yo egip egipmi mini unudon abidank tilak aber. Kasisin ae gitayo geni kilegi dima yoni kan, nikon da amin kap dakon tek nandank kap yoni? ⁸ Ae kwen kilegi dima yosak kan, amin nianon da emat do tagap toni? ⁹ Jiyo kisi yan gin. Ji gen ñwakñwari yanakwan nianon da amin da gen unun dakon mibili nandabapisoni? Gen yanba isali akdan. ¹⁰ Asi, miktimon gen mibili mibili morapmi ton, ae kisi morap mibili ton gin. ¹¹ Mani amin kinda da gen yanban dima nandabo pisosak kan, unun amin da nak do kokup ñwakñwarikon amin yan nandan namiñakwan nak da unun amin do kokup ñwakñwarikon amin yan nandan iben. ¹² Gen

† 13:13 1Tes 1.3 †† 14:1 1Ko 12.31; 14.39 ‡ Gen ñwakñwari dakon mibili unun yan. Unun miktim amin morap da dima yon gen kinda do yosok.

ñwakñwarikon da gen yoni kan, amin da ji do yan gin nandan damdan. Ji Telagi Wup dakon but galak dakon yo timit do galagi madepsi nandan, do but galak dakon yo panmuwukbi tagisi panjeban agagi unun timit do pi tebaisi an kimotni.

Gen ñwakñwari yogok dakon gen

¹³ Yan do, amin kinda gen ñwakñwarikon da gen yosak kan, Piñkop da gen unun tagi panjebiljak dakon tapmim imjak do bisit asak. ¹⁴ Nido, gen ñwakñwarikon da bisit aber kan, wupnokon da bisit asat, mani nandak nandaknokon da yo bami kinda dima nandisat. ¹⁵ Yan do, nian aber? Wup ae nandak nandakno kisi da bisit aber. Wup ae nandak nandakno kisi da kap yoken. ¹⁶ Yan dima anek wupmon dagin Piñkop anjisinjek ya yan iyinaki mirak yopmandak amin unun gen yosol dakon mibili dima nandisak, do nianon da "Unun asi" yan yosak? ¹⁷ Piñkop ya yan iyinjek yo tagisi asal, mani mirak yopmandak amin dakon buri dima anteban asal.

¹⁸ Nak bisap morapmi gen ñwakñwarikon da gen yanek ji gwapman mudosot do Piñkop ya yan iyisat. ¹⁹ Mani, panmuwukbi Piñkop gawak im do muwutni bisapmon gen ñwakñwarikon da gen sop 10 tausen yoken kan, unun da panpulugok kinda dima akdisak. Mani gen sop 5 kabi amin da tagi nandagi unun ban yoyindet aber kan, unun da panpulugok madepsi akdisak.

²⁰ ††Not kabi, nandak nandakjikon da amin moniñ da tilak dima egipni. Amin moniñ da anpak yokwi dakon mibili dima nandank ekwan ji unun da aripmon egipni. Mani nandak nandakji unun amin madep da tilagon egipni. ²¹ ††Piñkop da gen tebanon gen yan mandabi: "Amin Tagi da yan yosok, 'Geno kokup ñwakñwarikon amin do yobo unun da gen ñwakñwarikon da unun miñat aminyo do yoyikdan."

Mani geno nandak do mirak dima yopdan.' "

²² Yan do, gen ñwakñwarikon da gen yogok unun da Piñkop dakon tilak madepni kinda asak. Unun nandan gadat kili awit amin do dima yolisak, nandan gadat dima awit amin do yolisak. Mani kombi gen yogok unun tilak kinda nandan gadat kili awit amin panpulugok do yomisak, unun nandan gadat dima awit amin do dima yomisak. ²³ ††Do panmuwukbi morap Piñkop gawak im do muwugek ji kisi gen ñwakñwarikon da gen yoni kan, but galak dakon yo dakon mibili dima nandan amin, bo ae nandan gadat dima abi amin da win dandank ji do si ñugigan yan yokdan. ²⁴ †††Mani, ji kisi kombi gen yoni kan, but galak dakon yo dakon mibili dima nandan amin, bo ae nandan gadat dima abi amin da abiñ gen unun nandan unun da buri suganba iyi do nin yokwi pakpak do kobogi pakdaman yan nandakdan. ²⁵ Nandak nandakni burigwan pasili ton unun tenjokdan. Ae man pak gawagek Piñkop gawak iminjek "Piñkop bamisi ji gat egisak" yan yokdan.

†† 14:20 Ep 4.14 ††† 14:21 Ais 28.11-12 †††† 14:23 Ya 2.13 †††† 14:24 Jn 16.8

Kosit kilegikon da Pinƙop gawak imnen

²⁶ †Yaŋdo, not kabi, Pinƙop gawak im do muwutni bisapmon nibaŋ ani? Kinda da kap yosak, ae kinda da yoyiŋdet asak, ae kinda da Pinƙop dakon nandak nandak pasili toŋ uŋun yosak, ae kinda da gen ŋwakŋwarikon da gen yosak, ae kinda da uŋun gen yosak uŋun paŋtobiljak. Yo morap ani uŋun paŋmuwukbi paŋteban ak do ani. ²⁷ Amin diwari gen ŋwakŋwarikon da gen yoni kaŋ, amin bamori bo kapbi dagaŋ yoni. Ae kisi bisap kalonɗi dima yoni, notji do bikbik yomiŋ yomiŋ aŋek yoni. Ae amin kinda da gen uŋun si paŋtobiljak. ²⁸ Mani gen paŋtobil amin mini kaŋ, gen ŋwakŋwarikon da gen yogok amin gen dima yosak. Gen iyi gat ae Pinƙop gat dogin yosak.

²⁹ ††Amin bamori bo kapbi da kombi gen yoni, aŋakwa diwari da geni kokwinɗi. ³⁰ Ae kinda yigakwan Pinƙop da gen kinda aŋalon aŋiban kaŋ, gen yosok amin gen saŋbenek dima yosak. ³¹ Yaŋ aŋek kombi gen yogok amin kisi kalonɗi kalonɗi kombi gen yoni dakon bikbik pisaŋ damdaŋ. Aŋakwa paŋmuwukbi kombi gen yoyiŋakwa nandak nandak timigeŋ uŋun da butni paŋteban asak. ³² Kombi gen yogok amin uŋun wupni dakon kila iyi tagi aŋ, do iyi da bisapmon gen tagi yoni. ³³ Nido Pinƙop uŋun yo morap upbilapmon da agak amin dima. Nin da but kalonɗon da egipneŋ do nandisak.

Telagi paŋmuwukbi morap nin da amaŋ uŋuder jiyi kisi muwut muwutjikon ³⁴ †miŋat gen dima yoni. Gen yaŋba tagi dima akdisak. Moses dakon gen teban da yosok uŋun da aripmon gawat gawaron da yiŋni.

³⁵ Paŋmuwukbi da muwut muwuron miŋat gen yoni kaŋ uŋun mayagi, do gen kinda dakon mibili nandak do kaŋ, yutnikon eni baŋ yoyiŋba tagi yoyini.

³⁶ Korin amin, Pinƙop dakon gen jikon da noman tagit yaŋ nandaŋ, ma? Ae geni ji dagaŋ abidawit, aŋakwa amin diwari dima abidawit yaŋ nandaŋ, ma?

³⁷ ††Jikon da amin kinda iyi do nak kombi amin kinda yaŋ nandisak, bo Wup dakon nandak nandak taŋ namisak yaŋ nandisak amin yaŋsi nandisak, gen on mandisat uŋun Amin Tagi dakon gen teban yaŋsi nandisak. ³⁸ Amin kinda yaŋ dima nandisak kaŋ, uŋun amin do kombi amin kinda dima yaŋ nandaŋ imni.

³⁹ Yaŋdo, not kabi, kombi gen yok do galagi madepsi nandani, ae gen ŋwakŋwari yogok dakon kosit sopsop dima ani. ⁴⁰ Mani Pinƙop gawak imim dakon silipmon yo morap ani uŋun kosirikon da kilegisi ani.

Amin kimakbi aeni kimoron da pidokdaŋ

(Kilapmi 15)

Kristo kimagek kimoron da pidagit

15 Not kabi, Gen Bin Tagisi dayigim uŋun do butji pabo pisaŋban nandani do nandisat. Gen Bin Tagisi kili abidawit da uŋudon tebai akgaŋ. ² Ae gen dayigim uŋun tebaisi abidoni kaŋ, Pinƙop da uŋun Gen Bin Tagisikon da ji yokwikon baŋ timitdisak. Yaŋ dima ani kaŋ, nandaŋ gadatji uŋun yo isali.

³ ††Gen kinda abidagim uŋun da gen wagol madepsi asak. Gen uŋun kili damgum. Gen uŋun yaŋ. Pinƙop gen tosok uŋun da aripmon Kristo nin dakon yokwi wiririt do kimakgit. ⁴ †††Ae Pinƙop gen tosok uŋun da aripmon amin da kimakbi tamogwan yipgwit, ae gildat kapbi aŋakwan kimoron da pidagit. ⁵ †††Ae Pita kon altaŋek don yabekbi 12 kabikon kisi altaŋ yomgut. ⁶ Ae don nandaŋ gadat amin 500 yapmaŋdak uŋun kabikon altaŋ yomgut. Uŋun kabikon morapmi abisok ekwaŋ, mani diwari kili kimakgwit. ⁷ ††Ae don Jems altaŋ ingut. Ae don yabekbi kisikon altaŋ yomgut.

⁸ †††Uŋun kabikon altaŋ yomiŋek don mibi do nagon altaŋ namgut. Nak monji kinda altok altok bisapmonsi dima altaŋbi yombem. ⁹ †††Nido nak yabekbi kabi dakon piŋbinisi egisat. Ae amin da yabekbi yaŋ tagi dima nayigi, nido kalip Pinƙop dakon paŋmuwukbi paŋupbal ak do pi madepsi agim. ¹⁰ †††Mani Pinƙop da nandaŋ yawok namiŋek aŋpulugaŋban yabekbi kinda dagat da egisat. Ae nak do nandaŋ yawot agit uŋun dima suŋ tagit. Dimasi. Yabekbi diwari yapmaŋek pi madepsi agim da asat. Mani naga dima asat, Pinƙop da nandaŋ yawok namiŋek tapmim namiŋakwan pi uŋun asat. ¹¹ Do nak bo ae yabekbi diwari da pi uŋun aŋ uŋun da yo madep dima asak. Yo madep uŋun Yesu kimot aŋek aeni pidagit uŋun dakon geni yaŋ tenŋeŋaŋapno ji da nandaŋek nandaŋ gadat awit.

Don amin kisi morap kimakgwit uŋun kimoron da pidokdaŋ

¹² Kristo kimoron da pidagit uŋun dakon geni yaŋ tenŋeŋomaŋ, do jikon amin diwari da mibili nido "Amin kimakbi kimoron da aripmi dima pidokdaŋ" yaŋ yoyiŋ?

¹³ Asi, amin kimakbi aripmi dima pidoni kaŋ, Pinƙop da Kristo kimoron naŋ dima aban pidagit. ¹⁴ Asi, Kristo kimoron naŋ dima aban pidagit tam, gen yaŋ tenŋeŋok amaŋ uŋun yo isali asak, ae nandaŋ gadat aŋ uŋunyo kisi yo isali. ¹⁵ Ae yaŋ tam nin Pinƙop da yo agit uŋun do top amin dagagimaŋ. Nido nin Pinƙop da Kristo kimoron naŋ aban pidagit uŋun dakon geni yaŋ tenŋeŋomaŋ. Mani Pinƙop da amin kimakbi kimoron baŋ dima paban pidonɗi tam, Kristo kimoron naŋ dima

† 14:26 1Ko 12.8-10 †† 14:29 1Tes 5.21 † 14:34 1Ko 11.3; 1Ti 2.12 †† 14:37 1Jn 4.6

†† 15:3 Ais 53.5-12 ††† 15:4 Mt 12.40; Ya 2.24-32 ††† 15:5 Mt 28.16-17; Lk 24.34 § 15:7 Ya 1.3-4 §† 15:8 Ya 9.3-6 §†† 15:9 Ep 3.8; 1Ti 1.15 §† 15:10 2Ko 11.23

aban pidagit. ¹⁶ Asi, amin kimoron da dima pidonj tam, Kristo kimoron da dima pidagit. ¹⁷ Ae Kristo dima pidagit tam, nandan gadatji da ji aripmi dima panpulu-gokdisak. Yokwi morapji sigin tan daminjakwa ekwan. ¹⁸ Ae Kristo nandan gadan iminjek kimakgwit amin unun pasilgwit. ¹⁹ Nin Kristo nandan gadan iminjek unun da panpulugosak do jomjom anek ekwaman. Mani nin yo tagisi on miktimon gin timit do jomjom aman tam, nin bupmi amin dakon mibi amin wagil yokwisi ekwaman.

²⁰ Mani yanj dima. Kristo kimoron da kili pidagit. Unun pigaga jap bami mibiltoksi tosok unun da tilak kili kimakgwit amin dakon wasok wasok amini pidagit. ²¹ †Amin kalonji kinda da kimot analon agit, ae yanj gin amin kalonji kinda da kimoron da pidot pidot analon agit. ²² Adam dakon amin kabi morap si kimokgor, ae yanj gin Kristo dakon amin kabi morap egip egip abidokdan. ²³ ††Mani nin morap Pinjkop da silip yipgut unun da aripmon pidokdaman. Mibiltok Kristo, ae don tobil apjak bisapmon minjat amin kabi morapni nin kimoron da pidokdaman.

²⁴ Unun da kwenon mibi bisap abinjakwan Kristo da konj mibili mibili tapmimi tonj dakon kila amini unun panjupbal aban pasil mudanjakwa kila agak pi morap Pinjkop Dat da kisiron yipdisak. ²⁵ †Nido Kristo dasi kila amin madep egakwan wigil uwal morapni pabinj yopmanjakwan pinjini egipdan. ²⁶ ††Ae uwalni mibisi abinj yipdisak unun kimot. ²⁷ ††Pinjkop gen papiakon gen yanj tosok:

“Unun da yo morap pinjini egipni do yopgut.”
Yo morap pinjini egipni do yopgut yanj yosok, mani nin nandaman, Pinjkop iyi Yesu dakon pinjini dima egisak. ²⁸ Ae don, yo morap Kristo dakon pinjini tanjaka Monji da iyi nanj Pinjkop dakon pinjini yipdisak. Mibiltok Pinjkop da yo morap Monji dakon pinjini yopgut, mani Monji da iyi nanj Pinjkop dakon pinjini yipjak bisapmon Pinjkop da yo morap dakon wukwisini yitdisak.

²⁹ Amin kimakbi kimoron da dima pidoni tam, mibili nido amin diwari da amin kimakbi panpulugok do telagi pakbi soson? Aripmi dima pidoni tam, nido unun anpak an? ³⁰ †††Amin morapmi da pi aman unun do toktogisi uwal anj nimirjek nindapba kimotnerj do an. Do amin kimoron da dima pidoni tam, nin mibili nido unun pi aman? ³¹ Not kabi, nak asi dayisat, Amin Taginin Yesu Kristo da jikon pi tagisi asak unun do butnokon da nandako yo madepsi asak. Disi nandan, unun bamisi. Ae yanjo kisi nandani, nak gildari gildari kimoronsi kin kin asat. Gen on bamisi yosot. ³² †††Epe-sas kokupmon amin diwari jonj bit kilapyo yokwisi da yanj emat anek nak nit do awit. Kimakbi kimoron da dima pidoni tam, mibili mini emat agim. Ae amin kimakbi kimoron da dima pidoni tam,
“anjwa wagil kimotdaman,
do jap pakbiyo madepsi anen.”

³³ Ji amin diwari da top panjewardan do pindatni. Gen on disi nandan, “Ji amin yokwi gat muwutni kan, anpakji tagi unun panjupbal akdan.” ³⁴ Ji aesi nandak nandak kilegi timigek yokwi ae sanjberjek dima ani. Asi jikon da diwari Pinjkop dima nandan iman. Ji da mayaktok pani do anek gen on dayisat.

Giptimnin kimoron da pidokdisak unun njwaknjwari

³⁵ Amin kinda yanj yokdisak, “Amin kimakbi kosit ni-anjon da pidokdan? Ae pidoni bisapmon nianjen giptim da pidokdan?” ³⁶ †Unun nandan kokwini tagi dima amin dakon gen kinda! Gak jap yet kwaokdal unun mibiltok kimot anek don kwosok. ³⁷ Ae wit bo ae jap diwari dakon yeri kwaokdal unun jap bami don kwokdisak unun yombem dima. ³⁸ Mani Pinjkop da iyi nandan kokwinigek yeri kalonj kalonj do obi tamiyo iyikon iyikon wasosok. ³⁹ Giptim morap unun arip gin dima. Amin unun giptimni njwaknjwat, ae bit kilapyo giptimni njwaknjwat, ae minam gat ae tap kilapyo kisi yanj gin. ⁴⁰ Kundukon yo tonj unun giptimni iyi, ae miktimon yo tonj unun yo kisi giptimni iyi. Mani kundukon yo tonj dakon tilimni unun njwaknjwat, ae miktimon yo tonj dakon tilimni unun yo kisi njwaknjwat. ⁴¹ Gildat kanek ae gikyo tilimni njwaknjwat njwaknjwat. Ae gik morap tilimni iyikon iyikon tanj yomanj.

⁴² Amin kimakbi kimoron da pidokdan unun yanj gin. Giptim wayikgaman unun miktogi, mani giptim pidosak unun aripmi dima miktogi. ⁴³ ††Giptim wayikgaman unun tilimni mini, mani giptim pidokdisak unun tilimni wagil tagisi. Giptim wayikgaman unun tapmimni mini, mani giptim pidokdisak unun tapmimi tonj. ⁴⁴ Giptim wayikgaman unun on miktim dakon, mani giptim pidokdisak unun Wup da egip egip imisak.

Miktim dakon giptim tosok, do giptim Wup da egip egip imisak unun yo kisi tosok gin. ⁴⁵ †††Pinjkop dakon papia da yanj yosok:

“Amin mibiltogi, Adam, unun amin egip egipmi tonj dagagit.”
Mani mibi Adam da amin do egip egip yomyom Wup dagagit. ⁴⁶ Wup dakon egip egip da mibiltok dima altagit. On miktimon egip egip da mibiltok altagit, anjakwan wup dakon egip egip da don altagit. ⁴⁷ Amin mibiltogi Adam unun on miktim dakon, ae miktim nanj wasanji. Ae Adam unun da bujon nani unun Kwen Kokupmon da pigit. ⁴⁸ Miktimon minjat amin morap unun giptimni unun Adam dakon giptim yombem. Mani Kwen Kokup dakon giptimnin unun Kristo dakon yombem akdisak. ⁴⁹ Abisok nin miktim amin Adam yombem da ekwaman. Unudenj gin don Kwen Kokup amin Kristo yombem akdamanj.

⁵⁰ Not kabi yanji dayisat, miktim giptim gat kisi Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan aripmi dima wigigi. Ae yo miktogi da yo dima miktogi aripmi dima timiri.

⁵¹ ††Nandani. Gen pasili kinda dayikdisat. Nin morap kisi dima kimotdaman. Nin kisi morap kulabik an mu-

† 15:21 Ro 5.12 †† 15:23 1Tes 4.16; PA 20.5 † 15:25 Mt 22.44 †† 15:26 PA 20.14 ††† 15:27 Kap 8.6 ††† 15:30 Ro 8.36 ††† 15:32 Ais 22.13

‡ 15:36 Jn 12.24 †† 15:43 Pil 3.20-21 ††† 15:45 WW 2.7 ‡ 15:51 Mt 24.31; 1Tes 4.15-17

dokdamanj. ⁵² Kwenj mibisi yosak bisapmon nin mal wambilgamanj unjun da tilak tepmisi kulabik akdamanj. Kwenj yanban amin kili kimakgwit unjun kimoron da pi-dokdanj, ae bunjon aripmi dima mik tokdanj. Ae nin kalugi sigin ekwamanj amin kulabik akdamanj.

⁵³ †Nido, giptimnin miktogi unjun kulabik anjek tok-togisi tagisi egipdisak. Giptimnin si kimori unjun kulabik anjek toktogisi kalugi egipdisak. ⁵⁴ ††Giptimnin si kimori ae miktogi unjun kulabik anjek toktogisi tagisi kalugi egipdisak bisapmon Pinjkop dakon gen kinda tosok unjun bami tonj akdisak. Gen unjun yanj:

“Pinjkop da emaron teban tanjek kimot obisi anjakban pasilgit.

⁵⁵ †Kimot, gak amin pabinj yopyop dakon tapmimgo jiri?

Kimot, gak amin tepmi madep yomyom tapmimgo jiri?”

⁵⁶ ††Yokwi da kimot tapmim iban amin tepmi madep yomisak. Ae yokwi unjun gen tebanon tapmim pasak.

⁵⁷ Mani Amin Taginini Yesu Kristo da tapmimon Pinjkop da tapmim niminjakwan emaron teban tomanj, do Pinjkop ya yanji iyamanj.

⁵⁸ Yanjo, not kabino, ji tebaisi agek wayinj wayinj dima ani. Disi nandanj, Amin Tagi dakon pi madepsi an unjun bami mini dima akdanj, do ji bisapmi bisapmi Amin Tagi dakon pi anj kimotni.

Pol yo ak do nandagit unjun do yagit

(Kilapmi 16)

Pol da Jerusalem do monej panmuwutdanj unjun do yagit

16 ††Kili Pinjkop dakon minjat aminyo Jerusalem ekwanj unjun do monej panmuwutdanj unjun do dayikdisat. Galesia panmuwukbi da ani do kosit yoligim, ji yanj gin ani. ² Sonda morapmon ji morap kisi kalonj kalonj pi agak da butgwan monej timikganj unjun kokwinigek kabi kinda yopmanj yopmanj ani. Anakwa nak opbenj bisapmon monej panmuwut dakon pi dima ani. ³ Nak da obinj altokenj bisapmon paretji Jerusalem panjini do disi amin kabi di manjini. Anakwa nak da but piso papia kinda mandanj yobo abidanek kini. ⁴ Ae nakyu kisi kigisi yanj nandakenj kanj, kisin tagi kinenj.

Pol Korin amin kinj pindat do nandagit

⁵ ††Nak Masadonia miktim nanj kik do nandisat. Unjanj kinjek don jikon abinj altokenj. ⁶ ††Nak ji gat timisok di gat egipbenj bo ae sigin egapbo ais bisap mudosak

† 15:53 2Ko 5.4 †† 15:54 Ais 25.8 † 15:55 Os 13.14 †† 15:56 Ro 7.13 †† 16:1 Ro 15.25-26; 2Ko 8.1-9 ††† 16:5 Ya 19.21 ††† 16:6 Ro 15.24

unjun dima nandisat. Ae kokup njwaknjwarikon kikenj bisapmon ji da anpuluganjakwa kikenj. ⁷ Nak ji gat bisap pisipmi egip do dima galak tosot. Amin Tagi da tagi nandisagon ji gat bisap dubagkok egipnerj. ⁸ Mani nak kokup pap Epesas idon egapbo Pentikos bisapmon wigisak. ⁹ †Nido, Pinjkop da nak do yoma kinda witdal namik da minjat amin morapmi panpulugoko Yesu yolyol amin dagonj. Mani amin morapmi da uwal anjanmanj.

¹⁰ ††Timoti jikon apban kanj anpuluganba pasol pasol dima asak. Nak da Amin Tagi dakon pi asat, unjunyo kisi yanj gin asak. ¹¹ †††Jikon da di da kanja amin isali kinda yanj di aban. Tobil apjak bisapmon yipba but yaworon da nagon apjak. Not diwari gat kisi apni do jomjom asat.

¹² ††Notnin Apolos dakon gen unjun yanj. Not diwari ji dandak do kiwit bisapmon unjun gat kini kanj tagisi yanj iyigim. Mani unjun bisapmon op do dima galak tagit. Iyi gwagak kanjek don obinj dandisak.

Gen diwari

¹³ Disi do kila tebai anjek nandanj gadaron tebai atni. Tebaisi agek yo kinda do pasol pasol dima ani. ¹⁴ Yo morap ani unjun but dasi galak tanj yomyom anjagon dagin ani.

¹⁵ †††Not kabi, Stepanas gat yutnikon ekwanj amin gat da Akaia provinskon mibiltoksi but tobil anjek Yesu nandanj gadanj imgwit unjun disi nandanj. Ae Pinjkop dakon minjat aminyo panpulugok do iyi dakon egip egip parekgwit. Nak gen tebai yanj dayisat, ¹⁶ ji unjuden amin gat ae unjun amin panpuluganba pi kalonj an amin gat dakon pinjini egipni.

¹⁷ Stepanas gat Potunatus gat Akaikus gat nagon opba but galaksi nandagim, nido ji kisi da abinj nak aripmi dima nandani, ¹⁸ ae unjun da nak kisik kisik namgwit ae jiyo kisi kisik kisik damgwit. Unjuden amin da pi madep an unjun do but galaksi nandanjek man madep yomni.

¹⁹ ††Panmuwukbi morap Esia provinskon ekwanj unjun da gildatni tagi dayanj. Akwila gat Prisila gat ae panmuwukbi unjun bamot da yutnon muwukganj unjun da Amin Tagi da manon gildatni tagi madepsi dayanj. ²⁰ Yesu yolyol amin notji morap da gildatni tagi dayanj. Panmuwukbi notji gat domdom ani bisapmon but dasi timitni.

²¹ Nak Pol da naga gildat tagi on mandisat.

²² ††Amin kinda da Amin Tagi but dasi dima galaktanj imisak kanj unjun jobit timitjak.

Amin Tagi gak apbi! ²³ Amin Tagi Yesu dakon nandanj yawotni jikon tosok do bisit asat. ²⁴ Nin Yesu Kristokon kabi kalonj agimanj, do ji but dasi timikdat. Unjun asi.

§ 16:9 Ya 19.8-10; 2Ko 2.12 †† 16:10 1Ko 4.17 ††† 16:11 1Ti 4.12 †† 16:12 1Ko 3.6 ††† 16:15 1Ko 1.16 †† 16:19 Ya 18.2,18,26 †† 16:22 Gal 1.8-9; PA 22.20

2 Korin

But piso gen

Korin pañmuwukbi diwari da Pol do yanba yokwi tok awit, do Pol butjik madepsi nandagit. Ae yabekbi toptopmi diwari da yoyindet gulusun anek Pol abinj yipgwit. Pol da Korin amin gat gen unun anmilip ak do nandagit, ae iyi do Pinokop dakon yabekbi bamisi kinda yan nandan imni do papia on mandagit. Yan anek ae kosiri kinda gat tagisi nandan yom do anek papia on mandagit.

Gen mibiltok wasanek mandagit unungwan Pol da gen tebaisi kalip Korin amin do yipgut unun do yosok. Gen unun dima yip do nandagit, mani kwen wigik anek yanba yokwi tok an imgwit, do gen tebaisi yipgut. Yipban gen unun nandanek anpakni panmilip awit, do abisok kisik kisik madepsi nandan yomisak.

Unun bisapmon panmuwukbi Judia miktimon egipgwit unun yokwisi egipgwit, do Pol unun do monej panji yom do monej panmuwukgit. Do kilapmi 8 ae 9 non Pol da Korin minjat aminyo da pi unun do monej panmuwutni do buri panjagap ak do gen yipgut.

Pol da Pinokop da yabekbi kabi do pi yomgut unun do yagit (Kilapmi 1-7)

1 Nak Pol, nak Yesu Kristo dakon yabekbini. Pinokop da iyi da galaktogon pi unun namgut. Nak gat ae notnin Timoti gat da papia on Pinokop dakon panmuwukbi Korin kokup papmon ekwan gat, ae telagi panmuwukbi morap Akasia provinskon ekwan, ji kisi do mandan damamak. ² Pinokop Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da nandan yawok daminek butji panjyawot abal yawori tosak do bisit amak.

Pinokop da jigj bisapmon butnin panjteban asak

³ Amin Taginin Yesu Kristo dakon Pinokopni ae Datni unun ankisiner. Unun Datnin bupmi ami, ae amin morap jigj pan unun butni panjteban asak dakon Pinokop. ⁴ Jigj bisap morapmon butnin panjteban asak. Pinokop da butnin panjteban asak, unuder gin nin da jigj mibili mibili pan amin morap buri panjteban aman. ⁵ Tepmi madep Kristo da pagit unuder gin ninyo kisi paman. Ae Kristo da butnin panjteban aban butnin yaworisi tosak. ⁶ Nin jigj paman bisapmon ji da but yawot pani ae Pinokop da ji yokwikon ban timitjak unun do anek paman. Ae Pinokop da butnin panjteban aban butnin yawori tosak bisapmon, jiyo kisi but yawot pani do anek Pinokop da yan asak. Ji tebai agek nin da tepmi paman unuder gin tepmi pani kan, Pinokop da butji panjteban akdisak. ⁷ Ae ji jigikon tebaisi atdan yanji nandan damaman, nido ji nin gat kisi jigj kalonj paman, ae nin gat kisi but yawot kalonj timitdaman yanji nandaman.

⁸ Not kabi, nin Esia provinskon jigj pagiman unun ji da nandani do nandaman. Jigj madepsi da nin pabin nipmanek unun da tapmimnin pagigit. Aban nin ki-

motdaman yanji nandagiman. ⁹ Asisi, kimot akdaman yanji nandagiman. Nin tapmimnin madep dima yanji nandan do jigj unun noman tan nimgut. Pinokop amin kimakbi kimoron ban paban pidot pidot amin unun dagan nin aripmi tagi panpulugosak yanji nandan do jigj unun pagiman. ¹⁰ Unun jigj panek kimoronsi kigiman, mani Pinokop da kimoron ban panpulugagit, ae don yo kisi nin jigikon ban timitdisak. Jigj morap noman tan nimni bisapmon Pinokop da nin jigikon ban panpulugokdisak yanji nandan teban toman. ¹¹ Mani ji nin panpuluganek bisit aba Pinokop da amin morapmi dakon bisitni nandanek nin panpulugosak. Anakwan amin morapmi da Pinokop da ninon panpulugok asak unun kanek ya yan iyini.

Pol da Korin amin top dima yoyigit

¹² Nin yanji nandaman, on miktimon Pinokop da nin panpuluganekwan nin anpak telagisi aman ae gen bamisi ban yoman. Ae jikon yan ginsi agiman. Nin on miktim dakon nandan kokwin tagisi dima yolguman. Pinokop da nin nandan yawok niminek panpulugagit, do nin anpak agiman unun do nandano wigisak. ¹³ Nin papia mandan yopno jikon oban bisapmon gen ji da manjnek mibili tagi nandan pisogi unun banjin mandaman. Asi, bisap diwarikon gen mandaman ji da mibili dima nandan. Mani nin gen morap mandaman unun ji da pakyansi nandani do nandaman. Ae Amin Tagi Yesu tobil apjak bisapmon nin da ji do tagisi nandan yan gin ji da nin do tagisi nandani do nandaman.

¹⁵ Nak yanji nandagim, do abinj dandanek panpulugoko kisik kisik aba kosiri bamori asak do nandagim. ¹⁶ Nak Masadonia provins kik do obinj ji dandanek don Masadonia kiken yan nandagim. Ae don Masado-

† 1:3 Ro 15.5 †† 1:5 Kap 34.19 ‡ 1:8 Ya 19.23; 1Ko 15.32

†† 1:10 2Ti 4.18 ‡‡ 1:13-14 2Ko 5.12; Pii 2.16 ‡‡† 1:16 1Ko 16.5-6

nia da tobił obinej ji dandaŋapbo ji da kosit agipben dakon yo di anpulugaŋba Judia miktimon kikenj yaŋ nandagim. ¹⁷ Obiŋ dandak do nandak nandak agim unun kalkali agim yaŋ nandaŋ, ma? Nak yo ak do nandak nandak asat unun miktim amin da gen kaga da "Akenj" yaŋ yaŋek dima aŋ, nak yaŋ asat yaŋ nandaŋ, ma? ¹⁸ Piŋkop gen morapni guramik kimokdok, ae nin gen kagakon da "Aneŋ" yaŋ yoneŋ kaŋ unun aneŋsi. ¹⁹ †Nak ae Sailas, Timoti gat nin da Yesu Kristo Piŋkop dakon Monji dakon geni jikon yaŋ tenŋenok agimaŋ. Ae disi nandaŋ, Kristo "Unun akenj" yaŋ yaŋek dima kiriŋikdak. Bisapmi bisapmi Kristo "Abeŋ" yaŋ yaŋek geni yol kimagek asak. ²⁰ †Piŋkop dakon yaŋ teban tok geni morapmi tonj, ae unun yaŋ teban tok morap da bami tonj ani do Kristo da "Nak da akenj" yaŋ yosok. Mibili yaŋ do nin Yesu da manon da Piŋkop dakon man awigek "Unun asi" yaŋ yomaŋ. ²¹ Piŋkop da nin gat ae ji gat kisi Kristokon gadaŋek paŋteban aban tebaisi akgamaŋ. Ae unun da nin gat ae ji gat kisi iyi do manjigit. ²² †Unun iyi dakon amin ekwamaŋ dakon tilak yipmaŋ nimgut. Ae Wupni nin da buron yipgut, do Piŋkop da nin do yo tagisi morap diwari nim do yaŋ teban tok agit unun gat kisi don timidamaŋ yaŋsi nandamaŋ.

Pol Korin tepmi dima kigit

²³ Nak gen bamisi yosot unun Piŋkop da nandisak. Do unun da manon da bamisi yaŋ dayisat, nak Korin tepmi dima opgum nido gen tebaisi dayiko jiggi pani do dima nandagim. ²⁴ †Ji nandaŋ gadat aŋek aŋpak yaŋsi aŋek egipni dakon kila aminji egip do dima galak tomaŋ. Ji nandaŋ gadaron tebaisi agakwa ji da kisik kisik pani do pi kisin da amaŋ.

2 ††Yaŋdo, nak kalip obinej jiggi damgum unudenj ae kosiri kind a gat jiggi dam do dima nandagim. ² Jiggi dabo but yokwi nandani kaŋ, namimon kisik kisik pakerj? Ji dagin kisik kisik namdaŋ, do jikon obinej butjik pak do dima galak tosot. Mibili yaŋ do aŋek papia mandaŋ damgum. Ji nandaŋ, nak yo kind a do kisik kisik abeŋ kaŋ, jiyi kisi kisik kisik akdaŋ gin. ⁴ ††Nak papia unun mandagim bisapmon but yokwi aŋek kuanam pakbino madepsi mawit. Mani papia unun butjik dam do aŋek dima mandagim. Nak da ji do but dasi galaktaŋ damisat yaŋsi nandani do mandagim.

Yokwi agit amin dakon diwarini yipmaŋ imni

⁵ Jikon yokwi agit amin unun da nak naŋ jiggi dima namgut, unun da ji baŋ jiggi damgut. Nak unun do gen tebaisi dima yok do nandisat. ⁶ Yokwi agit amin kobogit timitjak do jikon amin morapmi da yawit unun aripmi. Jiggi di gat timitjak do dima yoni. ⁷ Diwarini yipmaŋ iminek butni aŋteban ani. Butjik madepsi nandaban unun da obisi di abin yipban. ⁸ Yaŋdo, ji da but dasi sigin galaktaŋ imanaŋ yaŋ yolini do nak da unun ani dosi dayisat. ⁹ Papia unun mandaŋ damgum unun ji

† 1:19 Ya 18.5 †† 1:20 PA 3.14 † 1:22 2Ko 5.5; Ep 1.13-14
†† 1:24 1Pi 5.3 †† 2:1 1Ko 4.21 ††† 2:4 Ya 20.31

paŋkilik dandak do mandagim. Ji yo morapmon nak dakon gen guramikgaŋ bo dima, unun kok do aŋek mandagim. ¹⁰ Ji amin kind a dakon yokwini yipmaŋ imni kaŋ, nakyo kisi yokwini yipmaŋ ibeŋ. Ae yokwi kind a nak da yiyipmi tosok kaŋ, nak ji paŋpulugok do Kristo da dabilon yokwi unun yipmaŋdat. ¹¹ †††Yaŋ asat nido Sunduk da nin paŋkiligek dima pabiŋ nipjak do nandisat. Sunduk da nin pabiŋ nip do pi nianaŋ asak unun nandamaŋ.

Pol Taitus kok do nandagit

¹² †Nak Troas kokup papmon Yesu dakon Gen Bin Tagisi yaŋ tenŋenok ak do abin altagim bisapmon, Amin Tagi da geni yoyikerj do kosit tagisi yipmaŋ namgut. ¹³ ††Mani butno yawori dima tagit, nido notno Taitus dima kagim. Do nak Troas kokup pap amin galok gen yoyinek Masadonia provinskon kigim.

Piŋkop da tapmimon yabekbi emaron teban tonj

¹⁴ Mani nin Piŋkop ya yaŋsi iyamaŋ, nido Kristo da uwalni pabiŋ yopgut. Ae Piŋkop da mibil tanj nimirakwan nin iyi dakon amin kabini buŋon da yolgamaŋ. Unun da nin paŋtagap aban Kristo dakon mibili yono unun da yo kibaŋji tagisi da yaŋ dukwan dukwan kisak. ¹⁵ Asi, nin yo kibaŋji tagisi paŋalon aŋ unun yombem baŋ Kristo da timik Piŋkop do paret asak. Unun kibaŋji Piŋkop da yokwikon baŋ timikdak amin gat, ae Tipdomon pigikdaŋ amin kisi da nandaŋ. ¹⁶ †††Amin Tipdomon kwaŋ unun kibaŋji unun da kimot dakon kibaŋji asak, mani amin Piŋkop da yokwikon baŋ timikdak unun kibaŋji unun da egip egip dakon kibaŋji asak. Namini dasi yabekbi pi aripmi tagi asak? Nin da aripmi dima. ¹⁷ Amin morapmi da Piŋkop dakon gen yaŋ tenŋenok moneŋ ilikgaŋ nin unudenj dima amaŋ. Piŋkop da iyi pi unun nimgut, ae nin top dima yomaŋ. Nin egip egipnin Kristokon tosok, ae Piŋkop da dabilon gen nimgut unun but dasi nandaŋek yaŋ tenŋenomaŋ.

Yabekbi unun saŋbek saŋbek kalugi dakon pi amin

3 ††Nin aenin ji da nin do nandaba wikwan nimni yaŋon da gen on yomaŋ yaŋ nandaŋ, ma? Bo ae amin diwari da aŋ unudenj nin da amin diwari yoyino unun da nin amin tagisi yaŋ ji da nandani do papia mandaŋ niba damneŋ yaŋ nandaŋ, ma? Bo ae nin da dayino ji da papia unuden kind a mandaŋ nimni yaŋ nandaŋ, ma? Unun dimasi. ² †††Disi unun nin dakon papia yombem da egakwa amin da aŋpaknin pindakgaŋ. Unun papia dakon gen butninon mandabi do amin morap da tagi manjinek nandani. ³ †††Ji papia kind a Kristo da mandaŋ yipban apgut da yaŋ ekwaŋ. Pi aŋapno Kristo da papia unun mandagit. Unun kind a mandak naŋ dima mandagit, unun Piŋkop dagok dagogit mini

††† 2:11 Lk 22.31 § 2:12 Ya 14.27; 1Ko 16.9 †† 2:13 Ya 20.1
††† 2:16 Lk 2.34; 2Ko 3.5-6 ††† 3:1 Ya 18.27; 2Ko 5.12 ††† 3:2
1Ko 9.2 †† 3:3 TP 24.12; Jer 31.33; Esi 36.26-27

egisak dakon Wup naŋ mandagit. Ae tipmon dima, amin buron mandagit.

⁴ Nin Kristokon gadagimanŋ, do Piŋkop da dabilon gen unun asi yanŋi nandamanŋ. ⁵ Nin da nin unun pi aripmi dima aneŋ, do nin da yo kinda agimanŋ yanŋ di-ma yoneŋ. Piŋkop kalonŋ dagin tapmim niban pi unun amanŋ. ⁶ †Ae unun da nin panpuluganban sanbek sanbek kalugi dakon pi amin dagagimanŋ. Sanbek sanbek unun gen teban papiakon mandawit unun yombem dima, unun Wup dakon yo. Gen teban da amin dapban kimokgon, mani Wup da egip egip yomisak.

⁷ ††Piŋkop dakon gen teban da kimot analon agit. Piŋkop da unun gen teban tipmon mandagit bisapmon tilimni madepsi gat kisi noman tagit. Do mibiltok Moses dakon tomno dabilni madepsi tenŋenagit, aban Israel amin da aripmi dima kokogi agit, ae don tenŋeni unun yawokgit. ⁸ Gen teban dakon tilimni da madep agit, mani Wup da pi asak unun da gen teban dakon tilimni yapmanek unun da wagil madepsi tenŋenosok. ⁹ †Gen teban dakon pi unun nin gen pikon nipmanek pasilneŋ do yosok. Mani unun tenŋeni madepni gat apgut, do nin nandamanŋ, Piŋkop da dabilon kilek tok dakon pi unun dakon tilimni unun wagil madepsi daman. ¹⁰ Yo kalugi Piŋkop da asak dakon tilimni unun madepsi daman, anakwan yo kalipmi dakon tenŋeni unun moniŋisok, do yo kalipmi dakon tenŋeni si pasil mudok do yanŋ asak. ¹¹ Yo kalipmi unun toktogisi dima tagit, mani unun tilimni gat apgut, do yo kalugi toktok teban tokdisak unun dakon tilimni da madepsi daman tenŋenosok.

¹² Unun tenŋeni da ninon madepsi tenŋenajakwan nandanŋ teban tanek jomjom amanŋ, do nin pasol pasoli mini unun do yanŋ tenŋenomanŋ. ¹³ ††Moses da agit nin yanŋ dima amanŋ. Unun tomno dabilnikon tenŋeni madep unun kiŋ yawogakwan Israel amin da dima koni yanŋ do imal naŋ tomno dabilni witjigit. ¹⁴ Mani Piŋkop da Israel amin dakon nandak nandak dakon kositni wamanŋ sopgut, ae abisok yo kisi yanŋ gin tosok. Sanbek sanbek kalipmi dakon gen manjanŋ bisapmon imal da yanŋ nandak nandak kositni wamanŋ sopmanjakwan gen dakon mibili dima nandanŋ pisonŋ. Nido Kristo nandanŋ gadanŋ imiŋapno unun kosiron dagin Piŋkop da imal tim unun kwinikdak. ¹⁵ Asi, kalip da wiŋ ae abisok ekwamanŋon Moses dakon gen teban manjanŋ bisap morapmon imal tim da nandak nandak kositni sopmanŋ yomisak. ¹⁶ ††Mani but tobil anek Amin Tagikon kisak amin Piŋkop da imal tim unun kukwanŋ imisak. ¹⁷ †††Nak Amin Tagi do yosot unun Wup do yosot. Ae Amin Tagi dakon Wup amin kindakon egisak kanŋ, unun amin puluganbi da egisak. ¹⁸ Nin kisi morap yo kinda da tomno dabilnin dima witjisak. Do Amin Tagi dakon tilim madepni da ninon yamanjakwan nin da pakbi idap yombem da yanŋ unun tenŋeni pantobilapno aminon kisak. Tenŋeni unun Amin Tagikon da abinek

nin kulabik aban iyi yombem dagomanŋ. Ae Amin Tagi dakon Wupni ninon pi aban tenŋeni ninon madepsi paptosok.

Yabekbi unun miktim kwoba yombem

4 Piŋkop da bupmi nandanŋ nimeŋek pi on nimgut, do jiggi noman tanŋ nimanŋ bisapmon pi dima yipmanŋamanŋ. ² †††Dimasi. Nin anpak mayagi ae top anpak morap manji kili yomgumanŋ. Nin amin dima pankewalgamanŋ, ae Piŋkop dakon gen kulabik dima amanŋ. Nin gen bami nomansi yanŋ tenŋenapano amin da nin dakon anpak kokwinigeŋ Piŋkop da dabilon pi kilegisi amanŋ yanŋ kanŋ nandanŋyo anŋ. ³ Ae amin diwari imal tim da tomno dabilni witjijakwan Gen Bin Tagisi nin da yanŋ tenŋenomanŋ unun dima nandanŋ pisonŋ kanŋ, unun amin Tipdom dakon kosit naŋ agek dima nandanŋ pisonŋ. ⁴ †On miktim dakon piŋkop toptopmi Sunduk unun da amin nandanŋ gadat dima anŋ dakon nandak kositni sopgut. Aban Kristo Piŋkop yombemsi dakon Gen Bin Tagisi dakon tenŋeni da unun amin da butgwan aripmi dima pigisak.

⁵ Nin yanŋ tenŋenok anek nin do dima yomanŋ, nin yanŋ tenŋenok anek yanŋ yomanŋ, “Yesu Kristo unun Amin Taginin, ae unun dakon man pidosak do anek ji dakon oman monji ekwamanŋ.” ⁶ ††Nak unun yosot nido kalip-sigwan Piŋkop da yanŋ yagit:

“Pilin tukgwan tenŋeni tagi tenŋenosok.”

Iyi dakon tenŋeni da abinŋ nin da buron madepsi tenŋenagit. Nin Kristo dakon tomno dabilni kanek Piŋkop dakon tilim madepni kanŋ nandanŋyo amanŋ.

⁷ †††Mani yo tagisisi unun yabekbi nin miktim kwoba tepmi tasik togi yombem da kagagwan ninon tonŋ. Amin da unun tapmim madepsi daman unun nin dakon dima, unun Piŋkop dakon tapmimni yanŋ kanŋ nandanŋyo ani do anek nin da giptimon tonŋ. ⁸ ††Kosit mibili mibilikon da jiggi noman tanŋ nimanŋ, mani unun da tapmimnin dima pabanŋ. Nandaba kik anek nianŋi aneŋ yanŋ morapmi nandamanŋ, mani nandak nandaknin yipno dima witdal kigit. ⁹ Amin da yo yokwisi anŋ nimanŋ, mani Piŋkop da nin dima nipmanŋ dekdak. Amin da nindapba migon manŋ pokgomanŋ, mani nin dima tasik tomanŋ. ¹⁰ †††Amin da nin da giptimon Yesu dakon kimot unudon konŋ. Do amin da Yesu dakon egip egipni kisi nin da giptimon konŋ. ¹¹ ††Nin Yesu dakon pi amanŋ, do bisapmi bisapmi amin da nin si nindapba kimotneŋ do pi anŋ. Yanŋdo, si kimori giptim timninon Yesu dakon egip egipni unudon noman konŋ. ¹² Yanŋdo, kimot da ninon pi asak, mani egip egip da jikon pi asak.

¹³ ††Piŋkop gen papiakon gen yanŋ tosok:

“Nak Piŋkop nandanŋ gadanŋ imgum, do yanŋ tenŋenok agim.”

Ae yanŋ gin ninyo kisi nandanŋ gadat amanŋ, do yanŋ tenŋenok amanŋ. ¹⁴ †††Nido nin yanŋi nandamanŋ, Piŋkop

† 3:6 Jer 31.31; Jn 6.63; 1Ko 11.25 †† 3:7 TP 34.29 † 3:9 GT 27.26; Ro 1.17 †† 3:13 TP 34.33 †† 3:16 TP 34.34 ††† 3:17 Jn 8.36; Ro 8.2

††† 4:2 2Ko 2.17; 1Tes 2.5 § 4:4 Ep 2.2; Kol 1.15; Ibr 1.3 §† 4:6 WW 1.3; Ais 9.2; 2Ko 3.18 §†† 4:7 2Ko 5.1 §† 4:8 2Ko 1.8; 7.5 §†† 4:10 1Ko 15.31 §† 4:11 Ro 8.36 §† 4:13 Kap 116.10 §†† 4:14 1Ko 6.14

da Amin Tagi Yesu kimoron narj aban pidagit, ae unjun da nin Yesu gat kisi kimoron barj paban pidokdamanj, ae unjun da nin gat ae ji gat kisi timik panji nipban iyi da kapmatjok egipdamanj. ¹⁵ Unjun yo morap ninon noman torj unjun ji panpulugok do noman torj. Ae Pinjkop dakon nandanj yawotni da miñat aminyo morapmikon ireñ tarj yomiñ yomiñ anj anj kinjakwan unjun da Pinjkop do ya yanj madepsi iyinjakwa Pinjkop dakon tilimni madepsi tenjenosak.

¹⁶ †Yanjdo, nin pi dima yipmanjgamanj. Giptimnin unjun tasik tok do asak, mani gildari gildari butnin kalugi anj anj asak, ¹⁷ ††nido nin nandamanj, jigi tepmiyo pamanj unjun madepsi, mani bisap pisipmisok gin tokdanj. Ae unjun da nin panjtagap aba nin Kwen Kokupmon dagok dagogi mini tilimnikon egipdamanj. Unjun tilim da madepsi anjakwan abisok jigi pamanj unjun yapmanj mudosok. ¹⁸ †Yanjdo, yo dabil da si pindari unjun do dabilnin unjudon dima yipmanj gamanj. Nin yo dima pindari unjun do dabilnin kak gimansi unjudon gin yipmanj gamanj. Nido yo dabil da pindari unjun bisap pisipmisok gin tokdanj, mani yo dima pindari unjun toktogisi tokdanj.

Kwen Kokup dakon giptim dakon gen

5 ††Giptimnin unjun imal yut kabereñ yombem. Nin nandamanj, unjun miptim dakon imal yut kabereñ unjun tasik tosak kanj, Pinjkop da nin do yut njwaknjwari kinda nimdisak. Unjun yut amin kisi da dima awalbi, Kwen Kokupmon abidanapno toktogisi tokdisak. ² ††Nin abisok miptim giptim gat kisi egek iyoneñ iyoneñ yanj ekwamanj. Nin Kwen Kokup dakon giptim unjun abidono unjun da imal da yanj waban egipnerj dosi nandamanj. ³ Nido imal unjun wamnerj bisapmon nin molañ dima egipdamanj. ⁴ Nin miptim dakon giptim gat sigin egek jigi panjek iyoneñ iyoneñ yomanj. Mani on miptim giptim wagil yipmanjdet do dima nandamanj. Nin giptim kalugi unjun abidono unjun da giptimnin kimot asak unjun imal narj yanj waban egip egip teban egipnerj dosi nandamanj. ⁵ Pinjkop da iyi unjun egip egip abidoneñ do anjnoman agit. Ae Wupni nin do nimgut, do nin yanj nandamanj, yo tagisi morap diwari nim do yanj teban tok agit unjun gat kisi don nimdisak.

⁶ ††Nin unjun do nandaneñ unjun da butnin panjteban asak. Nin nandamanj, nin giptim timnin gat sigin egek Amin Tagi da dubagikon ekwamanj. ⁷ Mibili yanj do nin yo dabil da si pindagek dima ekwamanj, nin nandanj gadaron dagin ekwamanj. ⁸ †††Asi, nin nandanj teban tanjek akgamanj. Nin on giptim yipmanjek Amin Tagi da kokupmon kino yomaninsikon unjun gat kisi egip do nandamanj. ⁹ †Yanjdo, on miptim giptimon ekwamanj, bo ae on giptim yipmanjek Amin Tagikon kwamanj, nin bisapmi bisapmi iyi anjak galak tosok unjun yol do madepsi galak tomanj, ¹⁰ ††nido nin kisi morap Kristo da injamon gen pikon atdamanj. Agek miptim giptimon

† 4:16 Ep 3.16 †† 4:17 Ro 8.17-18 † 4:18 Kol 1.16 †† 5:1 2Ko 4.7 †† 5:2 Ro 8.23 ††† 5:6 Ibr 11.13-16 ††† 5:8 Pil 1.23 † 5:9 Kol 1.10; 1Tes 4.1 † 5:10 NNA 12.14

egipgumanj bisapmon anjak tagi bo yokwi agimanj unjun da aripmon tomni timitdamanj.

Nin miñat aminyo panpulugono Pinjkop gat but kalon anj

¹¹ Yanjdo, nin Amin Tagi do pasolgomanej, do miñat aminyo nandak nandak kulabik anjek Pinjkop nandanj gadanj imni do pi tebai amanj. Pinjkop da nin dakon but pindakdak. Ae jiyi kisi butjikon da nin pi kilegisi amanj yanj nandani do nandisat. ¹² Gen on ji da man madep nimni yanjon da dima yomanj. Ji da nin dakon anjak do tagisi nandani yanjon da yomanj. Amin diwari da man madep dogin kisi kisi anjek amin butgwan yo bamisi torj unjun do dima nandanj. Nin ji da unjun amin dakon geni kobogi panjtabil yomni do nandamanj. ¹³ Amin da nin do njugigi yanj yoneñ kanj, nin da Pinjkop dakon pi amanj do anjek unjun do yoneñ. Ae nin nandak nandak kilegisi timigek pi amanj kanj, nin ji panpulugok do anjek pi unjun amanj. ¹⁴ Kristo da nin do but dasi galaktanj nimineñ nin panjtagap aban pi tebaisi amanj. Nido nin yanji nandamanj, amin kalonjisi kinda da nin kisi morap dakon tamo abidanek kimakgit, do nin kisi morap kimakgimanj. ¹⁵ †††Unjun da amin kisi morap iyi dogin nandaneñ dima egipni do anjek kimakgit. Kristo nin dakon tamo abidanek kimakgit da ae Pinjkop da aban pidagit unjun do nandaneñ egipnerj.

¹⁶ Yanjdo, abisok da wasaneñ nin on miptim dakon nandak nandagon da amin kokwin dima amanj. Asi, kalip nin on miptim dakon nandak nandagon da Kristo kokwin agimanj, mani abisok yanj dima amanj. ¹⁷ ††Yanjdo, amin kinda Kristokon gadasak kanj, Pinjkop da anjaluk aban amin kalugi kinda dagosok. Mao! Anjak kalipmi pasilakwan anjak kalugi kili noman tak.

¹⁸ †††Pinjkop da iyi egip egip kalugi unjun nimisak. Kalip nin unjun dakon uwal egapno Kristo da nin panpuluganban Pinjkop gat but kalon agimanj. Ae miñat aminyo timik panjapno Pinjkop gat but kalon ani do nin do pi unjun nimgut. ¹⁹ ††Nido Pinjkop Kristokon pi anjakwan miñat amin morap miptimi miptimi ekwanj unjun timik iyikon panjapban but kalon awit. Unjun yokwi morapni awit unjun do sanjberjek dima nandanj yomgut. Ae Pinjkop da miñat aminyo timik iyikon panjapban but kalon ani dakon gen bin miñat aminyokon yoyineñ unjun dakon pi nimgut. ²⁰ Yanjdo, nin Kristo dakon injam abidanek geni yanj tenjenok amanj. Pinjkop da nin dakon gen kagakon da miñat aminyokon gen yoyisak. Nin Kristo da manon tebaisi yanji dayamanj, "Ji Pinjkop gat uwal tosok unjun yipmanjek Pinjkop gat but kalon ani." ²¹ †††Kristo yokwi kinda dima agit, mani Pinjkop da nin panpulugok do anjek yokwi morapnin Kristo da kwenon yopban yokwi pakpak amin kinda dagagit. Nin Kristokon gadaneñ Pinjkop dakon miñat aminyo kilegisi anej do yanj agit.

††† 5:15 Ro 14.7-8 † 5:17 Ro 8.1; Gal 6.15 ††† 5:18 Ro 5.10 †† 5:19 Ro 3.23-25 † 5:21 Ibr 4.15

Yabekbi pi anjek jigí morapmi pawit

6 Nin Pinjkop gat kisi pi kalonj anjek tebaisi yan dayaman, "Ji Pinjkop dakon nandan yawotni yipba bami mini di tanban." ²†Pinjkop da yan yosok: "Nak ji panpulugoken bisap yipgumon bisitji nandagim.

Ae yokwikon ban timit timit gildaron ji panpulu-gagim."

Nandani. Abisok Pinjkop da nin panpulugosak dakon bisap. Abisok nin yokwikon ban timitjak dakon gildat.

³ Nin amin da pi aman unun do yanba yokwi tok anjek dima moni yanon da pi amanon gulusun kinda dima aman. ⁴ Nin Pinjkop dakon oman monji egek bisapmi bisapmi miñat amin morapmon anpak tagisi ban yolaman. Jigi mibili mibili noman tan niba nin tebaisi akgaman. ⁵††Obisi baljon, ae dam tebanon nipman-gan, ae uwal da pan dagat anjek japmi nandanek gen tebai niyan. Ae pi tebaisi anjek dipmin tagi dima pok-goman, ae jap do aman. ⁶†Anpak gwaljigi minisi ban aman, ae nandak nandak tagisi ban timikgaman. Jigi noman tan niba but yaworon da ekwaman, ae miñat aminyo do anpak tagisi anyomaman. Telagi Wupmon tapmim unudon timikgaman. Amin do bamisi but dasi galaktan yomaman. ⁷ Gen bamisi ban yan tenjenoman, ae Pinjkop da tapmimon pi aman. Nin emat dakon yo amin da kisi teri teri da tebai timikgan unun da tilak anpak kilegi timigek Pinjkop dakon pi aman. ⁸ Amin diwari da manin pawikwan, ae diwari da manin paban. Amin diwari da manji gen yan niman, ae diwari da anpak tagi aman yan yon. Amin diwari da nin do top amin yan yon, mani gen bamisi ban yoman. ⁹††Amin da dima nandan niman da tilak ekwaman, mani nandan niman. Kimoron kwaman, mani sigin ekwaman. Amin da nin tebaisi baljon, mani dima nindap-ba kimokgoman. ¹⁰ Butjik panjek ekwaman, mani bisapmi bisapmi kisik kisik ekwaman. Nin yoni mini amin da ekwaman, mani amin panpulugono yo morapmisi timikgan. Yonin mini, mani yo morap kisi nin dakon gin.

¹¹ Korin amin, gen dayaman unun nomansi dayaman. Nin but dasi galaktan damaman. ¹² But dasi ji timit do dima kurak toman, mani ji da nin but dasi timit do kuragi nandan. ¹³††Nak dat kinda da monji yoyisak unun da tilak yan dayisat, ji nin do but dasi galaktan nimni.

Nin Pinjkop dakon yutni

¹⁴††Nandan gadat dima an amin gat gadat gadaron da pi dima ani. Anpak tagi gat anpak yokwi gat tagi panmuwutnen? Bo tenjen gat pilin tuk gat tagi panmuwutnen? ¹⁵ Kristo gat Sunduk gat but kalon amal, ma? Kristo nandan gadan imisak amin gat nandan gadat dima asak amin gat nandak nandakni iyi iyi.

¹⁶††Pinjkop dakon telagi yut gat ae kokup kidat gat tagi

† 6:2 Ais 49.8†† 6:5 2Ko 11.23-27† 6:6 1Ti 4.12†† 6:9 2Ko 4.10†† 6:13 1Ko 4.14††† 6:14 Ep 5.11††† 6:16 MS 26.12; 1Ko 3.16

panmuwutnen? Pinjkop dagok dagok mini egisak unun dakon telagi yutni ekwaman. Kalip Pinjkop da yan yagit:

"Nak unun amin kabi gat egipben, ae unun da binap-mon agipben.

Anjek Pinjkopni egapbo unun da nak dakon miñat amin kabi egipdan."

¹⁷†Yan do, Amin Tagi da sigin yan yagit:

"Ji unun yopman degek disi dage egipni.

Unun amin dakon yoni Pinjkop da pindakban inani an unun dima igayini.

Yan anakwa nak da ji but dasi timigek

¹⁸††Datji egapbo ji da nak dakon monji gwayono egipni.

Amin Tagi Tapmim Ami da gen on yosok."

7 Notnonisi, Pinjkop da unun yan teban tok morap nin do nimgut, do giptimninon ae wupninon yokwi morap ton unun kisisi suganek Pinjkop da dabilon gwaljigi minisi anen. Anjek Pinjkop do pasalek gawak iminek bisapmi bisapmi telagisi egipnen.

Korin amin but tobil aba Pol but galaksi nandagit

² Ji nin do but dasi galaktan nimni. Nin amin kinda do yokwi kinda dima agiman. Nin amin kinda yokwi asak do dima iyigiman. Nin amin kinda ankiligek yoni di dima timikgiman. ³ Anpakji kokwinigek gen pikon dep do dima yosot. Nak yan kili dayigim, nin toktogisi ji do but dasi galaktan damaman. Kimotnen bo egipnen nin sigin but dasi galaktan damdaman. ⁴ Ji tebaisi akgan yan nandan teban tosot. Ji do tagisi nandisat, ae ji da butno anteban an. Jigi morapmi noman tan niman, mani ji do nandanek unun da kisik kisik madep namisak.

⁵††Masadonia miktimon abin altagiman bisapmon yik yawotjok kinda dima agiman. Unudon jigi mibili mibili teri teri da abin noman tan nimgwit. Amin da nin gat gen emat morapmi awit, ae butningwan da pasol pasol madepsi nandagiman. ⁶ Mani Pinjkop but pan teban agak amin da Taitus yabekban abin nin dakon but pan teban agit. ⁷ Ae unun gin dima. Mibiltok ji da Taitus dakon but anteban aba unun da ninon abin ji da anpak tagisi awit unun do niyiban unun kisi da butnin pan teban agit. Ae ji da nak nandak do madepsi galak ton, ae yokwi awit do bupmisi nandan, ae nak anpulugok do madepsi galak ton, ununyo kisi do Taitus da niyigit. Niyiban kisik kisik da butno tugagit.

⁸††Nak dakon papia da ji butjik damgut, mani unun do bupmi dima nandisat. Asi, mibiltok bupmi nandagim, mani abisok bupmi dima nandisat. Papia unun da butjik damgut, mani unun do bisap pisipmi-sok gin nandawit. ⁹ Abisok kisik kisik asat, mani ji da butjik pawit do kisik kisik dima asat. Butjik unun pawit da jikon but tobil panalon agit unun do anjek kisik kisik asat. Pinjkop da iyi butjik unun damgut, do nin da gen yipguman unun da ji dima panupbal agit. ¹⁰†††Butjik Pinjkop da panalon asak unun da ninon but tobil

§ 6:17 Ais 52.11; PA 18.4§† 6:18 2Sa 7.14; Jer 31.9§†† 7:5 2Ko 2.13§† 7:8 2Ko 2.4§†† 7:10 Mt 27.3-5; Ibr 12.16-17

panalon asak. Ae but tobil ano Pinjkop da nin yokwikon banj timikdak, do butjik pamanj da jigj di ma nimisak. Mani on miktim dakon butjik da kimot panalon asak.

¹¹ Ji pakyans nandani. Butjik Pinjkop da damgut unun da jikon anpak tagi mibili mibili panalon agit. Unun da ji panjtagap aban jigisi tepmisi panmilip ak do pi awit, ae japmi nandanjek sunj agit amin unun tebaisi iyiwit, ae Pinjkop do pasol pasol awit, ae nak nandak do galagi nandawit, ae sunj agit amin unun anpakni anmilip ak do pi tebai awit. Ji unun anpak morap awit unun da jikon gulusunj kinda di ma tosok yanj nolisak.

¹² Nak papia unun sunj agit amin gat ae yokwi anj imgut amin unun bamot do nandanjek di ma mandagim. Pinjkop da dabilon ji nin do but dasi galaktan nimanj unun ji da pakyans nandani do nandagim. Mibili yanj do anjek papia unun mandagim. ¹³ Unun anpakji da nin dakon but panjteban asak.

Asi, ji da butnin panjteban awit, mani unun gin di ma, nin kisik kisik madepsi agimanj, nido ji da Taitus dakon nandaba kikni anmilip aba butni yaworisi tagit. ¹⁴ Kalip nak ji dakon anpak tagisi do Taitus iyinjek manji pawigigim. Ae geno unun do mayagi di ma nandagim, nido ji dakon anpak do gen morap yagim unun bamisi gin. Gen morap dayigimanj unun bami gin. Ae ji dakon man pawigek Taitus do gen unun yagim unun kisi bamisi gin. ¹⁵ Taitus jikon apgut bisapmon ji da nandaba wikwan iminjek pasal nimnikyo anjek abidanjek geni guramikgwit. Unun da unun anpak awit unun do sigin nandanj egek ji do nandaban yo madepsi asak. ¹⁶ Abisok but galak madepsi nandisat, nido ji da anpak kilegisi gin akdan yanjsi nandisat.

Paret ak do tagap tok ani

(Kilapmi 8–9)

Parjmuwukbi da Judia amin panpulugok do paret awit

⁸ †Not kabi, Pinjkop da Masadonia panjmuwukbi do nandanj yawok yominjek panpulugagit unun do dayikdisat. ² Jigj madepsi noman tanjek unun da nandanj gadatni panjkewalgit. Unun bisapmon bupmisi egipgwit, mani kisik kisik madepsi anjek diwari panpulugok do monej morapmi panjmuwukgwit. ³ Nomansi yanjsi dayisat, unun da iyi dakon galaktok yolek paret awit. Monej yomyomi dakon tilak yapmanjek madepsi yomgwit. ⁴ Unun da nin kisi da telagi panjmuwukbi Judia ekwanj unun panpulugonej do tebaisi niyiwit. ⁵ Ae paret awit unun monej banjin di ma awit. Mibiltok iyi banj Pinjkop do paret awit. Ae Pinjkop dakon galaktok yolek iyi banj nin do kisi paret awit.

⁶ Kalip Taitus da nianjon da paret wasanjek ani unun do dayigit, do jikon tobil kinjek paret dakon pi anj mudoni yanj dayisak do nin da tebai iyigimanj. ⁷ ††Ji yo morapmon anpak tagisi anj. Ji Pinjkop tebaisi nandanj gadanj iman, ae gen tagisi yon, ae nandak nandakji

tonj, ae Pinjkop dakon pi ak do galagi madepsi nandanj. Ae nin do but dasi galaktan nimanj. Yanjo, nandanj yaworon da paret ak do nandanj unun but dasi nandanjek kilegisi ani.

⁸ Ji da si anisi do gen teban di ma yipmanjat. Masadonia panjmuwukbi da paret ak do buri pidonj, jiyo yanj gin paret ak do butji pidoni kanj, nak da ji asisi amin do but dasi galaktan yomanj yanj nandanj daberj. ⁹ †Ji Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandanj yawotni unun nandanj. Unun yoni morapmi tanj imgut, mani nin panpuluganban yo morapmisi timitnejan do anjek bupmi aminsi dagagit.

¹⁰ Kili paret panjmuwutdanj unun do nandak nandak daberj. Apma bilak do ji pi unun wasanjek paret ak do galagisi nandawit. ¹¹ Do pi unun anj mudoni kanj tagisi. Kalip butji pidanjan pi unun ak do galagisi nandawit, do abisokyo kisi yanj gin yo tanj damanj unun da aripmon tepmi anj mudoni kanj tagisi. ¹² †Amin kinda paret akdosi nandanjek yo tanj iman da aripmon paret asak kanj, Pinjkop da unun do tagisi nandisak. Ae paret ak do yoni mini kanj, unun kisi tagi yanj nandisak. ¹³ Ji da jigj madepsi panakwa amin diwari tagisi egipni yanjon da di ma yosot. Nin kisi tilak kalonjikon gin egipnejan do nandisat. ¹⁴ Abisok yosi morapmi tanj damanj, do wadak wadak anj amin tagi panpulugoni. Ae don, ji da wadak wadak ani kanj, unun yoni morapmi tanj yomnikon ji tagi panpulugoni. Yanj ani kanj, ji kisi morap tilak kalonjikon gin tagi egipni. ¹⁵ †Pinjkop gen papia da unun do yanj yosok:

“Amin jap morapmi similgwit unun tilakni yapmanjek di ma similgwit,
ae amin kalonjisok similgwit jap do wadak wadak di ma awit.”

Pol da amin yabekban Korin kiwit

¹⁶ Nak Pinjkop ya yanj iyisat. Unun da Taitus dakon but anjtagap aban nin da ji panpulugok do nandamanj unun yo kisi yanj gin nandisak. ¹⁷ Tobil jikon opjak do iyino tagi yanj yagit. Mani iyi jikon op do madepsi galak tagit do jikon obisak. ¹⁸ Ae notnin kinda gat yabetno unun gat kisi obamal. Unun amin panjmuwukbi morapmon Gen Bin Tagisi yanj tenjtenjok dakon man bini tonj amin kinda. ¹⁹ Ae unun gin di ma. Nin gat kisi agek nin panpuluganban nin kisi da paret unun timik panjkinenjan do panjmuwukbi da manjiwit. Nin Amin Tagi man madep im do nandamanj, ae minjat aminyo panpulugok ak do galagisi nandamanj unun amin da kanj nandanyo ani do pi unun amanj. ²⁰ Nin paret madepsi unun panjmuwanj unun nin da kilani amanj unun do amin kinda da yanjan yokwi tok kinda dimasi asak do nandamanj. Yanjo, notnin unun abidono kisi akwamanj. ²¹ Nin anpak kilegisi gin ak do nandamanj, ae Amin Tagi da dabilon gin di ma, minjat aminyo da dabilon kisi ak do nandamanj.

²² Ae nin notnin kinda gat yabetno amin bamot gat kisi kwanj. Bisap morapmi pi mibili mibilikon anjilik kono pi but dasi aban kagimanj. Unun ji da pi tagisi ak-

† 8:1 Ro 15.26; 2Ko 9.1-2 †† 8:7 1Ko 16.1-2

‡ 8:9 Mt 8.20; Pil 2.6-7 †† 8:12 Mk 12.43-44 †† 8:15 TP 16.18

dan yanji nandisak, do pi unun ak do galagisi nandisak.

²³Ji Taitus kili nandan imgwit. Taitus unun nak gat gadat gadaron da ji panpulugok do pi kalonj amak. Ae amin bamot do yanji nandani, unun panmuwukbi dakon inam timigek akwamal, ae Kristo man madep imamal. ²⁴Ji unun amin anpak tagisi anyomni, anakwa panmuwukbi morap da ji da amin do but dasi galaktan yoman yan nandan damni. Ae nin da ji dakon man isal dogin awikwaman yan dima nandani.

Jerusalem panmuwukbi do paret panmuwutni

9 ^{††}Ji nin da telagi panmuwukbi Jerusalem ekwan unun do paret panmuwukgaman unun dakon geni kili nandawit, do gen dubagi dima mandaker. ²Nak nandisat, ji amin panpulugok do galagi madepsi nandan, do Masadonia minjat aminyokon manji pawigisat. Nak yan yoyisat, "Apma bilagon da winj abisok Akaia panmuwukbi paret ak do tagap tawit da ekwan." Gen unun nandawit bisapmon buri pidanba iyiyi kisi paret ak do tagisi nandawit. ³Mani nak da ji dakon man pawigisat unun gen isali dima asak do nandisat. Ae nak ji da paret yop do kili tagap tawit yan kili yoyigim, do amin kapbi unun yabekgo obij ji pan-tagap aba paret yop do wagil tagap tanjek egipni yan do yabekdat. ⁴Ji paret ak do wagils tagap tan yanji nandaman. Mani nak gat Masadonia amin di gat da obij dandano ji dima tagap toni kan, nak gat ji gat kisi mayagi pakdaman. ⁵Yan do, nak amin kapbi unun yabekgo mibiltan jikon obij panpuluganba paret unun yop do yawit unun panmuwutni do nandisat. Do nin da openj bisapmon amin da ji but galagon da paret an yan dandani. Nin da teban teban yanapno an yan dima nandani.

⁶Ji gen on do nandani. Jap kalonjisok kwaokdak amin unun bami kalonjisok pasak. Ae jap morapmi kwaokdak amin unun bami morapmi pasak. ⁷Do ji morap kalonj kalonj nandan kokwin anjek paret nianj da yop do nandan unun da aripmon yopni. Amin kinda butjigon da bo ae amin da teban tebanon da di yopban. Pinjkop da amin but galagon da paret asak unun do galak tosok. ⁸Ae Pinjkop da yo tagisi morapmi aripmi tagi daminjakwan yo kabisi morapmi akdan. Anakwa yosi aripmisi tanj daminjakwa amin diwari tagi panpulugoni. ⁹^{††}Pinjkop da papiakon gen yan tosok:

"Amin kilegi amin da jap yet tintinon unun da tilak bupmi amin do yo morapmi yomisak.

Anpakni kilegi unun toktogisi tanj anan kisak."

¹⁰^{†††}Pinjkop da jap kwaokdak amin do jap yet imisak, ae jap iban nosok. Unuden gin Pinjkop da yo morapmi daban aripmisi akdan. Ae amin da pigaga jap yet kwaogek don bami morapmisi tonj unun da tilak anpakji kilegi da morapmisi tokdan. ¹¹^{††††}Pinjkop da yo morapmi daminjakwan ji da amin diwari tagi panpulugoni. Ae ji da paret panmuwutni unun nin da wadak wadak amin do yominapno unun do Pinjkop ya yan iyikdan.

† 8:24 2Ko 7.13-14 †† 9:1 2Ko 8.1-7 †† 9:6 YT 11.24-25 †† 9:9 Kap 112.9 †† 9:10 Ais 55.10 ††† 9:11 2Ko 1.11; 4.15

¹²Do ji da paret ani unun da Pinjkop dakon minjat aminyo panpuluganban wadak wadak sanbenek dima ani, ae unun do anjek Pinjkop do ya yan madepsi iyikdan. ¹³Ji da paret ani unun da anpakji tagisi noman panalon akdisak. Ae ji da Kristo dakon Gen Bin Tagisi abidawit da tagisi guramikgan yan amin da dandani. Ae ji da unun gat ae amin diwari gat kisi do yo morapmi yominjakwa unun do Pinjkop anjisini. ¹⁴Ae Pinjkop dakon nandan yawotni jikon tugosok yan dandani, do ji do but dasi galak tanj daminjak ji do bisit ani. ¹⁵Pinjkop da but galak do yo nimgut unun madepsi daman, gen kaga da aripmi dima yogogi. Do nin Pinjkop ya yanji iyinenj!

Amin diwari Pol do yanba yokwi tok aba geni panmilip agit

(Kilapmi 10-13)

Pol da amin abinj yip do awit dakon geni panmilip agit

10 ^{†††}Amin diwari da yanba yokwi tok an naminjak yan yon, "Pol nin gat kalonj ekwaman bisapmon pinji egisak, mani dubagikon kisak bisapmon tebai niyisak." Mani nak Pol da ji Kristo da pinji egek amin do anpak yaworisi an yomgut unun do nandanek gen dayikdisat unun do pakyans nandani do nandisat. ²Yan dayisat, ji kan kimotni. Nak jikon opbo egipnerj bisapmon gen tebai di dayikom. Jikon amin diwari da yabekbi nin da on miktimon amin dakon anpak yolek pi aman yan nandan. Nak unuden amin gen tebai aripmi tagi yoyikerj. ³Nin miktimon ekwaman, mani miktimon amin da emat an unuden dima aman. ⁴^{††}Emat dakon yo timikgaman unun on miktimon dakon dima. Unun Pinjkop dakon tapmimni unuden tosok, do uwal dakon tapmim aripmi tagi abisak. ⁵Nin nandak nandak morap gat ae top gen morap amin da Pinjkop nandan im do anakwa kosit sopmangan unun pabinj yopmangan. Anjek amin dakon nandak nandak do dam tebai anjek Kristo nanjin yolni do yoyin dekgaman. ⁶Ae nin ji do jomjom aman. Ji diwari nin dakon gen morap guramik kimotni bisapmon, gen pabinj yopmangan amin tepmi pi yom do tagap toman.

⁷Ji kwen nani bangin pindakgan. Amin kinda iyi do nak Kristo dakon amin egisat yanji nandan teban tosok kan, unun amin pakyans yanji nandisak, ninyo kisi Kristo dakon amin. ⁸^{†††}Amin Tagi da on pi nin da anej do yan dagok an nimgut. Nin da ji dakon nandan gadat panjeban anej do nandisak. Nandan gadatji panjupbal anej do dima nandisak. Yan do, nin manin timisok di awiginen kan, nin unun do mayagi dima panerj. ⁹Nak papiakon da ji panpasol ak do dima nandisat. ¹⁰Amin diwari da yan yon, "Pol da papiakon gen tebai morapmi yosok, mani iyi abinj nindasak bisapmon tapmimni mini koman, ae gen yogokni unun

††† 10:1 1Ko 2.3 † 10:2 1Ko 4.21 †† 10:4 Ep 6.13-17 ††† 10:8 2Ko 13.10

tagi dima." ¹¹ Gen unjuden yonj amin da pakyansj yan nandani. Nin opno ji gat egipneñ bisapmon papia damgumañon gen toñ unjun da aripmon anpak unjun banj anjek egipdamañ.

¹² Nin amin diwari da iyi dakon man pawikwanj nin yanj dima anej. Ae nin dakon anpak unjun gat arip yanj dima yoneñ. Unjun amin da iyi gat tilak anjek anpakni kokwinikganj. Ae notni dakon anpak iyi dakon gat tilak anjek kokwinikganj. Yanj anj amin unjun nandañ kokwini tagi dima. ¹³ Mani nin man pawigik dakon tilak yapmañek manin dima pawigineñ. Nin Pinjkop da pi nimgut unjun anjek iyi tilak yipgut unjun yolek anpaknin kokwin anej. Ae Pinjkop da pi unjun anej dakon tilak yipban Korin amin ji kisi da aripmon kigit. ¹⁴ Nin manin madepsi dima pawikwamañ. Nin jikon pi agimañ, do unjun da tilagon gin manin pawikwamañ. Nin jikon Kristo dakon Gen Bin Tagisi dima yagimañ tam manin aripmi dima pawiginom. Nin da mibiltok jikon abinej Gen Bin Tagisi yanj tenjenanj damgumañ. ¹⁵ Nin pi gakinin yapmañek amin diwari da pi awit unjun do top yanjek nin da agimañ yanj yanjek manin dima pawikwamañ. Nin ji dakon nandañ gadatji teban tosak, ae jikon pi amañ unjun madepsi paptosak dosi nandamañ. ¹⁶ Ae ji da ekwanj da manjigwan miktim toñ nin unjodon Gen Bin Tagisi yanj tenjenok do nandamañ. Nin amin da pi kili awit tamokon kinj pi anjek manin dima pawigineñ. ¹⁷ Pinjkop gen da yanj yosok:

"Amin kinda yo kinda do yo madepsi yanj nandak do kanj, Amin Tagi dogin yo madepsi yanj nandañ imdo." ¹⁸ Do amin kinda iyi dakon man awigisak unjun Amin Tagi da dabilon mani mini. Mani amin kinda Amin Tagi da mani awigisak unjun amin mani toñ.

Pol gat yabekbi toptopmi gat dakon gen

11 Nak do bikbik naba nandañ kokwini tagi dima amin da yanj gen di dayikeñ. Mani bikbik kili namgwit. ² Pinjkop da ji iyikon gin gadañek egipni do nandisak, ae nakyo kisi yanj gin nandisat. Nak da ji Kristo do manjigim, miñatjok gimonjisi amin gat dima pakbi amin kinda pasak do manjikbi unjun da tilak ji Kristo do manjigim. ³ Mani tunjon amin da Ip anjke-walgit unjudeñ jikon yanj gin noman tosak do pasoldot. Nandak nandakji upbal tanja anpak gwaljigi minisi gat ae Kristo dogin nandañek egip egip unjun di yipmañ dekbam. ⁴ Nak pasoldot, nido amin diwari da abin jikon Yesu njwakñwari kinda nin da kalip dima dayiñ tenjenagimañ unjun do dayañ, bo ji da wup njwakñwari kinda kalip dima abidawit unjun abidoni, bo gen bin tagisi njwakñwari kinda kalip nin da dima dayigimañ unjun abidoni bisapmon, ji geni nandakdo gin tagap tanjek ekwanj.

⁵ Nandani. Unjun yabekbi ji da nandaba wukwan yomañ nak unjun dakon pinjini dima egisat yanjsi nandisat. ⁶ Asi, gen yogokno tagisi dima, mani nandak

nandakno unjun tagisi. Unjun nandak nandakno anpak morap agimañon kili doligimañ.

⁷ Nak jikon Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi yanjek unjun dakon tomni dima timikgim. Yanj anjek nak ji dakon man pawigik do anjek naga do nandako pigit. Yanj agim unjun yokwi agim yanj nandañ, ma? ⁸ Panjmuwukbi diwari da moneñ naba unjun da nak jonjibban ji panjplugok do pi agim. Yanj agim unjun da kabo nagim yombem asak. ⁹ Nak ji gat egipgum bisapmon nak anjplugoni do bisit dima dayigim. Not Masadonia da Korin apgwit unjun da nak dakon wadak wadak anjplugawit. Nak jiggi dima dam do nandagim, ae unjun nandak nandak sigin nandañ egisat. ¹⁰ Kristo dakon gen bamñ nagon tosok, do nak asisi dayisat, amin kinda da anpak agim do naga do nandabo wigisak dakon kositno Akaia provins amin kinda da aripmi dima sopmañ namjak. ¹¹ Nak mibili nido yanj agim? Nak ji but dasi dima galaktanj damisat mibili yanj do agim, ma? Unjun dimasi. Pinjkop da nandisak, nak ji do but dasi galaktanj damisat.

¹² Mani amin diwari miñat aminyo da dabilon nin yombem dagañek mani pawigik do kosit wisik anjakra nak da unjun kosit sopmañ yom do pini asat, ae yanj sigin akdisat. ¹³ Unjun amin unjun yabekbi toptopmi, miñat aminyo panjkewal do pi anj. Unjun amin kulabik anjek ji da Kristo dakon yabekbi bamisi yanj pindatni do topmon da pi anj. ¹⁴ Ji unjun do dima wuripdatni. Sunduk da iyi kulabik anjek amin da tenjenj dakon anjelo kinda yanj koni do topmon da agisak. ¹⁵ Do unjun Sunduk dakon pi amini kisi kulabik anjek amin da anpak kilegi dakon pi amin yanj pindatni do topmon da pi ani kanj, ji unjun do dima wuripdatni. Don pi awit unjun da aripmonsi tomni yokwisi timitdanj.

Pol yabekbi pi anjek jiggi mibili mibili pagit

¹⁶ Nak aeno yokeñ. Ji nak do asi nandañ kokwino tagi dima yanj dima nandañ namni. Mani ji da nak nandañ kokwini tagi dima amin kinda yanj nandañ kanj, unjun kisi tagi gin. Mani bikbik namiñakwa mano timisok di awigikeñ. ¹⁷ Nak Amin Tagi dakon galaktok yolek gen on dima yosot. Nak nandañ kokwini tagi dima amin dagañek naga dakon man awigisat. ¹⁸ Amin morapmi miktim dakon anjpagon da mani pawikwanj, do nakyo kisi yanj gin abej.

¹⁹ Ji disa do nin nandañ kokwinin tagisi yanj nandañ, do nandañ kokwini tagi dima amin dakon geni nandak do kisik kisik anj. ²⁰ Asi, amin da ji panjkewalek oman amini dep do anj, bo yosi kabokon da timik mudonj, bo galaktokni yolni do panjkewalganj, bo iyi dakon man pawikwanj, bo ae mogim kulbak dikganj bisapmon ji da yum pindagakwa galak toknikon ji pabinj depmanjanj. ²¹ Nak mayagi nandañek yanj dayisat, nin jikon anpak unjuden anej dakon tapmimnin mini.

Mani amin kinda iyi dakon man awigisak kanj, nago kisi mano awigikeñ gin. (Nak nandañ kokwini tagi dima amin da yanj yosot.) ²² Unjun amin Ibru amin, ⁵ ^{11:7} ^{1Ko} ^{9.18} ⁵ ^{11:8} ^{2Ko} ^{12.13}; ⁶ ^{Pil} ^{4.15-16} ⁵ ^{11:21} ^{Pil} ^{3.5}

† 10:13 Ro 12.3 †† 10:17 Jer 9.24; 1Ko 1.31 ‡ 10:18 1Ko 4.4
†† 11:2 Ep 5.26-27 ††† 11:3 WW 3.4, 13 †††† 11:4 Gal 1.8-9 ††††
11:5 1Ko 15.10; 2Ko 12.11 § 11:6 1Ko 2.1, 13

§† 11:7 1Ko 9.18 §†† 11:8 2Ko 12.13; Pil 4.15-16 §† 11:21 Pil 3.5

ma? Nak yo kisi Ibru amin gin. Unjun amin Israel amin, ma? Nak yo kisi Israel amin gin. Unjun amin Abraham dakon babikni, ma? Nak yo kisi Abraham dakon babikni. ²³†Unjun amin Kristo dakon oman amini, ma? (Kili nak nandan kokwini tagi dima aminsi da yan yosot.) Nak da unjun amin yapmanjek Kristo dakon oman amini tagisi egek pi madepsi agim. Ae unjun amin yapmanjek bisap morapmi dam tebanon egipgum. Ae bisap morapmisi nikgwit, ae jigi morap unjun pagim do nak da unjun amin yapmandat. Ae bisap morapmi palisi kimakgim. ²⁴††Juda amin da nak amin baljok nap ban kosiri 39 yan baljawit. Yan unjun bisap 5 kabi awit. ²⁵‡Bisap kapbi nak kindap kirin ban baljawit. Bisap kindakon tip ban nikgwit. Bisap kapbi tap waggakon agapbo tuwil kiwit. Kinda da tuwil kigit bisapmon nak tap idapmon pilin kinda ae gildat kinda pakbi da awilgit. ²⁶††Bisap morapmi nak kosit dubagikon kinapbo pakbi da pali ankiwit, ae kabo noknok da jigi namgwit, ae naga dakon amin Juda amin da jigi namgwit, ae Amin Nwakanwari Kabi da jigi namgwit. Ae kokup papmon, ae miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon, ae tap kwenon pali kimakgim. Ae panmuwukbi toptopmi da jigi madepsi namgwit. ²⁷ Nak pi tebaisi mibili mibili agim. Kalbi morapmi pi anek dipmin dima pakgim. Nak jap pakbiyo do madepsi anek bisap morapmi japmi mini egipgum. Ae bisap morapmi mirimisi nandanjek mirim imalno mini da egipgum.

²⁸ Ae jigi diwari mibili mibili gat kisi pagim. Ae gildari gildari panmuwukbi morap do nandaba kik anek jigi madepsi pasat. ²⁹ Panmuwukbi kinda dakon tapmim mosok bisapmon nak dakon tapmim kisi mosok. Ae Yesu yolyol amin kinda amin kinda da yokwi asak do iyinban yokwikon mosok bisapmon nak unjun do japmisi nandisat.

³⁰ Nak mano awigikenji kanj, yo ni da tapmimno madep dima yan nolnban kosot, nak unjun ban awigikenj. ³¹ Pinjok, Amin Tagi Yesu dakon Pinjokni ae Datni nak top dima yosot yanji nandisak. Nin toktogisi mani ankisinerj. ³²††Damaskus egipgum bisapmon Kila Amin Madep Aretas dakon kila amini da nak abidan dam tebanon nep do anek emat amini yoyinban kokup pap dakon tip dam madep dakon yoma kagakon nak abidok do kila anek akgwit. ³³ Mani not diwari da nak gok kindakon nepmanjek tip dam dakon kosit gwagagon da nap anyawot anakwa miktimon pigigim. Yan anakwa kila amin da kision da pulugan kinjek kigim.

Pinjok da yo morapmi Pol do dipmin yombemon yolinban pindakgit

12 Nak naga dakon man awigikenji. Asi, unjun da nin tagi dima panpulugosak, mani Amin Tagi da dipmin yombem ae yo pasili di panalon an namgut unjun do dayikdisat. ² Nak Kristo yolyol amin kinda nandan imisat, unjun bilak 14 mudanakwa Pinjok da abidan anan Kwen Kokup 3 kon unjudon awigi yipgut.

† 11:23 Ya 16.23 †† 11:24 GT 25.3 ‡ 11:25 Ya 16.22; 14.19
†† 11:26 Ya 9.23; 14.5 ‡† 11:32 Ya 9.23-25

Unjun giptim walimbil wigigit, bo giptim yipmanjek wigigit nak dima nandisat, Pinjok dagin nandisak. ³ Nak nandisat, Pinjok da unjun amin anan Paradais kon awigigit. Unjun giptim walimbil wigigit, bo giptim yipmanjek wigigit nak dima nandisat, Pinjok dagin nandisak. Kwen Kokupmon egek nandanakwan gen njwakanwari, amin da tagi dima yogogi nandagit. ⁵ Nak unjun amin dakon mani tagi awigikenj, mani naga dakon man dima awigikenj. Nak naga tapmimno mini yanji nandisat, do mano awigikenj kanj, tapmimno mini do anek mano tagi awigikenj. ⁶ Nak naga dakon man awigikenj kanj, nak nandan kokwini tagi dima amin da yan dima yokerj, nido nak gen bamisi yokerj. Mani nak naga dakon man awigik do dima nandisat, nido amin da mano awigini do dima galak tosot. Unjun da anpakno gat ae gen yogokno gat pindagek unjun da tilagonjok mano awigini kanj unjun tagi.

Yo kisigi tonj yombem kinda da Pol sugagit

⁷††Pinjok da unjun yo pasili tagisi morap noligit, mani unjun yo morap do nandanek naga do kisik kisik dima aben do Pinjok da nandagit. Yanjo, yum kanakwan yo kisigi tonj yombem kinda da giptim timno sugagit. Unjun Sunduk dakon oman monjini da nak do yo yokwi an namisak. ⁸ Nak bisap kapbi Amin Tagi da unjun yo abidan maban kisak do bisit tebai agim. ⁹††Mani yan nayigit, "Nak dakon tapmim amin tapmimni minikon pi tagisi asak, do nak nandan yawok gaminjek tagi anpulugokdisat." Unjun da yan nayigit, do nak abisok tapmimno mini da egisat unjun do kisik kisik asak, nido Kristo dakon tapmimni nagon tosak do nandisat. ¹⁰ Yanjo, Kristo dakon pi anek tapmimno mini asak bisapmon, bo amin da yanba yokwi tok an namanj, bo jigi mibili mibili da nak altar namanj, bo amin da nak anjupbal ak do pi an bisapmon butno tagisi tanakwan egisat. Nido tapmimno mini bisapmon Pinjok da tapmim madep namisak.

Pol Korin amin dakon nandan gadat panjeban ak do nandisak

¹¹ §Gen on yosot unjun nandan kokwini tagi dima amin dakon gen, mani disi anpak an unjun pindagek yan yosot. Asi, nak amin isali kinda, mani ji da nak do amin tagisi yan yawit tam tagisi, nido unjun yabekbi ji da nandaba wukwan yoman nak unjun dakon pinjini dima egisat. ¹² §†Nak ji gat egipgumanj bisapmon pi morapmi agim unjun da nak yabekbi bamisi yan dolnban disi kawit. Nak tebai agek jigi guramigek tilak masi masimi, ae wasok tapmimi tonj, ae pi tapmimi tonj morapmi agim unjun da nak Pinjok dakon pi nan agim yan doligit. ¹³ §††Jikon anpak agim unjuden gin panmuwukbi diwarikon yan gin agim. Yo kalonji kinda gin jikon dima agim, ji da nak panpulugok ani do jigi dima

††† 12:7 Jop 2.6 ††† 12:9 Pil 4.11-13 § 12:11 2Ko 11.5 §†
12:12 Ro 15.19 §†† 12:13 2Ko 11.9

damgum. Unjun suŋ agim yanŋ nandanŋ? Yanŋ kanŋ diwarino yipmanŋ namni.

¹⁴ Nak abisok jikon opbo bisap kapbi akdisak, ae unjun bisapmon kisi jigŋ dima daberŋ. Nak ji dakon yo kabisi timit do dima nandisat, nak disi banŋ timit do nandisat. Disi nandanŋ, miŋat monjiyo da meŋ datyo paŋpulugok do yo dima paŋmuwukganŋ, meŋ datyo da miŋat monjiyoni paŋpulugok do yo paŋmuwukganŋ.

¹⁵ Nak but galak nandanŋek ji paŋpulugok do yo morapno gat ae egip egipno gat kisi daberŋ. Nak ji do but dasi madepsi galak taŋ damisat, do ji mibili nido nak do madepsi dima galak tonŋ? Unjun tagi dima!

¹⁶ Asisi, nak jigŋ dima damgum, mani amin diwarŋ da yanŋ yonŋ, "Pol unjun nin da galaktokni yolneŋ do pasilikon da nin paŋkewalgit." ¹⁷ Jikon amin di nak da yabekgo opgwit, unjun kabikon da kinda da galaktokni yolni do pasilikon da ji paŋkiligek yo kabisi timikgwit, ma? ¹⁸ †Nak Taitus jikon opjak do tebaisi iyiko opgut, ae unjun notnin kinda gat kisi yabekgo opgumal bisapmon Taitus da galaktokni yolni do pasilikon da ji paŋkiligek yo kabisi timikgit? Unjun dimasi! Taitus gat nit nandak nandaknit kalonŋi ae anpaknit kalonŋisi gin.

¹⁹ Ji da papia on manjineŋ nin da genin paŋteban ak do mandamanŋ yanŋ nandanŋ? Unjun dimasi. Nin egip egipnin Kristokon tosok, ae Piŋkop da dabilon gen bamisi dayamanŋ. Notnonisi, yo morap amanŋ unjun ji dakon nandanŋ gadat paŋteban ak do amanŋ. ²⁰ Nido nak abiŋ dandako anpak nak da si galak tosot unjudeŋ anŋ amin di dima ekwa pindakgeŋ yanŋ do nak timisok di pasoldot. Ae jiyo kisi da nak nandaba anpak ji da si galakton unjudeŋ agak amin kinda da yanŋ dima di egipbom. Nak obiŋ dandako gen emat, ae amin do nandaba yokwi tok, ae butjap, ae disi dogin nandanŋek egip egip, ae amin do yanŋba yokwi tok, ae manji gen, ae pibit tidok anpak, ae pi paŋupbal ak anpak, unjun anpak morap jikon taŋba pindakgeŋ yanŋ do pasoldot.

²¹ ††Nak ae opberŋ bisapmon Piŋkop da ji da dabilon abiŋ nepjak do pasoldot. Kalip jikon amin morapmi da anpak iŋani morapmi, ae yumabi anpak mibili mibili awit. Nak obiŋ dandakerŋ bisapmon ji but tobiŋ dima anŋek unjun anpak yokwi morap sigin aba dandakerŋ kanŋ, nak bupmisi nandakerŋ.

Korin amin nandanŋ gadatni dakon kila tagisi ani

13 †Abisok jikon opbo bisap kapbi asak. Piŋkop gen papiaakon gen yanŋ tosok:

"Amin bamori bo kapbi da amin kinda da suŋ aban kanŋek asi suŋ agit yanŋ yoni kanŋ, unjun bami yanŋ nandanŋi."

† 12:18 2Ko 8.6,16-18 †† 12:21 2Ko 13.2 ‡ 13:1 GT 19.15; Mt 18.16; 1Ti 5.19

² Nak mibiltok opgum da ae unjun da manjikon opbo egipgumanŋ bisapmon kalip yokwi awit amin gat ae amin diwarŋ kisi mama gen yoyigim. Ae abisok dubagikon egek aeno yanŋ yoyisat, aeno jikon tobiŋ opberŋ kanŋ, yokwi awit amin kobogi yomdisat. ³ Kristo asi nak da gen kagakon da gen yosok bo dima ji unjun kok do yonŋ, do unjun anpak abo, nak Kristo dakon gen abidanŋek yosot yanŋsi nandakdanŋ. Kristo ji paŋmilip ak do tapmim wisik dima asak, jikon tapmimni madepsi.

⁴ ††Asi, Kristo kalip tapmimni mini nanŋ tilak kindapmon anjakgwit, mani abisok Piŋkop da tapmimon kalugi egisak. Nin unjun gat gadagimanŋ ae tapmimninyo kisi mini, mani nin Piŋkop da tapmimon unjun gat kalugi egek ji paŋpulugok do pi akdamanŋ.

⁵ ††Ji nandanŋ gadat bamisi anŋ bo dima, yanŋ do disi banŋ paŋkiligek pindatni. Yesu Kristo ji da butgwan egisak, ji unjun dima nandanŋ? Unjun jikon dima egisak kanŋ, nandanŋ gadatji bami dima. ⁶ Ae nin Kristo dakon yabekbini bamisi yanŋ disi kokwinigek nindani do nandisat. ⁷ Nin Piŋkop da ji paŋpuluganpakwan yokwi kinda dima ani do bisit amanŋ. Ji da nin do Kristo dakon pi amin yanŋ nindani yanŋon da gen on dima yomanŋ. Ji da nin do pi amin toptopmi yanŋ tagi nandanŋi, mani yo madep unjun ji da anpak tagisi bangin ani do nandanŋ. ⁸ Nido nin gen bami abiŋ yip do yo kinda aripmi dima aneŋ. Nin gen bami jonit dogin pi amanŋ. ⁹ Ji tebai agakwa nin dakon tapmim mini anŋ bisapmon nin unjun do kisik kisik amanŋ. Ae ji nandanŋ gadat kalip tebai awit unjun ankaluk anŋek aesi tebai atni do bisit amanŋ. ¹⁰ †††Amin Tagi da pini kila abeŋ do nak tilak anŋek yanŋdagok anŋ namgut. Nak abisok ji da dubagikon egek papia on mandisat, nido jikon obiŋ ji dakon anpak paŋmilip ak do gen tebai yok do dima galak tosot. Amin Tagi da ji dakon nandanŋ gadat paŋteban abeŋ do pi on namgut. Nandanŋ gadatji paŋupbal akeŋ do dima namgut.

Pol da galok gen yagit

¹¹ Not kabi, nak gen wasip anŋek galok gen dayisat. Ji anpakji paŋmilip anŋek kilegisi egipni. Geno nandanŋek guramitni. But kalonŋon da yaworisi egipni. Yanŋ anakwa Piŋkop but dasi galaktaŋ damineŋek but yawot damisak unjun da ji gat egipjak.

¹² Paŋmuwukbi notji gat domdom ani bisapmon but dasi timitni. Piŋkop dakon telagi paŋmuwukbi idon ekwanŋ unjun da ji do gildat tagi yanŋ dayanŋ.

¹³ Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandanŋ yawotni, ae Piŋkop dakon amin do but dasi galak taŋ yomyom anpakni jikon tosok, ae Telagi Wup da ji paŋpuluganban but kalonŋisi egipni dosi nandisat.

†† 13:4 Pil 2.7-8 ††† 13:5 1Ko 11.28 †††† 13:10 2Ko 10.8

Galesia

But piso gen

Mibiltok Juda amin dagin Yesu yolgwit. Mani Yesu da yabekbi Pol yabekban kir Amin Nwakɔwari Kabi dukwan dukwan egipgwit unudon agek Gen Bin Tagisi yoyin tenɛnagit. Anakwan minat aminyo morapmi da Yesu dakon amin kabikon abin sanbewit. Anakwa jigi kinda noman tagit. Unun minat aminyo kalip Juda amin da Moses dakon gen teban yolgwit unuden dima yolgwit. Yesu yolyol amin daganek Moses dakon gen teban guramik kimori bo dima?

Amin diwari da unun amin Juda amin dakon anpak yolek giptim timni mandanek ae Moses dakon gen teban yol kimotni do pi awit. Mani Pol da dimasi do yagit. Anek yan yagit, Nin Yesu Kristo nandan gadan iminek unun kosit kalonon dagin Pinƙop da dabilon amin kilegi dagoman, anek egip egip kalugi abidoman.

Juda amin unuden di Galesia Provinskon kiwit unun da panmuwukbi Moses dakon gen teban yol kimotni do pi ak do awit. Pol da unun awit dakon geni nandanek Galesia panmuwukbi dakon nandan gadatni gat ae anpakni gat panmilip ak do anek papia on mandagit.

Mibiltok Pol da iyi do Pinƙop da iyi yabekbi pi imgut unun do yosok. (Gagi 1.1 do koki.) Unun iyi dakon galaktok bo amin kinda dakon galaktok yolek pi unun dima asak. Pinƙop da Amin Nwakɔwari Kabikon Gen Bin Tagisi yan tenɛnosak do yan imgut. Don Pol da yan yosok, "Amin Yesu Kristo nandan gadan iman unun dagin Pinƙop da dabilon amin kilegi." Papia on dakon mibi gen unun yan: Kristo da pulugan nipmandak bisapmon, Telagi Wup da nin pawilakwan amin do anpak kilegi an yomaman.

Pinƙop da iyi Pol yabekbi pi asak do manjigit

(Kilapmi 1.1–2.14)

1 Nak yabekbi Pol da papia on mandisat. Yabekbi pi aben do amin da dima yabekgwit, bo amin da dima manjin nepgwit. Yesu Kristo gat ae Pinƙop Datni kimoron nan aban pidagit unun da nak yabekgimal.

2 Nak gat ae panmuwukbi notno nak gat ekwaman nin da Yesu nandan gadan iman amin morap Galesia provinskon ekwan ji do gildat tagi yan dayaman.

3 Pinƙop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawot gat ae but yawotni gat jikon tosok. **4** †Kristo da Pinƙop Datnin dakon galaktok yolek yokwinin wiririt do egip egipni parekgit. Abisok anpak yokwisi on miktimon tosok nin unun kagagwan ban timit do anek yan agit. **5** Pinƙop dakon man madepni dagok dagogi mini tan anan kisak teban. Unun asi.

Gen Bin Tagisi unun kalonɔ kindagin

6 Ji da anpak an unun do butnokon da nirip sonjek ɔwakɔwarisi nandisat. Pinƙop da Kristo dakon nandan yawotni do anek ji yan damgut, mani ji tepmisi yipman degek gen bin ɔwakɔwari kinda yolgan. **7** ††Gen bin tagisi ɔwakɔwari kinda dimasi tosok. Amin diwari da ji dakon nandak nandak panɔngam anek Kristo dakon Gen Bin Tagisi kulabik anek antasik an. **8** †Mani nin nin, bo ae anelo kinda Kwen Kokupsi da pin, Gen Bin Tagisi kinda nin da yan tenɛnan damguman unudenɔsi dima yan tenɛnosak kan, unun amin Tipdom do amin asak.

† 1:4 Gal 2.20 †† 1:7 Ya 15.1,24 ‡ 1:8 1Ko 16.22

9 Kalip kili dayigiman gen unun banɔin ae dayisat: amin kinda da Gen Bin Tagisi kinda nin da dayino abidawit unudensi dima yan tenɛnosak kan, unun amin Tipdom do amin asak.

10 ††Ji nian nandan? Amin da nak tagisi yan nandan namni yanon da gen on yosot? Unun dima. Pinƙop da nak amin tagisi yan nandan namjak yanon da yosot. Amin da kisik kisik ani yanon da yoken kan, nak Kristo dakon oman monji dima.

Pol yabekbi man abidagit dakon gen

11 ††Not kabi, yanɔsi nandani. Gen Bin Tagisi kalip yan tenɛnan damgum unun aminon da dima noman tagit. **12** Amin kinda da dima namgut, ae amin da dima nayin dekgwit. Yesu Kristo da iyi noliban kagim.

13 †††Nak da kalip Juda amin da anpak an ae nandan gadat an unun yol kimagek egipgum dakon geni ji kili nandawit. Nak Pinƙop dakon panmuwukbi morap panupbal abo minisi ani do pi tebaisi agim. **14** †††Nak Juda amin dakon anpak yolek nak gat nani morapmi yapgum. Babikno dakon anpak yol kimot do pi tebaisi agim.

15 †Mani nak men da dima analanakwan Pinƙop da nak kili manjigit. Anek nandan yawotni do anek iyi dakon amin egipben do yan namgut. **16** Ae bisap si yipguron nak da Amin Nwakɔwari Kabikon Monji do yan tenɛnok aben do Monji noligit. Unun bisapmon nak unun dakon mibili nandak do amin di dima

†† 1:10 1Tes 2.4 †† 1:11 Mt 16.17 ††† 1:13 Ya 8.3 ††† 1:14 Ya 22.3 § 1:15 Ais 49.1; Gal 2.7

yoyigim. ¹⁷ Nak yabekbi kabi mibiltok noman tawit unjun pindat do Jerusalem dima kigim. Dima, nak unjudon gin Arebia miktimon kigim. Ae don Damaskus kokupmon tobil kigim.

¹⁸ †Unjudon egek bilak kapbi mudanjakwan Pita kan nandanyo ak do Jerusalem kiko unjun gat gildat 15 yan egipgumak. ¹⁹ Unjudon yabekbi diwari dima pindakgim. Jems, Amin Tagi dakon padige, unjun kalon nanjin kagim. ²⁰ Pinjkop da dabilon asisi dayisat. Gen mandisat unjun top dima.

²¹ ††Ae don Siria ae Silisia provinskon agipgum. ²² Unjun bisapmon Kristo dakon panjmuwukbi morap Judia miktimon egipgwit unjun da nak dima nandan namgwit. ²³ Isal gen binogin nandawit: "Kalip nin yo yokwisi anjnim do agit amin abisok nandan gadat anjupbal ak do agit unjun dakon yan tenjentok asak." ²⁴ Pinjkop da nagon pi agit unjun dakon geni nandanjek mani anjisiwit.

Yabekbi diwari Pol gat but kalon awit

2 †Bilak 14 mudanjakwa aeno Jerusalem wigigim. Unjun bisapmon Banabas gat kisi wigigim. Ae Taitus kisi abidoko wigigiman. ² Pinjkop da iyi nak unjudon kikenjdosu noligit. Jerusalem egipgum bisapmon Gen Bin Tagisi Amin Njwakjwari Kabikon yan tenjentok asat unjun dakon mibili do panjmuwukbi dakon kila amin iyi banjin yoyigim. Nido, pi agim da asat unjun amin da kanja bami mini asak yan do pasol pasol agim. ³ Taitus nak gat kisi egipgumak. Taitus unjun Grik amin kinda, mani giptimni mandanjan do dima yawit. ⁴ ††Panjmuwukbi toptopmi di muwut muwut-ninon panjanjan kabokon da pindak nandanyo ak do yikgwit. Yesu Kristo da nin kil pulugan nipgut, mani unjun amin da nin gen teban dakon oman monji ae egipner do nandanjek yikgwit. ⁵ Mani geni dimasi nandan yomguman. Gen Bin Tagisi unjun kulabik dima anjek jikon toktogisi tosak do nandagiman.

⁶ Panjmuwukbi dakon kila amin egipgwit unjun asi mani ton bo mani mini nak da nandabo yo madep dima asak. Pinjkop da kokwin bamisi asak. Gen Bin Tagisi yagim unjun kulabik ak do dima nandawit. ⁷ ††Dimasi. Pinjkop da Juda aminon Gen Bin Tagisi yan tenjentok pi Pita do imgut, yan gin nak da Amin Njwakjwari Kabikon Gen Bin Tagisi yan tenjentok pi namgut yan nandan namgwit. ⁸ Asi, Pinjkop da Pita do tapmim iban Juda aminon yabekbi pi asak, yan gin nak do tapmim naban Amin Njwakjwari Kabikon yabekbi pi asat. ⁹ Amin da Jems, Pita ae Jon unjun panjmuwukbi dakon kila amin yan pindakgwit. Unjun kila amin da Pinjkop da nandan yawotni do anjek pi unjun namgut unjun nandanjek Banabas gat nit dakon kisi iligek notninsi yanon da nit timikgwit. Anjek nit Amin Njwakjwari Kabikon pi anjapdo unjun da Juda amin nandan gadat dima abi kabikon pi ani do but kalon agiman. ¹⁰ ††Yo kalonji kindagin anden do niyiwit. Nit yoni mini amin

unjun do nandan yominek panpulugonden do niyiwit. Unjun dakon pi ak do tagisi nandagim.

Pol da Pita gulusun agit do iyigit

¹¹ Mani don, Pita Antiok kokupmon apgut bisapmon nak da panjmuwukbi da dabilon tebai iyigim, nido gulusun madepsi agit.

¹² †††Kalip Pita Amin Njwakjwari Kabi nandan gadat awit unjun gat jap kalonji nan nan awit. Mani don Jems da Juda amin di yabekban Antiok kiwit. Unjun amin yan nandawit, nin Yesu nandan iminek giptimninyo kisi mandanjan kan, Pinjkop da kanban kilek tosak. Do abin altawit bisapmon Pita unjun Juda amin da yokwi nandan namni yan do pasalek Amin Njwakjwari Kabi yopman degek unjun gat gadat gadat dima awit. ¹³ Juda amin diwari Pita da jamba but anjak agit unjun yolba kisi da awit. Ae Banabas kisi yolek gulusun agit.

¹⁴ Gen Bin Tagisi dakon gen bami kilegi dima yolba pindagek unjun amin kabi da dabilon Pita yan iyigim, "Gak Juda amin kinda, mani Juda amin dakon anjak yopmanjek Amin Njwakjwari Kabi dakon anjak asal. Mibili nido Amin Njwakjwari Kabi nandan gadat awit unjun da Juda amin dakon anjak yol kimotnidosi nandisal?"

Amin Yesu Kristo nandan gadan iman unjun dagan Pinjkop da dabilon amin kilegi

(Kilapmi 2.15–4.31)

Yesu nandan gadan imjak amin unjun amin kilegi

¹⁵ Nin Juda amin kabikon da altagiman. Amin Njwakjwari Kabi yokwi pakpak kabikon da dima altagiman. ¹⁶ †Mani nin nandanjan, amin Moses dakon gen teban yolakwa Pinjkop da unjun do anjek amin kilegi yan dima yoyisak. Amin Yesu Kristo nandan gadan iminek kilek ton. Ninyo kisi Yesu Kristo nandan gadan imguman, nido nin nandanjan unjun kosiron dagan Pinjkop da amin kilegi yan niyisak. Nido gen teban yolapno amin kilegi yan aripmi dima niyisak.

¹⁷ Nin Kristo nandan gadan iminek Pinjkop da dabilon amin kilegi agiman. Ae nin Juda amin dakon gen teban dima yolgaman, do Juda amin da nandan, nin Amin Njwakjwari Kabi da arip yokwi pakpak gin yan nandan niman. Anjek Kristo da yokwi anej do nandisak yan nandan. Mani unjun dimasisi! ¹⁸ Nak kalip Moses dakon gen teban yol kimagek Pinjkop da dabilon man kilegi pak do pi madep agim da don Yesu nandan iminek unjun nandak nandak wagil yipgum. Do unjun nandak nandak aeno abidoken kan, nak yokwi pakpak amin kinda. ¹⁹ Mani gen teban da nak kimoron nepgut, do abisok egip egipno Pinjkopmon tosak. Nak Kristo gat kisi tilak kindapmon kimakgim. ²⁰ ††Nak naga egip

† 1:18 Ya 9.26-27 †† 1:21 Ya 9.30 † 2:1 Ya 15.2 †† 2:4 Gal 1.7; 5.1,13 †† 2:7 Ya 22.21 ††† 2:10 Ya 11.29-30

††† 2:12 Ya 11.3 § 2:16 Ya 15.10-11; Ro 3.20-28; Gal 3.11 §† 2:20 Gal 1.4

egipmi tonj dima egisat, Kristo nak da buron egisak. On miktimon egip egip asat unjon Pinjkop dakon Monji nandan gadan iminek egisat. Unjon da nak do but dasi galak tan naminek egip egipni nak anpulgok do parekgit. ²¹ Nak Pinjkop dakon nandan yawotni yipbo yo isali dima asak. Gen teban yolek amin kilegi tagi anej kan, Kristo isal dogin kimakgit.

Gen teban yolyol dakon kosit ae nandan gadat dakon kosit

3 Galesia amin ji nandan kokwinji tagi dima! Nin da Yesu Kristo kil doligiman. Unjon disi dabil da yan kanakwa tilak kindapmon akgit. Namin da nandak nandakji panupbal ak? ² Nak yo kalonji kinda dogin daykdisat: Ni kosiron da Telagi Wup abidawit? Gen teban yolyol kosiron da, bo Gen Bin Tagisi nandanek nandan gadat anek unjon da abidawit? ³ Ji wagisi nandan kokwinji tagi dima, ma? Ji Telagi Wup da tapmimon da egip egip kalugi wasawit da abisok disi da tapmimon da wasip akdan, ma? ⁴ Ji kalip Yesu yolek jigi noman tan daba jigi isal dogin pawit, ma? Nak da isal dogin pawit yan dima nandisat. ⁵ Pinjkop da Telagi Wup daminek wasok tapmimi tonj ji da bikbigon asak, mibili nido yan asak? Ji da gen teban yolakwa, unjon do? Bo, Gen Bin Tagisi nandanek nandan gadat anakwa, unjon do asak?

⁶ Pinjkop da papiakon gen yan tosok:

"Abraham Pinjkop nandan gadan imgut, do Pinjkop da amin kilegi yan iyigit."

⁷ Do ji yansi nandani, amin Gen Bin Tagisi do nandan gadan unjon Abraham dakon gwaknisi. ⁸ Kalipsigwan Pinjkop da yansi nandagit, don Amin Nwakjwari Kabi da nandan gadat anakwa amin kilegi yan yoyiker. Pinjkop yansi nandanek unjon yo dima noman tanakwa kalipsigwan Abraham Gen Bin Tagisi do yan tenjenok an imgut. Pinjkop gen papia da unjon do yan yosok:

"Gak obakon gin Pinjkop da minjat amin morap miktimi miktimi ekwan yo tagisi an yomdisak."

⁹ Abraham nandan gadat aban Pinjkop da yo tagisi an imgut. Yangan Pinjkop da minjat amin morap nandan gadat ani unjon yo tagisi an yomdisak.

¹⁰ Mani Pinjkop da minjat amin morap gen teban yolek Pinjkop da dabilon nin amin kilegi tagi anej yan nandan unjon jobit yomdisak. Nido, Pinjkop gen papiakon gen yan tosok:

"Amin kinda gen teban papiakon gen teban morap tonj unjon dima guramitjak kan, Pinjkop da unjon amin jobit imdisak."

¹¹ Pinjkop da papiakon gen yan tosok:

"Amin nandan gadat ani, unjon Pinjkop da amin kilegi yan yoyinjakwan egipdan."

Gen unjon da yansi nolisak, gen teban yolapno Pinjkop da amin kilegi yan niyisak dakon kosit kinda dima tosok. ¹² Gen teban yolyol unjon nandan gadat dakon yo dima. Unjon iyi kinda. Nido Pinjkop gen papiakon gen yan tosok:

"Amin kinda gen teban morap kisi guramikdak unjon egip egip abidosak."

¹³ Gen teban da yan yosok, amin morap nin kisi gen tebanon gen morap tonj unjon tagi dima guramikgaman, do jobit paner. Mani nin panpulgok do Kristo da iyi jobit panek nin yokwikon ban timikgit. Pinjkop gen papia da yan yosok:

"Amin morap tilak kindapmon wukwan unjon jobiri tonj amin."

¹⁴ Kalip Pinjkop da Abraham do gisam imgut unjon Amin Nwakjwari Kabi da Yesu Kristo da pi unjon agit do anek unjon gisam kil abidan. Do nin kisi morap Yesu do nandan gadat anek kalip Pinjkop da yan teban tok agit da arimon Telagi Wup abidonej.

Pinjkop dakon gen teban da Pinjkop dakon yan teban tokni kulabik aripmi dima asak

¹⁵ Not kabi, nak abisok amin nin da anpagon da tilak kinda aben. Amin kinda da yan dagok gen kinda mandisak kan, amin di da gen di aripmi dima sanbegi. Bo amin kinda da yan dagok gen unjon dima yolyoli yan aripmi dima yosok. ¹⁶ Kalipsigwan Pinjkop da yo tagi don noman toni do yagit. Yan teban tok unjon Pinjkop da Abraham gat monji gat do an yomgut. Pinjkop gen papia da "gak dakon gwakgo do" yan dima yosok. Monji morapmi do dima yosok. Kalonji kinda dogin yanek yan yosok:

"Gak dakon monji do."

Unjon Monji unjon Kristo. ¹⁷ Nak yanon da yosot. Mibitok Pinjkop Abraham gat sanbek sanbek agimal. Anakwan bilak 430 yan mudanakwa Moses dakon gen teban donsi noman tagit. Gen teban unjon da Pinjkop da sanbek sanbek agit unjon kulabik aripmi dima asak. Unjon da kalip Pinjkop da yan teban tok agit aripmi dima aban pasiljak. ¹⁸ Pinjkop da yo nim do manjigit unjon abidok do gen teban yol kimotner kan, yan teban tok agit do anek dima abidoman. Mani nin nandan, Pinjkop da unjon yo morap Abraham do im do kil yan teban tagit.

¹⁹ Yan kan, gen teban nido tosok? Unjon yan: Pinjkop da yokwi dakon mibili alta tenjenosak do nandagit. Do yan teban tok da kwenon gen tebanyo kisi nimgut. Gen teban sigin tanakwan wig monji unjon altagit. Unjon kalip Pinjkop da yo im do yan teban tok agit. Pinjkop da gen teban unjon anelo do yoban unjon da binap amin Moses do yan tenjenan imgwit. Yan aba binap amin unjon da nin do nimgut. ²⁰ Mani amin kinda da iyi pi kinda ak do nandisak kan, pi unjon binap amin kinda do aripmi dima iban. Pinjkop unjon kalonji gin, ae unjon kalonj dagin Abraham do yan teban tok an imgut.

Gen teban da kilanin anek Kristokon panjisak

²¹ Gen teban unjon yan teban tok gen Pinjkop da kalip yagit dakon uwalni? Unjon dimasi. Pinjkop da gen

† 3:6 WW 15.6 †† 3:8 WW 12.3; Ro 4.3,16 † 3:10 GT 27.26
†† 3:11 Ab 2.4; Gal 2.16 †† 3:12 MS 18.5

††† 3:13 GT 21.23; Ro 8.3 ††† 3:16 WW 12.7 § 3:17 TP 12.40
§† 3:18 Ro 4.14 §†† 3:19 Ya 7.38; Ro 5.20 §† 3:21 Ro 8.2-4

teban nimirjek unjun da egip egip damjak yan yagit tam, gen teban yolyol kosiron da nin miñat aminyo kilegi anom. ²² Mani Piñkop gen papia da yosok, “Yokwi da miñat amin morap kisi dam tebanon yopgut,” do Yesu Kristo nandan gadar imni amin unjun Piñkop da kalip yan teban tok agit yo unjun tagi abidoni.

²³ Nandan gadat dakon bisap dima altanjakwan, gen teban da nin dam tebanon nipban egipgumar. Dam tebanon sigin egapno wigi nandan gadat dakon bisap unjun altan kili noman tagit. ²⁴ Gen teban unjun kila aminin da yan egek nin Kristokon panjkisak. Panjwan nandan gadat anjapno Piñkop da miñat aminyo kilegi yan niyisak. ²⁵ Abisok nandan gadat dakon bisap kili noman tak, do gen teban da kila aminin egakwan dima ekwaman.

Nandan gadat anjek Piñkop dakon gwaknisi ekwaman

²⁶ Ji kisisi Yesu Kristo nandan gadar imirjek Piñkop dakon gwakni dagawit. ²⁷ Miñat amin morap telagi pakbi sonjek Kristokon gadawit, ji Kristo imal nar yan pawit. ²⁸ Kristo da amin kabikon Juda amin bo Grik amin mini, ae oman monji bo ae isal ekwan amin mini, ae miñat bo ae wili mini. Abisok Yesu Kristo obakon ji wagil kalonjigin. ²⁹ Ji Kristo dakon amin kabi ekwan kan, ji Abraham dakon gwakni. Ae kalip Piñkop da Abraham dakon amin kabi do yo yom do yan teban tok agit unjun ji dakon.

Kristo da pi agit do nin Piñkop dakon gwakni agiman

4 Nak dakon gen unjun yan: monji kinda egisak kan, don unjun monji da datni dakon yo morap timitjak. Unjun yo morap monji dakon da ton yan asak, mani monjisok egisak bisapmon unjun dat dakon oman monji da aripmon egisak. ² Unjun kila amin ae mibiltok amin da yongamgwan egakwan wigi dat da bisap yipguron wigisak. ³ Ninyo kisi yan gin, gen bami dima nandanjek egipgumar bisapmon on miktim dakon gen teban ae anpakni unjun dakon oman monji egipgumar. ⁴ Mani Piñkop da bisap yipguron Monji yabekban pigit. Miñat da anjalaban gen teban da yongamgwan egipgut. ⁵ Nin gen teban da yongamgwan egapno yokwikon ban yumar nipgut. Anjek yan aban Piñkop dakon gwakni agiman.

⁶ Ji abisok Piñkop dakon gwakni ekwan, do Piñkop da Monji dakon Wupni yabekban nin da buron kili pigigit. Anjakwan Wup da panjtagap aban Piñkop do “Aba, Dat” yan yan tidoman.

⁷ Yan do anjek gak oman monji dima egisal. Gak Piñkop da aban monji dagagil. Ae gak monji egisal, do yoni tagisi unjun timitdisal.

Pol da Galesia amin do nandaba kik agit

⁸ Ji kalip Piñkop dima nandan imgwit bisapmon yo piñkop dima unjun dakon oman monji egipgwit. ⁹ Mani

abisok Piñkop kili nandan imerj. Bo yanji yoker kan tagi, Piñkop da ji kili nandan damgut. Do ji nido ae tobil kirjek wup yokwi tapmimi minisi yo isali unjun unjun dakon oman monji egip do nandan? ¹⁰ Ji bisapmi bisapmi bisap madep gat, ae kanek kalugi dakon bisap madep gat, ae bilak kalugi dakon gawat gawat bisap madep unjun yol kimotdosi nandan. ¹¹ Pi jikon agim unjun isali asak yan do ji dakon anpak do nandanek si pasoldot.

¹² Not kabi, ji Juda amin dakon gen teban yipmanek nak yombemsi dagoni do tebai dayisat. Nak naga gen teban yipmanek ji yombemsi agim. Yan anjapbo ji da gulusun kinda dima an namgwit. ¹³ Disi nandan, sot kinda da abidanban nak wasok wasoksi abin jikon Gen Bin Tagisi yan tenjenagim. ¹⁴ Sotno da jig madepsi damgut, mani ji manji dima namgwit, ae nak gat egip do dima kurak tawit. Nak Piñkop dakon anelo kinda nar yan abidawit, bo ae Yesu Kristo iy nar yan abidawit. ¹⁵ Unjun bisapmon ji nak do kisik kisik anjek tagisi nandan namgwit. Mani abisok unjun kisik kisikji dukon tosok? Nak asisi yosot, unjun bisapmon nak anjapulugok do madepsi galak tawit. Ae dabilji tagi pilikbam tam, pilik nak do nabam. ¹⁶ Nianji? Nak gen bami dayinjak uwalji dagagim, ma?

¹⁷ Nandani, amin ji pangalak ak do pi an, unjun ji pangpulugoni dakon nandak nandakni mini. Unjun ji da nin nipman degek unjun yolni yan do pi an. ¹⁸ Nin amin do anpak yo tagisi anyom do nandak nandak tebai anek kan, unjun tagisi. Bisapmi bisapmi unjun anpak ani, ae nak da egipber bisapmon gin dima ani. ¹⁹ Gwakanoni, miñat da monji altok do anjakwa tepmi pan, unjudek tepmi aeno pasat. Nido, ji Kristo yombemsi ani do nandisat. ²⁰ Nak abisok ji gat dima ekwaman. Nak ji gat kisi ekwaman tam, gen tagisok di tagi dayikom. Nak ji do nandaba kik asat. Nianon da ji pangpulugoker unjun dima nandisat.

Aga gat Sara gat dakon tilak gen

²¹ Gen teban da yongamgwan egip do nandan amin, ji abisok nak nayini. Gen teban da nian yosok?

²² Piñkop gen papia da yan yosok, Abraham unjun monji bamori. Omani do egipgut miñat Aga da kinda anjalagit. Ae miñatsini isal egipgut da kinda anjalagit.

²³ Unjun oman miñat dakon monji unjun amin da monji panjalar kosiron da altagit. Mani miñatsini isal egipgut dakon monji unjun, Piñkop da yan teban tok anjakwan altagit. ²⁴ Unjun gengwan tilak gen kinda tosok. Miñat bamot unjun sanbek sanbek bamori dakon tilak asak. Aga unjun Sinai Kabapmon sanbek sanbek dakon tilak asak. Anjakwan monjini da gen teban dakon oman monji dagon. ²⁵ Aga unjun Sinai Kabap dakon tilak asak. Unjun kabap miktim Arebia dakon. Ae Jerusalem abisok tosok unjun dakon tilak kisi asak. Jerusalem unjun gwakni gat gen teban dakon oman monji ekwan. ²⁶ Mani Jerusalem kinda Kwen Kokup tosok unjun oman amin mini. Unjun kokup

† 3:23 Gal 4.3 †† 3:24 Ro 10.4 ‡ 3:26 Jn 1.12 †† 3:27 Ro 6.3 ‡† 3:28 Ro 10.12 ††† 3:29 Ro 4.13 ‡††† 4:3 Kol 2.20 § 4:4 Jn 1.14; Ro 1.3 §† 4:6 Ro 8.15-17

§†† 4:10 Ro 14.5; Kol 2.16 §† 4:22 WW 16.15; 21.2 §†† 4:23 Ro 9.7-9 §† 4:26 Ibr 12.22; PA 21.2,10

unjun nin dakon menjnin. ²⁷ †Pinjkop gen papia da yan yosok:

“Minjat gak bupmikong egek monji dima panjalasal, gak kisik kisik aki.

Minjat gak monji panjalak do tepmi dima nandagil, gak but galak nandanej yan tidoki.

Nido, minjat eni tonj dakon gwakni yapmanjek gwakgo morapmisi akdan.”

²⁸ ††Not kabi, ji Aisak yombem. Pinjkop dakon yan tebantogon ji gwaknisi awit. ²⁹ †Monji unjun amin da monji panjalar kosiron da altagit, unjun da Telagi Wup da tapmimon da altagit unjun da yo yokwisi an yomgwit. Abisok kisi anjak yan gin tosok. ³⁰ Mani Pinjkop genon ni gen tosok? Gen yan tosok:

“Oman minjat unjun gat monji gat yolni.

Nido oman minjat dakon monji unjun da dat gat ae minjatsini dakon monji gat dakon yo diwat dima timitjak.”

Unjun Pinjkop gen da yosok. ³¹ Not kabi, nin nandaman, nin oman minjat dakon gwakni dima. Nin minjatsini isal egipgut dakon gwakni.

Kristo da nin pulugan nipmandak bisapmon, Telagi Wup da nin pawilban amin do anjak tagisi anyomaman

(Kilapmi 5-6)

Nin puluganbi da aripmons egipner

5 Nin yokwi da napmon dima egipner do anjek, Kristo da nin pulugan nipgut. Do ji tebai atni. Amin da gen teban dakon oman monji ae dagoni do dayinba kan, geni dima nandani.

² Nak Pol da gen dayisat unjun pakyanji nandani. Ji yum pindagakwa giptimji mandani kan, Kristo dakon pi da ji kindasok aripmi dima panpulugokdisak. Dimasi. ³ Ji morap yum pindagakwa amin da giptimji mandan amin aeno yanji dayin tenjenokdisak. Anjak unjun ani kan, gen teban morap kisi yol kimotdo. ⁴ Gen teban yolek unjun kosiron da Pinjkop da amin kilegi yan niyisak yan nandan amin, ji Kristo kili yipman dekgwit. Ji Pinjkop dakon nandan yawotni kili yipman dekgwit.

⁵ Telagi Wup da tapmimon Pinjkop nandan gadan iminek unjun da amin kilegi yan niyisak do jomjom aman. ⁶ †Amin kinda Yesu Kristokon egisak kan, giptimni mandisak bo dima mandisak unjun kisi yo isali. Mani amin kinda nandan gadat anjek unjun da antagap aban amin do but dasi galak tan yomisak unjun da yo bamisi.

⁷ Kalip ji Kristo dakon kosit nan tagisi agipgwit. Mani namn da kosit sopman damik da gen bamikon sanjenek dima akwan? ⁸ Nandak nandak abisok yolgan, unjun Pinjkopmon da dima abisak. Pinjkop da ji

iyikon kini do yan ilikdak. ⁹ †Nandani, yis kalonjisok di da aba bret morap kisi tagi paptoni. ¹⁰ ††Amin Tagi da ji panpuluganban nak dakon nandak nandak yolek nandak nandak njaknjari di dima timitdan yanji nandan gadasat. Namn da ji dakon nandak nandak panupbal asak, unjun dima nandisat. Mani amin unjun iyi dakon gulusunji dakon kobogi yokwisi timitdisak.

¹¹ Not kabi, asi nak amin da giptim mandak mandak ankimotni do yan tenjenok sigin asat kan, nido nak yokwi sigin an nam do pi an? Amin da giptim mandak ankimotni do yosot tam, tilak kindap dakon gen da amin sanjenek nandak nandakni aripmi dima anupbal abam. ¹² Amin unjun nandak nandakji panupbal an, unjun giptimni mandanej ae yabi yo kisi wagil pan mudoni do nandisat.

¹³ ††Asi not kabi, Pinjkop da ji puluganbi da egipni do yan damgut. Mani, “nin puluganbi da ekwan, do but kalip dakon anjak tagi anej” yan dima nandani. Ji kalon kalon Pinjkop dakon minjat aminyo diwan dakon oman monji egek but dasi galak tan yomij kimotni.

¹⁴ †Gen teban morap kisi on gen teban kalongwan gin tosok:

“Gaga do but dasi nian galak tosok, unjudej gin amin do but dasi galak tan yobi.”

¹⁵ Mani, ji butjap nandanej bikbikjikon emat tosok kan, yagosi. Ji kisi di pasilbam.

Telagi Wup dakon anjak ae but kalip dakon anjak

¹⁶ Nak yan dayisat: Ji yum kanakwa Telagi Wup da dayin pawilakwan egipni. Yan ani kan, but kalip dakon galaktok aripmi dima yoldan. ¹⁷ †But kalip dakon galaktok da Telagi Wup abin yip do pi asak. Ae Telagi Wup dakon galaktok da but kalip abin yip do pi asak. Unjun bamot uwal uwal amal, do yo ak do nandan unjun aripmi dima ani. ¹⁸ Mani ji Telagi Wup da dayin pawiljak kan, gen teban da dam tebanon dima ekwan. ¹⁹ ††But kalip dakon anjak unjun disi nandan. Anjak unjun yan: yumabi anjak mibili mibili, ²⁰ ae kokup kidat do gawat gawat, ae sot wamwam mibili mibili, ae nandaba yokwi tok, ae ukwayit, ae amin dakon yo do pindak galaktok, ae butjap, ae gaga dogin nandak nandak, ae pidok pidok, ²¹ ae tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok nandak nandak, ae pakbi teban nanjek but upbal anjak, ae kwen wigik anjek gen papmon da yan tidok anjak, ae anjak yokwi mibili mibili oderj. Nak nawa gen kili dayigim, ae abisok unjun gen kalon bangin yosot: minjat amin morap anjak unjudej an, unjun Pinjkop da kila asak da kagagwan aripmi dima pigikdan.

²² Mani Telagi Wup da panagap aban anjak tagisi aman unjun yan: amin do but dasi galak tan yomyom anjak, ae kisik kisik, ae but yaworon da egip egip anjak, ae but yaworon da jigi pakpak, ae amin panpuluganjek anjak tagisi an yomyom, ae bisapmi bisapmi kilegisi egip egip, ²³ ae yawori egip egip, ae nin do kila

† 4:27 Ais 54.1 †† 4:28 WW 15.4-5; Ro 9.7 † 4:29 WW 21.9-10; Jn 8.35 †† 5:6 1Ko 7.19; Gal 6.15

‡ 5:9 1Ko 5.6 †† 5:10 2Ko 11.15; Gal 1.7 †† 5:13 1Pi 2.16 § 5:14 MS 19.18; Ro 13.9 † 5:17 Ro 7.15-23 †† 5:19 1Ko 6.9-10

anjek anpak kalipmi pabinj yopmanjek egip egip. Anpak unjun dima ani dakon gen teban kinda dima tosok.

²⁴ †Yesu Kristo dakon minjat amini but kalipni gat, ae galaktokni gat ae wagat wagat anpak yokwini unjun timik tilak kindapmon dapba kili kimak mudawit.

²⁵ Telagi Wup da egip egip nimisak, do mibiltok yipno unjun da niyinj pawiljak. ²⁶ ††Nin dakon man dima pawigek, emat ani do amin diwari dakon but dima sugonej. Ae tagisi ekwanj amin do nandaba yokwi tok nandak nandak dima anej.

Nianjen jap yet kinda nanj kwaokgi, bami unjuden nanjin pakdisal

6 †Not kabi, jikon da kinda yokwi agit yanj nandanj imanj kanj, Telagi Wup yolganj amin ji da unjun amin anpak yawori anj iminjek anpakni anjmilip ak do anj pulugoni. Mani disi do kanj kimotni. Sunduk da panjkewalban ji yo kisi yokwi di abam. ² ††Ji amin diwari panj puluganjek jigini guramitni. Yanj anjek Kristo dakon gen teban tagisi guramitni. ³ Amin kinda mani toj yanj nandisak, mani unjun mani mini kanj, unjun amin iyi nanj top anjkewaldak. ⁴ Amin kalonj kalonj anpakni tagi bo yokwi yanj do kokwinik kimotni. Yanj asak amin, anpak iyi agit unjun do kisik kisik tagi asak. Anjek iyi dakon anpak do nandanjek amin diwari dakon anpak dima kokwinitjak. ⁵ ††Nido, amin morap kisi kalonj kalonj iyi anpak awit dakon jigini panjanj akdanj.

⁶ ††Pinj kop gen nandak nandak timikganj amin, ji yo kabisi morap kokwinik yoyinj detji do diwari imni.

⁷ ††Ji disi banj panjkiligek Pinj kop anjkewalnejanj yanj di nandabam. Ji da aripmi dimasi. Ni jap yet nanj kwaokgi unjun nanjin pakdisal. ⁸ Amin kinda iyi dakon but kalip dakon galaktok yoljak kanj, but kalip unjun dakon anpak da bami yokwisi tanjek wagijsi yokwi tosok. Mani Telagi Wup dakon galaktok yoljak kanj, Telagi Wup da egip egip unjun amin do iban dagok dagogi mini tagisi

† 5:24 Ro 6.6; Kol 3.5 †† 5:26 Pil 2.3 † 6:1 Mt 18.15 †† 6:2 Ro 15.1 †† 6:5 Ro 14.12 ††† 6:6 1Ko 9.11,14 ††† 6:7 Ro 8.13

egi wigikdisak. ⁹ Do nin anpak tagisi ak do dima kurak tonej. Pi anjek dima alek tonej kanj, jap bami pakpak bisapmon bami wagijsi tagisi pakdamanj. ¹⁰ Do ni bisapmon amin morap panj pulugoki dakon bikbik pisanj gaban kanj panj pulugoki. Ae nandanj gadat amin notji banjsi pindagek panj pulugonisi.

Pol da Yesu dakon tilak kindap do but galaksi nandagit

¹¹ Gen on nak da naga mandisat. Kilda mibil madepmon da gen mandisat unjun do koni. ¹² Nandani. Giptim mandak do teban teban anj amin unjun amin diwarikon man madep pak do anjek anj. Unjun pasalek yanj nandanj, "Amin diwari da nin Kristo dakon tilak kindap do nandanj gadamanj yanj nandanj nimni kanj, yo yokwi anj nimdanj." ¹³ Giptimni mandawit amin, unjun iyi gen teban dima yolganj. Mani unjun amin man madep timit do anjek giptimji mandak do dayanj. ¹⁴ Nak yo kinda bo amin kinda dakon man dima awigikej. Dimasi. Nak Amin Taginin Yesu Kristo dakon tilak kindap nanj gin awigisat. Kristo da tilak kindapmon pi agit do anjek koko on miktim dakon anpak yokwi morap unjun injtanj mudagim, ae nak naga tilak kindapmon kili kimakgim da on miktim dakon anpak yokwi morap sanjbenjek dima yoldat yanj asak. ¹⁵ †Abisok giptim mandabi bo dima mandabi unjun yo isali. Pinj kop da nin aban minjat aminyo kalugi agimanj, unjun da yo bamisi asak. ¹⁶ Pinj kop da minjat amin morap nandak nandak on abidanjek yolganj unjun bupmi nandanj yominjek butni panj yawot aban yawori toni. Unjun minjat aminyo unjun Pinj kop dakon Israel amin kabisini.

¹⁷ ††Gen mibi dayikej unjun yanj: amin kinda da jigini ae sanjbenjek dimasi namjak. Nak amin da nikgwit unjun dakon wuda gwaljikni giptimnokon tanjakwa unjun da aba nak Yesu dakon pi aminsi yanj asak. ¹⁸ Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandanj yawotni unjun ji kalonj kalonj dakon wup kisikon tosok. Unjun asi.

§ 6:15 Gal 5.6; 2Ko 5.17 †† 6:17 2Ko 4.10

Epesas

But piso gen

On papia dakon mibilisi unun yan: Pinjkop da yo morap kisi Kristo do panmuwutdisak. Unun Kwen Kokup ae miktim dakon yo morap kisi panmuwuk iban Kristo da yo morap dakon busunji yitdisak (1.10). Ae Pinjkop da iyi dakon minjat aminyo panthagap aban Kristokon gadanj kimagek but kalonji egipni do nandisak.

Pol da on papiakon mibiltok Pinjkop dakon nandan yanawot da Kristo nandan gadanj iman minjat aminyo panpulu-ganban minjat amin kabi kalonji awit do yosok. Yesu da pi agit unun do anek Pinjkop da minjat aminyo yokwikon ban timikgit. Ae Telagi Wup yomgut unun da yo tagisi morap an yom do yan teban tok agit unun akdisak yan nolisak (1.14). Ae gen unun da bunon mandagit unun Pol da Yesu yolyol amin Kristo gat gadawit, do but kalonji egek Pinjkop dakon anpak ani do yosok.

On papiagwan minjat aminyo Kristokon gadawit anek kabi kalonji awit unun do Pol da minjat aminyo da nanda-ba pisoni do tilak genon da yosok. Yan yosok, Pinjkop dakon minjat aminyo unun giptim kalonji yombem anakwa Kristo unun giptim unun dakon busunji (4.1 16). Ae Pinjkop dakon minjat aminyo unun yut kinda yombem anak-wa Kristo unun yut unun dakon gwak teban akdak (2.19 22). Ae Pinjkop dakon minjat aminyo unun minjat kinda yombem anakwa Kristo unun minjat unun dakon eni yombem (5.22 32). On papia da Pinjkop da minjat amin kabinikon yo tagisi an yom do nandisak unun do yosok.

Kristo do anek Pinjkop da nin panjaluk agit

(Kilapmi 1-3)

1 †Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbini. Iyi da galak togon Pinjkop da yabekbi pi namgut. Papia on telagi panmuwukbi kokup pap Epesas egek Yesu Kristo yol kimokgon amin ji do mandisat. ² Pinjkop Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat unun da nandan yawok daminek butji panyawot aban yawori tosak.

Kristo do anek Pinjkop da Kwen Kokup dakon yo tagisi nimisak

³ †Amin Tagi Yesu Kristo dakon Pinjkopni ae Datni anjksiner. Nin Kristo dakon amin kabi agiman unun do anek nin gisamigek wupnin panpulugok do Kwen Kokup dakon yo tagisi morap nimgut. ⁴ †Nin telagi egipnerdo, kalipsigwan miktim Pinjkop da dima wasanban noman tarakwan Yesu gat gadat gadat anej do kilisi manjigit. Telagisi egek Pinjkop da dabilon minjat aminyo gulusunni mini da egipner do agit. ⁵ †Kalipsigwan nin do but dasi galak tar niminek Yesu Kristo do anek iyi dakon monji egipner do manjij nipgut. Unun iyi dakon galaktok yolek yan agit. ⁶ †Monji unun but dasi galak tar imisak unun da manon, Pinjkop da nin do nandan yawot madepsi yumsi agit. Do nandan yawotni madepsi unun do nandanek Pinjkop dakon man anjksin kimotner.

⁷ †Nandan yawotni unun wagil tugok tugogisi. Kristo nin ae yumar nip do kilisi kimakgit, ae yawini ban Pinjkop da yokwinin kisisi wiririk nimgut. ⁸ Pinjkop da

nandan yawotni ninon madepsi tagalgit. Ae nandak nandak tagisi mibili mibili morapmi gat, ae nandan kokwin kilegisi gat nimgut. ⁹ ††Kalip Pinjkop da Kristo da pi asak unun do anek yo unun yan aber yan kilisi nandagit. Mani nandak nandakni unun pasili tagit, abisok ninon kilisi panalon agit. ¹⁰ ††Yo unun akdisak unun yan: iyi bisap yipguron yo morap Kwen Kokup tonj ae miktimon tonj unun yo morap kisi Kristo do panmuwutdisak. Anakwan Kristo da yo morap kisi dakon busunji yitdisak.

¹¹ †Pinjkop da iyi dakon galaktok ae nandak nandak yolek yo morap anakwan noman tonj. Ae iyi da galak togon kalipsigwan Juda amin nin Kristokon gadanek Pinjkop dakon minjat amin kabisi anej do kilisi manjigit. ¹² Juda amin nin da mibiltok butnin Kristokon yipmanek yolgiman. Ae nin da bisapmi bisapmi Pinjkop dakon tilim madepni do nandanek mani anjksiner do nin manjigit.

¹³ Ae Amin Nwakwari Kabi jiyo kisi gen bami kilisi abidawit. Unun Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi ji yokwikon ban timikgit unun. Ji Kristo kilisi nandan gadanj imgwit, anakwa Pinjkop da yan teban tok kalip agit unun yolek ji do Telagi Wup damgut. Unun da iyi dakon minjat amin bamisi awit dakon tilak asak. ¹⁴ †Nin Telagi Wup kilisi abidagiman, do nandanek, Pinjkop da minjat amin kabini do yo tagisi morap diwari yom do yan teban tok agit unun gat kisi yomdisak. Nin Pinjkop da timikban iyi gat kisi egipner bisapmon yo unun timidaman. Anek nin Pinjkop dakon tilim madepni do nandanek mani anjksikdaman.

† 1:1 Ya 18.19-21; 19.1 †† 1:3 Ep 2.6 † 1:4 Jn 15.16 †† 1:5 Jn 1.12 †† 1:7 Ep 2.7; Kol 1.14

††† 1:9 Ro 16.25 ††† 1:10 Kol 1.16,20 † 1:11 Ro 8.28-29 †† 1:14 2Ko 1.22

Pol da Epesas amin Piŋkop da nandak nandak yomjak do bisit agit

¹⁵ Ji Amin Tagi Yesu nandan gadan iminek Piŋkop dakon miŋat aminyo morap but dasi galak tan yoman dakon geni nandagim. ¹⁶ Do bisit asat bisapmon, yipman deri mini ji do nandanek Piŋkop ya yan iyisat. ¹⁷ †Anek Amin Taginin Yesu Kristo dakon Piŋkop da ji panpulgusak do bisit asat. Unun Datnin tilimni madepsi. Unun da nandak nandak kilegi daminek pan-tagap aban pakyanŋi nandan imni. ¹⁸ Nak but dabiljikon tenŋenŋi yipjak do bisit asat. Aban yo unun ji da abidoni do yan damgut unun tagisi nandaba pi-sosak. Yo unun ji da jomjom anekwan unun. Yan aban Piŋkop da yo wagil tilimi tonŋi unun iyi dakon miŋat aminyo nin do manjigit unun nandano pisosak. ¹⁹ ††Ae yan nandakdan. Piŋkop dakon tapmim unun bisapmi bisapmi miŋat aminyo nandan gadan imaman unun panpulgusak dakon tapmim unun wagil madepsi. Nin da tapmimni aripmi dima kokwinitner. Piŋkop dakon tapmim madepni ninon pi asak, ²⁰ †unun dagin kalip Kristokon pi agit. Kristo kimakban Piŋkop dakon tapmim madepnikon da Piŋkop da aban pidanban awigi Kwen Kokup iyi da amin tet do yipban yikgit. ²¹ ††Yigek yo morap kwen ton unun dakon wukwisi egisak. Wup tapmimi ton mibili mibili, ae kila amin morap, ae yo morap tapmimi ton dakon wukwisi egisak. Kila amin morap abisok ekwan ae don egipdan kisi dakon wukwisi egisak. ²² ††Piŋkop da yo morap Kristo da kandap mibilgwan yopmanek yipban yo morap dakon busunŋi yikgit. Yan agit do panmuwukbi dakon busunŋi yikdak. ²³ ††Panmuwukbi unun Kristo dakon giptimni. Kristo unun yo morap kisikon egek tugar yomisak. Ae panmuwukbini kisikon wagilŋi tugar yomisak.

Kristo da pi agit do anek nin egip egip abidagiman

² †††Kalip ji gulusun mibili mibili gat ae yokwi mibili mibili gat aba unun da dikba wupji kimak mudawit. ² †Unun bisapmon ji on miktim dakon anpak yokwikon agipgwit. Ji kundukon wup yokwi ekwan dakon kila amini dakon anpakni yolgwit. Unun kila amin Piŋkop dakon gen pabiŋ yopmanŋan amin da but kagagwan egek pi asak. ³ ††Kalip nin morap kisi unun amin kabi gat egipguman. Nin but kalipnin dakon galaktok yokwi ae nandak nandak yokwi yolguman. Yanŋi egipguman bisapmon Piŋkop da tomni yokwisi miŋat amin morap anpak unuden an da abidoni do anoman agit unun abidogi.

⁴ †††Asi, yokwinin da nindapba kimak mudagiman. Nin amin wagil kimakbi da tilak egipguman, mani Piŋkop dakon bupmini unun tugok tugogisi, ae nin do but dasi galak tan nimgut. Aban Kristo gat kisi egip egip abidagiman. Asi, Piŋkop dakon nandan yawotni

do anek ji yokwikon ban timikgit. ⁶ ††Piŋkop da nin Yesu Kristo gat kisi kimoron ban paban pidagiman. Yan anek nin Kristo gat kisi Kwen Kokupmon kila amin madep yityit tamokon kili nipban yikgiman. ⁷ Yesu Kristo da pi agit do anek ninon yo tagisi unun agit. Nido, miŋat aminyo don egi anan kikdan unun da nandan yawot madepni unun yolik do nandagit. ⁸ Ji Yesu Kristo nandan gadan imgwit, anakwa Piŋkop dakon nandan yawotni dogin anek Piŋkop da ji yokwikon ban timikgit. Unun ji da disi dima awit. Piŋkop isalsi but galak do ji do agit. ⁹ †††Unun pi kinda awit dakon yuman nogi dima. Do amin kinda da iyi dakon man aripmi dima awigisak. ¹⁰ ††Yesu Kristo do anek Piŋkop da aban nin miŋat aminyo kalugi agiman. Nin da yo tagisi anek dakon kosit Piŋkop da kili anoman agit unun nan agipnen do yan agit.

Kristo da kabi bamori uwal uwalon egipguman unun panmuwukban kabi kalonŋi agiman

¹¹ Ji disi nandan, Juda amin wili dakon giptim mandanek ji do "Giptimni dima mandan amin" yan yon. Unun amin dagin giptimnikon wasok an unun do yosok. Pakyanŋi nandani, kalip ji Amin Nwakanwari Kabikon da altawit. ¹² ††Unun bisapmon ji Kristo gat dima gadanbi. Ji Israel amin kabi da wanga egipgwit. Piŋkop da yan teban tok anek sanbek sanbek Israel amin gat anakwan ji unun amin kabi da wanga egipgwit. On miktimon egek yo tagi kinda tosok do don noman tokdisak yan nandanek jomjom dima awit. Ji Piŋkop dima nandan imgwit. ¹³ †††Kalip ji dubagisikon egipgwit, mani abisok Kristo dakon yawi do anek ji Yesu Kristo gat gadawit da Piŋkop da kapmatsisok ekwan. ¹⁴ ††††Kristo da iyi aban nin but yawot egek kalonŋi ekwaman. Kalip Juda amin ae Amin Nwakanwari Kabi uwal uwal anek egipgwit. Unun uwal uwal anpakni da Juda amin ae Amin Nwakanwari Kabi da binapmon dam da yan tagit. Mani Kristo giptimni paregek dam unun wagil tuwilek uwal uwal anpak unun anmilip agit. ¹⁵ †††††Unun da Juda amin dakon gen teban gat ae gen tebani moniŋ moniŋ diwari morap gat kisi wiririk mudagit. Unun da amin kabi bamori panmuwukban amin kalonŋi kinda kalugi asak unun do anek yan agit. Yan aban but kalonŋi agiman. ¹⁶ ††††††Kabi bamot unun giptim kalonŋikon panmuwugek Piŋkopmon panop do anek tilak kindapmon kimakgit. Ae tilak kindapmon uwal uwal unun kalip tagit unun anakban kimakgit. ¹⁷ †††††††Unun abinek but yawot dakon gen yan tenŋenagit. Gen unun Amin Nwakanwari Kabi ji Piŋkop da dubagikon egipgwit gat ae Juda amin nin kapmatjok egipguman amin gat kisi do yan tenŋenagit. ¹⁸ Nin but kalonŋi ekwaman, nido Kristo obakon da nin kabi bamori kisi Wup kalonŋi da Daron tagi kiner dakon kosit yipman nimisak.

† 1:17 Kol 1.9 †† 1:19 Kol 1.11 † 1:20 Kap 110.1; 2Ko 13.4; Kol 2.12 †† 1:21 Kol 1.16; 2.10 †† 1:22 Kap 8.6 ††† 1:23 Ro 12.5; Ep 4.10,15; Kol 1.18 ††† 2:1 Kol 1.21; 2.13 † 2:2 Kol 3.7; Tit 3.3 † 2:3 Kol 3.6 ††† 2:4-5 Ro 6.11-13

§ 2:6 Kol 2.12 §†† 2:9 1Ko 1.29-31; 2Ti 1.9 † 2:10 Tit 2.14 §† 2:12 Ro 9.4; Kol 1.21 §†† 2:13 Kol 1.20 §§† 2:14 1Ko 12.13 §§§ 2:15 Kol 2.14 18 2:16 Sek 9.10; Kol 1.20,22 19 2:17 Ais 57.19

Pañmuwukbi morap nin Piñkop dakon yutni

¹⁹†Telagi Wup da kosit yan yipman nimisak, do ji abisok binap amin miktimni mini da tilak dima ekwan. Ji Piñkop dakon miñat aminyo gat kabi kalonji ekwan. Ji Piñkop dakon miñat amin kabi ekwan. ²⁰†Ji yut kinda yombem, Piñkop da witjigít. Uñun da yabekbi nin gat ae kombi amin gat ban yut uñun dakon gwak yan magít. Ae yut kodigikon gwak teban tip kindananj tidawit uñun Yesu Kristo. ²¹*Yut uñun dakon kidari Kristokon gadawit do anek kisi morap tagisi gadanjek tonj. Piñkop da yut uñun sigin witjñakwan yut uñun Amin Tagi dakon telagi yut asak. ²²†Jiyo kisi Kristokon gadanja Piñkop da miñat amini gat pañmuwukban Piñkop dakon yutni awit. Piñkop Telagi Wupmon da uñun yutnon egisak.

Pol Amin Nwakñwari Kabikon Gen Bin Tagisi yan tenjenosak dakon pi tanj imisak

3 †Nak Pol dam tebanon yikdat, nido Amin Nwakñwari Kabi ji pañpulugok do anek Yesu Kristo dakon pi asat. ²††Nak gen on kili nandawit yan nandisat, uñun yan: Piñkop da ji do anek nak do nandanj yawok namijek pi uñun abanj do nak manjigít. ³†††Piñkop da yo agít dakon geni kalip pasili tagít, mani nagon pañalon agít. Uñun dakon geni disok kili mandat. ⁴Ae gen on manjini bisapmon Kristo da pi uñun agít dakon gen pasili Piñkop da noligít uñun dakon mibili nandani. ⁵Kalip bisap morapmi, Piñkop da gen pasili on nomansi dima yan tenjenagít. Mani abisok Wupmon da Piñkop da telagi yabekbini gat ae kombi amini garon yoyinj tenjenosok. ⁶§Gen pasili uñun yan: Gen Bin Tagisikon da nin giptim kalonji anek Amin Nwakñwari Kabi gat Israel amin kabi gat kisi da Piñkop da yo nim do yagít uñun timitdamanj. Ae Piñkop da Yesu Kristo do anek yan teban tok agít dakon bami kisin da timitdamanj. ⁷§†Piñkop da nak antagap aban Gen Bin Tagisi dakon oman amin dagagim. Nandanj yawok namijek anteban aban pi uñun abanj dakon tapmimni namgut. ⁸§††Nak Piñkop dakon miñat amin morapyo dakon piñbinisi egisat, mani nandanj yawok namijek pi uñun namgut. Pi uñun Amin Nwakñwari Kabikon Gen Bin Tagisi yan tenjenokenj. Gen Bin Tagisi uñun Kristo da nin do yo tagisi morap agít da asak, amin nin da aripmi dimasi kokwinigek manjinej uñun do yosok. ⁹Piñkop da yo morap wasagít, mibiltok yo morap ak do nandagit dakon nandak nandakni si anjksibigít. Yan aban kalip bisap morapmi nandak nandak uñun pasili tagít. Mani, abisok nandak nandakni uñun nomansi yan tenjenokenj do pi namgut. ¹⁰Kalip si anjksibigít, mani abisok pañmuwukbini aban noman tanjakwan nandanj kokwin tagisi gat nandak nandakni gat aban tenjenosok. Aban anelo tapmimi tonj gat ae Kwen Kokup dakon wup gat da Piñkop dakon nandak nandak nandaba pisosok. ¹¹Kalip Piñkop da iyi yo

† 2:19 Ep 3.6 †† 2:20 1Ko 3.11 † 2:21 1Ko 3.16 †† 2:22 1Pi 2.5 †† 3:1 Pii 1.7, 13 ††† 3:2 Kol 1.25 ††† 3:3 Ep 1.9-10; Kol 1.26 § 3:6 Ep 2.13, 16-19 §† 3:7 Kol 1.25 §†† 3:8 1Ko 15.9-10

uñun ak do nandagit, abisok Yesu Kristo Amin Taginin da pi agiron uñudon kili agít. ¹²§†Nin Kristo nandanj gadanj imijek iyikon gadanjek dima pasolneñ. Kristo uñun Piñkopmon kinj altoneñ dakon kositnin, yanji nandaneñ. ¹³Yanjo, nak abisok yan dayisat, nak ji pañpulugok do anek tepmi pasat uñun do butjik dima pani. Yo uñun noman tak uñun do kisik kisik ani. Nido, uñun da ji pañpuluganban Piñkop gat tagisi egipdanj.

Pol da Epesas amin tebaisi atni do bisit agít

¹⁴Nak Dat da yo agít uñun do nandanjek njwakbenj anj imisat. ¹⁵Uñun da miñat amin kabi morap Kwen Kokup ae miktimon ekwanj uñun wasagít. ¹⁶Nak njwakbenj anjek bisit yan asat, Dat da yoni wagil tagisisi banj ji pañteban anek Telagi Wupmon da tapmim damijnakwan tebaisi atni. ¹⁷§†Anjakwan nandanj gadatji do anek Kristo butjikon egipjak. Anjakwan amin do but dasi galak tanj yomyom anpagon gelji tebai yipba pigakwan atni. ¹⁸Anek ji Piñkop dakon miñat amin morap gat kisi tapmim pañek Kristo da amin do but dasi galak tanj yomisak uñun do pakyanji nandaba pisosak. Uñun madep daman. Ilalogini uñun madepsi, ae dubagisisi kisak, ae kwensi wigisak, ae mibilisigwan pigisak. Asi, Kristo da amin do but dasi galak tanj yomisak, uñun da nandak nandak morap kisi yapmanjak, mani ji da tagi nandaba pisosak. Yo tagisi morap Piñkop iyikon tuganj tonj, uñun jiyo kisikon tuganj toni.

²⁰Piñkop iyi dakon tapmim nin da buron pi asak, ae uñun tapmim da nin dakon nandak nandak yapmanj mudosok. Yo morap Piñkop da asak do bisit iyamanj, uñun tapmimni da arip dimasi. ²¹Do dagok dagogi mini pañmuwukbi miñat aminyo Yesu Kristo da manon Piñkop dakon man anjksinj kimotni. Don babikon da babikon yan gin tanj ananj kisak teban. Uñun asi.

Nin Kristo dakon giptimni ekwamanj do Piñkop dakon anpak anenj

(Kilapmi 4-6)

Nin Kristo dakon giptimni ekwamanj

4 †Nak Pol dam tebanon egisat, nido Amin Tagi dakon pi asat. Piñkop yol kimotni do yanj damgut, do butji pabo pisanjakwan anpak iyi nandisak uñun anj kimotnidosi dayisat. ²§†ji pañmuwukbi diwari dakon piñbini egek anpak yaworisi anj yomni. Yokwi anjamni bisapmon butji yawori tanjakwa but dasi galak tanj yomijek butjap tepmi dima nandanj yomni. ³§††Telagi Wup da but kalonj egipneñ dakon anpak nimijnakwan but yawot da nap da yanj waban kabi kalonjisi ekwamanj. Ji uñun anpak abidok do tapmimji kisi uñun do paretni. ⁴Nin kisi Wup kalonji gin abidagimanj, ae nin

§† 3:12 Jn 14.6; Ro 5.2 §†† 3:17 Jn 14.23; Kol 1.23; 2.7 §† 4:1 Kol 1.10 §† 4:2 Kol 3.12-13 §†† 4:3 Kol 3.14-15

giptim kalonji. Pinjokop da ji yo kalonji kinda dogin jomjom ani do yan damgut. ⁵ Amin Tagi unun kalonji gin, ae nandan gadat unun kalonji, ae telagi pakbi sogok unun kalonji gin. ⁶ †Pinjokop kalonji gin unun nin morap kisi dakon Datnin. Unun miñat amin morap dakon wukwini, ae miñat amin morap da binapmon pi asak, ae miñat amin morap da butgwan egisak.

⁷ †Mani Kristo da but galak do yo madepsi nimgut unuden gin Pinjokop da nin morap kalonji kalonji do nandan yawotni nimiñ nimiñ agit. ⁸ †Mibili yan do Pinjokop dakon gen da yan yosok:

“Unun kwensi wigek amin morapmi iyi teban tanjek timikgit unun timikban kisi wigiwit.

Wigek amin do but galak do yo yomgut.”

⁹ † “Unun kwensi wigigit” yan gen tim tosok, unun da yan nolisak, Kristo unun kwen gin dima wigigit. Unun mibiltok miktim dakon diwari mibilisigwan kisi pigigit. ¹⁰ Unun amin mibiltok mibilikon pigigit, unun kwen yo kisi wigigit. Unun yo morap kila ani ak do anek Kwen Kokup morap da kwensi wigigit. ¹¹ †Unun da but galak do yo yan ban yomgut: Amin diwari yabekbi pi ani do yomgut, ae amin diwari kombi amin pi yomgut, ae amin diwari aminon Gen Bin Tagisi yan tenjenok ani do pi yomgut, ae amin diwari pasto pi yomgut, ae diwari yoyinjet pi yomgut. ¹² Yoban unun da panmuwukbi panthagap aba Pinjokop dakon pi anakwa Kristo dakon giptim teban tanjek tagisi tosak. ¹³ ††Pi unun sigin tan anan kinakwan wigi nin morap kisi but kalonji egek nandan gadat bamisi anek Pinjokop dakon Monji pakyan si nandan imnen. Yan anapno panmuwukbi egip egipnin teban tanakwan Kristo iyi dakon anpak tagisi, unun dakon tilak abidonen.

¹⁴ Anek nin amin moniñ da aripmon sanjenek dima egipnen. Anek amin pangalak an amin, ae amin panjewal, ae top dakon mibili pakyan nandan amin unun dakon geni da ji dakon nandan nandan panji panabiñ panabiñ dima ani. ¹⁵ ††Nin gen unuden do mirak dima yopnen. Anek amin do but dasi galak tan yomyom anpak anek gen bamis gin yonen. Yan anek nin miñat aminyo tebaisi agek Kristokon tagok tagok anen. Kristo unun panmuwukbi dakon busuni. ¹⁶ Unun da busunin yigakwan giptim dakon sanjenek morapni unuden sanjenekwa giptim tebaisi tosok. Anakwan giptim diwat morap kalonji kalonji pini anakwa amin do but dasi galak tan yomyom anpak anakwa giptim tebaisi tagosok.

Panmuwukbi anpak kalugi ban ani

¹⁷ †Do nak gen kinda dayik do nandisat. Amin Tagi da manon da gen tebaisi yan yosot: Ji Amin Nwaknwar Kabu da anpak yokwi an unuden sanjenek dima ani. Nandan nandan wagi si upbal tan, ¹⁸ ae nandan nandan unun pilin tuk yombem. Butni unun sopbi, do nandan nandan unun wagi minisi, ae Pinjokop dakon egip egip da wanga ekwan. ¹⁹ Anpak an unun do

† 4:6 1Ko 12.6 †† 4:7 Ro 12.3,6 † 4:8 Kap 68.18 †† 4:9 Jn 3.13 †† 4:11 1Ko 12.28 ††† 4:13 Kol 1.28 ††† 4:15 Kol 1.18; 2.19 § 4:17 Ro 1.21; 1Pi 1.14

mayagi dima nandan. Yokwi ak do mibilisigwan pigek an, ae anpak inani mibili mibili ak do buri pidon.

²⁰ Ji Yesu Kristo dakon gen kili nandawit yan nandisat. Ae gen bamis Yesukon tosok yan kili dayin dekgwit. Nak nandisat, ji Amin Nwaknwar Kabu dakon anpak unun dima ani do dayin dekgwit. ²² ††Jiyo kisi kalip but kalipmi dakon anpak ban awit. But kindap toptopmi da but kalipmi jonjokban wagi yokwis asak. Do ji anpak kalipmi unun wiririk mudanek but nandan nandan kulabik aba kalugisak. ²³ ††Nandan nandan unun si kalugisak. ²⁴ ††Ji miñat aminyo kalugi dagoni. Unun Pinjokop da iyi aban miñat aminyo kalugi daganek Pinjokop iyi yombem an. Pinjokop unun kilegisi ae telagisi.

²⁵ ††Do top anpak unun yipni. Ji morap kisi panmuwukbi diwari do gen bamis gin yoyini. Nido, nin morap kisi giptim kalonji dakon diwatni.

²⁶ †† “Ji butjan nandan kan, kan kimotni. Yokwi di abam.” Ji butjan sigin nandan egakwa gildat dima pigisak. ²⁷ Sunduk do yoma dima wital imni. ²⁸ Kabo noknok kabo sanjenek dima noni. Kisitji da pi bamisi an kimagek yo morapmi timigek wadak wadak amin panpulugoni. ²⁹ ††Gen yokwi mibili mibili dima yoni. Amin alegi tagi panjeban ani dakon gen banjin yoni. Gen unuden nandan amin unun dakon butni panjeban asak. ³⁰ †††Ji anpak yokwi anek Pinjokop dakon Telagi Wupni bupmi dima imni. Pinjokop da Telagi Wup damgut unun iyi dakon miñat aminyosi ekwan dakon tilak. Ae bisap madepmon yokwikon ban timigek pulugan depjak yan unun da nolisak. ³¹ †††Butjikon da nandan yokwi tok, ae butjanmon da gen pap yogok, ae butjan, ae but sigok, ae yanba yokwi tok, ae anpak yokwi mibili mibili unun wagi si yopman mudoni. ³² †††Panmuwukbi diwari do anpak tagisi an yomiñek but dasi galak tan yomni. Pinjokop da Kristo da manon diwarisi yopman damisak, yan gin ji diwarini yopman yomni.

Ji tenjenikon egipni

5 ¹⁸ Pinjokop da ji but dasi galak tan damisak. Anakwan monji gwayonisi ekwan, do anpak iyi asak unun ban ani. ² ¹⁹ Kristo da but dasi galak tan nimiñek nin panpulugok do anek iyi dakon egip egipni parekgit, yan gin jiyo kisi amin do but dasi galak tan yomyom anpak ban yolek ani. Egip egipni unun paret kibani tagisi nan yan Pinjokop do parekgit.

³ Ji yumabi anpak gat, ae anpak inani morap dimasi ani, ae amin dakon yo do pindak galaktok dimasi ani. Pinjokop dakon miñat aminyo nin, unuden anpak dakon gen dimasi yonen. ⁴ Gen inani dima yoni, ae nandan kokwini tagi dima amin da gen yon unuden dima yoni, ae jigilagon da gen yokwi dima yoni. Anpak unuden nin da dimasi agagi. Pinjokop ya yan iyinen unun da tagisi asak. ⁵ ²⁰ Yan si nandan, yumabi anpak an amin

† 4:22 Ro 8.13; Kol 3.9 †† 4:23 Ro 12.2 § 4:24 WW 1.26; Kol 3.10 †† 4:25 Sek 8.16; Kol 3.8-9 † 4:26 Kap 4.4; Jem 1.19-20 § 4:29 Kol 4.6 †† 4:30 Ais 63.10; Ep 1.13-14; 1Tes 5.19 †† 4:31 Kol 3.8 †† 4:32 Mt 6.14; 18.22-35; Kol 3.12-13 18 5:1 Mt 5.48 19 5:2 TP 29.18; Ibr 10.10 20 5:5 1Ko 6.9-10; Kol 3.5

gat, ae anpak inani an amin gat, ae pindak galaktok anpak an amin, unuden amin kabi Kristo gat Pinjkop gat da kila amal da kagagwan aripmi dima pigini. Pindak galaktok anpak unun da kokup kidat gawak yomanan yan asak.

⁶†Amin da anpak yokwi unun ani do nandanek top gen unun dayikdan. Mani geni dima nandani. Anpak unuden dogin Pinjkop da amin geni dima guramikgan unun do butjap madepsi nandan yomisak. ⁷ Do unuden amin gat not dima anek egipni. ⁸††Nido kalip ji pilin tukgwan egipgwit, mani abisok Amin Tagi da tenjenikon depgut, do ji tenjeni dakon minjat aminyo da yan agipni. ⁹ Tenjeni da anpak tagisi mibili mibili morap gat, anpak kilegi gat, ae gen bami gat panalon asak. ¹⁰ Amin Tagi da anpak si galak tosok unun wisin pindat do pi ani. ¹¹ Ji pilin tuk dakon anpak an amin gat gadat gadat dima ani. Anpak unuden da bami tagi dima ton. Ji da minjat aminyo anpak unun yokwi yan yolinja pindatni. ¹² Anpak yokwi pasilikon da an unun mayagisi, unun do dima yogogi. ¹³†Mani tenjeni da anpak morap dakon mibili panalon aban nomansi tenjenan ton. ¹⁴††Ae tenjeni da yo kinda analon asak bisapmon, unun yo kisi amin da tagi pindari asak. Yan do anek gen on tosok:

“Dipmin pokdol amin gak pidoki.

Kimoron da pidanaki Kristo da tenjenan gamjak.”

¹⁵††ji pilik bamokji dakon kila tebaisi an kimotni. Amin nandan kokwini mini da aripmon dima agipni, amin nandan kokwini tagisi da aripmon agipni. ¹⁶ Abisok ji Pinjkop dakon pi ani dakon bisap. Mani abisok bisap ekwaman unun bisap yokwi, do kan kimotni. Bisap unun isal dogin di mudanban. ¹⁷ Nandan kokwini tagi dima amin da aripmon dima agipni. Amin Tagi dakon galaktok unun pakyanansi nandani. ¹⁸††Wain morapmi nanek but upbal dima ani. Anpak unuden da ji panupbal an. Pinjkop dakon Wupni yipba jikon tugosak. ¹⁹†††Ae Pinjkop dakon minjat aminyo diwar gat gen yoni bisapmon, kap papiakon kap ton gat, ae Pinjkop gawak imim dakon kap diwar gat, ae Telagi Wup da kap butjikon panalon asak, genji unun gat kisi timigek yoni. Anek Amin Tagi do gen kagasi ae butjiyo kisi da kap yan imni. ²⁰†Ae Amin Taginin Yesu Kristo da manon da bisapmi bisapmi yo morap do Pinjkop Dat ya yan iyin kimotni.

Pol da minjat eyo kili abi do yagit

²¹††ji Kristo do nandaba wukwan iminjek notji gawak yomin yomin anek egipni. ²²†††Minjat, ji Amin Tagi do gawat gawat anek nandaba wukwan iman, yan gin esi do yan ginsi anek egipni. ²³††Nido, Kristo da panmuwukbi dakon busunji yikdak, unun da tilak wili unun minjatni dakon busunji egisak. Panmuwukbi unun Kristo dakon giptimi, ae Kristo da yokwikon ban timikgit. ²⁴ Panmuwukbi unun Kristo do gawat gawat anek

† 5:6 Ro 1.18; Kol 2.4,8†† 5:8 Jn 12.36; Ep 2.13; Kol 1.13; 1Pi 2.9† 5:13 Jn 3.20-21†† 5:14 Ais 26.19; Ro 13.11†† 5:15 Kol 4.5††† 5:18 Lk 21.34††† 5:19 Kol 3.16§ 5:20 Kol 3.17§† 5:21 1Pi 5.5§†† 5:22 Kol 3.18; 1Pi 3.1§† 5:23 1Ko 11.3; Ep 1.22

nandaba wukwan iminjek ekwan, yan gin minjat ji yo morapmon esi do yan ginsi anyomni.

²⁵†††Kristo da panmuwukbi do but dasi galak tan yominjek panpulugok do iyi dakon egip egipni parekgit, yan gin wili ji minjatji but dasi galak tan yomin kimotni. ²⁶††Pakbi gat ae geni gat ban Kristo da panmuwukbini suganban telagisi awit. ²⁷††Panmuwukbi suganban iyi da dabilon wagil tagisisi asak do anek yan agit. Aban jimjimi mini ae garak bo ae yo unuden minisi anek telagi ae gulusunni mini egipni yan do agit. ²⁸ Wili ji disi dakon giptim do galak ton, yan gin minjatji but dasi galak tan yomni. Amin kinda minjatni do but dasi galak tan imisak, unun amin da iyi do yan gin nandisak. ²⁹ Nin nandan, amin kinda iyi dakon giptim tim do uwal dima an imgut. Giptimni jap iminjek kilani tagisi asak. Kristo da panmuwukbi do yan gin asak, ³⁰ nido nin Kristo dakon giptim dakon kandap ae kisi dabiloni. ³¹†††Pinjkop dakon papia da yan yosok: “Yan do anek amin kinda menj datyoni yopman degek minjatni gat gadanbal bamori da giptim kalonji gin asak.”

³²†††Gen pasili on dakon mibili unun madepsi, mani nak unun yan yosot, gen on Kristo gat panmuwukbini gat do yosok. ³³ Mani wili kalon kalon ji da disi do but dasi galak ton, yan gin minjatji do yan gin nandani. Ae minjat ji esi do nandaba wukwan yomni.

Pol da minjat monjiyo gat ae menj datyo gat do yagit

⁶†††Minjat monjiyo, ji menj datyosi dakon gen guramik kimotni. Nido ji Amin Tagikon kili gadawit, ae anpak unun ji da ani do nandisak. ²††Pinjkop gen papiakon gen yan tosok, “Gak menj datgo dakon pinbinisi egi kimagek geni guramikgi.” Gen teban yan teban tokni ton kabikon da on da mibiltok asak. ³ Yan teban tok gen yan tosok:

“Gak yan abi kan, pi morap akdisal unun abi bami tagisi tokdan.

Ae on miktimon bisap dubak egipdisal.”

⁴†††Dat, ji minjat monjiyosi dakon buri dima sugoni. Minjat monjiyosi panmilip anek Amin Tagi dakon gen yoyindetni.

Pol da oman monji gat mibiltok amin gat do yagit

⁵†††Oman monji, ji mibiltok aminji do pasalek pinbini egek geni guramitni. Kristo dakon gen but dasi nandanek guramikgan, unun da tilak geni guramitni. ⁶ Unun da amin tagisi yan dandani yan do kapmatjok egipni bisapmon pi tagisi di abam. Dima. Nin Kristo iyi dakon oman monji gin ekwaman yan nandanek butjikon da Pinjkop dakon galaktok yol do but galaksi nandani. ⁷ Ji but dasi nandanek pi ani. Ji amin dakon pi ani bisapmon nin Amin Tagi dakon pi ban aman yanon da nandanek ani. ⁸††Nandani, oman monji bo oman

§†† 5:25 Kol 3.19; 1Pi 3.7§† 5:26 Tit 3.5§† 5:27 2Ko 11.2; Kol 1.22§†† 5:31 WW 2.24; Mt 19.5§§† 5:32 PA 19.7§§§ 6:1 Kol 3.20 18 6:2 GT 5.16 19 6:4 Kap 78.4; YT 22.6; Kol 3.21 20 6:5 Kol 3.22-23; Tit 2.9-10; 1Pi 2.18 21 6:8 2Ko 5.10; Kol 3.24-25

monji dima mani amin kinda pi tagisi asak kan, Amin Tagi da yuman nogi tagisi imdisak.

⁹ †Ae mibiltok amin jijo kisi oman monjisi do anpak tagisi an yomni. Pasol pasol yomyom anpak unun yipni. Amin Tagi Kwen Kokup egisak unun ji ae ununyo kisi dakon Amin Tagi. Unun da minat amin morapyo kisi dakon anpak tilak kalonjikon gin kokwinikdak.

Panmuwukbi unun emat amin yombem

¹⁰ Nak geno wasip ak do yan yosot. Ji Amin Tagikon gadawit, do tapmim madep morapni do nandanek tebaisi atni. ¹¹ ††Pinjop da emat dakon yo kabi nimisak unun pani. Panjek tebaisi agek Sunduk dakon panjkewal mibili mibili unun tagi pabin yopni.

¹² †Pakyanansi nandani, nin amin gat emat dima wamangaman. Nin wup yokwisi tapmimi ton gat, ae kon miktim kila an gat, ae yo tapmimi ton mibili mibili on pilin tuk tosok bisapmon miktim kila an, ae kon kwen ekwan gat emat aman. ¹³ Do ji Pinjop da emat dakon yo damisak unun kisi morap timigek bisap yokwikon emaron tebai tagi atni. Ae emat dagosak bisapmon ji tebai sigin atni.

¹⁴ ††Ji tebai atni. Anjek gen bami nan boban napmi do wamni. Anjek anpak kilegi ban pibit kutnok yan pani.

¹⁵ ††Ae Pinjop da but yawot nimisak unun dakon Gen Bin Tagisi yan tenjeroni. Ununan kandap gwil yan pani. ¹⁶ Ji emat dakon yo morap unun timigek, nandan gadatyo kisi abidanba unun da pasikji asak. Anjek Yokwi Ami unun dakon dikdik morapni milen asipmi ton ji yaman damisak unun tagi pabin yopni. ¹⁷ †††Pinjop da yokwikon ban kili timikgit yan nandani. Unun nandak nandak da busun kutnokji asak. Yan anjek Telagi Wup

† 6:9 Ro 2.11; Kol 4.1 †† 6:11 Ro 13.12; 2Ko 10.4 † 6:12 1Pi 5.8-9 †† 6:14 Ais 11.5; 59.17; 1Tes 5.8 †† 6:15 Ro 10.15 ††† 6:17 Ibr 4.12

dakon emat agak siba abidoni, unun Pinjop dakon gen. ¹⁸ †††Telagi Wup da tapmimon bisapmi bisapmi bisit an kimotni. Bisit mibili mibili ak do pi tebaisi anjek Pinjop da ji panpulugosak do bisit iyini. Kila tebai anjek unun anpak dima yipman detni. Bisapmi bisapmi Pinjop dakon minat amin morapyoni do bisit ani.

¹⁹ †Ae Pinjop bisit iyinba nakyo kisi anpulugosak. Anjawan geni nak da gen kagakon yipmanjakwan pasol pasol abin yipmanjek Gen Bin Tagisi dakon gen pasili yan tenjeronen. ²⁰ ††Pinjop da iyi Gen Bin Tagisi on yan tenjeronen do yabekban kigim. Ae unun dogin anjek nak dam tebanon yigek nap tebanban nak anteban awit. Nak Gen Bin Tagisi yoken dakon pi tosok, do Pinjop bisit iyinba nak anteban aban pasol pasol abin yipmanjek minat aminyokon madepsi yan tenjeronen. Pinjop da yanji aben do nandisak.

Pinjop da panpulugosak do Pol da bisit agit

²¹ †††Tikikus da pi nian agim ae nian egisat dakon but piso gen dayisak. Tikikus unun notninsi, ae Amin Tagi dakon oman amini tagisi kinda. ²² Unun yabekgo jikon obinjakwan nin nian ekwaman unun dakon geni dayisak, ae butji panjeban asak, mibili yan do yabekdat.

²³ Pinjop Dat gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da panmuwukbi morap ji dakon butji panyawot aban yawori tosok. Anjek unun da panjagap aban nandan gadat tebai anjek amin do but dasi galak tan yomni.

²⁴ Pinjop da minat amin morapyo Amin Tagi Yesu Kristo but dasi galak tan imin kimagek dima yipman dekan unun do nandan yawotni yomjak.

††† 6:18 Lk 18.1; Kol 4.2; 1Tes 5.17 † 6:19 Kol 4.3-4; 2Tes 3.1 †† 6:20 2Ko 5.20; Plm 9 ††† 6:21 Ya 20.4; Kol 4.7-8; 2Ti 4.12

Pilipai

But piso gen

Pol tap pakbi idap pudanek wasok wasoksi Yurop miktim kin altagit bisapmon, Pol kin Masadonia Provinskon kokup pap Pilipai unudon Gen Bin Tagisi yan tenjenagit (Yabekbi 16.8 40 unudon koki). Don ae kokup kindakon panji egakwan dam tebanon yipgwit. Amin da dam tebanon Rom bo egipgut yan nandan. Dam tebanon egipgut bisapmon amin di da Pilipai panmuwukbi dakon nandan gadat panupbal ak do nandan dakon geni nandagit. Nandanek unun gen do butjik nandagit, mani iyi dam tebanon egipgut unun do butjik dima nandagit. Pol unun Yesu do nandan gadat anek but galaksi nandagit.

Kalip Pol monej ae yo kabi do wadak wadak aban Pilipai amin da anpuluganek monej yopba kiwit. Do Pol da on papiakon but galak gen mandagit. Ae dam tebanon egakwan nandaba kik anek but yokwi nandani yan do nandan gadatni panjeban agit.

Pol da Pinjop da but galak do yo madep yomgut unun do yoyisak. Unun egip egip kalugi Yesu Kristokon nan abidawit unun do yoyisak. Yan yoyisak, unun Juda amin dakon gen teban yolek unun kosiron da but galak dakon yo unun dima abidawit. Yesu kalon nanjin nandan gadan iminjek abidawit. Pol unun Pilipai amin da Kristo dakon anpak abidan kimagek yoyinjet toptopmi do kan kimotni do nandisak. Kristo unun iyi do amin madep yan nandanek iyi dakon galaktok dima yolgit. Unun iyi pinjisi egek Pinjop da pi imgut unun bangin agit. Pol da yan yosok, minjat aminyo Kristo gat gadan kimagek ekwan unun da Pinjop dakon but yawot abidanek kisik kisik ekwan.

On papia manjiki bisapmon Pol Pilipai panmuwukbi do but dasi galaktan yomisak yanji kokdisal.

Pilipai amin da Pol gat gadat gadat awit do Pol but galaksi nandagit

(Kilapmi 1-4)

1 †Nak Pol gat ae Timoti gat nit Yesu Kristo dakon pi monjini. Nit papia on Yesu Kristo dakon minjat aminyo morap kisi kokup pap Pilipai ekwan ji do mandamak. Ji gat ae panmuwukbi unun dakon kila amin gat ae pi amini ji do mandamak. ² Pinjop Datnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da ji do nandan yawok daminjek panpuluganbal butji yawori tosak.

Pol da Pinjop ya yan iyigit

³ Ji do nandisat bisap morapmon Pinjopno ya yan iyisat. ⁴ Ji do bisit asat bisap morapmon nak kisik kisi-gon da asat. ⁵ Nido Gen Bin Tagisi wasanek nandawit gildaron da win abisok ekwamanon ji da nak anpuluganba Gen Bin Tagisi unun dakon yan tenjenok pi aman. ⁶ ††Nak yanji nandisat, Pinjop da jikon pi tagisi wasagit unun sanjenek anan kinakwan Yesu Kristo da tobil apjak bisap madepmon wasip akdisak. ⁷ Ji unun nak da but kagagwan ekwan, do asi nak but dasi galak tan damisat. Pinjop da nandan yawotni do anek nak gat ae ji gat kisi yo tagisi nimir nimir asak. Dam tebanon egisaron, bo wanga egek Gen Bin Tagisi anjutanjek anteban asaron, nandan yawotni do anek panpulugok madepsi asak. ⁸ Pinjop da nandisak, Yesu Kristo da amin do but dasi galak tan yomyomni unun

nak da buron yipgut da tanakwan nak ji kisi morap dandak do tagisi nandisat.

⁹ Nak ji do bisit yan asat: Jikon amin do but dasi galak tan yomyom anpak unun sigin madepsi anakwa pap tosak, ae nandak nandakji gat ae nandan kokwinji gat tagisi tan damjak. ¹⁰ †Anakwan anpak morap nandan kokwin anek anpak tagisi bangin pan egipni. Anek Kristo da tobil apjak bisapmon ji wagil gwaljigi mini ae diwarisi mini egipni. ¹¹ Ae anpak kilegi dakon bami Yesu Kristokon da abisak unun da jikon tugosak. Anakwan amin da kanek Pinjop man madep iminjek anjisi-ni.

Pol dam tebanon egipgut, unun da Gen Bin Tagisi anteban agit

¹² Not kabino, yanji nandani. Dam tebanon nepman unun da Gen Bin Tagisi dakon kosit sopsop dima asak. Unun da Gen Bin Tagisi anjiren asak. ¹³ ††Emat amin morap gapman dakon kila amin madep dakon yut on kila anek ekwan gat, ae minjat aminyo diwari gat da nak Kristo yoldat unun do anek dam tebanon nepman yan kili nandawit. ¹⁴ Panmuwukbi not morapmi unun da nak dam tebanon egisat yan nandawit, do Amin Tagi da butni panjeban aban pasol pasol yipmanjek Pinjop gen yan tenjenok do pi tebaisi an.

¹⁵ Asi, Kristo dakon gen yan tenjenok an amin diwari da nak do nandaba yokwi tok anek abin nepmanjan, nido nak Kristo do yan tenjenok tagisi asat dakon man

† 1:1 Ya 16.12-40 †† 1:6 1Ko 1.8

‡ 1:10 1Tes 5.23 †† 1:13 Ya 28.30

taŋ namisak. Mani diwari nak da pi asat unun do but galaksi nandaneŋ ununyo kisi da Gen Bin Tagisi yaŋ tenŋeŋ. ¹⁶ Unun amin nak but dasi galak taŋ namineŋ yaŋ tenŋeŋok pi aŋ, nido Piŋkop da nak Gen Bin Tagisi aŋteban abeŋ do dam tebanon nepgut yaŋ nandaŋ namaŋ. ¹⁷ Mani amin diwari man madep timit do pi aŋek Kristo dakon gen yaŋ tenŋeŋ. Nandak nandakni tagi dima. Nak dam tebanon egapbo jigi di gat saŋbeŋek nam do aŋek aŋ. ¹⁸ Butni tagisi taŋakwan yoŋ bo butni tagi dima taŋakwan yoŋ nak unun do nandaba kik dima asat. Yo madep unun Kristo dakon Gen Bin Tagisi yaŋ tenŋeŋ. Nak unun do but galaksi nandisat, ae don but galak madep sigin nandakeŋ.

Pol dima kimagek sigin egek Pilipai amin paŋpulugok do nandagit

¹⁹ †Asi nak but galaksi nandaneŋ egipbeŋ. Nido, ji da nak Piŋkop da aŋpuluganakwan Telagi Wup Yesu Kristo da yabekgit unun da nandaŋ gadatno aŋteban asak do bisit aŋ yaŋ kilɩ nandagit. Yaŋ aŋ do nak nandisat, abisok yo noman taŋ namaŋ unun da nak aŋpulu-gaŋban tagisi egipdisat. ²⁰ Nak but galaksi nandaneŋ yaŋsi nandisat: Nak mayatok aripmi dima pakeŋ. Nik-ba kimokgeŋ do yoni kaŋ, nak teban taŋek naga aŋpak asat unun aŋpak naŋgin yolek Kristo aŋkisikeŋ. Bo egipbeŋ do yoni kaŋ, aŋpak morap asat unun da Kristo man madep imjak yaŋsi nandisat. ²¹ ††Nak yaŋsi nandisat: Egipbeŋ bisapmon yo morap abeŋ unun da Kristo man madep imdisak. Ae kimokgeŋ kaŋ, abisok egip egip asat unun si yapmaŋek yo wukwisi abidokdisat. ²² Nak dima kimagek sigin egipbeŋ kaŋ, Kristo dakon pi abo bami tagisi tokdaŋ. Egipbeŋ bo kimokgeŋ? Ni kosit da tagi asak unun dima nandisat. ²³ †jigisi nandisat, nido nandak nandak bamori asat. Kinda unun yaŋ: Nak kimagek egip egipno yipmaŋek kiko Kristo gat egip do nandisat. Unun da miktimon egip egip yapmaŋek wukwisi asak. ²⁴ Mani miktimon egek ji paŋpulugokeŋ kaŋ, unun da tagisi asak. ²⁵ Asi, Piŋkop da miktimon egipbeŋ do nandisak unun nandaŋ gadaŋ kimokdot. Miktimon ji gat egek paŋpulu-gaŋapbo nandaŋ gadatji teban taŋakwa but galaksi nandani yaŋsi nandisat. ²⁶ Do nak don jikon aeno abiŋ altaŋ damdisat. Aŋapbo ji nak do but galak nandaneŋ Yesu Kristo aŋkisini.

Piŋkop da Pilipai amin jigiyu kisi pani do nandisak

²⁷ ††Yo nianen di noman taŋ namni unun do dima nandani. Yo madep unun ji disi aŋpak kilegi aŋek Kristo dakon Gen Bin Tagisi guramik kimotni. Yaŋ aŋakwa nak abiŋ ji dandakeŋ, bo dubagikon egek genji gin nandakeŋ kaŋ yaŋsi nandakeŋ: Ji but kalonon da tebai agek Kristo dakon Gen Bin Tagisi nandaŋ gadani do amin paŋtagap ak do pi aŋ yaŋ nandaŋ dabeŋ. ²⁸ Ji uwalji do dima pasolni. Uwalji do dima pasolni kaŋ

† 1:19 2Ko 1.11 †† 1:21 Gal 2.20 † 1:23 2Ko 5.8 †† 1:27 Ep 4.1; 1Tes 2.12

unun da yaŋ yolisak: Piŋkop da ji yokwikon baŋ pulugaŋ depdisak, mani uwalji si pasildaŋ. ²⁹ ††Piŋkop da ji do tagisi nandaneŋ Kristo nandaŋ gadaŋ imni do bik-bik damgut. Ae unun gin dima, Kristo dakon man do jigiyu kisi pani do nandaban tagisi asak. ³⁰ Nak gat ji gat kisi Kristo dakon man do aŋek jigiyu pamaŋ. Kalip nandaŋakwa jigiyu pagim da ae sigin pasat dakon geni disi nandaŋ.

Nin but kalonŋsi egek amin do aŋpak tagisi aŋ yomneŋ

2 Ji Kristo da butji paŋteban aŋakwan bo akgaŋ? Ji but dasi galak taŋ damisak do butji yawori bo tosok? Ji Telagi Wup da egip egipmon but kalon aŋek bo ekwaŋ? Ji not do but dasi galak taŋ yomineŋ bupmi nandaŋ yomaŋ, ma? ² Yaŋ kaŋ ji nandak nandak kalonŋ baŋgin paŋ egipni, ae not do but dasi galak taŋ yomineŋ but kalonŋsi egipni. Yaŋ ani kaŋ, nak dakon kisik kisik madepsi pap tosak. ³ ††Ji disi dogin nandaba kik aŋek yo dima ani, bo man madep pak do aŋek yo dima ani. Amin diwari do gawak yomineŋ man madep yomni. ⁴ ††Disi dogin dima nandani. Amin diwariyo kisi tagisi egipni do nandani.

Kristo piŋbi ekwan Piŋkop da aŋenakgit

⁵ Ji Yesu Kristo da nandak nandak pagit yaŋ gin pani. ⁶ †Yesu unun iyi Piŋkop egipgut, mani Piŋkopmon egip egipni unun tebai dima abidagit. ⁷ ††Unun yipmaŋek oman monji kinda dakon aŋpak yolek amin dagaŋek altaŋ. ⁸ ††Amin da kaŋba aminsi egipgut. Aminsi egek don gawat gawat aŋek Datni dakon galaktok yolek kimakgit. Asi, gen guramigeŋ tilak kindapmon si kimakgit bisapmon mayatok madepsi pagit. ⁹ ††Yo yaŋ agit do Piŋkop da Yesu dakon man madepsi aŋenagek kwensi yipgut. Man madep imgut unun man morap diwari yapmaŋ mudaneŋ man wukwisi kinda imgut. ¹⁰ †††Piŋkop da yaŋ agit nido amin morap Kwen Kokupmon ae miktimon ae amin kilɩ kimakbi ae wup miktim kagagwan ekwaŋ unun kisi da Yesu dakon man madep do aŋek ŋwakbeŋ aŋ imni yaŋ do agit. ¹¹ †††ŋwakbeŋ aŋ imineŋ amin kisisi da yaŋ yokdaŋ, “Yesu Kristo unun Amin Tagi.” Yaŋ yaŋakwa Piŋkop Dat da man madep pasak.

Nin miŋat aminyo da binapmon tenŋeŋini toŋ da ekwamaŋ

¹² Not kabinosi, kalip nak ji gat egapbo geno nandaneŋ guramikgwit. Abisok nak ji gat dima ekwamaŋ, mani yaŋ dayisat, ji nak da abisok gen on mandaŋ damisat unun guramik kimotni. Piŋkop da ji yokwikon baŋ timikgit, do pasal nimnimikyuo aŋek pi madepsi aŋek Piŋkop da ji do but galak do wup dakon yo tagisi timitni do manjigit unun timitni. ¹³ Yaŋsi ani, nido Piŋkop da iyi jikon pi asak. Unun da geni guramitni do

†† 1:29 Ya 16.19-40 ††† 2:3 Gal 5.26 ††† 2:4 1Ko 10.24 † 2:6 Jn 1.1-2; 17.5 †† 2:7 Jn 1.14; 2Ko 8.9 ††† 2:8 Ibr 5.8; 12.2 †† 2:9 Ya 2.33; Ep 1.20-21; Ibr 1.3-4 ††† 2:10 Ro 14.11 †† 2:11 Ro 10.9

ji dakon but panthagap asak, ae galaktokni yolni do tapmim damisak.

¹⁴ Yo morap anikon, nandaba yokwi tok anek gen emaron da dima ani. ¹⁵ †Yan ani kan, minjat amin morap da dandaba gulusunji mini ae yokwisi mini da egipni. Miktimon yokwi pakpak amin unun da binapmon egek Pinjkop dakon monjini gwaljigi mini egipni, ae gik da yan tagisi tenjenoni. ¹⁶ Minjat aminyo panpulganekek egip egip bamisi egipni do Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi yoyini. Yan ani kan, don Kristo da tobil miktimon apjak bisapmon nak but galaksi nandakdisat. Nido pi madepsi jikon agim unun pi isali dima asak.

¹⁷ Nandan gadatji unun paret yombem kinda nan Pinjkop do iman. Ae naga jiggi pasat unun da Pinjkop do paret anek wain tagalgar unun yombem asak. Yan do anek but galaksi nandisat. ¹⁸ ††Do jiyi kisi nak gat but galak nandanekek egipnen.

Pol da Timoti Pilipai yabekban kisak do yagit

¹⁹ Amin Tagi Yesu da kosit aban piosak kan, kilil ununjok Timoti yabekgo jikon opdisak. Don ae tobil apjak bisapmon ji nian ekwan dakon gen bin nandanekek unun gen da kisik kisik namjak. ²⁰ Timoti yombem amin di nak gat dima ekwaman. Unun ji nian ekwan ae ji panpulgok do nandak nandak madepsi asak. ²¹ †Amin diwari iyi dogin nandan. Yesu Kristo dakon yo do dima nandan. ²² Mani ji Timoti unun amin kilegisi unun pakyansi nandan iman. Monji da dat panpulgog unun da tilak Timoti da nak anpulganganban Gen Bin Tagisi yan tenjenomak. ²³ Mibiltok yo noman tan namdan unun pindagek don Timoti tepmisi yabekgo opjak. ²⁴ Ae Amin Tagi da anpulganganban nakyi kisi donjok obin dandanekek yanji nandisat.

Pol da Epaprodaitas yabekban Pilipai kisak do yagit

²⁵ ††Mani abisok Epaprodaitas nan yabekgo jikon tobil opjak do nandisat. Unun notno ae pi isalno. Nit Amin Tagi dakon emat amin ekwamak. Ji da yabekba nagon obin nak anpulgogit. ²⁶ Epaprodaitas ji dandak do tepmisi nandisak, ae but yokwi yo kisi asak, nido sot madepsi da abidagit dakon geni ji kilil nandanekek bupmi madepsi nandawit, mibili yan do bupmi nandisak. ²⁷ Unun bamisi. Sot obisi anek palisi kimakgit, mani Pinjkop da bupmi nandan iminek anmilip agit. Ae nakyi kisi bupmi nandan namgut. Nido kimakgit tam nak but yokwi madepsi nandakom. ²⁸ Do jikon yipbo opjak do tagisi nandisat, nido ji unun aesi kanek but galaksi nandanekek egipdan, ae nak dakon but kisi yawori tokdisak. ²⁹ Jikon abin altosak bisapmon kisik kisik anek Amin Tagi da manon da abidoni. Asi, unuden amin do man madep yomni. ³⁰ Nido unun Kristo dakon pi anek palisi kimakgit. Ji nak anpulgog do nandawit, mani Epaprodaitas da ji da tamokon obin nak anpulganekek pali kimakgit.

† 2:15 Dan 12.3; Pil 1.10; 1Tes 2.19 †† 2:18 Pil 3.1; 4.4 † 2:21 Ti 4.10 †† 2:25 Pil 4.18

Amin kinda Kristo nandan gadan imisak unun amin kilegisi

3 Not kabino, wasip do yan dayisat, ji Amin Tagi dakon minjat amin kabini do kisik kisik ani. Kalip papia diwari ji do mandan damgum unuden ae mandak do dima kurak tosot, nido gen unun da ji panpulgokdisak. Gen unun yan:

² Amin diwari yan yon, gak Pinjkop da amin kilegi yan gayisak do nandisal kan, giptim mandak dakon anpak yolek abi. Yan yon amin jon pinan yokwi yombem. Nandak nandakni yokwi ae anpakni yokwi, do unuden amin do kan kimotni. ³ ††Nido nin dagin Pinjkop dakon amin kabi bamisi ekwaman. Nin Pinjkop dakon Wup da tapmimon Pinjkop gawak imaman, ae Yesu Kristo da nin do yo madepsi agit unun do nandanekek man madep imaman, do Pinjkop da nin dogin nandaban kilek tosok. Nin da pi kinda ano Pinjkop da nindaban nin amin kilegisi aman unun dakon kosit kinda dimasi tosok yanji nandaman.

⁴ †††Nak naga kalip Pinjkop da inamon amin kilegisi egipben do amin diwari yapmanek pi madepsi agim. Do man madep pak do nandisat kan tagi paken. ⁵ †††Nido, men da analanban gildat 8 yan mudanekwan mukwa sogok amin da giptimno mandawit. Nak Israel amin kinda, Benjamin da kabikon nani. Nak Ibru aminsi kinda, nak Ibru amin dakon yawi diwatsi. Nak Parisi kabikon nani kinda, nak gen teban morap guramik kimokdot. ⁶ †Nak Pinjkop dakon pi madepsi anek minjat aminyo Kristo nandan gadan imgwit obisi panpupal agim. Ae Juda amin dakon gen teban yolapbo gulusunjo kinda dima kawit.

⁷ ††Kalip unun yo morap anapbo mano ton ae unun da anpulganganban Pinjkop da nandaban kilek tosok yan nandagim, mani abisok koko yo isali asak. Abisok nak Kristo dogin nandisat. ⁸ Asi, yo morap ak do nandagim bo ae yolapbo Pinjkop da kanban kilek tosok yan nandagim, unun wagil yo isalisi. Nido, Amin Tagino Yesu Kristo nandan imisat unun do nandako yo bamisi asak. Do nak anpulgog do yo agit, nak unun do nandanekek Kristo dakon anpak abidagit. Ae nandak nandaknokon da kalip yo diwari yolek agim unun yo isalisi yan nandisat. Yesu Kristo nanjin tebai abidanekek ⁹ †††iyikonsi egipben do nandisat. Nak gen teban tagisi guramikdat do Pinjkop da inamon nak amin kilegisi yan dakon nandak nandak dimasi pasat. Nak Kristo nandan gadan imisat, anapbo Pinjkop da amin kilegi yan nayisak. ¹⁰ †††Kristo pakyansi nandan im do nandisat. Unun kimagek aeni pidagit, do tapmimni nagon tosok do nandisat. Ae tepmi pagit unuden gin paken do nandisat. Ae kimot do anek nandak nandak pagit unuden gin paken do nandisat. ¹¹ Nido, Pinjkop da nakyi kisi kimoron nan aban pidoken do nandisat.

†† 3:3 Ro 2.29 ††† 3:4 Ya 22.3 ††† 3:5 Lk 1.59; Ya 23.6; 2Ko 11.22 † 3:6 Ya 8.3 †† 3:7 Mt 13.44-46 ††† 3:9 Ro 3.21-22 †† 3:10 Ro 6.3-5; 8.17

Pol si teban tanek timtim yanek tilagonsi kisak

¹² †Nak Kristo dakon anpak unun kili abidanek arip-nosi anapbo Pinkop da gulusunno kinda dima kosok yan dima nandisat. Mani Yesu Kristo pakyansu nandan imim anpak unun nan yoldat. Nido, nak iyi do manjigit bisapmon anpak unuden aber do manjigit. ¹³ Not kabino, nak Kristo pakyansu nandan imim anpak unun kili abidagim yan dima nandisat. Mani napbi gwapbo kindakon agisat yan nandisat. Yo kalip agim unun do nandak nandak dima asat, nak yo morap don noman tokdan unun do nandak nandak ban asat. ¹⁴ ††Nak tapmimno kisi paregek timtim yanek tilagon kin altanek tomnino unun abidoker do pini asat. Tomni unun yan; Nak Yesu Kristo pakyansu nandan iminek Pinkop dakon yan ilit yolek Kwen Kokupmon wigiker.

¹⁵ †Pinkop dakon yo do nandak nandakji amin bami dakon tilak yombem kan, nandak nandakji nak dakon gat arip. Ae jikon da diwari nandak nandakni njwaknjwari tan yoman kan, Pinkop da nandak nandak unun panmilip anakwan galaktokni yolni. ¹⁶ Yo madep-si unun yan; Pinkop da ni anpak yolner do kili niyigit unun tebaisi timigek yolner.

¹⁷ ††Not kabino, ji nak dakon anpak ban yolek ani. Nin ji gat egipguman bisapmon anpak tagisi anapno amin diwari da pindagek yolgwit. Ji unun minat aminyo ban si pindak kimagek anpakni unun si yolni. ¹⁸ Nido, minat aminyo morapmi da Kristo dakon tilak kindap do uwal anek anpak yokwisi an. Bisap morapmi minat aminyo unuden do kili dayigim, ae abisok dabil pakbino si manakwa anpak yokwi an unun do aeno dayisat. ¹⁹ ††Giptim dakon galaktok da pinkopni asak. Ae anpak diwari amin da mayaktok pakpagi unun ban anek iyi do nandaba tagisi asak. Unuden amin miktim dakon yo morap dogin nandan, do Pinkop da panupbal aban Tipdomon pigikdan. ²⁰ †††Mani nin Kwen Kokup dakon minat aminyo ekwaman. Nin Amin Tagi Yesu Kristo yokwikon ban timit timit aminin da Kwen Kokupmon da pisak unun do nandan teban tanek jomjom aman. ²¹ †††Unun da iyi dakon tapmimon da yo morap kila asak, ae on miktim dakon giptimnin kulabik aban iyi dakon giptim yombem wagil tagisi akdisak.

Nin but kalon anek, kisik kisik anek, nandak nandak kilegi timigek egipner

⁴ †Not kabino, nak ji do but dasi galak tan daminek ji abin dandak do tagisi nandisat. Anek but galak madepsi nandisat, nido ji Kristo nandan gadan imgwit. Pi madep agim dakon tomnino unun ji mani. Notnoni, ji gen abisok dayisat unun da aripmon tebaisi atni.

² Yuodia gat ae Sintiki gat yansi dayisat, jil Amin Tagi nandan gadan imamal do jil pidok pidok yipmanek but kalon anjil. ³ ††Ae pi isalno tagisi, gak minat bamot unun panpuluganbi but kalon anjil do gayisat. Nido nak gadan nabal Gen Bin Tagisi yan tenjenok do pi

† 3:12 1Ti 6.12,19 †† 3:14 1Ko 9.24 † 3:15 1Ko 2.6 †† 3:17 1Ko 4.16 †† 3:19 Ro 16.18 ††† 3:20 Ep 2.6,19 ††† 3:21 1Ko 15.28,42-53 § 4:1 1Tes 2.19-20 †† 4:3 Lk 10.20

madepsi agiman. Ae Klemen gat ae nak dakon pi isalno diwari gat kisi da pi agiman. Unun amin kabi dakon mani unun egip egip teban papiakon tan yoman.

⁴ Bisapmi bisapmi Amin Tagikon gadanek kisik kisik ani. Aeno dayisat, kisik kisik anek egipni.

⁵ ††Anpak yaworisi anek egakwa amin kisi da anpakji tagisi pindatni. Nandani, Amin Tagi kilisok unun apdisak. ⁶ †††Ji yo kinda do nandaba kik dimasi ani. Bisapmi bisapmi jigisi do nandanek Pinkop iyini. Bisit iyinek, ya yan iyinek, panpulugosak do iyini. ⁷ †††Yan ani kan, Pinkop dakon but yawotni jikon tosak. Unun but yawot amin nin da mibili aripmi dima nandan pisoner. But yawotni da butji ae nandak nandakji panjutanban Yesu Kristokon gadanek tagisi egipni.

⁸ Not kabino, nak mibi gen kinda gat dayisat, unun yan. Bisapmi bisapmi ji unun dogin nandani: anpak bamisi, ae tagisi ae kilegisi, ae anpak wagil jimjimi minisi, ae yo gwaljigi minisi, ae yo tagisi morap, ae anpak nomanisi, ae anpak tagisi morap amin da aba pindatner do tagisi nandan, ji yo unuden dogin nandanek egipni. ⁹ ††Nak anpak morap ani do dayin dekgo nandawit, ae anpak morap abo nandawit, unun anpak morap ji bisapmi bisapmi an kimotni. Anakwa Pinkop but yawot ami da ji gat egipjak.

Pol da Pilipai amin da but galak do yo yopman imgwit unun do but galak nandagit

¹⁰ Ji da nak anpulugok do yo ayin unun do tagisi nandanek Amin Tagi ankisiasat. Asi, ji kalip nak do nandawit, mani nak anpulugoni dakon kosit kinda dima tan damgut. ¹¹ Nak da yo do wadanek gen on dima dayisat. Nak nandak nandak yan nan kili nandako pisagit: Nak yo kabino morapmi bo morapmi dima, unun do nandaba kik dima asat, kisi tagi gin yan nandisat. ¹² Bupmi aminsi egipber bo ae yo kabino morapmi panek egipber, unun kisi tagigin. Jap do anek egisat, bo butno tugon unun yo isali. ¹³ ††Nido, Kristo da tapmim naminakwan yo morap tagi aber.

¹⁴ Asi, ji da nak anpulugok do yo yopba opni do dima nandagim. Mani, ji anpak tagisi anek nagon gadanba jigji kalon panek nak do yo yopba apgwit. ¹⁵ †††Nak kalip Masadonia miktimon agek Gen Bin Tagisi dayiko ji nandan gadanek panmuwukbi kaluksi awit. Pilipai minat aminyo disi nandan, Masadonia miktim yipman dekgin bisapmon panmuwukbi minat aminyo kokup njwaknjwarikon nani di da moner di nak anpulugok do dima yopman namgwit. Ji dagin nak do yan awit.

¹⁶ Kokup pap Tesalonaika egapbo ji da moner ae yo di nak anpulugok do bisap morapmi yopman namgwit. ¹⁷ Yan yanapbo but galak do ji da ae anpulugoni do yosok yan di nandabam. Dima. Ji anpak tagisi sigin anakwa Pinkop da unun do tagisi nandisak do nandisat. ¹⁸ Ji da yo morap Epaprodaitas da kision da yopba apgwit unun kili timikgin. Abisok yono tugok tugogisi. Unun but galak dakon yo yopman namgwit

††† 4:5 Ibr 10.25; Jem 5.8-9 †† 4:6 Mt 6.25-34; Kol 4.2 ††† 4:7 Ais 26.3; Jn 14.27; Kol 3.15 †† 4:9 Ro 16.20 †† 4:13 2Ko 12.10 ††† 4:15 2Ko 11.9

uŋun paret kibanŋi tagisi yombem nanŋ ji da Piŋkop doimgwit. Piŋkop da paret uŋuden do galagisi nandisak.
¹⁹ Ae Piŋkop da yo morap nido wadak wadak aŋ uŋun ariŋjikon damjak, nido Piŋkop dakon yo tagisi morap uŋun Yesu Kristokon toŋ, do asi damdisak.

²⁰ Piŋkop Datnin mani dagok dagogi mini aŋkisiŋ ki-motneŋ. Uŋun asi.

Pol da Pilipai amin do gildat tagi yanŋ yoyigit

²¹ Yesu Kristo dakon miŋat amin morap do gildat tagi yanŋ yoyini. Paŋmuwukbi notnin nak gat idon ekwamaŋ

uŋun kisi da ji do gildat tagi yanŋ dayaŋ. ²² Ae Piŋkop dakon miŋat amin morap da gildat tagi yanŋ dayaŋ. Diwari kila amin madep Sisa da yut papmon pi aŋ, uŋun da nak da gildat tagi yanŋ dayikenŋ do gwayan gwayan tebai nayaŋ.

²³ Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandaŋ yawotni ji da wupmon tosak.

Kolosi

But piso gen

Kolosi unun kokup pap kinda Esia Provinskon tosok. Unun Epesas kokup pap da kapmatjok tosok. Pol da iyi unun panmuwukbi dima panalon agit, amin di da panalon awit.

Pol unun amin di da Kolosi amin dakon nandan gadatni panupbal ak do an unun dakon geni nandagit. Do nandan gadatni panjeban ak do papia on mandagit. Yan yoyisak, Kristo unun yo morap dakon busunji. (Gagi 1.15-20 ae 2.9-15 unudon koki.) Kristo kalon dagin nin yokwikon ban tagi timitjak, ae kosit njwakjwari kindakon da nin aripmi dima panpulugogi. Unun Kristo da dubagikon panjikdan. Kristo obakon da Pinjkop da yo morap wasagit, ae Kristo da pi agit do anek Pinjkop da yo morap yokwikon ban timitdisak. Kristo ninon egakwan nin minjat aminyo kalugi daganek Kristo dakon anpak yolek aman.

Pol da papia on mandan amin bamot do yoban papia anan Kolosi kigimal. Unun Tikikus gat ae Onesimus gat. (Gagi 4.7,9 unudon koki.) Pol da Pilimon do papia mandagit unjungwan Onesimus do morapmi yosok.

Kristo unun yo morap dakon busunji. Ae Pinjkop dakon egip egip ae anpak morap kisi unudon tujanbi da ton
(Kilapmi 1.1-3.4)

1 Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbi kinda. Pinjkop da iyi da galak togon yabekbi pi aben do nak manjigit. Nak gat ae notnin Timoti gat nit da ²Pinjkop dakon telagi minjat aminyo kokup pap Kolosi ekwan ji do papia on mandamak. Ji Kristo yol kimagek nit dakon padik padik ae saminit kabi ekwan. Nin Pinjkop Datnin da nandan yawok daminek butji panjyawot aban yaworisi tosok do bisit aman.

Kolosi amin da Yesu nandan gadan iminj kimakgwit

³ Nit ji do bisit amak bisap morapmon Pinjkop, Amin Taginin Yesu Kristo dakon Datni, ya yan iyamak. ⁴ Nido, nit da ji dakon gen nandagimak, unun yan: ji Yesu Kristo nandan gadan iminj kimagek Pinjkop dakon minjat aminyo but dasi galak tan yoman. ⁵ Ji yan an nido Pinjkop da ji do yo tagisi Kwen Kokupmon panoman agit da ton unun timitdaman yansi nandan, do nandan gadat anek amin do but dasi galak tan yoman. Gen Bin Tagisi dakon gen bami nandawit bisapmon yo Kwen Kokupmon ton yan ji kili nandawit. ⁶ On Gen Bin Tagisi jikon obinek miktimi miktimi kisi kigit. Yan anek madepsi paptan iren tanek minjat amin morapmon anpak tagisi panalon an yomisak. Ae Gen Bin Tagisi si abidawit gildaron da wasanek yan gin agit. Unun gildaron Pinjkop da asi amin do nandan yawot an yomisak unun nandaba pisagit. ⁷ Asi Epapras da Gen Bin Tagisi on dayin dekgit. Epapras unun Kristo dakon oman amin tagisi kinda, ae unun nin dakon pi isalnin, nin but dasi galak tan imaman. Unun da nit panpulanek Kristo dakon pi jikon tosok unun kilani tagisi

asak. ⁸ Unun da Telagi Wup da ji panjtagap aban amin do but dasi galak tan yoman unun do niyigit.

Pinjkop da Kolosi amin panjeban asak do Pol da bisit agit

⁹ Yan do, nit ji dakon gen nandagiman bisapmon unun gildaron gin wasanek Pinjkop da ji panpulugosak do bisit yipman deri mini amak. Bisit amak unun Telagi Wup da nandak nandak kilegi gat ae nandan kokwin mibili mibili tagi gat daminjakwan ni anpak ani do Pinjkop iyi nandisak unun nandaba pisosak. ¹⁰ Ji da Amin Tagi dakon minjat aminyo da anpak ani do nandisak unun ani do bisit amak. Ae pi tagisi morap ani unun bami tagisi tokdan. Anek Pinjkop do morapmi sigin pakyanji nandaba pisokdan. ¹¹ Ae bisit yanjo kisi amak: Ji Pinjkop da tapmim mibili mibili damjak, anjakwan unun dakon tapmimni tagisikon ji tebai agek but yaworon da jigi tagi guramitni. Ae kisik kisik ¹² anek Pinjkop Dat ya yan iyini. Unun da ji panpulanek yanjo yo ji do Kwen Kokup manjikbi da ton unun kisin da timik timik akdaman. Asi Pinjkop dakon minjat aminyo nin Pinjkop da tenjenikon ekwaman unun yo abidokdaman. ¹³ Pinjkop da nin pilin tuk da kision ban pulugan nipmanek monji Yesu unun but dasi galak tan imisak unun da kila asak da kagagwan nipgut. ¹⁴ Pinjkop dakon Monji da nin yuman nan nipmanek diwarinin wiririk nimgut.

Kristo unun Pinjkop da yo morap wasagit dakon busunji egisak

¹⁵ Kristo amin da kawit, unun Pinjkop, dabil da aripmi dima kokogi unun dakon wupmisi. Kristo unun Pinjkop da yo morap wasagit dakon busunji egisak.

¹⁶ Kristo da iyi yo morap wasagit. Miktimon yo pin-

† 1:3 Ep 1.15-16 †† 1:5 Ep 1.13; 1Pi 1.4 † 1:7 Kol 4.12; Plm 23

†† 1:9 Ep 1.16-17 †† 1:11 Ep 1.19; 3.16 ††† 1:12 Ep 1.11,18 ††† 1:13 Lk 22.53; Ep 2.2 § 1:14 Ep 1.7 §† 1:15 Jn 1.18; 2Ko 4.4

dakgamaŋ unjun gat ae Kwen Kokup yo dima pin-dakgamaŋ unjun gat kisi wasagit. Ae kila amin madep gat ae aŋelo madep gat ae wup tapmimi toŋ gat ae yo kila ani do yaŋdagok aŋyobi mibili mibili gat kisi wasagit. Asi, Piŋkop da yo morap Yesu da kisiron da wasagit, ae yo morap unjun iyi dakon.

¹⁷†Yo morap dima noman taŋakwa Kristo kili egipgut. Ae yo morap iyi da kisiron da kila aŋakwan kosirikon toŋ. ¹⁸††Kristo unjun paŋmuwukbi miŋat aminyo dakon busuŋi egakwan paŋmuwukbi unjun giptimni. Iyi paŋmuwukbi dakon egip egip dakon mibili. Unjun amin kili kimakgwit da binapmon da mibiltan pidagit do iyi yo morap dakon busuŋi aripmi tagi egipjak. ¹⁹†Nido, Piŋkop da iyi dakon egip egip morap kisi ae tapmim morapni kisi Monji unjudon tosak do tagisi nandagit. ²⁰††Piŋkop da miktim gat ae Kwen Kokup gat dakon yo morap kisi unjun gat but kalon ani do nandagit. Kristo dakon yawi tilak kindapmon tagalgit unjun kosiron da but kalon noman tosak do nandagit.

²¹††Ji kalip Piŋkop da dubagikon egek uwalsi aŋ imgwit. Nido, nandak nandakji da uwal aŋ imŋek ji aŋpak yokwisi awit. ²²†††Mani, Kristo unjun tilak kindapmon kili kimakgit, yaŋ aban Piŋkop da ji paŋpuluganban iyi gat but kalon awit. Unjun iyikon paŋap do aŋek yaŋ agit. Ae iyi da dabilon gulusuŋi mini telagi ae gwaligi mini egipni do yaŋ agit. ²³Ji nandan gadatji tebaisi abidanek tebaisi atni kaŋ, yaŋ gin noman taŋ damdan. Ji yum pindagakwa yo kinda da nandak nandakji ilikba, Gen Bin Tagisi nandanek nandan gadat tebaisi aŋek jomjom agak dakon aŋpak abidawit unjun di yipman dekbam. Nak Pol, Gen Bin Tagisi unjun yaŋ tenjenok aberŋ dakon oman amin dagoko miŋat aminyo morap mibili mibili miktimon ekwan unjun yaŋ tenjenok aŋ yomgumaŋ.

Pol da Kolosi amin paŋpulugagit

²⁴Abisok nak ji paŋpulugok do giptimnokon tepmi pak do tagisi nandisat. Nak paŋmuwukbi paŋpulugok do nandisat, unjun Kristo dakon giptimni. Kristo paŋmuwukbi paŋpulugok do tepmi pagit unjun aban dima dagagit. Giptimnokon tepmi pasat unjun Kristo da tepmi pagit unjun aripmi ak do nandak nandak asat.

²⁵†††Nak paŋmuwukbi morap ji dakon oman amin daganek egisat, nido Piŋkop da iyi nak ji Israel amin kabikon nani dima unjudon gen morapni yaŋ tenjenokerŋ do nak manjigit. ²⁶§Kalipsigwan bisapmi bisapmi Piŋkop da miŋat amin morap kabi kisikon gen on si aŋkisibigit. Mani abisok Piŋkop da gen unjun aŋalon aban iyi dakon miŋat aminyo nin da kili nandaman. ²⁷Asi, Piŋkop da miŋat amin kabini nin noliban yaŋsi nandaman, gen pasili unjun wagil tagisisi, ae unjun da Israel amin kabi gat ae Amin Nwakŋwari Kabikon nani nin kisi tagisi paŋpulugosak yaŋsi nandaman. Gen pasili unjun yaŋ: Kristo unjun ji

† 1:17 Jn 1.1; 8.58 †† 1:18 Ya 26.23; Ep 1.22-23; PA 1.5 †† 1:19 Kol 2.9 †† 1:20 Ep 1.10 †† 1:21 Ro 5.10; Ep 2.12 ††† 1:22 Ro 5.10; Ep 5.27 ††† 1:25 Ep 3.2,7-8 § 1:26 Ro 16.25-26; Ep 3.5,9

gat egisak. Ae unjun da ji timik paŋgwan unjun gat Kwen Kokup egipni do ji unjun do jomjom aŋek ekwan.

²⁸Yabekbi nin Kristo dakon Gen Bin Tagisi miŋat amin morap kabi kisikon yaŋ tenjenoman. Nin nandak nandak tagisisi unjun baŋ miŋat amin morap yoyiŋ dekgamaŋ, ae Piŋkop dakon gen morap pakyaŋsi kaŋ kimagek yolni do yoyamaŋ. Nido nin Yesu yolyol amin tebaisi daganba Piŋkopmon paŋkinen do nandaman. ²⁹††Yaŋsi noman toni do nandanek nak tapmim morapno taŋ namiŋakwa pi tebaisi asat. Kristo da iyi unjun tapmim paŋalon namiŋakwan pi unjun asat.

Nandan gadat tebaisi aŋek top gen pabiŋ yopnen

2 Nak Pol da on nandani do nandisat: Nak ji gat ae Laodisia miŋat aminyo gat ae miŋat amin morap diwari gat kisi da nak dakon inam dima kawit amin nak ji kisi paŋpulugok do pi madepsi asat. ²Pi madepsi asat, nido ji dakon but paŋteban abo tebaisi tosak do nandisat, aŋek but dasi galak taŋ yomyom aŋpak tagisi taŋakwan kabi kalon ani. Pi madepsi aŋapbo unjun da ji dakon nandan gadat paŋteban aŋakwan Piŋkop dakon gen pasili unjun dakon mibili tagi nandaba piasak. Kristo unjun gen pasili unjun dakon mibili. ³†††Nandan kokwin tagisi morap gat ae nandak nandak tagisi morap gat unjun yo tagisi yumaŋ nogi wukwisi yombem da Kristokon pasili toŋ.

⁴††Nak gen on yosot, nido amin di da top dayiŋek pangalak ani yaŋ do dima galak tosot. ⁵†††Asi, nak ji gat kisi dima ekwamaŋ, mani nandak nandaknon da ji gat egisat. Ji da but kalon aŋek Kristo tebaisi nandan gadan iman, unjun do aŋek but galaksi nandisat.

⁶Ji Yesu Kristokon gadanek yipba Amin Tagisi egipgut, do unjun da aŋpagon sigin egipni. ⁷†††Ji kindap geli yopba pigakwa miktimon tebaisi akgaŋ, ae yut da gwak tebaisi da kwenon tebaisi akgaŋ unjun da aripmon tebaisi atni. Aŋek Gen Bin Tagisi amin da dayiŋ dekgwit unjun tebaisi nandan gadan kimotni. Aŋek bisapmi bisapmi Piŋkop ya yaŋ iyin kimotni.

⁸Ji kaŋ kimotni. Amin kinda da top gen kinda dayiŋban nandak nandakni di yolbam. Unjuden amin babikni gat ae wup yokwi kundu ae miktimyo kila aŋ dakon nandak nandak baŋ timikgaŋ. Unjun Kristo dakon nandak nandak dima yolgaŋ. ⁹†††Ji disi nandan, Kristo amin nin yombem daganek Piŋkop dakon egip egipni tugaŋ imgut. ¹⁰††††Ae Kristo kalonon gin egip egip bami jikon tugagit. Unjun kila amin mibili mibili miktimon ae kwen binap ekwan kisi dakon Amin Tagini egisak.

¹¹†††††Ji Kristo gat gadawit aŋek Kristo da pi agit do aŋek but kalip kili yopman mudawit. But kalip yopyop dakon aŋpak unjun giptim mandak dakon aŋpak yombem, mani unjun giptim dakon dima. Kristo da yo unjun butjikon agit. ¹²†††††Ji telagi pakbi sowit bisapmon, Piŋkop da ji gat ae Kristo gat kisi kimakbi tamogwan wayikgit. Ae Piŋkop Kristo kimoron nan aban pidagit

†† 1:29 Ep 3.7,20; Pil 4.13 ††† 2:3 1Ko 1.24,30 †† 2:4 Ro 16.18 ††† 2:5 1Ko 5.3 †† 2:7 Ep 3.17 †† 2:9 Jn 1.14,16 ††† 2:10 Ep 1.21-22 ††† 2:11 Ro 2.29 ††† 2:12 Ro 6.4

uñun dakon tapmim madepni do nandan gadan, do telagi pakbi sowit uñun kimoron ban paban pidawit yan asak.

¹³ †Kalip ji yokwi mibili mibili awit, anek but kalip dakon anpak yolba uñun da dikban kimakgwit. Mani abisok Pinjkop da panpuluganban Kristo gat kisi egip egip ekwan. Anakwa Pinjkop da diwarinin kisisi wiririk nimgut. ¹⁴ ††Nin gulusun morapmi agiman, do Pinjkop dakon gen teban mandabi da ton uñun da gen yan nimek obisi pabin nimgut. Mani, Pinjkop da Yesu tilak kindapmon kimakgit bisapmon papia tam uñun abidan tilak kindapmon anakgit. Yan anek gen teban mandabi uñun kisi morap aban pasilakwan gen wagil kimakgit. ¹⁵ Yan anek kon tapmimi ton dakon busunji morap gat, ae kon tapmimi ton diwari gat dakon tapmim pabin yopgut. Anek Kristo da tilak kindapmon pi agit do anek, Pinjkop da pabin yopban minjat aminyo da dabilon yo isali awit.

Nin Kristo gat kisi kili kimakgiman, do gen teban morap da nin aripmi dima panpulugogi

¹⁶ †Yando, amin kinda da gen yan daminek jap pakbiyo dakon gen teban dima yolgan, bo telagi bisap madep do bilagi bilagi dima yolgan, bo ae kanek kalugi dakon bisap dima yolgan, bo ae Sabat bisap yo kisi dima yolgan, uñun morap do yum pindagakwa amin da gen di yan dabam. ¹⁷ ††Uñun yo bami noman tokdisak dakon wupmi gin. Yo bamisi uñun Kristo. ¹⁸ Yan do anek amin kinda yo dipminon pindakgit uñun do dayinek ji anelo gawak yomni do dayinban kan yum kanakwa dima pabin depjak. Uñuden amin but kalip dakon anpak yolek iyi do nandak nandak amin yan nandan. ¹⁹ ††Uñun amin Kristo busunjin yipmanek uñun da kagikon ekwan. Busunjin uñun da giptimni kisi upmokdok, anek giptim dakon sanbek morap sanbenakwan gadanek tagi ton. Anakwan giptim uñun Pinjkop da tapmimon tagan madep tosok. ²⁰ †††Ji Kristo gat kili kimakgwit, yan anek on miktim dakon nandak nandak yokwi kili yipman dekgwit. Do ji nido abisok miktim amin da aripmon akwan? Ji nido on miktim dakon gen teban uñuden yolgan? ²¹ †††"Ji yo dima timitni, ji yo dima noni, kisitgokon yo dima panjutnoki. Ji yan ani kan, Pinjkop da dabilon jimjimji ton." ²² ††††Gen teban uñun jap isali amin da don nan mudon uñun do yon. Amin dagan gen teban uñun yopmanek uñun ban dayin dekan. ²³ Asi, amin diwari gen teban uñuden yolek nin Pinjkop bamisi gawak imaman yan nandan, mani dimasi. Ae iyi do nandaba pinakwa giptimni panupbal anek Pinjkop da uñun do tagisi nandan nimisak yan nandan. Uñun gen teban yolek nandak nandak tagisi ban yolgaman yan nandan, mani dimasi. Uñun gen teban morap da nin panpuluganba but kalip dakon anpak aripmi dima pabin yopnen.

Nin Kristo gat kisi kimoron da kili pidagiman

³ †††Ji Pinjkop da egip egip kalugi damgut anek Kristo gat kisi kimoron ban paban pidawit. Uñun do anek ji Kwen Kokup dakon yo timit do nandak nandak ani. Uñun kokupmon Kristo uñun Pinjkop da amin tet do kila amin madep yityit tamonikon yikdak. ² ††††Ji Kwen Kokup dakon yo dogin nandak miktim dakon yo do dima nandani. ³ Nido ji amin kili kimakgwit yombem. Ji Pinjkopmon gadanek egip egipji bamisi uñun Kristokon pasili tosok. ⁴ Kristo egip egipnin dakon mibili don altan noman tosok bisapmon jiyi kisi uñun gat Pinjkop da tenjen madepmon altan noman tokdan.

Kristo uñun nin da butgwan egek uñun da aban nin minjat aminyo kalugi dagagiman

(Kilapmi 3.5–4.18)

Nin minjat aminyo kalugi agiman

⁵ ††††Yando, ji miktim dakon anpak morap butjikon ton uñun dapba kimak mudoni. Nak anpak oden do yosot: yumabi anpak mibili mibili, ae yo yokwi ak do but kindap, ae yo morapmi timit do nandaba kik. Uñun yo morapmi timit do nandak nandak uñun da ji kokup kidat gawak yoman yan asak. ⁶ Pinjkop da minjat aminyo anpak uñuden anek geni dima guramikgan uñun tonni yokwisi yomdisak. ⁷ Jiyo kisi kalip Pinjkop dakon gen dima guramikgwit bisapmon anpak uñuden awit. ⁸ ††††Mani abisok anpak uñuden wiririk mudoni. Ji butjap dima nandani, ae amin do nandaba yokwi tok dima ani, ae amin do yanba yokwi tok dima ani, anek gen dima yogogi dima yoni. ⁹ †††††Panmuwukbi notji top gen dima yoyini. Nido, but kalip gat anpakni gat kili yopgwit. ¹⁰ ††††††Anek ji kili amin kalugi dagawit. Asi, Pinjkop da iyi ji panjaluk anek nandak nandak tagisi daminakwan amin kalugi daganek iyi yombemsi ekwan. ¹¹ †††††††Do egip egip kalugi uñuden, ji kisi arip gin. Amin Nwakwarari Kabi bo Juda amin, uñun yo isali. Bo ae giptim mandabi bo dima mandabi, uñun yo isali. Bo ae dubagikon amin geni nwakwarari yon ae anpakni nwakwarari an uñun yo kisi yo isali. Bo ae oman amin bo oman amin dima, uñun yo isali. Yo madep uñun Kristo nin kisin dakon wukwinin egisak, ae nin kisi morapgan egisak.

Nin amin do but dasi galak tan yomyom anpak abidan kimotnen

¹² ††††††††Pinjkop da ji kili manjigit da iyi dakon telagi minjat aminyo egakwa but dasi galak tan damisak. Do ji anpak oden ban yolek ani: Ji minjat aminyo kisi morap do bupmisi nandan yomek yo tagisi anyomni. Ji disi do nandaba pinakwa minjat aminyo anpak yaworisi any-

† 2:13 Ep 2.1,4-5 †† 2:14 Ep 2.14-16; 1Pi 2.24 † 2:16 Ro 14.1-13 †† 2:17 Ibr 8.5 †† 2:19 Ep 2.21; 4.16 ††† 2:20 Gal 4.3,9; 1Ti 4.3 ††† 2:22 Mt 15.9

§ 3:1 Mk 12.36; 16.19; Ep 1.20 † 3:2 Mt 6.33 †† 3:5 Ro 6.6,11; Ep 4.19; 5.3-6 †† 3:8 Ep 4.25-29; 5.4 ††† 3:9 Ep 4.22,25 †† 3:10 Ep 4.24 †† 3:11 Gal 3.28 ††† 3:12 1Pi 2.9

omiŋek but yaworon da jigi pani. ¹³†Ae jikon amin di gat gen di tonj karj, but tobil ani do bikbik yomni. Anjek yum pindagek diwarini yopmanj yomni. Amin Tagi da diwarisi kili yopgut, do jiyo kisi notji dakon diwarini yopmanj yomni. ¹⁴††Ji amin do but dasi galak tanj yomni, nido unun anpak da anpak morap yapmanj mudosok. Ae unun da anpak tagisi morap kisi jonjibban pi kalonji anj. ¹⁵*Yum karjakwa Kristo da but yawot damisak unun da nandak nandakji kila asak. Nido, Pinjkop da ji iyi do manjinek butji yawori tanjakwan gip-tim kalonji egipni do nandisak. Ae ji yo morap do Pinjkop ya yanj iyini. ¹⁶†††Kristo dakon gen yipba butjikon tebai tosak. Ji kalonj kalonj notji yoyinjet aba nandak nandak kilegi timigekek anpak tagisi banjin ani. Butjikon da Pinjkop ya yanj iyini, ae Kap papiakon kap yoni, ae Pinjkop gawak imim dakon kap yoni, ae Telagi Wup da kap panjalon anj damisak unun yo kisi yoni. ¹⁷††Ae gen morap yoni, ae pi morap anikon nin Amin Tagi Yesu dakon minjat aminyo yanj nandanjek ani. Anjek Yesu da manon yo morap do Pinjkop ya yanj iyini.

Pol da Yesu yolyol amin yuri kinda nianj egipni do yagit

¹⁸†††Minjat ji esi dakon gen nandanjek guramitni. Nido, ji Amin Tagi dakon, ae anpak unun Pinjkop da dabilon kilegisi. ¹⁹†††Ae wili ji minjatji but dasi galak tanj yominj kimotni, anjek buri si yokwi toni da aripmon anpak yokwi dima anyomni.

²⁰§Ae minjat monjiyo, ji meŋ datji dakon gen nandanjek yo morapmon geni guramitni. Amin Tagi da unuden anpak yolni do galak toso. ²¹§†Ae dat, ji monji gwayosi tebai yoyinba ji do nandaba yokwi tok di anj dabam. Yanj aba yo tagi di nin da aripmi dima anenj yanj di nandabam.

Pol oman amin gat kila amin gat do yagit

²²†††Oman monji, ji kila aminji dakon gen morap guramik kimotni. Nindaba tagisi asak yanj do anjek kapmat egek dandisak bisapmon pi tagisi di abam. Dima. Ji Amin Tagi do pasal imiŋek pi ani unun but dasi nandanjek ani. ²³Yo morap ani unun si teban tanjek ani. Amin dogin dima, Amin Tagi do pi amanj yanj nandanjek ani. ²⁴Disi nandanj, don Amin Tagi da tomni damdisak. Tomni unun yo tagisi minjat aminni do manjigijit unun. Ji Kristo dakon pi monji ekwanj, ae unun kila aminji egisak. ²⁵§†Amin morap gulusunj anj, unun gulusunji dakon tomni timitdanj. Pinjkop da minjat amin morap dakon anpak kokwin ak do arip gin asak.

4 †††Kila amin, ji oman monjisi anpak tagisi ae kilegisi banj anyomni. Disi nandanj, jiyo kisi oman monji egakwa Kila Aminji Kwen Kokup egisak.

Bisit tebai anjek anpak kilegi anenj

²§†Bisit agak unun tebai si abidanj kimotni. Anjek bisit ani bisapmon si nandanj kimagek Pinjkop ya yanj iyini. ³§†Pinjkop da ninyo kisi panpulugosak do bisit ani. Bisit iyinba Kristo dakon gen kalip pasili tagit unun yanj tenjentonej do Pinjkop da kosit yipmanj nimjak. Nin geni antentent ano minjat aminyo da dima galak tanjek dam tebanon nepgwit. ⁴Bisit aba geni unun nomansi yanj tenjentonej. Pinjkop da yanjsi abendosi nandisak.

⁵§††Ji panmuwukbi dima abi minjat aminyo gat egipni bisapmon nandak nandak tagisi banj yolek anpak kilegi anj kimotni. Bisapmi bisapmi Kristo da miktimon anpak agit, unuden ak do tagap toni. ⁶§††Bisapmi bisapmi gen tagisi minjat aminyo panpulugogi unun banjin yoni. Do gen di mibili nandak do dayini bisapmon geni kobogit gen tagisi banj yoyini.

Pol da Tikikus gat Onesimus gat yabekban Kolosi kigimal

⁷§§†Tikikus da nak da egip egip morap asat unun dayikdisak. Tikikus unun notninsi, ae pi isalnin, ae Amin Tagi dakon oman aminni tagisi. ⁸††Nin nianj ekwanj dakon geni dayinban nandani, ae ji dakon but panjeban asak, mibili yanj do anjek jikon yabekgo kigit. ⁹††Nak Onesimus yabekgo Tikikus gat kigimal. Onesimus unun notnin tagisi. Unun pi do but dasi nandanjek anj kimokdok. Unun ji da kabikon amin kinda. Unun bamot da yo morap idon noman tawit unun do dayikdamal.

Pol da gildatni tagi Kolosi amin do yipban kigit

¹⁰†††Aristakus, unun nak gat kisi dam tebanon ekwamak. Unun da gildat tagi yanj dayisak. Ae Mak, Banabas dakon nugi, ununyo kisi gildatni tagi yanj dayisak. (Nak Mak do gen kili yipbo nandawit. Gen unun yanj: jikon apban karj, but galagon da abidoni.) ¹¹Ae amin kinda Yesu, amin da Jastus yanj iyanj, ununyo kisi gildat tagi yanj dayisak. Israel amin kabikon unun amin kabi dagin nak gat pi anjek Pinjkop dakon amin kila agakni teban tosak do pi amanj. Unun amin da butno tagisi anteban anj.

¹²†††Eppapas da gildat tagi yanj dayisak. Unun ji da kabikon amin kinda, ae Yesu Kristo dakon oman amin. Ji da Pinjkop dakon galaktok morap nandaba pisanjek tebai atni do bisapmi bisapmi bisit tebai asak. ¹³Yanjsi dayisat, unun da ji gat ae panmuwukbi morap kokup pap Laodisia ekwanj gat ae Irapolis kokup papmon ekwanj unun panpulugok do pi madepsi asak.

¹⁴Luk, wuda wamaknin unun but dasi galak tanj imanjanj, unun gat ae Demas gat da gildat tagi yanj dayimal.

† 3:13 Ep 4.2,32 †† 3:14 Ro 13.8-10 † 3:15 1Ko 12.27; Ep 4.4; Pil 4.7 †† 3:16 Ep 5.19 †† 3:17 1Ko 10.31; Ep 5.20 ††† 3:18 Ep 5.22 ††† 3:19 Ep 5.25 § 3:20 Ep 6.1 §† 3:21 Ep 6.4 §†† 3:22 Ep 6.5-8 §† 3:25 Ro 2.11 §†† 4:1 Ep 6.9

§† 4:2 Ep 6.18; Pil 4.6 §† 4:3 Ro 15.30; Ep 6.19 §†† 4:5 Ep 5.15-16 §§† 4:6 Ep 4.29; 1Pi 3.15 §§§ 4:7 Ep 6.21 18 4:8 Ep 6.22 19 4:9 Plm 10-12 20 4:10 Ya 12.12; 13.13; 15.37-39; 2Ti 4.11 21 4:12 Kol 1.7; Plm 23-24

¹⁵ Laodisia kokup papmon paŋmuwukbi ekwaŋ uŋun gildatno tagi yoyini. Ae Nimpa gat ae paŋmuwukbi morap uŋun miŋat da yutnon muwukgaŋ uŋunyo kisi gildatno tagi yoyini. ¹⁶ Ji papia on manjinek Laodisia paŋmuwukbi do yipba kwan uŋunyo kisi da manjini. Ae papia Laodisia do yipbo kigit, uŋunyo kisi ji da tagi manjini. ¹⁷ †Anek Akipus yaŋ iyini, “Gak Amin Tagikon pi

abidagil uŋun kilani tagisi anek pi uŋun tagisi abi.”
¹⁸ ††Nak Pol da naga gildat tagi on mandisat. Dam tebanon sigin egisat, do dima iŋtaŋ namni. Pin kop dakon nandaŋ yawotni jikon tosak.

† 4:17 Plm 2 †† 4:18 1Ko 16.21

1 Tesalonaika

But piso gen

Tesalonaika unun Masadonia Provins dakon kokup madepni. Pol Pilipai yipman dekgit bisapmon Tesalonaika kokup madepmon kin panmuwukbi unun iyi panalon agit (Yabekbi 17.1-9 unudon koki). Mani Juda amin da kanba minjat aminyo morapmi da Pol dakon gen nandane Yesus yolyol amin dagawit, do nandaba yokwi tok an iminek Pol yolba Tesalonaika yipman kigit. Don pi isalni Timoti yabekban kin Yesus yolyol amin Tesalonaika egipgwit unun nian ekwan unun pindak nandanjo anek abin Pol iyigit.

Pol, Timoti da yo unun noman tawit dakon geni iyigit bisapmon, Pol ae Sailas ae Timoti da Tesalonaika panmuwukbi dakon nandan gadatni panjeban ak do anek papia on mandawit. Nandak nandak amin morapmi da on papia do Pol da papia morap dima mandane on papia nan mibiltoksi mandagit yan nandan. On papiakon Pol da Tesalonaika panmuwukbi dakon nandan gadat gat ae anpakni tagisi do but galaksi nandisak.

Tesalonaika panmuwukbi unun Yesus kosit nianon da apjak unun dima nandaba pisagit. Kristo dima tobil abinjakwan kili kimakgwit amin unun egip egip teban abidokdan, bo dima? Ae Kristo ni bisapmons apjak? Yan-do, mibili nandak do nandan. Pol da geni unun dakon kobogi mandan yominek anpak tagisi ankimagek Amin Tagi da apjak bisap do jomjom ani do yoyigit.

Pol gat pi isalni gat Tesalonaika amin do nandaba kik awit (Kilapmi 1-3)

1 †Pol, Sailas, ae Timoti nin da panmuwukbi Tesalonaika kokup papmon ekwan ji do papia on mandaman. Ji Pinjkop Dat ae Amin Tagi Yesus Kristokon kili gadawit.

Pinjkop da nandan yawok daminek butji pan yawot aban yawori tosak.

Pol da Tesalonaika amin dakon nandan gadat do but galaksi nandagit

² Bisapmi bisapmi nin ji do nandane Pinjkop ya yan iyanan. Bisit amanon ji kisi do nandane aman. ³ †Nin ji dakon anpak do nandane Pinjkop Dat ya yan iyanan. Nido nandan gadatji do anek anpak tagisi an, ae amin do but dasi galak tan yominek pi tebaisi an, ae tebaisi agek Amin Taginin Yesus Kristo ae tobil apdisak unun do nandan teban tanek jomjom an.

⁴ Not kabi, Pinjkop da ji do but dasi galak tan damisak, ae ji iyi do manjigit yansi nandan. ⁵ †Nido Gen Bin Tagisi jikon anjigiman unun gen nan gin dima anjigiman. Unun tapmim gat ae Telagi Wup gat kisi da altan damgut. Ae nandan gadatnin unun tebaisi yan disi pindakgwit. Nin ji da binapmon egek ji panpulgok do pi agiman unun disi nandan. ⁶ †Pinjkop dakon gen abidankwa jigi morapmisi noman tan damgwit, mani nin gat ae Amin Tagi gat da jigi panek kisik kisik pagiman jiyi kisi unun anpak yolakwa Telagi Wup da kisik kisik damgut. ⁷ Anpakji tagisi unun nandan gadat

† 1:1 Ya 17.1-9 †† 1:3 1Ko 13.13; Kol 1.4-6 † 1:5 1Ko 2.4-5
†† 1:6 Ya 17.5-9

minjat aminyo morap Masadonia ae Akaia provinskon ekwan do yoliba pindakgwit. ⁸ Amin Tagi dakon gen yan tenjagawit unun Masadonia ae Akaia provinskon ekwan amin dagin dima nandawit, kokup dukwan dukwan kisi da ji da Pinjkop do nandan gadawit unun dakon geni nandawit, do nin da sanjebek gen di yogogi mini. ⁹ Jikon opno nin tagisi timikgwit unun dakon geni unun minjat aminyo da iyi yan. Ji kokup kidat yopmanek but tobil anek Pinjkop bamisi egip egip teban egisak unudon kinnek oman amini dagawit dakon geni yan. ¹⁰ Ae ji Monji Kwen Kokup da tobil pikdisak unun do jomjom anek ekwan unun dakon geni kisi yan. Monji unun kimakgit nan Pinjkop da aeni aban pidagit. Unun Yesus da nin panjutanpan Pinjkop dakon butjap madep noman tokdisak bisapmon dima yokwi tonen.

Pol iyi Tesalonaika kokup papmon pi agit do yosok

2 Not kabi, nin ji gat egipguman bisapmon pi agiman unun dima sun tagit, unun disi nandan. ² †Nin jikon dima kinnek Pilipai kokupmon egipguman bisapmon anpak yokwi mayak mayagi an nimgwit, ae nindapba tepmi pagiman, unun disi nandan. Mani jikon opguman bisapmon Pinjkopnin da nin panjeban anjakwan uwalnin yum pindagek jikon Gen Bini Tagisi yan tenjagiman. ³ Nin Yesus nandan gadan imni do yan damguman bisapmon, gen gulusun kinda dima dayigiman, ae nandak nandak yokwi di gat nandane pi dima agiman, ae ji dima panjegaliman. Unun dimas. ⁴ ††Pinjkop da butnin panjilik nandane iyi dakon galaktok yolek Gen Bin Tagisi yan tenjatonen dakon pi nimgut. Yan-do, minjat aminyo da nindaba pi tagisi an yan nindani do dima aman. Pinjkop nin dakon but pin-

†† 2:2 Ya 16.19-24; 17.1-9 ††† 2:4 Gal 1.10

dat pindat amin unjun da nindaban tagisi aman unjun dogin nandanek aman. ⁵ Ji nandan, ae Pinjkop kisi nandisak, nin da ji dima pangalak agiman, ae ji dakon yo kabi do pindak galaktok anek gen tagi unjun dima dayigiman. ⁶ Ji bo ae amin di da man madep nimni yanon da pi dima agiman.

⁷ Asi, nin Kristo dakon yabekbini, do panpulugonis do tagi dayinom. Mani, nin ji da bikbigon egipguman bisapmon mej kinda da monjini upmokdok unjun da tilak yaworis egipguman. ⁸ Nin ji do but dasi galak tan damguman, do Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi damguman. Ae unjun gin dima, notsi agiman do anek ji panpulugok do egip egipnin kisi parekgiman.

⁹ †Not kabi, nin ji gat egek Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi yagiman bisapmon nin yo niban nan panyo anejan yan do pi tebaisi agiman unjun disi nandan. Nin dakon yiyit do jigidi dima pani yan do gildari ae kalbi pi madepsi agiman.

¹⁰ Kristo nandan gadan iman amin jikon anpak agiman unjun disi nandan, ae Pinjkop yo kisi nandisak. Nin telagisi egek, anpak kilegisi anek, gwaljigi mini egipguman. ¹¹ ††Dat kinda da minjat monjyonikon anpak asak, unjun da aripmon nin da jikon anpak yan gin agiman, unjun disi nandan. ¹² Nin ji dakon but panjeban anek but yokwi dima ani yan do dayin panjeban agiman. Ae anpak Pinjkop da pindakban tagisi an unjun ban ani do morapmi dayigiman. Pinjkop da iyi dakon amin kila agak ae tilim kaganigwan egipni do yan damisak.

Panmuwukbi da nandan gadat bamisi anek jigikon tebaisi akgwit

¹³ †Ae yo kinda gat kisi do nandanek bisapmi bisapmi Pinjkop ya yan iyaman. Yo unjun yan: Pinjkop gen yanapno timikgwit bisapmon, amin dakon gen ban timikgaman yan dima nandawit. Pinjkop iyi dakon gen ban timikgaman yan nandawit. Gen damguman unjun asi Pinjkop dakon gen. Unjun gen da nandan gadat amin jikon pi tebaisi asak. ¹⁴ ††Not kabi, Judia miktimon Pinjkop dakon panmuwukbi morap Yesu Kristokon gadanbi da egi anan kwanon, yo noman tan yomgwit, jikon yan gin noman tan damgwit. Judia miktimon nandan gadat amin Judia amin da jigidi morapmi anjomgwit, yan gin kokup isalji da jiyo jigidi morapmi anjamgwit. ¹⁵ ††Juda amin da Amin Tagi Yesu anakba kimakgit, ae kombi amin kisi dapba kimakgwit, ae nin nolba kigiman. Pinjkop da anpak pindakban inani an unjun anek amin morap kisi uwal an yoman. ¹⁶ Amin Nwaknwar Kabikon Pinjkop gen dima yoyinen yan do kosit sopsop ak do pi an, nido Pinjkop da yokwikon ban dima timitjak do nandan. Yan anek kalipgan da yokwi sigin anek yokwini panmuwuk kakwanba madepsi anakan apmenon Pinjkop dakon butjan pabin unjun aminon tagit.

Pol da Tesalonaika amin aeni pindat do tagisi nandagit

¹⁷ Not kabi, nin bisap pisipmi ji depman degek dat kinda da minjat monjyon yopmanek dubagikon egisak unjun dakon tilak egipguman. Nin ji dima dandagiman, mani butninon da ji gat egipguman. Do aenin tobil kin ji dandak do pi madepsi agiman. Nin ji dandakdosi nandaman. ¹⁸ Nin jikon kik do nandagiman. Nak Pol da jikon kosiri morapmi kik do pini agim, mani Sunduk da kosit sopman nimgut. ¹⁹ ††Amin Taginin Yesu aeni apjak bisapmon yo nido nandanek inamnikon tebaisi agek kisik kisik anejan? Ae pi agiman dakon bami yo ninan yolino pi tagisi awit yan nidasak? Nin ji do kisik kisik anejan. ²⁰ Asi, nin ji do nandanek butnin tagisi asak, ae kisik kisik aman.

Pol da Timoti Tesalonaika amin panjeban asak do yabekgit

3 ††Nin ji dandak do tepmisi nandagiman, do gen yan anjeban anek nit Atens kokupmon egek ² †Timoti yabetdo jikon opgut. Timoti notnin unjun Pinjkop dakon oman amin, unjun Kristo dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenosok. Ji panjeban anek nandan gadatji panpulugosak do yabekgimak. ³ ††Jigidi tepmiyo unjun da noman tan daba di da nandan gadatji dima yipman detni yan do yabekgimak. Disi nandan, jigidi ae tepmiyo unjuden panen do Pinjkop da kilin nandagit. ⁴ Nin ji gat sigin egipguman bisapmon jigidi morapmi pakdaman yan dayigiman. Disi pakyan si nandan, yo dayigiman unjun kilin noman tawit. ⁵ Mibili yan do nak ji do nandaba kik anek Timoti yabekgo ji dakon nandan gadat pindat do opgut. Panjewan Amin da ji panjewan ban manakwa pi agiman unjun isali asak yan do pasalgim.

Timoti gen tagisi kinda anapan Pol kisik kisik agit

⁶ ††Timoti jikon da ninon tobil abinekan gen tagisi kilin nyik. Ji da nandan gadat tebaisi anek amin do but dasi galak tan yoman unjun do nyik. Ae bisapmi bisapmi nin do nandanek tagisi nandan yan yosok. Nin ji dandakdosi nandaman, yan gin jiyo kisi nin nindakdosi nandan yan yo kisi nyik. ⁷ ††Not kabi, nin jigidi ae tepmiyo panek ji da nandan gadat tebaisi an unjun dakon geni nandanek unjun da butnin panjeban asak. ⁸ Amin Tagikon gadanek tebaisi akagan yan nandaman, do nin egip egip bamisi ekwaman. ⁹ Nin ji do nandanek Pinjkopnin da inamon kisik kisik madepsi anek Pinjkop ya yan iyano aripmi dima asak. ¹⁰ Gildari ae kalbi Pinjkop da nipban abin ji dandanek nandan gadatji da tetgin yo nido wadan unjun damnen do bisit madepsi anek ekwaman.

Pol Tesalonaika amin kin pindat do bisit agit

¹¹ ††Pinjkop Datnin gat ae Amin Taginin Yesu gat da kosit yipman nimanakan jikon opnen kan tagisi yan

† 2:9 Ya 20.34 †† 2:11 Ya 20.31 ‡ 2:13 2Tes 2.13 †† 2:14 Ya 17.5 †† 2:15 Ya 9.23,29; 13.45,50; 14.2,5,19

††† 2:19 Pil 2.15-16; 4.1; 2Tes 1.4 ††† 3:1 Ya 17.15 § 3:2 Ya 16.1-3 †† 3:3 2Ti 3.12 ††† 3:6 Ya 18.5 †† 3:7 2Tes 1.4

nandaman. ¹² Amin Tagi da ji panthagap aban ji kabikon ae amin morap kisikon but dasi galak tarj yomyom anpak unjun madepsi paptarj irej tosak do nandaman. Nin da ji do madepsi but dasi galak tarj damaman unjun da tilagon ani dosi nandaman. ¹³ Yarj anjakwa Amin Taginin Yesu Kristo da butji panjeban anjakwan iyi dakon minjat amin kabini morap gat apjak bisapmon ji telagisi ae gwalljigi minisi Pinjkop Datnin da injamon atni dosi nandisat.

Tesalonaika amin anpak tagisi anj kimotni

(Kilapmi 4-5)

Yumabi dima ani

4 Not kabi, mibi do yarj dayisat. Anpak morap Pinjkop da pindakban tagisi anj unjun anidosi nin da kili doligimanj, ji unjun banj yolek anj. Mani abisok Amin Tagi Yesu da manon unjun anpak sigin sanjbenjek madepsi anj kimotnisi do dayinj panjeban amanj. ² Amin Tagi Yesu da yarj mudarj niban nawa gen dayigimanj unjun disi nandanj. ³ Pinjkop da ji telagisi egek yumabi anpak mibili mibili dima ani do nandisak. ⁴ Giptimji dakon galaktok yokwi dima yolni do kila tagisi anjek telagisi egek amin bamisi da tilagon egipni. ⁵ Galak tok yokwisi gat, ae nandak nandak yokwisi gat da ilik panjkwaw Pinjkop dima nandanj imanjan amin da yumabi anj unjuden di abam. ⁶ Ji panjmuwukbi wili notji panjkewalek yumabi anpak unjuden minjatni gat dima ani. Amin Tagi da anpak unjuden anj amin yo yokwisi anyomdisak. Nin unjun dakon nawa gen tebaisi kili dayigimanj. ⁷ Pinjkop da yumabi anpak mibili mibili anej do dima yarj nimgut. Telagisi egipnenj do yarj nimgut. ⁸ Yanjo, gen on abinj yipmanjadak amin unjun amin dakon gen narj dima abinj yipmanjadak. Unjun Pinjkop, Telagi Wupni damisak, unjun dakon gen narj abinj yipmanjadak.

Anpak tagisi anj kimagapno teban tosak

⁹ Panjmuwukbi notji do but dasi galak tarj yominj yominj ani unjun do gen di dima mandagi nandisat, nido Pinjkop da iyi unjun do kili dayinj dekgit. ¹⁰ Ji asi panjmuwukbi notji Masadonia provinskon dukwan dukwan ekwan unjun do but dasi galak tarj yomanj. Mani, unjun anpak sigin sanjbenjek madepsi anjakwa pap tosak dosi dayamanj. ¹¹ Ji yawori egek disi da egip egipmon yo morap agagi unjun dogin nandanjek amin diwari da egip egip nianj anj unjun dakon geni banj yanjek dima egipni. Kalip dayigimanj unjun da aripmon ji kisitji da pi anjek unjun banj egip egipji dakon kila ani. ¹² Yarj anjek kanjo amin da kisiron dima egipni. Anjakwa panjmuwukbikon dima sanjbenji amin da anpakji pindagek nandaba wukwan damni.

§†† 3:11 2Tes 2.16-17† 4:3 1Tes 5.23; 1Pi 1.16 †† 4:4 1Ko 6.13 † 4:7 1br 12.14; 1Pi 1.15-16 †† 4:8 Lk 10.16; 2Ko 1.22 †† 4:9 Jn 13.34 ††† 4:11 Ep 4.28

Amin Tagi da abinj nin panjmuwutdisak

¹³ Not kabi, amin kili kimakgwit kabikon yo ni da noman tokdarj unjun ji da pakyanji nandani do nandaman. Pinjkop dima nandanj gadarj imanjan amin da kimakbi aripmi dima pidoni yarj nandanjek bupmi madepsi nandanj unjuden di abam. ¹⁴ Yesu kimakgit da aeni pidagit yanji nandanj gadamanj. Yarj agit do nin yanji nandamanj, Pinjkop da amin Yesu nandanj gadarj iminjek kili kimakgwit amin unjun Yesu gat timikban apdarj.

¹⁵ Amin Tagi iyi dakon gen dayamanj unjun yarj: Amin Tagi tobil apjak bisapmon nin kalugi ekwamanj amin da amin kimakbi mibil tarj yominjek dima kikkamanj. ¹⁶ Amin Tagi iyi Kwen Kokup da pinjek yarj tidanjek gen teban kinda yosak. Anjakwan anjelo mibiltogi da gen yanjakwan Pinjkop dakon kwen yosak. Anjakwan Kristo nandanj gadarj iminjek kimakgwit amin da kalip pidokdarj. ¹⁷ Unjun bisapmon minjat aminyo kalugi sigin egipnenj amin nin wigino unjun amin gat gikwemon muwugek kwen binap Amin Tagi gat domdom akdamanj. Anjek Amin Tagi gat bisap dagok dagogi mini egi wigikdamanj. ¹⁸ Ji notji panjeban ak do gen on notji yoyinj yoyinj ani.

Nin si tagap tanjek egapno Amin Tagi apjak

5 Not kabi, unjun yo morap ni bisapmon, bo ae ni gildaron noman tokdarj unjun do dima mandagi nandisat. ² Nido disi nandanj, Amin Tagi apjak dakon gildat unjun kabo noknok da kalbi but pisoni mini abanj unjun da tilak but pisoni mini apdisak. ³ Amin da yarj yokdarj, "Yaworisi ekwamanj, ae yo di da nin aripmi dima panjupbal ani." Yarj yanjakwa unjudon gin minjat da monji panjalak do but pisoni mini monji suganjakwa tepmi panj unjun da tilak tepmisi tasik tokdarj, ae aripmi dimasi puluganj kikkdarj.

⁴ Mani not kabi, ji pilin tukgwan dima ekwanj, do unjun gildat kabo noknok da yarj noman tarj daban dima wiripdatdarj. ⁵ Ji kisisi tenjenji ae gildat dakon amin. Nin kalbi ae pilin tuk dakon amin dima. ⁶ Yanjo, amin diwari da dipmin pak ekwanj unjun da tilak dima egipnenj. Kalugi egek nin do kila tagisi anjek egipnenj. ⁷ Dipmin pokgorj amin unjun kalbi pokgorj, ae pakbi teban nanjek but upbal anj amin unjun kalbi anj. ⁸ Mani nin gildat dakon amin, do nin nin do kila tagisi anjek egipnenj. Nandanj gadat gat, ae amin do but dasi galak tarj yomyom anpak banj pibit kutnoknin do panenjan. Ae Pinjkop da yokwikon banj wagil timitdisak yarj nandanj teban tanjek jomjom amanjan unjun da busun kutnoknin asak. ⁹ Pinjkop da butjapni panenjan do dima manjigit. Amin Taginin Yesu Kristo da pi agit do anjek nin yokwikon banj timitjak do manjigit. ¹⁰ Yesu nin do anjek kimakgit. Sigin egapno apjak bo kimagapno apjak unjun iyi gat egipdamanjan gin, mibili yarj do anjek ki-

††† 4:14 Ro 14.9; 1Ko 15.3-4,12 § 4:15 1Ko 15.51-52 † 5:2 Mt 24.42-43; 2Pi 3.10; PA 3.3 ††† 5:3 Mt 24.39; Lk 21.34-35 §† 5:5 Ro 13.12 ††† 5:8 Ais 59.17; Ep 6.14,17 †† 5:10 Ro 14.8-9; 1Tes 4.14

makgit. ¹¹ Yanjo, ji abisok anj, yanj gin notji panjpu-
ganjek butni panjteban anj anj ani.

**Piņkop da panjmuwukbi panjpu-
luganban anjak tagisi
banj timitni**

¹² Not kabi, ji kila aminji gawak yomni. Unun amin ji
dakon wukwisi egek ji da binapmon pi tebai anjek
nawa gen dayan. Amin Tagi da unun amin kila aminji
egipni do panjalon anj yopgut. ¹³ Pi madepsi anj unun
do nandanek nandaba wukwan yominek but dasi
galak tanj yomni. Ae not kabisi gat but kalonj anjek ya-
wori egipni.

¹⁴ †Not kabi, anjak ani dosi nandamanj unun yanj: ku-
rak tok amin pi ani do tebai yoyini, ae yo tagi dima
anerj yanj nandanj amin butni panjteban ani, ae tap-
mimni mini amin panjpu-
lugoni. Amin kisi do but ya-
woron da kulabik ani do bikbik yomni.

¹⁵ ††Amin da yokwi anj daba kanj, tamoni do kobogi
yokwi dima anyomni. Bisapmi bisapmi disikon ae amin
kisikon anjak tagisi anyom do pi tebaisi ani.

¹⁶ †Bisapmi bisapmi kisik kisik anjek egipni. ¹⁷ Bisit yip-
manj deri mini anjek egipni. ¹⁸ ††Yo nianen di noman tanj

† 5:14 2Tes 3.6,11 †† 5:15 Ro 12.17; 1Pi 3.9 † 5:16 Pil 4.4
†† 5:18 Ep 5.20

daba kanj, ji Piņkop ya yanj iyini, nido Piņkop da Yesu
Kristokon gadawit amin ji anjak yanj ani do nandisak.

¹⁹ ††Telagi Wup da butjikon yo kinda ani do kindap da
yanj sonban kanj dima abi kimotjak. ²⁰ Ae amin kinda da
kombi gen dayik do aban kanj dima kurak tanj imni.

²¹ †††Mani gen morap gat ae anjak morap gat kokwin
tagisi ani. Anjek yo tagisi banj timigek ²² yo yokwi
morap panjekwolni.

²³ †††Piņkop but yawot nimisak unun da ji panjtagap
aban egip egipji kisi parek iminek telagisi egipni dosi
nandamanj. Yanj anjek wupji ae butji ae giptimji dakon
kila anjakwan diwarisi mini egakwa Amin Taginin Yesu
Kristo tobił apjak. ²⁴ Piņkop ji yanj damgut unun da
jikon pi aban unun yo morap noman tokdanj, nido
Piņkop gen yosok unun dimasi yapmanjak.

²⁵ †Not kabi, Piņkop da nin panjpu-
lugosak do bisit ani.

²⁶ Panjmuwukbi notji gat domdom ani bisapmon but
dasi timitni.

²⁷ Amin Tagi da manon da tebai yanj dayisat, on papia
panjmuwukbi kabi kisikon manjij yomni. ²⁸ Amin
Taginin Yesu Kristo dakon nandanj yawotni jikon tosak
do bisit amanj.

†† 5:19 Ep 4.30 ††† 5:21 1Jn 4.1 ††† 5:23 2Tes 3.3 § 5:25
Kol 4.3; 2Tes 3.1

2 Tesalonaika

But piso gen

Tesalonaika panmuwukbi unun Kristo ae tobil apjak bisapmon yo ni da noman tokdan yan do nandak nandak morapmi awit. Panmuwukbi diwari da Amin Tagi dakon Gildat kili noman tak yan yawit. Anakwa diwari da unun nandanek pi dima anek jomjom gin anek egipnen yan nandawit. Do Pol ae Sailas ae Timoti gat da nandak nandakni panmilip ak do anek papia on mandawit.

Pol da unun bisap dima noman tak yan yosok. Mibiltok minjat aminyo kwen wigik anakwa yokwi morapmi noman tokdan. Anakwa gen teban pabin yop amin kinda noman taneK Kristo do uwal madepsi akdisak.

Pol da minjat aminyo nandan gadaron tebai agek jigi pani do yoyigit. Pol iyi gat ae pi isalni gat da iyi dakon nan potni do pi tebai an, yan gin ani do yoyigit. Pi ak do dima kurak toni, ae amin panpulugok do dima kurak toni do yoyigit.

Amin Tagi don apdisak

(Kilapmi 1–2)

1 Pol, Sailas, ae Timoti nin da panmuwukbi Tesalonaika kokup papmon ekwan ji do papia on mandaman. Ji PinKop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo gat kili gadawit. ² PinKop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni ae but yawotni jikon tosak do bisit aman.

Tesalonaika amin jigi bisapmon tebai akgan

³ Not kabi, nin bisapmi bisapmi ji do nandanek PinKop ya yan iyaman. Yan aman unun da tagisi, nido nandan gadatji unun pap taneK teban tosok, ae ji morap kalon kalon notji do but dasi galak tan yomyom anpak unun sigin pap tan anan kisak. ⁴ Mibili yan do nin PinKop dakon panmuwukbi morapmon agek ji dakon man pawikwaman. Anek uwal da yokwi an-daman ae jigi morap pan unun do yoyinek yan yoman, “Tesalonaika amin unun tebai agek nandan gadatni tebai abidanek jigi ae tepmiyo morapmi pan.”

PinKop anpak kilegikon da nin kokwinikdak

⁵ Unun yo morap noman tan daman unun da nin yan nolisak: PinKop kokwin kilegi gin asak. Ji PinKop da Aminon Kila Asak unun aba pidok do anek tepmi unun do pan. Ae PinKop da ji panpuluganban kilek taneK aminon kila asak da kagagwan tagi egipni. ⁶ PinKop da gen kokwin kilegisi asak, do jigi daman amin unun kobogi do jigi iyi yomdisak. ⁷ Ae jigi abisok pan unun panyawot anakwan yawori egipdan, ae ninyo kisi yan gin. Amin Tagi Yesu aneloni tapmimi ton gat ae kindap teban gat Kwen Kokup yipman degek noman tosak bisapmon PinKop da yo yan akdisak. ⁸ Yesu pinjek PinKop dima nandan iman amin gat ae Amin Taginin

† 1:2 Ro 1.7 †† 1:4 2Ko 7.4; 1Tes 2.19 ‡ 1:6 Ro 12.19 ††
1:7 1Tes 3.13 ‡‡ 1:8 Ais 66.15

Yesu dakon Gen Bin Tagisi dima yolgan amin gat kisi yo yokwisi anyomdisak. ⁹ †† Unun amin kobogi yokwisi yan ban pakdan: Amin Tagi gat ae tilimni tapmimi ton unun da dubagisikon egek bisap dagok dagogi mini wagil yokwisi egipdan. ¹⁰ †† Amin Tagi si apjak gildaron amin kabini nandan gadan imgwit unun da man madep iminek madepsi ankisini do anek apdisak. Jiyo kisi unun gat egipdan, nido nin da PinKop dakon gen dayino nandaba bamisi agit.

PinKop da Tesalonaika amin pan-teban asak do bisit an

¹¹ Jigi tepmiyo noman tan damdan nin unun do nandanek PinKop da ji panpulugosak do bisit yipman deri mini aman. Nin PinKop da panpuluganban anpak ani do yan damgut unun aripmi tagi ani do nandan. Nandan gadaron da pi morap ak do nandan, ae anpak tagisi morap ak do nandan unun PinKop da tapmim daban ani do bisit aman. ¹² Yan anek Amin Taginin Yesu dakon man awigini, ae unun da ji dakon man kisi awigisak. PinKopnin gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat da nandan yawok daminakan yo morap unun jikon tagi noman toni.

Gen teban yapyap amin noman tokdisak

2 Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo aeni tobil apban unun gat muwutdaman unun do dayik-daman. Ji mirak pakyan si yopni do tebai dayaman. ² Amin Tagi dakon gildat kili abik dakon gen di nandan kan, dima wiripdagek pasolni. Amin kinda da kombi gen yanek, bo ae PinKop gen yan ten-tejanek, bo ae nin da papia kinda mandanek Amin Tagi kili abik yan yipguman yan amin da dayinba kan, geni dima nandan yomni. ³ † Yum pindagakwa amin di da kosit mibili mibilikon da ji dima pan-kewalni. Nandan, unun gildat tepmi dima noman tokdisak. Mibiltok amin morapmi

††† 1:9 Ais 2.10 ††† 1:10 Kol 3.4 § 1:11 Kol 1.9; 1Tes 1.2-3
§† 2:3 1Ti 4.1; 1Jn 2.18; 4.3

da kwen wigik anek Pinjkop manji imdan, ae gen teban yapyap amin noman tokdisak. Unjun amin Tipdomon pigisak do parekbi. ⁴†Amin da yo morap gawak yominek pinjkopnin yan yon unjun do uwal akdisak. Unjun yo morap pabij yopmanek iyi dakon man awigikdisak. Anek Pinjkop da Telagi Yut Madepmon pawigi yigek "Nak naga Pinjkop" yan yokdisak.

⁵ Nak ji gat egipguman bisapmon unjun do kili dayigim. Ji unjun kili intawit, ma? ⁶ Yo ni da gen teban yapyap amin kosit sopman iminjakwan tepmi dima noman tosok unjun disi nandan. Ni bisapmon noman togit unjun bisapmonsi noman tokdisak. ⁷ Abisok gen teban yapyap anpak unjun pasilikon da asak. Pasilikon tanjakwan don Pinjkop da bikbik iminjakwan noman tokdisak. ⁸ ††Unjun bisapmon gen teban yapyap amin da noman tokdisak. Noman tanban Amin Tagi Yesu da iyi dakon gen migan nan anjakban kimotdisak. Amin Tagi tilim gulgwani gat abij noman tanek unjun dakon tenjenji da gen teban yapyap amin obisi anjupbal akdisak. ⁹ †Gen teban yapyap amin unjun noman tanek Sunduk da tapmimon da amin panjkewal do wasok tapmimi tonj mibili mibili gat ae yo masi masimi mibili mibili akdisak. ¹⁰ Panjkewal yokwisi mibili mibilikon da wagil tasik tokdan amin ban panjkewaldisak. Unjun wagil tasik tokdan, nido gen bami but dasi abidanek yokwikon da pulugan kik do dimasi galak tawit. ¹¹ Do top gen do nandan gadani do anek Pinjkop da nandak nandakni madepsi panjupbal akdisak. ¹² Anjakwan amin morap gen bami dima nandan gadanek anpak yokwi ak do madepsi galak tawit amin unjun gen pikon atni bisapmon kobogi yokwisi timitdan.

Pinjkop da ji yokwikon ban timit do kili manjigit

¹³ ††Mani not kabi, Amin Tagi da ji do but dasi galak tanj damisak. Nin toktogisi ji do nandanek Pinjkop ya yan iyinej yansi nandaman. Nido Pinjkop da yo morap dima wasanban noman tanakwa ji yokwikon ban timit do kili manjigit. Telagi Wup da ji panjelak aban gen bami nandan gadanba unjun kosiron da ji yokwikon ban timikgit. ¹⁴ Unjun Amin Taginin Yesu Kristo dakon tilim madepni da kagagwan egipni do nandisak. Yan do anek Gen Bin Tagisi nin da yan tenjenagiman unjun da ji kili yan damgut. ¹⁵ Do not kabi, ji tebai atni. Pinjkop dakon gen nin da dayij tenjenagiman bo ae papiakon da mandanek dayij dekgiman unjun guramik kimotnisi.

¹⁶ Amin Taginin Yesu Kristo gat ae Pinjkop Datnin gat da nin do but dasi galak tanj nimamal. Anek nandan yawok nimisak do anek toktogisi butnin panjeban aban tagisi tosok, ae nin panpuluganban nandan gadat anek Pinjkop da yo tagisi anj nimjak do jomjom aman. ¹⁷ Unjun da butji panjeban anek panpuluganban anpak tagisi morap anek gen tagisi ban yoni dosi nandaman.

† 2:4 Esi 28.2; Dan 11.36 †† 2:8 Ais 11.4; PA 19.15 ‡ 2:9 PA 13.11-13 †† 2:13 Ep 1.4; 2Tes 1.3

Tesalonaika amin pi akdo kuragi nandan unjun panmilip ani

(Kilapmi 3)

Pinjkop da nin panpulugosak do bisit ani

3 Not kabi, nin mibi genin unjun yan: Ji Pinjkop da nin panpulugosak do bisit ani. Anakwa Amin Tagi dakon gen da tepmisi kinj irej tanjakwan ji da geni do nandaba wigigit unjudej gin amin da yan gin nandani. ² Ae Pinjkop do bisit aba nin amin yokwi da kisiron ban timitjak. Ji disi nandan, amin morapmi Kristo dima nandan gadan iman. ³ Mani Amin Tagi gen yosok unjun dimasi yapmanjak. Unjun da ji panjeban anek kilasi tagisi anjakwan Yokwi Ami da jikon yo kinda aripmi dima asak. ⁴ ††Ae Amin Tagi da panjtagap aban anpak morap ani dosi dayigiman unjun an yansi nandaman. Ae don kisi yan gin akdan yansi nandaman. ⁵ Amin Tagi da nandak nandakji panjtagap aban Pinjkop da amin do but dasi galak tosok anpak gat, ae Kristo da tebaisi agek jig pagit unjun pakyanji nandaba pisosak dosi nandaman.

Amin kisi morap pi anisi

⁶ ††Not kabi, Amin Taginin Yesu Kristo da manon gen tebaisi yan dayaman. Panmuwukbi not diwari jap pi ak do pi do kurak tanek isalsi egek nin da gen damguman dima guramikgan kan, ji unjun amin da dubagikon egipni. ⁷ ††Ji disi nandan, nin dakon anpak yol kimotni kan tagisi. Ji gat egipguman bisapmon, isalsi dima egipguman. ⁸ †Amin da kisiron jap di isalsi dima timikgiman. Nin si yumguman. Jigi dima damnejan yan do gildari ae kalbi pi tebaisi agiman. ⁹ ††Jikon jap dima timitnejan yanon da dima. Jap nimnisi do tagi dayinom, mani yan dima agiman. Nido, anpak tagisi disi yolek ani, nin unjun dolik do anek unjun do yan agiman. ¹⁰ Disi nandan, ji gat sigin egipguman bisapmon yan dayigiman, pi dima ak do nandisak amin, unjun jap dima nosak.

¹¹ ††Mani, abisok jikon amin diwari isalsi ekwan dakon geni nandaman. Pi kinda dima an. Unjun amin diwari da egip egip nian an unjun dakon geni banjin yanek ekwan. ¹² ††Amin Tagi Yesu Kristo da manon da unjun amin do gen tebaisi yan yomaman, unjun egip egipni panjkilek anek iyi dakon kila ak do pi an kimotni. ¹³ ††Not kabi, anpak tagisi ak do dima kurak toni.

¹⁴ Amin kinda gen morap on papiakon mandaman unjun dima guramitjak kan, unjun amin yan amin kinda yan kokwinikba agakwan, ji unjun da dubagikon egipni. Yan anakwa mayagi pasak. ¹⁵ ††Unjun uwalnin yan

‡‡ 3:4 2Ko 7.16; Gal 5.10 ††† 3:6 Ro 16.17 ††† 3:7 Pil 3.17 § 3:8 1Tes 2.9 †† 3:9 1Ko 9.4; 1Tes 1.6 ††† 3:11 1Ti 5.13 †† 3:12 1Tes 4.11 ††† 3:13 Gal 6.9 †† 3:15 1Tes 5.14

nandaŋ imni yaŋon da dima yomaŋ. Uŋun notnin yaŋ nandaŋ imiŋek, nawa gen iyini.

Pol dakon gildatni tagi

¹⁶ Amin Tagi but yawot ami, toktogisi yo morapmon butji paŋyawot aban butji yawori tosak, ae ji morap gat kisi egipjak do bisit amaŋ.

¹⁷ Nak Pol, nak da naga ji do gildat tagi mandisat. Papi morap mandisaron gen oden baŋ mandisat. Uŋun nak dakon papi dakon tilak asak.

¹⁸ Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandaŋ yawotni ji morap kisikon tosak do bisit amaŋ.

1 Timoti

But piso gen

Timoti unun Yesu yolyol amin bulagi kinda. Unun Lista kokup pap Galesia Provinskon amin kinda. Menji unun Juda miŋat kinda, anakwan datni unun Grik amin kinda. Pol da Timoti abidanban kisi agek Piŋkop gen yan tenjenok do pi agimal (Yabekbi kilapmi 16–20 unudon koki). Timoti Epesas kokup papgwan paŋmuwukbi egipgwit dakon kila amin daganakwan Pol da papia on mandan imgut.

Papia on da mibiltok yosok unun yan: Amin diwari da miŋat aminyo dakon nandan gadatni paŋupbal ani yan do Timoti kan kimotjak do iyigit. Unun amin dakon nandak nandakni njwakjwari tawit unun yan: On miktim dakon yo morap unun tagi dima, do miŋat aminyo egip egip abidok do nandan unun jap diwari dima nok do gen teban yopgwit, ae miŋat yo kisi dima pani do yansop an yomgwit.

Gen madepsi kinda gat mandagit. Piŋkop gawak imim silip unun kila tagisi ani, ae paŋmuwukbikon pi tagisi ani do mandagit. Ae nianjen amin da paŋmuwukbi dakon kila amini egipni ae pi amini egipni unun do mandagit. Mibi do Pol da Timoti Yesu Kristo dakon pi amin tagisi egipjak, anek Yesu yolyol amin kalon kalon do ni anpak tagisi ban anyomjak unun do mandagit.

Timoti iyi gat ae paŋmuwukbi gat kisi dakon anpak kilani tagisi asak (Kilapmi 1–6)

1 Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbi kinda da on papia mandisat. Piŋkopnin yokwikon ban timit timit aminin gat ae Yesu Kristo unun nandan teban tanek jomjom anek ekwaman unun bamot da nak yabekbi pi aben dosi nayigimal. ^{2†} Timoti, gak nandan gadat asal do nak da gandabo gak monjinosi asal. On papia gak do mandan gamisat. Piŋkop Dat ae Amin Taginin Yesu Kristo dakon bupmini gat ae but yawotni gat gagon tosak.

Top gen morap do kan kimotnen

³ Nak Masadonia miktimon kinjek gen gayigim unuden aeno sigin gayisat. Gak Epesas kokupmon sigin egek miŋat aminyo Piŋkop gen yoyin dekan amin di yoyindet ani bisapmon top gen dima yoni do gen tebaisi yoyiki. ^{4††} Ae babikni dakon binap gen gat ae babikni dakon mibili gat do dima yoni do tebaisi yoyiki. Gen unuden da gen emat paŋalon asak. Unun da Piŋkop dakon pi dima jonikdak. Nandan gadat anek Piŋkop dakon pi aripmi tagi anen. ⁵ Amin da notni do but dasi galak tan yominek egipni, mibili yan do gen teban on yipmandat. Amin nandan gadat bamisi anek, ae burikon gwaljigi mini egek, ae butnikon da yokwi tagiyo dakon kokwin tagisi asak kan, amin do but dasi galak tan yomyom anpak tagisi tosak. ⁶ Amin diwari da unun anpak yopmanek gen isali bangin yanek ekwan. ⁷ Unun amin Piŋkop dakon gen teban yoyindet ak do tagisi nandan. Anek nin da bamisi yoman yan nandan, mani gen yon dakon mibili dima nandan pisanek yon.

† 1:2 Ya 16.1-3; Tit 1.4 †† 1:4 1Ti 4.7; Tit 1.14

^{8‡} Nin nandan, gen teban Piŋkop da ni pi nan asak do nandagit unun asak kan, gen teban unun yo tagisi kinda. ⁹ Gen teban unun amin kilegi do dima toso. Unun gen teban pabij yopmanan amin, ae kwen wigik an amin unun do toso. Unun Piŋkop manji iminek yokwi an amin, ae Piŋkop gawak im do dima galak tanek Piŋkop dakon yo do yanba yokwi tok an amin do toso. Gen teban unun amin men datni gat ae amin diwari gat dapba kimokgon amin do toso. ¹⁰ Gen teban unun amin yumabi mibili mibili an, ae wili da wili notni gat wam ton amin do toso, ae amin kabo paŋkisibir paŋki oman monji egipni do monen paŋ amin gat, ae top yon amin gat, ae topmon da geni paŋteban an amin gat unuden amin do toso, ae Yesu yolyol dakon gen madep madep morap ton unun yapmanek anpak yokwi diwari an amin unun kisi do toso. ¹¹ Gen bamisi unun Piŋkop da Gen Bin Tagisi yan tenjenok aben do namgut unun. Piŋkop unun tilim madepnikon egisak. Unun ankisir kimotnensi.

Piŋkop dakon bupmini do Pol da ya yan iyigit

^{12‡†} Amin Taginin Yesu Kristo da tapmim naminek nak pini unun aripmi tagi aben yan nandane nak manjigit, do ya yan iyisat. ^{13‡†} Asi, nak kalip uwalon da jigilak an iminek manji gen yan imgum. Mani Piŋkop da bupmi nandan namgut, nido yo niban agim unun dima nandane Monji do dima nandan gadan imgum. ¹⁴ Amin Taginin da nak do nandan yawot wagil madepsi an namgut. Anek Yesu Kristokon sanbegim do anek nandan gadat anpak gat ae amin do but dasi galak tan yomyom anpak aben do nak antagap agit.

‡ 1:8 Ro 7.12, 16 †† 1:12 Ya 9.15; 1Ko 15.9-10; Gal 1.15-16 †† 1:13 Ya 8.3; 9.1-5

¹⁵ †Yesu Kristo yokwi pakpak amin timit do miktimon pigit. Gen unun bamisi amin kisi da nandajek nandaj gadat tagi ani. Nak naga yokwi pakpak dakon mibiltok amin egipgum. ¹⁶ Mibili yanj do anjek nak do bupmi nandagit. Miñat aminyo nagon yo agit unun kanjek yanjsi nandani: Yesu Kristo da yokwi pakpak amin do nandaj yawok yominek but tobil ani do bikbik madep-si yomisak. Yanj nandajek nandaj gadaj iminek egip egip teban abidoni, mibili yanj do yokwi pakpak dakon mibiltok amin nak do bupmi nandagit. ¹⁷ Piñkop unun Kila Amin Madep toktok teban egisak. Unun aripmi dima kimori, ae amin da aripmi dima kokogi. Unun kalongin Piñkop, do dagok dagogi mini man madepni gat ae tilim gulgwani gat tanj ananj kikkisak. Unun asi.

Timoti, gak anpak yokwi pabiñ yop do pi tebaisi abi

¹⁸ Timoti, monjino, gak do kombi gen yawit, nak unun do nandajek gak da yo abi unun do gayikdisat. Kombi gen unun da gak anjeban anjakwan anpak yokwi pabiñ yop do emat abi. ¹⁹ Emat unudon Yesu nandaj gadaj iminj kimagek butgokon da yokwi tagiyo dakon kokwin tagisi anjek egipbi. Amin diwari yokwi amanj yanj nandaj mani yanjkwok aba Piñkop da panjkilek asak do dima nandaj. Do nandaj gadatni tap wakga da yanj tipmon tidanjek tuwil kwanj. ²⁰ ††Imenius gat Aleksanda gat da yanj abal nak da Sunduk da kison yopgum. Unun nandak nandak kilegi timigek burjon Piñkop do gen yokwi dima yonjil do anjek unun agim.

Piñkop da amin morap kisi panpulugosak do bisit iyinenj

2 Yo madepsi abi do nandisat unun yanj: gak da miñat amin morap yoyinbi bisit mibili mibili anjek Piñkop ya yanj iyinek amin morap kisi panpulugosak do bisit iyini. ² Kili amin madep gat ae kila amin morap diwari kisi panpulugosak do bisit ani. Yanj anjek kanjo tayanjok egek butnin yawori tanakwa Piñkop dakon galaktok morap yolek telagisi egipnenj. ³ Bisit yanj anej kanj unun tagisi. Piñkop Yokwikon Banj Timit Timit Aminin unun da yanj anej do tagisi nandisak. ⁴ Unun amin morap kisi yokwikon banj timikban gen bami nandaba pisoni do nandisak. ⁵ Nin nandamanj, Piñkop kalonji dagin egisak, ae Piñkop ae miñat aminyo dakon binap amin kalonji dagin egisak, unun amin Yesu Kristo. ⁶ †Kristo miñat amin morap yumanj nok do egip egipni parekgit. Yanj anjakwan Piñkop da bisap yipguronsi miñat amin morap yokwikon banj timit do si nandisak yanjsi noligit. ⁷ †Piñkop da nak iyi dakon geni yanj tetjenok aberj do yabekbi pi namgut. Top dima yosot, bamisi yosot. Amin Nwaknjwari Kabikon kin yoyinjet abo Kristo nandaj gadaj iminek gen bami nandani do anjek pi unun namgut.

⁸ Nak wili kokupmi kokupmi ekwan unun telagi kisit-ni panjenagek bisit ani do nandisat. Butjap ae gen emari mini egek bisit ani do nandisat.

Pi tagisi da miñat dakon tilimni asak

⁹ ††Ae gen kinda unun yanj: Miñat imal pak do kanj, giptimni tagi witjini unun da aripmon gin pani, wili da pindak galaktok ani yanjon da imal yumanj nogi wukwi banj dima pani. Busunj dangwani dima panjtilim ani, ae gol kindirinyo banj giptimji dima panjtilim ani.

¹⁰ ††Piñkop yolek gawak imisat yanj yonj miñat pi tagisi mibili mibili ani. Unun da tilimni bamisi asak.

¹¹ Miñat iyi do nandaba piñakwa gen dima yanjek tayanjok egek Piñkop dakon gen timit do pi ani. ¹² ††Nak miñat yopbo wili dakon mibiltok amin egek Piñkop dakon gen do yoyinjet ani do dimasi nandisat. Mirak gin yopmanjek egipni. ¹³ †Nido, Piñkop Adam nanj mibiltok wasanjek burjon Ip wasagit. ¹⁴ ††Ae Adam top gen do dima nandaj gadagit. Miñat da top gen nandaj gadajek yokwi agit. ¹⁵ Mani miñat unun monji tagi panjalani. Yanj anjek nandaj gadat anjek amin do but dasi galak tanj yominek ae telagi egek anpak tagisi anjek egipni. Unun anpak morap yipmanj deri mini ani kanj, Piñkop da yokwikon banj timitdisak.

Panmuwukbi dakon kila amin anpak tagisi banj ani

3 ††Gen on bamisi: amin kinda panmuwukbi dakon kila amin kinda egipdosi nandisak kanj, unun pi tagisi kinda nanj abidok do nandisak. ² ††Kila amin unun anpak kilegisi gin anjakwan amin da gulusunji kinda dima koni, ae miñat kalonji dakon eni egipjak, ae iyi dakon kila tagisi asak, ae nandaj kokwin tagisi anjek anpak tagisi banjin asak, ae amin yutnikon kwa kilani tagi asak, ae yoyinjet agakni unun tagisi. ³ Unun pakbi teban nanjek but upbal dima asak, ae emat pidokyo dima asak, yawori egisak, ae gen emat dima asak, ae monen timit do tek kindap dima asak. ⁴ Unun iyi dakon gwakni kila tagisi anjakwan monji gwayoni da gawat gawaron da geni tagisi guramikganj. ⁵ Amin kinda iyi dakon gwakni kila tagi dima asak kanj, Piñkop dakon panmuwukbi kabi dakon kila aripmi dima asak. ⁶ Amin kinda Yesukon kaluk sanjesak unun da kila amin pi dima asak. Unun iyi do nak amin madep kinda yanj nandajek kwen wigik aban Piñkop da Sunduk gen pikon yipgut, yanj gin gen pikon di yipban. ⁷ ††Amin unun panmuwukbikon dima sanjebewit amin da kanjba amin tagisi asak unuden da kila amin man tagi abidosak. Kanjba yokwi asak kanj, man yokwi panjek Sunduk da paron yokwaldisak.

Panmuwukbi dakon pi amin anpak tagisi banj yolek ani

⁸ Panmuwukbi dakon pi amin ununyo kisi amin da kanjba amin tagisi asak, ae gen bami gin yosok, ae pakbi teban nanjek but upbal dima asak, ae amin

† 1:15 Lk 19.10 †† 1:20 1Ko 5.5; 2Ti 4.14-15 † 2:6 Ro 3.29-30; Gal 1.4 †† 2:7 Ya 9.15; Gal 2.7-8; 2Ti 1.11

†† 2:9 1Pi 3.3-5 ††† 2:10 1Ti 5.10 ††† 2:12 1Ko 14.34 § 2:13 WW 2.7,21-22; 1Ko 11.8-9 §† 2:14 2Ko 11.3; Gal 3.1-6 §†† 3:1 Ya 20.28 §† 3:2 Tit 1.6-9 §†† 3:7 2Ko 8.21

dakon yo morapni timit do but kindap dima pasak.

⁹ Uñun butnogwan yo mini yan nandanek nandan gadat aman dakon gen bami morap Pinjkop da noligit uñun tebaisi timikdak. ¹⁰ Mibiltok pini do panjiklik pindatni. Pindakba pi tagi ani kan, yopba panmuwukbi dakon pi amin tagi egipni.

¹¹ †Minjatniyo kisi amin da kanba minjat tagisi asak, ae amin do yanba yokwi tok dima asak. Uñun iyi dakon kila tagisi anjek yo morap asak uñun kilegisi gin asak.

¹² Panmuwukbi dakon pi amin uñun minjat kalonji dakon eni egipjak, ae iyi dakon gwakni kila tagisi asak.

¹³ Pi amin uñun pi tagisi asak uñun amin diwari da nandaba wukwan imdan, ae Yesu Kristo nandan gadan imgwit uñun do pasoli mini yan tenjenok akdan.

Pinjkop da gen bami nomansi noligit

¹⁴ Nak tepmisi abin dandak do nandisat, mani papiakon gen on ji do mandakan kan tagisi yan nandisat.

¹⁵ Tepmi dima apber kan, ji gen on kanek Pinjkop dakon amin kabi nin anpak nian ban anjek egipner uñun nandani. Pinjkop dakon amin kabi nin Pinjkop egip egipmi ton dakon panmuwukbi kabini ekwaman. Panmuwukbi uñun gen bami jonjiban tebai tosak dakon gwak teban egisak. ¹⁶ ††Nin pakyanji nandaman, nandan gadatnin dakon mibili uñun yo madepsi kinda. Uñun kalip pasili tagit mani Pinjkop da anoman agit. Gen bami noligit uñun yan: Uñun amin giptimsi paban amin da kawit, ae Telagi Wup da uñun amin kilegisi yan noligit, ae anelo da kawit, ae amin da miktimi miktimi kin geni yan tenjenok awit, ae miktim amin da nandan gadan imgwit, ae uñun Pinjkop da abidan Kwen Kokup awigigit.

Top gen da minjat amin dakon nandak nandakni panjupbal akdisak

4 Telagi Wup da yanji yosok, bisap kinda don apdisak, uñun bisapmon amin diwari nandan gadatni witdal kikan, nido uñun wup yokwi amin panjewan uñun dakon geni guramitdan, ae kon dakon geni yoldan. ² Jamba but amin da top gen ban minjat aminyo yoyindetan. Uñun amin anpak yokwi anjek mayagi dimasi nandan. ³ †Uñun amin da minjat aminyo minjat eyo dima ani, ae jap diwari dima noni do gen teban yopman yomdan. Mani Pinjkop nandan gadan imjek geni bami nandan amin da uñun jap morap timigek ya yan iyinjak tagi noni do wasagit. ⁴ Yo morap Pinjkop da wasagit uñun tagisi gin, do Pinjkop do ya yan iyinjak timitne kan, pindatno yokwi dima ani. ⁵ Pinjkop dakon gen gat ae bisitnin gat da uñun jap morap panjelak asak.

Timoti uñun Kristo dakon oman amin tagisi egipjak

⁶ Gak gen on Yesu yolyol amin notgoni do yobi kan, gak Yesu Kristo dakon oman amin tagisi egipdisal. Ae

† 3:11 Tit 2.3 †† 3:16 Mk 16.19; Jn 1.14; Kol 1.23 ‡ 4:3 WW 9.3; Ro 14.6; 1Ko 10.30-31

gen bami nandan gadaman ae nandak nandak tagisi timigek yolgaman uñun da gak tapmim madepsi gamdisak. ⁷ ††Mani babik dakon morap gen Pinjkopmon da dima noman tawit, do uñun gat ae gen morap amin da isal yon uñun gat manji yobi. Anjek Pinjkop dakon anpak tagisi yolek egip do tagap tok madepsi abi. ⁸ Giptim antagap ak aman uñun da panpulugok madep dima asak, mani wupnin antagap aman uñun da panpulugok madepsi kinda asak, nido abisok ekwaman ae don egip egip teban abidokdaman uñun kisi do panpulugok akdisak. ⁹ Gen uñun bamisi amin kisi da nandanek nandan gadat tagi ani. ¹⁰ ††Nin pi madepsi aman nido Pinjkop egip egipmi ton da nin panpulugokdisak yan nandan teban tanjek jomjom anjek ekwaman. Pinjkop uñun amin kisi yokwikon timit timit amini, ae nandan gadan iman amin uñun banji timitdisak.

¹¹ Gak gen on minjat aminyo yoyin degek guramitni dosi yoyiki. ¹² ††Yum pindagaki amin da gak monji bilagi yan gandanek dima nandaba pinban gamni. Anpak tagisi anaki nandan gadat amin da anpakgo ban pindagek yan gin ani. Gen tagisi ban yoki, ae kilegisi egipbi, ae amin do but dasi galak tan yobi, ae nandan gadat bamisi abi, ae Pinjkop da dabilon gwaljigi minisi egipbi. ¹³ Egi wigi si apber bisapmon gak pi madepsi anjek Pinjkop gen minjat aminyo morapmi muwutnicon manjin yobi, ae mibili yan tenjenan yobi, ae Pinjkop dakon anpak do yoyin dekgi. ¹⁴ †††Panmuwukbi dakon kila amin da kisitni kwengokon witjinjakwa amin kinda da gak do kombi gen yagit bisapmon Telagi Wup da but galak do tapmim gamgut uñun yipbi dima yawotjak. ¹⁵ Bisapmi bisapmi pi morapgo do kila tagisi abi. Pi madepsi anaki minjat amin morap da pi agakgo si madep tosok yan koni. ¹⁶ Gaga dakon anpak ae yoyindet agakgo do kila tagisi abi. Si teban tanjek sigin abi kan, Pinjkop da gaga gat ae gengo nandan amin gat kisi yokwikon ban timitdisak.

Timoti minjat aminyo naga dakon yawi diwat yanji pindatjak

5 Gak amin pelan gen tebai dima yoyiki. Datgo gen yaworikon da yoyin panmilip asal, yan gin gen yaworikon da yoyin panmilip abi. Ae gaga dakon padik padikgo do anpak nian asal, monji bulagi do yan gin abi. ² Ae menngo do anpak nian an yomisal, minjat pelan do yan gin abi. Ae samingoni do anpak yokwi dima an yomisal, minjatjok bulagi do yan gin anpak yokwi dima anyobi.

Namin da sakwabat kilani asak?

³ Sakwabat morap panpulugokni minisi ekwan uñun ban panpulugoni.

⁴ Mani sakwabat uñun monjini di ton bo ae uwani di ton kan, panpuluganbi Pinjkop da dabilon anpak madepsi kinda uñun nandan pisoni. Uñun menji kilani

†† 4:7 1Ti 1.4 †† 4:10 1Ti 2.3-4 ††† 4:12 Tit 2.15 ††† 4:14 2Ti 1.6

tagisi anjek meŋ datyo da kalip pi madep awit unun dakon gomani tagi sopni. Piŋkop da anpak unuden do tagisi nandisak.

⁵ Miŋat kinda sakwabat egek paŋpulugokni minisi egisak kaŋ, unun miŋat Piŋkop nandan gadan imiŋ ki-magek Piŋkop da yo tagisi an imjak do nandanek jomjom asak. Anek gildari ae kalbi Piŋkop da anpulugosak do bisit asak. ⁶ Mani sakwabat kinda unun gip-tim dakon galaktok yoldak kaŋ, miŋat unun amin ki-makbi yombem. ⁷ Do miŋat unun yoyiŋbi anpak tagisi baŋgin anakwa amin da yaŋba yokwi tok dima anjomni. ⁸ Amin kinda iyi dakon yawi diwatni dima paŋpulugosak kaŋ, unun amin tagi dima. Mani amin kinda iyi dakon gwakni kisi kilani tagi dima asak kaŋ, unun amin nandan gadatni kili yipman dekgit, do amin yokwisi. Piŋkop dima nandan iman amin yapmanek unun wagil yokwisi.

⁹ Sakwabat dakon man silipmon, miŋat oden dakon man baŋgin mandaki: Miŋat bilak 60 yapmandak, ae eni kaloni dakon miŋatni egipgut unun dakon man baŋgin mandaki. ¹⁰ Ae pi tagisi mibili mibili agit dakon man bini taŋ yomaŋ unun dakon man baŋgin mandaki. Nak pi tagisi oden do yosot: Gwakni kila tagisi agit, ae amin kokup nwanjwarikon da apba kilani anek paŋpulugagit, ae paŋmuwukbi dakon kandap pakbi baŋ sugagit, ae jigikon ekwan amin paŋpulugagit, ae pi tagisi diwari agit. Gak miŋat unuden dakon man baŋgin mandaki.

¹¹ Mani miŋatjok sakwabat dakon man dima mandaki. Nido giptimni dakon galaktok yolek burikon da miŋat eyo kaluk aeni ak do nandan bisapmon Kristo manji iman. ¹² Anek yaŋ teban tok awit unun yapmangan, do gulusunni taŋ yomisak. ¹³ †Ae unun gin dima, kuraktok anpak timigek yut diwarikon agi agi an. Ae kuraktok anpak gin dima, amin diwari da yo an unun dakon geni nandak do galagi nandan. Anek gen morapmi dima yogogi yon. ¹⁴ ††Do miŋatjok sakwabat egipni unun amin paŋek monji paŋalanek yutni kila ani do nandisat. Yaŋ ani kaŋ, uwal da anpakni tagisi unun kaŋek gen yokwi aripmi dima yaŋ imni. ¹⁵ Disi nandan, miŋatjok sakwabat diwari kosit kilegi kili yipman dekgwit da Sunduk yolgan.

¹⁶ Kristo nandan gadan imisak miŋat kinda da yutgan miŋat diwari sakwabat ekwan kaŋ, miŋat unun da iyi kilani asak. Yaŋ anakwan paŋmuwukbi miŋat aminyo diwari da kilani ak do jiggi dima pani, ae sakwabat morap paŋpulugokni minisi ekwan unun baŋ kilani tagi ani.

Kila amin pi tagi an unun kilani tagisi ani

¹⁷ Ji kila amin pi tagisi an amin man madep yomiŋek tagisi yumaŋ noni. Mibiltoksi yomni amin unun: Piŋkop gen yaŋ tenjenok an amin gat, ae Piŋkop gen yoyiŋdet an amin. ¹⁸ *Yaŋsi ani, nido Piŋkop gen papia da yaŋ yosok.

“Ji bulmakau wit gip golek do bamaŋ misiŋkgaŋ bisapmon jap noni do gen kagani dima sopni.”

Ae kinda yaŋ yosok:

“Pi amin yumaŋ nogini aripmi tagi timitjak.”

¹⁹ †Amin kinda da kila amin kinda do sun kinda ak yaŋ yosak kaŋ, geni do mirak dima yopbi. Mani bamori bo kapbi da gen unuden yaŋba kaŋ, geni tagi nandaki.

²⁰ ††Ae kila amin kinda yokwi asak kaŋ, paŋmuwukbi morap da dabilon anmilip abi, anaki diwari pasol pasol timitni.

Timoti iyi dakon anpak kaŋ kimotjak

²¹ Piŋkop ae Yesu Kristo ae Piŋkop dakon anelo kabi da dabilon noman yaŋsi gayisat, gen morap on gayisat unun yol kimagek pi abi. Anek amin kisikon anpak tilak kalonikon da pi abi.

²² Piŋkop dakon pi asak do gak amin kinda da kwenon kisitgo tepmisi wutjik do dima nandaki. Amin diwari dakon yokwi da gagon di tegaŋbam. Gak gaga do kila tagisi anek Piŋkop da dabilon gwaljigi minisi egipbi.

²³ Gak pakbisigin dima noki. Butgo anpulugosak ae sot unun toktogi noman taŋ gamisak unun mudosak do wain disok kisi noki.

²⁴ Amin diwari dakon yokwini unun nomansi ton. Ae amin da nandan, Piŋkop da unun amin gen pikon yopmanek kobogi yokwi yomdisak. Mani amin diwari yokwini pasili ton, ae don noman tokdan. ²⁵ Unuden gin, amin diwari anpakni tagisi noman gin ton. Mani, amin diwari anpakni tagisi unun noman dima ton, unun don noman tokdan.

Oman monji anpak tagisi baŋgin ani

6 ††Yesu yolyol amin morap amin diwari dakon oman amini ekwan, madepni man madep yomiŋek piŋbini egipni. Yaŋ aba amin da Piŋkop dakon man ae paŋmuwukbi nin dakon nandan gadat do yaŋba yokwi tok dima ani. ² †††Ae oman amin kinda dakon madepni unun nandan gadat amin kinda kaŋ, oman amin unun “notno gin do geni tagi abin yipberj” yaŋ di nandaban. Dima, unun yaŋsi nandisak, “Amin unun Yesu yolyol amin kinda, do pini an imiŋek but dasi galak taŋ iberj” yaŋ nandisak. Anakwan nandak nandan unuden da antagap aban pi tagisi akdisak.

Moneŋ dakon galagi unun yokwi dakon mibili

Gak bisapmi bisapmi miŋat aminyo anpak kilegi baŋ ani do yoyiŋ dekgi, anek anpak gayigim unun ani dosi yoyiki. ³ †Amin Taginin Yesu Kristo dakon gen da Piŋkop dakon anpak do niyiŋ dekdak. Amin kinda gen unun yipmanek miŋat aminyo gen nwanjwari Yesu dakon geni kilegi yombem kinda nan dima yoyiŋdetjak kaŋ, ⁴ yaŋ nandanek, unun amin kwen wigik asak, ae nandak nandakni minisi. Unun gen emat anek gen dakon mibili do notni pabin yop do pi asak. Yaŋ anek

† 5:13 2Tes 3.11 †† 5:14 1Ko 7.9 † 5:18 GT 25.4; Mt 10.10; 1Ko 9.9

†† 5:19 2Ko 13.1 †† 5:20 Ep 5.11 ††† 6:1 Ep 6.5 ††† 6:2 Plm 16 § 6:3 Gal 1.6-9

yo yanj pañalon asak: tagisi ekwanj amin do nandaba yokwi tok, ae emat, ae yanba yokwi tok, ae amin diwari do but giman nandanek nandaba yokwi tok.

⁵ †Ae bisapmi bisapmi gen emat anekwanj. Amin anpak unjuden an unjun nandak nandakni wagilsi upbal tawit, ae gen bamisok kinda dima nandaj. Unjun Pinjkop dakon anpak do yo morap timit timit kosit kinda yan nandaj.

⁶ ††Mani, amin kinda Pinjkop yolek yo kabini do nandaban aripmi tanj namanj yan nandisak kanj, unjun amin yo bamisi timikdak. ⁷ †Nin nandamanj, mej da pañalanban miktimon altagimanj bisapmon yo kinda dima abidanek apgumanj. Ae miktim yipmanj detnej bisapmon yo di dima timigek kikkdamanj. ⁸ Yanjo, jap imalyonin di tanj nimni kanj, “unjun aripnion” yanj yonej. ⁹ Mani, monej morapmi timit do nandaj amin, kilap da paron yokwalganj da arip, panjkewal da altanj yominek timitdisak. Unjun nandaj kokwini tagi dima amin da but sulugik morapmi anek unjun da obisi panjntok akdisak. Yanj anek wagilsi tasik tanj mudokdanj. ¹⁰ ††Monej do galagi nandak nandak unjun yokwi morap dakon mibili. Amin diwari monej do galak tawit, unjun da ilikban nandaj gadatni yipmanj dekgwit anek jigi morapmi panjek bupmisi nandaj.

Gak tebaisi kinjek egip egip teban abidoki

¹¹ ††Mani, gak Pinjkop dakon amin egisal, do anpak yokwi unjuden morap yopmanj degek pasal kiki. Pi tebaisi anek yo oden banj timikgi: anpak kilegi, ae Pinjkop dakon anpak, ae nandaj gadat, ae amin do but dasi galak tanj yomyom anpak, ae tebaisi agek jigi imet imet anpak, ae amin do yo yawori anj yomyom anpak. ¹² ††Kristo nandaj gadaj imisak amin unjun napbi gwapbokon kisak. Do gak napbi gwapbo tagisi unjudon tebaisi kinjek egip egip teban abidoki. Tebaisi agek nandaj gadatgo amin morapmi da dabilon yanj tenjenagil bisapmon, Pinjkop da egip egip abidoki do kili yanj gamgut. ¹³ ††Pinjkop yo morap kisi do egip egip yomisak unjun da dabilon, ae Yesu Kristo Pontias Pailat da inamon tebaisi agek gen bami yaqit unjun da

† 6:5 2Ti 3.8; 4.4; Tit 1.14 †† 6:6 Pil 4.11-12; 1Ti 4.8; Ibr 13.5 ‡ 6:7 Jop 1.21 †† 6:10 Ep 5.5 †† 6:11 2Ti 2.22 ††† 6:12 1Ko 9.25-26; 2Ti 4.7 ††† 6:13 Jn 18.36-37

dabilon nak tebaisi yanj gayisat, ¹⁴ gak gen abidagil unjun guramik kimagek amin da yanba yokwi tok anj gamni da aripmon yo kinda dima abi. Tebaisi guramik kimagaki wigil Amin Taginin Yesu Kristo da noman al-tosak bisapmon wugisak. ¹⁵ †Unjun Pinjkop da bisap yipgut unjudon altokdisak. Pinjkop unjun anjkisij kimotnejsi. Unjun kalonj dagin yo morap kila asak. Unjun kila amin madep morap dakon Kila Amin Madepni, ae amin tagi morap dakon Amin Tagini. ¹⁶ Unjun kalonj dagin dima kimokdok, unjun tenjenj madepmon egisak, ae nin unjun da kapmatjok aripmi dima kikigi. Amin kinda da dima kagit, ae kinda da dima kokogi. Man madepni ae tapmim madepni unjun bisap dagok dagogij mini tanj imdisak teban. Unjun asi.

Yoni morapmi amin Pinjkop nandaj gadaj iminek minjat aminyo diwari panpulugoni

¹⁷ ††Yoni morapmi amin on miktimon ekwanj yoyinbi iyidakon man dima pawigini. Ae yo morapni tepmi bisal kigi do nandaj gadat dima ani. Unjun Pinjkop dosi nandaj gadaj imni. Unjun Pinjkop da nin da kisik kisik anej do yo tagisi morapmi nimisak. ¹⁸ Yoyinbi anpak tagisi morapmi anek yo do wadak wadak anj amin do yo morapmi yomni. Yonin bami unjun amin do yo tagisi anj yomyom anpak unjun yanj nandani. ¹⁹ †††Yanj ani kanj, iyidon panpulugoni dakon yoni morapmi panmuwutdanj, ae unjun yoni morapmi tebaisi tokdanj. Anek egip egip bamisi abidokdanj.

Timoti pini do kila tagisi asak

²⁰ Timoti, Pinjkop da pi unjun gamgut unjun kila tagisi anj kimokgi. Gen mibili mibili Pinjkop dakon galaktok dima yolyoli yonj amin, unjun amin gat dima egipbi. Ae amin nandak nandaknin tonj yanj nandanek Pinjkop dakon gen bami anjupbal anek gen yonj amin, unjun da dubagikon egipbi. ²¹ ††Amin diwari unjuden nandak nandak yolek nandaj gadatni kili yipmanj dekgwit. Pinjkop dakon nandaj yawot jikon tosak do bisit asat.

§ 6:15 PA 17.14 † 6:17 Lk 12.20-21 †† 6:19 Mt 6.20 †† 6:21 1Ti 1.6; 2Ti 2.18

2 Timoti

But piso gen

Timoti unun Pol dakon pi isalni, do Pol da papia on anpak tagisi yolek asak unun do mandagit. Pol dam tebanon egek kili nikba kimotdisat yan nandanek Timoti nandan gadatni dima yawotjak, ae Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi do yan tenjenok pi dima yipmanjetjak do mandagit. Ae Pinjkop dakon gen morap tagisi guramik kimotjak do iyigit. Amin da tepmi jigiyu madepsi imdan, mani tebaisi agek Pinjkop da pi imgut unun an kimotjak do mandan imgut.

Timoti amin nandak nandakni gulusun ton amin dakon gen do mirak dima yopjak do iyigit. Unuden gen da amin mirak pan yoman amin dakon egip egip panupbal an. Do Timoti Pol dakon anpak tagisi timigek unun ban yol kimotjak. Unun nandan gadaron tebaisi agek buri yaworisi tanakwa ae amin do but dasi galak tan yominek jig mibili mibili unun guramitjak do iyigit.

Timoti Pinjkop dakon amin dagok do pi tebaisi asak

1 Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbini. Iyi da galak togon Pinjkop da nak yabekbi pi aben, ae Yesu Kristo nandan gadan iman amin egip egip unun yom do yan teban tok an yomgut unun do yoyiken do nak tilak agit. ²†Timoti monji gimano nak on papia gak do mandan gamisat. Pinjkop Dat ae Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandan yawotni gat, ae bupmini gat, ae but yawotni gat gagon tosak do bisit asat.

Gen Bin Tagisi do mayaktok dima panen

³††Babikno Pinjkop da dabilon gulusunin mini yanji nandanek Pinjkop dakon pi awit, nakyo kisi yan gin pini asat. Kalbi ae gildari yipman deri mini bisit anek gak do nandanek Pinjkop ya yan iyisat. ⁴Dabilgo dakon pakbi mawit, nak unun do nandanek abin aeno gandakdosi nandisat, anek but galaksi nandaken.

⁵†Nak nandisat, kalip uwago Lois ae menjo Yunis da nandan gadat agimal, gakyu kisi yan gin Kristo nandan gadan iman kimokdol yanji nandisat. Anek gak dakon nandan gadakgo tebai unun do nandanek, ⁶††nandak nandakgo abo pisanban Pinjkop da but galak do wup dakon yo unun gamgut abi egip egip-gokon aeni teban tosak do nandisat. Unun amin da kindap pisonakwa madepsi soson unun da tilak. Kisitno busungokon wutigim bisapmon Pinjkop da but galak do tapmim gamgut unun do yosot. ⁷††Abi madepsi sosak, nido Telagi Wup nimgut unun pasol pasol anen do dima nandisak. Unun da tapmim nimisak, ae nin panpuluganban amin do but dasi galak tan yomaman, ae nin do kila anek anpak kalipmi pabin yopmanaman.

⁸Do gak Amin Taginin dakon gen yan tenjenok do mayaktok dima pabi. Ae nak Yesu dakon dam tebanon

amini nak do mayaktok dima pabi. Pinjkop dakon tapmim abidanbi Gen Bin Tagisi yan tenjenok pikon nak gat kisi jig panden. ⁹†††Pinjkop da nin yokwikon ban timigek telagisi egipnen do yan nimgut. Nin da anpak tagi kinda agiman do anek dima, nandan yawotni do anek yan nimgut. Kalipsigwan yo kinda dima wasanban noman tanakwan, Yesu Kristo do anek nandan yawotni nim do kili nandaban teban tagit. ¹⁰†††Ae abisok Yesu Kristo yokwikon ban timit timit aminin noman kili altan tenjenanban Pinjkop dakon nandan yawotni kisi noman altan tenjenagit. Yesu Kristo da kimot dakon tapmim aban pasilgit, anek Gen Bin Tagisi da panthagap aban minat amin morap kisi egip egip teban do nandaba pisagit. ¹¹§Pinjkop da nak unun Gen Bin Tagisi dakon yan tenjenok anek yabekbi pi anek yoyijdet pi aben do manjigit.

¹²Mibili yan do jig unun guramikdat. Mani unun do mayagi dima pasat, nido amin unun nandan gadan imisat unun kili nandan imgum. Ae nak da kisitnikon yo yipgum unun kilani tagisi anakwan wigi Kristo apjak Gildaron wugisak yanji nandan kimokdot.

¹³Gen tagisi gamgum unun tebaisi abidanek minat aminyo yoyij dekgi. Anek Yesu Kristokon gadanek nandan gadat bamisi anek amin do but dasi galak tan yobi. ¹⁴§†Pinjkop da Gen Bin Tagisi kilani abi do gamgut, unun kilani tagisi an kimokgi. Telagi Wup nin da butgwan yikdak unun da gak pi unun do tagi anpugugosak.

¹⁵Gak nandisat, Esia provinskon amin morap nak kili nepman dekgwit. Ae Pigelus gat ae Emogenes kisi nak kili nepman dekgimal.

¹⁶Nak Onesiporus dakon gwakni Amin Tagi da bupmi nandan yomjak dosi nandisat. Bisap morapmi Onesiporus da nak dakon but anteban aban butno tagisisi agit. Ae dam tebanon yikgim unun do mayagi dima pagit. ¹⁷Unun Rom abinek nak nandak do pi madepsi

† 1:2 Ya 16.1; 1Ti 1.2 †† 1:3 Ya 23.1 † 1:5 Ya 16.1 †† 1:6 1Ti 4.14 †† 1:7 Ro 8.15

††† 1:9 Ep 2.8-9; Tit 3.5 ††† 1:10 Ibr 2.14 § 1:11 1Ti 2.7 §† 1:14 1Ti 6.20

anjek wisigit anjek don nak nandagit. ¹⁸ Ae kokup pap Epesaskon unun da nak madepsi anpulgagait unun gaga pakyanji nandisal. Gen kokwin bisap madepmon Amin Tagi da bupmi nandan imjak dosi nandisat.

Timoti Yesu Kristo dakon emat amin tagisi da egipjak

2 Monjino, Yesu Kristo dakon nandan yawotni da gak anteban anjakwan tebaisi akgi. ² Anjek gen morap amin morapmi da dabilon yan tentenjanapbo nandagit, unun Pinjkop gen tebai abidon amin do yobi. Anjaki unun da amin diwari kisi tagi yoyindetni. ³ †Gak Yesu Kristo dakon emat amin tagisi da egek pi unun dakon jigi pabi, amin diwari nin gat kisi da panerj. ⁴ Emat amin pi an bisapmon, pi di gat kisi dima an. Unun mibiltok amin madepni da pi agakni pindakban kilegisi asak do nandisak. ⁵ ††Napbi gwapbokon kisak amin napbi gwapbo dakon gen teban kisi yoldak. Yan dima asak kan, napbi gwapbokon teban tarjek tomni abidon, unun dima abidosak. ⁶ †Amin kinda jap do pi madep anjek kilani tebai asak amin, unun da amin diwari mibiltan yominek pigaga jap pasak. ⁷ Geno on yosot unun do nandaki, anjaki Amin Tagi da nandak nandakgo aban pisanban gen morap unun dakon mibili nandabi pisokdisak.

⁸ †Gak toktogisi Yesu Kristo do nandaki. Unun Kila Amin Madep Dewit da kabikon nani, unun kimagek aeni pidagit. Nak Gen Bin Tagisi on nan yan tentenosot. ⁹ †Gen Bin Tagisi unun yan tentenjanapbo mibili unun do nak jigi mibili mibili panek yokwi pakpak kinda nan yan kisit kandapyono nap teban ban panjeban abi. Mani Pinjkop dakon geni unun nap teban nan aripmi dima anteban agagi. ¹⁰ Yan do, nak Pinjkop dakon minjat aminyo iyi do manjigit panpulgokerj do butno anteban anjek unun jigi morap pasat. Nak Yesu Kristo da yokwikon ban timitjak do nandisat, ae unun gat kisi toktogisi tilimnikon egi wigini do nandisat.

¹¹ ††Gen on unun bamisi:

Nin unun gat kisi kalonj kimakgimanj kan,
nin unun gat kalonj egipdamanj.

¹² ††Nin tebai agek jigi morap unun guramitnerj kan,
nin unun gat kisi kila amin madep egipdamanj.

Nin manji imnerj kan,
unun yo kisi manji nimdisak.

¹³ †Nin yan teban tok genin yapnerj kan,
unun geni guramitdisak gin,
nido iyi dakon geni kulabik aripmi dima asak.

Timoti Pinjkop dakon pi aminsi dagok do pi tebaisi asak

¹⁴ †Gak bisapmi bisapmi minjat aminyo panpulganganbi gen unun do nandani. Unun gen emat anjek gen dakon mibili do notni pabinj yop do pi dima ani do Amin Tagi da manon gen tebaisi yoyiki. Gen unuden da amin kinda aripmi dima anpulgogji. Unun da amin

mirak panek nandan unun dakon butni panjupbal asak. ¹⁵ ††Gak pi aminsi dagok do pi tebaisi abi, anjaki Pinjkop da pigo do nandaban tagisi asak. Yan anjek mayaktok dima pakdisal, ae Pinjkop dakon gen bami kilegisi yoyindetdisal. ¹⁶ †Pinjkop dakon galak tok dima yolyoli dakon gen morap manji yobi. Gen unuden da amin ilik panjan Pinjkop dakon kosit da dubagikonsi sigin panjikdanj. ¹⁷ ††Gen unuden unun wuda yokwisi amin panjupbal an unun yombem, madepsi akdisak. Gen unuden yon amin bamot unun Imenius gat ae Piletus gat. ¹⁸ Amin bamot gen bami dakon kosit kili yipmanj dekgimal. Unun yan yomal, “Minjat amin morapyo kimoron da pidokdanj dakon bisap madep kili noman tagit.” Gen on nan minjat aminyo diwari dakon nandan gadat panjupbal amal. ¹⁹ †Mani Pinjkop da panmuwukbi madepni wasok do anjek gwak teban kili magit da gwak unun tebaisi akdak. Ae unun gwagon gen yan mandagit:

“Amin Tagi da iyi dakon minjat amini nandan yomisak,”
ae

“Amin morap nin Amin Tagi dakon amin yan yon amin unun anpak yokwi unun manji yominj kimotni.”

²⁰ Yoni morapmi amin da yutnon kwoba idapyo mibili mibili tonj. Diwari gol ae silwa ban wasanji, ae diwari kindap ban wasanji, ae diwari miktim ban wasanji. Unun kabikon diwari pi tagisi ak do tonj, ae diwari pi isali mibili mibili ak do tonj.

²¹ Amin kinda egip egipnikon anpak yokwi wiririk mudanek Pinjkop da dabilon gwaljigi mini asak kan, unun amin idap kinda pi tagisi ak do tosok unun yombem. Unun Pinjkop dakon aminsi egek Amin Tagini tagi anpulgusak. Unun da pi tagisi morap ak do tagap tokdisak.

²² †Gak yawi kaluk da butgwan but suligik morap noman tonj unun yopmanjek pasal kini. Anjek anpak kilegi gat, ae nandan gadat gat, ae amin do but dasi galak tanj yomyom gat, ae but yawot anpak gat unun timit do pi tebaisi abi. Anjek amin Pinjkop da dabilon gwaljigi mini egek Amin Tagi da manon bisit an amin gat on anpak tagisi morap anjek egipni. ²³ ††Gak nandan kokwini tagi dima amin dakon gen gulusunji do mirak dima yopbi. Gaga nandisal, gen unuden da butjap ukwayityo panalon asak. ²⁴ Amin Tagi dakon oman amin unun butjap ukwayityo dimasi asak. Amin morap kisi do anpak tagi ban anyomisak, ae yoyindet agakni unun tagisi. Amin da kwen wigik an iba kan, anpak yaworisi anyomisak. ²⁵ Unun pi yaworisi anjek geni pabinj yopmanjan amin dakon nandak nandakni panmilip asak. Yan asak kan, Pinjkop da panpulganganban but tobil anjek gen bami do nandan pisoni. ²⁶ Sunduk da galaktokni yolni do iyi da paron depban yokwalgwit. Mani gen bami nandani kan, nandak nandakni ae pisanakwa Sunduk da paron da kukwanj kikdanj.

† 2:3 2Ti 1.8 †† 2:5 2Ti 4.8 † 2:6 1Ko 9.7 †† 2:8 Ro 1.3; 1Ko 15.4 †† 2:9 Ep 3.1,13; Pil 1.12-14 ††† 2:11 2Ko 4.11 ††† 2:12 Mt 10.33 † 2:13 Ro 3.3-4; Tit 1.2 †† 2:14 1Ti 6.4; Tit 3.9

††† 2:15 1Ti 4.6 †† 2:16 1Ti 4.7 ††† 2:17 1Ti 1.20 †† 2:19 IDT 16.5; Ais 52.11; Jn 10.14; 1Ko 8.3 †† 2:22 1Ti 6.11 ††† 2:23 1Ti 4.7

Mibi bisapmon amin da anpak yokwisi akdan

3 [†]Mani yan̄si nandaki, mibi bisapmon jiḡi morapmi yokwisi da noman tokdan. ² Amin da iyi dogin galak tan̄ek mon̄eñ timit do galagi madepsi nandakdan. Iyi do nandaba yo madep an̄akwa kwen wiḡik akdan. Ae butjap ukwaȳityo an̄ek amin diwari yobipdan. Men̄ datyo dakon gen pabiñ yopdan, ae miñat aminyo da anpak tagi anyoba ya yan̄ dima yoyikdan. Piñkop dakon anpak manji yomdan. ³ Amin do but dasi galak tan̄ yomyom anpak dima akdan, ae amin da yokwi anyoba diwari yopyop anpak dima akdan. Amin diwari do yan̄ba yokwi tok an̄ek giptim dakon galaktok kila tagi dima akdan, an̄ek amin dapman̄ pañupbal akdan. Anpak tagi morap uwal an̄ yomdan. ⁴ Iyi dakon notni yokwi an̄ yomdan, an̄ek nandak nandak gulusuñ morapni tepmisi yoldan. Uñun iyi do amin madep yan̄ nandakdan. On miktim dakon anpak kisik kisigi ton̄ mibili mibili uñun do galagisi nandan̄ek Piñkop do but dasi dima galaktokdan. ⁵ ^{††}Piñkop dakon anpak ak do gip dagin akdan. An̄ek Piñkop da egip egipnikon pi asak dakon bikbik dima imdan. Gak uñuden amin da dubagikon egipbi.

⁶ Uñuden amin amin pañkiligek yutnikon wigek miñat pañgalak an̄ek uñun dakon galak tok yolni do pi an̄. Miñat uñun yokwi morapmi awit dakon jiḡi madepsi pañek ekwan̄. Ae but sulugik an̄ek yokwi mibili mibili an̄. ⁷ Miñat uñun nandak nandak pak do tagisi nandan̄, mani gen bami aripmi dima nandan̄ pisoni. ⁸ [†]Kalip Janes gat Jambres gat da Moses uwal an̄ im̄gumal, yan̄ gin, amin anpak uñun an̄ uñun gen bami nan̄ uwal an̄ im̄an̄. Uñun nandak nandakni waḡi si upbal tawit, ae Piñkop dimasi nandan̄ gadan̄ im̄an̄. ⁹ Mani pini uñun madepsi dima ireñ tokdisak. Uñun kalip amin da Janes gat ae Jambres gat dakon ñugigi anpakni pindakgwit yan̄ gin amin morap da anpakni pindakba ñugigisi akdan.

Timoti Piñkop gen tebaisi abidosak

¹⁰ Mani gak ni gen bañ yoyiñdetdat, ae anpakno do nandisal. Mibili nido pi asat uñun nandisal. Nak Piñkop do tebaisi nandan̄ gadan̄ek bisapmi bisapmi butno tebaisi an̄teban an̄ek pi asat, ae amin do but dasi galak tan̄ yom̄nek tebaisi agek but yaworon da jiḡi guramikdat. ¹¹ ^{††}Anpak yokwi morap amin da nak do aba jiḡi pagim, ae tepmi morap Antiok ae Ikoniam ae Lista kokup papmon naba guramikgin uñun gak nandisal. Mani Amin Tagi da uñun jiḡi morapmon nak anpulu-gan̄akwan tagisi egipgum. ¹² ^{††}Asisi, amin morap Yesu Kristo gat gadan̄ek Piñkop dakon anpak ak do nandan̄, uñun aba amin da yo yokwi an̄ yomdan. ¹³ Mani amin yokwi gat ae top amin gat da anpak yokwi sigin an̄akwa waḡil yokwisi akdisak. Uñun miñat aminyo pañkewaldan̄, an̄akwa uñun yo kisi da tamoni do pañkewaldan̄.

† 3:1 1Ti 4.1 †† 3:5 Mt 7.15,21; Tit 1.16 ‡ 3:8 TP 7.11 †† 3:11 Ya 13.14-52; 14.5,8-20 †† 3:12 Mt 16.24; Jn 15.20; Ya 14.22

¹⁴ Mani gak gen uñun abidagil da tebaisi nandan̄ gadasal, uñun gen tebaisi abidoki, nido gayiñ dekgi-man̄ amin gaga nandan̄ nimisal. ¹⁵ Gak mon̄iñisok egipgul bisapmon Piñkop dakon gen telagi papianikon ton̄ nandak nandak uñudon wasan̄ek pagil. Papia uñun da nandak nandak kilegi tagi gamjak. Nandak nandak kilegi uñun yan̄: Yesu Kristo nandan̄ gadan̄ im̄an̄jaki Piñkop da gak yokwikon nan̄ abidosak.

¹⁶ ^{†††}Piñkop da papiakon gen morap ton̄ uñun Telagi Wup da iyi amin pañtagap aban mandawit. Gen uñun da gen bami do niyiñdetdak, ae miñat aminyo nandak nandak yokwini pañmilip asak, ae kosit agip agipni pañmilip asak, ae anpak kilegi do niyiñdetdak. ¹⁷ Gen uñun da pañpulugan̄ban Piñkop dakon miñat aminyo nin anpak tagisi morap timikgiman̄, ae uñun da pañtagap aban pi tagisi morap mibili mibili ak do tagap toman̄.

Timoti uñun Piñkop gen yan̄ ten̄tenok pi an̄kimotjak

4 Yesu Kristo da don altan̄ek kila amin madep egek miñat aminyo morap kalugi ekwan̄ gat ae amin kili kimakgwit gat kisi dakon anpakni kokwin akdisak. Yan̄si akdisak, do nak Piñkop ae Yesu Kristo da dabilon gak do gen tebaisi yan̄ gayisat: ² Gak geni yan̄ ten̄tenok do pi tebaisi abi. Amin gen nandak do tagap tok an̄ bo ae tagap ton̄ dima an̄, gak bisapmi bisapmi Kristo dakon yan̄ ten̄tenok dakon pi an̄ kimokgi. Gak buri pidoni dakon gen bañ madepsi yoyiki, ae but tobil an̄ek Piñkop dakon anpak yolni do pañtagap abi. Gak bisapmi bisapmi miñat aminyo dakon but pañteban an̄ek yaworikon da Piñkop da anpak si galak tosok uñun do tagisi yoyiñ dekgi. ³ ^{†††}Nido, don amin gen kilegi san̄benek nandak do dima galak tokdan. Uñun da iyi ni gen bañ nandak do galakton̄ uñun dakon yoyiñdetni iyi timitdan̄. ⁴ Uñun gen bami manji im̄inek babikni dakon binap gen do mirak yopdan. ⁵ Mani gak gaga bisapmi bisapmi nandak nandakgo si pisan̄akwan egipbi. Jigi ae tepmiyo guramikgi. Ae Gen Bin Tagisi miñat aminyokon yan̄ ten̄tenok dakon pi abi. Miñat aminyo pañpulugoki dakon pi Piñkop da gamgut, pi uñun an̄ kimokgi.

Pol kilisok uñun kimotdisak

⁶ [§]Gak yan̄si abi, nido nak kilisok uñun kimotdisak. An̄apbo yawino da Piñkop do wain paret an̄ im̄an̄ uñuden tagaldisat. Kiken̄ dakon bisap kili kwan̄ tosok. ⁷ ^{††}Nak egip egip dakon napbi gwapbo tagisikon timtim yan̄ek kigim, an̄ek abisok tilagon kili abiñ altat. Nak Piñkop do nandan̄ gadatno tebaisi abidagim. ⁸ ^{†††}Amin da napbi gwapbokon teban tan̄ek tomni timikgan̄ uñun kili tagap tak da nak do joman̄ek tosok. Tomni uñun yan̄: Amin Tagi da amin kilegi yan̄ nayikdisak. Amin Tagi da anpak kilegi yolek amin dakon anpakni kokwin an̄ek miñat aminyo gen pikon yopjak bisap madepmon tomni uñun namdisak. Ae

††† 3:16 Ro 15.4 ††† 4:3 1Ti 4.1 § 4:6 Pil 2.17 †† 4:7 1Ti 6.12 ††† 4:8 1Ko 9.24-25

nak kalonj dogin dima namdisak, amin morap Yesu noman altanban kok do but kindap anj unjun do kisi yomdisak.

Timoti unjun Pol do tepmisi opjak

⁹ Gak kosit nianjon da nagon tepmisi opbi dakon pi madepsi abi. ¹⁰ †Nido, Demas kili nepmanj dekgit. Unjun on miktim dakon yo morap do galagi nandanek Tesalonaika kokupmon kigit. Kresens unjun Galesia provin-skon kinjakwan Taitus unjun Dalnesia miktimon kigit.

¹¹ Luk kalonj dagin nak gat ekwamak. Mak abidanbi gak gat kisi opjil, nido unjun da nak pikon anpulugosak amin tagisi. ¹² Tikikus unjun nak da yabekgo Epesas kili kigit.

¹³ ††Gak apbi bisapmon paba pigik dubakno kokup pap Troas unjudon Kapus da yutnon yipgum unjun si abidanek opbi. Ae papia kisi timikgi. Papia sipsip gip banj wasanbi unjun banjsi timikgi.

¹⁴ †Aleksanda, unjun ain banj yo wasok amin, unjun da nak do yo yokwisi agit. Unjun anpak agit dakon kobogi do Amin Tagi da yo yokwisi don anj imdisak. ¹⁵ Gakyo kisi unjun amin do kanj kimokgi. Unjun nin dakon gen do uwal madepsi agit.

† 4:10 Ya 15.37-39; 2Ko 8.23; Kol 4.14 †† 4:13 Ya 20.6 † 4:14 Ais 59.18; Ro 2.6

¹⁶ Mibiltok gen pikon nepgwit dakon kobogi yagim bisapmon, amin kinda da nak gat agek anpuluganban gen dima yagimak. Amin morap kisi nak nepmanj dekgwit. Pinjkop da unjun gulusunni dakon kobogi yokwi dima yomjak dosi nandisat. ¹⁷ Mani, Amin Tagi da nak da ilenjonjok agek nak anjeban agit. Do nak Gen Bin Tagisi aripmisi yanapbo Amin Nwaknwarri Kabi morap kisi da nandawit. Anapbo Pinjkop da nak laion da gen kagakon nanj abidagit. ¹⁸ Amin Tagi da nak anpak yokwi morap anj namdanj unjudon nanj abidokdisak. Anjek anpuluganban tagisi egapbo anjan Pinjkop dakon amin kila agakni Kwen Kokup tosok unjudon anjikdisak. Amin Tagi dagok dagogi mini tilim gulgwani nanj anjan kikdisak. Unjun asi.

¹⁹ ††Gildatno tagi Prisila gat ae Akwila gat ae Onesiporus dakon gwakni kisi do yoyiki. ²⁰ ††Erastas unjun kokup pap Korinon sigin egisak. Anjakwan Tropimus unjun sot agit, do kokup pap Miletus unjudon yipmanj dekgim da egisak. ²¹ Gak kosit nianjon da tepmisi opbi dakon pini anjimokgi. Jomjom anjegaki ais bisap di apban. Yubulus da gildatni tagi gayisak. Ae Pudens, ae Linus ae Klodia gat ae panjmuwukbi diwari morap gat kisi da gildatni tagi gayan. ²² Amin Tagi da wupgo gat egipjak, ae nandanj yawotni da gagon tosak do bisit asat.

†† 4:19 Ya 18.2; 2Ti 1.16-17 †† 4:20 Ya 19.22; 20.4; Ro 16.23

Taitus

But piso gen

Taitus unun Juda amin kabikon nani kinda dima. Mani Yesu yolyol amin dagagit bisapmon Pol anpuluganban yabekbi pi agimal. Pol da Taitus Krit miktim tim tap binap tosok unudon panmuwukbi dakon pi kila asak do yipban egipgut.

Mibiltok Pol da yosok, Krit amin dakon anpak unun tagi dima. Mani amin kinda panmuwukbi dakon kila amin dagok do kan, anpak tagisi ankimotjak. Don Pol da Taitus da minat aminyo iyikon iyikon nianjon da yoyindet asak unun do iyigit. Minat amin pelan, ae yawi kaluk, ae oman monji unun yoyindet nianji asak unun do mandagit.

Gen mibi do yan mandagit. Taitus da minat aminyo yoyin degek but kalonji egek notni do anpak tagisi an yomij yomij anek gen emat dima anek egipni do yoyigit.

Taitus unun nandan gadatni panteban anek panmuwukbi Krit miktim tim tap binap tosogon ekwan unun dakon anpakni panmilip asak.

(Kilapmi 1-3)

1 Nak Pol, Pinjkop dakon oman monji ae Yesu Kristo dakon yabekbini. Nak minat aminyo Pinjkop da iyi do manjigit unun dakon nandan gadatni panteban aben do nak yabekgit, ae panpulugoko gen bami nandan pisanjek Pinjkop dakon anpak yolek ani yan do nak yabekgit. ²†Do panpulugoko nandan gadat tebaisi anek, Pinjkop da egip egip teban yomjak do jomjom an. Kalipsigwan Pinjkop da yo kinda dima wasanban noman tagit bisapmon, egip egip teban unun nim do kili yan teban tagit. Unun top dima yosok. ³ Ae don, iyi bisap unun yipguron, amin di geni yan tetenoni do panroman agit. Yan aban geni noman altan tetenagit. Pinjkop, yokwikon ban timit timit aminin, unun da nak Pinjkop gen yan tetenok pi on aben dosi nayigit.

⁴††Taitus, nak papia on gak do mandan gamisat. Gak monjinosi, nandan gadakgo nin morap gat arip. Pinjkop Dat gat ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin Yesu Kristo gat da nandan yawok gaminek anpulanban butgo yawori tosak do bisit asat.

Taitus unun panmuwukbi dakon kila amin tagisi ban manjisak

⁵ Gak pi morap andiwarikgiman unun panwasip abi yan do anek Krit miktimon gepgum. Do gayigim unun da arimon kokup morapmon panmuwukbi dakon kila amin manjiki. ⁶‡Gak minat aminyo da dabilon gulusunni mini amin ban manjiki. Unun minat kalonji dakon eni egipjak. Ae unun amin dakon monji gwayoni Kristo nandan gadan imni, ae Pinjkop da dabilon

anpak garagi tagi yolek dima ani, ae kwen wigik anek men datyo dakon gen pabin yop anpak yolek dima ani. ⁷ Panmuwukbi dakon kila amin unun Pinjkop dakon pi kila agak amin, do kosit kilegisi agipjak, anakwan amin da gulusunni kinda dima koni. Unun iyi do nandaban dima wigisak, ae butjap tepmi dima nandisak. Unun pakbi teban nanek but upbal dima asak, ae emat pidokyo dima asak, ae monej morapmi timit do nandak nandak dima asak. ⁸ Amin yutnikon kwa kilani tagi asak, ae anpak tagisi morap do galagisi nandisak, ae anpakni kilegisi, ae telagisi egisak, ae iyi do kila anek anpak kalipmi pabin yopmandak. ⁹ Unun gen bamisi iyin dekgwit unun tebaisi abidosak. Anek minat aminyo gen bami yoyin degek butni panteban asak. Ae gen bami pabin yopmanjan amin gen tebaisi yoyinakan gulusunni pindatni.

Miktim tim Krit unudon amin morapmi da amin diwari dakon nandan gadat panupbal an

¹⁰ ††Gak kila amin tagisi ban manjiki, nido kwen wigik amin morapmi ekwan. Unun gen isali morapmi yanek amin dakon nandak nandak pankewalgan. Unun kabikon, morapmi unun Juda amin, unun da gip mandani do pi tebaisi an. ¹¹ ††Unun amin minat aminyo dakon monejni timit do nandanek yoyindet gulusun anek minat aminyo diwari gat ae gwakni morap kisi gat dakon nandan gadat panupbal an. Do gen unuden dima yoni do yansop an yobi. ¹² Kalip Krit amin dakon nandak nandak amin madep kinda da yan yagit, "Krit amin morap unun top yogok amin. Unun amin yokwisi jon kilap yombem. Unun isalsi egek jap morapmi nok do gin nandan." ¹³ †††Gen unun bami. Do gak anpakni panmilip anek Pinjkop nandan gadan imin kimotni do gen tebaisi yoyiki. ¹⁴ †††Yan anaki Juda amin dakon babikni dakon binap gen do mirak sanbenek dima

† 1:2 Kol 1.27 †† 1:4 Ro 1.7; 2Ko 8.23; Gal 2.3 ‡ 1:6 1Ti 3.2-7; 2Ti 2.24-26

†† 1:10 1Ti 4.7 ††† 1:11 2Ti 3.5-6; 1Pi 5.2 †††† 1:13 2Ti 4.2 †††† 1:14 1Ti 4.7

yopni, ae gen bami manji iman amin dakon gen tebani do mirak dima yopni.

¹⁵ Miñat aminyo burikon yoni mini unun nandak nandakni kilegi gin. Mani anpak Piñkop da dabilon garagi tagi ban yolek Kristo dima nandan gadan iman amin unun nandak nandakni kilegi minisi. Nido, nandak nandakni gat butni gat Piñkop da dabilon garagi tagi. ¹⁶ †Gen kaganikon da yan yon, “Piñkop nandan imisat”, mani anpakni da yan noliñban koman, Piñkop manji iminek ekwan. Piñkop da dimasi galak tan yomisak. Unun gen pabiñ yop aminsi, ae anpak tagisi kinda aripmi dima ani.

Amin pelan anpak Piñkop da si galak tosok ban ani

2 Mani, gak miñat aminyo Yesu yolyol dakon gen madep madep morap ton unun yol kimotni do yoyiñ dekgi. ² Amin pelan pakbi teban nanek but upbal dima ani do yoyiki. Unun amin da pindakba amin tagisi ani do yoyiki, ae nandan kokwin tagisi anek anpak tagisi banjin ani. Unun nandan gadat tebaisi anek, amin do but dasi galak tan yominek, tebai agek jigi morapmi guramitni do yoyiñ dekgi.

³ ††Ae miñat pelan yo kisi yoyiñbi Piñkop da anpak galak tosok unun ban yolni. Amin do manji gen dima yoni, ae pakbi teban dakon oman monjini dima egipni. Ae yoyiñbi amin diwari anpak tagisi do yoyiñdetni.

⁴ Miñat pelan da miñat gimoni da eni gat ae monji gwayoni gat but dasi galak tan yomni do yoyiñdetni.

⁵ †Ae yoyiñ dekba miñat gimoni nandan kokwin tagisi anek anpak tagisi banjin anek Piñkop da dabilon gwaljigi mini egipni. Anek yutni kila tagisi ani, ae amin do anpak tagisi anyomni, ae eni dakon piñbini egipni. Anpak unun ani kan, amin da Piñkop gen do yanba yokwi tok dima akdan.

Taitus anpak tagisi wili gimoni da yolek ani unun ban asak

⁶ Unuden gin, gak wili gimoni panjeban abi ununyo kisi nandan kokwin tagisi anek iyi dakon egip egipni dakon kila tagisi ani. ⁷ ††Yo morap aki bisapmon, gak gaga anpak tagisi banjin abi, anaki amin da anpakgo kanek yolni. Miñat aminyokon yoyiñdet pi aki bisapmon gen kilegisi yanaki amin da gandaba pi amin bamisi kinda yan gandani. ⁸ ††Gen kilegisi banjin yoki kan, amin da gulusuñ kinda dima kokdan. Ae uwal da gen yokwi kinda aripmi dima niykdan, nandak nandak yokwini do mayagi pakdan.

Oman amin madepni dakon gen tagisi guramitni

⁹ †††Gak oman amin yoyiñbi madepni dakon piñbini egek pi tagisi madepni da galak tosok unun ban ani. Anek madepni da gen yoyiñba kobogi do gen yokwi dima yoyini, ¹⁰ ae madepni dakon yo kabo dima timitni. Madepni dakon gen tagisi yol kimagakwa, madepni da anpak ani do but galaksi nandisak unun anakwa pin-

dakban gwaljigi minisi ani. Yan aba yo morap anikon amin da oman amin pindagek gen on yan tenjtenjoman unun do galak toni. Unun gen unun Piñkop yokwikon ban timit timit aminin dakon gen bamisi.

Piñkop dakon anpak yolek Kristo do jomjom anen

¹¹ Nin nandaman, Piñkop dakon nandan yawotni unun kili noman tagit, do amin morap yokwikon ban tagi timitjak. ¹² †††Nandan yawotni unun da anpak yan anen do nolisak. Piñkop da pindakban anpak inani an unun dima anen do nolisak. Ae on miktim dakon anpak yokwi morap yopnen do nolisak. Ae on miktimon egek nin do kila tagisi anek kilegisi egek Piñkop yolnen do nandan yawotni da nolisak. ¹³ Unun anpak tagisi yolek nandan teban nanek kisi kisi bisap madep do jomjom anen. Unun bisapmon Yesu Kristo Piñkopnin Wikwisi ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin tilimni gat noman altokdisak. ¹⁴ ††Kristo unun mibili yan do egip egipni parekgit. Nin yokwi morap da kision ban pulugan nipmanek sugan panmilip aban gwaljigi minisi anen do parekgit. Ae nin da iyi dakon amin kabi anek anpak tagisi but dasi anen do parekgit.

¹⁵ ††Gak gen on miñat aminyo yoyiñdekgi. Gak yan mudan gabi, do gen on guramitni do panjagap abi, ae gen pabiñ yopmanjan amin unun anpakni panmilip ak do gen tebaisi yoyiki. Gak yum pindagaki amin da gengo do yo isali yan dima yoni.

Piñkop da nin do yo tagisi agit, do nin anpak tagisisi anen

3 †††Gak miñat aminyo aego butni pabi pisanba kila amin madep gat ae gapman dakon piñbini egek geni guramik kimotni. Anek bisapmi bisapmi pi tagisi mibili mibili morapmi ak do tagap toni. ² Yoyiñbi amin kinda do gen giren kinda dima yoni, anek gen emat dima ani. Bisapmi bisapmi yaworisi egek miñat amin morap kabikon iyi do nandaba piñakwa anpak tagisi ban anyomni.

³ ††Ninyo kisi kalip nandan kokwinin tagi dima, ae gen pabiñ yop agiman. Sunduk da nin panjiklikban but sulugik gat ae giptim dakon galaktok mibili mibili dakon oman monji egipguman. Nin anpak yokwi mibili mibili anek tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok agiman. Amin da uwal anjngwit, ae ninyo amin do uwal agiman.

⁴ Mani Piñkop Yokwikon Ban Timit Timit Aminin unun da nin do but dasi galak tan nimgut, anek golgoli nandanek nin do anpak tagisi agit. Ae unun anpakni noman altan tenjtenagit bisapmon, ⁵ †††nin yokwikon ban timikgit. Nin da nin anpak kilegi kinda agiman do anek nin yokwikon ban dima timikgit. Iyi dakon bupmi do anek yokwikon ban timikgit. Nin suganban monji njakjak kalugi yombem anapano Telagi Wup da egip egip kalugi nimgut. ⁶ ††Yesu Kristo Yokwikon Ban Timit Timit Aminin pi agit unun do anek Piñkop da Telagi

† 1:16 1Jn 1.6; 2.4 †† 2:3 1Ti 3.11 † 2:5 Ep 5.22 †† 2:7 1Ti 4.12 †† 2:8 1Pi 2.15 ††† 2:9 1Ti 6.1

††† 2:12 1Jn 2.16 § 2:14 TP 19.5; GT 7.6; Esi 37.23; Gal 1.4; 1Pi 2.9 §† 2:15 1Ti 4.12 §†† 3:1 Ro 13.1-7; 1Pi 2.13-14 §† 3:3 1Ko 6.9-11; Ep 2.1-2; 5.8 §†† 3:5 2Ti 1.9; Ibr 10.22 §† 3:6 Ya 2.17-18

Wupni madepsi ninon tagalgit. ⁷ Kristo da nin do nandan̄ yawok nimir̄ek paŋpulugaŋban Piŋkop da dabilon amin̄ kilegisi agimaŋ. An̄pak uŋun an̄ek egip̄ egip̄ teban abidoneŋ do nin manjiḡit. Nin egip̄ egip̄ teban do nandan̄ teban tan̄ek jomjom an̄ek ekwamaŋ. ⁸ Gen morap gayisat uŋun bamisi.

Nak gen uŋun do madepsi yaŋ ten̄tenjoki do nandisat, an̄aki miŋat aminyo Piŋkop nandan̄ gadaŋ imaŋ uŋun da an̄pak tagisi ak do pi madepsi ani. An̄pak uŋuden uŋun yo bamisi, ae uŋun da amin morapmi tagi paŋpulugoḡi. ⁹ †Mani pidok pidok ak do nandan̄ kokwini tagi dimakon da yon̄, ae gen emat an̄ amin, ae babikni dakon man dogin̄ yan̄ekwan̄, ae Moses dakon gen tebanon gen ton̄ uŋun dakon mibili do gen emat an̄ amin dakon geni gulusun̄ do mirak dima yopbi. Gen uŋuden da nin ar̄ipmi dimasi paŋpulgoni.

¹⁰ ††Amin̄ kind̄a paŋmuwukbi tuwil do an̄pak di aban̄ kaŋ, nandak nandakni an̄milip̄ ak do mama gen di iyiki. Kosit kalon̄ bo kosit bamot gengo dima nandaban̄ kaŋ, manji im̄in̄ek wagil̄ yipman̄ dekgi. ¹¹ Gaga nandisal, uŋuden amin̄ kosit kilegi kili yipman̄ dekgit,

† 3:9 2Ti 2.14,16 †† 3:10 Mt 18.15-17

ae yokwi pakpak amin̄ dagak. Do iyi dakon yokwini da koboḡi yokwi timitjak do kili yaŋ mudan̄ ibi.

Taitus kiŋ Pol kosak

¹² †Nak da Atemas bo Tikikus kind̄a gak do yabekgo opjak bisapmon gak nak do Nikopolis kokupmon op do kosit wisik dakon pi madepsi abi. Nido nak ais bisapmon Nikopolis egip̄ do nandisat. ¹³ †Gak Senas uŋun gen teban dakon nandak nandak amin̄ gat Apolos gat kilani tagisi abi. Gak da kosit agip̄jil dakon yo do paŋpulugoki. An̄aki kosit agip̄jil bisapmon yo do wadak wadak dima an̄jil. ¹⁴ †Miŋat aminin̄ da pi tagisi an̄ek yo do wadak wadak an̄ amin̄ paŋpulgoni dakon nandak nandak timitni. Paŋmuwukbi isal egek Piŋkop dakon an̄pak dima yolni kaŋ, uŋun tagi dima.

¹⁵ Miŋat amin̄ morap nak gat ekwamaŋ uŋun da gak do gildat tagi yaŋ yipba obisak. Ae nin dakon gildatnin̄ tagi miŋat aminyo Yesu Kristo nandan̄ gadaŋ im̄in̄ek nin do but dasi galak tan̄ nimaŋ uŋun yoyiki.

Piŋkop dakon nandan̄ yawotni ji morap kisikon tosak do bisit asat.

‡ 3:12 Ep 6.21-22; Kol 4.7-8 †† 3:13 Ya 18.24; 1Ko 3.5-6 †† 3:14 Ep 4.28

Pilimon

But piso gen

Pilimon unun man bini tonj amin kinda. Unun Kolosi kokup pap dakon Yesu yolyol amin kinda. Oman monjini kinda mani Onesimus unun amin madepni yipmanj degek pasal kinj kokup kindakon egipgut. Unun kokup papmon Onesimus Pol anjalon anjek Yesu yolyol amin dagagit.

Unun bisapmon Pol dam tebanon egipgut, do Pilimon aripmi dima kinj kosak. Mani on papia mandanj Onesimus do iban madepnikon anjkgit. Rom dakon gen teban da oman monji kinda pasal kisak kanj, madepni da tagi anjakban kimotjak do yosok. Mani unun papiagwan Pol da Pilimon oman monjini tebai dima iyisak do mandagit. Oman monjini unun Yesu yolyol amin kili dagak, do notnosi yanjon da abidosak.

Pilimon dakon oman monji pasal kigit da don Yesu yolyol amin daganban, Pol da yabekban tobiil ae Pilimon do kigit

1 Nak Pol, Yesu Kristo yoldat do anjek dam tebanon egisat. Nak gat ae notnin Timoti, nit da papia on Pilimon gak do mandamak. Gak notnin tagisi ae pi isalnin. ²†Nit papia on saminin Apia kisi do mandamak. Ae Akipus Yesu do anjek yokwi pabiŋ yop do nin gat kalonji emat amanj ununyo kisi do mandamak. Ae panmuwukbi Pilimon gak da yutnon muwuk muwuk an unun kisi do mandamak. ³ Nit Pinjkop Datnin, ae Amin Tagi Yesu Kristo, unun da nandanj yawot anj daminjek butji panjawot aban yawori tosak do bisit amak.

Pilimon dakon anpakni tagisi do Pol but galaksi nandagit

⁴ Bisapmi bisapmi bisit asaron, nak gak do nandanj Pinjkopno ya yanj iyisat. ⁵ Nido, toktogisi amin da yanj nayanj, gak Amin Tagi Yesu nandanj gadanj iminj kimokdol, ae Pinjkop dakon minjat aminyo but dasi galak tanj yominj kimokdol. ⁶ Pinjkop da gak anjmuluganban yipmanj deri mini minjat aminyokon Yesu do nandanj gadat asal unun yanj tenjenok abi do Pinjkop bisit iyisat. Yanj anjaki Kristo da yo morap tagisi nimisak unun do pakyanji nandaki. ⁷ ††Not, gak Pinjkop dakon minjat aminyo morap but dasi galak tanj yominj kimagek butni panjeban asal. Yanj anjaki unun da kisik kisik madepsi naminjakwan butno yaworisi tosak.

Pilimon da Onesimus notnosi yanjon da abidosak

⁸ Yo kalonji kinda abi do nandisat. Kristo da manon unun si abi do nak da tebai tagi gayikenj. Mani, anpak tagisi asal unun nandisat, ⁹ do gen tebai dima gayikenj. Amin do but dasi galak tanj yomyom anpak da nit kisi timikdak, do nak gen yaworisok gayikenj. Nak Pol, Yesu Kristo dakon gen yanj tenjenok asat, ae Kristo dakon pi

unun do anjek dam tebanon egisat. ¹⁰ †Monjino Onesimus do anpak tagisi anj ibi do gayisat. Dam tebanon egapbo Onesimus nagon apgut bisapmon, nak da Kristo bamisi nandanj gadanj imjak do anjmulugagim. Do unun monjinosi yombem agit. ¹¹ Kalip gak anjmulugok do pi tagi dima agit. Mani abisok pi tagisi anjek gak gat ae nak gat kisi tagisi panjmulugokdisak.

¹² Abisok yabekgo nak dakon but gat kisi gagon tobiil obisak. ¹³ Abisok Gen Bin Tagisi yanj tenjenok dakon pi do anjek dam teban amin egisat bisapmon abidoko gak da tamokon pi asak kanj, nak unun do tagisi nandakenj. ¹⁴ Mani gak dakon yanj dagok dima kanjek yo kinda dima abenj. Gak da idon egek nak anjmulugosak do nandisat kanj unun gak dakon galak tok. Nak tebai dima gayikenj. ¹⁵ Asi, Onesimus bisap pisipmisok gepmanj dekgit. Mani yo unun noman tanj imgut, unun gak da yokwikon nanj ae abidanbi gak gat toktogisi egipjil do bo noman tagit. ¹⁶ ††Abisok unun gak dakon oman monjigin dima. Asi unun gak dakon oman monjigo egisak, mani abisok gak dakon notgosi dagak do but dasi galak tanj ibi. Naga koko notnosi aban but dasi abidosot. Mani nandisat, gak da but dasi galak tanj iminj kimotdisal. Oman monji pini aban kanj galaktokdisal, ae Kristo do anjek gak da kanjbi notgosi anjakwan but dasi galak tanj iminj kimotdisal.

¹⁷ Do Kristo da pikon nit kalonji ekwamak yanj kosol kanj, nak opbo but dasi nianj abidanbim, Onesimus do yanj gin abi. ¹⁸ Gagon gulusun di agit, bo ae gagon goman di agit kanj, mani kulabik anjek unun gomanon nak dakon man mandaki. ¹⁹ Nak Pol da naga dakon kisi da papia on mandisat. Nak da naga goman unun sopbenj. Mani nandaki! Nak da gen bami gayiko nandanj gadat agil, do gak nagon gomango tonj. Goman unun gaga dakon egip egipgo. Mani unun do dima yokenj. ²⁰ Not, nandaki. Amin Tagi da manon gak anpak tagi on nak do abi do nandisat. Nit Yesu Kristo dakon amin ekwamak do unun anpak anjek nak dakon but anjeban abi.

† 1:2 Kol 4.17; 2Ti 2.3 †† 1:7 2Ko 7.4

‡ 1:10 1Ko 4.15; Kol 4.9 †† 1:16 1Ti 6.2

²¹ Papiia on mandañek yañsi nandisat, gak da nak dakon gen on guramitdisal. Nak nandisat, Onesimus do añpak akdisal, uñun da añpak abi do gayisat uñun yapdisak.

²² †Ae nak gen kinda gat tosok. Nak Piñkop da ji dakon bisit nandakdisak, añek nak nepban jikon tobił apdisat yañsi nandañ gadasat. Do yutgokon yut buri kinda nak da pokgeñ do añnoman abi.

† 1:22 Pii 1.25; 2.24

Pol dakon pi isalni da Pilimon do gildatni tagi yipmañ imañ

²³ ††Eapapas da gildat tagi yañ gayisak. Uñun kisi Yesu Kristo do añek dam tebanon ekwamak. ²⁴ †Nak dakon pi isalno, uñun Mak, ae Aristakus, ae Demas ae Luk uñunyo kisi da gildat tagi yañ gayañ.

²⁵ Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandañ yawot da ji dakon wup gat egipjak do bisit asat.

†† 1:23 Kol 1.7 ‡ 1:24 Kol 4.10-14

Ibru

But piso gen

Papia on namin da mandagit unun dima nandaman. Mani on papia mandagit amin unun Juda amin dakon Pinjkop gawak imim silip morap ae telagi papianikon gen morap ton unun pakyansi nandisak amin kinda da mandagit yan nandaman.

Papia on Juda amin kabi kinda Yesu yolyol amin dagawit unun do mandagit, nido Yesu yipmanek tobil sanjek sanjek kalipmikon ae kik do nandawit. Do panpuluganek Yesu dima yipman detni do mandagit. Papia on da nandan gadatni panjeban anek Pinjkop da Yesu Kristo obakon da pi madep agit unun do yosok. Kristo kalon dagin Pinjkop dakon anpak bamisi unun nolisak.

On papia da yo madep kapbi do yosok. 1) Yesu unun Pinjkop dakon Monjisi. Yesu miktimon egipgut bisapmon jiggi ae tepmiyo madepsi pagit, yan anek unun kosiron da minjat aminyo dakon panpulugok amini dagagit (2.10). Do Yesu da kombi amin morap kalip egipgwit unun yapman mudosok, ae anelo ae Moses yo kisi yapmandak. 2) Pinjkop da iyi Yesu mukwa sogok amin dagok dagogi mini egipjak do manjigit, ae Yesu da Juda amin dakon mukwa sogok amini yapman mudosok. 3) Yesu unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kwen Kokup egisak, anek nandan gadan imni amin yokwikon ban tagi timitjak. Pinjkop gawak imim dakon silip do Moses dakon gen teban da yagit, unun Yesu da yo bami don asak unun dakon tilak ban awit.

On papia da minjat aminyo dakon nandan gadat panjeban ak do yosok. Do Israel aminon nandan gadatni tebaisi amin kalip egipgwit dakon gen morapmi ton (kilapmi 11). Yan yosok, jiggi morapmi noman tan damdan, mani nandan gadatji tebai abidan wigek kimot ani. Yesu pakyansi sinjan kanek anpakni yolek jiggi tepmiyo pabin yopni do yosok.

Pinjkop dakon Monji da gen niyisak (Kilapmi 1-2)

Yesu Kristo unun Pinjkop dakon Monji

1 Kalipsigwan Pinjkop da kombi amini panjagap aban bisap morapmi ae kosit mibili mibilikon da geni yoyinban babiknin da nandawit. ² Mani abisok mibi bisap ekwamanon Pinjkop da geni Monjikon da niyigit. Monji unun da yo morap timitjak do manjigit, ae unun da kisiron da miktim gat ae kundukon yo morap ton gat wasan yopgut. ³ Mani Monji da Pinjkop dakon tilim gilgwani gat tenjenosok. Iyi unun Pinjkop yombemsi asak. Geni tapmimi ton unun da miktim gat ae kundu gat jonikban tebai tomal. Unun da amin dakon yokwini sugan panmilip aban kilegisi awit, anakwa Kwen Kokupmon Pinjkop Kila Amin Madep Wikwisi da aminsi tet do yigit.

Pinjkop Monji da anelo yapmandak

⁴ Dat da Monji do man imgut unun wukwisi, unun da anelo dakon mani yapman mudosok, do Monji unun da anelo dakon wukwisini egisak. ⁵ Unun yanji nandaman, nido Pinjkop da Monji yan iyigit:

“Gak Monjino. Abisok nak Datgo dagosot.”
Ae kinda gat yan iyigit:

“Nak da Datni egapbo unun da Monjino egipjak.”
Pinjkop da anelo kinda do gen yan dimasi iyigit. ⁶ Ae Pinjkop da Monji mibiltogi miktimon yabegek yan yagit:

“Pinjkop dakon anelo kisi morap da gawak imin kimotni.”

⁷ Pinjkop da anelo do gen kinda yan yagit:

“Unun da aneloni aban mirim dagon.

Unun da oman amini aban milenjasip dagon.”

⁸ Mani Monji do yan yagit:

“Pinjkop, gak kila amin madep toktok teban egi anan kikkisal.

Gak da anpak kilegikon da amin kabigo kilani akdisal.

⁹ Gak anpak kilegi do galak tanek anpak yokwi do dima galak tosol.

Yan asal do nak Pinjkopgo da man madep gaminek bit nelak son gabo kisik kisikgo da madepsi asak.

Asi, man madepgo da notgo dakon man yapman mudosok.”

¹⁰ Pinjkop da Monji aeni yan iyigit:

“Amin Tagi, kalipsigwan yo morap dima altanakwa gak da on miktim dakon jonitni wasagil da tebaisi tosol.

Ae kundukon yo morap ton unun kisitgo da wasagit.

¹¹ Kundu gat miktim gat wagil tasik tokdamal, mani gak toktok teban egipdisal.

† 1:2 Jn 1.3 †† 1:3 Jn 14.9; Kol 1.20; Ibr 8.1 † 1:4 Pil 2.9 ††
1:5 2Sa 7.14; 1KAG 17.13; Kap 2.7; Ya 13.33

‡† 1:6 GT 32.43; Ro 8.29 ‡†† 1:7 Kap 104.4 ‡††† 1:8 Kap 45.6-7
§ 1:10 Kap 102.25-27

Unjun imal giranji da yanj pasildamal.

¹² Unjun gak da yalin yitnanj yanj giranjitdisal.

Gak da amin da imal kulabik an, unjudej kulabik akdisal.

Mani gak kulabik dima asal, ae gak dakon bisap mudok mudogi mini."

¹³ †Kalip Piŋkop da Monji yanj iyigit:

"Gak nak da amin tet do yigaki wigi uwalgo yopbo piŋbigo egipni."

Mani ni bisapmon anjelo kinda do Piŋkop da gen unjunden kinda yagit? Dimasi! ¹⁴ ††Anjelo unjun oman amin gin. Unjun wup, Piŋkop da miŋat aminyo yokwikon banj timitdisak unjun panpulugoni do yabekdak.

Piŋkop da nin yokwikon banj timikgit unjun yo madepsi

2 Piŋkop dakon Monji man madep pagit, do gen nandagimanj unjun nandak nandakninon da tebai abidanek guramik kimotnej. Gen unjun guramit do alek tanek di diwalik pikwam. ² †Kalip babiknin Piŋkop da gen yoyik do anjelo da gen kagakon da gen bamisi yoyigit, do amin morap gen unjun iragek abinj yipgwit, unjun anpak yokwi awit unjun da aripmon tomni yokwisi timikgit. ³ ††Piŋkop da nin yokwikon banj timit do pi agit unjun yo madepsi, do nin Piŋkop da pi agit unjun do nandano yo isali asak kanj, kosit nianjon da yokwi dakon kobogi yapnej? Nin da aripmi dima.

Mibiltok Amin Taginin Yesu da iyi nin yokwikon banj timit do yanj tenjenagit. Anjakwan geni nandawit amin da yanj niyiwit, "Gen unjun bamisi gin." ⁴ ††Ae Piŋkop da tilak mibili mibili, ae yo masi masimi, wasok tapmimi tonj mibili mibili gat agit. Ae iyi da galaktogon Telagi Wup dakon but galak dakon yo mibili mibili kokwinik yomgut. Yo morap unjun agit da Monji dakon gen unjun bamisi yanj nolijban komanj.

Yokwikon Banj Timit Timit Aminin dakon gen

⁵ Ae egip egip kalugi egipdamanj do yomanj unjun anjelo da kila ani do Piŋkop da dima yanj mudanj yomgut. ⁶ †††Piŋkop da papiakon timi kindakon amin kinda da yanj yagit:

"Piŋkop, amin unjun nianjen banj unjun do nandak nandak anejisal?

Amin unjun yo isali.

Gak nido kilani anejisal?

⁷ Gak da amin yopbi bisap pisipmisok anjelo dakon piŋbini egipgwit.

Gak da amin panjenagek tilim gat ae man madep gat yomgul.

⁸ Gak da yo morap nin dakon piŋbi egipni do yanj mudanj nimgul."

Unjun da yo morap kilani ani do yanj yosok, do yo kinda isal dima tosak, yo kisisi kilani ani. Mani abisok yo morap pindatno kilani dima anj, yo diwari dakon kilani banj gin anj. ⁹ †††Mani nin Yesu komanj. Piŋkop da bisap pisipmisok yipban anjelo dakon piŋbini egipgut. Mani

† 1:13 Kap 110.1 †† 1:14 Kap 34.7; 91.11 † 2:2 Gal 3.19 †† 2:3 Ibr 10.29; 12.25 †† 2:4 Mk 16.20; 1Ko 12.4,11 ††† 2:6 Kap 8.4-6 ††† 2:9 Pil 2.8-9

Piŋkop da nandanj yawotni do anjek Yesu yabekban miŋat amin morap dakon tamo abidanek tepmi madepsi panjek kimakgit, do Piŋkop da anjenagek tilim gilgwani tagisi gat ae man madep gat imgut.

¹⁰ Piŋkop unjun yo morap dakon ami, ae unjun da yo morap wasagit. Unjun monji gwayoni morapmi timik panji yopban Kwen Kokup tagisi egipni do nandagit. Yanj nandagit do Yesu yipban tepmi pagit, anjek tepmi unjun pagit do anjek unjun da miŋat aminyo dakon yokwikon banj timit timit amini tagisi ae mibiltok amini dagagit. Piŋkop da yanj aban kilek tagit. ¹¹ †Yesu gat, ae miŋat aminyo panmilip aban telagi awit amin kabi gat unjun Datni kalonji kinda gin. Yanj do anjek "not" yanj yoyik do mayagi dima nandisak. ¹² ††Unjun yanj yagit: "Nak da gak dakon man madep notnokon yanj tenjenokej.

Piŋkop gawak im do muwutni bisapmon gak dakon man unjun da binapmon yanj anjisikenj."

¹³ †††Ae yanj yagit:

"Egip egipno Piŋkopmon tosok yanjsi nandakenj."

Ae kinda gat yanj yagit:

"Koki, nak Piŋkop da monji

gwayoni namgut nak unjun gat oni ekwamanj."

Yesu nin panpulugok do amin dagagit

¹⁴ ††Piŋkop dakon monji gwayoni unjun giptim ae yawiniyo tonj, unjun aminsi gin, do Yesu unjun kisi amin dagagit. Anjek miŋat aminyo kimot yomisak dakon tapmim tanj imisak amin Sunduk, unjun anupbal ak do anjek kimakgit. ¹⁵ Miŋat aminyo kimot do pasolgonj, anjek miktimon ekwanj bisap morap kimot da pasol yoban dam tebangwan yanj ekwanj. Mani Yesu unjun dam teban yipmanj detni do anjek kimakgit.

¹⁶ Asisi, Yesu anjelo panpulugok do anjek pi unjun dima agit. Unjun Abraham dakon babikni panpulugok do anjek pi unjun agit. ¹⁷ Do yo morapmon iyi dakon notni yombemsi daganek bupmikon da, ae pi agak tagisikon da mukwa sogok amin dakon mibiltok amini dagagit. Do Piŋkop dakon gen guramigek yokwi wiririt pi tagisi anj kimokdok, ae bupmini madepsi. ¹⁸ Panjkilit noman tanj iba iyi tepmi pagit, do miŋat aminyo panjkilit noman tanj yoba tagi panpulugosak.

Yesu dakon man madep da Moses dakon man madep yapmanjak

(Kilapmi 3.1-4.13)

3 ††Yanjo, telagi not kabi, Piŋkop Kwen Kokup egisak unjun da jiyo kisi yanj damisak. Ji Yesu do pakyanjsi nandani. Unjun Yabekbi ae Mukwa Sogok Mibiltok Amin, nin da nandanj gadanj iminjek mani do yanj tenjenok amanj amin unjun.

² Piŋkop da pi unjun iban kalip Moses da miŋat aminyo Piŋkop dakon yut madep da yanj agakwa pini

§ 2:11 Mt 25.40 §† 2:12 Kap 22.22 §†† 2:13 Ais 8.17-18 §† 2:14 Ijn 3.8; PA 12.10 §†† 3:1 IDT 12.7; Ibr 4.14; 7.26

tagisi anjek miñat aminyoni panpulugagit, unjudeñ gin Yesu yo kisi Piñkop dakon pi tagisi agit. ³ Mani, nandaman, yut awaldak amin dakon man da yut dakon man yapmandak. Do Piñkop da Yesu do man madep imgut unjun da Moses dakon man madep yapmandak. ⁴ Yut morap kalon kalon amin da awalgwit, mani Piñkop da yo morap wasagit. ⁵ †Moses unjun Piñkop dakon oman amini egipgut, egek Piñkop dakon gen guramik kimagek Piñkop da yutnon pi agit. Unjun Piñkop da yo don yan tenjenosak unjun dakon yan tenjenok amin egipgut. ⁶ Mani Kristo Piñkop dakon Monji da miñat aminyo Piñkop dakon yut ekwan unjun kilani asak dakon pi tan imisak. Anjek Piñkop dakon gen guramik kimagek pi unjun asak. Bisapmi bisapmi nin pasol pasoli mini nandan gadat tebaisi anjek Amin Tagi da yo tagisi an nimdisak unjun do jomjom anej kan, ninyo kisi Piñkop dakon yutni ekwaman.

Gen pabin yopmangan amin yik yawot dima akdan

⁷ †Yan do anjek Telagi Wup da yan yosok:
 “Ji abisok Piñkop dakon gen nandani kan,
⁸ ‡kalip babikji da kwen wigik awit bisapmon geni abin yipgwit, unjudeñ ji but teban dima ani.
⁹ Unjun miktim amin dima ekwan timon nak anjkewalgwit.
 Anjek bilak 40 da aripmon pi tapmimi ton agim unjun kawit.
¹⁰ Yan aba unjun miñat aminyo do butjapsi nandaneñ yan yagim,
 ‘Butnikon da nak dima nolgan.
 Bisapmi bisapmi kosit yipman yomgum unjun si yapmangan.’
¹¹ ††Do butjap nandaneñ yan teban tok anjek yan yoyigim,
 ‘Asisi, ji nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigini.’”
¹² Not kabi, ji kan kimotni. Not kindi ji da binapmon nandak nandak yokwi di nandaneñ nandan gadatni yipman degek Piñkop egip egipmi ton manji di iban.
¹³ Bisap mini abisok gin ekwaman, do gildari gildari ji kalon kalon panmuwukbi diwari do gen tagisi ban yoyini, anjek buri panjeban ani. Anpak yokwi da jikon kindi anjkewalban but teban di aban. ¹⁴ Nin Piñkop wasaneñ nandan gadan imguman bisapmon, nandan gadat tebaisi agiman. Nandan gadatnin anjeban anapano teban tanakwan wigi kimotneñ dakon bisapmon wigisak kan, nin Kristo dakon notnisi egipdaman.
¹⁵ †††Ji mama gen do dima intoni. Gen unjun yan:
 “Ji abisok Piñkop dakon gen nandani kan, kalip babikji da kwen wigik awit bisapmon geni abin yipgwit, unjudeñ but teban dima ani.”
¹⁶ †††Namin amin da kalip Piñkop dakon gen nandaneñ kwen wigik anjek geni abin yipgwit? Miñat aminyo Moses da timikban Isip yipman opgwit unjun dagin anpak unjun awit. ¹⁷ †††Ae Piñkop da namin do

bilak 40 da arip butjap nandan yomgut? Miñat aminyo yokwi anjek kimakgwit anakwa giptimni miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi miktimon tawit amin unjun do butjap nandagit. ¹⁸ Piñkop da namin amin kabi da yik yawot kokupmon aripmi dima kini do gen tebaisi yan anjeban agit? Miñat aminyo geni abin yipgwit unjun dogin agit. ¹⁹ Do nandaman, miñat aminyo unjun Piñkop dima nandan gadan imgwit, mibili yan do anjek yik yawot kokupnikon dima kini do yagit.

Piñkop dakon miñat aminyo da yik yawot kokup abidokdan

⁴ Piñkop da nin timik yik yawot kokupmon panjik do yan teban tok agit. Do nin si pasalek kan kimotneñ, Piñkop da jikon amin kindi unjun kokupmon aripmi dima kikdisak yan kindi di kanban. ² Kalip Israel amin da nandawit, unjudeñ gin ninyo Gen Bin Tagisi nandagiman. Mani isal nandawit, anjek Piñkop gen do dima nandan gadawit. Do Gen Bin Tagisi unjun nandawit da dima panpulugagit. ³ †Mani miñat aminyo nin Piñkop nandan gadan imaman nin nipban yik yawot kokupnigwan pikwaman. Kalip Piñkop da kokup unjun do nandaneñ gen yan yagit:

“Do nak butjap nandaneñ yan teban tok anjek yan yoyigim,

‘Asisi, ji nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigini.’”

Mani kalipsigwan Piñkop da yo morap wasagit bisapmon pi morapni kisi an mudaneñ yik yawot kokupni kisi anroman agit. ⁴ †Piñkop da papiakon timi kindi dakon gildat 7 do yan yagit:

“Piñkop da gildat 7 non pi morap an mudagit pindakgit, anjek unjun gildaron yik yawot agit.”

⁵ ††Ae gen unjun mibiltok kaman unjun da yan yosok, “Unjun nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigikdan.” ⁶ Unjun da yan nolisak, Piñkop dakon yik yawot kokup unjun tosok, mani amin diwari unjungwan dima pigiwit, nido unjun amin kabi kalip Gen Bin Tagisi nandawit, mani geni abin yipgwit. ⁷ ††Yan do anjek Piñkop da yik yawot kokupnikon pigik dakon gildat kindi yipmanek unjun gildat do “Abisok” yan yagit. Kalipsigwan babiknin gen kirijit anjek kimakgwit da donsi Dewit dakon gen dulumon da yagit. Gen on do kili yaman, unjun yan:

“Abisok ji nak Piñkop dakon gen nandani kan, but teban dima ani.”

⁸ †††Kalip Josua da yik yawot kokup yomgut tam, Piñkop da bisap kindakon don yom do dima yanban. ⁹ Do nin nandaman, Piñkop dakon miñat aminyo yik yawot tan yomisak. Unjun Sabat yik yawot bisap yombem. ¹⁰ ††Do yik yawot kokupgwan pigisak amin unjun kalip Piñkop da pi wasip anjek yik yawot agit, unjudeñ gin pini yipmanek yik yawot asak. ¹¹ Do nin yik yawot kokupgwan pigik do pi tebaisi anej. Kalip gen pabin yop anpak awit unjudeñ amin kindi gen pabin yop anjek yik yawot dima di abidanban.

† 3:5 IDT 12.7; GT 18.15-19†† 3:7 Kap 95.7-11 ‡ 3:8 TP 17.7; IDT 20.2-5†† 3:11 IDT 14.21-23 †† 3:15 Ibr 3.7-8††† 3:16 IDT 14.1-35 ††† 3:17 1Ko 10.10

§ 4:3 Kap 95.11; Ibr 3.11 §† 4:4 WW 2.2 §†† 4:5 Kap 95.11 §† 4:7 Kap 95.7-8 §†† 4:8 GT 31.7; Jos 22.4 §† 4:10 Ibr 4.4

¹²†Nido Piŋkop gen unun egip egipmi ton, ae tapmimni madep. Geni unun tepmisi, ae emat agak siba geni teri teri ton unun yapmandak. Gen unun da amin yaban mikgwansi pigisak. Pigeke amin gat ae wup gat yaman pidosok, ae kidat dakon sanbek gat ae wuk gat kisi yaman pidosok, do nin dakon nandak nandak gat ae butnin dakon galaktok morap gat unun pakyansi nandan mudosok. ¹³ Piŋkop da yo morap wasagit, unun kindasok Piŋkop da dabilon aripmi dima pasili. Yo morap kisi pisanbisi ae nomansi Piŋkop da dabilon ton. Ae Piŋkop da yanban nin anpak morap agiman gat pi morap agiman unun dakon mibili iyin mudokdaman.

Yesu unun mukwa sogok dakon mibiltok aminin

(Kilapmi 4.14–10.39)

Yesu Kwen Kokupmon egek sanbek sanbek kalugi dakon Mukwa Sogok dakon Mibiltok Amin egisak

¹⁴††Nin anpak morap agiman unun Piŋkop iyin mudokdaman, do nin Yesu nandan gadan imin kimotner. Yesu unun Mukwa Sogok Mibiltok Aminin egisak, unun Kwen Kokupgwansi wigigit. Unun Yesu unun Piŋkop dakon Monji. Do nin nandan gadatnin unun yan tenjeron aman unun tebaisi abidoner. ¹⁵ Mukwa Sogok Mibiltok Aminin unun da nin do bupmi nandane nin tapmimni madep dima unun nandisak. Nido panjkewal morap ninon noman ton unun Yesu yo kisi noman tan imgwit, mani yokwi dima agit. ¹⁶‡Do nin jiginin ton bisapmon bisit anek pasol pasoli mini Piŋkop da kila amin madep yityit tamonikon kiner. Unun nandan yawot aminsi, unun da bupmi ae nandan yawok niminek nin tagi panpulugosak.

5 Mukwa sogok dakon mibiltok amin dakon mibili unun yan. Piŋkop da amin kinda abidan minjat aminyo dakon binap amini egipjak do manjisak. Unun Piŋkop do but galak dakon yo mibili mibili imim gat ae yokwi wiririt dakon paret mibili mibili agak dakon pi ban asak. ² Iyi miktim amin nin yombem tapmimni madep dima, do amin nandak nandakni mini ae Piŋkop dakon kosit yipman dekgan amin anpak yawori an yomisak. ³ †Unun tapmimni madep dima do minjat aminyo gat ae iyi dakon yokwini kisi mudoni do paret asak.

⁴‡Amin kinda da galak toknikon “Nak man madep panjek mukwa sogok dakon mibiltok amin egipben” yan aripmi dima yosak. Kalip Piŋkop da Aron yan imgut unuden Piŋkop da amin kinda yan iminjakwan pi unun abidosok.

⁵‡‡Ae Kristo kisi, iyi dakon man awigek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dima dagagit. Piŋkop da iyi unun pi asak do manjigit. Piŋkop da yan iyigit: “Gak Monjino. Abisok nak Datgo dagosot.”

⁶‡‡‡Ae timi kindakon Piŋkop da yan yosok: “Gak mukwa sogok amin toktogi egipbi.

Gak mukwa sogok amin Melkisedek yombem.”

⁷‡Yesu miktimon egipgut bisapmon, Piŋkop do bisit agit. Unun nandagit, Piŋkop da kimoron nan aripmi tagi abidosak yan nandagit, do bisit tebaisi agit, ae madepsi yan tidane kunam morapmi takgit. Unun iyi do nandaban pinjakwan Piŋkop gawak iminek egipgut, do Piŋkop da bisitni nandan imgut. ⁸ Yesu unun Piŋkop dakon Monji egipgut, mani tepmi pagit unun da Piŋkop dakon galaktok yolyol dakon anpak iyin deggit. ⁹ Tepmi panjek Piŋkop da pi imgut unun an mudane amin morap geni guramikgan unun yokwini wiririk yominek egip egip manjan yomyom amini dagagit. ¹⁰ Ae Piŋkop da Yesu manjinek yan yagit, “Gak mukwa sogok amin dakon mibiltok amin kinda Melkisedek yombem egipbi.”

Nin amin monin da tilagon dima egipner

¹¹ Yesu mukwa sogok amin dakon mibiltok aminin dakon geni morapmi ton. Nin unun do dayik do nandan. Mani nandak nandakni yo tepmi timit timit da arip dima, do nin gen unun dakon mibili ji dolik do antidok aman. ¹² ‡‡Ji panmuwukbi bisap dubak kilisi awit. Ji da amin diwari Piŋkop gen do yoyindet pi tagi agagi, mani dima. Ji nandak nandak do wadak wadak an, do amin di da aeni Piŋkop gen dakon gen madep madep unun dayindetni kan tagi. Ji jap tebai noknok da arip dima. Ji mum noknok da tilak sigin ekwan. ¹³ Nin nandan, mum banjin nor amin unun amin monin. Anpak kilegi unun nian unun dima nandan. ¹⁴ Mani jap tebai unun amin madep kilabi dakon. Unuden amin bisap morapmi anpak jit da tagi ae jit da yokwi unun panjiligek kili kokwinimgwit, do abisok tagisi nandan pisan mudan.

Nin si teban tan egek Piŋkop da yo tagi anjimjak do jomjom anen

6 Do nin kalip Kristo dakon gen nyindet abi unun dogin dima yoner. Nin yan gin sigin anen kan, nin yut dakon gwak bisap morapmi manek yut dima witjan da yan asak. Do nin sanbenek gen yan ban gin dima yoner; but tobil anek anpak morap kimot panalon an unun manji yomyom dakon gen, ae Piŋkop nandan gadan imim dakon gen, ae telagi pakbi sogok dakon gen mibili mibili, ae kisit amin da kwenon wutjik dakon gen, ae amin kimakbi kimoron da pidokdan dakon gen, ae nin morap kisi Piŋkop da kokwin anek kobogi dagok dagogi mini abidokdaman, unun dakon gen. Unuden gen banjin dima timik egipner. Nin amin

† 4:12 Ep 6.17; PA 1.16; 19.13-15 †† 4:14 Ibr 3.1; 10.23 ‡ 4:16 Ibr 10.19 †† 5:3 MS 9.7; 16.6 ‡‡ 5:4 TP 28.1

‡‡† 5:5 Kap 2.7 ‡‡‡ 5:6 Kap 110.4; Ibr 6.20; 7.1 § 5:7 Mt 26.36-46; Pil 2.6-8 §† 5:12 1Ko 3.1-3

madep kili abi dakon yoyiñdet bañ aneñ. ³ Piñkop da yañ tagi aneñ do nandisak kañ, tagi aneñ.

⁴ †Amin diwari Piñkop da tenjenini yoban gen bami kili abidawit, ae Kwen Kokup dakon but galak yo unun kili ankiligek nandawit, ae Telagi Wup unun kili abidawit. Unun Piñkop gen ankiligek unun yo tagisi yañ kili nandawit, ae Piñkop da wasañek Amin Kila Asak dakon tapmim kañek unun yo tagisi yañ kili nandawit. Unuden amin yokwikon manjek Piñkop manji imni kañ, tobil abinej but tobil asak dakon kosit mini. Anpak unun asak da, iyi Piñkop dakon Monji tilak kindapmon aeni anjakdak. Unun amin da jigilak yañ imni yañ do tilak kindapmon aeni awigi anjakdak.

⁷ Nandani, nak tilak kinda abeñ. Bisap morapmi sikak mosok, anjakwan miktim da sikak abidanej pi awit amin pañpuluganej jap tagisi pañalon anjomjak kañ, Piñkop da on miktim do yo tagisi asak. ⁸ ††Mani miktim da nap keli tonj ae jon yokwi bañ gin pañalon asak kañ, miktim unun yokwi. Do bisap dubak dima Piñkop da yokwi tosak dosi yokdisak. Anjakwan kindap da soñban pasildisak.

⁹ Notnonisi, nin miñat aminyo Piñkop manji iman amin do yomañ, mani nandamañ, ji jigi unuden dima timitdañ. Piñkop da ji pañpuluganej yokwikon bañ timikgit. ¹⁰ †Piñkop unun kokwin agakni unun kilegisi, do ji da pi tagisi awit unun do dima intokdisak. Ji Piñkop but dasi galak tañ iminej unun da pañtagap aban miñat amini pañpulugawit. Ae yañ gin sigin an. ¹¹ Ji morap da pi tebaisi yañ gin sigin ankimagakwa wigi mibi bisapmon wigisak dosi nandamañ. Yañ ani kañ, nandañ gadatji abidanej kimagek Piñkop da yo tagisi anjim do yagit ae unun do nandañ teban tanej jomjom an unun abidokdañsi. ¹² Dima kurak toni do nandamañ. Nandañ gadat an kimagek Piñkop da yo nim do yañ teban tok agit unun timit do but yaworon da jomjom an amin dakon anpak bañ yol do nandamañ.

Piñkop dakon yañ teban tokni do tebaisi nandañ gadanej

¹³ ††Kalip Piñkop da Abraham yañ teban tok animgut bisapmon, amin kinda da Piñkop yapmanek unun da wukwisi do unun da manon da geni aripmi dima anteban asak. Yañ do anek Piñkop da iyi da manon da gen yañ anteban anek yañ yagit:

¹⁴ “Asisi yosot, gak do yo tagisi an gaminjek babikgo dakon gwakni pañpulugoko morapmisi akdañ.”

¹⁵ Iyineban Abraham butni yawori tanakwan jomjom anek don Piñkop da yo morap im do yañ teban tok agit unun timikgit.

¹⁶ Gen pañteban agak dakon anpak unun yañ. Amin kinda da manon gen yañ anteban an kañ, unun amin wukwisi ae iyi yapmanek yañ yolisak. Amin kinda gen yañ anteban ak asak kañ, unun da geni anteban anjakwan amin geni abinej yip do nandayinej amin dakon gen kositni sopmanj yomisak. ¹⁷ Kosit yañ tosok do kalip

Piñkop da Abraham dakon miñat amin kabini nin do yo tagisi an nim do yañ teban tok an nimgut. Ae nandak nandakni kulabik dima asak yañ nomansi nolik do anek iyi dakon gen anteban ak do gen yañ anteban agit. ¹⁸ ††Do gen bamori tomal, unun Piñkop dakon yañ teban tokni gat, ae gen yañ anteban agit on gat. Unun bamot kulabik aripmi dima anjil, nido Piñkop da top dimasi yosak. Do miñat aminyo pasal kinj Piñkop da kapmatjok pasilgimañ nin Piñkop dakon yañ teban tokni unun do nandanej butnin pañteban an kimagek Piñkop da yo unun nim do yañ teban tok agit unun do jomjom aneñ. ¹⁹ †††Unun jomjom da egip egipnin dakon teban tok tagisi ae tebaisi, kirat madep tap wakga tebaisi abidosok unun yombem. Kirat unun imal madep telagi yut dakon buri telagisisi sopmanek unun yapmanek yutgwan wigisak. ²⁰ Yesu da mibiltan niminej nin pañpulugok do unungwan kili wigigit. Unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin danganej dagok dagogi mini egi wigikdisak. Unun Melkisedek yombem.

Melkisedek unun man madepni tonj

⁷ ††Melkisedek unun Salem kokup pap dakon kila amin madepni, ae Piñkop Wukwisi dakon mukwa sogok amini egipgut. Abraham da emat anek kila amin madep dapmanek kokupmon apgut bisapmon, Melkisedek da kosiron domdom anek gisam imgut. ² Iminej aban Abraham da emaron yo morap timikgit unun kokwin aban kabi 10 anjakwan unuden bañ kabi kinda Melkisedek do imgut. Melkisedek dakon man dakon mibili unun yañ: “anpak kilegi dakon kila amin madep.” Ae unun Salem kokup pap dakon kila amin madep kisi, unun dakon mibili unun yañ: “but yawot anpak dakon kila amin madep.” ³ Melkisedek menji ae datniyo dakon but pisoni dima mandabi, ae babikni kabi yo kisi dakon but pisoni mini. Menji da anlagit bisap mini ae ni gildaron kimakgit dakon bisapni mini. Unun Piñkop dakon Monji da yañ egipgut. Unun mukwa sogok toktogisi egisak.

⁴ Babiknin mibiltogi Abraham da yo tagi tagi morap emaron timikgit unun kokwin aban kabi 10 anjakwan unuden bañ kabi kinda Melkisedek do imgut. Do yañsi nandamañ, Melkisedek unun man madepni tonj!

⁵ †Moses dakon gen teban da yañ yosok, Israel amin yo kabini kokwinikba kabi 10 anakwa unuden bañ kabi kinda Liwai amin kabikon mukwa sogok pi timikgan amin do yomni. Israel amin unun Liwai dakon notni, ae unun Abraham dakon monjini kisi, mani Israel amin da yo kabini tañ yomañ unun dakon kabi kinda notni unun do yomañ. ⁶ Melkisedek Liwai da kabikon da dima altagit. Mani Abraham dakon yo kabini dakon kabi kinda timigek Piñkop dakon yañ teban tok timikgit amin Abraham do gisam imgut. ⁷ Ae nin pakyañsi nandamañ, gisam yomisak amin unun amin madep anjakwan gisam timikdak amin unun piñbini egisak.

† 6:4-6 Mt 10.22; Ibr 10.26-27; 1Jn 5.16 †† 6:8 WW 3.17-18; Mt 13.7,22 ‡ 6:10 Ibr 10.32-34 †† 6:13 WW 22.16-17

‡ 6:18 IDT 23.19 †† 6:19 MS 16.2-3 †† 7:1 WW 14.17-20 § 7:5 IDT 18.21

⁸ Mukwa sogok amin da Israel amin dakon yoni kabi kinda timik timik an, unun amin kimot do gin ekwan. Mani Melkisedek, Abraham dakon yoni kabi kinda timikgit amin, unun Pinjkop dakon papia da sigin egisak yan yosok. ⁹ Melkisedek Abraham gat domdom agimal bisapmon Liwai Israel amin dakon yo timit timit amin unun babikni Abraham da yawikon egipgut, do nin yan tagi yonej, Abraham da Melkisedek do yo imgut bisapmon Liwai da imgut yan asak.

Mukwa sogok amin mibiltogi kalugi da mukwa sogok kalipmi yapman mudosok

¹¹ Kalip Israel minjat aminyo gen teban abidawit, ae unun gen teban da yan yosok, Liwai amin kabi unun mukwa sogok pi ani. Mani, Liwai dakon mukwa sogok pini da minjat aminyo aripmi tagi panmilip agagi kan, mibili nido Pinjkop da mukwa sogok amin kinda don yabekgit, unun Melkisedek yombem, ae unun Aron yombem dima? ¹² Ae mukwa sogok amin kulabik ani kan, gen teban yo kisi kulabik agagi. ¹³ Pinjkop da mukwa sogok amin don yabekgit amin, unun Israel amin kabi njwaknjwari kindakon altagit. Ae unun da kabikon amin kinda kalip altakon mukwa sogok pi kinda dima agit. ¹⁴ †Nin nandaman, Amin Taginin Juda da kabikon da altagit, ae Moses da unun amin kabi dakon amin da mukwa sogok amin egipni do gen kinda dima yagit.

¹⁵ Do mukwa sogok kalugi unun altak unun Melkisedek yombem, ae yanji nandano piosak, unun da Liwai kabikon mukwa sogok amin yapman mudosok. ¹⁶ Amin diwari unun mukwa sogok amin dagawit, nido unun Liwai kabikon nani. Mani unun mukwa sogok amin dagagit, nido egip egipni unun tapmimi tonji, ae yo kinda da aripmi dima antasik agagi. ¹⁷ ††Pinjkop gen da unun do yan yosok:

“Gak da mukwa sogok amin dagok dagogi mini egipdisal.

Gak mukwa sogok amin Melkisedek yombem.”

¹⁸ Gen teban kalipmi unun Liwai amin dagin mukwa sogok amin dagoni unun Pinjkop da kili wiririk mudagit, nido gen teban unun tapmimi mini ae unun da nin aripmi dima panpulugogi. ¹⁹ †Gen teban da yo kinda anmilip aban tagisisi dima agit. Yanjo, Pinjkop da kosit njwaknjwari kinda witalban pisagit unun tagisisi ae gen teban yapmandak, ae unun kosiron da Pinjkop da kapmatjok tagi kinej yanji nandan teban tanjek jomjom aman.

²⁰ Ae Pinjkop da unun mukwa sogok amin manjigit bisapmon, unun gen yan anteban anek manjigit. Mukwa sogok kalipmi do yan dima agit. ²¹ †Mani, Pinjkop da gen yan anteban anakwan Yesu mukwa sogok amin dagagit. Pinjkop dakon papia da yan yosok:

“Amin Tagi da gen kili yan anteban agit,

‘Gak mukwa sogok dagok dagogi mini egipbi.’

Ae geni unun kulabik dimasi asak.”

²² ††Pinjkop yan yagit, do nin nandaman, Yesu da sanbek sanbek kalugi unun anteban asak, ae sanbek

sanbek kalugi unun wagil tagisisi ae sanbek sanbek kalipmi yapmandak.

²³ Kalip amin morapmi da mukwa sogok amin dagawit, nido unun kimakgwit, anek mukwa sogok amin toktog aripmi dima egipmi. ²⁴ Mani Yesu da dagok dagogi mini egisak. Unun mukwa sogok pi dagok dagogi mini do abidagit. ²⁵ ††Do minjat aminyo unun da manon Pinjkop da kapmatjok kini unun bisapmi bisapmi yokwikon ban tagi timitjak, nido unun dagok dagogi mini egisak, anek Pinjkop da panpulugosak do bisit anegisak.

²⁶ Mukwa sogok mibiltok amin unuden da nin tagisi panpulugosak. Unun telagi egisak, ae gulusunni kinda dima tan imisak, ae Pinjkop da dabilon gwaljigi minisi. Unun Pinjkop da yokwi pakpak da dubagikon kwensi ason Kwen Kokup yipgut da egisak. ²⁷ ††Mukwa sogok dakon mibiltok amin kalipmi unun gildari gildari mukwa son son awit. Mibiltok iyi dakon yokwini mudoni dakon mukwa sowit, anek don minjat aminyo dakon yokwini mudoni dakon mukwa sowit. Mani Yesu pi yan dima asak. Unun bisap kalongin iyi dakon egip egipni wagil parekgit. ²⁸ Gen teban da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin miktim amin tapmimni madep dima amin ban manjigit. Mani gen teban da manjikon Pinjkop da gen yan anteban anek Monji manjigit. Unun Monji unun wagil tagisisi, ae unun dagok dagogi mini egipdisak.

Yesu Kwen Kokup mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egisak

8 Gen unun yoman dakon mibili unun yan: Nin mukwa sogok amin dakon mibiltok amin tagisi unuden aminin egisak. Unun Kwen Kokupmon Kila Amin Madep Wikwisi egisak unun dakon kila amin madep yityit tamokon kisiri aminsi tet do kili yikgit. ² Unun Pinjkop dakon pi Kwen Kokup telagi yutnon asak. Yut unun Amin Tagi dakon yut bamisi, unun da iyi agit, amin da dima awit.

³ Mukwa sogok dakon mibiltok amin morap Pinjkop do but galak yo panji panji an, ae mukwa sogok dakon pi unun tan yomisak. Do Mukwa Sogok dakon Mibiltok Aminin ununyo kisi mukwa sosaksi. ⁴ Unun miktimon egisak tam, mukwa sogok amin aripmi dima ekwan. Nido, miktimon mukwa sogok amin kili ekwan. Unun gen teban yolek Pinjkop do but galak dakon yo mibili mibili iman. ⁵ †Unun mukwa sogok pi unun telagi yut miktimon tosok unudon an. Telagi yut unun telagi yut bamisi Kwen Kokup tosok unun dakon tilakni ae wupmigin. Moses da imal nan telagi yut awal do agit bisapmon Pinjkop da yan iyigit:

“Gak imal yut dakon yo morap aki bisapmon, pakyansi kan kimagek wupmi kabapmon goligim unun nanji yolek abi.”

⁶ ††Mani abisok Kristo mukwa sogok pi abidagit unun da mukwa sogok amin diwari dakon pi yapman mudosok. Nido, unun binap amin egek sanbek sanbek

† 7:14 Ais 11.1; Mt 2.6; PA 5.5 †† 7:17 Ibr 5.6 † 7:19 Ibr 10.22; Jem 4.8 †† 7:21 Ibr 5.6 †† 7:22 Ibr 8.6; 12.24

††† 7:25 Ro 8.34 ††† 7:27 Ibr 5.3 § 8:5 TP 25.40; Kol 2.17; Ibr 9.23 §† 8:6 Ibr 7.22

kalugi anteban asak, ae sanbek sanbek unun da sanbek sanbek kalipmi yapmandak. Ae sanbek sanbek kalugi da yo nim do yan teban tok asak unun da sanbek sanbek kalipmi da yo nim do yan teban tok agit unun yapmandak.

Sanbek sanbek kalugi da sanbek sanbek kalipmi yapmandak

⁷ Nandani. Sanbek sanbek kalipmi unun wagil tagisi tam, Pinjkop da sanbek sanbek kalugi aripmi dima aban. ⁸ †Mani, Pinjkop da minjat aminyo dakon gulusunji pindagek yan yagit:

“Amin Tagi da yan yosok,

‘Nandani, bisap kinda apdisak, nak unun bisapmon Israel amin kabi gat ae Juda amin kabi gat sanbek sanbek kalugi aberj.

⁹ Sanbek sanbek unun kalip Isip miktimon babikni kisitnikon da timik panjapum bisapmon sanbek sanbek agim unudenj dima aberj.

Nido nak da sanbek sanbek agim dakon gen dima guramikgwit, do nak da manji yomgum.

¹⁰ Mani sanbek sanbek kalugi nak da Israel minjat aminyo gat akdisat, unun yanj:

Nak da gen teban morapno nandak nandaknikon yopdisat, anek geno butnikon mandakdisat.

Anek nak da Pinjkopni egapbo, unun nak dakon minjat amin kabi egipdanj.

¹¹ Ae unun bisapmon amin da notni gat ae peni padik padikni yo yoyinj degek “Ji Amin Tagi nandanj imni” yanj dima yokdanj.

Nido kisi morap nak nandanj namdanj gin.

Unun amin isali bo ae man madepni tonj unun nandanj namdanj gin.

¹² Nak da yokwini wiririk yominjek, ae sanbenek dima nandakerj.’”

¹³ Pinjkop da sanbek sanbek kalugi do yanjek, unun da yanj nolisak, sanbek sanbek mibiltogi unun kalipmi dagak. Ae yo kalipmi daganjek si pasil do anj, unun bisap pisipmisok gin tokdanj, anek wagil pasildanj.

Pinjkop gawak imim dakon silip dakon gen teban kalipmi

⁹ ††Sanbek sanbek mibiltogi unun Pinjkop gawak imim dakon silip dakon gen teban tanj imgwit, ae on miktimon Telagi Yut kinda tagit.

² Unun Telagi Yut unun imal banj yut kabenj kinda yut buri bamori yanj witjiwit. Yut buri mibiltogikon tenjenj yopyop tamo gat, ae bret yopyop tamo gat, ae telagi bret gat unun da tawit. Unun yut buri do Yut Buri Telagi yanj yawit. ³ †Anek Yut Buri Telagi da pomon imal madepsi kinda abisinjba magit. Anek imal unun da manjigwan yut buri kinda tagit unun Yut Buri Telagisi yanj yawit. ⁴ ††Yo sonjba kibanj tagisi anj dakon alta wasawit unun gol banj kwenikon witjiwit unun yutgwan tagit. Ae Sanbek Sanbek Kinam wasanjek gol banj

kwenikon wutjiwit ununyo kisi tagit. Ae unun tamo timgwan yo yanj tawit: kwoba moninj gol banj wasanjek unjungwan tagit, unun kwobagwan mana †† tawit, ae unun tamogwan Aron dakon win kirinjni kalip gugi wugit, ae tip bamot Pinjkop da sanbek sanbek dakon gen mandagit unjungwan tawit.

⁵ †††Ae anjelo serabim bamori dakon wupmi amin da wasawit da unun Sanbek Sanbek Kinam unun da kwenon yikgimal. Unun bamot dakon piri da kinam dakon gapmi anjonygam anjil do wasawit. Anjelo bamot unun Pinjkop unudon egisak dakon tilak. Mani, abisok unun yo morap dakon mibili do aripmi dima yokenj.

⁶ †††Yo morap yanj da aripmon wasanjek mukwa sogok amin gildari gildari telagi yut dakon yut buri mibiltogi do wigek pini awit. ⁷ †Anjakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin unun kalonj dagin Yut Buri Telagisi do wigigit. Bilagi bilagi kosit kalonj wigi wigi agit. Ae isal dima wigigit. Unun yawi timik pawigigit. Anek unun yawi banj iyi dakon yokwini gat ae minjat aminyo da dima nandanjek gulusunj awit dakon yokwini wiririt do paret agit. ⁸ Unun anjagon Telagi Wup da yanj nolisak, telagi yut unun sigin tagit bisapmon, Yut Buri Telagisigwan wiginenj dakon kosit dima pisagit. ⁹ ††Unun yo morap da abisok yanj nolisak, mukwa sogok amin da Pinjkop do but galak dakon jap imanj ae bit kilapyo banj mukwa sonj imanj, mani unun da Pinjkop gawak imanj amin dakon but aripmi dima panjmilip asak, ae nin amin kilegisi yanj aripmi dima nandakdanj. ¹⁰ Gen teban unun da jap ae pakbi, ae pakbi sonjba Pinjkop da dabilon kilek toni dakon silip mibili mibili do yosok. Unun giptim dakon yo dogin yosok, do yo unun da Pinjkop da dabilon nin aripmi dima panjmilip aban kilek tonenj. Pinjkop da gen teban on minjat aminyo da yolakwa wigi sanbek sanbek kalugi noman tokdisak dakon bisapmon wigisak do gen teban on yomgut.

Yesu iyi dakon yawini nanj paret agit

¹¹ Mani abisok Kristo kili apgut da yo tagisi noman tawit da tonj unun dakon Mukwa Sogok Mibiltok Amini egisak. Unun telagi imal yut wagil tagisi ae telagi imal yut kalipmi yapmandak unjungwan kili wigigit. Amin da yut unun dima awalgwit. Unun on miktimon dakon yo dima. ¹² Ae Kristo meme bo ae bulmakau moninj dakon yawi banj timigek unun Yut Buri Telagisigwan dima wigigit. Unun iyi dakon yawi nanj timigek telagi yutgwan bisap kalonj kinda gin wigigit. Anek nin yokwikon banj yumanj nanjban egip egip dagok dagogi mini do amin agimanj. ¹³ †††Sanbek sanbek kalipmikon minjat aminyo Pinjkop da dabilon garak aba mukwa sogok amin da meme gat ae bulmakau wili dakon yawi, ae bulmakau minjat sonjba sonj pasilganj dakon abilakni unun banj timigek unun minjat aminyokon tagal yomg-

†† Mana unun jap kinda Moses da bisapmon Pinjkop da yopban pinjba Israel amin da nawit. ††† 9:5 TP 25.18-22 ††† 9:6 IDT 18.2-6 § 9:7 MS 16.2-34 †† 9:9 Ibr 10.1-2 ††† 9:13 MS 16.15-16; IDT 19.9,17-19; Ibr 10.4

† 8:8 Jer 31.31-34 †† 9:1 TP 25.23-26.30 † 9:3 TP 26.31-33 †† 9:4 TP 16.33; 25.10-16; 30.1-6; IDT 17.8-11; GT 10.3-5

wit. Unun Pinjkop da dabilon gwaljigi mini egipni do anjek yan awit. ¹⁴†Mani Kristo dakon yawi da unun yapmandak. Kristo unun gulusun kinda agit dakon diwarini kinda dimasi tan imgut. Ae Wup egip egip teban egisak unun da tapmimon iyi dakon egip egipni nan paret agit, do yawini giptimnin bangin panmilip aban gwaljigi mini dima aman. Mani unun anpaknin yokwi morap nin kimoron panjwan unun dakon diwari wiririkban pasilakwa nin Pinjkop da dabilon gwaljigi minisi ekwaman yansi nandaman. Do nin Pinjkop egip egipmi ton dakon pi tagi anej.

Kristo dakon yawi da sanbek sanbek kalugi anteban asak

¹⁵ Mibili yan do anjek Yesu unun sanbek sanbek kalugi dakon binap amin egisak. Unun minjat aminyo sanbek sanbek mibiltogi sigin tagit bisapmon yokwi awit dakon diwari wiririt do anjek kimagek minjat aminyo dakon egip egipni yumar nagit. Do minjat amin morap Pinjkop da yan yomisak, unun da Pinjkop da kalip monji gwayoni do gisamni dagok dagogi mini yom do yagit unun timitdan.

¹⁶ Amin kinda don kimot do anjek, yo kabini namn da timitjak yan dakon but piso papia kinda mandisak. Anjek kimotjak bisapmon monji unun papia yolek dat da yo kabi manjir imgut unun timit do nandisak kan, mibiltok datni asi kimakgit amin da yan nandajakwa yo kabini tagi timitjak. ¹⁷ Amin unun kimokdok kan, but piso gen unun pini ton asak. Mani but piso mandagit amin egisak kan, but piso mandagit unun isal tosok. ¹⁸ Unun da tilak Pinjkop da sanbek sanbek mibiltogi agit unun anteban ak do yawi tagalgwit. ¹⁹††Moses da gen teban morap minjat aminyo do yoyir mudanek bulmakau monir gat ae meme gat dakon yawini timik pakbi gat iktagilgit. Anjek isop kindap dakon kilin nap gami ban wabi unun sipsip dangwan ban wasanbi unun yawikon sibigit. Anjek abidan awilakwan yawi dakon mumumi da Pinjkop dakon gen teban papia ae minjat amin morap da kwenon mawit. ²⁰ Anjek yan yagit:

“Yawi on Pinjkop da sanbek sanbek unun yolnisi do yagit unun anteban asak.”

²¹ †Ae unuden gin Moses da telagi imal yut gat ae Pinjkop gawak imim dakon yo morap ton unudon yawi pawilakwan mawit. ²² ††Asi, gen tebanon yawi kalon dagin yo morapmi aban gwaljigi mini an. Ae yo kinda anjakba kimagakwan yawini dima mosak kan, Pinjkop da minjat amin dakon yokwini dima yopman yomisak.

Kristo da yokwi wiririt do iyi nan paret agit

²³ ††Telagi imal yut gat yo morapni gat unun yo Kwen Kokup ton dakon wupmi gin. Unun yo dangwi ton dakon yawini timigek unudon tagalba Pinjkop da dabilon gwaljigi mini awit. Mani, yo Kwen Kokup nani pantelak ak do paret wagil tagisi yo dangwi ton yap-

mandak unun ban awit. Yan dima awit tam dima telak tanbam. Do unun agagisi awit. ²⁴ Nin nandaman, Kristo unun telagi yut amin kisi da awalbi ae Pinjkop dakon telagi yut bamisi dakon wupmi gin asak unungwan dima wigigit. Unun Pinjkop da kapmatsisok alta nan noman tanek nin panpulugok do anjek Kwen Kokupsi wigigit. ²⁵ Bilagi bilagi mukwa sogok amin dakon mibiltok amin mukwa sok do yawi timigek Yut Buri Telagisi unungwan wigigit. Ae yawi unun timikgit unun iyi dakon yawi dima. Mani Yesu unun Kwen Kokup iyi nan paret do wigigit, ae unun bisap morapmi dima agit. ²⁶ ††Yan bisap morapmi asak tam, unun tepmi morapmi sigin pan anan kisak, unun Pinjkop da yo morap wasanban noman tawiron da wir abisok bisapmon wisagon tepmi sigin paban. Mani dima. Abisok mibi bisapmon Kristo bisap kalonji kinda miktimon pinjek yokwi wiririt do iyi nan paregek kimakgit. ²⁷ Amin morap kisi bisap kalonjin kimagek don gen pikon at-dan. ²⁸ Unuden gin, Kristo minjat aminyo morapmi dakon yokwini dakon jigini timit do anjek bisap kalon kindagin iyinan paregek kimakgit. Ae bisap kinda gat don apdisak, mani unun bisapmon yokwi wiririt do dima apdisak. Minjat aminyo unun do jomjom an amin yokwikon ban timit do apdisak.

Mukwa sogok kalipmi da yokwi aripmi dima wiriritjak

10 Moses dakon gen teban unun yo tagisi don noman tokdan dakon wupmi gin, unun bami dima. Do gen teban yolek bilagi bilagi mukwa son son awit, mani gen teban da minjat aminyo telagi yutnon aban unun panmilip aban tagisisi aripmi dima ani. ² Mukwa sogok unuden da minjat aminyo panmilip aban tagisisi an tam, mukwa sogok di gat sanbenek dima abam. Mukwa sogok da minjat aminyo telagi yutnon apgwit unun wagil panmilip aban gwaljigi mini kili awit tam, butnikon da sun agiman dakon gulusunin unun sigin tan niman yan dima nandabam. ³ Mani dima. Bilagi bilagi mukwa unun sonjek yokwini do sigin nandan, ⁴ ††nido bulmakau wili gat ae meme gat dakon yawini da yokwi aripmi dimasi wiririti.

⁵ †Yan do anjek Kristo miktimon apgut bisapmon yan yagit:

“Gak amin da yo dangwi ton ban dapman mukwa sonjek paret ani do dima galak tagil.

Mani gak da giptimno nan anroman agil.

⁶ Mukwa sogok dakon yo kindapmon wagil soson gat ae yokwi wiririt dakon mukwa soson unun kisi do gak dima galak tagil.

⁷ Do nak yan yagim, ‘Pinjkop, nak gak dakon galaktok yol do kili abit.

Unun nak do papiakon kili mandabi.’”

⁸ Mibiltok Kristo da gen teban da paret ani do yosok unun do yan yagit, “Gak amin da yo dangwi ton ban dapman mukwa sonjek paret ani do dima galak tagil, ae mukwa sogok dakon yo kindapmon wagil soson gat ae yokwi wiririt dakon mukwa soson unun kisi do gak dima galak tagil.” (Mani Moses dakon gen teban da

† 9:14 1Pi 1.18-19 †† 9:19 TP 24.6-8 † 9:21 MS 8.15,19 †† 9:22 MS 17.11 †† 9:23 Ibr 8.5; 10.1

††† 9:26 Ibr 10.10 ††† 10:4 Ibr 9.13 † 10:5 Kap 40.6-8

anisi do yosok.)⁹ Ae sanbenek yan yagit, "Nak gak dakon galaktok yol do kili abit." Unjun do anjek sanbek sanbek kalugi anteban ak do anjek sanbek sanbek kalipmi wiririkdak.¹⁰ †Yesu Kristo Pinjkop dakon galaktok yolek giptimni nan paregek bisap kalon kimakgit. Yan anjek panpulugagit da nin iyi dakon telagi minjat amin kabi ekwaman.

Yesu da paret agit unjun da yokwi tagi wiriritjak

¹¹ †Sanbek sanbek kalipmi da bisapmon mukwa sogok amin morap gildari gildari agek pini an an awit. Unjun mukwa kalon nan gin bisap morapmi son son awit, ae unjun da yokwi aripmi dima wiririri.¹² Mani, Kristo da paret kalonjisi kindu gin agit, ae unjun paret bisap dagok dagogi mini nan anjan kikkisak. Yan an mudanek Pinjkop da amin tet do yikgit.¹³ †Yigek Pinjkop da uwalni kandap mibilnikon yopban geni guramitni do jomjom anegisak.¹⁴ Nido unjun iyinan bisap kalon paregek panpuluganban minjat aminyo iyi dakon telagi minjat amin kabi dagon. Ae unjun da aban gwaljigi minisi awit, ae yan gin toktogisi egi anjan kikan.

¹⁵ Unjun dakon mibili Telagi Wup kisi da nin do yan tenjenok asak. Mibiltok yan yosok:

¹⁶ † "Amin Tagi da yan yosok,

"Sanbek sanbek kalugi nak da don unjun gat aben unjun yan. Nak da gen tebano butnikon yopdisat, anek gen teban dakon geni nandak nandaknikon mandakdisat."

¹⁷ †Ae don gen unjun sanbenek yan yosok:

"Nak da yokwini gat ae gen teban iragek yo yokwi an do wagil intoken."

¹⁸ Ae Pinjkop da yokwi kili wiririkgit, do yokwi wiririt dakon mukwa soni dakon pi mini.

Nin nandan gadat an kimagek Pinjkop da kapmatjok kinen

¹⁹ †Yando, not kabi, Yesu dakon yawini da yokwinin kili wiririk mudagit, do nin pasol pasoli mini Yut Buri Telagisi unjungwan tagi wiginen.²⁰ †Nin unjun yutgan kosit kalugi egip egipmi ton unjudon da tagi wiginen. Kosit unjun Yesu da iyi dakon giptim paregek witdalgit, unjun Telagi Yut Dakon Buri Telagisi dakon yoma kaga do imal madep abisinba magit unjun witdalek wigigit.

²¹ Nin Mukwa Sogok dakon Mibiltok Aminin egisak. Unjun wukwisi ae Pinjkop dakon minjat amin kabi morap kilani asak.²² †Unjun da anpak yokwi agiman dakon gulusunjin wiririkgit, do Pinjkop da dabilon gwaljigi mini da ekwaman, yanji nandan do yawini nin dakon buron tagalgit. Anek giptimnin pakbi jimjimi minisi nan sugagit. Yanji agit do butninon anpak top-topmi morap ton unjun wiririk mudonen, anek Pinjkop do nandan gadan imin kimagek unjun da kapmatsisok kinen.²³ Nin nandan gadatnin gat ae yo tagisi do nan-

† 10:10 Ibr 9.12 †† 10:11 TP 29.38 † 10:13 Kap 110.1 †† 10:16 Jer 31.33; Ibr 8.10 †† 10:17 Jer 31.34 ††† 10:19 Ibr 4.16 ††† 10:20 Mt 27.51 † 10:22 MS 8.30; Esi 36.25; Ep 5.26

dan teban tatek jomjom anek ekwaman unjun do yan tenjenok aman do nandan gadatnin tebaisi abidanek but bamot dimasi anek. Nido, yo morap Pinjkop da ak do yan teban tok agit, unjun asisi akdisaksi.²⁴ Nin kalon kalon Pinjkop dakon minjat aminyo diwari do nandanek panthagap ano amin do but dasi galak tan yomni, anek anpak tagisi an yomni. Nin unjun do nandak nandak anek.²⁵ †Ae Pinjkop dakon minjat aminyo nin amin diwari da an unjuden muwut muwutnin dima yipman detnen. Ji nandan, Kristo dakon abap bisapni kili abinjak kapmat tosok, do nin kalon kalon amin diwari dakon but panjeban ak do pi madepsi anek.

Nin Pinjkop dakon Monji manji dima imnen

²⁶ †Nandani, nin gen bami kili nandan pisagiman, anek don si nandan mudanek yokwi da anpagon agipnen kan, yokwi unjun wiririt dakon mukwa sogok kindu gat dimasi tosok.²⁷ †Nin yanon da egipnen kan, pasol pasol madepsi anek gen pi madep dakon gildat gat ae kindap tedepmi madepsi Pinjkop dakon uwalni wagil son yomdisak unjun do jomjom akdaman.²⁸ †Kalip, amin kindu Moses dakon gen teban irakgit, anakwan amin bamori bo kapbi da karek sun ak dakon yan- wok awit kan, unjun amin do bupmi dima nandan imgwit. Kila amin da minjat aminyo yoyinba si anakba kimakgit.²⁹ †Do ji Pinjkop dakon Monji do nandaba yo isali asak amin do nianji nandan? Unjun amin jigi madepsi pakdan. Kristo dakon yawi da sanbek sanbek kalugi anteban asak, unjun da panmilib aban unjun amin Pinjkop dakon aminsi dagawit anek telagisi egipgwit. Mani, abisok unjun amin da aba yawi yo isalisi asak. Anek nandan yawot dakon Wup do anpak yokwisi an iman.

³⁰ †Nin nandan, Pinjkop da yan yagit:

"Yokwi dakon kobogi yomyom unjun nak dakon pi.

Nak da kobogi anyomdisat."

Ae sanbenek yan yagit:

"Amin Tagi da minjat amini dakon anpakni gen pikon kokwin anek kobogi yokwi yomdisak."

³¹ Asi, nin Pinjkop egip egipmi ton dakon Monji manji imnen kan, Pinjkop da kobogi yokwisi nimdisak do pasol pasol madepsi anek.

Nin nandan gadaron tebaisi atnen

³² Ji aesi kalip Pinjkop dakon tenjen abidawit bisap unjun do nandani. Unjun bisapmon jigi tepmiyo madepsi pawit, mani ji tebaisi akgwit.³³ Bisap diwari minjat aminyo da dabilon depba agakwa jigilak yan daminjak yo yokwi an damgwit. Ae ji bisap diwari jigi unjuden pawit amin gat gadanek panpulugawit.³⁴ †Ae dam tebanon yopba egipgwit amin unjun do bupmi nandan yomgwit. Ae amin da yo kabisi gwayewit bisapmon, ji kisik kisik anek yum pindakgwit, nido yan

† 10:25 Ibr 3.13 †† 10:26 Ibr 6.4-8 † 10:27 Ais 26.11 †† 10:28 GT 17.6; 19.15 † 10:29 Mt 12.30-32; 1Ko 11.27-29 † 10:30 GT 32.35-36; Kap 135.14 †† 10:34 Mt 5.11-12; 6.20Ab 2.3-4

nandawit, yo bamisi tan nimisak gin, unun dagok dagogi mini tan anan kikdisak.

³⁵ Ji jigi kalip pawit unun do nandanek nandan gadatj tebai unun dima yipman detni. Nandan gadat tebai an dakon tomni madepsi Pinjkop da damdisak. ³⁶ Tebaisi ak kimotni, yan anek Pinjkop dakon galaktok tagi yolni. Anek kalip Pinjkop da yo tagisi dam do yan teban tok agit unun tagi timitni. ³⁷ Tebaisi atni, nido Pinjkop gen papia da yan yosok:

“Asi, bisap dubak dima, amin unun apdisak kili unun-jok apdisak.

Ae tepmisi apdisak.

³⁸ Nak dakon amino kilegisi unun nandan gadaron egipdisak.

Mani duwalik pigisak kan, tagi dima nandan iben.”
³⁹ Mani nin duwalik pigek pasilnejan dakon amin dima. Nin nandan gadat anek egip egip teban abidonejan dakon minjat aminyo da ekwaman.

Nandan gadat dakon mibilibi

(Kilapmi 11–13)

Pinjkop do nandan gadat iminekan tebaisi atnen

11 ^{††}Nandan gadat dakon mibilibi unun yan. Nin pakyanji yanji nandaman, yo tagi morap Pinjkop da nim do yan teban tok agit unun timit do nandan teban tanek jomjom anek ekwaman unun asi timitdaman yanji nandaman. Ae dabil da yo unun dima pindagkaman, unun yo morap unun ton yanji nandaman. ² Kalip amin nandan gadat awit, aba Pinjkop da anpakni do but galaksi nandagit. ³ Nin nandan gadat aman do yanji nandaman, Pinjkop miktim gat ae kundukon yo morap ton unun yanban genikon da noman tawit. Do yo morap abisok dabil da pindagkaman, unun yo amin da dima pindari ban wasagit.

Abel, Enok, ae Noa yo da Pinjkop do nandan gadat awit

⁴ ^{††}Abel Pinjkop do nandan gadat anek mukwa son imgut. Aban Pinjkop da Abel dakon mukwa do galak tagit. Mani Ken dakon mukwa do dima galak tagit. Abel unun nandan gadat agit, mibilibi yan do anek Pinjkop da but galak dakon yo Abel da imgut unun do galak tanek amin kilegi yan iyigit. Abel kilisi kimakgit, mani nandan gadatni unun da nin sigin yan tentenan nimisak.

⁵ ^{††}Enok Pinjkop do nandan gadat agit. Aban anpakni do tagisi nandagit, do dima kimagakwan Pinjkop da abidan anan Kwen Kokup wigigit. Amin da wisinekan dima kawit, nido Pinjkop da kili abidagit. ⁶ Mani, nandan gadatni mini amin, Pinjkop da unun amin do nandaban tagi dima asak. Nido, Pinjkop da kapmatjok kik do nandisak amin, unun Pinjkop egisak yanji nandan

gadan kimokdok, ae amin Pinjkop wusik do pi an amin unun Pinjkop da yo tagisi an yomisak yan nandan gadat kimokdok.

⁷ ^{†††}Pinjkop da Noa yo don noman tokdan unun dakon but piso gen iyigit. Iyinekan yo unun Noa da dima pindakgit, mani Pinjkop dakon gen nandan gadat tap wakga kinda wasagit. Anek iyi gat ae gwakni gat unun tap waggakon wigek dima tasik tawit. Unun nandan gadatnikon da, Noa da miktim amin morap diwari gulusun awit unun pantenjan agit.

Abraham gat Sara gat nandan gadat agimal

⁸ ^{†††}Abraham Pinjkop do nandan gadat agit, do Pinjkop da yan imgut bisapmon Abraham Pinjkop dakon gen guramikgit. Unun kokupni yipman degok Pinjkop da miktim kinda iban iyi dakon miktim dagosak do nandagit unudon kigit. Abraham dukwan kikan unun dima nandagit, mani nandan gadat anek kigit. ⁹ [§]Unun nandan gadat anek kin Pinjkop da miktim im do yagit unudon yikgit. Anek unun miktimon wanga amin da yan imal yutnon yikgit. Ae Aisak gat Jekop gat kisi imal yutnon yikgimal, unun amin do Pinjkop da miktim unun yom do yan teban tok agit. ¹⁰ Abraham yan agit nido nandan gadat anek kokup pap toktogisi unudon don egipben yan nandagit. Pinjkop da kokup pap unun nian wasogi unun iyi nandan mudanek wasagit.

¹¹ ^{§†}Abraham gat Sara gat monji panjalak bisap kili yapgumal, mani nandan gadat anek monji panjalanjil dakon tapmim pagimal. Sara nandan gadat anek yan nandagit, “Pinjkop da yan teban tok agit, ae unun da gen bami gin yosok.” ¹² ^{§††}Do amin kalon unun amin pelansi anek si kimot do agit bisapmon monji morapmisi dakon datni dagagit. Babikni unun iren tanek kundukon gik ton ae tap kidipminon niman ton morapmisi, amin da aripmi dima manjiri awit.

¹³ ^{§†}Unun minjat amin morap unun nandan gadat anek egi wigi kimot awit. On miktimon egipgwit bisapmon yo tagisi Pinjkop da yom do yan teban tok agit unun dima timikgwit, isal nandan gadaron da dubagikon pindagek but galak nandawit. Unun iyi do nin miktim nwanjwarikon amin yombem da amin da miktimon bisap pisipmisok ekwaman yan yawit. ¹⁴ Yan yon amin unun iyi dakon miktim wisan yan nandaman. ¹⁵ Miktim yipmanek apgwit unun dogin nandanek egipgwit tam tobil kokup egipgwiron tagi kwam. ¹⁶ Mani miktimni kalipmi unun yapmanek miktim wagil tagisisi unudon egip do galak tawit, miktim unun Kwen Kokup. Unun amin da Pinjkop do, “Gak nin dakon Pinjkop,” yan iyinakwa Pinjkop mayagi dima pasak, nido unun amin do kokup pap kinda kili anoman agit da tosak.

¹⁷ ^{§††}Pinjkop da Abraham do yan teban tok anek yan iyigit:

††† 11:7 WW 6.13–7.1 ††† 11:8 WW 12.1–5 § 11:9 WW 35.12
§† 11:11 WW 18.11–14; 21.2; Ro 4.19 §†† 11:12 WW 15.5; 22.17
§† 11:13 WW 23.4; 1KAG 29.15; Kap 39.12; 1Pi 2.11 §†† 11:17–18
WW 21.12; 22.1–14

† 10:37 Ab 2.3–4 †† 11:1 2Ko 5.7 † 11:3 WW 1.1; Kap 33.6; Jn 1.3 †† 11:4 WW 4.3–10 †† 11:5 WW 5.21–24

“Aisagon da babikgo altokdañ.”
Mani Piñkop da Abraham ankwalek monji anak muka wasak do iyinban monji kalonji Piñkop do imgut.
¹⁹ †Abraham yan nandagit, “Aisak kimotjak kan, Piñkop da tagi aban pidosak.” Yanji nandagit, do monji kimoron nan abidagit yan asak.

Aisak, Jekop, ae Josep yo da Piñkop nandan gadan imgwit

²⁰ ††Aisak nandan gadat anek Jekop gat Iso gat do gisam yomgut. Anek yo don noman tan yomdan unun do yoyigit.

²¹ †Jekop nandan gadat anek si kimot do anek Josep dakon monji bamot do gisam yomgut. Anek busunni win kirinji da diwarikon witinjek Piñkop gawak imgut.

²² ††Josep nandan gadat anek si kimot do anek yagit “Israel amin don Isip miktim yipmanek kikan.” Yan yanek don kimakban iyi dakon kidari timigek nian ani unun do yoyigit.

Moses nandan gadat agit

²³ ††Moses dakon menji datniyo nandan gadat agimal. Do Moses altanban kanek kapbi ankwisibigimal, nido monji unun wagil tagisisi kinda kagimal, ae kila amin madep dakon gen teban kirinjit do pasol pasol dima agimal.

²⁴ Moses nandan gadat anek taganek amin madep agit bisapmon amin da kila amin madep Pero dakon gwi dakon monji yan iyini do dimasi galak tagit.

²⁵ Unun Piñkop dakon minjat amin kabi gat jigi kalonji paner yan nandagit. Yokwi dakon anpak anek bisap pisipmisok kisik kisik ak do dima nandagit. ²⁶ Yan nandagit, Kristo dakon man do mayaktok paken kan, unun da Isip dakon yoni tagisi morap unun yapmandak. Yan nandagit nido Piñkop da tomni do yo tagisi imdisak unun do nandanek egipgut.

²⁷ Moses nandan gadat anek Isip miktim yipmanek kigit. Kila amin madep da japmi nandan imgut, mani Moses unun do dima pasalgit. Piñkop pasili egisak unun Moses da dabil da yan kagit do tebaisi akgit.

²⁸ †††Unun nandan gadat anek Yapyap Bilak madepmon Israel amin yoyinban sipsip dapgwit. Anek anelo da Israel amin dakon monji mibiltogikon igayikjok kinda dima ani yan do sipsip dakon yawi ban yoma domon sowit.

Israel amin morapmi nandan gadat tebaisi awit

²⁹ †††Israel amin nandan gadat anek Tap Gami pudanek miktim kibiri timon yan kiwit. Mani Isip amin kir tap pudok do anek pakbi nan kimakgwit.

³⁰ †Israel amin nandan gadat anek Jeriko kokup pap angwasinakwa gildat 7 kabi agit. Anakwa tip dam madep tuwil kigit.

† 11:19 Ro 4.17†† 11:20 WW 27.27-29,39-40 † 11:21 WW 47.31-48.20 †† 11:22 WW 50.24-25; TP 13.19 †† 11:23 TP 1.22; 2.2 ††† 11:28 TP 12.21-30 ††† 11:29 TP 14.21-31 § 11:30 Jos 6.12-21

³¹ ††Kosit oba minjat Reap nandan gadat anek amin panman ak amin bamot panpuluganek pabidanban yutnikon wigiwit. Do Piñkop dakon gen dima guramikgwit amin gat kisi dima kimakgwit.

³² †††Bisap pisipmi do ni gen ban sanbenek dayiken? Gideon, ae Barak, ae Samson, ae Jepta, ae Dewit, ae Samuel, ae kombi amin morap do dayiken kan bisap aripmi dima. ³³ ††Unun amin nandan gadat anek diwari da kila amin madep morapmi dakon emat amini pabin yopgwit. Unun amin anpak kilegikon da amin kila anek Piñkop da yo yom do yan teban tok agit unun timikgwit. Ae laion dakon gen kagani sopgwit. ³⁴ †††Unun amin da milen asip madepsi sogit unun aba kimakgit. Ae emat agak siba panpekwo lakwa dima dapgwit. Unun amin tapmimni mini, mani don tapmim pawit. Unun emat amin tebaisi daganek miktim njwaknwaridakon emat amin kabini yolba pasal kiwit. ³⁵ ††Amin kimakbi aeni pidanba menji da timikgwit.

Mani nandan gadat amin diwari uwal da dam tebanon yopmanek giptimi obisi panupbal awit. Mani Piñkop manji iminjek pulugan kik do dima nandawit, nido yan nandawit, kimotner kan kimoron da pidanek egip egip wagil tagisi abidokdaman yan nandawit.

³⁶ †††Ae uwal da diwari jigilak gen yoyinjek baljawit, ae diwari nap teban ban panteban anek dam tebanon yopgwit. ³⁷ †††Diwari tipban dapgwit, ae diwari ilik dagok ban giptimi ilik daganba tim bamot awit, ae diwari emat agak siba ban dapba kimakgwit. Unun amin diwari sipsip ae meme gipban panek agipgwit. Unun giptim dakon yo do wadanakwa amin da jigi yominjek anpak yokwi anjomgwit. ³⁸ Yan aba miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi ae kabapgan binap agek gopbat ae gapmagwan egi egi awit. Unun nandan gadat amin da miktim amin diwari yapman mudanek amin wukwisi ae tagisi awit.

³⁹ Unun minjat amin morapyo nandan gadat awit do anek Piñkop da minjat aminyo tagisi yan nandan yomgut. Mani miktimon egek Piñkop da yo yom do yan teban tok agit unun dima timikgwit, ⁴⁰ nido kalip Piñkop da yo wagil tagisi nin kisi da timitner do nandan kokwin kili agit. Kalip egipgwit amin gat ae nin gat kisi bisap kalon gwaljigi minisi egipner do nandagit.

Nin Yesu pakyansi kanek nandan gadan imnen

12 †††Unun nandan gadat minjat aminyo kalip egipgwit unun gikwem da yan nin pangwasinjek nandan. Yan do, nin yo morap pabin nip do an unun yopman mudanek yokwi nin bangaldak unun pan dagoner. Anek timtim yanek dima yawogek Piñkop da napbi gwapbo aner do yagit unudon agipner. ² Yesu unun nandan gadatnin dakon wasok wasok ae wasip, do dabilnin Yesukon gin tanakwan kanek egipner. Unun don kisik kisik madepsi egipdisat yan nandanek

†† 11:31 Jos 2.1-21; 6.21-25; Jem 2.25 ††† 11:32 GK 6.11-8.32; 4.6-5.31; 11.1-12.7; 13.2-16.31; 1Sa 16.1-1Ka 2.11; 1Sa 1.1-25.1 §† 11:33 Dan 6.1-27 §†† 11:34 Dan 3.23-27 §† 11:35 1Ka 17.17-24; 2Ka 4.25-37 §† 11:36 1Ka 22.26-27; Jer 20.2; 37.15; 38.6 §†† 11:37 2KAG 24.21 §†† 12:1 1Ko 9.24-25

tilak kindap dakon mayagi do nandaba kik dima anjek tepmi panjek kimakgit, da abisok Pinjkop dakon kila amin madep yityit tamo da amin tet do yikdak.

Pinjkop da nin panjkilek ak do jiggi nimisak

³ Ji pakyaŋsi nandani. Yokwi pakpak amin da Yesu anpak yokwisi an iminjakwa tebaisi akgit. Ji unjun do nandane tapmim yawot dima ani, ae butji dima yawotjak.

⁴ Asi, ji yokwi unjun pabik do emat madepsi awit, mani emat anjakwa yawisi kinda dima mawit, don mokdan. ⁵ *Ae Pinjkop da ji dakon but panjeban asak do gen yagit unjun kili intawit, ma? Ji monjinoni yan dayinjak yan yagit:

“Monjino, Amin Tagi da gak anjkilek ak do jiggi gaban kan, unjun do yo isali yan dima nandaki, ae gen tebai gayinban unjun do tapmimgo dima mosak.

⁶ Nido, Amin Tagi da amin morap but dasi galak tanjomisak unjun panjkilek ak do jiggi yomisak, ae amin morap monjinoni yan yoyinjak timikdak unjun si baljosok.”

⁷ *Ji tebaisi agakwa Pinjkop da ji panjkilek ak do jiggi damjak. Dat kinda da monji anjkilek ak do asak unjudegin Pinjkop da jikon yan gin asak. Namun monji kinda datni da dima anjkilek asak? ⁸ Pinjkop da monjini kisi morap panjkilek asak. Ae dima panjkilek asak kan, monjinisi dima ekwan. Kan ji gwamda yombem da ekwan.

⁹ Ae miktimon datnin do nandani. Unjun da nin panjkilek ak do jiggi nininjakwa nandano wukwan yomguman. Yan agiman do wupnin dakon Datni da nin panjkilek asak bisapmon unjun do madepsi gawak iminjak egip egip abidoneŋsi. ¹⁰ Miktimon datnin da bisap pisipmisok iyi da nandak nandak da aripmon nin panjkilek awit. Mani Pinjkop da iyi telagi egisak do ninyo kisi yan gin telagi egipner do anjek nin panpulu-ganjek panjkilek asak. ¹¹ *Dat da nin panjkilek ak do jiggi nimisak bisapmon nin kisik kisik dima aman, nin butjik paman. Mani don panjkilek agit dakon bami koman, unjun anpak kilegisi gat ae but yawot gat nimisak.

Nin tapmim panjek tebaisi atnen

¹² *Yan do, kisitji alek tanbi unjun panenagek pi ani, ae njwakji tapmimi mini panjeban anjek

¹³ * “kosit kilegikon agipni.”

Yan ani kan, kandapji wagil dima yokwi tokdan, aeni kilek tokdan.

¹⁴ Amin morap gat yawori egip do pi tebaisi ani. Ae telagisi egipni. Telagi dima egipni amin unjun Amin Tagi dima kokdan. ¹⁵ Pakyaŋsi kan kimotni. Jikon da kinda manjek Pinjkop dakon nandan yawotni di yipman dekban. Ae jikon da kinda kindap isipmi da yan kwanjek yokwi panalon andaban amin morapmi di panupbal aban Pinjkop manji di ibam. ¹⁶ *Amin kinda yumabi anpak asak do kan kimotni. Bo amin kinda Iso da Pinjkop manji imgut unjudegin asak do kan kimotni. Unjun jap bisap kalon noknogi unjun timit dogin anjek

† 12:5 Jop 5.17; YT 3.11-12; PA 3.19 †† 12:7 GT 8.5 ‡ 12:11 Jem 3.17-18 †† 12:12 Ais 35.3 †† 12:13 YT 4.26 ††† 12:16 WW 25.29-34

yo kabini monji mibiltogi amin da timiri unjun kisi imgut. ¹⁷ ††† Disi nandan, don yo kabini unjun timit do nandagit, mani dima timikgit. Gisamni ae timit do kuanam takgit, mani but tobil anjek gisamni timitjak dakon kositni dima tan imgut.

Nin Jerusalem Kwen Kokup tosok unjudon kili obiman

¹⁸ † Israel amin da Sinai Kabap kiwit ji unjudegin dima an. Unjun kabapmon kinjek yo dabil da pindakgwit, ae mirak panjek nandawit. Unjudon kindap madep sogit, ae pilin tuk masi masimi agit, ae mirim tebaisi agit unjun pindakgwit. ¹⁹ †† Anjek kwer kinda madepsi yanjakwan amin kinda da gen yagit. Yanjakwan minjat aminyo pasol pasol madepsi nandane bisit tebaisi yan yawit, “Gen di gat nandak do pasalgoman!” ²⁰ ††† Pinjkop da gen yoyigit unjun do pasalgwit. Gen unjun yan:

“Amin bo bit kilap yo kinda kabapmon wigisak kan tipnan anjakba kimotjak.”

²¹ ††† Yo unjun pindakgwit unjun do madepsi pasal nimnimigek Moses yan yagit:

“Nak nimnimigek madepsi pasoldot.”

²² Mani ji yo unjudegin dima abin altawit. Saion Kabapmon kili apgwit. Jerusalem Pinjkop egip egipmi ton dakon kokup pap Kwen Kokup tosok unjudon kili apgwit. Unjudon anelo tausen morapmi da muwugek kisik kisik an. ²³ Ji Pinjkop dakon monji gwayoni mibiltogi man morapni Kwen Kokupmon mandabi unjun dakon muwut muwut madepmon apgwit. Pinjkop, amin morap dakon gen kokwin aminon apgwit. Amin kilegi dakon wup kabikon apgwit. Unjun amin Pinjkop da panjkilek aban gwaljigi minisi awit. ²⁴ ††† Yesu sanbek sanbek kalugi dakon binap aminon apgwit. Ae Yesu dakon yawi mumumni mawiron apgwit. Unjun yawi da yokwinin wiririkdak, do unjun Abel dakon yawi yapmandak. Abel dakon yawi da kobogi timit do yosok.

Kan kimotni

²⁵ †† Kan kimotni. Pinjkop da gen yosok unjun nandak do dima kurak toni. Kalip Moses da on miktimon Pinjkop dakon mama gen yoyinban geni nandak do kurak tawit bisapmon, iyi kutnanjek kigik dakon kosit dima tan yomgut. Do yanji nandani, abisok Pinjkop da Kwen Kokupmon da mama gen niyisak, unjun manji imner kan, nin panjutnanjek kigik dakon kosit minisi.

²⁶ ††† Kalip Pinjkop da gen yanban miktim wudip agit.

Mani abisok yan teban tok anjek yan niyisak:

“Bisap kinda gat miktim ankwakwalitdisat.

Ae miktim gin dima, kundu yo kisi pankwakwalitdisat.”

²⁷ Ae “bisap kinda gat” do yosok, do yan nandaman, Pinjkop da miktim kunduyo kisi pankwakwalitjak bisapmon yo morap iyi wasagit unjun wiririkban pasildan. Anjakwan yo aripmi dima pankwakwaliri unjun dagin tokdan.

††† 12:17 WW 27.30-40 ‡ 12:18 TP 19.16-20; GT 4.11-12 †† 12:19 TP 20.18-21; GT 5.22-27 ††† 12:20 TP 19.12-13 ‡† 12:21 GT 9.19 ††† 12:24 WW 4.10; Ibr 8.6 †† 12:25 Ibr 2.1-3; 10.26-29 ‡† 12:26 Ag 2.6

²⁸ Pinjkop da kila asak kokup unjun abidagimanj unjun aripmi dima kwakwaliri, yanj do anjek ya yanj iyinerj. Nin anjak iyi galak tosok unjun anjek iyi nanjin gawak iminek pasol pasol anjek mani anjenotnerj. ²⁹ †Yanjsi anej, nido

“Pinjkopnin unjun kindap tebaisi,
do yo yokwi morap soj pilik mudokdisak.”

Nin kalonj kalonj amin do but dasi galak tanj yomnerj

13 Ji panjmuwukbi notji do but dasi galak tanj yomyom anjak dima yipmanj detni. ² †Jikon amin kinda dima nandanj imanjanj amin kinda apban kanj, unjun abidok do dima injtoni. Kalip amin diwarj da aminsi banj timikgamanj yanj nandawit, mani anjelo banj timikgwit.

³ Amin dam tebanon ekwanj amin do dima injtanj yomni. Nin unjun gat kisi dam tebanon ekwamanj yanj nandani. Ae uwal da jigj yomanj amin unjun do dima injtanj yomni. Ninyo kisi da jigj unjun pamanj yanj nandanjek egipni.

⁴ †Minjat eyo anjak unjun yo madepsi kinda, do amin morap kisi da unjun do nandaba wigakwan kilani anjakwa gwaljigj minisi tosok. Nido Pinjkop da yumabi anjak mibili mibili anj amin unjun kobogj yo yokwisi anj yomdisak.

⁵ †Monej dakon galaktok jikon dima tosok. Yo tanj nimanj unjun aripninon tonj yanj nandani. Nido Pinjkop da yanj kili niyigj:

“Gepmanj dekgo gaga dage aripmi dima egipdisal.”

⁶ †Yanjdo, nin nandanj teban tanjek yanj yomanj:

“Amin Tagj panjlugokno egisak,
do yo kinda do dima pasolberj.

Amin da aripmi dima abinj nepni.”

Nin Yesu yol do dima mayak tonerj

⁷ †Kila aminji kalip Pinjkop dakon gen dayiwit unjun dima injtanj yomni. Anjak awit dakon bami unjun do nandanjek nandanj gadat awit unjun yolek yanj gin egipni. ⁸ Yesu Kristo unjun kulabigj mini apma, ae abisok, ae don egj ananj kikdisak teban. ⁹ †Yanjdo, amin da gen njwaknjwari di dayinj dekba nandanj gadatji di witald kwam. Nin Pinjkop dakon nandanj yawotni yipno unjun da butnin panjteban aban atnerj. Jap noknok dakon gen teban yolyol anjak da amin dakon but aripmi dima panjteban asak. Unjun anjak da amin kinda aripmi dimasi anjlugokdisak. ¹⁰ Mukwa sogok amin da yo danjwi tonj altakon dapbi unjun banj noj. Mani nin altanin njwaknjwari kinda tosok. Unjun altakon mukwa sogok amin da jap aripmi dima noknogi.

¹¹ †Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da sipsip ae bulmakau dakon yawini yokwi wiririt do Yut Buri

† 12:29 GT 4.24; 9.3 †† 13:2 WW 18.1-8; 19.1-3; Ro 12.13 †
13:4 Ep 5.5 †† 13:5 GT 31.6,8; Jos 1.5 †† 13:6 Kap 118.6 †††
13:7 1Ko 4.16 ††† 13:9 Ro 14.17 † 13:11 MS 16.27

Telagisi unjungwan pawigisak, mani bami yut yomayo da wanja sosonj. ¹² †Yanjgin Yesu dakon yawini da minjat aminyo panjelak aban telagisi ani do kokup pap dakon yoma kaga da wanja tepmi pagit. ¹³ †Yanjdo, nin kisi yut yomayo da wanja kinjek unjun da mayagj pagit ninyo unjuderj gin panerj. ¹⁴ †Nido on miktimon nin dakon kokup pap toktogj kinda dima tosok. Mani kokup pap kinda don noman tokdisak nin unjodon kinerj dosi nandamanj. ¹⁵ †Yanjdo, nin yipmanj deri mini Yesu da manon Pinjkop anjksinj kimotnerj. Yanj anej unjun da gen dolumnin dakon paret asak. ¹⁶ †Minjat aminyo do anjak tagisi anjomni, ae notji panjlugok do yo kabisi banj notji do yominj yominj ani. Unjun anjak do dima injtoni, nido unjun paret kinda, Pinjkop da unjun do galak tosok.

Pinjkop da nin panjluganban tagisi egipnerj

¹⁷ †Kila aminji kilasi anj unjun don pi awit dakon mibili Pinjkop iyikdanj, do gawak yominek geni guramitni. Yanj ani kanj, kisik kisigon da pini akdanj. Mani butjik pani kanj, unjun da ji dima panjlugokdisak.

¹⁸ †Ji nin do bisit ani. Pinjkop da dabilon butningwan gwaljigj mini yanjsi nandamanj, ae yo morapmon anjak kilegisi bangjin ak do nandamanj. ¹⁹ Nak jikon tepmisi tobil opberj do bisit anj kimotni.

²⁰ †Amin Taginin Yesu, sipsip dakon Kila Amin madep, unjun da sanjek sanjek dagok dagogj mini unjun anjteban ak do yawini parekgit. Unjun Pinjkop da kimoron nanj aban pidagit. Abisok Pinjkop but yawot ami da ²¹ ji panjtagap aban egip egipjikon yo tagisi morap da tugarj daba iyi dakon galaktok yol kimotni dosi nandisat. Yesu Kristo da pi agit do anjek unjun da ninon pi aban anjak morap iyi galak tosok unjun anj mudonerj. Tilimni dagok dagogj mini tanj ananj kikdisak, do mani anjksinj kimotnerj. Unjun asi.

Mibi gen

²² Not kabi, nak ji dakon but panjteban ak do gen on mandanj damisat unjun do mirak pakyanjsi yopni, nido gen on mandisat unjun dubagisi dima.

²³ Ji yanj nandani, notnin Timoti unjun dam tebanon nanj yipba kili kigit. Nagon tepmi apjak kanj, nit ji dandak do apderj.

²⁴ Nin dakon gildat tagj yipno kila aminji gat ae Pinjkop dakon minjat amin kabini kisikon abisak. Ae amin kabi Itali miktim yipmanj apgwit unjunyo kisi gildatni tagj yipba jikon abisak. ²⁵ Pinjkop dakon nandanj yawotni ji kisikon tosok do bisit asat.

† 13:12 Jn 19.17 ††† 13:13 Ibr 12.2 †† 13:14 Ibr 11.10,16;
12.22 ††† 13:15 Kap 50.14,23 †† 13:16 Pil 4.18 †† 13:17 1Tes
5.12 ††† 13:18 Ya 24.16; 2Ko 1.12 ††† 13:20 Jer 32.40; Esi 37.26;
1Pi 2.25

Jems

But piso gen

Papia on Yesu dakon padige Jems da mandagit. Jems unun Yesu yolyol amin Jerusalem egipgwit dakon kila amini egipgut. (Yabekbi 15.13 unudon koki.)

Jems da on papia mandagit unjungwan Piŋkop dakon miŋat aminyo da ni anpak tagisi ban yolek ani dakon gen tagisi morapmi mandagit. Miŋat aminyo da nandak nandak tagisi ban timigek ae Piŋkop dakon gen pakyanŋi abidan kimotni do tilak gen morapmi mandagit.

Jems da gen tebai yan yosok: Yesu nandan gadan imjak amin isal egipmi mini. Amin do anpak tagisi ban an yomiŋ kimotjak, unun da gak nandan gadat tebaisi asal yan miŋat aminyo yolinban kokdan.

Nin pankewalon tebaisi atneŋ, yan anek Piŋkop gat tagisi egipneŋ

(Kilapmi 1.1-18)

1 †Nak Jems, Piŋkop ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon oman amini. Papia on Israel amin 12 kabi ji kokupji yipmanek miŋtim nwanŋwarikon kiwit da ekwan ji do mandan yipbo obisak. Gildat tagisi.

Pankilit da nin panteban asak

² †Not kabi, pankilit mibili mibili altan damni bisapmon butjik kinda jikon dima tosak, kisik kisik dagin jikon tosak. ³ †Nido ji nandan, yo noman tanek nandan gadatji pankilikdak, unun da tebaisi agek jigi guramitneŋ dakon anpak panalon asak. ⁴ Toktogisi tebaisi agek jigi guramitni, yan anakwa unun anpak da jikon teban tosak. Yan anek Piŋkop dakon anpak kinda do wadak wadak dima ani. Anpakji da tagisi ae kilegisi akdisak.

Nandan kokwin kilegi do wadak wadak asak amin unun bisit asak

⁵ †Ji da binapmon amin kinda nandan kokwin kilegi do wadak wadak asak kan, Piŋkop da nandak nandak imjak do bisit asak, anakwan Piŋkop da imdisak. Piŋkop da amin morap do yo morapmi yomisak, ae bisit iyan amin do yanba yokwi tok dima an yomisak. ⁶ Mani unun amin nandan gadatsi anek Piŋkop do bisit asak. Nandan gadatni timisok di yipman degek "Piŋkop da unun namdisak bo dima" yan dima nandisak. Nido amin but bamot an unun tap pakbi mirim da pisonakwan tamalikgan unun yombem. ⁷ Unuden amin Piŋkop da yo kinda namdisak yan dimasi nandisak. ⁸ Unun amin dakon nandak nandakni yo dikon di yopman yopman asak, anek anpak morap asak unun kosit nan gin kanek dima agisak.

† 1:1 Mt 13.55; Ya 15.13; Gal 1.19; 1Pi 1.1 †† 1:2 Ro 5.3-5 †† 1:3 1Pi 1.7 †† 1:5 Yt 2.3-6

Yoni mini amin gat ae yoni morapmi amin gat dakon gen

⁹ Not kinda yoni mini kan, kisik kisik tagi asak, nido Piŋkop da dabilon man madejni ton da egisak. ¹⁰ ††Ae yoni morapmi amin Piŋkop da mani abin yipmandak, do kisik kisik tagi asak, nido jareŋ da biripmikwan unun da tilak kimotdan. ¹¹ Gildat da wisak bisapmon gildat tepmisi wusiŋek jon pindakban kibidan mudon. Jon dakon jareŋi man mudanakwa, tilimni tagisi unun wagil pasilgan. Unuden gin yoni morapmi amin pini mibili mibili sigin anek kimot akdan.

Piŋkop yo tagisi an nimeŋek yokwikon dima panjisak

¹² Pankewal morap noman tonon jigi guramigek tebaisi akdak amin unun kisik kisik tagi asak. Nido pankilit morapmon tebaisi atjak kan, Piŋkop da miŋat aminyo but dasi galak tan iman unun do egip egip dakon pelit tim tilimi ton yom do yan teban tok agit, unun imdisak.

¹³ Yokwi ak do pankilit noman tan iba "Piŋkop da ankilikban asat" yan amin kinda da dima yogogi. Nido, yokwi da Piŋkop aripmi dima ankilitjak, ae Piŋkop da amin kinda yokwi asak do dima ankilikdak. ¹⁴ Mani, nin kalon kalon dakon but dakon galaktok yokwi da pankilikban yokwi agak dakon galaktok noman tosak. ¹⁵ Unun but dakon galaktok yokwi unun miŋat kinda da monji kwapmi awildak yombem da don yokwi analon aban noman tosak. Ae yokwi da si tagosok bisapmon kimot analon asak.

¹⁶ Notnonisi, ji bikbik iba yokwi ami da ji di pankilikban. ¹⁷ But galak dakon yo morap tagisisi unun Dat da yopban kwen da pan. Dat, kundukon tenen morap wasagit amin, unun anpakni kulabik dimasi asak. Unun gildat panopmon yo dakon wupni dubak ton da ae don pisip ton unun yombem dima. ¹⁸ †††Unun yo morap wasagitgan amin nin da wukwini egipneŋ do

†† 1:10 Ais 40.6-7 ††† 1:18 Jn 1.13

anjek iyi dakon galaktok yolek gen bami niban miñat monjini dagagimanj.

Nin Piñkop do bamisi nandanj gadanj imamanj kanj, anpak tagisi kisi anenj

(Kilapmi 1.19–5.6)

Nin geni nandanjek guramitnenj

¹⁹ Not kabino, pakyañsi nandani. Ji morap gen nandak do mirak pakyañsi yopni, mani gen tepmi dima yoni, ae butjap tepmi dima nandani. ²⁰ †Nido, amin dakon butjap da Piñkop dakon anpak kilegi dima analon asak. ²¹ ††Yanj do anjek anpak injani mibili mibili gat ae anpak yokwi morap jikon madepsi ireñ tosok, unun wiriritni. Anjek disi do nandaba piñakwa egek Piñkop da gen unun butjikon kwaokgit unun nanj abidoni. Gen unun da ji yokwikon banj tagi timitjak.

²² †Mani gen unun isal dogin dima nandani, si guramitni. Isal dogin nandanj kanj, disi banj panjekwalganj. ²³ Amin kinda Piñkop gen isal dogin nandanjek dima guramikdak kanj, unun amin kinda da wupni pakbi idapmon kosok unun yombem. ²⁴ Unun iyi dakon tomno dabilni kosok, mani kinjek tomno dabilni unun nianjen unun tepmisi injosok. ²⁵ ††Mani gen teban gwaljigi minisi unun da yokwi dakon tapmim tuwilek nin puluganj nipmanjak, do amin kinda da unun gen teban pakyañsi kanban pisanjakwan geni dima injanjek guramitjak kanj, Piñkop da unun amin anpuluganjakwan pi morap asak unun tagisisi noman tokdanj.

²⁶ ††Amin kinda “nak Piñkop gawak imim silip anj kimokdot” yanj nandisak, mani gen kagani dakon kila tagi dima anjek gen yokwi morapmi yosok kanj, unun amin iyi nanj top anjekwaldak, ae Piñkop gawak imim dakon silip asak unun yo isalisi. ²⁷ Piñkop gawak imim dakon silip Piñkop Dat da kanban gwaljigi minisi ae gulusunji mini asak unun yanj: Nin miñat monjiyo menj datyoni kimakbi gat, ae sakwabat gat do nandak nandak anjek panpuluganjek jigini guramitnenj, ae nin dakon anpak kila tagisi anenj, anapno miktim on dakon anpak yokwi da panjupbal aban Piñkop da dabilon injani dima egipnenj.

Nin amin morap kisi do anpak aripsi gin anenj

2 ††Not kabino, Amin Taginin Yesu Kristo tilimni madepsi, unun nandanj gadanj iman, do amin kinda do anpak tagi anjek ae kinda do manji imni kanj unun tagi dima. ² Amin kinda yik imalyo tagisi banj panjek ae kisi tamikon sip gol nanj wasanbi kinda yipmanjek ji dakon muwut muwut yutjikon wigakwan yoni mini amin kinda imalni daganbi ae yokwisi kinda ununyo kisi wugisak, ³ anjakwal ji da anpak tagi amin

yik imalyo tagisi banj pak unun do anj iminjek yanj iyanj, “Gak obinj on tamo tagisikon yikgi”, ae yoni mini amin yanj iyanj, “Gak amodon akgi” bo ae “Nak da kandap da kapmatjok mibilikon yikgi” yanj iyanj kanj, ⁴ amin diwarj tagi ae diwarj yokwi yanj nandanj yanj asak. Yanj anjek ji kokwin amin daganjek nandak nandak yokwikon da kokwin anj.

⁵ ††Not kabino nandani. Miktim amin da dabilon yoni mini ekwanj amin, unun banjin Piñkop da nandanj gadat madepsi tujanj yominjakwan egipni do kili manjigit. Kalip yanj teban tok yanj agit, amin but dasi galak tanj iman unun yopban iyi amin kila asak da kagagwan egipdanj, do yoni mini amin iyi amin kila asak da kagagwan egipni do kili manjigit. ⁶ Mani ji da yoni mini amin unun nandaba piñban yomanj. Namin da pabinj depmanjek jigj daminjek ji timik gen pikon depmanjanj? Unun yoni morapmi amin dagin anpak unun anj. ⁷ Piñkop da Kristo dakon mani tagisi jikon yipgut, nanj namin da unun do nandaban piñakwan jigilak gen yonj? Unun yoni morapmi amin dagin yonj.

⁸ †Piñkop unun kila amin madepnin, unun da papi-anikon gen teban kinda nimgit da yanj yosok: “Gaga do but dasi nianj galak tosok, unudenj gin amin do but dasi galak tanj yobi.”

Ji gen teban unun but dasi guramitni kanj, ji anpak tagisi anj. ⁹ ††Mani amin kinda do anpak tagi anjek kinda yum koni kanj, unun yokwi anj. Anjakwa gen teban unun da yanj nolisak, ji gen teban tuwil tuwil amin. ¹⁰ ††Amin kinda Piñkop dakon gen teban morap kisi guramigek kalonj kinda nanjin kirinjkdak kanj, unun amin gen teban morap kisi kirinjkdak da arip gulusunji tonj. ¹¹ ††Nido, Piñkop da yanj yagit:

“Miñat eyo kili abi, ji yumabi anpak dima ani.”

Ae yanj kisi yagit:

“Ji amin dima dapba kimotni.”

Do yumabi anpak dima agil, mani amin kinda anjakbi kimakgit kanj, gak gen teban morap tuwil tuwil amin kinda dagagil.

¹² ††Piñkop da anpakji kokwin asak bisapmon unun ji puluganj depmanjak dakon gen teban unun do nandanjek kokwin akdisak. Do ji unun do nandanjek amin do bupmi nandanjek toktogisi gen yogokji gat ae anpakji gat dakon kila tagisi ani. ¹³ ††Nido amin kinda amin do bupmi dima nandagit kanj, Piñkop da gen pikon kokwin asak bisapmon bupmisok kinda dima nandanj imdisak. Mani amin do bupmi nandagit amin unun gen pikon teban tokdisak.

Nandanj gadat anpak tagi dima panalon asak, unun nandanj gadat yo isali

¹⁴ Not kabino, amin kinda da “Nak Kristo nandanj gadanj imisat” yanj yosok, mani anpak tagi dima asak kanj, nandanj gadat unuden da yokwikon banj tagi abidosak? Unun dimasi. ¹⁵ ††Panjmuwukbi notnin kinda bo

† 1:20 NNA 7.9†† 1:21 Kol 3.8; 1Pi 2.1 † 1:22 Mt 7.26; Ro 2.13 †† 1:25 Ro 8.2; Jem 2.12 †† 1:26 Kap 141.3 ††† 2:1 Ya 10.34; Jem 2.9

††† 2:5 1Ko 1.26-28 § 2:8 Mt 19.19; Gal 5.14 †† 2:9 GT 1.17 ††† 2:10 MS 19.37; IDT 20.7-12,24; Mt 5.19 †† 2:11 TP 20.13-14; Ro 13.9 ††† 2:12 Gal 6.2; Jem 1.25; 1Pi 2.16 †† 2:13 Mt 5.7; 18.32-35 †† 2:15 1Jn 3.17

ae saminin kinda imalni yokwi gin, anjakwan japni mini kanj, ¹⁶ jikon da kinda da yan iyisak, "Butgo yawori tanjakwan panji njanali egipbi, ae kin jap nanek butgo tugosak", mani imal bo jap dima imisak. Isal gen gin iyik unun da nian anjplugosak?

¹⁷ Nandan gadat dakon anpak kisi yan gin. Nandan gadat isal nanek anpak tagi kinda dima noman tosok kanj, unun yo isali.

¹⁸ †Mani amin kinda da yan yosak, "Amin diwari nandan gadat anakwa amin diwari anpak tagi an."

Yan yanban kobogi yan yokdisat, "Gak nandan gadat anek anpak tagiyo kisi dima abi kanj, nak nianon da gak dakon nandan gadat koken? Mani, nak dakon anpak tagi da nandan gadatno golikdisak."

¹⁹ Gak "Pinjkop kalonj dagin egisak" yan nandan gadasal. Unun tagi. Mani kon yo kisi yan gin nandan gadanek madepsi nimnimikgan. ²⁰ Nandan kokwingo tagi dima amin, gak nandan gadat gin anek anpak tagiyo kisi dima abi kanj, nandan gadatgo unun yo isali. Gak gen on dakon mibili nandak do nandisal? Kanj, nandaki, ²¹ †kalip babiknin Abraham da monji Aisak altakon yipmanek Pinjkop do paret aban Pinjkop da yo agit unun kanek amin kilegi yan iyigit.

²² †Pakyanji nandaki. Abraham dakon nandan gadat gat ae anpakni tagi unun kalonj gadagimal, anjakwan unun anpak tagi da nandan gadatni aripmisi agit.

²³ ††Do Pinjkop gen papiakon gen kinda tosok unun bami noman tagit. Gen unun yan:

"Abraham unun Pinjkop do nandan gadat aban, Pinjkop da amin kilegi yan iyigit."

Ae amin da Abraham do Pinjkop dakon notnisi yan iyiwit. ²⁴ Do yanji nandani, amin kinda isal nandan gadat dogin Pinjkop da amin kilegi yan dima iyisak. Amin kinda anpak kilegi asak unun do nandanek amin kilegi yan iyisak.

²⁵ ††Yanjin kosit oba minjat Reap da amin panman ak amin bamot unun uwal da dapni yan do panjisibinek yabekban kosit nwanjwat nan tobil kigimal, do Pinjkop da minjat kilegi yan iyigit. ²⁶ Nin nandaman, amin kinda wupni kili yipman dekgit kanj, unun amin kili kimakgit. Yanjin, amin kinda nandan gadat anek anpagon dima yipmandak unun amin nandan gadatni kili kimakgit.

Nin gen yogoknin dakon kila tagisi anen

3 Not kabino, jikon da amin morapmi da Pinjkop gen yoyindet pi ak do nandak nandak dima ani. Nido ji nandan, Pinjkop da minjat aminyo dakon anpak kokwin asak bisapmon minjat aminyokon yoyindet pi an amin unun pakyanji kokwin akdisak.

² Nin kisi morap gulusun morapmi aman. Mani amin kinda gen kagan dakon kila anek gen yokwi kinda dima yosok kanj, unun amin gwaljigi minisi, ae unun da giptim diwat morapni kisi kila tagi asak. ³ Os da nin dakon galaktok yolek kosit agipni do gen kaganikon ain tim yopmanjamar. Yan anek giptimni kisi iligapno nin dakon galaktok yolek akwan.

⁴ Ae tap wakga yo kisi do nandanen. Tap wakga unun yo madepsi daman, ae mirim madepsi da pisonakwan tap idapmon agisak. Ae tap wakga antobilakwa agisak dakon kindap kwik unun moninjisisok. Mani tap wakga awildak amin timi kindakon kik do asak kanj, unun tap wakga dakon yo unun antobil tobil anjakwan dukwan kik do nandisak unudon kisak. ⁵ Unuden gin, gen kaga unun giptim dakon diwari moningok kinda, mani iyi dakon man awigek yo madepsi do yosok.

Kindap moningok kinda da sonjek madepsi anek koron sonjek kindap morap tagini sosak. ⁶ †††Gen kaga unun kindap kinda, yokwini unun madepsi daman. Unun da kindap tepmisi kwan sosok unun da tilak anpak yokwi mibili mibili panalon anek egip egipnin madepsi panjupbal asak. Ae Sunduk Tipdomon egisak unun da amin da gen kagakon kindap unun yipban sosok.

⁷ Amin da jon kilap mibili mibili gat, ae minam, ae tunon amin, ae tap idapmon yo morap ekwan unun timigek yo unun kilani anakwa unun da kision ekwan.

⁸ †††Mani gen kaga unun tapmimni madep do amin kinda da da iyi dakon gen kaga kila aripmi dima asak. Bisap morapmi gen kaga gen yokwi morapmi yosok.

Unudon amin dapdap marasin yokwi madepsi tugawit da tonj. ⁹ Gen kagakon da Amin Tagi Datnin anjisaman. Mani bisap diwari nin da minjat aminyo Pinjkop da iyi yombem wasagit unun jobit yomaman.

¹⁰ Gisam yomyom gat ae jobit gat kisi unun gen kaga kalonon dagin noman tomal. Not kabi, unun tagi dima.

¹¹ Pakbi dabil kalonikon da pakbi si noknogi ae amin da dima noknogi yo kisi aripmi tagi potpori?

¹² Not kabi, pik kindap da olip sop tagi potni? Ae wain nap da pik kindap dakon sopmi tagi potni? Yanjin pakbi isipmi da pakbisi aripmi dima dagoni.

Nandak kokwini tagisi amin da anpak tagisi akdisak

¹³ Ji da binapmon nandan kokwini tagisi ae nandak nandakni tagisi amin kinda egisak kanj, unun amin bisapmi bisapmi anpak tagisi asak, ae nandan kokwini tagisi do iyi dakon man dima awigisak. Yan anjakwan amin da kanba amin nandan kokwini tagisi ae nandak nandakni tagisi asak. ¹⁴ Mani ji tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok an kanj, ae bisapmi bisapmi ji disi dakon man pawigik do kosit wusik an kanj, nandan kokwin tagisi gat ae nandak nandakji tagisi gat do kisik kisik dima ani. Top anakwa anpakji da gen bami di abin yipban. ¹⁵ Nandan kokwin yokwi unuden Kwen Kokup da dima pisak. Unun on miktim dakon yo gin. Unun Pinjkopmon da dima abisak, Sunduk da analon asak. ¹⁶ Nandani, tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok anek bisapmi bisapmi iyi dakon man pawigik do kosit wusik an amin da binapmon pidok pidok madepsi noman tosok, ae anpak yokwi morap unudon da noman tonj.

¹⁷ Mani amin nandan kokwin tagisi Kwen Kokupmon nani ban timikgan unun da anpak yan an: Mibiltok nandak nandak gwaljigi mini unun yolgan, ae unun da

† 2:18 Gal 5.6 †† 2:21 WW 22.9-12 ‡ 2:22 Ibr 11.17-18 †† 2:23 WW 15.6; 2KAG 20.7; Ais 41.8 †† 2:25 Jos 2.1-21; Ibr 11.31

††† 3:6 Mt 12.36-37; 15.11,18-19 ††† 3:8 Ro 3.13

bunjon amin gat but kalonji ekwan, ae anpak yawori an yoman, anek pinbisi egek amin diwari dakon gen nandanek ekwan, ae amin do bupmisi nandan yominek anpak tagisi anyoman. Unun amin morap kisi do anpak tilak kalonjikon gin anyoman. Ae jamba but anpak dima an, unun anpak tagi yol kimokgon. ¹⁸ †Nin but kalonj ekwaman kan, unun jap yet kwaokgaman yombem. Do unun but kalonj anpagon jap da pigaga kwon unun da tilak anpak tagisi da egip egipninon noman tokdan.

Miktim dakon anpak do galak tonj amin unun Pinjkop dakon uwalni

4 ††Gen emat gat ae butjap ukwayityo binapjikon noman tonj unun mibili nido noman tonj? Unun yokwi dakon but suligik dakon anpak mibili mibili butjikon emat an, unun da gen emat ae butjap ukwayityo panalon an. ² Ji yo timit do nandan, mani dima timikgan, do ji amin dapba kimokgon. Ji yo do pindak galaktok an, anek unun aripmi dima timitni, do butjap ukwayit yo anek gen emat an. Pinjkop da yo damjak do bisit dima an, mibili yan do anek yo dima timikgan. ³ Ae yo timit do bisit an bisapmon yo dima timikgan, nido nandak nandakji kilegi dima tanakwan Pinjkop bisit an iman. Ji but dakon galaktok yokwi yolek gip-timji da kisik kisik asak unun dogin nandan.

⁴ †Minjat da eni yipmanek kin yumabi anpak asak unun da tilak ji Pinjkop kil yipman dek mudan. Nandani, miktim dakon yo do galagi nandisak amin unun Pinjkop do kuragisi nandan imisak. Unun dima nandan, ma? Nandani, on miktim not anjimisak amin, unun Pinjkop dakon uwalni dagosok. ⁵ Pinjkop dakon papia da yan yosok, “Wup unun Pinjkop da nin da butgwan yipgut unun yo morap yopman mudanek iyi dogin galaktan kimotnej do nandisak.” Gen unun gen isali yan nandan, ma? ⁶ ††Mani Pinjkop da nin do nandan yawot madepsi an nimisak. Mibili yan do anek Pinjkop dakon papia da yan yosok:

“Pinjkop da amin iyi dakon man pawikwan amin yo ak do nandan unun dima ani do kosit sopman yomisak, mani amin iyi do nandaba pan unun nandan yawok yominek yo tagi an yomisak.”

⁷ ††Do ji disi do nandaba pinakwan Pinjkop da yongamgwan egipni. Sunduk kosit sopman iminjakwa depman dek pasal kikdisak. ⁸ †††Pinjkop da kapmatjok kini, anakwa Pinjkop ji da kapmatjok apjak. Yokwi pakpak, amin da kisitni pakbikon suganba kilegisi an, unun da tilak butjikon yo yokwi tonj unun suganba kilek tan mudoni. Jamba but amin, butjikon nandak nandak yokwi tonj unun wiririk mudoni. ⁹ But yokwi anek kunam morapmi tatni. Abisok jikgo yanjan amin, kulabik anek kunam tatni. Abisok jikgo yanjan amin, kulabik anek butji jik tanakwa egipni. ¹⁰ †††Amin Tagi da dabilon disi do nandaba pini. Yan ani kan, Amin Tagi da ji pawigikdisak.

Nin amin do yanba yokwi tok dima anen

¹¹ Not kabi, panmuwukbi notji diwari do yanba yokwi tok dima ani. Amin diwari do yanba yokwi tok asak bo ae notni dakon anpak kokwin asak, unun gen teban do yanba yokwi tok anek gen teban kokwin asak. Ae gen teban kokwin asal kan, gak gen teban dima guramikdal, unun gen teban dakon kokwin agak amin dagal yan asak. ¹² ††Pinjkop kalonj dagin gen teban panalon agit, unun kalonj dagin Gen Kokwin Amin egisak. Ae unun kalonj dagin minat aminyo yokwikon ban tagi timitjak, ae tagi panupbal asak. Do gak namin da amin dakon anpakni kokwin asal?

Nin kwen wigik dima anen

¹³ ††Jikon amin diwari da yan yon: “Abisok bo anwa kokup pap kindakon kin monen ilit pi anek bilak kinda egipnej. Yan anek monen morapmi timitnej.” Yan yon amin ji do gen yipmandat. ¹⁴ †††Ji gen unuden ban yon, mani anwa yo ni da noman toni unun dima nandan. Egip egipji mukwa da yan noman tanek bisap pisipmi-sok gin tanek wagil pasilgan unun yombem. ¹⁵ Ji yan gin yoni kan tagi, “Amin Tagi da galak tosagon nin sigin egek yo unun ak do nandaman unun anen.” ¹⁶ Mani disi dakon man pawigek disi pi madep akdan unun do yon. Unun yokwisi. ¹⁷ ††Pakyanji nandani, amin kinda anpak tagisi kinda ak do nandanek dima asak kan, unun amin diwarini tonj.

Yoni morapmi amin kobogi yokwisi timitdan

5 Nandani! Yoni morapmi amin ji do gen yipmandat. Kunam tagek yan tidoni! Nido jiggi madepsi da jikon noman tan damdisak. ² ††Yo morapji gat ae tilimji gat kil miktan mudan. Ae imal morapji yo monin da kil nan mudan. ³ Golji gat ae silwasi gat unun manjut an mudan. Unun manjut da ji dakon yokwisi panoman aban nomansi tenjenokdan, anek manjut da gip-timji kindap da yan songba sokdan. Mibi bisap kil ununjok noman tokdisak, anakwan ji isal dogin yo morap gat monen gat panmuwukgan. ⁴ ††Nandani. Pi monji da pigagasi jap pawit. Anakwa ji da yuman nogini diwari panjutnanek diwari gin yomgwit. Monen diwat unun da Pinjkop da anpakji yokwi unun dakon kobogi damjak do madepsi yan tidon. Ae pi monji unun dakon bupmi kunamyo da Amin Tagi Tapmim Ami da miragon kil pigigit. ⁵ ††Miktimon egipgwit bisap morapmon ji yo tagi tagi morapmi timigek disi dogin nandanek kisik kisik anek egipgwit. Jap morapmi nanek madepsi tagawit, do dikba kimotni dakon bisap kil noman tak. ⁶ Amin kilegi gen yan yominek kil dapba kimakgwit. Unun iyi kutnok do yo kinda dima awit.

† 3:18 Mt 5.9; Ibr 12.11 †† 4:1 Ro 7.23 † 4:4 Ro 8.7; 1Jn 2.15 †† 4:6 Yt 3.34; 1Pi 5.5 †† 4:7 Ep 6.12 ††† 4:8 Ais 1.16; Sek 1.3; Mal 3.7 ††† 4:10 Jop 5.11; 1Pi 5.6

§ 4:12 Ro 2.1; 14.4 † 4:13 Lk 12.18-20 †† 4:14 Kap 39.5,11; Yt 27.1 †† 4:17 Lk 12.47 ††† 5:2 Mt 6.19 † 5:4 GT 24.14-15 †† 5:5 Lk 16.25

Nin tebai agek bisit anek Amin Tagi dakon abap do jomjom aneŋ

(Kilapmi 5.7-20)

Nin jigi guramigek Amin Tagi dakon abap do jomjom aneŋ

⁷†Do not kabi, butji yawori tanakwa jigi guramigek Amin Tagi da ae apjak unun do jomjom ani. Disi nandan, pigagani ton amin unun jap tagisi kwokdan unun do jomjom anegisak. Unun butni anteban anek yawori egek jomjom anakwan sikak gildatyo da pini anakwal don bami pasak. ⁸††Jiyo kisi butji yawori tanakwa jigi noman tan damaŋ unun guramitni, nido Amin Tagi da apjak bisap unun kwan tosok. ⁹Not kabi, notji do yanba yokwi tok dima an an ani. Piŋkop da gen pikon di depban. Nandani, Gen Kokwin Amin Madep yoma kakakon akdak.

¹⁰Not kabi, kombi amin kalip Amin Tagi da manon yan tenŋok awit unun do nandani. Uwal da yo yokwisi anyomgwit, mani butni yawori tanakwa jigi unun guramigwit. Ji unun dakon anpak timigek yolni.

¹¹†Nandani, nin yan yomaŋ, “Amin butni panŋteban anek yawori egek jigi guramikgan unun Piŋkop da gisamikban kisik kisiksi ekwan.” Jop dakon geni kil nandawit. Unun butni anteban anek yawori egek jigi morap noman tan imgwit unun guramikgit. Disi nandan, don Amin Tagi da anpak tagisi an imgut. Asi nandan, Amin Tagi da amin nin do but dasi galak tan nimisak, ae bupmi madepsi nandisak.

Gen yan panŋteban ak dima ani

¹²††Not kabi, gen madepsi kinda unun yan: Ji Kwen Kokup bo miktim bo ae yo di da manon genji dima yan panŋteban ani. Yo kinda ak do nandan kan “Asi” yan gin

† 5:7 GT 11.14; Jer 5.24 †† 5:8 Ro 13.11-12; 1Pi 4.7 ‡ 5:11 TP 34.6; Jop 1.21-22; 2.10; Kap 103.8 †† 5:12 Mt 5.34-37

yoni. Mani dima ak do nandan kan “Dima” yan gin yoni. Genji yo di da manon yan panŋteban aba Piŋkop da kobogi yokwi di daban.

Amin kilegi dakon bisit unun tapmimi ton

¹³Jikon da kinda jigi pasak kan, Piŋkop do bisit asak. Ae kinda dakon but kisik kisik nandisak kan, unun Piŋkop dakon man ankisik do kap yosak.

¹⁴††Jikon da kinda sot asak kan, panmuwukbi dakon kila amin yan yoba opni. Abinek Amin Tagi da manon bit nelak giptimikon son iminek Piŋkop da anpulan ganban kilek tosok do bisit ani.

¹⁵†††Piŋkop do nandan gadaneke bisit ani kan, Amin Tagi da sot amin unun anmilip anek aban pidokdisak. Ae yokwi agit kan, Amin Tagi da diwarini wiririk imjak.

¹⁶Yan do, ji kalon kalon diwarisi Piŋkop dakon minat aminyokon yan kwok ani. Anek ji kalon kalon Piŋkop da amin diwar panpulugosak do bisit ani, anakwa Piŋkop da ji panmilip asak. Amin kilegi kinda da bisit asak kan, bisitni unun tapmimi ton, ae amin diwar tagisi panpulugogi. ¹⁷†††Elaija miktim amin nin yombem. Mani sikak dima mosak do bisit tebai anakwan, sikak dima manakwan bilak 3 ae kanek 6 agit. ¹⁸§Don bisit aeni anakwan kundu da sikak yipban manakwan pigaga jap aeni kwawit.

Kosit yipman dekgit amin abidan anopneŋ

¹⁹§†Not kabino, jikon da kinda Piŋkop dakon gen bami yolyol kosit yipman degakwan amin kinda da abidan aeni anopjak kan, ²⁰§††unun amin anpak tagisisi nan asak. Gen on do pakyan si nandani. Amin kinda yokwi pakpak amin kinda anpuluganeke kosit yokwikon nan abidan Piŋkopmon ae anopjak kan, unun amin yokwi pakpak amin kimoron nan abidanakwan kimot dima asak. Ae Piŋkop da yokwi pakpak amin dakon yokwini morapmi yopman yomgut.

†† 5:14 Mk 6.13 ††† 5:15 Mt 17.18-20 ††† 5:17 1KA 17.1; 18.1 § 5:18 1KA 18.42-45 §† 5:19 Gal 6.1 §†† 5:20 YT 10.12; 1Pi 4.8

1 Pita

But piso gen

Pita unun Yesu dakon pan̄det 12 kabikon nani kinda da on papia unun Yesu yolyol amin jigi morapmi paba unun dakon nandaŋ gadatni pan̄teban ak do mandagit. Yan̄ yosok, Yesu yolyol miŋat amin Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi do aeni nandani dosi yosok. Yesu kimagek kimoron da pidagit, an̄ek aeni tobił ap do yan̄ teban tok agit. Yan̄ teban tok unun agit unun do nandaŋek apjak do jomjom ani.

Asi, Yesu yolyol amin jigi pan̄, mani jigi unun nandaŋ gadatni pan̄kilit do noman toŋ. Do nandaŋ gadat tebaisi abidaŋ kimagek wiḡi Kristo da aeni tobił apjak bisapmon wiḡakwan unun bisapmon tomni tagisi timitdaŋ.

No Rule Piŋkop dakon miŋat amin kabisi agi- maŋ, do an̄pak tagisi ban̄ an̄ek, yo tagisi abi- dok do nandaŋek jomjom amaŋ unun abi- doneŋ

(Kilapmi 1.1–2.10)

1 Nak Pita, Yesu Kristo dakon yabekbini. Papia on mandisat unun Piŋkop dakon miŋat aminyo ji uw- al da jigi daba wasen̄ ki provins Pontus, ae Galesia, ae Kapadosia, ae Esia, ae Bitinia unudon kiŋ kiŋ awit da ekwan̄ ji do mandisat.

² †Kalipsigwan Piŋkop Dat da ji kili nandaŋ damiŋek iȳ dakon miŋat aminyo dagoni do kili manjigit. Unun Telagi Wup da pan̄pulugan̄ban egip egipji kisi Piŋkop do parek imiŋek telak tan̄ek Yesu Kristo dakon gen yol kimotni, an̄akwa Yesu dakon yawini da ji sugaŋ dep- ban Piŋkop da dabiłon gwaljigi mini ani, yan̄ do an̄ek ji kili manjigit.

Piŋkop da nandaŋ yawot madepsi an̄ damiŋek butji panyawot aban yaworisi tosak do bisit asat.

Egip egip tagisi da nin do Kwen Kokupmon jomaŋek tosok

³ Nin Piŋkop dakon man an̄kisineŋ, unun Amin Taginin Yesu Kristo dakon Piŋkopni ae Datni. Nin do bupmi madepsi nandaŋ nimgut, do Yesu Kristo kimak- bi tamokon naŋ aban pidagit, an̄ek unun kosiron da Piŋkop da egip egip kalugi nimgut. Ae egip egip kalugi wagil tagisi nin do an̄noman agit unun abidoneŋsi yan̄ nandaŋek jomjom an̄ek ekwamaŋ. ⁴ ††Nin Kwen Kokup dakon egip egip abidoneŋ do kili manjigit. Egip egip unun aripmi dima tasik togi, ae Piŋkop da dabiłon gwaljigi minisi, ae mudok mudogi minisi. Egip egip unun Piŋkop gat kisi Kwen Kokup egipneŋ bisapmon abidoneŋ do Piŋkop da kili manjigit. ⁵ †Kristo nandaŋ gadaŋ imiŋakwa Piŋkop da tapmim madepnikon da ji

† 1:2 Ro 8.29; 2Tes 2.13 †† 1:4 Kol 1.12 ‡ 1:5 Jn 10.28; 17.11

pan̄kutnosok. Unun da ji yokwikon ban̄ timiŋek pan̄pu- lugaŋban tagisi egipni do nandisak, ae yo unun ak do nandisak unun mibi bisapmon nomansi aban ten̄tenokdisak. ⁶ ††Piŋkop da yo unun akdisak, ji unun do nandaŋek kisik kisik an̄. Mani abisok bisap piŋpimi- sok dogin pan̄kilit mibili mibili da noman taŋ damiŋak- wa tepmi pan̄.

⁷ ††Piŋkop da ji dakon nandaŋ gadat an̄kilit kok do an̄ek pan̄kilit yum pindagakwan aban̄. Nin nandamaŋ, gol unun yo tagisi, mani gol unun yo tasik togi, do ji dakon nandaŋ gadat da gol yapmaŋdak ae wagil tagi- sisi. Amin da gol unun asi gol bo yan̄ do kindapmon son̄ek an̄kilit koŋ. Do nandani, pan̄kilit mibili mibili al- taŋ daba nandaŋ gadatji tebaisi sigin tosak kaŋ, mibi gildaron Yesu Kristo noman altosak bisapmon ji do kisik kisik nandaŋ damiŋek man madep damdisak.

⁸ †††Ji Yesu dima kawit, mani but dasi galak taŋ imaŋ. Abisok dima koŋ, mani nandaŋ gadaŋ imiŋek but galaksi nandaŋ. But galak unun da miłtim dakon kisik kisik morap yapmaŋ mudosok. Unun gen kaginin da aripmi dima yan̄ ten̄tenaŋ mudogi. Dimaŋsi. ⁹ Kristo nandaŋ gadaŋ imaŋ do an̄ek Piŋkop da ji yokwikon ban̄ timiłdak.

¹⁰ †††Kalip kombi amin da Piŋkop da abisok nandaŋ yawok damiŋek jikon yo tagisi akdisak unun do yan̄ ten̄tenok awit. Piŋkop da nin yokwikon ban̄ timitdisak unun dakon mibili nandaŋ do pi madepsi awit. ¹¹ †Kris- to dakon Wup da kombi amin da butgwan yiŋek gen kagakon da Kristo da tepmi mibili mibili pakdisak an̄ek don man madep pakdisak unun do yan̄kwok agit. An̄akwan kombi amin da nandawit, “Ni bisapmon nin yokwikon ban̄ timitjak amin apjak?” ae “Unun bisap- mon ni yo da noman tokdisak?” ¹² Mani, Piŋkop da yan̄ yoligit, yo morap noman tokdaŋ do kombi gen yawit, unun da bisapmon dima noman toni. Abisok ekwan̄ amin ji da bisapmon noman toni do yawit. Telagi Wup Piŋkop da Kwen Kokup naŋ yabekban pigit unun da amin tapmim yoban Gen Bin Tagisi yan̄ ten̄tenok an̄ek

†† 1:6 Jem 1.2; 1Pi 5.10 †† 1:7 YT 17.3; Sek 13.9; Mal 3.3; Jem 1.3 ††† 1:8 Jn 20.29; 2Ko 5.7 ††† 1:10 Mt 13.16-17 § 1:11 Kap 22; Ais 53; Lk 24.26-27

Piŋkop da yo asak do kili dayiwit. Anjelo kisi Piŋkop da ji do yo tagisi agit unjun pindak nandanjo akdo tagisi nandan.

Piŋkop da telagi egipnenj do yosok

¹³ Do bisapmi bisapmi nandak nandakji si panthagap anjek egipni, anjek disi do kila tagisi anjek egipni. Yesu Kristo da noman altosak bisapmon Piŋkop da nandan yawok daminek jikon yo tagisi unjun akdisak unjun do nandan gadat tebaisi anjek jomjom ani. ¹⁴ †Miŋjat monjiyo da gen guramit an unjuder ani. Kalip nandak nandakji mini, do galaktok yokwi mibili mibili yolgwit, mani abisok anjak unjun dima yolni. ¹⁵ Piŋkop da ji kili yanj damgut, unjun telagi, do yo morap anikon jiyo kisi telagi egipni. ¹⁶ ††Nido Piŋkop dakon papia da yanj yosok:

“Ji telagi egipni, nido nak telagi egisat.”

Tomni madep nanj nin yumanj nagit

¹⁷ †Piŋkop bisit iyinek “Dat” yanj iyanj. Dat unjun da man timikgamanj unjun do nandanej kokwin dima asak. Nin kalonj kalonj da anjak amanj unjun pindagek nin kokwin asak. Do on miktimon egipni bisap morapmon, on miktim unjun nin dakon kokupsinin yanj dima nandani, ae Piŋkop do pasalek unjun da yongamgwan gin egipni. ¹⁸ Nido disi nandan, kalip babikji da mibili mini dima nandanj pisanjek egipgwit jiyo kisi yangin egipgwit, mani Piŋkop da ji yumanj nanjek unjun anjagon banj puluganj depgut. Ae ji yum do miktim dakon yo si tasik togi silwa bo gol banj dima yumanj nagit. ¹⁹ ††Kristo dakon yawi, tomni wukwisi nanj yumanj nagit. Kristo unjun sipsip moninj gwaljigi minisi. ²⁰ ††Piŋkop miktim dima wasagit bisapmon, Kristo da ji yumanj nosak do kili manjigit, ae abisok mibi bisap on ekwamanon, Piŋkop da nin panpulugosak do Kristo yipban kili altanj tenjenagit. ²¹ †††Unjun da ji panpuluganban Piŋkop nandanj gadanj imgwit. Unjun Piŋkop da Kristo kimakbi tamokon nanj aban pidanban man madep imgut. Do ji Piŋkop do nandanj gadat anjek yo ak do yanj teban tok agit unjun do jomjom anj.

Nin amin do but dasi galak tanj yomnenj

²² †††Ji gen bami yolgwit, yanj anjek disi Piŋkop da dabilon gwaljigi mini awit. Anjek Piŋkop dakon miŋjat aminyo diwarj but dasi galak tanj yomanj. Do abisok pi madepsi anj kimagek but dasi galak tanj yominj kimotni. ²³ Ji yanj ani, nido egip egip kalugi Piŋkopmon abidawit unjun kimot kimori mini. Piŋkop dakon gen dagok dagogi mini unjun da egip egip kalugi unjun anjalon asak. ²⁴ †Piŋkop da papiakon gen yanj tosok:
“Miŋjat amin morap jonj da yanj bisap dubak dima ekwanj,

ae man madepni da jarej da yanj tepmi biripmigi monj.

²⁵ Mani Piŋkop dakon gen toktogisi tanj ananj kisak.” Gen unjun jikon Gen Bin Tagisi yanj tenjenawit unjun.

² ††Ji altok altok kalugi kili awit, do anjak yokwi morap yipmanj mudoni. Top yogok anjak gat, ae jamba but anjak morap gat, ae tagisi ekwanj amin do nandaba yokwi tok gat, ae yanjba yokwi tok morap gat unjun kisi yipmanj mudoni. ² Monji njaknjak kalugi mum do galagi madepsi nandanj, unjun da tilak mum tagisi, ae unjodon yo yokwi kinda dima tosok, unjun Piŋkopmon da abisak unjun timit do galagi madepsi nandani. Mum unjun da wupji anj puluganban Piŋkop da egip egip kalugi unjun damguron taganj madep ani ae tapmim pani, anjek Piŋkop gat tagisi egipni. ³ †††Yanj ani, nido Piŋkop da anjak ninon asak unjun kili ankilik kawit, anjek Amin Tagi unjun tagisi yanj kili nandawit.

Amin Tagi unjun gwak egip egipmi tonj

⁴ Ji Amin Tagikon apni. Unjun gwak egip egipmi tonj yombem kinda. Miŋjat aminyo da kanjba yokwi aban maba kigit, mani Piŋkop da kili manjigit, anjek kanban tagisisi agit.

⁵ †††Jiyo kisi gwak egip egipmi tonj yombem, ae Telagi Wup da tapmimon Piŋkop da panpuluganban iyi dakon yutni dagonj. Yanj aban ji Piŋkop dakon telagi mukwa sogok amin kabini egek Yesu Kristo da manon paret ani. Unjun paret Telagi Wup da ji panthagap aban Piŋkop da paret si galak tosok asak. ⁶ †††Unjun do Piŋkop da papiakon gen kinda yanj tosok:

“Nandani, yut kodigikon gwak teban tip kindananj tidosot unjun nak da kili manjigitim.

Unjun gwak tagisi ae tebaisi.

Unjun abisok yipbo Saion kokup papmon tosok.

Unjun do nandanj gadanj imni amin mayaktok aripmi dima pakdanj.”

⁷ †††Ji nandanj gadat anj miŋjat aminyo yanjsi nandanj, Kristo unjun gwak wagil tagisisi. Mani nandanj gadat dima anj amin, unjun do Piŋkop da papiakon gen yanj tosok:

“Yut agak amin da gwak yokwi yanj yanjek maba kigit, unjun gwak tip kinda nanj tidawit da akdak.”

⁸ †††Ae gen kinda yanj tosok:

“Unjun da tip da yanj kosit obanikon tosok, do amin morapmi kandapmi tidanej piligi pagek tasik tokdanj.” Unjun Piŋkop dakon gen abinj yipmanjanj, do kandapmi tidanej piligi pokgonj. Kalip Piŋkop da yanj ani do kili manjigit.

⁹ †††Mani, Piŋkop da ji kili manjigit. Ji Kila Amin Madep dakon telagi mukwa sogok amin kabini ekwanj. Ji Piŋkop iyi dakon miŋjat amin kabinisi ekwanj. Egek jikon yo tagisi morap agit unjun dakon yanj tenjenok ani do yanj damgut. Pilin tuk yipmanj degek tenjenikon apni do yanj damgut. ¹⁰ ††††Kalip Piŋkop dakon miŋjat

† 1:14 Ro 12.2; Ep 2.3; 4.17-18 †† 1:16 MS 11.44-45; Mt 5.48
‡ 1:17 Ro 2.11; PA 2.23 †† 1:19 Ya 20.28; Ibr 9.12-14 †† 1:20
Ep 1.4; 2Ti 1.9-10 ††† 1:21 Jn 14.6; Ro 5.1-2 ††† 1:22 Jn 13.34; Ro
12.10 § 1:24 Ais 40.6-8

§† 2:1 Ep 4.22; Jem 1.21 §†† 2:3 Kap 34.8 §† 2:5 Ep 2.21-22;
PA 1.6 §†† 2:6 Ais 28.16; Ep 2.20 §† 2:7 Kap 118.22 §† 2:8 Ais
8.14 §†† 2:9 GT 7.6; 14.2; Ais 9.2; Ya 26.18; Ep 5.8 §†† 2:10 Os
2.23

aminyo dima egipgwit, mani abisok miñat amin kabinisi ekwan. Kalip Piñkop dakon bupmini dima abidawit, mani abisok kilí abidan.

No Rule Miñat amin diwari da binapmon pilik bamok kilegisi anej

(Kilapmi 2.11–3.22)

Nin Piñkop dakon oman monjisi egipnen

¹¹ †Notnonisi, ji on miktimon kokup nwanjwarikon amin da yan ekwan, ae binap amin yombem. Do yan si dayisat, ji but kalip dakon galaktok yokwi manji yomni. Unun da wupji abin yip do emat asak. ¹² ††† Piñkop dima nandan iman amin da binapmon pilik bamok kilegisi ani. Asi, gulusun an do gen yan damdan, mani anpakji kilegi koni do don Piñkop da miñat aminyo gen pikon yop do apjak bisapmon Piñkop dakon man ankisikdan.

¹³ ††† Gapman mibili mibili dakon geni guramitni, nido Amin Tagi da yan ani do nandisak. Kila amin madep da ji dakon wukwisi egisak do geni guramitni, ¹⁴ ae provins dakon gapman dakon mibitok amini kisi dakon geni guramitni. Kila amin madep da unun amin yabegek anpak yokwi an amin do kobogi yokwi anyomni, ae anpak kilegi an amin dakon man pawigini do yopgut da ekwan. ¹⁵ ††† Piñkop da anpak tagisi bangin ani do nandisak. Yan anek kan do nandan kokwini tagi dima amin da gen kagani sopmanek gen dima yan damni. ¹⁶ Ji miñat aminyo pulugan kwi da yan egipni. Mani “nin pulugan bi” yan nandanek kin anpak yokwi mibili mibili di abam. Piñkop dakon oman monji da yan egipni. ¹⁷ ††† Amin morap kisi do nandaba wukwan yomni, anek Piñkop dakon miñat aminyo diwari do but dasi galak tan yomni. Piñkop do si pasalek egipni. Anek kila amin madep do man madep imni.

Nin Yesu Kristo dakon anpak yolek tepmi panen

¹⁸ ††† Oman monji ji kila aminji dakon pinbini egek nandaba wukwan yomni. Nak kila amin tagisi ji do yo yawori andaman unun dogin dima yosot. Kila amin yo yokwi andaman unun kisi dakon pinbini egipni.

¹⁹ Piñkop dakon galaktok yolakwa isal dogin tepmi daba tepmi unun tagi paman yan nandani kan, Piñkop da unun do tagisi nandakdisak. ²⁰ ††† Mani anpak yokwi anakwa dikba tepmi pani kan, Piñkop da ji do nandaban tagi asak? Unun dima. Mani anpak tagi ban anakwa dikba unun do tepmi pani kan, Piñkop da yan do galak tosok. ²¹ † Piñkop da anpak unuden yolni do yan damgut, nido Kristo ji panpulugok do tepmi pagit. Ji do yolni do anpak unun kilí doligit.

²² †† “Unun yokwi kinda dima agit,

ae top genyo kisi kinda dima agit.”

²³ ††† Amin da ibipgwit, mani kobogi dima yobipgut. Tepmi pagit, mani panupbal ak do dima agit. Unun iyi nan Piñkop yo morap kokwin kilegisi agak amin da kison yipgut. ²⁴ ††† Kristo tilak kindapmon agit anek giptimni nan nin dakon yokwinin imekgit. Yokwi morap yipman mudanek anpak kilegi yol kimotnej mibili yan do anek agit. Giptimni obisi anagakwa tepmi pagit unun da ji panmilip agit. ²⁵ ††† Ji kisi morap sipsip kinda pasilgit da dima nandan pisanek agisak unun da tilak agipgwit. Mani abisok Sipsip Kila Amin Tagisikon tobil apgwit. Unun wupji dakon Kila Amin Tagisi.

Miñat eyo dakon gen

3 ††† Unuden gin, miñat eni ton unun esi dakon pinbi egipni. Ae unun kabikon wili diwari Piñkop dakon gen dima guramikgan kan, miñatni ji but tobil ani do gen dima yanakwa anpakji tagisi bangin pindagek but tobil tagi ani. ² Nido, miñat ji dandaba pilik bamok kilegisi anek pinbisi ekwan.

³ ††† Miñat ji amin da dandaba tagisi ani yan do busunji dima pan tilim ani, ae giptimji gol ban dima pan tilim ani, ae imal tagisi ban dima pani. ⁴ Tilim dima tasik tog ban but kagasi pan tilim ani. Tilim unun anpak yaworisi ae tayan gok egip egip. Anpak unuden Piñkop da dabilon tagisisi. ⁵ Anpak unuden do galak toni. Nido kalip bisapmon miñat telagi egek Piñkop da yo tagisi yom do yan teban tok anyomgut unun do jomjom anek unun tilim pawit. Anek eni dakon pinbini egipgwit. ⁶ ††† Sara unun anpak yolek Abraham dakon gen guramigek amin madepno yan iyigit. Ae ji anpak kilegisi yolek yo kinda do dima pasolni kan, ji unun Sara dakon gwakni.

⁷ ††† Unuden gin, wili miñatni ton, ji nandak nandak tagisi ban yolek miñatji gat tagisi yitni. Miñat dakon tapmim unun wili dakon tapmim yombem dima, unun madep dima, mani miñatyo kisi egip egip kalugi Piñkop da butgalak do nimisak unun kilí abidawit, do ji miñatji do nandaba wikwan yominek panpuluganek anpak tagisi ban anyomij kimotni. Anpak unun yolek ani kan, yo kinda da ji dakon bisit do kosit sopsop dima akdisak.

Bisapmi bisapmi amin do anpak tagisi an yomnen

⁸ Gen on pan dagok do yan yosot. Ji morap kisi but kalon egek amin morap kisi do bupmi nandan yomni. Piñkop dakon miñat aminyo diwari do but dasi galak tan yominek nandan yawok yominek disi do nandaba pisak. ⁹ Amin da yokwi an daba kan, kobogi do yokwi dima an yomni. Ae yanba yokwi tok an daba kan, kobogi do yanba yokwi tok dima an yomni. Kobogi do Piñkop da yo tagisi anyomjak do bisit ani. Piñkop da ji yan anek disi gisam timitni do yan damgut. ¹⁰ †††† Piñkop gen papiakon gen yan tosok:

††† 2:23 Ais 53.7; 1Pi 3.9 ††† 2:24 Ais 53.5-6; Ro 6.11 ††† 2:25 Esi 34.5-6; Mt 9.36; Jn 10.14; Ibr 13.20-21 ††† 3:1 Ep 5.22 ††† 3:3 1Ti 2.9 ††† 3:6 WW 18.12 ††† 3:7 Ep 5.25 ††† 3:10 Kap 34.12-16

† 2:11 Gal 5.17, 24 †† 2:12 Mt 5.16 † 2:13 Tit 3.1 †† 2:15 1Pi 3.16 †† 2:17 Ro 12.10 ††† 2:18 Ep 6.5 ††† 2:20 1Pi 3.14, 17 § 2:21 Mt 16.24; Jn 13.15 †† 2:22 Ais 53.9

“Amin kinda egip egipni tagisi noman tanjakwan bisap tagisi kok do nandisak kan, unun amin gen yokwi dima yosak, ae top dima yosak.

¹¹ Unun anpak yokwi morap manji yominek, anpak tagisi bangin asak.

Unun amin gat but kalon ak do dakon pi an kimotjak.

¹² Nido, Amin Tagi da amin kilegi kilani anek bisitni do mirak yopmandak,

mani yokwi pakpak do nandaban yokwi tan yomisak.”

Anpak tagi anek dakon tepmi tagi panek

¹³ Ji anpak tagisi tebai yol kimagek ani kan, namin da yo yokwi an damjak? ¹⁴ †Mani anpak tagisi anek unun do tepmi pani kan, Pinokop da yo tagisi an damdisak, do pasol pasol dima ani, ae nandaba kik dima ani.

¹⁵ Butjikon da Kristo kalon nangin yipba Amin Tagisi egipjak. Ae yo tagisi do jomjom an unun dakon mibili do dayinba kan, bisapmi bisapmi kobogi yoyik do tagap tok an kimotni. ¹⁶ ††Mani geni kobogi yawori ae anpak tagisikon da panjobil yomni. Ae Pinokop da dabilon kilegisi egipni. Yan aba Kristo yol do anek anpak tagisi anakwa gen yokwi dayan amin unun mayagi pakdan. ¹⁷ Anpak tagisi anakwa unun do amin da jigi daba tepmi pani kan, Pinokop da ji do tagisi nandakdisak. Mani anpak yokwi anek unun dakon tepmi timitneng kan, unun da yo yokwisi asak.

Kristo da nin yokwikon ban timit do kimot anek ae pidagit

¹⁸ Kristo unun amin kilegisi, mani yokwi pakpak minjat aminyo dakon tamo abidank yokwini wiririgek Pinokopmon timik panjik do anek kimakgit. Unun bisap kalon kinda kimakgit, ae kinda gat dima kimotjak. Unun miktim aminsi da ekwan amin da anakba kimakgit, mani Telagi Wup da tapmimon da pidagit da egisak. ¹⁹ Unun kin wup dam tebanon egipgwit unun do Pinokop gen yan tenjenan yomgut. ²⁰ †Wup unun da kalip Noa da bisapmon Pinokop gen abin yipgwit. Noa da bisapmon anpak yokwi madepsi awit, mani Pinokop da kobogi tepmi dima yomgut. Unun butni yawori tanjakwan jomjom anekakwan wigi Noa da tap wakgani wasan mudagit. Anek minjat aminyo kalonisok 8 kabi dagin tap wakgakan wigakwa pakbi madep da timik panjinakwa Pinokop da yokwikon ban timikban tagisi egipgwit. ²¹ Pakbi unun da telagi pakbi sogok dakon tilak asak. Pinokop da ji yokwikon ban timit do telagi pakbikon ban timikdak. Telagi pakbi unun giptim garak wiriritjak do dima, unun Pinokop da dabilon gwaljigi mini egip do dakon tilak asak. Ji yokwikon ban timit do Pinokop da Yesu Kristo kimoron nan aban pidagit. ²² Ae Kristo Kwen Kokup kili wigigit da abisok Pinokop da amin tet do yikdak. Yigakwan anelo ae kila

amin madep, ae yo morap tapmimi ton unun da pinjini ekwan.

No Rule Panjilit madepsi da panmuwukbikon noman tan yoba tepmi pan

(Kilapmi 4-5)

But kalip dakon anpak yipman mudonen

4 ††Kristo giptim timnikon da tepmi pagit, do nandak nandak unun abidagit jiyo yan gin abidan kimotni. Nido, amin kinda giptim timnikon da tepmi pagit kan, unun amin yokwi dakon anpak kili yipman dekgit. ² Ae miktimon egisak bisapmon but kalip dakon anpak dima yoldak, Pinokop dakon galaktok bangin yoldisak. ³ ††Ji but kalip dakon anpagon aripmisi agipgwit, anek Pinokop dima nandan iman amin da anpak an unun ak do galagisi nandawit. Anpak unun, yumabi anpak mibili mibili, ae pakbi teban nanek but upbal agak, ae jap pakbiyo madepsi anek pakbi teban morapmi nanek anpak yokwi agak, ae anpak wagil yokwisi kinda unun kokup kidat do gawak yomyom anpak, unun anpak morap awit. ⁴ Abisok Pinokop dima nandan iman amin gat anpak yokwi mibili mibili unun sanben yoba dima an, anakwa unun do wiripdagek pidan gen yokwi dayan. ⁵ ††Mani don gen pikon iyi agek mibili nido anpak unun awit unun do yokdan. Pinokop da amin si ekwan gat, ae amin kili kimakgwit gat kisi anpakni kokwin ak do kili tagap tak. ⁶ Mibili yan do anek minjat aminyo unun kili kimakgwit unun dima kimagek Gen Bin Tagisi nandawit. Asi, yokwi pakpak da kimokgon unuden yokwi awit dakon kobogi do kimot awit, mani Pinokop da iyi yombem wup egipni do nandagit do Kristo dakon Gen Bin Tagisi nandawit.

Pinokop da but galak do yo nimisak unun pi tagisi yomnen

⁷ ††Yo morap pasildan dakon bisap kili kapmat toso. Do bisit ak do disi do kila anek dipmin dima pagek kalugi egipni. ⁸ †Ae yo madepsi kinda, ji Pinokop dakon minjat aminyo diwari do but dasi galak tan yomyom anpak tebaisi abidoni. Yan ani kan, amin da yokwi an daba diwarini tagi yopni. ⁹ ††Ae Pinokop dakon minjat aminyo diwari apba ji gat egipni kan, but galagon da kilani tagisi ankimotni.

¹⁰ ††Pinokop da ji kalon kalon do but galak dakon yo damgut, do ji kalon kalon Pinokop dakon oman monji tagisi da egek, ni pi ani do tapmim damgut unun anek amin diwari panpulugoni. ¹¹ Amin kinda Pinokop gen yan tenjenok pi abidagit kan, Pinokop da iyi yosok yan nandank gen yosak. Ae amin kinda amin panpulugok pi asak kan, unun amin Pinokop da tapmim imisak unun da aripmon pi unun an kimotjak. Yan anakwa

† 3:14 Ais 8.12-13; Mt 5.10; 1Pi 2.20; 4.14 †† 3:16 1Pi 2.12 † 3:20 WW 6-7

†† 4:1 Ro 6.2,7 †† 4:3 Ep 2.2-3 ††† 4:5 Ya 10.42 ††† 4:7 Ro 13.11-12 § 4:8 1Pi 1.22 §† 4:9 Ibr 13.2 §†† 4:10 Ro 12.6-8

miñat aminyo da yo morap ani unun pindatni, anek Yesu Kristo da manon Piñkop dakon man ankisini. Unun man madepni ae tapmimni dagok dagogi mini tar anar kisak. Unun asi.

Kristo da tepmi pagit unuden, tepmi pak do but galaksi nandaner

¹² Notnonisi, pankilil kinda kindap da yar jikon noman tosok. Mani ji wuripdagek yo nwarwarisi kinda da noman tar nimisak yar dima nandani. ¹³ †Unun pankiliron ji Kristo da tepmi pagit unuden pan, do kisik kisik ani. Ae Kristo dakon tilimni alar tenjosak bisapmon ji kisik kisik madepsi anek butji tagisi tokdisak.

¹⁴ ††† Ji Kristo dakon man abidon, anakwa unun do amin da gen yokwi dayinba kar, ji unun do kisik kisik ani. Nido, Piñkop dakon Wup tilimni wagil tagisisi jikon tosok. ¹⁵ Kar kimotni. Amin dapba kimotni, bo yo kabo noni, bo anpak yokwi di ani, bo amin diwari dakon pi panupbal ani, anakwa tepmi pani kar, unun tagi dima.

¹⁶ Mani ji Kristo Dakon Amin ekwar do anek tepmi pani kar, mayagi dima nandani. Kristo dakon man unun do but galaksi nandane Piñkop ankisini.

¹⁷ Piñkop da miñat amin kabini nin gen pikon nipjak dakon bisap kili noman tak. Mibiltok ninon asak, do miñat aminyo Piñkop dakon Gen Bin Tagisi manji iman amin kabikon asak bisapmon kobogi yokwisi timtdar.

¹⁸ †Piñkop dakon papia da yar yosok:

“Yokwikon bar amin kilegi timit timit unun jigisi, do Piñkop manji iman amin gat yokwi pakpak gat nar agagi?”

¹⁹ Do Piñkop da galak togon amin diwari tepmi pani do nandisak kar, unun amin egip egipni Piñkop nin wasagit da kisiron yipmanek anpak tagisi bangin ak do. Unun da bisapmi bisapmi kilanin tagisi ankimokdok.

Kila amin ji Piñkop dakon miñat aminyo kilani tagisi ani

5 Abisok nak panmuwukbi dakon kila amin gat gen yogogi. Nakyo kisi kila amin kinda. Naga da dabilon Kristo kanapbo tepmi pagit. Ae nak gat ji gat Kristo dakon tapmim ae man madep noman altosak bisapmon Piñkop da yo tagisi nin morap kisi do nim do yagit unun timtdaman. Kila amin ji pi yar bar ani do dayisat. ² ††† Ji Piñkop dakon miñat aminyo kila tagisi ani. Unun sipsip da yar ji da kisiron ekwar. Piñkop da kisik kisigon da pi unun ani do nandisak. Do pi yanon da ani. Amin da tebai dayinba unun do anek pi di abam. Ae tomni timit dogin pi unun dima ani. Pi unun ak do galagi nandani. ³ ††† Amin madep daganek Piñkop da miñat aminyo unun kisitjikon yopgut unun di pabin

† 4:13 Ya 5.41; Jem 1.2; 1Pi 1.6-7 †† 4:14 1Pi 2.20 † 4:18 Yt 11.31 †† 5:2 Jn 21.15-17; Ya 20.28 †† 5:3 2Ko 1.24; Pil 3.17; Tit 2.7

yopbam. Ji anpak tagisi bar anakwa pindagek yolni.

⁴ Yar ani kar, Sipsip Kila Amin Mibiltogi da alar tenjosak bisapmon tomni wagil tagisi unun abidokdar. Tomni toktok teban tosok ae dima tasik togi unun nar abidokdar.

Nin egip egipnin Piñkop da kisiron yipner

⁵ ††† Yawi kaluk ji kila amin da yongamgwan egipni. Ji morap pinbi egip egip yol kimagek Piñkop dakon miñat aminyo da yongamgwan egipni. Nin nandaman: “Piñkop da miñat aminyo iyi dakon man pawikwar unun pabin yopmandak.

Mani amin pinbi ekwar unun nandar yawok yominek yo tagisi ar yomisak.”

⁶ ††† Do disi dakon galaktok pabin yopmanek Piñkop tapmimi tar da yongamgwan egipni. Yar ani kar, iyi nandisak bisap unudon ji panenotjak. ⁷ ††† Piñkop da kilasi tagisi asak, do yo morap do nandaba kik ar unun kisitnikon yopni.

⁸ ††† Ji kalugi egek disi do kila tagisi anek egipni. Sunduk uwalji unun laion yombem, unun da madepsi yar tidane miñat aminyo nok do wusisak. ⁹ ††† Ji nandar gadaron tebaisi agek pankilikban kar geni dimasi nandani. Ji nandar, Piñkop dakon miñat aminyo diwari miktimi miktimi ekwar, unun ji da tepmi pan yar gin pan.

¹⁰ Piñkop, nandar yawot dakon mibili, unun da ji tilim gulgwani tagisi toktok teban tosok unudon iyi gat kisi egipni do anek Yesu Kristo obakon da ji yar damgut. Bisap pisipmisok gin tepmi pakdar, mani don iyi nandar gadatji panteban aban toktogisi tebaisi atdar. ¹¹ Unun kalongin dagok dagogi mini tapmim morap kisi tar imisak. Unun asi.

Gen diwari

¹² ††† Sailas, nak da koko unun Yesu yolyol notnosi, ae pi bamisi gin asak, unun da nak anpuluganban gen pisipmi on ji do mandisat. Nak ji dakon but panteban akdo, ae Piñkop dakon nandar yawotni bisapmi bisapmi jikon tosok unun dolik do anek papia on mandisat. Ji unun do nandane tebaisi atni.

¹³ ††† Panmuwukbi miñat aminyo Babilon ††† ekwar, unun miñat aminyo Piñkop da ji gat kisi kili manjigat, unun da gildat tagi yar dayar. Monjino Mak yo kisi da gildat tagi yar dayisak. ¹⁴ Panmuwukbi diwari do but dasi galak tar yoman yar yolikdo, kisitni iligek si bedoni.

Kristokon gadanbi amin morap butji yawori tosok do bisit asat.

††† 5:5 Yt 3.34; Ep 5.21; Jem 4.6 ††† 5:6 Mt 23.12; Lk 14.11; Jem 4.10 † 5:7 Mt 6.25-30 †† 5:8 1Tes 5.6 ††† 5:9 Ep 6.11-13; Jem 4.7 †† 5:12 Ya 12.2,25; 13.13; 15.22,37-40 ††† 5:13 Ya 12.2; 2Ti 4.11 †† Amin diwari da Babilon unun Rom kokup pap do yosok yar nandar.

2 Pita

But piso gen

On papiagwan gen madep toj unun yan. Yesu yolyol miñat aminyo unun yoyiñdet toptopmi diwari agek miñat aminyo dakon nandan gadat gat ae anpakni tagi gat panjupbal an amin do mirak dimasi yopni do papia on da yosok. Unun yabekbi da gen yomgwit unun tebaisi abidoni, anek Pinjkop gat ae Amin Tagi Yesu Kristo gat do pakyan tagi nandaba pisosak do yosok. Yabekbi da iyi Yesu dabil da kawit, anek kanakwa Yesu da iyi yoyiñdet agit.

Amin diwari da Yesu ae dima tobil apdisak, do anpak yokwi morap aman unun da yo madep dima asak yan yawit. Mani on papia da apjak dosi yosok. Asi, unun tepmi dima abisak, mani tepmi dima abisak unun dakon mibili unun yan: Pinjkop unun aminjok kinda dimasi pasiljak do nandisak. Amin morap kisi but tobil ani do nandisak, do miñat aminyo do yawot yawot an yomiñek jomjom anejisak (3.9).

Nin egip egipninon anpak tagisi ano teban tanjakwan amin yokwi dakon gen pabiñ yopneñ

1 Nak Saimon Pita, Yesu Kristo dakon oman monjini ae yabekbini. Nak miñat aminyo nandan gadat tagisisi nin abidagiman unudensi abidawit amin ji do gen on mandisat. Yesu Kristo unun Pinjkopnin ae yokwikon ban timit timit aminin, ae iyi dakon anpakni kilegi do anek ji da unun nandan gadat tagisisi abidawit. ²Ji abisok Pinjkop ae Amin Taginin Yesu tagisi nandan yoman. Unun anpagon nandan yawot ae but yawot da ji da egip egipmon sigin madep tosak do bisit asat.

Pinjkop da nin iyi do manjigit

³Nin Yesu Kristo nandan imaman, ae iyi unun Pinjkop do tapmim madepnikon da egip egipnin panjeban asak dakon yo morap gat ae Pinjkop dakon anpak anek dakon yo morap aripmisi nimgut. Nin da man madepni gat, ae tapmimni gat, ae anpakni tagisi gat timitneñ do anek, nin yan nimgut. ⁴Yan anek yo wagil tagisisi ae yo madepsi nim do yan teban tok agit. But sulugik anpak da miktim amin ninon tanek nin madepsi panjupbal asak, mani Kristo da nin panpuluganban anpak unun tasik tog unun yapmanek Pinjkop iyi dakon egip egip ae anpak abidoneñ do anek yo tagisi morap unun nimgut.

⁵Ji unun dosi nandanek, pi tebaisi anek nandan gadatji da tebaisi tosok unuden anpak tagisi aba teban tosak. Ae nandak nandak tagisi timit do dakon pi ani, yan aba unun da anpakji tagisi da yan jikon teban tosak. ⁶†Ae disi do kila anek anpak kalipmi pabiñ yopni. Anek unun anpak aba nandak nandakji tagisi da yan jikon teban tosak. Ae ji tebaisi agek jig guramitni dakon anpak tebaisi abidoni. Unun anpak aba giptimji kila an unuden teban tosak. Ae Pinjkop dakon anpagon

agipni, yan aba tebaisi agek jig guramit dakon anpak jikon teban tosak. ⁷Ae Pinjkop dakon miñat aminyo diwari gat not anek egipni. Anpak unun aba Pinjkop dakon anpagon egip egip da teban tosak. Ae amin do but dasi galak tan yomyom anpak abidoni. Unun anpak abidanba notsi anek egip egip anpak da jikon teban tosak. ⁸Anpak unuden timikba egip egipjikon teban toni kan, Amin Taginin Yesu Kristo isal dogin dima nandan gadan imni. Bami morapmi tokdan. ⁹Mani, amin anpakni unuden mini, unun amin yo dubagikon toj unun aripmi dima pindakgan ae unun amin dabil mini yombem. Pinjkop da yokwi morap kalip awit unun wiririk yoban amin kilegisi awit, mani unun amin Pinjkop da yo tagisi agit unun kil injawit.

¹⁰Not kabi, Pinjkop da ji kil yan damgut, anek iyi dakon amin kabi egipni do ji manjig depgut. Do iyi dakon amin kabini bamisi egek geni guramit dakon pini tebaisi ani. Yan ani kan, aripmi dima man potdan.

¹¹Anakwa kositji wagil wital daminakwan Yesu Kristo Amin Taginin ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin iyi kila asak da kagagwan tagi pigini, ae unudon bisap dagok dagogi mini egipdan.

¹²Asi unun yo morap kil nandan mudawit, anek gen bamikon tebaisi akgan. Mani ji da intoni do dima nandisat, do bisapmi bisapmi sigin dayik do nandisat. ¹³Nak kalugi sigin egipben bisapmon butji sigin pabo pisanakwa unun do sigin nandani kan, tagisi yan nandisat. ¹⁴††Nak nandisat, bisap pisipmisok giptimno yipman degek kimotdisat. Amin Taginin Yesu Kristo da yan kil noligit. ¹⁵Yan do anek kimagapbo yo morap do dayigim unun do bisapmi bisapmi tagi nandani do anek pi tebaisi aben.

† 1:6 Gal 5.22-23

†† 1:14 Jn 21.18-19; 2Ko 5.1

Yabekbi kabi da Piŋkop dakon tenŋenŋi Yesukon tanŋban kawit

¹⁶ †Nin da Amin Taginin Yesu Kristo dakon tapmim madep gat ae tobił apdisak unun do dayigimanŋ bisapmon nin amin da nandak nandagon morap gen isalı noman tawit unun baŋ dima dayigimanŋ. Dabilnin da Yesu dakon tenŋenŋi ae tapmimni noman taŋ iban kagi-manŋ.

¹⁷ ††Piŋkop Dat da man madep imiŋek, tenŋenŋi tagisi unun iban noman taŋ imgut. Aŋek Piŋkop iyi Kwen Kokup tenŋenŋi madepsi tosok unudon da Yesu do yaŋ yagit, “On Monjino, but dasi galak taŋ imisat ae but galaksi nandaŋ imisat.” ¹⁸ Nin unun gat kisi unun telagi ilenon egek gen unun Kwen Kokupgwan da apban nandagimanŋ.

¹⁹ Unun yo dabilnin da pindakgimanŋ, do nin kombi amin kalip egipgwit dakon gen do tebaisi nandaŋ gadamanŋ. Ae jiyo kisi geni tebaisi abidoni kaŋ tagisi. Kombi amin dakon gen unun kaliŋ da yaŋ pilin tukgwan soŋegakwan wigi Piŋkop da abiŋek wisawisa dakon gik pap da yaŋ Kristo dakon tenŋenŋi da butjikon tenŋenokdisak. ²⁰ Mani, yo madep kında ji da nandaŋ kimotni unun yaŋ. Kombi amin dakon gen Piŋkop gen papiakon toŋ unun kombi amin iyi dakon nandak nandak yolek dima mandawit. ²¹ †Nido, kombi amin dakon gen kında kombi amin da galaktoknikon da yoni do dima noman tagit. Telagi Wup da amin paŋtagap aban Piŋkop gen yomgut unun baŋ yaŋ tenŋenok awit.

Amin yokwi da paŋmuwukbi dakon nandak nandak paŋupbal awit

2 ††Asi kombi amin toptopmi di Israel amin da binapmon noman tawit. Unudenŋ gin ji da binapmon amin diwari di kisi noman taŋek topmon da miŋat aminyo Piŋkop dakon gen yoyiŋdet akdaŋ. Aŋek pasilikon da top gen mibili mibili ji dakon nandaŋ gadat paŋupbal agagi ji da binapmon paŋalon akdaŋ. Ae unun gin dima, Amin Tagi da yumaŋ nagit, mani unun amin da Amin Tagi manji imdaŋ. Aŋek iyi dakon egip egip paŋupbal anakwa tepmisi tasik tokdaŋ. ² Amin morapmi da unun amin dakon yumabi anpakni mibili mibili unun yoldaŋ. Yaŋ aba amin da anpak bami dakon kosit do yaŋba yokwi tok akdaŋ. ³ Unun amin pindak galaktok aminsi, do ji dakon monenŋ gwayek do top gen morapmi dayikdaŋ. Mani Piŋkop da unun amin pasilni do kili yagit. Piŋkop dipmin dima pokdok, amin unun paŋtasik akdisak.

⁴ ††Kalip anjelo di yokwi aba Piŋkop da yum dima pindakgit. Tipdomon gapma pilin tugisi unungwan dam tebanon yopgut da ekwanŋ. Egek Piŋkop da kokwin akdisak dakon gildat do jomjom anek ekwanŋ. ⁵ †††Kalip miŋat aminyo egipgwit unun Piŋkop manji iba yum dima pindakgit. Kulup madep yipban abiŋakwan pasilgwit. Mani Noa unun anpak kilegi do yaŋ tenŋenok

amin, do Piŋkop da Noa gat ae miŋat aminyo 7 kabi gat kisi kila anjakwan tagisi egipgwit.

⁶ †††Piŋkop da Sodom gat Gomora gat tasik tonjil do yaŋek unun kokup bamot soŋbal abilakni dagin taŋek wagilsı tasik tagimal. Piŋkop da yaŋ aban miŋat aminyo Piŋkop manji imni amin da unun do nandaŋek yo yokwisi ninon kisi yaŋ gin noman taŋ nimdaŋ yaŋsi nandani. ⁷ †Mani amin kilegi Lot unun Sodom kokupmon egek unun gen teban pabiŋ yop amin dakon yumabi anpakni mibili mibili awit unun pindagek butjik nandagit, do Piŋkop da Lot abidanjakwan dima tasik tagit. ⁸ Asi, amin kilegi Lot unun Sodom amin da binapmon egek gildari gildari anpakni yokwi unun pindakgit, ae gen yokwini yaŋakwa nandaŋ yomgut. Unun buri kilegisi taŋakwan, gen teban pabiŋ yopyop anpak awit unun do nandaban yokwi taŋban burikon da jigisi nandagit.

⁹ Nin Amin Tagi da yo unun agit unun do nandanenŋ, anek nin nandamanŋ, Piŋkop yolgaŋ amin paŋkewal noman taŋ yomni kaŋ, Amin Tagi da unun paŋkewalon baŋ timitjak dakon kosit nandisak, ae amin yokwi kobogi do yo yokwisi yomdisak, anjakwan wigi Piŋkop da amin kokwin akdisak da gildaron wigikdisak.

¹⁰ ††Amin diwari kobogi yokwi madepsi timitdaŋ. Unun amin giptimni dakon galaktok yokwi yolgaŋ, ae kila amin dakon gen do nandaba yo isalısi anŋ.

Unun Piŋkop gen yoyiŋdet amin toptopmi unun kwen wigik aminsi, ae iyi dakon galaktok baŋgin yolgaŋ, do Kwen Kokup anjelo mibiltogi tapmimi toŋsi unun ibip do timisok di dima pasolgoŋ. ¹¹ †††Anjelo morap yoyiŋdet amin toptopmi unun yapmanŋaŋ, mani Amin Tagi da dabilon yaŋba yokwi tok anŋ yomiŋek anjelo mibiltogi gen dima yaŋ yomaŋ.

¹² †††Unun amin joŋ bit kilapyo yombem buri mini, do giptim dakon galaktok baŋgin yolgaŋ. Unun amin joŋ kilap amin da timigek dapba kimotni dogin miktimon altawit unun yombem. Yo mibili dima nandaŋ piŋoŋ, unun do gen yokwi yoŋ. Unun joŋ bit kilapyo da tasik toŋ unudenŋ tasik tokdaŋ. ¹³ Anpak yokwi mibili mibili anek amin diwari paŋupbal awit, do yokwi awit dakon kobogi yokwisi timitdaŋ. Gildaron jap morapmisi ae pakbi teban noknok do kisik kisik bamisi dakon anpak unun yaŋsi nandaŋ. Ji gat kisi jap noŋ, anek yaŋ aba ji garakji toŋ daganakwa man binji tagi unun paŋupbal anŋ. Mani anpak toptopmi unun anŋ unun do kisik kisik anŋ. ¹⁴ Bisapmi bisapmi miŋat pindak galak taŋek yumabi anpak ak do nandaŋ. Yokwi agak dakon galagi aripmi dima aba mudogi. Nandaŋ gadatni dima teban taŋbi amin unun paŋgalak anek ilik paŋgwa yokwi anŋ. Ae pindak galaktok dakon anpak do pakyaŋsi nandaŋ. Piŋkop da unun amin obisi paŋtasik akdisak. ¹⁵ †††Unun anpak kilegi do manji yomiŋek Balam, Beo dakon monji, dakon kosit naŋ yolgwit. Balam unun anpak yokwi anek unun anpak yokwi agit dakon tomni timit do galagisi nandagit. ¹⁶ †††Mani donki kında da amin da

† 1:16 Mt 17.1-5 †† 1:17 Mt 17.5 † 1:21 2Ti 3.16; 1Pi 1.11-12 †† 2:1 Mt 24.11; Jut 4 †† 2:4 Jut 6 ††† 2:5 WW 6-8; 2Pi 3.6

††† 2:6 WW 19.24; Jut 7 † 2:7 WW 19.1-16 †† 2:10 Jut 7-8, 16 ††† 2:11 Jut 9 †† 2:12 Jut 10 ††† 2:15 IDT 22.7; Jut 11; PA 2.14 †† 2:16 IDT 22.28-35

yanj gen yanjek Balam dakon anjak yokwini do tebai iyigit. Donki gen dima yonj, mani unun donki da unun aban kombi amin unun ngugigi anjak ak do nandagit unun yipgut.

¹⁷†Unun yoyindet toptopmi pakbi dabil da yanj wagil kibidanj mudanj, ae gikwem madepsi ban mirim da pisonban dukwan dukwan kwanj unun yombem. Unun Pinjkop da kokup pilin tuk pilisi unun kili anjoman agit, do unudon panjki egipdanj. ¹⁸Unun amin gen pap yanjek geni isali do giptim pawigik anj. Unun da amin yumabi anjak gat ae giptim dakon anjak yokwi mibili mibili ani do pangalak aba unun ak do but sulugik anj. Unun anjak anjek abisok anjak yokwi yipmanj amin, unun ilikba kinj unun amin yokwi yolganj. ¹⁹Unun amin yokwi da yanj yoyanj: “Ji nin nolni kanj, napmi mini tagisi egipdanj.” Mani iyi anjak si tasik toni dakon oman monji ekwanj. Nido, amin kinda yo kinda yipban unun da kilani asak kanj, unun amin unun yo dakon oman monji egisak. ²⁰††Asi, unun Yesu Kristo unun Amin Taginin ae Yokwikon Banj Timit Timit Aminin yanj dakon nandak nandak kili timikgwit. Yanj aba unun nandak nandak da panjgulanjan on miktim dakon anjak injani unun yapgwit. Mani anjak yokwi unudon aeni kinj gadanja unun da dam tebanon egipni kanj, unun yokwisi egipdanj. Mibiltok yokwi egipgwit, mani anjak injani unun da damon aeni yopjak kanj, yokwi dakon yokwisi egipdanj. ²¹*Mibiltok kosit kilegi do dima nandawit tam, unun da jiggi. Mani Pinjkop dakon gen telagisi abidanjek manji imgwit do wagol jigisi ekwanj. ²²††Yo unun noman tanj yomisak unun gen bamisi kinda da unun do yanj yosok:

“Pijan wanditdit anek tobil kinj wanditditni nosok.”
Ae gen kinda yanj yosok, “Bit pakbikon pakbi kilil sosok, mani kinj nenjagon ae sosok.”

Asisi Amin Tagi apdisak

3 Notnonisi, on papia ji do mandisat. On papia bamotgwan gen damisat unun ji dakon nandak nandak pabo pisanban on yo morap do nandanjek nandak nandakji kilegisi tosak do anjek mandisat. ²††Kombi amini telagi da yo don altokdanj dakon geni yanj tenjtenok awit, ae Amin Tagi yokwikon banj timit timit Aminin dakon gen tebani disi dakon yabekbi da damgwit unun kisi aesi nandani do nandisat. ³††Yo madep ji da si nandanj pisoni unun yanj: Mibi gildaron yanjsul amin noman tokdanj, anjek butni dakon galaktok yokwi unun yoldanj. ⁴††Jigalak gen yanjsi yokdanj, “Unun ae tobil apdisat yanj teban tok anjek dayigit, ma? Unun dukwan egisak? Babiknin kimakwiron da winj abisok ekwamanon yo morap kalip sigwan miktim noman tanjakwan tawit yanj gin tonj.” ⁵†Unun pakyansj nandanjek unun yo do nandak do dima galak tonj. Kalip Pinjkop da yanjan kundu noman tagit. Anjek miktim pakbi binap nanj abidanj awinj yipban noman tagit. ⁶††Ae don Pinjkop da yanjan pakbi

da kulup madep anjek on miktim witjinban miktim obisi yokwi tagit. ⁷Ae abisok Pinjkop da yanjan kundu gat miktim gat kindap da noman tanjek panjupbal ani do jomjom anj. Unun bisapmon gen kokwin bisap madep noman tosak, ae amin Pinjkop do manji imgwit unun wagilsi tasik tokdanj.

⁸††Notnoni, ji yo kalon on do dima injtoni: Amin Tagi da nandak nandagon gildat kalonj unun bilak 1 tausen da arip asak, ae bilak 1 tausen unun bisap pisipmisok gildat kalonj yombem gin yanj kosok. ⁹††Amin diwari da yonj unun da tilak Amin Tagi yo aban noman toni do yanj teban tagit unun ak do yawot yawot dima asak. Unun amin kinda pasiljak do dima nandisak. Amin morap kisi but tobil ani do nandisak, do but yaworon da ji do jomjom anjegasak.

Miktim on gat kundu gat pasildamal

¹⁰††Mani, Amin Tagi Dakon Gildat unun kabo noknok da but pisoni mini abanj unun da tilak noman tokdisak. Unun gildaron kundukon wuwik madepsi noman tanjek yo morap kundukon tonj unun kindap da sonban wagil sonj mudokdanj. Ae miktim gat ae yo morap miktimon tonj unun kisi kindap da sonban sanjbenjek dima tokdanj.

¹¹Nandani, yo morap kosit yanjon dasi pasildanj, do ji nianjen anjak banj yolek ani? Ji telagisi egek Pinjkop dakon anjak banj yolek ani. ¹²Anjak unun anjek Pinjkop da apjak gildat do jomjom ani, anjek unun gildat tepmisi noman tosak do anjtep anj kimotni. Unun gildaron gin kundu sonj pasildisak, anjakwan kindap tedepmini madepsi unun da yo moninj moninj morap Pinjkop da unun banj miktim wasagit unun sonban pakbi dagokdanj. ¹³††Mani, Pinjkop da miktim kunduyo kalugi wasok do yanj teban tok kili agit, ae amin anjak kilegisi anj unun dagin unudon egipdanj. Nin yo unun da noman tosak do jomjom amanj.

Nin kanj kimagek Amin Tagi do jomjom anenj

¹⁴Notnoni, ji yo unun noman tosak do jomjom anj, do Pinjkop da dabilon gwaljigi minisi egipnejan yanj dakon pi tebaisi anj kimotni. Yanj anjek yo kindakon gulusunji kinda dima tosak. Ae Pinjkop gat but kalonjsi egipni. Yanj anjakwa Amin Tagi da gildaron Pinjkop da ji dakon anjakji tagisi unun pindatjak. ¹⁵††Ji nandanisi, Amin Tagi sigin jomjom anjek nin do yawori anj nimisak. Unun yanj asak, nido nin yokwikon banj timit do nandisak. Pinjkop da notninsi Pol do nandak nandak tagisi iban ununyo kisi da gen oden banj mandanj damgut. ¹⁶Papia morap mandagitgwan on yo noman tokdanj do yagit. Asi, unun papiagwan gen di tonj unun tagi dima nandanj pisogi, do nin mibili nandak do pi tebaisi amanj. Do amin nandak nandakni mini ae amin nandanj gadatni dima teban tanjbi da gen unun mandagit panjupbal anjek gen njwaknjwari yonj. Ae

† 2:17 *Jut 12-13* †† 2:20 *Mt 12.45* ‡ 2:21 *Lk 12.47-48* †† 2:22 *Yt 26.11* ††† 3:2 *Jut 17* †††† 3:3 *1Ti 4.1*; *Jut 18* †††† 3:4 *Mt 24.48* § 3:5 *WW 1.6-9* §† 3:6 *WW 7.11*; *2Pi 2.5*

§†† 3:8 *Kap 90.4* §† 3:9 *Ab 2.3*; *1Ti 2.4* §†† 3:10 *Mt 24.29,35*; *Lk 12.39*; *1Tes 5.2* §† 3:13 *Ais 65.17*; *66.22*; *PA 21.1,27* §† 3:15 *Ro 2.4*

Piŋkop da papiakon gen diwari ton kisi yan gin an. Yan an do anek unun wagil tasik tokdan.

¹⁷ †Notnoni, yo unun altokdan unun ji kili nandawit.

Do ji disi do kila tebaisi an kimotni. Gen teban pabin yop amin dakon topni da ji ilik pangwa nandan gadatjikon sanbenek tebai dima di akbam. ¹⁸ Yesu Kristo

† 3:17 Mk 13.33; 1Ko 10.12

Amin Taginin ae Yokwikon Ban Timit Timit Aminin, unun da ji do nandan yawok daminakan pakyanji nandan iman. Yum kanakwa Kristo dakon nandan yawotni da jikon paptan madep tosak. Anakan unun dakon nandan nandan morap sanbenek timitni. Yesu unun abisok ae bisap dagok dagogi mini man madepni tan anan kikdisak, do ankisin kimotne. Unun asi.

1 Jon

But piso gen

Jon, Yesu dakon pañdetni kinda da papia on mandagit.

Papia on dakon mibili bamori kisi. Jon unun Yesu yolyol amin pañpuluganban Piñkop Dat gat ae Monji Yesu Kristo gat but kalonji egipnerj do yosok. Ae pilin tuk dakon miñat aminyo da pañkilikba Piñkop dima yip-mañdetni do yosok.

“Pilin tuk dakon amin kabi” unun da gen bamori yañ yonj: Kinda unun on miñtimon yo tonj unun tagi dima, do Yesu unun Piñkop dakon Monji tam, amin daganjek miñat aminyo nin da ekwamañ unun da aripmon miñtimon yo morap gat aripmi dima gadanom. Ae kinda yonj unun Yesu unun asi Piñkop dakon Monjisi tam aminsi aripmi dima daganban.

Yañ yonj, amin kinda Piñkop gat tagisi egip do nandisak kañ, miñtim dakon yo morap do nandak nandak dima asak. Anpak kilegi gat ae amin do but dasi galak tañ yomyom anpak unun kisi on miñtim dakon anpak, do unun do but dima yopni yañ yawit.

Jon da Yesu yolyol amin gen unun do mirak dimasi yopni do yosok. Yañ yosok, Yesu Piñkop dakon Monjisi da aminsi dagagit, do miñat aminyo Yesu nandanj gadanj imiñek Piñkop but dasi galak tañ imiñek ae amin do but dasi galak tañ yomiñ kimotni do yosok.

Nin tenjenikon egek pilin tuk dakon amin dakon top geni dima nandanj yomnerj

(Kilapmi 1.1-3.10)

Gen egip egipmi tonj unun nomansi altağit

1 [†]Nin Gen egip egipmi tonj unun do yañ tenjenok amañ. Unun Gen abikisigwan wasok wasogikon kili egipgut da egisak. Nin mirak yopmanjapno gen yagit, ae dabil da kagimañ, ae kisi da kwenikon igayigimañ. ^{2 ††}Unun egip egip nomansi altañban kagimañ. Nin unun egip egip dagok dagogi mini do yañ tenjenok añ damamañ. Unun Dat gat egipgut da nomansi altañban kagimañ. ³Ji nin gat but kalonj anjek egipnerj do anjek yo kañ nandanjo agimañ unun do dayamañ. Nin Dat gat ae Monji Yesu Kristo gat but kalonj anjek ekwamañ. ^{4 †}Kisik kisiknin da madepsi tugañ tosak, yañ do gen on mandanj damamañ.

Tenjenikon gin egipnerj

^{5 ††}Yesu Kristo da gen yañban nandagimañ unun nanj gin dayamañ. Gen unun yañ: Piñkop unun tenjeni. Unudon pilin tukjok kinda dimasi tosok. ^{6 ††}Nin unun gat but kalonj ekwamañ yañ yañek kosit pilin tukgwan agipnerj kañ, nin top yañek anpak bamisi dima amañ. ⁷Mani iyi tenjenikon egisak unun da tilagon tenjenikon agipnerj kañ, nin Piñkop dakon amin kabini gat but kalonj amañ. Anjek Monji Yesu dakon yawi da diwarinin kisisi suganban jimjimi minisi amañ.

^{8 ††}Nin diwarinin mini yañ yomañ kañ, nin ninban pañkewalgamañ. Anjek gen bami ninon dima tosok. ⁹Mani diwarinin yañkwok aneñ kañ, Piñkop da yo ak do yagit unun akdisak, unun anpak kilegikon da diwarinin yopmañ nimjak, anjek anpak yokwi morap ninon tonj unun wiririkban gwaljigi mini añ mudonerj.

¹⁰Piñkop da nin do yokwi pakpak amin yañ yañakwan nin diwarinin mini yañ yomañ kañ, unun gen yomañ unun da Piñkop unun top amin yañ iyamañ. Anjek Piñkop dakon gen butninon dima tosok.

Kristo unun pañpulugoknin

2 ^{††}Miñat monjiyono, yokwi dima ani do anjek papia on mandanj damisat. Mani amin kinda yokwi asak kañ, amin kilegisi Yesu Kristo da nin pañgolgol anjek Dat gen iyisak. ^{2 †}Yesu iyi diwarinin wiririt dakon paret dagagit. Ae nin do gin dima, amin morap miñtimi miñtimi ekwan unun dakon diwarini kisi do agit.

Amin kinda Piñkop pakyañsi nandanj imisak unun da anpakni yoldak

³Nin Piñkop dakon gen teban guramikgamañ kañ yañsi nandamañ, nin Piñkop pakyañsi nandanj imamañ. ⁴Amin kinda “Nak Piñkop pakyañsi nandanj imisat” yañ yosok, mani gen tebani dima guramikdak kañ, unun amin top amin kinda. Gen bami butnikon dima tosok. ^{5 ††}Mani amin kinda gen tebani guramikdak kañ, unun amin da Piñkop pakyañsi but dasi galak tañ imisak. Yañ anjek egip egipni Piñkopmonsi tañakwan egisak. ⁶Nin egip egipnin Piñkopmonsi tañakwan ek-

† 1:1 Jn 1.1 †† 1:2 Jn 1.14 † 1:4 Jn 16.24 †† 1:5 1Ti 6.16; Jem 1.17 †† 1:6 1Jn 2.4

††† 1:8 Kap 32.5; YT 28.13 ††† 2:1 Ibr 7.25-26 § 2:2 Jn 1.29; Kol 1.20; 1Jn 4.10 † 2:5 Jn 14.21,23

wamaŋ yaŋ yoneŋ kaŋ, Kristo da aŋpak agit uŋun aŋ kimotneŋsi.

⁷ †Not kabi, on gen teban mandaŋ damisat uŋun kalugi dima, uŋun kalipmi. Ji uŋun gen teban nandaŋ gadat si wasaŋek awit bisapmon kili abidawit. Gen kili nandawit uŋun gen teban kalipmi on uŋun gin.

⁸ ††Mani on gen teban mandaŋ damisat uŋun da kalugi yaŋ kindasak. Piliŋ tuk uŋun pasil do aŋakwan teŋteŋi bamisi uŋun kili yamaŋdak, do uŋun gen teban dakon bami Kristokon taŋban komaŋ, ae jikon yo kisi taŋban komaŋ.

⁹ †Amin kindasak nak teŋteŋikon egisat yaŋ yosak, mani paŋmuwukbi notni kindasak do nandaban yokwi tok aŋ imisak kaŋ, uŋun amin piliŋ tukgwan sigin egisak.

¹⁰ ††Amin kindasak amin do but dasi galak taŋ yomisak kaŋ, uŋun teŋteŋikon egisak. Teŋteŋikon agakwan yo kindasak da aripmi dima kesalban aŋatjak. ¹¹ ††Mani amin kindasak paŋmuwukbi notni kindasak do nandaban yokwi tok aŋ imisak, uŋun amin piliŋ tukgwan egisak. Piliŋ tuk da dabili sopmak, do uŋungwan agek dukwan agisak uŋun buri dima pisosok.

¹² Miŋat monjiyono, Kristo dakon man do aŋek Piŋkop da yokwisi yopmaŋ damgut. Uŋun do aŋek on papia mandaŋ damisat.

¹³ Dat kabi, amin uŋun wasok wasogikon egipgut da egisak uŋun nandaŋ imaŋ. Uŋun do aŋek on papia mandaŋ damisat. Wili gimoni, ji Yokwi Ami kili abin yipgwit. Uŋun do aŋek on papia mandaŋ damisat.

¹⁴ Miŋat monjiyo, ji Dat pakyaŋsi nandaŋ imaŋ. Uŋun do aŋek on papia mandaŋ damisat. Dat kabi, amin uŋun wasok wasogikon egipgut da egisak uŋun nandaŋ imaŋ. Uŋun do aŋek on papia mandaŋ damisat. Wili gimoni, ji amin tebaisi, ae Piŋkop dakon gen ji da buron tebaisi tosok, ae Yokwi Ami kili abin yipgwit. Uŋun do aŋek on papia mandaŋ damisat.

On miktim dakon yo morap do but dasi dima galak toner

¹⁵ †††On miktim gat ae yo morap miktimon toner uŋun do but dasi dima galak toner. Amin kindasak on miktim do but dasi galak taŋ imisak amin Dat but dasi dima galak taŋ imisak. ¹⁶ †††On miktim dakon aŋpak yokwi morap uŋun Daron da dima abaŋ. Aŋpak uŋun yaŋ: yokwi ak do but kindasak agak, ae pindak galaktok, ae yo kabini morapmi taŋ yomaŋ uŋun do pibit tidok aŋpak. Uŋun kisi on miktim dakon aŋpak. ¹⁷ †On miktim gat ae galaktok yokwini gat pasuldamal, mani amin kindasak Piŋkop dakon galaktok yoljak kaŋ, egip egip dagok dagogi mini egipjak.

Kristo dakon uwalni kili noman tak

¹⁸ ††Miŋat monjiyono, abisok mibi bisapmon ekwamaŋ. Kristo dakon uwal uŋun apdisak dakon geni kili nandawit. Abisok uwalni morapmi kili noman taŋ, do nin mibi bisapmon ekwamaŋ yaŋ nandamaŋ.

† 2:7 Jn 13.34; 2Jn 5-6 †† 2:8 Jn 1.9; Ro 13.12 † 2:9 1Jn 4.20 †† 2:10 Ro 14.13 †† 2:11 Jn 12.35 ††† 2:15 Ro 8.7 ††† 2:16 Ro 13.14 † 2:17 Mt 7.21 †† 2:18 Mt 24.5,24; 2Jn 7

¹⁹ †††Uŋun amin kabi kalip nin gat egipgumaŋ da nipmaŋ kiwit. Mani uŋun nin da kabikon nani dima. Nin da kabikon nani tam nin gat sigin egipnom. Mani kilini kiwit uŋun da nolisak, uŋun nin da kabikon nanisi dima.

²⁰ ††Mani Telagi Wup kili abidawit, do ji kisisi gen bami nandaŋ. ²¹ Gen bami dima nandaŋ yaŋon da on gen dima mandaŋ damisat. Ji gen bami nandaŋ, ae gen bami da top gen dima paŋalon asak yaŋ nandaŋ do aŋek papia on mandaŋ damisat. ²² †††Top amin uŋun namin? Yesu uŋun Kristo, Piŋkop da miŋat amin kabiyoni yokwikon baŋ timitjak do manjikbi amin dima yaŋ yosok amin uŋun top amin. Uŋun amin uŋun Kristo dakon uwalni. Uŋun Dat gat ae Monji gat kisi do wasip yosok. ²³ ††Amin kindasak Monji do wasip yosok uŋun Dat do kisi yosok. Mani amin kindasak Monji nandaŋ gadaŋ imisat yaŋ yosok uŋun Datyo kisi nandaŋ gadaŋ imisak.

Telagi Wup da gen bami niyin dekdak

²⁴ Ji nandaŋ gadat wasaŋek awit bisapmon gen nandawit uŋun tebaisi abidoni. Yaŋ ani kaŋ, egip egipji Monji gat Dat garon taŋakwan egipdaŋ. ²⁵ Kristo da egip egip dagok dagogi mini nim do yaŋ teban tok agit.

²⁶ Top gen dayinba kosit kilegi yipmaŋ detdaŋ amin dakon mibilni nandani do on papia mandaŋ damisat.

²⁷ ††Mani Kristo da Telagi Wup kili daban abidawit. Uŋun ji gat sigin egisak, do namin amin da dayindet asak yaŋ do wisik wisik agagi mini. Telagi Wup da iyi yo morap do dayin dekdak. Ae gen morap dayisak uŋun top dima, bamisi baŋ dayisak, do Telagi Wup da dayin dekdak uŋun da aripmon Kristokon gadaŋek egipni.

Nin abisok Piŋkop dakon gwakni kabi ekwamaŋ

²⁸ Miŋat monji kabino, ji Kristokon gadani. Yaŋ aŋakwa abin noman tosok bisapmon nin tebaisi agek inamikon mayaktok dima paner. ²⁹ †††Kristo uŋun amin kilegisi yaŋsi nandamaŋ, do uŋunyo kisi nandamaŋ, amin morap aŋpak kilegi aŋ uŋun Piŋkop dakon gwakni kabi ekwamaŋ.

3 †††Mao, Dat da nin do but dasi galak taŋ nimisak uŋun madepsi daman. Piŋkop dakon gwakni kabi yaŋsi niyisak. Asi, nin Piŋkop dakon gwakni kabi ekwamaŋ. Miktim amin da Piŋkop dima nandaŋ imgwit, uŋun do aŋek ninyo kisi dima nandaŋ nimaŋ. ² †††Not kabi, nin abisok Piŋkop dakon gwakni kabi ekwamaŋ, ae don egip egip niaŋ egipdamaŋ uŋun dima nandano pisosok. Mani yaŋ nandamaŋ, Kristo da abin noman tosok bisapmon Kristo bamisi kokdamaŋ, do nin iyi yombemsi da egipdamaŋ. ³ Amin morap uŋun do nandaŋ teban taŋek ekwamaŋ amin uŋun Piŋkop da dabilon gwaljigi minisi egip do pini aŋ. Yaŋ aŋek Kristo gwaljigi minisi egisak uŋun yombem gin ekwamaŋ. ⁴ Yokwi aŋ amin uŋun Piŋkop dakon gen teban yapmaŋaŋ. Yok-

††† 2:19 Ya 20.30 †† 2:20 1Ko 2.15; 2Ko 1.21; 2Jn 2 ††† 2:22 1Jn 4.3; 2Jn 7 †† 2:23 Jn 5.23; 1Jn 4.15; 5.1 †† 2:27 Jn 16.13 ††† 2:29 1Jn 3.10 ††† 3:1 Jn 1.12-13; 16.3 ††† 3:2 2Ko 3.18

wi agak unun gen teban yapyap anpak. ⁵ Iji nandaŋ, Kristo unun diwari wiririt do abiŋ noman tagit, ae iyikon diwarini minisi. ⁶ Amin kinda Kristokon egisak kaŋ yokwi dima asak. Amin kinda yokwi sigin asak kaŋ, unun Kristo bamisi dima nandaŋ imisak.

⁷ Miŋat monji kabino, amin da kosit kilegi yipman detni do top dayikdaŋ do kaŋ kimotni. Amin kinda anpak kilegi asak unun amin kilegi, Kristo yombem egisak. ⁸ Amin kinda yokwi asak unun Sunduk dakon amin, nido wasok wasogikon da Sunduk unun yokwi saŋbek saŋbek agit da asak. Piŋkop dakon Monji unun Sunduk dakon pi tuwil paŋtasik ak do abiŋ noman tagit. ⁹ Amin kinda Piŋkopmon da altosok unun Piŋkop dakon egip egipni unun aminon tosok, do yokwi dima an an asak. Piŋkopmon da altaŋbi, do yokwi aripmi dima an an asak. ¹⁰ Piŋkop dakon gwakni kabi ae Sunduk dakon gwakni kabi yaŋon da kokwinigek nandaŋ. Amin kinda anpak kilegi dima asak, unun Piŋkop dakon monji dima. Ae amin kinda paŋmuwukbi notni do but dasi dima galak taŋ yomisak, unun Piŋkop dakon monji dima.

Yesu da amin do but dasi galak taŋ yomyom dakon anpak noligiti

(Kilapmi 3.11–5.21)

Nin kalon kalon amin do but dasi galak taŋ yomneŋ

¹¹ Nin Kristo wasaŋek nandaŋ gadaŋ imgumaŋ bisapmon gen kili nandagimaŋ unun yaŋ: Nin kalon kalon paŋmuwukbi notnin do but dasi galak taŋ yomiŋ yomiŋ aneŋ. ¹² Ken da agit unudeŋ dima aneŋ. Unun Yokwi Ami dakon amin egek paŋge anakban kimakgit. Mibili nido anakban kimakgit? Iyi dakon anpak unun yokwi, ae paŋge dakon anpak unun kilegi, mibili yaŋ do agit. ¹³ Not kabi, miktim amin da nandaba yokwi tok an damni kaŋ, dima wuripdatni.

¹⁴ Nin paŋmuwukbi notnin diwari do but dasi galak taŋ yomamaŋ. Yaŋ amaŋ do anek yaŋ nandaŋ, nin kimot dakon kosit kili yipgumaŋ da egip egip dakon kosit naŋ yolgamaŋ. Amin kinda amin do but dasi dima galak taŋ yomisak unun amin kimot da kosiron sigin agisak. ¹⁵ Amin kinda notni do nandaba yokwi tok an imisak kaŋ, unun amin unun amin dapdap amin kinda. Disi nandaŋ, amin dapdap amin unun egip egip dagok dagogi mini dima timikgaŋ.

¹⁶ Nin amin do but dasi galak taŋ yomyom dakon anpak bamisi unun nandaŋ, nido Yesu unun nin paŋpulugok do egip egipni paregek kimakgit. Ae ninyo kisi paŋmuwukbi notnin paŋpulugok do egip egipni paregek kimotneŋsi. ¹⁷ Mani amin kinda miktim dakon yoni taŋ iminakwa notni kinda wadak wadak

† 3:5 Jn 1.29; 1Pi 2.22-24; 1Jn 2.2 †† 3:8 Jn 8.44 † 3:9 1Jn 5.18 †† 3:11 Jn 13.34 †† 3:12 WW 4.8 ††† 3:13 Jn 5.18-19 ††† 3:14 Jn 5.24 § 3:15 PA 21.8 †† 3:16 Jn 13.1; Gal 1.4 ††† 3:17 GT 15.7

aneŋ egakwan kaŋek bupmi nandaŋ imiŋek dima anpulugosak kaŋ, Piŋkop da amin do but dasi galak taŋ yomisak unun dakon anpak unun aminon dima tosok. ¹⁸ Miŋat monjiyono, amin do but dasi galak taŋ yomneŋ unun genon dagaŋ dima yoneŋ, anpaŋgon da bamisi aneŋ.

Paŋmuwukbi Piŋkop da dabilon tebaisi atni

¹⁹ Nin amin do but dasi galak taŋ yomamaŋ kaŋ yaŋsi nandaŋ, gen bami yolgamaŋ. Ae butnin da nin paŋkiligek gen yaŋ nimisak kaŋ, Piŋkop da dabilon butnin yawori tosok, nido Piŋkop da yo morap kisi nandaŋ mudosok, ae nandaŋ nandaŋni da butninon nandaŋ nandaŋ toŋ morap unun yapmaŋ mudosok. ²¹ Not kabi, butningwan da nin gwaljigi mini yaŋsi nandaŋ kaŋ, Piŋkop da dabilon pasol pasoli mini atneŋ. ²² Nin gen tebani yolgamaŋ ae anpak aneŋ do galak tosok unun amaŋ, do bisiron da yo nido iyamaŋ unun nimisak. ²³ Gen tebani unun yaŋ: Monji Yesu Kristo nandaŋ gadaŋ imneŋsi, ae iyi niyigit unudeŋ gin amin do but dasi galak taŋ yomneŋ. ²⁴ Amin kinda gen tebani guramikdak unun amin Piŋkopmon egisak, ae Piŋkop unun aminon egisak. Piŋkop da Telaŋi Wupni nimgut, do nin yaŋsi nandaŋ, Piŋkop ninon egisak.

Ji wup mibili mibili kokwin ani

⁴ Not kabi, on miktimon kombi amin toptopmi morapmi ekwaŋ, do amin da abiŋek Piŋkop dakon Wup da gen on nimik yaŋ dayaŋba kaŋ, tepmi dima nandaŋ gadani. Asi, Piŋkop dakon Wup da gen yomik bo dima, yaŋ do paŋkiligek pindatni. ² Piŋkop dakon Wup da pi asak bo dima yaŋon da kaŋ nandaŋyo ani: Amin kinda da Yesu Kristo unun aminsi dagagit yaŋ yosak kaŋ, unun Piŋkop da yabekdak yaŋ nandaŋ imni. ³ Mani amin kinda Yesu do yaŋ dima yosak kaŋ, unun Piŋkop da dima yabekdak, unun Kristo dakon uwalni dakon wup da yabekdak. Unun don apdisak yaŋ kili nandawit. Unun kili abik da miktimon egisak.

⁴ Miŋat monjiyono, ji Piŋkop dakon amin kabi ekwaŋ. Wup jikon egisak unun da wup yokwi miktim aminon pi asak unun yapmaŋdak, do ji kombi amin toptopmi unun kili pabiŋ yopgwit. ⁵ Unun amin kabi unun miktimon nani, do gen yoŋ unun miktimon nani baŋ yaŋakwa miktim amin da geni nandaŋ yomaŋ. ⁶ Nin Piŋkopmon nani. Piŋkop nandaŋ imaŋ amin unun da genin nandaŋ nimaŋ. Mani amin Piŋkopmon nani dima unun da genin dima nandaŋ nimaŋ. Yaŋon da Wup bami ae wup toptopmi kokwin amaŋ.

§† 3:18 Jem 2.15-16 §†† 3:21 Ibr 4.16 †† 3:23 Jn 6.29; 13.34 §† 3:24 1Jn 4.13 §†† 4:1 Mt 7.15; 1Tes 5.21; 1Jn 2.18; 2Jn 7 §†† 4:2 1Ko 12.3 §§§ 4:3 1Jn 2.18 18 4:4 Mt 12.29; 1Jn 5.4-5 19 4:5 Jn 8.47; 15.19

Piņkop do but dasi galak taņ imneņ kaņ, amin do yaņ gin aneņ

⁷ Not kabi, amin do but dasi galak taņ yomyom aņpak uņun Piņkopmon da abisak, do amin do but dasi galak taņ yomneņ. Amin morap amin do but dasi galak taņ yomaņ uņun Piņkopmon da altaņbi, ae Piņkop nandaņ imañ. ⁸ Piņkop uņun but dasi galak taņ yomyom dakon ami, do amin kinda amin do but dasi dima galak taņ yomisak uņun Piņkop dima nandaņ imisak. ⁹ †Piņkop da iyi dakon Monji kalonji naņ nin da egip egip uņun obakon da abidoneņ do yabekban miktimon pigit. Piņkop yaņ aņek nin do but dasi galak taņ nimisak uņun noligit. ¹⁰ ††Amin do but dasi galak taņ yomyom aņpak uņun yaņ: Nin da Piņkop do galak taņ imgumaņ uņun da yo bami dima agit, mani Piņkop da nin do but dasi galak taņ nimiņek Monji yabekban nin dakon diwari wiririt do kimakgit. ¹¹ Not kabi, nin do but dasi galak taņ nimiņek yaņsi agit, do nin kalonj kalonj amin do but dasi galak taņ yomiņ kimotneņsi. ¹² †Amin kinda da Piņkop dimasi kagit, mani nin amin do but dasi galak taņ yomneņ kaņ, Piņkop ninon egisak, ae but dasi galak taņ yomyom aņpakni uņun ninon bamisi tosok.

¹³ ††Piņkop da Wupni nimgut, do nin Piņkopmon ekwamaņ ae Piņkop ninon egisak yaņsi nandamaņ. ¹⁴ Ae Dat da yo agit uņun kili kagimaņ, uņun Monji yabekban miktim amin kisisi yokwikon baņ timit do pigit. Nin uņun dakon yaņ tenņeņok amaņ. ¹⁵ Amin kinda da Yesu do asi Piņkop dakon Monji yaņ yosok amin Piņkop uņun aminon egisak, ae uņun amin Piņkopmon egisak. ¹⁶ Nin nandamaņ, Piņkop da nin do but dasi galak taņ nimisak, ae nin uņun dogin nandaņ gadamaņ.

Piņkop uņun but dasi galak taņ yomyom aņpak dakon ami. Amin kinda but dasi galak taņ yomyom aņpak aņek egisak uņun amin Piņkop gat ekwamal, ae Piņkop uņun amin gat egisak. ¹⁷ Nin yaņsi egipneņ kaņ, but dasi galak taņ yomyom dakon aņpak ninon bamisi tosok. Nin on miktimon Kristo yombem da ekwamaņ, do Piņkop da amin kokwin asak bisapmon pasol pasol dima aneņ. ¹⁸ Amin kinda amin do pakyaņsi but dasi galak taņ yomisak uņun pasol pasol dima nandisak. Butdasi galak taņ yomyom dakon aņpak egip egipninon bamisi tosok kaņ, pasol pasol yolban kiņ mudosak. Kobogi yokwi timitdamaņ yaņ do aņek pasol pasol nandamaņ. Amin kinda pasol pasol nandisak uņun amin but dasi galak taņ yomyom dakon aņpak egip egipnikon bamisi dima tosok.

¹⁹ Piņkop da mibiltok nin do but dasi galak taņ nimgut, do nin amin do but dasi galak taņ yomamaņ. ²⁰ Amin kinda "Nak Piņkop but dasi galak taņ imisat" yaņ yosak, mani paņmuwukbi notni kinda do nandaban yokwi tok aņimisak kaņ, uņun top amin kinda. Amin kinda notni noman pindakdak uņun but dasi dima galak taņ yomisak, uņun amin Piņkop dima kokogi

† 4:9 Jn 3.16 †† 4:10 Ro 5.8-10; 1Jn 2.2 ‡ 4:12 Jn 1.18 †† 4:13 2Ko 1.22; 1Jn 3.24

uņun but dasi aripmi dima galak taņ imisak. ²¹ ††Kristo da gen teban kinda nimgut uņun yaņ: Amin kinda Piņkop do but dasi galak taņ imjaņ kaņ, paņmuwukbi notni do yaņ ginsi asak.

Miktim dakon tapmim abiņ yipmangamaņ

5 ††Amin morap Yesu uņun Kristo, Piņkop da miņat amin kabini yokwikon baņ timitjak do manjikbi amin yaņ nandaņ gadaņ uņun amin Piņkopmon da altaņbi. Amin morap dat kinda do but dasi galak taņ imañ uņun miņat monjiyoni kisi do yaņ gin nandaņ. ² Nin Piņkop but dasi galak taņ imamaņ ae gen tebani guramikgamaņ kaņ nin yaņsi nandaneņ, nin Piņkop dakon miņat monjiyoni but dasi galak taņ yomamaņ. ³ †††Piņkop but dasi galak taņ imamaņ kaņ, nin gen tebani guramitneņ. Ae gen tebani uņun guramit do jigi dima pamaņ, ⁴ nido amin morap Piņkopmon da altaņbi uņun da miktim dakon tapmim abiņ yipmangamaņ. Nin nandaņ gadatnin do aņek emaron teban taņek miktim dakon tapmim abiņ yipmangamaņ. ⁵ Namin dasi on miktim dakon tapmim abiņ yipmangamaņ? Amin Yesu do Piņkop dakon Monji yaņsi nandaņ gadaņ uņun da.

Piņkop Monji dakon gen

⁶ †Yesu Kristo uņun abiņek telagi pakbi sogit, ae yawi-ni tilak kindapmon tagalgit. Pakbi gin dima sogit, yawi-ni yo kisi tagalgit. Telagi Wup, gen bami dakon amisi, uņun da Yesu Kristo dakon mibili yaņ tenņeņok asak. ⁷ ††Telagi Wup gat ae pakbi gat ae yawi gat uņun kapbi da Yesu Kristo do yaņ tenņeņaņba gen kalonji asak.

⁹ †††Amin da gen yoņ uņun nandaņ gadamaņ, mani Piņkop da Monji do gen yagit uņun da amin dakon gen yapmangdak. ¹⁰ †††Amin kinda Piņkop dakon Monji do nandaņ gadasak uņun Piņkop da gen yagit uņun abidaneņ burikon yipmangdak. Mani amin kinda Piņkop da Monji do gen yagit uņun nandaban bami dima asak kaņ, uņun amin Piņkop do top amin kinda yaņ yosok.

¹¹ Piņkop da Monji do yaņ yagit: Uņun da egip egip dagok dagogi mini nimdosi yagit. Uņun egip egip dagok dagogi mini Monjikon tosok. ¹² †††Amin kinda egip egipnikon Piņkop dakon Monji gat kalonji ekwamal uņun amin egip egip dagok dagogi mini kili abidagit. Aņakwan amin kinda Monji gat kalonji dima ekwamal uņun amin egip egip dagok dagogi mini dima abidosok.

Egip egip dagok dagogi mini kili abidagimaņ yaņsi nandaneņ

¹³ †††Piņkop Monji dakon man do nandaņ gadaņ imañ amin, ji da egip egip dagok dagogi mini kili abidawit yaņ nandani do aņek gen on mandaņ damisat. ¹⁴ †††Do but bamori mini iņamikon agek yaņsi nandaneņ, nin

‡‡ 4:21 Mk 12.29-31 ††† 5:1 1Jn 4.15 ††† 5:3 Jn 14.15,23-24 § 5:6 Jn 1.29-34 †† 5:7-8 Jn 15.26 ††† 5:9 Jn 5.32-37 †† 5:10 Jn 5.36-40 ††† 5:12 Jn 3.36 †† 5:13 Jn 20.31 †† 5:14 Jn 14.13-14; 1Jn 3.21-22

Piŋkop dakon galaktok yolek bisit iyineŋ kaŋ, bisitnin nandaŋ nimdisak. ¹⁵ Bisitnin kisi nandaŋ nimisak yaŋ nandamaŋ kaŋ, yo nido bisit iyamaŋ uŋun abidok-damaŋ yaŋsi nandaneŋ.

¹⁶ †Amin kinda da paŋmuwukbi notni kinda kaŋak-wan wupni aripmi dima kimotjak da aripmon yokwi kinda asak kaŋ, bisit aŋ iban Piŋkop da egip egip imjak. Nak wupji dima kimotni da aripmon yokwi aŋ uŋun do yosot. Yokwi kinda tosok uŋun aŋek wupji wagil kimotdaŋ. Nak uŋun do bisit ani do dima yosot.

¹⁷ Anpak morap kilegi dima amaŋ uŋun kisi yokwi. Mani yokwi diwari uŋun da kimot dima aŋalon aŋ.

¹⁸ ††Nin nandamaŋ, Piŋkopmon da altaŋbi miŋat amin morap uŋun yokwi dima aŋ aŋ aŋ. Piŋkop dakon

† 5:16 Mt 12.31 †† 5:18 1Jn 3.9

Monji da paŋkutnosok, do Yokwi Ami da aripmi dima igayisak. ¹⁹ Nin nandamaŋ, nin Piŋkop dakon miŋat monjiyoni ekwamaŋ, mani amin diwari morap Yokwi Ami da kilani asak. ²⁰ Nin nandamaŋ, Piŋkop dakon Monji da abiŋ Piŋkop bamisi nandaŋ imneŋ do butnin paban pisagiŋamaŋ. Nin Piŋkop bamisi gat ae Monji Yesu Kristo gat gadat gadat agiŋamaŋ. Yesu Kristo uŋun Piŋkop bamisi, ae egip egip dagok dagogi mini dakon mibilisi.

²¹ Miŋat monjiyono, ji kokup kidat ‡ da kagiŋkon egipni.

‡ Kokup kidat uŋun Piŋkop yipmaŋek yo ninaŋ egip egipgokon yo madep yaŋ nandisal uŋun da kokup kidatgo asak.

2 Jon

But piso gen

Amin morapmi da Jon Yesu dakon panjetni unun da mani ankisibinek iyi do 'kila amin kinda' yan yanek papia on mandagit yan nandan. Papia on kokup kinda dakon panmuwukbi do mandagit. Unun panmuwukbi do tilak anek 'minjat kinda gat gwakni gat' yan yosok. (Gagi 4-5 do koki.) Unun minjat dakon peni dakon gwakni unun panmuwukbi ae kabi kinda do yosok. Unun da gagi 13 non gildatni tagi yipmanjan. On papia dakon gen madep ton unun Pinjkop dakon gen panjupbal anek top yon amin pindak kimagek amin do but dasi galak tan yomyom anpak an kimotni do yosok.

Nin Pinjkop gen tebaisi abidanek gen nwanjwari do pindak kimotnen

1 Nak panmuwukbi dakon kila amin da minjat gak gat ae gwakgo † gat do papia on mandan damisat. Pinjkop da gak iyi do manjigit. Nak asisi ji do but dasi galak tan damisat, ae nak gin dima, minjat amin morap gen bami nandan unun kisi da ji do but dasi galak tan daman. ² Gen bami ninon tosok, ae dagok dagogi mini tokdisak. Unun do anek but dasi galak tan damaman.

³ Gen bamikon ae but dasi galak tan yomyom an-pagon Pinjkop Dat ae Monji Yesu Kristo unun da gisam dabal nandan yawotni gat ae bupmini gat ae but yawotni gat da ji da egip egipmon tosok do bisit asat.

Butdasi galak tan yomyom dakon anpak anen

⁴ ††Dat da anenji do yagit unun da aripmon minjat gak dakon minjat monjiyo diwari da gen bami yolgan. Nak unun dakon gen nandanek but galak madepsi nandagim. ⁵ †Ae minjat, gen kinda yolni do nandisat unun yan: Nin kalon kalon amin do but dasi galak tan yomiŋ yomiŋ anen. Gen teban unun kalugi dima. Ji nandan gadat si wasanek awit bisapmon da unun gen teban kili abidawit da abidan anan oban. ⁶ Butdasi galak tan yomyom dakon mibilisi unun yan: Nin Pinjkop dakon gen tebani guramigek agipnen. Ji wasanek nandan gadat si awit bisapmon da gen teban

† Unudon 'minjat gak gat ae gwakgo gat' unun panmuwukbi kinda dakon tilak asak. †† 1:4 3Jn 3 ‡ 1:5 1Jn 2.7

kinda nandawit unun yan: but dasi galak tan yomyom dakon anpak anek agipni.

Kristo dakon gen tebaisi abidonen

⁷ ††Kosit kilegi yipman detni do panjewaljan amin morapmi miktimi miktimi akwan. Unun da Yesu Kristo aminsi dagagit yan dima nandan teban ton. Amin unuden unun top amin ae Kristo dakon uwalni. ⁸ Do pakyansi kan kimotni. Pi teban anek yo abidawit unun di yipman dekbam. Pakyansi kan kimotni kan, unun dakon tomni tagi timitdan. ⁹ Amin kinda Kristo dakon gen yipmanek gen nwanjwarikon kisak kan, Pinjkop unun amin gat dima egisak. Mani amin kinda Kristo dakon gen tebaisi abidosok amin unun Dat gat ae Monji gat unun aminon ekwamal. ¹⁰ Amin kinda da abin Kristo dakon gen bami dima dayinjetjak kan, unun amin gildat tagi yan dima iyini, ae yutjikon dima ankini. ¹¹ Amin kinda unuden amin gildat tagi yan iyisak kan, anjluganban pi yokwini kisi da amal.

Kila amin da kin pindat do nandagit

¹² Gen morapmi ton, mani papiakon mandak do dima nandisat. Abin dandabo gen yan nandat anen kan tagisi yan nandisat. Yan anen kan, nin dakon kisik kisik da madepsi tugosak.

¹³ Pego dakon gwakni Pinjkop da iyi do manjigit, unun da gildat tagi yan gayaŋ.

‡† 1:7 1Jn 4.1-3

3 Jon

But piso gen

2 Jonon mandagit unjudeŋ gin on papia mandagit amin da iyi do 'kila amin' kinda yaŋ yosok. Amin morapmi da Jon Yesu dakon paŋdet kinda da mandagit yaŋ nandaŋ.

Jon da papia on kila amin kinda mani Gaius unjun do mandagit. Gaius dakon man awigigit, nido Yesu yolyol amin diwari paŋpulugagit. Ae amin kinda mani Diotrepes unjun kaŋ kimotjak do iyigit, nido Diotrepes da Yesu dakon gen bin tagisi yogok amin yolban kiwit. (Gagi 9-10 do koki.)

Piŋkop dakon pi amin paŋpulugoneŋ

1 †Nak paŋmuwukbi dakon kila amin da notnosi Gaius gak do papia on mandaŋ gamisat. Nak asisi gak do but dasi galak taŋ gamisat.

² Not giman, wupgo tagisi tosok, unjudeŋ gin yo morap asal unjun abi tagisi noman toni, ae giptimgo yo kisi tagisi tosok yaŋ do bisit asat. ³ ††Paŋmuwukbi notnin di da abiŋ gak da gen bami abidaŋ kimagek egisal unjun dakon geni nayiŋba but galak madepsi nandagim. ⁴ Nak dakon miŋat monjiyono gen bami yolgaŋ dakon geni nandisat bisapmon kisik kisik diwari nandisat unjun yapmaŋek kisik kisik madepsi nandisat.

Gaius pi tagisi agit

⁵ Not giman, gak but dasi nandaŋek paŋmuwukbi not paŋpulugosol. Ae dima nandaŋ yomisal, mani yum pindagek paŋpulugosol, do gak pi tagisi kinda naŋ asal. ⁶ †Diwari da on paŋmuwukbi kabikon abiŋ gak da amin do but dasi galak taŋ yomisal unjun dakon geni yaŋba nandagiŋaŋ. Gepmaŋ degek kik do ani bisapmon Piŋkop da nandisak unjun da ariŋmon paŋpulugok abi. ⁷ ††Yesu dakon pi ak do nandaŋek kiŋ pi unjun aŋek Piŋkop dima nandaŋ imaŋ amin kabikon paŋpulugok di dima timikgaŋ. ⁸ Nin Piŋkop dakon pi amin unjudeŋ paŋpulugoneŋ kaŋ tagisi. Yaŋ aŋek kaŋdo nin unjun gat pi kalonji aŋek Piŋkop dakon gen bami jonjitenŋ.

† 1:1 Ya 19.29; Ro 16.23 †† 1:3 2Jn 4 ‡ 1:6 Tit 3.13 †† 1:7 1Ko 9.11-12

Diotrepes aŋpak yokwi agit

⁹ Nak gen diwari paŋmuwukbi do kili mandagim, mani Diotrepes unjun mibiltok amini egip do nandisak, do nin dakon gen dima nandisak. ¹⁰ Yaŋdo, opbeŋ kaŋ aŋpak asak unjun do yaŋkwok aberŋ. Unjun nin do yaŋba yok aŋek gen yokwi mibili mibili yosok. Ae Yesu dakon pi amin yutnikon dima paŋkisak. Ae unjun gin dima, paŋmuwukbi da pi amin iyi da yutnon paŋkik do aba yaŋsop aŋyomisak. Ae paŋmuwukbi kabi da waŋga egipni do yoldak.

Demitius aŋpak tagisi agit

¹¹ ††Not gimano Gaius, aŋpak yokwi dima yolek abi, aŋpak tagisi baŋ yolek abi. Amin kinda aŋpak tagi asak unjun Piŋkop dakon amin. Mani amin kinda aŋpak yokwi asak unjun Piŋkop dima kaŋbi. ¹² Amin kisi da Demitius dakon aŋpak tagisi unjun do yoŋ. Ae Piŋkop dakon gen bami unjuno kisi aŋpakni tagisi unjun da aŋteŋteŋ asak. Ninyo kisi aŋpakni tagisi unjun do yomaŋ. Disi nandaŋ, gen unjun bamisi yomaŋ.

Kila amin da Gaius kok do nandagit

¹³ †††Gen morapmi tonj, mani papiakon mandak do dima nandisat. ¹⁴ Abiŋ gandabo gen yaŋ nandat ander kaŋ, tagisi yaŋ nandisat. ¹⁵ But yawot gagon tosok. Notgoni idon ekwamaŋ unjun da gildat tagi yaŋ gayaŋ. Notnoni unjodon ekwaŋ amin kalonj kalonj manikon da gildat tagi yaŋ yoyiŋ yoyiŋ aki.

‡‡ 1:11 1Jn 3.6-10 ††† 1:13 2Jn 12

Jut

But piso gen

Gen on papiagwan toņ uņun 2 Pita kon gen toņ uņun yombem pali. Uņun Piņkop dakon miņat aminyo Gen Bin Tagisi dakon uwalni da gen yoņ uņun do mirak dimasi yopni do yosok. Papia da yaņ yosok, "Piņkop da miņat amin kabini nin nandaņ gadat kalonņi kongin atneņ do yosok. Ae amin kinda da nin da nandaņ gadat amaņ uņun kulabik aripmi dima asak." (Gagi 3 kon koki).

Jut da yoyiņdet toptopmi do pindak kimotni do yosok. Uņun da yaņ yoņ, Piņkop dakon nandaņ yawotni uņun madepsi do yokwi morap galak tokjikon tagi ani yaņ yoņ. Uņun topsi yoņ do kaņ kimotni do yosok. (Gagi 4 kon do koki.)

Ji nandaņ gadatji do kila aņek Gen Bin Tagisi dakon uwalni pabiņ yopni

1 †Nak Jut, nak Yesu Kristo dakon oman monjini, ae Jems dakon padige.

On papia uņun Piņkop da miņat aminyo yaņ damgut ji do mandisat. Piņkop Dat da but dasi galak taņ damisak, aņakwan Yesu Kristo da iyi kilasi tagisi asak.

² Piņkop da paņpulugaņban bupmi aņpak gat, ae but yawot aņpak gat, ae amin do but dasi galak taņ yomyom aņpak da egip egipjikon madepsi tosak do bisit asat.

Gen Bin Tagisi dakon uwal dakon gen

³ Notnonisi, mibiltok nak Piņkop da nin morap yokwikon baņ timit do aņek pi madepsi agit uņun do papia mandaņ dam do galagi madepsi nandat, mani abisok gen kinda mandakeņ yaņ nandisat uņun yaņ: ji nandaņ gadatji kilani tebaisi aņek uwalji dakon gen pabiņ yopni. Piņkop da nandaņ gadat kalonņi on miņat amini nin do nimgut, do amin kinda da yo nin da nandaņ gadamaņ uņun kulabik aripmi dimasi asak. ⁴ ††Nak gen uņun dayisat, nido Piņkop manji imañ amin di paņmuwukbigwan pasilikon da kili abin pigen. Uņun amin gen yokwisi yaņ yoņ, "Piņkop dakon nandaņ yawotni madepsi, do yumabi aņpak mibili mibili tagi aneņ." Uņun amin da Amin Tagi Yesu Kristo Kila Amin Madepnin kalonņi manji imañ, do kalipsigwan Piņkop gen papia da yagit uņun da aripmon uņuden amin pasildaņ.

⁵ ††Ji Amin Tagi da kalip yo agit uņun kili nandawit, mani butji pabo pisaņban uņun do sigin nandani do dayisat. Amin Tagi da kalip Israel amin uwal da kiron baņ timikban Isip yipmaņ kiwit. Aņek don nandaņ gadat dima awit amin uņun paņtasik agit. ⁶ ††Ae aņelo do nandani. Diwari uņun Piņkop da pi yomgut uņun ak do dima galak tawit, aņek kokupni yipmaņ dekgwit. Yaņ

awit do Amin Tagi da nap teban tebaisi uņun baņ paņteban agit, ae dam teban pilin tuksigwan yopgut da ekwaņ. Uņun Piņkop da kobogi do yo yokwisi yomdisak dakon bisap madep do jomjom aņek ekwaņ. ⁷ ††Ae Sodom kokup amin gat ae Gomora kokup amin gat ae kokup uņun da kapmatjok tawit uņun do nandani. Uņunyo kisi aņpak yokwisi awit. Wili miņatyo kisi da yumabi aņpak mibili mibili awit, do Piņkop da kindapmon soņban pasilgwit. Uņun da mama gen niyieņek yaņ nolisak, yokwi pakpak amin morap kindap kimot kimori mini uņungwan kobogi timitdaņ.

⁸ Ji dakon nandak nandak paņupbal ak do pi aņ amin uņunyo kisi yaņ gin aņpak yokwi aņ. Dipmin mibili mibili pindagek uņun da paņtagap aban yumabi aņpak aņek giptim timni paņupbal aba iņanisi aņ, ae Piņkop kwen wigik aņ imieņek aņelo tapmimi toņ uņun do yaņba yokwi tok aņ. ⁹ †††Maikel uņun aņelo morap dakon mibiltok amini, mani uņun yaņ dima agit. Maikel gat Sunduk gat namn da Moses dakon giptim abidosak yaņ do gen emat agimal bisapmon, Maikel Sunduk do yaņba yokwi tok aņ imieņek gen yaņ imdo si pasalgit. Yaņ gin yagit, "Amin Tagi da iyi gen tebaisi gayisak dosi nandisat." ¹⁰ †††Mani uņun amin yo morap mibili dima nandaņ pison uņun do yaņba yokwi tok aņ. Uņun bit kilapyo buri mini yombem da giptim dakon galaktok yolgaņ. Uņun aņpakni da obisi paņupbal aņ. ¹¹ ††Awa, kaņ kimotni. Uņun Ken dakon aņpak aņ. Uņun Balam da agit uņuden moneņ timit do tek kindap aņ. Uņun Kora da agit uņuden Piņkop kwen wigik aņ imañ, do wagil pasildaņ.

¹² †††Ji but kalon aņek jap noknok bisap madepmon yikgaņ bisapmon uņun amin ji da binapmon yikgaņ uņun imal kwakwagikon garak aņ uņun yombem. Mani uņun ji gat yigek jap nok do mayagi dima nandaņ. Uņun amin iyi bangin paņpulugok dogin nandaņ. Uņun gikwem sikak dima yopba maņakwa mirim da pisonba dukwan dukwan kwaņ uņun yombem. Uņun

† 1:1 Mt 13.55 †† 1:4 Gal 2.4; 2Pi 2.1 † 1:5 TP 12.51; IDT 14.29-30 †† 1:6 2Pi 2.4

‡ 1:7 WW 19.1-25; 2Pi 2.6,10 ††† 1:9 Dan 10.13,21; 12.1; Sek 3.2; 2Pi 2.11; PA 12.7 ††† 1:10 2Pi 2.12 § 1:11 WW 4.7-8; IDT 16.1-35; 2Pi 2.15; 1Jn 3.12 §† 1:12 2Pi 2.13,17

kindap bami toktok bisapmon bami dima pokgon, ae geli walimbil pilikbi, do kosit bamot kimakgit. ¹³ Uñun amin tap madepsi tamalikgan uñun yombem. Yokwini dakon mayagi tarak ae sibat sibat da yan ilenikon noman ton. Uñun kundukon gik kositni ban dima yolek akwan uñun yombem. Do Pinjkop da kokup pilin tuk dakon pilin tugisi kili anjoman an yomgut, uñudon kin toktok teban egi wigikdan.

¹⁴ †Enok uñun Adam dakon babiknikon da altanban kosiri 7 agit. Uñun da uñun amin yokwi do kombi gen yanek yan yagit, “Koni, Amin Tagi telagi anjloni tausen morapmi gat apdisak. ¹⁵ Abinek minjat amin morap gen pikon yopdisak. Anek anpak yokwi awit ae gen yokwisi yan imgwit dakon kobogi yomdisak.” ¹⁶ Uñun amin yo morap noman tan yoman uñun do nandaba yokwi tok anek gen morapmi yon. Uñun iyi dakon butni dakon galaktok yokwi uñun yol do galak ton. Uñun gen pap yanek giptim pawigik anek iyi dakon man pawikwan. Anek minjat aminyo uñun panpulugoni do pangalak an.

Nandan gadatji yipba uñun da butji panjeban asak

¹⁷ Mani notnonisi, yo don altokdan uñun do aesi nandani, uñun Amin Taginin Yesu Kristo dakon yabekbini da kili yan tenjengan damgwit. ¹⁸ ††Uñun da yan dayiwit, “Mibi gildaron jigilak gen yogok amin noman tokdan. Anek Pinjkop manji iminek iyi dakon galaktok yokwi yoldan.” ¹⁹ Uñun amin da panmuwukbi panwasan. Uñun miktim dakon galaktok banjin yolgan. Telagi Wup uñun aminon dima egisak.

† 1:14 WW 5.18,21-24 †† 1:18 2Pi 3.3

²⁰ †Mani notnonisi, ji bisapmi bisapmi nandan gadatji Pinjkop da iyi ji do damgut uñun yipba uñun da butji panjeban asak. Ae Telagi Wup da tapmimon bisit ani. ²¹ Pinjkop da ji do but dasi galak tan damisak, do uñun da kapmatjok egek bisapmi bisapmi Amin Taginin Yesu Kristo do jomjom anakwa bupmini nomansi anjalon anakwan egip egip teban abidoni. ²² Nandan gadatni dima teban tanbi amin do bupmi nandan yomni. ²³ ††Ae amin diwari kindapmon ekwan, do ji tepmisi yokwikon ban timitni. Ae diwari do bupmi anpak an yomni bisapmon, yokwikon gepni yan do kan kimagek pasol pasol gat kisi ani. Uñun but kalip dakon anpak yolek garak gin awit. Ji yo morap Pinjkop da dabilon garagi tagi uñun da dubagikon egipni.

Nin Pinjkop dakon man awiginen

²⁴ Kili nak Pinjkop anjgisat. Tapmimni madepsi, do kilasi anakwan aripmi dima mokdan. Uñun da timik panji depban iyi gat tilimnikon egek gulusunji mini ae kisik kisik madepsi tan damdisak. ²⁵ ††Uñun kalon dagin Pinjkop egisak. Anek Yesu Kristo Amin Taginin da pi agit uñun do anek nin yokwikon ban timikgit. Do mani awiginen. Uñun Kila Amin Madep egisak, ae tapmim madepni tan imisak, ae yo morap dakon busunji egisak. Wasok wasogikon yan egipgut, ae abisok kisi yan gin egisak, ae don bisap morap kisi yan gin egipdisak teban. Uñun asi.

‡ 1:20 Kol 2.7 †† 1:23 Sek 3.2; PA 3.4 †† 1:25 Ro 16.27; 2Pi 3.18

Panjalon Abi

But piso gen

On papia Jon da mandagit. Uñun Jon dagin Gen Bin Tagisi gat ae 1 Jon, 2 Jon, ae 3 Jon kisi mandagit.

On papia uñun amin da Yesu yolyol amin madepsi panjupbal awit bisapmon Jon da mandagit. Yo yokwisi an yomgwit, nido Yesu yolyol amin uñun Yesu Kristo do Amin Taginin yanji nandañ gadañ imgwit. On papia da Yesu yolyol amin dakon nandañ gadatni panjeban anjakwan jigí madep uñun da dima pabiñ yopjak yan do yosok.

On papia da yo don noman tokdañ uñun do tilak gen morapmi yosok. Yesu yolyol amin uñun bisapmon egipgwit uñun da tilak gen nandañ pisawit, mani nandañ gadatni mini amin dima nandawit. Tilak gen uñun dakon mibili uñun yan: Yesu Kristo uñun Amin Tagi, ae uñun da kisiron da Piñkop da uwalni kisi morap pabiñ yopdisak, anjek Sunduk yo kisi abiñ yipdisak. Anjek Yesu pini an mudosak bisapmon Piñkop da miñat aminyo tebaisi agek nandañ gadatni dima yipman dekgwit amin do tomni yomdisak. Anjakwan Piñkop gat egek ae sanjenek jigí dima pakdañ, nido Piñkop da yo morap aeni panjaluk an mudokdisak.

Yesu Kristo da panjmuwukbi 7 kabi do gen yipgut

(Kilapmi 1-3)

1 †Gen on pasili tawit, bañ Yesu Kristo da panjalon agit. Yesu da oman monjini yolisak do Piñkop da imgut. Yo uñun tepmisi altokdañ. Yesu da aneloni yabekban abiñ pi monjini nak Jonon gen on nayigit. Nak da pi monjini diwari yoliken yanon da nayigit. ² Yo morap noligit uñun bamisi pindakgim. Piñkop dakon gen ae Yesu Kristo dakon gen uñun bamisi.

³ †Piñkop yo morap noman toni do yagit uñun dakon bisap kwan tosok, do amin kinda da on kombi gen panjmuwukbi do manjiñ yomjak kan, uñun kisik kisik tagi asak. Ae gen on mandabi uñun nandañek guramitni amin, uñunyo kisi kisik kisik ani.

Jon da panjmuwukbi 7 kabi do gen mandagit

⁴ †Nak Jon da panjmuwukbi 7 kabi Esia Provinskon ekwan ji do gen on mandisat. Piñkop abisok egisak, ae kalipsigwan egipgut, ae don egipdisak uñun da nandañ yawok damañakwan butji yawori tosak. Ae wup 7 kabi Piñkop dakon kila amin madep yityit tamo da inamon ekwan uñunyo kisi da nandañ yawok damañakwan butji yawori tosak. ⁵ †Yesu Kristo, Piñkop dakon gen bamisi yan tenjenok amin, uñun kimoron da mibiltan pidagit. Ae uñun kila amin madep morap miktimon ekwan uñun dakon Amin Tagini. Uñun kisi da but yawot nandañ damañakwan butji yawori tosak.

Yesu da nin but dasi galak tan nimisak, ae iyi dakon yawi da yokwinin wiririk mudagit. ⁶ †Yan anjek nin uñun gat amin kila anej do manjiñ nipgut, ae iyi dakon Piñkop ae Datni uñun dakon oman anej do mukwa sogok amini egipnen do manjiñ nipgut. Bisap

mudok mudogi mini Yesu Kristo dakon tilimni ae tapmim madepni tan imdisak. Uñun asi.

⁷ ††Koni. Uñun gikwem gat kisi apdisak. Abiñakwan amin morap kisi da dabil da kokdañ. Amin morap Yesu sugawit uñun kisi da kokdañ. Anakwa amin morap miktimon ekwan kisi da uñun do nandañek kunam bupmiyo madepsi akdañ. Asi, yo morap uñun altan mudokdañ. Uñun asi.

⁸ ††Amin Tagi Piñkop Tapmim Ami, abisok egisak, ae kalipsigwan egipgut, ae don apdisak, uñun da yan yosok, "Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat."

Jon da Kristo kagit

⁹ Nak Jon, ji dakon notji. Nin Yesu dakon amin kabi, ae Piñkop da Amin Kila Asak uñun da kagagwan kalonji ekwaman, do but yaworon da jigí ae tepmiyo kalonji paman. Panjek kisin da dima alek tanek tebai akgam. Nak Piñkop dakon gen yan tenjenanek, "Nak Yesu nandañ gadañ imisat" yan yagim, do anjek nak abidan tap binap miktimon tim Patmos unudon nepgwit da egisat. ¹⁰ Amin Tagi dakon gildatni Sondakon, Telagi Wup da butnokon pigí madepsi tugagit. Anjakwan manjinokon nandañapbo amin kinda gen madepsi yan tidanek kwen da yan yagit. ¹¹ Uñun amin da yan yagit, "Yo morap pindakdal uñun papiakon mandañ yopbi panjmuwukbi 7 kabi do kini. Mandañ yopbi panjmuwukbi Epesas kokup papmon ekwan, ae Smena, ae Pegamum, ae Taitaira, ae Sadis, ae Piladelpia ae Lao-disia do kini."

¹² Yanban nak gen nayigit amin uñun kok do tobigim. Tobilek tenjenan tamo gol bañ wasanbi 7 kabi pindakgim.

¹³ †Uñun da binapmon

† 1:1 PA 22.6 †† 1:3 PA 22.7,10 ‡ 1:4 TP 3.14-15; PA 3.1; 4.5
†† 1:5 Kap 89.27; Kol 1.18 †† 1:6 1Pi 2.9; PA 5.10; 20.6

††† 1:7 Dan 7.13; Sek 12.10; Mt 24.30; Jn 19.34-37; 1Tes 4.17
††† 1:8 PA 21.6; 22.13 § 1:13 Dan 7.13; 10.5

“amin dakon monji yombem kinda” akban kagim. Unjun imal dubakni paban pigi kandapni kisi witjigit. Anjek nap kinda gol banj wasanbi nanj pibirikon anjwasinek wamgut. ¹⁴ Busunji ae busunj dangwani unjun kwakwagisi, sipsip dakon dangwan ae gik sitnanj yombem. Ae dabilni kindap tebaisi sosonj unjun yombem. ¹⁵ Kandapni unjun tenjenjisi ain kinda mani bras kindapmon sosonj unjun yombem. Ae tekni nandagim unjun pakbi madepsi pokgonj unjun dakon wiwik yombem. ¹⁶ †Kisiri amin tet da gik 7 kabi timikgit. Ae emat agak siba geni teri teri ae geni tepmisi unjun gen kaganigwan da pawinj tagit. Gildat da tebaisi wisisak unjudej tomno dabilni madepsi tenjenjagit.

¹⁷ †Nak unjun kanjek kandapnikon manj pagek amin kimakbi da yanj pakgim. Pagapbo kisitni amin tet da kwenokon witjinej yanj yagit, “Dima pasolgi. Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat. ¹⁸ Nak Egip Egip Egisat Amin. Nak kimagim, mani koki, nak egip egip dagok dagogi mini egi anjanj kisat. Kimot dakon yoma witdal, ae amin kili kimagwit unjun dakon kokup dakon yoma witdal kisitnokon tonj. ¹⁹ Do gak yo pindakdal unjun dakon geni mandaki. Yo abisok tonj, ae yo don noman tokdanj, unjun do mandaki. ²⁰ Gik 7 kabi kisitno amin tet do tanja pindal, ae tenjenj tamo gol banj wasanbi 7 kabi yanj pindal, unjun dakon mibili pasili tosok. Mibili unjun yanj: gik 7 kabi unjun panjmuwukbi 7 kabi dakon anjeloni. Anjakwa tenjenj tamo 7 kabi unjun panjmuwukbi 7 kabi.”

Epesas panjmuwukbi do gen yipgut

2 †Unjun da sanjenek yanj yagit, “Gak panjmuwukbi Epesas kokup papmon ekwanj unjun dakon anjeloni do gen yanj mandaki: Nak gik 7 kabi kisitno amin tet da timigek tenjenj tamo gol banj wasanbi 7 kabi da binapmon agisat. Agek gen on yipbo gagon obisak. ² †Anjak asal ae pi teban asal unjun kili nandanj mudagim. Gak tebaisi agek amin anjakni yokwi do dima galak tanj yomisal. Diwari da yanj gayiwit, ‘Ninyo kisi yabekbi’, mani unjun yabekbi dima yanj unjun gaga kili geni kokwinigek top amin yanj pindakgil. ³ Amin da gandaba mano abidosol do yo yokwisi anjgamanj. Mani tebaisi agek jigj unjun imegek kurraktok dima asal.

⁴ Mani nak gak gat gen tonj. Nandanj gadat kaluk agil bisapmon nak do but dasi galak tanj namgul, mani abisok yanj dima asal. ⁵ ††Kalip tagisi egipgul do nandaki. Gak kili mal. Do anjak kalip agil unjun do aego nandanj but tobil anjek anjak kalip agil unjudej abi. Yanj dima abi kanj, abinj lamgo unjun si gwayekej. ⁶ Mani anjakgo tagisi kinda unjun yanj: Nikolas dakon amin kabi dakon anjak do nandaba yokwi tok asal. Nagayo kisi unjun amin dakon anjak do nandako yokwi tosok.

⁷ ††Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panjmuwukbi do gen yosok unjun pakyansj nandani. Amin kinda emaron teban tosak kanj, nak da yanj dangaj iminjapbo egip egip kindap walon jap panj nosak. Kindap unjun Paradais kon Pinjkop da pigaga tosok.”

Smena panjmuwukbi do gen yipgut

⁸ Unjun da sanjenek yanj yagit, “Gak panjmuwukbi Smena ekwanj unjun dakon anjeloni do gen yanj mandaki:

Nak wasok wasoksi ae mibisi egisat. Nak kimagim da aeno kalugi egisat. Gen on yipbo gagon obisak.

⁹ †Gagon jigj ae tepmiyo morapmi noman tanj gamanj, ae yogo minisi da egisal, unjun nandanj gamisat. Mani yogo morapmisi. Amin diwari da gen yokwi yanj gamanj unjun nandisat. Unjun amin da iyi do nin Juda amin yanj yonj, mani unjun Juda amin dima, unjun Sunduk dakon amin kabi. ¹⁰ ††Donjok tepmi pakdisal. Mani unjun do pasol pasol dima abi. Ji panjkewal do Sunduk da ji da binapmon amin diwari banj dam tebanon yopdisak. Yanj aban jigj ae tepmiyo gildat 10 da aripmon pakdanj. Dikba kimotni do yoni kanj, tebaisi agek nandanj gadatji dima witdal kisak. Anjakwa egip egip dakon pelit tilimi tonj daberj.

¹¹ ††Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panjmuwukbi do gen yosok unjun pakyansj nandani. Amin kinda emaron teban tosak kanj, unjun amin kimot da ae kinda gat aripmi dima anjupbal asak.”

Pegamum panjmuwukbi do gen yipgut

¹² Unjun da gen sanjenek yagit, “Gak panjmuwukbi Pegamum kokup papmon ekwanj unjun dakon anjeloni do gen yanj mandaki:

Nak emat agak siba geni teri teri ae geni tepmisi unjun abidosot. Gen on yipbo gagon obisak. ¹³ Kokup egisal unjodon Sunduk dakon kila amin madep yityit tamoni unjodon tosok unjun nandisat. Mani nak dakon man abidanj kimokdol. Antipas, nak dakon gen dakon yanj tenjenjok amin tagisi kinda, unjun Sunduk da egisak kokupmon anjakba kimagit. Yanj anjakwa gak unjun bisapmon nak do wasip dima yagit.

¹⁴ ††Mani nak gak gat gen tonj. Gagon amin di da Balam dakon anjak abidanj kimokgonj. Balam dakon anjak unjun yanj. Kalip Balam da Balak Israel amin panjkewal dakon mibili iyinj dekgit. Iyinj dekban Balak da Israel amin panjkewalban yokwi anjek kokup kidat do bit kilapyo mukwa sowit unjun nawit. Ae yumabi kisi awit.

¹⁵ Unjudej gin amin di gagon ekwanj unjun Nikolas dakon amin kabi dakon geni guramigjanj. ¹⁶ Gak but tobil abi. Yanj dima abi kanj, nak kili unjunjok gagon obinjek gen kaganokon emat agak siba tosok unjun nanj unjun aminon emat akdisat.

† 1:14 Esi 43.2; Dan 7.9; 10.6; PA 2.18; 19.12 †† 1:16 Ibr 4.12; PA 2.12; 19.15 ‡ 1:17 Ais 44.6; 48.12; PA 2.8; 22.13 †† 2:1 PA 1.16 †† 2:2 1Jn 4.1 ††† 2:5 PA 3.3

††† 2:7 WW 2.9; PA 22.2, 19§ 2:9 2Ko 11.14-15; PA 3.9 §† 2:10 2Ti 4.8; Jem 1.12 §†† 2:11 PA 20.14; 21.8 §† 2:14 IDT 22.1-25.2; 31.16; 2Pi 2.15

¹⁷ †Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panjmuwukbi do gen yosok unun pakyansu nandani. Amin kinda emaron teban tosak karj, nak da mana di abisok pasili tonj unun ibenj. Ae tip kwakwagi kinda ibenj. Unun tipmon man kalugi kinda mandabi da tosak. Unun man amin kinda da dima nandisak. Amin tip abidosak unun amin dagin nandakdisak.”

Taitaira panjmuwukbi do gen yipgut

¹⁸ ††Unun da gen sanjenek yagit, “Gak panjmuwukbi Taitaira kokup papmon ekwan unun dakon anjelo do gen yanj mandaki:

Nak Pinjkop dakon Monji. Dabilno unun kindap tepmisi sosok unun yombem, ae kandapno tenjenosok unun ain kinda mani bras sugarba kwakwagisi an unun yombem. Gen on yipbo gagon obisak. ¹⁹ Anpak morap asal unun nandanj mudosot. Gak amin do but dasi galak tanj yomisal, ae nak nandanj gadanj namisal, ae amin diwari panpulugok do pi asal. Nak nandisat, pi mibiltok agil unun yapmanjek abisok pi madepsi asal.

²⁰ †Mani nak gak gat gen tonj. Gak Jesebel yipbi gak gat ekwamal. Minjat unun da nak kombi amin kinda yanj yosok, mani pi monjino top panjekwalek yumabi anpak, ae jap kokup kidat do paret abi unun noni do yoyinj dekdak. ²¹ But tobil asak do nandanjek bik-bik imisat. Mani but tobil anjek yumabi anpakni yipmanj det do dima nandisak. ²² Do unun minjat sot kinda ibo tepmi madepsi pakdisak. Ae amin morap unun minjat gat yumabi awit but tobil anjek unun minjat dakon anpakni dima yipmanj mudoni karj, ununyo kisi jigi ae tepmiyo madepsi yomdisat.

²³ ††Ae monji gwayoni kisi dapbo kimotni. Yanj anapbo panjmuwukbi kisi morap da nak da amin but ae nandak nandakyo pindagek ji kalonj kalonj anpak ani da aripmon tomni damdisat yanj nandanj namdanj.

²⁴ Mani panjmuwukbi diwari Taitaira ekwan ji minjat unun dakon gen dima yolganj, ae ‘Sunduk dakon geni pasili’ yanj yonj, unun dakon mibili nandak do pini dima awit. Yanj dayisat, jigi kinda gat dima dabenj. ²⁵ ††Mani yo morap timikganj unun tebaisi timigakwa wigi nak da opbenj dakon bisap asak.

²⁶ †††Emaron teban tanjek geno guramigakwan wigi bisap madep apjak amin unun yanj mudanj ibo miktim morap kila akdisak.

²⁷ ‘Kila amin pini tapmimi tonjsi anjek ain win kirinj nanj uwalni pudanj moninj moninj akdisak, amin da miktim kwoba pudanj moninj moninj anj unun da tilagon akdisak.’

Datno da yanj mudanj namgut, unun da tilak unun amin do yanj mudanj ibenj. ²⁸ †††Ae wisawisa do gik wisak unun kisi ibenj. ²⁹ Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panjmuwukbi do gen yosok unun pakyansu nandani.”

Sadis panjmuwukbi do gen yipgut

³ §Unun da sanjenek yanj yagit, “Gak panjmuwukbi Sadis kokup papmon ekwan unun dakon anjloni do gen yanj mandaki:

Nak Pinjkop dakon wup 7 kabi timikdat, ae gik 7 kabi kisi timikdat. Gen on yipbo gagon obisak. Anpak morap asal unun kisi nandanj mudosot. Amin da gak do yanj yonj, ‘Sadis panjmuwukbi kabi unun egip egipmi tonjsi.’ Mani kili kimakgil. ² Dipmingo yopbi kit! Anpakgo diwari dima kimakgwit unun panjteban abi. Nido anpakgo kinda Pinjkopno da dabilon kilegisi yanj kinda dimasi kat. ³ §†Gen bami kalip nandanjek abidagil, unun do aego nandabi. Nandanjek guramigek but tobil abi. Dipmin dima yipbi kisak karj, kabo noknok da tilagon apdisat. Abinapbo gagon opdisat dakon bisap dima nandakdisal.

⁴ §††Mani amin kabisok kinda Sadis ekwan unun imalni dakon kila anjek garak dima awit. Unun amin kabi dakon anpakni kilegisi, do imal kwakwagi paba nak gat tagi agipnenj.

⁵ §†Amin kinda emaron teban tosak karj, unun do kisi imal kwakwagi panj ibenj. Ae egip egip papiakon mani dima wiririkgenj. Datno da inamon ae anjloni da inamon mani yanj tenjenokerj. ⁶ Amin mirakni tonj da Telagi Wup da panjmuwukbi do gen yosok unun pakyansu nandani.”

Piladelpia panjmuwukbi do gen yipgut

⁷ §††Unun da sanjenek yanj yagit, “Gak panjmuwukbi Piladelpia kokup papmon ekwan dakon anjloni do gen yanj mandaki:

Nak telagisi, ae anpak bamisi dakon ami. Nak da Dewit dakon yoma witdal abidosot. Nak da yoma witdaldat, amin kinda da aripmi dima sop sopmi. Ae nak da yoma sopmanjat, amin kinda da aripmi dima witdali.

Gen on yipbo gagon obisak. ⁸ §†Anpak morap asal unun kili nandanj mudagim. Koki! Injamgokon yoma kinda witdalbo pisolok. Ae amin kinda da aripmi dima sopjak. Nak nandisat, tapmingo madep dima, mani nak dakon gen guramigek nak dakon man do wasip dima yagit. ⁹ §†Sunduk dakon amin kabi unun da iyi do nin Juda amin yanj yonj, mani unun Pinjkop dakon amin dima, unun top amin. Nak da unun amin yabekgo abinj gak da kandap mibilon njwakbenj anjek nak da ji but dasi galak tanj damisat yansu nandani. ¹⁰ §††Nak dakon gen guramigek jigi altanj gamgwit bisapmon butgo yawori tanjakwan tebaisi akgil. Yanj agil do jigi madep miktimi miktimi amin panjekwal do noman tokdisak bisapmon kilago anapbo jigi unun dima altanj gamjak. ¹¹ Gagon tepmisi apdisat. Yo abidosol unun tebaisi abidoki. Amin kinda da tomnigo unun di gwayenban.

¹² §††Amin kinda emaron teban tosak karj, nak da gwak yanj moko agek Pinjkopno dakon telagi yut

† 2:17 TP 16.4,14-15,33-34; Ais 62.2; Jn 6.48-50 †† 2:18 PA 1.14-15 ‡ 2:20 1KA 16.31; 2KA 9.22 †† 2:23 Kap 7.9; Jer 17.10; PA 20.12-13 †† 2:25 PA 3.11 ††† 2:26 Kap 2.8-9 ††† 2:28 PA 22.16

§ 3:1 PA 1.4,16 §† 3:3 Mt 24.43-44; 1Tes 5.2; PA 2.5; 16.15 §†† 3:4 Jut 23 §† 3:5 TP 32.32-33; Mt 10.32; Lk 12.8 §†† 3:7 Ais 22.22 §† 3:8 1Ko 16.9 §† 3:9 Ais 45.14; 49.23; 60.14; PA 2.9 §†† 3:10 Lk 21.19; 2Ti 2.12 §†† 3:12 Ais 62.2; 65.15; PA 14.1; 21.2

anġteban asak. Anek Piŋkop dakon yut yipmanġek aeni wanġa dima piġisak. Uŋun aminon Piŋkopno dakon man, ae Piŋkopno dakon kokup pap dakon man mandakenġ. Kokup pap uŋun Jerusalem kaluġi, uŋun Kwen Kokup yipmanġek Piŋkopnokon da pikdisak. Ae naga dakon mano kaluġi kisi uŋun aminon mandakdisat. ¹³ Amin mirakni toŋ da Telagi Wup da paŋmuwukbi do gen yosok uŋun pakyansġi nandani.”

Laodisia paŋmuwukbi do gen yipgut

¹⁴ Uŋun da sanġbenġek yaŋ yaġit, “Gak paŋmuwukbi Laodisia kokup papmon ekwanġ uŋun dakon anġloni do gen yaŋ mandaki: Nak Piŋkop dakon geni gat ae yaŋ teban tok geni gat do gen uŋun asisi yaŋ yogok amin. Nak Piŋkop dakon gen bamisi yaŋ tenġenok amin. Bisapmi bisapmi geni bamisi ġin yaŋ tenġenosot. Piŋkop da yo morap wasaġit dakon mibilisi nak da gen on yipbo gagon obisak. ¹⁵ †Anġpak morap asal uŋun kisi nandanġ mudosot. Nak nandisat, gak mirimi dima, ae tedepmi dima. Gak da mirimi bo ae tedepmi egipbi do nandisat. ¹⁶ Mani dima. Gak tedepmi yaŋġok egisal. Gak tedepmi dima ae mirimisi yo dima. Yaŋ do anġek gen kaganokon da gak wanditdisat. ¹⁷ ††Gak ‘Moneġno morapmi ae yo kabino morapmi toŋ. Yo kinda do wadak wadak dima asat’ yaŋ yosol. Mani dima. Amin da bupmisi nandanġ gamni da tilagon yokwisi egisal. Gak yogo minisi da egisal, ae dabilgo mini, ae molanġ molanġ aġisal. Anek gaga dima nandabi pisosok. ¹⁸ †Yaŋ do anġek nawa gen on gamisat. Nak dakon golno kindapmon sorġba gwalġiġi minisi anġ uŋun gol baŋ yubi kaŋ, monenġo morapmisi taŋ gamdanġ. Ae ġiptimġo wam do imal kwakwagi baŋ yubi kaŋ, amin da ganda ba molanġ dima aġipbi, ae mayagiġo mini. Ae dabil marasin di yumaŋek dabilġokon yopbi kaŋ, taġisi siŋtokdisal. ¹⁹ ††But dasi galak taŋ yomisat amin uŋun tebai yoyiŋek anġpakni paŋkilek ani do ġiġi yomisat. Do anġpakgo paŋkilek ak do pi tebai anġek but tobi abi.

²⁰ ††Nandaki! Nak yomakon agek yoma domon tidanġek yaŋ yosot: Nak yutnon taġi wikenġ? Amin kinda tekno nandanġek yoma witdalġak kaŋ, nak wigiko uŋun gat egek jap nondenġ.

²¹ Amin kinda emaron teban tosak kaŋ, uŋun amin do yaŋ dagaŋ ibo kila amin madep yityit tamonokon nak gat kisi yitdenġ. Kalip nak da emaron teban taŋek Datno gat kisi kila amin madep yityit tamonikon yikġim uŋudenġ yitdenġ. ²² Amin mirakni toŋ da Telagi Wup da paŋmuwukbi do gen yosok uŋun pakyansġi nandani.”

Sipsip Moniġ da Kwen Kokupmon Papia Kinda Witdalakwan Miktim Aminon Yo Yokwisi Noman Tokdanġ

(Kilapmi 4–11)

Kwen Kokupmon Piŋkop gawak imanġ

4 ††Uŋun da kwenon aeno kaŋapbo Kwen Kokupmon yoma kinda witdal kigit da taŋban kagiġm. Kaŋapbo amin uŋun kalip nak do kwenġ da yaŋ teba isi yaŋ tidanġek yaŋ namgut uŋun da yaŋ yaġit, “Idon wiŋaki yo morap don altokdanġ goliko.” ² ††Nayinġban uŋudon ġin Telagi Wup da butnokon piġi madepsi tu-gagiġ. Anġakwan Kwen Kokup kila amin madep yityit tamo kinda taŋban kagiġm. Uŋun tamokon amin kinda yikban kagiġm. ³ †Uŋun amin tip jaspas ae tip gami konilian da yaŋ tenġenagiġ. Kilap baŋ kinda da kila amin madep yityit tamo uŋun anġwasigiġ. Kilap baŋ kildani uŋun tip kalikaligi emeral yaŋ. ⁴ †Kila amin madep yityit tamo 24 kabi da kila amin madep yityit tamo uŋun anġwasinġek taŋba pindakġim. Uŋun tamokon kila amin 24 kabi da yikġwit. ⁵ ††Uŋun kila amin imalni kwakwagi baŋ pawit, ae busunġikon pelit kildani toŋ gol baŋ wasanġbi baŋ pawit. ⁵ ††Kila amin madep yityit tamokon da mal dakon tenġenġi da yamġwit. Anġakwa nandanġapbo wuwik madepsi noman taŋakwa kiririnġ agiġ. Kila amin madep yityit tamo noman da kalinġ 7 kabi sowit. Kalinġ uŋun Piŋkop dakon wupni 7 kabi. ⁶ ††Kila amin madep yityit tamo noman da yo kinda taġit, uŋun tap idap daman glas baŋ wasanġbi yombem, ae wagil kwakwagiġsi.

Yo 4 kabi egip egipmi toŋ uŋun kila amin madep yityit tamo dakon ilenġi 4 kabikon aġġwit. Yo 4 kabi uŋun burikon ae manġikon kisi dabil morapmi da ġiptimi kisi ilimikġwit. ⁷ Yo egip egipmi toŋ kinda uŋun laion yombem. Ae kinda uŋun bulmakau wili yombem. Ae kinda uŋun siŋġinġ madep kwen ageġisak yombem. ⁸ †Yo 4 kabi egip egipmi toŋ kalonġ kalonġ uŋun kisi piri 6 kabi taŋ yomiŋ yomiŋ awit. Anġakwa ġiptimi kalonġ dabil morapmi da ilimikġwit. Ae piri da mibilġwan kisi tawit. ġildari ae kalbi kisi ak nandari mini yaŋ yonġ, “Telagi, telagi, telagi.

Amin Taġi Piŋkop Tapmim Ami kalipsi egipgut, ae abisok egisak, ae don apdisak, uŋun telagiġi” yaŋ yonġ.

⁹ Yo egip egipmi toŋ kabi uŋun da Amin uŋun kila amin madep yityit tamonikon yikdak ae egip egip dagok dagogi mini egisak uŋun do kisik kisik madepsi anġek mani awiġek ya yaŋ iyanġ. Bisapmi bisapmi yo 4

††† 4:1 PA 1.1,10 ††† 4:2 Ais 6.1 § 4:3 Esi 1.28 †† 4:4 PA 3.18 ††† Uŋun kila amin uŋun anġelo man madepni toŋ kabi kinda do yosok. †† 4:5 Esi 1.13; Sek 4.2; PA 1.4; 8.5; 11.19; 16.18 ††† 4:6 Esi 1.5-10,22; 10.14 †† 4:8 Ais 6.2-3; Esi 1.18; 10.12

† 3:15 Ro 12.11 †† 3:17 Lk 12.21; 1Ko 4.8 † 3:18 Ais 55.1 †† 3:19 1Ko 11.32; Ibr 12.6; PA 2.5 †† 3:20 Jn 14.23

kabi egip egipmi tonj unun yan anakwa ¹⁰ †kila amin 24 kabi da Amin unun kila amin madep yityit tamokon yikdak unun da buron manj pokgonj. Manj pagek egip egip dagok dagogi mini egisak Amin unun gawak iman. Ae pelitni kildani tonj gol banj wasanji unun kila amin madep yityit tamo tosok unjudon noman ilik yop-manek kap yan yonj,

¹¹ "Amin Tagi Pinjkopnin,
gak da yo morap galaktokgokon wasagil da abisok tonj.

Yan agil do minjat amin morap kisi da gak do kisik kisik madepsi anek mango awigini,
ae tapmimgo madepsi da yongamgwan pinji egipni kan tagisi."

Jon da papia kinda kili sogwit kagit

⁵ ††Amin unun kila amin madep yityit tamokon yikgit unun kisitni amin tet do papia gironjikbi kin-da tanban kagim. Papia unun teri teri kildani tonj, ae kendol pakbi banj kosiri 7 kabi anteban abi.

² Ae anjelo tapmimi tonji kinda kanapbo gen papmon da yan tidanek yan yagit, "Namin amin kilegisi kinda dasi kendol pakbi banj panjeban abi pakdegek papia tagi witaljak?" ³ Mani amin Kwen Kokup ekwan, bo ae miktimon ekwan, bo ae miktim da mibiligwan ekwan kinda da papia unun aripmi dima witaljak bo ae aripmi dima kosak. ⁴ Nak papia unun amin kinda da aripmi dimasi witaljak bo ae kosak yan kanek kunam madepsi sanbek sanbek morapmi takgim. ⁵ †Yan anapbo kila amin kabikon da kila amin kinda da yan nayigit, "Gak kunam dima takgi. Koki! On Laion Juda amin kabikon altagit, unun Dewit dakon babinikon gugi unun da don noman tan wigit. On Laion emaron teban tagit. Yan agit do unun da papia kendol pakbi banj kosiri 7 kabi panjeban abi unun pakdegek tagi witaljak."

Jon da Sipsip Monij kagit

⁶ ††Yan nayinjakwan Sipsip Monij kinda akban kagim. Unun paret ak do si anakba kimakgit yombem. Unun kila amin madep yityit tamo da binapmon agakwan yo 4 kabi egip egipmi tonj gat ae kila amin gat da anjwasiwit. Sipsip Monij unun jomni 7 kabi, ae dabilni 7 kabi. Dabilni unun Pinjkop dakon wupni 7 kabi. Unun Pinjkop da yabekban miktimi miktimi kinj mudawit. ⁷ Kili Sipsip Monij da kila amin madep yityit tamokon kinj Amin yikgit da kisiri amin tet do papia tagit unun abidagit. ⁸ ††Papia unun abidanjakwan yo 4 kabi egip egipmi tonj, ae kila amin 24 kabi gat da Sipsip Monij da kapmatjok manj pakgwit. Kisisi kalonj kalonj gita monijni gat ae gol idapni gat timik timik awit. Gol idapmon yo kibani tagisi tugawit, unun Pinjkop dakon minjat amin kabiyo dakon bisitni.

⁹ ††Yan anek kap kalugisi kinda yan yawit,

† 4:10 PA 19.4 †† 5:1 Ais 29.11; Esi 2.9-10 † 5:5 WW 49.9; Ais 11.1,10; PA 22.16 †† 5:6 Sek 4.10; Jn 1.36; PA 13.8 †† 5:8 Kap 141.2; PA 8.3-4 ††† 5:9 Kap 33.3; 40.3; 96.1; 98.1

"Gak da papia gironjikbi abidanek kendol pakbi banj panjeban abi unun aripmi tagi pakdekgi.

Nido gikba kimagek yawigo nanj minjat aminyo Pinjkop do im do anek yumanj nagil.

Asi, amin mibili mibili ekwan,
ae geni mibili mibili,
ae giptimni mibili mibili,
ae miktimi miktimi ekwan kisi yumanj nagil.

¹⁰ †††Yumanj nanek amin kila ani do manjinj yopgul,
ae nin dakon Pinjkop dakon oman ani do mukwa sogok amini manjinj yopgul.

Unun da kila amin madep egek miktimon amin kilani akdan."

Sipsip Monij dakon man anjkwit

¹¹ †Kili aeno kanj egapbo anjelo morapmisi dakon geni nandagim. Unun anjelo dakon tilakni milion morapmisi ae tausen morapmisi da arip. Unun anjelo kila amin madep yityit tamo ae yo egip egipmi tonj ae kila amin kabi banj panjwasinjek akgwit. ¹² Yan tidanek kap kinda yan yawit,

"Sipsip Monij on kalip anakba kimakgit.

Unun da man madep gat,
ae yo tagisisi morap gat,
ae nandak nandak tagisi gat,
ae tapmimi wukwisi unun kisi tagi timitjak.

Amin morap kisi da mani anenagek kisik kisik anj iminjak ya yan iyini kanj unun kilegisi."

¹³ Ae yo morap Pinjkop da wasagit unun dakon geni kisi nandagim. Yo morap Kwen Kokup ekwan, ae miktimon ekwan, ae miktim kagagwan ekwan, ae tap kaga ekwan kisi dakon geni nandagim. Unun da yan yawit,
"Amin unun kila amin madep yityit tamonikon yikdak,
ae Sipsip Monij gat kisi,

nin jil dakon tilim gat ae tapmim gat pindagek kisik kisik anek dagok dagogi mini man madep damamanj."

¹⁴ Anakwa yo 4 kabi egip egipmi tonj unun da yan yawit, "Unun asi." Yan anakwa kila amin kabi da manj pagek gawak yomgwit.

Sipsip Monij da kendol banj papia sonj anteban awit unun pakdekgit

⁶ ††Nak kanapbo Sipsip Monij da papia gironjikbi abidanek kendol pakbi banj kosiri 7 kabi panjeban abi unun mibiltok nani pakdekgit. Pakdegakwan yo egip egipmi tonj 4 kabikon da kinda gen yagit. Geni unun kiririnj da yan yagit, "Gak op." ² ††Aeno kanjek os kwakwagi kinda kagim. Unun da kwenon amin kinda obipni abidanek yikgit. Unun amin do kila amin madep dakon pelit kinda imgwit. Iba emaron teban tagit da tilagon kigit. Kinjek emat morapmi sigin anek teban tokenj yanjon da nandanek kigit.

³ Sipsip Monij da kendol pakbi banj papia anteban abi 2 unun pakdekgit. Pakdegakwan yo egip egipmi tonj 2 unun da yagit, "Gak op." ⁴ Yanakwan os gami kin-

††† 5:10 TP 19.6; Ais 61.6; PA 1.6; 20.6 § 5:11 Dan 7.10; Ibr 12.22 †† 6:1 PA 4.6; 5.1 ††† 6:2 Sek 1.8; 6.1-6

da apban kagim. Unjun da kwenon amin yikgit unjun do tapmim ibi. Unjun tapmim unjun on miktimon yawori tosok unjun pandagosak dakon tapmim. Pandaganban amin da notni dapman dapman anek kimotdan. Unjun pi asak do emat agak siba madepsi kinda imgwit.

⁵ Kili ae Sipsip Moniŋ da kendol pakbi ban papia anteban abi 3 unjun pakdekgit. Pakdegakwan yo egip egipmi tonj 3 unjun da yagit, "Gak op." Yanjakwan os pilisi kinda kagim. Unjun da kwenon amin kinda yikgit, unjun jap kokwin agak yo kinda kisirikon abidagit.

⁶ Anjakwan amin dakon tek yombem kinda nandanapbo yo egip egipmi tonj 4 kabikon da yan yagit, "Amin kinda gildat daman kinda dakon pi asak dakon tomni timitjak unjun wit yigi moniŋisok kinda gin abidosak, bo bali kwoba kapbi gin timitjak. Mani gak olip nelak gat ae wain gat dima panjasik abi."

⁷ Sipsip Moniŋ da kendol pakbi ban papia anteban abi 4 unjun pakdekgit. Pakdegakwan nandanapbo yo egip egipmi tonj 4 da yan yagit, "Gak op." ⁸ Yanjakwan os kilonkilonj kinda kagim. Unjun da kwenon amin kinda yikgit unjun mani Kimot. Amin Kili Kimakgwit Dakon Kokupni unjun kapmatjok da yolgit. Amin miktimi miktimi ekwan kokwin 4 kabi anek kabi kinda dapbal kimotni do tapmim yobi. Diwari emat agak siba ban dapbal kimotni, ae diwari jap do madepsi anek kimotni, ae diwari sot yokwisi da timitjak, ae diwari jon bit kilapyo da dapman noni.

⁹ Sipsip Moniŋ da kendol pakbi ban papia anteban abi 5 unjun pakdekgit. Pakdegakwan amin kimakgwit dakon wupni alta da mibilgwan pindakgim. Kalip unjun amin da Pinjop dakon gen tebaisi abidanek unjun dakon yan tenjenok anakwa uwal da dapba kimakgwit. ¹⁰ Amin wup unjun da tebaisi yan tidanek yan yawit, "Amin Tagi Tapmim Ami, gak telagisi egisal, ae anpakgo wagil bamisi gin. Nin bisap nianjasi gak do jomjom anapno miktim amin gen pikon yopmanek yawinin dakon kobogi yobi?" ¹¹ Yanjba unjun amin do paba pigik dubagi kwakwagisi kalonj kalonj yomiŋek yan yoyiwit, "Ji jomjom pisipmisok ani. Uwal da oman amin pi isalji gat, ae notji gat dapdan. Ji dikba kimakgwit, yan gin dapba kimotdan. Amin nianj da dapdan unjun Pinjop da kili manjiggit. Uwal da unjun kisisi dapman mudanakwa don Pinjop da yawisi dakon kobogi yomdisak."

¹² Sipsip Moniŋ da kendol pakbi 6 papia anteban awit unjun pakdekgit. Pakdegakwan miktim wudip madepsi agit. Anjakwan gildat dabil yik garan yombem pilisi agit, ae kanek gimansi yawi yombem agit.

¹³ Anjakwan gik kundukon tonj miktimon mawit. Gik mawit unjun pik kindap dakon sopmi dima pek tarakwa mirim da pisonakwa monj unjun da tilak mawit.

¹⁴ Anakwa papia gironjok yopmangaman, unjun da tilagon kundu si kinj pasilgit. Anjakwan kabap gat ae tap binap miktim tim tonj unjun tamoni yopman degek

duwalik kiwit. ¹⁵ Anakwa miktim dakon kila amin madep gat, ae amin man madepni tonj gat, ae emat amin dakon mibiltok amini gat, ae yoni morapmi amin gat, ae amin tapmimi tonj gat, ae oman amin, ae amin morap isal ekwan, unjun kisisi pasal kinj tip gobbatgwan ae kabapgan tip madep tonj unjun da mibilgwan pasil do kiwit. ¹⁶ Anjek kabap gat ae tip gat do yan tidanek yawit, "Ji nin da kwenon manj witjin niniŋakwa pasili egipnerj. Pasili egapno Amin unjun kila amin madep yityit tamonikon yikdak unjun dima nindasak, ae Sipsip Moniŋ butjap damani nandanek kobogi yokwi dima nimjak. ¹⁷ Amin do butjap madepsi nandanek kobogi yokwisi yomdamal dakon gildat madep kili unjun abik. Namin amin dasi tapmimni unjun abin yipmanjek tagi egipjak?"

Israel amin 144 tausen da Pinjop dakon tilak abidawit

¹ Unjun da kwenon anelo 4 kabi miktim dakon kodigi 4 kabikon akba pindakgim. Mirim da miktim gat ae tap gat ae kindap gat dima pisoni yan do mirim 4 kabi unjun tebaisi timikgwit. ² Yan anakwa anelo kinda gildat wisak tetgin da apban kagim. Unjun da Pinjop egip egipmi tonj dakon tilak aminon yop do yo kinda abidanek apgut. Abinjek anelo 4 kabi Pinjop da miktim gat tap gat panjasik ani do tapmim yomgut unjun do madepsi yan tidagit. ³ Yan tidanek yan yagit, "Ji miktim ae tap ae kindap tepmisi panjasik ak do dima nandani. Mibiltok Pinjopnin dakon tilak pi monjini da inamon yopdaman. Yan anapno don yo morap tagi panjasik ani." ⁴ Ae nandanapbo amin tilak timikgwit dakon tilak yanba nandagim. Israel amin kabi morap da binapmon amin 144 tausen da tilak unjun timikgwit.

⁵ Juda amin kabikon amin 12 tausen da timikgwit.

Ae Ruben da kabikon 12 tausen
ae Gat da kabikon 12 tausen

⁶ ae Ase da kabikon 12 tausen

ae Naptali da kabikon 12 tausen

ae Manase da kabikon 12 tausen

⁷ ae Simeon da kabikon 12 tausen

ae Liwai da kabikon 12 tausen

ae Isaka da kabikon 12 tausen

⁸ ae Sebulan da kabikon 12 tausen

ae Josep da kabikon 12 tausen

ae Benjamin da kabikon 12 tausen.

Unjun amin da Pinjop dakon tilak timikgwit.

Mingat amin morapmi da Pinjop gawak imgwit

⁹ Ae unjun da kwenon amin morapmisi pindakgim, unjun manjiri mini. Amin unjun amin kabi kabi egi egi an unjun morap kisi dakon. Ae miktim morap kisi, ae giptim mibili mibili, ae gen mibili mibili unjun kisi kila amin madep yityit tamo, ae Sipsip Monji da inamon akgwit. Unjun ilikba pigik kwakwagisi ae dubagi ban pawit. Ae kisirikon jopban tam ban timikgwit.

† 6:8 Jer 15.1-3; Esi 5.12,17; 14.21 †† 6:11 PA 7.9,13; 19.14 † 6:12 Mt 24.29; Ya 2.20; PA 8.12; 11.13; 16.18 †† 6:13 Ais 34.4 †† 6:14 PA 16.20

††† 6:15 Ais 2.10,19,21 ††† 6:16 Lk 23.30 § 6:17 Jol 2.11; Mal 3.2 §† 7:1 Jer 49.36; Dan 7.2 §†† 7:3 Esi 9.4,6; PA 9.4 §† 7:4 PA 14.1,3

¹⁰ †Unun amin kabi madep tebaisi yanj tidanjek yanj yawit,

“Pinjkopnin kila amin madep yityit tamonikon yikdak, ae Sipsip Moniņ kisi unun dagin nin yokwikon banj timikbal tagisi ekwamanj.”

¹¹ Anjakra anjelo morap kila amin madep yityit tamo, ae kila amin, ae yo 4 kabi egip egipmi tonj unun panjwasanjek akgwit. Agek kila amin madep yityit tamo kanek manj pagek tomno dabilni miktimngwan yopmanek Pinjkop gawak imgwit. ¹² ††Anjek yanj yawit,

“Unun asi! Nin dagok dagogi mini Pinjkopnin do ya yanj iyinjek kisik kisik madepsi anjek man madepni do yanj tenjtonenj.

Dagok dagogi mini nandanj kokwini tagisi, ae tapmim madepni tanj imdisak. Unun asi!”

Unun amin kabi dakon tepmi kilij unun mudosok

¹³ Kila amin kabikon da kinda da yanj nayigit, “On amin ilikba pigik dubak kwakwagi payiņ unun namin? Ae dukwan da abenj?”

¹⁴ †Yanban iyigim, “Amin tagi, gaga nandisal.”

Yanapbo yanj nayigit, “On amin uwal da kisiron jigij tepmiyo madepsi pawit da abisok tagi ekwanj. Imalni Sipsip Moniņ dakon yawi banj suganba kwakwagisi awit. ¹⁵ Yanj awit do anjek Pinjkop dakon kila amin madep yityit tamokon noman akganj. Gildari ae kalbiyo Telagi Yut Madepnikon egek omani anj imanj. Pinjkop kila amin madep yityit tamokon yikdak, iyij unun gat egek panjutnosak. ¹⁶ ††Jap do ae dima akdanj, ae pakbi do dima akdanj. Gildat da giptimni tebai dima pindatjak, ae yo kinda da giptimikon pindakban tedepmi dima nandakdanj. ¹⁷ ††Nido, Sipsip Moniņ kila amin madep yityit tamo da binap yikdak, unun da kila amini egipdisak. Anjek pakbi egip egipmi tonj da dabilikon unudon panjikdisak. Anjakra Pinjkop da dabil pakbini kisisi wiririkban kunam sanjbenjek dima tatdanj.”

Sipsip Moniņ da kendol pakbi banj panjteban abi 7 unun pakdekgit

8 Sipsip Moniņ da kendol pakbi 7 papia anjteban awit unun pakdekgit. Pakdegakwan Kwen Kokupmon wayiņi minisi tagit. Yanj tanjakwan wigi 30 minit da tilak agit. ² Ae koko anjelo 7 kabi Pinjkop da inamon akganj unun do kwenj 7 yanj yoba timikgwit.

³ ††Anjakra ae anjelo kinda alta da kapmatjok panjki akgit. Unun anjelo gol idap kinda yo kibani tagisi unudon idawik mukwa kibani tagisi sok do abidagit. Anjakra yo kibani tagisi morapmisi imgwit. Iba Pinjkop dakon amin dakon bisit gat timik kakwanjek alta gol banj wasanbi Pinjkop dakon kila amin madep yityit tamokon noman tosok, unudon mukwa sonj imgut.

⁴ Yanj anjakra mukwa kibani tagisi gat, ae Pinjkop dakon amin dakon bisitni gat, anjelo da kisiron da Pinjkop da inamon wigiwit. ⁵ ††Anjakra anjelo da kindap altakon tagit unun abidanj mukwa soksok idapganj

yopban tuganba kindap maban miktimon mawit. Miktimon manjakra mal dakon tenjtenj da yamgwit. Anjakra nandanapbo wuwik madepsi noman tanjakra kiririņ agit, ae miktim wudip agit.

Anjelo 4 kabi da kwenj pisowit

⁶ Anjakra anjelo 7 kabi unun kwenj 7 kabi timikgwit unun pisok do tagap tawit.

⁷ †Anjelo mibiltok akgit unun da kwenj pisonjakra ais ae kindap ae yawi gat panjkolop abi gat kisi miktimon mawit. On miktim daman ae kindapyo kokwin aba kabi kapbi anjakra miktim kabi kinda sogit, ae kindap dakon kabi kinda sogit. Ae jonj kaluk kalugi kisisi sonj mudawit.

⁸ Ae anjelo unun da bunjon nani kwenj pisonjagit. Anjakra yo kinda kabap madepsi yombem si sonjakra, maba tap kaga pigij magit. Unun tap kokwin aba kabi kapbi anjakra kabi kinda yawi dagagit. ⁹ Ae yo egip egipmi tonj tap kagagwan ekwanj unun kokwin aba kabi kapbi anjakra kabi kinda si kimakgwit. Ae tap wakga yo kisi kabi kapbi kokwin anjakra tap wakga kabi kinda wagilsu tuwil ki tasik tawit.

¹⁰ Ae anjelo 3 kwenj pisonjagit. Anjakra gik madepsi kinda kalij da yanj sonjek kundu yipmanj abij magit. Unun pakbi madep madep pokgonj unun kabi kapbi yanj kokwin awiron kabi kindakon magit. Ae pakbi dabilon magit. ¹¹ ††Gik unun dakon mani unun Yo Isipmi ae Emarij Tonj. Unun abij pakbi kabi kindakon manjakra pakbi unun isipmisi agit, do amin morapmisi pakbi unun nanjek kimakgwit.

¹² ††Ae anjelo 4 kwenj pisonjagit. Anjakra gildat ae kanek ae gikyo unun kokwin aba kabi kapbi anjakra gildat kabi kinda ae kanek kabi kinda ae gik morap dakon kabi kinda panjupbal anjakra pilin tuk awit. Yanj awit do gildari dakon ae kalbi dakon tenjtenj tagi dima tenjtenjawit.

¹³ ††Unun da kwenon singij madepsi kinda kwen binap akwan kagim. Singij unun madepsi yanj tidanjek yanj yagit, “Bupmisi, bupmisi, bupmi madepsi miktimon ekwanj amin. Anjelo kapbi kwenj pisonjakra, anjakra miktimon amin jigij madepsi pakdanj.”

Anjelo 5 kwenj pisonjagit

9 ††Anjelo 5 unun kwenj pisonjakra gik kinda kundukon da abij miktimon kilij magit kagim. Gapma dubagisi ae kidagi mini unun dakon yoma wital unun gik do imgwit. ² ††Anjakra gik da gapma unun witalakwan unun gapmagwan da kindap madepsi sosok dakon mukwa da wigit. Mukwa gapmagwan da wigit unun da gildat dabil gat ae kundu gat dakon kosit sopmanjakra pilin tuk agit. ³ Anjakra pilak pilak da mukwa kagagwan da miktimon mawit. Unun pilak pilak do skopion dakon tapmim yomgwit. ⁴ ††Pilak pilak unun yanj yoyiwit, “Ji jonj gat, ae yo mibili mibili miktimon kwonj gat, ae kindap gat unun dima panjup-

† 7:10 PA 5.6-7 †† 7:12 PA 5.12 † 7:14 Dan 12.1; Mt 24.21
†† 7:16 Ais 49.10 †† 7:17 Kap 23.2; Ais 25.8; PA 21.4 ††† 8:3 TP 30.1-3; PA 5.8 ††† 8:5 TP 19.16-19; MS 16.12; PA 11.19; 16.18

§ 8:7 TP 9.23-26; Esi 38.22; Jol 2.30 † 8:11 Jer 9.15 †† 8:12 Esi 32.7; PA 6.12-13 †† 8:13 PA 9.12; 11.14 ††† 9:1 PA 20.1 † 9:2 WW 19.28; TP 10.12-15; Jol 2.2, 10 †† 9:4 PA 7.3

bal ani. Ji amin Pinƙop dakon tilakni inƙamikon mini unƙun baƙ gin paƙupbal ani. ⁵Ji unƙun amin tepmi pi madepsi kanek 5 da butƙwan tagi yomni, mani dima dapba kimotni." Tepmi pi yomni unƙun skopion da amin inƙin yoba tepmi madepsi paƙ unƙun da tilagon yomdaƙ. ⁶†Unƙun bisapmon amin kimot do kosit wisik akdaƙ, mani kimot dima kokdaƙ. Kimot do tagisi nandakdaƙ, mani sigin egipdaƙ.

⁷†Pilak pilak unƙun os amin da emat do paƙtagap aƙ yombem pindakƙim. Busunƙon pelit gol baƙ wasanƙbi yombem da taƙ yomƙwit. Tomno dabilni unƙun amin dakon yombem. ⁸‡Busunƙ daƙƙwani unƙun dubagisi miƙat dakon yombem, ae geni unƙun laion dakon yombem. ⁹‡Paba piƙik ain yombem baƙ piƙiri witjiwit. Piri unƙun karis morapmi os da emaron kik do ilik pawilakwa wuwik madepsi noman toƙ unƙuder awit. ¹⁰ Paljiƙi skopion dakon yombem, pakbi emari toƙ aminon yopban piƙini dakon kisikni paljiƙikon taƙ yomaƙ. Kanek 5 yaƙ amin tepmi madepsi yomyom dakon tapmim taƙ yomaƙ. ¹¹ Gamma dubagisi kidagi mini dakon aƙeloni da kila amin madepni egi yomƙgut. Ibru genon da unƙun aƙelo do Abadon yaƙ yawit. Ae Grik genon da Apolyon yaƙ yawit. Unƙun gen dakon mibili: Yo Morap Paƙtasik Ak Amin.

¹²Jigi mibiltok altogi, kilu unƙun altaƙ mudak. Nandabi. Jigi bamori don noman tokdamal.

Aƙelo 6 kweƙni piƙogit

¹³ Aƙelo 6 kweƙni piƙonakwan gen kinda noman taƙban nandagim. Alta gol baƙ wasanƙbi, Pinƙop da inƙamon tosok, unƙun dakon kodigi 4 kabikon jom 4 kabi tawit unƙudon da yagit. ¹⁴ Gen unƙun altagit da aƙelo kweƙ abidagit unƙun yaƙ iyigit, "Aƙelo 4 kabi pakbi madep Yupretiskon paƙteban awit da ekwaƙ unƙun witdal yopbi kini." ¹⁵ Yaƙban aƙelo 4 kabi unƙun kin amin morap miktimon ekwaƙ unƙun kabi kapbi kokwinigek, kabi kinda si dapba kimotni do witdal yopƙgut. Aƙelo kabi unƙun kilu noman tawit da pi unƙun ak do awa ae gildat, kanek, ae bilakyo dogin jomjom awit. ¹⁶ Ae nandapbo emat amin oskon yikƙwit dakon tilakni yawit, unƙun 200 milion yaƙ. Tilakni nandapbo yawit. ¹⁷ Unƙun dipmin yombem kaƙek os gat ae amin os kwenon yikƙwit, unƙun yaƙ pindakƙim: amin unƙun emat dakon yik imalyo pawit. Paba piƙik unƙun gami, ae pili, ae kilonƙilonƙi baƙ pawit. Os dakon busunƙi unƙun laion dakon busunƙi yombem. Aƙakwa os da gen kaƙagwan da milen asip ae mukwa ae salfa tip si soƙek wiwit. ¹⁸ Unƙun amin kokwin kabi kapbi aƙek, yo yokwi kapbi unƙun os da gen kaƙagwan da altawit da miƙat aminyo kabi kinda dapba kimakƙwit. ¹⁹ Os unƙun dakon tapmimni gen kagani gat ae paljiƙi garon tawit. Paljiƙi unƙun tuƙon amin emari toƙ yombem. Paljiƙi diwarikon tuƙon amin dakon busunƙi toƙ, do unƙun baƙ amin paƙupbal awit.

²⁰ ‡Amin diwari unƙun yo yokwisi kapbi da dima dapba kimakƙwit amin but tobiƙ dima awit. Koƙ gat ae

kokup kidat iyi kisit da wasawit gat sigin gawak yomƙwit. Kokup kidat unƙun gol ae silwa ae ain kinda mani bras ae tip ae kindap baƙ wasawit, unƙun dima sinƙon ae gen dima nandaƙ ae kosit dima akwaƙ. ²¹ Unƙun amin da amin diwari dapba kimakƙwit, ae sot mawom-yo aƙek yo tapmimi toƙ diwari pawilƙwit, ae yumabi awit, ae amin diwari dakon yo kabi paƙkisibiwit. Mani but tobiƙ aƙek yo unƙun yop do dima nandawit.

Aƙelo da papia Jon do iban nagit

10 Ae kaƙapbo aƙelo tapmimi toƙ kinda Kwen Kokup da piƙit. Unƙun giƙtimi giƙwem naƙ wamƙut, ae busunƙi da kwenon kilap baƙ kinda tagit. Tomno dabilni gildat da yaƙ tenƙenagit. Aƙakwan kaƙdap bamotni milen asip yombem. ² Unƙun aƙelo papia gironƙbi moniƙ kinda kisirikon abidagit, ae papia unƙun witdal kwi da tagit. Unƙun kaƙdapmi amin tetgin do tap kwenon yipƙut, aƙek kaƙdapmi teri kinda miktimon bamagit. ³ Aƙek laion da madepsi yaƙ tidon, unƙuder madepsi yaƙ tidaƙakwan kiririƙ 7 kabi da madepsi yawit. ⁴ ‡‡Kiririƙ 7 kabi yaƙakwa gen yawit unƙun mandak do agim, mani Kwen Kokupƙwan da tek kinda yaƙ noman tagit, "Kiririƙ 7 kabi dakon gen unƙun nandak nandakƙokon gin toni. Dima mandabi."

⁵ ‡‡‡Kaƙapbo aƙelo tap idapmon ae miktimon bamaƙ aƙgit, unƙun kisiri amin tetni Kwen Kokup gin do aƙek-nakgit. ⁶ Aƙenagek gen yaƙ aƙteban agit. Pinƙop egip egip dagok dagogi mini egisak, kundu gat ae yo morap kundukon toƙ, ae miktim gat ae yo morap miktimon toƙ, ae tap gat ae yo morap tap kaƙagwan toƙ unƙun wasagit Amin da manon gen yaƙ aƙteban aƙek yaƙ yagit, "Bisap kilu unƙun mudokdisak. Pinƙop ae sanƙenek jomjom dima akdisak. ⁷ ‡Aƙelo 7 kweƙni piƙonakwan Pinƙop da yo ak do yagit da pasili toƙ, unƙun paƙalon aban bami toƙ akdisak. Unƙun gen kalipsigwan kombi amin pi monjini do yomƙgut."

⁸ Aƙelo yaƙ yaƙakwan tek unƙun Kwen Kokup da aeni noman taƙek nayigit, "Gak kin aƙelo unƙun tap idapmon ae miktimon bamaƙ akdak da kisiron papia tosok unƙun abida." ⁹ ‡Nayinban kin aƙelo yaƙ iyigim, "Papia moniƙ unƙun nak do nam." Iyiko yaƙ nayigit, "Abidaneƙ na. Gen kaƙagokon kabaƙ dakon pakbini yombem galagini tagisi akdisak, mani but kaƙagogwan emat akdisak." ¹⁰ Yaƙakwan papia unƙun kisirikon naƙ abidaneƙ nagim. Naƙek gen kaganokon kabaƙ pakbi yombem galagini tagisi nandagim, mani si naƙ mu-daneƙ butnogwan emat aban nandagim.

¹¹ Ae yaƙ nayigit, "Gak aego miƙat amin morapmikon, ae miktim morapmikon, ae amin geni mibili mibili yoƙon, ae kila amin madep morapmikon yo noman tokdaƙ, unƙun do kombi gen yoki."

Amin bamori da Pinƙop gen yaƙ tenƙenagimal

11 ‡‡‡Amin kinda da tilak yopyop kindap kiririƙ kinda namineƙ yaƙ nayigit, "Gak pidaƙek Pinƙop

† 9:6 Jop 3.21; Jer 8.3 †† 9:7 Jol 2.4 ‡ 9:8 Jol 1.6 †† 9:9 Jol 2.5 ‡† 9:20 Kap 115.4-7; 135.15-18; Dan 5.23; PA 16.9,11

‡‡† 10:4 Dan 12.4,9 ‡‡‡ 10:5 GT 32.40; Dan 12.7 § 10:7 Am 3.7 §† 10:9 Esi 2.8-3.3 §†† 11:1 Esi 40.3; Sek 2.1-2

dakon telagi yut gat ae alta gat tilak yopmanj. Yanj anjek amin unun yutgwan Pinjkop gawak iman unun manjiki. ²†Mani tamo wanja da tosok unun Amin Njwaknwaru Kabi da egipni do parekbi, do unun tilak dima yipbi. Unun amin kabi da abinj Pinjkop dakon telagi kokup pap pabinj yopmanjek kila tebaisi anjek bamanjakwa kanek 42 yanj akdisak. ³ Anjakwa nak da amin bamori unun geno yanj tenjtonjil do tapmim yoberj. Amin bamot unun bupmi dakon yik imalyo banj pakdamal. Anjek nak dakon gen yanj tenjtenanjakwal gildat 1,260 yanj akdisak.”

⁴††Amin bamot unun miktim daman dakon Amin Tagini da inamon olip kindap bamot ae lam bamot akgamal unun mani. ⁵†Uwalni da yo yokwi anj yomni kanj, kindap gen kaganikon da noman tanjek sonja mini anj. Asi, amin di unun amin bamot yo yokwi anj yomni kanj, kosit yanjon da si kimotdaj. ⁶††Unun amin bamot kundu kosit sopmanj ibal kombi gen yonjil bisapmon sikak dima moni dakon tapmim tanj yomanj. Ae pakbi kulabik abal yawi dagoni dakon tapmim kisi tanj yomanj. Ae miktim aminon wasok mibili mibili abal amin yokwi toni dakon tapmim kisi tanj yomanj. Yo unuden galaktoknikon tagi anjil.

⁷††Pinjkop dakon gen yanj tenjtenanj anki wasip anjakwal, jonj kilap yokwisi kinda unun gapma kidagi mini yipmanj degek kwen wikdisak. Winj amin bamot gat emat wamanjek amin bamot pabinj yopmanjek dapban kimotdamal. ⁸††Anjakwan bumjotni unun kokup pap da kosit oba madepmon tokdamal. Kokup pap unun tilak anjek mani Sodom ae Isip yanj yonj. Unun kokup pap unudon gin kalip Amin Tagini tilak kindapmon anjakba kimakgit. ⁹ Amin mibili mibili geni mibili mibili yonj, ae giptimni mibili mibili, ae miktimi miktimi ekwanjon da amin morapmisi da gildat kapbi ae gildat teri kinda amin bamot dakon bumjot pindatdaj. Ae yum pindagakwa amin da bumjotni dimasi wayitni do yokdaj. ¹⁰ Miktim amin da amin bamot unun kili wagil kurwamal yanj pindagek, but kwaktok nandanjek notni do but galak yo yomdaj, nido kombi amin bamot unun miktim amin tepmi madepsi yomgumal.

¹¹†††Mani gildat kapbi gat ae gildat teri kinda kinj mudanjakwa, Pinjkop da egip egip mirim yipban amin bamot da butgwan pukwa pidanj akgimal. Agakwal amin bamot pindakgwit amin unun madepsi pasalgwit. ¹²§Anjakwa amin bamot unun nandanjakwal amin kinda da Kwen Kokupgwan da tebaisi yanj tidanjek yanj yoyigit, “Jil idon winjil.” Yanjakwan uwalni pindagakwa amin bamot gikwem kagagwan wigek Kwen Kokup wigigimal. ¹³§†Wugakwal unudon gin wudip madepsi kinda anjakwan kokup pap dakon timi kinda tasik tagit. Anjakwan timi 9 kabi dagin tagi tawit. Unun wudip da amin 7 tausen yanj dapban kimakgwit. Anjakwa si egipgwit amin madepsi pasalek Kwen Kokup Pinjkop dakon man yanj anjisiwit.

† 11:2 Lk 21.24; PA 13.5 †† 11:4 Sek 4.3,11-14 † 11:5 2Sa 22.9; Kap 97.3 †† 11:6 TP 7.17-20; 1Sa 4.8; 1KA 17.1 †† 11:7 Dan 7.21; PA 12.17; 13.7; 17.8 ††† 11:8 Lk 13.34 ††† 11:11 Esi 37.5, 10 § 11:12 2KA 2.11 †† 11:13 PA 6.12; 16.18

¹⁴§††Kili jiggi madepsi kosiri 2 kili unun mudak. Mani nandani, bisap pisipmisok egek jiggi 3 noman tokdisak.

Anjelo 7 kwen pisogit

¹⁵§†Kili anjelo 7 kwenjini pisogit. Anjakwan nandanapbo Kwen Kokupgwan da madepsi yanj tidanjek yawit, “Pinjkop Amin Taginin gat ae Kristoni gat, unun bamot miktimi miktimi dakon kila amin madep dagamal. Amin Tagi da kila amin madep dagok dagogi mini egi wugikdisak.” ¹⁶ Anjakwan kila amin 24 kabi iyi da kila amin madep yityit tamokon Pinjkop da inamon yikganj, unun njwakbenj anjek tomni dabilni miktimon yopmanjek Pinjkop gawak imgwit. ¹⁷ Anjek yanj yawit, “Amin Tagi Pinjkop Tapmim Ami, gak abisok egisal, ae kalipsigwan egipgul. Tapmim madepgo abidanjek kila amin madep pigo wasanjek asal, do nin ya yanj gayamanj.

¹⁸§††Pinjkop do kuraktok anj amin unun Pinjkop do butjap madepsi nandawit, mani gak da butjap madepsi pakdisal bisap kili unun noman tosok.

Abisok amin kimakgwit gen pigokon opni dakon bisap.

Abisok pi monjigo do tomni tagisi yomdisal dakon bisap.

Unun kombi amin, ae gaga dakon minjat amin kabi, ae gak dakon man do pasalek ekwanj amin, unun amin mani tonj ae mani mini kisi do tomni tagisi yomdisal.

Abisok minjat aminyo panjupbal awit amin, unun pantasik aki dakon bisap.”

¹⁹§†Kila amin da yanj mudanjakwa, anjelo da Pinjkop dakon Telagi Yut Madep Kwen Kokup tosok unun witaldalgwit. Anjakwa Pinjkop dakon Sarjeb Sarjeb Kinam Telagi Yut Madepmon tanjban kawit. Mal da dukwan dukwan yamanjakwan kiririnj unun wuwik madepsi yagit. Anjakwan miktim wudip anjakwan ais morapmi sikak da yanj mawit.

Sunduk gat amin kabini gat wagjisi tasik tawit

(Kilapmi 12–20)

Jon da minjat gat ae nugim yokwisi madep gat pindakgit

12 Kili kundukon tilak njwaknwarisi kinda noman tagit. Tilak unun yanj: Minjat kinda gildat dabil nanj imali do wamgut. Anjakwan kanek kandapni da mukgwan tagit, ae gik 12 kabi da busunjikon peliri do tanj imgwit. ²§†Minjat unun monji kwapni tonj. Monji al-tok do anjakwan tepmi nandanjek madepsi yanj tidagit. ³§§†Ae kundukon tilak kinda gat noman tagit. Tilak

§†† 11:14 PA 9.12 §† 11:15 TP 15.18; Kap 10.16; Dan 2.44; 7.14 §†† 11:18 Kap 110.5; 115.13; Ro 2.5; PA 20.11-13 †† 11:19 Ibr 9.4; PA 8.5; 15.5; 16.21 §† 12:2 Mai 4.10 §†† 12:3 Dan 7.7

unjun yan: nugim yokwisi giptimi gami madepsi kinda noman tagit. Unjun nugim yokwisi unjun busunji 7 kabi. Anjakwan jomi 10 yan busunikon kwawit. Anjakwan kila amin madep pelit 7 kabi da busunikon tawit.

⁴†Unjun dakon paljigi da kundukon gik morapmi wiririkban miktimon mawit. Unjun gik kokwin kabi kapbi anjek, unjun dakon kabi kinda kisisi miktimon mawit.

Nugim yokwisi unjun minjat unjun da monji anjalak do agit unjun da inamon akgit. Minjat unjun da monji anjalaban monji unjun si nok do jomjom anjek akgit.

⁵††Anjakwan minjat unjun monji wili anjalagit. Unjun wili da kila agak dakon ain teban abidanjek minjat amin morap miktimon ekwan unjun kila tebaisi akdisak. Minjat monji altanban unjudon gin anjan kwen Pinjkop ae Pinjkop da kila amin madep yityit tamo unjudon awigiwit. ⁶ Anjakwa minjat unjun pasal kinj miktimon amini minikon kigit. Unjudon Pinjkop da tamoni kili anjroman agit. Unjudon kilani anjek jap iminjakwa wigi gildat 1,260 yan asak.

⁷‡Kili Kwen Kokup emat madepsi kinda noman tagit. Maikel gat anjelo kabini gat nugim yokwisi madep unjun gat emat wamgwit. Ae nugim yokwisi madep gat ae anjelo kabini kisi emat kobogi awit. ⁸ Mani emaron teban toni dakon tapmim dima tan yomgut, do Kwen Kokup ae sanjberjek dima egipgwit. ⁹††Pinjkop dakon anjelo da nugim yokwisi madep maba pigigit. Nugim yokwisi madep unjun kalipsigwan egipgut, miktimon amin morap yokwi ani do panjkewaldak. Mani kinda Kon, ae mani kinda Sunduk yan yon. Unjun maba miktimon pigit, ae anjeloni kisi unjun gat maba piwit.

¹⁰‡†Kili unjun da kwenon nandanapbo Kwen Kokupgan da amin kinda da madepsi yan tidanjek yan yagit, "Abisok Pinjkopnin da minjat amin kabini yokwikon banj timikdak. Tapmimni altan tenjtanjakwan kila amin madep yikdak. Anjakwan Kristoni man madepni gat ae tapmimni gat abisok timikdak. Nido, notnin gen yan yomisak amin abisok anjelo da kili maba pigik. Unjun gildat kalba ae kalbiyo Pinjkopnin da inamon gen yan yomgut. ¹¹ Notnin egip egipni panjknok do dima nandawit. Sipsip Moninj da yawikon, ae Pinjkop dakon gen yan tenjtanawiron da tapmim panjek emaron teban tanjek uwal abinj yipgwit. Kimot do pasol pasol dima awit. ¹²‡††Kwen Kokup gat ae Kwen Kokup ekwan amin morap ji kisik kisik ani! Mani miktimon gat ae tap gat yagosil! Nido Sunduk jikon kili pik. Pik da bisap pispimisok egipdisat yan nandisak, do butjap madepsi nandisak."

¹³ Nugim yokwisi unjun nak maba miktimon pigim yan kanjek, minjat unjun monji wili anjalagit unjun anj-sopgut. ¹⁴‡††Mani nugim yipmanjek dubagikon miktimon amini minikon tagi pidan kisak do singin madepsi dakon piri bamori unjun minjat do imgwit. Unjudon kin bilak kapbi ae bilak diwari kinda egakwan kilani anjakwa nugim yokwisi madep da aripmi dima anjupbal

† 12:4 Dan 8.10 †† 12:5 Kap 2.9; Ais 7.14; 66.7; PA 19.15 ‡ 12:7 Jul 9 †† 12:9 WW 3.1,14; Lk 10.18; 22.31; PA 20.2 †† 12:10 Jop 1.9-11; Sek 3.1 ††† 12:12 Ais 44.23; 49.13 ††† 12:14 Dan 7.25; 12.7

asak. ¹⁵ Kili nugim yokwisi madep unjun da pakbi gen kaganikon da wandikgit. Pakbi unjun pakbi madepsi da yan pak abigek minjat unjun yolgit. Nugim yokwisi unjun pakbi pak abigek minjat unjun anjan abigakwan pasiljak yanon da agit. ¹⁶ Mani miktimon da minjat anjupluganjek gen kagani anjan kinjakwan nugim yokwisi madep da pakbi unjun wandikgit unjun miktimon da si nan mudagit. ¹⁷‡Anjakwan nugim yokwisi madep unjun minjat do butjap madepsi nandagit, do minjat unjun dakon monji diwari gat emat wam do kigit. Minjat dakon monji unjun Pinjkop dakon gen teban morap guramik kimokgon, ae Yesu dakon gen yan tenjtanjek Yesu yolgan amin unjun. ¹⁸ Nugim yokwisi unjun tap idap da ilenjikon akgit.

Jon kilap yokwisi bamori noman tagimal

13 ‡†Ae kanapbo jon kilap yokwisi kinda tap kagawan da noman tan wigit. Unjun busunji 7 kabi.

Anjakwan jomi 10 kabi da busunikon kwawit. Anjakwa kila amin madep dakon pelit 10 kabi jomikon tawit. Ae busunikon man tan tan awit. Man unjun Pinjkop jigilak mibili mibili yan imim dakon man da tawit. ²‡††Jon kilap yokwisi unjun kagim unjun jon pusiket madep lepat yan yon, unjun yombem. Mani kandapmi unjun bea dakon yombem, ae gen kagani laion dakon yombem. Nugim yokwisi madep unjun da iyi dakon tapmim, ae kila amin yityit tamoni, ae kila agak dakon yan dagok madepni, unjun jon kilap yokwisi do imgut. ³‡††Unjun jon kilap yokwisi dakon busunji kinda si kimori da tilak wudani tan imgut, mani aeni kibidagit. Anjakwan miktimon minjat amin morap kisi unjun kanj nimnimigek yolgwit. ⁴ Nugim yokwisi madep unjun da jon kilap yokwisi do kila amin pi asak do yan mudan imik, do nugim yokwisi madep unjun gawak imgwit. Ae jon kilap yokwiyo kisi gawak iminek yan yawit, "Namin amin jon kilap yokwisi yombem? Ae namin amin gat emat aripmi tagi wamjil?"

⁵‡†††Pinjkop da yum kanjakwan jon kilap yokwisi unjun iyi do nandaban wigakwan Pinjkop do jigilak yan imgut, ae kanek 42 da aripmon pi unjun asak dakon yan dagok Pinjkop da imgut. ⁶ Unjun gen kagani witalak Pinjkop jigilak yan imgut. Yan iminek Pinjkop dakon man, ae Pinjkop dakon kokup, ae amin Kwen Kokup ekwan kisi do manji gen yagit. ⁷‡††Pinjkop da yum kanjakwan Pinjkop iyi dakon minjat amin kabikon emat agit. Emat anjek dapmanjek pabinj yopgut. Unjun amin kisi dakon kila amin madep tagi egipjak, ae miktimoni miktimoni kisi, ae gen mibili mibili yon kisi, ae giptimi mibili mibili kisi dakon kila amin madep tagi egipjak dakon yan dagok an ibi. ⁸‡††Pinjkop da miktimon dima wasagit bisapmon amin morap egip egip papiakon mani dima mandagit, unjun amin da jon kilap yokwisi gawak imdan. Papia unjun Sipsip Moninj kalip anjakba kimakgit, unjun dakon.

§ 12:17 PA 11.7 ‡† 13:1 PA 12.3; 17.3,7-12 ‡†† 13:2 Dan 7.4-6 ‡† 13:3 PA 17.8 ‡†† 13:5 Dan 7.8,25; 11.36; PA 11.2 ‡† 13:7 PA 11.7 ‡† 13:8 Kap 69.28; PA 17.8; 20.12,15; 21.27

⁹ Amin mirakni toj da gen on pakyansi nandani!
¹⁰ †Amin kinda dam tebanon pigisak do manjikbi kanj, unjun dam tebanon pigikdisak. Ae amin kinda emat agak sibakon kimotjak do manjikbi kanj, emat agak sibakon kimotdisak. Yo unjuden noman tanjba, Pinjkop dakon minjat amin kabi butni yawori tanjakwa tebai agek nandan gadatni tebaisi abidoni.

Jonj kilap yokwisi 2 unjun da miktim amin panjekwalgit

¹¹ Aeno jonj kilap yokwisi kinda gat kanjapbo miktim kagagwan da wigit. Unjun jomi bamori sipsip moninj dakon jom yombem. Ae gen yogokni unjun nugim yokwisi madep kinda egisak dakon yombem. ¹² Jonj kilap yokwisi 2 unjun da jonj kilap yokwisi mibiltok nani dakon kila agak dakon tapmim kisisi yanj dagok anj imgut. Unjun tapmim nanj jonj kilap yokwisi mibiltok nani da injamon pi agit. Unjun tebaisi yoyinjakwan miktim gat ae minjat aminyoni gat da jonj kilap yokwisi mibiltok nani gawak imgwit. Jonj kilap yokwisi si kimori da tilak wudani tanj imgut mani wudani aeni kibidagit. ¹³ ††Jonj kilap yokwisi 2 unjun da wasok tapmimi tonj madep madep nanj agit. Wasok tapmimi tonj kinda agit unjun yanj: Amin da dabilon wasok aban kindap si sonjek Kwen Kokup yipmanjek miktimon piwit. ¹⁴ Pinjkop da tapmim iminjakwan wasok tapmimi tonj morap jonj kilap yokwisi mibiltok nani da injamon anjek miktim amin panjekwalgit. Anjek jonj kilap yokwisi unjun kalip emat agak siba da anjakgit, mani abisok egisak gin, unjun dakon man yanj anjisik do kindap nanj wupni pasini do tebaisi yoyigit. ¹⁵ Pinjkop da tapmim iminjakwan egip egip dakon mirim jonj kilap yokwisi dakon wupmi wasawit do iban gen yagit. Ae amin morap jonj kilap yokwisi dakon wupmi wasanji do dima gawak imni unjun da si dapban kimotdanj.

¹⁶ †Jonj kilap yokwisi 2 da tebaisi yoyinjan amin morap dakon kisit amin tetnikon, ae injamnikon tilak kinda yipgwit. Amin isali, ae mani tonj, ae yoni morapmi amin, ae yoni mini amin, ae oman amin dima ekwan amin, ae oman amin ekwan amin kisi tilak yopmanj yomgwit. ¹⁷ Do amin kinda unjun jonj kilap yokwisi dakon tilakni mini kanj, aminon yumanj nok dima asak, ae unjudon yumanj nok dima ani. Jonj kilap yokwisi dakon tilakni unjun iyi dakon mani, ae mani dakon namba. ¹⁸ Amin nandak nandakni tagisi da jonj kilap yokwisi dakon namba pakyansi manjinj nandisak. On unjun amin dakon namba. Nambani unjun 666.

Sipsip Moninj dakon minjat amini kap kalugi yawit

14 Nak aeno kanjapbo, Sipsip Moninj Saion Kabap unjudon akban kagim. Agakwan amin 144 tausen unjun gat kisi akgwit. Sipsip Moninj dakon man gat ae Datni dakon man gat injamnikon mandabi. ² ††Ae nandanapbo wuwik tagisi kinda Kwen Kokupgwan da apgut. Unjun pakbi madep morapmi dakon wuwik yombem, ae kiririnj madep da yanj agit. Wuwik

† 13:10 Jer 15.2; 43.11; PA 14.12 †† 13:13 1KA 18.24-39; Mt 24.24; PA 19.20 † 13:16 PA 14.9-11; 16.2; 20.4 †† 14:2 PA 1.15; 19.6

nandagim unjun amin da gita tidanjakwa gen yonj unjun dakon wuwik yombem. ³ ††Kap kalugi kinda Pinjkop dakon kila amin madep yityit tamokon yawit. Ae yo 4 kabi egip egipmi tonj da injamon ae kila amin da injamon yawit. Amin 144 tausen yanj Pinjkop da miktimon minjat aminyo da binapmon yokwikon nanj yumanj nanj yopgut, unjun kabi dagin kap unjun tagi nandaba pi-sosak. ⁴ Unjun amin kabi minjat gat yumabi dima anjek gwaljigi minisi egipgwit. Kokup morap Sipsip Moninj da kik do agit, unjun yol awilganj gin. Unjun Pinjkop da miktimon amin da binapmon nanj yokwikon nanj yumanj nanj yopgut, do unjun Pinjkop da minjat amin kabini mibiltoksi timikgit da yanji egipdanj. Yanj agit, do iyi gat ae Sipsip Moninj gat dakon minjat amin kabi egipni. ⁵ Top gen kinda dimasi yawit. Gulusunji mini egipgwit.

Anjelo kapbi da yanj tentenok awit

⁶ Nak aeno kanjapbo ae anjelo kinda kwen binap kwan kagim. Unjun da Gen Bin Tagisi dagok dagogi mini amin miktimon ekwanj yoyinj tentenosak do yabekbi. Miktimi miktimi minjat amin kabi morap, ae geni mibili mibili yonj, ae giptim kildani mibili mibili unjun kisi do yabekbi. ⁷ Unjun da abinj gen papmon da yanj yagit, "Pinjkop do pasal iminek man madepni yanj anjenotni, nido Pinjkop da amin gen pikon yopjak dakon bisap madep kili abik. Pinjkop kundu ae miktimon ae tap ae pakbi dabil morap wasanjan yopgut unjun gawak imni."

⁸ ††Ae anjelo kinda bujon yolgit unjun da yanj yagit, "Kokup madep Babilon unjun kili tuwil kigit. Asi, unjun kili tuwil kigit. Kokup madep Babilon amin da yumabi anpakni tebaisi tanj yomgut. Ae minjat amin kabi morap miktimon ekwanj unjun kisi da yumabi anpak ani do tebaisi yoyinj dekgwit. Unjun awit unjun wain morapmi yoba nawit yanj yombem agit."

⁹ ††Unjun anjelo bamot da bujon ae kinda da abinj gen papmon da yanj yagit, "Amin kinda jonj kilap yokwisi ae wupni gawak iminek tilakni injamikon ae kisirikon abidosak kanj ¹⁰ †wain kinda nokdisak. Wain unjun Pinjkop dakon butjap nanj nokdisak. Wain unjun pakbisi nanj dima anyawot akdisak. Tomni yokwisi yomjak kapmon iyi dakon butjapni tagalban nokdisak. Unjun amin Pinjkop dakon telagi anjelo kabi da injamon, ae Sipsip Moninj da injamon tepmi madepsi pakdisak. Tip salfa tepmisi sosok unjudon tepmi madepsi pakdisak. ¹¹ ††Kindap unjun sonjakwan tepmi panigwan da mukwa mudok mudogi mini pidokdisak. Amin kinda jonj kilap yokwisi ae wupni gawak iminek mani dakon tilak abidosok unjun amin yik nandat dimasi asak. Gildari gildari ae pilini pilini tepmi pi mudok mudogi mini pakdisak."

¹² ††Unjun bisapmon Pinjkop dakon minjat amin kabi butni yawori tanjakwa geni guramikganj, ae Yesu tebaisi nandan gadanj imanjan amin unjun tebaisi atdo.

†† 14:3 Ais 42.10; PA 5.9; 7.4 ††† 14:8 Ais 21.9; Jer 51.7-8; PA 17.2; 18.23 ††† 14:9 PA 13.12-17 § 14:10 WW 19.24; Kap 75.8; Ais 51.17,22; Jer 25.15-16; Esi 38.22; PA 16.19; 20.10 †† 14:11 Ais 34.10 ††† 14:12 PA 13.10

¹³ Kili nandaŋapbo Kwen Kokupmon da amin kinds da yaŋ yagit, "Gen yaŋ mandaki, 'Abisok miŋat amin kabi Amin Tagi nandaŋ gadaŋ imiŋek kimokgoŋ ae don kimotni unun kisik kisik tagi ani.'" Ae Telagi Wup da yaŋsi yosok, "Asisi, amin unun oman pi madepsi awit unun yipmaŋek yik yawot pani. Yaŋ aŋakwa aŋpak kilegisi awit unun mandabi da toŋ unun da yolba kisi kini."

Miktimon jap morap bami kili pik tawit, unun pakpak dakon bisap noman tak

¹⁴ †Unun da kwenon nak gikwem kwakwagi kinds kagim. Unun gikwemon "amin dakon monji yombem kinds" yikban kagim. Busuŋikon kila amin madep dakon pelit gol baŋ wasaŋbi kinds tagit, ae kisitnikon jap bami pakpak siba geni tepmisi kinds abidagit. ¹⁵ Ae aŋelo kinds Piŋkop da Telagi Yut Madepmon da abigi amin unun gikwemon yikgit unun tebaisi yaŋ tidaŋek yaŋ iyigit, "Sibago abidaŋek jap bami taŋ balja. Miktimon jap morap kisi kili pik taŋ, do abisok jap unun baljoki dakon bisap." ¹⁶ Yaŋakwan amin unun gikwemon yikgit unun sibani abidaŋek miktimon jap pik tawit unun baljagit.

¹⁷ Ae aŋelo kinds gat Piŋkop dakon Telagi Yut Madep Kwen Kokup tosok unun yipmaŋek wanga pigit. Ununyo kisi jap bami pakpak sibani geni tepmisi kinds abidagit. ¹⁸ ††Ae aŋelo kinds alta yipmaŋek apgut. Aŋelo unun kindap sosok dakon kila agak dakon tapmim taŋ imgut. Unun da aŋelo jap bami pakpak siba geni tepmisi abigit amin gen tebaisi yaŋek yaŋ iyigit, "Miktimon wain sop kili pik taŋ mudaŋ, do gak sibago geni tepmisi unun abidaŋek miktimon dakon wain sop unun mandaŋek timi kindakon gin paŋmuwukgi." ¹⁹ Yaŋakwan aŋelo sibani abidaŋ miktimon dakon wain sop mandaŋek paŋmuwuk yopgut. Yopmaŋek wain sop unun bamaŋ til do bamaŋ til tamo madep kindagwan similit. Bamaŋ til tamo madep unun Piŋkop dakon butjap dakon tilak asak.

²⁰ †Unun wain sop bamaŋ til tamo madep kokup pap da wanga tagit, wain sop unudon bamaŋ tilgwit. Aŋakwa unungwan da yawi madepsi pak abigek miktimon kisi witjiŋban 300 kilomita da arip agit. Aŋakwan yawi wiŋaŋ wiŋ os da gen kagakon ain tim tosok unun da aripmon wigigit.

Aŋelo 7 kabi da yo yokwisi 7 kabi timikgwit

15 Ae Kwen Kokupmon tilak masi masimi ae tapmimi toŋsi kinds noman taŋban kagim. Aŋelo 7 kabi pindakgim. Unun da amin paŋupbal ak do yo yokwisi 7 kabi timikgwit. Yo yokwisi unun da mudaŋakwa ae yo kinds dima noman tosok, Piŋkop dakon butjapni wagil mudokdisak.

² Ae yo kinds tap idap madep yombem kagim. Unun tap idapmon glas gat kindap gat iktagilbi. Tap idap glas yombem unun da kidipmiŋon amin morapmi akg-

wit. Unun amin kabi emaron teban taŋek joŋ kilap yokwisi gat ae wupni gat ae mani dakon nambani abin yipgwit amin. Unun gita Piŋkop da yomgut unun timikgwit. ³ ††Aŋek Piŋkop dakon oman amini Moses gat, ae Sipsip Moniŋ gat dakon kap yawit. Kap unun yaŋ:

"Amin Tagi Piŋkop Tapmim Ami, pi masi masimi tapmimi toŋsi asal.

Amin kabi morap dakon Kila Amin Madepni, aŋpakgo unun kilegisi ae bamisi.

⁴ ††Amin Tagi, gak kalon dagin telagisi egisal, do namin da gak do pasalek mango dima yaŋ aŋkisisak? Aŋpakgo kilegisi unun kili altaŋ noman tawit, do miktimon morap dakon amin da abineŋek gawak gamdaŋ."

⁵ ††Unun da kwenon aeno siŋtoko Piŋkop dakon telagi imal yutni Kwen Kokup tosok unun witdalgwit.

⁶ Aŋelo 7 kabi unun amin paŋupbal ak do yo yokwisi 7 kabi timikgwit, unun Piŋkop dakon yut yipmaŋek waŋga piwit. Unun imal gwaljigi minisi tenjenjini toŋ baŋ pawit. Ae pibirikon imal dak gol baŋ wasaŋbi baŋ paŋgwasineŋek wamgwit. ⁷ Yo 4 kabi egip egipmi toŋ da kabikon kinds da idap madep gol baŋ wasaŋbi 7 kabi aŋelo 7 kabi do yomgut. Piŋkop, dagok dagogi mini egi aŋaŋ kisak teban, unun dakon butjapni unun idap madepmon tugaŋ tawit. ⁸ †††Ae Piŋkop dakon tilimni gat ae tapmimni gat dakon mukwa Telagi Yut Madepmon tugaŋ tawit. Amin kinds da unungwan aripmi dima wigisak. Aŋelo 7 kabi da yo yokwisi 7 kabi baŋ pini aba dagaŋakwa don wigigi.

Idap madep 7 kabi Piŋkop dakon butjapni toŋ unun tagalgwit

16 Nandaŋapbo Piŋkop da Telagi Yut Madepgwan tek madepsi kinds nandagim. Unun aŋelo 7 kabi tebai yaŋ tidaŋek yaŋ yoyigit, "Ji Piŋkop dakon butjap unun idap madep 7 kabikon toŋ unun pabidaŋ paŋki miktimon tagalni."

² †Yoyiŋban aŋelo mibiltogi da idap madepni miktimon tagalgit. Yaŋ aŋakwan wuda teban yokwisi tepmini madepsi mibili mibili amin joŋ kilap yokwisi dakon tilakni taŋ yomgwit, ae wupni wasaŋbi do gawak imgwit, unun da giptim timon yikgwit.

³ ††Ae aŋelo 2 idap madepni tap idapmon tagalgit. Tagalban tap idap amin kili kimakbi dakon yawi yombem agit. Aŋakwan tap kagagwan yo morap egip egipmi toŋ unun kimakgwit.

⁴ Ae aŋelo 3 idap madepni pakbi madep ae pakbi dabil da kwenon tagalgit. Tagalban pakbi morap kisi yawi dagawit. ⁵ Aŋakwan nandaŋapbo aŋelo pakbi kila agit unun da yaŋ yagit, "Piŋkop, Telagi Amin, gak abisok egisal, ae kalipsigwan egipgul. Aŋpakgo wagil kilegisi, do kokwin kilegisi aŋek yo yokwisi altaŋ yomni do yagil. ⁶ Unun amin kabi da kombi amingo gat, ae miŋat amin kabigo gat dapmaŋakwa yawini tayinigiwit. Yokwi unun awit do gak da yawi kolen yobi

†† 15:3 TP 15.1; Kap 139.14; 145.17 †† 15:4 Kap 86.9; Jer 10.6-7 ††† 15:5 TP 38.21 ††† 15:8 1KA 8.10-11; 2KAG 5.13-14; Ais 6.4 § 16:2 TP 9.10; PA 13.12-17 §† 16:3 TP 7.17-21

nonj. Yokwi awit dakon kobogi tagi timikgan.”^{7 †}Ae nandanapbo altakon da amin kinda da yanj tidanjek yanj yagit, “Amin Tagi Pinjkop Tapmim Ami, gak da amin gen pikon anpakni kokwin an yomisal. Asisi, gen pikon yopyopgo unjun wagil bamisi ae kilegisi gin asal.”

⁸ Kili anjelo 4 da idap madepni gildaron tagalgit. Tagalakwan Pinjkop da gildat do tapmim iminjakan gildat da madep tanjek amin sonj yomgut.^{9 ††}Gildat tepmisi sonjek, amin unjun obisi sonj yomgut. Anjakwan Pinjkop ibipgwit. Pinjkop da nandanakwan yo yokwisi unjun alnan yomgwit, mani but tobil anjek mani dima yanj anjisiwit.

^{10 †}Kili anjelo 5 da jonj kilap yokwisi dakon kila amin madep yityit tamokon idap madepni tagalgit. Tagalakwan amin morap jonj kilap yokwisi da kila agit, unjun pilin tuk madepsi alnan yomgut. Tepmi madepsi nandanjek meli injiwit.¹¹ Tepmi madepsi pawit, ae giptimnikon wuda tawit, unjun do nandanjek Kwen Kokup dakon Pinjkop ibipgwit. Mani anpak yokwisi awit unjun but tobil anjek manji yom do dima nandawit.

^{12 ††}Ae anjelo 6 da idap madepni pakbi madep Yupretiskon tagalgit. Tagalban pakbi wagilsi kibidanjakan amin tagi madep gildat da si wisak tetgin da opni do kosit anoman agit.¹³ Ae konj kapbi menjgak yombem pindakgim. Kinda unjun nugim yokwisi da gen kagakan da wigit, ae kinda unjun jonj kilap yokwisi da gen kagakan da wigit, ae kinda kombi amin toptopmi da gen kagakan da wigit.^{14 ††}Unjun konj yokwisi kabi wasok tapmimi tonj mibili mibili awit. Unjun miktimi miktimi dakon kila amin madepni do dukwan dukwan kiwit. Unjun kinj kila amin madep timikba emat amini gat abinj muwukba, Pinjkop Tapmim Ami da amin gen pikon yopdisak dakon bisap madepmon Pinjkop gat emat wam do muwutdanj.

^{15 †††} “Nandani. Nak tepmisi kabo noknok da tilagon jikon opdisat. Amin kinda dima pagek yik imalni iyi da kapmatjok toni kanj, unjun amin kisik kisik asak. Nido, unjun amin molanj molanj dima agipjak, anjakwan amin da mayagini aripmi dima kokdanj.”

^{16 †††}Kili konj da kila amin madep gat emat amini gat timik panjabinj miktim tim kinda Ibru genon da Amege-don yanj yonj unjudon panmuwukgwit.

¹⁷ Kili anjelo 7 da idap madepni kundukon tagalgit. Anjakwan Pinjkop da Telagi Yut Madepgan, kila amin madep yityit tamonikon da amin kinda dakon gen kaga da yanj tidanjek yanj yagit, “Kili unjun mudosok.”

^{18 †}Anjakwan mal da dukwan dukwan kisi yamgwit. Anjakwa wuwik madepsi noman tanjakan kiririnj anjakwa wudip madepsi agit. Wudip unjun madepsi daman agit. Miktimon amin egi ananj obanj bisapmon wudip madep unjudon kinda kalip dima noman tagit.^{19 ††}Kili kokup pap Babilon pudanj ki timi kapbi awit. Anjakwa minjat amin morap dakon kokup pap morap wagil tuwil ki tasik tanj mudawit. Pinjkop da kokup pap Ba-

bilon dakon anpak yokwisi do nandanjek, wain kapmon iban nagit. Wain unjun Pinjkop dakon butjap damani.^{20 †††}Wudip daman anjakwan miktim tim morap tap binap tawit unjun kisisi tap kagagwan pigiwit, ae kabap morap kisisi tuwil ki minisi awit.^{21 ††}Anjakwa ais sikak madepsi mawit. Ais tim kalonj kalonj mawit dakon jigini unjun 50 kilo da arip. Unjun ais sikak kundukon da amin da kwenon manjek, amin wagilsi dapmanj panj-tasik awit. Pinjkop da ais sikak unjun yipban manj obisi panjupbal aban unjun do Pinjkop ibipgwit.

Yumabi minjat madep tomni yokwisi timikgit

17 ^{†††}Unjun anjelo 7 kabi idap madep 7 kabi timikgwit kabikon da kinda da abinj yanj nayigit, “Gak apbi yumabi minjat pakbi madep madep da kapmatjok yikdak, ni tomni yokwi banj timitdisak unjun goliko.² [†]Miktim dakon kila amin madepni unjun minjat gat yumabi morapmi awit. Ae miktim amin morapmi kisi minjat unjun gat yumabi awit unjun but upbal anjek pakbi teban noknok amin yombem awit.”

^{3 †}Kili Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tugarakan anjelo unjun da nak ananj miktim amin dima ekwanj timon anki nepgut. Unjudon minjat kinda jonj kilap yokwisi gami kinda da kwenon yikban kagim. Unjun jonj kilap yokwisi da kwenon man morapmisi tawit. Unjun man morap unjun Pinjkop do manji gen mibili mibili tawit. Jonj kilap yokwisi unjun busunji 7 kabi, ae jomi 10 kabi yanj busunikon kwawit.^{4 †††}Minjat unjun imal pagit unjun gami ae pili yombem banj pagit. Tilimni gol banj wasanji mibili mibili, ae tilim tip kildani tagisi banj wasanji, ae kindirinj yomanj nogi wukwisi banj wasanji banj pagit. Kisirikon kap gol banj wasanji kinda nanj abidagit. Pinjkop da dabilon anpak injan injani agit gat, ae yumabi agit dakon garak gat, unjun kisisi unjun kapmon tujanj tawit.⁵ Minjat unjun injamnikon mani mandawit. Mani unjun tilak gen yombem kinda. Mani unjun yanj: “Kokup Pap Madep Babilon, unjun Yumabi Minjat Morap gat, ae Anpak Yokwisi Miktimon Tosok unjun dakon Menji.”^{6 †††}Unjun minjat da Pinjkop dakon telagi amin kabi, Yesu nandanj gadanj iminjek mani yanj tentenawit amin dapban kimakgwit. Unjun minjat kanjapbo amin unjun dakon yawini nanjek but upbal amin yombem agit. Unjun kanj wiripdagek but morap nandagim.

^{7 †††}Kili anjelo da yanj nayigit, “Gak nido wuripdakdal? Minjat jonj kilap yokwisi busunji 7 kabi ae jomi 10 kabi unjun da kwenon yikban kwamal, unjun bamot dakon mibili pasili tosok, mani nak unjun do golikdisat.⁸ ^{†††}Jonj kilap yokwisi kagil, unjun kalipsigwan egipgut, mani abisok ae dima egisak. Mani gapma kidagi mini yipmanjek kwen wikdisak. Winjek Pinjkop da anjakban wagil pasildisak. Miktim amin, Pinjkop da miktim dima wasagit bisapmon amin morap egip egip papiakon mani dima mandagit amin kabi, unjun da jonj kilap yok-

† 16:7 Kap 19.9; PA 15.3 †† 16:9 PA 9.20-21 † 16:10 TP 10.22; Ais 8.21-22 †† 16:12 Ais 11.15 †† 16:14 PA 19.19 ††† 16:15 Mt 24.43-44; PA 3.3 ††† 16:16 Sek 12.11 † 16:18 PA 4.5; 8.5 †† 16:19 PA 14.10

††† 16:20 PA 6.14 †† 16:21 TP 9.23-24; PA 11.19 ††† 17:1 Jer 51.12-13 †† 17:2 Ais 23.17; Jer 51.7; PA 14.8 †† 17:3 PA 13.1 ††† 17:4 Jer 51.7; PA 18.16 ††† 17:6 PA 18.24; 19.2 ††† 17:7 PA 13.1 18 17:8 Dan 12.1; PA 11.7; 13.7

wisi kanjek wuripdatdan. Nido, kalip egipgut, ae abisok dima egisak, ae don noman tokdisak.

⁹“Amin nandak nandakni tagisi da yo unun do tagi nandaba pisokdisak. Busun 7 kabi unun ile 7 kabi dakon tilak asak. Ilen 7 kabikon minjat unudon yikdak. ¹⁰Ae busun 7 kabi unun kila amin madep 7 kabi dakon tilak kisi asak. Kila amin madep 5 unun kili kimakgwit, ae kinda abisok egisak, ae kinda don noman tokdisak. Noman tosak bisapmon bisap pisipmisok egipdisak. ¹¹Jon kilap yokwisi unun kalip egipgut da abisok dima egisak, unun kila amin madep unun 8. Mani kila amin madep 8 unun 7 kabi da kabikon nani. Unun wagil pasildisak.

¹²† “Ae jom 10 kabi unun jon kilap yokwisi da kwenon kwawit, unun kila amin madep 10 kabi dakon tilak asak. Unun kila amin madep dima noman tar. Mani jon kilap yokwisi unun gat yan dagok kalonji panjek kila amin madep pini unun 1 awa da tilak gin akdar. ¹³Kila amin madep unun nandak nandakni kalonji dagin tokdisak. Anek kila amin pi asak do tapmimni gat ae yan dagokni gat unun jon kilap yokwisi dogin imdar. ¹⁴Yan aba Sipsip Moni gat emat wamdar. Wamanjek Sipsip Moni da wagilsi pabi yopdisak, nido, unun amin tagi morap dakon Amin Tagini, ae kila amin madep morap dakon Kila Amin Madepni. Unun dakon amin kabini unun iyi yan yomgut anek iyi do manjin yopgut da geni tagisi guramikgan. Unun amin kabi gat Sipsip Moni gat da emaron teban tokdar.”

¹⁵Anjelo da sanbenek yan nayigit, “Pakbi madep unun kanjaki yumabi minjat unun da kapmatjok yikban kal, unun amin mibili mibili morap gat, ae giptim mibili mibili gat, ae gen mibili mibili morap gat, ae amin kabi morap egi anjan kwan unun dakon tilak asak. ¹⁶†† Jom 10 kabi unun pindal, unun jom gat ae jon kilap yokwisi gat da unun yumabi minjat do nandaba yokwi tok anjimar. Unun obisi antasik anek imalni kisisi wiririk-ba molar atdisak. Yan anek giptimni dakon sabamni nanjek kindapmon wagil sokdar. ¹⁷Pinkop da iyi kila amin madep 10 kabi unun do nandak nandak yomdisak. Yoban yo morap noman toni do kili nandagit, unun noman tokdar. Unun but kalon anek kila amin madep tapmim pawit unun tapmim kisi jon kilap yokwisi dogin imdar. Yan anakwa wigi Pinkop da yo morap altan mudoni do yagit unun altan mudokdar. ¹⁸Minjat unun kal, kokup pap madep unun kila amin madep morap miktimi miktimi egi anjan kwan unun da kilani asak dakon tilak asak.”

Babilon kili tasik tagit

18 Unun da kwenon kanjapbo anjelo kinda gat Kwen Kokup yipman pigit. Unun man bini ton, ae tilimni tagisi do anek miktim madepsi tenjenagit. ²†Tebaisi yan tidanek yan yagit, “Miktim morap dakon amin Babilon gat yumabi morapmi awit. Unun dakon waini tebaisi ban yan nawit. Ae miktimi miktimi dakon kila amin madepni gat kisi yumabi unun gat awit. Ba-

† 17:12 Dan 7.7,24 †† 17:16 PA 18.8 ‡ 18:2-3 Ais 13.21; 34.11-14; Jer 50.39; PA 14.8

bilon amin unun yoni morapmi ae yaworisi egek kisik kisik egipgwit, do miktimi miktimi monej ilit pi an amin unun yoni morapmi amin dagawit. Anpak yokwisi unun agit do kokup pap madep Babilon unun kili tasik tak! Unun kili tasik tak! Unun abisok kon da egipni dakon tamo dagak. Kon yokwisi gat, ae minam injani yokwisi mibili mibili gat kisi unudon ekwan.”

⁴†† Ae Kwen Kokupgan da amin kinda da yan yagit, “Minjat amin kabino, ji kokup pap unun yipmanjek abigini. Anpak yokwi asak, do unun gat agek yokwi di abam. Ae yokwi agit dakon kobogi timitdisak, do jiyo kisi di timikbam. ⁵††Yokwini panjabin kakwanakwan Kwen Kokup da tilagon wigigit. Pinkop da yokwi morapni agit unun pakyans nandan kimokdok. ⁶††† Ji unun yumabi minjat da amin do anpak yokwisi nian anyomgut, unun anpak yan gin an imni. Unun da pakbi teban tebaisi kapmon wasagit. ⁷††† Unun iyi dakon man awigek yumabi mibili mibili agit. Do yokwi morapmi unun agit, unun da aripmonsi tepmi madepsi iminjakwa kunam morapmi tatjak. Unun iyi dakon man awigek yan yosok, ‘Nak minjat madep egisat, do minjat madep da yityit tamo madepmon nak unudon yikdat. Nak minjat sakwabat da yan isal dima egisat. Jigi abisok dima altan namni anakwa kunam aripmi dima takgen. Aripmi dimasi.’

⁸§ “Yan yosok, do yo yokwisi mibili mibili gildat kalongin altan imdar. Sot yokwisi noman tokdar, ae amin morapmi kunam tatdar, ae jap do madepsi akdar. Anakwa kindap da Babilon sanban pasildisak. Pinkop Amin Tagi, unun tapmimni madepsi, unun da Babilon dakon anpak kili kokwinikgit, do si tasik tosak do yagit.

⁹§† “Miktimi miktimi dakon kila amin madep unun gat yumabi awit, ae yaworisi ae kisik kisiksi egipgwit, do kokup pap unun sosak dakon mukwani pidanban koni bisapmon bupmi kunam yo anek but yokwisi anek egipdar. ¹⁰Kanba tepmi yokwisi unun paban kanjek, madepsi pasoldar. Anek dubagikon da agek yan yokdar, ‘Bupmi, bupmisi, Babilon gak. Gak madepsi, ae kokup pap tebaisi! Bisap awa kalonji dogin yokwi agil dakon kobogi yo yokwisi kili noman tar gamik!’

¹¹§†† “Amin da sanbenek yo kabini dima yumdar, do monej ilit ilit amin miktimi miktimi ekwan unun da Babilon do nandanjek bupmi kunam yo anek but yokwisi anek egipdar. ¹²§† Yumar nok dakon yoni unun gol, silwa, ae tip tomni wukwisi, ae kindirinj tomni wukwisi, ae imal kwakwagi tagisi, ae imal gami mibili mibili, ae silka imal, ae kindap kibanj tagisi morap kisi, ae elepan jom ban yo mibili mibili wasawit kisi, ae yo mibili mibili kindap tomni wukwisi ban wasawit gat, ae ain kinda mani bras, ae ain gat, ae tip tilakni mibili mibili yan. ¹³Ae yomar nok dakon yoni diwari kisi tar yomgwit, unun sinamon, ae jap pangalak ak yo mibili mibili, ae mukwa kibanj tagisi sogok dakon yo, ae bit nelak

†† 18:4 Ais 48.20; Jer 50.8; 51.6,45; 2Ko 6.17 ††† 18:5 WW 18.20-21; Jer 51.9 †††† 18:6 Kap 137.8; Jer 50.15,29; 2Tes 1.6 †††† 18:7 Ais 47.7-9 § 18:8 PA 17.16 †† 18:9 Esi 26.17; 27.30-35 ††† 18:11 Esi 27.36 †† 18:12 Esi 27.12-13,22

kibanji tagisi mibili mibili, ae wain, ae olip dakon nelagi, ae plaua tagisi gat, ae wit. Ae bulmakau, ae sip-sip, ae os, ae oskon da amin pawil tamo, ae oman monji kisi. Unun yo morap amin di da sanjenek yumyumi mini. ¹⁴ Monerj ilit ilit amin unun da yan yokdan, 'Yo tagisi morap unun butgo dasi timikgen yan nandagil, unun yo morap gak da dubagisikon torj. Yo tagisi morapgo yumanj nogi wukwisi gat, ae tilimgo tagi tagi morapgo unun kisisi pasil mudarj. Ae sanjenek dima pindatdisal.'

¹⁵ † "Ae amin monerj ilit pi unun yo morap ban awit, anek unun kokup papmon monerj morapmisi timikgwit, unun amin da kokup pap unun da tepmi yokwisi pakdisak unun kanjek madepsi pasoldarj. Anek dubagisikon da agek kunam bupmiyo anek but yokwisi egipdarj. ¹⁶ ††Anek yan yokdarj, 'Kokup pap madep, wagil bupmisi! Kalip imal kwakwagi tagisi, ae imal gami mibili mibili ban pagil. Yan anek giptimingo gol, ae tip kildani tagisi, ae kindirinj yumanj nogi wukwisi ban panjtilim agil. ¹⁷ †Bisap awa kalonj dogin monerj morap unun gat ae tilim gat unun wagil tasik tan mudarj.'

"Tap wakga pawilganj amin morap gat, ae tap wakgakan da miktim njwaknjwarikon kwanj amin morap gat, ae tap wakgakan pi anj amin morap gat, ae amin morap tap idapmon monerj ilit pi anj amin, unun kisi Babilon da dubagikon agek ¹⁸ ††kindap soj imjak dakon mukwa kanjek, yanji yan tidokdarj, 'Kokup pap madepsi oden kinda dimasi tagit.' ¹⁹ Yan yanek miktimon kimbabanj timik busunjonon maba wugakwa, bupmi kunam yo anek but yokwisi anek egipdarj. Yan anek yan tidanek yan yokdarj, 'Kokup pap madep awa, bupmisi! Tap wakga dakon ami morap tap idapmon akwanj unun kokup pap dakon monerj morapni ban timigek yoni morapmi amin dagawit. Bupmisi! Bisap awa kalonj dogin unun kokup pap wagilsi tasik tosok!'

²⁰ †† "Kwen Kokup gat, ae Pinjkop dakon minjat amin kabi gat, ae yabekbi kabi gat, ae kombi amin kabi gat, ji kisi unun kokup papmon abisok yo noman tosok unun do kisik kisik ani. Pinjkop da unun kokup pap da jikon anjak yokwi anjamgut unun kokwinigek unun dakon kobogi imisak."

²¹ ††† Gen unun yan mudanakwan anelo tapmimi tonj kinda da tip madep kinda abidagit. Tip unun wit misinjikanj dakon tip dakon tilak, madepsi. Tip unun anjenak maban tap kaga pigigit. Maban pigakwan yan yagit, "On asat yan gin unun kokup pap madep Babilon abidanj tebaisi maba pigikdisak. Maba pigakwan amin da ae sanjenek dima kokdarj. ²² ††† Do Babilon gagon gita dakon gen, bo kinam kirinj dakon gen, bo kwenj, ae sanjenek gak da nagalgwan dimasi yokdarj. Ae kisis kilda amin pi mibili mibili anj unun sanjenek gagon dima egipdarj. Ae tip madep da wit misinjikanj dakon wuwigi gagon sanjenek dima tosok. ²³ † Ae lam dakon tenjenj ae sanjenek dima tenjenanj gamjak. Ae

minjat eyo anek sojnok anj dakon wuwigi gagwan ae sanjenek dima noman tokdarj. Kalip monerj ilit amin-go miktim amin morap da dabilon wukwisi da egipgwit. Gak amin panjkilit wasok mibili mibili anek miktimi miktimi dakon amin top panjkewalgil."

²⁴ † Pinjkop da kanban unun kokup pap da kombi amini dapgut ae minjat amin kabini dapgut dakon gulusunji madepsi tanj imisak. Ae miktimon minjat aminyo uwal da dapba kimakgwit, unun dakon gulusunji kisi Babilon dogin tosok.

Amin da Babilon tasik tagit unun do kisik kisik awit

19 Ae unun da kwenon, amin morapmi Kwen Kokup egek madepsi yan tidanek dakon wuwik yombem nandagim. Yan tidanek yan yawit, "Pinjkop anjksino! Nin dakon Pinjkop unun dagin nin yokwikon ban timikgit. Unun man madepni tonj ae tapmimni tonj. ² †† Asisi, Pinjkop gen kokwini unun wagil bamisi ae kilegisi gin asak. Yumabi minjat madep unun da miktim amin morap gat yumabi anjak anek panjupbal agit. Yan agit do Pinjkop da kobogi yokwisi imisak. Minjat unun Pinjkop dakon pi monji dapban kimakgwit, do kobogi imisak."

³ Ae yan tidanek yawit, "Pinjkop anjksino! Kindap da unun kokup pap sogit dakon mukwani dagok dagogi mini wigisak!" ⁴ Kila amin 24 kabi gat, ae yo 4 kabi egip egipmi tonj njwakberj anek Pinjkop kila amin madep yityit tamonikon yigakwan gawak imgwit. Anek yan yawit, "Unun asi. Pinjkop anjksino!" ⁵ Ae Pinjkop dakon kila amin madep yityit tamokon da amin kinda da yan tidanek yan yagit, "Pinjkop dakon pi monji, Pinjkop do pasalek ekwanj amin, ji amin mani mini ae mani tonj, ji Pinjkop anjksini!"

Sipsip Monerj minjat panjakwan jap noknok madep awit

⁶ †† Ae amin morapmisi da yan, gen yanba nandagim. Wuwikni unun pakbi madepsi pokdok unun dakon wuwik yombem. Ae unun kiririnj da yan madepsi yawit. Unun da yan tidanek yan yawit, "Pinjkop anjksino! Amin Taginin Pinjkop Tapmim Ami kila amin madep egek pini asak. ⁷ †† Kili Sipsip Monerj da minjat pakdisak dakon bisap kili noman tosok, ae minjat iyi kili tagap tak da egisak, do butnin tagisi anakwa kisik kisik madepsi anek mani yan anjksinenj. ⁸ Pinjkop da imal kwakwagisi tagisi, tenjenjini madepsi, ae gwaljigi mini unun minjat do imgut." (Unun imal kwakwagisi ae tagisi unun Pinjkop dakon amin da anjak kilegisi awit dakon tilak asak.)

⁹ † Ae anelo da yan nayigit, "Gen yan mandaki: 'Amin unun Pinjkop da Sipsip Monerj da minjat pakdisak da sojnok madepmon kini do yan yomisak unun amin kisik kisik tagi ani.' " Ae sanjenek yan nayigit, "Gen on Pinjkop dakon gen bamisi." ¹⁰ †† Kili nak anelo dakon kandap da kapmatjok njwakberj anek gawak im do agim. Mani yan nayigit, "Yan dima abi! Gak gat ae not

† 18:15 Esi 27.31,36 †† 18:16 PA 17.4 † 18:17 Ais 23.14; Esi 27.27-29 †† 18:18 Esi 27.32 †† 18:20 GT 32.43; Ais 44.23; Jer 51.48 ††† 18:21 Jer 51.63-64; Esi 26.21 ††† 18:22 Ais 24.8; Esi 26.13 § 18:23 Jer 7.34; 16.9; 25.10

§† 18:24 Jer 51.49; PA 17.6 ††† 19:2 GT 32.43; PA 6.10 §† 19:6 PA 14.2 §†† 19:7 Ais 61.10; PA 21.2 †† 19:9 Mt 22.2 §† 19:10 Ya 10.25-26; PA 22.8-9

kabigo gat da Yesu da gen yar tenjenagit unun nandan gadan amin kabi, ji da Pinjkop oman anjiman, unjuder gin nak kisi oman amini gin, do Pinjkop nar gawak ibi. Nin nandaman, Yesu Kristo da gen yar tenjenagit, unun dagin amin panthagap aban kombi gen yonj."

Jon da amin kinda os kwakwagikon yikban kagit

¹¹†Nak kanjapbo Kwen Kokup witdal kigit. Anjakwan os kwakwagi kinda akban kagim. Unun oskon amin kinda yikgit, mani unun yar: Pini Do Butdasi Nandanek Anjesisak Amin, ae Anjak Bamisi Asak Amin. Gen kokwin pi asak, ae emat asak, unun anjakni kilegisi nar yolek asak. ¹²††Dabilni unun kindap dakon milen asip yombem, ae busunikon kila amin madep dakon pelit morapmi nar imgwit. Giptimikon man kindamandawit. Iyi gin kalon da man unun nandisak, amin diwari dima nandan. ¹³††Imal dubak pagit unun yawi madepikon anjiman abi nar pagit. Mani unun Pinjkop Dakon Gen. ¹⁴ Kwen Kokup dakon emat amin unun osni kwakwagi unudon yigek yol anjar kiwit. Imal kwakwagisi gwaljigi minisi nar pawit. ¹⁵††Emat agak siba geni tepmisi kinda, gen kaganigwan da wigit. Unun emat agak siba nar amin kabi morap miktimi miktimi egi anjar kwan unun pabir yopdisak.

"Ain kirir nar abidanek amin kabi morap kilani tebaisi akdisak."

Yar anek wain sop pinjtil tip gapmakon wain sop baman tildisak. Unun Pinjkop Tapmim Ami dakon butjapani dakon tilak asak. ¹⁶††Imal dubaknikon, ae sunjilikon man yar mandabi: "Kila Amin Madep Dakon Kila Amin Madepni, ae Amin Tagi Dakon Amin Tagini."

¹⁷†††Ae gildaron anjelo kinda akban kagim. Unun da minam kwen binap akwan do yar tidanek yar yoyigit, "Ji Pinjkop dakon jap noknok madep do abir muwutni. ¹⁸ Anek kila amin madep dakon giptim timni noni, ae emat amin dakon mibiltok amini dakon giptim timni noni, ae amin tebai dakon giptim tim, ae os gat ae amin os kwenon yikgan amin dakon giptim tim, ae amin morap kisi dakon giptim timni noni: oman dima ekwan amin, ae oman amin, ae amin mani mini, ae amin mani ton kisi dakon giptim tim noni."

¹⁹ Ae jon kilap yokwisi gat, ae miktimi miktimi dakon kila amin madepni gat ae emat amini gat da abir muwukgwit. Unun amin unun oskon yikgit gat ae emat amini gat emat wam do anek muwukgwit.

²⁰†††Mani jon kilap yokwisi unun gat ae kombi amin toptopmi gat timikgwit. Kombi amin toptopmi unun jon kilap yokwisi da dabilon wasok tapmimi ton morapmi anek amin panjkewalban tilakni abidawit, ae wupni wasanbi do gawak imgwit. Jon kilap yokwisi gat kombi amin toptopmi gat dima kimagek egakwal gapma madep tip salfa unjungwan tugawit da sosok unjungwan maba pigigimal. ²¹ Anjaka amin unun os-

kon yikgit, unun da emat agak siba gen kaganikon tagit unun nar jon kilap yokwisi dakon emat amini kisi morap dapban kimakgwit. Anjakwan minam morap da unun emat amin dakon giptimni narjek buri tugawit.

Sunduk bilak 1 tausen yar dam tebanon egipgut

20 ¹Kili kanjapbo anjelo kinda Kwen Kokup yipman pigit. Kisirikon gapma kidagi mini dakon yoma witdal abidagit, ae nap teban madepsi kinda kisi abidagit. ²††Unun da nugim yokwisi madep kalipsigwan egipgut unun abidagit. Mani kinda Kon, ae mani kinda Sunduk yar yonj. Anjelo da nap teban nar waman anjeban aban bilak 1 tausen egipgut. ³ Kili anjelo da maban gapma kidagi minikon pigigit. Pigakwan gapma unun dakon yoma sopmanek tebaisi anjeban agit. Miktim amin morap aripmi dima panjkewaljak, yar do agit. Unun bilak 1 tausen mudanakwan don yipman dekba bisap pisipmisok galaktoknikon egipdisak.

⁴†††Ae kila amin madep yityit tamo pindakgim. Unun tamokon amin unudon yikgwit. Pinjkop da gen kokwin ani do yar mudar yomgut. Ae amin uwal da tegi mandar daganek dapba kimakgwit, unun dakon wupni pindakgim. Kalip unun amin da Pinjkop dakon gen tebaisi abidanek, Yesu do yar tenjenok anjaka uwal da dapba kimakgwit. Unun amin jon kilap yokwisi gat ae wupni wasanbi gat do dima gawak imgwit, ae unun dakon tilakni injamnikon ae kisitnikon dima timikgwit. Unun amin egip egip aeni abidanek Kristo gat kila amin madep egakwa bilak 1 tausen agit. ⁵ Unun wasok wasok amin kimoron da pidon amin. (Amin diwari kimakgwit unun bisapmon egip egip dima abidawit. Unun bilak 1 tausen mudanakwan don egip egip abidokdar.) ⁶†††Amin unun wasok wasoksi aeni pidoni amin unun kisik kisik tagi ani. Pinjkop da unun amin iyi do manjigit, do kosiri kinda gat aripmi dima kimotdar. Unun Pinjkop ae Kristo dakon mukwa sogok amin egek Kristo gat bilak 1 tausen kila amin madep egipdar.

Sunduk tasik tagit

⁷ Bilak 1 tausen unun mudanakwan, gapma kidagi mini dakon yoma witalakwa Sunduk dam tebani yipman abigikdisak. ⁸†††Unun wanja abigek minjat aminyo miktimi miktimi ekwan unun panjkewaldisak. Unun amin kabi mani Gok ae Megok yar yonj. Sunduk da emat ani do panjmuwutdisak. Emat amin kabini dakon tilakni unun tap kidipminon niman ton yombem morapmisi. ⁹†††Unun miktimi miktimi da apgwit. Abir Pinjkop dakon minjat amin kabi gat ae kokup pap Pinjkop da si galak nar imisak unun gat anjwasiwit. Mani Kwen Kokup da kindap da pinj emat amin unun sonj yoban mini awit. ¹⁰†††Sunduk da amin panjkewalgit, do Pinjkop da Sunduk maban gapma madep tip salfa tepmisi soson unudon pigigit. Jon kilap yokwisi gat ae kombi amin toptopmi gat unun bamot unun gap-

† 19:11 Kap 96.13; Ais 11.4; PA 1.5; 6.2 †† 19:12 Dan 10.6; PA 1.14; 2.17 † 19:13 Ais 63.1-3; Jn 1.1, 14 †† 19:15 Kap 2.9; PA 1.16; 14.20 †† 19:16 PA 17.14 ††† 19:17 Esi 39.17-20 ††† 19:20 PA 13.12-17; 20.10

§ 20:1 PA 9.1 §† 20:2 WW 3.1; PA 12.9 §†† 20:4 Dan 7.9, 22, 27; 1Ko 6.2; PA 13.17 §† 20:6 PA 1.6 §†† 20:8 Esi 38.2, 9, 15-16 §† 20:9 2KA 1.10 §† 20:10 Kap 11.6; PA 19.20; 21.8

makon kilí egípgumal. Uñun amin kapbi kalbi ae gil-dari tepmi madepsi bisap mudok mudogí mini panjegipdan teban.

Gen pi madepsi noman tagit

¹¹ Uñun da kwenon kila amin madep yityit tamo madep kwakwagi kindá tanban kagim. Ae uñun tamokon amin kindá yikban kagim. Anjakwan miktím gat ae kundu gat yipman dek kigimal. Ae sanbenek dima tagimal. ¹² †Amin kimakbi pindakgim. Uñun amin mani ton, ae mani mini, uñun kila amin madep yityit tamokon noman akgwit. Kilí anjelo da papia di kwini-gwit. Ae papia kindá kisi kwini-gwit, uñun egip egip dakon papia. Anjakwan Pinjkop da uñun papiakon gen tawit uñun pindagek amin kimakgwit uñun dakon anpak kalip awit uñun kokwin agit. ¹³ ††Ae amin kalip tap idapgwán kimakgwit uñun kisi Pinjkopmon kwa anpak morap kalip awit uñun kokwin agit. Ae kimot gat ae Amin Kimakba Yopbi Tamo uñun bamot yum pindagakwal amin kimakgwit uñun Pinjkopmon kwa amin kalon kalon da anpak kalip awit uñun pindagek kokwin agit. ¹⁴ Kilí kimot gat ae Amin Kimakba Yopbi Tamo uñun maban pakbi idap kindap sosok uñudon pigim-al. Pakbi idap uñun kindap sosok uñun amin kosiri kindá gat kimokgon dakon tamoni. ¹⁵ Amin morap mani egip egip papiakon dima ton uñun kisi maba pakbi idap kindap sosok uñudon pigiwit.

Pinjkop da yo morap panjaluk akdisak

(Kilapmi 21–22)

Kundu kalugi gat ae miktím kalugi gat pindakgim

21 †Uñun da kwenon nak kundu kalugi gat ae miktím kalugi gat pindakgim. Kundu mibiltogi gat miktím mibiltogi gat uñun kilí wagil kin pasilgimal. Ae tap idap sanbenek dima tagit. ² ††Ae Pinjkop dakon telagi kokup pap uñun kagim. Uñun Jerusalem kalugi. Uñun koko Pinjkop gat egípgumal, da Kwen Kokup yipman dek pigit. Uñun tilimni tagisi, miñat da amin pak do tagap tanek tilimni tagisi pasak uñuden. ³ ††Ae kila amin madep yityit tamokon da amin tek kindá madep-si yan tidanban nandagim, “Nandani. Abisok Pinjkop dakon yut amin da binapmon tanjakwan iyi dakon miñat amin kabini egipni. Asi, Pinjkop iyi uñun gat egipdan. Anjek uñun dakon Pinjkopni egipdisak. ⁴ †††Uñun kabikon kunam pakbi morap dabilikon toni uñun kisisi wiririkban kunam sanbenek dima tatdan. Ae amin sanbenek dima kimotdan, ae but yokwi anjek sanbenek kunam dima tatdan, ae tepmi sanbenek di-

ma pakdan. Nido miktím kalipmi gat yoni kalipmi gat uñun kisisi pasil mudokdan.”

⁵ †††Amin uñun kila amin madep yityit tamokon yikgit, uñun da yan yagit, “Nandani, yo morap abo kalugi an mudon.” Aeni sanbenek yan yagit, “Gen on mandaki. Nido gen gayisat uñun bamisi. Amin morap kisi da uñun do tagi nandan gadagi.” ⁶ †Yanek yan nayigit, “Pi uñun mudosok. Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat. Pi morap asat uñun wasip anjan asat. Amin kindá tegi bap tosak kan, nak da yipbo pakbi dabil egip egipmi ton ae yuman nogi mini uñun nosak. ⁷ ††Amin kindá emaron teban tosak kan, nak da uñun yo morap iben. Anjek nak da Pinjkopni egapbo uñun da monjino egipjak. ⁸ †††Mani amin pasalek duwalik pukwan, ae nandan gadat dima an, ae anpak yokwisi morapmi an, ae amin dapba kimokgon amin, ae amin yumabi an, ae sot mawomyo anjek yo tapmimi ton pawilgan amin, ae kokup kidat do gawak yoman amin, ae amin morap top yan, uñun iyi da kokupmon pigikdan. Uñun pakbi idap kindap tepmini madepsi salfa tip da soson uñun. Uñun amin kimot kosiri kindá gat an uñun dakon tamoni.”

Jon da Jerusalem kalugi kagit

⁹ Kilí anjelo kindá nagon apgut. Anjelo uñun anjelo 7 kabi idap madepmon Pinjkop dakon butjap mudosak do amin panupbal ak dakon yo yokwisi 7 kabi timikgwit uñun kabikon nani kindá. Anjelo yan nayigit, “Gak apbi Sipsip Moniñ dakon miñatni abisok pakdisak uñun goliko.”

¹⁰ ††Kilí Telagi Wup da butnokon pigi madepsi tanjakwan anjelo uñun da nak bedan anki ilen madepsi ae kwensi kindá uñudon nepgut. Anki nepmanjek Pinjkop dakon kokup pap Jerusalem noligit. Uñun koko Pinjkop gat egípgumal, da Kwen Kokup yipman dek pinban kagim. ¹¹ †††Pinjkop dakon tilimi madepni uñun kokup papmon tenjenagit. Tenjenini uñun njwaknwarisi, tip yuman nogi wukwisi dakon tenjenini yombem. Uñun tip jaspá yombem da yan tenjenagit. Uñun glas yombem gwaljigi minisi. ¹² ††Kokup pap yoma nagalni uñun kwensi. Uñun yoma kagani 12 kabi, ae anjelo 12 kabi uñun yoma kagakon akgan. Anjaka Israel amin kabi 12 dakon man yoma domon tawit. ¹³ Nagal uñun dakon diwari gildat da wisak tetgin do yoma kagani kapbi tawit. Ae not tetgin nani do yoma kagani kapbi tawit. Ae saut tetgin nani do yoma kagani kapbi tawit. Ae nagal uñun dakon diwari gildat da pigisak tetgin nani do yoma kagani kapbi kisi. ¹⁴ Kokup pap uñun dakon nagal tebaisi tosak do kwiniñi tip daman 12 kabi mibilikon tawit. Sipsip Moniñ dakon yabekbi 12 kabi dakon mani uñun tipmon tawit. ¹⁵ ††Anjelo gen nayigit uñun da kaliñ kirin gol ban wasanbi kindá abidagit. Uñun nan kokup pap gat, ae nagal madepni uñun gat, ae nagal uñun dakon yoma kagani tilak yop do abidagit.

† 20:12 Dan 7.9-10; Mt 25.31-46; Ya 17.31; 2Ko 5.10; PA 13.8
†† 20:13 Ro 2.6; 1Pi 1.17; PA 2.23; 22.12 † 21:1 Ais 65.17; 2Pi 3.13 †† 21:2 Ais 52.1; 61.10; Ibr 11.16; 12.22; PA 3.12 †† 21:3 Ms 26.11-12; Esi 37.27; Sek 2.10; 2Ko 6.16 ††† 21:4 Ais 35.10; 65.19; PA 7.17

††† 21:5 2Ko 5.17 § 21:6 Ais 55.1; Jer 2.13; Jn 7.37; PA 1.8, 17; 22.17 †† 21:7 2Sa 7.14; 1KAG 17.13; Kap 89.26-27 ††† 21:8 Mt 25.41; PA 20.15; 22.15 §† 21:10 Esi 40.2 ††† 21:11 Ais 60.1-2, 19 †† 21:12 Esi 48.30-35 §† 21:15 Esi 40.3; PA 11.1

¹⁶ Kokup pap dakon ilenji 4 kabi dakon tilakni unun kalonji gin. Dubagini ae madepni unun kisi aripnginsi. Anjelo da kokup pap kalinj kirinjni nanj tilak yipban 2,200 kilomita da arip agit. Kokup pap dakon ilenji 4 kabi dakon tilakni gat, ae kokup pap dakon kwen nani kisi dakon tilakni unun aripnginsi. ¹⁷ Ae kokup pap dakon nagal kisi tilak yipgut. Yanj aban nagal kwen wigigit dakon tilakni 65 mita da arip agit. Tilak yopyop unun amin da tilak yopmanjanj unun nanjin anjelo da nagal dakon tilak yopgut.

¹⁸ *Kokup pap dakon nagal unun tip jasper ban wasanji. Anjek kokup pap unun gol jimijimi minisi ban wasanji. Kokup pap unun dakon gol unun glas yombem gwaljigi minisi. ¹⁹ Kokup pap dakon nagal dakon teban tokni unun Pinjkop da tip yumarj nogi wukwisi mibili mibili unun ban panjilim agit. Tip 1 tagisi nagal mibilon tagit unun tip jasper. Ae tip 2 unun tip pili unun tip sapaia. Ae tip 3 unun tip aget. Ae tip 4 unun kalikaligi, unun tip emeral. ²⁰ Ae tip 5 unun tip sadonikis, unun gami kwakwagi kisi. Tip 6 unun tip gi-man konilian. Ae tip 7 unun kilonjilonji, unun krisolait. Ae tip 8 unun tip kalikaligi njwakjwari kinda unun beril. Ae tip 9 unun tip kilonjilonji njwakjwari kinda unun topas. Ae tip 10 unun tip krisopres. Tip 11 unun tip aiasin. Ae tip 12 unun tip gami njwakjwari kinda tip ametis. ²¹ Yoma kaga 12 kabi unun pel 12 kabi, unun kindirinj yumarj nogi wukwisi. Yoma kalonj kalonj pel madep kalonj kalonj ban wasanji. Kokup dakon kosit pap unun gol banjin wasanji. Gol unun gwaljigi minisi glas yombem.

²² Unun kokup papmon Telagi Yut Madep kinda dima tanban kagim. Nido, Amin Tagi Pinjkop Tapmim Ami gat ae Sipsip Moninj gat da iyi Telagi Yut Madep da yanj egipgumal. ²³ ††Unun kokup papmon gildat gat kanek gat pini mini. Nido, Pinjkop dakon tilimni da kokup pap tenjtenanj imisak. Anjakwan Sipsip Moninj unun kokup pap dakon lamni da yanj egisak. ²⁴ †Amin miktimi miktimi egi ananj kwanj da unun kokup pap dakon tenjtenanj agipdanj. Anjakwa miktimi miktimi dakon kila amin madep da yoni tagi unun yumarj nogi wukwisi unudon panjopdanj. ²⁵ ††Unun kokup papmon pilin kinda dima tokdisak, do kokup pap dakon nagal dakon yoma dagok dagogi mini pisokdanj. ²⁶ Amin miktimi miktimi egi ananj kwanj unun yoni tilimi tagisi tonj gat ae man madep imim anjakni kisi timigek unudon panjopdanj. ²⁷ ††Mani pilin tuk dakon yo gat, ae amin anjak yokwi mibili mibili anj gat, ae top yonj amin unun kokup papmon dima pigini. Minjat aminyo Sipsip Moninj dakon egip egip papiakon mani tonj, unun dagin unun kokup papmon pigikdanj.

Jon da egip egip pakbi gat ae egip egip kindap gat pindakgit

22 ††Kili anjelo unun da pakbi madep kinda noligit. Unun egip egip yomyom pakbi. Unun glas

† 21:18 Ais 54.11-12 †† 21:23 Ais 60.19-20; PA 22.5 † 21:24 Ais 60.3,5 †† 21:25 Ais 60.11 †† 21:27 Ais 52.1; Esi 44.9; 1Ko 6.9-10 ††† 22:1 Esi 47.1

yombem gwaljigi minisi agit. Pakbi unun Pinjkop gat ae Sipsip Moninj gat da kila amin madep yit yit tamogwan da pak abigisak. ² †††Pak abigi kokup pap da kosit madep da binapsi nanj pak kisak. Pakbi da ilenji teri teri egip egip yomyom kindap akdak. Kindap unun bilak kinda da butgwan bami pot do kosiri 12 yanj anj anj asak. Kanek morap kisi bami tanj tanj asak. Ae kindap unun dakon tami unun amin miktimi miktimi egi ananj kwanj unun sotni panjmilip ak do tonj. ³ Yo morap jobit pabi unun yo morap sanjbenjek ae dima tokdanj. Pinjkop gat ae Sipsip Moninj gat dakon kila amin madep yityit tamo unun kokup papmon tosak. Ae Pinjkop dakon oman amin da gawak imdanj. ⁴ †Gawak iminjek tomno dabilni kokdanj, ae Pinjkop dakon mani oman amini da injamnion tokdisak. ⁵ ††Pilin ae sanjbenjek dima tokdisak. Anjakwan lam gat ae gildat gat pini mini, nido Amin Tagi Pinjkop da iyi minjat amin tenjtenanj yomdisak. Anjakwan oman monjini kila amin madep dagok dagogi mini egi wigikdanj.

⁶ †††Anjelo unun da yanj nayigit, "Gen unun bamisi. Amin morap kisi da unun do tagi nandanj gadagi. Pinjkop Amin Tagi da kombi amin dakon wup panjtagap aban geni yanj tenjtenanj. Unun anjeloni yabekban abinj yo tepmisi noman togi unun oman monjini nin noligit."

Yesu apdisak

⁷ †††Yesu da yosok, "Nandani! Nak kili ununjok apdisat. Minjat aminyo kombi gen on papiakon tonj unun guramikganj, unun kisik kisik ani."

⁸ †††Nak Jon da gen on nandanjek yo unun pindakgim. Yo unun nandanj pindakyo anj mudanjek anjelo unun yo morap noligit unun da kandap mibilon njwakberj anjek gawak im do agim. ⁹ Mani yanj nayigit, "Yanj dima abi! Nak kisi oman amin gin. Nak gak gat ae kombi amin kabi notgoni unun dakon pi isalji, ae amin morap on papiakon gen tonj unun guramikganj amin unun dakon pi isalni. Pinjkop kalonj nanjin gawak ibi." ¹⁰ Yanj nayinjek sigin yanj yagit, "Kombi gen on papiakon tonj unun dima sopmanj anteban abi. Nido, Pinjkop da yo morap unun akdisak dakon bisap kili kwanj tak.

¹¹ ††Amin anjak yokwi anj, unun yum pindagakwa sanjbenjek ani. Ae amin anjak injan injani anj, unun yum pindagakwa sanjbenjek ani. Ae amin anjak kilegisi anj, unun yum pindagakwa sanjbenjek ani. Ae amin telagi ekwanj, unun yum pindagakwa telagi sigin egipni."

¹² †††Yesu da yanj yagit, "Nandani, nak tepmisi apdisat. Minjat amin morap tomni yom do apdisat. Anjak awit dakon kobogi do tomni anjak awit da aripmon yomdisat. ¹³ †††Nak Wasok Wasoksi ae Mibisi egisat. Nak mibiltok egisat, ae bujonsi egisat. Nak yo morap dakon mibili. Pi morap asat unun wasip anj anj asat."

¹⁴ †††Amin pabi pigik dubakni sugonj unun kisik kisik tagi ani. Unun da egip egip yomyom kindap dakon

††† 22:2 WW 2.9; Esi 47.12; Jol 3.18; Sek 14.8 † 22:4 Mt 5.8; PA 3.12 †† 22:5 Dan 7.18,27; PA 5.10; 20.6; 21.23,25 ††† 22:6 PA 1.1 †† 22:7 PA 1.3 ††† 22:8 PA 19.10 ††† 22:11 Dan 12.10 †† 22:12 Ais 40.10; Jer 17.10; PA 2.23 ††† 22:13 Ais 44.6; PA 1.8,17; 21.6 ††† 22:14 WW 2.9; 3.22

bami tagi paŋ noni, ae uŋun da kokup pap da yoma kaga naŋ tagi pigini. ¹⁵ Aŋakwa amin aŋpak yokwisi aŋ amin gat, ae amin sot wamwam aŋek yo tapmimi toŋ pawilgaŋ amin gat, ae yumabi aŋ amin gat, ae amin dapba kimokgoŋ amin gat, ae kokup kidat gawak imaŋ amin gat, ae amin aŋpak toptopmi do galak taŋek yolgaŋ, uŋun amin morap Piŋkop dakon kokup pap da wanŋa egipdaŋ.

¹⁶ † “Nak Yesu, nak da aŋelono yabekgo jikon obik da paŋmuwukbi jikon gen on yaŋ teŋteŋosok. Nak kila amin madep Dewit da babi kabikon da gugŋ wugit uŋun nak mani. Ae nak Dewit Dakon Monji, ae nak Wi-sawisa Dakon Gik Pap Madepsi Teŋteŋosok uŋun.”

¹⁷ †† Telagi Wup gat ae miŋat uŋun Sipsip Moniŋ pakdisak gat da yaŋ yomal, “Gak apbi.” Ae amin morap gen on nandani ji kisi yaŋ yoni, “Gak apbi.”

Amin kinda tegi bap tosak kaŋ tagi apjak. Amin kinda pakbi nok do nandisak kaŋ, uŋun amin abiŋek egip egip yomyom pakbi tagi nosak. Uŋun Piŋkop da but galak do yumsi nimisak.

† 22:16 IDT 24.17; Ais 11.1,10; Ro 1.3; PA 2.28; 5.5 †† 22:17 Ais 55.1; PA 21.6

Jon da gen on papiakon toŋ uŋun nandani amin do gen tebaisi yipgut

¹⁸ † Nak da on papiakon kombi gen toŋ uŋun nandani amin morap do gen tebai yipmaŋdat. On gen tosogon amin kinda gen kinda gat saŋbesak kaŋ, amin paŋup-bal ak yo yokwisi on papiakon toŋ, uŋun Piŋkop da saŋbenban uŋun aminon noman taŋ imdaŋ. ¹⁹ Ae amin kinda da kombi gen on papiakon toŋ di wiriritjak kaŋ, Piŋkop da yo tagisi on papiakon toŋ uŋun wiririk imjak. Aŋakwan uŋun amin egip egip yomyom kindap-mon jap diŋma paŋ nosak, ae Piŋkop da telagi kokup papmon uŋudon diŋma egipjak. On papiakon uŋun dakon geni toŋ.

²⁰ †† On yo morap do yaŋ teŋteŋok asak amin da abisok yaŋ yosok, “Asisi, nak kilisok uŋun apdisat.”

Asi, Amin Tagi Yesu gak apbi. ²¹ Amin Tagi Yesu dakon nandaŋ yawotni uŋun Piŋkop dakon miŋat amin kabikon tosak.

‡ 22:18 GT 4.2; 12.32 †† 22:20 Mt 24.30-31; 1Ko 16.22